U Trstu 3. jenara 1888. Godina X

Izlazi svakog četvrtka na jednom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se i ne traže.

Nefrankovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i devetnajsta godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Stupili smo hvala Bogu u dvade etu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici, i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za Imućnije fr. 5., a za seljaka fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carovine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom *(Vaglia postale)*.

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge"

Sretkom godine!

adu smo već u zadnjem broju, o na starom a stupajući u dinu, progovorili o jednoj i to se ipak i danas vraćamo ali predmet. Razlozi su tomu razni, najvažniji je svakako taj, što utupa „Naša Sloga" današnjim brojem u dvadesetu godinu svoga obstanka. Dva desetljeća jesu u životu velikih i sretnih naroda toli kratka, da prođu tako rekuć i neopažena, al kod nas nije tomu tako. Postankom našega lista počimlje tokar i narodni pokret u Istri, pa tko bude jednom pisao kulturnu povjest Istre i političku borbu našu, biti će mu svakako najvažniji izvor „Naša Sloga", koja je mnogo toga zamislila i kod svega blagonosno sudjelovala. U ovo posliednjih dvadesat godina moglo se je možda i više postignuti nego li se je u istinu postiglo, ali ako se uvaži siromašno materijalno stanje našega puka, njegovu neukost i zapuštenost s jedne strane, a druge pako silne protivničine vladajuće gospode u Istri i njihovih prijatelja i pomagača izvan Istre, tada moramo i s dosadašnjim uspjehom zadovoljni biti. Za velika poduzeća i za sjajne uspjehe hoće se velikih materijalnih i moralnih sredstva, a mi nemamo ni jednoga ni drugoga. Ako je dakle uspjeh naš slabašan, krivnja je radi toga i na okolnostih, u kojih se Hrvat Istre nalazio, kad se ga je počelo buditi, a nalazi se žalibože! danas u nekojih strana Istre. De pod- puna uspjeha hoće se jošte ogromna rada, silne borbe i velikih žrtava. Tomalj tomu radu jest bez dvojbe duboko usadjen i težko da bi se ga moglo danas na lahko uzdrmati. Misao narodna zahvatila je korjen među našim seljačtvom, na kojem nam valja dograditi čvrstu zgradu za bolju našu *budućnost*. No seljak sam nemože nikud i nikamo, zato mu se hoće domaće inteligencije; mužava, koji za nj smišljaju i mnju, a pomoćju njegovom narodno djelo provode.

U tom domoljubnom radu podupirati će ih i unapred »Naša Sloga« ovimi svojimi silami. Ona nemisli na svojem programu ništa jer znade, da i najbolji programi, slabo izvadjani, malo vriede. Stupati će dakle i u buduće dosadašnjom stazom noseć vi- soko naš hrvatski barjak. Pod na- rodnu trobojnicu, a okolo «Naše Sloge» neka se sakupi sve što plemenito misli i čuti, sve što želi spas i slobodu svomu rodu.

U prvoj vrsti da nas podupru naši čitatelji redovitom i točnom pred- platom, a zatim neka nas nezaboravе ni naši dopisnici ili suradnici.

Učinimo svaki svoju svotu dužnost, pak će sunce i pred naša vrata.

Govor

narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u carovinskom vieću dne 17. dec. pr. g. kod rasprave III. članka 2. točke zakonske osnove o novom obranbe- nom zakonu.

Kod 2. točke stoji u vladinom tumačenju k zakonskoj osnovi, da je unutrašno djelovanje nove ustanove predležećeg za- kona k onoj točki kano i k sliedećim toč- kam 3. do 8. samo u toliko izrečeno, u koliko bijaše to upravo neizbježivo.

Kod ustanovljivanja proizvanih ustano- va da se je unatoljalo, da se stečena prava na povlastice koliko moguće uzdrže.

Ali dalje stoji pako (čita):

„Tako bijaše bo označeno i produljenje službenu dužnosti kod vojne mornarice za tri godine u pomorskoj obrani samo kod onih osoba kano naime djelujuće, koje se nalaze u doba proglašenja ovog zakona još to kod vojne mornarice, i koji nisu još to- sadašnjoj službi podpuno za- dovoljili".

Ovi prilozi „bo" i „samo" jesu ovdje klasično izabrani. Ipak bi pitao visoku vladu, u čem sastoji ta povlastica u izpu- njenju službe kod pomorske obrane obzi- rom na one, koji se nalaze još to stalno kod vojne mornarice? Hoću li se možda, pošto je već momčad u vojnoj mornarici sve godine odslu- žila, da stupi u pomorsku obranu? To bi bilo u tutnu čudnovato naime djelo- vanje zakona.

Ja sam već kod §. 8. obrazložio silne terete, koji nastaju primorskomu pučanstvu uslied novog uvedenja pomorske obrane. Ja sam predložio radi toga kod prolaznih ustanova, i to upravo kod ove točke, u obranbenom odboru, da se ograniči trajanje službe kod pomorske obrane samo na jednu godinu za one, koji se nalaze još to stalno kod vojne mornarice, koji nisu dakle još to svu svoju službenu dužnost svršili. No taj moj predlog bijaše žalibože samo od jednoga zastupnika podupret (čuje- te dosnici). Nemoga se dakle odvažiti, da ga ovdje u visokoj kući ponovim. Umolio bi pako visoku prouzvičenost gospodina predsjednika, da dade o prvoj stavci drugo točko posebno glasovati, jer ja nemogu glasovati — kao što sam to već kod §. 8. kazao — i za takovu ustanovu, koja ob- teretuje momčad vojne mornarice toli teš- kim terotom, a da se nenavrnjuje niti najmanje na već svršenu službu.

DOPISI.

Iz Lovrana koncem decembra 1888. Odavle javio se poznati „Ilnac" mjeseca augusta (dakle kad je vladala pasja vru- ćina) u porodicu „babi", da je starom običaju mnogo i lazo kao da mu je to jedini zanat. Mi se nećemo osvrnuti na dosadni uvod njegova dopisa, preskočiti ćemo i ona mjesta, gdje veli, da hrvatsko škole no napreduju; a talijansko dă, i gdje se iz svoga srca raduje na tobožnjem nestanku Hrvata, jer da dok se bude išlo tim pu- tom, Talijani da će u Istri imati slobodno ruke. Mi ćemo ovo to izpustiti s razloga, što je dopis pisan u sreu ljuta, u groznoj vrućini, koja silno djeluje na i onako već usijane glave. Radje sliedimo ga ondje, gdje ljubeznom zabrinutošću veli po pri- lici ovako.

„Dobri Liburni šalju svoju djecu u školu, da postanu ljudi. Oni već znadu po „instinktu" (bilo je vruće!) da se u tako organizovanih škola (kao što su hrvat- ske) ništa postignuti nede. No riedko do- gudi se, da otac želi, da mu sin napiše par redaka svojim rodjakom, ili da dopi- suje s kojim trgovcem iz Trsta ili Rieke, ili da se proporuči bilo komu brodovlast- niku ili kapetanu, da se ukrca na koji brod. U svih tih službenjovih koji jezik da upotrebi? Hrvatski? Postavimo, da ga dieto neuči — što ja držim za nemoguće, budući ga ni sami učitelji ne znadu — ono se neće moći s njim služiti, jer od ato- čene nije razuzlo bi ga možda jedan. Po- tom nebi ostao drugi jezik do talijanskoga. Al ako se taj jezik ne uči?... To je zlo, to je uzrok nezadovoljstva naših jadnih Liburna, koji su odvisni u obće od svih i svakoga. Oni ne nadju utjehe niti u onih školah, koje bi morale olakšati, a nipošto otegotiti njihovoj djeci trnov put života. Narodno mišljenje je donjekle dobro, ni ako nije što jesti, ode i ono u prah. Dă, že, sok se radi i ruje proti talijanstvu, al dok Trst i Miljetci ne budu razoreni, na Jadranskom se moru neće rabiti drugi je- zik do talijanskoga, — jer ma i ne bilo

KNJIŽNICA PULA DIGITEKA

PODLISTAK.

Put u Egipat

Piše Vladko P

Nisko slonca

Dv mjeseca, odvrati mi on.

žnost je dužnost.

dovjek sluša. Al

tovati . . .

ama, upitah naglo

oja majka i braća.

dvratih ni rieči. Misao, da će mi braća odputovati u tudjinu, bila je iznenadila. Tko zna što bi im oglo dogoditi u tudjem svietu!

što ćete samnom? upitah no- s unapred kakav me oč-

sino, valja dovršiti om započeo. Možeš i ni biti težko ostaviti ovih, al tako valja de am uvidjeti, da moram povesti, jer to zahtiova obitelji.

ašto niste to prije učinili?

o to nisam dosad učinio, nije a. Krivo su tomu bilo zlo okol- jih se je Egipat doselo nuzezio. došao do one dobe, gdje čovjek očeti malko ozbiljno misliti, s toga biti težko prosuditi, dali sam mo- ti svoju obitelj sobom u Egipat, ij motež, koji je posliednjih go- dina vladao i to tim više, što je ono grozno mrovarenje imalo mnogo zlih posliedica. Al sad je drugčije. Buna se je već odavna utišala, pogibelji nije, da će doskora moći nove nastati, a toga mogu bez ikakva straha povesti obitelj sobom.

— Pa što će majka u Port-Saidu, zar nebi bilo bolje, da ostane kod kuće, rekoh upriov svoj pogled u otca.

— Slušaj me dobro. Ti već i sam znadeš kakvi su ovi krajevi. Kudgod okom kreneš, ne vidiš drugo do gole krši. Imade doduše i njekoje obradjene zemlje, al ne- rodica i kojekakve nevolje, kojimi nas Bog šiba, prisilile su mnoge Primorce ostaviti svoj rodni kraj i otići u bieli svieat, da si radnjom zasluže čim bi mogli pre- hraniti sebe i svoju obitelj. Tako se je i meni dogodilo. Podjoh u svieat, sreća mi posluži, te za kratko vrieme dobih, kako i sam znadeš, službu kod sucčkoga družtva. Dok bijah mladji, mnogo sam poćnesti svakojake nezgode i nevolje, tu pošto je broj mojih godina prilično poskočio, to bi mi se moglo svaki čas štogod nemila do- goditi, pa tko će, da me u tom slučaju bolje njeguje i pazi od tvoje majke?

— Dobro, dobro, al . . .

— Znadem što misliš reći. Tebi nije milo, što ću ti majku i braću odvesti, jeli? Nu neboj se. I za tebe sam se pobrinuo. Sliedeće školske praznike spraviti ću kod naših znanaca u K., a drugo pako s nami u Port-Saidu.

— Dă, dă, vi to govorite, samo da me umirite. U ostalom ono što ste naumili, možete tukodjer izvesti, ja vas i onako neću u ničem ometati, rekoh osmjehnuv se gorko.

— Vidiš ga, kao da je kakvo maleno dieto, da ga valja miriti samimi obećanji. Zar ne vjeruješ svomu otcu? Tomu se nisam nadao od tebe, reče otac nješto oštrijim glasom.

Povjerovah mu. Sada ga počeh na- pastovati kojekakvimi pitanji o pomorskom putovanju, o Egiptu, o Port-Saidu itd. Kad saznah što sam želio, upitah me otac:

— Sad vjeruješ, joli?

— Dă, odvratih laskonički.

Cielu noć snivao sam samo o zemlji piramidah i obeliskah.

Sutradan ode otac iz Kopra, a ja ostah, da nastavim svoje nauke.

Sliedeća dva mjeseca minuše kao munja, a roditelji s braćom odputovaše u Port-Said. Na rastanku ponovi mi otac svoje obećanje. Mlađa sestra bila je ostala u Gorici u školi.

* * *

drugih uzroka — mali i veliki poslovi obavljaju se samo u talijanskom jeziku". Tuj čemo se ustaviti časak.

Liburni, voli dopisnik, znadu već po inštinktu, da im djeca u hrvatskih školah napredovati nemogu. Al to su samo prazne rieči, u kojih nema ni mrve istine, a mnogo neznanja. Nek zadje malko medju narod, pa će sam opaziti, gdje su ljudi zadovoljniji, dali oni, koji imaju talijansku ili hrvatsku školu. Nabrajalo se o Liburniji i njezinih žitoljih što mu drago, nepobitna je istina, da su medju našim narodom rieđki oni, koji govore talijanski. Njekoji stanovnici primorskih gradića natuknu kadkada po koju rieč tim jezikom, ali iz toga ne slieđi, da oni govore talijanski, jer čim bi ih kojigod pravilnim jezikom štogod upitao, zurili bi u njega kao u kakvo čudo. Doduše govore oni, dakako izkvarenim talijanskim jezikom, al to biva samo onda, kad k njima dođje koji „ombrolaro" „štagnaro". Čovet ill kakav skitajući se Furlan, moleć ih za milostinju.

Naši ljudi iz vana, koji hoće, da se sami osvjedoče o tom, što su im djeca kroz godine i godine u školi naučila, nalože im koje zimske večeri nek uzmu knjigu, i nek im čitaju kakvo liepo štivo. Dieto uzme knjigu, dakako talijansku i znane čitati. Dak ono čita, stao bulji u njega, a da ne razumije ni rieči. Zašto? Jer mu dieto čita njekše u jeziku, koji on ne razumije. Pita li dieto nek mu ono protumači što je čitalo, al ono šuti, jer njim nikad nisu zadobili pravi pojam o dotičnoj stvari. Kad pođete dieto poluziti školu, nastoji se, da mu se u običnom dinluktu protumače njekoje stvari i to radi toga, da dobije čim bolji pojam o njih. U njekih mjestih u Liburniji, gdje je sav narod hrvatske naravnosti, ne samo da se tim načinom ne postupa, već se muči jadno i neveljno dieto tudjim mu i nepoznatim jezikom. Što se iz toga napokom dogodi? Dogodi se, da dieto na veliku žalost svojih roditelja ne zna, pošto je dvie tri godine sjedilo u školi, niti kolikogod je šest manje jedan ili „šoi mono uno".

Dieto mora biti ponajprije poučeno u svojem materinskom jeziku. To zahtieva obukoslovje. Radi ll se inače, dakle proti tomu, nikad ne bude valjana uzgoja niti pravoga napredka u školi. Ako nema u školi napredka, zašto da šilja Liburni svoju djecu u takovu školu? Tuj valja žalit' gdjekoje i vrieme, koje se za takovo škola potroši, jer kad dieto svrši školu, najviše što može znati, nastoji se u mehaničkom čitanju, a cielo vrieme, što ga je sprovelo u školi, potratilo je uzalud. To znadu najbolje Lovranci. Eto g. dopisniče radi čega se jadni Liburni nezadovoljni, oto zašto im se ne ovidjaju na „talijansku organizirane školu". Za danas dosta, a do mala viditi čemo se opet lukava lijo!

Pogled po svietu.

Trst, dne 2. jenara 1880.

Austro-Ugarska: Pokrajinski sabor štajerski primio je većinom glasova vladu predlog, da pokrajina posudi od kreditnog zavoda 4 milijuna forinti, te nakon toga glasovanja bio je pokrajinskom glavaru zaključen.

Glasa se, da će vlada zahtjevati u budućem zasjedanju delegacijah, da joj se dozvoli ustrojiti odjel ratnoga brodovlja na Dunavu, jer će uredjenjem železnih vratah nastati pogibelj, da Rusija odpošalje po Dunavu ratne brodove prilično veličine, koji bi, prodriev Dunavom dalje, mogli nanieti velike štete. Kako se vidi, blagodati oružanoga mira rastu, a s njima i porezi na teret siromašnih naroda.

Kao obično o novoj godini, čestitali su i ljetos u Ugarskoj, članovi raznih strankah svojim vodjam. Kod ovogodišnjeg čestitanja liberalne stranke g. Tiszi izdao je on, zahvaljujuć se na čestitci, svoju tajnu rakuć, da je osvjedočen, da će se mir uzdržati i tekom g. 1880. i time blagostanje naroda povisiti; tomu da je zalog trojni savez.

Srbija: O toj kraljovini se nikada nezna jedro ravno. Javljalo se, da je kralj na većinom zastupnikah saporazumno radio i da će se skupština otvoriti za koji dan, te navjesti novi ustav bez promjene. Sada se pako opet javlja, da se skupština nije mogla otvoriti, jer da kralj nije došao otvoriti ju, niti je koga na to opunovlastio. Dakle samovolja, a nezna se tko ju podupire, jer je naperena proti volji cieloga naroda.

Bugarska: Gospodin Stambulov je odpravio iz ministarstva svo konzervativne ministre i zamjenio ih svojimi pristašami; mogno bi se za to pokajati, jer si je naprtio novo neprijatelje.

Italija: Kralj Humbert je prilikom novogodišnjeg čestitanja naglasio nadu na uzdržanje mira, jer da svatim idu sve europejske vlasti; njegov pako ministar zahtjeva od naroda novo žrtve za naoružanja.

Ministar financijah Magliani odstupio je, te je njegovo mjesto zauzeo domadanji ministar poljodelstva, a na ovoga mjesto zastupnik Micolli.

Papa je razaslao na sve biskupe enciklieu, u kojoj ih opominje, da pastoje narode odgojiti u pravoj vjeri, jer bezvierstvom rastu sve opačine. Primio je austrijskog poslanika grofa Rovertera, koji mu je u ime cara čestitao k novoj godini; rekao je pako poslaniku, da se nada, da će se dosadašnji odnošaji medju Austrijom i sv. stolicom ustaviti.

Francezke: Službeni list republike proglasuje lažnimi one vieati njemačkih novinah, koje razglašuju, da misli francezka vlada zahtjevati od svojih tuniških činovnikah, da zaiđe francezko ili tuniško državljanstvo. To vieati da su samo zato skovane, da se Talijane, kojih je većina u tuniškom činovničtvu, razjari proti Francezkoj.

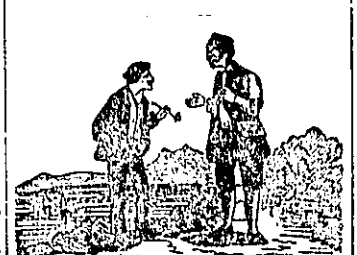

Franina i Jurina

Fr. Si štija, Jure, u tršćanskoj talijanskoj fojeti ka vrat tic so skita po Istroj?

Jur. Vero nisan, na viru, nć ja takovu fujetu nerazumim.

Fr. Dunke čuj me, ću ti ja povidat. Ta fujeta javlja, da su to bežtije jako kurijožne: glavu imaju sridnju, kljun dolj, rožen s roka, šamp'ge velike, krila duga, a bragošico črljeno; bas čudo nečuvene jer da govore ča nevidio i ča narazumiju. Najveć doju, da se takovin tican dopada hrvatski jezik, hrvatsko pradiko i da milo slušaju kada se pliva va crkvah u Istri hrvatska pištula, hrvatsko evanjelje itd.

Jur. Ča su dakle učinili već šperimenat s timi ticani?

Fr. Ala, ti nil nepaziš, ter san ti reka, da talijanska fujeta, ku zovu „Mattino" ima takovih tic na prodaju; a da se ne smutiš, drži na pameti, da su vedo nogo, vaši potčhi, a viču vavik: Corakà, Corakà, Corakà.

Jur. A, kadi su činili taki šperimenat?

Fr. Uh, ma s kako malo dite; sve ti valja na tanku povidat: hodi va Abrigu, kamo je „Mattinov" Corakà zletija, pa ćeš ga čut, kako krliče: Corakà, Corakà a to će reć po njegovu kolliko propast hrvatskim popim, smrt hrvatskom narodu va Istri.

Jur. Juh mano, Frano moj, neka nas Bog oslobodi takih potah, pa neka slobodno odprimu i Abrigo priko Corvara u blaženu zemlju, odkuda su prišli.

Fr. Amen!

* * *

Fr. Naši ljudi od zakona vaik govore, da su činovnici al plegati za puk, a ne puk za činovnike.

Jur. I pravo je tako.

Fr. A kako je to, da dica u Fontani su za lišpotera, a ne lišpoter za dien?

Jur. A Frano moj, to je jopet druga; tu će nam povidat pravodno (!) poročko klepetalo. A kako san čul, to se je imalo zgodit, nć drugačije su imali dat počasporat nekomu lapotoru, koj da ovo jezika zna, nego čovunskoga ne boji.

Fr. Ala Bože, će kada čemo mi u Istri još bit tuja porivallače?!

* * *

Fr. Kamo je gojio taraki Frlan ono bestilja s onim macakanom?

Jur. Nebudi sturla ne, je mlja krijanolju tarakoga mutikašo, ne da mu je vino pogrdija u Tršću i njega toliko puti žabilipija.

Fr. A koga nije on žabilipija, ter to mu je stari moštir.

Jur. Dunke šuda ni vraži nošlažu drugo skupa.

Fr. To će bonj čovit kad budu bolotaljoni.

Jur. A ca se ne bi mogli prvo vrać u vražičovu hižu žlazit, da će nožnado ni fuma ni venta za njima.

Fr. Ti muci Jurina, ni još douta rovinan Tar.

* * *

Fr. Ča bliže Juro rekal, je l' Pazin bliže Trstu al Pule?

Jur. Ja mislim, da je unošto bliže Pule.

Fr. Tako i ja sudim, ma tega neće da veruju na pošte va Bistreo.

Jur. Ja, znć nisi morda znal povedet, kako se Pazin po nemäku zove.

Fr. Bit će tomu već podobno ja, znć su zavjadali, da znć se napiše Pisino.

Jur. To se razume, nać je i Fajstrle lepše nego Bistrica.

U slavu

dvadesetgodiš

Dvadeset i
Oj kano
U Istri, što
Podigno
Na branik roda sano
Ti usta listo moj,
Zagrmiv gromko — stoj
A tudjin se nasmijao,
Začudio se tad,
Ta tko da moni kopa
Tko digao se
Ti kliknu n
Na branik rod
Uz mono
Hrvati pa

*

I tudjin se je
Toj ludoj misli
Al „Naše Sloge"
Posvuda bajni plam
I grijao je narod sav
Sokoleć ga na boj,
Iz sanka ga probudio
Poviknuv: budi svoj!
I narod je zagrmio
Nek trpi silnik kriv,
I narod se je prenuo,
A bio jedva živ!

Mine godina i njekoliko mjeseca. Vrieme moga odlazka približavalo se je sve to više. U posliednjo doba, tri mjeseca pred mojim odlazkom, oboli mi sestra na smrt. Bilo se je bojati za njen život, nu pomoću božjom izkopala se sretno iz svoje bolesti. Pisah roditeljem o tom, na što mi oni odpišaše, nek ju povedem sobom u Port-Said. Dan prije odlazka podjoh u Goricu po nju. Bila je vrlo zadovoljna, što će doskora vidjeti svoje roditelje. I meni bijaše tada milije, da sestra ide samnom niti neznajuć, koliko će mi muke i posla zadati putem desetgodišnja, a još k tomo slabašna djevojčica.

A sad, kad sam se već davno u rodni kraj vratio, hajde da Vam pripoviedam, miti mi čitatelji dično „Naše Sloge", kako sam putovno i što sam sve doživio. Nadam se, da ćete se i ovim uvjeriti, da je ono samo puka i zlobna laž, što naši domaći protivnici i izrodi govore: da se s hrvatskim jezikom nemože dalje Boko Kotorsko. Mogu bo tu gospodu uvjeriti, da se dan danas može s hrvatskim jezikom i mnogo dalje, i da su oni, koji ga govore, od kulturnih naroda mnogo ljepše vidjeni, nego li što su njekoji, koji si taj lieni naslov prisvajaju. Nu govoriti ga valja a ne stiditi se našo najveće svetinje — našega krasnoga jezika, što mogu činiti samo propalice, jer onaj, koji se stidi svojeg jezika, stidi ujedno svoje starine — on se srami samo sebe. — (Daljo sliedi.)

Različite viesti.

Prestolonasliednici u Opatiji. Na 28. pr. mj. pripješe u našu krasnu Opatiju Njih. carsko Visnati prestolonasliednici Rudolf i Stefanija. Nadvojvoda Rudolf osta na svojem prijasnjem suprugom jedan dan, jer se 20. vrati u Boć. Nadvojvotkinja Stefanija da kani ostati u Opatiji za nada jedno desetak dana, pak će za kratko odputovati i opet se vratiti u Opatiju na dulji boravak. Na novu godinu primila je Njez. Visnat poklone i čestitke od nadvojvode Ivana, od velikog vojvodkinje od Toscane i drugih visokih osoba. Nadvojvodkinji donesoše tom prigodom visoki poglatniei prekrasnih kita cvieća, osobita ruža, koje veoma voli Njez. Visnat. Na večer iztoga dana bijaše u Opatiji koncert, komu je i Njez. Visnat prisustvovala.

Zaruke prijasne nadvojvotkinje Marije Valerije. Na sam badnjak obio se je u previšnjoj obitelji događaj, koji će u svih svih narodah prostrane austro-ugarske monarkije probuditi najveće čuvstvo i najradostnije znanošće. Na badnjak se naime obavljane u krugu previšnje obitelji zaruke najmilnje kćeri Njih. Veličanstvah prijasne nadvojvotkinje Marije Val... sa gospodinom nadvojvodom ... vatorom. Prijasna nadvojvotkinja je u budimskom dvoru 23. s a prijasni zaručnik, koji je vojvode Karla Salvatora od T... onske kuće, te nadvojvotkinje kćeri pokojnoga napu... Ferdinanda II., rodio se je 1866., a sada je naporučnik u pukovnji br. 12; starija nostra ... nadvojvode, gospodja nadvojvotkinja Terezija, udata je za nadvojvodu ... tana Fregnato Karla Stjepana, dočim je stariji brat visokog zaručnika, Njeg. visost nadvojvoda Leopold Salvator, ... davno zaručio sa donom Blancom od C... silje, najstarijom kćeri vojvode od Ma... Don Carlosa.

Odbor političkoga družtva „Edinost" pozivlje za nedjelju 6. t. m. svo svojo povjerenike i članove iz Trsta i okolice na pogovor o predstojećih izborih za gradsko, dotično zemaljsko zastupstvo grada Trsta i okolice. Sastanak taj održavati će se u prostorijah „Delavskega podpornega društva" — via Molin piccolo br. 1 — točno osmi u jutro.

Izvršen zakon. Njeg. Veličanstvo ... ovrstjeno školskoga zakona, ... om zasjedanju istarskoga ... ljanin 28. 27.. 29.

Broj 1. U Trstu 3. jenara 1888.

Dopisi se dopisi ne tiskaju. ...lana re pisma tiskaju po 5 ...redak. Oglasi od 8 re... po 40 nč., za svaki redak. ...; ili u slučaju opetovanja pogodbe sa upravom. Novci se ...u poštarskom mandatnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge" ime, prezime i najbližu pošta valja čitko zapisati.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carlotta br. 28.

Poziv na predplatu.

Iztekla će i devetnajsta godina što šaljemo naš list na krilo milog nam reda. Dočekali smo, hvala Bogu ...udvadesetu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici, i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za celu godinu stoji za imućnije fr. 5., a za seljaka fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carovine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom *(Vaglia postale)*.

Budući da nam se šalje više puta novce u razno svrho, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je ...predplata, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše ...lužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije lipo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge".

Početkom godine!

Prošla smo već u zadnjem broju, dielleći se sa starom a stupajući u novu godinu, progovorili o jednoj i drugoj, te se ...ipak i danas vraćamo na isti pr... Razlozi su tomu razni, ...rakako taj, što stupa ... današnjim brojem ...nu svoga obstanka. ...u životu velikih i ...i kratka, da prođu pažena, al kod nas ... Postankom našega ...ar i narodni pokret ...ašeri, pa tko bude jednom pisao kulturnu povjest Istre i političku borbu naši, biti će mu svakako najvažniji izvor „Naša Sloga", koja je mnogo toga zamislila i kod svoga blagonosno sudjelovala. U ovo posliednjih dvadesot godina moglo se je možda i više postignuti nego li se je u istinu postiglo, ali ako se uvaži siromašno materijalno stanje našega puka, njegovu neukost i zapuštenost s jedne strane, a druge pako silne protivničine vladajuće gospode u Istri i njihovih prijatelja i pomagača izvan Istre, tada moramo i s dosadašnjim uspjehom zadovoljni biti. Za velika poduzeća i za sjajne uspjehe hoće se velikih materijalnih i moralnih sredstva, a mi nemamo ni jednoga ni drugoga. Ako je dakle uspjeh naš slabašan, krivnja je radi toga i na okolnostih, u kojih se Hrvat Istre nalazio, kad se ga je počelo buditi, a nalazi se žalibože i danas u nekojih strana Istre. Do podpuna uspjeha hoće se još ogromna rada, silne borbe i velikih žrtava. Tomalj tomu radu, jest bez dvojbe duboko usadjen i težko da bi se ga moglo danas na lahko uzdrmati. Misao narodna zahvatila je korjen među našim oljačtvom, na kojem nam valja dograditi čvrstu zgradu za bolju našu budućnost. No seljak sam nemože nikud i nikamo; zato mu se hoće domaće inteligencije; mužova, koji za nj umišljaju i snuju, a pomoćju njegovom narodno djelo provode.

U tom domoljubnom radu podupirati će ih i unapred »Naša Sloga« svimi svojimi silami. Ona nemisli na svojem programu ništa jer znade, da i najbolji programi, slabo izvadjani, malo vriede. Stupati će dakle i u buduće dosadašnjem stazom nemoć visoko naš hrvatski barjak. Pod narodnu trobojnicu, a okolo «Naše Sloge» neka se sakupi sve što plemenito misli i čuti, sve što želi spas i slobodu svomu rodu.

U prvoj vrsti da nas podupru naši čitatelji rodovitom i točnom predplatom, a zatim neka nas nezaboravo ni naši dopisnici ili suradnici.

Učinimo svaki svoju svetu dužnost, pak će sunce i pred naša vrata.

Govor

narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u carovinskom vieću dne 17. dec. pr. g. kod rasprave III. članka 2. točke zakonsko osnove o novom obrambenom zakonu.

Kod 2. točke stoji u vladinom tumačenju k zakonskoj osnovi, da je nutrašno djelovanje novo ustanovo predloženog zakona k onoj točki kano i k slieđećim točkam 3. do 8. samo u toliko izrečeno, u koliko bilježe to upravo neizbježivo.

Kod ustanovljivanja pralaznih ustanova da se je nastojalo, da se stečena prava na povlastice koliko moguće uzdrže.

All dalje stoji pako (čita):

„Tako bilježe bo označeno i produljenje službene dužnosti kod vojne mornarice za tri godine u pomorskoj obrani samo kod onih osoba kano natrag djelujuće, koje se nalaze u doba proglašenja ovog zakona još kod vojne mornarice, i koji nisu još tada dosadašnjoj službi podpuno zadovoljili".

Ovi prilozi „bo" i „samo" jasu ovdje klasično izabrani. Ipak bi pitao vlastu, u čem sastoji ta povlastica u izpunjenju službe kod pomorske obrane obzirom na one, koji se nalaze još stalno kod vojne mornarice? Hoće li se možda, pošto je već mjesec u vojnoj mornarici svo godine odslužili, da stupi u pomorsku obranu? To bi bilo u latinu čudnovato natražno djelovanje zakona.

Ja sam već kod §. 8. obrazložio silne terete, koji nastaju primorskomu pučanstvu uslied novog uvedenja pomorske obrane. Ja sam predložio radi toga kod prolaznih ustanova, i to upravo kod ove točke, u obrambenom odboru, da se ograniči trajanje službe kod pomorske obrane samo na jednu godinu za one, koji se nalaze još stalno kod vojne mornarice, koji nisu dakle još svu svoju službenu dužnost svršili. No taj moj predlog bijaše žalibože samo od jednoga zastupnika podupri (čujte! na ljevici). Nemogu se dakle odvažiti, da ga uvedje u visokoj kući ponovim. Umolio bi pako njegovu prouzvišenost gospodina predsjednika, da dade o prvoj stavci drugo točko posebno glasovati, jer ja nemogu glasovati — kao što sam to već kod §. 8. kazao — i za takovu ustanovu, koja obterećuje momčad vojne mornarice toli težkim terotom, a da se neosvrnjuje niti najmanje na već ovršenu službu.

DOPISI.

Iz Lovrana koncem decembra 1888. Odavlo javio se poznati „lisac" mjeseca agusta (dakle kad je vladala paoja vrućina) u porečkoj „bnbi", da po starom običaju može i lako kao da mu je to jedini zanat. Mi se nećemo zavrnuti na dosadni uvod njegova dopisa, proskočiti ćemo i ona mjesta, gdje veli, da hrvatsko školo ne napreduju, a talijanske dà, i gdje se je svoga srca radujo na tobožnjem poznanju Hrvata, jer da dok se bude išlo tim putem, Talijani da će u Istri imati slobodno ruke. Mi ćemo ovo to izpustiti a razloga, što je dopis pisan u sred ljeta, u grozno vrućini, koja silno djeluje na i onako već usijane glave. Radje slieđimo ga ondje, gdje ljuboznom zabrinutošću veli po prilici ovako.

„Dobri Ilburni šalju svoju djecu u školu, da postanu ljudi. Oni već znadu po „instinktu" (bilo je vrućo!) da se u tako organizovanih školah (koješto su hrvatske) ništa postignuti neda. No rieđko dogodi se, da otac želi, da mu sin napiše par redaka svojim rodjakom, ili da dopisuje s kojim trgovcem iz Trsta ili Rieke, ili da se proporuči bilo komu brodovlastniku ili kapetanu, da se ukrca na koji brod. U svih tih slučajevih koji jezik da upotriebi? Hrvatski? Postavimo, da ga ...što nauči — što je držim za nemoguće, budući ga ni sami učitelji ne znadu — ono se nebi moglo s njim služiti, jer od stotine njih razumio bi ga možda jedan. Potom nebi ostao drugi jezik do talijanskoga. Al ako se taj jezik ne uči?... To je zlo, to je uzrok nezadovoljstva naših jadnih Ilburan, koji su odvisni u obće od svih i svakoga. Oni ne nadju utjeha niti u onih školah, koje bi morale olakšati, a nipošto otegotiti njihovoj djeci trnov put života. Narodno miljenje je donjekle dobro, al ako nije što jesti, ode i ono u prah. Dà, dà, nek se radi i ruje proti talijanstvu, al dok Trst i Mljetci ne budu razoreni, na Jadranskom se moru neće rabiti drugi jezik do talijanskoga, — jer ma i ne bilo

PODLISTAK.

Put u Egipat.

Piše Vladko Krajanin.

Njeko zimsko večeri sjedio sam u svojoj sobi premećuć razno knjige. Kad mi to dosadilo, nataknuh šešir, te hćedoh izići, da se malko prošećem Koprom. Al baš u taj čas pokuca njetko na mojih vratih.

— Ć'mutro! viknuh.

Vrata se otvore a na pragu pojavi se moja gospodarica.

— Dušo vam je gospodin otac, reče mi ona.

— Gdje je? kliknuh veselo.

— Ovdje, odvrati mi otac, stupiv u sobu.

U isti čas padoh mu u naručaj.

Gospodarica ode zatvorivši za sobom vrata.

— Kad ste došli? upitah otca.

— Danas sam dospio iz Aleksandrije u Trst, te budući je Kopar toli blizu, nanumih doći malko do tebe.

— I dobro učinisto, rekoh prežajuć mu stolicu.

— Kad ćete opet u Port-Said? upitah ga iza kratke stanke.

— Do dva mjesaca, odvrati mi on.

— Tako hitre?

— E, što ćeš, dužnost je dužnost. Svoje poglavare valja da čovjek sluša. Al ovaj put neću sam odputovati . . .

— Već tko će s vama, upitah naglo i zaćudjeno.

— Tvoja majka i braća.

Ne odvratih ni rieči. Misao, da će mi majka i braća odputovati u tudjinu, bila me je vrlo iznenadila. Tko zna što bi im se sve moglo dogoditi u tudjem svietu!

— A što ćete samnom? upitah nestrpljivo, znajuć već unapred kakav mo odgovor čeka.

— Tebi, dragi sine, valja dovršiti nauke, koje si netom započeo. Možeš i sam znati, koli će mi biti težko ostaviti te sama u ovih krajevih, al tako valja da bude. Tà možeš i sam uvidjeti, da moram majku i braću povesti, jer to zahtieva dobrobit naše obitelji.

— Al zašto niste to prije učinili?

— Ako to nisam dosad učinio, nije moja krivnja. Krivo su tomu bile zle okolnosti, u kojih se je Egipat desele nalazio. Već si došao do one dobe, gdje čovjek može početi malko ozbiljno misliti, a toga ti neće biti težko prosuditi, dali sam mogao uzeti svoju obitelj sobom u Egipat, među onaj metež, koji je posliednjih godina vladao i to tim više, što je ono grozno mrovarenje imalo mnogo zlih posljedica. Al sad je drugčije. Buna se je već odavna utišala, pogibelji nije, da će doskora moći nova nastati, a tega mogu boz ikakva straha povesti obitelj sobom.

— Pa što će majka u Port-Saidu, zar nebi bilo bolje, da ostane kod kuće, rekoh upriev svoj pogled u otca.

— Slušaj me dobro. Ti već i sam znadeš kakvi su ovi krajevi. Kudgod okom kreneš, ne vidiš drugo do gole krši. Imade doduše i nješto obradjene zemlje, al neprodica i kojekakve novcije, kojimi nas Bog šiba, prosilile su mnoge Primorce ostaviti svoj rodni kraj i otići u bieli sviet, da si radnjom zasluže čim bi mogli prehraniti sebe i svoju obitelj. Tako se je i moni dogodilo. Podjoh u sviet, sreća mi posluži, te za kratko vrieme dobih, kako i sam znadeš, službu kod svećkoga družtva. Dok bijah mladji, mogao sam podnesti ovakojake nezgode i novolje, nu pošto je broj mojih godina prilično poskočio, te bi mi se moglo svaki čas štogod nemila dogoditi, pa tko će, da me u tom slučaju bolje njeguje i pazi od tvoje majke?

— Dobro, dobro, ali . . .

— Znadem što mislite reći. Tebi nije milo, što ću ti majku i braću odvesti, jeli? Nu neboj se. I za tebe sam se pobrinuo. Sliedeće školske praznike sprovesti ćeš kod naših znanaca u K., a drage pako s nami u Port-Saidu.

— Dà, dà, vi to govorite, samo da me umirite. U ostalom ono što ste naumili, možete takodjer izvesti, ja vas i onako neću u ničem smetati, rekoh osjetljivo se gorko.

— Vidiš ga, kao da je kakvo malono dieto, da ga valja miriti onimi obećanji. Zar ne vjeruješ svomu otcu? Tomu se nisam nadno od tebe, reče otac nješto oštrijim glasom.

Povjerovah mu. Sada ga počeh napastovati kojekakvimi pitanji o pomorskom putovanju, o Egiptu, o Port-Saidu itd. Kad saznah što sam želio, upita me otac:

— Sad vjeruješ, joli?

— Dà, odvratih lakoniški.

Cielu noć snivao sam samo o zemlji piramidah i obeliskah.

Sutradan ode otac iz Kopra, a ja ostah, da nastavim svoje nauke.

Sliedeća dva mjesaca minuše kao munje, a roditelji s braćom odputovaše u Port-Said. Na rastanku ponovi mi otac svoje obećanje. Mlađa sestra bila ...ostala u Gorici u školi.

* * *

... jeziku".

... nuovniti razsak.

Liburni, veli dopisnik, znadu već po statistu, da im djeca u hrvatskih školah napredovati nemogu. Al to su samo prazne rieči, u kojih neima ni mrve istine, a mnogo neznanja. Nek zadjo malko medju narod, pa će sam opaziti, gdje su ljudi zadovoljniji, dali oni, koji imaju talijansku ili hrvatsku školu. Nabrajalo se o Liburnii i njezinih žiteljih što mu drago, nepobitna je istina, da su medju našim narodom rieđki oni, koji govore talijanski. Njekoji stanovnici primorskih gradića natuknu kadkada po koju rieč tim jezikom, ali iz toga ne sliedi, da oni govore talijanski, jer čim bi ih kojigod pravilnim jezikom štogod upitao, zurili bi u njega kao u kakvo čudo. Dodušo govore oni, dakako izkvarenim talijanskim jezikom, al to biva samo onda, kad k njima dodje koji „ombrolaro" „štagnaro". Čézot ili kakav skitajući se Furlan, molovć ih za milostinju.

Naši ljudi iz vana, koji hoće, da se sami osvjedoče o tom, što su im djeca kroz godinu i godinu u školi naučila, nazovite im koje zimsko večeri nek uzmu knjige, i nek im čitaju kakvo liepo štivo. Dieto uzme knjigu, dakako talijansku i znano štitati. Dok ono čita, otac bulji u njega, a da ne razumije ni rieči. Zašto? Jer nm dieto čita njemu u jeziku, koji on ne razumije. Pita li dieto nek mu ono protumači što je čitalo, ni ono čuti, jer nijo nikad moglo zadobiti pravi pojam o dičtinoj stvari. Kad počmo dieto polaziti školi, nastoji se, da mu se u običnom dialoktu protumače njekoje stvari i to radi toga, da dobije čim bolji pojam o njih. U njekih mjestih u Liburniji, gdje je sav narod hrvatske narodnosti, no samo da se tim načinom ne postupa, već se muči jadno i nevoljno dieto tudjim mu i neposnatim jezikom. Što se iz toga napokon dogodi? Dogodi se, da dieto na veliku žalost svojih roditelja ne zna, pošto je dvie tri godine sjedilo u školi, niti koliko je šest manje jedan ili „koi meno uno".

Dieto mora biti pomnjrnje podučeno u svojem materinskom jeziku. To zahtieva obukovanje. Radi li se inače, dakle proti tomu, nikad ne bude valjana uzgoja niti pravoga napredka u školi. Ako nema u školi napredka, zašto da šilju Liburni svoju djecu u takovu školu? Tuj valja žaliti novac i vrieme, koje se za takve škole potroši, jer kad dieto svrši školu, najviše što može naučili, ostoji se u mehanikom čitanju, a ovdje vrieme, što ga je sprovelo u školi, potratilo je uzalud. To znadu najbolje Lovranci. Eto g. dopisniče radi čega se jedni Liburni nezadovoljni, eto zašto im se ne svidjaju na „talijanska organizirana škole". Za danas dosta, a do mala vidili demo se opet kakva lijepa!

Pogled po svietu.

Trst, dne 2. jenara 1889.

Austro-Ugarska: Pokrajinski sabor štajerski primio je većinom glasova vladin predlog, da pokrajina posudi od kreditnog zavoda 4 miljuna forinti, te nakon toga glasovanja bio je po pokrajinskom glavaru zaključen.

Glasa se, da će vlada zahtjevati u budućem zasjedanju delegacijah, da joj se dozvoli ustrojiti odjel ratnoga brodovlja na Dunavu, jer će uredjenjem Željeznih vratih nastati pogibelj, da Rusija odpošalje po Dunavu ratne brodove prilično veličine, koji bi, prodriev Dunavom daljo, mogli nanieti veliko štete. Kako se vidi, blagodati oružanoga mira rastu, a ž njima i gorezi na terot siromašnih naroda.

Kao obično o novoj godini, čestitali su i ljutas u Ugarskoj, članovi raznih strankah svojim vodjam. Kod ovogodišnjeg čestitanja liberalne stranke g. Tiszi izdao je on, zahvaljujuć se na čestitci, svoju tajnu rukuć, da je osvjedočen, da će se mir uzdržati i tokom g. 1889. i time blagostanje naroda povisiti; tomu da je zalog trojni savez.

Srbija: O toj kraljevini se nikada nezna jedno ravno. Javljalo se, da je kralj sa većinom zastupnikah sporazumno radio i da će se skupština otvoriti za koji dan, te usvojiti novi ustav bez promjene. Sada se pako opet javlja, da se skupština nije mogla otvoriti, jer da kralj nije došao otvoriti ju, niti je koga na to opunovlastio. Dakle samovolja, a nezna se tko ju podupire, jer je naperena proti volji cielega naroda.

Bugarska: Gospodin Stambulov je odpravio iz ministarstva sve konzervativne ministre i zamjenio ih svojimi pristašami; mogno bi se za to pokajati, jer si je naprtio novo neprijatelje.

Italija: Kralj Humbert je prilikom novogodišnjeg čestitanja naglasio nadu na uzdržanje mira, jer da zatim idu sve europejske vlasti; njegov pako ministar zahtjeva od naroda nove žrtve za naoružanja.

Ministar financijah Magliani odstupio je, te je njegovo mjesto zauzeo dosadanji ministar poljodelstva, a na ovoga mjesto zastupnik Micelli.

Papa je razaslao na sve biskupe encikliku, u kojoj ih opominje, da nastoje narode odgojiti u pravoj vjeri, jer bezvjerstvom rastu sve opačine. Primio je austrijskog poslanika grofa Revertera, koji mu je u ime cara čestitao k novoj godini; rekao je pako poslaniku, da se nada, da će se dosadašnji odnošaji medju Austrijom i sv. stolicom nastaviti.

Francezka: Službeni list republike progiuuje lažnimi one viesti njemačkih novinah, koje razglašuju, da misli francezka vlada zahtjevati od svojih tuniških činovnikah, da zadrže francezko ili tuniško državljanstvo. To viesti da su samo zato skovane, da se Talijane, kojih je većina u tunižkom činovničtvu, razjari proti Francezkoj.

Franina i Jurina

Fr. Si štija, Jure, u tršćanskoj talijanskoj fojoti ka vrst tie se skita po Istroj?

Jur. Vero nisan, na viru, aš ja takovu fujetu nerazumim.

Fr. Danke čuj me, ću ti ja povidat. Ta fujeta javlja, da su to bestije jako kurijožne: glavu imaju sridnju, kljun dugi, rožleu široku, čamprago veliko, krila duga, a bragešice ćrljeno; baš čudo nočuveno je, da govore, ča nevide i ča nerazumiju. Najveć dolju, da se takovim ticon dopada hrvatski jezik, hrvatsko predike i da milo slušaju kada se piva va crkvah u Istri hrvatska pištula, hrvatsko evangjelje itd.

Jur. Ča su dakle učinili već šperimenat s timi ticami?

Fr. Ala, ti niš nepaziš, ter sam ti rekal, da talijanska fujeta, ku zovu „Mattino" ima takovih tic na prodaju; a kade se ne smutiš, drži na pameti, da su vsi nego vaši potohi, a viču vavik Corakà, Corakà, Corakà.

Jur. A, kadi su činili taki šperimenat?

Fr. Uh, ma si kako malo čita; sve valja na tanku povidat: hodi va Abrigo, kamo je „Mattinov" Corakà zlatija, pa će ga čut, kako kriču: Corakà, Corakà, a to će reć po njegovu koliko propast hrvatskim popim, smrt hrvatskom narodu va Istri.

Jur. Juh mano, Frano moj, neka nas Bog oslobodi takih patah, pa neka slobodno odprimu iz Abrigo priko Čurvara u blaženu zemlju, odkuda su prišli.

Fr. Amen!

* * *

Fr. Naši ljudi od zakona vsik govore, da su činovnici ni plagati za puk, a ne puk za činovnike.

Jur. I pravo je tako.

Fr. A kako je to, da dion u Pontani su za išpetora, a ne išpetor za dion?

Jur. A Frano moj, to je jopet druga; to će nam povidat pravodno (!) porečko klopotalo. A kako san čul, to se je imalo zgodit, ać drugačije su imali dat pašaporat nekomu šiputoru, koj da ovo jezike zna, nego ćakavaškoga ce bati.

Fr. Ala Boże, do kada samo mi u Istri još bit tuje porivališće?!

* * *

Fr. Kamo je gonio tarski Frlan onu bestiju s onim macakanom?

Jur. Nebudi sturlo no, je mlja krljanolju tarskoga mutikaše, ne da mu je vino pogrdija u Trstu i njega toliko puti žnabljuja.

Fr. A koga nije on žnabljija, ter to mu je stari mešter.

Jur. Danke šudu ni vraži nošlažu drugo skupa.

Fr. To će boni složit kad budu bolotacijoni.

Jur. A ća se ne bi mogli prvo vraže u vražićevu hižu složit, da se nežnade ni fuma ni venta za njima.

Fr. Ti muol Jurina, ni još dosta rovinan Tar.

* * *

Fr. Ća biš Juro rekal, je l' Pazin bliže Trstu al Pule?

Jur. Ja mislim, da je unešto bliže Pule.

Fr. Take i ja sudim, ma tega noto da vernja na pošto va Bistrce.

Jur. Ja, zač nisi morda znal povedat, kako se Pazin po nemiku zove.

Fr. Bit će tomu neć podobno ja, zač su zavjadali, da zač se napišo Pisino.

Jur. To se razumne, zač je i Fajatrio lopše nego Bistrca.

U slavu

dvadesetgodišnjice „Naše Sloge".

Dvadeset ljeta eto već
Oj kano sanak sam,
U Istri, što si stala ti
Podignuv svjetla plam!
Na branik roda kano lav
Ti usta lieto moj,
Zagrmiv gromko — stoj! . . .
A tudjin se nasmijao,
Začudio se tad,
Ta tko da moni kopa grob.
Tko digao se sad? . . .
Ti kliknu na to: dignuh se
Na branik roda mog,
Uz mene bit će, bit će znaj
Hrvati pa i Bog.

* * *

I tudjin se je smijao
Toj ludoj misli — znam;
Al „Naše Sloga" sjajio
Posvuda bajni plam;
I grijao je narod sav
Sokolće ga na boj,
Iz sanka ga probudio
Poviknuv: budi svoj!
I narod je zagrmio
Nek trpi silnik kriv,
I narod se je prenuo,
A bio jedra živ!

I širio se širio
Taj dobri, zdravi list
U njemu svako slovo bijo
Za rod mi alem čist!

* * *

Dvadeset ljeta teče već
Probudio se rod,
Ah svuda, svuda vidjet ćoš
Toj lista žitni plod!
S tog vila pjesme zapjevaj,
Zapjevaj sreću svim.
Nek glas se pjesme širi jak
Hrvatskim rodom tim,
Nek svaki Hrvat istarski
Pohrli k listu tom;
Koj hori se, koj bije se
Za narod i za dom!
A s menom, dušo, gromorno
Ti kliknu, vilo, daj,
„Naša Sloga" — liste naš
Ti živi, rasti, traj!!

Rikard Katalinić.

Različite viesti.

Prestolonasljednici u Opatiji. Na 21 pr. mj. prispješe u našu krasnu Opatiju Njih. carsko Visosti prestolonasljednik Rudolf i Stofanija. Nadvojvoda Rudolf ode za svojom prijatnom supragom jedan dan, jer se 30. vrati u Boć. Nadvojvotkinja Stofanija da kani ostati u Opatiji za sada jedno desetak dana, pak će za kratko od putovati i opet se vratiti u Opatiju na dulji boravak. Na novu godinu primiła je Njihova Visost prekrasne i čestitke od nadvojvode Ivana, od velike vojvotkinje od Toscana i drugih visokih osoba. Nadvojvotkinji je nosoše tom prigodom visoki porjetnici prekrasnih kita cvieća, osobita ruža ... veoma volit Njez. Visost. Na večer 1 dana bijaše u Opatiji koncert, kom Njez. Visost prisustvovala.

Zaruke prijasne nadvojvotkinje Marije Valerije. Na sam badnjak obio se u provinjoj obitelji događaj, koji će srcah svih narodah prostrane austro-ugarske monarkije probuditi najveće nje i najradostnije osjećajuće. Na badnjak su se obavljane u krugu provišnje obitelji zaruke najmilije kćeri Njih. Veličanstva prijasne nadvojvotkinje Marije Valerije sa gospodinom nadvojvodom Karlom Salvatorom. Prijasna ma[illegible] radi je u budimskom dvoru. 23. aprila 1868. a prijasni zaručnik, koji je drugi sin nadvojvode Karla Salvatora od toskanske carske kuće, te nadvojvotkinje Marije Annunciate, kćeri pokojnoga unpuljnjega kralja Ferdinanda II., rodio se je 21. augusta 1866., a sada je naperni[illegible] u dragume oj pukovniji br. 12; stanuje [illegible] nadvojvode, gospodi[illegible] Terezija, udata je [illegible] tana fregate Karlo [illegible] je starji brat visos[illegible] visost nadvojvoda [illegible] davno zaručio sa dj[illegible] cilija, najstarijom k[illegible] drida Don Carlosa.

Odbor političko pozivlje za nedjelju vjerenike i članove iz [illegible] pogovor o predstojećih izborih za [illegible] dotično zemaljsko zastupstvo grada Trsta i okolice. Sastanak taj obdržavati će se u prostorijah „Delavskega podpornega društva" — via Molin piccolo br. 1 — točno u 10 sati u jutro.

Potvrdjen zakon. Njeg. Veličanstvo potvrdilo je promjene školskoga zakona, prihvaćene u zadnjem zasjedanju istarskoga sabora, kojimi se mienjaju §§. 27., 29. i 30. zemaljskoga školskoga zakona od 3. novembra 1874. kojimi se uredjuju pravni odnošaji učiteljstva javnih pučkih škola Istre, te ukida zemaljski zakon od 10. decembra 1878., kojim se mienjaju §§. 2[illegible] i 25. spomenutoga zemaljskoga zakona. Ovom promjenom poboljšati će se ponešto stanje pučkog učiteljstva, no ipak ne u onoj mjeri, kako su to naši narodni zastupnici želili i u tom smislu u zemaljskom saboru govorili.

Konštituranje novoga zastupstva u Žminju. Na zadnji dan prošle godine konštituirało se novoizabrano zastupstvo za občinu Žminj. Od c. kr. oblasti bijaše prisutan cot. kapetan iz Pazina g. Smzlg. Sarenjaci i krnjoli nastojali su na svo moguću način, da hrvatsku većinu zastupstva razcjepkaju i posvađe, no uzaludan njim bijaše posao. Naši poštenjaci ostaše složni kao pećine pokazav tim, da znadu što je disciplina i zadana vjera pučanstvu občine. Načelnikom bijaše izabran g. Peteh Kovačić Mate, a savjetnicim gg.: Križanac

Broj 2. U Trstu 12. jenara 1888. Godina XIX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i naj. bližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osmu arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobilegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Ovim mjesecom pošiljo predplata na „Našu Slogu“ za godinu 1888. Tom prilikom pozivljemo sve naše čitatelje, da se iznova i na vrieme na naš list predplate, da tako uzmognemo već na početku godine znati na čemu smo.

Sve one, koji nisu još do sada s nami poravnali svoga računa, molimo najozbiljnije, da to čim prije učiniti izvole.

Ufamo se, da će nam ostati vjerni svi dosadašnji predplatnici, koji su nas u našem težkom poduzeću svojski podupirali. Oni, koji nisu voljni točno lista plaćati, neka nam to odmah jave, da njim list obustavimo, da tako nebude kasnije neprilikah nam ni njim.

„Naša Sloga“ stoji na godinu za imućnije for. 5, a za soljake for. 2. Na pol godine polovicu gornjih cienah.

Uprava „Naše Sloge“.

Istarski sabor.

XI. sjednica (tajna) dne 17. dec. 1887. u 6½ večer.

Radi same stvari i radi izjavah manjine ova je sjednica vrlo znamenita.

Nego, budući da se stenografski zapisnik o njoj nije sastavio, držimo i mi, da je nesmijemo potanko opisati, već jedino oznaniti odluke.

Jednoglasno primljen bje predlog, da se udovi zemaljskoga članovitka gosp. Venier dado mirovina veća balja, nego li je zakon dozvoljava. Dobivati će manje f. 480 na godinu.

Većinom glasovah palo primljen bje predlog, da se dr. Andrija Amoroso imenuje ravnateljem zemaljske kreditne banke uz plaću od for. 2500 na vrieme od 15 godinah, i da zemaljski odbor popuni službu tajnika kako se bude njemu svidilo.

Tim se svršila XI. sjednica sabora, koja se je obdržavala u nekoj grobnoj tišini i koje zapisnik se pročitno u XII. sjednici.

Kod cielega toga posla vriedno je znati:

Prvo: da nije bilo izpražnjeno mjesto ravnatolja banke, nego tajnika, jer je privremeni tajnik, g. Dopiora, imenovan notarom u Podgradu.

Drugo: da je zemaljski podkapetan i prisjednik, dr. Amoroso, glavn talijanske stranke u Istri, molio ne za ravnatolja, već za tajnika.

Treće: da mjesto imenovati definitivno tajnika, bje imenovan ravnatelj.

Četvrto: da se za nijedno tih mjestah nerazpisuje natječaj, nego se poredko „sjemenište“ popunjuje samo sobom, kao negdašnji „maggior consiglio“.

Peto: da je dr. Amoroso dobio dobru penziju od svoje stranke, ali je njegovo ime izbrisano iz zemaljskog odbora za Istru i on tamo prestaje biti službena osoba.

Šesto i posliednje: da je to uspjeh naše stranke i naših naporah, ali da prepuštamo pravim Talijanom Istre sud o tom, kako je njihova saborska većina daleko zabrazdila.

* * *

XII. sjednica dne 10. dec. 1887.

Predsjednik prosvj. dr. Vidulich, 25 članovah, zastupnik ces. kr. vlade vitez Ellusheg.

Zapisnik X. sjednice pročita se ovjerovi bez primjetbe. Čita se takodjer zapisnik XI. sjednice, tajne, koji se takodjer bez primjetbe ovjerovljuje i s kojim se u javnost daje odluka tajne sjednice.

Prosvj. predsjednik čita pismo dra. Amorosa, kojim se on zahvaljuje na izboru za ravnatelja pokrajinskoga vjeroslješkoga zavoda i u kojem obećaje, da će sdušno vršiti svoje dužnosti.

Nadalje čitajuć opisuje djelatnost dosadanjega ravnatoljstva vjeroslješkoga zavoda. Tomu ravnatoljstvu ima se pripisati dosadanji razvoj i sjajan napjeh navoda, kojega ravnatelj obavljao je bezplatno poslove. Zahvaljuje mu na trudu i pažljivosti. Osvjedočen je, da zavod polazi pod ravnateljstvo dobrih rukah. Osoba, koja preuzimlje ravnateljstvo, predobro je poznata i zastupnikom i zemlji tako, da nije za potrebu opisivati ju. Kroz mnogo godinah bio je dr. Amoroso ne samo prisjednik zemaljskoga odbora, nego namjestnik zemaljskoga glavara, podpredsjednik sabora, duša u upravi zemlje. Kolika je radost, što on prima ravnateljstvo vjeroslješkoga zavoda, tolika je žalost, što ga gubi zemaljski odbor. Nego nekoristi, već valja izabrati drugoga mjesto njega.

Prelazi se na izbor člana zemaljskoga odbora iz skupine zastupnikah izvanjskih obćinah. Dvanaest jih je. Predsjednik čita njihova imena: dr. Amoroso (koji je među tim došao u saborsku i uzeo drugo mjesto nego što ga je imao kao zemaljski prisjednik) i dr. Venier, zastupnici kotara porečkoga; dr. Dobrovovich i vit. Bombi, zastupnici kotara puljskoga; dr. Costantini i baron Lazzarini, zastupnici kotara pazinskoga; prof. Spinčić, posljednik Crismanz, zastupnici kotara koparskoga; dr. Laginja i trgovac Jenko, zastupnici kotara volozkoga; dr. Vavken i dr. Bolmarcich, zastupnici kotara lošinjskoga. Te dvanaestorica, imajuća pravo kod ročenoga izbora, pozivlje se, da glasuju pismeno.

Pošto gospoda Janko i Crismanz nebijahu prisutni, odalo se dosta ondašnjih. Tri cedulje bile su prazne. Sedam cedulja glasilo je za dra. Cancianija, odvjetnika i posjednika u Poreču, zastupnika gradovah Motovuna, Oprtlja, Buja i Vižinade. I tim bio on izabran i proglašen kao član zemaljskoga odbora sa strane zastupnikah izvanjskih obćinah.

Pošt. dr. Cancianí zahvaljuje se na nekoliko riečih većini na pouzdanju, kojim ga je počastila veleć, da mu je težko preuzeti odnosni pusto iza onakova muža, kakav je dr. Amoroso, ali da će učiniti koliko je u njegovih silah za dobro pokrajine. —

Riječ dobio vladin zastupnik vit. Ellusheg, da odgovori na razne interpelacije, upravljeno na c. kr. vladu. Gledo jezika, koji rabi u odgovorih, poziva se na opazku, koju je već u drugoj prilici učinio, da će nimo s rečenih uzrokah rabiti talijanski jezik. (Dr. Volarić: ravnopravnost!).

Odgovara najprije na upit dra. Amorosa i drugovah, radi izručenja pošto istarskomu parobrodarskomu društvu; čita kao odgovor odpis ravnateljstva poštah u Trstu i kaže, da se isto obavješćuje o stvari.

Prelazi na upit dra. Volarića (Ovaj dovikuje: pitno sam hrvatski) i drugovah gledo uredjenja javnoga stanja u Istri prema temeljnim državnim zakonom. Čita u talijanskom prevodu oba dotična pitanja i odgovora na pojedino stavke. Jezik da se rabi kako to zahtjeva temeljni državni zakon (Volarić: Oh, neznam!). Činovnici, imenito politički, da su tako razdioljeni, da se može služiti i Talijane i Slaveno. Da ustanovljivanjem slavonskih škola, da se nezakasnjuje. (Dr. Laginja: Pazin!). Dekaznice novoizabranim zastupnikom da, su pisane jezikom zemaljskoga odbora, naime talijanskimi c. kr. vlade, njemačkim. (Dr. Volarić: Ravnopravnost!).

Predsjednik opominje dra. Volarića.

Vladin zastupnik: „Grazio“, pak nastavljajuć odbija sve napadaje na njegovu osobu i tvrdi, da pošto je imenovanje zastupnika ces. kr. vlade kod sabora stvar namjestnika, nemože isto biti predmetom interpelacije.

Ogovoriv na tu interpelaciju, predjo na drugu istoga dr. Volarića i drugovah gledo odbijanja hrvatskih i slovenskih spisah sa strane zemaljskoga odbora. Čita u talijanskom prevodu obe točke upita i odgovara na prvu s riečju: ništa (negativamente); na drugu, da nj. preuzv. g. namjestnik nije u stanju stvar razviditi, niti učiniti što u tom obziru, jer predsjednik, odnosno zemaljski glavar, neodvisi od njega. Po § 42. pokrajinskoga reda ima zemaljski glavar podnositi potrebito koraka, ako zemaljski odbor što nezakonita uradi.

Prosvj. predsjednik opaža, da će gg. interpelantom takodjer nekoliko riečih kazati. Nj. preuzv. g. namjestnik, da je bilo tako prijazan, te mu je već jučer javio sadržaj upita, kojega dotle poznao nije, jer je on bio interpelacija napravio izručio vladinu zastupniku. Interpelacija da bi bila morala biti na njega upravljena, nada u vrieme saborskoga zasjedanja mogao obavjestiti o stvari i predbacuje dr. Volariću, što se je služio jezikom, koga on ni članovi zemaljskoga odbora nepoznaju. (Dr. Laginja: Morate ga poznati) i što se je tim jezikom proti njim prituklo. Takove prituhe, moram izjaviti, da su nedrave, podle — lagunaze mišano o vigliacche. (Bene, bravo! na dosmiel, buka i prigovori na ljevici. Dr. Laginja dovikuje predsjedniku: da li još uživa pouzdanje kruno? Spinčić i Volarić: a prava o dlitti?! Predsjednik: pripoznajem jih Spinčić: a mi se njimi služimo! Dr. Laginja hoće da govori, ali mu predsjednik nedа već kaže, da se prelazi na dnevni red.

Na dnevnom redu je pravo lošinjskih brodovlastnikah na neko polakšice.

Izvjestitelj pošt. dr. Campitelli preložući neka sabor podupre molbu. Ja su od austrijskih brodovlastnikah nejtere dohodarino, kao što su je nejtera već dvie godine od ugarsko-hrvatskih brodovlastnikah, to da se jih od pokrajinskoga nameta oslobodi.

Pošt. dr. Volarić progovori sliedeće: Visoki sabore! Izpravljujem takodjer u ime mojih poštovanih drugovah, da ćemo glasovati za predlog financijalnoga odbora, jer držimo, da je skrajno vrieme, da se u pomoć priteče brodovlastnikom naše pokrajine. Naša mornarica danomice propada i pravedno je, da ju podpomažemo i u koliko moguće pridignimo. Dapače, ja bi segnuo još dalje u stvari.

Glasovita nekad brodarnica u Malom Lošinju sada je tako rekuć zapuštena, i onaj grad svakim danom sve to više propada, jer po svomu položaju neima drugoga probitka, nego na moru, a parobrodi su progutali sav promet i sva trgovina.

S druge strane je občenje izmedju naših otokah i kopna jako slabo uredjeno. Izuzam ono nekoliko puta na tjedan što dolaze „Lloydovi“ parobrodi, pošto primamo iz Rieke, od kuda ide na Kraljevicu i od onuda na Voz preko mora. Od Voza poselam poštonoša ju doonda na Omišalj, od onuda na Malinsku pa u Krk i onda preko mora na Merag u Cres, od kuda tekar ide po kopnu, tiećе Osor, u Lošinj.

Uvažujuć sve ovo, koristno bi bilo po Lošinj i ujedno bi se bolje uredilo občenje naših otokah medjusobno i sa kopnom, kada bi pokrajina i vlada podpomogli, da se u brodarnici u Malom Lošinju sagrade dva parobrodića, koja bi svakim danom polazila od onuda sa strane prama Velikomu Lošinju, dok bi se presjekla Prevlaka u Krk. Od onuda dalje, tiećе Merag na Cresom i Malinsku na našem otoku, na Rieku i obratno. Ovim parobrodićem imala bi se dakako uz primjerenu godišnju pripomoć povjoriti i pošta, i tako bi se bar donekle pomoglo onim našim stranam i vlada nebi za stalno toliko trošila, koliko danas troši na poštu po naših otocih. Nesmije se ovdje mimoići takodjer okolnost, da je u Lošinju sieło c. k. kotarskoga poglavarstva, to da je i s te strane potrebito, da se bolje uredi občenje izmedju naših otokah, a posebno Lošinja sa kopnom.

U tom smislu preporučio bih dakle našemu slav. zemaljskomu odboru, da podnese dalnje dogovore sa c. k. vladom i da produjmi iz pokrajinske zaklade, ili kojim drugim načinom gledo oživotvoriti ovu stvar, toli korisnu po Lošinj i potrebitu za naše strane.

Pošt. dr. Bubba predlaže komu razprave, koji se dakako i prima.

Postavljeni na glasovanje predlozi dra. Campitellia, primaju se jednoglasno.

O drugoj točki dnevnoga reda: „Proračun pokrajinske zaklade Istre za god. 1888.“ izvještuje pošt. dr. Campitelli u ime financijalnoga saborskoga odbora i predlaže:

1. odobruje se proračun istarske pokrajinske zaklade za godinu 1888. sa potrebnimi 395.845 for. i sa pokrićem 105.058 for.

Da se pokrije manjak od 290.287 for. ustanovljuje se pobiranje:

a) nameta 24% na evo izravne poreze, uključiv izvanredne državne nameto;

b) nameta 100% na državnu potrošarinu mesa i vina;

c) pokrajinskoga poreza 1 for. i 70 nvč. po svakom na malo prodanom hektolitru piva; 10 for. i 2 novč. po svakom na malo prodanom hektolitru alkoholičnih pićah i rakija, naznačena u čl. 1., slovo B. II. točka 1. državnoga zakona 18. maja 187[illegible] br. 84; i for. 68 novč. po svakom na malo prodanom hektolitru rakija, naznačene u točki 2. istoga 1. članka putem spomenutoga zakona;

2. prošnje za podporu bolnih u Beču i druge neke izručuju se zemaljskomu odboru na rješenje.

Iza otvorene glavne razprave oglasi se za riec pošt. dr. Laginja i progovori hrvatskim jezikom:

Visoki sabore! Dužnost mi je izjaviti u ime moje i drugovah od ove strane, da nećemo glasovati za zemaljski proračun, budući ga nemožemo odobriti zato, jer je sastavljen kako i dosada proti onim načelom, po kojih mi držimo, da bi se imalo upravljati ovom zemljom i trošiti na njezino pravo potrebe.

Uzrok to naše protimbe nije na našoj strani, nego ste ga stvorili sami, jer tajito svakom zgodom slovinsko (hrvatsko-slovenske) obilježje ove pokrajine; prema tomu učinjeno su sve vaše uredbe; zato jih mi nemožemo odobriti.

Već sam drugom prilikom bio prisiljen dozvati u pamet voleštovanomu gospodinu saborskomu predsjedniku, da je ovaj govor, kojim mi govorimo, pravi istarski jezik.

A kako se prema nam postupa?!

Jedna jedini od mojih drugovah služio se je samo hrvatskim jezikom; ja sam se gledom na porabu jezika u ovom saboru tako vladao, da bi mo moja stranka mogla držati proveć popustljivim; pa kako se vi vladate?

Zemaljski odbor vraća hrvatske i slovenske spise i traži talijanske prevode od njih, dakle nepoznaje nas, za koje službuj

Mi se proti tomu branimo tim, d jedan naš drug nezće da znade talijanski i ima pravo, a opeta tražimo koka gdje i kako možemo.

Sada, kada smo mislili, da je tračak sunca sišao i na naša vrata, kada smo mislili, da će se za terezijni državni zakoni, po kojih imamo pravo služiti se svojim jezikom, uvesti u život, baš sada najgore se je na nas udarilo.

Ćev

Puk hrvatski, sačinjavajući većinu stanovničtva Istre, slušati mora, gdjo mu mogućnici dovikuju: daljo, kao da je indijski parijah!

Da, gospodo! Naše zakonito obrano i pritužbo, koje smo prisiljeni činiti, saborski predsjednik naziva: „basezzo“ i „vigliaccheria“, akoprem su naše pritužbe posve opravdano, u kojom god obliku jih podnesemo.

Čovjek, koji se toliko zaboravi, nije moguće, bar po mojem mnenju, da uživa pouzdanje svjetle krune, a zaslužujo podpuno, da bršimo iz proračuna odmah prvu rubriku, koja govori o njegovoj plaći ili remuneraciji i sve one rubrike, koje govore o plaći od prvoga do najnižega zemaljskoga plaćenika, koji našega jezika nerazumije.

Ponašanje manjine bilo je takovo, da nam nitko nemože reći, da smo prekoračili medje pristojnosti.

Ali današnje opazke predsjednikovo uvriedu su, koju mu mi nemožemo i nećemo oprostiti, a valjda će ju još tkogod zapamtiti. — O samom proračunu pako nije vriedno niti govoriti.

To je samo forma, u kojoj sabor od godine do godine dozvoljava trošenje, a u latinu izlazi drugačije, nego li se dozvoljava.

Za one potrebe, za koje se nešto u proračunu uvrsti, zemaljski odbor neće ni ništa ili vrlo malo; za drugo troši na račun prvih i ondje, gdje nije ništa ustanovljeno.

Tako se proračun ikrivlivijo u stranu potroška, a zemaljskomu odboru pjeva se slavospjeva, kako mudro štedi.

S druge se pako strane prihodi, kao pokrajinsko imenje, proračunava prilično manje, nego li se jih utjeruva.

Tako štedeć, gdje je potreba trošiti, i dobivajuć više, nego li je proračunano, zemaljski odbor prestaje biti izvršujuća oblast i stalan, da što mu sve odobriti troši, gdje nije unapried ovlašćen, a ukinuta ono, zašto se namoti utjeruva. U istinu, naš proračun samo kakvom polovicom odgovara, drugom polovicom godišnjega iznosa vlada zemaljski odbor po svojoj volji. Krvavi žuljevi naroda troše se u obligacijo kreditnoga zavoda, a gdje je velika sila pomoći i gdje je ustanovljeno, da se pomaže, ondje se daje malo ili ništa.

Da spomenem samo jedan primjer. Od godine 1881. ovamo, odredjeno je po 2000 for. na godinu za pomoć onim občinam, koje troše za uprava šumaka.

Vidili smo, kako nam je zemaljski odbor bio predložio zakon o upravi šume, po kojem bi se bilo još više trošilo nego li do sada. Toga zakona nismo prihvatili, ali zamna, da tim občinah, koje u istini gledaju urediti administraciju šumah kako valja i troše preko dobitka. Je li zemaljski odbor dao do sada ove pomoći? Nije! Dapače, mislim, da iz one rubrike prijašnjih godinah nije ništa potrošio, a prošle godine samo 148 for. i 48 novč.

To je jedan od mnogih primjerah, iz kojih se vidi, da se notroši što je ustanovljeno i gdje je u istinu potreba, a trošak za zgrade zemaljskoga odbora dosta nas uči, kako i koliko se troši.

Znajuć unapried, da će većina prihvatiti proračun kako je predložen, mi ćemo od ove strane kod pojedinih stavkah ipak učiniti svoje predloge, neći li Lazaru bar mrvica pala sa bogatoga Gavnanova stola.

Čim je govornik svršio ustade dr. Gambini i predloži konac rasprave, buć da je od većine tjedan što progovorio. (Dobro upravljane občine u Istri postupaju temeljitijo sa svojim proračunom, nego li talijanska većina sa proračunom cielo pokrajine. O. U.) Predlog većina prima, a upitan izvjestitelj dr. Campitelli, da li ima što primetnuti, odgovori: saldit ću; pak predjo u podrobnu razpravu, na tražbine i predlažo u I. rubriki: saborski troškovi, za dnevnice i putne troškove zemaljskim zastupnikom, za poslužbu stenografičku, za potrebočo u pisarni i za tiskovine te za razne troškove potrošak 6650 for.

Pošt. dr. Volarić progovori: Visoki saborel Kod ove stavke povisila se je tražbina za stenografe i prepisače saborskoga zapisnika za 200 f. Odmah s početka postavio sam bio upit na presj. g. predsjednika, da bi shodno odredio, da dobijemo stenografa, koji bi naše hrvatsko govoro biljožio. Na taj upit nije mi se niti odgovorilo i držim, da se niti nemisli uzeti u obzir § 42. našega poslovnika, koji glasi: „I resoconti stenografici conterranno la completa esposizione di quanto fu detto o fatto nelle seduto“. Neveli, da se ima ubilježiti samo talijansko govoro, nego občenito. Pravo imamo govoriti hrvatski, dakle morali bi imati i stenografa, koji bi biljožio naše govore. S druge strane, stenograf je zemaljski plaćnik, te po § 47. pravilnika za zemaljski odbor, morala bi se dati prednost osobam pokrajino „o fra quosti a colore che conoscono lo linguo dol paeso o la tedesca“. Po tomu trebalo bi dakle razpisati natječaj i ako se nenadje sposobna osoba u pokrajini, moralo bi se ju uzeti iz vana.

Nadalje nemolim, već tražim jer imam pravo, da se moje ime piše „nella pipa“, kako ga je pišem. G. predsjednik obećano je lanjske godine g. Spinčiću, da će njegovo ime dati upisati u saborsko izvješće kako ga on piše, pa ipak se to nije dogodilo.

Koliko sam mogao opaziti i moje ime se do sada pisalo onako, kako se nebi smjelo. Gospoda od većine upravila su na višoku c. k. vladu upit glede upisivanja imenah u župnjske knjige na podlogi posebnoga odredbe ministarstva, i ja upravo na tomelju isto tražim, da se moje ime onako piše, kako ga ja pišem sa „é“ ili kako biste vi rekli: „nella pipa“. Izdana mi bju svjedočba krsta prvih godinah, što sam počeo polaziti gimnaziju i ondje se moje ime piše onako, kako ga ja dama pišem. Tako me pišu u svih mojih školskih svjedočbah, u diplomi doktorskoj i dak u dokumenti, izdanoj mi po c. k. namjestničtva, dakako u ime toliko hvaljene ravnopravnosti u onmom njemačkom i talijanskom jeziku. Svršavam opetovanom opazkom, da ovo nemolim, nego tražim, jer je tako i naredjeno propisano u naredbi visokoga c. k. ministarstva.

Pošt. dr. Laginja — k kojega sreći je predsjednik gledao kada je dr. Volarić svršio — moli za riječ. Moli za riječ i pošt. Defranceschi za formalan predlog i dobiv ju, predlaže konac rasprave.

Pošt. Spinčić: Ali Laginja se je prije javio!

Presvj. predsjednik: dozvolito, da ja obavljam moje poslove. Daje na glasovanje konac rasprave i pošto se taj po vodni prima, daje riječ dru. Laginji, koji se je već prije za istu oglasio.

Pošt. dr. Laginja pita talijanskim jezikom predsjednika, kako misli, da se zakonu zadovolji glede stenografiranja hrvatskih govorah.

Presvj. predsjednik odgovara, da su stenografički zapisnici stvar revizorah i da se predsjedništvo u to nepača. (§§. 5., 6., 7 i 8. sob. pravilnika govoro o uredu predsjedništva, a u taj ured spadaju i revizori.)

Izvj. pošt. dr. Campitelli veli, da nemože dr. Volariću ništa odgovoriti. Laginji pako odgovara, da se glede stenografije nije ništa nikakvih obećanjah, da bi na tomelju § 42. pravilnika trebalo tri stenografa (dr. Laginja: dva). Tri, hoćete sami. Rada bi da se gospodi zadovolji, kada bi se moglo.

Kod rubr. II: „Troškovi uprave“, predlaže 33.454 for. troška, i to za zemaljskoga glavara i za četiri prisjednika 11.000 for., za činovnike, uredo i zavode pokrajinske 22.454 for. Kod te rubrike negovori nitko niti od hrvatskih zastupnikah; obzirom na to je dr. Laginja i svom govoru kod glavne rasprave rekao koliko je dosta.

„Troškovi za javnu obuku“ (rubrika III.) ustanovljeni su na 135.857 for.

Pošt. Spinčić veli, da mu je žao što nemože iz izvješća junto razabrati, kako i komu su podpore razdiljene. Svakako pako proporuča zemaljskomu odboru, da kod podieljivanja i štipendijah, za koje je opredieljeno 2400 for., i podporah, za koje je ustanovljeno 2000 for., uzimlje u obzir i hrvatsko-slovensko mladiće Istre. Nadalje predlaže, da se ustanovi svotu od 2000 for. kao podporo siromašnim občinam za školske zgrade.

Pošt. dr. Laginja predlaže, neka zemaljski odbor u svojih godišnjih izvješćajih tiska imena, stalš i boravište roditeljah svih učenikah, koji dobivaju bud štipendije ili podpore.

Pošt. vit. Babudor kaže, da on kao ravnatelj gimnazije može reći, da zemaljski odbor dieli pravedno štipendije i podpore, da se obazira na zasluge mladićah, pače da je strog.

Pošt. Spinčić otvara izvješćaj zemaljskoga odbora, čita zavišajo onih, koji su dobili štipendije, tvrdi na tomelju toga, da su to mladići, njih šest, svi iz talijanskih gradićah. Imena onih, koji su dobili podpore, da nisu, kako već reče, zabilježena, a g. predgovornik, kao ravnatelj gimnazije koparske, može samo o mladićih toga gimnazija govoriti, dočim ima istarskih mladićah, koji i po drugih gimnazijih uče. I za to hoće on, da se zemaljski odbor obrine.

Pošt. vit. Babudor odgovara opet, da zemaljski odbor, koliko je njemu poznato, strogo po propisih postupa.

Pošt. dr. Petris u ime zemaljskoga odbora veli, da se zemaljski odbor kod podieljivanja podporah drži saborsko odluke, da naime daje podpore dobrim djakom, odlikašom, a da imaju prednost oni, koji uče u pokrajini. Jednomu svećeničtvu nomu djaku iz pazinskoga kotara da je dno 100 for. podpore, trojici učenikah na riečkom gimnaziju da su dano tri podpore. (Na liječi: a ostalo?! Ima jih četrdeset!)

Izvj. pošt. dr. Campitelli veli, da zemaljski odbor savjestno vrši svoju dužnost kod podieljivanje štipendijah i podporah; on da ima izkaz onih, kojim se je podpora dalo, a da ima medju tiui i Slavonah (8 izmedju preko 40). Nadalje veli, da je proti predlogu zast. Spinčića za podpore siromašnim občinam za školske zgrade i to s gledišta financijalnoga, i proti predloga zast. Laginje, da se tiska izkaz roditeljah onih, koji dobivaju štipendije i podpore. (Znato, to gosp. izvjestitelj nije kazno).

Postavljeni na glasovanje predlozi gg. Spinčića i Laginje padaju obadva. Predsjednik na to opaža, da je predlog dra. Laginje suvišan, jer da zastupnici u vriemo saborskoga zasjedanja imadu pravo pregledati, kako i komu su se štipendije i podpore razdiljele.

Rubrike IV. i V.: „Zdravstveni troškovi“ i „troškovi za dovjekoljubne i dobrotvorne svrhe“, prva sa troškom 4500 for., druga sa troškom 69.000 for. primaju se bez rasprave.

U rubriki VI.: „Javne zgrade“ sa ukupnim troškom 14.000 for., predlaže se 2000 for. više nego prošle godine za gradnju cestah (ukupno za to gradnjo 10.000 for.), i novi trošak od 2000 for. za početak radnjah kod uredjenja rieke Mirne (Kvieto, Quieto).

Kod te rubrike, i to kod točke o gradnji cestah, proporuča pošt. Spinčić zemaljskomu odboru, da od svote 10.000 for. dade bar 1000 for. za gradnju ceste Krkavce-Buje i to za sagradjenje mosta preko potoka Šolina izpod sela Krkavce. Na toliko je naime proračunan trošak toga mosta, kojim, kada bi se sagradio, bi se u velo pomoglo stanovničtvu računoga sela, jer najtože i najpotrebitije bi se tim učinilo, a ostalo bi malo po malo sliedilo. O gradnji te ceste, veli, razpravlja se već od godine 1872., potrebu iste se občenito priznaje, Krkavčani su učinili ono, što se je od njih zahtjevalo, zaslužuju dakle, da se jih podupre.

Presvj. predsjednik bjavlja, da će zemaljski odbor još nake izvlde poduzeti pak dati sagraditi most, kojega gradnju pošt. Spinčić proporuča.

Pošt. vit. Babudor govori o putu, koji vodi iz Koparšćine u Pomjanštinu, taj da je zapušten i da bi trebalo potkati ljude da ga popravljaju.

Kod rubrike VII.: „Troškovi za poljodjelske svrhe i obće gospodarstvo“, za koju je ustanovljen trošak u svemu 19.615 for., i medju tim pod novom točkom: „troškovi za pokrajinako povjerenstvo zašumljenja“ 2000 for., postavlja pošt. dr. Laginja dva predloga. Prvi ide za tim, da se zemaljski odbor sporazumne sa c. kr. vladom pobrine kako bi učitelji hrvatsko-slovenskih školah mogli biti podučavani kod predavanje poljodjelskoga tečaja jezikom njihovih škola. Drugi predlog glasi: „Nalaže se zemaljskomu odboru, da svotu od 2000 for., metnutu pod točkom 4. „razliciti troškovi“ u toj rubrici, dade onim občinam, koje so izkažu boljom njegom za šume“. Prvi predlog mu se čini tako naravan i pravedan, da mu ga netreba pobliže niti razlagati, samo pobija već unapried izvjestitelja dra. Campitelli-a, da netreba dva poljodjelska učitelja, jer da svaki izobražen Hrvat razumije Slovenca i Slovenac Hrvata. Gledo drugoga predloga veli, da se svake godine uvršćuje u proračun kod dotične točke liepa svota do 2000 fr., a da se je godine 1885. potrošilo samo 148 for. 48 novč., a prošanjih godinah još manje ili ništa (već se je za će novce kupovalo kartole vjeresijskoga zavoda). Kad se jih u proračun za poljodjelske i gospodarstvene svrhe uvršćuje, neka se jih za isto i potroši.

Izvj. pošt. dr. Campitelli kaže, da na prvi predlog odgovara onako, kako lanjskoga zasjedanja, a tada je rekao, da se je po mogućnosti pobrinulo za dalnju izobrazbu pučkih učiteljah u poljodjelstvu. U ostalom, da bi trebalo, kada bi se dra. Laginje predlogu zadovoljiti htjelo, tri poljodjelska učitelja. (Dr. Laginja je prave imao, kada ga je već unapried pobijao).

Dr. Laginja da noma prava poricati razlike izmedju hrvatsko-slovenskoga jezika. U Gorici da bi trebalo na ženskom učiteljištu i hrvatski i slovenski odjel, to da je rekao pošt. Spinčić. (Ali ondje se jedva izobražuje). Izvjestitelj drži, da je razlika izmedju ta dva jezika, kao izmedju talijanskoga, francoskoga i španjolskoga. (Velika kompetentnost za razsudjivanje slavenskih jezikah!). Gledo drugoga predloga veli, da nije potrebit, jer će zemaljski odbor za stalno izdati svotu kada i gdje bude nuždno, kao što to uvjek čini (!!)

Prvi predlog dr. Laginje, postavljen na glasovanje, pada; drugi se prima, čim je i sam predsjednik nekako iznenadjen bio. Zanj su glasovali osim članovah manjine i članovi većine, medju kojimi smo opazili poštov. gg. Bombu, Doblanovicha, Rizzia, Sbisà. Predsjednik sam proglasuje predlog primljenim.

Rubrike: VIII. „vojnički troškovi“ sa 1000 for., IX. „troškovi javne sigurnosti“ sa 14.942 for., X. „pokrajinski dug“ sa 18.900 for., primaju se bez rasprave.

Kod rubrike XI.: „Razni troškovi u obće“ sa 10.805 for., i to kod točke 1. „povjest i statistika“ sa 1000 fr., izenuje pošt. Spinčić želju, da se povjestni spomenici Istre, što se nalaze kod zemaljskoga odbora, čim prije urede.

Neodgovara nitko ništa.

Rubrike: XII., XIII. i XIV. tražbinah, kao i sve rubrike pokrića, primaju se po većini bez rasprave. —

Sjednica počela je u 9. uri, sada bijaše podne, a bilo je još na dnevnom redu izvješće posebnoga odbora za razvid uprave ozonora.

Pošt. dr. Laginja moli za 5 minutno protegnuće sjednice u svrhu pogovora na ostalom dvojicom toga odbora.

Pošt. Spinčić veli, da bi se ju protegnulo na četvrt ure.

Presvj. predsjednik odgovara, da je najbolje nastaviti i svršiti.

Pošt. dr. Bubba predlaže pol ure počitka, i predsjednik ga dozvoljuje. (Sliedi rasprava o desetini.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 11. jenara.

Austro-Ugarska: Sada se zaudo napokon za stalno, da će se otvoriti carevinsko viće dne 24. t. m. Dnevni red prvih sjednicah nije nam još to poznat.

Ovih danah bijahu u Beču ministarske konferencije, kojim je predsjedao grof Kalnoky a prisustovali su ministri jedne i druge pole države. Na tih konferencijah razpravljala se ponajviše pitanja unutarnje državne važnosti.

Vodje češkoga naroda čine sve moguće, da se nagode sa Niemci u Češkoj. Češki klub i veliki posjed izabrali su svoje povjerenike, koji će voditi s Niemci izvan sabora dogovore, te se nadaju, da će napokon doći do sporazumka. Njemačka glasila nasuprot poručaju Čehom unapred, da će doći do nagode samo tada, ako Česi posve napuste svoj državopravni temelj, na kojem su do sada stajali, ili što je isto, ako se neizruče na milost i nemilost gospodi Niemcem.

Dne 8. t. m. započela je u Beču krasna svečanost u slavu tristogodišnjice narodjenja hrvatskoga pjesnika Ivana Franjina Gundulića. Svečanost trajala je tri dana, a kako doznajemo po brzojavnih viestih, izpala je vrlo sjajno. Medju sudjelovači i slušateljstvom nalazilo se najboljih slavenskih umjetnikah i najodličnijih mužovah svijuh slavenskih plemenah, pak će — ako Bog Jako — imati te svečanost i tu važnost, što su se pojedina slavenska plemena bolje upoznula, te će moći u buduće složnije raditi na svekoliki interes austrijskih Slavenah.

Srbija: Srbsko radikalno ministarstvo nije po ćudi niti samim srbskim glasilom. Svi naveliki listovi prorišu novomu ministarstvu kratak život jer da nemu samostalnu programa već da kani zaploviti s Risti-

čevim i Garašaninovim programom, što nemože nikako zadovoljiti radikalce nit liberalce.

Bugarska: Pod zapovjedničtvom ruskoga kapetana Nabokova kanila je jedna ustaška četa pobuniti Bugare proti današnjoj bugarskoj vladi, osobito proti princu Koburgu. Četa se zastojala je ponajviše iz Crnogoraca. Crnogorski knez upozorio je tursku vladu brzojavno, da se namjerava izkrcati ustaška četa na bugarsko zemljište, no brzojav stigne prekasno, pošto bijaše brzojavna sveza pretrgana. Četi ipak nepodje za rukom izvesti namjerano jer bijaše na dobu od bugarskih vojničkih četah protjerana i razpršena.

Rusija: Ruske čete pomiču se jošte uvjek od iztoka k zapadu t. j. k austrijskim i njemačkim granicam. Car Aleksander da je priposlao po svojem zastupniku na bečkom dvoru, knezu Lobanovu, caru Franu Josipu najsrdačnije pozdrave i vrlo miroljubive izjave. Glede bugarskoga pitanja da želi car Aleksander, da se berlinski ugovor, prem je stvoren na škodu Rusije, provede i obdržava u svoj čistoći, te nije voljan dopustiti, da se stvori na Balkanu takovo stanje, koje bi danas sutra Rusiju od tamo iztisnulo.

Francezka: Prošlog četvrtka obavili se u Francezkoj izbori za senat. Izabrano bijaše 57 republikanacah, 21 konservativac, a u 6 kotarah trebati će ponovno birati; tuj će predobiti republikanci.

Italija: Medju vatikanskimi i vladinimi listovi u Rimu vodi se žestok boj. Prvi predbacuju ministarstvu, da je nepoštano i nesposobno, a vladinovci poručuju prvim, da nečo nikada priznati pravicah sv. Otcu.

Njemačka: Car Vilhelm pobolieva opet poslednjih danah, pa premda uviekravajo vladini listovi, da je bolest vrlo lahka, ipak visi život sjedog cara na vrlo tankoj niti.

Franina i Jurina.

Fr. Čujem, da su počele po selih oprtaljskih poletat nekakove lestovice.

Jur. Neluduj Franino, to te bit vrano, kojo se sele va blažonu zemlju zač je puli nas previše snega.

Fr. Ako neverueješ, pitaj malo naši kmeti va Ždrenjah, Gradeni, Topolovcu itd.

Jur. Ma, zač se pak nedaju to tičice va naša Brda?

Fr. Pripravlja njim i tamo „krajiš i kompanija bola" proso, ma se nekako bojo domaćega kraguljića, ki vreba na krnjelsko i šaranjačke tičice.

Jur. Baš bi dobro, da je polovo pak da pošalju punu gajbu gospodi va Poreč na dar.

Različite viesti.

Deputacija iz Motovuna. Ovih dana došla je u Trst trojica novoizabranih zastupnikah iz Motovuna, da u ime većine novoga zastupstva požur. riešitbu utoka proti občinskim izborom, te da se već jednom dodje do konstituiranja novoga zastupstva. Deputacija predvodio je urodnik našega lista, na namjestničtvo, gdje njim se je za stalno obećalo, da će biti protivniški utok čim prije riešen tako, da će se moći u najkraćem roku zastupstvo konstituirati.

Občinski izbori u Motovunu bijahu obavljeni okolo dvadesetog septembra prošle godine, te mislimo, da je već skrajno vrieme, da se zadovolji zakonu i pravednoj želji ogromnu većinu občinarah Motovuna.

Čekamo dakle, da vidimo, hoće li se održati, ovaj put rieč zadanu deputacji motovunskoj.

Gundulićeva svečanost. Hrvatski narod, gdjegod ga je Bog dao, slavio je dne 8. t. m., gdje skromno, gdje sjajno i svečano, uspomenu onoga dana, kada je prije 300 godinah božje svietlo ugledao jedan od najvećih naših umnikah, veliki pjesnik Ivan Franjin Gundulić. Godine 1588. rodio se taj velikan u slavnom tada Dubrovniku, gdje bijaše uzgojen, gdje je svojim rodnim gradom više godinah upravljao, te gdje je svoje neumrla djela izpjevao. Da nije Gundulić ništa drugo izpjevao nego „Osmana", prekrasni opus od 20 pjevanjah, bio bi već tim ovjekovječio svoje ime za sva vremena. Al gdje su sva njegova druga pjesničke djela!

Pošto je dakle u redu, što se je hrvatski narod sjetio 300 godišnjice narodjenja toga velikana, to mu. se po svojih najboljih silah nastojao odužiti raznimi svečanostmi u Zagrebu, Dubrovniku i po svih skoro gradovih Hrvatske i Dalmacije.

Napose u Boću proslavilo se tu uspomenu toli sjajno, tako veličanstveno, da toga nemoga zamučati niti naši narodni protivnici. Svečanost trajala je tri dana po programu, što ne bijaše i u našem listu priobćen.

Srdcu svakoga rodoljuba more osobito goditi, što je kod tih svečanostih prvo kolo vodila hrvatska sveučilišna omladina, što bijaše njoxima zamilsao, da se u Zagrebu i Boću taj dan što svečanije proslavi. Svaka čast takovoj mladeži, našoj nadi u bolju budućnost!

Odbor za proslavu u Boću primio je iz svih slavenskih zemaljah čestitakah i brzojavah, kojimi se slavi pjesnika i njegovo slavitelje.

Iz Trsta bijaše odposlano također više brzojavnih u Boć i to, u koliko nam je poznato, u ime „Slovanske čitalnice", „Sokola", „Dolnavskoga podpornoga društva", uredničtva „Edinosti" i „Naše Sloge". Budu li nam dopušno prostor lista, svratiti ćemo se opet na ovu riedku svečanost.

Naša Sloga pred sudom. Naši će se čitatelji sjećati, da je bio naš urednik dne 15. novembra prošle godine pred ovdješnjom kaznenom prutarom na razpravi kao obtuženik, što nije hotio objelodaniti talijanskoga ispravka tršćanskoga načelnika g. Deplero. Urednik naš bijaše tada od obtužbe i od platoka sudbenih troškovah riešen. Proti takovoj osudi uložio je zamjenik državnog odvjetnika utok na viš molbu. Dne 8. t. m. obdržavala se druga razprava pred kazenskim sudom ob istom predmetu.

Sudu je predsjedao savjetnik g. Scholis, a kao sudci fungirali su tri savjetnici kazenskoga suda; državno odvjetničtvo zastupao bijaše po zamjeniku državnog odvjetnika g. vitezu Nadamlenzki-u, g. Mandić brani se opet sam. Nakon pročitanja obširna utoka državnog odvjetničtva proti osudi kaznene prutare, pobijao je naš urednik u kratko utok točku po točku, na što je jedan progovorio zamjenik državnog odvjetnika, pak se je sud povukao u drugu sobu, da se posavjetuje glede osude. Do malo vratili se sudci natrag, te je predsjednik izrekao osudu, kojom se **potvrdjuje osuda prvog sudca**, dotično odbija utok državnog odvjetnika.

Tim je načelno riešeno vrlo važno novinarsko pitanje, t. j. da nismo u budućo mi niti drugi časopisi dužni primati izpravkah, podnešenih u jeziku, u kojem nije časopis pisan.

Občinski izbori u Oprtlju obaviti će se — kako nam prijatelji od tamo javljaju — tokom ovoga mjeseca. Vladajuća stranka u Oprtlju poduzela je i poduzimlje sva moguća, da se i u budućo na vladi uzdrži. Kako je postupala kod sastavljanja izbornih listinah, budi dokazom samo ovaj slučaj. Jedan naš prvak i dobar posjednik bijaše nedavno unešen u listinu za občinu Motovun, gdje je također izbornikom, al u domaćoj občini izpustili ga iz izborne listine znajuć, da bi ga narod jednoglasno birao.

Naš prijatelj reklamirao je na vrieme svoje izborno pravo, a kasnije priložio izvadak iz gruntovnice o svojem posjedu, te mu je politički poglavar zadno rieč, da će biti uvažen njegov utok.

Šaranjaci oprtaljski rade i drugimi sredstvi, da zasliepe izvanjske občinare i nauke izbornike. Tako obećuju u Ždrenji Gradeni, da će njim dati učitelja, dočim nisu do sada niti čuti htjeli o tom, da bi se onomu zapuštenomu narodu dalo učitelja. Isti mutikaše obećivačo u svojoj vrieme i Kožlanu, da će njim izposlovati dio carske šume, al to bijaše samo šaranjačka varka i sleparija. Nadamo se dakle, da se neće dati više varati naši občinari, te da će jednodušno birati samo poštene i pravedne muževe, a onim koji bi si htjeli mastiti bradu tudjom mukom, neka dovično odlučno: mi vas više nećemo!

Občinski izbori u Puli. U tršćanskih listovih čitamo, da je prošlog četvrtka kod občinskih izborah u Puli u III. tielu izabrana gradjanska lišta, a ona radnikah, da je posve propala. U gradjanskoj lišti nalazimo i bivšeg načelnika g. Wassermanna uz g. kanonika i prošta Clovu.

Naši protivnici predbacuju vazda našemu svećenstvu, da se rojeva u laborne poslove, a oto preč. g. Clova dao se je lepo birati u zastupstvo grada Pule. Spominjuć to, nekanimo g. prošta radi toga koriti, al bi valjalo, da bude njegova stranka i napram našemu svećenstvu toli liberalna kao što je napram njemu.

U Motovunu primjerice suzdržalo se kod občinskih izborah svi naši izvanjski svećenici bojeći se, da se neki na njo navaljivalo, a motovunski „nervono-bečvarić" glasovao evi kaj jedan muž proti izvanjskim občinarom za gospodsku lištu.

Sudimo dakle, da se u mnogih mjestih u našoj strani radi svakojakih obzirah napram protivnikom odvilo popuštat, te da bi se već jednom i kod nas moralo onako odlučno i bezobzirno u svakom poslu postupati, kao što to rade naši narodni protivnici, bi li oni civilisto, popi il fratri.

Istarska državna željeznica. Od 1. t. m. ladaju se na pruzi Corvijo-Trst-sv. Andrej, istarsko državno željeznico vozni listovi za tamu i natrag. Ciena je za II. razred 8 for. 00 novč., za III. razred 2 for. 60 novč. Ovi putni listovi valjaju na tri dana neubrajajuć nedelje i blagdane. Kad smo već kod ove državne željeznice, koja je prije ponošto nastojala, da budu nad strankami i ravnopravna napram obim narodnostim u Istri, iztaknut nam je jednu krivicu, koja se nanaša putnikom hrvatske ili slovenske narodnosti.

Čim se je nalmo ova pruga izmedju Trsta i Ilirpolja otvorila, dobivali su se vozni listovi i u hrvatskom ili slovenskom jeziku, nu čim su za to doznali ovdašnji talijanski listovi, i čim su o tom samo jednom progovorili, nestalo je hrvatskoga napisa sa voznih listovah, te se sada izdaju samo u njemačkom i talijanskom jeziku. Dosta bijaše dakle, da židovsko-liberalni listovi upozore sl. ravnateljstvo za „gradobu" našega napisa na onih listovih, te ih je nestalo kao da ih je noć pojela. Slovenski napisi nisu smjeli na postaju u Trstu i okolo nje a sada se ukinulo našo napise na voznih listovih i to jedino jer toga neće naši narodni protivnici i nepriatelji svega, što je državno-austrijsko. Pak da nisu oni svemogući!?

Veselica dalmatskoga društva u Kastvu. Odbor toga društva razašilio poziv k veselici sliedećega sadržaja: Podpisani odbor „Kastavskog dalmatskog društva" priredjuje dne 22. januara 1888. u prostorijah „Narodnoga doma" u Kastvu veselicu, na koju se Vaše p. n. gospodstvo najuljudnije poziva.

Ulaznina za muškarce for. 1.—, za obitelj for. 1.50. — Darovi se primaju sa zahvalnošću. — Čisti prihod namienjen je u društvenom svrhu. Početak točno u 7 sati na večer.

Kastav, dne 10. januara 1888.

Odbor.

Iz Pule pišu nam 2. januara 1888. *) Nemože se mukom mimoići događanja, kojemu smo prisustvovali u svdješnjoj sa stolnoj crkvi na izmaku godine 1887.

Pobožni puk sakupio se je u hram božji, da prisustvuje obližnjoj propovjedi i blagoslovu. Na propovjedaonicu popeo se prosvećteni propošt Clova. On, sa križićem o vratu, pred izloženim svetotajstvom, mjesto da potaknc puk na kršćansku ljubav, piri na mržnju proti braći Slovencem, napadajuć osobito na njihovo glasilo „Slovenski Narod" i obraćajuć se rad toga lista, bolju rekuć rad nekih riečih dopisnika istega, na cio narod. Navedši dotične riječi Esta, on jih je objavio slušateljstvu, koje jih prije nije poznalo.

Gospodina, koj izvan crkve rădi što ga je volja, imali bi njegovi poglavari pozvati na red bar za ono, što u crkvi radi.

Rodjen u seljačkoj kući u Barbanu, postao je svećenikom, pak župnikom u raznih selih, te u Poreču, gdje ga nisu

*) Ovu vieat dobili smo od slovenskoga ra[illegible] i donašamo ju hrvatskim jezikom. Napisana bijaše jako, jako oštro; mi smo ju ublažili do skrajnosti.

baš najljepše gledali, i konačno došao u Pulu. On je sagradio sv. zgradu u Šojini i postavio uvjet, da se u njoj nesmi moliti hrvatski nego samo talijanski. Kako se to slaže sa povoljami, koje su dali Hrvatom razni papo i sam Lav XIII. u svojoj encikliki „grande munus"? Kako mogu njegovi poglavari trpiti, da se u svetom hramu napada na narod, koj je tokom vjekovah svoju dragocienu krv prolievao za krst častni i slobodu zlatnu, koj je spasio zapad od turskoga kopita, koj je branio svoje zemlje svomu cesaru i kralju, kojega se je nazvalo predzidje kršćanstva?!

A da svega toga nijo, kako dolazi viši svećenik do toga, da u crkvi psuje na narod, da se u crkvi pada djelomično sa posvetnimi stvarmi dočim se našim svećenikom uvjek dovikuje: čuvaj crkvu a nebavi se svjetovnimi stvarmi. Kako to, da se taj namjestnik biskupov u Puli može pačati sa občinskimi izbori?!

U ostalom dovikujemo g. Clovi i svim našim protivnikom, da čim nas više proganjaju tim domo se jače dignut, prema ovoj hrvatskoj: „pritisnuto jače, ave to više skače".

U pitanju svećeničke kongrue izrekao je nedavno upravni sud u posebnom slučaju (u Saathal-u Solnogradskom), da se imadu samostalni vikari, okspoziti, kurati, mjestni kapelani itd. smatrati samostalnimi duhovnimi pastiri u smislu zakona od dne 19. aprila D. Z. br. 47. Uslied te odluke može se očekivati, da će biti povišene plaće i nekojim duhobrižnikom u naših bližkupijah.

Književnost.

Prvošnać, historijska pripovjest od Antonije Klitscho de la Grange. U slavu 50-godišnjice misničkovanja sv. otca Lava XIII. Prevco sbor duhovno mladeži senjsko-modruške biskupije. U Senju 1887. Brzotiskom Il. Lustera.

Napon, roman iz budućnosti, napisao Mladen pl. Tučić. (Sa predgovorom Stjepana pl. Miletića). Druga naklada, prestampana iz „Hrvatske". Zagreb 1887. Naklada akadem. književe Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch).

Gluhonemče i nje obrazovanje z navodom, kako gluhoneme otroke doma izrejati in v domači šoli poučevati. Spisal Janez Koprivnik, c. kr. vadniški učitelj v Mariboru. (Posnetka iz „Popotnika"). Cena 35 kr. Maribor 1888. Založil pisatelj.

„Osa", veliki i jedini u Zagrebu izlazeći ilustrovano-šaljivi list navršio je 12. brojem svoj prvi tečaj, a novom godinom počeo je drugi. Predplata stoji za čitavu godinu 3 for., pol f. 1.50 i četvrt 75 nč. te se šalje: Upravi „Ose" Zagreb.

Za den Landtagswahlen in Kroatien (K saborskim izborom u Hrvatskoj) Zagreb, tisak i naklada Scholza i Kralja 1888.

Kazenska pravda gospoda dr. Ivana Tavčarja, advokata v Ljubljani. Izdal in založil Ivan Hribar. V Ljubljani 1887. Tisak „Narodne Tiskarne".

Rolandinus Passaggeri, sino monografischo Studio von dr. Vladimir Papafava, advokat in Zara. Insbruck, 1888.

Dopisnica uprave.

Od dne 29 prošloga mjesoca pripošlane nam predplate: P. n. gg.: V. R. Trst za g. 88. — P. P. Merter za g. 88. — Čit. Ljubljana za g. 88 — E. D. Karlovac za g. 88. — A. J. Ljubljana za g. 88 — J. S. Gluhov za g. 88. — F. K. Poreč za pol g. 88. — S. K. Poreč za pol g. 88. — J. J. Dolina za g. 88. — P. B. Zagreb za g. 88. — Čit. Vinkovci do 1. aprila g. 88. — Dr. A. F. Zagreb za g. 87. i 88. — Dvorana Varaždin za po g. 88 — I. P. Varaždin za pol g. 88. — F. Z. Kopar za g. 87. — J. S. Pidan za pol g. 88. — S. M. Pazin za g. 88. za 3 izt. više for. 3. — J. T. do kon. g. 87. — M. U. Sv. Petar u šumi za g. 88 — J. K. Tar za 3 izt. za pol. g. 88. — O. P. Sv. Domenika Viškovo do 30 aprila g. 87. — J. B. Sušak za g. 88. — Čit. Kraljevica do 1. aprila g. 88 — Čit. Klanjec do 1. aprila g. 88. — I. P. Grižane za g. 87. i pol g. 88. — Trg. obrt. kom. Zagreb za g. 88 — I. V. Rakovica za g. 88. — J. A. Karlovac za pol g. 88. — P. P. Mitrovica za g. 87. — J. K. Pazin za g. 88. — Austrina Pazin za pol g. 88. — I. M. Kopar za pol g. 88. — P. V. Metlika do 30 nov g. 88. — I. L. Gorica za pol g. 88. — J. M. Punat za g. 87. — T. O. Krk za g. 88. — S. J. Opatija za g. 88. — M. J. Kastav za pol g. 88 (Kako dolivaju ilat oni za koja ste također poslali?). — A. P. J. S. za pol g. 88 — I. S. M. za g. 88. — Gl. Ob. Kastav za g. 88. — Hranjenovo Volosko za pol g. 88. — B. K. Pivka za g. 87. — Čit. Sinj na račun za g. 88. for. 3 (treba još for. 3). — J. S. Zabiče za g. 88. — T. D. Selca za g. 88 — M. S. Selca za g. 88. — F. K. Kučmarac za g. 88 — I. P. Kaldir za g. 88. za 4 izt. — Čit. S. Žanja za pol g. 88. J. J. Opatija za g. 88. — P. L. Medulin za g. 87. — [illegible] za g. 87. — J. F. Sušnjevica za g. 88. — N. P. Novigrad za pol g. 88. — Čit. Sveti za g. 88. — A. D. Frančići za g. 87. — A. S. t. Frančići Dol Rik. za g. 88. — I. F. Pazin za g. 87. — I. M. Hum za g. 87. — Čit. Makarska za pol g. 88.

Lutrijski brojevi

dne 7. januara.

Beč	20	45	51	58	54
Gradac	5	55	52	50	54
Temešwar	75	20	53	73	33

dne 11. januara.

Brno	55	57	85	3	32
Innsbruck	20	7	12	33	0

Neka gospodja, pišuć o dru Libora elixiru za živce, kaže među ostalim: Slovani gospodine! Moram Vam javiti, da je Vaš elixir izvrstan, te neću propustiti svakomu živčano bolestnomu najtoplije preporučiti. Čutim se odvažnijom i zadovoljnijom, jer su me sve žalosti i mučnosti prošle. Gospodja Gärtner, Oberhausen, Rgh. Düsseldorf.

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krst sa sidrom) uz cienu i pol staklenice 2 for., cielu for. 3.50, dvostruka pako f. 6.50 nš., u svih lekarnah, te u centrali lekarnika dr. Beždika r. i Comp. Hannovaru, nadalje kod B. Seravala i Prendinija u Trstu.

REVEN DIJAK

prosi za instrukcije v predmetih gimnazijo ali pa ljudskih šol. Govori slovenski, nemški, hrvatsko-srbski in nekoliko laški. — Ponudbo sprejema upravništvo „Edinosti“.

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja Piccolija v Ljubljani

Ta esenca, ki se narija po nekem recepta gospoda dr. E. viteza Gilleka, c. kr. vladinega svetovalca in deželno-sanitetnega poročevalca za Kranjsko, je takozvana „Tinctura Rhei composita“, katera ozdravlja vse želodčeve in trebušne bolezni, odpravlja želesno zaprtje, zlato žilo i. t. d. (glej navod, ki je vsaki steklenici pridjan). — Izdajatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic po gl. 2·24 po poštnem povzetji. Poštnino trpe p. t. naročniki. — To steklenico prodaja po 15 kr. cim, večina lekarn na Kranjskem, Štirskem, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih. 50—50

V Istriji, Rojc: Benetti; Kopar: Favento, Giovanelli; Orec: Rossi; Oltanova: Tamburlini; Vodnjan: Bradamante, Radi; Lošinj mal. Vivian; Poreč: Candussio; Piran: Fonda Lion; Pazen Lion; Pola: Carbacchio, Rodinis, Wassermann; Rovinj: Angelini. Spongai Kerki Zonca; Visinadi: Patelli. 50—50

P. t. gospodarjem, šasl. duhovščini, g. učiteljem in vsem prijateljem kmetijstva vsojamo si naznanjati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal

E. KRAMER,

ravnatelj deželne kmetijske šole v Gorici.

Knjiga govori na kratko o vseh tistih rečeh z ozirom na kmetijsko razmere na Kranjskem, Primorskem in spodnje Štajerskem, obsega 16 tiskovnih pol na močnem papirju ter ima 93 podob. Ker je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige zadano podporo, jo je cena samo 80 kr.

Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu in stane z poštnino vred 65; trdo vezana 75 kr.

SLOVENSKI „ŠALJIVI KOLEDAR“ za leto 1888

bogato ilustrovan

se prodaja v tiskarni Dolenčevi po 40 kr.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčano bolesti, sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih grieha. Odstranja **slabost**, bljutotk, zlo- i glavobol, migrenu, jako kuženje srca, bolesti želudčane, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznana od svih autoritetah medicinskih — prava jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližje iz circulara, koji je **svakodan svakoj staklenki.** **Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 s. vr. u gotovom ili pouzdanu. — U svih lekarnah je na prodaju.**

— Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, **Max Fasta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u lekarnah B. Seravala: All'Amazone Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan 26—10

KLINIKA

za spolne in kožne bolezni, nastopa okuženja i zdravljenja možke slabosti, poluuje, žgače vodo, mehurje postelje, puščanju krvi, sušice vode, in za vse bolezni mehurja, ledic in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju s posebnimi sredstvi.

Ordinira od 12—2 in 4—6 ure.

O. Strestzel,

specijalni zdravnik Lincan am Jedensee

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITNEG ZAVODA

za trgovino in obrt.

Novci za vplačila.

V vrsti papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2¼%	30-dnevni odkaz 2½%
8- „ 2 „	3-mesečni „ 2¾ „
30- „ 2½ „	6- „ „ 3 „

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu priposna se nova obrestna tarifa na tamoljo ob jave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsti. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih.

Naknznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb, Arad, Orac, Hermannstadt, Inomost, Colovec, Ljubljano in Salzburg — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi,

Na jamčevne listine v gotovem, obrestí po pogodbi. Z odpetjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni 5½% letalu obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 13. oktobra 1887. 43—48—5

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francoske žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, bolezním v želodcu, na očeh in zobeh, proti ranam, prehlajenju, nahodu, izpahom in madežam na kosti in pogamu; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje gnide. Cena s popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4—12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vlito tvrdko Brázaya.

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja **Wilkensona** popolnoma in stalno.

Prospekt zastonj.

Karol Kreikenbaum

23 Braunschweig. 48—52

Na svako komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 425

Zimska sezona 1888.

Telefon br. 425

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . . sauma svilni for. 27, 32.
ODIELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vune sa prelukom u svih bojah for. 25
„ sauma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janko sa prelukom for. 22, 24, 26, 28, 30, sauma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pisarnu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dočke for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODIELA za dočke for. for. . . . 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i vankojako odjeće za gospodu i djecu
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač

v PRAGI, Graben br. 19 novi, vis-à-vis gospeskoj ulici

Vanjske narudbe izvršuju se točno prama pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 41—50

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Solidan dar 80-30

za samo 4 for. 50 nv. a. vr.

odajemo od sada pripravu za obed iz pravoga c. kr. patentiranoga za cielu Evropu Plošnix-srebra, koja je svjuk bilo, kao pravo 16-lotno čisto srebro u divnoj kutiji sahranjano, sastoječoj iz 6 nožavah sa oerišnim rezalom, 6 žlica za krunom, 6 villca iz jednog komada, 12 žlica za čaj, 1 stolnji svornac, dakle 31 komad, koje odajemo samo za 4 for 50 nv. a. vr., uz gotov novac ili poštno pouzdo. Naručbe prima Zentral Exped.-Verwaltung. **H. Rudmann, Wien, 2. Bez., Schiffamtsgasse N 14.**

Zimske suknje

iz valjanega sukna

gorke

Fabelasto podložene

f. 5.-

II. vrsti fr. 6.50

Najlepša, najcenejša i najpripravnija ženska suknja iz dobrega valjanega sukna svake barve in vse velikosti. Za to se zadostuja široki kost čez pas.

Stefanija-jopice tkane iz finc volne v s i h barvah, za gospode in gospe, eleg. i toplo f. 1.80

Gotovo obleke za gospode Samo hlače, suknja in prsluk, iz dobrog brnskeg in rihanb. sukna za jesen i zimo, toplo podloženo, vsake bolje i velikosti. Ena obleka stane f. 6.50, II. vrsti f. 8.50, III. najfinеje f. 10.50 — Za mero za dostoje širokost čez rit

Dežni plašči iz kavčuka z kapuco f. 6.45

iz najmodrejšivega, vulkanizovanega shestinavčuka v eleg. dolgoj pletot-obliki ter se more na spodnjej strani nositi tudi kot površna suknja. Za mero zadostuje visokost.

Pokrivala za postelje i miz iz finega ripsa, z tkanimi f. 1.65

cvetlicami in z finkami iz zlata in srebra

Odeja za potnike in konje, debele, tople, f. 1.75

krasno in velike z barvanim robom komad f. 1.75, lahke fine f. 2.75.

Ogrijače elegantne, tople, trpežne, f. 1.-

barvah kakor tudi z raznim chevillo-čipkami, neverjetno poceni kupljeno. Vsaki komad samo f. 1.-

Edina pošiljatev proti poštnem povzetju ali pa proti gotovem denarju z jamstvom **FEKETE's**

Fabriks-Lager fertiger Kleider

Zur ungar. Krone“, Wien, V., Wehrgasse 13/24. 6-7

TRGOVSKA TVRDKA

10—10—4

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj

Bernhard Ticho

Vzorci in cenik nastoj in franko.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompleten obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno sukajo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno sukajo f. 8.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm. široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za ORLEKE 60 ctm. širokega za celo obleko f. 2.50	Kos Runburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 29 komolcev po-nolnona f. 4.50	Kos zefira najlepši in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl 24 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg. za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8		Kos domačega PLATNA ¾ 29 komole. f. 4.50 ¾ 30 komole. f. 5.50	En kos. MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolno ma, bolji ko platno f. 6.50
Ostanek štajersk. valjanega sukna 2.25 m za celó lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka širjez po modi se da oprati 60 ctm f. 2.20	Deset met. Valarijno flanele ki se da oprati na pol volna p. najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršona za oblek. ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotovsko blago, bele ali barvane I. f. 1.60 II. f. 1.20	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene s košulje f. 2.50
Deset do dvanajs met. ostrižkov Holandskih tapetov z lo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden nizni pri f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimske obleke dvojna širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelj in jeden nizni pri f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turšk in uzorcu popolna f. 3.50
Kos Chiffona Nr. C 30 komolcev popol sona f. 3.50 Nr CC iz chiffske bale f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka prav dobra f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčjo volno (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komole. lila f. 4.80, platnen 30 komole. lila rudeč f. 6	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 1.50	Dvojna ruta od VELURJA. ¾ dolga sama volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 3. U Trstu 19. jenara 1868. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč.; za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošću valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

(Nastavak posliednje sjednice dne 10. decembra 1867.)

U pol ure poslije podne predsjednik otvori opet sjednicu i pozove izvjestitolja posebne komisije radi zemljištno-raztorotnog zaklada ili već ugliasenoga ozonera, da pročita izvješće.

Izvjestitelj, dr. Liua čita izvješće, iz kojega proizlazi, da se je komisija mnogo trudila, sakupljala podatke, osvjedočila se o poslovanju sa tom zakladom kod zemaljskog odbora i kod c. kr. porezne uroda u Poreču, da se je osvjedočila na jednoj i drugoj strani, kako sve ide u redu i kako u načinu upravljanja uprave nije moguće ništa mienjati.

Ističe osobito, da komisija odmah iz prvoga kraja nije bila složna o tom, koji joj je zadatak, jer da je većina držala, da se ima samo prosuditi, da li se upravlja po obstojećih propisih, a manjina (zastupnik Laginja) tvrdio je, da je posao komisije podrobno istražiti cielo stanje i onda predložiti promjene, koje se obnadju potrebitu.

Komisija je obnašla:

Prvo, jednoglasno: da je zakleda ozonera upravljana redovito po odredbah administrativnih i računovodskih, po zakonih i naredbah, koje o tom postoje i po odlukah saborskih; da je očevidnost ove bolja usljed obdenite likvidacije i ustanovljenja sadašnjih knjigah.

Ipak si pridržuje zastupnik Laginja, član komisije, posebnu opasku glede sastavka završnog računa ove zaklade, i opaža se s njegove strane, da komisija nije mogla potanko sve raznuditi radi kratkoće vremena.

Drugo: većinom glasovah (zast. Laginja proti), da sadanji postupak, koliko je bolje moguće, odgovara interesom zaklade i onih, koji pladaju porezo, samo se iznašaju ove želje: 1. da porezni uredi brže poslaju kod utjerivanja i osjeguranja tražbinah ove zaklade. 2. da budu na ruke ljudem, koji žele odplatiti na njih odpadajući dieo duga. 3. da se zatezni interesi oproste ne samo kada tko plati cieli dug i na jedanput, nego i kad plati na obroke itd.

Član dr. Laginja da je dao svoje posebno očitovanje i htio, da se uzme kao votum manjine, ali o tom da komisija nije sporazumna i neka sabor odluči.

Konačno preporuča izvjestitelj, da sabor uzme na znanje ovo izvješće.

Predsjednik otvara raspravu, i dobije rieč:

Pošt. dr. Laginja. On govori talijanski ovako (po stenografičnom izvještaju):

Visoki saborel Kad je ono posliednji put kod raspravo o ozoneru govorio dr. Amoroso, čas prije nego li je postavio prodlog, da se izabere posebna komisija, nisam dobro čuo rieči, koje su se odnosile na pritužbe, učinjeno pismeno do priestolja Njegovoga Veličanstva od strane nekih stanovnikah naše pokrajine. Ja sam naime u dobroj vjeri držao, da je u tom pogledu samo jedna molba, koju je podnio „l'avvocato novellino“, moj prijatelj i drug dr. Dukić.

Pitao sam ga za propis i dobio sam ga. U istinu, u toj molbi nalazim, da ljudi prose, neka se imenuje komisija od strane zastupnikah c. kr. vlade i sabora pokrajine Istre, koja da prouči točno odnošaje naše zemljištno-raztorotne zaklade (ozonera) i da podnese gotove predloge za uredjenje toga znamenitoga pitanja, kojimi bi se pomoglo gospodarstvenomu stanju seljačkoga stališa u Istri.

Na temelju toga prodloga, ja sam od prvoga početka bio zato — a to priznaje i većina komisije — da se mi nismo imali baviti izkazivanjem, je li na pr. bilo primljeno 100, a upisano 50, jer o tom se nije nitko tužio.

(Dr. Amoroso kima: meno male!)

Dr. Laginja: Sì! manco male! Moja misao bila je i jest ta, da je komisija morala istraživati druga pitanja, to jest prosuditi točno sustav, koji je dosad podržavalo zemaljsko zastupstvo i njegova izvršujuća „vlast, sustav, koji može biti vrlo dobar, može biti utemeljen na zakonih i naredbah, može dati „savršeni pregled“, može biti uzoran, ali u životu pokaže se, da sve to nije.

Pak kako, gdje se zakoni i naredbe pokažu nekorisnimi, dužnost je zemaljskoga zastupstva i državnih vlastih da ih izmjene boljimi.

Polazeć od toga stanovišta i držeć, kako rekoh, da drugih pritužbah nije bilo, bio sam u dobroj vjeri, dok se nisam o protivnom osvjedočio čitajuć posliednji broj „Istrie“, koja kao za neko drugo stvari, tako i za izvještaje saborske, valja za neku vrst službene novine. Tu čitah, da se je govorilo o „zasniećih molbah“.

I dolsto juđer se osvjedočih kod veleslavnog zemaljskog odbora, da ima još neka molba, koju komisija nije uzela u obzir, jer nije znala za nju.

Stalo mi je dakle do toga, da utvrdim javno, da naša komisija nije prosudila pritužbu Petra Krasta i drugovah iz Oprtlja, suda Motovunskoga, priepjelu na zemaljski odbor pod pros. 2. novembra 1867. br. 6070.

U toj molbi tuže se nekoji občinari Oprtaljski proti načinu, kojim se ukanjkuje ovršno pravo saloga za dug ozonera, i tvrde, da su već od godine 1864. platili, što jih se sada pita, te pako sada dobivaju po 3, 4, 5 eksekutivnih spisah.

Ja toga se bavidja, da ove noće biti ovrhe proti prvotnim dužnikom, već ili proti nasliednikom istih ili proti drugim, koji medju svojim posjedom imaju koju parcelu, na kojoj teroti dug ozonera.

Neću ni to tvrditi, da se nepravo postupa kod uzporedjenja starih parcelah sa novimi radi ukanjčbe ovršnoga saloga; — meni je stalo samo do toga, da se konstatuje, da komisija nije izpitivala ćinc, navedeno u malo prije spomenutoj molbi.

Budući pako, da sam ja bio mnienja protivnoga onomu drugih pošt. članovah onkoto u pitanju koji nam je zadatak; budući da gospoda, koja su bila od strane cesarske vlade nekim načinom i sami tvrde, da nemaju pravo glasa; budući da na ovaj slučaj nemna uporabe saborski pravilnik, jer po njem votum manjine može se dati kad se barem dva glasa, a u ovom slučaju tek većina ima dva glasa, dakle moj i jedan mora vrediti kao posebni votum manjine, iz svih tih razlogah molim visoki sabor, neka se izjavi, da sam ovlašten pročitati moje posebno mnienje proti izvješću većine.

Pošt. Dr. Gambini od strane zemaljskog odbora odgovara po običaju doskočicami i onako naglo, kao kada se želi postignuti efekt, koji njemu nikad neizbjegno.

Spominjo molbenice i trudi se dokazati, da ljudi nemaju pravo sa svojimi pritužbami.

To da je samo agitacija. Krast i drugovi da su dužni ono, što jih se pita, a ne da su platili. Platili su drugo, ali no ono, zašto jim sada ide eksekucija itd.

Predsjednik postavlja pitanje, bolje rekuć poziva sabor, neka sluša posebno mnienje dra. Laginje. Ovaj hoće k Liusu da prouzmo spis i da čita, ali je dr. Lius dobar, on će sam čitati i ne onako na glas, kako bi zastupnik Laginja.

To posebno talijanski napisano izvješće člana komisije dra. Laginje glasi ovako:

Na temelju ovoga, što je u raznih prigodah bilo prigovoreno u saboru pokrajine Istre u pogledu zaklade ozonera, i na temelju onoga, što su se razni stanovnici poreznoga kotara Motovunskoga prituživali pred priestoljem Njegovoga Veličanstva cesara, koje pritužbe imam propis poslan mi od nadležne strane, ja smatram proti mnienju ostale dvojice članovah komisije, da je zadatak izstražnog povjerenstva širi, nego li što drži većina istoga, i dosljedno tomu držim, da je povjerenstvo imalo razpitati sve sliedeće točke, to jest:

a) kakvo je bilo stanje ove zaklade u god. 1862., kada je prešla u upravu pokrajine;

b) kakvo je stanje sadašnje;

c) kako se je upravljalo od g. 1862. do naše dobe;

d) jesu li pokrajinske vlasti u pogledu uprave te zaklade obdržavale propise sadržane u zakonih, naredbah i saborskih odlukah;

e) je li razburito držati se i nadalje tih zakonah i propisah, ili bi možda bolje bilo promjeniti jih u korist samo zaklade i pučanstva ove pokrajine.

Naravno je, da u kratko vrieme, što ga je povjerenstvo imalo, nije moguće, da oporat bude podpun i da iscrpi svestrano ova pitanja.

Valja mi se dakle omedjašiti na to, da odgovorim samo na poglavite točke ovih pitanjah, a to činim sliedećimi opaskami:

Ad a): **Stanje zaklade u g. 1862.**

Kada je uprava ove zaklade prešla na pokrajinske vlasti, njezino je stanje bilo povoljno, jer no samo što je do onda zadovoljavala svojim dužnostim, nego je imala i gotova ostatka 30.000 forintih po prilici, a dugovala je državi za predujmove samo nešto okolo 14.000 forintih.

Vriedno je zabilježiti pri tom, da smo izmedju godine 1856. i 1862. imali bolest kolere i rat od god. 1859.

Koncem godine 1861. (dakle posliednje u kojoj je država upravljala ovom zakladom. Op. uredn.), uplate su bile ovakove:

1.	Ostatci kapitalah po starom načinu pladanja	f. 2.395
2.	Ronte	„ 4.160
3.	Odplate kapitalah po novom načinu pladanja	„ 25.895
4.	Interesi skalarni	„ 14.045
5.	Interesi zatezni	„ 2.568
	Ukupno	f. 49.012

dočim u godini 1860. u suprot mnogim ovrham, uplata sa sve to stavke iznosila je samo 21.150 forintih, dakle još manje od polovice.

I u istinu, što su pojedinci uplatili, to je medju godinami 1862. i 1866. bilo najviše 40.000 forintih, a najmanje 15.000 forintih; srednji iznos bio je od prilike 26.000 forintih, kako se vidi iz izkaza priloženoga zapisnika povjerenstva.

Neda se dakle tajiti, da se je stanje zaklade ozonera pogoršalo od god. 1862. ovamo, u koliko se tiče uplatah od strane pojedinih dužnikah.

Ad b) **Sadašnje stanje:**

Nemože se opet ni to poreći, da je zaklada sada u povoljnom stanju, to ne samo odpladjuje, što ima dati posjednikom obligacijah, i dosta velike troškove upravne, nego i povraća državi barem 10.000 forintih svake godine na odplatu predujmovah uz interese.

Ali to se dogadja pomoću namota od 12% posebnog za tu svrhu, dočim dug pojedinacah pada samo neznatnim postotkom.

Tako, da smo još vrlo daleko od toga, da bi mogli državi povratiti onih 416.000 forintih duga bez interesah, tako obredjenoga konvencijom, o kojoj govori zakon 28 marča 1875. DZL. br. 72. Da vidimo!

Pasivni zaostatci ove zaklade (to jest ono, što je ona dugovala) iznašahu koncem god. 1862. 1.234.359 for., a koncem godine 1866. 1,071.724 for. Drugimi rieči: ova zaklada nije smanjila svoga duga od god. 1862. do 1866., nego samo za 163.000 forintih, premda su u to vreme i mnogi posebni dužnici izplatili svoje kapitale!

Tu činjenica je tim žalostnija, što sadašnji aktivni zaostatci sastoje dobrim dielom od toga, što se je povećao dug pojedinacah, jer su ponarasli neizplaćeni interesi skalarni i zatezni.

Ad c) **Upravljanje od god. 1863. do naše dobe:**

Još u sjednici 7. marča 1863., tvrdio je zemaljski odbor po prisjedniku Flegu, da podpuno poznaje stanje zaklado, imenito zaostatke, a to jer je ustanovljena blagajna i računovodstvo vlastito.

Od onda opažaju se u zemaljskom zastupstvu dvie struje protivne u prosudjivanju onoga diela uprave, koji se odnosi na dugovo pojedinacah proma zakladi raztorotnoj ili ozonoru.

Jedna tih strujah, obično zastupana preobstojavšimi zemaljskimi odbori, tužila se je, da se porezni uredi no brinu utjerivati ozonora od pojedinih dužnikah; druga struja, pojedini zastupnici, zahtjevala je ostriju mjeru.

Bilo kako mu drago, žalostna je činjenica, da je pokrajinska uprava do godine 1874., a i poslije, morala pitati od države predujmovah, da izmogno zadovoljiti dužnostim zakladu, a te predujmove poćuli smo vraćati tek ovih zadnjih godinah.

Nego u pogledu uprave od godine 1863 sve do nove sistemizacije zemaljskih urodah, opaziti mi je, da je ona tobožnja ovidenotja, kako ju je tvrdio godine 1863. prisjednik Flego, bila svečano poručena godine 1872, od osobe ugledne, prisjednika dra. Amorosa.

Ovaj, braneć prodlog za povećanje broja pokrajinskih činovnikah, rekao je u saborskoj sjednici 30. novembra 1872. ovako:

„Premda izvjestitelji financijalnog odbora svake godine opetuju visokomu saboru, da je ova zaklada upravljana redovito, budi mi dopušćeno ovdje izreći javno, da je ta zaklada dapače do sada bila zlostavljena“.

Pa govoreć o razuih zaprekah, koje zapriečuje redovito upravljanje u ovom poslu rekao je:

„Kad je godine 1870, zemaljski odbor opazio ovo to neprilike, odredio je odmah što je trebalo, da kod svakoga c. kr. poreznoga ureda biljožke o raztorotnoj zakladi budu postavljene u sklad sa onimi zemaljskoga računovodstva, i da budu po ustanovljenom obrazcu sastavljen individualni izkaz o dugu svakog dužnika, sa svimi potrebitijimi podadatci, sa uplatami jur učinjenimi, sa parcelami na koje dug teroti, imeni sadanjih posjednikah, a to sve na temelju i uzporedjivanjem medjusobnih biljožkah i pomoću glavnih knjigah posjedornih, sumarionih i dnevnikah“.

„Vas taj gorostasni posao dovršen je sada skoro u svih kotarih, to je ujedno u toku ustanovljenje novih knjigah kod računovodstva“.

Ako je tomu tako bilo već godine 1872., onda treba uzeti, da je pokrajinska vlast već onda imala podpunu evidenciju tražbinah zastanih i tekućih od pojedinih dužnikah, izuzamši možda koji god kotar. Ipak se od onda, izuzamši godinu 1875., nijedne godine nije utjeralo za kapitalo rente, interese skalarne i zatezne, svega ukupno niti 30.000 forintih.

Ovdje bi tkogod mogao prigovoriti, da je obnova katastra i osnutak novih gruntovnicah donio velikih poteškoćah, ali to nostoji posve, jer ako smo god. 1872. točno poznali obterećene parcele i pojedine jim posjednike, onda je valjalo uzporede s onimi novih gruntovnicah prijavljivati tražbine ozonera za uknjižbu, uzporedjujuć staro sa novimi parcelami. Po zakonu o osnivanju novih gruntovnicah i po zakonu o biljegovnih pristojbah Rub. 36/44 ti poznosi bili bi slobodni od biljega.

(Dalje ćlodi).

VIK DOPISI.

Rim, 2. jenara 1888. *) Sjajna svečanost, što no se obavila jučer u Vatikanu, bila je gotovo predmetom čestog razmišljanja čitateljem Vašim, a mnogi od njih sigurno je duhom poletio u Rim, da prisustvuje zlatoj misi sv. otca pape. Nu, kao što je to izvanredna zgoda u povjesti crkvenoj, te također važan momenat, koji će zlatnimi slovi ubiljožen ostat u crkvenih ljetopisih, pojav napokon, koji mi dandanas dostatno nit prosudit nemožomo, tako je i tožko vjerno orisati cieli taj svjetski događaj. Stognuti ću se ovdje samo na nekoje obćenito podatke, da time bar vanjski lik svečanosti u kratko predočim čitateljem Vašim. —

Al da, pri samoj pomisli na toli krasnu a u sebi priprostu svečanost (tiha bo bijaše sv. misa) zadrhće mi ruka a srce živahno kuca. Tà sama rieč „Rim“ to ime „Papa“ dozvalo je jučer do 60.000 ljudi svakog stališa, svake dobe, jezika i narodnosti u vječni ovaj grad, to primu sveti blagoslov od sjedog namjestnika Isusovog. Velika gotovo i šira mora da bude vjera, koja čovjeka iz bog zna kakvih krajevah unatoč svim nepogodam vremena i putovanja ovamo vodi; vatrena mora biti i ljubav do svete stolice, a to tim vatronija, što čovjek na prvi mah nit pomisliti nije mogao, da se ovdje tom zgodom sbilja ono doživjeti dadne, što je svatko od prisutnih dosta vidio, čuo i počutiti morao. Pomislite si, gospodine uredniče, silnu nesbrojivu množinu toli raznog naroda, koji se trudan i mučan od bog zna kako dugog puta sabira već od ponoći napred oko crkve sv. Petra, da prisustvuje sv. misi nedavnog pape Ivana u 9 sati u jutro. A koliko je lipoi broj dičnog i odušovljenog za vjeru i sjedog starca uzmika narod pretrpio čekajuć ondje na neobičnoj ovdje i oločoj zimi, pa napokon i ulazom u crkvu! Sveti otac lišen no samo crkvenih dobarah već i onoga, što se i mnimim i neraboritim stvorovam bez okrutnosti ne odusimlje, slobode naime, nehtjede i nemogaše u dugom ju svom tamnovanju misliti u Vatikanskoj bazilici, no kao što dolikuje uzniku t. j. uz zatvorena vrata. Sodamdeset se je hiljada tiskalo ulaznica, al ni ti ne mogahu u crkvu no preko uzkog trlema „Carlomagno“ pa kroz postranska vratašca. Vlada ovdješnja htjede bar time prisustvovati, ako se tako smiljom izraziti, svetskoj ovoj svečanosti, te već rano u zoru odašalja na medju svog teritorija, oko vodomota naime na trgu sv. Petra, dva regimenta vojnika. Čvrsti stvore ovi dvostruki kordon, kroz koji nikomu nebijaše ulaz, koji nebijo providjen ulaznicom. U 8 sati otvore ulaz, a silno i vedinom već unapried ganuto mnoštvo nahrupi. Sila oružja donjekle pripomognu, te se pri samom već ulazu no dogodi bog zna kakvih nesreća, premda je svatko kojeća pretrpio prije no dodje u crkvu. Dosta da Vam spomenem, kako je čovjek tuj skoro pô sata trebao, dok je prevalio put od kakvih 15 stoponica (skalina). Unišao si polagano i mučno, u crkvu si došao potrt i sgnječen, a nogu, kukavna su to uda, koja u takvih okolnostih najviše trpe to im napokon i dana treba, dok se izliječe. Došao sam u crkvu malo pred 8 sati. Unišlo je pred mnom bog zna koliko već hiljada duša, al crkva još to već bi prazna te čeka, da ih spravi još mnogo i mnogo hiljada. Krasno je uređena, oltar u sredini (konfesija) sa sv. ostanci sv. apostola krasno je izkićen, svetiljke sve su ovićem izšarane, a ubrus krasan, da mu se nemožeš nadiviti. Pred oltarom krasan kločaonik, dar sv. otcu, a do oltara visoko tribuno, što za visoko pozvanike i poslanike, što za kardinale, biskupe i druge odličnjake. Tako u cielom presbiteru i okolo naokolo konfesije. Duž crkve, put do konfesije ogradjen drvenom balaustrom, kojim ima proći sv. otac; zidovi ukrašeni na blagdanjaku to pokriti većinom sagovi iz damaska. Ljudi ulazo i prom izmučeni sa sto neprilika ipak pobožno klocaju i Bogu se mole. Tà ispunjena je naskoro dugotrajna im želja, oni će prisustvovati riedkoj svečanosti, o kojoj se toliko govorilo i pisalo, o kojoj su oni toliko žur sniveli. Crkva se pomalo dubkom napunjala raznim narodom. Ne ću pak da Vam opisujem razne tuj dostojanstvenike i druge važne prisutnike, jer bi bojim se time samo dugočasio cienjene Vam čitatelje. Bilo je već 9 sati a sv. otca još neima. Sve čeka nestrpljivo i nestrpljivost samu čitaš svakom u licu, u pogledu, da i nehotičnom mrmljanju. Glodajuć to, skoro bi krivo sudio o pobožnosti nazočnika. Prošlo još pô ure, kad eto klicanje bližim k vratima, kroz koja udje sv. otac, probudi sve i razveseli. I odtad pa tako sv. otac ne dodje do opredieljenog oltara, klicanju ni kraja ni konca. Razne mogao si tuj razabrati uzkliko u svih mogućih jezicih: „Živio papa Lav XIII.“, „živio sv. otac“, „živio papa kralj“ itd. razlegalo se ogromnom tom bazilikom. Nu ti uzklici nisu u napried promišljeni bili, ne podaipošto, već nehotice izbjegli su svakomu i bili reć bi momentalni odušak silnim i njeznim čuvstvom. Gospodje mašu rubcem, muškarci klobukom, viču neprestano, da nit sama straža papinska u crkvi namješetona, nit sami u pratnji nalazeći se počastni vojnici nemogu, da uzutkaju uzhićeno množitvo. Sveti otac sjedio je u nosiljci poduprtoj sa 12 junačkih Švajcara. Na ulazu u crkvu dočeka ga stožernik Monaco Lavalotta t. j. zamjenik bolestnog Howarda, sa cielim vatikanskim kaptolom i vatik. sjemeništem. Švajcari popostanu a sv. otac sadje i na prirodjenom oltaru navuče misno haljine, medj ostalim krasnu kasulu darovanu po rimskom plomatvu te mitru dar njem. cara. Sjedne opet u nosiljku prirodjenu za to od grada Napulja i prosliedi put. Lagano micala se povorka, a klicanje živo se razlegalo crkvom. Nu tolika bijaše ipak razlika izmedju vike i klicanja, komu smo mi vani navliknuti pri kakvoj svečanosti. Uzklici ovdje bili su izraz neobičnog veselja, da radosti izvanredne, a i nadasi ujedno bolnog i žalostnog srca. Ta već 17 godina nije javno ni tajno blagoslivljala papinska ruka vjerni puk u crkvi sv. Petra, pa i danas se to sbiva uz zatvorena vrata kao uzmici kakvoj. Sv. otac napokon priđje k oltaru sa strane evanđelja, sadje iz nobilko i ima kratko molitve nastupi sv. misu. Mukom svo samuđi, svo što moglo hadi prostora klekne i nedujuć drugo van stonjanje, šaptanje, molitvu i plač. Neplače tuj samo Talijanac, Francuz, Njemac, Englez, Španjolac, da i Slavon i u obće Europejac, već i crnac iz Afrike, Azije i Australije. Jedna je svim misao, jedna želja, da Bog pošlvi velikog papu, da raširi i blagoslovi sv. crkvu, da pomogne sv. otcu u neprestanoj i bolnoj usi. Svi tu stoje pomješani jedan do drugog, ljudi, koji bi inače možda jedan planuli na drugog, tuj se gledaju kao braća, željev miva drug drugomu nudi. Oh! divne li modi, divnog li ploda sv. katoličke vjere. — Svo gleda na papu, svo moli — i plače. Sv. otac umirio se, sabrano čita sv. misu kao onda, kad je pred 50 godina u ubogoj i neznatnoj kapelici sv. Stanislava Kostke na Kvirinalu u prisutnosti trojice četvorice rodjaka odčitao prvi put sv. misu. Poniženo mu i ljubavju proniknuto srce vrućo se moli Bogu, moli za sve . . . . Dodje i prikazanje, a nježni glasovi sistinsko kapelo probudio te ih razmatranje, istinu ti potoke suza. Ovom koru odgovara već bi anđeoski kor djevojčica u samoj kupoli. Divni li, nedujeni glasovi! — Dodje i posvećenje, kad na jednom zaori trublja u visini kupole, na nebo već bi doprla molitva dičnog i sjedog starca, te anđeli silno e noba, da prisustvuju svetom činu, da se klanjaju sv. sakramentu. — Trublja zašuti, a kor se javi, probudjujo u tebi nježno i plemenito osjećaje do kraja sv. mise. Sveti otac zahvali Bogu ina misu običnimi molitvami, nagrne pivat i zapjeva toli krlepkim glasom „Tebe Boga hvalimo“, te se ga lieno čulo po cielej prom ogromnoj bazilici. Tisuće i tisuće grla pjevalo je izmjenično sa korom divne stihove sv. Ambrozija. Tko može kleći, a svo pjeva i plače ujedno. Sv. otac izpjeva i opet krlepko sliedeće molitve i napokon sjedne, uzov na glavu krasnu tiaru dar grada Pariza, na nosiljku, te krono drugom stranom t. j. epistole proma izlazu. Svjet opet udari kao u zdvojnu viku istog izraza ke i prije, a reko bi, da je to jauk i plač, a kamo li izraz veselja i radosti. Nosači popostanu, a sv. otac opet usriod crkve odpjeva molitve i dadne blagoslov svečani „urbi et orbi“. Nježni starčić pognut godinami, satrven težkimi napori prvih dana, ganut živom vjerom prisutnika silio se, te čim jačim glasom naviesti zlobnim glasovom junačko još razmjerno svoje zdravlje. Vika ga prati, ta noćo već lahko vidjeti ga u bazilici istoj, riedko će još koji uživati sreću, te primo sv. od njega blagoslov. Odvoć posluženi Švajcari odnesu ga prohitro, a u crkvi sve opet mirno. Mislio bi, da će to tisuće i tisuće ljudi čim skorije pohititi van, da se nauživju zdravog zraka, da dadnu počitka izmučenu tjelu — bilo je već 11 sati —, al ne. Sve leti i tura se opet uz trista jada do oltara, na kojem prikaza žrtvu sv. otac, ljubi ga, a ljubi i ključaonik, dotiče ga žurno krunicom, molitvenikom, medaljom itd. Tako radi i bieli i crnac, radi grof i odličnjak kao i najprostiji seljak. Ganutljivog li prizora! A što da reknoš istom oko sat kasnije kad pogledaš izpred vrati sad otvoreno cerkve ili protivno na dna trga sv. Petra nesbrojivo množitvo ljudi. Glava do glave, tko krunicom u ruci moli i vapi, a tko zuri u prozore vatikanske tražeć znalud na oknu sv. otca. No i morat popustat, ne može dalje pred svjetinom na po putovu. Od mosta s. Angelo do trga sv. Petra i na njem do crkve nije tolliko slobodna mjesta, te bi onemogav dotake se životom tla. — Amo nek dodju neprijatelji crkve katoličke, nek pogledaju ma i stražimce, pa nek se osvjedoče, kako je prepala vjera katolička, kako je ona mrtva. Tuj nek se tješe današnji slobodnjaci i prostendari, da je propalo papstvo, da je lagan posao svladati ga. Ono tisuća hodočastnika krasno je odnielo utiske i plemenite osjećaje, koji se tajiti nedaju, već hoće neće moraju na javu, da uzplamte i druge. Da, Italija oduzela je papi svjetsku imanje, oduzela mu slobodu, al klanja mu se tim srdačnije, tim vatronije cieli katolički svjet. —

Liberalna štampa talijanska sva je u čudu, sva u neprilici. Teško joj je koprcati se uz ovakve dogodjaje. Bunca bez smisla ovamo i onamo. Nu o tom i o izlošbi vatikanskoj možda drugi put. **) — Mogu samo spomenuti važnu zgodu, da je gradonačelnik rimski Duca Torlonia, pošto se poklonio papi preko kardinala vikara, i taj svoj plemeniti čin gotov objaviti viećnikom, besodvlačno bio od kralja odstavljen. Ostali prisjednici već bi većinom slagali se s načelnikom, al sami, kao što se očekivalo, nisu još tako demisionirali. Stvar još visi. —

Pogled po svietu.

Trst, dne 18. jenara.

Austro-Ugarska: Službene novine javljaju, da je sazvano carevinsko vieće za dne 25. t. m. U ovom zasjedanju namjeravaju njemački konservativci učiniti predlog, da se zavedu konfesijonalne škole. Vodja konservativnoh knez Lichtenstein imao bi potaknuti to pitanje a Česi, da će taj predlog podupirati uz pogodbu, da njim konservativci pomognu nagovarati zemaljsku autonomiju. Ravnatelji važnijih poljskih listovah sastaše se u Lavovu, da se posavjetuju, kako da pišu u buduće poljski listovi o odnošajih napram Rusiji. Zaključeno bijaše, da se imade umjereno pisati o Rusiji, da nebude s njezine strane povoda tužiti se na poljske listove. Osim toga opomenuti će mladež poljsku u Rusiji, da se čuva nepromišljenih djelah i u obće izazivanja Rusije, što bi najvećma škodilo samoj poljskoj stvari.

Zemaljski sabor u Gorici svršio je svoj rad dne 14. t. m.

U češkom saboru podnio je zastupnik dr. Vašaty predlog o narodnoj ravnopravnosti u Češkoj. On zahtjeva naime, da bude uživao češki jezik u svemu i svuda ona prava, koja imade njemački jezik. Predlog taj bijaše izručen odboru za kotarske i obćinske poslove. Proti predlogu glasovaše zastupnici plemstva, što je dalo povoda zastupnikom Mladočehom, da su proti toj strani demonstrirali. Staročeške novine odsudjuju demonstraciju bojeći se, da se nebi plemići razdrili te otvoreno k Niemcem pristupili.

Njemačke, madjarske i talijanske novine neprestalo vikati na većinu dalmatinskoga sabora radi zaključakah na zaštitu glagoljice i o pravopisu hrvatskih imenah.

Uspomena na tristogodišnjicu narodjenja neumrloga pjesnika Gundulića proslavila se što svečanije u svih gradovih Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Isti narodni naši protivnici priznaju, da bijaše ta svečanost od velikoga zamašaja po duševni život Slavenah.

Srbija: Usljed posredovanja radikalne stranke pomilovao je kralj Milan većinu onih prognanikah i bjegunacah, koji bijahu umakli radi pobune pod ministarstvom Garašanina. Ministar predsjednik Gruić bijaše imenovan generalom.

Bugarska: Primajuć čestitke bugarski knez k novoj godini, izrazio se on vrlo ratoborno izjaviv, da će Bugarska svako nasilje silom odbiti, a on da je pripravan i sama sebe žrtvovati za svoju novu domovinu. Srećom, neobazire se nitko na grožnje mladoga kneza, koji će napokon ipak morati popustiti obćem zahtjevu velevlastih.

Rusija: Mnogo iščekivana izjava cara Aleksandra prigodom nove godine nije zadovoljila neprijatelje Rusije. Car je naime, mjesto, da se izjavio obćem stanju Rusije, odlikovao redovi i promaknuđi nekoje svoje savjetnike, koji su trn u oku svim neprijateljem Rusije.

Francezska: U francezskom saboru donieti će predlog, da ministri rata i pomorstva nebudu snodgovorni za djela ostalih ministrah, te da nisu dužni odstupiti kad to njihovi drugovi učine. Tim predlogom namjerava se učvrstiti vojničku upravu, koja mnogo trpi čestim odstupanjem rečenih ministarah.

Italija: Viesti iz Afrike neima još uvjek premda talijanski časopisi već đedan dan očekuju, da će Abesinci potučeni biti. Dok ovo pišemo jesu se već možda sukobile talijanske i abisinske čete, te ćemo valjda modi drugi put javiti, koje li bijahu sretnije.

Njemačka: Nedavno bijaše otvoren pruski zemaljski sabor, koj neće ovaj put imati da raspravi važnih predloga. Cesaru Vilhelmu povratilo se ponešto zdravlje a i za kraljevića pišu, da mu ide na bolje.

Prmina i Jurina.

Fr. Ča da su počeli va Istroj neč malo škakljat talijanašku „Patriu“?

Jur. No, loge da bi njoj otelì malo uzdu pritegnut, zač da je preobjestna.

Fr. Morde se ki boji, da nebi pobegla?

Jur. Još ni zima pasala pak bi mogla poletot tamo preko mora.

Fr. Ja, da ni tamo mizerije puna kuća.

* * *

Fr. Znaš Juro česa istarski šarenjaki i talijanaši neveruju?

Jur. Čuda stvar, logo težko je ugonit ča ti to misliš.

Fr. Neveruju, da te moć naši kmeti va obćinskem zastupstvu va Pazino ono popravit, ča su gospoda i advokati pokvarili.

Jur. Tor imaju malomanj pravo, zač su gospoda on komun baš rovinali.

* *

Različite viesti.

† **Andrija Einspieler.** Braću našu Slovence, napose biedno koruške Slovence stigla je golema nesreća. Dne 16. t. m. preminuo je naime u Celovcu vodja koruških Slovenacah, neustrašivi boritelj i plemeniti rodoljub Andrija Einspieler. Pokojnik slavio je prošloga augusta petdesetljetnicu svoga mašništva, te mu onom zgodom no samo sav slovenski narod već i ostala slavenska braća izkazaše najsvečanijim načinom koliko ga ljube, štuju i cijene. Einspieler bijaše Slovencem u Koruškoj ono, što je nama bio nezaboravni Dobrila, pa kao što nećemo mi nikada zaboraviti velikoga biskupa, živjeti će bez sumnje i uspomena na buditelja i promicatelja narodnog sviesti u Koruškoj dok bude tamo jednoga Slovenca.

---

*) Zakasnilo radi preobilna gradiva. Op. Ured.

**) Mislimo Vas. Op. Ured.

težkog gubitka, koga ih je smrtju toli službenog muža stigao, dielimo srdačno s njima. Bol i tugu s velikom pokojniku kličemo: Vječna slava tvojoj uspomeni!

Čim se je ovdje doznalo za smrt toga rodoljuba odaslale sva naredna društva, te uredništva „Edinosti“ i „Naše Sloge“ brzojavne sažalnice u Celovec.

† I. Slapar. Zadnjih dana preslog čedna preminuo je u Podgorju tamošnji kapelan g. I. Slapar nakon kratke ali težke bolesti — vodenice. Pokojnik bijaše još mlad i tjelesno čvrst, vriedan svećenik i čestit rodoljub.

Vječni pokoj njegovoj duši!

Slava Ivanu Gundulića! Slavje, koje se prigodom tristogodišnjice rodjendana slavnog Gundulića dne 8. t. m. slavilo u Dubrovniku, Zagrebu, Beču i u mnogih krajevih silno razširene slavjanske domovine, dokazom su, da se mi Slaveni ljubimo, da smo svjesni sami sebe i da uz sve naše nevolje, koje nas pritiskuju i uz malovriedne razmirice, koje nas dielo, a na koje nas vodim dielom narodni dušmani potlu, nalazimo zasvim tim svečanih časah, u kojih znamo dokazat našu duševnu zajednicu, bez koje nam neima sretne budućnosti. Premda je hrvatska književnost u slavnoj Gundulićevoj domovini sto godina prije njegovog rodjenja bujno cvala, ipak nije znao nitko prije njega vodim čarom pjesničkog zanosa navlastit ideju slavenske uzajamnosti, napose narodnoga jedinstva na slavenskom jugu. Ivan Gundulić pokazao nam je pravu stazu, po kojoj nam je stupati, da tako do željenog cilja dodjemo. Kod svečanosti, koja su na njegovu slavu dne 8. t. m. obavila, nije se sam Dubrovnik istaknuo, već se je brat s bratom najtješe širom hrvatsko domovine a nisu izostali ni Slovenci, Srbi, Češki Poljaci, Bugari i Rusi, da dostojnim načinom proslave velikoga pjesnika i slavenskoga proroka. Svečanost ta dostigla je dne 9., i 10. t. m. svoj vrhunac u Beču, gdje je po inteligativi i nastojanju sveučilištne mladeži, koja si je znala za tu svečanost sretno izabrat kao pokrovitelja iste plemenitog grofa Draškovića, sjajno izpala.

Svečanost obavila se sva tri dana točno po programu. Napose valja nam istaknut koncert dne 9. i komora dne 10. t. m. Iz Beča brzojavljo raznim novinam, da glede koncerta Hrvati nedostižive jošte slične slave. Sve što imade otmenijega slavenskoga življa u Beču došlo je, da izkaže svoju počast vollkomu pjesniku i da se ugodno pozabavi.

Dan 10. t. m. bio je svečani dan hrvatske mladeži u Beču. Na komoru sakupilo se opet množtvo slavenskoga svieta, napose slavensko sveučilištne mladeži. Sva slavenska akademička društva bijahu tuj obilno zastupana. Na komoru bijaše izrečeno krasnih domoljubnih govorah u svih slavenskih jezicih. Na tu svečanost stiglo je okolo 500 brzojavnih pozdravah i čestitakah. Burnim odobravanjem bijahu pozdravljeni brzojavi gradovah Dubrovnika i Zagreba, grofa Draškovića, biskupa Strossmajera, dobrotvornog društva u Moskvi itd. Bečki Hrvati, napose naša sveučilištna omladina može biti u svakom pogledu zadovoljna sa uspjelom svečanosti, na čemu njoj srdačno čestitamo.

Tršćanski odvjetnici i hrvatski jezik. Naši će se čitatelji sjećati, da smo pred par mjesecah javili, kako je odvjetnik g. dr. Dukić, prigodom kasnene jedne razprave kod pokrajinskog suda u Trstu svoju branitbu držao u hrvatskom jeziku. — Taj dogodjaj silno je bio uznemirio tršćansko nekoje advokato, koji se sastajali i dogovarali, što da se učini proti takvoj „provokaciji“; složilo se njih devetnajst na broju, da predlože odvjetničkoj komori, neka ona na glavnoj svojoj godišnjoj skupščini odluči, što da se proti dru. Dukiću radi njegove hrvatske branitbe poduzeti ima. —

Dne 14. t. m. držana bi glavna godišnja skupščina odvjetničke komore a med ostalim bio na dnevnom redu takodjer gori spomenuti predlog devetnajstorice odvjetnikah. — Proti svakom očekivanju ovdčnjih odvjetnikah predlagateljah došao je na skupščinu i naš neutrudivi dr. Dinko Vitezić, koji, kako je poznato, je takodjer član ovo odvjetničke komore, te poremetio devetnajstorici naših crljenašah učinjene već račune. Kad je naime došla na red spomenuta točka, ustalo se ovdašnji odvjetnik dr. Consolo (židov, to se razumi! Opazka slagara) i poslijo dugog više manjo neorazložnog obrazloženja, predloži, da se dru. Dukiću rad njegovog hrvatskog govora izreče ukor i da se stvar prijavi visokom ministarstvu pravde neka ono shodno poprimi, da se takva što u buduće više nedogodi. Proti tomu predlogu govorio je duga i temeljito g. dr. Vitezić poslinuć se na postojeće zakone i ministarske naredbe, koje upravo nalažu, da se radi kako je radio dr. Dukić, te predloži, da se preko predloga dra. Consola i drugovah prodje na dnevni red a u zapisnik uvrsti njegov protest proti izrazom uvriedljivim, sadržanim u Consolovom predlogu. — Pošto je još nešto rekao dr. Consolo a ostali svi mučali, bude glasovano o predlogu dra. Vitezića i dra. Consola te bude, dakako, prvi sabačen a poprimljen ovaj Consolov. — (Dra. Dukića neće valjda radi onog zaključka glava zaboliti. Op. slagara). Pošto se o tom glasovalo ustade vodja tršćanskih radikalacah dr. Venezian (židov i on! Op. slagara) i predloži, da se netom stvoreni zaključak oficijelno objelodani u svih tršćanskih novinah, ali pošto se tomu predlogu pridružio dr. Vitezić, povuče ga natrag, našto ga navoji dr. Vitezić zahtevajuć, da se o njem glasuje. Kod glasovanja pade dakako i taj predlog a proti njemu je glasovao i sam dr. Venezian, koji ga je najprvi postavio bio!! — Dr. Consolo predložio je zatim, da se onaj zaključak objelodani barem u ovdešnjoj strukovnoj novini „Gazzetta del Tribunali“ ali pošto je i taj predlog podupro dr. Vitezić, nebje ni on primljen i bi zaključeno, da se oficijelno stvar nigdje neobjelodanjuje, slobodno pak bilo privatno štogod javiti u lokalnih novinah. (Očividno je bilo gospodu sram svojeg postupka. Op. slagara). — Mi smo uvjek bili mnienja, da štogod učinili tršćanski odvjetnici u spomenutoj stvari, nede moći nego naprtnak hrvatskog jezika kod istarskih sudovah pospješiti. — Zaključak stvoren na predlog dra. Consola bit će dakle priobćen ministru pravosudja, a pošto ga ovaj nede moći odobriti jer je protuzakonit, morati će odvjetnička komora radi istoga ukoriti i tim odobriti postupak dra. Dukića. Tako će budući hrvatski odvjetnici i kad budu imali u Trstu braniti u svojem materinskom jeziku, imati za sebe jednu ministarsku riešitbu ili naredbu više. I to će biti sve što će moći tršćanski hrvatoderi radi, da su postigli svojim besmislenim rogoborenjem! — Evala im!

Iz Pule pišu nam 16. t. m. Ovdje vlada medju nespašenci velika ogorčenost i potištenost što bijaše zabranjeno činovnikom i radnikom iz c. kr. arsenala, da nesmiju sudjelovat kod koncerta, što ne ga je pripravljalo ravnateljstvo puljske „Pro Patrie“. Suviše doznajemo, da je zapovjedničtvo arsenala zabranilo podredjenomu si osobiju upisati se ili inače podpomagati društvo „Pro Patria“, kojemu je cilj — kako znate — širiti talijanstvo tamo, gdje mu mjesta nejma. Jedna i druga zabrana naša je sliva odobravanja kod svih onih, koji se nosluša s poročko-pazinskom svojtom a to je sve što patriotično duti, misli i radi.

Ovo zabrano došlo su doduše nešto prekasno, jer su protjerancem odviše rogovi narasli, pak da se ih pusti raditi kao što su do sada radili, neznamo da li bi pak bilo već lazno obuzdavati je.

Zabrana. Društvu poročkih veslarah „Società di Canottieri Adriano“, koje je kanilo prirediti za dne 28. t. m. javnu zabavu u korist društvo „Pro Patria“ nije dala tomu političke dozvolu te tako moradoše gospoda „veslari“ odustati od svoje nakane. Poročka „baba“ javlja, da je društvo uložilo utok proti zabrani na više oblasti. Kako će naši čitatelji iz današnjih vieslih razviditi, nije započela slavna „Pro Patria“ najsretnije novu godinu. Rod bi, da se je napokon počelo uvidjati kamo ciljaju talijanski protjoranci svojimi društvi i poduzeći. Ako i kasno nebi bilo prekasno.

Iz Pirana javlja nam se, da je politička oblast razpustila tamošnje društvo „Pro Patria“ koje ide sa tim da iz nas Slavenah učini sve same Garibaldince.

Nije nam poznato čim su gospoda kod piranske „Pro Patria“ zagriešila, nu bez straha možemo kazati, da njim nije „Pro Patria“ razpuščena s toga, što je odveć možda širila austrijski patriotizam. Neznamo što će sada tamošnji nespašenci, jer njim je kralj daleko a nebo visoko. Ej „babo“ evo ti tvoje agitacije „russocroato“!

Iz Pazina i „Pro Patria“. U posliednjem broju poročkoga listića nalazimo dopis iz Pazina, kojim bi se htjelo opisati stanje ovo obćine to smjehu izvrgnuti naše občinsko zastupstvo. Budući pako nemože proti sadašnjoj občinskoj upravi ništa prigovoriti, to se svraća na pojedine osobe, koje pripadaju občinskomu zastupstvu! U ostalih prosvetljenih narodih nepita se, jeli u zastupstvu sjede advokati, ličnici, posjednici ili seljaci, već se pita, dali ti ljudi vrše svjesno svoju dužnost. Nu poročki listić spao je već tako duboko, da se bavi tim, jeli je zastupnik X. na Silvestrovo u crkvi pjevao, koliko je zastupnik X. toga i toga dneva prodao brašna itd. Isti nemaju nešta osobami u javnom životu nikta prigovoriti, te već diraju svojim nosom i u njihov privatni život, koji bi morao biti svakomu svet.

Poročki listić bi valjda želio, da u zastupstvu sjede samo njegovi prijatelji, koji bi — kao što i u saboru — izjavili, da neposnaju nit da znaju, da se hrvatski jezik u Istri govori. A najlepše jest, da ga svaki dan sami govore!

Društvo „Pro Patria“, komu pripadaju Talijančići ovoga grada pripravljala je za 15. t. m. veliki ples na korist društva. Nisu se zadovoljili, da se ta svečanost obavi u plesaćoj dvorani, nego izložili su nekoliko dana prije u nekom dućanu ux prozor darove, koje će dobiti najlepša krabulja. Za glavni dar namenjena je bila njedrenica (igla, spilla) od zlata, koja je sastojala od cvieta nazvana „margaretica“ te od velikoga slova U. Doznav za to političke oblasti, konfiscirala je taj dar te zabranila ples. Tako se je svršila ta svečanost a naš se narod nemože već dičiti toj liepoj margaretici i velikomu U.

Iz Rieke pišu nam prijatelj 17. t. m. Evo mo u novoj godini, da vam sa granice štogod javim. Nemamo baš za sada volovažnih dogodjajah, da vam je priobćim iz ove države, jer od kada je ministar trgovine odlučio, da imaju šeljezničko tračnice proći kuda se njemu bolje svidi, i od kada je natvorena gradska viećnica smlonomu Valunikru i njegovoj pratnji, od toga je zavladao nekakav mir ili nemar za gradsku stvar; tu se nitko uobrine za drugo nego za gradsko plesove, kojih ima biti sijasot, da se bar nekako nadoknadi kratkoću ovog mesopusta. Sada je navada, da se svaki mora zabavljati, a to je bila ovdje navada od vajkada, tom razlikom, da smo sada došli do toga, da se svoj i tudji novac manje štedi, samo da se sjajno zabavlja.

Možda sada gore spomenuti opozicijonalno misli i snuje kako i komu svetom bi se utekao, da mu isposluje, da opet uljegne u viećnicu sa pratnjem, ili bez njo. Naknadni labori za tri zastupnika imaju se obaviti najdalje za mjesec dana, kato je Tonin vrlo zamišljem, no vrlo će lako on biti izabran, jer je gradsko činovništvo proti njemu, a za druge činovnike se nitko negovori, jer oni glasuju po nalogu guvernera. Sami će neodvisni izbornici za njega glasovati, ali voljnih glasovati po svojem osvedočenju ima jako malo, jer se imućnijim ljudem, koji bi mogli biti zasvim neodvisni, čini, da kako učini vlada, da boljo nebi nitko mogao ni pomisliti. Sa svim tim biti će pokušaja, da mu se vrata otvore u viećnicu, bar da se malo izjora onu monotomniju, koja vlada na slednicah, i radi koje je sada galerija vrlo malo posiećena.

Na prvu nedolju godine izvršili su se ključi novih školskih zgradah u ruke gradskoga načelnika; tu je bilo svečano otvorenje, komu je prisustvovao guvernor sa grofom, množtvo službenih i poluslužbenih osobah, no gradjanstvo je bilo vrlo malo i hladno zastupano.

Naš opat proč. Flamin sa svečenstvom blagoslovio je zgrade a za tim pročitao krasan i shodno namienjom govor, u kojem je na mnogo načina prispodabljao školu sa crkvom. Za njim je načelnik i pojedini ravnatelji svaki pročitao svoj govor.

Pred zgradom bili su poredani vatrogasci sa gradskom glasbom. Bila je to u obće gradska svečanost ali bez gradskoga oduševljenja.

Ovo dvie zgrade su prokrasno i preskupo za riečko pučke škole. Moglo se je (kako govore strukovnjaci) izgraditi školo što prostrano i da odgovaraju svim današnjim zahtjevom, za polovicu troška, ali mi smo htjeli, da činimo vidjeti pred svietom, da je gradska blegajna propuna kada može trošiti na suvišnosti. Imadomo bar tu zadovoljštinu, da so iz vana niti bočko pučke škole nemogu takmiti sa ovimi. Zadužili smo so doduše više od 400.000 forinta, ali to su za nas svo trice! Ipak mislimo, da je to prouzročilo onu hladnoću gradjanstva u ovoj zgodi.

Riečko glasilo opisuju svečanost, hvalilo je sve kako po navadi. Hvalilo je čak i govor preč. opata; samo za njega je napomenulo, da ga je žitao, dočim so je o drugih izrazilo, da su govore držali, a u istinu ovi su je čitali. „Bilancia“ je nabrojila one, koji su bili pozvani na svečanost, a medju timi „Comunità Greco Slava, Protestante, Israelitica“, ali mi znamo, da je bio i jedan hrvatski zavod pozvan i zastupan, nu toga „Bilancia“ nebi rekla za živu glavu, jer bi tkogod mogao doznati, da i hrvatski jezik ovdje obstoji.

Evo vam jedan primjer kako neki ljudi ugadjaju i laskaju vladi. Na vratila urede za dobavljanje službenadi i stanovah čita se oglas u četiri jezika, t. j. talijanski, madjarski, njemački i francezki i no danas sam čuo, da su tu gradbu, maknuli, jer je valjda Bog u svojoj milosti ulio komugod malo srama.

Brajdar

Hrvatska čitaonica u Omišlju priredila je dne 7. 8. 9. t. mj. narodnu svetčanost takozvanu „koledvu“, kojoj su prisustvovali svi čitaoničari i sva omišaljska omladina. Kakva je ta „koledva“ već je bilo u „Našoj Slogi“ opisano, stoga mislimo, da nam toga netreba više opetovati. Ista izpala je sjajno. Dao Bog to se takvo narodne svečanosti nezatrlo, nok se i potomstvo sloća običaja naših predjah.

Gospodarska zadruga u Krku. Današnjemu broju priloženo je tajnikovo izvješće o djelovanju ove zadruge u godini 1887. pročitano u glavnoj skupščini 5. siečnja t. g. Na ovoj skupščini odlučilo so sudjelovati kod izložbe vina u Trstu i izabralo so u zadružni odbor gg. dr. D. Vitezića, M. Celebrina, dr. Frana Volarića, dr. Dinka Trinajstića, Antona Karabaića, popa A. Kirinčića, p. Pavla Milovčića, Gjuru Čubranića, Nika Albanesa i Nika Volarića. Kako se je zadruga počela liepo razvijati, razabrati će naši čitatolji iz priloženoga izvješća, a lica odobrana jednoglasno u odbor, jesu nam jamstvom, da će rad krčko zadruge biti sve to bujniji.

Preporučamo svim onim, kojim dobro puka nije prazna riječ, i koji imaju ikoliko svojega posjeda na otoku Krku, da se učlane. Tà prinos je toli malen! Iznaša for. 1.20 na godinu, osim 50 novč. upisnino. Tko se toli upisati, neka se obrati ravno na predsjedničtvo zadruge u Krku ili na najbližega odbornika.

„Vienac“ broj 2. XX. godišta iznašo je sliedećim sadržajem: „U slavu tristogodišnjice Ivana Franjina Gundulića“, spjevao Hugo Badalić. „U roglatraturi“, pripoviedka. „Gasi vatru dok ne bukne“, crtica L. N. Tolstoja, pravio J. Z. Gojtan. „Uredivni zločin“, crtica A. Wilczynskoga, pravio A. T. „Ruska drama“, plšo I. P. „Tristogodišnjica poroda Ivana Gundulića“, napisao H. B. Lisinski. Slike: Ivan Franjin Gundulić i Počastni štit bana Josipa Jelačića — „Vienac“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč.

Koliko oboružani mir stoji? Kolika tužna narodo novolja bijo radi sve to više nesnosna porazna tereta, a Evropsko državo usrećuju nas svojim oboružanim mirom, da nemogu bolje. Da vidimo, koliko pojedine državo godimice trošo na svojo vojsko:

Ruska	f.	460.060.000
Francezka	„	410.786.100
Englezka	„	346.420.280
Njemačka	„	282.408.180
Austro-Ugarska	„	162.751.000
Italija	„	149.047.039

Dakle sve ukupno blizu dvie miljarde forinta. Ine državo u Evropi izdaju na to svrho do 240 milijuna for. Ciela Evropa troši po tom godimice na svoj oboružani mir do 2000 milijuna forinta. Liepa svota, koja bi, da bi se potrošila u druge svrhe, — mnogo korisnija državam bila. Al ovako? Plati, šuti — pa plati.

Lutrijski brojevi

dne 14. jenara.

Brst	31	85	42	44	30
Buda	81	12	54	80	11
Linc	62	30	57	18	67

dne 18. jenara.

Prag	51	8	25	83	76
Lavov	37	26	86	28	12
Hermannstadt	38	60	73	50	80

Dopisnica upravničtva.

Od dne 3 do 6 t. m. priposlane nam predplatu: P. n gg. N. H. Gržane za g. 88. — Obrt. zad Senj za g 88. — I. S Rieka za pol g. 88. — Bib Algarotti Krk do 31. marc 88. — I. B. Vrbniku za zahvalu f. 2. — J. Z I. Lovreč za J D za g 88. — P. P. Višnjan za II. p. s. 87. — G. S. Nerezine za g 87. — JJ. S Djakovo za g 88. — D. P. Zagreb za pol g. 88. — F. K Zagreb za g 87. — D. S Zagreb za g. 88. — M. G. Lešća za pol g. 88. — I. K Sv. Petar za g 88 — Ob. Kopar za g 88. — M G. Muggia za g. 88. — Pomorska Skandali f. 2 na račun gl. 87. — F. L. Sv. Petar u S. za 3 izt. za g. 88. — I. P. Pazin za g. 88. — At D Pazin za g. 88. — P. S. Kanfanar za pol g 88 — F. F. Kopar za g. 87 — F K. Pul za pol g 88. — A. P. Rukavac za pol g. 88. za 5 izt. — I. P. Pušvbreg za po g. 88. — S I. V losko za pol g 88 — E. A. Rieka za g 88. — J B. Gržane za l. . 87. i l. g. 88. — N B. Selce za pol g. 88. — Nar dom Bakar za pol g 88. — T. S. Kraslca za g. 87 — Čit. Jaska za pol g. 88. — I. M. Rieki za g. 87. i 88. — I. M. Blaževci za 88. — S. C. O. Lošinj za g. 88 — V. S. Pul za pol g. 88. — R. K. Beč za pol g 88. — J. O Korte za pol g. 88. — F L Trst za pol g. 88. — F. B. Trviš za 5 izt. za g. 88 — M. R. Sv. Lovreč od I. za pol 88 — M. G. Hum za g. 87. — F. P. Kostanjevica za g. 88. — Slov. br. in podp. dr. Gorica za pol 88. — S. S. Novalja za pol 88. — F. O. Sibenik za g. 88. — S. M. Sali za 5 izt.

za g. 87. — Gr. Pogl. Karlovac za g. 87 i pol 88. — A. P. Senj za g. 88. — Čit. Delnice za l. s. 88. — F. Z. Lindar za pol 88. — Samost. Trst za g. 88. — M. S. Sv. Nedelja za g. 88. — P. J. Dobrinj za g. 87. — A. K. Dobrinj za pol 88. (izvolite pogledati na čelo lista). — G. S. Ližnjan za 4 izl. za g. 87. — J. S. Medulin za g. 87. — K. M. za 3 izl. za pol 88. —

Poziv

k redovitoj občoj skupščini „posojilnice in hranilnice v Kopru“, koja će se obdržavati u Dekanih dne 9. febrara t. g. o 10. uri prije podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće tajnikovo o poslovanju zadruge u godini 1887.
2. Izvješće nadzorstva o računih zadruge g. 1887.
3. Izbor odbora.
4. Izbor nadzorstva.
5. Slobodni predlozi.

Odbor posojilnice i hranilnice.

U Kopru, 15. jenara. 1888.

Potujuće zastupnike

za Istru i kvarnerske otoke prima uz veoma povoljne uvjete **glavno zastupništvo banke „Slavije“ u Ljubljani.** 1—8

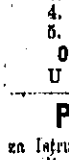

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se osvježivaju potpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, tahudi r onakve, koje su su ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pr kronički katarh i slabost v želudcu i drolju, krč, slabe probava, zlobol, juke kašnjenje sreca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkega **samostana «Seira»** iz **22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka**, koje su svaka za-su i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Clana 1 staklenka **60 nv.** 1 veliko staklenka **2. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih lukarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Esche-strasse 6, dulje u Trstu 1. Sanvzal, «All'Amazone Trionfante» 1 Prondini. — Na Reci A. Mixsan. 20—18

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastitli duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč: —12—8

Monštrance, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena pripravi v ognju postali, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprasanja nabod o radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnino prosto.

SLOVENSKI

„ŠALJIVI KOLEDAR“

za leto 1888

bogato ilustrovan

se prodaja v tiskarni Dolenčevi po 40 kr.

Dobiva se v vseh knjižarnah **13. nakladi** ravno izašla **medic. svetovalca**

Dr. MÜLLER-JA

najnovejše delo o slabosti, oslabelih živcih, s nastopk/h mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah

KAROL KREIKENBAUM

24 Braunschweig. 59—49

Podružnica

anglo-austrij. banke

u Trstu

Novčani uloški

5 % god. kamatah na 5-dnevnim otka om 3½ „ „ 30 „

Napoleoni

kamate po pogodbi. 24—13

Eskomptira

po 2½% na svaku svotu.

Mjenice

na Beč, Prag, Pešta i Brno prosta troškovah.

Kupuje i prodaje

vriednosti, devise i coupone na ½% popustbe.

Predujmljuje

na varante, uloga i polazi tvorita u gotovom. Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Najboljši

papir za cigarete

18-16 je pristni

LE HOUBLON

francoski fabrikat Cawleyer in Hearyer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospoda dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučiliščU, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, kor v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor! Vsak naj pazi na naslednji podpis:

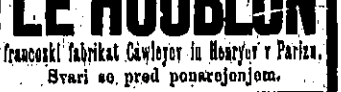

FAC-SIMILE DE L'ETIQUETTE 17, rue Bérenger, à PARIS

Solidan dar 30-27

za samo 4 for. 50 nv. a. vr.

odajemo bi sada pripravu za obed iz pravoga c. kr. patentiranoga za izdelit Evropi Phönixsrebra, koja je svjetli bielo, kao pravo 13-lotno čisto srebro i divnu kutiji sahranjeno, sastojedi iz 6 nožavah za osobitim rezalom, 6 žlica za krunom, 6 vilica i jednog komada, 12 žlica za kavu, 1 stolni svornac, dakle 31 komad, koje odajemo samo za 4 for 50 nv., n. vr., na gotov novac ili poštno pouzeće. Narudžbe prima: **Zentral Export-Verwaltung. H. Zinimm, Wien, 2. Bez., Schiffamtsgasse N 14.**

Zimske suknje

iz valjanega sukna

gorke

debelo podložene

f. 5.-

II. vrsti fr. 6.50

Najboljša, najdenejša, najtrpnejša, zimska suknja iz dobrega 7/4 sjajnega sukna vsaki barve in velikosti. Za mero zadostuje širok kos čez prsi.

Stefanija-jopice tkane iz fine volne v vseh barvah, za gospode in gospe, oleg. i topla **f. 1.80**

Gotove obleke za gospode Samo **f. 6.50**

hlače, suknja in prsluk, iz dobrega brunkog in rihanb. sukna za jesen i zimo, toplo podložene, vsake boje i velikosti. Ena oblika stane **f. 6.50**, II. vrsti **f. 8.50**, III. najdenje **f. 10.50**. — Za mero zadostuje širokost čez prsi

Dežni plašči iz kavčuka ka- **f. 6.45**

iz najnovejšega, vulkaniziranega shotting-kavčuka v s.ag. dolgoj paletot-oblikl ter s. more na spodnjej strani nositi tudi kot **površna suknja**. Za mero zadostuje visokost.

Pokrivala za postelje i mise iz finega ripsa, s tkanimi **f. 1.65**

cvetlicami in s čipkami iz vilna na 4 ogiba.

Odeja za potnike in konje, do **f. 1.75**

bele, tople, trajne in velike z barvanim robom komad **f. 1.75**, jako fine **f. 2.75**.

Ogrinjače elegantne, tople, trpežne, **f. 1.-**

barvah tkane z krasnim chenille-čipkami, neverjetno po ceni kupljeno. Vsaki komad samo **f. 2.-**

Edina pošiljatev, proti poštnem povzetju ali pa proti gotovem denarju **z. Zumstvom FRKETIĆ's**

Fabriks-Lager fertiger Kleider

„Zur ungar. Krone“, Wien, V., Wehrgasse 13/34. 7-8

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 456

Zimska sezona 1888.

Telefon br. 456

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . sasma svilni for. 27, 32.
ODIELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vuno sa prslukom u svih bojah for. 25
sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janko sa prslučl for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putova nje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za plesarna for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dočke for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODIELA za dočke for. for. 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i svakojako odjedo za gospodu i djecu

uz vrlo nizku stalnu cenu

kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač

v **PRAGU**, Graben br. 19 stovt, vis-à-vis gosposkej ulici

Vanjske narudžbe izvršuju se točno prama pouzeću, ono što nebi bilo povoljno prime se natrag. 42—30

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITNEG ZAVODA

za trgovino in obrt.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2½%
8- „	3 „	6-mesečni „	2½ „
30- „	3½ „	6- „ „	3 „

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu priznana so nova obrestna tarifa na tamalju objave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Salzburg — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje koponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine v gotovem, obresti po pogodbi. ½ odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostli 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na veće svotu po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 13. oktobra 1887. 43—48—40

TRGOVSKA TVRDKA

Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

10—10—5

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Uzorci in cenik nastoj in franko.

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Velours sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. Karlovega blaga za OBLEKE 60 ctm širok za za celo obleko f. 2.80	Kos Kumburškega OKSFORDA najbolje in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl 20 komolcov f. 4.50	Kos zefira najbolje in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl 20 komolcov f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg. za popolno zimsko sukno f. 3.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 6	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8		Kos domačega PLATNA ¾ 20 komolc. f. 3.50 ¾ 30 komolc f. 5.50	En kos MI ŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, bolji ko platno f. 6.50
Ostanek štajersk. valjanega sukna 2.25 m. za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm f. 2.70	Deset met. Valarjne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših dezrijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za oblek ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotaveko blago, bela all barvane I f. 1.80 II. f. 1.20	Košulje za GOSPE iz cbiffona, vezene 3 košulje f. 2.50
D. se do dvanajs met. ostankov Holandskih tapetov celo trpežnih f. 2.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojna šir kosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelj in jeden mizni prt. f. 2.50	Zaveza OD JUTE po turšk. in uzorcu popolna f. 2.50
Kos Chiffona Nr. C 30 komolcev popol sama f. 2.50 Nr CC	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga. 190 ctm. široka prav dobr	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komolc lila f. 4.50, platnen 30 komolc lila radeč	Zimski OGRTAČ ¾ dolg sama volna f. 2.50	Dvojna ruta od VELURJA ¾ dolga sama volna f. 2.50

KLINIKA

za spolne in želodčeve bolesti, nastope okušenja i oslabenja živca, slabosti, poluci je, tečo vodo, rančenje postelje, pučanje krvi, zabije v dr., in za vse bolezni mehurja, uroba in živca. Tudi pismeno po najnovejšem zgaunstvenem postopanju z nezkodljivimi sredstvi. 40—98—104

G. Stöckel,

specijalni zdravnik Lindau am Bodensee.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 4. U Trstu 26. jenara 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 30 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošту valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na čelu arku.

Dopisi se nevraćaju, ako se i netiskaju.

Nobilijegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za poljak 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Ivan carovine viša poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

(Nastavak posebnog „izvješća zastupnika dra. Luginje u poslu rasteretne zaklade za ezonere).

All druga jedna okolnost dokazuje žalostnu činjenicu, da ona evidencija nije donosila nikakovo koristi.

Čita se naime u izvješću zemaljskog odbora od godine 1885. prilog br. 12, da se je od god. 1875. započele ovrhami na nepokretne dobri, ali da od 26% molbah podnesenih do godine 1878. „vrlo velik dieo istih“ bio je povraćen, jer su gonile dužnike, kojih se poraći slabih imanačivanjah nije moglo pronaći.

Glede sadašnjega poslovanja komisija je sporazumna, da polag njezinoga ispitanja, nema prigovora od strane formalne.

Nego treba opaziti ovdje:

1) da bi se interesi svi morali oprostiti svagdje, gdje tko plaća razdielbu duga i plati svoj dieo kapitala, jer je pravedno, da se i u tom slučaju oproste interesi, kad se oprašćaju ako tko izplati cieli dug, drugačije se olakšati stvar bogatijim, to jest onim, koji mogu platiti cieli dug, a osim toga ovakovi imaju i pravo regresa proti drugim sudužnikom.

2) Čudno se zaračunava uplata u slučaju kada tko plati svoj dieo duga. Primjer: Petar i Pavel dužni su skupno:

za ezoner: kapitala for.	100. —
skalarnog interesa	20. —
zateznog interesa	10. —
ovršnih troškovah	6. —
ukupno for.	136. —

Petar pita, da se dug razdieli, pak se obustavi, da po mjeri katastralnoga dohodka obterećenih parcelah on duguje svega for. 32. Petar plati svoja 32 forinta, a ti se uračunaju ovako:

Na izplatu (svih) troškovah	for.	6. —
„ „ zateznih interesah	„	10. —
„ račun skalarnih	„	16. —
Svega for.		32. —

dočim je smisao razdielbe duga taj, da Petar plati i svoj dieo kapitala!

Praktična posljedica toga jest, da u suprotnosti razdielbi dugovah i dielomičnoj uplati, ostaje u kreposti prvotni kapitol duga.

Kmanjo stane naprod Pavel i ponudi, da će platiti cieli zaostatak.

On ima pravo na oprost interesa, koji Petru nije bio dozvoljen!

3) Daljji prigovor valja učiniti završnom računu za godinu 1886. u pogledu brisanja forintih 106.991:82½ u korist pokrajine. Usljed toga brisanja pokrajina, koja je početkom godine 1886. dugovala zakladi ezonera f. 542.801:13, dužna je koncem godine 1886. f. 435.809:302.

Razlika potiče od toga, što bi aktivni zaostatci zaklade koncem godine 1886. bili veći za f. 106:991:822.

Zemaljsko računovodstvo, da izjednači aktivno zaostatke (imotak zaklade) sa pasivnimi (to jest sa dugom), odbilo je jednostavno na korist pokrajine gore ročenu svotu, kao da je pokrajina zakladi ezonera izplatila f. 106:991:82½ od svojega diela duga.

To samo po sebi nebi bilo zlo, kad bi oni aktivni zaostatci, koje duguju pojedini dužnici, bili svi utjerivi, i kad nebi bila krvava potreba olahkotiti pojedinim dužnikom izplaćivanje tim, da jim se oproste interesi, i kad bi napokon provincija mogla (kako po zakonu 28. marča 1872. Br. 72 nemože) biti bez onoga nameta od 12%, čim bi odplatila svoj dieo duga prema zakladi ezonera, pa makar i nepovratila državi produjmove. —

A ovako nije onaj postupak opravdan, jer je velika potreba, da se pojedinim dužnikom ezonera olahkoti izplata tim, da jim se oprosti dieo duga, kad smo svi složni u tom, da su zaostatci nerecti ili radi toga, što je u nekih kotarih, nevolje još sada, a prijašnjih godinah bijaše je u dielo pokrajini. —

Opet mislim, da neće nitko tvrditi, da se mogu utjerati svi dugovi pojedinacah prema ezonera.

Obzirom na to i držeć na umu, da je država sama drugda bila prisiljena u velike oprostiti i brisati poreze od zemlje i kućah; da država ima i danas ogromnih zaostatakah porezah upravo u kotaru Pazinu, Kopru, Rovinju i drugih, gdje je baš i dug prema zakladi ezonera najveći i da ista državna vlast nemože utjerati onih zaostanakah, vidiv sve to držim da je bila dužnost zemaljske uprave predložiti nam, da se dosadanjega iznosa od f. 106:991:82½ obćinite oprosto zatezni interesi, koji koncem god. 1885. polaz iznosa XXVI. ovogodišnjeg izvješća zemaljskog odbora iznose forintih 189.611. —

Nije li se htjele učiniti oprosta obćinitoga, onda bi se bilo moralo do iznosa onih 106.991:82½ forintih brisati pojedine tražbine neutjerive.

Stanje zaklade nebi bilo štetovalo, a uprava bi onda bila lagja. —

Ad d: Jesu li bile obdržane naredbe, koje uredjuju posao ezonera.

U obće valja na ovo pitanje odgovoriti jestno. A je li u pojedinih slučajih bilo kakve iznimke ovomu pravilu, toga radi kratkoće vremena istraživo povjerenstvo nije moglo pregledati, i napokon meni poznatih pritužbah proti tomu nije bilo.

Spašam samo, da bi po mojem mnenju bili zakonito oprošteni od bilježa svi sudbeni spisi, odnosadi se na utjeranje i osjeguranje tražbinah ezonera, a toga se u praksi nije držalo.

Ad e: Čini li se razboritо i nadalje sliediti dosadanji postupak, ili su možda potrebite promjene na korist zaklade i puka, dotično pokrajine.

Obzirom na ono, što sam spomenuo o zaračunanju aktivnih zaostatakah, potrebno bi bilo, da sabor učini odluku u ovom smislu:

Da se aktivni zaostatak zaklade ezonera, u koliko se odnosi na dug pokrajine, uspostavi na iznos od for. 542.801:13 u Rubriki X. a završnoga računa rasteretno zaklade, i da se višak aktiva sa forintih 106:991:82½ uračuna na brisanje onih dugovah pojedinih dužnikah, koji se vrlo težko ili nikako nedaju utjerati, ili dielomično na brisanje svih zastanih interesah onim dužnikom, koji bi u stanovito vriemo izplatili svoj dieo duga.

Troškovi zaklade ezonera, to jest redoviti prinos zemaljskoj zakladi, i troškovi izvanredni jesu po mojem sudu preveliki i ne stoje u razmjeru sa koristju, koju se ima, jer ako je istina, da su troškovi izvanredni ponajviše potrebiti radi onoga diela uprave, koj se očituje na dugove privatnih stranakah prema ezoneru, svakako su provisoki prema onomu, što se utjera.

Troškovi za ukinuće kolonskih podavanjah u kotaru Lošinjskom nebi smjeli biti u računu rasteretno zaklade, jer je ono stvar posebna.

Troškove za priprave radi uknjiženja privatnih dugovah prema ezoneru nije vredno činiti, ako je istina, da u najviše slučajevah razdiobe kupovine sud ne pripozna interese nego za tri godine, a kapital može biti dosudjen takodjer bez uknjižbe; to po patentu 4. marča 1849. i ministarskoj naredbi 20. septembra 1852.

Osim svega toga moralo bi se zavjestno pripodobiti, što ja ovdje nemogu, radnju, koja se za rasterotnu zakladu ima u bližnjih provincijah i dotične troškove, pak jih omjeriti sa našimi.

Svakako je potrebno natanko proučiti ovu točku o troškovih i izbiti sve one stavke, kojim u potrošku zaklade ezonera nebi smjelo biti mjesta.

Veliki blagajnički ostatci zemaljske zaklade pokazuju barem to, da se je ova zaklada mogla proći i manjim prinosom od strane rasteretne zaklade.

Do konca godine 1885. bile su proti dušnikom ezonera podnesene u sve 5858 ovršne molbe (eksekutivni upisi u gruntovne knjige).

Tim našim silnim nastojanjem postigli smo ovo:

Da se je dug pojedinacah u. godini 1884. iznosedi 560.040 for. smanjio za f. 16585 — dakle ni za 3 po sto!

A dug godine 1885. iznosedi 546.505 for. smanjio se je te godine za f. 8480, dakle ni za 2 po sto!

Dodajmo tomu okolnost, da su se zaostatci puvedali godine 1884. u porezmih kotarih Motovunu, Buzetu i Piranu za f. 1709, a godine 1885. povećali su se zaostatci u kotarih Labinu, Buzetu, Piranu, Pazinu, Rovinju i Voloskom (f. 5:181/5) u sve za f. 2.940.

Dodajmo još i to, da nije moguće proslediti tolike ovrhe i činiti novih na tiljade, a da bismo i htjeli izabrati sa gonjenje po svakom kotaru nekoliko bolje stojećih, rasao bi meduljutim dug kod siromašnijih ili kod nemarnijih, koji bi po sreći izbjegli eksekucijam, — to dolazimo uvjek do zaključka, da troškovi, koji se od nekoliko godinah ovamo u to ime čine, pojedu veliki dieo uplatah, a dug pojedinacah ukupno računan smanjuje se samo neznatnim procentom, dočim dapače raste u nekih kotarih.

Rokok prije, da se je po zakonu 28. marča 1875. Br. 72. imalo utjerati od privatnih dužnikah najmanje 80.000 forintih svako godine.

Toga niemo imali nijedne godine, dapače uplate od godine 1876. ovamo iznašaju manje od 5% ukupnoga duga, koj ostaje u dotičnoj godini. —

Absolutno je dakle potrebno provideti nešto

1. da se prištedi na trošku;

2. da se po mogućnosti utjera barem 80.000 for. na godinu,

3. da se svi dužnici gone na jedanput i u pravednoj mjeri, a to je vrlo važno.

Zato se častim predložiti:

I. Da se obustave sve ovrhe dosad započete, i da se načini novih.

II. Da se točno pazi na sve slučajeve ovršnih prodajah, i da se u tih prilikah prijavi tražbine ezonera, koje uživaju prednost, ako i nisu uknjižene;

III. Da se svake godine od svih dužnikah ezonera utjeruje toliko, koliko odgovara potomu, najviše sedmomu od stotine sadanjega njihovoga duga; a to neka utjeruju c. kr. porezni uredi ujedno sa državnimi porezi i načinom, kojim utjeruju ove poreze, nu prije neka ureda radi porazdiele dug na pojedino i pojedinako obterećenih parcelah, a to neće biti težko kad se ima podpuna očevidnost istih.

Prigovor, da se posjednici mienjaju nemože vrediti, jer promjena posjeda je iznimka, a i za nju evidencija nije težka, ako se pregled čini na stanovito doba. —

DOPISI.

Iz Nerezinah. *) (Naša škola i narodni naš protivnici). Šaljem Vam, g. uredniče, podulju tužalјku u toli razvikanih školskih odnošajih u Nerezinah, to se nadam, da ćete ju priobćiti i Vašem velecienjenom listu.

Odatle će Vaši čitatelji doznati kako postupaju s nami neprijatelji našega i svojga roda i jezika, priečeć nam svuda, da se u hrvatskom materinskom nam jeziku naobrazimo, te jednom sebi i drugim koristni postanemo. U vieku prosvjete i slobode, u doba, u koje se svatko naobražava u svojem jeziku, hoće naši dušmani, da se potalijančimo ili da ostanemo za vazda u tmini i neznanstvu. Al evo nas kod samo stvari.

U dlčnoj „Slogi“ br. 17. god. 1887. bijaše jur govora o pučkoj školi u Nerezinah i sv. Jakovu. Usljed odluke sl. o. kr. kot. školskoga vieća u Lošinju od 27. aprila t. g. br. 604 sastalo se posebno povjerenstvo od slieđećih gospode: c. kr. kot. kapetan, c. kr. kot. školski nadzornik, učitelj u Nerezinah, mjestni vjeroučitelj, načelnik Salata, D. Zorovich Šula, Gaudenzij Sokolić i četvorica fiducijara, t. j. Brak, Zuglich, Katin i Zorovi. Ovi se sakupili u školi u Nerezinah dne 5. maja 1887. Na poziv kot. oblasti bijahu na isti dan i sva školska djeca pozvana, da se razvidi, kojim jezikom govore, dotično, kojim bi se jezikom imala podučavati. Djeca je došlo muško i žensko 102, dočim jih je u školskom zapisniku 148.

Školski nadzornik započe izpitivati djecu i to jednoga po jednoga talijanskim jezikom (n. pr. hai tu il padre o la madre) na što mu nitko neodgovori ni rieči osim jedne jedine djevojčice. G. nadzornik mučilo se amo i tamo raznimi pitanji, al svo bijaše uzalud. Na to je započelo čitanje i pisanje u talijanskom jeziku, no, i tu se pokaza vrlo loš uspjeh. Isti g. kapetan reče, da nije vidio još tako zanemarene školo. G. nadzornik nastavi zatim izpitivanje u hrvatskom jeziku, te mu djeca na njegova pitanja dobro i razgovietno odgovarala. Izpitivao je nadalje jednoga po jednoga, kojim li jezikom govore sa majkom, otcem, i braćom, na što mu svi odgovoriše, da govore s domaćimi hrvatski.

Tada bi samoljon g. vjeroučitelj, da izpituje djecu iz vjeronauka. Izpit obavljen u hrvatskom jeziku, izpno je toli krasno, da se je g. kapetan g. vjeroučiteju radi tog uspjeha liepo zahvalio.

Tada reče g. nadzornik djeci u talijanskom i hrvatskom jeziku opetovano, da se dignu svi oni, koji govore kod kuće, u obitelji, talijanski. Od 102 sakupljene djece ustadoše samo dvie djevojčice, koje, da govore doma talijanski.

Liepšega dokaza nemogosmo našim protivnikom o našem jeziku i narodnosti podati nego li ga dadoše naša djeca. Iz ustiljih novine, nepokvarene i nepodmićjeno djetinje čula je sl. komisija istinu. Iza toga sjajnoga svjedočanstva bijahu djeca odpravljena kući.

Sakupljenim roditeljom reče g. kapetan po prilici slieđeće: Draga gospodo! obazrite se po ovih prostorijah pak ćete i sami uviditi, da su prostrosno, da neodgovaraju ovolikom broju djece. Ako Vam leži na srcu napredak Vaše djece, valja da sagradite čim prije shodnu za školu kuću. Na to su nekoji prisutni očitovali, da žele, da se gradi zgrada za školu, da se je za to već često molilo obćinsko poglavarstvo i više oblasti. Ove posliednje, da su odgovorile, da to spada na obćinu, al ova se protivi sgradi u toliko što — kako se je izrazio i jedan obćinski savjetnik — neće da zidju kuću za hrvatsku školu, te da neće na to nikada privoliti. Iza toga ustane g. načelnik Salata to reče, da će se na to misliti i da se nada, da će se barem točnjem novo školsko godine otvoriti u istoj kući ženska škola jer da uvidja i on kako je to potrebito.

G. Sokolić reče na to, da vidi lahko zvatić u kako se žalostnom stanju nalazi škola u Nerezinah. U takovoj školi da nemože biti naprodka jer ona neodgovara svojoj zadaći. Tolik broj djece — 148 — nije nikako moguće smjestiti u sadašnju školu te će, — ostane li i nadalje ovako — biti isti napredak u nauci kao i do sada

*) Zakasnilo radi preobilna saborskog gradiva. Op. Ured.

G. načelnik i prisutni zastupnici obećaše ponovno, da će se truditi, da se otvori do nove školske godine u istoj kući škola za žensku djecu, al je od tada škola davno zaspođela a gospoda neodržaše svoje rieči.

Nakon toga pristupiše k ispitu roditelji netom saslušane djece. Došlo jih na broju 60 obojega spola i raznog stališa. Pa koje li razlike između one nevine dječice i njihovih savedenih roditeljah! Tamo nevinost, iskrenost te istina, a ovdje hinbenost, pokvarenost i laž. Od šestdesetorice prisutnih velika većina poreče izpovjed vlastite djece, zatajivši svoje mlieko, svoj rod i jezik! Što podmićeni a što zastrašeni i zavarani izjaviše se proti svjedočanstvu svoje dječice rekavši, da govore kod kuće talijanski, drugi slavo-talijanski, treći istrijanski i sličnih luderijah. Osim dvojice bijahu svi za to, da se škola razdieli u dvie paralelke t. j. u talijansku i hrvatsku. Hoćete li, g. uredniče, većeg nesmisla, smješnije ludorije nego li je ova izjava naših Florentinacah! Djeca jesu za hrvatsku školu, jer drugoga jezika neposnaju, a njihovi roditelji, zaslijepljeni il podmićeni traže talijansku školu! Opasit nam valja, da je većina roditeljah, koji netrube u talijanski rog, ostala kod kuće. To se nemože nikako obobriti, jer se tako ostavlja narodnim protivnikom slobodno polje. Poslije izjave savednih roditeljah reče g. kapetan, da ovi mogu otići pak zapita članove povjerenstva, da li imade tko štogod opaziti ili predložiti.

Gosp. načelnik Salata poduprt po gosp. Zorovichu Sull reče, da podupire netom izjavljenu želju roditeljah i da treba, da njim se ta želja ispuni. Član povjerenstva g. Sokolić izruči g. kapetanu spis, koji glasi po prilici ovako: „Kao član današnjega povjerenstva i mjestnoga školskoga vieća izjavljujem o pitanju glede naukovnoga jezika u našoj školi sliedeće: Kao vjeran podanik Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I., čujem i podvrgavam se zakonom po Njemu potvrdjenim. Jedan od takovih zakonah jest poznati temeljni državni zakon, koji daje §. 19. svakoj narodnosti pravo, da se služi svoga svojim jezikom. Polag toga §. imademo i mi Norozinci pravo, da bude u našoj pučkoj školi vladajući jezik puka t. j. hrvatski naš materinski jezik. Mi tražimo, da se naša djeca od 6.—9. godine podučaju jedino u hrvatskom jeziku a od 9.—12. godine, da bude kao obligatan predmet talijanski jezik."

„Usljed toga prosvjedujem svečano i protivim se uvođenju talijanskoga kao naukovnoga jezika u našu školu."

„Ovoliko dužnost mi je izjaviti a to propuštam g. kapetanu na uvaženje, te molim, da se ovo u hrvatskom jeziku uvrsti u zapisnik."

G. kapetan, pročitav gornji spis, zapita prisutne, da li imade tko štogod prigovoriti. Svi se stadoše pogledavati i namigavati si, no nitko se nousudi išta prigovoriti. Ustade doduše g. Brnko al no da progovori već da se odalji iz dvorane, kamo se njeg više vratio. Zasmrdio mu valjda hrvatski spis pak pobjegne kao da ga tko goni. G. kapetan upita predlagatelja, da li je zadovoljan, da se pismeni predlog priloži zapisniku, našto prestade predlagatelj, te bijaše zapisnik od svih prisutnih podpisan. Od 5. maja palo je dosta kiše i sniega od odgovora od zemaljskoga školskoga vieća na gornji zapisnik još ne ima.

Ob istom predmetu govorilo se i 5. septembra isto godine na občinskoj sjednici, gdje je i kot. kapetan zagovarao predlog, da se gradi školu u Neresinah. Jedan protivnički zastupnik reče tada, da se čeka odgovor od više školske oblasti, što mi tako tumačimo, da će školu zidati ako dodje odgovor, da se ju razdieli u dvie paralelke, inače neće.

Eto, g. uredniče, tako se tumači i provadja kod nas ravnopravnost. Gdje su Talijani u većini, tamo neće, da znadu za manjinu hrvatsku, a gdje jih imade 5—6, ondje hoće, da budu bar ravnopravni ako već nemogu gospodariti. U ostalom kod nas neima Talijanah, već su oni, koji se za takove izdavaju, naši odmetnici. Ali dosti za danas o tom, a čim prije javit ću Vam se o koječem drugom.

Pula 21. jenara 1888. Da mi pero nezahrdja, nakanio sam javit Vam se kadkad iz ovoga maloga Babilona.

Neka vrst more pritiskivaše do nekle stanovnike ovoga grada, osobito što se politike tiče, tako da se malo koja novina zanima primati izvješća, bila ona kojemudrago vrsti. Nego koncem prošaste godine neki vihar odpuhnu zlokobnu tetku moru, te tako neki odahnuše, neki se počeše micat, a neki i pomladjivat. Što jadan! od časa do časa ugledasmo tri novine: stari „Eco di Pola", koji hramlje na obje noge i kadi svakoga, koji mu je predbrojnikom, makar ou bio kojimudjego, i njegov politički protivnik. Za njim kano dva besiljka niknuše iz puljske bašče „Settimana" i „Giovine Pensiero". Ali kuku meni! ova dva mlada bora nedoživješe. Settimana, da istinu rečem, bijaše poprimila dobar pravac, kojega svaki poštено mislеći bijaše prigrlio, toli radi cilja koli radi osnove. Smušenim talijanskim poturicam taj pravac dakako nije bio po volji, jer urednik g. Jadresco nije ga htio umjesiti njihovim kvasom ni zaljevati njihovom čorbom. Udri dakle na biednoga Jadresca, ter navaljuj nanj kao bliesni, osobito kad dično pero pod imenom „Barbero" poče zagovarati Hrvate. Nego Jadresco ne klonu duhom, dali ustraja započetim pravcem sve dok uvidi, da za predbrojnici, koje bijaše dobio, nemože napred. Sustao dakle ali poštено. On se sada odmara, ali u svom odmoru neplanduje, već se zausmilje iz petnih žilah, da se njegova mlada navieste opet pokaže na braniku čim to budu okolnosti dopustile. Mi tomu uspavanom lavu želimo sretnu budućnost, samo ako bude neprestano koračati započetom stazom. Nemari ništa što sada počiva, samo da ima svog odmora skoči na lagahnije noge. A i hode, pero mu je dosta naoštreno, zoli mu u glavi ne fali, srčanosti ima, samo dobre volje i ustrajnosti, pak mu usprkos svim nedaćam neće biti uzkraćen. Talijanac je, ali, sc, ističe kao osobiti prijatelj Hrvatah i vkupno Slavenah. Njegova plemenita duša. — on kaže, nemože da trpi kako budući nastoje da istjeraju kućane, i gledajuć kako talijanske poturice, naumiše da Hrvata u Istriji na domaćem svom tlu razvlaštjuju i Judinim ga cielovem ljubaju. Ako je iskrenosti u njegovim privatnim izjavam, što nedvojimo barem dosad, tada evala mu! Ako ustraje nek bude stalan, da će mu neprietrano obćinstvo biti zahvalno.

Ovo na sad držao sam za shodno, da sročem o „Settimani" i o njezinom uredniku gosp. Jadrescu, u nadi, da ćemo što prije ugledati njegovu mesimicu u svečanijem ruhu.

U dojdućoj mojoj bavit ću se sa „Giovine Pensiero" i s nekim upljivkom, trećoj noći od „Eco di Pola", koji se zvaše „Merlo" i koji je odavna odletio u lug pa tamo se negdje ugnjezdio, jer mu nedadoše više ući.

Baš sad kad Vam ovo pišem, čujem, da je naspao i „Giovine Pensiero." Upitah u kavani prijatelja Slovenca, da li znade za uzrok toj smrti a on mi odgovori: „prekliot falot, izpili mu možganejnjegovi mestri!"

Mirko.

Pogled po svietu.

Trst, dne 25. junara.

Austro-Ugarska: Danas se otvara carevinsko vieće na novo susjedanje. Kako se glasa, baviti će se državno zastupstvo većinom gospodarstvenimi pitanji, da se poboljša materijalno stanje pojedinih zemaljah a tim i samo države.

Ovih dana sastali se prvaci njemačkoga naroda u Češkoj, da se dogovore glede uvjetah, podnesenih njim od zemaljskoga nadmaršala kneza Lobkovica u pitanju izmirenja za Češ. Nadmaršal pozivlje njemačke zastupnike, da izaberu četvoricu pouzdanikah, koji će se dogovarati sa osmoricom Čeha i zastupnika plemstva. Njemačke novine javljaju, da Niemci neće birati pouzdanikah, jer da bi se moralo zazvati u dogovor sve pouzdanike njemačkoga naroda u Češkoj. Kako je poznato, Niemci idu zatim, da se kraljevinu Češku razdieli u dvoje, a dok toga nepostignu, neće da išta čuju o izmiranju.

Zemaljski sabor za Galiciju odgodio je na neko vrieme saborsko zasjedanje, te će se negdje kasnije opet sastati.

Zemaljski sabor za Bukovinu zaključio je svoj rad dne 21. t. m. U posliednjoj sjednici bijaše poprimljen predlog, da se ustanovi zemaljska zaklada prigodom četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I., te da se iz te zaklade podupiru siromašne pučke škole i ubogi djaci. U tu svrhu opredielio je zemaljski sabor svotu od 15.000 for.

Državno sudište u Beču izreklo je ovih dana vrlo važnu osudu o narabi hrvatskoga; dotično slovenskoga jezika u Istri. Zemaljski odbor odbijao je naime sve spise podnesene mu u hrvatskom ili slovenskom jeziku. To se dogodilo i obćini Vrbničkoj na otoku Krku, te se je ona utekla državnomu sudu, koji se je izjavio u tom smislu, da je u Istri zemaljski jezik i hrvatski, te da mora zemaljski odbor primati i hrvatski sastavljene spise.

Loše stanje ugarskih financijah označuju najbolje oni predlozi opozicijonalnih zastupnikah, koji zahtjevaju, da se negradi zemaljska zabornica, da se oduzme podpora kazalištem itd. Opozicija predbacila je vladi, da slabo gospodari, te da će biti državnoga manjka najmanje 47 miljuna forintih.

Srbija: Radikalno ministarstvo raspustilo je narodnu skupštinu, za koju će da mala raspisati nove izbore. Prvi čin toga ministarstva jest zajam od 21 miljuna, što ga sklopilo, da pokrije manjak i da preuredi svoje vojništvo. Kod budućih izborah proći će po svoj prilici lolo vladina stranka, te će jedva proturati u novu skupštinu toliko zastupnikah, da bi uzmogla prkositi liberalcem, koji ju umom i rodoljubljem nadkriljuju.

Bugarska: Knez Ferdinand putuje sa svojom majkom po svojoj kneževini. Njega prate ministri Stambulov i Stransky. Knez će obaći sva glavnija mjesta kneževine, a svrha putovanju jest ta, da uposna narod i njegove težnje.

Rusija: Ministar rata zahtjevao je od cara, da se pomnože ruske čete na granicah Austrije i Njemačke, jer da su ti susjedi mnogo bolje oboručani nego li Rusija. Car da je odgovorio svomu ministru, da netreba dalnjega pojačanja četah na granicah, jer da će on preprečiti rat kad bi imalo do toga doći.

Francezka: Iz Pariza pišu, da je sv. otac pisao dva pisma predsjedniku Carnotu, koji mu je javio svoj izbor za predsjednika republike, te čestitao sv. otcu prigodom petdesetgodišnjice njegova svećeništva. Sv. otac da uzima radošću na znanje povoljne izjave Carnotove glede odnošaja Francezke naprain svetoj stolici obećajuć republici svoju podporu.

Italija: Talijanski listovi priznaju sami, da njihovim četam neziuži najbolja sreća se Abisinci. Prvi sukob reć bi, da je izpao nepovoljno po Talijane.

Njemačka: Državnomu saboru predstoji vrlo težak posao, da razpravi novi vojnički zakon, kojim da zahtjeva vlada u vojničke svrhe čitavih 235 milijunah. U saboru uložiše Poljaci interpelaciju radi zabrane poljskoga jezika u pučkih školah.

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš ti reka, ki je zakrivia propast tajanskim kulturašem i šeranjskom kad su bili zadnji balotacijoni?

Jur. A ki drugi ako ne justo mi dva „Naša Sloga!"

Fr. Ta ti ne valja, brate, aš je to zakri vila Markova „baba" i nijedan drug

Jur. A bera ti, kako je to moguće?

Fr. Ni te samo moguće, nego je to prav letina. Tinjanci su se, brate, domislili da je jedan put Markova „baba" vapila, kako treba naposvanomu tić (Tizio) davati od zada s punton o štivali, da se brže nosi (che fascia presto), kad bi mu se svidilo va našo hiši zapovidati; pak su tako i Tinjanci storili, kako je ona brbljala.

Jur. Dakle, živili svi vridni Tinjanci, ki s tako storili; ali meni se sve para, d oni ne nose štivale nego opanke.

Fr. A toliko veća čast dičnim Tinjancem kad su ovršili opanešma, če je „baba" za štivale preporučala, aš su dali tako i drugim dobar ingled.

Različite viesti.

Važna odluka. U netom minulom saborskom zasjedanju u Poreču interpelirali su naši narodni zastupnici o. kr. vladu radi postupka zemaljskoga odbora, koji odbija sve hrvatske ili slovenske spise, koje mu obćine ili pojedinci šalju. Uspjeh interpelacije poznat je našim čitateljem iz saborskog izvješća, koje donesosmo i o tom pitanju.

Obćina Vrbnik na otoku Krku, kojoj je zemaljski odbor neku hrvatsku molbu odbio, obratila se na državno sudište u Beču tražeć tuj pomoći i lieka proti nezakonitom postupanju zemaljskoga odbora u Poreču.

Dne 20. t. m. došlo je to pitanje na razpravu pred državnim sudom u Beču. Ovaj je izjavio, da se je interaski zemaljski odbor ogriešio o §. 19. drž. tem. zakona poštoje odbio hrvatski sastavljenu molbu obćine Vrbnik. Ovu svoju odluku utemeljio je o. kr. državni sud tim, da su u Istri hrvatski i talijanski jezici zemaljskimi, te imadu dakle hrvatske obćine pravo zahtjevati, da se njihovi hrvatski uložci (spisi) primaju i hrvatski rešavaju.

Ovo što je rečeno glede hrvatskoga jezika valja i za slovenski.

Očekujemo od naših narodnih obćinah i svih onih, koji imadu posla sa sl. zemaljskim odborom, da će se poslužiti gornjim odlukom državnoga suda ako bi i nadalje sl. odbor hrvatski ili slovenski sastavljene spise vraćao.

Ob ovoj vrlo važnoj odluci progovoriti ćemo obširnije čim nam bude njezino obrazloženje pobliže poznato.

Naknadno doznajemo, da je sl. zemaljski odbor ovih danah odgovorio na podulji slovenski spis obćine Podgrada.

50-godišnjicu svoga mišničtva svetkovati će slavni hrvatski biskup J. J. Strossmajer dne 19. marča t. j. na Josipovo t. g. U poslanici, kojom javlja svomu svećenstvu taj riedki događaj, slavni vladika kaže, da će čitati toga dana tihu sv. misu u stolnoj crkvi u Djakovu, te moli svoje prijatelje i bradu, da nepripravljaju nikakvih svečanostih ili demonstracijah, već da se zanj toga dana Bogu pomole. Kao znak božjo providnosti nazire veliki biskup u tomu, što mu bijaše sudjeno slaviti petdesetgodišnjicu svoga mišničtva u istoj gedini, u kojoj ju je slavio sv. otac.

Uvjereni smo, da će se slavnoga vladike sjetiti dne 19. marča ne samo svi Hrvati, kojim pripada po rodu i jeziku, već i sva ostala slavenska plemena, koja njegovo pleme, što srce jednakim žarom ljubi i za njihovo duševno i tjelesno dobro božji blagoslov zazivlje.

Prigodom Gundulićeve svečanosti bijaku iz Trsta odposlane družitvu „Zvonimir" u Beču sliedeće brzojavke:

Trst: Naši diki pjesniku „Osmana" vječne slava! Hrvatska zaladi Trsta.

Trst: Zastupnica istarskih Hrvata pozdravlja oduševljeno diku omiljenu, slavu neumrlog pjesnika i pronosiću slavno hrvatsko ime. Naša Sloga!

Trst: Slava slavenskoj književnosti, njenoga pesnika! Uredništvo Zdinosti.

Trst: Dika slovanski narodi in vzajemnosti nabujšo po Gundulića! Naj živi! Slava pokojnemu velikanu! Slava Goethovem njegovim in nositeljem slovanske ideje! Slovanska čitalnica Trst.

Trst. Slava Gundulića propovedniku slovanske vzajemnosti! Živeli njega častilci! Tržaški Sokol.

Trst. Velikanu med jugoslovanskimi pesniki, neovenljiva slava! Mladini, koja svojega velikana slavi kliče burno: Mvilat! Za delalsko podporno društvo: Mandić.

Delavske podporno društva u Trstu priredjuje dne 4. febrara t. g. plesni ples u kazalištu „Fenice", koje će biti svečano uređeno. Mladi tršćanskimi pjesnici odlikuje se svake godine osobitom živahnošću i mnogobrojnim posjetom veliki ples njega delavskoga društva, pak neima dvojbe, da će tako i ljetos biti. Da nadovoljit odbor želji članovah, nabavio je vojničku glasbu a u program plesovah uvrstio je i obljubljenu naše narodno „Kolo". Sve priprave za tu narodnu svečanost jesu u najlepšem teku te nedvojimo ni malo, da će se odazvati posivu odbora ne samo tršćanski inteligentni i radnički krugovi naše krvi, već da će ples posjetiti i invanjski rodoljubi. Nadu našu podkrepljuje i ta okolnost, što je čisti prihod namienjen u čisto dovjekoljubivu svrhu t. j. mirovnoj zabadi starih i bolnih članovah toga društva.

Početak plesa jest u 8 sati na veče a ulaznice, koje se već sada razprodavaju, stoje po 50 novč.

Glavna skupština tršćanskoga „Sokola" obdržavati će se dne 2. febrara t. g. u prostorijah delavskega podpornoga društva (Via Molin piccolo 1) sliedećim dnevnim redom: 1. Govor predsjednika; 2. izviešće tajnika; 3. izviešće blagajnika; 4. izviešće revizorah; 5. izviešće nadzornika vježbah; 6. eventualni predlozi; 7. izbor predsjednika, 8 odbornikah, 3 zamjenika i 3 revizora.

Birati će se ovaj put po novih pravilih, koja je poprimila glavna skupština god. 1886. i potvrdila c. kr. vlada.

„Tržasko podporno in bralno društvo", ženski odiel, priredjuje za dne 28 t. m. u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti" ples na koj poziva svoje članove i prijatelje. Početak u 8 sati. Ulaznice po 50 novč.

Prijatelj piše nam iz Istre: Velecienjeni gospodine uredniče! U posliednjem broju doniesli ste nekoliko viestih o društvu „Pro patria", te izrekli, da isto nije započelo najnovnije novu godinu, i da bi rekli, da se je podelo uvidjati sa čim idu talijanski pretjeranci svojimi društvi i podruzotji. Vi ste predobri, preveć dobrostivo sudite ono, koji da su podeli uvidjati svrhe pretjeranacah talijanskih. Njihove svrhe su već davno poznate, moraju bit poznate za one, koji imajuć vid gledaju i imajuć sluh slušaju. Bilo je k tomu i jačih dokazah. Nego uvjek se jih je nastojalo svaliti na pojedince, ispričavajuć istodobno cielokupno miešljenje i svrhe Talijanah. Tako je i sada. Desilo se je slučajno, da se je na zasnih mjestih istodobno moralo poduzeti stanovite mjere proti pojedinim društvancem. Da se je veslarom u Poreču zabranilo prirediti zabavu u korist. društva „Pro patria", bit će uzrok taj, što bi takova zabava prešla djelokrug veslarah, i što se je proti njim nedavno postupati moralo. Pak bi trebalo viditi i raspored zabave, da se o dotičnoj zabrani uzmogne suditi kako valja. Da se je činovnikom i radnikom c. kr. arsenala u Puli zabranilo sudjelovati kod koncerta u korist društva „Pro patria", pače kako ste čuli i upisati se u društvo i inače ga podpomagati, to se neima pripisati onim, koji bi imali gledati i slušati, što se po zemlji dogadja: to je učinilo zapovjedničtvo c. kr. arsenala, koje je i u drugih prilikah pokazalo, da neide ruku o ruku sa nespašenci u Istri. Što je političke oblasti raspustila društvo „Pro patria" u Piranu, to nimalo nedokazuje, da se je takt proti Talijanom u obće promjenio. Tamo su imali zabavu. Sačinjavajući dio te zabave bila je pjesma, koju je izpjevao piranski načelnik dr. Fragiacomo, koja bijaše zaplienjena, a zaplijena po c. kr. državnom odvjetničtvu potvrdjena. „Pro patria" se je tim bacila na političko polje, prešla svoj djelokrug, te s toga raspuštena, ako utok nebude pomogao. Ako pak i nebude, ustrojit će se nova „Pro patria" pak će znati oprezuije postupati. Konačno, kad se nebi bila zabranila zabava društva „Pro patria" u Pazinu, ja neznam, što bi se u obće moglo zabraniti. Zlata njedrenica u obliku „Margaretica" sa slovom „U" prekrupo govori; a da bi pri tom politička oblast mogla nehajna biti. Takova stvar zaktjevala bi u izmaša ukupni državni dug Evrope do 5½ miljarde. Onmi neda zadajić istaknuti samo trošak za vojsku, bez inih silnih državnih troškovah, pa se moraš zapanjen upitati: kojemu cilju idu ti sureti Europa svojim gospodarstvom? — Crna kapa — sila prilika.

Nešma ga u nebu. Učitelj: kaži mi Martine, zašto veli poslovica, da još nije nitko učen pao iz neba? Martin: jer u nebu po svoj prilici nešma učenjakah.

Vjeran suprug. Pohodio gospodin prijatelja, komu žena bijaše otišla u daleke pohode svomu rodu. Reče mu prijatelj: dragi gospodine, izvolite ajesti, samo dok dovršim ovo pismo svojoj ženi. A koliko joj puta pišete? upita gospodin. Pišem joj svaki dan, odgovori prijatelj. A zar to nije odviše? nastavi onaj. E nije, odvrati domaćina, da nebi svaki dan dobila od mene pismo, mislila bi, da mi se je štogod pripetilo, i mogla bi se vratiti kući.

Praktičan sluga. Čestnik: Martine, nisam li ti kazao, da se imadeš uvjek jedan sat od mene ranije dići? Sluga: e pa dobro gospodine, samo ostajte jednu uru od mene duže ležati.

Propovjed. Propovjedao u crkvi evangeliški pastor o čudesnom nahranjenju pet hiljada ljudi sa pet hljebovah i dviemi ribami, pa u gorljivom propovjedanja prevari se, te reče upitavši tko bi od nas, mili slušaoci, bio u stanju sa pet hiljada hljebovah nahraniti petoro ljudi i dvie ribe? Stari Martin ništa dobro i odgovori na glas: ja gospodin pastor! Osta pastor zapanjen na prkosni odgovor Martinov, svrši propovjed, potraži se crkvenom tutoru radi surovosti Martinove. E, gospodine, odgovori tutor, vi ste se u propovjedi zakrakli, kanav majesto 5 hiljada ljudi 5 hiljada hljebovah. Uvidiv pastor svoju pogrješku, odluči dojduće nedjelje popraviti stvar. Došav na propovjedaonicu, reče među ostalim: e brado! mogli bi upitati, koji bi od nas danas mogao, kao što je naš spasitelj nahraniti pet hiljada ljudi sa pet hljebovah i dviemi ribami? Opet se digne stari Martin, kliknuv: ja gospodin pastor! Ova drzovitost bijaše već pastoru odviše, pa izkazan reče Martinu, to nije lepo od vas, da ovdje govorite, a kako bi vi to mogli uraditi? Lahko, odvrati Martin, jer moralo je nešto ostati od onih pet hiljada hljebovah od prošle nedelje.

Neuku nauka.

Sredstvo protiv kašlja. Iskustjaci tvrde, da je veoma uspješno i olakšujuće sredstvo proti kašlju, kad navali, zapčpiti s prsti nos, te jest s palcem i kažiputom zatvoriti ga čvrsto, a pri udahnuću zraka otvoriti ga pustiti. Valja to i proti skucanju, što modujutim svatko može pokušati, te se ob uspjehu sredstva osvjedočiti.

* * *

Popraviti petrolej. Često kada se kupi petroleja u dućanu, i nalije u lampu, ne gori dobro i gasi se, za to dobro je uzeti i staviti u lampu jednu žličicu kuhinjske soli, i petrolej će posvjetliti i lepo gorjeti; a može se to učiniti odmah kada u cielu bocu šaku soli po veličini posude.

* * *

Sredstvo proti hoil, kad ide krv iz nosa. Najjednostavnije sredstvo jest — glavu poginuti natrag, a ne na prvo prignutu držati, kako običajno biva. Posve dobro djeluje, ako se nos, čelo i zatiljak ledom ili ledenom vodom obloži. Koristi i topla nožna kupelj.

* * *

Proti bacanju krvi. Najbolje domaće sredstvo jest jestvena sol, uzimati ju u dobroj mjeri u žlici vode i često. Zabranjuju se špirituozna pića. U postelji imade se držati bolestnik sjedaćke, i ledene obloge staviati na prsa. Takodjer prudi motnuti u usta malo komadićo leda. Držati se je dieta, i posve malo govoriti, kao i kašalj suprezati.

* * *

Pušenje cigaretah. Osobito naladi naraštaj dao se je u sav mah na pušenje cigarettah — jer da je to tobož nešto finoga, a da dodje manje stati. Poboravlja pako na to, da je pušenje cigaretah mnogo štetnije po zdravlje, osobito ako se mnogo puši, nego što je pušenje drugih cigarah i lule. Papir bo, bio on i još finiji, ne može na pluće, nego pogibeljno djelovati, a uza to sva jakost nikotinska, makar bio dahan još rafiniraniji, u neposrednom je doticaju s ustmi, izuzam ako koj upotrebljuje oduške smotnike, ali i to ne čuva tko zna koliko. Zato bilo bi savjetovati mladjenu naposeb naraštaju, da se čuva što više pušenja svakoga, a navlaš pu-

Dopisnica upravničtva.

Od 6. do 11. tek. mjeseca priposlaše nam predplatu:

P. n. gg. H. N. Pazin za 88. — I. S. Krk za 87. — Čit. Omišalj za 88 — N. G. Omišalj za 2. t. 87. i 1. t. 88. — J. V. Gorica za 1. t. 88. — S. J. Trst za 88. — Ž. U. Moščenice za saldo 87. — M. O. Cres za 88. — I. Cres za 2. t. 87. i 1. t. 88 — J. G. Cerknica za 88. — F. S. Sažve za 2. t. 87 za 8 izt. — A. J. Semil za 88. — A. V. Rieka za 88. — Dr. F. S. Zagreb za 87. — Dr. V. C. Sisak za 88. — F. S. Sisak za 88. — S. F. Dubrovčak za 86 — A. B. S. Vid za 2. t. 87. i 1. t. 88. — R. J. Brišac za 88. — I. C. Kanfanar za 1. t. 88. — M. V. Ližnjan za 87. — Slov. Čit. Gorica za 88. — N. J. Omišalj za 2. t. 87. — A. S. Gračišće za 88. — I. M. Rieka za 87. — G. R. Rieka za 88. — Gj. M. Kutarevo za 1. t. 88 — J. B. Starin za 1. t. 88. — Dr. J. M. Sarajevo za 87. — A. S. Klana za 1. t. 88. — Čit. Celje do 31. marča 88. — F. P. Kastelir za 1. t. 88. — Čit. Podgrad do 31. marča 88. — Vj. B. Ornica za 1. t. 88. — A. K. Roč za 88. — J. S. Predloka za 1. t. 88. — P. Z. Bakar za 88. — M. S. Pazarište za 2. t. 87. i 1. t. 88. — Dr. J. H. do 30. jun. 89. — I. hrv. šted. Zagreb za 88. — A. K. Perlak za 2. t. 87. — F. B. Pul za 88. — P. P. Vranja za 4 izt. za 1. t. 88. — M. R. Slivje za 1. t. 88. — M. S. Sv Ivan za 1. t. 88. — A. N. Plčan za 1. t 88. — P. S. Malinska za 87. — A. M. Ilsram za 88. — J. S. Folkolin za 87. — A. M. Pul za 1. t. 88. — M. Č. Komin za 88. — J. C. Lokve za 87. — T. C. Kukuljanovo za 2. t. 87. — J. V. Brod za 87. — M. B. Klanovica za 1. t. 88. — Ž. U. Moščenice za 88 f. 5. — I. M. Loborika-Pul za 87. — M. V. Pakovica do 31. marča 88. — M. J. Volosko za 88. — A. M. Rieka za 2. t. 80. i 1. t. 87. — F. S. Volosko za 88. — N. T. Volosko za 88. — V. T. Volosko za 88 — M. M. Volosko za razsrdane 81. f. 13 60. — F. S. Volosko za 88. — Vl. S. Kopar do 31. marča 88.

Lutrijski brojevi

dne 21. j. mara.

Beč	20	18	80	44	70
Oradac	36	88	28	86	91
Temešwar	58	54	78	19	60
Innsbruck	15	85	44	77	25

dne 25. jenara.

Brno	57	50	54	3	15

Trgovačke viesti.

Kava. Ciene padaju, malo prodaje. — *Rio* obično for. 90—114 — *Santos* for. 94—104.

Šekar. Ide na gore. Prometa jako malo Austr. sameljenu prodaje se po f. 22—26.

Vedo srednje ciene. *Batuli* f. 66-45 — *Smokve* f. 12—14, Pomeranče Jaffa for. 7—8.75 — *Mandole* Molfetta for. 78—84, Bari for. 60—70 (s vrećom). — *Suho groždje* f. 17—20 — *Cibibe* for. 15—16. — *Hlmne* for. 21—28 *Sultanine* for. 22—30. Limoni po for. 2.25—3.25.

Ulje slabo traženo. Za jelo for. 37—39 za stol for. 37 — pamučno smerik. po for. 27,— do 27.50. Kuli po for. 26 - 25 po kv.

Kože Volovje amer. 10 kilg. 120—139 for. volovje 12—14 kilg. 150 for.; lahko volovje 6—8 kilg. 180 for. Telede bijele 13—14 kilgr. 4.20—4.50 for. crne 10—14 kilgr. 5.20—5.60 for kravlje crne 3½—4½ kilgr. 2.30 for.

Cieno konjsko for. 1.00—1.00 — volovje for. 2.10—2 50 stari stut.

Riž bez prodaje. Italijanski po for. 18.50—21 50.

Petrolj ruski f. 5.50—5.75 — amerikanski for. 8.00—8.75.

Pasulj crveni for. 8—8.50 bohinac for. for. 9 - 9.50 koks for. 10.50—11.

Masle štajersko for. 80—86 — najfinije for. 1.—

Žito: pšenica ruska f. 9.50—10 — banatska f. 10 — koruza levantinska f. 6.30—6.60 — malo tražena.

Buhača (crisantemo) prodaje se kvintal po for. 128—170.

Javna zahvala.

Veločastnomu svećenstvu, gospodi pučkim učiteljom i učiteljicam, gospodi brodovlastnikom i pomorskim kapotanom; cienjenim gospodjam i gospodjicam iz Kostrene sv. Barbare, štovanomu mjestnomu obćinskomu zastupstvu, gospodi prijateljom i prijateljicam iz Bakra i okolice, čitavomu narodu župe kukuljanske, mjestnoj školskoj mladeži i čitavoj mojoj rodbini, koji no svi mnogobrojno dohrliše dne 19. t. m. da mi bar donekle utješljivom riečju ublaže moju pregorku tugu i žalost, i da prisutćem svojim zadnju ljubav izkažu sprovodivši do hladnog groba mrtvo ostanke moje predrage i nezaboravne supruge

Andrine Sorić, rodjene **Medanić,**

ovimo se tužna i razoviljena srdca svim i svakomu naposeb srdačno zahvaljujem.

Izrazitom riečju duboku zahvalnost prijatelju g. Ivanu Žicu, obćinskomu tajniku u Baški koji no bijaše tako blag, da je priobćio ujedaj mojo nesreće prežalostnoj mojoj majci, tješeći nju osobno a mene pismeno nad nenakidivim gubitkom; a iste takodjer zahvaljujem se mojemu pobratimu g. Franu Zakariji, učitelju na Cavlih, koji nije u mojoj težkoj žalosti, akoprem i sam bolestan, naboravio me pismeno tješiti.

U Kukuljanovu dne 21. siečnja 1888.

Mate Sorić,
ravnajući učitelj.

Sečuć se, susrećamo mnoge bilede lica mutna pogleda, trzljava kroka itd., a što je tomu uzrok? Oslabljeni živci, koji uprkos dobromu čuvanju zdravlja ostanu ukorijenjeni upotrebimo li pako za liečenje dra Liebera »Elixir za živce«, čuditi se moramo uspjehu toga blagoslovljenoga sredstva.

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krat za sidrom) uz cienu: pol staklenice 2 for; ciela f. r. 3.50, dvostruka pako f. 6.50 nč., u svih lekarnah, te u centrali lekarniku dr. Bédikeru i Comp. Hannoveru, nadalje kod B. Seravala i Prendinija u Trstu.

OGLAS.

Gospodarska podružnica u Novom Vinodolskom (hrvatsko Primorje) želi kupiti mladoga **pastuha megarca** velike pasmine.

Tko ga imade, neka svoju ponudu odmah šalje priebći.

Za gospodarsku podružnicu
U Novom Vinodolu, 17. jen. 1888.
Dubin, tajnik.

OGLAS.

Gospodarska podružnica u Novom Vinodolskom (hrvatsko Primorje) imade više hiljadah dvo i trogodišnjih oplemenjenih **jabukah i kruškah** na prodaju.

Jabuka komad 15 novč., kruške komad 25 novč. **Dubin, tajnik.**

Potujuće zastupnike

na Istru i kvarnersko otoke prima uz veoma povoljne uvjete **glavno zastupništvo banke „Slavije“ u Ljubljani.** 2—3

KLINIKA za spolne in želodčeva bolesti, nastope okužnja i ostabo... moške slabosti, poluelje, žgeče vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje vodo, in za vse bolezni mehurja, drobe in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 47—93—104

C. Strostzel,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee

SLOVENSKI
„ŠALJIVI KOLEDAR“
za leto 1888

bogato ilustrovan

Izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu

po 40 nvč. komad.

Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici

po 45 nvč.

REVEN DIJAK

prosi za instrukcijo v predmetih gimnazije ali pa ljudskih šol. Govori slovenski, nemški, hrvatsko-srbski in nekoliko laški. — Ponudbe sprejema upravništvo „Edinosti“.

Solidan dar 50-34

za samo 4 for. 50 nv. a. vr.

odajemo od sada pripravu za obed iz pravoga o. kr. patentiranoga za cielu Evropu Phönix-srebra, koje je uvjek bielo, kao pravo 13-lotno čisto srebro u divnoj kutiji sahranjeno, sastojeći iz 6 noževah sa oceljnim rezalom, 6 žlica za krunom, 6 vilica iz jednog komada, 12 žlica za kavu, 1 stolni zvonac, dakle 31 komad, koje odajemo samo za 4 for 50 nvč. a. vr., uz gotov novac ili poštino pouzeće. Naručbe prima Zentral-Exped.-Verwaltung, **B. Balsam,** Wien, 3. Bez., Schikaneigasse N 14.

Providjen na ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja slabost, bjelotok, slo-i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce,** sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznan od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljanje spomenutih bolestih. Pobliže iz okružara, koji je priložen svakoj staklenki. **Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 s. vr. u gotovom ili pouzećem. — U svih lekarnah je na prodaju.**

— Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, Max Fasta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u lekarnah B. Seravala All'Amazone Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mixan. 26—30

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja **Wilkensona** popolnoma in stalno.

Prospekt zastonj.

Karol Kreikenbaum
25 Braunschweig. 49—52

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 27.

se priporoča veleč. duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike in najcenejše. —12—5

Monštrance, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju poslati, posrebri in popraviti.

Na blagovoljna vprašanja bodo radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnino prosto.

P. n. gospodarjem, čast. duhovščini, g. učiteljem in vsem prijateljem kmetijstva vsajamo si naznanjati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne ločaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal

E. KRAMER,
ravnatelj ježinske kmetijske šole v Gorici

Knjiga govori na kratko o vseh kmetijskih strokah s posebnim ozirom na kmetijske razmere na Kranjskem. Primerkom in spodnje štajerskem, obsega 10 tiskovnih pol na modernem papiru ter ima 83 podob. Ker je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige znatno podporo, jej je cena samo 80 kr.

Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu ona obsal poštarino vred 55; trdo vezano 75 kr.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITNEG ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsd. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3 „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3½ „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nalajajo v okrogu, priporoča se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrsd. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupaja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provisije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odpritjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% lastnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pokrano.

Sprejemajo se v pokrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski, bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 45—48-40

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu **Trsta i okoline, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, na sviđenosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu,**

JEDINU SLAVENSKU
TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti **knjigotiskarskoga posla** te preporuča se osobito za ovo vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. arije i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razpored. plazanice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, računike, punopoći, cirkule, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti, koli **brzom i točnom poslovrbom,** toli **jeftinom cienom i ukusnom izradbom.**

Kod naručivanja tiskanica molimo naznačiti **točno** naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Torrente 12 u Trstu.

Na svakom komadu je razvidna ciena po broju

Zimska sezona 1888.

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . . sasma svilni for. 27, 32.
ODJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz došljano vune sa prslukom u svih bojah for. 25 sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janke sa prsluci for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putova ije, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pisarnu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35 pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečka for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečko for. for. 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i svakojako odjelo za gospodu i djecu

uz veoma nizku stalnu cienu

kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač

v **PRAGI,** Graben br. 19 novi, vis-à-vis gospeskoj ulici

Vanjske naručbe izvršuju se točno prama pouzeću, ono što nabi bilo povoljno prima se natrag. 48—50

Telefon br. 4274

Kolodvor br. 4274

Na svakom komadu je razvidna ciena po broju

TRGOVSKA TVRDKA
Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

10—10—6

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Uzorci in cenik zastonj in franko.

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhnjo suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Velours sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnega blaga za OBLEKE 60 ctm široka za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobro blže 20 komolcev popolnoma f. 4.50	Kos zefira najboljše in najbolj moderniega blaga za moške košulje in obl 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 3.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 3	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 3		Kos domačega PLATNA ¾ 29 komolc. f. 4.50 ¾ 30 komolc f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, bolji ko platno f. 6.50
Ostanek štajerskega sukna 2.25 m za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm f. 2.70	Deset met. Valarjine flanele ki se da oprati na poi volna pr. najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za oblek. ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.50	Košulje za gosp. klatavsko blago, bele ali barvane I. f. 1.60 II. f. 1.30	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 2.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov za celo trpežnih f. 2.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne šir-kosti f. 4.		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelj in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE za sukje in uzoreu popolna f. 2.50
Kos Chiffona Nr. C 20 komolcev popol nona f. 2.50 Nr CC najboljše kak. f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga, 130 ctm. široka prav dobre kak. f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komolc. lila f. 4.50, platnen 30 komolc. lila rudeč f. 6	Zimski ŠOTAČ f. 2.50	Dvojata tuta od VELURJA- ¾ dolga, sama volna f. 2.50

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 5. U Trstu 2. febrara 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošću valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopist se povraćaju, ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za poljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovina više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

(XII. sjednica, — Konac.)

Na posebno izvješće zastupnika dr. Laginje u poslu desetinske naklade, predsjednik otvara raspravu.

Dr. Campitelli, predsjednik dotičnoga povjerenstva, spominje, da velik dieo ovoga, što stoji u posebnom izvješću, stoji i u izvješću većine. Dr. Laginja da neporiče pravilnosti sadanjemu postupku, nit da poriče upravi prijašnjih godinah i da po njegovom sudu sadašnji postupak neće dovesti do dobrih resultatah.

Većina komisije da je stegnula predlogo za polaganje na ono, što se može postignuti, a mnenje dr. Laginje ide predaleko; on da misli, da se sadašnjim načinom pomaže bogatijim proti siromašnijim.

Kad bi se primili predlozi dr. Laginje, to da bi škodilo pokrajini i stavilo u nepriliku zemaljsku upravu (!)

Mi da nemožemo ništa promieniti dok neiztečе vrieme i dužnosti, ustanovljeno poznatom konvencijom, a onda da će se moći štogod učiniti. Vlada da je slabo učinila praštajuć porezo, a svakako da bi bila morala u jednakoj mjeri tjerati i za desetinu. Oprosti da su pogibeljni.

Htjeti pobirati od svih svake godine 5% od duga i porazdioliti ga, to da bi značilo uništiti zakladu, sato se govornik protivi predlogu dr. Laginje.

Prisjednik dr. Gambini govori: da se je dr. Laginja za badava mučio (Tu će se viditi brzo ako Bog da!) Svaknko da nije mogao predložiti brisanja dugovah od desetine, kako su njegovi jednomišljenici razvikali po Istri. To da je sve skupa prikupljivanje za mandat.

Ono prošnjo, koje je spomenuo dr. Laginja, da nemaju smisla, jer jedan Crast da je platio dug, ali drugi nije (A zašto tjerate mnoga Crasta, koji je platio. Op. Uredn.)

Od onih 128 pritužiteljah, da su samo nekoji platili štogod duga pred mnogo godinah, a od 1880 ovamo, nitko ništa. (Bilo ih tjerati svake godine nešto, kao što se tjera po Krasu! Op. Uredn.)

Dakle junta da je bila u dužnosti poznati ovrhami takove dužnike.

Dr. Laginja da hoće neka se od svih dužnikah tjera 5 do 7 po sto od onoga, što su dužni, i to svake godine. Ali da to nije moguće bez ovrhe (Ne, ali bez ovrhe na zemljišta, koja su vrlo skupa, jest moguće! Op. Uredn.)

Konvencija da je učinjena između pokrajine i države, dakle da mi sami nemožemo ništa promieniti.

Dr. Laginja da je učinio predloge protivne prvašnjim, ali ne radi stvari same, nego da podrži ono, što drugi govore druguda, kao Vitezić u Boću. it.

Budući da občinstvo na galeriji nije još dosta povladjivalo, udario je sada dr. Gambini po običaju u drugo gusle. Počeo je naime navaljivati na manjinu, da čini potežkoće zemaljskomu odboru u pogledu jezika.

Pritužba na cesara u pogledu desetine, da je pisana njemački sa jedinim hrvatskim dodatkom. (Jest jedna, ali druga, koja jače bode, pisana je talijanski) U junti da je ljudi, koji ni jedan ni drugi tih jezikah nerazumiju; zato da će junta čuvati svoje pravo; a zastupnikom da je dužnost raditi u korist svih Istrijanacah. (To i mi baš hoćemo, a ne samo u korist Talijanah).

Predsjednik opominje dr. Gambina neka se drži stvari, ali on se izpričava, da nebi već imao prilike govoriti.

Dr. Laginja kaže, da bi g. dr. Gambini barem kad govori u ime junte, imao govoriti polaganije, da mu se može odvratiti točku po točku.

(Dr. Gambini: nemogu drugačije.)

Dr. Laginja. Na drugi dieo govora g. Gambina neće odgovarati, jer se ne pitanja, kojo raspravljamo.

Ne podržujem ja pitanje o cesonera radi poslanstva u sabor, jer i g. Gambini će znati, da nije baš ugodno ulizati kao njemu sjediti ovdje. A opet ne samo ovo, nego svako drugo pitanje, o kojem smo raspravljali, meni će biti vredno pribaviti poslanstvo, ako ne u mojem, a to u kojem drugom kotaru.

Taknuti ću još samo nekoja pitanja.

Možebiti ne samo pojedine, nego sve troškove cesonera morala bi podnositi pokrajinska naklada.

All troškovi za odkup od kmetskih podavanjah u Lošinju pak nemaju nikakve idi na račun zaklade cesonera. To sam rekao i tvrdim opet. Troškovi, koji se čine pred ovrhinimi ukinjšbami, suvišni su i pogibeljni, jer bez ispitanja stvari nemože se ustvrditi, da diurnisti kod poreznih uredah točno razglodavaju i sporeduju staro sa novimi parcelami.

Ako sam ja s svojimi predlozi daljo išao u prijašnjih godinah, nego li sada, to je zato, da nam nerečetat ovo ili, hoće tobože, da budu spasitelji naroda pak dino predlogo, koji se no mogu prihvatiti. Mi hoćemo, da se plati, ali neka se pita razložno i od svakoga svake godine nekolikko. Ovim načinom postigli bismo nešto, a dosadašnjim nedomo ništa. Sva važnost pitanja stoji u tom, da dosadanjim načinom nismo mogli utjerati 3 do 4% od ukupnoga duga.

Posvemašnji ili dielomični oprost od cesarskih interesah nebi bio zator za provinciju. Jer istina je nepobitna, da odkada provincija ima u rukah upravu cesonera, nismo utjerovali koliko prije dok je imala država. Dakle netko je kriv, bi li to porezni uredi ili tko drugi.

Nije istina, da su moji predlozi protuslovni. Oni potiču skladno jedan od drugoga. Obustavu rodnih ovrhah predložio sam sato, jer imamo dokaz, da se njimi nepostiže što bi se imalo, kada od 3300 molbah velik dieo bijaše povraćen, jer su bili krivo označeni dužnici.

(Dr. Campitelli viče: nou ò vero. Onda lažo junta, koja je tako napisala!)

Dakle ako obustavite ovrhe, ništa se ne gubi; nego interesi stariji od 3 godine. Sliedi da starije interese možete oprostiti. A možete i javiti narodu, ako platiš do to i to doba glavnicu, bit će ti oprošćeni interesi.

Ovih 33.000 forintih, koji bi se morali utjerati svake godine, lagljo bi se dobilo, da se od svakoga dužnika, svake godine tjera samo nekolikko po sto od okupnoga duga.

Što prigovarate, da imamo s vladom konvenciju i nemožemo ju mienjati, to neškodi ništa: Privatni dužnici cesonera neimaju ništa posla s konvencijom. Oni bi bili morali platiti dug već godine 1875. Sada je država sve jedno, utjeramo li mi od privatnih dužnikah 50 ili utjeramo 100.

Mjesto popravljati završni račun zalm načinom, kojim je popravljen, moglo se je lahko oprostiti zaostalo interese, i stanje zaklade nebi bilo štetovalo.

Kapitali sa trogodišnjimi interesi i tako su zakonom osjegurani, dakle jih negubimo ako i nisu uknjiženi.

Sa ovrhami na nepokretnosti „u masi“ neće se ništa postignuti. Narod neće ni kupovati takove zemlje, i imati će pravo.

Mobillarna ovrha dati će vrlo koristi, osobito ako ju vode porezni uredi ujedno sa porezi. Pa makar da pokrajina podnaša trošak za jednoga ovrhovoditelja po svakom kotaru gdje je duga, još bi se bolje izišlo nego li ovako.

Dr. Campitelli i dr. Gambini još govore, dakako proti, a za predloge većina.

Predsjednik poziva dra. Laginju, hoće li kao „izvjestitelj manjine“ zadnju riječ.

Dr. Laginja očevidno utrudjen, odriče se dalnje rasprave.

Predsjednik postavlja na glasovanje predlogo dr. Laginje. Za njo glasuje samo manjina. Primljeni su predlozi ostalo svojice članovah i drugimi riečmi, za sada sve ostane „pri starom“.

Predsjednik završuje sasjedanje po običaju, zahvaljujuć zastupnikom, da su se svojski zauzeli za proučanje pitanjah i rasprava u korist pokrajine, te posebice sabor, da ga otvorio u ime Istre čestitati Njegovomu Veličanstvu cesaru novu godinu. (Zastupnici ustaju svi u znak privoljenja). Zatim nastavi predsjednik, da u ime Njegovoga Veličanstva izjavlja sabor zatvorenim, i poziva na usklik. Zastupnici se odazvaše sa: Evviva i Živio!

Tako se je završilo sasjedanje sabora istarskoga od god. 1887. dne 10. decembra u 3 ure popodne.

Kako doznajemo pouzdano, nije ni bilo službenog oprosta između predsjedničtva i manjine radi onog sablanjivog odlučovanja predsjednikovoga.

Važna odluka.

U zadnjem broju obećasmo, da ćemo pobliže progovoriti o pitanju hrvatskoga jezika kod zemaljskoga odbora u Poreču čim nam budu poznati razlozi, kojimi je carovinski sud utemeljio svoju odluku razpravljajuć tužbu občine Vrbnik. Odazivljemo se ovim obećanju imajuć pred sobom dotičnu riešitbu carovinskoga suda. Sudu predsjedaše dr. Josip Unger a prisjedniei bijahu: Konstantin knez Czartoryski, dr. Josip Ebner, dr. Vinko vitez Haimayer, baron dr. Anton Ilye-Glunek, Apolinar vitez Javorski, Gjuro Llenbacher, Tadej baron Morko, dr. Anton Randa, dr. Anton Rintelen, dr. Frane vitez Srom, dr. Josip Stiger i dr. Josip Suppan.

Porovodja: dr. Ivan Scharf.

Na pritužbu od dne 13. septembra 1887. br. 145, občine Vrbnik na otoku Krku, zastupano po odvjetniku g. dru. Dinku Vitezića proti zemaljskomu odboru za Istru u Poreču radi povrede prava, zajamčenog člankom 19. državnog temeljnog zakona od 21. decembra 1867. br. 142. D. Z. L. obnašao je za pravo zakon saslušanja g. odvjetnika dr. Dinka Vitezića kao zastupnika tužiteljice občine a u neprisutnosti zastupnika zemaljskoga odbora za Istru da:

Odlukami zemaljskoga odbora za Istru u Poreču od 20 agusta 1887 br 4536. i 4537. bijaše povrieđeno pravo, zajamčeno člankom 19. državnog temeljnog zakona od 21 decembra 1867. br. 142 D. Z. L.“

Razlozi.

U hrvatskom jeziku sastavljenimi podnesci od dne 10. agusta 1887. br. 4536 i 4537 upravlio je občinsko glavarstvo u Vrbniku molbu na zemaljski odbor za Istru, da izvoli pružiti odgovarajuću podporu za gradnju novih občinskih zdenacah za sela Paprata — Risika i Kampolje. Zemaljski je odbor gornje podnesko, talijanski sastavljenimi naključenami od 20 agusta 1887. br. 4536 i 4537 občinskomu glavarstvu u Vrbniku vratio uz poziv, da se izvorniku prijevodi talijanski provod.

Proti tim odlukam zemaljskoga odbora podiže občina Vrbnik predtečeću pritužbu smatrajuć se povriedjenom u svojem pravu, zajamčenom joj člankom 19. državnog temeljnog zakona od 21. decembra 1867. br. 142 D. Z. L.

Zemaljski odbor iztiče ponajprije kao prigovor, da občina nebijaše ovlaštena na predstojeću pritužbu pošto se ovdje radi samo o službenom odnošaju između občinskog glavarstva, prem autonomnog ipak podredjenog organa, te između zemaljskoga odbora, občini neposredno predpostavljene oblasti.

Ovaj prigovor nije pako temeljit, jer nestoji u predloženom slučaju občina kao podredjena oblast zemaljskoga odbora, već kao stranka, koja se je na nj obratila molbom za doznolu podpore za gradnju občinskih zdenacah. Polag članka 3. slovo b. državnog temeljnog zakona od 21 decembra 1867. br. 143. D. Z. L. pripada pravo svim austrijskim državljanom, i to ne samo fizičkim već i juridičkim osobam, kao n. pr. občinam, radi povriede ustavom zajamčenih njim političkih pravah, tužbe c. kr. carovinskomu sudu podnašati.

Notomoljiti je takodjer onaj prigovor zemaljskoga odbora, da ovo pitanje nije zakonom propisanim administrativnim putem potaknuto, jer se občina nemogaše proti spomenutim odlukam zemaljskoga odbora administrativnim putem utoći k nijednoj drugoj molbi.

Nedalje prigovára zemaljski odbor, da nije odbio oba podneska občine stoga, što bijahu hrvatski sastavljeni, pošto li je u zaplanik ubiljožio, i naloživši 20 agusta jedino s pozivom povratio, da se istim priloži talijanski provod.

No, to povraćenje i tim spojeni poziv, da se priloži talijanski provod podnoskah, nije po sebi drugo, van po zemaljskom odboru u pristojni oblik zaobaljeno odbitje podneskah občine stoga, što bijahu u hrvatskomu jeziku sastavljeni.

U tomu pako jest povriedu u 2. stavku članka 19. državnog temeljnog zakona od 21. decembra 1867. br. 142. D. Z. L. izročenog temeljnog načela, kojim je ravnopravnost svijuh u zemiji navadnih jezikah u uredu priznata. Pošto je pako nepobitna činjenica, da su u Istri koli talijanski toli hrvatski jezik u zemiji navadnimi jezici, bijaše občina Vrbnik u pravu zemaljskomu odboru podnašati u hrvatskom jeziku sastavljeno podnesko, te zahtjevati, da je taj rodovito u protres uzmo i riečí.

Iz tih razlogah moralo se je tužbi zadovoljiti.

Boć, 18. jenara 1888.

C. K. carovinski sud

Unger v. r.

Kao ova odluka u pitanju primanja hrvatskih podnesakah, nezanje važna jest sliedeća odluka istoga suda, izročena istoga dana, tiđuća se občine Trogira u Dalmaciji, da imadu naime biti u istom jeziku riešeni svi podnesci, bilo državnim ili autonomnim urodom, u kojem bijahu sastavljeni.

Povod toj odluci dao je sliedeći slučaj:

Trogirsko občinsko vieće u sjednici od 10 veljače zaključilo je služiti se u svojem službenom djelovanju jedino hrvatskim jezikom, te izključivo u tom jeziku dopisivati sa uredi i riešavati ispise stranakah. Antun conte Fanfogna i drugovi uložiše utok na zemaljski odbor proti tom zaključku občinskoga vieća; ali je utok bio odbijen motivacijom, da u Dalmaciji, i ako ima talijansko kulture, nemaju talijansko narodnosti i da se nijednoj občini nemože ototi pravo, da ona samostalno opredieli svoj uredovni jezik. Utočnici nehtjedoše primiti riešitbu hrvatski sastavljenu, te zahtjevaše, da njim se talijanski uredi; ali se odbor na taj zahtjev neodazove, a razloga, da je njegov uredovni jezik hrvatski. Proti ovom riešenju bi uložen utok n. carovinski sud, jer da je s njime bio nepravo § 19. — Utok bio je odbačen jer da je kasno podnesen. Ali je nasuprot carovinski sud pripoznao u znjekanju zemaljskoga odbora, da uredi utočnikom talijanski provod svoje riešitbe, povriedu § 19, jer da je u duhu zakonske ustanove o ravnopravnosti navadnih jezikah u zemiji to, da svaki podnesak budo riešen u onom jeziku, u kojem je sastavljen. Utočnici da se s toga bili ovlašćeni pitati provod riešitbe u talijanskom jeziku, pošto je talijanski bio sastavljen i njihov podnesak.

Odluke ove jesu nam povoljne, to je svatko dužan, da se istimi kad mu se zgoda pruži, posluži. Naš zemaljski odbor ne samo da je dužan primati hrvatske podneske, već dapače, uzljed gore spomenute odluke u pitanju tregirske obćine, iste u hrvatskom jeziku i riešavati.

Manje povoljna jest ta ricšitba po našu braću u Dalmaciji. Evo što piše o tom pitanju naš drug splitski „Narod“ od 27 jenara t. g.

„Izmedju dva slučaja neima one istovjetnosti, koju bi htjele naći novine, niti se jedno riešenje može drugim opravdati, ili u kakav savez dovesti. U nas je zemaljski odbor primio talijanski spis gosp. Fanfogne i riešio ga je — ali podpunim pravom riešio ga je urodovnim jezikom, koji je narodni jezik zemlje, pa i jedini navadni jezik u cieloj zemlji, izuzmuli se nekoje obitelji u dva tri povoda grada. U Istri nasuprot odbor je vratio spis sastavljen hrvatski; — jezikom to jest narodnim u provelikom dielu Istre i jezikom kojim govori ciela jedna narodnost, koja je u Istri u velikoj vććini, pa ga nije htio riešiti za to, jer je hrvatski sastavljen. Razlika je dakle ogromna — tim više, što se u našem slučaju radi o privatnoj stranci i odboru, a u istarskom o obćini i odboru. — Izmedju dva slučaja dakle neima istovjetnosti ni odnošaja.“

DOPISI.

Pula 27. jenara. (Ropotatur dosis) „Un articolo associato o costanto lettore della Nasa Sloga“. Ovako se podpisao dopisnik „babin“ u dopisu iz Pule od dne 16. t. m. pod naslovom „Errata-corrige“, u kojem mu se nadalo prostačkimi naivi pobijati dopisnika „Naše Sloge“ u broju od 2. tekućega, jedino stoga, jer se je usudio dirnuti u osobu pročastnoga g. Clova njegova prijatelja „samo do pol zdjelo“, kojega, uzvisujuć pukimi frazami, hoće da predstavi obćinstvu kao radilna mrava, izuđena muža i što ti ja znam, tor na silu namotnut puku kao da mu dobra hoće, uzdajuć se na taj način i sam dopisnik ugleda stećі. Vrana vrani očiju ne izpija, stara je istina, ali braniti nekoga prasnom puškom velika je drzovitost, i griješi se harem protiva ljudskoj sudruzi, koja se kvari kad se njezina uda bez razloga uzvisuje.

Dragi dopisniče Istre, da me ma i na koji način budeš pobio u onom, što sam ja o g. prošt u Clovi u „Našoj Slogi“ iznio, ja bi ti ostao haran i prignuo bi glavu pod tvoju sjekiru. Tobi dakako nije stalo do pobijanja, tobi je dostatno samo na gola fakta povikunti: laž je! Za to je devota pazili na „quid“ nego na „quia“. Tobi crv u glavi kopa no kako ćeš pobiti dopisnika „Naše Sloge“, nego gataš kako bi doznao njegovo ime. Bez praha i olova prietiš urodniku „a sbuggiardarsi completamente“. Tojo lahko trašiti ali težko postignuti. Po malo kumo! Što si se srušio na urodnika, prnoj se s dopisnikom; utjoraj ga u laž, ako to je majka rodila, a negrozi se, nadajuć se, da ćo se radi tvoga položaja i tvog vlernog druga tkogod poplašiti i rodi bielo za crno. O no, to se nesmie, jer bi se tada izdavalo vaše starešinc i cielu zadrugu. Istina je, da tko istinu gudi, gudalom ga po pretima biju, ali meno zato glava no boli. Namjera mi je triebiti ljuj i nedopustiti, da se svak bâni kako hoće.

Na ono pak što velš, da je dopisnik „Naše Sloge“ „imperiale reggio“, na vas glas ti dovikujem, da si se kruto prevario, i tvrdu ti vjeru zadajem, da c. k. činovnik nisam nikad bio niti ću biti. Slobodan sam, neodvisan sam i u stanju sam takvom, da mogu istinu vazda govorit bez ikakva straha. Stari sam znanac tvoj i tvoga druga na šetnji; poznajem vas kao svoju staru kabanicu, i pratim vaše korake u svakomu pogledu. Nobi se nikad latio pera, da zamakam ruku u vašu zdjelu, jer tomu nisam navikno, ali mi je na srcu sreća naroda mogu, kojega sprodа gladite a straga turate. Vjere u vami neimam nit pouzdanja makar se vi zaklinjali, da ste prijatelji Slovena, dotično Hrvata, jer ste se pod Hrvatom Dobrilom izdavali za Hrvate, a sad dajete ruku poturicam i našim odmetnikom. Laskajte se i mažite se s Talijani u Puli, ali budite uvjereni, da ćo i oni okusiti vaše masio prije ili potlo. Lija si ti moj brajno stara, ali su ti kratko nogo. Zmija si, koja u prsima goji pogubne osnove toli za Hrvata koli za Talijana, jer od ljudi, koji svakomu vjetru razširuju jodra, malo se je nadati dobru.

S tvojim protudopisom, dragi dopisniče častne „babe“, pošto nisi ništa pobio, što sam je ustvrdio, škodio si više tvomu prijanu nego koristio. Možda si ti to navlaš učinio, da mu izpod mukla jamu iskopaš? Možda nastojiš izvrnut mu zdjelu na glavu? Eh, ako je tako, onda živila izdaja i neiskrenost!

Nego da vidimo malko što piskara moj suparnik.

Poslije što je prepisao i proveo pol moga dopisa, a izostavio drugu polu, koju se srami opetovati, bodri „Monsignora“, da ostane na mjestu, za kojim on nije nikad hlopio, i nek odgovara pouzdanosti, koju su unj postavili njegovi pristaše. Bodrit ćemo ga i mi ako hoće, samo neka njegovi starešine puste u miru i hrvatske pope kad su izabrani od volje naroda. Nego dopisnik nije tim bodrenjem pobio dopisnika „Naše Sloge“; koji je tvrdio, da se je g. Clova umješao u obćinske puljske izbore. Možda će ga bit pobio onimi djećinskimi izrazi: „non curi i latrati dei cerberi inverecondi, sempre ringhiosi!“ ali će uvjek takovo pobijanje biti novi pojav na novinarskom polju. Jeli g. Clova bio izabran jednoglasno, jedino iz pouzdanosti grada Pule? O tomu dvojimo, pošto znamo, da je ona čast bila prije poklonjena njegovu prijanu i braniteljn u „babi“, koji se je svojom flegmatičkom lukavošću izvinuo, to je i nagovorio brajana, da se on primi; predvidjao bo je g. piskar posljedice, i stoga radje nasukao drugoga a sebe spasio. Znademo i to, da su se mnogi utekli dvojici „pročastnih“ puljske crkve, neki li uspješnije djelovali u njihovih bratskih sadjelovanh. Gol je čin, da prigodom puljskih obćinskih izbora obstojahu dvie stranke; g. Clova dakle i njegov drug nisu mogli dva gospodara služiti. O pouzdanosti, koju puljsko obćinstvo postavlja unj, u osobe g. Clova i njegova pobro, također dvojimo i mjerimo ju na milimetre, jer se isti g. Clova tuši na Puljane i izrazuje se, da čim se otvori natječaj na Premanturaku župu, da će ostaviti slasti i lasti gradske i zabiti se u kut. Ako je on dobro vidjen i ako dobra čini u gradu, osobito Slovencom i Hrvatom, zašto selit? Možda jednu prede a drugu snuje? Njegov drug pak svakoga časa ima na jeziku, da mu je već dosadilo i da će se odreć s velikom molbom naprćenog mu bremena. Da bi održali besjedu, vjera i bog, malo bi očijuh propalakalo, ali tu su ti oni, prije bi se dali u grob povesti nog iz Pule seliti.

Sad recite, da su i ovo: „latrati dei cerberi inverecondi“.

Koracimo naprod, da dujemo dokazujo li bar išta naš suparnik. On nadodaje: Ocjenu izdano u I. dopisu „Naše Sloge“ o g. Clovi netočno su, lažljive, fantastično, te diraju jako u poštenje g. Clove. Na ovaj način, ja bi pobio i sveto pismo, tor kojumudrago stvar. Da se je dirnulo moćа u poštenje g. Clove, to nećemo, ako no, da valjda tako hoće sam dopisnik, ali da je tomu tako, tko bi bio tomu krivi? Sam g. Clova. Neka opreznije postupa i neka bude vazda nepomićan u svojih načelih. Čvrstim i čistim putom neka krći k cilju pravom neobazirujuć se lievo ni desno.

Udrimo naprod. Istrijin dopisnik pita mene sirotu, koji li svećenik u Puli radi više na spas duša Slovenah i Hrvatah nog g. Clova i Basilisco. Nu tko ga je za ovo pitao? Ali na taj upit, g. dopisniče, najbolje će ti puk odgovorit. Obrati se Slovencom i Hrvatom pak ono, što ti odgovore, budi ti sveto pismo.

U ovomu upitu uvidjamo najskrajnji stepen naivnosti, jer g. dopisnik, hvaleći sebe i svog druga, izazivlje mukotrpni narod, koji vidoć jih, da se rukuju s njegovimi neprijatelji liberalci, imao bi jim uskratit svako pouzdanje. Oš grivo, tudje je milivo!

Zaključak pak dopisnika „babe“ smješno je do ludila, osobito kad veli, da g. Clova nezna za ništa što se o njemu piše, jer, da on nećita nikad „Naše Sloge“. Da kojega biesa onda čita? možda „L' Indipendente“? Eh da čita njega, imao bi više razloga razjarit se svetim gnjevom proti onomu, što se u njem piše proti Papi i ostalim vjerskim pitanjim, nekmoli proti „Slovenskom Narodu“, koji je samo jednom posrnuo i okajao se.

A znate što vami poručujo g. urednik? „Asbuggiardarsi completamente. Siamo intesi“. Bogme nije šalo, što vam se čini? Oh da živemo sada u terorističnoj dobi, jaoh ti ga se nami!

Da se razkrstim ovoga puta s braniteljem g. Clove, samo ću mu dva upita staviti na uho:

1. Kani li možda g. dopisnik „L' Istrie“ ovom svojom obranom prikriti svoju neodvisnost plaštom servilizma? Možda bi na taj način bolje uspio u svojoj izazivajućoj namjeri, glodajući pred sobom svrgnuta svoga klienta i tako jasnije sinuo u janjećoj koži zagovaratolju bratskog interesa, ter bi se tako rošio svako sumnje, da ga se nenavidnim hazove?

2. Ili, zar se g. dopisnik turobnim mukom silt premučati poviest slavjanskih svećenikah kod sustolne crkve u Puli, koji bijahu Bog zna za koje uzroke . . . obustavljeni „a divinis ex informata conscientia“ i koji pokazivaše svojim ovčicam iskrenu ljubav i privrženost, pak moradoše sellti se jer sila Boga nemoli a pravde nopita? Za ostalo držim, da umrli još žitelji u stanju su dati podatakah o prijaznosti, koju naš puk uživa od strane nekojih pročastnih.

Ovo za sad našli smo baš shodno dadoti na neslani dopis dopisnika Istrije. Ako nas unapried još potegno za jezik, nećemo se plašit odgovora. Moj flegmatični čovječe, zaoštri poro koliko hoćeš, ja ću ti često doviknuti: „Ibis redibis non, morieris in bello“. Prijatelju, braniteljo i zagovaratelje naroda moga bodrim poznatim uzklikom: „Noudajmo se!“

Mirko

Franina i Jurina.

Fr. Istarski talijanaši i furcnjaki, da te pođ va Rim pitat, da se hrvatski znjik po svih crekvah u Istri zatare.

Jur. Bi šli bi, da je živ Kalliarda al Ravur ma njim smrdi pođ k sv. Ocu papi, zać oni su liberalci, ki nemaro za Boga ni za papu.

Fr. Tako ča se toliko šopire proti našemu znjiku va crekvo?

Jur. Nato ga va dieto, ni va junto, ni va školah pak bi ga otoli stirat i iz kuće božje.

Fr. Će njim pak ta valjat?

Jur. Će ako nebudemo mi svoje čuvali i branili do cesara i sv. otca papa.

* * *

Fr. Žminjski krbjoli i šavanjaki se tuže, da nevide po noći klatarit se po grade.

Jur. Aj no, koge da nemoru nać pud snegom i ledom kamena za prozore razbijat našim ljudem.

Pogled po svietu.

Trst, dne 1. febrara.

Austro-Ugarska: U carevinskom vieću podignuo je veliku prašinu predlog zastupnikah Liechtensteina i Rappa o vjerskoj školi. Svojim predlogom idu njemački konservativci za tim, da se sadašnji tobož liberalni školski zakon zamjeni drugim zakonom, pomoću kojeg bi se pučko školstvo oslobodilo nadzora i uprave neprijateljah katoličke crkve, te bi ona opet zadobila onaj upliv na školu, što no ga je izvršivala prije sadašnjeg školskog zakona. Proti tomu predlogu ustali su jednoglasno njemački liberalci i sva židovsko-liberalna štampa, Desnica carevinskoga vieća nije se jošte izjavila za niti proti tomu predlogu. Jedini Mladočesi izjaviše u svojem glasilu »Národní Listy«, da će govoriti i glasovati proti predlogu. Staročeški listovi kolebaju se ama i tamo neznajuć kamo bi se priključili. Poljski listovi neizjaviše se jošte odlučno ni za ni proti predlogu. Od slovenskih zastupnikah izjavio se do sada za predlog zastupnik Klun a od dalmatinskih zastupnik Bulić. Tako se nemože jošte predvidjeti kakva li čeka sudbina Liechtensteinov predlog, al toliko se znade za izvjestno, da će biti ljuta borba prije nego li postane zakonom. Kad bi se desnica carevinskoga vieća odlučila za taj predlog, tad bi moral[a] ave sile u to uložiti, da se u novom školskom zakonu zajamči svim narodnostim pravo uzgoja u narodnom jeziku.

U Madjarskoj dižu se sve to više Rumunji proti madjarskomu nasilju. Ono što snašaju mirno Hrvati, Srbi, Slovaci i Sasi u Madjarskoj, ogorčuje žilave Rumunjce, koji protestiraju svakom zgodom proti samovolji Madjarah.

Srbija: Sve stranke u Srbiji pripravljaju se živo za predstojeće izbore u narodnu skupštinu. Radikalci i naprednjaci rade uzajemno proti liberalcem, koji se pocipaše u dvie stranke. S novom radikalnom vladom nije narod nipošto zadovoljan, pak bi opet moglo doći do nemirah, kano što se je to dogodilo pod zadnjom naprednjačkom vladom.

Bugarska: Najnoviji glasovi iz Bugarske javljaju, da će do mala odputovati knez Ferdinand u Pariz. Neodvisne bugarske novine pišu, da neće kneza spasiti prisilno oduševljenje, kojim ga dočekaše na njegovom putovanju u nekojih mjestih kneževine.

Rusija: U Petrogradu boravo ovaj par najbolji ruski generali. Nekoji misle, da je sastanak tih generalah sastanak pravoga ratnoga vieća. Vojničkim sjednicam, da je predsjedao sam veliki knez Nikola. Svi ti vojskovodje sudjelovahu u posliednjem rusko-turskom ratu. Berlinskim novinam nije povoljan ovaj sastanak ruskih generalah.

Francczka: Na francesko-njemačkoj granici došlo je opet do nemila sukoba. Jednoga francezkoga lovca dovabiše na njemačko zemljište, gdje mu stražari otoše oružje. Stvar će se po svoj prilici poravnati mirno, što će se imati pripisati jedino miroljubivosti francezke vlade.

Italija: Iz Afrike neima još uvjek viestih o talijanskih pobjedah, koje su talijanske novine proricale. Očekivat se može dapače, da će Talijani još dugo čekati prije nego li osvete svoj prvi poraz u Africi. U ostalom nitko, koji teži za slobodom, nemože željeti sreće onomu oružju, kojim se namjerava slobodne narode podjarmiti.

Njemačka: U njemačkom saboru razpravlja se o zakonu proti socijalistom. Kod te razprave progovorio je i poljski zastupnik Koscielski izjaviv, da će glasovati proti vladinoj osnovi. On uztvrdi, da Prusku, proganjajuć poljski jezik i konzervativne poljske življe u iztočnih provincijah, pospješuje socijalizam.

Različite viesti.

Imenovanje: Ministar financijah imenovao je g. Frana Jolušića financijalnoga nadkomesara u Trentu financijalnim sekretarom kod financijalnoga ravnateljstva u Trstu.

Diecezanske viesti. Prof. g. dr. Ivan Šust, prošt stolne crkve u Trstu, imenovan je kanonikom „bogoslovcem“; prof. g. Andrija Štork, dekan stolnog kaptola, kanonikom penitencijarom.

Preč. g. Ivan Dukić, kanonik starešina istoga kaptola, imenovan je kanonikom školnikom.

Preč. g. Petar Sinčić, dekan koparskoga kaptola, imenovan je kanonikom stolnoga kaptola u Trstu.

Velč. g. Mihovil Dobravec, kapelan u Kleneu prezajačen je na kapelaniju u Dragu, a g. Josip Stržinar, kapelan u Dragi, imenovan je kapelanom u Klaru.

Do 28. febrara t. g. otvoren je natječaj za mjesto dekana koć sustolnoga kaptola u Kopru.

Razstanak sa narodnim zastupnikom g. profesorom Spinčićem u Kastvu. Nešto preko osam dana boravio je naš obljub-

ljeni zastupnik u krilu svoje rodbine i među prijatelji i znanci. Prije njegovog odlaska iz Istre na novo mu mjesto htjedosmo mi Kastavci, da se s njim u prijateljskom krugu oprostimo premda će naša srca biti i nadalje s njim u najtješnjem vezu i obratno.

Dne 29. t. m. priredilo kastavski rodoljubi u „Narodnom Domu“ svomu počastnomu gradjanu i članu prijateljsku večeru, kod koje se sastalo preko 20 najuglednijih čitaonićarah iz Kastva i okolice. Kod prijateljskoga stola saredale kao obično zdravice, no ovaj put bijaše svaka namijenjena našemu prijatelju i prvaku. Prvi nazdravi g. Fr. Dubrović g. Spinčiću u ime občinarah Kastavskih, kao počastnomu gradjanu; zatim ustade naš dekan preč. g. Turak, da mu nazdravi u ime svećenstva onoga dekanata; ravnatelj škole g. N. Butković u ime učiteljstva bivšemu školskomu nadzorniku; g. M. Jelušić u ime društva „Hrvatsko Čitaonice“ u Kastvu počastnomu njezinomu članu; g. I. Bakarčić uzornomu prijatelju; g. I. Vlah neumornomu i znadajnomu rodoljubu i vodji naroda u Istri; g. dr. K. Tarczaj uglenjaku i narodnomu piscu. itd. G. Spinčić odgovorio je svakomu ljubezno i vatreno, kao što on već znade.

Zabava bijaše uz domoljubne pjesme i vatrene govore vrlo živahna i neprisiljena.

Na rastanku stisnusmo redomice svi vjernomu drugu i prijatelju poštenjačku mu desnicu, želeći mu svaku sreću medju braćom Slovenci te da nam se opet zdrav i čil u njemu vazda mili Kastav povrati.

Drugog jutra odputovao je vlakom do Bistrice kamo ga je pratio g. Fr. Dubrović i gdje se je ustavio na proko noći, kod svoga prijatelja i pobratima ljočnika Bachmana.

(U srodu o podno prošao je preko Trsta u Kopar, odakle kani 12. t. m. u Gorico, da nastupi svoju službu. Op. Urod.)

„Hrvatska Čitaonica“ u Kastvu priredjuje za dne 12. t. m. u vlastitih prostorijah „Narodnoga Doma“ plesnu zabavu sliedećim programom:

1. „Noćni stražari“ sbor, uglasbio Iv. pl. Zajc.
2. „Zmija“ od Preradovića. Krasnoslovi učenica E. Grosmanova.
3. „Klobučarov dućan“, šaloigra u jednom činu.
4. „Zloam“, četveropjev, uglasbio D. Jenko.
5. Tombola.
6. Ples.

Ulaznina za osobu for. 1, za obitelj for. 2.

Darovi se zahvalno primaju. Čisti prihod namijenjen je dobrotvornoj svrsi.

Početak o 7½ sati na veče.

Iz Motovuna pišu nam 28. t. m. U našoj obćini kraljuje još uvjek staro zastupstvo premda bijahu obavljeni novi obćinski izbori mjeseca septembra prošle godine i premda se je našoj deputaciji prošloga mjeseca kod c. kr. namjestničtva u Trstu obećalo, da domo već jednom doći do redovita zastupstva. O sazivu novoga zastupstva neima jošte ni govora. Nekoji motovunski taljanaši i šaronjaci kušaju sada sreću nekakvimi tužbami proti našim rodoljubom, koji da su se toboš u vrieme prošlih obćinskih izborah taljanašom kojekim grozili, ai to bi njim mogao samo onaj vjerovati, komu je Bog pamet uzeo. Proživit ćemo i tu najnoviju protivničku spletku jer zakon i pravo mora napokon pobjedu slaviti.

Inače ovdje ništa nova a čim se štogod dogodi, javiti ćemo Vam se.

Iz Puljačine pišu nam, da je u jednoj župi onog kotara prošaste nedolje dotični župnik u crkvi puku javio, da je dobio od svojih predpostavljenih naredbu, da više nesmije dopustiti puku hrvatski moliti one molitve, koje su se od pamtiveka hrvatski molile, u jednu riječ, da neima dopustiti Bogu se glasno hrvatski moliti.

Puk da je na to kao na zapovied proti tomu protestirao izašav iz crkve te ostaviv nevoljnoga svećenika sama u crkvi. Toliko naš prijatelj.

Mi smo hotomice za danas izpustili ime one župe, u kojoj da se je to dogodilo i dotičnoga svećenika, da ga neizložimo kojekakvim neprilikam i jer nam je težko vjerovati, da bi se što takova u XIX. vieku u ustavnoj državi i za preslavno vladajućeg papo Lava XIII., koji je pod svoje okrilje uzeo slavensku liturgiju — dogoditi moglo.

Takodjer iz nekojih drugih župah porečkopuljske biskupije potužiše nam se prijatelji, da se u najnovije doba tjera hrvatski jezik iz crkve, no pozitivnog čina, kao što je gornji, nedobismo jošte od nikud.

Molimo dakle naše prijatelje u porečkoj-puljskoj biskupiji, da nas o stvari točno izvieste, te po mogućnosti i prepis naredbe, kojom se hrvatski jezik iz crkve tjera; pripošlati izvole, a mi ćemo njim po najboljih silah savjetovati, što njim je u tom slučaju činiti. Mi smo čitali opetovano posliednji pastirski list naših biskupah i to u originalnom latinskom jeziku, u talijanskom prevodu u židovsko - liberalnih novinah (koje ga, budi mimogred rečeno, do neba uzvisuju) ali toga nenadjosmo nigdje, da se imade hrvatski jezik ukidati ondje gdje već postoji. U dotičnom listu stoji izričito, da se neima nikakve novotarije u crkvu uvadjati bez dozvole viših crkvenih oblastih, a po našem sudu i shvaćanju jest svakako novotarija, ako se ukida hrvatski jezik u liturgiji ondje, gdje mu je od starine mjesto. Rado bi pako znali, da li je dozvoljeno ikomu u Istri tu novotariju samovoljno uvadjati to ako ju uvadja čim to opravdati može.

Rodoljubi pozor! Čuvajmo svoju narodnu svetinju kao oko u glavi.

Prvi slovenski upis u zemljišne knjige. Pod tim naslovom piše nam prijatelj iz Podgrada sliedeće: Ovih danah bijaše mi dostavljena rieširba jedne moje molbe za uknjižionje u zemljišne knjige u slovenskom jeziku. Kako sam se osvjedočio izveden je upis u zemljišnu knjigu takodjer slovenski. Ovo je prvi upis u zemljišne knjige u slovenskom jeziku kod ovdašnjeg kotarskog suda. Izvanfon je tako samo radi toga, što sam odlučno zahtjevao, da se slovenski unese. Izpašajuć ovo u javnost, želimo, da onaj slavni sud u budućo sve slovenske molbe slovenski rješava te ju u tom jeziku u zemljišne knjige unaša bez da se to odlučno zahtjeva, jer je to njegova sveta dužnost i neoporecivo pravo našega prava.

Neobična svinja. Iz Modulina (kraj Pulo) doznajemo, da je jedan tamošnji seljak zaklao prošlog čedna svinju (prase) od 15 mjeseci, koja je težila 295 kilgr; u dužini mjorila je 2 metra i 8 cent. u širini 2 metar i 8 cent. u visini 1 metar i 35 cent. Skoro su ove brojke nevjerojatno te bi njim i mi težko vjerovali, da nesamo tko nam to javlja i da nam sam lavlostitelj nokazo, da bijaše to blago upravo strahovito. Trbuh da mu je visio do zemlje a noguh bijaše kratkih. Svatko koji bi došao u Modulin, da se je čudio tomu ogromnomu živinčetu.

Evo koliko se vina proizvadja u Europi. Brojevi su uzeti iz zadnjih pet godina:

Francuska	29.748:888
Italija	28.459:104
Španjolska	24.037:080
Austrija	10.000:000
Portugalska	5.000:000
Njemačka	3.890:000
Švajcarska	1.800:000
Cipar i državo Europejsko Turskoj podvrgnuto	2.000:000
Rusija	3.500:000
Grčka	1.030:000
Srbija	1.200:000
Rumunjska	700:000
Ukupno	112.735:687

Osam država nemaju loze. Engleska, Škotska, Irlanda, Danska, Belgija, Olandija, U Engleskoj i u Belgiji kušaj ako bi se dala gojiti loza.

Vienac broj 4. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Ivan Franjin Gundulić“, pjesma Augusta Harambašića „U registraturi“, pripoviedka. „U sred zimo blago meni“, spjevao A. B. „Božićna priča“, od M. E. Saltikova- Ščedrina, preveo August Harambašić. „Dubravka Iv. F. Gundulića“, ocienio J. Pasarić. „Prigodom pomrčine mjeseca“, priobćio dr. V. Horvat. „Fragmenti. Iz dnevnika hrvatskoga posimiste“, priobćio Fran Mažuranić. Listak. Slike: dr. Franjo Vrbanić, Ilok. — „Vienac“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 nč.

Hrvatsko akad. društvo „Zvonimir“ zahvaljuje se ovim najuljudnije sliedećim urednictvom, koja su dijelom bezplatno a dijelom uz polovinu predplate slala svoj list na društvo tečajem god. 1887. Obzor, Hrvatska, Agramer Zeitung, Agramer Tagblatt, Narod, Narodne novine, Narodni list, Naša sloga, Glas Hercegovca, Edinost, Bosanska vila, Gospodarski list, Gospodarski poučnik, Hrvatska pčela, Hrvatski učitelj, Iskra, Ličnički vjestnik, Mjesečnik, Dnevnik, Moskovske vjedomosti, Vjestnik, Naprodak, Občinar, Obrtnik, Parlamentär, Radnički glasnik, Šumarski list, Vijestnik, Archeologički vjestnik, Vienac, Lüdsteierische Post. Izvješća blagotvornog društva, Bigarski državen vjestnik.

Nadalje velikodušnim darovateljem: gosp. Bartolovićju za „Hrvatsko pitanje“ i „Zur Sanirung der Verletzungen des orostisch-ungarischen Ausgleiches“ od svakoga po 60 iztisaka, da se podijeli medju članove; gosp. narodnom zastupniku dr. Amrušu za „Lantagswahlen in Croatien“; gosp. Knjižaru Stilferu u Varaždinu za dva iztiska Turgenjovljevih prevoda.

Predsjednik: Tajnik:
Anglejko Brunšmit **Jaroslav Korojzl**
Stud. juris.

Papa, se bavi sasvim drago volje poljodjelskimi radnjami. On je naložio da vatikanski perivoji budu posadjeni voćkami i lozom. On se bavi osobitim načinom sa gojenjem loze, kojo, usprkos najboljoj njegi, prošle su godine dalo samo četiri barila vina.

U ovo zadnje doba sveti Otac prigledavaše svaki dan perivoje da se osvjedoči rade li onako kako on nalaže.

Njemu je poznat svaki napredak i svako iznašašće na polju vinogradarstva i vinarstva.

Neuku nauka.

Izbor staklenicah. Mnogo puta vino stavljeno u nove staklenice poerni te dobije neugodan tok. To odvisi o hrdjavoj vrsti stakla, te vinsko kiselino djeluju na staklo, usljed čega se vino pokvari.

Da se kuća valjanost stakla za vino obstoji sjegurno i brzo sredstvo. Umu se dvie ili tri staklenice iz svake stotine staklenicah, to se čini da na te staklenice djeluje koja kiselina. Rastopi se 10-15 gra. tartarličnu kiselino u litri vodo, a kad je kiselina podpuno rastopljena ulije se u staklenicu te se ova začepi. Poslje pet ili šest dana gleda se vodu u staklenici. Ako je ona čista, staklo je izvratno, naprotiv ako plivaju po vodi razne čestice kao pahuljice, ili ako je na dnu staklenice talogа znači da je staklo hrdjavo, te da će ga vinske kiseline još više pokvariti.

Kuća od slame. Amerikanci nas Europejce u izumih daleko nadkriljuju. Tako se može vidjeti ovaj mjesec na izložbi u Londonu (Kesington) ciela kuća, sagradjena od slame, koju izradiše u Philadelfiji. Lieпa je to vila, te što se gradjevne umjetnosti tiče, od veliko znamenitosti; visoka je dva i pol kata, a površina njeri 42—50 stopa, dakle 2100[] stopa. Cieла kuća sagradjena je od materijala, koji sastoji od slame, i to od temelja do krova i dimnjak, a osim toga sve je osjegurano proti vatri i vodi. Pokućstvo napravljeno je takodjer od slame, pomješane sa finijimi vrsti drva n. pr. javorom, mahagoni drvom i dr.

Javna zahvala.

Podpisano se najerdaćnije zahvaljuje „Hrvatskoj Čitaonici“ u Kastvu, što je ona izvoljela ustupiti svoju plesaonu i pozorište za dan 22. t. m. podpisanoma društvu u svrhu, da ono priredi društvenu vesellou; zahvaljuje se poglavitoj gg. dr. Matku Laginji, Vjekoslavu Spinčiću, Slavoju Jenku narodnim, zastupnikom kr. i ostalo gg. članovom „Hr. Čitaonice“ što su izvoljeli rodjenoj zabavi prisustvovati; nadalje velecienjenoj gospodjici Ljubici Jelušić, što je bila toli požrtvovna, te pruzela kod predstave ulogu Andjelije; kao i svim onim, koji nemoguć prisustvovati veselici, ipšlo se istu podupriti, naime gg: Ivan Manoe sa 15 for., Viko Pilepić sa 5 for., Vincenca ud. Munić sa 5 for., Ivan Dukić kanonik sa 5 for., Vinko Zamlić zastupnik sa 3 for., Vinko Marjanović sa 2 for., Vjenceslav Kornmüller ličnik sa 1 for., Petar Buzdon, Frano Jurdana, Anto Smokvina, Jakov Mezak, Josip Stefan, Mato Kundić, Ferd. Karlavari sa 1 for.

Kastavsko delalsko društvo
u Kastvu dne 23. jenara 1888.
Predsjednik: **Milan Dukić.**

Zahvala.

Podpisani izriču ovim najerdaćniju zahvalu miloj rodbini i veleciejenim gospodjam paziuskim, koje su nas tolikom sućuti ojošilo u težkoj i groznoj bolesti našoj premilog sinčića Karola; iskrena budi nadalje zahvala veleučenomu i požrtvovnomu ljočniku dr. Baičiću, svim prijateljem i znancem, mnogočastnomu svećenstvu, gg. o. kr. činovnikom, profesorom, učiteljem, štovanomu paziuskomu gradjanstvu i svim onim, koji su blagoizvoljeli onako mnogobrojno sudjelovati kod pogreba našeg nezaboravnog djeteta.

Pazin, dne 27. jenara 1888.

Fran Dolenc.
c. kr. šumski povjerenik sa suprugom.

Dopisnica upravničtva.

Od dna 11 do 30 prošloga mjeseca pripošlaše nam predplatu P. n. gg. J. M. Vrana za 88 — M. S. Repentabor za pol 88. — Dr. F. S. Boč za pol 88 — M. M. Pitomača za 88. — L. S. Rieka za 88. — M. S. Pazin za pol 89. — P. S. Malonelo za pol 88. — I. B. Vrgada za pol 87 — A. B. Lanišće za 88. — A. D Krk za pol 88. — I. K Valun za pol 87. — A. I. Sinj za pol 88. — A. I. Kastav za pol 88. — I. I. Barbana za 88. — A. I. Kastav za pol 88. — A. M. Novi za god. 88 I L. Sušak za pol 88. — A. M. Zagreb za 88. — Dr. F. F. Krk za 88. — G. V. Čadjavica za pol 87 pol 88. — Dr. M V. Tret za 88. — I. V. Križevci za 88. — L. V. Rieka za 88. — I. T. Kraljevica za 88. — P. Z. Brbir za 88. — Z. Exp. B. Zagreb za četrt 88. — Čit. Novi za 88. — A. A. Unije za pol 88. — D. V. Unije za pol 88. — F. K. Pul za 88 — F. T. Antignana za pol 88. — I. R. Skradin za 1887. N. R. Malonelo za 88. — Čit. Rieka za pol 88. — J. R. Pul, Sišan za 88. — R. Z. Grabije na Hvaru za 87. i četrt 88. — I. Z. Grabije za pol 88. — Dr. G. A. Rab za 88. na račun (za prošlo ljeto treba još fl. 9.) — M. I. S. Vid. Miholjca za pol 88. — I. M. Kubed za 88. — P. Poreščenstadt za 88. — A. H. Veprinac saldo 87. — L. M Veprinac na račun za 88. fl. 5. — M. M. Kašderga za 88 — I O. Pazin za pol 88. — M. P. S. Ivanić za 87. — A. D. Trnike za pol 88 — A. B. Pazin za 87. — A. B Pul za 87. | F. D. Kastav fl. 6 — J. I. Boljun za pol 88. I. L. Krkavce za pol 88. za 2 izt. — I. P. Pasjak za pol 88. — F. Z. Poljane za pol 88. za 4 izt. — N. M. S. Francesco Kalifornija za pol 88. — D. M. Vrana za 87. — M. M. Ilovi za pol 88. — A. B. Pul za pol 89. — M. D. Vrana za 88. — Dr. A. O. Krk za 88. —

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca		100 K.	126.—	130.—
Rio bisor jako fina		„	114.—	116.—
Java „		„	110.—	118.—
Santos fina		„	104.—	108.—
„ srednja		„	98.—	102.—
Gustemala		„	101.—	103.—
Portorieco		„	119.—	110.—
San Jago de Cuba		„	125.—	140.—
Ceylon plant. fina		„	128.—	132.—
Java Malang, selena		„	104.—	106
Campinas		„	100.—	103.
Rio oprana		„	—.—	—.—
„ fina		„	103.—	108.—
„ srednja		„	98.—	102.—
Cassia-lignea v zabojih		„	80.—	84.—
Macisov cvet		1 klg.	480.—	490.—
Ingber Bengal		„	21.—	23.—
Pepar Singapore		„	96.—	97.—
„ Penang		„	76.—	77.—
„ Patavia		„	88.—	89.—
Piment Jamaika		„	83.—	84.—
Petrolej ruski v sodih		100 K.	9.—	9.35
„ v zabojih		„	10.75	11.—
Olje bombažno amerik.		„	38.—	—.—
Lucca jedilno j. f. gar.		„	42.—	44.—
dalmat. s certifikat.		„	44.—	45.—
namizno M.S.A. j. f. gar.		„	62.—	66.—
Aix Vierge		„	74.—	76.—
„ fino		„	70.—	72.—
Rožiči puljski		„	5.75	6.—
„ dalmat. s cert.		„	7.50	7.75
Smokve puljske v sodih		„	14.—	—.—
„ v vencih		saboj	14.50	15.—
Limoni Mesina		„	3.—	4.—
Pomerande sicilijanske		„	3.—	4.—
Mandlji Bari I.a		100 K.	72.—	74.—
„ dalm. I.a, s cert.		„	70.—	80.—
Figoličli		„	78.—	82.—
Riž italij. najfinoji		„	20.—	21.—
„ srednji		„	18.—	19.—
Rangoon extra		„	14.50	14.75
„ I.a		„	12.75	13.25
„ II a		„	11.50	12.25
Sultanine dobro vrsti		„	33.—	35.—
Suho grozdje (opaša)		„	25.—	26.—
Olivebe		„	18.—	20.—
Slanutki Yarmouth I.a		sod	15.—	16. -
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.		100 K.	33.50	34.—
		„	13.50	—.—
Tilol Coka		„	11.50	—.—
Mandoloni		„	9.25	9.50
svetlorudeči		„	8.50	—.—
temnorudeči		„	10.25	10.50
bohinjski		„	10.—	10.25
kanarčki		„	10.75	11.—
beli, veliki		„	10.50	—.—
„ solcni, dolgi		„	9.75	10.—
„ okrogli		„	8.25	8.50
mešani, štajerski		„	60.—	80.—
Maslo		„	2.04	3.30
Seno konjsko		„	3.75	4.45
volovsko		„	2.68	3.57
Slama		„	—.—	—.—
Les		„	—.—	—.—

Lutrijski brojevi

dne 26. jenara.

Trst	66	85	44	48	70
Buda	71	40	19	62	10
Linc	78	49	04	83	73

dne 1. febrara.

Prag	15	54	60	2	67
Lavov	76	24	11	10	47
Hermannstadt	85	43	56	62	70
Innsbruck	17	56	44	21	4

Tršćanska burza

dne 1 febrara.

Austrijska pap. renta	for.	81.—	do for.	81 50
Ugarska „ „	„	83 85	„ „	82 50
Ista u zlatu 4%	„	111 85	„ „	112 11
Dionice nar. banke	„	868	„ „	880
„ kred.-t-banke	„	275 00	„ „	276.20
Talijanska rent.	„	99.—	„ „	—.—
London 10 lirah sterlinah	„	125.35	„ „	125.45
Napoleoni	„	9.02	„ „	—.—
C. kr. cekini	„	5.53	„ „	5 53
Državne marke	„	61.50	„ „	61 53
Zlato francezke	„	50 30	„ „	50 45
Talijanske lire	„	49.75	„ „	49.50

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3 „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3½ „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nakupljajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomolju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Naknznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupuja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevno listine pogoji po dogovoru, z odpr.jem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% tainih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 40—48-40

Potujuče zastupnike

za Istru i kvarnerske otoke prima uz veoma povoljne uvjete **glavno zastupničtvo banke „Slavije“ u Ljubljani.** 2—8

KLINIKA

za spolne in želodčeva bolesti, nastope okužnjia i oslabenja možke slabosti, polucije, žgoče vode, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje vode, in za vse bolezni mehurja, drobu in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 47—96—104

C. Streetzel,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju potpuno i sigurno svo želudčane i živčane bolesti, također onakve, koje su se ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slobol, jako kuckanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kuludjera grčkoga **samostana „Astra“ iz 22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka**, koje su svaka za-se i dosta priznane kao zdravilna sredstva prvo vrsti. Ove sastavljanje jamči dakle za siguran uspeh svih bolnikah. — Cena 1 staklenke **40 nč.**, 3 velike staklenke **f. 2·50** prama poštnom ponudbi ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih lekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Esplanadestrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, „All'Amazone Trionfante“ I. Prendini. — Na Rieci A. Mazzon. 20—18

Dr. MÜLLER-JA

najnovije delo o slabosti, oslabelih živcih, o nastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah.

KAROL KREIKENBAUM

24 Braunschweig. 52—52

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvratno sredstvo proti glavobolu, migreni, bolečinam všesih, na očeh in zobeh, proti ranam, trganju, nahodu, izpahom in madežom na kozi in pegam; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rnati las, in odstranjenje gline. Cena z poslom poraba: mali steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4-19

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Ollia.

Steklenice imajo vito tvrdko Brázaya.

Solidan dar 80-93

za samo 4 for. 50 nv. a. vr.

odnesemo od sada pripravu za obed iz pravoga c. kr. patentiranoga za cielu Evropu Phönix-srebra, koje je uvjek bielo, kao prava 13-lotno čisto srebro u divnoj kutiji sahranjeno, sastojeći iz 6 noževah sa oculjum rezalom, 6 žlica za krunom, 6 vilica iz jednog komada, 12 žlica za kavu, 1 stolni zvonac, dakle 31 komad, koje odalemo samo za 4 for 50 nvč. a. vr., uz gotov novac ili poštne pouzeće. Naručbe prima Zentral-Exped.-Verwaltung, **H. Balsam,** Wien, 2. Bez., Schiffamtsgasse N. 14.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uložki

3 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
3½ „ „ „ 30 „ „

Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—13

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.

Mjenice
na Beč, Prag, Pešta i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje
vriednosti, devize i coupone uz ½% popustbe.

Predujmljuje
na varante, zaloge i police tereta u gotovom
Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Teodor Slabanja

zlatar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča veleč. duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejšo obliko namreč: —12—5

Monštrance, keliihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd.

po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena pripravi v ognju pozlati, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bodo radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto.

Schivitz & Comp.

(Živic in družbeniki)

v Trstu ulica Zonta 5

priporočajo svojo zalogo vsake vrste strojev in priprav za nje. Posebno imajo ali naročajo izvratne brizgalnice ali sesalko (pumpe) za vsako rabo, gasilke, strojo na par in na plin, mlatila in čistilke za žito, matine, rozala za slamo, mastilko in stiskalko za grozdje, železna moderna orala, kosila za travo in za žito, itd. Imajo veliko zalogo železnih cevij in drugo pripravo za vodotoče, cevi iz kavčuka in lana, vse pripravo za strojo na par in za drugo rabo, rudno olje za mazilo itd.

Vse se pošilja carino prosto in po najnižjih cenah. 1—8

Najboljši

papir za cigarete

13-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyer in Uearyer v Parizu.

Svari se pred ponarejonjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vsenčiliščn, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, kor v njem ni nikako drugo zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

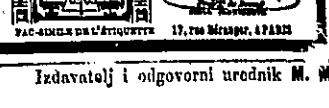

FAC-SIMILE DE L'ETIQUETTE 17, rue Bérangor, PARIS

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 429

Zimska sezona 1888.

Telefon br. 429

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . sasma svilni for. 27, 32.
ODIELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE in čeljano vuno sa prslukom u svih bojah for. 25
sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janko sa prsluol for. 22, 24, 26, 28, 30, . . sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pisarnu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečko for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečko for. for. . . . 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14
LIVREJE i svakojako odjelo za **gospodu i djecu**
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač

v **PRAGI,** Graben br. 19 novi, vis-à-vis gosposkoj ulici

Vanjsko naručbe izvršuju se čvrsto prama pouzeću, ono što nabi bilo povoljno prirsa se natrag. 43—50

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Želodčne bolezni ozdravi brez in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedosegljivi želodčni pijač.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enako leke.

Večina raznih kapljic, iztekov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič druzega, nego škodljiva zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odlično oživljajoče in želodčne živce hitro krepčajne moči **pravico prednosti** nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnevom več prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delujočih snovih kinaške robarbare, katera kornnika je poznana zarad njenega, ugodnega upliva na **prebavljanje** ni **čiščenje**, je znamenjitno sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in svedenci priporočujejo proti nejedčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, grgnuti, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane **30** novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠĆE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marku Barasini* i *G. B. Rocla*, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Kormnu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Pullen. 9—25

10—10—1

TRGOVSKA TVRDKA

Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Uzorci in cenik zastonj in franko.

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolg za celo vrhno suknjo f. 8.50	Deset metrov Terno veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za OBLEKE 60 ctm široka za celo obleko f. 2·50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcev popolnoma f. 4·50	Kos zefira najbolja in najbolj moderna blaga za moške košulje in obl 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met. dolg, za popolno zimsko sukno f. 5·50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko suknjo f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8		Kos domačega PLATNA 20 komolc. f. 4·50 „ 30 komolc. f. 6·50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 20 komolcev popolnoma, bolji in olatno f. 6·50
Ostanek štajersk. valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm f. 2.70	Deset met. Alarijne flanele ki se da oprati na pol volne po najnovejših risrijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Buršena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotovsko blago, bele ali barvane I f. 80 II. f. 1·20	Košulje za GOSPE iz cbiffona, vezene 3 košulje f. 2·50
Deset do dvanajs met. ostankov Holandskih tapetov celo trpežnih f. 3·50	ena garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset met. Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne ⅘ kosti f. 3		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 3·50	Zaveza OD JUTE po türšk-m naroou popolna f. 3·50
Kos Chiffona Nr. C 20 komolcev popol noma f. 3·50 Nr CC najboljše bal f. 6·50	Ena konjska PLAHTA 100 ctm dolga 130 ctm. široka prav dobro bel f. 1·50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se jako podaje f. 3	Kanevas ¼ širok, 30 kom de lika f. 4·80, platnen 30 komole. bilo rudeč f. 6	Zimski IGRAČ ¾ dolg f. 1·50	Dvojna ruta od VELURJA. ¾ dolga sama volna f. 3·50

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Drugo izdanje.

Broj 6. U Trstu 9. febrara 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 13.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Državni sud.

Zadaća je ovomu vrhovnomu sudu u Beču, da sudi onim, koji se na njega pozovu, da li je ili ne povriedjena kakva gradjanska ustanova državnimi temeljnimi zakoni zajamčena. Naša konštitucija ili ustav dosta je slobodouman, kada bi se ga svi sdušno držali. Nu to se uviek nesgadja, pak upravo s toga željno se iščekuju riešitbe ovoga suda, ne samo od onih, koji od njega očekuju pomoć, već i od svih ostalih gradjanah, kojim su zakon i pravo najveće svetinje. Prošle godine sgadjale se u Istri stvari, kakve se u ostalih provincijah Austrije nedogadjaju i nebi mogle niti dogoditi. Zemaljski odbor ili junta u Poreču, oblast, kojoj po zakonu pripada nadzor pod občinami i uprava zemaljskoga imetka, vraćala je našim občinam i pojedincem hrvatske ili slovenske podneske pozivajuć ih, da pišu talijanski, želi li dobiti kakav odgovor ili riešitbu! Veće smiulosti nemože se niti pomisliti kod ovakvoga postupka. U zemlji, gdje živi jedva treći dio Talijanah, da pišu Hrvati i Slovenci talijanski! Da bi i naše občine znale talijanski, toga nikako i nikada učinile nebi, jer tim bi si samo zadale smrtni udarac. Naš narod, makotrpan koko je, podnašao je kratko vriemo taj nečuveni pritisak, ali se odmah obratio na državni sud, da ovaj izreče svoju o postupku zemaljskoga odbora u Poreču. Občina u Vrbniku podnesla je pritužbu, koja je dne 18. prošlogu mjeseca najsjajnije riešena. Državni sud izrekao je, da je zemaljski odbor u Poreču ročanim svojim postupkom poredio temeljni državni zakon, koji zajamčuje svim narodnostim i jezikom ravnopravnost u javnom životu, uredu i školi. Krila, koja su gospodi u Poreči bila silno ponarasla, najednom su se prekinula i puzo po zemlji. Još za prošloga saborskoga zasjedanja silno su rogobonili, naprasito se ponašali i vikali, da će još strožije mjere poduzeti i to sve radi toga, što se narod svojim pravom služi! Kad su se naši zastupnici svojim materinjim jezikom služili, gospoda u Poreču izmjehavaše, a vrhunac svemu bijaše postupak zemaljskoga kapetana, koji je na onako ružan način javno u saboru uvriedio naše zastupnike, jer su svoju dužnost u hrvatskom jeziku vršili. Prosti mu Božel Zemaljski se je odbor uvjek izgovarao, da je on od sabora izabran, pa da mu je dužan znati hrvatski ili slovenski. Mi naprotiv smo uvjek znali, da je zemaljski odbor autonomna oblast, koja ima vršiti zakonom opredieljeno službenosti. Kao takva ona ima uredovati u jezicih, koji se u zemlji govore. Sasvim nuzgredna je stvar, da li je zemaljski odbor od sabora izabran ili od kojega drugoga imenovan, on je zemaljska oblast, a kao takva mora znati, obavljati svoju dužnost. Ako pojedini članovi toga odbora nemogu obavljati svoje dužnosti, to neka ne primaju te časti ili neka se zahvale. Tko želi služiti u ovoj zemlji, mora poznavati jezike, koji se u njoj govore. Pa nastoji ni to, da su svi članovi odbora izabrani od sabora, jer je zemaljski kapetan imenovan od cesara. Kad nisu htjeli uvažiti naših pritužbah, podučio ih je državni sud, kako se ima štovati zakon.

Istoga dneva, kada se je državni sud izrekao o vrbničkoj pritužbi, izrekao se je i o drugoj pritužbi nekojih občinarah iz Trogira u Dalmaciji. Ovi podnesli su u talijanskom jeziku na zemaljski odbor u Zadru utok ili rekurs proti jednomu zaključku trogirske občine. Budući jim je zemaljski odbor odgovorio u hrvatskom jeziku, to su oni od njega zahtjevali, da jim izda na njihov talijanski utok talijansku odluku. Zemaljski odbor odbio jim je taj zahtjev primjetbom, da je njegov uredovni jezik hrvatski. Spomenuti občinari pritužili su se na državni sud, a ovaj je pronašao, da je zemaljski odbor u Zadru povredio zakon, jer da su oni občinari imali pravo zahtjevati, da jim se na njihov talijanski podnesak izda talijanska odluka.

Iz navedenih dvih riešitbah državnoga suda sliedi indi, da mi imamo pravo zahtjevati od svih administrativnih oblastih, bilo državnih bilo zemaljskih, da nam se nesamo u našem jeziku sastavljeni spisi primaju, nego da se i riešavaju u tom jeziku. Tako i valja, svakomu svoje, pa mirna Bosna i gospoda u Poreču. Navedene činjenice najsjajnijim su pako dokazom, koliko se u Istri moramo boriti, da nam se dade i ono, što nas već po zakonu ide. Nije dvojbe, da će se sve naše občine i pojedinci poslužiti svojim pravom to rabiti sa svimi oblastmi naš materinji jezik. Čim više se mi sami budemo služili našim jezikom, tim će ga i drugi morat učiti, želi li obnašati koju javnu službu. Dogodi li se pako koji slučaj, da zemaljski odbor ili koja druga oblast odbije naš spis, to neka se našemu uredničtvu odmah prijavi, koje će savjetovati daljni postupak. Opazit moramo već i sada, da nećemo više činiti pritužbah na državni sud, jer on je svoju rekao, već ćemo bit prisiljeni obratit se na ono uzvišeno mjesto, koje jamči za ustav i točno vršenje državnih temeljnih zakonah.

Bulla Urbana VIII.

Neće znisto biti žao našim čitateljem, ako jim ovdje navedemo iz crkvenega lista „Katolička Dalmacija“ članak, u kojem se govori o važnoj za nas Bulli papo Urbana VIII. (Sine ira et studio et cum filiali reverentia.)

Sa otoka Krka, u oči mladog ljeta. Evo pred nami poslanica biskupah crkvene Goričke pokrajine, sborivših onomadno u Gorici. Njekoji nad njom, razteže oči, ali mislimo, da bez razloga.

Ozloglasit će ju jamačno, te oblabiti bezočna židovska „N. Fr. Presse“ svojimi pohvalami; pošto stoji predmjeva, da što hvali ona ili naša „Istria“ ili slična klepetala, da to u narodnom i katoličkom smislu koliko toliko šopa. No nije tomu tako, već razlog je što će to ujedice prikazivat, da su biskupi osudili čoša nisu osudili i rekli, čoša nisu rekli; a obično učeni(!) štitatelji tih klepetalah pročitaju, naklimaju glavom, probave kao dobar kruh otrovni obrok; to se smire! Da je baš sam: „Slovenski Narod“ imenovan, a da nijesu nijedne drugo novine, što se tiskaju u Istri, Goričkoj i Kranjskoj, ni to nije svim preugodno, a ima jih, Bože moj, te kakvih! Bit će, da jih gg. izvjestitelji proč. kurijah nečitaju ili možda kroz prste progledaju. Svakako naša savjest bila bi mirnija, te bismo znali na čem smo, kada bi nam bili proč. otci imenovali i drugo novine, što se tiskaju u tima trima zemljama, koje se nebi imale čitati, jer novine takove (ejus modi) kakvo su „Slovenski Narod“ raspoznati može jedva tkogod, koji nosi doktorski klobuk!

Nadalje kalo mnogi, što se nije u tom proč. zboru, kada su već tu bili, ustanovilo kakav jednoličnu program za svih pet biskupijah, po kojem bi se proslavila 50-godišnjica mlašćovanja sv. otca, kao što to drugdje učiniše. A najviše žale, što proč. biskupi no odaslaše (barma se to nespominje) čakovu predstavku sv. otcu, kao što to gotovo posvuda drugdje biskupi učiniše!

Jesu li što govorili o kongrui, osobito o pitanju glede takozvanih „kuratah“, o tom se nezna ništa, reć bi da nisu. Dà, tko bi se išao borit s ministrima?! Što se ono predbacuje, da njekoji milo pogleduju preko granice ovo državo, te jamačno neobjedinjuje slavjanski dio naroda tih biskupah, oni tu štibaju na poznatu provratnu tožnju inih narodnosti! Ipak najviše do lagat i izopačivat smisao poslanice ono poznato, nam i crkvi katoličkoj nepriljazne novine, gdje biskupi zabranjuju, da nitko nesmije propria auctoritate quidquam innovare, aut qualemcunque parem habere cum iis qui liturgiam et liturgicam, jure ecclesiastico, sancitam; quomodocumque impugnant! — Dakle, kako kažu sami biskupi, nijedan župnik il upravitelj, a niti biskup nesmije samovoljno ništa mienjati, niti suglasiti se onimi, koji se na kojimudrago način protive obredom (što nas je obred rimski) i obredbom jezika (obredni jezik kod nas za misu je staroslovjenski ili latinski), po crkvenom pravu ustanovljenom! Što to vogliš! Smije li biskup sam, ili župnik ili upravljatelj obustaviti staroslovjenski jezik uobičajen i tolikimi papinskimi bulami utvrđen u naših pokrajinah, to ga svojevoljno zamieniti s latinskim u sv. misi? Ne . . A može li se zabranit latinska misa? Ne.

Kod nas je podpuna sloboda dana iz Rima štitat sv. misu ili staroslovjenski ili latinski: nitko nemože naroditi, da se ima štitati sv. misa isključivo ovako ili onako. Što se tiče pjevane sv. mise, ta mora ostati kako je bilo, kao što to uvjek i posvuda narodnjuju rubrike, a u svojoj poslanici naglasuju biskupi.

Da negovorimo u taman, ovo navadjamo reč po reč iz Bullae Urbani VIII. „Ecclesia Catholica“ od dana 29. aprila 1631, koja je tiskana na početku staroslovjenskoga misala po rimskom obredu, što ga obielodanio Fra Rafael Levaković, malobraćanin, nadbiskup Okridski (oj donašnji malobraćani gdje ste?!). Taj misal za staroslovjenski jezik, bio je po Urbanu usvojen, jer izpravljen, kao onaj latinski, što je izašao izpravljen pod sv. Piom V., te sve starije edicije tiskano i rukopisno bilo su obustavljeno. (Ommissis).

„Praeterea sub eisdem poenis, eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, apostolica auctoritate, earumdem tenore praesentium prohibemus, omnibus et singulis praesbiteris et clericis, tam saecularibus, quam cujusvis ordinis Congregationis societatis et instituti etiam specialis nota dignis regularibus, earundem ecclesiarum, locorum et Provinciarum, ubi hactenus, ut praefertur, praefato idiomate Slavonico celebratum fuit, ne elapsis octo mensibus a die pubblicationis praesentium in Urbe, alio quam hujusmodi novo missali, nisi maluerint latino, utantur. Decernentes, praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis ad quos spectat, et pro tempore quolibet spectabit, inviolabiliter observari debere, irritumque et inane si quid secus super his, a quoquam, quavis auctoritate, scientor vel ignorantor contigerit, attentari, itd.

Što tu narodnjuje sv. otac? Narodnjuje, da u onih crkvah, mjestih i pokrajinah, gdje je bio do onda običaj misliti staroslovjenskim jezikom, svatko tko to hoće do osam mjeseca rabi taj novo tiskani staroslovjenski misal, a da je svakomu prosto služiti se, ako hoće, latinskim misalom.

To da ta njegova naredba nesmije biti spriečavana, niti joj se mogu stavljat takove zaprieke, ni iz like, te nebi podpuno dosegla svoje svrhe pod prietnju itd.

Po tom, oj! jadni moji bogoslovi u Gorici, Senju i drugdje, tko vam brani da se podpuno neusposobite, te se ne služite dičnom povlasticom, koja nas tim čvršće veže s rimskom stolicom? Tko vas od toga odvraća? Odvraća vas njekoje, zamrlo, žalibože, rodoljublje . . . . nerazabiro se veliku blagodat, što smo stekli od sv. stolice tom povoljom, prieti lienost . . . .

A diolomice prieče i spletke kojekakvih Josephinistah, te smetnje u katoličkoj crkvi. Spletke ljudi, koji primaju svaku naredbu i namjern svietovnih oblastnikah bezuvjetno, kao riеč božju; a naredbe rimskoga pape primaju uvjek uz likliče uvjete, te gledaju izpremiešat i papinske i svjetovne naredbe tako, da u toj kuši proviri kao najglavnija stvar, naredba i ista namjera kojekakvih svietovnih gospodarah, pa nebili nego židovi, protestanti i frammasuni, a papinska rieč, da se u tom škrobu koliko je moguće utopi.

Što dakle? Nismo ustali govoriti proti ni za pomenutu biskupsku poslanicu; toga netreba, već ustasmo, unapried sazhiti zanovetanja poznatih nam djavolskih čašah, koje bi se u pakleno svrhe sakrile i pod biskupsko plašt; dočim inače, do biskupa ništa nedrže.

Sami naši popovi, dok se nestuže tom povlasticom, krivi su, što se glagoljska misa sve redje čita. Činom kažo se rodoljublje, ne praznim riečmi!

Jer uzmimo samo našu krčku biskupiju, gdje je drevni običaj, njegovati i rabiti glagoljicu, pa koliko od njih je rabe? Od stotnote nenavadjam broja. A oni naši mladi svećenici, ti veliko Hrvati?...

Što se tiče staroslovjenske sv. mise, il bravijura, mislimo, da ćemo točno izreć cielu stvar ovako: Tko vjeruje papi on se neće protiviti našoj dici, našoj povlastici. Tko je Slovjen, to vjeruje papi, i činom i nagovorom sudjelovat će, da živo, napreduje i evate ta povlastica.

U Rim!

Mali oblik našega lista ne dopušta nam, kako bi želili, da u cielosti priobćimo kršćanski i patriotični proglus, što ga je rodoljubna „Katolička Dalmacija“ izdala u svome broju od 28 siečnja, ipak drugi dio njezina poziva rado ovdje pronašamo.

„Mi ćemo, Hrvati, u Rim, da nadovežemo ono hodočašće onomu od god 1881, da pokažemo svietu, da smo dorasli namienjenoj nam zadaći. — Rim nas za to poziva. U vječnom gradu u baziliki sv. Klimenta, ostavili smo god. 1881. svoje zastave, ove godine potražimo ih u kapoli, koju je Lav XIII. u istoj baziliei podigao našim sv. Apostolima.

Nego, god. 1881 bijasmo tamo u društvu svih slavenskih naroda. Danas, ne idemo danas u Rim sa ostalim slavenskim narodima; ovogodišnje hodočašće namienjeno je cielomu kršćanskomu svietu.

God. 1881 mi, i svi ostali ogranci velikoga slavenskoga stabla, predstavili smo se glavi cielogа katoličkoga svieta, kao jedna cjelina, i to slavenska: zajednički cilj nas bijaše onamo doveo. — No danas idemo u Rim naposo od ostalih Slavena, kao hrvatski narod; narod, koji je znakove kraljeva svoje krvi primio od Rima; narod, kojemu je u svakoj tješkobi Rim bio u pomoći; narod, komu je Rim ovjekovječio ime dičnim nazivom „Antemurale Christianitatis“; narod, koji hodo, da se u ovoj prigodi takvim izkaže; narod napokon, kojemu jedinomu izmedju slavenskih plemena u zapadnoj liturgiji namienjena je glavna uloga u izvadjanju volebne zamisli Encykliko „Grando Munus“.

Kao takovu narodu vodjenu od vlastitih ciljeva, nam se u ovoj prigodi nije ciepati! Francez je u Rim hodočastilo kao Francez, Španjolac kao Španjolac, a Talijan kao taki. Isto je i nam uraditi. Mi ćemo skupa pod jednim stiegom, i to hrvatskim: Bosnjak, Hercegovac, Istranin, Dalmatinac, Krajišnik, Banovac — svi, kao jedan narod, predvođeni od naših biskupa, a po svoj prilici i našim Macunom na čelu. Posvjedočit nam je svietu i ovom svečanom zgodom, da i ako smo razttrgani, da su naša srdca ujedinjena, da smo ipak, što bi nam se htjelo zanikati, jedan narod! Ovako mi stupamo pred Petrovu stolicu!

Bar u ovoj prigodi, hrvatski hodočastnici, nedo se oblistiti gradu klovota proti nam bačena! Ma bio nas sbog kojekakvih mašlu neprilika i malen broj, zastupat ćemo narod, koji osjeća što je, to koji će s dušom i srcem pratiti naše stope po vječnom gradu!

Kao hrvatski hodočastnici, i ovako ožalošćeni, moći ćemo smesti naše dušmane, razkrinkati ih i za staro klovoto. Naši predji u sličnim okolnostim, uviek su Rimu utiecali, odkrivali mu tužke svojo rane, prikazivali pogažena svoja prava i Rim im uviek pružno ranam lieka, potvrdjivao im stara prava. Još njekoć zaklonit ćemo dušmanin nastojno da ocrni pred svietom ime i sv. naše Apostole razkolničtvom, Rim nam povratio narodno poštenje! Pri ovom izvoru a nigdje drugdje; ovom stazom a nikakvom drugom, obozbiedismo prava naša!

Složno dakle, hrvatski hodočastnici, ma kojo zemlje bili, u Rim pod hrvatskim stiegom! Na to nas nutka naravni zakon, na to životni narodni interesi, naš ponos, naše poštenje!

Bog je s nami, sv. je Otac s nami!

Pogled po svietu.

Trst, dne 8. febrara.

Austro-Ugarska: U carovinskom vieću svršuje razprava o porezu na šećer pak će doći na dnevni red trgovački ugovori sa Njemačkom to Italijom. Razprava ob ugovoru sa Italijom mogla bi biti živahna, jer će valjda zastupnici južnih primorskih zemaljah upozoriti vladu na pogibelj, koja prieti primorskomu pučanstvu od strane talijanskih ribarah, koji pustoše naše more i kojim su i u novom trgovačkom ugovoru ostavljene slobodne ruke.

Ovoga čedna sastati će se gospodska kuća, da razpravi zakonsku osnovu o izvanrednom sazovu reservistah i ob oprostu pristojbah za zaklade, koje će se ustanoviti prigodom jubileja Njeg. Veličanstva cara i kralja.

Češki klub povjerio je zastupniku Trojanu izradbu novih štatutah, kojimi će biti pružena Mladočehom prilika, da opet stupe u klub čeških zastupnikah.

Najvažniji dogodjaj prošloga čedna jest bezdvojbe proglašenje Austro-Njemačkoga ugovora, koji je sastavljen iz triju članakah. Ugovor taj bijaše sklopljen izmedju tih dvih državah a proti Rusiji. Glavni sadržaj toga ugovora jest skupna obrana proti Rusiji u slučaju rata sa istom. Da dodje do rata izmedju jednoga od sklapajućih ugovor, te izmedju Rusije, dužna mu je i druga vlast pomoći svom silom proti Rusiji. Sad se mnogo nagadja, koji li je povod tomu oglašenju ugovora. Jedni tvrde, da se hoće tim prestrašiti Rusiju, a drugi kažu, da je tim proglašenjem Bismark prisilio njemački sabor, da mu dozvoli potrebita sredstva u ratne svrhe.

Srbija: U ovoj kraljevini imadu se za koji dan vršiti novi izbori za skupštinu; zato je 5. o. mj. obdržavala liberalna stranka svoj sastanak u Biogradu, na kojem je Ristić razvio ili obnovio svoj program od g. 1883. naglasiv ove četiri točke: balkanska federacija, politička i gradjanska sloboda, državna sloboda i neodvisnost, crkvena autonomija i štedljivost u državnom kućanstvu. Napokon se je zaključilo, da se u svih izborničtvih postave kandidati.

Bugarska: Čini se kao da je u Bugarskoj sve utihnulo, nu svaki se čas štogod prikaže, što motricocem navieseti, da svaki mali vjetrić može razpiriti veliki požar. Tako se sada opaža, da se stranke sabiraju u opoziciju proti vladi; tako se je počela micati i stranka bivšega ministra Radoslavova, koja hoće knexa podupirati, ali vladi je nasprotna, te će proti njoj postaviti svoje kandidate u nekojih naknadnih izborih i agitirati svom silom proti vladi. Uhvaćeni Crnogorci, da su izkazali, da može svaki čas prodrieti u Bugarsku koja četa nezadovoljnikah, jer da su već prije bile dvie takve čete organizirane.

Rusija: Kako se je nagadjalo i mnogim novo činilo, morala bi bila Rusija sada, pošto je objelodanjen ugovor izmedju Austro-Ugarske i Njemačke, reći: rat ili mir, t. j. pokrošiti napried ili povući se natrag, nu ona, kako se iz pisanja novinstva razabire, ostaje i nadalje u svojoj riservi, pak će čekati, da vidi što budo; kažu nadalje ruske novine, da kad su drugi za mir, da neće niti Rusija proti njemu biti.

Rumunjska: I u ovoj se kraljovini sada vrše izbori za sabor. U velikom posjedu izabrano je 49 vladinih pristašah i 17 pristašah opozicije. U drugom izbornom kolegiju izabrani su 43 vladinovca i 18 opozicijonalnoah.

Italija: U proračunskoj razpravi talijanskoga parlamenta govorio je Crispi, te opominjao na požrtvovnost, jer da nisu minula vremena u kojih bi domovina zahtjela novih žrtavah i pobijao predloge o olahkočenju poreza, jer da državno kućanstvo potrebuje mnogo milijonah za postići odpornu snagu; osobito obzirom na ozbiljni vanjski položaj.

Francezka: Pomirenje medju predsjednikom francezke komore gosp. Floquetom i službenom Rusijom velike je važnosti, jer se tim omogućuje sastav ministarstva sa g. Floquetom kao predsjednikom. Francezko novinstvo se je dosta hladno izjavilo o ugovoru izmed Austrije i Njemačke, a i malu mu vriednost pripisuje, jer da Rusija neće navaliti, nego da može i hoće čekati.

Njemačka: U njemačkom saboru progovorio je nakon godine danah opet jednom državni kancelar Bismark i to povodom tim, jer traži 280 milijonah maraka za vojsku. Njegov govor, kako se javlja, bio je miroljubiv u obće, a napram Rusiji prijateljski, naglasiv svoju lanjsko leto izrečenu misao: «Naše prijateljstvo s Rusijom, uzvišeno je nad svaku dvojbu, odanle se nebojimo nikakvog napadaja.» Na svršetku svoga govora, da se je pohvalno izrazio o snazi njemačkoga naroda i preporučio svoj zahtjev dolav, da se Niemci ne boje nikoga do boga.

Franina i Jurina.

Fr. Neki šarenjaki u Tinjanu govore, da ni još bukva urosla za kantrige novim prožontantom.

Jur. Žaš si oni brišni glavu taru za njihovo kantrigo, ja bi jim povida, da će naši lagije za kantrigo nogo oni za svoje upaljeno bašto.

Fr. A oni misle valja svaki svoju doma uzeti, pak kad jim bude došla želja za biti u šoduti, to nego na nju sisti, i staviti sgurnu bašту na vrat.

Jur. Ma bože moj, ki se to najviše žuri i brbljo?

Fr. A neki Blažonković, neki Raković, neki Perditompović i neki Mangović i još neki drugi, vš da nisu still dati ni svonarom starić.

Jur. Oni su ga valja obodali onim, ki su u nedolju pred balotaciјoni svonili.

Fr. A ča mislš, da su oni za nič po gradu klonali, znaš da ni pas za nič nelaje.

Različite viesti.

Zastupstvo gradske obćine Buzet imenovalo je jednoglasno u svojoj sjednici 26. jenara t. g. svojim počastnim gradjanom profesora gospodina Vjekoslava Spinčića za njegove zasluge, koje si je stekao kao c. kr. kotarski školski nadzornik u minulom šestgodištu i kao zastupnik na zemaljskom saboru, koli za obćinu buzetsku, toli za cieli kotar koparski za sav hrvatski narod u Istri. Učinilo je to u smislu §. 8. obćinskoga reda za Istru od 10. julija 1863., prilikom minutja šestgodišta njegova nadzorničtva i premještaja iz Kopra u Goricu, da mu izkaže iskrenu i najveću moguću zahvalnost za njegov požrtvovni rad. To je od zastupstva zahtjevalo pučanstvo za svih stranah one prostrane obćine, brojeće oko 15000 stanovnikah. Tako se nagrađuju poborници naroda zauzimajući se za njegovo dobro!

Zapljena. Prvo izdanje današnjeg broja zapljenilo nam državno odvjetničtvo radi vieti: „Hrvatski jezik u crkvi porečko-puljske biskupije“ u kojoj smo donieli latinski izvadak iz službenoga koledara porečko-puljske biskupije pod naslovom „De lingua liturgica.“ Za naše čitatelje priredismo ovo drugo nakladu.

Glavna skupština našega „Sokola“ obdržavana dne 2. t. m. izabrala je u odbor sliedeću gospodu: predsjednik Ivan Mandić; odbornici: Dotela Ivan, Furlanić Šava, Grebenc Vjekoslav, Inamo Fran, Kalister Vjekoslav, Karlž Fordo, Polić Fran, Turk Rudolf; zamjenici: Bartolj, Mandić i Ponikvar; revizori: Faningor, Pavlović i Stopančić.

Veselica delavskoga družtva izpala je i ljetos vrlo sjajno. U krasno nariešenom kazalištu „Fenice“ sakupilo se okolo 2500 osobah, većinom naših radnikah i obrtnikah. Naša intoligoncija odazvala se i ovaj put obilno svojoj rodoljubivoj dužnosti podavši tim dokaz, da uvidja kako nam je u Trstu najvršći oslon naš radnički i obrtnički stalež.

Veselicu posjetilo je i više službenih višin i nižih osobah. Njeg. prouzvišenost odsutnoga g. namjestnika zastupao je dvorski savjetnik g. Rinaldini.

Okolo 11 satih plesalo je 12 parovah naše narodno „Kolo.“ Plesačice bijahu odjevene u razno narodne nošnje a plesači u sokolskoj odjeći. Kolo se dopalo u toliko, da se je moralo na obći zahtjev opetovati. Čisti ostatak od veselice pripasti će mirovnoj zakladi delavskoga družtva.

Iz Volovskoga nam javljaju, da je tamošnje „Bratimstvo“ imalo domaću zabavu, obstojeću iz tombole i pleza. Igralo se je lieplih darovah, plesalo se je do rana. U vrieme večere pjevalo se je razne narodne pjesme, a pjevale ih i gospodjice, imenito gospodjica E. M., tako da se može uzporediti u tom obziru sa svakom Hrvaticom. U obće je zabava imala posve hrvatsko lice, i službeno i neslužbeno. Baš se mora čovjeku srdce razigrati kada vidi, kako naša stvar napredujo uza sve protivnosti i protivnike.

Neraztumačivu ulogu igrao je tu neki plemeniti, koji, nočlan družtva, sjedio je ure i ure uz članove u sobi, a kasnije i na ples išao. Ako je bio kao službena policajna osoba, onda bi se bio imao kao takove kod predsjedničtva oglasiti. Ako pako je došao u onu uru i onoliko vremena jesti i piti medju članove bratimstva, onda . . . na čast njemu i njegovoj plemenitosti. Predsjedničtvo pak neka providi, da nebudemo već imali takovih prizorah ili neka od takova gospodina zahtjeva, da se očituje, koga je, da otvorenimi kartami igramo. —

Iz Pazina doznajemo, da je dne 28. prošloga mjeseca preuzeo upravu ondješnjega c. k. kapetanata gosp. Ivan Sinzig, dosadanji kapetan u Lošinju. Budući on govori hrvatski, to će naš narod moći sa svojim kapetanom obćiti u svojoj materinjem jeziku.

Iz Žminja pišu nam 6. t. m. Začuditi će se, g. urednično, što Vam od ovih stranah od davna nijedno novosti nije javljeno, niti što bio kamoljen, da uvrstite par redakah u dičnoj „Našoj Slogi“ na opotovana izsivanja protivničko nam stranko. Umoljavam Vas najuljudnije, da izvolite ovim redkom mjesta dati u našem tjedniku.

Naše zastupstvo u sjednici od 9. jenara za pokriće redovitog manjka i plaćanje starih dugovah zaključilo je namet ili adicional od 50% na potrošarinu, to 20% na izravni porez ovo obćine a 15% na izravni porez obćine sv. Ivanac. Da se je do toga došli morale, krivnja pada na prvašnju upravu naše gospode, koji sada nekomu kmetu trube, da će rečeni namet obstojati na vloko, to da su oni mnogo godinah upravljali obć. imotkom a boz da su tužnomu kmetu namet napetili. Ovo da su stopram učinili sami „Hrvati“.

Lahko je gospodi izvršat čino, jer lahko je bilo trošiti kapitale, a bogme za to notruba nameta. Nu kada su se kapitali skoro svi potrošili, to se more njekto na drugi način providiti. S druge strane nije istina, da je namet zaključen za više godinah; on je odlučen samo za tekuću godinu 1888. Ako ga god. 1889. nobudo trobalo, to se ga neće već pobirati. Oteći naši su sagriošili, a mi treba da pokeru činimo. Stariji pred nami učinili su dug, a mi ga moramo plaćati. Proračuni prikazali su manjak, kojega je trebalo nečim pokriti. Po dosadanjem običaju „glavnicami“ nije se moglo, jer toga nobi ni nadležne oblasti privolile; prem se u prvašnja vremena nije na to pazilo, budući se je ne samo koja stotina kapitala, nego i koje tisuće (miljar) trošilo i potrošilo. Obzirom na to bilo je lahko gospodi bez nameta napredovati. Sudite sada, tko je krivac, da je bilo obć. zastupstvo konačno prisiljeno glasovati za namet?

Bolje bi bilo, da prvo pred svojima vrati motu, a tek onda pred tudjima.

Hrvatska čitaonica u Lindaru priredjuje za nedjelju dne 12. t. m. u svojih prostorijah tombolu sploscm. Početak zabave jest u 6 sati. Pozivlju se sva gg. članovi, da se na zabavu dostaviti izvole. — Odbor.

Iz Podgrada nam pišu: U „Edinosti“ od 25. pr. mj. i u posliednjem broju „Naše Sloge“ bilo je govora ob ovom našem sudu i o napretku slovenskoga i hrvatskoga jezika kod istoga. Nego jedan i drugi dopisnik kano da hoće, da kažu, da je tudjinština kod našeg kotarskog suda počela ustupati mjesto domaćim jezikom tekar u najnovije doba. To nije naprosto istina. Mora se priznati, da se dosad nije unašalo u gruntovnu knjigu slovenskih upisah, al to se nije činilo zato, jer je ministarskom naredbom od godine 1880. bilo naročito naloženo, da se gruntovna knjiga ima voditi samo u njemačkom jeziku.

Prvi upis slovenski o kojem je govora u posliednjem broju „Naše Sloge“ obavljen je uz temelju nove ministarske naredbe od julija 1887. kojom se nalaže, da se i gruntovni podaceci riešavaju i unašaju u gruntovnica u onom jeziku, u kojem su sastavljeni.

Što se pak u obće porabe slovenskoga i hrvatskoga jezika kod suda tiče, ima opaziti, da su isti ne tekar u najnovije vrieme običajni postali, već je to počelo još pod upravom sudca Dejaka i dvojicom pristava Hrvatah, Dukića i Orlića, koji se nijedan nije protivio domaćim je-

zikom, pače u tom pogledu koliko je uviek moguće bilo, svakomu zadovoljio.

Toliko sam sciemio za potrebito javiti Vam gospodine uredniče, da se nebi dopisi u „Edinosti“ i „Našoj Slogi“ od kojegod strane zlo tumačili, pak se nebi proglasilo protivnici našimi one, koji su nam u istinu uviek pravi prijatelji bili. (Onom našom viesti bljaše jedino konstatovan prvi slovenski upis u zemljištne knjigo, to nam nobijaše niti iz daleka namjera ikoga poviniti ili poniziti kao što je to dopisnik „Edinosti“ nastojao. Poznavajuć osobno g. sudca Dejaka i gg. pristave Dukića i Orlića kao vrstne sudce i prijatelje našega roda, nebi nikomu doxvolili, da jih u našem listu bezrazložno napada ili ponizuje. Op. uredn.)

Iz Rieke piše nam prijatelj 8. t. m. Kako sam vam prošlog puta javio, važnih novosti neimamo sada u ovoj državi osim zabavah i plesovnih, sniega i zime, što se ipak nemože zvati novosti, jer više ili manje obstoje od pamtiveka. Pade mi nedavno pred oči podugačak dopis iz Rieke u vašem „Indipendentu“ u kojem se čestita jednomu mjerniku Piranca što je ovih dana bio izabran u gradsko vieće, a to me sjetilo, da izpunim kako sam obećao, obaviestit vas o izboriih.

Na zadnji sliečin snieg je meo po naših ulicah kako se vrlo riedke u nas događja, a izbori se dviuh zastupnikah obavljali mrzli i mukli kako bivn ovdje navadno i bez sniega. Naš radikalni opozicijonalno vieće, da nemože računati na činovničtvo, i da hladan vietar puše u svih razredih izbornikah, javio je u „Bilanci“, da on za sada nije sklon primiti to čast i t. d. kako navadno govori, ilieu kada nemože do grozdja.

Od 700 izbornikah glasovnlo ih samo 169, a većinu tih glasovah dobio je gori spomenuti iPiranac, i jedan poznati odvjetnik, bivši zastupnik i bivši vatreni Hrvat, koji je ipak u nekoliko godina promienio dosta političkih načelah, dakle pravi šarenjak, koji će, kako čujemo stupiti u neku vrst opozicije, jer da se pripravlja kako će u zgodno vrieme zamieniti načelnika.

Bila su i dva tajna protukandita, koja su željno čekali, da bi prodrli u zastupstvo. Jedan od tih je šara ptica, koja već od pet godina, kada god se pruzi zgoda, vazda kandidira ali niti s pomoćn isto vlade nije još mogno prodrieti, premda je Meksikanski veteranac, i premda ima junačka prsa, puna inozemskih redovah. Drugi je iztočno Istre sin, čovjek, koji ima dvie dobre sposobnosti za gradskoga zastupnika, jedna da je tast gradskomu jednomu činovniku, a druga da kad bi bio izabran bi činio svoju dužnost kako i večina, jer bi se drugovoljno pustio voditi lievo i desno; a to mi znamo da je najvreduije i najvažnije svojstvo u ovih viših krugovnh, i najjednostavnjii način za obstati za cio život mirno u zastupstvu.

„Dopisnik Indipendenta tuži se na utopiju Riečanah kod izborah a razlog na“lšče golo se nalazi, nego ga traži u tom, što Rieka nema političkih družtvah, koja bi kako on predlaže, trebalo oživotvoriti. Vidi se, da je dopisnik jedan od onih činovnikah, koji su došli u ovu stranu Litave, da si dobave kruha, a pošto se najeli i napili, hoće se njima i političkih družtvah dakako težećih tamo preko mora.

Drugi dopisnik u vašem „Mattino“ udara u isto gusle. I on se tuži, da Riečka mladež nemari za družtva, da neimamo ni veslarskog kluba, niti gimnastike i t. d. Čini se, da ovdje nastanjeni stranci smiju i ići kako bi navoli Riečane, da pusto za lediji iztok te da gledaje preko mora. Ovi se ljudi tužni na vladu, a to je bezobrazna nezahvalnost, jer je žalibože ona sve učinila što se može, da se potalijanči sve i svakoga, ako pak nije uspiela kako bi ovi ljudi željeli, treba razlog iskati u naravskih zakonih, koji se nedadu mienjati.

Isti dopisnik, žaleći za neuspjeh, piše da su u ovoj „Babeli“ svi jezici govore izvan talijanskoga, ali nemari on mnogo za množinu jezikah; njega grize, da je tu vazda i hrvatski u životu, a mi smo uvjereni, da će prije nestati ovih dopisnikah i njihovih najdalnjih potomakah nego li našeg jezika u našoj kući. Do vidova. Brajdar.

„Pro Patria“ u Dalmaciji. Od tamo nam pišu 6. tekućega mesecа: Zadar, glavni grad naše pokrajine, hoće da prkosi cieloj ovoj zemlji sad jednom sad drugom demonstracijom. Dao nam je o tom nedavno sjajni dokaz ustrojenjem družtva, kojo se „Pro Patria“ imenuje, a kojem je cilj odavna poznat, naime: raznarodjenje naše zemlje i lude prekomorske težnje. Kad se to družtvo imalo ustrojenim proglasit, priredio se sjajni koncert u gradskom kazalištu, preko kojeg zahtjevao je lakerdijaš Bajamonti, da se saborsku sjednicu prekine. U saboru mu se na taj smieli predlog nasmijali, sa saborskom sjednicom prošlo dili, u njega pustili, da ga bolaj goni kud mu najugodnije.

Kad je u kazalište stigao, ovacijam od prisutne mu braće nebijaše kraja ni konca. Sbog ovog događaja na lieu naših talijo manah čitala se radost i veselje, bio bi rekao: evo su se bogme danas izpunile stare talijanske želje. Zadrani postali su faktično vjerni podanici susjedne kraljevine, kojoj žele, i ovu našu zemlju, vazda vjernu prejaanjoj habsburskoj dinastiji, pridružit.

Njihovom veselju, dakako u duhu, pridružili se i vaši istarski mutlikaše pa su i svojem veselju oduška dali kroz „babju krozubu“ čestitajuć zadarskoj braći na lepom i sjajnom uspjehu.

Nego veselje Zadrana nobilo dugotrajno. Ogorčao ga, neočekivano, bečki ministar bogoštovja i nastave. Odusmo naime ovih danah državnu podporu zadarskim svećenicima djakom, koji su za onu prigodu podpisali brojav, s kojim su davali oduška svojim mladenačkim čustvom — htijuć tako zasvjedočit svoju odanost i privrženost liepoj obećanoj zemlji i nesudjenoj svojoj prekomorskoj braći. Radi ovog događaja rabuka u Israelu bijaše velika, a kletve djačkih roditeljah zadarskih, koji su skoro svi sami činovnici, doprlo su do nebesah. Dočuli kletve i jade njihove zadarski dopuzi i kavaljeri pa i bečki baron, koji su padše žrtve obećanjima dobralno umirili. Kaže se, da zadarska „Pro-Patria“ razpolaže sa velikom svotom domovinskih lirah, s kojimi će se nadoknadit škodu, koju danas-tpo ti vladi. Nespanošnost, a kojih će prekomorska domovina apot u zlatnu knjigu upisat. Bilo bi vrieme, da se ondje gdje se može što se hoće jednoč uvidi i prisna kamo ciljaju družtva „Pro-Patria“ snovana i da se stane; dok je još vrieme, na rep njihovim težnjam, koje su susjednoj kraljevini bez dvojbe u prilog, kao što su Austriji na štetu, pa obstojala ona u Dalmaciji ili u Istri, svrhe i težnje svuda su jim jednake.

Hodočašće u Rim. U zadnjem broju pripovieda poročki listić, da se nadja na podpis posebna okružnica, kojom se pozivlju stanovnici poročko puljske biskupije, da sudjeluju kod hodočašća u Rim, kojemu će se priključiti nadbiskup Zorn i biskup Flapp.

O tomu hodočašću govorimo i mi na drugom mjestu pa se nebi ovdje na nj osvrtali, da nam nije tomu dalo povoda jedno klasično mjesto u „babinoj“ vieti, gdje pozivlju na konou Istrano, da podju viditi glavni grad Italije i osvjedočiti se istodobno „kako sv. Otac uživa najvećn slobodu i da probiva u najsajnijoj i najvećoj kraljevskoj palači na svietu“.

Svakomu katoliku jest poznato, da je sv. otac — kao što on sam u svakoj zgodi izjavljuje — liišen svake slobode te da se od god. 1870. nije nikad izvan kuće pokazao. To će biti poznato bez dvojbe i piskarom poročkog listića al njim se htjelo narugati se sa divnim starcem Lavom XIII. našim sv. otcom. Nesnamo pako kako proživakaju tu neslanu nauku poročke „babe“ njezini čitatelji najpače oni poročko puljski svećenici i „Monsignori“, koji ju predpiatom i porom podupiru, te koji se pod njezino liberalno okrilje utiču. Živilo to istarsko klerikalno-liberalno pobratimstvo!

Natječaj. Zemaljsko kulturno vieće u Poreču razpisuje natječaj na 4 nagrade po 50 for. za one, koji bi htjeli položiti teoretičko praktičnu školu, gdje bi naučili sir praviti. Natjecati se mogu mladići polioljoci iz Istre uz sliedeće pogodbe: 1) da znadu čitati i pisati i nešto računati. 2) da nieu mladji od 16 godinah i da su zdravi; 3) da imadu nešto pojma o pripravi sira; 4) da naznače mjesto sami tu gdje bi učili ili će njim to naznačiti zem. kulturno vieće; 5) dotična nagrada biti će podieljona stopram po dovršenoj nauci i 6) molbe valja podastrieti predsjedničtvu zem. kulturnoga vieća najdalje do 15. t. m. priloživ njim svjedočbe spomenute u točkah 1, 2, 3.

Otrag trinaest mjesec!, 4—5 milja na zapadu od Lastova, podušio se je brod talijanski „Pasquale“, na kojemu je bio gospodar neki Konrad Altomara iz Malfetto sa 5 mornarah. Svi dakako Talijanci, Brod je bio mastno osjeguran sa terotom, kao tobože kreat ulja. Nego „Pasquale“ niju pošao na dno, kô što su ti mudri Talijanci računali, i kad se stalo izbavljat ga, našlo se je, da su osjegurano bačve puno vode, a ne ulja. Usljed toga, uzapćen je gospodar sa svimi mornari, i dok se je prevara dokazala, čamili su godinu danâ u tamnicam Dubrovačkim, pa su nekidan dopraćeni u Zadar. Ovih danah dođje u Zadar šest talijanskih karabiniera, i ovi tada povedoše zlikovce parabrodom za Jakin. Pokazalo se kako su ti prosti karabinieri nekim neobičnim načinom bili dočekani, pa čašćeni i gošćeni u oružničkoj vojarni, gdje su dopokon dvorane nakićene slikom kralja Umberta. Valjda i to zahtjeva naš sretni savez s Italijom?! — No pas trop de zèle!

Spašene od psa. Ovih dana spasio je pas dvie konobarice, koje su zajedno stanovale u jednoj ulici u Berlinu, od smrti. U 1½ sata probudi jednu lavež njezinoga psića, koji je spavao takodjer u sobi. Djevojka opazi, da je soba puna dima, tako da je već jedva mogla disati; kad otvori prozor, htjede probuditi svoju drugaricu. Ova je ležala na krevetu već posve bezsvjestna, ali prizvanomu liečniku uspje, uzkrisiti ju.

Skupa slika. Peruanski dopisnik nekoga londonskoga lista pripovieda sliedeću prevaru: Pred neko doba, kad je stanst za „starimi majstori“ narasla do najvišega stupnja, to su se znatno svoto plaćale za slike vrlo dvojbene vriednosti, stupi neki gospodin u dućan s umjetninami u Limi, to zamoli vlastnika, da mu u svom dućanu dozvoli izložiti na prodaju sliku, koja je očito bila puka mazarija. Neznano je tražio za svoju sliku 5000 sola (od prilike 12.000. for.) Trgovac, koji ne je vrlo malo razumio u sliku, privoli, no bio je vrlo iznenađen, kad se za tu sliku nadje nekoliko kupaca, koji nadjahu 3000, 4000, do 4500 sola, no nitko nehtjede dati 5000 sola. Iza nekoliko dana dodje vlastnik slike opet i reče, da je ova po mnienju njegovih prijatelja mnogo vriednija: zahtjevaše sada za nju 7000 sola. Doskora na to dodje „poznavalac starine“, koji nadjaše 6000 sola. Trgovac mišljaše, da će vlastnik slike biti s prvobitnom cienom od 5000 sola zadovoljan, a pri tom da će i on sam moći učiniti dobru trgovinu i zaslužiti 1000 sola. Trgovac napokon privoli, i kupac dade odmah 1000 sola kapare, da trgovca uvjeri o ozbiljnosti svoje ponude. Trgovac odo k vlastniku slike, to ovaj nakon dugoga nagovaranja i dokazivanja pristade na 6000 sola, koje mu trgovac, vesco što je dobro trgovao, odmah izplati. All siromah čeka i do danas na kupca, koji mu je dao 1000 sola kapare. Vlastnik slike i kupac bili su u dogovoru, to provarili trgovca.

Književnost.

Pastirski list biskupije tršćansko-koparske. Prosvietli biskup Glavina izdao je za predstojeću korizmu po običaji svomu stadu pastirski list u kojemu se osvrće na notom minulu potdesetgodišnjicu mučeničtva sv. Otca proslavljenu što svečano od svih katoličkih narodnih svieta, najpače u drevnom Rimu, kamo je bio pošao i naš prosvietli biskup, da podastre sv. Otcu čestitke svojih vjernikah. Živimi bojami riše naš vladika riedku ovu svečanost i sve silno utiske, koje se u srdce svih prisutnikah duboko usadiše. Na konou pripovjeda kako ga je sv. Otac bodrio na ustrajnost i postojanost u ovršivanju svojih biskupskih dužnostih u ovih teških okolnostih, u kojih se nalazimo danas. Napokon hrabri i sam biskup svoje stado na srčanost i postojanost u izpovjedanju naše sv. vjere i primanju sv. otajstvah.

Vienac broj 8. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Doekova đe možda . . .“, pjesma Jovana Ilrailoviča. „U registratori“, pripovjedka. „Prolotarci“, slika iz slavenskoga života, napisao J. Kozarac. „Francuske vile“, fantastična pripovjest Alphonsa Daudeta. „Ruska drama“, piše F. P. „Andrija Einspieler“, vjekopisna crta. „Sudbina-jarac“, književni pabirci. Listak. Sliko: Andrija Einspieler, Maslonica u Rusiji (nacrt N. Obolenskoga.) „Vienac“ izlazi svake subote. — Cieua mu je na četvrt godine 1 for. 75 nč. Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Izlet Čeha na Slovensko, zove se knjižica, što ju je napisno g. Františak Ekert kapelan kod sv. Vojtcha u Pragu i jedan izmedju odbora, koji je prošlo godine poveo braću Čehe u Kranjsku, Trst i Miljetke. U pot poglavja opisuje gosp. Ekert sve doživljaje medju braćom Slovenci u Štajerskoj, Kranjskoj i u Primorju. U posliednjem poglavju opisuje u kratko Trst i naše političke odnošaje ističuć svuda slogu i ljubav Hrvatah i Slovenacah, koji rado složno i sporazumno oko obrane svojih pravicah.

Hvaleć gosp. piscu što je bratinskom ljubavi priobćio svojim suzemljakom nekoje važnije crte našega života i što nam je blagohotno priposlao svoje djelce, preporučamo isto svim onim, koji ikoliko češki razumiju.

Listnica uredničtva.

Prijatelju Mirkoi nemogosmo danas radi premalenu prostora, al drugi put svakako. Da ste nam zdravo.

G. g. dopisnikom iz Boljunčine, Motovunčine, Osorčica, Beča, Pule, Graca, Kanfanara itd. ustrpite se — sve do dođi na red.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 18. do pr. mjesoca priposlaše nam pradplatu:

P. n. gospode: N. S. Krk za 88 — «Slavj. Napr.» Sviljet za pol 88. — S. V. Sušak za 88. — I. V. Marinščića za 87. i 88. — Ž. U. Mošćenica na račun za 88. — B. P. Krk za 88. — S. D. Vaskut za pol 88 — Čit. Zadar za pol 88. — Dr I. Z. Zagreb za 87. — F. S. Trst za pol 88. — P. P. Sežana za 88. — M. G. Trst za pol 88. — A. G. Vrbnik za pol 88. — Radničko družtvo Kastav za 2. t. 87. i pol 88. — I. B. Motovun za pol 88. — I. L. Trst za 87. — A K. Trst za 87. — I. B. Trst za 86. i 87. — O. P. Trst za 3 g. ½ 87. — D. I. Trst za pol 88. — P. B. Lošinj za 87 — M. G. Lošće za 88. 1 pol 89. — V. T. Karlovac za 88. — S. S. Tinjan za 3. t. 87. — I. M. Bakar za 88. — Čit. Mrkopalj do 31. marša 88. — S. M. Dubašnica za pol 88. — J. K. Prhel za 87. — Dr. I. B. Karlovac za pol 88. — M. G. Kastav f. 20. — J. M. Rieka za 3 tet. za 3. — A. K. Trst za pol 88. — Dr. I. O. Rim za 88. — A. B. Marčana za pol 88. — I. B. Kanfanar za 88. — D. M. Sv. Fuška za 88. — M. B Krk za 88. — J. M. Drgud za pol 88. — B J. Brzovica za pol 88 — Dr. A. V. Djakovo za pol 88. — N. Z. Novaki za 87.

Lutrijski brojevi

dne 4. febrara.

Beč	66	8	3	83	80
Gradac	39	30	55	36	45
Temešwar	20	82	2	59	71

dne 8. febrara.

Brno	80	89	17	20	15

Trgovačke viesti.

(Ciene su razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca		100 K.	120.—	130.—
Rio blasr jako fina		„	104.—	110.—
Java „	„	„	108.—	110.—
Santos fina		„	98.—	102.—
„ srednja		„	92.—	98.—
Guatemala		„	104.—	100.—
Portorieco		„	112.—	116.—
San Jago de Cuba		„	135.—	140.—
Ceylon plant. fina		„	120.—	130.—
Java Malang. solona		„	101.—	106.—
Campinas		„	102.—	104.—
Rio oprana		„	113.—	114.—
„ fina		„	90.—	102.—
„ srednja		„	91.—	93.—
Cassia-lignea v zabojih		„	88.—	84.—
Kasinov ovat		„	480.—	450.—
Ingber Bengal		„	31.—	23.—
Poper Singaporo		„	94.—	96.—
Penang		„	75.—	77.—
Batavia		„	88.—	89.—
Piment Jamaika		„	33.—	34.—
Petrolej ruski v sodih		100 K.	9.—	9.25
v zabojih		„	10.75	11.—
Olje bombažno amarik.		„	38.—	—.—
Lecco jedilno j. f. gar.		„	43.—	44.—
dalmat. s certifikat.		„	44.—	45.—
namjeno M.S.A.j.f. gar.		„	62.—	66 —
Aix Vierge		„	73.—	75 —
fino		„	70.—	72.—
Rožiči puljski		„	5.75	6.—
dalmat. s cert.		„	7.50	7.75
Smokve puljske v sodih		„	14.—	—.—
„ v vencih		„	14.50	15.—
Limoni Messina		zaboj	3.—	4.—
Pomeranče sicilijanske		„	3.—	4.—
Mandeli Bari I.a		100 K.	72.—	74.—
dalm. I.a, s cert.		„	70.—	80.—
Fignelli		„	78.—	82.—
Riž italij. najfinji		„	20.—	21.—
„ srednji		„	18.—	19.—
Rangoon extra		„	14.50	14.75
„ I.a		„	12.75	13.25
„ II a		„	11.50	12.25
Sultanine dobro vrati		„	33.—	35.—
Suho grozdje (opaša)		„	25.—	26.—
Oliebe		„	18.—	20.—
Slanici Yarmouth I.a		sod	14.50	16.50
Polenovke sredno velikosti		„	32.—	37.—
velike		„	34.—	35.—
Sladker centrifug. v vrečah		100 K.	33.50	33.75
„ certifik.		„	13.50	—.—
Pšica Coke		„	11.50	—.—
Meadoland		„	9.50	—.—
srčtlorudeči		„	8.75	—.—
tomnorudeči		„	10.50	10.75
bohinjski		„	10.—	10.25
kanarček		„	10.75	11.—
beli, veliki		„	10.50	—.—
zeloni, dolgi		„	9.75	10.—
„ okrogli		„	8.25	8.50
mešani, štajerski		„	60.—	90.—
Maslo		„	3.21	3.75
Seno konjsko		„	4.01	4.83
volovsko		„	3.03	3.75
Slama		„	—.—	—.—
Les		„	2.80	—.—
Oglje		„		

Pozdrav.

Buenos mi nebijaše moguće na odlazku ove prijeteće i znanco radi kratkoće vremena osobno pozdraviti, činim to ovim putem i u listu, kojega čita većina Malosolacah, ključe svim srdačno s Bogom i sačuvajte me u dobroj uspomeni.

Rovinj dne 6. febrara 1888

Rajko Šinek.

Br. 90./K. Š. V.

Natječaj.

Razpisuje se natječaj na sliedeće učiteljske službe ovoga kotara:

1. Službe učitelja-voditelja II. vrsti na trorazrednoj školi u Rukavcu sa hrvatskim i na dvorazrednoj pučkoj učioni u Podgradu sa slovenskim učovnim jezikom.

2. Službe učiteljice-voditeljice II. vrsti na dvorazrednoj ženskoj školi u Kastvu sa hrvatskim učovnim jezikom, i službe učiteljice II. vrsti na mješovitoj pučkoj učioni u Podgradu sa slovenskim učovnim jezikom.

3. Službe učitelja III. vrsti na jednorazrednoj pučkoj školi u Vodicah, sa hrvatskim učovnim jezikom.

4. Službe učitelja III. vrsti na javnoj jednorazrednoj učioni u Opatiji sa učovnimi jeziki italijanskim i hrvatskim i s njemačkim jezikom kao predmetom nauke.

Plaće skopčane s timi službami mogu se izviditi u pokrajinskih zakonih za Istru 3. novembra 1874. br. 30. i 10. Decembra 1878. br. 14. kom. zak. lista.

Redovito obložene molbenice valja, ovontualno službenim putom, za četirijuh tjednah ovamo uložiti.

C. k. kotarsko školsko vieće.
Volosko, 7. febraara 1888.

Ako se čovjek hoće diviti životu, treba ju de je sasma zadovoljan, t. j. da je zdrav, što svaki dobro znade. Tako sam jako neki člnovnik, koji je dulje vremena živio u bolovao, naime g. H. Leonhart, činovnik carskog uplenog ureda Schiltigsheim u Elzasu: Vaš elixir za život je jako blagotvoran, jer uklonio nisam još tako zadovoljan bio, nego po uživku letoga.

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krst sa sidrom) uz cienu pol staklenice 2 for. ciela for. 3.50, dvostruka pako f. 6.50 uš, u svih lekarnah, te u centrali lekarnika dr. Rodiker i Comp. Hannoveru, nadalje kod H. Suvavala i Prendinija u Trstu.

KLINIKA za spolne in želodčne bolesti, nastope okužnjiva i oslabnja moške slabosti, polnije, žgeče vode, moćenje postelje, pučćnje krvi, zaklje v. do, in za vse bolezni mehurja, srebra in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju s neškodljivimi srodstvi 48—91—104

C. Strecizki,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee

Čast nam je preporučiti p. n. obćinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i joftinoće poznatu, te obilnimi moternimi pismeni i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne ureda, okružnice, račune, list. artilu i zaviške s napisom, preporučne karte, pozivnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporede, ulazzice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročišnike, punomoći, cienike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. obćinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelja u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli joftinom cienom i ukusnom izradbom.

Kod naručivanja tiskanica molimo naznačiti točno naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Torrente 12 u Trstu.

SLOVENSKI

„ŠALJIVI KOLEDAR"

za leto 1888

bogato ilustrovan

izšol je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu

po 40 nvč. komad.

Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici

po 45 nvč.

Solidan dar 80-29

za samo 4 for. 50 nv. a. vr.

odajemo od sada pripravu za obed iz pravoga c. kr. patentiranoga za cielu Evropu Phönix-srebra, koje je uvjek bielo, kao pravo 13-lotno čisto srebro u divnoj kutiji sahranjeno, sastojeći iz 6 noževah sa oćeljnim rezalom, 6 žlica za kavu, 1 stolni zvonac, dakle 31 komad, koje odajemo samo za 4 for. 50 nvč. a. vr., uz gotov novac ili poštno pouzeće. Naručbe prima Zentral-Exped.-Verwaltung, **H. Balsam,** Wien, 2. Bez., Schiffamtsgasse N. 14.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uložci
5 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
8½ „ „ „ 30 „ „

Napoleoni
kamata po pogodbi. 24—14

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.

Mjenice
na Beč, Prag, Peštu i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje
vriednosti, devize i coupone uz ½% popustbe.

Predujmljuje
na varante, saloge i dulje terote u gotovom
Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja svo živčano bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bljutak, slabi i glavobol, migrenu, jako kuckanje srca, bolesti želudčne, tor posjedujuće probavu itd. **Elixir za živce**, snaga vijem iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — pravo jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji je **prisadan svakoj staklenki.** **Cieno malo staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 s vr.** u gotovom ili poukom. — **U svih lekarnah je na prodaju** — Glavno skladište: Einh en-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u lekarnih B.S. ravale All'Amazone Trionfante, Serravalle, P. Cavana i Prendini. **Na Rieci A. Mikuzzi** 20—91

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja **Wilkonsona** popolnoma in stalno.

Prospekt zastonj.

Karol Kreikenbaum
Braunschweig. 26 49—52

Telefon br. 428

Na svakom komadu je razvidna cieua po broju

Zimska sezona 1888.

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . . sanma svilni for. 27, 32,
ODJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, . . . „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vune sa prelukom u svih bojeh for. 25
sanma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janke sa prsluci for. 22, 24, 26, 28, 30, sanma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za planinu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečke for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečke for. for. 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i vsakojako odjelo za gospodu i djeca
uz vcoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač
v **PRAGI**, Graben br. 10 nove, vis-à-vis gospeskoj ulici

Vanjsko naručbe izvršuju se točno prama pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 44—50

Na svakom komadu je razvidna cieua po broju

Kar komu ne ugaja oprejme se brez prigovora franko nazaj.

TRGOVSKA TVRDKA
Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

10—10—2

Vzorci in ceniki zastoj in franko.

Ostanek Brnskega sukna samo volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo samo volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Veloure samo volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnega blaga za OBLEKE 60 ctm širokega za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre lične 20 komolcev po-moloma f. 4.50	Kos zefira najbolji in najbolj modernega blaga za moške košulje in obi 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met. dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA samo volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 3	Deset metrov sukna za gospe samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8		Kos domačega PLATNA ¾ 20 komolc f. 4.50 ¾ 30 komolc f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 20 komolcev popolnoma, bolji ko platno f. 6.50
Ostanek štajerskega valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črteč po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.20	Deset met. Talarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risrijah 60 ctm f. 3	Deset metrov Baršena za oblek. ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotavsko blago, belo ali barvano I. f. 1.50 II. f. 1.20	Košu je za GOSPE z chiffona, vezena s košulje f. 2.50
Deset do dvanajs met. ost nkov Holandskih tapetov celo trpežnih f. 2.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna samo volna, najnovejše blago za jesenske in zimsko obleke dvojne širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelj in jeden mizni prt f. 2.50	Zaveza OD JUTE po turški-m uzoru popolna f. 2.50
Kos Chiffona Nr. C 20 komolcev popol. noma f. 3.50 Nr. CC (obšit) f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 100 ctm dolga, 130 ctm. široka prav dobr. f. 3.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh širinah ki se lepo podaje f. 5	Kanevas ¾ širok, 30 komolc fin f. 4.80, platnen 30 komolc. fin ruđeč f. 6	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 4.50	Dvojna ruta od VELURJA. ¾ dolga sama volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Želodčne bolezni ozdravi brzo in povsema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstno onake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič druzega, nego škodljiva smes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil valed svoje pripravne sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči **pravico prednosti** nad vsemi, dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi sè vsakim dnevom veče prašanje po njemu. Ta balsam bogat na delajočih snovih kineško robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodnega upliva na **prebavljenje** ni **čiščenje**, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvlanim od slabega prebavljanja zato pa ga vsi strokovnjaki in svedenci priporočujejo proti nejedčnosti, zakasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica s navodom vred stane **30** novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠĆE v LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišća v Trstu v lekarni *Marku Ranzini* i *G. B. Rezli*, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Kormine v lekarni A. Frankoni, v Tominu v lekarni E. Pellico. 10—93

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsda. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 3 „	3-mesečni „ „ 2½ „
30- „ 3½ „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrsda. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Peč, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku ½% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odpriem kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., **na vekše svote** po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 47—48—49

Broj 7. U Trstu 16. febrara 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom mandatnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se neliskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Na polazku.

Svo one prijatelje i znance, koje prilikom mojega seljenja iz rodne mi Istre u susjednu i bratsku Goricu nemogoh osobno pozdraviti, pozdravljam ovim, kličuć jim srdačan: S Bogom i do vidjenja u prvoj zgodi.

Vjek. Spinčić.

Svoji svomu.

Širom naše mile Istre pronio se poput munje glas, da je promještćen iz Kopra u Goricu narodni ljubimac i prvak, bivši kotarski školski nadzornik, zastupnik naroda na zemaljskom saboru u Poreču, profesor g. Vjekoslav Spinčić. Premještenje to iznenadilo je zaisto mnogo naše prijatelje, koji su daleko od svietskih spletakah i kojim nije poznato, da je talijanska stranka u Istri sve moguće poduzela, da se g. Spinčić više nadzornikom neimenuje i da se on iz pokrajine — ako je ikako moguće — makne. Vruća ta želja našla je odziva, a možda i odobravanja nakon onoga, što se je dogodilo u posliednjem saborskom zasjedanju u Poreču.

G. Spinčić putuje iz rodne si zemlje, za koju je uvazda spreman donieti i najveće žrtve, u susjednu Goricu, da tamo vrši svoje profesorsko zvanje. On odlazi bez dvojbe težkim srdcem — no radi sebe već radi onih, koje ostavlja, sbog svoga naroda, komu je odan dušom i tjelom. No i narodu njegovu, Hrvatom i Slovencem Istre, težak je rastanak sa svojim miljenikom, velik mu nadalje udarac gubitak, ako i privremen, svoga zastupnika i prvaka.

Tiskovni naši odnošaji nedozvoljavaju nam, da pobliže razglabamo razloge, s kojih je Spinčiću putovati iz Kopra u Goricu. Komu je iole poznato naše kukavno političko stanje, neće tražiti od nas razloga; on će ih naći lahko i sam.

Našim narodnim protivnikom uspjela je i ovaj put crna spletka. Njihovom krivnjom gubi Istra ponajboljeg nadzornika, vrstna učitelja. Al jedno jim ipak ne podje za rukom. U porečkom će saboru naime i nadalje grmiti Spinčić, braneći prava svojih izbornikah i Slavenah Istre. Toga mu neće i nemogu zabraniti sve sile ovoga svieta dok ga Bog uzdrži u životu i dok bude u Istri jednoga našega izbornoga kotara. Na njegovom čelik-značaju i na ljubavi, kojom ga prate Hrvati i Slovenci Istre, razbiti će se sve djavolske spletke i razpršiti sve maglušine, koje naši narodni protivnici nad glavom našega roda svaki dan sve to većma sakupljaju.

Odlazkom g. Spinčića gubimo dakle privremeno jednu od najradonijih silah na školskom polju, no zastupničku čast i dužnost vršiti će i nadalje onom ozbiljnošću i požrtvovnošću kano i do sada. Premda ćemo dakle gorko ocutiti njegov gubitak, ipak su — hvala Bogu — prošla ona vremena, da bi se mogla slomiti volja i sviest naroda našega u Istri odaleženjem jedne ma koli važne i uplivne osobe.

Netugnj indi rodo, već prosliedi onim putem, kojeg Ti je svakom zgodom Tvoj učitelj i zastupnik pokazivao. On — prem će biti od Tebe tjelesno odaljen — boraviti će duševno vazda u Tvojoj sredini. Biliti će i nadalje poput bržne majke nad Tobom, te kad ga bude ponvno Tvoj tužni vapaj ili veseli usklik, naći će ga uviek pripravna uza sebe.

Dielići se i mi s milim drugom i pobratimom, kličemo mu: srotan put i još srotniji skori povratak a na uspomenu pružamo mu nižo kitu cvieća, što no mu ju ovo na uzdarje savila hrvatska i slovenska ruka iz čitave Istre.

GOSPODINU

VJEKOSLAVU SPINČIĆU,

c. kr. profesoru, školskomu nadzorniku, narodnomu zastupniku, user-rodoljubu

na njegovu polazku u Gorizu dne 12. febrara 1888.

ZVONJELICA.

Ta semper amavi
Hic mihi si esset revolvis ne absendat imago.
V. Flaccus.

Iz kruga našeg moraš dakle poći
Kad sudba kruta drugamo Te zovo —
Na žalost svilju puštaš krajo ovo
Gdjo blista slavni spomen Tvojo moći...

Ti suncem bješe naše tavne noći,
I vjestnik bolje sreće, dobre nove:
Gdje pravda kraljuje gvozdeno okovo
To Istri javlja, da će spas joj doći...

Pa idi — kad već tako mora biti! —
Blagoslov neba nek Te prati svuda,
Njegova milost nek Te bodri, štiti
I ustostruči plod Tvojega truda...
I ako tielom ostavljaš nas sada,
Al duhom nećeš — nèmoćna nikada! —

Prijatelji.

* * *

Kroz naše uredničtvo prispješe gosp. profesoru Spinčiću na njegovom polazku u Gorizu sliedeći brzojavni i plameni pozdravi u vezanom i povezanom slogu, koje alfabetičkim redom dotičnih mjestnih imenah priobćujemo:

Baška. Gospodinu Vjekoslavu Spinčiću. Neizmjerno žaleći Vaš odlazak, želimo Vam na novom mjestu svaku sreću i božji blagoslov. Živio neustrašivi borioče za naša prava!

Občina i čitaonica baščanska.
Načelnik Čubranić.

Borsečo. Prigodom Vašega odlazka iz Istre, neustrašivi borioče za narodno svetinjo, istarski muče nice, vrli nadzornič o i čelik-rodoljubo, Vjekoslavu Spinčiću, izražujuVam vjekovitu harnost i uspomenu, želeć Vam mnogoljetni život na čast našu, a na podpun poraz naših narodnih dušmanah:

Članovi borsečko čitaonice.

Borsečo. Zdravo nezaboravni prijatelju, Bog Te dobri do sriedo starosti poživio u jakosti srdca i uzvišenosti duha. Vjekoslavu Spinčiću, neumornomu branitelju hrvatskih nam pravah kliče: slava!

Rajmund Jolušić, borsečki župnik.

Buzet. Najnoviji naš gradjanine! Ljubio si nas i činom pokazao da nas ljubiš do danas. Sudbina nam neprijazna tjera To od nas, ali Bog pravični dati će, da nam se skoro opeta vratiš, te ćemo ljubav i rad Tvoj još blagotvornije ocutiti.

Sugradjani i suobćinari.

Cres. Gospodinu profesoru Spinčiću. Žalimo, da nas, kućanino naš, moraš privremeno ostaviti. Bog To pratio i skoro tužnoj majci Istri povratio.

Creski Hrvati.

Cres. Veleučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, narodnomu zastupniku!

Dakle nas ipak ostavljaš, dioliš se od svoje tužne mile Ti Istre, neustrašivi poborniče naših pravah, hrvatsko-istarska koroniko, diko, uzor-rodoljubo, dosni prijatelju: najodrešitije pristajemo uz Tvoja nagnuća. Do povratka na rastanku kličemo Ti: slava!

Hrvati otoka Cresa.

Hrušica. Veleučenomu gospodu Vekoslavu Spinčiću, profesoru i zastupniku naroda!

Vore in doma pogumnemu branitelju kličeva iz vsega srca: „Na zdar!“.

Hrib se omaja i hrast, a ljubezen Tvoja, Vekoslavo — no ugasne do ubozega naroda!

Anton Rogač, dekan.
Jurij Dolšan, kapelan.

Juršići. Glas o Vašem premještaju odmah nas kao grom. Nu tješimo se znajuć, da Gorica nije na kraj svieta, kamo nebi mogli naši glasovi do Vas, a Vaši do nas doprieti. Što žešća borba za pravo, to stalnija pobjeda.

Vjerni drug Velikonja.

Kastav. Zastupniku naroda, profesoru Spinčiću, pri njegovomu odlazku u Gorizu.

Dolavca sino — dolavčo vrli!
Dolanjom Tvojim jur noumrli,
Uzoro naš!
Podi Ti s polja, u druge krajo,
Nu što je sato: plug Ti ostajo,
Uzoro naš!
Pošao srotno, dolao marno,
Evo Ti na dar srce nam harno!
Uzoro naš!

Za „Kastavsko dolavsko družtvo“:
Milan Dukić, prodsjednik.

Kastav. Na braniku prava naroda svoga neusmičuć borde; upray za to Istra To ljubi. Od nas se dioliv, ni u Gorici nećeš biti tudj, već svoji će svoga privinuti na svoju grud. Uzor djelatnosti nastruć u Tobi, mladencem pećamti uvjek medju prvaci bio si prvi. Na odlazku Tvom neka Te prati goruća ljubav i bratski pozdrav svih.

Čitaonica.

Kastav. Otcu svoga žića, umu, srcu, ruci svoga bića, ljubeznomu Vjekoslavu na polazku iz pokrajine, šilje pozdrav kćerka mu i miljenica

„Bratovšćina hrvatskih ljud. u Istri“.

Kastav. Uzor-nadzorniče, ljubimče učiteljah, veleučeni gospodine, profesoru Vjekoslave Spinčiću!

Primi pozdrav Tvojih iskrenih štovatelјah na rastanku Tvoga odlazka za Gorizu.

Tvoj ukor bio nam sladak, Tvoje opomene bile nam ugodne; jer ukorom ćudio si novaljanost, a opomenom bodrio si na rad. U školi bio si strog nadzornik, a izvan škole ljubezan prijatelj učiteljev. Tvojim čelik-značajem i strogom nepristranošću očarao si i protivnike.

Gubitka Tvoga nitko nam nenadomjesti.

Hvala Ti na Tvojoj očinskoj i nepristranoj brizi, imaj nas u dobroj uspomeni, kao što ćemo i mi Tebe.

Tješimo se čvrstom nadom, da Tvoje vrline moraju u što većem sjaju probuktiti. Budi srećan, budi zadovoljan, što Te prate stotine tisućah ljubećih srdaca.

Učiteljstvo ovoga kotara znati će ljubav ljubavlju vratiti, a medjutim kličemo Ti: srećno pošao, a srotniji nam se vrati.

Ovlašten odbor svega učiteljstva voloskoga kotara:

N. Butković s. r., naučitelj. M. Grosman s. r. učitelj. E. Defranceschi, naučiteljica. J. Vlah, učitelj.

Krk. Gospodinu Vjekoslavu Spinčiću poručite: Hrvatom su putovi trnjem posuti, ali oni napreduju. Budi Vjekoslave junak, kao što ti i bio.

Krčki Hrvati.

Lanišće. Veleučenomu gosp. Vjekoslavu Spinčiću, narodnomu zastupniku, neustrašivomu boriocu za naša sveta prava i za naš milozvučni jezik želimo: srotan put, srotniji povratak i živio na mnogaja ljeta!

U ime laniško podobćine: Ivan Ivanović-Žmak, župan i obćinski savjetnik.

Matorija. Tužnim srcem kliče gospodinu profesoru Spinčiću prigodom njegovoga odlazka iz Istre: Na svidenje!

Matorijski prijatelji.

Matulje. U novo To Vjekoslave borav ište prati ljubav žarka rodne Ti obćine, koja To je, kano da predvidja okolnosti vremena, počastnim građjanstvom očuvala za javno djelovanje na korist našega roda u Istri. Budi zdrav i vesco — želi Ti kastavko obćine načelnik

Munić.

Mali Lošinj. Neutrudivom i neustrašivom boriocu, širiocu i mučeniku hrvatske misli i svjesti, zastupniku Vjekoslavu Spinčiću, na prolazku kroz Trst izrazito najiskrenije osjećaje bratske ljubavi i štovanja u ime svih Hrvatah lošinjskoga sudbenoga kotara.

Moščenice. Odlazak dičnoga našega prvaka, čestitoga Istrana, rodoljuba požrtvovna, neumorna branioca narodnih svetinjah, diku zastupnikâ i žrtva naroda, uzor-nadzornika, vrlog svećenika, milog i nezaboravnog prijatelja, veleučenog gospodina Vjekoslava Spinčića iz tužne nam Istre, oplakuju najzahvalnija srdca:

Šumberno, Gojtan, Rubinić.

Motovun. Neznamo radi kojega pravoga uzroka odnečuju od nas neumornoga zastupnika našega na poreckom saboru, provriednoga gospodina Vjekoslava Spinčića. Premda nas to odaločenje u srdce vriedja, ipak domo tvrdo stati uz toli visoka načela prohvaljenoga gospodina Vjekoslava Spinčića i molimo dičnu „Našu Slogu“, da tomu našemu kremen-boriocu svećano izjavi najiskrenije naše sućuti. — Slava mu!

Narodni birači obćine motovunske.

Paz. Veločastni gospodine zastupniče! Žalimo vsema Vaš odlazak! Nezaboravite i nadalje na tužnu Istru! Živio!

Ant. Požar, župnik,
u ime više obćinarah.

Pazin. Nezaboravnomu, veleučenomu Vjekoslavu Spinčiću na razstanku od mile mu istarske braće, kliču iz dubine srca: „Bog To poživio na veselje svoje braće!“.

Lindarski Hrvati.

Pazin. Uzor-značajniku i rodoljubu profesoru Spinčiću na odlazku iz mile mu Istre ožalošćeni kličemo: „Srotno nam putuj, srotno i zadovoljno nam se doskora vrati!“.

Gračanski rodoljubi.

Pazin. Raztužnim srdcem diele se od Tebe, vatreni rodoljube, mili poborniče biednoga naroda vierni i zahvalni Ti

Pićanski Hrvati.

Podgrad. Št. 200. Veleučenomu gospodu Vjekoslavu Spinčiću, c. kr. profesorju in deželnemu poslancu v Kopru!

Veliko so Vaše zasluge za napredek istrskih Slovanov.

Nam ste posvetili i žrtvovali svoje neumorno delovanje, bodisi kot nadzornik naših narodnih šol, bodi si kot poslanec v deželnem zboru, kjer ste s celim navdušenjem za pravično naše stvar vsegaj so trdno borili ne samo za okraj, kateri ima čast da ga zastopate, nego za nas Slovane sploh.

Istra ponosna na svojega odličnega sina, uverjenc je, da jej tudi nadalje ne bodete odtegnili svoje krepke podpore, ako ravno ste primoran se soliti.

Podpisano županstvo smatra za svojo posebno dolžnost, izreči Vam pri tej priliki iskreno zahvalo to obćine.

Županstvo občine Podgrad u Istri, dné 11. februvarja 1888.

(L. S.) Župan: Jenko.

Podgrad. Št. 14 k. l. š. Veleučenemu gospodu Vjekoslavu Spinčiću, c. kr. profesorju in deželnemu poslancu v Kopru.

Krajni šolski svet podgradski, katerega ste vedno in krepko podpirali, izreka svoje obžalovanje, da narodna šola zgubi vestno in požertvovalno delujočega nad-

zornika-strokovnjaka in Vam izreka najtoplejšo zahvalo želeč, da bi čisto seme, katero ste z razumnim, trudnim delovanjem zasejali, stotori sad obrodilo.

Krajni šolski svet podgradski,
dné 4. februvarja 1888.

Predsednik: Jenko.

Podgrad. Veleučenemu profesorju g. Vjekoslavu Spinčiću, hrabremu borilcu za prava svojega naroda, odhajajočemu iz svojo dežolo, kliče gromoviti: Živio!

Prijateljska družba,
zbrana v Podgradu dné 9. februv. 1888.: Paulina Buchman. Olga Balzar. Lina Jenko. Sofija Šabec. Fani Jenko. Ivan Vesel, dekan trnovski. Anton Rogač, dekan. Fran Svetnič, duhoven v Progarju. Ivan Zlatoust Skorjanec, katekot i učitelj v Harijah. Juraj Dolžan, kat. i kapelan. Slavoj Jenko, trgovec.

Roč. Veleučenomu gosp. Vjekoslavu Spinčiću, c. kr. profesoru, zemaljskomu zastupniku i bivšemu kot. školskomu nadzorniku!

Vrli nadzorniče, diko i nado naša: Srotan Ti bio put! — Dao dobri Bog, da nam se čim skorije vrneš!

Jakov Jakac, učitelj u Roču. Ernest Benjovič, učitelj u Goronjoj vasi. Borno Bokar, učitelj u Lanišću.

Roč. Narodnomu mučeniku, čeličnomu poborniku narodnih pravah našega stoljetnoga patnika, veleuč. g. Vjekoslavu Spinčiću u ime svojo i povjerena im stada kličo najsrdačniji: S Bogom i do vidova!

Anto Micotić, župnik. Andrija Miklša, župnik. Fran Blašić, župnik. Jakov Lobon, kapelan.

Sv. Petar u Šumi. Veleučenomu g. Vjekoslavu Spinčiću, brauitelju naših svetinjah u znak harnosti: pozdrav i svako dobro u ubavnoj Gorici.

Svetopetarci.

Šapjane. V znamenje visocega spoštovanja in iskrene hvaležnosti izrazujemo najtoplejšo zahvalo bivšemu nadzorniku, gospodu Spinčiću, za vzpešno delovanje v prospeh šole in blagor učiteljstva. Še mnoga leta!

Makarović, Jolušić, Irman.

Šapjane. Odhajajočemu gospodu Spinčiću za njegovo neumorno in požrtvovalno delovanje kot dolželni posluuec in šolski nadzornik iskrena zahvala! Spomin na Vas nam bode vedno prijeten i nezbrisljiv.

Za občino in krajni šolski svet v Jelšanah: Sebastijan Pipp, župan.

Volosko. Javlo Spinčiću:
Služba Te Tvoja iz zemlje ovo
U susjednu brataku Gorican novo,
Al Istri na branik kad budo poć
Još jačo oružan natrag ćoš doć.

Dr. Matko Laginja.

Volosko. Žalim gubitak nadzornika, nežalim gubitak rodoljuba, jer Spinčićevo rodoljubje od Drine do Soče nepoznu medje.

Kundić.

Volosko. Hrvati Istre gorko žalo odlazak takova odličnika iz svojo sredine, a tješe se da nekna sile, koja bi ostabila voz sa uzor-otačbenikom Spinčićem. Mi s Tobom, a Ti s nama do vieka.

Vinko Zamlić, zastupnik.

Volosko. Dični zastupniče pošao sretno, vrnio se skoro.

Mijo Laginja, župnik veprinački.

Volosko. Pozdravljamo prijatelja i druga Vjekoslava Spinčića, prolazećega iz Istre u Gorieu. Njegov dosadanji rad podaje hrvatstvu Istre biljog nezbrisiv. Za klub hrvatsko stranko. Dr. Laginja.

(Imamo još pismenih i brzojavnih pouzdanicah sa raznih stranah Istre, koje kanoti i one, koje bi nam možobiti još pristjelo, objelodaniti ćemo u budućemu broju.)

DOPISI.

Iz Kopra, dne 12. veljače 1888. Deseta već godina teče, odkako u Kopru obstoji „Čitaonica," u kojoj se stiču koparski Hrvati i Slovenci, koji majčina mlieka zaboraviti nisu. Ako život njezin kroz ovo vrieme i nepokazuje Bog zna kako budnih zabavah i svečanosti, odgovara ona ipak svojoj glavnoj zadaći time, što drži na okupu u ovom otudjelom gnjezdu Hrvate i Slovence, pružajuć im priliku, da iz raznih novinâ slovjenskih saznadu, što se sve zbiva u svietu u obću, osobito pako ono na političko-kulturnom polju slovjenskom. Uza to članovi njezini, sastajući se dnevimice u njenih prostorijah, sprovodu u prijateljskom i bratinskom razgovoru i šali tako lieplh časovâ, kakovih u Kopru nikad doživjeli nebi, da nije „Čitaonice." Nemа znatnijega događaja u životu Slovjena, a osobito Hrvata, pa bio on povoljan ili nepovoljan, da se živo no kosno i koparsko „Čitaonice," koja prema svojim pravilom i slabim silam nastoji da to i činom pokaže.

Kada se je na primjer prošloga mjeseca cieli slovjenski svlet upravo netjecao, kako da što ljepše i dostojnije proslavi tristogodišnju uspomenu poroda velikoga hrv. pjesnika Iv. Gundulića i „Čitaonica" koparska je učinila, što su njoj okolnosti dopuštale. Dne 7. pr. mjeseca u sedam sati na večor sastali se svi njezini članovi u čitaonličkih prostorijah, gdje je prof. g. Franković iza vrlo liepa i shodna uvodnoga govora gosp. predsjednika Spinčića, čitao podulju razpravu o životu i djelih bezsmrtnoga Gundulića.

Da će se članovi „Čitaonice" koparske kratko vrieme poslie toga sastati u istih prostorijah, da se svečano oproste sa vriednim svojim predsjednikom gosp. prof. Spinčićem, o tom malo prije nitko ni sanjao nije.

Žalostna viest o premještaju zastupnika naroda i bivšega školskoga nadzornika gosp. prof. Vjek. Spinčića sa učiteljišta koparskoga na učiteljište goričko neugodno se je dojmila svih Hrvata i Slovenaca u Istri, ali koparskoj „Čitaonici" zadan je time najtoži udarac i nitko ga tako gorko čutiti neće, košto će ga ona.

Članovi njezini, začuv za tu nemilu viest, dugo se nisu mogli snaći, da li je to san ili java. Razabrav se malko i uviđjev sve gorku istinu, jednoglasno zaključiše požastiti svoga višegodišnjega druga i predsjednika prije njegova odlazka iz Kopra skupnom večerom i to u prostorijah čitaoničkih.

Bilo je to u subotu dne 4. t. mj. Čitaoničke prostorije pokazivalo nekako neobično urešeno lice.

Kada su već članovi posjedali oko stola, komu je na čelu sjedio gosp. prof. Spinčić, tajnik „Čitaonice" odgrnu naglo zastor sa krasno pogođjeno sliku svečarevu, koja je visjela o zidu upravo naproti njemu. Tu su sliku dali bili čitaoničari učiniti u Trstu bez znanja gosp. Spinčića i sada si možete lahko pomisliti, kako je taj dokaz velikoga štovanja i ljubavi na njegovo čustveno i nježno srce silno djelovao tim više, što ga je to upravo iznenadilo. Opaziv iznenada gdje nasuprot njemu visi njegova velika i vierna slika, do suza je bio ganut.

Obširnuma šala i prijateljski razgovor sladio je i onako već slastnu večeru, na čem sva hvala vriednomu gospodaru. Napokon se došlo i do napitnica. Prvi je ustao čestiti g. M., da nazdravi svečaru kao predsjedniku „Čitaonice".

U lieporn svom govoru orisao je on postanak i razvitak kop. „Čitaonice" iztičuć, kako ima ona svoj postanak i obstanak najviše zahvaliti večerašnjem svečaru gosp. prof. Spinčiću. On je je stvorio i stvorio, on je bio više godinah kad predsjednikom, kad tajnikom, kad blagajnikom njezinim, on je je dušom svojom zadahnuljao, on se te s njom upravo srasno tako, da se „Čitaonice" koparske bez Spinčića ni pomisliti neda. Nabrojiv ovako zasluge njegove za tu „Čitaonicu" pozove govornik članove, da skupa s njime piju na dugo zdravlje svečarevo. Gromkim i dugotrajnim „živio Spinčić" odazva se družtvo toj lieposi zdravici.

Na to ustade sam svečar, da se lieno zahvali na napitci mu zdravici spominjuć u svojoj poznatoj skromnosti, da je on doduše po mogućnosti nastojao oko postanka „Čitaonice," kaošto i oko njezina napredka, ali da je imao i vriednih pomagačah, kojim toplo preporuča neka i unapried uznastoje, da ona u životu uztrajo. Iza toga pročitao se brzojavni pozdrav tršćanskih Hrvata i Slovenaca, koji, žaloći što no mogu svečanosti prisustvovati, pozdravljaju srdačno volozasluženoga otačbenika Spinčića.

U napitnici, koju je izza toga progovorio član čitaonice g. F. iztaknuto su bilo zasluge Spinčićevo na kulturno-političnom polju.

Spinčić je, reče govornik, uzkrisitelj i duša cielega novijega narodnoga pokreta u Istri. Svako poduzeće za boljak Hrvata u Istri ili potiče ponajviše od njega, ili pako nalazi u njemu najrevnijega pobornika. Riečju i perom u privatnih i javnih sastancih svuda i u svako doba Spinčić je radio i radi svom požrtvovnošću za moralni i materijalni napredak istarskoga Hrvata i Slovenca. Da uzmogne i nadalje uztrajati na tom mukotrpnom putu, želi mu govornik što bolje zdravlje, na što iz svih grla zaori najoduševljeniji: „Živio narodni zastupnik Spinčić".

Zahvaljujući se na toj napitnici, uzvraća gosp. Spinčić, da mu je korist i napredak miloga mu naroda u svakom njegovu djelu pred očima i da će tako i buduće biti, jer te smatra svojom sretom dužnošću. Volja i ljubav njegova za to jest tako jaka, da ju samo smrt može skršiti.

Gospodin K. uzhićenimi riečmi slavi i nazdravlja g. Spinčića kao predsjedniku koparske posujilnice i hranilnice. I to je poduzeće, pokrenuto na korist narodnju od prvoga svoga početka našlo u Spinčiću najgorljivijega zagovornika. I ako već taj zavod pokazuje liepa i blagotvorna uspjeha, to imade i opet zahvaliti ponajviše ovogodišnjemu predsjedniku svomu gosp. Spinčiću. Zato mu govornik, poznavajući najbolje kao višegodišnji blagajnik to njegovo zasluge, srdačno zahvaljuje i kliče odušovljeni: „Živio Spinčić."

Svečar se toplimi riečmi zahvaljuje i na toj zdravici želeći, da taj toli plemeniti, znameniti i jedini zavod to vrsti u Istri što ljepše procvate sve na korist ubogoga i zapuštenoga istarskoga kmeta. Izmjeničnom šalom i razgovorom, nazdravicami i pjevanjem najljepših hrv. i slov. pjesama ostalo je družtvo na okupu sve do prilično pol noći, kada po svršenoj svečanosti odpratilo svi članovi svečara gosp. Spinčića do njegova stana, pa pozdraviv se srdačno s njim i medjusobno podje svaki svojoj kući..

Ovako se je „Čitaonica" koparska to večeri oprostila sa svojim i narodnim ljubimcem Spinčićem.

Iz Pule, 8. febrara 1888. „Babinu" dopisniku u broju 4. t. g. opet se nadalo koprosti se. Vidi se odito, da ga svrbo dopisi „Naše Sloge" i hoće, da se ga još počešo, to do potrobe i ošišo. Ja sam se baš nadno, da će mo ovoga puta kako mu drago pobiti, ali se provarih kruto. U posliedujem njegovom dopisu kao i u prvom on napobija, jer se je jur od djetinstva p o d b i o, već opet ne putnih žilah nastoji, kako da izabere doranske izraze i tim izkali svoj gnjev na dopisnika „Naše Sloge", koji nije kriv, ako mu istinom oči kopa. Ja uvjek očekujem da doknže, da se nije zabranilo hrvatski Boga moliti u Šojni, da se nije napalo „Slovenski Narod" kom com prošlo godino, da se nije on i njegov drug upisno kao član u „Gabinetto di lettura" roeto „Pro Concordia", da se takodjer njegov drug nije dao birati kod obćinskih izborah u Puli, ali uzalud, on na sve to mukom muči, a iz rukava sipljo u svom suhoparnom dopisu: „jaslari, guslari o sompiterni babbuini". Istina je, da tko što ima to i dieli, ali da će „Monsignor", babin dopisnik, tako nizko pasti to slično nimi izrazi odgovarati na golo čino, nismo se valaj nikad nadali. Tko mu je pružio riečnik, da li njega to izvozo biro, to neznamo. Moguće ljubav kršćanska? Stalno no. Neka slobodno uza se taj riečnik drži, mi mu zato nismo zavidni, već ga poszajnom snažaljujemo radi dostojanstva kojo žalibože predstavlja.

On iz nova nopazi na ono što je pisano u dopisu „Iz Pule" u „Našoj Slogi", već nagadja, nebi li pogodio dopisnika. Pošto nije prvi put iz svoje prazno puške u nišan pogodio, iztičuć dopisnikom „N. Sloga" jednog „imporiale regia", sada, kada mu je opet ponostalo praha na pol puta, gata, da će biti neki pop, koji šćipljo njega i njegovu zenicu, mirno janjećo. Nego i ovoga puta mu glasne dovikujem, da se je iznova „de trinco" prevario. Ako mi nevjeruje, neka čeka malo, pa će se uvjeriti, da je tako. Prosto mu medjutim sumnjičiti makar i kojega fratra ili lalka, pa ako hoće i istoga svoga zvonara, ali dok se domisli, morati će zagristi još koju krušku.

Da cilja ovoga puta u svom dopisu na nekog popa to se jasno vidi iz njegovih izmišljenih osvadah. — „L'imporiale reggio" neima ga više u kolu. Drhće ruka siroti dopisniku te nemože pogoditi pravoga dopisnika. To me stranom radujo, što me nije pogodio, a stranom jadi, da se novin radi mene sumnjiči. Rekao sam nedosljednomu dopisniku, da sam neodvisan, ali neće on da toga vjeruje, jer mu je možda netko trn u oku, pa se hoće nasj da obori.

Na kojega popa cilja u svom zadnjem dopisu, to nemožemo za stalno uztvrditi, pošto nam je poznato, da noima u Puli nijednog popa, kojemu bi se mogle prišiti osvade, načrčkane od malicioznog dopisnika.

Uztvrditi dakle nemožemo na kojega uprav popa smjera, ali nam je poznato dobro, da se u kaptolu sustolno crkvo puljsko nalazi jedan jedini Hrvat dušom i tielom, brat Dalmatinac, poštena, značajna i rodoljubna duša, kojega za takova poznadu no samo Hrvati i Slovenci u Puli, već ciela mornarica, pa i isti Talijani, koje takodjer štuje i prama kojim prijateljstva goji, dakako samo osobna. Ovoga izobraženoga mladića još u početku njegova dolazka u Pulu iz krčno Dalmacije, počeše poznata gospoda ni kriva ni dužna zaviditi. A zašto? Jer dozreo svomu zvanju ugodio tako puku svojom duhovnom službom, osobito propovidanjem hrvatskim i talijanskim, da ga neki slušaoc pohvalio u „Katoličkoj Dalmaciji", kako bijaše zaslužio. Od toga pon zlokobnoga časa, uzoše ga na ozub i na svaki način gledaše ga iz Pule odaloditi, ali roč bi, da prosvietli biskup porečki, nenahodeć u njemu krivdo, nenadjo za shodno zadovoljiti djavolskoj zavisti. Latiše se svakakvih sredstvah, da ga ocrne pred biskupom i ostalo braći svećenici, da je sramota i pomisliti. Obaviešćeni o progonstvu ovoga vriednoga mladića, nismo ga htjeli dostojno pohvaliti, kadno smo bili izazvani od „babina" dopisnika na upit: koji pop radi više na spas duše Hrvatah i Slovencah, jer smo slutili, ročemo li istinu, da će brat Dalmatinac biti još više progonjen, nogo li je bio, odkad bjo pohvaljen u „K. D". Pokrivajuć za sada crnom koprenom spletke „babina" dopisnika i drugovah mu prama bratu Dalmatinu, ja kao pravi dopisnik „Naše Sloge" poručujem dopisniku „Istre", da ako i u tom pogledu izazivljo uztrpljenje brata Dalmatinca, kanoć ga tako ocrniti pred njegovimi starešinami, da ga već jednom pusti u miru, jer ako bi se iznosilo na vidjelo sve, što se pod miroljubivim plaštom skriva, onda jao po to, dopisniče „Istre", i po trojo popove.

Svakako se pako nadamo, da će nam na dokaz nekih naših tvrdnjah u „Našoj Slogi" do potrebe naš brat dati valjano svjedočanstvo, jer ga dobro poznajemo, da rado za obći boljak naroda svoga žrtvuje svoj privatni interes, nemajuć nikakva obzira. Sve ovo, što smo o našemu rodoljubu uztvrdili, možemo čvrstimi dokazi do potrebe dokazati, kao i ono, što smo dosada u „Našoj Slogi" napisali.

Sve klevete dopisnika „Istre" prijatelj Dalmatinac neka prezirnim okom mimoidje u slučaju, da bi se još što nanj oljalo. A dok hvalimo tvoje uztrpljenje, dični brate, na ova progonstva, sokolimo te, da nakloneć junačkim duhom i da se ponosiš, što si bez razlike narodnosti u Puli od svakoga dobro viđjen i čašćen, osobito od c. kr. mornarice, čiji poglavice odkad to upoznaše, podielišo ti riedku počast, da pohadjaš njihovo zjajno družtvo „Marine-Casino" i tobom se hvalo, kako vidismo i čusmo, svakom zgodom.

Tjoši se dakle i ponosi, opet ti dovikujemo, što zalaziš u poštena družtva i obdš s uglednimi osobami, pa makar to „babin" dopisnik i njegovi pobri i nadaljo zato zavidili.

Nije li ti, ni ovo dosta, „babin" dopisniče, napadaj slobodno opet uvriedami; ali ja ću to tada podvoriti u fraku.

Mirko.

Pogled po svietu.

Trst, dne 15. febrara.

Austro-Ugarska: U carevinskom viću bijaše prihvaćena vladina zakonska osnova o porezu na slador. Trgovački ugovor sa Italijom bijaše produljen na daljih 10 godina. Kod razprave o tom ugovoru govorili su proti produljenju zastupnici Borčić i Vitezić. Prvi je predbacivao vladi, da zanemaruje trgovinu u Dalmaciji; drugi se je pako toplo zauzeo za domaće ribare preporučujuć vladi, da zabrani talijanskim ribarom okolo obalah austrijskog Primorja ribariti. Ministar trgovine branio je ugovor izjaviv, da će on roditi dobrimi posliedicami, jer da će se njim otvoriti put austrijskomu obrtu.

Prošloga čedna razpravljalo se pako o produljenju trgovačkog ugovora sa Njemačkom. Kao obično kad se radi u carevinskom viću o Njemačkoj, tako tu austrijsko-njemački liberalci i prigodom razprave o produljenju trgovačkog ugovora s tom državom istu uzveličavali zahtjevajuć, da se s njom bezuvjetno ugovor sklopi pa makar pri tom trpila austrijska trgovina. Kao kod razprave ugovora sa Italijom tako se i kod razprave ugovora s Njemačkom uzajemno podpomagaše njemački i talijanski liberalci.

Za i proti predlogu zastupnika Lichtonsteina o vjerskoj školi digla se silna demonstracija u čitavoj državi.

Odbor carevinskoga vieća, koji će izpitati zakonsku osnovu o porezu na špirit, imenovao je predsjednikom zastupnika Javorskoga, a podpredsjednikom zastupnika Plenera.

Tekućeg ćedna započeti će u Zagrebu naknadni izbori za gradsko zastupstvo, koji bijahu prošle jeseni od zemaljske vlade obustavljeni. Bude li gradjanstvo složno kao i prvi put, poslati će u gradsko zastupstvo svoje neodvisne sugradjane.

Srbija. Srbska narodna liberalna stranka, koja je na svom zboru obdržavanom 5. o. mj. u Biogradu zaključila sudjelovati aktivno u izbornoj borbi za novu narodnu skupštinu, izabrala je odbor od 15 lica u Biogradu, koji će rukovoditi izbornu borbu. Za kandidata u Biogradu postavljeni su gg. Jovan Kramanović i Jovan Angjelović. U bečkih i peštanskih listovih navještano je već iz Biograda, da će proti liberalnoj stranci voditi žestoku borbu radikalna stranka i da će propala naprednjačka stranka u toj borbi stranku radikalnu podupirati.

Bugarska: Vladavini mladoga knoza neovatu još ruše na podbalkanskih poljanah. Ustaške čete ustrajaju se u zemlji i u pograničnih mjestih, da u zgodno vrieme protjeraju nevriedne svoje vlastodržce.

Rusija: Petrogradski pouzdanik »Pol. Corr.« izvještćuje o različitih utiscih, koje je obielodanjenje njemačko-austrijskoga ugovora proizvelo na razne krugova ruske. Občinstvo shvatilo ga kao izazov i kao pradigru vrlo neprijateljskoga govora Bismarkova. Štampa je već bila mirnija, a po gotovo diplomacija, koja je obielodanjenje shvatila tako, da mu je namjera razprašiti možebitno sumnje. Govor Bismarkov je ponešto umirio dvojbe občinstva, nu unatoč moćnoj riječitosti knoza Bismarka, ostaje u svietu činjenica, da je Njemačka oružana od peta do glave i proti Rusiji, da obveze kojo je preuzela savezom radjaju nuždnom posljedicom, da jača opozicija proti ruskim zahtjevom glede Bugarske, da govor na obćem položaju u toliko ništa nemienja, u koliko iz njega neproviruje da će njemačka vlada promieniti svoje držanje napram Rusiji, i neizdaje nikakve osobitne želje, da se bugarsko pitanje uredi po želji Rusije. Uz najbolju volju neda se u razlaganjih knoza Bismarka opaziti kakvi preokret: ta razlaganja tvore samo prolazni elemenat za umirenje, a javno mnienje Rusije morati će čekati, da li će kabineti berlinski i bečki pružiti moćna jamstva za njihovo miroljublje.

Franceszka: Ministar rata predro je s predlogom, da se produlji vojnička služba sve do 45 godine.

Italija namjerava poslije sjajnih nouspjeha u Africi od tamo pozvati kući svoje čete. U Africi, da će u posadi ostaviti jedino dobrovoljce.

Njemačka: Prestolonasliedniku Fridriku pogoršala se bolest u grlu. Brzojavljuju naime iz Brlina, da su pripravni na najgore viesti iz San Remo. Privatne viesti javljaju, da je stanje prestolonasliednika zdvojno. Strukovni liečnički krugovi odvraćaju od optimizma, koji šire bulotini iz San Remo. Pučanstvo je vrlo pokunjeno.

Oficijozni jedan članak »Köln. Ztgn.« razpravlja u formi polemike proti »Novoj Prossi« misao, da rusko zaposjednuće Bugarske, nebi se moglo smatrati napadajem na Austriju, stoga da se nebi mogao smatrati za casus foederis. Drži se, da su slične izjave službeno učinjene u Petrogradu, da primire osjetljivost ruskoga dvora.

Franina i Jurina.

Fr. Poznaš onega muškca s krvavom baretcom, ki se klatari po Oprtaljskih selih, da tamo naše ljudo muti i zmućuje za šarenjačku i talijansku ljubu?

Jur. A ki ga nebi poznal ter je bil i va naših Bordih al mu ni ponogla ni sladka besoda ni krvava baretica.

* * *

Fr. Jel moguće, Juro, da ti niš neznaš, kako lepo naprodujo po Istroj ona blažena „Patrija“?

Jur. S Plćna mi pišu, da je tamo storila jako velik korak. Sedan gospodari da je poslalo molbenice na škalsko oblast, da bi jim dala talijanskoga nastavitolja za krščanski nauk, zač da njihа dona neznaju ni besedi hrvatski, da su svi „puro sangue“.

Fr. Vidiš, kako se najdo kovašnoh ljudi, ki znaju rod jednu za drugu. Ki je pak slatudijal tu finu šuplikU?

Jur. Nekl, komu je proknono va Paxino pod imenom „Londavić“ poznat bil.

Fr. Tako, tieti ni prišal s blažene zemlje, nego najbrže tamo s kranjske Ribnice, kadu lonce i rešeta delaju.

Jur. I pur, da je najdišće talijansko krvi.

Fr. Namor je!

Različite viesti.

Občinski izbori u Oprtlju. Občinare u Oprtlju upozorujemo ovim, da će se tamo vršiti občinski izbori dne 22. i 23. t. mj. Preporučamo jim što toplije, da dodju svi složno k izboru, jer od toga zavisi, hoće li sami upravljati svojim dobrom ili će ga i nadalje ostaviti u protivničkih rukuh. — Na noge dakle Oprtaljci! Kako si budete mastilali, tako ćete ložati.

† **Josip Uršić.** Prekjučer umro je naglom smrću veleč. g. Josip Uršić, župnik u Grdoselu u dekanatu pazinskom. Pokojnik, komu je bilo tekar 48 godinah, bovavio je ješte prošlog ćedna u Trstu, to je kratko iza povratka u svoju župu tamo preminuo. Vječni mu pokoj!

Vitezićev govor. U sjednici carevinskoga vieća od dne 8. t. m. izrekao je naš zastupnik g. dr. Dinko Vitezić, i to kod razprave o trgovačkom ugovoru s Italijom, poduži govor na obranu naše trgovine i obrta, naposo na zaštitu naših ribarah. Pošto nam je današnji broj zapremljen drugim važnim predmetom, donositi ćemo rečeni govor u budućem broju.

Zahvalno pismo g. Vjek. Spinčića sl. občinskomu zastupstvu u Buzetu u ime podieljenoga mu počastnoga gradjanstva:

Veleštovanomu gospodinu Franu Flegu, občinskomu načelniku u Buzetu.

Veleštovani gospodine! Vaše veleciejeno pismo 1. febrara t. g. br. 5 P., kojim ste mi javili, da me je slavno zastupstvo gradske občine Buzet, na molbu i zahtjev občinarah prostrano te občine, imenovalo jednoglasno u svojoj sjednici 26. jonara t. g. svojim počastnim gradjanom, dirnulo mo je prougodno.

Ponosim se biti počastnim gradjanom te gradske občine, zahvaljujem se najsrdačnije na toj počasti občinarom, občinskomu zastupstvu i Vam, očitujuć, da ću u Gorici i gdjegod budem to dok mo Svevišnji nepozovo sa ovoga svieta, čutiti, misliti i po svojih silah raditi za boljak pučanstva te občine i cieloga kotara, kao i za boljak svoga hrvatskoga naroda u Istri, te pripravan biti odazvati se njegovu pozivu uvjek i u svakoj zgodi.

Moleći Vas, gospodine načelniče, da budete tumačem mojih osjećajah, koli kod vriednih občinarah, toli kod slavnoga občinskoga zastupstva, bilježim se odličnim štovanjem

U Kopru, 6. febrara 1888.

Prof. Vjekoslav Spinčić,
počastni gradjanin buzetski.

Čitaonica u Kopru svomu predsjedniku. Dne 4. t. mj. priredila je koparska čitaonica svomu višegodišnjemu predsjedniku g. Vjekoslavu Spinčiću prilikom njegova soljenja iz Kopra sjajnu večer. Tečajem iste pjevalo se je razne narodne pjesme i nazdravljalo odlazećemu kao prijatelju i drugu, te začetniku čitaonice i višegodišnjemu predsjedniku, kao narodnomu zastupniku na poreškom saboru i u obće kao onomu, koji i savjetom i radom neumorno radi za boljak hrvatsko-slovenskoga naroda u Istri i kao predsjedniku posujilnice i hranilnice u Kopru, koja se je i njegovim sudjelovanjem ustrojila i u kojo odbor je spadao od njena ustrojenja kao tajnik, podpredsjednik i predsjednik. Gosp. Spinčić zahvaljivao se je na zdravicah uzvraćajuć isto i naglasujuć, da nije težko biti drug i prijatelj, predsjednik i zastupnik, kada se ima drugovo, prijatelje i suradnike, kakovi su njegovi drugovi. Od njih se on dieli tielom, ali duhom i srdcom biti će uza njo i nadalje; čvrsto je osvjedočen, da će jih i u budućo vriek naći u ljubavi i prijateljstvu. Drugovi napravili su tom prilikom i sliku dielećega se prijatelja i izložili je u čitaonici. (Vidi dopis „Iz Kopra“ na drugom mjestu. Ur.)

Veselica u Kastvu. Dne 12. t. m. vršila se u prostorijah „Narodnoga Doma“ u Kastvu veselica s programom, što no ga priobćismo u predposliednjem broju. Občinstva sakupilo se — prem nobljaše najpovoljnije vrlomo — toliko, da ga lnađe prostrano prostorije „Narodnoga Doma“ jedva obuhvatiti mogoše. Nadošlo je gostovah iz Podgrada, Bistrice, Sušuka, Rieke, Voloskog, Voprinašćine to iz cielo Kastavšćine, a svi se nabavljahu toli ugodno i naprisiljeno, kano da su članovi jedne obitelji. Domaći pjevači pod ravnanjem g. Grosmana odpjevaše svo oglašeno pjesmo vrlo točno i precizno, radi čega jim je uzbudeno slušatoljstvo burno povladjivalo. Malena deklamatorka E. Grosmanova uznosila je svojom njeznom i krasnom deklamacijom svo prisutno. Vesoloigru „Klobučar“ odigrašo domaći dilotanti na svoobće zadovoljstvo, a zahvalno občinstvo nagradilo jih živim odobravanjem. Šušnički pjevački zbor zabavljaše družtvo krasnimi pjesmami kroz celu večer, na čemu jim se animirano občinstvo živalnim pleskanjem zahvaljivalo. Hvala i s naše strane čestitim šušničkim pjevačem, najpače zborovodji g. P. Nakon odigrano tombolo, kod kojo je unišla lepa svota čistoga dobitka, stupi na pozornicu krasna Slovenka, gospodična Olga Balzar u prekrasnom vilinskom odilolu, sa bogatom narodnom vrpcom uz zlati napis „Narodni Dom“ na prsiju. Pjevači zapievaše omiljelu i poznatu pjesmu „Oj ti vilo, vilo Volebita“, a gospodična kratko vatren i domoljuban govor u prilog naše miljenice „Bratovšćine“, pak stade sabirati milodare za našu stromašnu učeću se omladinu. U tren sakupi ona 50 for. Netreba nam niti spominjati, da bijaše gospodična Balzar burno pozdravljena kod nastupa i poslije govora. Evala joj i zaćetniku te radoljubne zamali, počastnomu članu „Čitaonice“ g. B.! Dodati nam valja ješte, da bijaše narlošeno odielo gospodične lipovim lišćom, a na svakom listu u zlatu inveseno po jedno ime gg. ustanovitoljah „Narodnog Doma“.

Po doversenom programu počelo se plesati, veselo, živalno, kao što se to u prijateljskom i bratskom družtvu plesati običaje.

U vrieme odmora sakupiše se članovi i gosti u postranih sobah, gdje se uz narodnu pjesmu i domoljubno govoro ljepo zabavljaše. Zabava trajala je do same zore a svatko je boz dvojbe otišao vrlo zadovoljan, te neće lahko zaboraviti na ono časovo, koje je u „Narodnom Domu“ dne 12. t. m. onako krasno sprovod. Koli od ulaznino toli od tombole ostala je blagajni „Čitaonice“ lieps svota, te može odbor s moralnim i materijalnim uspjehom posvema zadovoljan biti, na čemu mu i mi iskreno čestitamo zahvaljuć mu se u ime članovah i mnogobrojnih gostovah.

Občinski izbori u Pulj. Vaš dopisnik obaviestio Vas je, g. uredniče, o konačnom uspjehu naših občinskih izborah a moni dozvolito, da nešto nadodam gledo tih izborah u koliko su tuj naši radnici odlučivali.

Kako Vam je poznato bijahu podieljeni izborniei u dvie stranke; mogao bi se kazati u gradjansku i radničku. Ova posliednja kandidirašo 25 gradjanah i po torieu izvanjskih občinarah, dočim je ona prva uvrstila medju kandidate samo četvoricu izvanjskih. U jednoj i drugoj bijahu samo dva Hrvata, i to jedan iz Fromentore a drugi iz Altureа. Radnici neglasovašo za gradjansku listu premda bijahu u istoj 4 glavna radnika ili meštra. O čisto narodnoj listi nedade se kod nas niti govoriti, jer su obje stranke kandidirale mužovo raznih stranakah i različitih narodnostih. Kad bi se odlučujući ovdje faktori htjeli bolje zauzeti za občinske poslove, mogli bi se lahko iztisnuti iz občinskog zastupstva naše nezovi liberalce, koji očijukaju sa poreško-pazinskom gospodom. No kojekakvi obziri a možda i nalog od zgora hoće, da se zadovolji Petru i Pavlu pak tako ostaje nezadovoljan jedan i drugi.

Iz Kopra nam pišu dne 14. t. m. Prigodom odlazka gosp. profesora Spinčića iz Kopra u Gorieu Hrvati pripravnici u Kopru ajetiše se svoje svoto dužnosti te podjoše u subotu dne 11. t. m. o 5. uri po podne k njomu, da ga sto srdačnije pozdravo. U znak velike zahvalnosti darovaše mu nakon izušlona pozdrava njegovu sliku. Gospodina Spinčića razveseli odanost mladeži hrvatske u Kopru te srdačno se zahvalv na pozdravu i odanosti, preporuči joj, da se što bolje pripravlja za svoj budući učiteljski rad. Kratko vriome iza toga došlo je nekoliko kandidata Slovenaca, da pozdrave svoga velikoga prijatelja i dobročinitelja g. Spinčića. Pošto se je gospodin toplimi riečmi zahvalio na pozdravu, odpjevaše Slovenci neke najmiljenjšmu pjesmo, po porukovav so s miljenikom svojim, razidjoše se spominjuć veliko Spinčićevo zasluge.

Mladoš hrvatska u Kopru proslavila je takodjer proma svojim silam tristogodišnju uspomenu poroda Gundulićeva. Dne 8. siečnja u 2 sata po podne sastala se je u tu svrhu u jednoj privatnoj kući. Jedan od kandidata orlsa u kratko život i djela toga našega velikana. Drugi je opet nastojno, da što jasnije razloži nekoje ljepše rodoljubne misli iz Gundulićeva Osmana. Slieđila je zatim deklamacija Šenoline pjesme „Propast Venecije“. Onim toga pjevali su kandidati najljepše hrvatske pjesme dočim su ih drugi gusiani pratili. Oko šest sati na večer svrši se sve u najboljem redu.

Ministarska naredba od 24. septembra p. g. br. 17.600. G. ministar bogoštovja i nastavo odredio je, da se djevojke, stupajuće u slovenski odjel učiteljišća u Gorici imadu po vlastitom izboru izpitati iz slovenskoga ili hrvatskoga jezika. Nadalje je isti ministar naložio dalmatinskomu zemaljskomu školskomu vieću, da kod podieljivanja državnih podporah gojenkam ženskoga učiteljišća u Dubrovniku uzima obzir isto tako na gojenke rodjene u Istri ili u kojoj drugoj zemlji zastupanoj na carev. vieću, kao i na one rodjene u Dalmaciji.

Tom je naredbom toda nogda ukinuta ona anomalija, da su Hrvatice iz Istre morale u Gorici mučiti se pomoću slovenskoga posvo nepoznatom njemačkomu ili ići na hrvatsko učiteljišće u Dubrovnik, pa ostati boz podpore.

Vinska izložba spojena sa izložbom cvietja i gospodarskog orudja otvoriti će se svdje u Trstu dne 9. junija pak će trajati do 23. junija t. g. Posebni odbor gospodarsko zadruge izdao je jur dotična pravila.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 24. do 31. prošloga mjeseca priposlaše nam predplatu sledeća:

P. n. gg. Plovanija Sv. Vital za 2 izt. za 86. 87. i 88. — A. G. Sv. Ivanac za 87. — G. T. Petravaradin za 2. t. 87. — M. V. Otok za 88. — Čit. Pul za četvrt godine. — S. N. Pazin za 3 izt. za 88. — I. P. Portole za 87. — R. B. Vilanuev. za 2. t. 87. — I. J. Studena za 88. — J. Z. Sv. Lovreč za A. V.—P. za 88. — J. B. Lovran za 87. i pol 88. — M. B Muno za 88. — Ob. Gl. Baška za 88. — T. B Rab za pol 88. — S. J. Podgrad za 88. — I. M. Trst za 88. — J. L. Montrilj za 88. — I. P. Vižinada za 87. — J. G. Pićan za p l 88. A. R. Vižinada za 87. L. J. Kastav za 1. t. 88. — A. I. Crikvenica za 88. — J. P. Sv. Lovreč P. za pol 88. — A. O Punat za pol 88 — J. M. Baška za pol 88. — Čit. Baška za 3. izt. za pol 88. — L. B Rieka za 88.

Listnica uredničtva.

Nekoju gospodu doplenike molimo, da se neozlovolje što neprioćismo do sada njihovih dopisah; drugo vaćno gradivo priećilo nas u tom, no i njihovi dopisi doći će na svietlo.

Prijateljem M. N. u P. i M. M. nesmiljemo niti pisati ob onom predmetu. Utecite se k nadbiskupu v Gorici i razložite mu zdvojno stanje narodа. Nenadjite li ni tamo zaštite i pravde tad će se prigotom hodočašća u Rim naći koja božja duše, koja će sv. Otca zamoliti da štiti pravice i vaše svetinje.

Lutrijski brojevi

dne 11. febrara.

Trst	24	10	51	22	34
Brno	20	51	66	77	3
Linc	53	23	14	62	42
Innsbruck	5	56	69	85	24

dne 15. febrara

Prag	88	17	72	32	36
Lavov	54	32	3	40	18
Hermannstadt	68	15	42	50	65

Trgovačke viesti.

Cieno se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	126.—	130.—
Rio biser jako fina	„	106.—	110.—
Java „ „	„	108.—	110.—
Santos fina	„	96.—	98.—
„ sredina	„	92.—	93.—
Guatemala	„	104.—	106.—
Portorico	„	112.—	116.—
San Jago de Cuba	„	135.—	140.—
Ceylon plant. fina	„	120.—	130.—
Java Melang. zelena	„	104.—	106.—
Campinas	„	102.—	104.—
Rio oprana	„	112.—	114.—
„ fina	„	96.—	98.—
„ sredaja	„	91.—	93.—
Cassia-lignea v zabojih	„	32.—	38.—
Macisov cvet	„	430.—	450.—
Ingber Bengal	„	91.—	93.—
Poper Singapore	„	94.—	95.—
Penang	„	75.—	77.—
Batavia	„	88.—	89.—
Piment Jamaika	„	33.—	34.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	9.—	9.25
„ v zabojih	„	10.—	10.25
Olje bombažno amerik.	„	38.—	—.—
Lucca jedilno j. f. gar.	„	42.—	44.—
dalmat. s certifikat.	„	44.—	45.—
namizno M.B.A.J.f. gar.	„	62.—	64.—
Aix Viorgo	„	73.—	75.—
fino	„	70	72.—
Ročiči pulješki	„	5.75	6.—
dalmat. s cert.	„	7.50	7.75
Smokve pulješke v sodih	„	14.—	—.—
„ v vencih	„	14.—	14.50
Limoni Mesina	zaboj	3.—	4.—
Pomeranče sicilijanske	„	3.—	4.—
Mandlji lieri I.a	100 K.	72.—	74.—
dalm. I.a, s cert.	„	70.—	80.—
Pignolli	„	78.—	82.—
Riž ttalij. najfinejši	„	20.—	21.—
„ srednji	„	18.—	19.—
Rangoon extra	„	14.25	14.50
„ I.a	„	13.75	13.—
„ II.a	„	11.50	11.75
Sultanine dobre vrsti	„	93.—	95.—
Suho grozdje (opnače)	„	25.—	26.—
Cibeba	„	18.—	20.—
Slanik Yarmouth I.a	sod	14.50	15.—
Polenovke srednje velikosti	„	56.—	57.—
velike	„	34.—	35.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	93.25	93.50
Fižol Coka	„	13.50	13.75
Mandoloni	„	11.50	11.75
svetlorudeči	„	9.75	—.—
temnorudeči	„	9.—	—.—
bohinjski	„	10.75	11.—
kanarček	„	10.—	10.25
boli, veliki	„	11.25	11.50
zeleni, dolgi	„	10.50	—.—
„ okrogli	„	9.75	10.—
mošnji, štajerski	„	8.25	8.50
Maslo	„	00.—	00.—
Sano konjsko	„	3.91	3.75
volovsko	„	4.01	4.82
Slama	„	3.03	3.70
Les	„	—.—	—.—
Oglje	„	2.80	—.—

Br. 100. a)

Oglas natječaja.

Podpisano glavarstvo daje ovim do obćenitoga znanja, da je obć. zastupstvo u izvanrednoj sjednici od 12. tek. mj. točko II. odlučilo godišnjih 500 for. plaće, izplative u mjesečnih obrocih unaprijed i uredov. paušal za obć. tajnik-blagajnika, koji bi ovo izpražnjeno mjesto popunio.

Molitelj mora poznavati podpuno u pisanju i govoru hrvatski, kao uredovni, talijanski i po mogućnosti njemački jezik, te svoje molbe podkriepljene dotičnimi svjedočbami podastrijeti podpisanomu glavarstvu u roku od 14 danah od dnova kojeg se ovaj oglas oblelodani.

Imati će prednost oni, koji bi mogli dokazati, da su se dobro izvježbali u obćinskih poslovih u bud kojoj obćini.

Glavarstvo obćine.

Žminj, 12. febrara 1888.

Perlć, načelnik.

Br. 169. b)

Oglas natječaja.

Usliod zaključka obć. zastupstva u sjednici od 9. jenara odnosno 12. febrara t. g., razpisuje se mjesto obć. liečnika u Žminju sa godišnjom plaćom for. 500 (pet sto) izplativih u četiri godišnja obroka iz obćinske blagajne.

Molitelj mora uz ostalo dokazati podpuno poznavanje hrvatskoga jezika, koji se kod nas malom iznimkom obćenito govori, te podastrieti dotične molbe u roku od 3 (tri) mjeseca, od dana, kojeg budo oglas oblelodanjem, podpisanomu glavarstvu.

Tko želi potanja obrazloženja, neka se obrati na podpisano glavarstvo.

Glavarstvo obćine.

Žminj dne 12. febrara 1888.

Perlć, načelnik.

Na prodaj je v tiskarni Dolenc v Trstu, cela sodnijska obravnava Maffei-Ribos v nemškem jeziku, obsezajoča okolo 100 strani in 6 litografičnih podob. Cena 25 novč.

Br. 3.

Razpis natječaja.

„Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri“ dioliti će i ove godine podporu siromašnoj, dobro učećoj se mladeži.

Molitolji, koji po §. 1. i 2. društvenih pravilah imadu pravo natjecati se za podporo, neka svoje molbe, poduprte svjedočbom siromaštva i prvog poljeća tekućo školsko godine ili položenog iz kojeg glavnog predmeta, odboru u Kastav do 10. marča t. g. pripošalju.

U Kastru, 10. februara 1888.

Odbor „Bratovščine hrvatskih ljudi“.

A. Turak, prodajednik. J. Vlah, tajnik.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vpladila.

V vrsdn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2¼%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2 „	3-mesečni „ 2¼ „
30- „ 2¼ „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim se napisane, katori se nahajajo v okraju, pripisuje se nova obrestna tarifa na tromesečne odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrsdn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestii.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Innsbruck, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odpertjem kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostil 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 43—48—40

SLOVENSKI

„ŠALJIVI KOLEDAR“

za leto 1888

bogato ilustrovan

izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu

po 40 nvč. komad.

Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici

po 45 nvč.

Dr. MÜLLER-JA

najnovejše delo o slabosti, oslabelih živcih, o zastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah

KAROL KREIKENBAUM

26 Braunschweig. 52—53

KLINIKA za spolne in želodčeve bolesti, nastop okužanja i oslabenja moške slabosti, poluelje, žgečo vodo, močenje postelje, pušćanja krvi, zabitje vode, in za vse bolezni mehurja, drobu in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 49—60—104

O. Strecteel,

specijalni zdravnik Linden am Hadenese

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno ove Želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slabe prebave, slabol, jake kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izteka, koje su svako za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje samo dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieno 1 staklenke **60 nvč.** 1 veliku staklenku **1. 1·20** prama poštnom pouzdu ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavne skladišće: M. Schulz, Hannover, Esplanadestrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mixnan. 20—31

Najboljši

papir za cigarete

18-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyer in Henryer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vsečiliščU, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, kor v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

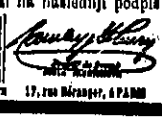

FAC-SIMILE DE L'ETIQUETTE 17, rue Bérenger, à PARIS

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

prodaja

TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad; Z pošto 5 kr. več.

E. KRAMER,

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 429

Zimska sezona 1888.

Telefon br. 429

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . sasma svilni for. 27, 32.
ODJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vuno sa prelukom u svih bojah for. 25
sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janko sa prsluci for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putova ju, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pisarnu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 30, 28, 30, 35
pravi turski za svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečke for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečko for. for. . . . 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i svakojako odielo za **gospodu i djecu**
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač

v **PRAGI**, Grabon br. 19 novt, vis-à-vis gospeskoj ulici

Vanjske naručbe izvršuju se točno prama pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 46—50

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

TRGOVSKA TVRDKA

10—10—8

Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja prati povzetju:

Kar komu se ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Uzorci in cenik zastonj in franko.

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 8.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnoga blaga za OBLEKE 60 ctm široka za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcev poluvuna f. 4.50	Kos zefira najboljin in najbolj modernoga blaga za moške košulje in obl 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8		Kos domačega PLATNA ¾ 29 komolc. f. 4.50 ¾ 30 komolc. f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, bojli ka platno f. 6.50
Ostanek štajerske. valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 3.70	Deset met. Velarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Barsena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotavsko blago, bele ali barvaste 1 f. 1.80 II. f. 2.20	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 3.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov za celo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleke dvojna šir-kosti f. 4	Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turškem izzoru popolna f. 3.50	
Kos Chiffona Nr. C 20 komolcev popol vonna f. 3.50 Nr. CC najboljše baže f. 6.50	Ena kenjska PLAHTA 100 ctm. dolga 180 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopice za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 3	Kanevas ¾ širok, 30 komolc. lila f. 2.90, platneni 30 komolc. lila rudeč f. 6	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 1.50	Dvojata ruta od VELURJA. ¾ dolga sama volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik **H. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 8. U Trstu 23. febrara 1888. Godina

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 30 nč.; za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom nalogom (assegno postale), na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako ... i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

GOVOR

narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 8. febrara prigodom rasprave o trgovačkom ugovoru izmedju Austro-Ugarske i Italije:

Prije svega moram izjaviti, da se nemogu složiti sa razlaganjem g. zastupnika tršćanske trgovačke komore (vitez Stalitz. Op. ured.), u onoj točki, kojom je tvrdio, da se nesmije ovaj trgovački ugovor, pošto je sklopljen, kritizirati. Kad bi to vriedilo, tada bismo bili danas uzaludno vrieme tratili. Ja mislim, da je u najvećem interesu svijuh nas, da koristi i štete ovog predmeta raspravo iztaknemo, da uzmognemo tada polag toga glasovati. Također nesložkom se sa istim gosp. govornikom u jednoj drugoj točki, gdje se je naime pohvalno u tom izjavio, što bijaše u gospodarstvenom odboru predloženo, da se pozovu odaslanici iz Istre i Dalmacije, od kojih bi se saznalo njihovo mnienje o trgovačkom ugovoru. Pak što se je dogodilo s tim predlogom? Jednostavno nebijaše prihvaćen. Na mjesto izreći odboru pohvalu, mislim ja, da bijaše to zabacenje za nas južnjake vrlo škodljivo; pošto bismo bili mogli mi, da smo došli u odbor, ipak u jednoj ili drugoj točki razjašnjenjah podati.

Što se tiče samoga trgovačkoga ugovora, to se mogu sa razlaganjem prvoga gosp. predgovornika (zastupnika dalmatinskoga Borelića. Op. ured.) posve složiti. Ono što, što je on obzirom na Dalmaciju koli glede carine toli glede obalnog brodarenja i ribarstva kazao, vriedi posve i u svemu također za Istru. O ustanovah carine nedu da obširnije govorim, već mi je osvrnuti se na tri ili četiri predmeta sa malo riečih i tada preći na glavni predmet mojeg razlaganja, t. j. na ribarstvo.

Čudnovato je, što se koli u izjavah visoke vlade toli u odborom izvješću na dva proizvoda: bademi (mandole) i smokve udarena carina, finančijalnom carinam nesvilje. To je po mojem sudu posve krivo, jer proizvadja Dalmacija i Istra ove predmete u velikoj množini. U prijašnjem ugovoru bijaše dakle ta obrana posve potrebita, to što se je sada u novom ugovoru tu carinu posve nerazmjerno snizilo, nije samo za orar, radi gubitka prilično dohodka, već također za poljodjelstvo obijuh zemaljah, Dalmacije i Istre, od veliko škode.

Što se tiče primitka, o kojem se dosada izjavišе gg. zastupnici obzirom na spojenu carinu, to je samo carina jednog jedinog predmeta, naime onoga od voća, našla priznanje od strane g. zastupnika tršćanske trgovačke komore. Svi ostali govornici govorili su obzirom na tu carinu proti ugovoru, dapače isti g. zastupnik za Sternberg, koji je nekim pjesničkim poletom započeo, izjaviv se za oživotvorenje carinske sveze sa Italijom kao skorog dogodjaja, nije mogao od manje a da nepodvrgne ovaj ugovor oštroj kritici. Odatle sliedi, da smo se mi, umjesto da se tomu carinskomu savezu približimo, ovim ugovorom, koji nije samo poljodjelstvu već dapače i obrtu nepovoljniji od prijašnjega, još više od istoga odaljili.

Njegova preuzvišenost g. ministar za trgovinu naveo je doduše koristi, koje bi imali od toga ugovora uživati Trst, Gorica i južni Tirol, no za Dalmaciju i Istru nije nam mogao podati nikakva utješljiva izgleda, pak zbilja i neima nikakve ustanove u tom ugovoru — izuzmo li se nižu carinu za maraškinu, koja nije, pošto se ju u maloj mjeri u Italiji izvaža, od nikakve poveće važnosti — neima kako rekoh nikakve ustanove u ugovoru, koju bi se moglo uzeti kao pogodnost za Istru i Dalmaciju. Svo ostalo ustanovo jesu kao što to kaže i samo izvješće gosp. ... stitelja, točke, a jedno takovo neizmjerno bremo jesu upravo i prisanja, koja se je obzirom na ribarstvo i obalnu plovitbu Italiji učinilo. Dalmatinci te Istrani mogu dakle u tom obziru kasati: podielila si haljine moje.

Što se tiče ribarstva, ustvrdila je njegova preuzvišenost g. ministar trgovine, da mu nije tako snvna povlačna mreža (occhia) štetna. Ja bi pako proporučio njegovoj preuzvišenosti, da čita spise, koje su o tom strukovnjaci napisali. To su poimence djela „Ribarstvo na istočnoj obali jadranskog mora“ od dr. Karla pl. Marchesetti-a, ravnatelja trščanskog narav oslovnog muzeja, kano i izvješće, predloženo mjesece maja 1882. od ravnatelja dvorskog šlivinarskog muzeja, dra. Steindachner-a, koji bijaše upravo radi toga u Dalmaciji poslan, da prouči ribarske odnošaje na licu mjesta. U tom se izvješću ističe neizmjerna škoda, koju se nanaša ribarstvu kočon i u obće porabom povladnih mrežah.

Da se nalazi ribarstvo sbilja u nazadovanju nipošto pako u napredovanju, jest onaj gospodi, koja u onih pokrajinah živu, to koja poznaju točno okolnosti, tako poznata činjenica, da o njoj nitko niti podvojiti nemože. Tu škodu prouzročuju domaći ribari osobito tim, što upotrebljavaju sredstva, kojimi ribu omamljuju ili samo tako uništuju, kao n. pr. nogašenim vapnom ili miješnim sokom biljke miješnice (miješor-Euphorbia Wulfoni), ili napokon dinamitom, čim se uništuje zarod a nesmrćeno se ribe plaši i odganja tako, da pobjegnu u tudje krajeve.

Da se pako nanaša ribarstvu mnoga veća škoda ribanjem Coxotah, obćenito je poznato.

Interpelacije, podnesene u tom obziru već od dosatak godinah u ovoj visokoj kući i rasprave, koje su vodile kod sudovah onih pokrajinah, razjasnjuju rečeno što jasnije.

Kad sam bio prije dva mjeseca kod kuće, vidio sam sam 30 dozantskih lađah na jednoj točki u blizini obale. Izgledalo je to upravo kao brodovlje, koje nije u odaljenosti jedne milje, već kod samo obale ribarilo. Ne to upozorih ondje nameštenoga činovnika, komu je povjeren pomorski i zdravstveno-policajni nadzor; pitao sam ga kako on može trpiti što takova, pošto je to ipak, proti postojećim ugovorom i zakonom. Činovnik taj podnese o tom preko lučkog kapotana u Lošinju izvješće na pomorsku oblast u Trstu, a moni je ovdje pohvalno iztaknuti, da je pomorska oblast odmah takovo mjere poprimila, da se onaj slučaj nije kasnije više ponovio. No tko nam može jamčiti, da se to neće nakon dva ili tri mjeseca opotovati? Da se tomu izbjegne, usloabdjam se podastrieti rezoluciju, koja glasi (čita):

Pozivlje se visoku vladu, neka nastoji, da se točno izpune uvjeti, pod kojimi bijaše u zaključnom zapisniku pomorsko-trgovačkoga ugovora, sklopljena izmedju Austro-Ugarske i Italije dne 7. decembra 1887., stanovnikom talijansko obale jadranskoga mora iznimno priznato pravo ribarenja uzduž naše obale, polmoneć da oni neribare unutar obsega od jedne pomorske milje od obale, pridržano izključivo za stanovnike obale, to da oni vazda strogo izvršavaju u ovoj polovini državo obstojeće propise o morskom ribarenju, naposo ono zabrano proti takvomu načinu ribarenja, koji je štetonosan ribljemu zarodku.“

Ovo je — kako ja sudim — bezuvjetno potrebito, jer kako rekoh, pomorska oblast pazi doista na to, da se ovo ustanove ugovora točno ovršavaju, nu podredjeni činovnici nečino toga uvjek.

Na koncu uslobodjam se još spomenuti, da se je u Trstu prod nedavno dogovaralo, kako da se ustroji ribarsko jedno družtvo. Ti dogovori dospjeli su dotle, da su — kako mislim — pravila toga družtva jur visokoj vladi na potvrdu podnesena. Svrha tomu družtvu označena je podrobno u §. 2. dotičnih pravilah. Ta se sastoji osobito u tom, da morsko ribarstvo i srodni tomu obrt pospješava, da se bbljo i racionalnije izcrpljuje korist od mora, te da se poboljša materijalno stanje ribarah. Svrha je dakle toga družtva osobito u tom, da se možemo sa tršćanskimi“ ribari natjecati. Ova svrha jest vrlo pohvalna, a ja nemogu od manje a da neproporučim visokoj vladi što topljlje, da oživotvorenje toga družtva to njegovo podnositje i materijalno i moralno što više moguće podupriti izvoli. [Dobro! dobro! na desnici.]

(Gornja resolucija našega zastupnika bijaše dostatno poduprta i konačno prihvadena.

Svoji svomu.

(Dalje.)

Bačvo (podobćina Višnjana). Narodnomu poborniku i prvaku, voleučenomu g. profesoru Spinčiću iskreno se zahvaljuju za sav njegov trud, uložen za istarskoga patnika i sazivlju na nj božji blagoslov zahvalni mu i vazda odani:

Štovatelji iz Bačvo
(sliedi 17 podpisa).

Il. Bistrica. Promilomu pobratimu, prijatelju i štovatelju prigodom njegovog odlaska iz tužno Istre u Goricu, kliču mu najsrdačnije: srotno pošao a srotnije se povratio. Frano, Paulina, Olga, Ugo.

Kastav. Hrvatski rodoljubi mnogobrojno sakupljeni kod zabave dne 12. t. m. u „Narodnom Domu“ u Kastvu duboko žaloć odlazak prijatelja i podanstnog člana voleuć. g. profesora Vj. Spinčića iz premile nam Istre, kliču mu što srdačnije: s Bogom Vjekoslave, diko naša!

Kastelier (obćina Višnjada). Rastajuć se sa narodnim miljenikom, neustrašivim branteljem naših narodnih pravah g. profesorom Spinčićem želi mu što srotniji put i još srotniji povratak u premilu mu Istru. Rodoljubi Kastelirski
(sliedi 18 podpisa).

Klana. Neustrašivom boriocu za narodna prava, čelik-rodoljubu i uzor-značajniku, gospodinu profesoru i voleuzasluženom nadzorniku Vjekoslavu Spinčiću na odlazku s Jadranskog mora k luzurnoj Soči kliče mu gromovito: „Slava! i živio na mnogaja ljeta!“ — njegovi iskreni: Štovatelji i istomišljenici.

Koparski okraj. Veleđastnomu gospodu Vekoslavu Spinčić-u, c. kr. profesorju itd. ter bivšemu našemu c. kr. okrajnomu šolskomu nadzorniku! Vem, da preskromna in nedostatna je naša poslavitev od Vas, Veleč. g., kot našega nadzornika, s par vrsticami na papirju.

Dovolite da se poslovim od Vas v svojem in svojih drugov imenu uverjen, da izrazujem njih vseh misel in željo ko izrečem, žalost nad izgubo Vas, kot šol. nadzornika.

Bili ste nam, no le nepristransk v svojem področju, temveč tudi ljubez prijatelj in svetnik v marsičem.

Borili ste se tudi v zboru kot dež. poslanec, jako častno in koristno i za naš učiteljski stan: za njega spoštovanje i blagostanju. Za kar se no more drugačo nego izreči Vam: prisrčna hvala.

Nadejamo se, da tudi v bodoče nas nečeto zapustiti ob svojo pomočjo na toj poti.

Bodite, Veleč. g. tudi uverjeni, da nam ostaneto v blagem spominu ob svetlim uzornim poukom in besedo. —

Na novem, Vam odločenem mestu, v solčnej Gorici, Bog spremi Vas, kakor v vsem svojem življenju, tapošno za prosveto i blaginjo človeštva i naroda našega.

Na mnoga leta, zdravstvujte!

Spoštovanjem se Vam v slovo uklanja tor prisrčno pozdravlja.

Jedan za slovensko učitolje koperskoga okraja.

Krk. Častiti Vjekoslave! „Veritas odium parit,“ a za značajnike, kako da nije sadašnje vrieme. Istarskoga Hrvata i u obće Slavena držim za jedino uporište državo, u ovih naših stranah, te kad pomislim na sadržaj zadnjega lista, što ga po novinarskih vjestih pisa prošloga kolovoza talijanski zastupnik Bonghi sakupljaču milodara za Dogaške ranjenike po Istri, osobito gdje veli, da je odpremito ratnomu ministarstvu svotu od 425 libara „što nam prispjela iz mjest (Poreča i Bujah), u kojih se talijansko čućenje stoga ovo to življe pokazuje, što još nosačinjavaju dio kraljestva“; pa dalje: „Svjedočanstvo, koje nam poručujete, da pučanstvo onih mjest dlčli s nama veselje i žalost, jamči nam za stavno, da će bit jednoga dana — koji nemože bit jako odaljen — oni, kojih sada spaja ljubav, sjedinjeni po umjeći i razboritosti vladavinah, po uzhićenju i sviesti puka u jednu državu“; neznam u istinu protumačiti njekoje dogodjaje u Pokrajini.

Medjutim izraze harnosti i ljubavi, što Ti prigodom Tvoga odlazka šalje Istra, dao Bog! da Ti ojačana i slavodobitna odvrati novimi lovor vienci uz srdačni s Bogom! Tvoj brat prijatelj i drug
Dr. Fran Volarić.

Labinci (Višnjanšćina). Promili druže i prijatelju, zastupniče naš neustrašivi, dielećí se s Tobom i na polazku Tvomu iz rodne Ti Istre šaljo Ti putem dično „Sloga“ najiskrenije pozdrave i vruće žolje, da nam se opet ćim prije vratiš!

Tvoj vazda vierni G. Strukelj
(u ime svojih jednomišljenikah.)

Lindar, 12. veljače 1888. Kao grom iz vedra neba nas ošinu, te dušom potrese prožalostna viest, da je mnogozaslužni naš prvak i zastupnik, nenadomestivi c. kr. kotarski školski nadzornik i profesor u Kopru, voleučeni gospodin Vjekoslav Spinčić premješten u Gorieu. Mi doista nezamo ni razloga ni uzroka tomu nenadanom premještenju, al zašutjeti nipošto nemožemo, koli nas boli toli veliki gubitak dičnog našeg otačbenika, komu želimo srotan put k nečaj brdi Slovencem, a još srotniji čim skoriji povratak k nama! Mi smo čvrsto osvjedočeni, da ni na novom svojem mjestu neće zaboraviti nas, nego da će i ondje svima silama raditi za biednu braću, da joj izvojšti ono pravo, što ju po Bogu i zakonu idje.

Na tužnom razstanku kliču Ti, prevrlodni zastupniče, iz dubine ranjene duše: slava Ti! Lindarski Hrvati!

Lindar. Prigodom odlazka naše pozjanice, voleučenoga g. profesora i narodnoga zastupnika Vjekoslava Spinčića u susjednu Goricu, kliče mu gromko: srotno išao i brzo se vratio. Štovatelj odani
Bartul Vitozić, župnik.

Maroziga: Svoga miljenika i dobrotvorca, voleuučenoga g. Vjek. Spinčića prigodom njegova razstanka od rodne mu zemlje sa najsrdačnijim ga i najsrotnijim „z Bogom“ prate njegovi žarkom ljubavju odani mu prijatelji:

Ivan Plauinšek, župnik,
Ivan Nekorman, učitelj.

Marčana. Izvolite javiti prijatelju mi Spinčiću: Tvoj premještaj dični Vjekoslave, sili nam suzu žalostnicu na oko, ali nas zato stalna tješi nada, da je stoljetnomu patniku pobjeda toliko bliže. Bog predobri uzdržao Te zdrava i sila na novom mjestu, da se na skoro okriepljen nam vratiš. Diko naroda, do vjeka vjeran Te prijatelj na odlazku pozdravlja gromkim: živio i do vidova! Bonigar.

Mentrilj. Neumornomu narodnjemu radniku, uzor rodoljubu, g. Vjekoslavu Spinčiću prigodom njegovog razstanka sa rodnom mu pokrajinom pozdravljaju ga

što srdačnije želeći mu svako dobro najpače brz povratak.

Rodoljubi Montriljski i Novački.

Občine Višnjan. Veleučenomu g. profesoru Spinčiću, narodnomu zastupniku na zemaljskom saboru u Poreču, velezaslužnomu rodoljubu, premilomu našemu braniteliu i zagovorniku, kliču kod njegovog odlazka iz tužne Istre nasrdačniji: s Bogom, srotno pošao i srotno se vratio!

Rodoljubi Višnjanski
(sliede 22 podpisa).

Pazin. Vjerujmi, tvoj predvidjeni promještaj polučio je upravo protivno onomu, što su od njega očekivali. Ljubav do roda se zagušiti neda a pravo i pravica će i onako pobjedit. Dr. Ante Dukić.

Podgrad. Mili prijatelj! Usoda je taka. Trudnoga dolovanja treba prej nego se pribori mrvica za narod, ki je v tacih žalostnih razmerah, kakor naš v Istri. In ne samo dolovanja treba, nego tudi ologa značaja, kakoršen je Tvoj, izrednih sposobnostij, kakoršne so Tobi dane, železno voljo, kakoršne noma vsak a Ti je imaš v polnoj meri.

Kajti zapreke so velike!

A s taolmi vrlimi lastnostimi oborožen mož ne ustraši se nikake zapreke!

„Tvrd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadar je braniti čast in pravdo narodu i jezika svojemu".

Tako nas uči Jurčič i toga načela držal si se vedno, tako boš delal tudi v bodoče, dasi ne bodeš več tako tesno svezan z nami, kakor si bil do zdaj.

S prirojeno temeljitostjo navdušoval bodeš slovenska ukažuljna dekleta v slovenskoj Gorici za predmete, katere si si izbral, a v prostom času splaval bodo Tvoj duh v ožjo domovino, kjer Ti je zibelka tekla, v tužno Istro, katero ognjevito ljubiš, kakor sin neurečno svojo mater ljubiti more, kateroj žrtvuješ vse svojo i samoga sebe.

In prišel bode čas, ko bodo Tvoja načela zadobila celo veljavo. V Istri zavladat bodo nov, naraven red in pomlajena stopila bo v kolo sestor, okrašena z biserom pravoga napredka.

To bodo tudi tebi zaželjeno plačilo! Želeč Ti srečno potovanje, pozdravljam Te iskreno. Tvoj zvesti prijatelj i drug

Slavoj Jenko.

Podgrajo. Slavno uredništvo „Naša Sloga"! Zaznal sem, da se je poslovil veleznašelni rodoljub, provrodni boritelj na političnem i šolskem polju pruč. g. Vekoslav Spinčić od svojega poslovanja kod kojega je mnogo let s sijajnim vspehom radil. Najuljudnejši prosim slavno uredništvo, neka blagovoli v ime podpisanega i ovdošnjih somišljakov izraziti mnogočastnomu gospodu c. k. nadzorniku profesoru i dičnemu zastupniku Slavonov istarskih naj dobukojše sožalenje radi velikoga zgubo tako pogumnega branitelja tužnih sorojakov, i plodonosnega delovanja na izobrazbo milo mladino. Tisućera hvala za vse znaluge kod izobrazbo mladino i za boj za prava zatiranoga naroda. Gospod profesor sme o sebi trditi, da je spolnil izrek pesnikov:

Ni praznik predragi ne naše življenje,
Življenje naj bode delavan dan
Od zore do mraka rosan i potan
Si izjšaj — slajšnj človeško terpenje.

Štovo Jenko, vikarij.

Progarje. Blagorodni gospod M. Mandić! Ponižno prosim gospod veleučenjeni urednik „Naše Sloge", da v mojem imenu izrazite veliko žalost nad zgubo našega veleučenoga gospoda Vekoslava Spinčića. On nam je bil pravi šolski prijatelj in veliki dobrotnik mladine. Z Brkinskih hribov prčko snežnih bregov mu kličem: Z Bogom mili Vekoslave!

Bog Vas čuvaj in ohrani nam še zdravega na mnoga in mnoga leta.

Pozdravlja Vas

Fran Svetin, duhovon in pomožni učitelj.

Rukavac. Milomu prijatelju, čoliku značaju, uzor otačbeniku, veleučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, na odlazku u Gorieu, dovikuje srctno!

Anto Puž, kapelan.

Sušnjevica. Za veleučenoga g. Vjekoslava Spinčića, profesora u Kopru. Putem nepokolebivo „Naše Sloge" rado priznajemo Vaše, veleučeni gospodine, svestrane vrline, tor zahvaljujemo Vam se srdačno na neumornom, rodoljubivom radu, toli na školskom koli političkom polju.

Vatronih govorah na Porečkom saboru, izrečenih od Vas, veleučeni gospodine, u korist nas istarskih Hrvatah, siromahah kmotovah, sjećat ćemo se na radošću dok nas jednoga budo.

Mi smo se od srca veselili doznav kako malobrojna četa neustrašivih naših branitoljah, med kojimi ste i Vi, naše milo hrvatsko majko vrli sine — okrenio i odvažno boj bije, proti premoći bezobzirnoga protivnika, premda dobro znamo, da na sramotu 19. vieka, sila razlogu nepopušča.

Žlokobna pako viest, da nas imate, veleučeni gospodine, do mala ostavili, zadjenula nas je sve u crno.

Oj crna sudbino! svezanih li rukuh predaješ nas nemilo ljutomu Kananejcu!

Vam, veleučeni gospodine, junače neustrašivi, neporočni, srečan put na novo Vaše mjesto. Milo nam pozdravite našu predragu braću na Goričkom, koji su srotniji negoli mi, imajuć protustranku pravednuju nego li mi, jadni Istrani.

Iz srca čestitamo našoj tamošnoj miloj braći na novom dobitku, dočim mi zahvalni Vam, veleučeni gospodine, učinio doma svoju djcou sa poštanjem izgovarati dično ime: Vjekoslava Spinčića, zagovornika i branitelja istarskoga patnika na Porečkom saboru! Rodoljubi Sušnjevičanski.

Tatre. Mnogocenjeni gospod profesor Spinčić! Iz globočine svojega srca se Vam toplo zahvaljujem za Vašo prijaznost, katero sem vse čas Vašega službovanja od Vas užival. Bili ste nam učiteljom kot šolski nadzornik, pravi dobrotnik. Želim Vam toroj tudi v toj novoj službi trdno zdravlje, popolno zadovoljnost in božji blagoslov! Vaš hvaležni in pokorni sluga

Martin Košič, učitelj.

(Dalje sledi.)

DOPISI.

Iz Malog Lošinja. („Čista sreda" u Malog-Lošinju dokanuta.)

Koli tužna i bolna srca ladamo se pera, da po pismu našeg izvjestitelja višjoj oblasti priobćimo ostentativni i provokatorni čin izbivši se čistom na „čistu srodu" u dekanatu malološinjskom. Onog po katolike toli znamenitog dnova polotila nekolicina obojeg spola ljudi iz Malog-Lošinja u obližnjo mjestance Ćunski, da dado valjda oduška svojim u mesopustno doba uzavrelim gorudim strastim. Da pako budo družba što veselija i radostnija u svojih po crkvenih zakonih absolutno zabranjenih zabavah, narudžila i ponila sobom volološinjsku glasbu. Kako so onamo pilo, jelo, pekło janjce itd., to kako se na povrčku slavodobitno nalik rimskim pobjedonosnim narodom ulazilo u grad malološinjski uz sviranje glasbe i kriku krioštećih se krapavih grlah, i pošlo na plos u prostorije društva „Unione", to jednostavno mimoilazimo. Samo napomenuti nam valja, da je pučanstvo lošinjskog dekanata protrpilo svoćobu sablazan, to da je silno ogorčeno, što je vidjelo u srudini tih novovjekih doljah i gazitoljah crkvenih zapovjedih a i društvenog medjusobnog štovanja i upravitolja lošinjskog kotara političkog u osobi g. Lasciac-a. Pa kako i neće, tć biti će valjda znana našim čitaocem pobožnost i strah božji, koj vlada od vajkada na otocih u obće, a napose u dekanatu lošinjskom? Naši hrabri i krčni lošinjski kapetani ponose se u društvu sa svojimi ruzarji i inimi molitvami, koje su oni sa svojom mornarskom družinom svakog dnova govorili pod vedrim nebom jedroć po morskoj pučini na palubi.

Po stoti put iz svog srca žalimo, da se je u onoj družbi nalazio i naš g. političkí upravitelj.

Što su vriedni i nezaboravni kapetani gg. Truksa i Simzig sa dobrim izgledom, to korektnim i moralnim svojim ponašanjem, bilo u službenom ili neslužbenom, bilo u socijalnom ili privatnom životu težko i trudno uzpostavili, stalo se sad opet toli bezobzirno rušiti. I to upravo sada, gdje je političko obzorje toli mutno i maglovito, a narod svud i svagdje uzuzjan i smeten; upravo sada, gdje katolički živalj sve svoje sile ulaže na obranu državničkog spasa, to se plomonito medjusobno natječe u vjeri, ljubavi, i podaničkoj svojoj savjestnoj odanosti.

Taj blagoslovljeni pako živalj podraživati i vriedjati, mnijemo, jest noumjestno, škodno i pogibeljno.

Izlotom i prouzročenom sablazni sogodišnjo „čistosredo" duh katolički ondješnjeg našog pučanstva jest silno uvriedjen i pogažen, to pruža priliku svakojakom tumačenju. Što će si puk misliti, da g. Lasciac-a, recimo, sjutra vidi sjedećeg pred oltarom u crkvi na službi božjoj, kao namjestnika Njegovog c. i kr. Ap. Veličanstva? Neće li koja krupna pa bilo i nehotice pasti, kad narod vidi, da se istog gospodina, koj je na „čistu srodu" udionićtvovao onoj „nedužnoj" zabavi, svečanim načinom kadi i poljubao mira mu pruža? Neznamenuje li to obezčastiti i gaziti u narodu ugled političkih plaćenikah?

Istinabog g. upravitelj jest mlad i neizkusan činovnik, s toga mi nećemo, da korimo njega, al pozivljemo najuljudnije njegove starešine, da mu očinski opomenu, jeda se na vriome ostavi ćoravog posla, to da se čuva i bježi sličnc sablazniive prigode, kojom se grdno vriedja katolike toli gorljive branitelje crkvenih i državnih prava. Na posljedku najučtivije molimo i zaklinjemo sve prosvjetle Ordinarijate naše nadbiskupije, a napose krški, gdje se to na žalost zbilo, da strogo nalože svojim dekanom, jeda budnim okom prate sve izgredne korake, te jih točno o svem obavieste. Iz tih ubavieslih moći će pojedini Ordinarijati sporazumno sa visokom vladom mnogo truleži pogubne po crkvu i državu odstraniti. Izpovjedamo opetovno, da smo nerado iznesli na javu napomenutu sablazan. Nu nadošlo je žalbeno doba, gdje se sa otvorenimi kartami igrati valja. Inače bolno i žalostne duše morati ćemo uzkliknuti: perditio ex te. . . .

Pogled po svietu.

Trst, dne 21. febrara.

Austro-Ugarska: U carevinskom vieću razpravlja se zakonska osnova o sveučilištnih družtvih, podnesena od ministra nauka Gautsche. Tom osnovom namjerava ministar ograničiti slobodu akademičkih družtvah. Proti osnovi izjavila se do sada većina govornikah s desnice i lievice, jer da bi njom ministar ikručio akademičkia družtva na milost i nemilost sveučilištnim oblastim.

Njemački i talijanski liberalni listovi pišu i ruju još uvjek proti Lichtensteinovom predlogu o vjerskoj školi. Oni sazivlju na raznih mjestih skupštine i sastanke, iz kojih se odašilju vladi i zastupnikom poticije, proti rečenomu predlogu. Konservativci nasuprot sakupljaju u svih pokrajinah države podpise za predlog. Vlada nije se do sada izjavila za niti proti predlogu, što znači, da za nj mnogo nemari. Dalmatinski zastupnik za veliki posjed na carevinskom vieću knez Borelli položio je svoj mandat. Njegov izbor nebijaše još ovjerovljen, a pošto je proti istomu talijanaška stranka u Dalmaciji podniela utoke, zahvalio se radje sam zastupnik na časti. Kako je poznato, nije još ovjerovljen niti izbor istarskoga zastupnika g. Defranceschi-a, proti komu bijaše s naše strane uložen utok, no g. Defranceschi nije čutljiv kao g. Borelli, pak ostaje i nadalje zastupnikom prem je njegov izbor vrlo prieporan.

Popunitbeni izbori za gradsko zastupstvo u Zagrebu jesu napokon dovršeni. Vladina stranka pobjedila je samo u II. izbornom kotaru i to pomoću činovničkih glasovah, kojih bijaše više od dvie trećine. Tako će i u buduće imati opozicija većinu u gradskom zastupstvu, koje je pravi trn u peti vladajućih krugovah.

Srbija. Vladajuća stranka u Srbiji t. j. radikalci razvijaju silnu agitaciju za predstojeće izbore u narodnu skupštinu. Njihovim posredovanjem dozvolio je kralj Milan da se vrate svi prognanici, pripadajući radikalnoj stranci, koji bijahu radi posliednje pobune iz Srbije prognani. Radikalci rade više manje uzajemno sa naprednjaci proti liberalcem, koji su svakako najsposobniji za vladavinu, i koji uživaju najveće simpatije u slavenskih krugovih izvan Srbije.

Bugarska: O bugarskom pitanju pišu bečke novine, da se u diplomatičkih krugovih očekuje već skorih dana službeni korak Rusije, koji će po svoj prilici istodobno biti učinjen kod svih vlasti podpisnica berlinskoga ugovora. Nadaju se, da će ovaj korak biti vrlo umjeren i ograničiti se na to, da predloži deklaraciju, koja će princa Ferdinanda Koburškoga označiti kao zakonitoga kneza. Sluti se, da je Rusiji namjera ta, da vlasti saobće takovu deklaraciju Porti. Nu ipak nije nemoguće, da će ruski kabinet s ovim predlogom spojiti i drugih predlogah. Uvjerava se, da ovaj korak Rusije potiče od nje same, ili kao posljedak govora njemačkoga kancelara.

Rusija: Njemačke novine svaljuju na Rusiju krivnju, što su odnošaji medju Njemačkom i Rusijom nepovoljni, dotično pomućeni. Tim povodom pišu ruske novine, da je tomu kriv Bismark, koji je nakon frankfurtskoga mira promienio svoju politiku i 1872. počeo voditi s Bečom tajne priegovore. Posliedica ovih bijaše, posjet cesara austrijanskoga cesaru Vilimu u Berlin. Da odbije udarac kombinirala je Rusija trocarski savez. Približenje medju Njemačkom i Austrijom imalo se dogoditi prividno pod pokroviteljstvom Rusije. Što je Gorčakov 1875. zapriečio rat medju Njemačkom i Francezkom, posliedica je Bismarkove politike; Bismark je shodnim smatrao formalni savez s Austrijom tek nakon što je Rusija bila nakon turskoga rata i berlinskoga kongresa oslabljena.

Francezka: O francezkom državniku Floquetu, koji je bio u svoje vriemo protivan Rusiji, pišu, da će sastaviti takovo ministarstvo, kojo će biti bez dvojbe prijazno Rusiji, što neće biti zaprijeto u Berlinu.

Italija: Iz Afrike neima još uvjek onih viestih, koje su imale Europu podučiti o junaštvu talijanskih četah u Africi. Talijanska vlada oboružava svoje brodovlje kao da njoj je pred vrati rat.

Njemačka: Usljed neizličive bolesti njemačkoga priestolonasliednika kolaju u Berlinu neprestano viesti, da će do skora biti izdan zakon o regenciji.

Konzervativni krugovi razpravljaju ponajprije o vraćanju vladalačkoga prava, ako bi umro cesar, a zatim o surogenciji, koja bi se, mimojšav priestolonasliednika, proniela na princa Vilima, u svrhu da se cesar odtoreti od poslova.

Prigodna pjesma.

Ustalo su:
Gavran ptice,
Crne ptice-doseljice
Prot sokolu
Vrlo-lnom sinu,
Čelik sinu — Istranku . . .
. . . Soko samac,
A njih mnogo
Podlogao, mili Bogo!
Ali oto
Težko rano:
Zatužilo crno vrano;
Jer ranjena
Krila svio;
Pa je daljen odletio:
U bratimsku
Zemlju pao.
Da mi bude jače stao
I domago
Biednom rodu:
Spas i sreću i slobodu!

Veljko Jerotov.

Franina i Jurina.

Fr. Si Jure čul, da to va Piénu 26. t. m. pulića poć i frigat?

Jur. Ča se morda ki šarenjak žoni?

Fr. Aj ne, lego da te prešidenta balotat;
Jur. Lahko njin za to samo ako budu gledali na velike uše.

* * *

Fr. Va Poreče išću jednoga špiuna, morda ti znaš za kakovega?
Jur. Neka pišu po njega va Lošinj pak to dobit valje fanjskega.
Fr. Ča morda po Jorka?
Jur. Ala, Jork mu ni dostojan ni postoli očistit.

Različite viesti.

Petdesetgodišnjicu svoga misništva obavio je prošlog četvrtka prouzvišeni biskup Strosmajer u Djakovu veoma tiho i skromno. U Zagrebu dala je jugoslavenska akademija u slavu visokoga svećara služiti sv. misu za „Tebe Boga hvalimo“ uz sudjelovanje pjevačkoga društva „Kolo“. Kod sv. mise bijaše zastupana akademija, sveučilište, „Matica Hrvatska“, društvo sv. Jeronima, gradsko zastupstvo i mnogobrojni štovatelji njeg. prouzvišenosti. Na večer istoga dana bila je u 5 sati u akademiji svečana sjednica, u kojoj je sveučilišni rektor g. Tade Smičiklas držao svečano slovo.

U Djakovo stiglo je svečaru više stotinah brzojavnih čestitakah, a najvažnija je svakako ona sv. Otca, kojim čestita i podieljuje svoj blagoslov visokomu svećaru. Tom zgodom sjetio se prouzvišenoga biskupa sav slavenski svieat, napose slavensko plemstvo.

Iz Istre bijaše odpremljeno svećaru takodjer više čestitakah premda se je očekivalo, da će dični vladika tekar 19. marča t. j. na svoj imendan svečanu sv. misu pjevati. Oni, koji su dakle propustili čestitati našemu oduševljenomu dobrotvoru ovom zgodom, učiniti će bez dvojbe svoju svetu dužnost dne 19. marča.

Doznajemo, da bijahu poslane iz Kastva prouzvišenomu vladiki sliedeće brzojavke:

Prouzvišenomu g. Josipu Juriju Strosmajeru
Djakovo.

Najsrdačniju čestitku k petdesetgodišnjici Vašega misničovanja, kao svomu počastnomu članu, prvomu sinu domovine, sviestkoga glasa vladiki, katočniku glagoljskoga obreda, hrvatskoga prava i slavjanske uzajamnosti, Mecenatu hrvatskoga naroda, šalju sakupljeni: Čitaoničari u Kastvu.

* * *

Ljubitelju i podupiratelju mladoši, čočekao čil i zdrav uz zlatnu i diamantnu misu na ular i slavu domovine, kličo Ti „Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri.“

* * *

Slavenski zastupnici na carovinskom viću odaslaše sliedeću brzojavku prouzvišenomu vladiki: „Tebi, apostolu uzvišene zamisli ujedinjenja Hrvata i Srba u čistoj ljubavi prama domovini, u štovanju zajedničkih ideala; Tebi, velikodušnom osnovatelju jugoslavenske akademije i pokroviteliu svakog plemenitog narodnog poduzeća, srotnom prigodom petdesetgodišnjice Tvoga svećeničkog jubileja, istodobno petdesetgodišnjicu Tvoga uspješna, blagoslovljena rada na polju vjere, narodne prosvjete, sva slavenska plemena, zastupana kroz podpisano na carovinskom viću, u bratskom priznanju Tvojih neprocienljivih zasluga za slavensko narode, sviem sroem kliču: Vladiku Strossmayora, diku cielog slavenskog sviota, Bog požlvio i dozvolio mu, da svoju patriotičnu nakanu podpuno izpunjenu vidjeti uzmogno“.

Na to je odgovorio vladika brzojavno dr. Vitoziću: „Molim Vas, budite pri ostaloj braći, koja su mi čestitala, tumač mojo najtoplije zahvalnosti. Ne mogu izreći, koliko sam Bogu zahvalan i srotan, da sam od toli slavnih i uzvišenih muževa priznanjo našao. Bog nas svo blagoslovi i dao, da pravodno i plemenito misli i nakane naše izvedeno vidimo.

Slava Vam i hvala vječita.

Strossmayer.“

Svesrdnim željam slavenskoga sviota pridružujemo i mi naše skromno al srdačno željo: Bog nam poživio još dugo visokoga svećara, na ponos i spas miloga nam roda!

Odlikovanje. Njeg. Vel. car i kralj Fran Josip I. podielio je kotarskomu kapetanu u Kopru g. vitezu Ljudovitu Bosizio vitežki krst reda Frana Josipa I.

Premještenje i imenovanje. Ministar pravosudja premjestio je kotarskoga sudca g. Augusta Jakopića iz Bolca kotarskomu sudu u Kopar; imenovao je prisl. za Ivana Fabiani-a kotarskim pristavom u Puli.

Novačenje u ratnu mornaricu ima se ljetos unovačiti 1529 momakah. Novačiti će se u Pazinu dne 2. i 3. marča; u Motovunu 5. i 6.; u Buzetu 8. 9. i 10.; u Podgradu 12. 13. i 14.; u Kopru 16. 17. 20. 21. 22. i 23.; u Bujah 24. i 26.; u Poreču 28. Mjeseca aprila u Puli dne 4. 5. 6. i 7.; u Rovinju 9. i 10.; u Labinju 11. i 12.; u Volosken 14. 16. i 17.; u Lošinju 20. i 21.; u Krku 20. 24. i 25.; u Cresu 27.

Hrvatsko hodočašće u Rim. Hrvatske novine donašaju viest, da je sv. Otac papa izrazio želju, da vidi hrvatsko hodočašće, te je obećao, da će tom prigodom nositi dragocieni križ, što mu ga je darovala rimska hrvatska naselbina. Eto, kako će veličovati sv. Otac svoje najodanije sinove, vazda vjerne mu Hrvate!

Slavenska liturgija i poročki listić. Glasilo zemaljskoga odbora zadirkuje ponovno u naše narodno-crkvene svetinje u poročko-puljskoj biskupiji. No mi u tom nevidimo nikakva junačtva. Poročki listić znade naime, da može bez ikakve zaprieke sve i svašta napisati proti slavenskoj liturgiji u onoj biskupiji, jer su nam ruke vezane, pošto nam naimo slavna cenzura neda niti prisnuti o tom po nas vrlo važnom pitanju. „Babi“ je dakle slobodno pisati što i kako hoće jer se nebojí, da će njoj itko laš u grlo zatući. Ali kad već nesmijemo o tom pisati, molimo sve naše prijatelje u onoj biskupiji, da nas izvole čim prije obaviestiti o svakoj i najmanjoj promjeni u pogledu slavenske liturgije, a mi ćemo se utoći zakonitim putom tamo, gdje će naš pravedan vapaj naći bez dvojbe odziva. Naposo želimo, da nam se pošalje biskupske okružnice, koju poročki listić toliko hvali, te da nas gg. svećenici točno obaviesto o svih crkvenih hrvatskih knjigah (takozvani „Ščavet“ „Obrednik“, „Misnalo“ itd.) koje se nalaze u njihovih crkvah ili arkivih uz točan navod gdje, kada, kojim pravopisom, i kojom crkvenom vlašću bijahu tiskane.

Na uspomenu petdesetgodišnjice misničtva našega učenoga, mudroga i svetoga Lava XIII. katoličkoga papo, što je sveto slavensko apustolo Cirila i Metoda uzvisio na čast čelokupno Isusovo crkvo ovandjeoska razmatranja za svo nedoljo. Izdao Ivan Barbalić, kapelan. Tiskara L. Bontempo u Puli 1888. To je naslov ugledno knjižici što no je izašla ovih danah nakladom pišćevom u Puli a namjenjena je našemu svećenatvu i učiteljatvu. Mi preporučamo što toplije djelce našim rodoljubom, naposo gg. svećenikom, koji će u njem naći zdravo i jedro nauke za nadjelnjo propovieđi krez čitavu godinu. Pisac izdavatelj moli svojo drugovo, da ga što izdašnije podupru, to da izvole prouzeti razprodaju njegovih knjižicah, koja će razašiljati najmanje po 10 iztiscnkah. Naručbe i novac nek se šalju na njega u Labinj (Albona). Pojedina knjižica (188 stranica oktav) stoji 80 novčića, suviše poštarinu od 5 novč.

Izpod Osorčice, poloviconi febrara pišu nam: Otišli su iz svoga kotara gg. Truxa i Simzig, koji su da su Hrvatom Bog zna što namakli; znojili se jadni i kod svakoga najmanjeg hrvatskoga pitanja, al gledati su zadržati mir i sunašljivost, a strpljeni spašeni morali smo uvjek biti mi Hrvati! Da, pod tom dvojicom, recimo jim to u hvalu, bilo je miru!

Nego, ostao sad upravitoljem ovoga kotarskoga glavarstva c. kr. povjerenik. Neznamo kojo je škole ni kako tumači §§. 19. temoljnih carov. zakonah, nego reć bi, da su mu mila načela našeg nezaboravnog Tiborin i njegovog bivšeg šefa! Mi nediramo u osobni zanos nikoga, nit bismo htjeli komu narinuti nit odbiti kakav lieni ideal, al mi smo siti potljanjah; mi smo željni mira, čujete li? mira!

Taj gospodin, koj valjda no čita, što vrhovno carov. sudište ovih dana odredjuje u pogledu hrvatskih podnesakah na oblasti u Istroj, taj gospodin, ima toliko strpljivosti i . . . zanošenosti, to u svom urodu marljivo dodajo hrvatskim imenom, što mu jih zakonita vlast hrvatskim pravopisom podustrla, a njegov tajnik na pol hrvatskim pravopisom priredio, dodajo gospodin upravitelj sam svojom rukom po jedan „h“! To Vam jamčim svojim poštenjem!

Što kani tim g. upravitelj? Moramo li mi uvjek dobivati takovih zaušnicah?

Čujemo da je občina Croska, uzov na zub gosp. Simziga, u svakom spisu na vladu po onoj Katonovoj na konou, povjerljivo dodavala: U ostalom mnijemo, da se ima makuut . . . . i maknulo ga, na više dà, al ga maknulo. Mi Hrvati radi nepristranosti dakako, nit no snivamo, da bismo mogli uživati tolike povjerljivosti tamo gore, nego ogorčeno moramo škripati gospodine „lavoja, lanca“, te zapletaočje!

Moramo vapiti: pustite nam bar §§. 19. dozvolite nam malo mira! Jer mi nemamo niti saveznika niti mogućih kumovah, mi nemamo nego Boga cara i kralja! Imamo i našu pravednu stvar, imamo i onu nekakvu ustrajnost i tvrdoglavost, kojom smo jur njekoliko brkovah počupali, i još ćemo ako Bog da. *)

V. skupščina posujilnice i hranilnice u Kopru bila je uz dosta velik broj članovah obdržavana dne 9. febrara t. g. u Dekanih. Predsjednik g. Vjek. Spinčić otvorio je jo obsarlov se kratkimi riečmi na djelovanje isto u prošlog godini 1887. Prema njezinom smjeru ona je posudjivala u potrebi svojim članovom novcah, većinom uz dužna pisma. Uvodonje istih bilo je omogućeno vadom svotom, koju je posudila zadrugi koparskoj bratska, slovenska posujilnica celjska. Njimi je poslovanje zadruge postalo jednostavnijim, a umanjio se je trošak osobito za one izposudioce, koji nesmadu pisati. Posudo se je dalo posvud, gdje se je našlo pošteno ljudo i za papiri u redu. Ti pak često nisu u redu. Posjednici imadu često u zemljišnih knjigah zabilježeno dugovah, kojih u istinu nemaju. S toga upozorujo prisutne i moli jih, da i drugim kažu, neka dadu svojo dugovo, već izplaćeno, u zemljišnih knjigah izbrisati, da nebudu inače imali radi toga neprilikah i da lakše dobiju posudo. Kaže nadalje, da zadruga nesmije svrhe davati vodih svotah nit na mnogo vremena, već pomoći potljedjeloma hipno kad se nalaze u stiskah. Za to tu nesmo troškovah ukujičenja kao što jih ima kad se uzima vodih svotah, kod posjednicah ili kod bankah, kakva je u Poreču. Naglasuje na tim, da je zadruga takodjer „hranilnica“, štodlonica, ustvrdjuje s radostju, da rasni rodoljubi ulažu novce i podvižo poljodjelce, da i oni ulažu kad imadu koju svotu makar i malenu, da se tako uzmogne lakše pomoći drugim, da njim svota nekoliko narasto i da ju mogu natrag uzeti kada njim dodje potreba. Poziva izposudioce, neka bar kod produljenja posudo nastoje, da štogod i glavnice odplate, da ju pak malo po malo, tako rekuć i neznajuć odplate, kao što neki takodjer čine. Opaža, da se nije moglo zadovoljiti želji nekih članovah, da bi se u dolavnih danih uredovalo, jer gg. tajnik i blagajnik, koji najviše posluju, žele bar jedan dan u tjednu, jedini za nje prost, biti slobodni. Konačno zahvaljuje prisutim što su se potrudili k skupščini i ustvrdiv, da je prisutan zakonit broj članovah, proglasuje skupščinu otvorenu.

Tajnik gosp. Fran Matejčić izvješćuje o poslovanju zadruge. Spominje da se je zapisnik posliedne skupščine, obdržavane u Šmarju dne 24. febrara 1887., poslno u slovenskom jeziku c. kr. trgovačkom sudu u Trstu, i da je isti boz opazko primlo to spiso, i to pošto se je bilo kod samoga ministarstva pravosudja izvojevalo pravo primanja slovenskih i hrvatskih doplnah od stranakah u Primorju. To je najsajniji dokaz, kako se poljodjujo, gdje se postojano i odlučno brani svojo pravo. Odbor je poslovao u sjednicah svako nedjelje; dao je 46 posudah, manjih svotah, najviše od 300 for. Produljio je rokove preko 200 putah. Neki izposudioci izplatili su dielomice, neki posve svoje dugove. Plaćanje kamatah bilo je redovito, samo petorica njih zastala je.

Proti tim će se sa svom strogostju morati postupati ako neovrše svojo dužnosti, i oni će sami sobi imati pripisati, ako budu imali radi toga škodo; sojim novcem postupa se savjestno, još savjestnije treba postupati s novcem drugih. Odbor se je toga uvjek držao i držat će se. Preporuča konačno prisutnim neka budu točni u vršenju svojih dužnostih i neka tu preporuku i ostalim članovom na srce metnu.

Član nadzorstva g. Grogorić izvješćuje o računih za god. 1887., iz kojih se vidi, da su aktiva, jednaka pasivom, iznašala 20.167 for. i 41 novč. da od zadrugarah uloženi novci iznose preko 8000 for., i da ima posebni rezervni fond 1820 for. 66 novč.

Poslije toga izvješća zadobi riečg. Križanac to predlažo zahvalu odboru za njegovo neutrudljivo i savjestno djelovanje i odobrenje računah. Obojo se jednoglasno po skupščini prima.

Prelazeć na izbor odbora, zamoli g. Spinčić neka se ga u obzir neuzimlje, jer se seli i jer odnljen nebi mogao vršiti odnosnih dužnostih — izrazili su naime neki nakanu, da ga biraju prem su znali da se seli.

Reče jim, da imadu u svojem krugu osobah, koje će častno i savjestno obavljati poslovanje odborovo.

Na to se izabere odbor, koj se među sobom ovako ustrojio: Ivan Milohnić predsjednik, Anton Križanac podpredsjednik, Fran Matejčić tajnik, Josip Kristan blagajnik, Josip Valentić računovodja, Josip Krmac i Ivan Hrovatin odbornici.

Gospodin predsjednik Milohnić zahvali se na povjerenju. Iztaknu kako je on od prvoga početka bio zauzet za zadrugu i kako ju je svo više podupirao. Činio je to, jer je u svojem življenju često vidio, kako ogromne kamate moraju seljaci plaćati na zajmove, kako mnogo obitolji u Istri živu udobno imajuć samo malo glavnice, koje posudjuju seljakom, a ovi moraju plaćati na nje i u novcu i u naravi. Nezasitljivi su vjerovnici, a uza nje postaju seljaci njihovi robovi ili posvo propadaju. To zlo može se zapriečiti najlakše upravo posudionicami i štodionicami.

U nadzorstvo su izabrani iza toga gg. Jakov Ladavac, Andrej Grogorić i Josip Franca, predjašnji; Ivan Gržon i Fran Flego, novi.

Mod slobodnimi predlozi ponavlja g. Križanac zahvalu predjašnjem odboru, naglasujuć ovdje osobito odstupivšega i nezaboravnoga predsjednika g. Vjekoslava Spinčića, koj se je uvjek i svagdje zauzimao za boljak naroda, i kojega će se počastno uvjek najugodnije i najzahvalnije sjećati. Gosp. Fran Flego pridružuje se riečim predgovornika i iztiče korist i blagodat zadruge.

Gosp. Ladavac predlaže, da bi se ustupnina snizila od 2 na 1 for., al uztože svoj predlog pošto je čuo odnosne razlaganje gg. Spinčića, Kristana i Matejčića.

Pošto se već nitko nije oglasio za riečg, zaključio je g. predsjednik skupščinu.

Već prije objeda izrekao je g. Spinčić nekoliko oprostnih riečih. Sotim se, reče on, a da se nesollim lahkim srcem, to će svatko razumjeti kad pomisli, da sam proživio 12 najljepših godinah u krugu pravih prijatoljah. Sulim se i prestajem biti članom odbora zadruge, prestajem biti profesorom u Kopru, prestao sam biti nadzornikom školah, al nisam prestao biti zastupnikom naroda. Dielim se tjelom, al se nedielim duhom nit srcem. Mogao bi se sollti i dulje nog se solim i na kraj sviota, al neću prestati misliti, čutiti i po mogućnosti raditi za narod iz kojega sam potekao, za krv od krvi svoje, za kost od kosti svoje.

Kod objeda zaredalo su zdravice. G. Milohnić nazdravio je g. Spinčiću kao bivšemu predsjedniku zadruge, gg. Križanac i Ladavac kao zastupniku naroda, iztičuć jednan i drugi u poduljih govorih njegov neumoran rad za napredak naroda u svakom smjeru izriču mu za to zahvalnost, priznanje i posvemašnje pouzdanjo Te zdravice bile su burno popraćene od svih prisutnih. Nazdravljeni zahvalio se na zdravicah i uzvrativ je na odbor i izbornike, progovorio je tako iz srca, da je mnogim izvabio suze iz očijuh, da su mu se svi približiti htjeli, tko da mu stisne desnicu ruku tko da ga poljubi u junačko lice. Ganutljiv bio je to prizor, gdje su stareci seljaci ljubili miljenika naroda, komu su također lica suzami orošena bila. Među objedom svirala je glasba svojom i pučanstva voljom cesarsku i druge narodne komade i pjevalo se je razne narodne pjesme.

Glavna skupščina književnoga družtva sv. Jeronima obdržavati će se dne 1 marča o. g. u dvorani nadbiskupskoga sjemeništa u Zagrebu sa sliedećim dnevnim redom:

1. U 10 sati služiti će se u sjemeništnoj kapeli sv. misa za živuće i pokojne družtvene dobročinoe;
2. poslije svete mise predsjednik će skupščinu otvoriti;
3. priobćiti će se godišnji izvještaj družtvenoga bilježnika i blagajnika;
4. birati će se cenzuralni odbor za izpitivanje računa godine 1887;
5. viećati će se o predlozih, koji budu stavljeni, napokon
6. izabrati će se upravljajući odbor.

Gospode se družtveni članovi umoljavaju, da u skupščinu dođi izvole u što većem broju.

Lutrijski brojevi

dne 15. febrara

Beč	88	22	53	47	31
Gradac	86	20	89	12	16
Temešwar	15	7	3	60	33

dne 22. febrara

Brno	1	33	89	28	87
Innsbruck	31	61	01	77	35

Zahvala.

Podpisani izjavljuje najsrdačniju zahvalu šušačkomu pjevačkomu zboru i njegovomu g. ravnatolju. Čestitim darovateljem

---

*) Vaš pravedan gnjev moradosmo ublažit, jer se bojimo Damoklesova mača. Op. Ur.

izvanredne uluznine, i svoj veleelenjenoj gospodi, ljubeznivim gospódjam i draženstvenim gospodjicam, osobito iz odáljenijih mjesta kao i delavskoga družtva, što su izvoljeli prisustvovati Čitaoničkoj veselici dneva 12. t. m. te njihovom prisutnostju podati veselici riedku živahnost, bratsku sućut, mladenački zanos i otritosrčnost.

Odbor Hrvatske Čitaonice.

U Kastvu, 15. veljače 1888.

Predsjednik: **Ante Dukić.**

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumiju kako se i rodpje na dobro blago za gotóv novac).

		Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K.	126.— 130.—
Rio bisor jako fina	„	106.— 108.—
Java „ „	„	107.— 109.—
Santos fina	„	96.— 98.—
„ srednja	„	92.— 93.—
Guatemala	„	101.— 103.—
Portorieco	„	112.— 116.—
San Jago de Cuba	„	135.— 140.—
Ceylon plant. fina	„	126.— 130.—
Java Malang. zelena	„	100.— 102.—
Campinas	„	102.— 104.—
Rio oprana	„	110.— 112.—
„ fina	„	90.— 98.—
„ srednja	„	91.— 93.—
Cassia-lignea v zabojih	„	32.— 33.—
Macisov ovat	„	430.— 450.—
Ingber Bengal	„	21.— 23.—
Poper Singapore	„	94.— 95.—
Penang	„	76.— 77.—
Batavia	„	88.— 89.—
Piment Jamajka	„	32.— 33.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	8.75 9.—
„ v zabojih	„	9.75 10.—
Olje lanenino amorik.	„	38.— —.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„	42.— 44.—
dalmat. s certifikat.	„	44.— 45.—
manjano M.B.A.J.f. gar.	„	62.— 64.—
Aix Vierge	„	73.— 75.—
fino	„	70.— 72.—
Nafiti puljaški	„	5.75 6.—
dalmat. s cert.	„	7.25 7.50
Smokvo puljsko v sodih	„	14.— —.—
„ v vrećih	„	14.— 14.50
Limoni Messina	zaboj	3.50 3.50
Pomerance sicilijanske	„	3.75 4.25
Mandlji Bari I.a	100 K.	72.— 74.—
dalm. I.a, s cert.	„	79.— 80.—
Pignolli	„	74.— 76.—
Riž Italij. najfiniji	„	20.— 21.—
„ srednji	„	18.— 19.—
Rangoon extra	„	14.75 14.50
„ I.a	„	12.75 13.—
„ II.a	„	11.50 11.75
Sultanine dobre vrsti	„	33.— 35.—
Suho grozdje (opaša)	„	25.— 26.—
Slivebo	„	18.— 20.—
Zlatiki Yarmouth I.a	sod	14.— 14.50
Telenovke srednje velikosti	„	30.— 37.—
„ velike	„	34.— 36.—
Gladkor centrifug. v vrećah	100 K.	33.25 33.50
„ v certifik.	„	33.75 34.—
Fižol Cuba	„	11.50 11.75
Mandoloni	„	9.75 10.—
svetlorudeči	„	9.25 —.—
tamnorudeči	„	11.25 —.—
bohinjski	„	10.— 10.25
kamenčuk	„	12.— 12.25
beli, veliki	„	10.75 —.—
zeleni, dolgi	„	10.25 —.—
„ okrogli	„	8.50 —.—
mošnati, štajerski	„	60.— 90.—
Maslo	„	3.21 3.75
Sono konjsko	„	4.01 4.83
volovsko	„	3.03 3.75
Slama	„	—.— —.—
Los	„	—.— —.—
Ogljo	„	2.80 —.—

Svaki dan dolaze pisma, jedno ovo, što ga javljamo ovdje u izvatku, te potvrđuju liečilan moć od dra. Liebera elixira za živce. Tako piše i gosp. A. Gesesus u Verdinu, «Innovrust: «Molimo Vas, da mi izvolite priposlati veliku staklenicu elixira za živce; mogu Vas obavjestiti, da mi je mala staklenica, kojo sam već uporabio, mnogo pomogla te se nadam da će nakon uporabe ove velike staklenice sasma ozdraviti. —

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krat za sidrom) uz cienu: pol staklenica 2 for, ciela for. 3.50, dvostruka pako f. 6.50 nč, u svih lekarnah, te u centrali lekarnika dr. Bödiker i Comp. Hannoveru, nadalje kod B. Stravala i Prendinija u Trstu.

Podružnica

anglo-austrij. banke
u Trstu

Novčani ulošci

3 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
3½ „ „ „ 30 „ „

Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.

Mjenice
na Beč, Prag, Pešću i Brno prosto troškovah.

Kupnje i prodaje
vriednosti, deviza i coupona uz ¼% popustbe.

Predujmljuje
na varante, zaloge i pohranu tereta u gotovom
Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovačkih
Popust po pogodbi.

†

Tužnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljem i znancem, da su nam prominuli, i to ovdje dne 18. tekućega mjeseca nezaboravna nam kćerca

MARIJA PEKIĆ
od 3. mjesca

a dne 10. tekućega mjeseca premili nam otac

FRANJO PEKIĆ
u Bilaju kod Gospića u Hrvatskoj u 75. godini.

U ime svo rodbine razoviljeni ožuzi

U Trstu, 22. febrara, 1888.

Ivan Pekić
Julija Pekić rodjena Vesel

Schivitz & Comp.
(Živice in družbeniki)
v Trstu ulica Zonta 5

preporočajo svojo zalogo vsake vrste strojev in pripravo za njo. Posebno imajo vsi naročajo izvrstne brizgalnice ali sisalke (pumpe) za vsako rabo, gnalke, stroje na par in na plin, mlatila in čistilke za žito, mašino, rosala za slamo, mastilke in stiskalke za grozdje, železna modernia ograja, kosila za travo in za žito, itd. Imajo veliko zalogo železnih cevij in drugo pripravo za vodotoče, cevi iz kavčuka in lana, vso pripravo za stroje na par in za drugo rabo, rudno olje za mazilo itd.

Vso se pošilja carino prosto in po najnižjih cenah. 8—9

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja Wilkensona popolnoma in stalno.
Prospekt zastonj.

Karol Kreikenbaum
26 Braunschweig. 50—52

Proviđjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja svo živčano bolesti sigurno i podpuno, pa da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih grieha. Ozdravlja slabost, ljutolik, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčane, tar pospješuje probavu itd. Elixir za živce, sastavljan iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih autoritetah medicinskih — prava jamstvo za ozdravljenja spomenutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji je pridodan svakoj staklenci. Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 n. vr. u gotovom ili pouzdan. — U svih lekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Lieb'sche Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u lekarnah B. Stravala «All'Amazone Trionfante», Scravaglio, P. Cavana i Prendini. Na Rieci A. Mizzan 26—21

KLINIKA

za spolne in želodčne bolesti, nastope okužerija i oslabenja moško slabosti, poluolje, žgače vode, močenje postelje, pučanje krvi, zabije vedo, in za vse bolezni, mehurja, drobja in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju s neškodljivimi sredstvi. 40—98—104

C. Strestzel,
specijalni zdravnik Linčan am Rudensee

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3 „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3½ „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasočim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, priposna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na lamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na veliko svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 48—48—40

Na svakom komadu je razvidna ciena po broju

Telefon br. 425

Zimska sezona 1888.

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . sasma svilni for. 27, 32.
ODJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 26, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vune sa prelukom u svih bojah for. 25
sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janke sa' prelući for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putova ije, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za planinu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečko for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečko for. for. 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i svakojako odjeće za gospodu i djecu
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER.

c. k. dvorski dobavljač
v PRAGI, Graben br. 10 novi, vis-à-vis gosposkoj ulici

Vanjske naručbe izvršuju se točno prema pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 46—50

Na svakom komadu je razvidna ciena po broju

Telefon br. 425

TRGOVSKA TVRDKA
Bernhard Ticho

10—10—3

Kar komu ne ugaja oprejme se brez prigovora franko nazaj.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

Vzorci in cenik zastonj in franko.

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompleto obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za OBLEKE 60 ctm. široko za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre kače 20 komolcev popolnoma f. 4.50	Kos zefira najbolje in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl. 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met. dolg. za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.		Kos domačega PLATNA ¾ 20 komolc. f. 4.50 ¾ 30 komolc f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, lahji in obilno f. 6.50
Ostanek štajerskega valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risrijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršona za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klatovsko platno, bele ali barvane I. f. 1.80 II. f. 2.40	Košulje za GOSPE iz obilnega vezanega košulje f. 2.50
Deset do dvanajs met. ostankov Holandskih tápetov za dvo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne šir kosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelja in j-den mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turškem uzoru popolna f. 3.50
Kos Chiffona Nr. C 60 komolcev popol noma f. 3.50 Nr CC najboljše baš f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga, 130 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 3	Kanevas ¾ širok, 30 komolc. lila f. 4.50, pintsch 30 komolc. lila rutečih f. 6	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 1.50	Dvojnata ruta od VELURJA. ¾ dolga samo volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dulano.

Broj 9. U Trstu 1. marča 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 5 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napotnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na [illegible] arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronte br. 12

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“, Nar. Pos.

Sudbeni jezik.

I.

Naša namjera je bila, da se neobazremo na članak, što no ga je pod ovim naslovom donesao u br. 312 god. 1887. poreški listić «L' Istria», jer manjka ozbiljnosti onomu listiću, a još više pomenutom članku; nu viest prošlih danah, dobivena iz tvarnerskih otokah i važnost samoga pitanja, nukaju nas, da se svrnemo na to sa nekoliko rieči.

Austrijska vlada, nasliedivši u ovoj pokrajini mletačku skupnovladu, uzdržala je do notom minule prošlosti, uz malu iznimku, i načela uprave, a najpače što se tiče jezika kod oblastih. Dapače išlo se još dalje, jer dočim su Mletčići ove krajeve priznavali slavenskimi, to jih se je carskim patentom 16. marča 1803., kojim bijaše uveden u Istru galički gradjanski parbeni postupnik, proglasilo talijanskimi, i to ne samo Istru s Trstom, nego čak i Dalmaciju. Moguće je, dapače vjerojatno, da se je tim htjelo samo iztaknuti dotadašnji odnošaj ovih pokrajinah, naime ovisnost od talijanskih Mletakah. Takvo tumačenje bilo bi opravdano i obzirom na onu dobu, budući su onda još obstojale svuda prodaje feudalnog sistema.

Svakako nam je težko vjerovati, da bi austrijska vlada tako kratkovidna bila, te da smatra po stanovničtvu talijanskimi pokrajinami Istru i Dalmaciju, dočim u prvoj obitavaju većinom, a u drugoj isključivo Hrvati. Ali taj postupak tadanje vlade tako je zavezo javno mnienje, da su se mnogi križali u Beču, kada je naš zastupnik, g. dr. Vitezić, uztvrdio, da je Istra po stanovničtvu hrvatska zemlja. No teže je još ocutila Istra takav postupak pod novom upravom. Nešto isključivo talijanskimi školami a nešto povlasticom talijanskog jezika kod javnih urodah, postiglo se je naime to, da se je Istra više potalijančila u ovo 80 godinah, nego li kroz sve one viekove, što no je spadala pod Mletke.

Napokon u zadnje vrieme počeo se i u Istri buditi hrvatski narod i zahtjevati ona prava, koja su mu zajamčena temeljnim državnim zakonom, t. j. ravnopravnost i jednakost svoje narodne osobine sa talijanskom do suda gospodujućom. Tomu zahtjevu naravski se iz petnih žilah opira talijanski živalj, željan i nadalje gospodovati. Borba je živa, te se odsieva u svih granah javnoga života, ali konačni uspjeh mora izpasti na uhar hrvatskoga življa, kao onoga, koji se temelji na premašnijem broju, na naravnom pravu, na težnji današnjega vieka i na zakonu. Talijanski se živalj nasuprot temelji ih na presudah, koje ga dovadjaju do sijaset nezakonitostih i činah, koji stoje u očitoj oprieci sa pravednostju i naobrazbom, te ga čine i smiešnim u očijuh svieta, jer dočim uudi nas Hrvate naobrazbom, dokazuje i sam, da neima pojma o istoj. Posliedica te borbe je i članak, što no smo ga na početku spomenuli i koji je izišao u porečkom listiću.

Obično se kod novinarskih članakah nepita: tko piše, nego što je pisano, nu kad se uvidja, da je što napisano iz očito stranačke namjere, tada se i nehote namiče pitanje: tko je to mogao pisati. Kod onoga članka je očito, da ga je napisao neki pravnik, i to ne prostar, ili ako star, ne prevješt, sudeć po načinu njegova shvaćanja. Poznavajuć donekle sile, koje napunjuju stupce poreškog listića, držimo, da se nećemo prevariti kad uztvrdimo, da je dotični članak napisan od poznatog nam c. kr. pristava, koji je prod nekoliko vremena došlivio to, da je kod onoga c. kr. suda u Istri, kod kojeg on služi, narodito došlo u pretres i jezično pitanje. A zašto je on to napisao? Varao bi se onaj, koji bi mislio, da piskaro poreškoga listića vodi kakva plemenita namisao ili namjera, ondje se radi samo za kruh, jer ono je jaslarski listić, uzdržavan i podpomagan od kruhoboraca. Onaj, koji je napisao spomenuti člančić, uvidja, da bez poznavanja hrvatskoga jezika neima one sjajne budućnosti, o kojoj je možda sanjao, a umjesto da doskoči svomu neznanju, proučavajuć jezik onoga naroda, koji ga svojimi žuljavi uzdržaje i hrani, on voli nabacivati se pogrdami na taj narod, postavljajuć ga u nekakvo podredjeno stanje.

Postaviv si zadaćom, da dokaže, kako je nuždno za sudove služiti se isključivo talijanskim jezikom, hoće da tu svoju tvrdnju opravda s pravnog gledišta i s gledišta shodnosti i obzira.

Kako je poznato, prcinakom § 14. gradjanskog parbenog postupnika, stvorenim zakonom od 25. maja 1883. ustanovljeno je, da se imadu stranke i njihovi branitelji služiti u svojih spisih jednim od jezikah običajnih u zemlji.

Istrijin piskar, dopuštajuć, da se je tim zakonom htjelo učiniti sudove pristupnijimi strankam i njihovim braniteljem, tvrdi ipak, da je zakonodavčova namjera bila uzdržati jedan jezik kao jezik suda. Kao naravska posliedica toga po istom piskaru sliedi, da taj jezik u Istri nemože biti nego talijanski, kao jedini ugledjeni i prosvjetni jezik, dočim nebi dolikovalo dostojanstvu pravde, da se sud služi drugim kojim jezikom, rabljenim od prostoga puka.

Eto, to je jedino obrazloženje, koje je uzmogao Istrijin pravnik navesti, da s pravnog gledišta dokaže postavljenu si zadaću.

Da to pako dokaže i s gledišta shodnosti i obzira, on jednostavno tvrdi, da je talijanski jezik, kao jedini ugledjeni i prosvjetni, poznat od svih gradjanah (neznamo, da li pod tim razumjeva i seljake, a valjda dá, jer pravda nije samo za gradjane u užem smislu), te da se stranke, služeć se drugim kojim jezikom, moraju uticati prevodiocem i usljed toga trošiti novce i vrieme (što se sada događja većini stanovnikah Istre — Hrvatom). Nadalje tvrdi, da se uporabom drugog kojeg jezika otegočuje posao činovnikom, koji su maldane isključivo vješti jedino talijanskomu jeziku. Vrhunac pako svemu tomu jest tvrdnja, da sudbeni činovnik, koji jedino poznaje talijanski jezik, unaprcd ocuti protivnost proti onomu, koji se služi drugim kojim jezikom, te je ovaj u pogibelji, da ne bude shvaćen u preprodenih pravnih poslovih, ili da mu sudac krivo sudi radi one protivnosti.

Plitkost i kukavnost tih razlogah uvidjeti će svatko, koji ima prod očima svrhu sudovah. Za kruhoborca, Istrijinog piskara, je puk za sudove i činovnike, dočim sav inobražcni i prosvjetljeni svict drži, da je sud za puk.

Postaviv jednom načelo, da je sud uveden na korist i zaštitu ljudskoga družtva, naravska je posliedica, da njegovo ustrojenje mora biti takvo, da čim više odgovara svojoj svrsi. Usljed toga toli zakoni, koli sudovi moraju se po načelih, usvojenih od pravne znanosti, prilagoditi družtvu, komu su namienjeni. Izmedju glavnih uslovah, da sud uzmogne odgovoriti tim zahtjevom, jest svakako taj, da se stranke i sud izmjenično razumiju, te se moraju toli stranka u svojih spisih, koli sudac u svojih odlukah i odredbah služiti jezikom, kojeg razumiju obojica. Služiti se pako tumačem je pogubno za brzo i pravedno krojenje pravde. Zahtjevati pako od jednog naroda, da se nauči sudčovu jeziku, tako je smiešno, da toga neće nitko učiniti, tko ima moždjane a ne slamu u glavi. Dakle neprcostaje drugo, nego da sudac mora znati jezik onoga puka, kod kojeg je namješten, te izdavati svoje odluke i osude u jeziku toga puka.

(Ženao sliedi).

Svoji svomu.

(Nastavak).

Borsečo. Veleuzlužnomu narodnomu zastupniku, bivšemu c. kr. nadzorniku, profesoru g. Vjekoslavu Spinčiću, želo prigodom njegovog razstanka sa rodnom mu zemljom: srotan put i skori povratak u tužnu Istru

Skalamera Frano.
Ivan Golović-Porišić.

Buzet. Veleučenomu g. profesoru Spinčiću, našemu počastnomu gradjanu itd.! U znak zahvalnosti radi Vaših velikih zaslugah kao bivši školski nadzornik i kao naš narodni zastupnik na zemaljskomu saboru u Poreču, izrazilo Vam je ovo občinsko zastupstvo u svojoj sjednici od dne 26. pr. m. najdublje priznanje očituje, da će mu uspomene na Vas ostati neizbrisiva. Za občinsko zastupstvo

Frano Flego, načelnik.

Čopić (kod jezera). Veleučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, c. k. profesoru, zemaljskomu zastupniku i bivšemu c. k. kot. školsk. nadzorniku!

Veoma me je kosnulo kada došuh, da se selite u Goricu. Dao Vam Svemogući srotan put a još srotniji povratak!

Ante Dukić, učitelj.

Dane. Kremen-rodoljubu i horicu za slavenska prava u našoj zapuštenoj Istri, g. Vjek. Spinčiću, na odlazku u Goricu kliče:

„Tužan naš je razstanak“
„Veseliji bit će sastanak“.

Mate Sankolović, obć. savjetnik,
u ime buzetskoga Krasa.

Dobrinj. Veleučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, neumornomu narodnomu zastupniku i vrlomu školskomu kotarskomu nadzorniku!

Ljubav za naš zapušteni hrvatski narod po Istri i otocih u jedno se s Vami srcala, i Vi tu ljubav sto i sto puti jur izkazaste, a izkazat ćete ju, sigurni smo, bez našega utiecaja, opet sto i sto puti, ako i podalje od nas. Vašim odlazkom iz naše pokrajine krvava je rana zadana našemu srdcu, i mi ćemo neprestano utiecat se vrućimi molitvami k Bogu, da nam se rana za cieli Vašim skorim i srotnim povratkom.

Ladanjski kaptol:
Ant. Kirinčić, župnik. Antun Kirinčić, duh. pomoćnik. Pop Vinko Somitekolo, duh. pomoćnik. Pop Ivan Varlola, Pop Ivan Justinčić, duh. pomoćnik.

Gračišće. Veluč. gospodinu Vjek. Spinčiću! „Nemogu prosuditi svoju i jednomišljenika veliku žalost radi promješčenja toli odličnog muža i narodnog zastupnika gosp. Vjekoslava Spinčića, koji je u svakoj prigodi pokazao, kako mu leži na srcu dobrobit našeg nevoljnog naroda, osobito pako u zemaljskom saboru svojeki se zanimajuć i zagovarajuć naša narodna prava. U to ime budi njemu najsrdačnija hvala i od Boga stostruka plaća“.

Ante Šćulac, kapelan.

Gračišće. Što si istinu gudio, bili bi To rado gudalom tukli, ali nemogavši To dosoći, gone To. Nu, od nas To odieliti neće, jer v.z ljubavi i krvi, neprotrgoše svi dušmanski junaci. Uzdajemo se u Providnost božju, koja — ako nas i kuša — ipak će sve obrnuti na dobro i korist našu. Istina i pravica mora napokon pobjediti. Zato nećemo klonuti duhom, nego ćemo još jače uprieti, da si izvojštimo ono, što nas po Bogu i zakonu idjo. Hvala i slava Tebi, koji si nas budio, koji si nam oči otvorao, koji si so za nas žrtvovao! Nastojat ćemo, da nezaspimo, da se dostojni izkažemo tolike ljubavi, da nas u svako doba uadješ spremne poći s Tobom i u vatru i u vodu! Odani štovatelji.

Kastav. Vjekoslavu Spinčiću! Tvojim odlazkom nastala je Tvojemu narodu prava krizma, ali nadamo se, da će svanuti mu i čestit uzkrs, gdje mu Ti manjkati nećeš, samo da to Bog zdrava uzdrži, što Ti svi prijatelji i štovatelji od srdca želo.

Kod „hrvatskog stola,“ prvog dana korizme na sastanku u „Narodnom Domu,“ pedeset muških i ženskih grla odušovljenjem pjevalo Ti:

Ljubimo Te naša diko
Jer si vodja srdcem blag;
Jer si s našeg roda nikô
Svima mio, svima drag;
Zato na Tvoj mili glas
Eto svuda ote nas:
Il' u vatru il' u boj,
Dušom tiolom svak je Tvoj!

Ovlašten na sastanku u ime svih pozdravlja Te

Mirko Jelušić.

Kastav. Veleuzlužnomu rodoljubu g. profesoru Vjekoslavu Spinčiću.

Na odlazku iz mile nam domovine Istre primi vienac ovićca na domaćih tlih uzrasla i ćvi izmed neizbrojena lišća milozvučan šapat: primi To neprestano zvieznda sreća kod neumornoga rada na polju općeg dobra majke Slave! Vrati se skoro u svoj mili zavičaj, to primi neuvenljiv vienac, koj Ti duhom prieža ogrcman broj Tvojih domorodkinjah

Kastavkah.

Medulin. Veleučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, c. k. profesoru i neumornomu narodnomu zastupniku.

Viest o Vašem odaločenju iz naše zalie Istre vnoma je ranila srdca naša. — Na Vašem odlazku nemožemo drugo nego Vam želiti svako dobro i srotan put, pak za kratko još srotniji povratak medju nas,

da uzmognoto i nadalje boriti se za naša sveta prava. Medulinci.

Pazin. Iz srednje Istre stojeć na braniku naših prava i cijenoć podpuno Tvoj požrtvovni i sveti rad, kličemo Ti: naprijed! Rodoljubi i štovatelji u Pazinu.

Pomjanđina. Mili borioče za sveta naša prava, neustrašivi i neumorni zatornič̆e svake brutalne sile, dični naš zastupniče, kličemo Ti iz dna duše: Živio nam na mnoga ljeta, te nezaboravlo nas, kao što nezaboravljaju Tebe, vjerni Ti birači.

Občine Pomjanske.

Poreč. Mojim javito veloučenomu gosp. Spinčiću, čelik-značajniku, uzor-rodoljubu, uzoru djelatnosti, neustrašivomu i neumornomu poborniku prava i svetinjah stoljetnoga našega patnika, diki istarskih Hrvatah, narodnomu mučeniku i junaku: srotno pošao, a srotnije i što skorije se vratio! Stari i vjerni prijatelj Goroo.

Porošćina. Veloznasluženomu narodnomu zastupniku, g. profesoru Vjekoslavu Spinčiću. Odavna poznato su nam zasluge Tvoje; često slušasmo vatrene Tvoje riječi, izušćene na obranu potlačenog Ti roda u saboru i izvan njega. Poznamo Te kao značajnika i poštenjaka od pete do glave, pa ipak se hitjeli Tvoji i naši dušmani, da Te pred nami, crne i oklaveću, da Te unište. No, uzaludan jim je posao, jer smo mi vazda Tvoji te ćemo s Tobom i u vatru i u vodu. Hrvatski stražari na Porošćini.

Punat (na otoku Krku). Veloučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću poručite, da njegovo maknuće zaustaviti nije lojalnog pokreta hrvatsko svjesti u siroti Istri: „coppur si muove", pak ga niti sam Ras-Alhilah nebi zaustavitl mogao. Slava dičnomu i neustrašivomu čelik-značaju, narodnomu junaku Vjekoslavu Spinčiću, kliču gromko:

Žitogi obćinari Punta.

Sv. Vital (obćina Višnjan). Dičnomu narodnomu zastupniku na zemaljskom saboru u Poreču, čelik-značajniku, veloučenomu g. profesoru Vjekoslavu Spinčiću, kliču prigodom njegova polaska u Gorieu gromoviti slava, srotan put i vratiti se povratak! Rodoljubi Svetovitalski.

Sv. Vital. Veloučenomu g. profesoru Vjekoslavu Spinčiću, narodnomu poborniku i prvaku, polazećemu u Gorieu i dičećemu se s našom tužnom Istrom, kliču najsrdačniji: zdravo pošao i srotno se povratio! Štovatelji iz sv. Vitala.

Tinjan. Veloučenomu gospodinu Vjekoslavu Spinčiću, bivšemu c. kr. nadzorniku, profesoru i zastupniku na poročkom saboru!

Jako žalostno nas se je kosnula nenadana vieat, da doto se Vi, veloučeni gospodine, diko naša, iz našo a i svojo uže domovino doskora selite.

Za neumorni rad i veliku rodoljubivu požrtvovnost, koju ste Vi, naš narodni mučenike i neustrašivi poborniče, za nas istarsko patniko, koli na školskom tell na političkom polju najsvjestnije uložio, nenalazimo većeg dara, van da Vam javno pred cielim svietom očitujemo najiskrenije pouzdanje i izrazimo najdubliju zahvalnost.

Pratila Vas, dični Vjekoslave, božja pomoć svuda i svagda, a nas raztužene tješila dobra nada u bolju budućnost, u kojoj da doskora uberemo obilan plod Vašega neumornoga i požrtvovnoga, dà i svetoga djelovanja.

U ime Hrvatah tinjanske obćine:
Šimo Defar pok. Mihovila.

Trst. Premilogu drugu, prijatelju i pobratimu, veloučenoga gospodinu Vjekoslava Spinčića, dičećega se s milom mu rodnom zemljicom, prato najiskrenije simpatije i najsrdačniji osjećaji ljubavi i prijateljstva Hrvatah u Trstu.

Vodice. Srdčanom boritelju za narodna prava i nezaboravnomu nadzorniku Vjek. Spinčiću kliču na njegovom odlazku u susjednu Goricu:

„Blagoslovio Bog svo puto Tvoje!
Nepozabi tužno Istro svoje!"

Miakar i Mandić
u ime više obćinarah.

Vranja. Veloučenomu gosp. Vjekoslavu Spinčiću, c. k. profesoru, na odlazku u Goricu. Srca nam zakrvavila, oči nam zasuzile, lice se namrgodilo, tjelo se streslo, zubi zaškripali, kad doznasmo da nas morate ostaviti, a ejetiemo se svetih riečih: Pravedni će . . . . . trpjeti!

Gosp. Vjekoslave! Vi ste naša perjanica! Vi uzor-značajnik, pravi mučenik naše mukotrpne Istre, naša dika, naš branitelj i zagovornik . . . pa Vi nas ostavljate!? — Bože! budi volja Tvoja!!! —; Ali srotan i prosretan Vam put Bog podielio i Vam jednom Vaše neumorno djelovanje dostojno naplatio, a medjutim će ne izlivo ostati u nas i u naših mladjih prieznanje za Vašu baš očinsku skrb za svoj biedan i neveljan puk.

Ovo Vam je izraz nepokoljebivog pouzdanja, poštovanja i bratinske ljubavi, te se u ime ove župe najdubljim poštovanjem bilježimo:

Petar Pikulić, župnik. Anto Belašić, župan. Anto Perišić, župan Učke. Ivan Pikulić. Ivan Baričević. Kliman Baričević. Martin Ribarić.

Vrbnik. Veleučeni gospodine! Vašim odlaskom gubimo jednog onih umnih prosvjetitelja naroda, onih dičnih poborniha za sveta prava stoljetnog patnika našega; nu ne gubimo posve, ne gubimo trajno — a to nas i tješi dok Vam žalostni dovikujemo: Srotan Vam boravak medju milom bradom! Članovi „Hrvatske Čitaonice".

Vrbnik. Veleučeni gospodine! Kriepostni i uzorliti učitelju naš, blagi nam i ljubezni nadzorniče! Veliko trudo naplatio Vam dobri Bog i u novom kraju ovjenčao blagoslovom svetim plodonosno Vaše čino!

Uz izraz odličnog poštanja i velike harmosti.

Vrbnički učitelji.

Žminj. Veloučenomu i veloznasluženomu g. Vjekoslavu Spinčiću, profesoru, čelikrodoljubu i neustrašivomu narodnomu poborniku, kliču prigodom njegovog rastanka sa tužnom našom Istrom duboko ganuti srcem: Svemogući Te Bog pratio na svih putovih Tvojih, a Ti nam ostao dugo zdrav i čil na čast i spas milog Ti roda, te na strah i trepet narodnim dušmanom!

Žminjski rodoljubi.

Žminj. Veloučenomu g. profesoru Spinčiću. Britko ranjono je srce naše, što su odlučuja bilo i na kratko vriomo naš neumorni rodoljub, bivši školski nadzornik te narodni zastupnik na zemaljskom saboru u Poreču. Nu, kao što je neoboriva istina, da vriomo rani i ljeći, tako je i naše uzanje stalno, da će nam se naš obljubljeni zatočnik opet srotno u naše kolo povratiti, te tuj svoj blagonosni rad nastaviti. Da se pako to što prije dogodi, vruća je želja, njegova smjerna štovatelja

Matije Perića, obć. načelnika.

Pogled po svietu.

Trst, dne 20. febrara.

Austro-Ugarska: Koncem prošloga čedna započala je u carevinskom vieću rasprava o proračunu ministarstva prosvjete. Njemački liberalci interpolirali su ministra Gautscha kako vo li kani vlada zauzeti stanovište naprama Lichtenstelnovu predlogu o vjerskoj školi, na što je ministar izjavio, da će vlada kasnije svoju kazuti u tom pitanju.

Dne 22 t. m. bijaše napokon verificiran izbor dalmatinskoga prvaka i zastupnika dra. Klaića, proti kojemu bijahu podnieli dalmatinski talijunaši utok.

Njemački liberalni listovi, napose pako madjarski udaraju često to na državne zastupnike, koji su branjavno čestitali biskupu Strosmajeru prigodom potdesetgodišnjice njegovog mismištva. Ti listovi obuzeti su takovom strašću i tolikom mržnjon naproti hrvatskomu vladiki, da nevide u njemu ništa drugo do panslavističkog agitatora i muža, koji radi svim silami na to, da današnje državno ustrojstvo Austro-Ugarsko poruši i preustroji. Strast ta neda njim da ono vide, što u cielaju sva ostala plemena ove države, dapače i svi prosvietljeni narodi u Europi, da slavni vladika naime ide u prvom redu za prosvjetom svoga naroda, te da njegovo današnje političko djelovanje posve izčezava. Tješi nas u ostalom, da sve klevete i sva ocrnjivanja njemačko-madjarskih liberalacah nedopiru do svietlog obraza slavnoga biskupa.

Srbija. Ministar nutarnjih posalah, Radosavljević, izradio je za skupštinu zakonsku osnovu o zajamčenju slobode izbora. Neka on sada proglasi slobodu izbora za predstojeću skupštinu, jer to je nuždno, da narod slobodno izrazi svoje mnenje uz čije vodstvo pristaje, inače će Srbija ići u susret novim težkim kušnjam. Ministar pravde Geršić sastavio je komisiju, da izradi zak. osnovu za skupštinu, kojom će bolje nego do sada biti zaštićena sloboda osobe i vlastničtva. Zak. osnova o reformi poreza, izradjena po kabinetu Ristićevu, predana je na preradbu, te će se preduzeti na njoj bitnih načelnih promjenah.

Bugarska: Mladomu bugarskomu knezu reć bi, da su odbrojeni časovi njegovog kneževanja. Isti njemački časopisi kažu, da će ga morati sama Turska proglasiti nezakonitim vladarom, te sva potrebita sredstva poduzeti, da se ga mirnim putem ili silom iz Bugarske odstrani. Isti Madjari, kneževi i najbolji prijatelji, ostavljaju ga već na ciedilu.

Rusija: Govoreć o iztočnom pitanju, kažu ruske novine, da je Rusija zadojena najpomirljivijimi i najmiroljubivijimi namjerami. Ona želi moralnim auktoritetom uzpostaviti pravo, pa zato Rusija, kojoj Bugarska zahvaljuje svoju autonomiju, nekani istu povrieditl. Vlasti, koje iskreno mir žele, nemogu a da lojalno nepodupru ta nastojanja. — Politički krugovi petrogradski drže, da očitovanje „Pravitelistvenog vieatnika" nedovoljuje svim zahtjevom Austrije. Dalje nemože poći ruska miroljubivost. Ta izjava mora pokazati, da li je sporazumak u obće moguć. Ako ruski predlozi sa strane Austrije budu odbijeni, to će tim priznati, veli »Novoe Vremja«, da je prino Koburg njezina lutka. U ostalom spomenuti list drži vjerojatnijim, da će Kulnoky odstupiti, nego li da će biti odbijeni predlozi Rusije.

Francezka: Sadašnja, francezka vlada produlila si ponešto život neznatnom pobjedom, izvojevanom u parlamentu kod razprave o dispozicijonalnoj zakladi, koju sve vlade uživaju te se njom u svoje svrhe služe. Kod te razprave zadobila je vlada toliku većinu, da njoj se nije ni sama nadala.

Italija: Talijanske novine očekuju, da će doći budućeg mjeseca izmedju njihovih i neprijateljskih četah u Africi do odlučne bitke. Nedogodi li se to, tad će se za ovo ljeto morati Talijani zadovoljiti s dosadašnjimi uspjesi, jer će do mala nestati tamo takova vrućina, da će biti svako vojničko poduzeće skopčano s najvećimi poteškoćami.

Njemačka: Većina njemačkih novinah proturava neprestano viesti kako se Rusija sprema na rat. Čas se javlja o silnih nabavah žita, čas o naručbah konjah, čas o raznih željezničkih gradnjah, čas o obustavi privatnoga prometa, jer su sve željeznice zaokupljene provozom vojske itd. Sada opet izmedu njemački listovi slieđeći brzojav iz Poznanja: »Ruski častnici bilježe uzduž pruske granice zalihe žita i živoža kao što i broj konjah. Nadalje provadjaju se premotačine kod pojedinih Poljakah, da se osvjedoči, da li nije kod njih sakriveno oružje ili živež. Iz državnih arkivah manjih ruskopoljskih gradovah provažaju se mnogi spisi u Varšavu«.

Franina i Jurina.

Fr. Čujoš Jurino, imam jednu pravdicu, ma neznam kemu ablokatu bi ju zrdil.

Jur. Dragi ti, hodi va Pidan, tamo ćeš naćovoka, baš pravoga za ta posal.

Fr. Tako zdrav?

Jur. Govore, da se vavek pravda, logo da nikad nedobi.

Fr. Ča se s manum ti rugaš; tor mi nefali mi drugdè takovih plsmoznanac.

* * *

Jur. Kumpar mi piše iz Draguća, da je Medved postao vrli kovač i zidar, tor da izvratne kosiriće kova, i tvrde zide zida.

Fr. Kade se je navadil?

Jur. Valjda u Furlaniji, jer je kazno, da je od tamo i njegova majka.

Fr. Dakle nebudo potroba, da dodju Bukarani već u one krajo zidat, ni onaj iz Dolino prodavat kosiriće.

Jur. Dragi ti bi bolje storio, da ide pravo tamo preko Furlanije, jer u Draguću mu je sve šlo pod bubanj za deset forinti.

Fr. Po borića, to su loši groši!

Različite viesti.

† **Ivan pl. Antunović.** Braća naša Hrvati u Ugarskoj plaču gorko nad grobom svog najvećeg i najplemenitijeg dobročinitelja g. Ivana pl. Antunovića, naslovnog biskupa i velikog propošta u Subotici u Bačkoj. Smrt toga riedkoga muža sadala je nemili udarac Hrvatom Ugarske. U njemu, bo, gube oni mudru glavu, plemenito srce, koje je vazda vruće za svoj narod kucalo, te blagodarau dosiću, koja je svagda i na svakom mjestu svoj rod proti nasilniku odvažno štitila i branila.

Antunović bijaše svojemu rodu u Madjarskoj pravi učitelj, savjetnik i dobročinitelj, neustrašivi prvak i vodja u dobru i zlu. Za naobrazbu svoga naroda učinio je toliko, da je u tu svrhu sve svo, o prihodo te imanje žrtvovao. Njemu bijaše podnašati svakolikih novotjah od strane nadutih Madjarah, koji ga proganjahu zbog velike ljubavi, što no ju je svomu rodu i plemenu iskazivao. Osobito se zauzimao za naobrazbu hrvatske mladeži u Madjarskoj, za koju je knjige pisao i inače ju svakojako podupirao. Izdavao je kroz 3—4 godine hrvatski časopis „Bunjevačku i šokačku viln" a pisao je mnogo u „Slavjanu", „Nevenu" itd.

Plemenitomu tomu svadeniku i rodoljubu kličemo i mi sa razaviljenim njegovim stadom: Svevišnji podielio mu vječnu slavu!

† **Dr. Josip Miloslav Hurban.** Našu braću Slovake u Ugarskoj stigla je prošlog čedna grdna nesreća. Dne 21. t. m. prominu njim naime u Hlubokom (u Slovačkoj) iza potdesetgodišnjega plodnoga rada na književnom i političkom polju neumorni radnik g. dr. Josip Miloslav Hurban. Pokojnik bijaše ovanrelički župnikom i to toli vrstan, uman i učen, da ga je lipsko sveučilište imenovalo doktorom bogoslovja. Kao pravi apoštol svoga naroda putovao je već god. 1848. od sela do sela poducavajuć bjedne Slovake najvećma pod vodrim nahom: Madjari mu nemogoše nikad toga zaboraviti, te ga mrzilo i proganjalo radi toga sve do njegove smrti. No uzprkos tomu proganjanju ostade Hurban vjeran svomu nevoljnomu narodu do zadnjeg svog daha, te nebi bio zatajio svog matorinjog ulieka za sve zlato ovog svieta. Sa razaviljenom bradom Slovaci kličemo i mi neumrlomu pokojniku: Vječna Ti u narodu uspomena i lahka rodna zemljica!

† **Pop Ivan Mojze** umro je u Cresu svojoj otadbini 6. febrara od naglo smrti u 60. godini svoga života. Pokojnika hvale kao izvrstna talijanskoga gramatika i poznavaoca talijanskoga jezika, s kojim se je mogao baviti u dokolici i udobnosti svoga življenja. Pokojnik bijaše neko vriome i dušobrižnikom na raznih postajah krčke biskupije, a i u rodnomu gradu Cresu te premda od zelenih svojih godina odgojivan u Mletcih i u Padovi u sasvim talijanskomu duhu, ipak je umio lomiti vjernikom kruh božje riečl u dosta dobroj „domaćoj" hrvatštini. Dapače, bavio se je on i našom hrvatskom knjigom. Promišljajuć, kako da kopače grada Cresa priuči na plemenitu zabavu poštena čitanja, uvidio je, da se zato treba poslužiti njihovim matorinskim jezikom.

Imamo pred sobom Mojzesove „Prve kolopisme", stampano u Mletcih 1374. kod Josipa Tondolli-a. Pisatelj u predgovoru veli, da te kolopisme „pisano jesu u prostomu i domaćonzu jeziku, te će roć, u osćemu jeziku cresknmi; zato, ako ti u njih sumovih vizoki i plemeniti jezik hrvatski ištoš, jih možeš u dilj od toba baciti, jer bo nisu za to" — nu žalibože u toj knjižici nenalazimo, što bi bili voljeli.

pravo creske naredje, koje oća svojih starih oblika u velike zanimalo bi hrv. filologa; već nalazimo, da je „Don Zvano“ zastavljajuć to djelce, previše prebirao po riečniku, to je, zametnuv tpbožnju prostotu creske starine, kušao, nebi li mu posrećilo uzvinuti se do „visosti i plemenitosti“ ovatuće danas hrvaćine.

Na sve nemile načine neprijatelji naši nastoje, da creskomu kopaću omraze materinski jezik hrvatski, da ga sprave u čozotski rog; ali svaki creski kopač razumije posvo dobro Mojzosov „creski i domaći jezik“, kaošto ga posve dobro razumije svaki Dalmatinac, Banovac, Bosanac Hercegovac i u obće svaki Hrvaćanin. Erudimini, razumijte to jedanput, dragi naši susjedi . . Altro che miscuglio di dialetti!

Pop Mojsé nije se pak sramio svojega porietla, kaošto se mnogi nadri-talijandići istarski srame. Njegovi pradjedovi bili su, o tom nema sumnje, plemenita hrvatska krv. A hrvatska plemenitina svakako je vitežkija i častnija od one, koja zaudara po „frošknu“ bnetačkih „oselonsa“, kojih praotci bijahu se sbjegli na laguno, da ribare ili da tuj nastave tjorati pustolovine, radi kojih bilo jim je uskočiti iz svojih domovinah. Hrvatska plemenitina stiecala se na junačkom polju, braneći „krst častni i slobodu zlatnu“. Mnogi blazonirani plemenitaši istarski, puruni se radi krpice staro bnetačke porgamene, koju ma pradjed ostavio. Nezna, jadan! da mu možda pradjed bio pravi istarski Kruvoj

Koj plemstvo traćoć, rod ledado nio,
Da tudji rob, po svojem gazi robu,
Koj život svoj na tuđjem gradi grobu. *)

. . . . . .

Akoprem pok. pop Mojsé nije bio naš pristaša, akoprem se je oko osobitčne biljke prokomoreske trudio kao malo koji, glasilo naših jaslarà znalo mu samjerati i bjoditi ga, kao da je nemaran spram narodne borbe, koja se ovo posljednih godina u Istri bije. On ipak nije prestao držati se one: „ljubi svoje, poštuj tuđje“. — Svakomu svoje, pak što komu Bog da. Ovo načelo nadvladalo je i na vrćih poziršćih svieta, pak će i na ovoj krpi zemlje, što ju Istrom zovemo i kao svoju užju domovinu ljubimo. Hoće li to skorom biti? Dao Bog:

Nek svi se jednom sljube sviota puci. **)

Imenovanje. Za c. kr. kapetana u Malom Lošinju imenovan je g. Gorman Znok, koji je tuđer odputovao na svoje novo mjesto. Gospodin kapetan služio je kao politički tajnik u Gorici, gdje je uživno dobar glas stroga, točna i nepristrana činovnika. Mi želimo iskrene, da ta krasna svojstva i na svom novom mjestu sačuvati izvoli.

Počastno građjanstvo. Sl. gradsko zastupstvo u Pragu imenovalo je na prodlog gradskog zastupnika i sveučilištnog profesora Tomeka njog preuzvišenost g. biskupa J. J. Strossmajera prigodom petdesetgodišnjeg njegovog mašništva počastnim građjanom zlatnog Praga. Na brzojavnu viest o tom imenovanju odgovorio je preuzvišeni vladika sliedeće:

„Iskrena hvala na počasti i odlikovanju. Ovaj jasni dokaz ljubavi, dobrote i bratsko uzajemnosti, izvanredno me je obradovao i naš zlatni Prag obvezao mo je za uvjek. Moja zahvalnost, odanost i privrženost zlatnomu Pragu i čoskomu bratskomu narodu bit će vječna. — Strossmajer biskup.“

Diocezanske viesti. Veleč. g. Dragutin Fabris, župnik kod sv. Jakova u Trstu, imenovan je župnikom kod sv. Antona novoga u Trstu, na čemu mu i mi iskreno čestitamo!

Gg. Ante Kjudor i Josip Komparo položili su prošlog čedna župnički izpit. Naše srdačne čestitke prijateljom!

Mladamisa. Dne 20. t. m. prikazao je mladomisnik g. Ante Durich, rodom Čeh iz Ribnova, prvu nekrvavu žrtvu u Poreču. Mladomisniku predikao je veleč. g. P. Bontempo a poslije crkveno svečanosti pogostio je sve prisutne svećenike presvj. biskup Flapp. Glavnu napitnicu izrekao je mladomisniku preč. kanonik Posanto, potaknuo ga na točno i strogo ovršivanje dušobrižničkih dužnostih.

Vladika Strossmayer odgovorio je odboru „Slovanske Čitaonice“ u Trstu na poslanu brzojavnu čestitku sliedeće:

Slavnoj „Čitaonici slavenskoj“
u Trstu.

Izporučujem oviom najtoplija svoju hvalu na prijateljskoj čestitci, koju mi slavna čitaonica prigodom moje zlatne mise izpoštati izvoljela. Bog dragi blagoslovio čitaonicu i sve vriedne njene članove svakim dobrom obilno nadario. — Najposle dao im uglesiti vedrije dane nad nesretnom našom Hrvatskom.

Preporučujem se i nadalje vašoj ljubavi i molitvi. Sa bratskom ljubavi odani

Strossmajer s. r.

U Djakovu, 21. feb. 1888.

Odbor za Dolenčev spomenik sastao se dne 22. t. m., da se posavjetuje o nacrtu za spomenik, što no ga je izradio i predložio naš umjetnik g. Rendić. Naort taj bijaše jednoglasno prihvaćen i odobrana osnova, da se podigne spomenik iz nabrešanskoga te istarskoga mramora. Koncem ovog čedna biti će naort za spomenik izložen u ovdašnjoj čitaonici, da ga svatko progledati i rasuditi uzmogne. U budućem broju donieti demo potanji opis toga nacrta.

K svečanoj proslavi petdesetgodišnjice mašništva preuzvišenoga biskupa Strossmajera, koju će slaviti dne 10. marča t. g. otiđi će kako piše — „Slovenski Narod“ — iz Ljubljene u Djakovo više deputacijah. Ako bi se htjeli pridružiti tim deputacijam — piše isti list — rodoljubi iz drugih slovenskih mjestah, neka to izvole javiti njegovu uredništvu ili g. Ivanu Hribaru, koji će podati potrebito naputke za putovanje. One slovenske obćine, koje namjeravaju slavnoga vladiku imenovati počastnim obćinarom, mogu poslati dočine diplome uredništvu „Sl. N.“ koje će to na dan proslave svečano predati svećaru.

Pobjeda u Oprtlju! Osobitim zadovoljstvom opet nam je jednu narodnu pobjedu zabilježiti. Dne 22. i 23. t. m. obavili su se u Oprtlju obćinski izbori, kod kojih su naši poštovni kmeti u svih trih izbornih tielih sjajne pobjedili. Sve napasti protivnikah snali su junački odbiti, brojno u zastupstvo 21 izvanjskih poslodnikah i 3 umjerena građjana.

Sva slava radi ovoga važnoga uspjeha idje isključivo dičnim izvanjskim obćinarom, koji su narodnu sastavu uzprkos protivničkim spletkam neustrašivo razvili.

Slavno razvijena narodna zastava uvijati će odsada grdno narodno rame, ona će uzdiglti, što slotvori razdililiše; ona će zacieliti, što tuđjinac Izrani. Bogu hvala, uz sve sadašnje protivštine, sviest narodna zahvatila je korien i u onom puku. Oprtljanin danas vra, da se i Hrvat broji u svietu, da i on ima svoja prava, da bitiše kao narod, da na njom stoji, odlučivati o svojoj sudbini dobroj ili zloj. Mučovom, koji su narod vodili i podučavali: slava!

Kad se bude svud po Istri znalo ullovat u puk sviest, tada će se jamačno Istarski Hrvat dočepati svoje kuće i svoje slobode, za kojom svi vapijemo.

Ovi obćinski izbori jesu tim važniji, što se je na isto sam puk znuzinao, što nobijaše tuj „slavenskih agitatorah“ i što su si sami izvanjski obćinari pobjedu izvojevali. Jedina poduka pri tom bilo jim je naš list, koji ei krči danomice svo to većma put i u one, dosada zanemarene strane Istre. Protivnici naši neće modi ovaj put kriknuti na „kranjsko-hrvatsko“ popovo, kao što to obično čine, to jim nepreostaje drugo, nego izručiti obćinsku upravu našim poštenim obćinarom, kojim čestitamo što srdašnjo na sjajnoj pobjedi kličuć jim gromko: Živili sviestni naši Oprtljani!

Iz Puljštine pišu nam mjeseca febrara 1888: U broju 323. poročko biobetuše, čitali smo članak pod naslovom: „a proposito della liturgia slava“, u kojem se neki dopisnik osvrće na događjaje u Premanturi. Misliu je netko, da će smrću nezaboravnoga D'Elio izčeznuti u tom solu svaka iskra narodnosti, nu ljuto se je u tom prevario. Pokojni bijaše nekomu trn u oku, jer se vjerno mu stado nemogaše prilagoditi težnjam nokoga gospodina, bez gospodskog lica. Ali sada jodva opaža taj gospodin, da se narodni duh u tom puku sve to više budi, a kamo li da će propasti. Osobito nekoji izmed puka mrzki su nekom dolliji, a da je Bog dao kozi dug rop, jao si ga njima. I u rečenom članku navaljuje taj dopisnik iz „Polesana“ na dvojicu, koji po njegovom mnienju i u crkvi tjeraju politiku. Ali žalostna ti majka, junački moj laži-dopisniče, kako mi ga grdno lažeš ti ili tvoj laži-poručnik ili pako oboje. Novjorujeć li nam, oto ti dokaza!

Ti opisuješ doduše mirnost i hladnoću, kojom su Premanturci saslušali odredbu poročko-puljskog biskupa, ali znaj, da premda nije bilo nikakvo bvao, ipak je mogao tvoj laži-poručnik razabrati u puku skrajno nezadovoljstvo. — Izuzeta je od toga možda šestorica šarenjakah. S toga se i vidilo ono popodne malo mužkaracah u crkvi, od kojih je pako polovica izišla prvo nego je počeo sv. blagoslov, a na „un pajo,“ kao što ti kaše. Pjevalo se je ono popodne „Pange lingua,“ nu koji ga je pjevao? Svećonik, dva zvonara i još jedan — dakle ukupno četvorica. Osam dana poslije, dakle 20. istoga mjesnca, bila je crkva dubkom puna kao što obično. Tu župe-upravitelj zapjeva po višem nalogu: „Pange lingua gloriosi“ a puk kao iz jednoga grla: „Slavnom tilu Spasitelja“. Kod to točke, jadni moj dopisniče, kruto lažeš, dakako, jer si bio slabo obaviešćen. Nisu počeli ni „L. B.“ te „il maestro di Promontore M. N.,“ niti „il coro“, nego vas pobožni puk, staro i mlado, muško i ženske. Koja li razlika izmedju prvo nedjelje i ovo? To možda ljuto peče tebe i tvoga poručnika, nu ovo mjestnom pučanstvu srdce igra od veselja, kada pjeva što pobožnoga u svojem jeziku. Ako vas to peče, nedavno palo je dosti vode pak se možeto razhladiti. Čudno li su i besbožne riečl, koje u crkvenih stvarih rabi taj laži-dopisnik: „Caporioni di quest' amena cavattina“. Dakle pjevanje crkvenu u narodnom jeziku je za vas kulturonosce „un' amena cavattina“!? Bog vam grieho oprostio! Dakle ni tvoj poručnik no razumije, koja li se je pjevanja pjesma! Poznа se po tom, da sirota nije bio u crkvi, već na svojim „bogoljubnim“ poslom, jer koliko mi znamo, nije odgojen u Firenci! Mi ti pako možemo inače po duši ispovjediti, da onu pjesmu pjevaju svi Hrvati Istre i drugdje na čast proslavetomu Tjelu. Na jednom mjestu tvog laži-dopisa velić, da se taj narodni jezik rabi ovdje u crkvi jedva 15 god., a na drugom sam sobe pobijaš dočim kažeš „od il popolo che udì il coro intuonare „l' antica“ canzone nazionale, non trovò meglio che a seccondarla“. Dakle tebi je 15 god. „antico“! Onda sto i vi dva čavorijaka „antichissimi“. — Mi vam Premanturci u ostalom poručamo, da branimo i braniti ćemo naše svetinje, bilo nam župnikom prosti svećenik „Don Semolich“ ili ma koj vaš „dionalgnor“, samo neka poštuje naše pravice, budući da nam do osobnosti nije stalo? Bavna dopisnika vriedni poručnik neka pako zapamti, da se kod nas nepusti skoro nitko osim njega, „puttinaro sul ghiaccio“, nako i jesu dva, tri u Premanturi, koji se pusto vuči za nos, ma medju timi nije ni jednoga, koji sam svojom glavom misli. Razumjeto li mu? Drugi put dakle, draga „babo“, neka izvolastitoj tvojega poručnika dobro zabilježi ono, što vidi i čuje, pak će barem po koju istinu doniesti, jer znademo, da to istina izbjegava kao i noćlati svetu vodu. Ako smo malko zakasnili, nećo nam zaisto zamjeriti „babini“. Izlitorba, tà tomu nismo krivi mi, nego čestna „babja“, koju nećitamo skoro nikad, jer nas strah obuzimlje, da nas nebi možda svojim prorokovanjem i sladkimi riečmi prokrstila u žaroujako kao što je nekoga u Premanturi. Bog mu pamet razvinuo!

I. hrv. akad. zab. lit. družtvo „Hrvatska“ u Gradcu priredjuje dne 6. marča t. g. u prostorijah „Hôtel Daniel“ svečanost u proslavu tristogodišnjice poroda hrvatskoga pjesnika Ivana Frana Gundulića sa sliedećim programom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. V. Lisinski: „Ljubav i sloga“, ouvertura, svira družtveni gudulački zbor. 3. P. Hekulović: „Radosulj Sivorinac“, pjeva druž. pjov. zbor. 4. V. Sviglin: „Slavjanska koračnica“, udara druž. tamburaški zbor. 5. Charles de Beriot: I. Concert, gudi druž. član. gosp. stud. med. A. Kuhar, uz pratnju glasovira. 6. Iv. pl. Zajc.: „Diži se iz sna“, pjeva druž. pjov. zbor. 7. Tamburaški kvintet: a) D. pl. Barac: „Ljubila sam ga“; b) V. Sviglin: „Nepsuj mo majko“; c) V. Sviglin: „U tebe je dragulja i bisera“. 8. Vj. Klaić: „Soronada“, svira druž. gud. zbor. 9. M. pl. Farkaš: „Ženska davorija“, udara druž. tam. zbor. 10. * * * „Babica“, svira druž. gud. zbor. 11. Komers. Početak točno u 8 satih. Družtvenim zborovima ravna gosp. stud. med. A. Kuhar. ODBOR

Hrvatsko farmaceutsko družtvo „Aesculap“ u Zagrebu. Izabrani odbor hrv. far. družtva „Aesculap“ u Zagrebu za školsku godinu 1887/8 sastoji se iz sliedećih lica: Predsjednik: gosp. Nikola Vranić, podpresjednik: g. Srećko Gavranić, tajnik: g. Cezar Akačić, zamjenik tajniku: g. Ivan Devčić, blagajnik: g. Stjepan Kralj, zamjenik blagajnika: gosp. Otto Löschnor, odbornici gg.: Levin Iveković i Mirko Klešić. Ovaj odbor, obazrivć se na slična družtva kod srotnjih naroda, uzeo si je svetom zadaćom gojiti osobito § 3. druž. pravila, „a) podupirati siromašne bolestne članove; b) podieljivati podpore svojim članovom; c) pomagati članove

---

*) Markovićev „Kohan i Vlastas.“

**) ibidem.

---

produjmovi; d) promicati naravoslovno znanosti; e) zastupati farmaceutsko interese“.

... Izticati ovdje potrebu družtva, koje si postavilo toli plemenitu zadaću, smatra odbor suviśnim, uzme li se samo na um, koliko mora svo novolje podnositi farmaceut, koji je ma i s neznatno i kratkotrajne bolesti lišen kondicije; pak i to, da je i kao slušatelj na svoućilištu — jer izvanredni — lišen ma i najmanjih polakćica, dočim mora velikih materialnih žrtava doprinieti, dok postigne svoj cilj.

Da može pako odbor družtvenu svrhu što više promaknuti, obraća se molbom na obćinstvo, da ga u njegovom težkom djelovanju izvoli podpomagati. Osobitoj se pako podpori nada od hrvatskih ljekarnika, koji su se doselo u jakom broju našem pozivu odazvali.

Nadamo se, da će nas svaki patriota, kojega je Bog obiljem nadario, podupriti.

Pomozite siromašnoj omladini, ona će Vam biti harna, a dobri Bog će Vam se njih radi odužiti!

Vienac broj 8 XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Josipu Juriju Strossmayeru“, spjevao Stjepan Buzolić. „U registraturi“, pripoviest. „Proletarci“, slike iz slavonskoga života, napisao J. Kozarac, „Prikazo“, fantazija, napisao ju Ivan Turgenjov. „Ruska drama“, piše J. P. „Neko biljožko iz Orno Gore“, napisao Marko Dragović. Listak. Slike: Nikola Milan. Partija iz Tuškanca. — „Vienac“ izlazi svake subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 nč. Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Upit.*)

Svaki poštenjak je iskren, drugačije ga neće nazvat poštenjaka. Ja dakle ovim molim najudtivije svo one, koji bi mi mogli dati kakve podatke, da mi iskreno izjave: 1. kako je moglo i dljeni naredbom doći do toga, da su tri moja nejaka — učenika na ovdašnjoj pučkoj učioni — mogla biti skrovito uzeta na zapisnik sa strane ravnatelja iste učione md. popa Jakova Plvčovića; 2. kojim je to pravom učinjeno, a da za to nolmaju znati njihovi roditelji, dotično skrbnici; 3. vrhu čega su bili izpitani; 4. zašto im se dao na podpis prije jedan zapisnik, kojega im se pročitalo, a zatim drugi, u kojemu nezna ju ništa što je sadržavao; 5. zašto im se sa strane ravnatelja samog zabranilo išta kazivati o tomu kod kuće; 6. to napokon, da li takvo postupanje odgovara načelom čudorodnosti, kojoj mislim, da su moji notjaci privikuju u istoj učioni.

Zahvalan na svako iskreno očitovanje, koje mi se sa bud koje strane učini, jesam.

U Malom Lošinju 20. feb. 1888.

Oktav Martinolić, trgovac.

---

*) Za članke pod ovim naslovom uredgovara Uredništvo.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 1. do 13 tek. mjeseca pripošlo nam pradplatu: P. n. gg. J. M. Cirkno za 87. i 88. — R. P. Trst za pol 88. — Dr. A. V. Zagreb za 88. — Dr. I. S. Trst za 88. — P. F. Trst za 88 — Dr. I. G. Trst za 88. — F. it. Mallnska za 88. — Br. društvo, Omišal za pol 88. — I. A. Pul za pol 88. — F. Z. Trst za 87. — J. S. Trst za 87. — G. K. Matterija za pol 87. i pol 88. — M. F. Križevci za 88. — I. J. Dobrinj za pol 88. — M. H. Sušak za 88. — Zast. kuća Brč za pol 88. — C. R. Zagreb za 88. — F. M. Rieka za pol 88 — A. M. Plaue za 88. — M. T. Mallnska za pol 88. — F. S. Sušnjevica za pol 87. — Lj. T. Trst za pol 88. — J. R. Volosko za 88. — N. P. Pul za 88 — N. M. Premontura za 5 lat za pol 88. — Dr. F. R. Zagreb za 88. — F. Č. Rieka za 88. — V. J. Rieka-Mlaka za 88 — V. J. Brod Sv. Martin za 87. 88. — F. B. Volosko za 2 lat. za 88 — S. M. Trsteno za 86. 87. 88 — J. B. Gjurgjevac za pol 88. — A. M. Rož za pol 88. — J. J. Rož za pol 88 — I. P. Marezige za pol 88. — L. G. Vranjiće za 88 — U. G. Tomaj za 88

Lutrijski brojevi

	dne 25. febrara.				
Trst	24	20	51	22	34
Buda	20	51	60	77	3
Linc	53	23	14	63	42
	dne 29. febrara				
Prag	88	17	72	33	36
Lavov	54	32	3	46	18
Hermannstadt	68	5	43	59	65

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K.	126.— 128.—
Rio biser fina	„	106.— 110.—
Jave „ „	„	108.— 1 0.—
Santos fina	„	94.— 96.—
„ srednja	„	81.— 92.—
Guatemala	„	102.— 104.—
Portorjoco	„	112.— 114.—
San Jago de Cuba	„	134.— 138.—
Ceylon, plant. fina	„	126.— 130.—
Java Malang, zelena	„	100.— 102.—
Campinas	„	98.— 100.—

Macisov cvet		450.—	450.—
Ingber Bengal		21.—	23.—
Peper Singapore		94.—	95.—
Penang		75.—	77.—
Batavia		88.—	89.—
Piment Jamaika		33.—	34.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	9.—	—.—
v zabojih		10.—	—.—
Olje bombažno amerik.		33.—	—.—
Lecce jedilno j. f. gar.		42.—	44.—
dalmat. s certifikat.		44.—	45.—
namizno M.S.A. j. f. gar.		62.—	64.—
Aix Vierge		73.—	74.—
fino		68.—	70.—
Rožički pulješki		5.75	6.—
dalmat. s cert.		7.—	7.50
Smokve puljoško v sodih		12.—	—.—
v vencih		14.—	14.50
Limoni Mesina	zaboj	3.50	4.50
Pomeranče sicilijanske		4.—	4.50
Mandlji Bari I.a	100 K.	71.—	73.—
dalm. I.a, s cert.		75.—	78.—
Pignolli		72.—	74.—
Riž italij. najfinejši		20.—	21.—
srednji		18.—	19.—
Rangoon extra		14.25	14.50
I.a		12.75	13.—
II a		11.25	11.50
Sultanine dobre vrsti		32.—	33.—
Suhe grozdje (opaše)		25.—	26.—
Cibeba		16.—	18.—
Slanitki Yarmouth I.a	sod	13.—	14.—
Polenovke srednje velikosti		90.—	97.—
velike		34.—	35.—
Sladkor centrifug. v vrečah			
s certifik.	100 K.	33.—	33.25
Pšol Coka		13.50	13.75
Mandoloni		11.50	11.75
svetlorudeči		10.—	10.25
temnorudeči		9.25	9.50
bohinjski		11.50	12.—
kanarček		10.—	10.25
boli, veliki		12.25	—.—
soloni, dolgi		10.50	10.75
okrogli		9.75	10.—
mošani, štajerski		8.50	8.75
Maslo		90.—	10.—
Sena konjska		3.30	3.60
volovska		4.01	4.52
Slama		3.03	3.75
Les		—.—	—.—
Oglje		2.00	—.—

Šljuke ali kljunače.

Kupujem kolikor koli svežih kljunačev ter prosim gospode lovske lastnike, da naj mi blagovoljno sporoče, koliko in po kateri ceni mi jih morejo dobavljati.

Josip Steinman,
Fisch und Wildprethandlung
Ried (Ober-Oesterreich). (1)

Želodčne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nadomestljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno današnjes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke.

Vrčina razuih kapljic, izlečkov itd., katere se v trgovini kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega nego škodljiva smes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje resnično sestavo, odločno oživljujoče in želodčna življenja hitro krepčalne moči **pravico prednosti** nad vsemi, kar dokazuje tudi še vsakim dnevom veče priznanje po njemu. Ta balzam bogat na dolgoletih izkušnjah kitajskih zdravnikov, katera koroniko z poznano zavad njegova izvrstna učinkovanja na prebavljenje ni dosegel, je zanesljivo sredstvo proti tegobam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in svedenci priporočujejo proti nejedenosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, slatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane **80** novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠĆE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marku Racazzini* i *G. B. Rosi*, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Kormínu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Pallaoro. 11—25

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francezko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, bolznim v ušesih, na očeh in zobeh, proti ranam, trganju, nahodu, izpahom in madežam na kozi in pegam; tudi je jako dobro kot voda za ispiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje prhuti. Cena s popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4—12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vlito tvrdko Brázaya.

KLINIKA

za spolne in želodčne bolezni, nastope okuženja i zdravljenja moške slabosti, polucija, ogabo vode, močenje postelje, pučanje krvi, zabitje vode, in za vse bolezni mehurja, drobe in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 49—90—104

Dr. Strentzel,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3 „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3½ „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu, priporna se nova obrestna tarifa, na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestij.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 48—48—40

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se oživljuju podpuno i sigurno sve žalučane i živčane bolesti, takodjer crnkve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, sluba probava, slabost, jako k srcu srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po pavolu kaludjera grčkoga **samostana »Astra«** iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izteka, koju su svaka za-se i danas priznana kao zdravilna sredstva prva vrsti. Ovo sastavljanje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cena i staklenke **60 nv.** i veliki staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavne skladišće: M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 6, dalje u Trstu I. Suvanel, »All'Amazone« Cristofanto i Prendini. — Na Rieci A. Mikzan. 20—31

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejšo oblike namreč: —12—5

Monštrance, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd.

po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani ložci

3 % god. kamatah na 5-dnevnim odkazom
3½ „ „ 30 „ „

Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.

Mjenice
na Beč, Prag, Pešta i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje
vriednosti, devize i kupone uz ½% popustbe.

Predujmljuje
na varante, zaloge i potvrde tvrtka u gotovom
Kamate po pogodbi.
Na vriednosti po pogodbi.
Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.
Popust po pogodbi.

Najboljši
papir za cigarete
10-20 je pristni
LE HOUBLON

francoski fabrikat Cawleyev in Ilearyev v Parizu.
Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospoda dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lippmann, profesorji kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegovo najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor! Vsak naj pazi na naslednje podpise!

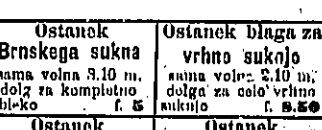

PAPETERIE DE L'ESTAQUETTE 17, rue Bérangor, PARIS

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 429

Zimska sezona 1888.

Telefon br. 429

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . . sasma svilni for. 27, 32.
ODIJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljane vune sa prslukom u svih bojah, for. 25
sasma svilni . . . . . for. 26
CARSKE janke sa prsluci for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za planinu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečko for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečko for. for. 4½ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i svakojake odjeće za gospodu i djecu
uz veoma nizku stalnu cienu
kod
JAKOBA ROTHBERGERA,

c. k. dvorski dobavljač
v **PRAGI**, Graben br. 19 novi, vis-à-vis gospeskoj ulici

Vanjske naručbe izvršuju se točno prama pouzeću, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 46—50

Telefon br. 429

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 429

TRGOVSKA TVRDKA
Bernhard Tiche

10—10—4

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Vzorci in cenik zastonj in franko.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši
pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno sukno f. 3.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za OBLEKE 60 ctm široka za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcev poluvuna f. 4.50	Kos zefira najbolje in najbolj moderna blaga za moške košulje in 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met. dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 3	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 6.		Kos domačega PLATNA ¾ 20 komolc. f. 4.50 ¾ 20 komolc. f. 5.50	En kos MIŠOLINE ¾ širok, 20 komolcev popolnama, kolji kakršno f. 6.50
Ostanek štajerak. Valjanega sukna 2.25 m. za celo lovsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risrijah 63 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 4.—	Košulje za gosp. klasično blago, bele ali barvane I f. 1.80 II f. 1.20	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 3.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov celo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dvo ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dvo ogrinjali za postelj in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turšk in uzorci popolna f. 3.50
Kos Chiffona Nr. C 60 komolcev popol doma f. 3.50 Nr. CC najboljše baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga, 190 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komolcev lila f. 4.80, platneni 30 komolc. lila rjaveč f. 6.	Zimski OGRTAČ ¾ dolg 1.50	Dvojata ruta od VELURJA ¾ dolga svilna volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik: M. Mandić.

Tiskarna Dolenc.

Broj 10. U Trstu 8. marča 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 3 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo na upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na sjelom arku.

Dopisi se novcem ne primaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Občinskim načelnikom i predsjednikom mjestnih školskih viećah, družtvom i njihovim predsjednikom, drugovom i prijateljem, učiteljem i učiteljicam, domoljubom i domoljubam, hrvatskoga i slovenskoga roda, iz Kastva, Klane, Brguda, Rukavca, Voloskoga, Moščenicah, Berečca, Opatije, Veprinca, Poljanah; Krka, Punta, Baške, Vrbnika, Omišlja, Dobrinja, Cresa, Lošinja; Poljanah, Šapjanah, Podgrajah, Podgrada, Hrušice, Pregarja, Materije, Tutrah, Vodicah; II. Bistrice, Dolina, Ricmanjah, Boršta, Tinjana kod Kopra Luke, Pomjanšćine, Marezigah, Buzeta, Lanišća, Danah, Roča, Gorenjevasi; Pazina, Lindara, Gračišća, Pićna, Šušnjevice, Boljuna, Vranje, Paza, Sa ušća Raše, Žminja, Tinjana, Sv. Petra, Poreča, Poreščine, Vižinjana, Kastelira, Labina, Bučve, Sv. Vitala, Montrilja, Novakah; Pule, Marčane, Šela rovinjskog, Medulina, Premanture, Trsta — sjetivšim se mene selećega se iz rodne mi Istre u susjednu i bratsku Goričku, izravno ili putem »Naše Sloge«, zahvaljujem se ovim što iskrenije i što srdačnije.

Vaših izjavah ljubavi i prijateljstva, prijazni i priznanja, nikad zaboraviti neću. One će mi biti melemom u svih nezgodah, koje bi mo u življenju stignuti mogle.

Moji nazori, kojim pripisujem to izjave i koje goje, tolika domorodna srdca po cieloj jednoj zemlji, moradu, hoće, božjom pomoćju pravladati. Osvjedočen, da ćete prema njim raditi gdje i kako Vam bude moguće, uvjeravam Vas, da će me svako doba naći u svojem kolu kao suradnika. Tjelom mogu biti i dalje od Vas, moja duša biti će s Vami, moje srdce kucati će s Vašimi, moje, ako i maljušno sudjelovanje, može zapriečiti samo gruba sila ili smrt.

Vjek. Spinčić.

Sudbeni jezik.

(Konac.)

U Istri je nadpolovična većina pučanstva hrvatske narodnosti, dočim talijanska sačinjava manji odlomak pučanstva. Ako bi imao sud u zemljah mješovite narodnosti popriniti jedan samo jezik, to bi svakako moralo biti jezik onog naroda, koji je u većini, dakle u Istri hrvatski. Ipak su Hrvati u Istri toli čedni, da nezahtjevaju drugo, nego da sud s njimi i u njihovih pravnih poslovih postupa njihovim jezikom.

Taj zahtjev je opravdan s gori pomenutog gledišta, a nemanje s gledišta ravnopravnosti naroda u Austriji priznatoj temeljnim državnim zakonom. Jedino dakle oživotvorenje tih načelah moglo je ponukati zakonodavno tielo na preinaku §. 14. gradjanskog parbenog postupka, što u ostalom potvrdjuje i rasprava vrhu te preinake ili bolje rekuć izpravka u carovinskom vieću. Tam preinakom baš se je htjelo doskočiti zloporabi nekih sudbenih činovnikah, koji su htjeli upotrebiti sudove u strančarsko svrhe, držeć jih monopolom svoje stranke i stvarajuć od njih zavode raznarodjenja.

U drevnom Rimu jedva onda je procvalo pravoslovje, kad je prestalo biti povlasticom jednog stališa poslavši svojinom svega puka. To se dogadjalo i drugdje, a svaki zdravi razum uvidjeti će i znati zašto. Izobraženost se ne baštini, nego se stiče. Zakoni izrično ustanovljuju, da nepoznavanje zakona nikoga ne ispričava. U Istri do pred malo vremena nisu Hrvati imali niti pučke učione u svom jeziku, a u gimnazah nemaju nijedne srednje škole. Kako dakle da saznadu za pravne ustanove, ako njim još sud progovara u njim nepoznatom jeziku? To stanje bi htjeli naši tobožnji usrećitelji u Istri, da još potraje, a zašto? Rekli smo iz početka, da su oni sploh kruhoberci, te da iz neukosti puka crpe svoju korist, a prosvjeta toga puka, njegova duševna i materijalna dobrobit, je njima deveta briga.

Što se tiče pako pitanja, koji da je jezik izobraženiji i prosvjetljeniji, to je djetinska propirka, u koju se nećemo upuštati. Spomenut ćemo samo to, da je baš u Istri bilo naukovnih ustanovah, osudah itd. u hrvatskom jeziku, kad se talijanskih nije ni spominjalo. Što dakle bijaše nogda, još lagljе može biti sada.

Poznato nam je, da svi ili barem većina sudbenih činovnikah kod natječaja za koje izpražnjene mjesto u Istri ističe u svojih molbah poznavanje hrvatskog jezika, dapače znadu nekoji u tu svrhu upotrebiti i svjedočbe občinskih načelnikah. Savjestnost njim pak nalaže, da, kad zadobiju ta mjesta, da i činom pokažu to znanje.

Dokaže li pako koji činovnik, da nepozna potrebitog mu hrvatskog jezika, ili, ako iz strančarsko svojo želi zlorabi svoj položaj, tad imade više načina, da ga se dozove na red, ili napokon, da mu se i put pokaže.

A sud oto što nas je ponukalo, da napišemo ovo redko. Pohvalio nam se prijatelj iz otoka Krka, da njim novoodabrani gosp. sudac riešava hrvatskim jezikom hrvatske podneske. Isto tako i c. kr. okružni sud u Rovinju, da je nedavno riešio hrvatskim jezikom molbu, podnesenu iz otoka Krka. Mi se veselimo tim pojavom pak se nadamo, da će biti i drugdje nasliedovani, te da će već jednom ta blažena ravnopravnost narodah postati istinom, a ne ostati mrtvim slovom. Tada će tražiti istarski Hrvati s pouzdanjem pravicu kod sudovah, i smatrati jih kao hramove istine i pravde, nipošto kao zavode, uvedene na zator njihova narodnosti.

Nadalje nam javlja prijatelj, da je c. kr. okružni sud u Rovinju usljed one hrvatski riešene molbe imenovao skrbnikom jednoj stranci odsutnjeg odvjetnika dra. g. Bolmarcicha. Ovaj gospodin, došav kući iz Poreča, gdje su ga valjda jaslari malo podboli, i naš-ćav tu odluku, povrati ju odmah sudu, jer da ne razumije hrvatski, ili kako se on izvolio izraziti «il gergo croatico». Naš se prijatelj čudi tomu postupku, a mi mu nato odvraćamo, da još nije proniknuo čudi i težnje naših liberalnih (!?) talijanašah i potalijančenjakah. Dok se radilo o tomu, da stače novčine od naših otočanah, dok ga se plaćalo za njegov rad, do tada je znao i znade hrvatski, a kad se radi o tomu, da bezplatno vrši svoju dužnost, pa hoće, da joj se otme, tada ga već ne znade! Plemenitih li dušah! Pak ne samo to, nego još pogrdom nabacuje se na jezik, kojim se prehranio, na jezik s v o j i h djedovah! To je prosvjeta, kojom nas nude naši usrećitelji u Istri, šarenjačka svojta. Ne, nije to prosvjeta, kojom se diči Italija i koja je utemeljena od mužovah, koji su Italiju proslavili, jer je ova prosvjeta odsjev srca i plemenitosti misli i rada, česa naši usrećitelji nemaju. Srce naših usrećitelja jest njihov džep, a njihova prosvjeta ima za prvaka i utemeljitelja Judu Iskarijota. Toj prosvjeti budi daleko od nas kuća!

Spominjemo ovdje i poznatu činjenicu, da je c. kr. okružni sud u Rovinju odredio, da se ima sudbeno ročište držati u Rovinju, a ne u otoku Krku, gdje je stranka stanovala, te

jemu kako je ovdešnja odvjetnička komora nedavno razpravljala o predlogu nekolicine odvjetnikah radi toga, što je odvjetnik g. dr. Dukić pred neko vrieme držao hrvatsku obranu u kaznenoj razpravi u Trstu. Ne znamo što su kanila ta gospoda time postignut, ali svakako znamo, da se takav predlog ne slaže sa poslanstvom odvjetnika, sa stupnjem prosvjete i ozbiljnošću, koja dolikuje odvjetničkom stališu, a još manje sa obstojećimi zakoni i ministarskimi naredbami.

Zaključujemo uz preporuku našim prijateljem, da se u svih svojih sudbenih poslovih služe materinskim hrvatskim jezikom te da zahtjevaju, da njim se u tom jeziku i odgovara. Tim će ne samo sobi koristiti, nego i mnogo doprinieti k prosvjeti svoga naroda.

Hrvatske namire.

Našim čitateljem poznata je iz br. 45. lanjske godine razmirica među g. Salatom, kao zastupnikom zakladе osorskih bratovšćinah i veločastnim g. A. Kirinčićem, kao zastupnikom neroznieke crkve, gdje onaj neće, da ovomu isplati hrvatsko namire. Ondje smo priobćili, da, pošto se je politička oblast izjavila u ovom poslu nenadležnom, g. A. Kirinčić se je obratio za isplatu na sud. Ložinjski sud odsudio je zakladu osorskih bratovšćinah na isplatu utuženo svote, ako g. Kirinčić prikaže talijansku i srbsko-hrvatsku namiru. Ova je osuda bila ukinuta od c. kr. prizivnog sudišta i ložinjskom sudu naložena, da izreče novu osudu, neprokorašujuć među zakonom ma postavljene. — Smatrajuć valjda malični postupak nekakvim ollotoznim postupkom, ložinjski sud si je pridržao izreći novu osudu, kad bude dobio obavlesti na nadležnom mjestu. No znamo i nećemo da znamo, gdje je to nadležno mjesto, koje po našem mnienju nebi smjelo biti nego nekakva sbirka zakonah i narodabah. Dobiv zatražene obavlesti, ložinjski sud uredio nakon tri mjeseca novo rešenje za 10. januara t. g. Toga dana izreče osudu br. 98. Kao prva osuda, tako je bila i ova odmah tiskana u poročkoj „Istriji“, koja ju možda oloni radi mnogo vriednosti. Neka joj bude!

Dočim je prvom osudom bio prihvaćen zahtjev veločastnoga Kirinčića uz spomenuti uvjet, drugom osudom bila je tužba odbijena i on osuđen, da naknadi g. Salati 50 for. parbenih troškovah (pravda je za for. 22.53½, postupak bagatelarni, svjedokah nije bilo).

Razlozi, zbog kojih je sudac gosp. Wurmbrand odbio tužbu, jesu:

1. tražba se temelji na javnopravnom, a ne na privatnopravnom naslovu, jer je za upravu imotka bratovšćinah bio izdan posebni pravilnik, po kojem pripada pokrajinskom odboru čak i pravo, da smetne člana uprave, ako nevrši svoje dužnosti. Zato je sud nenadležan, da sudi ovu pravdu;

2. tužba je podnešena od samoga g. Ant. Kirinčića bez sudjelovanja dvojice crkovinarah, te zato crkva neroznieska nije valjano zastupana;

3. pošto je g. Ant. Kirinčić ujedno član crkvene uprave i uprave bratovšćinah, bio bi u isti čas i tužitelj i tuženik. Da toj mahni doskoči, imao je prije tužbo pitati, neka se imenuje skrbnik za čin;

4. među strankami nema priopora o tražbi, već o tom, u kojem jeziku ima biti napisana namira, a za riešenje takovih priopora nije nadležan sudac za sitnice ili za maločne poslove, nego c. kr. carevinsko sudište.

Proti ovoj osudi podnio je veločastni A. Kirinčić opet ništovnu žalbu, koja je bila od c. kr. višeg suda u Trstu riešitbom 9. febrara br. 494. prihvaćena i ložinjskomu sudu opet naloženo, da postupa naprod kako to po zakonu mora.

C. kr. viši ili prizivni sud odbija i obara sve razloge prvoga sudca. On veli:

ad 1. Naslov tražbo jest očito privatnopravan, jer se neradi o javnom dobru, već o biranju dohodka imotka, kojega vlastničtvo pripada zajednici, dužnoj izplatiti obrok dohodka za godinu 1886. Pravilnikom, izdanim za upravu toga imotka, nemienja se nipošto njegova privatnopravna narav, koja se osniva na prevlastničtva.

ad 2. Po obstojećih propisih uprava crkvenih dobarah pripada uvećeniku-predstavniku crkve; za to je bilo gosp. Ant. Kirinčić, kao neroznieski kapelan, ovlašćen, da tužbom utjera godišnji dohodak kapelanije, jer to spada u redovito upravne poslove.

Ako i je istina, da po pravilniku imaju predstavniku crkve biti u upravi najmanje dva crkovinara, i ako bi se ovaj propis htio protegnuti i na to, da su u kapelanovoj tužbi imali sudjelovati crkovinari, to je tomu bilo u ovom slučaju zadovoljeno zapisnikom, priloženim pravdi, gdje crkovinari potvrđuju svo, što je kapelan u ime crkve učinio.

ad 3. Nije odlučno, da je g. Ant. Kirinčić i zastupnik crkve i član uprave osorskih bratovšćinah, jer je tužba upravljena proti načelniku g. Jakovu Salati, a on po pravilniku ima pravo zastupati bratovšćinu, i za to nije trebalo, da g. Ant. Kirinčić zatraži imenovanje skrbnika za čin.

ad 4. Razsudbi o nadležnosti ima biti podlogom tužba, a pošto je ova upravljena na izplatu for. 22.53, kao dio dohodka, pripadajućeg crkvi za godinu 1886., slijedi, da po jasnom slovu zakona sudac za sitnice je nadležan, ma ovdje sudi. Nemože pako ovdje rieširi prepor, u kojem jeziku ima biti sastavljena buduća namira, jer o načinu i o obliku namire može biti rieč tek u ovršnom postupku. Ako je pako tužbe bilo među strankami o tom preporá, i ako je tuženik smetao neopravdanom zakrtu taljanske namire, imao je po § 1425. gr. zak. položiti novce na sud. A sudac, riešavajuć samu raspru, odbijajuć naime tužbu, prema po njegovih razlozih nije na to nadležan, upao je u ništovnost navedenu u točki 2. § 78., zakona 27. aprila 1873. br. 60.

To je kazalo dva puta i dosta bistro i jasno sa svakoga c. kr. više sudište u Trstu. Da vidimo što će rodi po treći put c. kr. ložinjski sudac, g. Wurmbrand, dne 13. t. mj.!

Svoji svomu.

(Nastavak).

Gosp. Vj. Spinčiću!

Kô sunce ljubav žarka Ti spram doma,
Za nj' orlo se glas Tvoj poput groma,
Pa zato dom savršlik bolno kuka,
Što nlokobna To od njeg dieli ruka.

Da l' kuka? — No, već nada se skromah
Kô bogac, koj se nadat nam vjekoma;
Al' nada ova istarskoga puka
Ostvarit će se, nije nada puka.

Ta znadu on, da ljubovna do zraka
Tog suneu do njeg dopirati svaka:
Domóljublje to Tvoje, Vjekoslave!

Zna, grom da jače iz daleka orl:
Da juči bit će daljnji Tvoji sbori
I dôplesti Ti vienac vječne slave.

A. A.

Brgud. Ponosedi se dičnim narodnim zastupnikom, veleuč. g. profesorom Spinčićem, koji se rodnom zemljicom dičiti, mora al pri tom od svojih načelah niti za vlas neodstupa, kliču mu najzdaniji s Bogom i brzo se vratio!

J. Mazek, M. Hrvatin i J. Afrić
u ime svih jednomišljenikah.

Omišalj. Veloučenomu i velezaslužnomu gospodinu profesoru Vjekoslavu Spinčiću; narodnom zastupniku i neustrašivom boriocu za narodna prava i svetinje kliču: „Slava mu, slava mu, Vjekoslavu dičnomu“. — Pratio ga svuda Šveviènji, a nas raztužено i žalostno, u novoljnoj Istri, tudjog tješila nada u budućnost borju, i u skori Vaš povratak.

Čitaonićari u Omišlju.

Opatija. Dični naš zastupniče i nezaboravni nadzorniče pratila To desnica božja na svih putovih Tvojih, a dopratila To opet čim prije u premilu Ti Istru. To Ti želi iz dubine srca Tvoj štovatelj

S. N. Tomašić pom. kapetan.

Pićan. Veleuč. g. profesoru Spinčiću. Iz dubine srca žalimo što toli odličan sin ove tužne zemlje ostavlti ju mora. No kao što je sadašnji rastanak tužan i težak, biti će, ako Bog dade, skori povratak tim sladji i veseliji. Bog dao sbilo so to čim prije! To želo vrućo

J. Grašić kapelan i Šimo Kurelić pravnik.

Promontnra. Neustrašivi borče, dični naš Vjekoslave! Premještaj Tvoj ožalostio nas silno, nu iznenadio nije, poznajuć onu: tko istinu gudi, gudalom ga po prstih biju. Idi daklo srotno u posestrinu Goričku, pak se vazda sjećaj sirotice Istre i rastužonih Tvojih prijatoljah i štovateljah iz

Promanture.

Pula. U Puli nastanjeni Bačani pozdravljaju gromko narodnoga prvaka, neustrašivog rodoljuba profesora i zastupnika Spinčića kličuć mu što srdačnijo: srotno i do skorog vidova!

Pula. Osupnila in žalostila nas je vest, da nas bodo moral napustiti izborni šolnik, navdušeni rodoljub, uzorni boritelj za napredek prebivalstva tužne Istre, gosp. Spinčić. Žrtva slate svoje vestnosti in nenomahljivega prepričanja!

Danes nam je sveta dolžnost, da mu izročomo najprisrčnejšo zahvalo za vse ono, kar je storil v prospeh šolstva po Istri! Prosimo ga, da ne pozabi naše Istre, kakor tudi mi njega nikoli pozabili ne bomo!

Slava Spinčiću!

Zbrani Puljski Slovenci.

Sa našega rieka Rašo. Jo li to onaj naš vrli Spinčić, koji je u poročkom saboru uz onu čestitu našu čotvoricu onako junački branio i zagovarao naš jezik i sve naše narodno svetinje? Tako pitaju svud naši mladi „Slogari“ i svi oni, koji su čuli gdje su je čitala i dična „Sloga“. Na odgovor, da jest, uzkliknuše kao iz jednog grla: „Ah, onda živio to živi, mili i dobri čovlče! Iz svoga srca, duše i pameti željemo Ti i mi naše pozdravljenje. Odkadar nam josi, Bog Ti pomogao, zla nebuzo; Bog Te ljubi i svaka vira ljudi. Zdrav bio i brzo nam se vrati, pak nas opet proti dušmanom junački branio! To Ti šalo virni štovatelji okolo našega Raša.

Rovinjsko Selo. Na odlasku promilog nam zastupnika naroda, veleuč. gosp. profesora Vjekoslava Spinčića, kliču mu: srotno pošno, a srotnjeg se do skora vratio.

Štodoljubi u rovinjskom Selu.

Tinjan pri Kopru. Dični naš Vjekoslave, iz srdca govorilo si nam u zemaljskom saboru, iz srdca kličem Ti i ja iz Tinjanskoga vrha: Mnoga lita Bog To pošivio i uzdržao zdravoga, vesologa krepkoga na duši i na tjelu i dobrotvornoga za narod u Istri hrvatski i slovenski!

Franjo Toran, župnik.

DOPISI.

Rim, 8. febrara. (Hrvatsko hodočašće — Papa i Slaveni. — Narodni značaj hodočašća — Naši protivnici i naš branioc — Papina želja. — Strosmajor na delu). Sa radošću čujemo, da se već javno iztaknula lepa misao o hrvatskom hodočašću u naš vječni grad. Mi smo se tomu nadali, pošto znamo, kakav je katolički duh i kolika je priklonost prama sv. stolici u našega naroda. Nu ta viest tim više razigra naša srdca, što se, sada ili nikada, dugotrpnom našom narodu pruža sgodna prilika, da prikaže svoje čestito lice prod svietom, a osobito prod vrhovnim glavarom katoličke crkve. Mi, koji smo ovamo pobliži, dokučujemo bolje stvari, znamo ih izvorno, navinstite u koliko se tiče naših interesa. Podpunim osvjedočenjem mi kažemo, da Lav XIII. ljubi slavjansko narode i da se on za njih skrbi, ako i nemože uzviditi neprijatelji. Dapače, možemo ustvrditi, da se svatko vara tko drugačije misli. Vjeruj, hrvatski narode: u nedalekoj prigodi naša duša uzplamtila je od radosti, kada dusmo je istih ustiju papo Lava XIII. hvaliti tvoju vjernost, tvoju postojanost, kada dusmo liepo izraze o slavenskom hodočašću godine 1881. kojo on zove „il noto pellegrinaggio slavo“; kada nam spomenu što on učini tada; kada naglasi eneikliku „grando munus“ i govoraše o vrlinam svetih Cirila i Metoda; kada nam izkaza što on radi za naše Čehe, o kojim reče da su naša braća, i da smo mi od jednoga stupa: sieto Slavi voi come essi, o sappiamo che vi sono molti milioni di Slavi, ai quali è rivolto il nostro pensiero in modo speciale, per ravvicinarli e tenerli attaccati alla sede apostolica; — kada napokon izrazi želju, da vidi opet to hodočašće „di cui nel 1881 era proprio compenetrato“. Ova uzvišena čustva goji i osjeća plemenito srdce Lava XIII. Stani daklo, narodo, na rad da so ovim složno i jednodušno odazoveš. Nu pazi, da tvoje hodočašće bude čisto narodno, hrvatsko hodočašće. Sva hodočašća, koja su do sada amo stigla, bila su narodna hodočašća. Francezko hodočašće najpravo, pa španjolsko, talijansko i magjarsko; a zašto da tvoje bude austrijsko hodočašće, uz dvoznačnu? za to izpravnu misao državnoga hodočašća? Zašto nisu i Magjari to počeli? Kako da se ovi dogovorili s Niemcom! U takovanom ugarskom hodočašću bijaše preko 200 naših Slovaka, i znamo sigurno, i iztorno — jer na saslušanju kod sv. otca bilo je naših Hrvatah, koji su znali nešto kazati — da se o njima ni rieči prosloviti nije. Vodja im bijaše kardinal Šimor, pa dosta! Sami Magjari su bili tu zastupani, a jadni Slovaci utopili su u magjarsko more. Magjari već obaviše svoju, a sada kao da bi bio red na Niemce. Pazi daklo, hrvatski narode, da se tebi što slična nedogodi. Niemac naporno radi kako da pod naslovom austrijskog hodočašća sam sebe odlikuje, kako da hodočašću dade njemački značaj. Zato moraš oprezno postupati da to nobi lija provarila u crkovnim pravim. A na to baš smjera austrijsko hodočašće, da te utopi u njemačko more. Ti budi svoj! Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Istra, Bosna, Hercegovina, a i Kranjska ista, nemaju se dioliti jedna od druge; svi složno i požrtvovno pod jednim barjakom i uz jednog vodju, kao jedan sam narod dohrlite u Rim. U jednog naroda, jedna misao. Po onom što više naznačismo možeš vjerovati, a uz to i zaključiti, da se ti nemaš što bojati Galimbertijevih okružnica. Dapače, da ti je opitati, kakvim je uzhićenjem papa govorio o enciklici „Grando Munus“ i o svetom Cirilu i Metodu navlš, kad mu se je reklo, da ismeđju Slavjana, malo koji nezna tu „enciklikuu“ na pamet — ti bi, mili narodo, još vadim znanom skočio na noge i požurio se da dohriš zahvaliti takvom velikanu, čije su nas vieći u velikoj ovosilio i digao nam svu ogorčenost prouzrokovanu od Galimbertijeve okružnice, i njezinih odjeka; jer sam nam jamstvo, da će naša prava ostati nedirljiva, jer su nas uvjerilo, da svo stiecle naporne proti istim a napose proti „glagoljici“ ilti slavenskoj liturgiji, ma bilo to iz kojeumudrago stranć, pasti će slomljene kao drvene strieloe uz takvog branitolja. Da, tvoja korist, naša je korist, tvoja radost i naša je. Nedaj se daklo varati, već na rad žurno, nek se u tebe drugi ugledaju. Što si dosada nakanio, još podvostruči, da budeš mnogobrojan i dostojno zastupan kod s. otca, koji je 1 jutros u 11 sati, kada je primio na saslušanje ovdješnju hrvatsku kolonlju, kapitul i zavod sv. Jerolima, izrazio želju, da vidi hrvatsko hodočašće i obećao, da će tom prigodom on nositi dragocjenjeni križ, koji mu hrvatska kolonija pokloni na priličnu svotu novaca. Želimo napokon, da se ožitvori krasna ideja, da slavni Strosmajor bude na glavi hodočašća. Do vidjenja!

„N. List.“

Pogled po svietu.

Trst, dne 7. marča.

Austro-Ugarska: Poznati protivnik židovah, državni zastupnik Schönerer podnio je dne 2. t. m. molbu sa 35.000 podpisah na carevinsko vieće, da bi se zabranilo ruskim Židovom naseljivanje u Austriji. Dno 6. t. m. zaključilo je carevinsko vieće, da se dade pokrajini Goričkoj državna pomoć od 50,000 for. za utamanjenje grozne pošasti pelagra. U istoj sjednici izvestio je zastupnik Czerkavski u ime školskoga odbora o promjeni zakona obzirom na školsku poduku u vjerozakonu. Desnica i levica carevinskoga vieća sporazumne su u tom, da je poduka vjerozakona na pučkih i srednjih školah nedostatna, čemu da je kriv postojeći školski zakon.

Zastupnik Lienbacher, koji se neslaže sa Liechtensteinovim predlogom o vjerskoj školi, predložiti će carevinskomu vieću poseban predlog o uvedonju vjerskih školah. Za svoj predlog, koji se neobazire na želje pojedinih nenjemačkih narodnostih, da imade potrebite podpise.

Austro-Ugarske delegacije sastati će se početkom aprila. Skupni proračun biti će do mala gotov, te će ga okolo uskrsa raspraviti skupni ministarski savjet i u svoje vrieme predložiti delegacijam.

Zagrobačko gradsko zastupstvo i vladin provizorni vrhovni načelnik g. Obkirchner nemogu se nikako složiti. Kako je poznato, sjedi u tom zastupstvu većina opozicijonalacah, što nije da-

kako vladi po volji, te čini radi toga njesin činovnik zastupstvu svakojake sprdnje. Onomadne bijaše učinjen predlog u zastupstvu, da se odašalje dne 19. t. m. posebna deputacija iz gradskoga zastupstva preuzvišenomu vladiki Stosmajeru, no o predlogu nije se razpravljalo jer se tomu vrhovni načelnik protivio. Ipak je u sliedećoj sjednici zastupstvo spomenuti predlog prihvatilo, te će se usljed toga odaslati u Djakovo deputacija od trih lica.

Srbski zastupnici na madjarskom saboru izdavati će novi list »Srpski Dnevnik«, koji će zastupati interese Srbah u Ugarskoj i Hrvatskoj.

Srbija: Izbori za srbsku narodnu skupštinu jesu svršeni. Izabrano je bilo u svemu 133 radikalca (vladinovca), 15 liberalcah i 7 izvan stranakah. Tako može kralj Milan za koji mjesec mirno spavati, dok ga opet domaći ili izvanjski dogodjaji neprobude.

Bugarska: Knezu Kóburgu blidi sve to više njegova svlasta. Ostavljaju ga bo malo po malo njegovi prijatelji i zaštitnici. Madjari peru mu ruke, Englezi povlače se natrag, a Niemci kažu, da nije vriedno radi njega europejski rat izazivati.

Rusija: Ruski predlozi glede uredjenja bugarskoga pitanja bijahu prihvaćeni od Francezke i Njemačke. Ostale velevlasti, prem se tim predlogom nemogu razložno protiviti, kolebaju se amo i tamo u nadi, u da će tim spasiti kozu i nasititi vuka. Kako pišu nekoje ruske novine, posuzo bi privremenu vladavinu u Bugarskoj metropolit Klement kad bude odstranjen sadašnji knez.

Francezka: U francezkom parlamentu razpravlja se vojni proračun. Ministar rata predlaže, da se ustroji pet generalnih nadzornikah vojske, koji da će točno paziti, da budu čete vazda za rat upremne i da budu zemlja što bolje oboružana i zaštićena.

Italija: Vodja abisinskih četah bliža se sve to više talijanskim pozicijam, to sudeć po tom, imalo bi do mala doći do okršajah.

Sv. Otac izrazio je želju, da mu se danomice javlja o zdravstvenom stanju njemačkoga prestolonasliednika, koji se lieči u San Remo u Italiji.

Njemačka: Službene i privatne vieste opisuju stanje prestolonasliednika kao zdvojno. Svi liečnici da su u tom složni, da mu više neima pomoći, to da je sav njihov trud u to uložen, da propriječe naglo padanje tjelesnih silah kraljevskoga bolestnika.

Dvogovor

medju Marinom i Jadretom.

Mar. Daklo, stari kum Mate je umrl. Dobar kratjan je bil.

Jad. I dobar posjednik. U njegovoj kući se ni trpelo glada.

Mar. Ma ja sam čul, da će se njegovi sinovi valjo razdelit.

Jad. Ako pride do toga, zgubljoni su. Do sada su živeli dobro, svega je bilo u kući; sad pak nek se razdele, neće njim ostati dosta, jer su tri. Nešto će pojist gospoda, nešto će se tako zgubit i joh za nje.

Mar. Istinu govoriš kume! Pomisli malo, kako se je razpala Petrovićeva kmečina. Pokojni P. bil je pravi barba. Mučil je se, ma si je i pridobil imanja. Poslo njegovo smrti su se sini brzo razdelili, a danas, komaš je prošlo 5 let, jur su siromahi. Hteli su živet, kako prvo, a to nemože bit, i zato njim gre sve po zlu.

Jad. Žalostno! koliko kmečdin je propalo jur va Istroj na ta način!

Mar. I koliko siromah je onda iz toga nastalo!

Jad. To je jedna od najvećih nesreć za Istru, da se kmečdino dele. To bi se moralo zapustit. Kadо živi jedna familija lahko, dve do težko, a za tri se niti ne govori.

Mar. Pravo je, ma naš kmet neće toga razumet.

Jad. Zato bi moral biti zakon, koji bi to zabranil.

Mar. Ča ćeš? Talijanski zastupniki va Poreču i Beču se malo brinu za nas. Oni malo mare za nas. Naši šaronjaki i talijanaši bi najvolili, da mi propademo i da nam neostane spomena ni imena.

Jad. Oni bi oteli imet same kolone, kako va Italije.

Mar. Da! da! To će se morat promenit. Kada budu balotacije za Poreč i Beč, otvorit ćemo oči.

Jad. Ma kume! ti imaš dva sina. Ćeš njim i ti dat svakomu pol zemlji?

Mar. Ne! Gospodarstvo ću zručit starejemu sinu, on neka pak da mlajemu lejtimu. Moj dom neka ostane nerazdeljen.

Jad. Al mlaji neće bit zadovoljan. Zaželeti će polovicu, jer je i on tvoje dete.

Mar. Gledati je trebe na skupno dobro a ne baš samo na korist jednoga. Ako budo stariji sin stal dobro, vavek će se brat uzdit i potrebi moć utect k njemu; ako pak nima nijedan ni, nemore se jedan ni drugi pomoć.

Jad. Dobro si rekal! lahko za te, kad imaš samo dva sina. Ča pak će on, koji imade više dece, kako na primer naš sused?

Mar. Tor nemorajn ostat svi doma i svi se valjo ženit. Neka pošalje koga učit zanat al arat, falo nam krojači, kovači, stolari i drugih rukodelcah. Za svaku stvar moramo va naš šaronjački grad, a još nam se zato rugaju, premda njim sve drago platimo.

Jad. Bolje bi bilo, da bi ostal novac među našimi. To valjà i za butigu. Mi Hrvati bimo se morali služit samo kod očih butegarî, koji su nam pravedni, nikada kod šaronjaki, ki su se samo s našim novcem otustili.

Mar. Da bi se potom ravnali naši ljudi, onda bi i šaronjakom i krnjelom krila pela, — nebi se više onako okolili i na sve strani nas gulili.

Zato, dragi Jadro, nastojmo, da se naša deca naučе kakav zanat i da se daju na malu trgovinu, pak da onî dobivaju on kruh, koga sada jedu krnjeli.

Jad. Pravo imaš kume! Bože daj, da bi svi naši kmoti tako počeli mislet i po tomu se ravnat!

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš ti Juro rekal, je bolja tužba nemška al talijanska?

Jur. Trobe najprvo znat, kadо se tuži i koga se tuži.

Fr. Recimo, da tužim jenu peršonu na Veloskom.

Jur. Ja, ondo je trobe za kapitanat tužbu nemäku, a za sud talijanseku.

Fr. To je lopo, ma ja neznam lego drobić hrvatskoga načarat.

Jur. Ako i neznaš nemški al talijanski, ćeš benj nać va Opatiju kakovoga Nemca, a na Veloskom kakovoga Fiorentinca tamo z Bregi.

Fr. Onda je po tom računo trebe na kapitanat i nemške župliki pisat.

Jur. Buzarona da je, ako ćeš ča dobit.

Fr. Ma ju noto razumet onisti, ki bi ju morali podpisat.

Jur. Niš za to, daj merlin za svoću Rukavčanom pak će se dobro bit.

Fr. Ala da biš Jurino znal kako me noć okolo škaljico tišći.

Jur. Vranića neću, toliko nemške tužbi, župliki i ateštati nemoro štumih najedan put dijerit.

Fr. Cel pak to pasat?

Jur. Vej se ga zlodoj.

* * *

Fr. Odkuda si to dohlidà?

Jur. Baš iz Kanfanara.

Fr. Ča je tamo novoga?

Jur. Ča ćeš da ti rečem! Neki mislo na kapot srebrnima batuni, a drugi bi rada imati bačvu punu i deklu pijanu.

Fr. Ma je dobra nekim i riba iz seljanske pikore.

Jur. Je, ma ni seljanom.

Fr. Eh, ma je i finida bliza.

Jur. Dobar apetit Frano!

Fr. Hvala, grom i ja ča založit, ač mi po trbuho kruli.

Različite viesti.

Strossmajer hrvatskoj čitaonici u Kastvu. Na poznatu brzojavnu čestitku hrvatsko čitaonice u Kastvu zahvalio se istoj brzojavno preuzvišeni vladika kako sliedi:

„Slavnoj hrvatskoj čitaonici u Kastvu“.

koja me se je prigodom 50-godišnjice moga zaredjenja u svećenika sa veleserdačnom čestitkom sjetiti izvolilla, izporučujem ovim najtoplije svoju hvalu. Bog dragi blagoslovio slavnu čitaonicu, tu maticu za budjenje hrvatsko sviesti u našoj Istri; Bog dragi dao, tor i istarskomu Hrvatu sinulo sunce bolje sreće i vedrijih dana!

Preporučujem se i nadalje u ljubav i molitvu slavne čitaonice kastavske!

Sa bratskom ljubavi

Strossmayer s. r.

U Djakovu, 20. febrara 1888.

„Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri“ odgovorio je pako preuzvišeni biskup sliedećom brzojavkom:

Slavnoj „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri“.

Primito ovim moju najtoplju hvalu na priposlanoj mi čestitci prigodom slatne moje mise.

Dao dragi Bog, tor se ispunilo vako plemenite želje, a najpače svakim dobrom nadarilo i blagoslovilo naš jadni narod. — Preporučujuć se i nadalje vašoj ljubavi i prijateljskom spominjanju vriednih članova bratovšćine, sa bratskom ljubavi odnal.

Strossmajer s. r.

U Djakovu, 21. febrara 1888.

† **Gašo Stemberger** I opet se zelen jedan listak odrunuo sa granato stabla, a vijor ga odnoso u krilo smrti — umro nam dne 25. febrara u Jelšanah mladi učitelj Gašo Stemberger. Jesenî prošlo nastupio službu, dva je tokar mjeseca službovao, al ga pritisnu huda boljetica, te ga mlada i zelena oprati u grob. Bijaše vatren Hrvat, dičan radoljub i milo prijatelj. Lahka mu bila zemljica kašto je i on njojsi lagahan bio.

Na grobu Gaše Stembergera. „Čovjek se rodi, mrijet počima“. Čim čovjek ugleda svjetlo božje, stupi u djelokrug smrti, ah! ona nesmiljeno smrti, koja no gleda staro ni mlado, muško ni žensko, već obara kako joj se svidi; bio to gorostas hrast — bila to tankovita jablan — sve stropi pred njezinom silom, a ona sve obara nesmiljenom kosom.

I Tebi prijo dragi, prorezala je kosom nit Tvoga života; Tako, toli mlada, toli čvrsta! Tà Istom Ti bila dvadeseta, pa već si nas ostavio! Ostavio si tužan narod, koga si uvjek ljubio, komu si se bio posvetio!

Istom što si stupio među nesretni naš narod, pospješio crv, pa Ti morao se odreći učiteljskoga zvanja — dok Ti silo ojačo — kako si rekao. Al nedostižîvi su puti Gospodnji! Prohtjelo se njemu Tebe, pa Te pozvao u svoje dvore, gdje neima varke, gdje neima zloće. Oh! Moli se Stvorcu za to si blođan narod, što si ga ovdje ostavio, nek mu skoro procvate sloboda, nek skoro budo svoj u domu svom.

Tvoji zemni ostanci mirno nek počivaju u domaćoj zemljici, za kojom si toli žeznuo! Lahka Ti bila orna zemljica, mili prijatelju!

V. R.

Diocezansko vieste. Proč g. dr. Ivan Šust, prošt stolne crkve u Trstu, imenovanje od sv. Otca apostolskim protonotarom. Čestitamo! Za pučke škole Trsta imenovana su sliedeća gospoda komesari za vjeronauk: Andrija Stork, Frano Černo i Petar Sinčich kanonici, te župnik g. Petar Martolanz.

G. Ignac Grm župnik u Šterni imenovan je župnikom u Cerovlju; g. Ivan Lupetina imenovan je duh. pomoćnikom kod sv. Antona novoga u Trstu; g. Gjuro Rašeli duh. pomoćnikom kod sv. Antona starega.

Otvoren je natječaj za župu u Grdomselu do 31. marča.

Premještenje. Profesor na c. kr. gimnaziji u Pazinu g. Ivan Krainc, premješćen je na c. kr. gimnaziju u Gorici.

Glavna skupština „Delalskega podpornega društva“ u Trstu obdržavati će se dne 25. t. mj. u 4. sata po podne u ulici Corso br. 45 sa sliedećim dnevnim redom: 1) govor predsjednika; 2) čitanje društvene kroniko; 3) izvješće blagajnika; 4) izvješće o proračunu za god. 1888. 5) izvješće društvenih gospodara; 6) promjena pravilah; 7) posebni predlozi; 8) izbor predsjednika, 2 tajnika, blagajnika, 18 odbornikah, 6 zamjenikah; 9) izbor revizorah računa za god. 1888.; 10) izbor 30 nadzornikah; 11) izbor 9 odbornicah, 4 zamjenicah i 6 nadzornicah; 12) izbor 2 revizoricah računa za god. 1888.

Sokolov „jour-fix“ (posiolo) biti će u subotu dne 10. t. m. u 9 satih na večor u gostioni „pri dveh kolesih“.

Iz Žminja nam javljaju, da je tamošnjo občinsko zastupstvo u sjednici od dne 5. t. m. jednoglasno imenovalo občinskim tajnikom-blagajnikom g. Ivana Žica-Kancelorića, dosadašnjega tajnika-blagajnika u Baški.

Tomu imenovanju veselimo se, i mi iskrono jer znamo, da je g. Žic do sada svuda točno i marljivo svoje dužnosti ovršivao, pak će tako zaista i u Žminju raditi. Radi nemara ili neznanja bivših občinskih nazovi-tajnikah, bijaše zapela u Žminju občinska uprava, a tomu može doskočiti jedino ustrajan, marljiv i točan novi tajnik. Radi se tuj doklo o narodnoj časti i boljku jedno uglodne narodne obćine, a g. Žic će bez dvojbe uložiti svo svoje sile, da svodo občinsko poslove na pravi put čim će si ovjetiati svoje poštono lice i učiniti narodu velikn uslugu. Na rad daklo, osbiljan rad, rodoljubi žminjski!

Bratovšćina „hrv. ljudi u Istri“. Orlić Martin u Kastvu 30 novč., Dorčić Franjo p. Petra iz Baške 1 for., Milovčić Pavao 1 for., Justinić Mate 1 for., Rodo Franjo 1 for., Kraljić Mate p. Tomo 50 novč., Turčić Poro Perov 30 novč., Bogović Poro Ivov 30 novč., svi iz Dubnânice; Brozović Albert 2 for., Volarić Niko 50 novč., Stašić Baro 40 novč. svi u Vrbniku. Laginja Mijo 2 for., Šepić Mate 1 for., Tamenbel Ivan 50 novč., Žiganto Ivan I. 50 novč., Žiganto Ivan II. 50 novč., Antić Josip 50 novč., Vidošić Josip 30 novč., Blagar Ivan 50 novč., N. N. 20 novč. svi iz Voprinca i Poljan. Linić Nikola na Ricel 50 novč., Dofar Šimo iz Tinjana 1 for., Turčinović Antun iz Sv. Petra u Šumi 50 novč. Bonefačić Mihovio p. Mih. iz Baške 1 for., Šepić Mate iz Rukavca 30 novč. Grubišić Josip u Pazinu 50 novč., Nežić Antun u Pićnu 1 for., Pavletić Ivan iz Žumaška 30 novč. Guoratto Ana u Kastvu 50 novč. Skorl Josip iz Sežane 1 for., Kalac Antun u Buzetu 10 for. Brozović Vjekoslav u Crnici 10 for. Dobravčan Blaž u Sočergi 3 for., Flego Fran načelnik 1 for., Flego Josip sin Frana 30 novč., Bonković Josip u Buzetu 1 for., Sinčić A. Podkuk 30 novč. Flego A. Storpod 30 novč. Vranić Ivan u Vrhu 5 for., Jenko Slavoj u Podgradu 2 for., Bovk Bogoljub na Ricel 1 for., Smak Jakov Pula 1 for., Buturić doktorand med. u Gracu sakupio u akad. društvu „Hrvatska“ 23 for. (Slodi).

Vienac broj 9. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Glasi s Velebita“, spjevao Janko Kumonar. „U registraturi“, pripovieset. „Proletarci“, slike iz slavonskoga života, napisao J. Kozarac. „Priskazi“, fantazija, napisao ju Ivan Turgenjov. Klanac „Skipina“, putopisna crta od I. Dovčića. „Neke biljožke iz Crne Gore“, napisao Marko Drago vić. Listak. Sliko: Ivan Kostrenčić i Franjino naobražje u Ljubljani. — „Vienac“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 fr. 75 nvč. Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Dopisnica upravničtva

Od dne 13. do 29. pr. mjeseca pripošlaše nam predplatu: P. n. gg. Dr. R. M. Kralna za 87. — Slov. br. in podp. druš vo Gorica za 88. — I. T. Portole za pol 88. — S. D. Tinjan za pol 88. — A. C. Portole, Zdroni za 88. — A. T. Kastav za 88 — M. T. Sv. Matej za 88. — P. G. Kozala za 88. — J. K. Medulin za 88. — A. P. Pax za pol 87. — M. pl. H. Zagreb za pol 87. — I. B. Svica za II. t. 87 i I. 88 — A. L. Kopar za 88. — D. Fr. B. Bistrica za 88. — F. B. Ryghemberg za 88 — V. P. Boršt za 88. — S. M. Ilovik za 87 na račun. A. K. Dobrinj za saldo 88. — A. P. Benekovčina za II. t. 87 — N. T. Krk za 88. — J. I. Križevci za 88 na račun — S. T. Opatija za (Srdačan pozdrav) — L. V. Zagreb za 87 i 88. — A. W. Zagreb za 88. — Čič. Kastav za 88. — I. B. Trst-no za 87. — J. T. Opatija za 88. — M. R. Kutjevo za pol 88 — S. M. Kastelier za pol 88. — I. G. Vižinjan za 87. — B. T. Trst za 88. — M. P. Trst za pol 88. —

Pozdrav!

Puduć mi zebijaše moguće radi kratkoće vremena osobno pozdraviti svoje drugove i ostalo prijatelje, činim to ovim sklonć svim srdačni s bogom!

Volosko, dne 10. febrara 1888.

Vinko Galzigna, nadučitelj.

Lutrijski brojevi

dne 3. marča.

Beč	47	75	52	81	2
Gradac	61	82	31	12	45
Temešwar	42	26	53	50	57
Innsbruck	64	52	6	24	61

dne 7. marča.

Brno	41	82	90	88	61

Trgovačke viesti.

(Cìene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

	Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K. 124.—	126.—
Rio bisor jako fina	„ 102.—	104.—
Java „	„ 106.—	107.—
Santos fina „	„ 90.—	91.—
„ srednje	„ 84.—	85.—
Guatemala	„ 100.—	102.—
Portorico	„ 110.—	115.—
San Jago de Cuba	„ 180.—	185.—
Ceylon plant. fina	„ 122.—	124.—
Java Malang. zelena	„ 96.—	98.—
Campinas	„ 94.—	96.—
Rio oprana	„ 108.—	110.—
„ fina	„ 88.—	90.—
„ srednja	„ 82.—	84.—
Cassia-lignea v zabojih	„ 52.—	53.—
Macinov cvet	„ 430.—	450.—
Ingber Bengal	„ 21.—	23.—
Poper Singapore	„ 94.—	95.—
Penang	„ 75.—	77.—
Batavia	„ 88.—	89.—
Piment Jamaika	„ 82.—	83.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.75	—.—
„ v zabojih	„ 10.—	—.—
Olje bombažno amerik.	„ 38.—	—.—
Lanoe jedilno j. f. gar.	„ 42.—	43.—
dalmat. s certifikat.	„ 44.—	45.—
namiano M.S.A. j.f. gar.	„ 60.—	62.—
Aix Vierge	„ 72.—	73.—
fino	„ 67.—	68.—
Rožiči puljski	„ 5.50	5.75
dalmat. s cert.	„ 7.—	7.25
Smokve puljske v sodih	„ —.—	—.—
„ v vencih	„ 13.—	13.50
Limoni Mesina	zaboj	5.50	4.50
Pomeranče sicilijanske	„ 4.50	5.—
Mandlji Bari I.a	100 K. 72.—	74.—
dalm. I.a, s cert.	„ 75.—	76.—
Pignolit	„ 74.—	76.—
Rži italij. najfinoji	„ 19.50	20.00
„ srednji	„ 17.50	18.50
Rangoon extra	„ 14.25	—.—
„ I.a	„ 12.50	—.—
„ II.a	„ 11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti	„ 33.—	35.—
Suho grozdje (opuša)	„ 25.—	26.—
Cibeba	„ 18.—	20.—
Slanici Yarmouth I.a	sod	18.—	13.50
Polenovke srednje velikosti	„ 30.—	37.—
velike	„ 31.—	35.—
Sladkor centrifug. v vrečah	„ —.—	—.—
s certifik.	100 K. 33.—	33.25
Fižol Coka	„ 14.25	14.50
Mandoloni	„ 12.—	12.25
svetlorudeči	„ 10.50	10.75
temnorudeči	„ 9.75	10.—
bobinjski	„ 12.50	13.—
knanrdok	„ 10.50	10.75
boli, veliki	„ 12.—	12.25
koleni, dolgi	„ 11.25	11.50
„ okrogli	„ 10.50	10.75
mešani, štajerski	„ 9.—	9.25
Maslo	„ 90.—	90.—
Sano konjsko	„ 3.01	3.75
volovsko	„ 4.01	4.83
Slama	„ 3.03	3.75
Los, tramf || f.	„ —.93	—.94
Oglje	„ 2.80	—.—

Svaki dan dolaze pisma, kao ovo, što ga javljamo ovdje u izvadku, te potvrđuju liečilan mod od dra. Ljubena elixira za živce. Tako piše i gosp. A. Ocsecus u Verdnu, »Honorar: »Molim Vas, da mi izvolite priposlati veliku staklenicu elixira za živce; mogu Vas obavjestiti, da mi je mala staklenica, koju sam već upotrabio, mnogo pomogla te se nadam da će nakon uporabe ove velike staklenice sasma ozdraviti. —

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krst za sidrom) uz cienu: pul staklenice 2 for. cielo for. 3.50, dvostruka pako f. 5.50 nč., u svih lekarnah, te u centrali lekarniku dr. Bedikeu i Comp. Hannoveru, nadalje kod B. Seravala i Prendinija u Trstu.

Najboljši
papir za cigarete
13-26 je pristni
LE HOUBLON
francozki fabrikat Cavelier in Heurjer v Parizu.
Svari se prod ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikako drugo zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

FABRIQUE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Mézières, à PARIS

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsti. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3 „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3½ „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napolcone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 29. februvarja, 20. aprilla, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrsti. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 20. januvarja 1888. 48—48—40

Previdjen sa svem znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih grieha. Ozdravlja slabost, bjulotok, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudalne, ter posplješuje probavu itd. Elixir za živce, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih nuktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližje u cirkulara, koji je pridodan svakoj staklenki. Cieua mala staklenka f. 2.— velika 3.50, dvostruka f. 6.50 a. v. u gotovom ili pouzedem. — U svih lekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Einh rn-Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u lekarnah B. Seravala i All'Amazone Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan 20—21

Schivitz & Comp.
(Živic in družbeniki)
v Trstu ulica Zonta 5

proporočajo svojo zalogo vsake vrste strojev in pripravo za nje. Posebno imajo ali natočajo izvratne brizgalnice ali sisalke (pumpe) za vsako rabo, ganilke, strojo na par in na plin, mlatila in čistilke za žito, mašino, rezala za slamo, mastilke in stiskalke za grozdje, kolosna moderna orala, kosila za travo in za žito, itd. Imajo veliko zalogo kolosnih cevij in drugo pripravo za vodotoče, cevi iz kavčuka in lana, vso pripravo za strojo na par in za drugo rabo, rudno olje za mazilo itd.

Vse se pošilja carine prosto in po najnižjih cenah. 3—3

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejšo oblike namreč: —12—5

Monštrance, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena pripravа v ognju pozlati, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnino prosto.

Staro orodje naj se pošilja v popravljanje nefrankirano.

KLINIKA

za spolne in želodčeve bolesti, nastope okužanja i oslabanja moške slabosti, polucije, žgoče vode, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje vode, in za vse bolezni mehurja, droba in živcev. Tudi plemeno po najnovejšem znanstvenem postopanju s najkoličinivnimi sredstvi. 49—99—104

G. Strozzini,
specijalni zdravnik Lindau am Bodensee.

Na svakom komadu je razvidna cieua po broju

Telefon br. 425

Zimska sezona 1888.

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . . sasma svilni. for. 27, 32.
ODIELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 20, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz čošljane vune sa prelukom u svih bojah for. 25
vesma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janke sa prelukom for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pleurnu for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dočko for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14
ODJELA za dočko for. for. . . . 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i venkojako odjeće za gospodu i djecu
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač
v PRAGI, Graben br. 19 novi, vis-à-vis gosposkoj ulici

Vanjske naručbe izvršuju se točno prama pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 46—50

Telefon br. 425

Na svakom komadu je razvidna cieua po broju

Želodčne bolezni ozdravi brno in posvema
JERUZALEMSKI BALZAM

odlini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvolí pravi lek proti želodčnim bolesnim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten snake leke.

Večina raznih kapljic, želodkov itd., katera se v prometu kakor pravi želodci priporočajo, niso nič druzega nego škodljiva smes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil valed svoje [illegible] sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce, hitro krepčalne modi pravice prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki [illegible] vilami, kar dokazuje tudi še vsakim dnevom veče prašanje po njemu. Ta balzam bogat na dolajočih snovih, kir zelo robarbare, katera koreniko [illegible] poznana zarad njenega ugodnega upliva na prebavljanje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti tiščavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti nuječnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, slutenci in vsaki bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠĆE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marku Barasini* i *G. B. Rocli*, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tomlinu v lekarni E. Pallaca. 11—25

TRGOVSKA TVRDKA
Bernhard Ticho
Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

10—10—4

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Vzorci in cenik zastoj in franko.

pošilja proti povzolju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnega blaga za OBLEKE 60 ctm široko za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcov po-pelovina f. 4.50	Kos zefira najboljo in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl 20 komolcov f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 3.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 3.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 6	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojne širokosti f. 8.		Kos domačega PLATNA 4/4 20 komolc f. 4.50 4/4 30 komolc f. 5.50	En kos. MI.ŠOLINE 4/4 širok, 30 komolcev popolnoma, boljši ko platno f. 6.50
Ostanek štajerskega valjanega sukna 3.25 m za celo lovsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijne flanele ki se dà oprati na pol volna za najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Barsena za obleke ki se da oprati, krasni vzori 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotaysko blago, bele all barvane I. f. 1.20 II. f. 1.80	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 3.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov za celo trpežnih f. 3.50	edna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turški in vezeni popolna f. 3.50!
Kos Chiffona Nr. C 30 komolcev popolnoma f. 3.50 Nr. CC najboljše baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 100 ctm. dolga, 130 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopica za gospe in ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas 4/4 širok, 30 komolcev lila f. 4.80, plavičen 30 komolc. Bila rudeč f. 6	Zimski OGRTAČ 4/4 dolg 1.50	Dvojata ruta od VELURIA- 4/4 dolga samo volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Goljevac.

Broj II. U Trstu 15. marča 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom napunilcom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Josip Juraj Strossmayer.

Dne 16. febrara t. g. slavio je slavni biskup Josip Juraj Strossmayer petdesetgodišnjicu svoga zaredjenja za misnika. Proslava ta bijaše po samoj želji slavnoga vladike vrlo skromna, premda ju je s njim slavio ne samo sav hrvatski narod, već i sva ostala slavenska plemena. Onoga dana stiglo je u slavonsko mjestance Djakovo na stotine brzojavnih i pismenih čestitakah i vrućih željah, da nam Svevišnji još dugo u životu uzdrži velikoga biskupa. I sam sveti Otac Lav XIII. pozdravi brzojavnom čestitkom svoga miljenika želeći mu dugi život i šaljuć mu apostolski blagoslov. Pa imadu rad što, da slave takova muža i crkveni i svietski poglavica! Njim bo se može katolička crkva upravo ponositi jer je vazda i svimi silami radio polag svoje uzvišene poslovice: sve za vjeru i domovinu te bijaše svako njegovo djelo posvećeno slavi božjoj, te duševnom i tjelesnom blagostanju miloga mu roda. Sjajni spomenici, koje je podigao najvećma svojim trudom i troškom, kao divni božji hram u Djakovu, akademija, sveučilište i galerija slikah u Zagrebu, pričati će i dalekomu potomstvu o bogoljubnosti, rodoljubju i požrtvovnosti hrvatskoga dobročinitelja. Al tko da nabroji sva ona plemenita djela, koja je ona velouumna glava za svog biskupovanja zamislila u vazda darežljiva dosnica izvela ili izvesti pomogla? No sve je to ubilježeno u knjizi Onoga, koji će dobro nagraditi a zlo podopsatice i duboko zasadjeno u srdcu zahvalnoga mu naroda. Svevišnji nagradjuje ga već i na ovom svietu tim, što ga u visokoj starosti drži čila i kriepka na čast katoličke crkve, a hrvatski narod i sve Slavenstvo odano mu je i harno kao djeca svomu roditelju.

Vladika Strossmayer igrao je i u političkom životu svoga naroda važnu ulogu. U saborih, konferencijah i skupštinah podizao je vazda svoj uplivni glas na obranu i za pravo svoga naroda. Njega kao da je poslala providnost božja kao apostola svomu narodu. Njim se poslužila providnost kao sredstvom, koje je imalo zapriečiti propast Hrvatske, da tim dokaže kako nemože propasti narod, koji je uzrastao na zdravom, čudorednom temelju.

Samo izvanrednim čovjekom mogla se je božja providnost u tu svrhu poslužiti, a biskup Strossmayer jest bez dvojbe izvanredni pojav. Da Strossmayer nije svećenik, nebi bio Strossmayer nije svećenik, nebi bio mogao biti, ono što jest, ni učiniti ono što je učinio. Kad je dakle prije petdeset godinah za prvi put Bogu prikazivao nekrvavu žrtvu — onaj dan Bog mu je osobitom načinom obdario, to imademo mnogo razlogah tog dana vazda se zahvalno sjećati i srdačno mu se veseliti.

Promatrame li biskupa Strossmayera na svojoj gledištu, on je velik, on je nesobljena božja providnost za sav hrvatski narod. Njega možemo ubrojiti punim pravom medju one riedke muževe, kakvi se radjaju nakon vjekovah i koji podaju dobi, u kojoj se pojave, poseban, velik, neizbrisiv biljeg. Takav velikan jest naš Strossmayer pa nije čudo, što ga sav narod u svom srdcu nosi.

Da, zahvalni Hrvati štuju ga od davna kao uzor svoje crkve, kao stup svoje narodnosti, kao velikodušna Mecenata svoje književnosti. Što je on za svoj narod do sada učinio, kako je svaki podhvat i riečju i djelom podupirao, kako je na narodnu knjigu tisuće i tisuće priložio, što je za obranu hrvatske narodnosti i slobode uradio, kako je i javno ujezine neprijatelje mužovno pobijao, i tajna strieli zlobe postojano odbijao — sve će to ona vjerna drugarica istine, povjestnica, potomstvu pripovjedati.

I naša Istra spominjati će, dok bude u njoj jednog Hrvata, s ponosom ime slavnog vladike. Tá njegova darežljiva dosnica priskočila je vazda rado u pomoć našoj sirotinji a naše duševno i tjelesno dobrostanje leži mu isto tako na srdcu kao i ono ostalih naših sestrinah.

Na Josipovo, t. j. na 19. t. m. pjevati će kao na svoj imendan preuzvišeni biskup u veličanstvenom hramu u Djakovu svečanu svoju zlatu sv. misu i okolo svoga gostoljubivog stola sakupiti svoje najvjernije prijatelje i najodanije štovatelje. Toga dana sjetiti će se ga opet njegov narod a mi smo uvjereni, da će toga dana i naša narodna družtva i pojedinci učiniti svoju svetu dužnost. Mi se pridružujemo već danas vrućim željam svega Hrvatstva, a ta je, da produlji Svevišnji još mnogo i mnogo godinah dragocjeni život velikomu biskupu, kojemu kličemo iz dubine srdca u ime Hrvatah i Slovenacah tužne Istre: Slava Ti hrvatski velikane!

† Vilim I.

Dne 9. t. m. preminuo je u svojoj prestolnici u Berlinu njemački cesar Vilim I. nakon kratke bolesti u 91. godini života. Budući bijaše pokojnik u svakom obziru riedak i velik vladar, domaćano nije nekoje njegove životopisne crtice, da se i naši čitatelji s tim sliekim carom upoznaju.

Vilim I. Fridrik Ljudovit, njemački cesar i kralj pruski, rodjen je 22. marča 1797. u Berlinu kao drugi sin kralja Fridrika Vilima III. i kraljice Luize. Dne 1. marča 1807. dobio je častnički patent. Dne 30. oktobra 1810. imenovan kapetanom, pratio je svoga otca u rat g. 1814, tor stoču kod Bar-sur-Aubona red željeznog križa i ruski red sv. Gjuro, pa je zatim prisustvovao dne 31. marča 1814. ulazu u Pariz i putovanju monarkah u Englezku. I u drugom francezkom ratu sudjelovao je kao major, tor je po drugi put unišao u Pariz. Kad bijahu dovršeni ti ratovi, kako ih Njemci zovu „za oslobodjenje“, posvetio se je sasma vojničkoj struci pak je postepeno stieno u njoj najveće časti. God. 1825. postade general-lajtnantom i zapovjednikom garde. Dne 11. junija 1829. oženi se s princesom Augustom od Sachsen-Weimara, a iz tog mu se braka rodio prino Fridrik Vilim, rodjen 18. oktobra 1831; i princesa Luiza (velika vojvodkinja Badenska) rodjena 3. decembra 1838.

Iza smrti svoga otca 7. junija 1850. dobi prino Vilim, pošto mu je brat bio bez djece, kao prosuntivni nasljednik naslov „prino pruski“ tor bude imenovan namjestnikom Pomerna i generalom pješaštva. Kada je god. 1848. bukmo prevrat, zagovarao je on umjerenje, da se taj pokret silom potlači, a zatim da se dozvoli konštitucija. Nu pošto su ga radi osobite ljubavi za vojnički stalež obdenito smatrali stupom absolutističkih tendencijah, to proti njemu zavlada takova uzrujanost, da su shodnim smatrali, da ga za neko vrieme iz Njemačke uklone. Uputi se s toga dne 22. marča u London tor je ondje boravio do početka junija. Tada se vrati natrag u Berlin. Izabran za zastupnika u prusku narodnu skupštinu, primi doduše mandat, ali razpravam nije htio prisustvovati. God. 1849. bio je vrhovni zapovjednik vojske, koja je imala ugušiti pokret u Badenu i Falačkoj. Pošto je taj zadnji zadovoljio, imenovan bude vojničkim guvernerom ronskih pokrajinah. Dne 7. Oktobra 1858. prouze prino Vilim u mjesto umobolnoga svoga brata regenciju, a kada je ovaj umro, nasliodi ga 2. januara 1861. na prestolju.

Kao kralj pruski pomoćju Rhona i Moltkea uradio je vojnu snagu Prusije tako, da je ona mogla provesti osnove Bismarka, najprije proti Austriji, a zatim proti Francezkoj. Njemačko jedinstvo i proglašenje Vilima cesarom Njemačke g. 1871. te su oni veliki dogodjaji, koji su ga doveli do vrška slave.

Od godine 1871. igrao je cesar Vilim prvu ulogu medju europejskimi vladari. Štovalo ga je sve radi njegovih vrlinah i sbog riedke starosti, koju je dočekao. Sretan u životu, morao je ovaj sviet ostaviti težko bolnim srdcem, videć svoga sina i jedinca neizlječivo bolestnoga.

PODLISTAK.

Na vrh Osorčice.

(Konac.)

4. No, nò, a još jedan jubilej? Četrdeset godina, što slavno sjedi na prestolju svojih djedovah naš premilostivi car i kralj Frano Josip I. I za taj jubilej, premda nije petdesetgodišnjica, kako se čuje, spremaju se vjerni podložnici Njegovi. A što će Hrvati? Premda sad nakon četrdeset godina nenose onakovo zvono kao onda, već su posvuda pognute glave, ter mnogi i suze brišu, ipak Hrvati učinit će svoje. Bog će vidjet, neće li bit iskrena ona molitva hrvatskoga naroda, što ju bude podizao k Svevišnjemu za dobro i uzdržanje svoga miloga vladara. Daj Bože, da bude iskrena i izvanjska radost i unutrnja molitva onih, koji se sada nameću napred, to skoro zapriečuju, da se Hrvati nit potužit nemogu svomu otčinskomu kralju! Sini, sini viša svietlosti i razvedri i razjasni!

5. Napokon sad se čuje toliko govoriti o ratu. Bude li rata? Reć bi, da na nitko neželi, osim nadutih prekodrav a polivanah. (Stisnuli su ropinu medju noge. Opaska Ur.) Oni dapače već računaju i na Poljake, koji će jim služiti kao „Bartok pobjeditelj“ iz Poznanja, koji se proslavio u francezko-pruskom ratu 1870., a kašnje doblo bakrenu medalju! Poljaci kao da sniivaju o budućoj slobodi od Rusije. Za čudo, da nosnivaju o slobodi Poznanjske. Čudo, čudo, nije fajdo već glavom o zid. Samo malo boljih „garancijah“ i eto Poljaci su Rusiji na vratu kao tigri. Garancijah? Jest evo ih: dosad triput razdieljena Poljska! Ugušeno evo što je poljskoga u Poznanju. Najveća garancija je ta, što će jim savezници dati sve ono, čega sami nemaju, što treba zauzeti mačem, a ono čega imaju i što mogu dati, o tom ni pisnut. Dat će jim Varšavu i zemlje do Dnjepra, i to kad povalo tuda do dva milijuna rusko vojsko. A zašto jim nebi dali sad Poznanj! još koješta, za što nebi trebalo, hvala Bogu, ubiti ni muhe? Jel' se moguće krvavije porugivati sa jadnim „Bartekom“? Garancija jim može biti vučja pohlepa njihovih saveznikah, koji jim gotovo odkriveno podvikuju: „Ala modo, stupaj, hajd napriod srčano na lod!“

Neuki svieat — a takovoga imade, Bogu hvala, i u devetnaestom stoljeću na milijune — pita se začudjen za razlogo tomu predstojećemu ratu. Trojna „alleanca“ — kažu diplomati — neće za živu glavu rata, dapače ona je naperena proti onomu nemirnjaku, (tiho modo!), koji se sada u ovo sunčano doba povukao u svoj brlog i koji tuj snuje svakojake spletke proti čitavoj Europi. Čim pokaže svoju rutavu šapu, udarit će ga po njoj tako, da će zaruknut kao nijema zvior. Ako mu nije izlupala iz glave lokalja, zadobivena u Krimu — sudo opet diplomati — dobit će drugu, novu, koje će se sjećati dok mu neizpadne i onaj najmladji zub. U ostalom mogao bi se modo ovaj put malko bolje našaliti, nego li se šalio prije tridesot i koju godinu. U Francezkoj grozo mu se možda još jedinini Napoleonidi (na kakvoj drovnoj slici), a nestršna republika bila bi kadra surovomu medi u novolji ponuditi i svoju njušnu ručicu. Bugiozi gledaju doduše mrko nanj, jer jim razbija računo („Babin“ Marko rekao bi: „lo scatolo“) na indijskih modjah, al oni su dobri računari, pak se drže one: „komu se je molit, nije mu se šta grozit“. Junačka i nikad pobiedjena (na slici) Italija, imade svraba dolje u Africi, kamo je poša tražiti „Massa-uva“, pak je našla „Massa-botic“. Onaj nesretni „Nje-guš“ joj se objesio oko vrata tako njožno i ieli ljubezno, da joj se jadnoj čini, da će ju od silnog zagrljaja zagušiti. Silni „Pedišah“ nemože doduše jakim srdca zaboraviti medovo neostrižono, šape, al što će sirota, kad mu je kosa prazna kao i nevoljnome „Pustinjaku“ s tom jedino razlikom, da njega može modo svaki čas pozvati na izplatu ratnih troškovah od njekoliko milijunčića, dočim se kod mene + i — izjednačujo.

Pogibelj rata prieti dakle jedino od Milana „velikog“ i od Ferdinanda „silnog“, koji bi mogli zaboraviti i na Djunis i na Silvnicu pak si podati junačko dosnice, to sjedinjenimi silami ukrotili bisnog medu. Pridruži li jim se i treći europejski faktor, plemenita im braća Madjari, jao si ga tad Moskvi i Petrogradu!

Sve dakle visi o tom, hoće li Madjari provagnuti ciolom vagom; ako to, onda s Bogom, rat je tu! Madjari, ljudi vaoma slobodoumni, već su odredili šta će u slučaju rata. Ponatvoriti sve vidjenje Hrvate, Srbe, Slovence i Rumunje, koji nespadaju u vojsku, da im nebi smetali; zabraniti tim narodom sve njihove novine; iz njihovih krajevah sve muževadiju sposobnu dignuti u vojsku i dat joj prvo počastno mjesto pred neprijatoljskimi balotami! Ako neznate, kako je u svoje doba pred 1400 godina ratovao slavno uspomene car Assurban-napal, koji je na svrhu rata (pošto je sve uradio, što Madjari spremaju) povaljno svo pokratano dušmano na zemlju, to on i pratnja na konjima, kopljem u ruci, skakali po takovom guvnu, vrhil, badali i ždrakali od zoro do mraka! Po svoj

Prijatelji mira — a tko da to nebudo? — imadu razloga žalliti za velikim carem Vilimom I.

DOPISI.

Iz Pićanšćine polovicom fobrara 1888. Poznatomu dopisniku pićanskomu talijanskih istarskih listovah dala je posliednja sjednica družtva „Pro Patria“ opet prigodu, da zajače svoje političko kljuso — baštinstvo znamenitoga Don Quixote-a, to da prikaže svietu svojim „zlatnim“ perom velika naprednjačka vitežtva pićanskih Talijanah. Po njegovih dopisih u konservativnih i radikalnih talijanskih listovih, hotio je pokazati, da se je sada sav talijanski duh koncentrirao u Pićnu, te kako gigantskim korakom napredaje ta nova struja civilizacije, kojoj da su se i mnogi „vjerni“ kmotovi pridružili.

Nevriedno i nedostojno smatramo upuštati se u ikakovu polomiku sa listovi, koji primaju i tiskaju takovo lasi, nu da se nebi ovo gadno klevete i opaka mnienja kao istinita primala i širila u obćinstvu, hodemo da se istino radi obazrome i na to putljavljo.

Družtvo „Pro Patria“ ustrojilo se u Pićnu prošlo godine. Članova pako bilo je težko dobiti za svrhe, kojo si je postavilo, to se zato svakojako spletkarilo, nagovarajuć medju ostalim starije, da će ovo imati plemenitu svrhu, t. j. podupiranje siromašne školske djece, a mladiće pako, da će zabavu pružati i naobraženje njihovo podupriti.

Tako se je došlo do broja članova 75, a mi se čudimo, da se nije došlo do vedega broja, pošto se je upisalo od njekih obitoljih svo, i veliko i malo. Djeca, tekar rodjena, postala su članovi slavnoga družtva, te nedo zato nikoga iznenadili, što je pićanska „Pro Patria“ došla do tolika broja. Tri, četiri obitolji, pak eto ti, draga „Patrio“, tvojih 75 članovah!

Jedno pako od glavnih zdalah držalo se 26. pr. mj., gdje se sakupilo 32 članovah. Nebi bilo za stalno niti ovih, da se nije napovedala večera, na kojoj se je ta slavna družbina za promilu patriju — trbušić — dostojno natjecala, te time pokazala plemeniti olij, t. j. podupiranje i usavršivanje školsko naobrazbe!

Dopisnik talijanski se raduje i ponosi time, što se i kmet, premda „Slavo“, počeo zanimati za ova družtva!??

Prisustvovala je doista trojica kmetovah ovoj posliednjoj skupšćini, ali samo radi obedano večere. Medju timi bijaše jedan sam neodvisan gospodar, drugi sin mu, a treći prisiljeni kmetov sluga.

Takovima kmetovi „Slavi“ žalimo i mi baš od srca, da se povoća broj slavno „Patrie“. Mnoštvo pako kmetah, koji se kane pridružiti „P a t r i j a š o m“, rodilo se najbrže u promapotoj mašti budućih upravitoljah i a t a r s k o - t a l i j a n a k o p r o v i n c i j e. Naš kmet, gospodo talijanaši, nevjeruje vam više! Dobrim ga nazivate u vaših dopisih — blo je doista i predobar domaća — ali žalostno njegovo stanje, kojo sto mu vi pripravili, odtudilo ga je od vas, a nadamo se, da će i on, prem neu, i bez Vašo prosvetljujuće „Pro Patrie“ bolje i uspješnije sam u naobrazbi napredovati. A što se tiče krasnog spola, mislimo, da bi bilo preuljudni član „Pro Patria“ mnogo bolje učinio, da o njem šuti i da nekaže toliko „s o s s o g o n t i l e“ pićanski.

Na konou pako valja nam kazati, da smo se začudili, čitajuć kako se u u tršćanskomu konservativnom listu diplomatski dopisnik vladi ulagiva, navadjajuć, da nije na onoj skupšćini niti pjevanje naše carevke izostalo, što bi moralo lojalnost njihovu najsjajnije pokazati, kad ni oto znademo, kako prekomorski vladari krase kao kumiri kuće naših budućih glavnih prosvietitoljah i „patriotah“.

Jednom zgodom kazao nam je neki gorljivi pristaša irredentizma, da može za sada samo konservativnim putem Istranin-Talijan doći do žudjene i svete svrhe. Da imade i takovih uzor-otačbenikah širom Istre, poznato je i djeci, samo nije valjda onim, koji našom sudbinom upravljaju.

A ti dična porečka „b a b o“, jedina imaduć pravo, vladajuć se po vjetru, a tako si se i nedavno stidila javiti, da se je pjevala u pićanskoj „Pro Patri-i“ carevka, došim to tvoj drug, stojeći bliže vladinih krugovah, na sva usta iztiče. Na čast vam bila takova politika! U Poreču šutite o carevki, a u Trstu obješate ju na veliko zvono. Tko vas nebi poznao, skupo bi vas kupio!

Pogled po svietu.

Trst, dno 14. marča.

Austro-Ugarska: U školskom odboru carovinskoga vieća raspravlja se ovih danah proračun ministarstva bogoštovja i nastave. Kod rubrike »sredn-je školee zagovarao jegerički zastupnik dr. Tonkli toplo osnovanje slovenskih, dotično hrvatskih paralelkah na srednjih školah u južnih pokrajinah. Medju ostalim reče taj zastupnik, da mi neodbijamo njemačkog jezika al zahtjevamo, da se ga uči na tomolju materinskoga jezika. Ujedno je pitao, da mu se odgovori, što se je dogodilo s lanjskom resolucijom južnih zastupnikah o istom pitanju. U sliedećoj sjednici odgovorio je ministar Gautsch na upit zastupnika Tonklija izgovarajuć se tim, da se nije moglo još želji glede paralelkah zadovoljiti, no da će se ministarstvo nauke i za to pitanje osbiljno zauzeti. Zastupnik Tonkli, nezadovoljan sa odgovorom g. ministra, predbacio mu je, da bi već jednom morao sturomu obećanju zadovoljiti a njegov odgovor, da nije drugo već prazan izgovor. Isti zastupnik predložio je resoluciju za osnutje slovensko-hrvatskih paralelkah za školsku godinu 1889. Zastupnik poljski dr. Hausner zauzeo se u istom odboru za uzdržanje gimnazije u Roveretu. Svoj predlog podkriepio je tim, što je u Istri, gdje nema njemačkoga pučanstva, njemačka državna gimnazija, a u Zadru za šaku Talijanah, talijanska.

Najveći dogodjaj ovog čodna jest smrt njemačkoga cara i kralja Vilima I. Veliki taj car, prem u visokoj starosti, uplivao je više nego ijedan drugi svietski vladar na sva svietska pitanja, a njega ide velika hvala, što je posliednjih desetak godinah nastojao, da se uzdrži europejski mir.

Sve austrijske, naposo njemačke novine, pišu nekim neobičnim počitanjem o tomu vladaru, komu je bojna slava i mudra uprava doniela carsku krunu. Njegov bolestni sin Friedrih preuzeo je vladalačku štap i proglasio se pruskim kraljem i njemačkim carem.

Austrijski biskupi izručili su ministru bogoštovja i nastave spomenicu, u kojoj zagovaraju vjersku školu.

Austrijsko ministarstvo pravosudja naložilo je dalmatinsk'm sudovom i državnim odvjetničtvom, da imadu s autonomnimi oblastmi obćiti u onom jeziku, u kojem one posliedn-je urediju.

Srbija: Radikalna stranka u Srbiji opojena je veseljem radi posliedn-je pobjede kod izborah u narodnu skupštinu. No, kao što obično netrajo dugo nijedno zemaljsko veselje, dvojimo, da će se i današnji vlastodržci u Srbiji dugo veseliti. Kralj Milan morati će napokon uviditi, da sadašnja većina nije izraz narodne volje, te da nemože s njom vladati nego li sobe i svoju krunu žrtvovati.

Bugarska: Smrtju cara Vilima potisnuto je ponešto bugarsko pitanje al zaboravljeno il uredjeno nije niti iz daleka. Upravo car Vilim nastojaše svimi silami, da se to pitanje rieši mirnim putem, a sada, pošto njega neima više medju živućimi, nezna nitko, da li će tko preuzeti njegovu težku ulogu.

Rusija: Kod pogreba cara Vilima zastupati će cara Aleksandra njegov sin i priestolonasliednik veliki knez Nikola, koga će pratiti još te dvojica velikih knezovah i sjajna vojnička pratnja. Medju ruskom i njemačkom vladom, da su izmjenjono posliednjih danah čestu brzojavke, u kojih se izrazuju s obih stranah čvrsto uvjerenje, da će potrajati medju njimi i na dalje staro prijateljstvo.

Njemačka: Njemačko carstvo pretrpilo je smrtju Vilima I. silni udarac. U običnih okolnostih nebi značila smrt devetdesetgodišnjeg vladara ništa osobita, nu u današnjih okolnostih u Njemačkoj pobudjuje taj dogodjaj svakojake neugodne dojmove. Car Vilim ostavio je doduše veliku, jaku i zadovoljnu državu, ostavio je i nasliednika, vrlo plemenita muža, al taj boluje na težkoj bolesti, koju nedo preboljeti. I on imade nasliednika no taj je još mlad i neizkusan pa mu treba i nauke i savjeta, da upravlja onolikom državom.

Sadašnji car preuzeo je odmah poslije smrti svoga otca vladavinu to je već označio kojim će pravcem ići njegova vlada. Glavno načelo mu jest uzdržanje europejskoga mira, a Bog bi dao, da bi se i ta njegova želja izpunila.

Frezina i Jurina.

Fr. Jel ča novega va Žminju?

Jur. Tamo se brate veselo šaronjaci, da to bit brzo obćinski izbori, a s njimi da to obut i stari opanci.

Fr. A kako to do njih prit?

Jur. Da to po užance sv. Ivanščani i Coreani mamit i nagovarat noka š njimi drže i njihovo ljudo balotaju.

Fr. To jim lopo valja obećovat, da to njim cestu finit, ku su svakih trih lot začinjali, pak ni danas finjena za svim ča jim je bila slavna Junta dobru pripomoć dala, kâ ni još ni danas plaćena.

Jur. No samo cestu nego i drugo stvari polag ono: čuda obećat, nič nedati. Ča neznaš, kad su ono bili zadnji izbori, da su jenomu sv. Ivanščanu obećivali, ako se novaram, nešto manjo od 40 fijurini, i da neka gre jist i pit, samo da za njih balotà, da to mu prostit dug i dat kvietancu.

Fr. Pak?

Jur. Bogme sv. Ivanščan je verova šaronjaku i je balota na njihovu korist, najel se i napil i svojim putem došal.

Fr. Je i tamo bilo valja osalskoga moza po užanci?

Jur. Ni bilo brez njega, ma on siromah sasvim ča je balota za gospodu, da malo dan mora je slanu platit, ča je pojel i popil, zač da kad su gospoda zgubili, ni otel nijedan platit.

Fr. A oni boći ča su mu obećivali prostit i dat kvietancu?

Jur. Bogmo je mora pojti u sud i učiniti konvenciju.

Fr. Tako oni nisu obećanja izpunili?

Jur. Ma nè, aš neužaju.

Fr. Tr da je nako trubilo „Manlio“ iz Žminja va lažitorbe prod malo dan pisa, da naši ljudi obećivaju prigodom balotacijoni mòra i vrh.

Jur. Ja, se je valja domisli do ono: „reci da ti nereče“.

Fr. Bi bolje storil, da bi se domisli, ova gomilu puli svoje kuće očistit.

Jur. Ono mu služi brate na čast i slavu.

* * *

Fr. Odkuda to Juro s praznimi bisagi?

Jur. Čul sam, da je bila va Pićne neka fraja, ter da su tamo pulića pekli, frigali i tonfali, pak san šal, da ću malo kosti nabrat i stuć je, pak va gnoj pomošat.

Fr. Pak?

Jur. Da su vero neki postolari, kovači i slepi kmeti svo oglodano kosti doma zoli, pak da to je još malo va ječmiko okuhat i doma frajat.

Fr. Ma nedo to valjda brez onoga s dugomi ušesi pasat.

Jur. Ajbo, znaju oni, da pijaža i njega dobar kušćić.

Prouzvišenomu gospodinu

Josipu Jurju Strossmayeru,

biskupu bosansko-srimskomu i t. d.

Nek' živi biskup! gromki glas se ori
Iz tisuć grla a iz jednog srca,
Gdje god se sladka riječ hrvatska zbori
I harna gdje iz grudih lekra vrca.
Svud jedan klik, svud danas jedna želja:
Nek' živi biskup, dika naša volja!

Nek' živi biskup! kliču brda, doli
I bistre rieke, srebropjeni viri,
Svjedoci mnogih ljudskog srca boli,
Kô blaga ruka biskupova smiri,
Svi danas kliču, svih je jedan glas:
Nek' živi biskup, brade biedne spas!

Nek' živi biskup! mlada klič će čuta
Iz grudi punih rodoljubna žara,
Iz srdca, u kom samo ljubav svota
Uzplamtit može spram dičnog svećara,
U kôm će čuvat na vječna vremena,
Što sve učini hrvatski Mecena!

Nek' živi biskup! kliču čak nebesa,
Kol' slavi našoj divan saz'da hram,
U koga sjaju velebnih krasota
U srdcu vlcrah svoti plano plam,
U kôm se danas skladan ori poj:
Nek' živi biskup, godina nam roj!

Nek' živi biskup! Hrvat-Istran kliče,
Bosanske lekre svetim taknut žarom
Pram' možnom Stvorcu blago oči diže,
Da vrućom molbom, najdivnijim darom,
Od Njeg' izprosi svih goruću želju:
Nek' čuva život slavskom branitelju!

F. V.

Različite viesti.

K petdesetgodišnjici mienštva biskupa Strossmayera. Medju mnogobrojnimi čestitkami, što ih je primio slavni vladika prigodom 50-godišnjice zaredjenja za svećenika, znamenita je svakako čestitka sv. Otca Lava XIII. i ona apostolskog nuncija u Beču, Galimbertija. To čestitko donašamo niže uz dotično zahvalnico prouzvišenoga biskupa.

Čestitka svetoga Otca.

p r o k o d r ž a v n o g a t a j n i k a k a r d. R a m p o l o.

Sveti Otac čestita Uzvišenosti tvojoj svećenički jubilej, želi ti dugi život i podieljuje ti prieljubezno apostolski blagoslov.

Zahvalnica biskupa J. J. Strossmayera.

Duboka zahvalnosti, poštovanjem, pietetom i veseljem primio sam čestitku Njegove Svetosti, koja mi je doniela i ostat će mi velikom utjehom i pravim požitkom darom. Zog nagradio Njegova Svetost obilnošću svih svojih milosti za očinsku njezinu ljubav prema meni.

Čestitka apostolskoga nuncija Galimberti-a.

Vršim najradostniju dužnost dočim prikazujem svoju čestitku i svoje želje prouzvišenosti Vašoj prigodom današnjega

---

prilici, vitežki narod po ravnoj žili vuće krv i rod od tih slavnih tigrovah! Nemislite pak, da ono, što vam rekoh o madjarskih najmorah s nemadjarskimi plemeni, da je to pustinjakova maštarija: ne, to je sve čista, istinita, onomadnja „Budapesti-Hirlap“-a promišljena pisanija. Oj Europo! Primi u tvoje kolo, upiši u rod slobodoumnih, vitežkih narodah i jaguaro!

6. Konačno, pošto se čulo, da je Andrassy izdao njeku spomenicu, u kojoj napastuje, da treba Slavljane još bolje pritisnuti k zidu, budi i moni pustinjaku dozvoljena ova smierna spomenica:

Dragi Lajoše!

Najiskrenije Vam želim: svako dobro, mir i tiho sne u noći. Al' ako nebiste mogao koju noć mirno zaspati s težkih brigah, što Vam jih zadaju din-dušmani Slaveni, smjerno Vas prosim, otvorite ovo pismo, potražite knjigu Ester i čitajte nije obširna, u jodan sat će to ju pročitati. Poslušajte mono, jer će to opet doći do jasala, zamjenite koji put u čitanju te knjige gdje je Mardohej, stavite Hrvat, a gdje je Aman čitajte Košut ili šta takova, pak onda uradite što Vas pravda i Duh sveti nadahne, uradite što je uradio i Ahauser! Pustinjak.

Vašega svećeničkoga jubileja. Bog napunio Vašu Preuzvišenost svakim blagoslovom, te Vas zdrava uzdržao dubokom štovanju i ljubavi Vaše diocese, koja je osjetila toliko i toli velikih blagodati Vaše pastirske skrbi i neizmjerne velikodušnosti.

Zahvalnica biskupa J. J. Strossmayera.

Najzahvalnijom i smiernom dušom primio sam pobožne želje, kojima me Vaša preuzvišenost najtješnije za uvjek obvezala. Bog ih uzvratio najobilnije Vašoj preuzvišenosti.

Odlikovanje. Naša braća Slovenci izkazuju preuzvišenomu biskupu Strossmayeru povodom njegove zlatne mise posebna odlikovanja. Više obćinah kao: Senožeče, St. Jurij pri Kranju, Žužemberk, Naklo pri Kranju, Kobarid, sv. Lovrenc, št. Vid, Prvačina, Lukovica, Podraga, Lokavec, Mengeš, Šmarje itd. imenovalo ga počastnim obćinarom a pojedina društva kao „Slovenski Jez", „Pisateljsko društvo", ptujska čitalnica, društvo „Slavec" svojim začastnim članom.

Za dne 17. t. m. priredjuju ljubljanski rodoljubi kod „Maliča" Strossmayerovu večer, na koju su pozvani svi štovatelji slavnoga vladike. Pojedina ljubljanska društva šalju za ono 19. t. m. posebne deputacije u Djakovo a u ime gradskog zastupstva zastupati će toga dana bielu Ljubljanu u Djakovu gg. dr. I. Tavčar, J. Hribar i O. Dolenc. Tako oto često i štuju najbliža nam braća našega velikana, kojega srdce bijo jednakom ljubavi za sve nas.

K zlatnoj misi biskupa Strossmayera. Veliki predstavnik bosansko-srijemskoga kaptola prof. Juraj T o r d i n a c, izdao je u ime centralnoga odbora u Djakovu na sve svećenstvo djakovačko biskupije okružnicu, u kojoj poziva braću svećenike, da čitaju na blagdan sv. Josipa sv. misu za vladiku Strossmayera i za hrvatski narod. Ujedno izriče pako želju i nadu, da će misliti za biskupa Strossmayera također i drugo svećenstvo izvan njegove biskupije i to širom Hrvatske, Dalmacije, Bosne, Istre i Slavonije. (I mi se nadamo, da će se onoga dana sjetiti kod sv. mise naše svećenstvo slavnoga vladike Ured).

Hodočašće u Rim. Kako doznajemo, pripravlja se u svih pokrajinah hrvatskih mnogo hodočastnikah, koji će krenuti dojdućeg mjeseca u Rim i koje će predvoditi prcuzvišeni biskup Strossmayer. Iz sjevernjih pokrajinah putovati će hodočastnici željeznicom i to posebnim vlakom, a iz južnijih i primorskih, parobrodi. Naša braća Slovenci priredjuju također posebni vlak, a želeti bi bilo, da i njih predstavi hrvatski vladika sv. Otac.

Hodočastnici iz raznih pokrajinah zastati će se u Rimu, te će biti u isti dan od sv. Otca primljeni.

Preporučamo i ovom zgodom našim prijateljem u Istri, da u čim većem broju sudjeluju kod toga hodočašća, te da se već na putu ili u Rimu priključe našoj braći iz Hrvatske, Dalmacije, Kranjske, Bosne, Hercegovine itd. Putni troškovi nisu veliki a onaj, koji može nešto žrtvovati, neće toga zaisto žaliti.

Imenovanje. U zadarskom „Narodnom Listu", čitamo, da bijaše imenovan veoma čestiti rodoljub i prijatelj naš Don Gjuro M a t u š i ć, bivši župe upravitelj u Lindaru, koralnim vikarom u Šibeniku. Prijatelj naš odlazi budućeg tjedna na svoje novo mjesto te mi nemožemo od manje a da mu nepožolimo srotan put i da mu se ovim javno nezahvalimo za sav njegov trud, što ga je toli požrtvovno i nesobično ulagao u Istri za dušovno i tjelesno dobro našega roda. Prevriedni Don Gjuro! božja ga pratila desnica na svih putovih Tvojih a Ti se sjećno vazda tužne Istre i prijateljah Tvojih, kojim ćeš biti do groba mio i drag.

Imenovanje. Kotarski komesar g. I. Fabris imenovan je namjestničkim tajnikom za Primorje.

Godišnje izvješće „Dolnjskega podpornega društva" u Trstu. Najvažnijo to slavensko društvo u Trstu izdalo je ovih danah svoje godišnje izvješće, kojo donaša na čelu sliku pok. predsjednika V. Dolenca, zatim njegov životopis, društvenu kroniku, račun za god. 1887. i proračun za god. 1888.

Polag toga izvješća napredovalo je društvo u moralnom i materijalnom pogledu skoro bolje nego ijedno godine. Društvena glavnica pomnožila se je za 1.071 for. i 62 nč. tako, da iznaša sva društvena gotovina koncem god. 1887. for. 18.815 i 87 novč. Društveni imetak iznaša pako ukupno for. 17.240 i 35 novč. Tekom god. 1887. izdalo je društvo za podpore, pogrebe i liekove for. 9.646 i 12 novč.

Želimo iskreno, da bi to naše dobrotvorno društvo i unapred što bolje napredovalo, te da bi našlo obilne podpore kod svih Slavenah Trsta i okolice.

Iz Pule nam pišu, da je tamo nastala prava hajka za našim dopisnikom. Pita se i propitkuje, traži i uhadja, nebi li se kako doznalo, tko li je našim dopisnikom iz Pule. Monsignor Cleva podnio je proti našemu uredniku tužbu, valjda u nadi, da će doznati bar prigodom razprave pred tršćanskom porotom za dopisnika, no mi poručamo njemu i g. načelniku iz Oprtlja, koji je također podnio proti nam tužbu, i koji da marljivo traži tamošnjeg našeg dopisnika, da im je uzaludan posao. Monsignor Cleva znade bez dvojbe, što je nepovjedna tajna, a te se mora držati i svaki pošten urednik, pak se je budomo držali i mi, ma da nam je čamit zav vlek u Kopru ili Gradišci.

U ostalom poručamo onim „špiunom", da bi mi iz dna srdca želili, da bude u Istri ne pet rubaljah već makar pet milijunah, jer bi se tada moralo soliti krnjelsko pljavico „babina" braća iz Istre, a možda bi se našla i koja milosrdna duša, to bi i poročkim jaslarom bacila po koji rubalj u smradno korito, da se oko njega drmaju i kosmaju. U goru vuci, jer vam nejma mjesta među poštenimi ljudi.

Iz Rieke pišo nam prijatelj dne 6. t. mj. Od nekoliko dana govori se, da će se prvo uzajamno osiguravajuće društvo (Mutua) na Rieci da mjesec Jana razpasti, jer so radi velikih gubitkah brodovah nemože više uzdržati. Propašću „Mutue" će po svoj prilici propasti i brodovlje, jer kako vještaci kažu, neće moći više osigurati brodovah nigdje, nego će je morati prodati pod svaku cienu, a tim će svršiti onaj obrt, koji je jednoć činio Rieku med pomorskimi gradovi velikom.

* * *

Pomorska Rieka propada, a sada imamo Rieku trgovačku, koja se je bila toliko uzbudila, te su nekoji mislili, da će bogatstvom i dobrobiti nadkriliti nadaleko isti Trst i svaki primorski grad u srednomnom moru. Žalibože, sada se uvidja, da nije baš tako. Radnje su se umanjilo, mnoštvo ljudih traži radnje ali se teško nadje. Ima dosta dana u mjesecu, kada nolma parobroda, a tada konji, kola i tovari planuju. Ima još transitnog prometa i dok željezničko tarifo obstoji, kako sada, taj promet će ostati, no i naši okolični s Vaše granice prestali su govoriti: „da v' Roko sunce i mesec sveti", a mi znamo, da ovo bogatstvo je samo prividno.

* * *

U gradskom zastupstvu ide sve kao po loju; opozicije nejma, ali nitko od naših gradskih otaca nepomišlja, da mora nakon ove veliko zimo nastati toplo ljeto i velika vrućina, te da još vodovoda nemamo, koji nam je mnogo potrebniji nego je bilo kazalište, ipak od pet godina, od kada se je potrošilo 100 tisućah forintah, za „n v i r" u tu svrhu, od onda se ništa ozbiljna nemisli niti radi. Opet će nastati velika vrućina, a mogło bi doći (nedaj Bog!) i štogod gorega, no dosada se za vodovod ništa nemari! Mi imamo kazalište, a to nam je dosta!

* * *

Osim riečkog (istarskog) dopisnika u tršćanskom „Mattinu", niknuo je novi i noki dopisnik iz Oprtlja, kojega nobismo ni spomenuli, da nije u svojoj gluposti navalio i na našu stranu, te još na Bakar i Senj. On se jenak tuži ne samo na hrvaščinu Oprtlje, nego žali što gospodično u Bakru i Senju govore čisto hrvatski među sobom, a nimalo talijanski. Da bi vriedilo, mi bi toga dopisnika zabavili lopim odgovorom, ali znajući, da novriedi, osvrnut ćemo se samo na onu njegovu važnu viest, s kojom nas je iznenadio, da gospoda Niemci ubiju kadgod koga „o c o c a l o" ili koga „m a n g i a p u l l i n i", a mi ćemo dodati, da, kad bi ona gospoda pucala u ptiou, koja tomu dopisniku naliči, onda bi ubili purana, koga Talijani zovu „d i n d i o", a naši „t u k a o". Do vidova, Vaš Brajdar.

Društvo „Sv. Jeronima" u Zagrebu izabralo je u glavnoj skupštini dne 1. t. m. „per acclamationem" sliedeći odbor: za predsjednika dosadašnjega predsjednika g. kanonika Frana Budickoga; u odbor dosadašnje odborniko gg.: Vojnovića, Rašića, Trnskoga, Suka, Pliverića, Pažura, Kubetića i Ivića. — U odbor za pregledanje računah god. 1887. izabrani su gg. kanonik Mikić, Gjuro Crnadak i Kindlein.

„Vienac" broj 10. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Molitva djevičina" spjevao Dragutin Jambrečak. „U registraturi", pripoviest. „Proletarci", sl. iz slavenskoga života, napisao J. Kozarac. „Dobra ribnja" iz španjolskoga proveo A. T. „Neke bilježke iz Crne Gore," napisao Marko Dragović. „Ruska žezma". Listak. Slike: Sava Tekelija i „Na kositbi". — „Vienac" izlazi svako subote. — Cieua mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Listnica uredničtva.

Nekojim štovateljem g. Vj. Spinčića, koji nam poslaše naknadno zanj pismene priznanice i pouzdanice, odgovaramo ovim, da smo ove poslali njemu u Gorieu, jer nam se činilo, da je to prekasno za javnost.

G. A. M. Zagreb: Primismo Vašu dopisnicu i posliednje pismo. Vaš prevod mogli bismo upotriebiti ako nije preobširan i kad nebiste tražili honorara, jer list nemože nikakvo radnje nagraditi. Najviše mogli bismo Vam kao suradniku list badava šiljati. Ako nam pošaljete pod gornjimi uvjeti onaj kratki prevod, oliti ćemo Vam zahvaliti.

Žalostno je što nemamo u nijednoj tamošnjoj novini našeg lista, ni tomu je krivo samo obćinstvo, koje je polazi i koje se dade pitati od švabskih i madjarskih kavanarah tudjinskim smetjem. Da ste nam zdravo!

Dopisnica upravničtva.

Od dne 1. do 14. t. m. priposlaše nam predplatu: P. g. gg: K. M. Rieka do 30. maja 88. — F. I. Sušak za 88. — A. K. Trst za 88. — M. B. Senj za pol 88. — M. G. Osiek za II. t. 87. i t. d. 88. — I. T. za pol 88. — J. C. Marčana za 87. — J. Z. K.-Punat za 87. i I. t. 88. — F. W. S. Pul do 1. sept. 88. — F. S. Pregarje za pol 88. — I. H. Jaska Mladina za 88. — M. br. O. Beč. za 88. — M. G. Stinjan za II. d. 87. — B. O. Rovinj za II. t. 87. i I. t. 88. — F. O. Punat za II. t. 87. — P. P. Krk za II. t. 87. i I. t. 88. — D. M. Gorozda za 88. — V. R. Kastav za 87. II. M. I. P. Tinjan za 88.

Lutrijski brojevi

dne 10. marča.

Trst	70	3	19	85	78
Buda	55	53	10	6	31
Linc	4	88	2	20	90

dne 14. marča.

Prag	25	53	63	46	73
Lavov	80	10	50	73	11
Innsbruck	17	40	54	60	77

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uložci

3 % god. kamatah sa 6-dnevnim odkazom
3½ „ „ 30 „ „

Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—19

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.

Mjenice
na Beč, Prag, Peštu i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje
vriednosti, devize i coupone uz ¼% popustbe

Predujmljuje
na varante, kaloge i polize tarota u gotovom
Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kreditah
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Grlena bol, kašalj, hropuvalica, promuklost, nazeb žaočavica, rora, zapala ustiljah itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vrsna pomaću učiteljem, propovjednikom itd. Prebljenih kašljuć nećih, navadno jutarnje hropuvalice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašnjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da budu na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad ih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,
Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

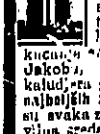

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju potpuno i sigurno svo želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale silnim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, hrč, slaba probava, zlobol, jako kuckanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana Astra iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izteka, koje su svaka za-se i sama uriunuo kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za sigurau uspjeh ovih kapljicah. — Cieua 1 staklenke **60 nv.** i velike staklenke **2. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Slavne ekstatičke: **M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 9,** dalje u Trstu I. Saraval, „All'Amazone Trionfante" i Prendini. — Ne Ricci A. Mizzan. 26—21

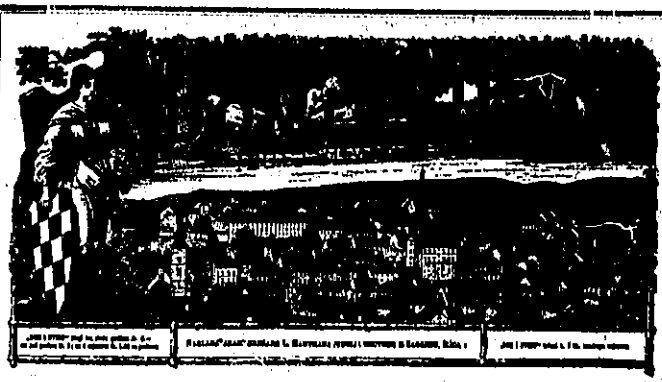

Sadržaj šestoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripovijest Fer. [illegible] Bogića. Udova Leuroge, napisao E. Gaborlau, preveo Čedomil Vlahović. Zašto? izvorna pripovidoka, napisala Milka Pogačićeva. Amanet, intimiti događaji iz primorskog života. Nadporučnikovo srdce, napisao baron Roberts; preveo Kokotović. Kartašnica, iz života londonskoga redarstvenika, prevod iz engleskr. Roulleti i njihov rad. Šala i satira. Opis slikah.

SLIKE: Dr. Valtazar Bogišić. Šava Gruić. Austrijski dragunl na granici. Ivan pl. Zajc. Ruski kozaci na granici. Ruski konjanici prolaze jednu rieku. Ruski pješaci u taboru. Ronilac u opremi. U moru se spuštajući ronilac. Četiri slike za šalu. Najnovija pariška moda.

LISTAK: Osobne vlasti. Kronika. Književnost i umjetnost. Umrli i nesrede. Naravoslovne vlasti. Zdravstvo. Vojničke vlasti. Trgovina i promet. Šah, rebusi, igre i nagradne zagonetke. Moda i šport.

Ovim brojem ističe predplata za prvu četvrt; s toga umoljavamo naše predbrojnike, da izvole predplatu za vremena obnoviti, jer do jim se list samo onda i dalje šalati.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

Telefon br. 429

Zimska sezona 1888.

KAPUTI for. 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, . . sasma svilni for. 27, 32.
ODJELO for. 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28, „ „ „ 35 38,
JANKE iz češljano vune sa prelukom u svih bojah for. 25
sasma svilni . . . . . for. 30
CARSKE janke sa prsluci for. 22, 24, 26, 28, 30, sasma svilni for. 35, 38
KAPUTI za putovanje, nepromočljivi for. 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 35
HAVELOKI, nepromočljivi for. 11, 13, 15, 20
KAPUTI za lov for. 7, 9, 10, 12, 15, 18, 20, 24
KAPUTI za pisarne for. 7, 8, 9, 10
SPALNI kaputi fr. 8, 10, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 26, 28, 30, 35
pravi turski sa svilom 55, 65
GORNJI kaputi za dečke for. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
ODJELA za dečke for. for. 4½, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14
LIVREJE i vanjsko odjeće za gospodu i djecu
uz veoma nizku stalnu cienu
kod

JAKOBA ROTHBERGER,

c. k. dvorski dobavljač
v PRAGI, Graben br. 10 novi, vis-à-vis gosposkej ulici
Vanjske naručbe izvršuju se točno prama pouzdu, ono što nebi bilo povoljno prima se natrag. 40—50

Telefon br. 429

Na svakom komadu je razvidna cena po broju

DAS WAARENHAUS „ZUR MONARCHIE"

WIEN, III. Hintere Zollamtsstrasse 9 A/i

razpošilja na pouzedom:

Košulje za gospodu vlastiti proizvod iz veoma finoga šifona, sa franceskim ukrasom. I. f. 1.50, II. f. 1.30, III. f. 1.10 svaki komad. Duzet 6% jeftinije.

Ženske košulje iz šifona sa švicarskim vezom, 3 komada f. 3.40.

Dolnja krila iz finog šifona, vezana; 3 komada f. 3.80 iz cefira ili ruga, fino tamburirana i ukrašena 3 kom. f. 2.40.

Ženske pregače iz kretona sa prugami, 6 komada f. 1.85; fino tamburirane 6 kom. f. 3.15.

Cachemir (kašmir) čista vuna, 1 metar širok svakovrstnih bojah; za cielo žensko odielo 10 metara f. 6.50.

Čarape za gospodu biele ili bojadisane; vezane, 6 para f. 1.50.

Čarapa proti znoju iz svilnoga finiša — 12 parah f. 1.50.

Normalne košulje i gaće sistem Jäger — 1 košulja i 1 gaće, f. 3.—.

Rubci sa bojadisanim rubom, 1 duzet za gospodu f. 1.20, za gospođe f. 1.—.

Ubrusi iz platnenoga damasta jako fin prelazak, 60 cm. veliki, 6 kom f. 1.15.

Garnitura iz ripsa sastojeća iz 2 pokrivala za krevet i 1 stolnjaka sa svilnatimi šipkami f. 2.40.

Garnitura iz jute 10 do 12 metara duga — ostanak f. 3.50

Samo f. 2.90 sukno za gospodsko odielo, modernih uzorakah — 3.10 m. dugo, za kompletno odielo — jako fino; I. f. 6.50, II. f. 5.75.

Sukno za površni kaput jako fine vrsti — za podpuni površni kaput f. 5.75.

Šifon jako dobre vrsti za muške i ženske košulje — 90 cm. širok, 1 komad 30 bečkih lakata I. f. 5.50, II. f. 5.

Šternbeške plahte za krevet 1 lakat široke, prugaste i raznobojne, za prati, 1 komad 30 bečk. lakata f. 6.—.

Čarape za gospodje vezane biele i bojadisane — 6 para f. 1.50 iz svilnoga finiša 6 para f. 1.20.

Oxford jako dobre vrsti, 1 komad, 30 lakata f. 4.50.

Domaće platno za pranje, dobre kakvoće 30 metara f. 4.50.

Plahte nesalite, 2.25 m. dugo, 1½ pol m. široko i zarubljeno, iz najb. platna, 2 kom. f. 3.—.

Zastori iz jute sa draperijami i šipkami, elegantni, I. f. 3.50, II. f. 2.90 svaki komad.

Ostanci progrnjača iz jute 10 do 12 metara dugi — ostanak f. 3.50.

Stolnjaci iz ripsa ¾ veliki, jako fini proizvod — 3 komada f. 3.15.

Stolnjaci iz Creppa crveni i modri sa šipkami — jako fini, 3 k. f. 4.35.

Kompletni izbor uzoraka badava i franko

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstne tipografične dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopnice, zaključne račune (bilance), račundike, cenike, polnomoči, testamente, cenitvena pisma, naznanila, izpovedne tiatke, omrtnice, razne preklicke, etikete, knjige, brošure in časnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

Nordd. Lloyd. Bremen in 9 Tagen mit Schnell-dampfern nach Amerika. Expedition nach Australien

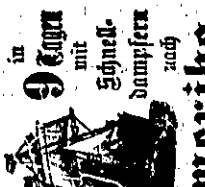

Nähere Auskunft: bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¼ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	6- „ „	2⅝ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomolju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddelk.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostnih papirjev, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogojt po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5¼% lotnih obrestih do 1000 gld., za vokše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marnija 1888. 48—48-40

TRGOVSKA TVRDKA

10—10—4

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Bernhard Ticho

Uzorci in cenik rastej in franko.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnega blaga za OBLEKE 60 ctm širokega za celo obleko f. 2.80	Kos Hamburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre kakše 29 komolcev popolnoma f. 4.50	Kos zefira najbolje in najboljš moderniega blaga za moške košulje in obl. 30 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 3.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 3	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 3.		Kos domačega PLATNA ¾ 29 komole. f. 4.50 ¾ 30 komole f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, boljši kakovosti platno f. 6.50
Ostanek štajerskega valjanega sukna 2.25 m za celo lovsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijno flanelo ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Barsena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotovsko blago, bele all barvane I. f. 1.80 II. f. 1.20	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 2.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov za celo trpežnih f. 3.50	Jedna garnitura RIPSA za dvo ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimske obleke dvojna širokost f. 4		Jedna garnitura Jute za dvo ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turškem uzoreu popolna f. 3.50
Kos Chiffona Nr. C 20 komolcev popol noma f. 3.50 Nr. CC najboljše baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 180 ctm dolga. 180 ctm. široka prav dobre baže f. 1.70	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komole. Illa f. 4.80, platnen 30 komole. IIIa ritdeč f. 6.—	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 1.50	Dvojna ruta od VELURJA. ¾ dolga sama volna f. 3.50

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 12. U Trstu 22. marča 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 5 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opstovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošlu valja točno označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Njemački cesar Fridrik III.

Polag državnog ustava i po pravu nasliedstva, stupio je na njemački prieslol jedini sin pokojnoga cesara Vilhelma, prieslolonasliednik Fridrik Vilhelm, pod imenom Fridrik III. car njemački i kralj pruski.

Novi njemački vladar rodio se 18. oktobra 1831. u Postdamu. Odgojen bijaše veoma temeljito i svestrano.

Godine 1849. stupio je u gardovu pukovniju, a godinu kasnije slušao je nauke na sveučilištu u Bonu, gdje bijaše kasnije i na čast doktora povišen.

Godine 1866. za rata izmedju Austrije i Njemačke, zapovjedao je nad drugom pruskom armadom, te se je na bojnom polju u Češkoj kao vojskovodja vrlo odlikovao. Kod Kraljevog Gradca, kadno počeše poražene pruske čete uzmicati, navali Fridrik svojimi četami na Austrijce te odluči bitku u korist Niemacah. Na bojnom polju podielio mu je otac, kralj Vilhelm 'vred za zasluge«.

U njemačko-francezkom ratu zapovjedaše prino Fridrik nad trećom njemačkom armadom. Već prvi uspjesi toga rata pripisuju se njemu. Kod svih glavnjih bitakah toga groznoga rata, sudjelovaše prino Fridrik tako slavodobitno, da bijaše imenovan maršalom, koje časti nije do tada nijedan pruski prino obnašao.

Godine 1871. kadno bijaše kralj Vilhelm proglašen njemačkim carem, zadobije prino Fridrik naslov prieslolonasliednika Njemačke državo sa nazivom »carska visosta«.

Prino Fridrik oženio se god. 1858. sa kćerju engleske kraljice, princesom Viktorijom, koja mu je porodila četiri sina i četiri kćeri. Najstariji sin i sadašnji prieslolonasliednik jest prino Vilhelm, rodjen 1859.

Godine 1883. slavio je prieslolonasliednik Fridrik srebrni pir, te ga je tom prigodom njemački narod podarovao velikom svotom novca, što je on sve u dobrotvorne svrhe izdao.

Usljed ponovljenja pruskoga državnoga vieća, bijaše Fridrik g. 1884. imenovan predsjednikom tomu vieću.

Godine 1887. obolio je u grlu tako opasno, da su najglasovitiji liečnici izjavili, da mu neima spasa. Prošle godine uputio se u San Remo u Italiju, gdje je sproveo sa obitelju više mjesecih i gdje je doznao za smrt svoga otca, cara i kralja Vilhelma. Odatle vratio se na glas o smrti svoga otca u domovinu nastanio se u gradu Charlotthonburgu, nedaleko Berlina, gdje počivaju njegovi djedovi. Odmah po navratu u domovinu i čim je preuzeo vladarsko žezlo, izdao je Fridrik III. proklamaciju na njemački narod i ukaz knezu Bismarku. U tih spisih sadržan je program novoga cesara, kojim obećaje, da će poštovati ustav i ustavne uredbe; saboru zadaje svoju rieč, da će savjestno poštovati prava njegova, kao i prava saveznih državah, a istotako tražiti, da se štuju i prava careva. Car zajamčuje svim svojim podanikom, bili oni koje mu drago vjeroizpovjesti, toleranciju, jer da je to temeljno načelo svatinjah njegove vladajuće kuće. Nadalje obećaje, da će se brinuti za blagostanje svojih podanikah i da se izravnaju oprečni interesi raznih razredah njegova naroda; on će promicati znanost i umjetnost, starajuć se ujedno za družtvene i školske interese. Na koncu proklamacije kaže doslovce: »Nebiznoć se za sjaj slavnih djelah, biti ću zadovoljan, ako se jednom bude reklo o mojoj vladi, da je bila mojemu narodu dobrotvorna, mojoj zemlji korisna, a državi blagoslovna«.

Novi njemački cesar uživa u prosvietljenom svietu vrlo dobar glas, a njegov narod štuje ga i ljubi kao svoga ljubimca. Općenito su poznate riedke vrline i krieposti novoga cesara, te neima dvojbe — bude li mu dano, da izpuni svoje obveze i obećanja — da će on poštено održati svoju rieč. Njegove proglase pozdravlja sva neodvisna štampa veoma simpatično, a sami Niemci nedvojo nimalo, da će car Fridrik ostati doslojedan onomu, što je svečano obećao. Oni se tomu obećanju iskreno vesele, žaleć doduše, što visi život tomu plemenitomu vladaru na tankoj niti.

Njemačka država jest danas bez dvojbe velika i znamenita, što imade zahvaliti ponajprije svomu oružju, diplomatičkoj vještini Bismarkovoj, te sebičnosti i kratkovidnosti nekojih velevlastih, koje su ju slieplo sliedile ili neopreznо podupirale.

Cesar Vilhelm pošao je s ovoga svieta slavljen i hvaljen, a mučila ga valjda jedina misao rad svoga holostnoga nasliednika. Ovaj, preuzev vladavinu, obećaje sliediti stope svoga pobjedonosnoga otca. Što će se pako dogoditi u Njemačkoj, bude li sudjeno novomu cesaru nositi kratko carsku krunu, te podju li za njim njegovi glasoviti civilni i vojnički pomagači i savjetnici, na to unapred ne može nitko odgovoriti.

Občinska sjednica u Pazinu.

U ponedeljak dne 12. t. m. obdržavana bjo redovita sjednica obć. zastupstva sa obilnim dnevnim redom. Razpravljalo se o 23 točkah dnevnoga reda, to 7 točkah izvan istoga.

Akoprem je kiša ljevala cio dan, manjkao je samo jedan jedini savjetnik, starac 60-godišnji iz Pićanšćine. Očevidan znak točnosti i brige, kojom ovo zastupstvo znade i hoće vršiti svoje poslanstvo.

Sjednici prisustvovao je novoimenovani c. kr. kotarski kapetan velem. gosp. Ivan Simzig. Predstaviv se zastupstvu, držao je u pravilnom hrvatskom jeziku shodan pozdravni govor. Naročito izručio je svoj pozdrav zastupstvu, to u imo c. kr. vlade izjavio, da može biti občina zajegurna podpore i sagovora u svakom smjeru i potrebi u okviru postojećih zakonah. Občina neka se na njega podpunim pouzdanjem u svako doba obrati, jer je svijuh želja, da se unapriedi i učvrsti u svakom pogledu.

Zastupnici se ustajanjem zahvališe c. kr. kapetanu.

Prije nego li se je prešlo na dnevni red, zastupstvo izrazilo je svoje zadovoljstvo radi nabave krasnih slikah Njihovih čes. i kr. Ap. Veličanstva cara i carice, ustavši uzkliknu odušovljeno i iskreno trokratni: Bog pošivio Nj. ces. i kr. Ap. Veličanstvo premilostivog cara i kralja Franu Josipa I. i prosjani vladalački dom!

I doista občina Pazin može se ponositi ovom krasnom slikom, koja je nova stojala preko 700 for., a u kratkom vremenu od 8 dana, od kad se za nju znalo, nabavljena po prvom savjetniku št. gosp. Antunu Bortoli.

Čast budi, hvala i podpuno priznanje izraženo ovim vrlom našom savjetniku g. Antunu Bortoli.

Evo pak kratkog sadržaja zaključakah:

Toč. 1. Odlučilo se glede načina nabave aparata za raskuživanje rubovino i odiela, u slučaju epidemičke bolesti, troškom od 420 for.

Toč. 2. Izabrani su u odbor novog mjestnog školskog vieća za pučke škole sliedeća gg.: Antun Bertoša, Šimun Matejšić, Antun Irić, Ivan Pucić.

Toč. 3. Za popravak obć. puta u Zamasku (Ukoldi) izabran odbor, da na licu mjesta izpita nužne potrebe, ave pripredi za medi temeljito izvesti popravak putovah.

Toč. 4. Odlučena bjo gradnja novoga kamenoga mosta u Novaklih, troškom od 1440 for., to izabran za to odbor, da na licu mjesta prosluša narod radi točno označe mjesta, koji odbor popunjen drugim financijalno-administrativnim, ima svo potrebito priroditi i s pozitivnimi predlozi doći u budućoj sjednici radi konačnog zaključka.

Toč. 5. Za odstranjenje manjkavostih na grobliu u Gračišću izabran odbor od tri lica, koji ima izpitati, dali bi se moglo igdje nabaviti prikladno zemljište za novo groblje. Držeć se strogo propisah zakonskih, s obzira zdravstvenoga udobnosti i ostoliko, pošto bjo u sjednici dokazano po vještacih i zastupnicih, da se sadašnje groblje širiti nemože, a minanjem stienah i nanašanjem kupljeno zemlje trošak bio bi i onako provelik i suvišan.

Toč. 6., 7., 8. i 9. su predmeti manjo važnosti unutarnje naravi.

Toč. 10. Odluka za ustrojenje nove pučke škole u Dormu. Izabran bjo odbor za proučenje ovo silno potrebe, da dade sastaviti naort i troškovnike za gradnju kuće. Da se izvuči potreba financijalnom odboru, koji u prvoj sjednici ima gotovo predlogo predati zastupstvu na razpravu.

Toč. 11. Isto tako za ustrojenje pučke škole u Kerbunah, za por. občine Grobnik, Korbuno i Tupljak.

Toč. 12. Gradnja nove škole u Gračišću. Pošto se nacrti i troškovnici sada nalazo kod c. kr. kot. glavarstva ima se potrebito priroditi za buduću sjednicu.

Toč. 13. Ustrojenje pučke škole u Gologorici bjo prihvaćeno. — Odlučeno bjo učiniti dva nacrta, jednoga za popravak crkvene kuće, koju bi se moglo kupiti, drugoga za gradnju nove kuće na crkvenom zemljištu, eventualno nabaviti se imajućem; priroditi sve do budućo sjednice i predložiti na razpravu i konačnu odluku.

Toč. 14. Izdan budo sanatorij troška godišnjih 52 for. za obavljono po poglavarstvu silno imenovanje obć. sluge u Kerbunah za nošenje službenih pošiljakah. Prihvaćeni svi podhvati glavarstva u tom predmetu.

Toč. 15. Broj občinskih savjetnikah povećan je imenovanjem člana g. Stjepana Naciniovića u Pazinu.

Toč. 16. U selu Milotićbrieg občine Gračišće ima se učiniti zdenac pitke vode za ljudo i napojnicu za blago. Izabran bjo odbor, da sazove narod i označi po želji istoga mjesto najshodnije, da učiniti dade naort i troškovniko, a sve da podnese na razpravu u budućoj sjednici.

Toč. 17. Izabran budo odbor, kojemu bjo naloženo izpitati i urediti službu bastašah (fakinah) u Pazinu onako, kako se i dollkuje ovom gradu, i tim odstrano neke neurednosti.

Toč. 18. Ustanovljen je način i odlučena osoba, kojoj se povjerava sastavak obć. inventara, pod nadzorom i rukovodjenjom obć. tajnika.

Toč. 19. Predmet manjo važnosti glede odluke za odštetu žopnih troškovah nekojim povjerenikom u vršenju službe pronošenoga djelokruga.

Toč. 20. Izabran bjo odbor za izpitivanje svijuh potrebah svako pojedine porezne občine, smjerujućih na tomoljito čim skorije poboljšanje istih, a glodišta i naravi administrativno-ekonomičko-zdravstvenoga, školskoga itd.

Toč. 21. Riešene bijahu raznovrstne molbe obć. službenikah i ostalih, ave povoljnim načinom.

Toč. 22. do 30. Razni predmeti pomanjo vriednosti, riešeni bijahu svi u interesu občine.

Mnogobrojni predmeti riešili su se u najljepšem skladu, redu i točnosti u prisutnosti mnogobrojnog pučanstva na galerlji. Konac sjednice u 2½ sata po podne.

DOPISI.

Iz Sovinjaka kod Motovuna, mjesecu marča 1888. Čekali smo dugo mila „Sloge", da će ti se koja vriednija ruka javiti o uspjesu prošlih občinskih izborah u Motovunu, no budući da dosada badava čekamo, s toga ladam se ja pera, akoprem slabašan, da ti štogod javim, i to ću učiniti i unapried više putah, ako ti bude drago.

Kako se pripravljahu naši zakloti protivnici koliko štampom, toliko nesramnimi srodstvi i djeli, to ti bijaše javljeno, nu sada ti javljam, kako se je bezstidno u vrieme izbora djelalo cielih 5 danah. —

Treće tielo započe birati u ponedjeljak 19. septembra; borba bijaše žestoka, no skoro svi glasovi izpadoše za narodno kandidato. Drugi dan utorak, digno se sav grad Motovun na glasovanje uz pomoć nekih podkupljenih Portulanah. Svo bijaše proti nam, osim dvojice Motovunacah, koji glasovaše za nas; uza sve to, bijasmo još u velikoj većini. Treći dan, u sriedu, dohrlili svi naši, koji su mogli, to take bijasmo dobitnici sljujni u trećem tielu. —

U četvrtak biralo pak drugo tielo; kako je tom sgodom svakomu rodcijubu srce od veselja igralo, nemogu ti popisati.

Izbornici sakupiše se svi izvan grada Motovuna, gdje jih dočeka c. k. žendarmarija u velikom broju. Tad se počeše micati čete po tri i tri, naprvo pred njimi, na sredini i od zada c. k. žendarmarija. Prvi bijahu naši neustrašivi i čestiti starine Ivo Mikulić iz Karojbe i Miho Bolotić iz Kaldira, u koje neka se ugledaju svi naši stari i mladi. Ulazeći u grad, vidismo, kako bijahu svi prozori puni samo ženskoga spola, jer muški stojahu pripravni za bitku.

Gradjani gledaše plaho, kano da bi bila velika vojska uniša u grad, premda bijahu mirni naši izbornici. — Došavši k občinskoj kući, skoči motovunski občinski načelnik, g. Angelo Corazza, koji još do danas dugujo izpravak u „Našoj Slogi" k. g. žandarmerijskom stražmeštru to mu reče, da će se mir i red uzdržati, no toga mu nepovjerova g. stražmeštar, već ga tim odpravi, da je on postavljen radi mira i reda. Zamučati hoću za sada, kako bijaše sve pripravljeno za izazvati nemir, nego nemogu od manjo, a da ovdje ošito nepohvalim g. stražmeštra Walkera iz Poreča, koji je kod svako prilike neutrudljiv za da uzdrži

mir i red. Napokon započeše izbori, koji izpadoše sjajno za našu narodnu stranku. Akoprem se učinilo sve za mir i red i premda je poznata miroljubivost našega puka, ipak je talijanaška stranka kušala izazvati nemire, napojiv i podplativ neku izrodicu proko luga, koji počo vikati „Evivva I.....! Evivva il nostro podestà m..da si Croati e il Nabergoj! Krasan je to doista plod njihove kulture. Odveden bijaše taj nitković u zatvor, no neznamo što mu se kasnije dogodilo. Odlazećim izbornikom doletilo iz jedne gospodske kuće nekoje jabuko, jer jim je bilo jajah uzmanjkalo; narodni izbornici neustaviše se ništa u gradu, već se uputiše mirno i veselo k svojim kućam, zadovoljni nad sjajno predobljenom bitkom.

Prvi dan izabiralo je prvo tielo, u komu je glasovalo talijansko svećenstvo in corpore, zatim, sve činovničtvo i gradjanstvo za talijanašku stranku, koja je tuj nadvladala; tako je za sada narodna stranka pobiedila u III. i II. tielu. —

Kako već navedoh, da prije i poslie izbora talijanaška stranka nemože mirovati, već da svakom prilikom navaljuje na naše prvake, koliko ročju toliko činom, tako su i nedavno navalili nekoji motovunski gradjani na nekoje naše, koji se vraćaše iz Buzetštine. Tako napadoše u Lugu na našeg Antuna Divjaka i Josipa Galo baš divljački, a zatim uputiše se krnjim putom, te dočekaše jošte na Kanalu onu dvojicu, dolazeću svojom kripom; tuj jim zapriečo put, a mi čekamo da vidimo, što će odlučiti c. k. sud, komu je stvar priljavljena.

Kad je pako naš puk vozio grozdje u Motovun k „šlor" Paškvalinu, navališe njemačkim brbljanjem i grožnjom na nekoje sv. Ivance. Jedan njim čestiti sv. Ivance odvrati: „*da forfluhter Katzenmacher*", a drugi zagrabi rućicu od voza, i tako naši junaci pobrašo poto.

Nekomu Rakotoličanu nehtjedoše raskrcati voza sa grozdjem u nemjeri, da će morati čekati do noći, da bi lagljo svojo divljačko djelo izvršili; nego drugi sv. Ivanci skočiše mu na pomoć, te tako siromašna Rakotoličana oslobodiše.

Dne 27. septembra poprati župnika Montriljskoga, g. Liloka, koji je došao u Motovun radi crkvenih stvarih, mnoštvo dječurlije, koja je za njim neprestano vikala: Nabergoj! Nabergoj!

Na Kanalu prihrilio iz konobe „šlor" Paškvalina mnoštvo odraslih urlikajuć „Nabergoj! Nabergoj! *hajdmo za njim*", te su i uputiše jedan hitac puške, nego odmah domala ustaviše se vidoći g. župnika nenstrašivo, mirno i junački jašećega naprieđ.

Najbrže da je tim doljam bilo nešto nasmrdilo. Imao bih vam još više takvih slučajevah nabrojiti, nego dosta za sada. Jedino pitam jošte, zašto takva navaljivanja na naše izvanjsko čestito svećenstvo, koje nije sudjelovalo kod izborah, akoprem bi bilo to moralo, ako ne za svoje osobe u prvom tielu, barem u ime crkve, jer od koga su crkve uzdržane, ako ne od nas obćinarah. Bila bi dakle dužnost njihova, da i oni glasuju za nas obćinaro. Mi bi radi znali, tko bi prije na svoje junačke noge skočio za sv. vjeru i cesara, da li naša talijanska gospoda, poduprta od viših svećenstva ili pako mi siromašni kmetovi s našim preljubljenim nižim svećenstvom? Zašto nenavaljivaju ti junaci pismono i ustmeno na g. župnika iz Zamaške? Jer je njihov ljubimac! To ću vam dokazati drugom prilikom. Zašto navaljivate na vriednog našeg starinu g. Ivu Pahovića, kapelana iz Kaldira? Valjda radi toga, što je dao svomu dobromu puku čašu vina i što ga vodi po pravom putu. Vam je slobodno strašiti, podkupljivati, napajati i demoralizirati naš puk na sve moguće načine, a mi da budemo vazda mirni, sliepi, gluhi i pokorni. Sad se tješite vašom propašću i sa utoci, kojimi želite nekoje naše zastupnike izbaciti, no viditi ćemo, da li će vam to uspjeti. U ostalom znajte, da niti mi nebudemo više držali prekrižene ruke, te da ćemo svoje braniti zubi i nokti. Toliko za sada — prem kasno — da se budemo drugi put znali ravnati.

Pogled po svietu.

Trst, dne 21. marča.

Austro-Ugarska: Vojni skupni ministar grof Bylandt-Reidt umirovljen je na vlastitu molbu radi lošega zdravlja. Tom prigodom odlikovao ga je car velikim krstom Stjepanovoga reda, izraziv mu vlastoručnim pismom svoje zadovoljstvo i hvalu za njegovo mnogoljetno djelovanje u ministarstvu rata. Državnim vojnim ministrom imenovan je baron Bauer, zemaljski zapovjednik u dolnjoj Austriji.

Njegovo Veličanstvo car i kralj Fran Josip potvrdio je promjenu nekojih paragrafah školskoga zakona za kraljevinu Češku. Usljed te promjene morati će uzdržavatelji pučkih školah polag razmjera školu polazeće djece plaćati više nameta za školu.

Dan pred smrtju cara Vilhelma oglasio je jedan bečki časopis smrt cesarevu, što je uzrujalo poznatoga velikonjemačkoga zastupnika na carevinskom vieću viteza Schönerera u toliko, da je navalio za više pristašah na uredničtvo rečenoga lista, te tuj nekoje osobe od uredničtva i tiskarne zlostavio. Radi toga tuži državno odvjetničtvo zastupnika Schönerera, te zahtjeva od carevinskoga vieća, da mu se dozvoli, da može sudbeno proti njemu postupati. Imunitetski odbor predloži, da se toga zastupnika sudu izruči i tako će g. vitez doći pred obtuženički stol.

Hrvatski sabor sastati će se, kako se glasa, budućeg mjeseca. Djakovačke svećanosti prigodom zlatne mise biskupa Strossmayera izpadoše vrlo sjajno. Premda je vlada nastojala, da zaprieči sakupljanja naroda u Djakovu, ipak ga je nadošlo na Josipovo toliko kao riedkokad do tada.

Srbija: prod izbori za narodnu skupštinu bijahu se složile dvie inače protivne si stranke u mladoj kraljevini, Stranka Garašanina i radikalci podaše si ruke, da uzmognu poraziti liberalce ili Ristićevu stranku. Sada, pošto su radikalci izabrani u ogromnoj većini, potrebuju više Garašaninovo pomoći, te mu odkazaše prijateljstvo. Povod tomu razdoru leži u tom, što je ministar nutarnjih posalah izručio sudu dvadeset naprednjačkih okružnih poglavarah radi zlorabe uredovne vlasti.

Bugarska: Vladini pristaše grozo se diplomaciji, da će proglasiti neodvisnost Bugarske ako bi se skupno zahtjevalo, da knez ostavi Bugarsku. Grožnja ta prestrašiti će bez dvojbe svu Europu, te će velovlasti morati ne samo ostaviti knoza u Bugarskoj već mu dapače i ponuditi kraljevsku ili čak carsku krunu!

Rusija: Petrogradske novine nagadjaju, da će njemački car nastojati, da se čim više približi ruskomu dvoru. Bismark, da će svoju izvanjsku politiku morati tako udesiti, da se nebude u budućo bacalo ruskim nakanam klipove pod noge, jer da je više u interesu Njemačke nogo li Rusije, da zavlada pravo prijateljstvo medju timi dviemi državami.

Francezka: Poznati general Boulangor odstavljen je od službe radi političkih agitacijah, koje je sobi u prilog snovao il izvadjao.

Italija: Viest, da će talijanska vlada povući svoje čete iz Afrike, biva sve to većma vjerojatnija. Opozicijonalna glasila predbacuju vladi, da nije vršila svoje dužnosti, te da će morati sramotno iz Afrike utećі.

Njemačka: Car Fridrik izdao je na narod dva manifesta, u kojih se nalazi program njegove budućе vladavine. Medju ostalim kažo novi car, da će štovati njemački ustav i pravice sabora, al da zahtjeva, da budu poštovana i carska prava. Što se tiče izvanjske politike, negovori se ništa u manifestih, no oni, koji poznaju iz bliza cara Fridrika, kažu, da su njegove intencije veoma miroljubive.

Devetnajsti ožujka 1888!

— On je! — prhnu božjim hramom šapat
I od milja srca spopa hlapat,
Kad s oltara a iz polutmice
Sinu milo biskupovo lice:
Bjo kô anđeo, koga Višnji s neba
Posla rodu, da mu dieli hljeba.
— On je! — šapću sad u hramu svetom
Uz Hrvate stranci i Slaveni,
Ali čuj i glas, koj puče svietom
O hrvatskom biskupu Meconi:

— Kadgodj rod mu crna stiže kob,
On bjo, koj' ga gladna pitô krukom,
Koj' ga gola zaodjevo rukom;
Kad koj' tognu rodu kopat grob,
On bjo, koj' bi krlepkim stao glasom,
Zanj na branik i bio mu spasom;
Kadno ime „divlji barbarin"
Priti rodu zlobni dušmanin,
I to ime od sirota puka
Odbi njeg'va darežljiva ruka:
Spomeniko prosvjeto mu sav'da,
S kojih rodu sjat će svietlo vazda.
Na obranu puka usta svoga
I kad sloba tognu da ga prieči
U domaćem slovu slavit Boga;
A da dušo puka svog isliječi
I u srčih k vjeri užge plam
On bjo, koj' mu bošji sav'da hram!
Polak srca poda tielu roda,
Polak srca roda duši poda
I slava mu pučo na sve strane. —
— Bog nek' živi tavo velikane!

— On bjo svitnjo, — svjet će vasioni,
— On je svodjer, — pojo misa slata;
Kud će vođe sredo po Hrvata,
Gdje još njegvo gore list je Oni,
Komo goslom bjo pri svakom činu:
„Svo za vjeru i za domovinu!"

Antonij Antonin.

Franina i Jurina.

Fr. Do si bija Juro?
Jur. Va Buzeto bomo! —
Fr. A koja te bura tamo nosla?
Jur. No bura, nego želja da vidim — —
Fr. Valja Matota Ćiča, onoga na „onim dobljim konopli".
Jur. Ma ravno njega. Ću sam, uz se bija pokaja za grihe i htol pod valje za popa. Čuda ga je razvezse, a on na mjesto va seminar zalinono je va Pul.
Fr. A Božo moj — ča tamo dela?
Jur. A bome ča nisi čita] „Glovino spenstoro" — tamo rovô i glad trpi.
Fr. A ča je z onom moštrom, ka „rigo" na otročićah razbija pak?
Jur. A još je va Buzeto i školu drži.
Fr. A zač tuče tako decu?
Jur. A ju valja niau plesat pustili na pol korizme, kako je po sili htela.
Fr. Ma ča je to istina?
Jur. Ako ne verjuć, pitaj paštariću —; oltrochò educatrice della gioventù!

* * *

Fr. Juro, stani malo, ću ti neč povodat.
Jur. Samo brzo, zač mi je poć u Oprtalj.
Fr. Pravo, od tamo ću ti povedat, ča se je dogodilo na dan izbora.
Jur. Tako, da čujem, more bit češ mi put prišparat.
Fr. Znaš Jurino moj, da sam tamo prišal trudan, lačan i žejan, pak sam pošal va oštariju poli nekoga Krnjola, gdi je bilo puno ljudi; tu sam pitâl, da mi dadu ča za jist i malo pit, ali oštar mi odgovori, da za jist nima nič, zač da su poglodali sve, ča im je došlo s Motovuna, a pit da ne dadu, ako ne onim, ki glasuju za šarenjačku listu.
Jur. Si moga i ti glasovat, samo da ti dadu pit.
Fr. Vero si i ti trubast kako oni, ki su tamo pili; ča neznaš, da mi nimamo nikakove pravice va onoj občini.
Jur. Bon, neka bude tako, imaš valjda još ča?
Fr. Tu dakle je bilo uncšto ljudi, ki su prilično pili, samo jedan je malo ručal i ni mogal pit oni dan, ma im je naprotil, da će drugi dan doć, kad bude glasovalo II. i I. tolo, tor da će se napažidrat palonto doma, pak da će se platit i za prvi dan.
Jur. Je se pak dobro napil?
Fr. Doša je doša siromah, ali ona oštarija bila je zaprta, zač da ni bilo više vina i ta siromah, kad mu se je palenta raztancala va trbuhu, moral je pit onakovo kakovo piju oni, ki gopobronte.
Jur. Dobro stoji takovim vavik žednim i nikad sitim. Ča još nezna to trubilo, da se gospoda služe s kmetom samo kad jim rabi; to neka mu služi za nauk za drugi put.
Fr. Ma da su i nekega Kragujića jako zeble noge va Oprtlju, kad je videl, da propada šarenjačka stranka.
Jur. Njemu je lahko; sklican je bil, će se lepo ožonit, pak to mu se i nogi stoplit.

Različite viesti.

Sv. Otac Lav XIII. i Franzezi biskupu Strossmayeru. Na poznatu zahvalnicu odgovorio je sv. Otac osobno biskupu, moleći Boga, da ga dugo živa uzdrži na spas povjerenih mu dušah, a ljubav naroda svoga. Blagoslivlje njega, kler i narod. Biskupovi pako štovatelji iz Francezke, rodjeni Francezi, poklonili su biskupu prekrasan i skupocjeni lustor za stolnu crkvu (Nebrojeni listovi i čestitke veleznamenitih ličnostih stigoše biskupu sa svih stranah. Poznati protivni pokusi osujećenja svećanosti digoše joj samo olenu, a velikoga biskupa učiniše još većim).

Dar biskupa Strossmayera. Prouzvišeni vladika sjetio se je i prigodom svoje zlatne mise obljubljenoga naroda podarovav bogato njegove znanstvene, umjetne i dobrotvorne zavode. Kako brzojavljuju „Obzoru" iz Djakova, darovao je biskup 20.000 for. za osnutje medicinskoga fakulteta na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu; za utemeljenje djećačkoga sjemeništa u Djakovu 14.000 for.; za uzdržavanje galerije slikah u Zagrebu 10.000 for.; „Matici Hrvatskoj" 1000 for.; Društvu sv. Jeronima u Zagrebu 1000 for. Svoga daklo ukupno 46.000 for. Blagoslovio Bog onu darežljivu desnicu!

Brzojavne čestitke biskupu Strossmayeru iz Trsta. Nekoja narodna društva u Trstu čestitaše već mjeseca febrara prouzvišenomu biskupu, dočim su ostala učinila svoju dužnost dne 10. t. m. Medju ostalimi čestitali su: tršćansko društvo „Sokol", Hrvati i Slovenci iz sastanka prigodom odlazka g. Gj. Matušića, „Delavsko podporno društvo", te uredničtva „Edinosti" i „Naše Sloge". Niže donašamo nekoje od tih čestitakah:

Biskup Strossmayer
Djakovo.

U ime onih, koje zastupa i koji su Vam odani sinovskom ljubavi i počitanjem, srdačno čestita prouzvišenosti Vašoj riedkoj svećanosti, koju Vam je Svevišnji dočekati dozvolio, te želi vruće, da bi Vam On podielio svoj blagoslov, da uzmognete viditi još obilniji plod Vaših žrtavah i bogom blagoslovljenih djelah. Slava Vam! živni vladiko, kliče

Uredničtvo „Naše Sloge".

Biskup Strossmayer
Djakovo.

Prouzvišeni vladika! O priliki Vaše zlato mašo izraža Vam s tom „Del. podp. društvo, kakor svojemu ustanovniku, najiskrenije želje, da bi Vsemogući uzdržal Vašo nam dragocjeno življenje u podpunom zdravlju in zadovoljnosti še mnogo let. Blagoslovi naj Vam tudi nadalje vsako besedo, vsak korak, vsako podjetje v čast cerkvi in narodu, ki Vas iskreno spoštuje in vroče ljubi. Naše društvo, ki potrebuje osobito božjega blagoslova, proporoča se najponižnije Vašemu blagoslovu, zagovorn in Vašej molitvi.

Delalsko podporno društvo.

Biskup Strossmayer
Djakovo.

Vaša prouzvišenosti! Radeći po Vaših uzvišenih intencijah, složno, u ljubavi i bratinstvu, Slovenci i Hrvati Trsta čestitaju Vam što srdačnije k zlatnoj misi uz živu želju, da Vas Svevišnji uzdrži još dugo čila i krjepka na radost i utjehu duševno sjedinjene braće

Slovenacah i Hrvatah Trsta.

Čestitka Strossmayeru iz obćine Jablance u Kranjskoj. Dne 20. t. m. primismo je rečene obćine sliedeće pismo:

Visočeni gospod vrednik!

Prejmite naslednjo čestitko v svoj cenjeni list, ktero je tukajšnjo županstvo

odposlalo premilemu škofu J. J. Strossmayerju v Djakovo:

Prevzvišeni gospod, presvetli škof!

Dan, s katerem Vi, prevzvišeni gospod, petdesetletnico svojega mašništva obhajate, bo vsestal z zlatimi črkami zapisan v zgodovini jugoslovanskega naroda.

Kdo bi zamogel prešteti vse slavne dela, ktere ste Vi presvetli, v teku pol stoletja dovršili v prid sveti cirkvi, v korist mili domovini.

Srca vsih Jugoslovanov bijejo v največi hvaležnosti do Vas. Tisoči in tisoči naših rojakov, kteri niso redke srede deležni, da bi zamogli pričujoči biti sveti daritvi, ktere bote v Svoji krasni prestolnici opravljali v spomin petdesetletnice Svoje, — so v duhu pri Vas ter se oglasijo z največim spoštovanjem, v najboljši skroni hvaležnosti do Vaše prevzvišenosti.

Dovolite torej, da se tudi mi ponižno podpisani zastopniki velike hrvatiške občine Jablance v Dol. Zemonu (pri Ilirski Bistrici na Kranjskem) pridružimo brezštevilnim Vašim voščilom, ter da Vam, presveteli škof, razodenemo čutila, ktere vedno, posebno pa današnji dan — dan Vaše prevzvišene petdesetletnice — naše srca navdajajo:

Bog Vas živi, Bog Vas ohrani še mnogo in mnogo leta v ponos in veselje sveti cirkvi, v radost in sredo mile nam domovine, da bote zamogli gledati, da je same, ktero ste vsejali v brezštevilnih velikih delih, rodilo stoteri sad!!

Živili bote v hvaležnem spominu v srcih Jugoslovanov vekomaj!

Občina Jablanca v dol. Zemonu, 16. marca 1888. Josip Potepan Škrljov s. r. občinski načelnik, Andrej Šamsa s. r., Jos. Logar s. r., Miha Gršina s. r. svetovalci.

Austrijski ministar naukove i bogoštovja dr. Gautsch dolazi ovih danah u Goricu a zatim u Trst, Kopar i Pazin, da razgleda srednje i obrtne škole u Primorju. Premda kani ostati samo četiri dana u ovih krajevih, ipak bi mogao pomoći našemu narodnomu školstvu, bude li točno i nepristrano o svemu obaviešćen i bude li vidio i čuo ono, što mi vidimo i danomice slušamo.

Iz Foškulina primismo sliedeće pismoce, koje od riječi do riječi bez popravka i tumačenja tiskamo:

Velečastni gospodine! U nedilju četvrtu korizmenu naš župnik g. Jakov Sendar kod sv. Mise u propovidi donio je u govoru, da ima zapovid od prosvitlega biškupa poročkoga i puljskoga, da nima više čitati ni opitolu niti sv. evangjuljo po „Sóvotu", u našem narodnom jeziku. To nas je tvrdo u srce dirnulo čujuć ovo riječ. Mi potlo sv. Mise smo se sakupili i rekli smo, da toga mi nedamo zašto da mi ga plaćamo, i da mi domo, da nas služi po običaju; a drugačije, da mi domo i crkvu zapriti, ako on bude tumačia riječi božjo u nerazumljivom jeziku.

On nam odgovorio, da njemu biškup bi Misu uzeo.

Moj dragi gospodine! to su žalostno visti za naš narod.

Štovanjem Vaš N. N.

Iz Rieke pišu nam 20. t. m. Kako svuda, tako uzvisuju i ovdje svi oni, koji su odvlani od vlade, sadašnje stanje Rieke i okolice. Riečki organ neprestano kadi vladu ovo strano Litave, a kod svake prigode prezire Vašu. Što se pako Trsta tiče, osobito trščanskih dopisah, to se ovdje prikazuje, kao da se u Trstu od glada pogiba.

Za nas oni dopisi puno nevriede, jer mi znamo, da je n. pr. ovdje les najvažnija trgovina, a da je sav les za izvoz u rukuh trščanskih trgovacah, i da ovdje stanuju samo agenti. Ako se hoće brod zanavliti, treba se obratiti na Trst.

Trščansko se noviuo doista mnogo nehvale, ali mi, koji nedržimo mnogo do „Bilancio", mi ćemo reći: „Se Sparta piange, Messeno non ride", a tomu je dobar dokaz, kada ovdašnji „Operajo" piše onakove uvodne članke, kakvoga je napisao dne 10. o. mj.

Osobito mi pomoreci, koji više ili manje imamo posla sa jedrenjaci, nam žalibožo nije do hvale ni najmanje.

Od malo godina parobrodi nas uništili a sebe nepomogli; sagradilo se njih silnu množinu, osobito u Englezkoj toliko, da oni, koji neimaju podpore od vlade, došli su do nizkog našeg položaja.

U istinu ima često ovdje nekoliko transitnog prometa, i taj, ufamo se, će ostati. Ovdje nekoliko parobroda kreu i skrcava; radnici onda imaju posla, ali ne svi, kako se misli. Parobrod na paru kreu što brže može, tu svičo i žvižda, da mu je brzo otići, ali kada nakon toliko radnje parobrod dovrši svoj put, te da mu od navla ostane za platiti troškove, onda se dotični vlastitelj zmetnja sretnimi razdeveljenimi, jer se često sgadja, da mu ništa iz svog žepa platiti nemorieo. I ?

U svoj strašnoj sirotinji mogli parobrodi pomislite šta mogu naši siromašni jedrenjaci?! Oni samo poboru ako kad kad ispadne koji komadić iz parobrodsko jednoć bogate trpeze. Jedrenjaci, kada se prigoda pruži, badava idu i vrate se, oslanjajući se na nadu, da će biti kakva promjena, kakav boljak u poslovih; nego žalibože obično se prevarimo! Čim se štogod takova pojavi, ono skoči jato nobrojeno parobrodah kao gladni vuci sa svih stranah, i oni taj mali boljak umanje ili unište.

Mi se hvaliti nemožemo nego kada nam za rukom podje prodati za osam hiljada brod, koji vriedi dvadeset.

Tužimo se, ali baš tužno nam je došlo korizmeno doba. Umro nam je stari Ka...mir vitez Cosulich, posjednik, najprvi brodovlastnik, dapače nestor svijuh brodovlastnikah, ravnatelj „Mutue" od njekoliko postanka, predsjednik trgovačke komore, ravnatelj banke, gradski zastupnik već od 40 godinah, dobar građanin, uzor otac, a nad sve to, čovjek dobar i milostiv; lakka mu bila zemljica!

Samo što pokojnika zakopasmo, eto nam stigoše sli glasovi po naše društvo „Mutua". Dva su broda bačena na kliperine med Plominom i Bracćoni, a treći na španjolskoj obali, a kojim se je potopilo kapetan sa četiri druga. Ovi su gubitci bili nadnji udarac našoj „Mutui". Ravnateljstvo brže bolje sazvalo je zavjetnike u viđe i tuj bje zaključeno, da će prvim aprilom prestati riečko osiguravajuće društvo „Mutua", jer od jedanaest milijuna vriednosti brodovah, što je ovo društvo imalo pred malo godinah, pala je vriednost ispod jednog milijuna, i došlo do toga, da po pravilih mora likvidirati. Ova likvidacija će uništiti naše brodovlje; osiguravajuća društva u Trstu i drugdje neće više brodove držati, a onda će se morati prodavati brodove pod svaku cienu, a tim će propasti ono, što je Rieku, Primorje, Lošinj, Poljočao, Dubrovnik i druga mjesta činilo bogatimi. Mi se već nenadamo od nikud pomoći. „L' Inchiesta sulla Marina mercantile" nakon tolika pisanja i raspravljanja ovdje i u Trstu, počiva u kakvom košu, te će uzkrsnuti kada više nebude brodovah.

Drago nam je, da su bar susjedi naši, Talijani srećniji od nas, jer oni imaju od tri ili četiri godine subvenciju od vlade; mi domo kod njih naći kupce za ostalo nam brodove, ali pod koju cienu?! Kako budu sami htjeli, jer od vajkada vriedi ona: „jaoh'vuku po poruku", i rad toga neimamo razloga, da se ičim pohvalimo.

Nauta.

Svetčani sprovod pok. cesara Vilima obavljen je u potak o podne. Za lesom išao je nastupajući odsutnoga cara Fridorika, carović Vilim, a zatim stupahu princovi kraljevsko kuće, kraljevi saski, rumunjski i bolgljski, prijatni carović-kraljević Rudolf, nasliednici prestola ruski, engleski, talijanski, ostali izaslanici, deputacije itd. Provod razišao se je kod dvoreda, na što strani vladari i knezovi posjedašo u kola. Provod prispio je u mauzoluj u tri sata po podne. Cesar Fridorik stajao je čitavo vriemo kraj zatvorenoga prozora, uz koji je ostao, dok nije gruvanje topovah naviestilo, da je mrtvo tielo posliednji put blagoslovljeno. Cesarica Viktorija, onda kraljevska pruska obitelj, te mnogi strani vladari i knezovi prisustvovali su mrtvačkom obredu u mauzoleju, koji se je svršio u 4 uro. Zastupnik predsjednika Carnota, general Billot, položio je sjajan vienac na lies pok. cesara. Na večer bila je u gradu Charlottenburgu obiteljska gostba, kojoj su prisustvovali carica sa kraljevskom obitelju, te tudji vladari i princevi.

Srbska akademija znanosti i umjetnosti u Biogradu, imenovala je sliedeće učenjake iz Austro-Ugarske svojimi pravimi članovi: Slavista dra. Miklošića i dra. Vatroslava Jagića profesore u Beču; profesora dra. Bogišića u Odesi, historijografa arhimandritu Hilariona Ruvarca u Gregologu i slikara Jovanovića u Monakovu.

Plodine u Dalmaciji. Po statističkom izvješću ministarstva za poljodjelstvo o ljetini godine 1887. u Dalmaciji rodilo je 504 hiljade hektolitara pšenice, to jest 4 hiljade više no obično; 56 hiljada hektolitara raži, to jest 4 hiljade hektolitara manje no obično; 263 hiljade hektolitara ječma, to jest 36 hiljada hektolitara manje no obično; 86 hiljada hektolitara zobi, to jest 29 hiljada hektolitara manje no obično; 693 hiljade hektolitara kukuruzi, to jest hiljadu hektolitara manje no obično; 1585 hiljada hektolitara vina, to jest 44 hiljade hektolitara više no obično. Kako se vidi za vino i pšenicu lanjska ljetina u Dalmaciji bila je dobra, a za ove ostalo brdjava.

Trinajst dana bez hrane. Iz Bola piše „Narodnomu Listu" dne 14. t. m.: Prekjučer okolo podne dodjo amo jedan pastir, da obznani naše občinsko upravitoljstvo, da je našao na pol puta iz Bola do Humca mladu djevojku, sgrčenu od studeni i obnemoglu od gladi. Ušao joj je u trag, pokle je snieg okopnio, u jednoj kolibici. Naše upravitoljstvo netom je čulo za tu nesreću, poslalo je namah na lice mjesta pomoć. Djevojka bi jučer amo dovedena. Upitana, kako se zove, reče: Sofija Kovaček, iz Ugarske, iz Banske Bistrice, zanatom prodavalica čipkah. Nije joj nego 19 godinah. Pripoviela, da je već 13 dana što je otišla iz Bola; lutajuć po gori, veliki snieg od 4. ožujka zameo ju u onoj kolibici, gdje se oncavistila i ostala zakopana do prekjučer. Kroz sve ovo vriome da nije imala nego jedan kolač kruha, a ostalo da se je hranila sniegom. Jutros bi odpremljena sa parobrodom kotarskoj vlasti u Splitu. Obe noge su joj do koljena strašno otekle i pocrnile od silne studeni. Ali je čudnovato, da po licu i po govoru, nebi čovjek rekao, da je toliko gladi i studeni podnjela. Jadna djevojka!

Bratovština „hrvat. ljudih u Istri". (Dalje). Šust Ivan, Antonac Andjeo i Frankola Franjo u Trstu po 30 novč., Rutar Toma na Ricoi 1 for., Bunigar Andrija u Marčani 1 for., Dubrović Mate Peronići 50 novč., Bubić Antun u Ližnjanu 1 for., dr. Dinko Vitezić 30 for., Roža Josip u Pazinu 1 for., Lunnik Jakov u Kluni 2 for., Matanić Antun u Vrbniku, kao utemeljitelj II. obrok 10 for., Bonanić Ivan Antunov 50 novč., Šulina Baro 35 novč., Fugušić Josip p. Iva 35 novč., Luco udova p. Iva Volarića 40 novč., Volarić Frane p. Iva 35 novč., Vukelić Ivan p. Jerka 35 novč., svi iz Vrbnika, Mavar Franjo na Ricoi 50 novč., Albanežе Niko župn. 1 for., Albanežе Niko trg. 30 novč., Antonči Antun 1 for., Baffo Niko 30 novč., Brechler Marija 30 novč., Dapčić Antun 30 novč., Feretić Matija 30 novč., Grego Niko 1 for., Kraljić Antun 30 nč., Kumbatović Niko 30 novč., Losica Gjuro 30 novč., Losica Petar 30 nč., Pavačić Ivan, Pavačić Toma, Turato Antun uč. i Turato Antun gost. po 1 for., Turato Antun kroj. Turato Jerko, Turato Luka i Turato Niko po 30 novč., svi iz Omišlja. Jurašić Mihovilo i Žinak Antun u Kopru po 50 novč., Ciotti Dragutin na Ricoi 50 novč., Ciotti Marija u Gorici 50 novč., Volarić Ivan 40 novč. i Tomašić Lorono 30 novč. u Kastvu, Miostić Ante i Jakac Jakov po 1 for., Buljavac Ante Antunov 50 novč., Pavletić Franjo 30 novč., Pavletić Antun Marko, Grabar Ante Franjov i Pavletić Mate Matejov po 50 novč., svi iz Roča, Flego Dinko pok. Petra iz Storpoda 2 for. Gospodjica Olga Balour sabrala za zabavi dne 12. febrara t. g. „Hrvatsko čitaonice" u Kastvu 50 for., te u jednom društvu u Bistrici 7 for., N. N. 5 for., Marin Šumberac-Šoto i Josip Gojtan po 5 for., Jurjević ud. Urša 1 for. — U Kastvu, 2. marča 1888. M. Grosman, blagajnik.

„Vienac" broj 11. XX. godišta iznašao je sa sliedećim sadržajem: „Josipu Juriu Strossmayeru". „U rezidenturi", pripovieść. „Škrtac" spjevao Dragomir. „Proletarci", slike iz slavonskoga života, napisao J. Kozarac. „Plovna biljožnica", s francuzkoga preveo A. Harambašić. „Neko biljožko iz Crne Gore", napisao Marko Dragović. „Ruska drama". Listak. Slike: Nikanor Gruić i Ćetin u Hrvatskoj. — Vienac izlazi svake subote. — Cieni mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Dopisnica upravničtva

Od dne 13 do 20 t. m. pripošlane nam predplatu p. n. gg.: M. R. i I. P. Tinjan za 88. — L. K. Barbana za 88. i f. l. za bratovšćinu hrv. ljudi v. Istri. — A. D. Barbana za četvrt 88. — E. P. Karojba za 4 izi. za pol 88. — L. M. Bribir za 88. — G. B. Lanišće (Pul) za 2 t. 87. i 1. t. 88. — M. M. Pul za pol 88. — G. M. Šibenik za 88. — G. Č. S. Juraj za 88. — Dr. I. G. Buzet za 88. — P. K. Dalja za 88. —

Č. g. I. B. u Vergeći. Treba pripisati pogrešci slagara onu malu razliku.

Lutrijski brojevi

dne 18. marča.

Beč	77	44	83	27	85
Gradac	66	55	19	28	73
Temešwar	4	90	1	72	55

dne 31. marča.

Brno	82	80	31	27	13

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca		100 K.	123.—	126.—
Rio bieor jako fina		„	100.—	102.—
Java „ „		„	103.—	104.—
Santos fina		„	80.—	82.—
„ srednja		„	76.—	78.—
Guatemala		„	86.—	88.—
Portorieco		„	102.—	104.—
San Jago de Cuba		„	128.—	130.—
Ceylon plant. fina		„	118.—	122.—
Java Malang. zelena		„	86.—	88.—
Campinas		„	90.—	93.—
Rio oprana		„	92.—	96.—
„ fina		„	82.—	84.—
„ srednja		„	77.—	79.—
Cassia-lignea v zabojih		„	81.—	83.—
Macinov cvet		„	480.—	450.—
Imber Bengal		„	91.—	93.—
Foper Singapore		„	95.—	96.—
Penang		„	73.—	74.—
Batavia		„	86.—	87.—
Piment Jamajke		„	81.—	82.—
Petrolej ruski v sodih		100 K.	8.—	8.—
„ v zabojih		„	9.—	9.05
Olje bombažno amerik.		„	33.—	—.—
Lucco jedilno f. f. gar.		„	42.—	45.—
dalmat. s certifikat.		„	44.—	46.—
namizno M.S.A.J.f. gar.		„	60.—	63.—
Aix Vierge		„	71.—	73.—
fino		„	67.—	68.—
Rešiti puljoški		„	5.50	5.75
dalmat. s cert.		„	7.—	7.25
Smokve pulješke v sodih		„	—.—	—.—
„ v vrećih		„	13.50	13.—
Limoni Mesina		zaboj	3.50	4.50
Pomerance sicilijansko		„	4.50	5.—
Mandlji Bari I.a		100 K.	72.—	74.—
dalm. I.a, s cert.		„	75.—	76.—
Pignolli		„	71.—	70.—
Riž italij. najfinji		„	19.50	20.50
„ srednji		„	17.50	18.50
Rangoon extra		„	14.25	—.—
„ I.a		„	13.50	—.—
„ II.a		„	11.50	—.—
Sultanine dobro vrsti		„	35.—	35.—
Suho grozdje (opaša)		„	25.—	26.—
Cibebe		„	18.—	20.—
Slanike Yarmouth I.a		sod	12.—	13.50
Polenovke srednje velikosti		„	36.—	37.—
velike		„	34.—	35.—
Sladker centrifug. v vrećah s certifik.		100 K.	33.—	33.25
Pitel Coka		„	14.25	14.50
Mandoloni		„	12.25	13.50
svetlorumeni		„	12.25	12.50
tamnorumeni		„	11.50	11.75
bohinjski		„	13.25	13.50
kanarček		„	10.50	10.75
beli, veliki		„	13.50	13.75
selani, dolgi		„	11.50	11.75
„ okrogli		„	10.75	11.—
selani, štajerski		„	0.50	—.—
Masle		„	90.—	90.—
Sene konjsko		„	3.31	3.75
volovsko		„	4.01	4.63
Slama		„	3.03	3.75
Les, trami kub. š.		„	—.38	—.34
Ogljo		„	2.80	—.—

Javna zahvala!

Odabranoj kiti Slovenacah i Hrvatah, koji me u oči mog odlazca iz Trsta u prostorijah „Slavjanske čitaonice" pozvaše na skupnu večeru i htjedoše još potrudit se do samog parobroda, da mi dosnicu stisnu, najerdačnije ovim zahvaljujem.

Želim za to, braćo i prijatelji, da mi što skorije prigodu pružite, da Vam budem mogao na izkazanoj mi ljubavi sa ljubavlju odvratit. Opet, mili prijatelji, na svomu Vam hvala uz srdačni s Bogom!

svedjor Vaš drug i prijatelj

Gjuro Matušić.

Br. 25.

OGLAS.

Za redovitu skupštinu „Gospodarske zadruge" u Kastvu, koja će se obdržavati u nedelju uličnicu dne 25. marča 1888. u 2½ uro po podne.

Razporod:

1. Izvješće o delovanju god. 1887.
2. Obračun godine 1887.
3. Proračun za godinu 1888.
4. Izbor odbora za godine 1888., 1889. i 1890.
5. Eventuzini predlozi.

Gospodarska podružnica.

U Kastvu, 20. marča 1888.

M. Kundić tajnik — Dr. M. Laginja predsednik.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vriome izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebljenih kašlje noćih, navadno jutarnje hreputavice i glenih zapalah nestaje kao za čudo uslimovjem ovih sladkišah.

Opaza se. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad jih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglia* na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* Tarantola Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah sviela. 52—1

Izjava.

Težko ožalošćen zbog nastalih, nenadanih okolnostih, koje mi prieče nastupiti dopitanu mi službu tajnika-blagajnika veleugledne narodne občine Žminj, tužnim no srdcem od iste opraštam, želeći joj, da si dobavi drugu sposobnu, poštenu i vriednu osobu, koja bude mogla ondješnje občinsko poslove u najboljem redu voditi, i onomu uljudnomu, gostoljubivomu i redoljubnomu pučanstvu iz svemu na ruku iti.

U Baški, 18. marča 1888.

Ivan Žic-Kancelerić.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih griešha. Ozdravlja **slabost**, **bljutak**, **slo-** i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznan od svih auktoritetah medicinskih — prosi jamstvo za ozdravljenja spomenutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji se pridodan svakoj staklenki. Glasi male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 5.50 s. vr. u gotovom ili ponudom. — U svih ljekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Zlatni-orao-Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. Stravali, All'Amazone Trionfante, Stravallo, P. Cavana i Prendini.

Na ključ A. Mikuš 26—31

Želodčne bolesti ozdravi brzo in pomane

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lehko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enako luke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se ponujajo kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega nego škodljive zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje prave sestave, odločno oživljujoče in želodčne živce hitro krepčalne moči **pravico prednosti** nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi sličnimi, kar dokazuje tudi sè vsakim dnevom veče praševanje po njemu. Ta balzam bogat na dobrodejnih snovih kinovega robarbare, katera korenike je poznana zarad njenega ugodnega upliva na prebavljenje ni žlebčnega, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu oblivanim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti nejedčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, slatenci in vsaki bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane **80** novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marka Rasselini* i *G. B. Rebi*, na Reki v lekarni al Rodantore, G. Gneiner, v Koromlin v lekarni A. Franzoni, v Tomlinu v lekarni E. Pulisca. 11—25

DAS WAARENHAUS „ZUR MONARCHIE"

WIEN, III. Hintere Zollamtsstrasse 9 A/i

razpošilja na pouzedom:

Košulje za gospodu
vlastiti proizvod iz vezena finoga šifona, sa francezkim ukrasom. I. f. 1.50, II. f. 1.30, III. f. 1.10 svaki komad. Duzet 5% jeftinije.

Ženske košulje
iz šifona sa švicarskim vezom, 3 komada f. 3.40.

Dolnja krila
iz finog šifona, vezana; 3 komada f. 3.80 iz cefira ili ruga, fino tamburirana i ukrašena 3 kom. f. 2.40.

Ženske pregače
iz kretona sa prugami, 6 komada f. 1.85; fino tamburirane 6 kom. f. 2.15.

Cachemir (kašmir)
čista vuna, 1 metar širok svakovrstnih bojah; za cielo žensko odielo 10 metara f. 6.50.

Čarape za gospodu
bielo ili bojadisane, vezane, 6 para f. 1.50

Čarapa proti znoju
iz svilenoga finiša — 12 parah f. 1.50.

Normalne košulje i gaće
sistem Jäger — 1 košulja i 1 gaće, f. 2.—.

Rubci
sa bojadisanim rubom, 1 duzet za gospodu f. 1.20, za gospođe f. 1 —.

Ubrusi iz platnenoga damasta
jako fin proizvod, 60 cm. veliki, 6 kom f. 1.15.

Garnitura iz ripsa
sastojeća iz 2 pokrivala za krevet i 1 stolnjaka sa svilenatimi dipkami f. 2.40.

Garnitura iz jute
10 do 12 metara duga — ostanak f. 2.50

Samo f. 2.90 sukno za gospodsko odielo, modernih uzorakah — 3.10 m. dugo, za kompletno odielo — jako fino; I. f. 6.50, II. f. 5.75.

Sukna za površni kaput
jako fine vrsti — za podpuni površni kaput f. 5.75

Šifon
jako dobre vrsti za muzko i ženske košulje — 90 cm. širok, 1 komad 30 bečkih lakata I. f. 5.50. II. f. 5

Šternbeške plahte za krevet
1 lakat široke, prugaste i raznobojne, za prati, 1 komad 30 bečk. lakata f. 6.—.

Čarape za gospodje
vezane biele i bojadisane — 6 para f. 1.50 iz svilenoga finiša 6 para f. 1.20.

Oxford
jako dobre vrsti, 1 komad, 30 lakata f. 4.50.

Domače platno
za pranje, dobre kakvoće 30 metara f. 4.50.

Plahte
nesašito, 2.25 m. duge, 1 i pol m. široke i karubljeno, iz najb. platna, 3 kom. f. 3.—

Zastori iz jute
sa draneriami i šipkami, elegantni, I. f. 3.50, II. f. 2.90 svaki komad.

Ostanci pregrnjača iz jute
10 do 12 metara dugi — ostanak f. 2.50.

Stolnjaci iz ripsa
¾ veliki, jako fini proizvod — 3 komada f. 3.15.

Stolnjaci iz Creppa
crveni i modri sa šipkami — jako fini, 3 k. f. 4.35.

Kompletni izbor uzoraka badava i franko.

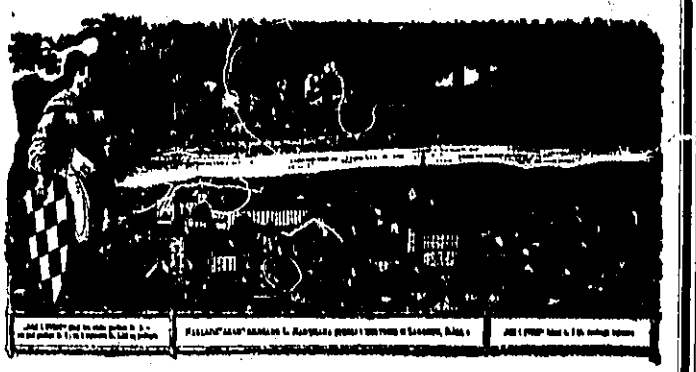

Sadržaj šestoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripovjest Vjerde Boalda. Udova Leuroge, napisao H. Conscience, preveo Oslomil Vlahović. Zašto? izvorna pripovidka, napisala Milka Pogačićeva. Amanet, istinit događaj iz primorskog života. Nadgrobničkove srdce, napisao baron Richerts, preveo Kokoličić. Kartaništvo, iz života londonskoga radarstvenika, preveo iz anglos. Romlist i njihov rad. Šala i satira. Opis slikah.

SLIKE: Dr. Valtazar Bogišić. Sava Gruić. Austrijski dragoni na granici. Ivan pl. Zajc. Ruski kozaci na granici. Ruski konjanici prelaze jednu rieku. Ruski pješaci u taboru. Ruskinje u oprosti. U more se spuštajudi rondlao. Ostali slike na šalu. Najnovija pariška moda.

LISTAK: Osobne vlasti. Kronika. Književnost i umjetnost. Umrli i nesrede. Naravoslovne vlasti. Zdravstvo. Vojničke vlasti. Trgovina i promet. Šah, rebusi, igre i nagradne zagonetke. Moda i šjori.

Ovim brojem ističe predplata za prvu četvrt; a toga umoljavamo naše predbrojnike, da izvole predplatu za vremena obnoviti, jer do jim se list samo onda i dalje šalti.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

Tiskarna Doleno v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografična dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, lokazo, oglase, pravila, ustanovnice, zaključne račune (bilance), računčne, cenike, polnomoči, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke, osmrtnice, razne skrilnjke, etikete, knjige, brošure in šalnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

Nordamerikanische Linie.

Bremen

via Wight mit Schnell-dampfern nach

Amerika.

Expedition nach

Australien

Nähere Auskunft:

bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 12.

TRGOVSKA TVRDKA

20—36—4

Kar komu ne ugaja sprejmo se brez prigovora franko nazaj.

Bernhard Ticho

Uzorci in cenik zastoj in franko.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5.	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov. Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirange blaga za OBLEKE 60 ctm. širokega za celo obleko f. 2 80	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcev po-polnoma f. 4 50	Kos zefira najboljše in najbolj modernega blaga za moško košuljo in obl. 20 komolcev f 3.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5 50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.		Kos domačega PLATNA ¾ 20 komole. f. 4.50 ¾ 30 komole. f. 5 50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, boljši ko platno f. 6 50
Ostanek štajersk. valjanega sukna 2.25 m. za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risrijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. kratovako blago, bele all. barvane I. f. 1 80 II. f. 1.20.	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezane 3 košulje f. 2.50
Deset do dvanajst met. ostankov Holandskih tapetov zadelo trpežnih f 3 50	Jedna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 3 50.	Zaveza OD JUTE po turškem uzoru popolna f. 3 50
Kos Chiffona Nr. C 60 komolcev popolnoma f. 3 50 Nr CC najboljše baže f 6.50	Ena konjska PLAHTA 100 ctm dolga, 190 ctm. široka prav dobre baže f. 1 50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f 2	Kanevas ¾ širok, 30 komole. lila f. 4 80, platnen 30 komole, lila rudeč f 6 —	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f 3.50	Dvojata ruta od VELURJA ¾ dolga, sama volna f 3 50

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3½%	30-dnevni odkaz	2%
6- „	2½ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, priporna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Innsbruck, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprijem 2. odlit v Londonu ali Parizu, Berlinu ali drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vredností 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat in srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—48-5

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Doleno.

Broj 13. U Trstu 29. marča 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Imo, prezimo i najbližu pošту valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se lavana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Liechtensteinov predlog o vjerskoj školi.

I.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 25. jenara t. g. predložio je zastupnik Liechtenstein novu osnovu školskoga zakona, kojom se zahtjeva, da se uvedu u ovoj poli države takozvane vjerske škole. Osnova ta ide za tim, da imade vjera i crkva pratiti svojim duhom školsku obuku i svojom rukom rukovoditi čudorodni uzgoj školske mladeži.

Mi smo progovorili o toj osnovi u svoje vrieme u »Pogledu po svietu«, razloživ u kratko težnje njezinih predlagatelja. Ako se opet vraćamo na taj vrlo važan predmet, činimo to jedino stoga, da predočimo našim čitateljom važnije dokaze za i proti vjerskoj školi, propuštajuć našim strukovnjakom, da svoju kažu trizno i razložno o tom predmetu.

Predlagatelj nove školske osnove i njegovi istomišljenici osnivaju svoj predlog na sliedećih razlozih:

Današnja škola po modernom duhu osnovana, da svomu uzvišenomu i glavnomu cilju neodgovara. Novi školski zakon i njegovo čedo, današnja obuka i školski uzgoj mladeži, pokazuje ozbiljno mislećim ljudim, da škola, kakva je sada, niti iz daleka nemože svoje svrhe polučiti, niti u tomeljitoj obuci a kamo li čudorodnom uzgoju. U ovom najpoglavitijem cilju i zadatku škole, današnju školu »modernu«, na daleko nadkriljuje stara »nutrašnjačka« škola. Ova barem djelovaše na kršćanski uzgoj mladeži, na mladjahno srce djetinje, na njihovu moralnu ćut, te se uz potrebnu naobrazbu djeca u njima privikoše pravomu čudorodnomu životu, postaše značajni ljudi i kršćani, a potom i valjani gradjani i državljani, pronikniti ozbiljnošću svoga čovječjega i kršćanskoga dostojanstva. Današnja »moderna« škola u obće govoreć u ovom da skroz nazaduje, u obuci malo ili ništa više nenapreduje. Punim pravom da se mnogi roditelji tuže, da jim se djeca pokvarena sa škole povraćaju, a mnoga, koja dorastu u školah, da sa školskimi klupami i vjeru ostave.

Ozbiljni mislioci u veliko su zabrinuti, a srce jim se strahom napunjuje, kada okom okrenu na premnoge žalostne pojave današnjega vremena, osobito kako dnevce raste broj, a s brojem i težina mladenačkih opačinah, bezzakonjah i skrajnih prekršajah. Božji strah, vjernost prema vladaru i domovini, poštanje prema starijim, savjestnost u činih i dužnostih staležu, čistoća u mislih i govoru, naravna sramežljivost u ponašanju, sve to da u mladeži izpred očiju iščezava.

Na mjesto kriposti gradjanina i kršćanina dostojnih, ističu se: materijalizam, liberalizam, bezznačajnost, nepovjerenje, nepoštenje, svojeljubje ..... bezvjerstvo.

Mladež današnja da je opravdan strah i tužba dobro mislećih uzgojitelja i učiteljah, koji već bez savjeta, modi i ugleda ostavljeni pitaju se: dokle ćemo tako?

Ova da je mladež opravdan strah i svih pravih i iskrenih domoljubah, koji sa žalošću uvidjaju, kako u mladeži sve vođma iščezavaju ona tomeljna kriposti, ona prvotna načela pravice i poštanja naravskoga, na kojih se svako zajedinstvo, svako družtvo, tim više država tomeljiti mora.

Proti ovoj svoobćoj zavrćenosti to opravdanom strahu i težkim tužbam tako roditeljah i učiteljah, kano poglavarah i državljanah, jedno da je samo sredstvo moguće: da se škola stavi na pozitivni temelj kršćanstva, da se ona povrati crkvi, koja ima božansku zadaću učiti i prosvjetljivati sve narode i samo tada će se moći bezvjersko mase povratiti crkvi.«

DOPISI.

Rim, mjeseca marča. (Hrvatski bogoštovni — Izložba vatikanska — moderna Italija). Krasni naš narod hrvatski, njekoć toli slavan i mogućan, danas je tlačen i prezren njegdje od vlastitih sinovah a njegdje od zakleto tudjinsko ruku, paklenim duhom zadahnuto. Al narod taj krasni i dušom i tielom nemože dugo kukati, i njemu svanuti će prije ili kasnije sunce boljih vremenah. Težak on bijo boj, prisiljen, da tjera dušmane čak iz svoje kuće, u naručaj, da brani one, čim se i diviji narodi ponose, jezik svoj i narodnost svoju. Nu on znade svoju prošlost, posna svoju tjelesnu i duševnu moć, pa stoga imade i pravo, kad se živo nada konačnoj pravdi, koja ga ide po zakonu božjem i ljudskom. Pozorno pratoć svaki događaj u našem narodu, veselimo se svakomu njegovomu napredku, svakoj njegovoj stečovini i pobjedi nad svojimi dušmani. A koliko li sreće za nas, kad vidimo i čujemo, kako dični taj narod, vjeran vjeri svojih djedovah, koji su junačku svoju krvcu prolievali za „krst častni i slobodu zlatnu", kad se taj junački narod također spрема, da putuje u Rim, dostojno proslavi svedanost svietoga znamenovanja, jubilej našeg sv. otca; kad hiti u vječni ovaj grad, da dade odušku živoj svojoj vjeri. To nas razveseljuje i mi usliedno pozdravljamo nakanu i plemenitu zamisao naše braće. Hrvatske novine nam jur davno navještuju putovanje hrvatskih hodočastnikah u Rim, a ovdješnje katoličke novine, kao „Osservatore Romano", „Voce della Verità", „Monitour" itd. često spominju „Il pelogrinaggio croato", navodeć i slavu dičnog našeg Mecenu, prouzvišenog biskupa Strossmayera. Srdačna pa i opravdana je želja čuće jur izražena, da se tom zgodom nadju ovdje na okupu i Hrvati i Slovenci, pak ujedno, predvodjeni prevuzvišenim našim Mecenom, pričaju svojom prisutnošću o krasoti naroda našeg, o privrženosti njegovoj k sv. stolici. Sv. otac izrazio je jur želju, da vidi ovdje milo si Hrvate, junačko jednoć poborniko za svetu vjeru. Krasnih će čuti od Njega rieči, krasno biti će i ostalo uspomeno, koje će odnieti sobom. Mnogobrojno dakle u Rim, k glavi katoličkog svieta, k siedom starcu, koji in dna plemenito si dušo dični ljubi slavjanski narod.

Već sama izložba vatikanska kadra je, da čovjeka, ma iz kakvo daljine ovamo dozove. Tà odkud svo ljudi nedolaze na svjetsku izložbu, da su tuj raznih nagledaju stvarih, da okusu na okupu plodove uma čovječjeg. Tim je pak više razloga, da mnogobrojno pohite ovamo katolici, to po samih već darovih, uviše i upoznaju divnu moć i vlast, koju i u današnjem, prem prevratnom vieku, uživa glava katoličke u cielom svietu. Tà tuj su sakupljeni darovi svake vrsti ljudih: i vjernih katolikah i novjernih odmetnikah, čak do pogana. Od mogućih okrunjenih glavah, pak do neznatnog seljaka, od slavnih i svietskih biskupah do najzabitnijih samostanacah imade tuj dokaza ljubavi i privrženosti sv. stolici. Neću nam se pak tuj nabrajati ili čak opisivati razne vrsti darovah, jer tad nebi svršili lahko. U obće izložba je krasna, obilna i bogata. S razdiellbom samo nemože se podpuno slagati. Čim stupismo prvi put u svietsku tu dolsta izložbu, dodjosmo najprije u austrijski odsjek. Mnogo je došlo darovah iz Austrije, prem bi se razmjerno prama broju katolikah i ostalih okolnostih više imalo očekivati. Nu i tu silu darovah neumjestno se je izložilo, strpavši sve radi nestašice prostora. Neznamo pak razloga, čemu su tuj darovi baš iz Madjarske razmjerno najljepše smješteni. Mi smo to već prvi put zapazili, a gotovo nismo uniešli opojoni predsudami. Iz ostalih austrijskih pokrajinah imade bogatih zaista darovah, liepi broj zlatnih kaležah, kazulah i inog misnog ruha. Tiesno to stoji jedno do drugog i na drugom, a moralo se i povrh stiesnjenog svod izvjesiti što se samo dalo, kao n. pr. ogovo i slike. Iz to dvorano stupiš odmah u susjednu, gdje su darovi iz Njemačke. Odmah stoji tuj do vratih krasna urna, sama mekanična vještina. Dugo

PODLISTAK.

Samo kapljicu!

Crta iz naroda.

— Prokleto vrieme! Nemogu na ribariju — zabrunda mlad čovjek povukav glavu u sobicu.

— Pa ćeš i opet k „Zvanini" — à? Nebi l' bilo bolje doma ostat — — i onako mrežo su nam sve razderane! Iglu u ruke, Poro, pa mi pomozi, zakrpat ćemo ih danas — primetnu mu žena.

— Aj, molim te, Maro, idem samo za čas — — mà samo ću kapljicu gucnuti . . .

— Dà, da, kapljicu kano uvjek. Liepa mi života. Vodo to svakog drugog dana pijana kući. A, zar tako trošiš mukom stečeni novac; zar me tako štuješ? Cielo već selo na me pori: Glej, ono ženo pijanice Poro . . . Poro, Poro! zaklinjem te milim Bogom, opameti se, negubi dušo!

Al dà Poro, dok mu vriedna žena tako sboriла, umakô u „oštariju" k „Zvanini" i opet da izpije samo kapljicu.

A Maro, vriedna Maro ostane u kući sama i plače. I bijaše to u istinu vriedna i čestita žena. Sirotica bez otca i majke, služila u neke gospoštije u seocu i tuj upoznala ribara Peru, koji je više puta donesao u taj dom ribe na prodaju. Crne Perine oči, umijate rieči zatravile ju i ona uzljubila mladog ribara. Doduše svi joj u selu govorili, nek nouzme Poru, budući je taj velika pijanica. Nu Maro svakog uvjeravala, da će ona Peru s ljubavi i sladkimi riečmi odučiti od tog grdog običaja, zle malne. I ona ga uzela . . . Prvo vrieme uklanjao se Poro krčmam; pio je doduše al trizno, i umjerono, dà bome ta čovjek, koji radi, mora i piti, a vino u umjerenoj mjeri kriepi i jači čovjeka. Tog se pravila držao i Poro s početka. Nu kašnje se opet počeo družiti sa zloglasnim pijancom Poldom. — Zaiszio u krčmo i vinare, te dolazio natrušen kući. Žena ga zaklinjala, govorila mu, da će i ona put Poldine žene od žalosti pod zemlju! Al on neslušao vriednu ženu, već pio, što više, kartao se za vino. I tako postado opet Poro smutnjom cielog sela. Poro koji je trizan bio pametan, radin, dobar kao janje, a pijan, naprasit, zloban i biesan kao zvier . . . .

Pa oto i danas odbjegao u krčmu k „Zvanini"; tuj sjeo k stolu sa Poldom. Stali kartati se i piti. Iz početka mirno, kašnje psujuć, proklinjuć, da ti srce stinulo u grudima. Poldo dobivao i dobivao — a Poro plačao i plačao. Rujno vino ljevalo se u široka grla kao u jamu. Iz prva nije mario Poro, što Poldo dobiva, tà imao je novaca u žepu, koje bijaše primio za prodanu ribu. Toga Maro nije niti znala. Poro joj rekao, da nije ulovio ni „ščame". On je ribom ravno odbrodio u gradić Lovrinj, tuj ribu dobro prodao, pa se vratio praznom ladjom u selo i zaslopio vriednu ženu. . . . Poldo neprestano dobivao.

— Djevice mi! — zaurliče pijani Poro — ti me varaš danas, Poldo . . . čuvaj se!

— Šta ti ne brundaš? — umiri ga Poldo.

Časak su šutili. Poldo i opet dobio.

— Svetog mi Pere — ti me varaš ništarijo! . . . Kaž' karto! — — il ti inače zasvirim u glavu staklenicu.

— Tko je ništarija, šta? — zamuca Poldo.

— Kaž' karto! — zaupi Poro i uhvati drhćućeg Polda za ruku . . .

— Ha, sliepče — — evo tvojo karte sve su crveno označene — varalice, platit ćeš sve vino.

— Sutra! — zabrunda Poldo.

— Lopove! — zavika Poro i baci mu staklenku u lice.

Okrvavljeni Poldo skoči kao biesan na Peru, te ga uhvati za grlo. Poro se otimlje. Ljudi naskoče, da ih odieli. Al u taj čas Poro zarinu nešto svjetla Poldu u grudi.

— Ajme! Ubi me! — zavapi Poldo.

— Ubojica! lopov! — zagrme ljudi — Drž' te ga!

— Ja! što . . . Ja? — pentno pijanac — pustiv u grudih Polda oštri morarski nož . . .

— Avaj! umirem — — smrtna je. . . . Prosti mu Bože — zaupi Poldo i padne blied na zemlju. . . Ljudstvo htjelo razderati Poru. Nu u to skoči u vinaru neki u solu dosoći se žandar i okuje pijanca . . .

Izadjoše iz krčmo.

— Avaj, pustite ga, tà to je moj Poro! — zalomi blieda drhćuća žena, čupajuć si vlasi.

— Šta, on ubio Polda? — reče netko nerazumno.

— P-- olda . . on ubi-o, moj Pe-e-ro — — ubojica? Avaj majko što me porodi! — zavapi jadnica i onesviesti se.

— — — — — — — — — —

Minulo kratko vrieme. Poro bio osudjen na deset godina težko tamnice. U selu govore, da bi ga bili vješali, nu ublažili osudu, budući je u pijanstvu zločin počinio. A Maro? Poludila jadnica. Leti selom ko mahnita, pa će svakomu:

— Ubio ga — — dà moj Poro . . . hi-hi-hi! Poldo! Pere! Nije puno pio . . . Otišao je u vinaru i bocnu Polda — nà ovako . . . trr . . . — zamuče biednica. Uzoli ga, tamo daleko . . . ha, ha, ha, idem k njemu, idem, ala Maro! Samo kapljicu! Veljko Jorotov.

bi imao čemu diviti se na njoj. Bogati svakovrstni kaleži, misno opravo svake boje zanimaju te; sili te sad ovo sad ono; da popostaneš, to neznaš, čemu bi se više divio, dali bogatevu, dali više put ukusnoj jednostavnosti. Malko dalje mamo te silni darovi iz Francozke. Krasna ta zemlja dično je tuj zastupana. Živu tuj vidiš vjeru Francezah. Tà ne samo biskupi, grofovi i čitavo zadruge, već i svakovrstni zanatlije odužišo se sv. otcu. Dá, i kovač poslao mu svog orudja, mekanik velociped, optik dalekozore i drugo naočno oružje. Kroz liepu opet dvoranu ulaziš desno u inače priprostu odaju, ali bogatu radi sadržaja. Dvorana je to, gdjo su izloženi darovi carovah i kraljovah, biskupah, grofovskih i knežovskih, osobito rimskih obitoljih, čak do najnižijih podvornikah sv. otca. Zanimati te moraju i tiara grada Pariza i krasan križ promilostivog našeg cara i kralja, mitra pokojnog njem. cara, kazulo itd. raznih nadvojvodkinjah austrijskih, kraljovah iz njem. carstva, križovi itd. vladara iz Ameriko, bogato misno ruho projasno austrijsko kraljice itd. Njekoliko kornâcja od izlaza, oto taljanske stvari. Tuj su taljanski katolici srotni. Inače imadu siroto sto i sto neprilikah kod kuće; žestoko se moraju boriti proti vlastitoj zabludjeloj braći. Dvie krasne i ogromno dvorane zapremaju njihovi darovi. Ima tuj svega i svašta, svo je lipo raztegnuto. Bogato na vriednosti baš nije; imadu bo silno i silno sitnicah, koje to ipak često zanimaju. Njetko to upozoruje na ovo, a drugi na ono; nu valja otiđi i na drugi kat. Tu je i Turčin izložilo krasno i bogato svojo sagovo. Kinez je poslao svakovratna svoja odloga, i svagdanja i nedoljna; prijašlo je na svom paripu i mongolski lovac sa puškom na kremen; misnik iz Antilla poslao čudnovato svoje misno ruho, opet Kinez, dá i Crnac sa australskih otokah darovao je jestvina. Amerikanac malo dalje svega, čim mu narav obiluje. Krasno je to svo, više put i priprosto ali zanimivo, a svo ti svjedoči i priča o jednom, o živoj vjeri katoličkoj, o ljubavi do starca uzmka. Nu jošto ima toga. Opet na prvom katu sučaličo pramo austrijskoj dvorani zanimo te i privlači njožni Španjolac i Portuglz, dà i Švajcar svakovratnimi darovi, pače sva znanost i umjotnost je tuj zastupana. Ogromno zemaljsko kruglje pričaju ti o ljubavi sv. stolice do znanosti, a mala i sitna odjela za dječicu, pripovidaju ti o ljubavi kršćanskoj. Prodješ li (a nemoguće je svo točno obaviti u jadan dan) kroz cielu tu povorku darovah, naučiti ćeš rod bi katolicizam, i ako si bio prije mlitav i mlađan u vjeri, izaći moraš kao vatren i gorljiv pristaša Kristov.

To nođe da budu moderni Taljanci. Njim je zaxorna svjetska ta izložba u Vatikanu; ta ona im mrsi račune, a govori i priča ob onomu, što oni nieću — ona ih pobija. Sta do tužni? Milljade i hiljade hodočastnikah ih hrani, poginuli bi već od gladi, kad nebi putnici tuj ostavljali u novcih, ai nemogu im biti zahvalni, jer su to katolici, oni dolaze klanjati se onomu, koga oni mrze. Stoga valja zatrti i ugušiti čustva svakomu čovjeku prirodjena, pa i štampom i javnom demonstracijom zadavati sto jada no samo svojim dobrotvorom-putnikom, dà ponajpače velikom starcu u Vatikanu. Nogom so tuj gazo najveće crkveno svetinje; na ulici se tuj ruglu izvrgava, što je katoliku najsvetije; slavo se kao junaci najgnjusniji odmetnici crkve, pa tuj i sam predsjednik ministarstva javno sudjeluje i odobrava bogumrzko govoro modernih taljanskih poganah. Al dà, stari Bog jošte živi, voli naš narod, a i Taljanom gotovo slabo ide, pače svaki dan gore. Kod kuće svojom tiranijom odgajaju i pospješuju sami sobi buru, buru kobnu, a u Africi, kamo su pošli tobož, da siju kulturu, koje im doma fali, u takvom su škripci, da bi rado žrtvovali sve potrošeno miljuno, kad bi samo mogli bez sramoto otići. Potamnio im već i razum i očinji vid; tà nedavno javio je brzojav, da su streljali kroz 8 puta iz topa na biele i tusto volove, mjesto na crne Abisince! Srotno su prošli, tà ubili su samo 16 svojih volovah ti na oko junaci i mučenici prosvjeto, a u istinu nositolji i širitolji robstva i tiranije.

Poreč, mjesecon marča 1888. Čitali sto valjda g. uredniče u tršćavskom listu „Il Mattino“ od dne 18. t. m. dopis iz Istre, štono mu ga priposlao neki „Ex deputato“ i koji se bavi istarskimi odnošaji.*) List taj, uredjivan po jednom našem ronegatu, grdi i napada skoro u svakom broju svo ono, što je nam i što bi moralo biti sveto i urodniku istoga, no pošto se je iznevjerio rodu svomu i materinjem mlieku, drži se postojano one naše poslovice, koja kaže, da je gori poturica, nego li isti Turčin. Al predjimo na spomenuti dopis.

Gosp. „Ex deputato“ veli medju ostalim, da istarski Slaveni pospješuju šarenjakom razsulo i propast, a svemu tomu da su krivi popovi i još njekoji (quella masnada di capofila e capibanda), koji su stali poticati seljake proti Taljanom. Za takve ljude, veli čuveni korispondent, jezik nemna dovoljno izraza, da ih opiše. Al upravo zato takvi ljudi postaju opasni. Dopisnikova ugladjenost i uljudnost pokazuje se najliepše u karakteriziranju našega naroda. On piše po prilici ovako:

„Slavenski je narod u obće surov i neugladjen. K njemu nije nikad doprla iskra civilizacije, i neće je nikad ni zadobiti, budući Slaveni nemaju nikakvo povjesti, koja bi ih sločala na prošlost, i to im priteči, da neće moći nikad pravoga puta k budućnosti naći. Pa što je to Slavenu? On je zadovoljan, kad ima što jesti i piti, a za drugo on i nemari. Takav narod da govori o narodnosti i domovini? Narod, koji želi doći do civilizacije, mora se dugo vremena razvijati. A narod surov, bez svoje povjesti, bez vlastitih zakonah, takav narod da na jednom shvati visoku idoju o patriotizmu?!!“

„Pa napokon kakva je prošlost Slavenah? Koji spomenici, kakva slavna svjedočanstva sjećaju nas na nju? Što mislo dakle sada dobiti, što su njekoć stigubili?“

Ustavimo se malko na tom mjestu. Gosp. dopisnik veli, da istarski Hrvati tamo pospješuju šarenjakom propast. Mi pitamo, ako je zbilja tomu tako, tko je tomu kriv? Gosp. dopisnik priznaje, da su tomu zlu krivi njekoji „špekulanti“, koji nastojahu osnma ogulliti naš narod. On opominje dapače istarsku štampu, neka se kani onih vjećnih uvredah, kojimi obasipljo istarskoga seljaka. (Čuj, babo!) Preporuča nadalje, neka se štampa pobrine, da seljako nekako umlri. Tim načinom, veli „Ex deputato“, raztopati će se i oni nesretni „capibanda“, budući će ih seljaci ostaviti na cedilu.

To Vam je u kratko sadržaj toga članka. Kako vidite, gospodin se je razkokodakao baš po šarenjačku.

Eto mu kratka odgovora: Prije svega savjetujemo mu, da se kani govoriti o povjesti, o kojoj reć bi da nosima ni pojma. Gosp „Ex deputato“ čuo je valjda gdjegod, da je povjest taljanska slavna, čega mi neporičemo, no gdje mu je dokaz, da Slaveni nemaju nikakve povjesti, dočim nam priznaju i najljući protivnici, da imadomo povjest, i to slavnu povjest. Kad nebi mi imali ništa drugo, nego našu slavnu borbu proti neprijatelju kršćanstva, Turčinu, zbog koje nam nadjenuše rimski papo slavni naslov „predzidje kršćanstva“, već bi nam to dosta bilo, da utjeramo u laž nezналicu, taljanskoga dopisnika. Ali mi imadomo i drugih sjajnih činah, koji su poznati neobraženom svietu, a za koje nemože znati onaj, s kojim vlada strast i mržnja proti svemu što je naše.

Gdje su nam spomenici? pitato nadalje, gdje li slavna svjedočanstva za našu prošlost? I onet povjest u ruke, moj nazнankoviću. On veli, da jezik nemna dovoljno izraza, da oršo one ljude, koje on pogrdnim imenom „capibanda“ nazivlje. Tuj bismo se snama dobro složili sa g. piskarom, kad bi on pod svojim „capibanda“ razumjevno ono mužovo, koji žrtvuju sve, znate sve, za boljak hrvatskoga puka u Istri. Pa napokon pokazao je, kakovo je čudi onima riečmi, gdje veli, da što je stalo Hrvatu za domovinu i narodnost, on da je zadovoljan samo onda, kad mu je pun želudac. Ma bravo, gosp. ex deputato! Vidi se u koju pasminu spadate, da vam je trbuh bog i domovina. Al zar ćete uviek ostati šarenjaci? Zar se nestidite sviota? Zbilja, gospodo, vas bi trebalo malo ugladiti, jer inače ćete ostati uviek sliopi, tupi i surovi. Gospodinu „Exdeputatu“ obećajemo u ostalom, da, kad budemo započeli učiti njegovo istomiljenika „krijancu“, početi ćemo s njim, koji se toliko u svojem članku plemenitim i „krijancoznim“ izkazao. Znamo mi dobro, gospodo slavna, da vas nemili crv grozno grize, misleći na ono krasno doba, gdje je „ščavo“ bio pravi vaš rob, kog ste tjerali i mučili kao niemu životinju. Sada dakako nije tomu više tako. Onaj bo, koji je po vašem sudu srotan i zadovoljan, kad mu je pun želudac, nemari više za vaše riečі ni djela, već se s prezirom odvraća od vas, znajuć, da ste mu vi krvni neprijatolji. On se zadovoljava radje i koricom crna hleba, nego li da bi lažno na vašo sjajne gostbe, gdjo bisto ga po starinsku varali i grdili. Dà, „dični“ bivši zastupničo, prošla su ona krasna vremena, kad no. ste nekažnjeno gazili i mástili po našem narodu u Istri. Mi se čvrsto nadamo, da se ona vremena nobudu više, nikad povratila. „Passò il tempo che Berta filava“ moj krasni „Ex-deputato!“

Milivoj.

*) Čitali smo to i još nešto lopšega u istom listu od dne 25. t. m. i na što ćemo so čim prije svratiti. Op. Ur.

Pogled po svietu.

Trst, dne 28. marča.

Austro-Ugarska: Njeg. Velič. cesar imenovao je prestolonasliednika Rudolfa za nadzornika pješadije, da, kako u svojem objavljenom pismu ističe, tim dokaže, koliko važnosti on polaže u svoju pješačku vojsku.

U ovogodišnjem proračunu biti će opet deficita, i u koliko se dosada znade, proračunani su troškovi na 538 milijunah for., dočim će dohodci unesti 516 i pol milijunah for., nedostatek će dakle iznašati okolo 2 i pol milijunah for.

Hrvatski se sabor neće sastati kako bijaše javljeno 6. aprila, jer je odmah pravoslavni uskrs, nego će se sastati koncem mjesoca aprila.

Usprkos svim makinacijam vlado nije se mogla osujetiti svečanost zlatne mise biskupa Strossmajera. U Djakovu su se sastali mnogi prijatelji i štovatelji biskupovi, koji su mu u svojo ime i u ime gradovah, zavodah i družtvah čestitali.

Srbija: U radikalnoj stranci pojavljuju se razpršja i zadjevice, to se nekoji približuju liberalnoj a nekoji naprednjačkoj stranci, tako da će valjda kod izbora zastupstva za Biograd prodrieti liberalni kandidati.

Bugarska: Kaže se, da je mati kneza Koburga iz Bugarske zato odputovala, da kod porodice Orlovske i Koburžke dobije prodajmo za Bugarsku, jer da se drugčije njezin sin neće moći u Bugarskoj održati. Koburžka obitelj držati će ovih danah valjda u tu svrhu posavjetovanje, nu priličnije je, da će princesa Klementina ostati praznih rukuh, to da će se oblistiniti pozdrav sinov: do skorog vidjenja — ali ne već u Sofiji.

Rusija: Ruski ministar rata naredio je, da se vojnička oskrbna skladišta u Potarkovu i Krasnoslovu prostroje u skladišča drugoga i trećega roda, i da se ima u Brest Litovskom sazidati skladište drugoga roda. U skladištih drugoga roda ima od 20 do 100 tisuća, a u onih trećega roda od 10 do 20 tisuća hektolitarah žita.

Francezka. Komisija za izpitanje Boulangerove afere svršila je svoj posao, i najpopularniji francezki general inora u stanje mira. Nije time uloga Boulangerova svršena, jer je on kao na uztuk tomu dobio u Leonu 45.080 glasovah, koji mu nudjaju pravo, da jih zastupa u parlamentu. Biti će dakle zgodo, da on današnjoj vladi prodoči pogriešku, koje čini, te bi se moglo slučiti, da joj postane neugodnijim zastupnikom nego li je bio generalom.

Italija. »L'Esercito«, vladin list, donio je pred par dana viest, da Francezi namjeravaju udariti iznenada na taljiansku ratnu luku Speciju i istu uništiti. Sada se ta viest oprovrgava, te kaže, da je to bio manevar, da viada laglje dobije zahtjevani zajam.

Njemačka. O toj se državi poslije smrti sjedoga cara Vilima mnogo razpravlja, i sva se pozornost na nju obraća, je dali bi se moglo doznati, kojim će pravcem udariti politika novoga cara Fridrika III. Kaže se, da se on neslaže sa Bismarkom, da je po njemu sastavljen proglus cesarov i novi sastavio, a to da je Bismarka ozlovoljilo i od tud glasovi, da je bolešljiv; a to da je samo zato razglašeno, da može častnije odstupiti, kad se s novim carem nemože složiti. Drugi pako kažu, da to nije moguće, jer da bez Bismarka i njemačka državа nemože obastati itd. Sve to nekako ipak odaje, da se ona dva nemogu pravo sporazumjeti.

Turska: Porta ostaje uvjek ono staro koleso, koje svaki čas zapinje i koje moraš čvrsto povleći, dobro namazati, da se koliko toliko osklizne. Tako je i sada; Rusija je bila napala i povukla, Porta se maknula i rekla *a*, sada se očekuje, dali će izgovoriti *b*, ili se povući natrag. Boji se s jedne strane, da joj Rusi u Aziji vrat ne slome, a s druge opet očijuka sa angleškimi lirami. Da li će se to koleso dobro zavrtjeti ili slomiti — odgovoriti će nam najbliža budućnost.

Franina i Jurina.

Fr. Juro, si morda čul, da se tamo nojdo na Lošinjskon jedan pop i jedan potoštà na kargabarili igraju.

Jur. Ča de to reć kargabarili?

Fr. Bime rekli, da se zimbulaju.

Jur. Neč san čital ja va „Slogo“ za tu igru, ma se tega već nespominjem.

Fr. To ti je neboro zaradi neke kvitance.

Jur. Aha, sada znam. — Prvi put da su oba dobili i oba zgubili; drugi put da je dobil potoštà balatà, a sada treći put daj bormo dobili pop i, da će ovega puta bit ona kvitanca „salata“, zač da je pravda samo za 22 fiurina, a troški da su narasli na 59 fiurini — koh mora svoh potoštà platit.

Fr. Pravo mu stoji!

Različite viesti.

Kotarski školski nadzornici za Istru. Ministar bogoštovja i nastave imenovao je slieđeću gospodu školskimi nadzornici za pojedine kotare u Istri: Za slovensko pučke škole u kotaru kopurskom g. dra. Franu Kosa, profesora u Kopru; za taljiansko škole u istom kotaru učitelja g. Frana Orbanicha; za kotar voloski nadučitelja u Voloskom g. Uršića; za kotar lošinjski g. Pavla Skopinića; za kotar puljski g. Stjepana Krišića; za kotar pazinski g. Ivana Kosa; za kotar porečki g. kanonika Pesante i napokon za sudboni kotar rovinjski g. Nikolu Prodomo.

Diocezanske viesti. G. Frano Nachtigall, župo-upravitelj u Valmovražl, imenovan je župo-upravitoljem u Štorni.

G. Josip Skorlj, duh. pomoćnik u Sežani, stupio je u stanje mira za jednu godinu.

Političko družtvo „Edinost“ obdržavati će na osminu uskrsa, dne 8. aprila u 4 sata po podne svoju godišnju glavnu skupštinu u prostorijah „Delnišcega podpornega družtva“ (Via Molin piccolo br. 1), sliedećim dnevnim redom: 1. izvješće tajnika; 2. izvješće blagajnika. 3. predlozi i 4. izbor novoga odbora.

Očekujemo od gg. članovah, da će što mnogobrojnije doći na glavnu skupštinu ovoga družtva, koje može, budu li — kao što se nadamo — u dobrih rukuh i dostatno podupirano od članovah i prijatelja, donieti obilatu ploda u našem političkom djelovanju.

Iz Studena — občine Kastav — pišu nam, da je tamo početkom ovoga mjeseca preminuo tamošnji župan g. Luka Iskra u

dobi od 81. godine. Pokojnik je obnašao **župansku čast u svojoj podobćini pune 42 godine, vršeć svoje dužnosti vazda točno i savjestno.** Vrlednomu starini bila lahka rodna zemljica, a duša mu uživala vječni pokoj!

K občinskim izborom u Oprtlju. Poslie naših občinskih izborah, nemoše, gosp. uredniče, da prodje mirno našim gradićem nijedna poštena duša. Svi oni, koji nisu glasovali ili radili za krnjelsko-šarenjačku listu, bivaju napadani danju i nóću. Gdje se nemogu osvotiti osobam, tuj se osvećuju na njihovom imetku, kućah, životinjah i na samoj crkvi. Napisah: „Viva Portole e amici", „fora i Croati" itd. bilo je čitati po svih glavnijih mjestih, a zviždanja i urlikanja svakojaka proti našim ljudem jesu i danas još na dnevnom redu. Kotarska oblast u Poreču znade za sve to izgrede i nerede, a mi se nadamo, da se tomu na put nestane, znajuć, da dolazi amo danomice žandarmerija. Naši protivnici uložiše utok proti netom obavljenim izborom zahtjevajuć, da se oni unište i novi raspišu. Mi se čvrsto nadamo, ako je još pravde i zakona na svietu, da su jim uzaludni svi utoci i svo njihovo spletke. Oni su sami sastavili izborne listo, sami rukovodili izborni čin, pak evo to jim nije pravo jer — jer su sajsjno propali. Stara je naša poslovica — gospodo krnjelsko-šarenjačka — da tko pod drugim jamu kopa, sam u nju padne, a tako se dogodilo i vam. Nekrivito dakle nikoga, već se udarite u prsa, to uzklinite pobožno i pokorno i „moj grieh" itd.

Tršćanski odvjetnici i hrvatski jezik. Pod ovim naslovom javili smo u broju 3. tekuće godine, kako su se bili silno unevrpolili njekoji tršćanski odvjetnici radi hrvatsko branitbe, što ju je držao odvjetnik g. dr. Dukić kod tršćanskoga c. k. mejaljskoga suda. U glavnoj skupštini tršćanske odvjetničke komore prihvaćen bi zaključak, koji je sadržavao indirektni ukor odvjetniku g. dru. Dukiću. Osim toga se zaključilo, da se stvar prijavi c. kr. ministarstvu pravosudja.

Premda nije taj zaključak bio prijavljen dru. Dukiću, to se je on ipak proti istomu pritužio direktno kod c. kr. ministra pravosudja dru. Prašaku. Razložio je ministru, kako se je on strogo držao zakonskih propisah kod svojega postupka, pak je tražio, da ministar uniši onaj zaključak odvjetničke komore, koja je tim prekoračila svoj djelokrug. Ovih dana primio je g. dr. Dukić preko c. kr. pazinskoga suda rješitbu na njegovu pritužbu, gdje mu se javlja, **da je visoko c. k. ministarstvo pravosudja glede njegove pritužbe shodno odredilo.**

S drugimi riečmi, c. k. ministarstvo pravosudja izjavilo je odvjetničkoj komori u Trstu, da je spomenutim zaključkom prekoračila svoj djelokrug, t. j. bavila se pitanjem, koje na nju nespada. Tim je ministarstvo pravosudja dalo najsjajniju zadovoljštinu odvjetniku g. dru. Dukiću.

Iz Tinjana javlja nam prijatelj, da je pazinski porezni urad nedavno zapleniо osam do osmorici seljakah iz občine Tinjan vino radi poreznih zaostatakah od lanjsko godine. Dvojici od tih bijaše vino prodano, ostali si kojo kako pomogoše. Mjeru i malo posudje nijo hotio nitko u občini poreznim izaslanikom posuditi, to moradoše tako svo na veliki trošak iz Pazina dopoljati. Koliko nam je poznato, nijo u Istri nijedan porezni urad tako postupao proti onim, koji su zaostali s porezom. Ako bi se već i moralo zaplieniti vino, tad bi porezni urad morao čekati dok se vino prodado i tad se naplatiti, nipošto pako vino pod svaku cienu samovoljno prodati, što je od silno štoto za sirotu kmeta, a od nikakve koristi za porezni ured.

Mi sudimo, da je ta gorljivost sl. poreznog ureda u Pazinu odviše napeta, to da bi se lahko našlo blažije sredstvo, kojim bi se više postiglo a manje ogorčalo novoljnomu kmetu i onako težko stanje.

Pripoviela se, da je netko od bivših zastupnikah predbacio novim zastupnikom, da je to postupanje poreznog ureda posliedica posliednjeg izbora u Tinjanu, što se jedva vjerovati može.

Izpravak. U zadnjem broju izostao je u izvješću o prinosih „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" g. Niko Jederlinić, ravn. učitelj u Omišlju sa 1. for., a Urša ud. Jurjović, isto iz Omišlja sa 1. for. nebijaše uvrćena medju prinosnici iz Omišlja već na koncu izvješća, što ovim izpravljamo.

Glavna skupština „Delalskoga podpornega družtva" obavila se u nedjelju po podne uz velik broj članovah u najlieпšem redu. Račun za god. 1887. i proračun za god. 1888. bijahu bez primjetbe prihvaćeni. Skupština je poprimila jednoglasno sliedeću brzojavku, koja bijaše družtvenomu pokrovitelju odaslana:

Njegova carska visost
nadvojvoda Rudolf
u Beču.

Carska visosti! „Delalsko podporno družtvo", sakupljeno kod glavne skupštine, pozdravlja svoga projasnoga pokrovitelja, Vašu carsku visost, burnim trokratnim živio!

U novi odbor bijahu što jednoglasno, što velikom većinom glasovah izabrani sliedeći podupirajući ili redoviti članovi: Mandić Mato za prodajedništva, Kalister Vjekoslav i Polić Fran tajnici, Schmidt Dragutin, blagajnik; za odbornike gg.: Šabec Ivan, Živic Matija, Hrast Anton, Rondolj Josip, Žitko Fran, Perhauc Jakob, Komar Vjekoslav, Prebil Franjo, Londner Ivan, Prelc Štefan, Jeršek Fran, Krapeš Ivan, Fabjan Fran, Celan Jernej, Ster Valentin, Andrejčić Fran, Loviščck Fran i Cargo Fran; Zamjenici: Fakin Anton, Kljun Anton, Lotrić Gregor, Macarol Ivan, Novak Jernej i Vertovec Andrej; pregledači računah: Pitamic Ivan, Kosovel Valentin i Mušić Andrija.

Račun o imenovini biskupskog konvikta u Trstu za I. školski tečaj, t. j. od 1. septembra 1887. do konca febrara 1888. Službeni list biskupije tršćansko-koparske donaša kao prilog račun o imovini biskupskog konvikta za I. tečaj tekuće školske godine, iz kojeg vadimo sliedeće podatke. **Dohodci:** ostatak od 31. agusta 1387. u gotovini, u štedionici itd. for. 84.540 nvd. 27½, novi dohodci od interesah, darovah, prinosah, štipendije itd. for. 5.126 nvd. 20, ukupno for. 39.675 nvd. 47½. **Izdatci:** Predmeti nabavljeni za domaću porabu for. 56 nvd. 77; popravci pokućstva itd. for. 270 nvd. 68; uzdržavanje 30 pitomaca for. 2.741 nvd. 51 plaće učitelja pjevanja i služiteljadi for. 260; drugi troškovi for. 1.443 nvd. 44; ukupno for. 4.767. nvd. 89.

Odbiv izdatke 4767 for. 89 nvd. od dohodka 39.675 for. 47½ nvd. ostane 34.907 for. 58½ nvd., koja se svota nalazi što u gotovom, u štedionici i u državnih papirih.

Pribroji li se tomu vriednost kuće i drugih predmetah po inventaru, t. j. 74.000 for., iznaša sva imovina 108.907 for. 58½ nvd.; odbije li se od toga dug od 41.200 for., tada iznaša čista imovina 67.707 for. 58½ nvd.

Gospodarska Zadruga u Kastvu, imala je dne 25. marča o. g. svoju redovitu godišnju skupštinu. Obširniji opis donieti ćemo u budućem broju.

Kuća od slame. Amerikanci nas Europejce u kamih daleko nadkriljuju, tako se može vidjeti ovaj mjesec na izložbi u Londonu (Kensington) ciela kuća, sagradjena od slame, koju izradiše u Philadelfiji. Lieпa je to vila, to što se gradjevne umjetnosti tiče, od velike znamenitosti; visoka je dva i pol kata, a površina mjeri 42—50 stopa, dakle 2100 stopa. Ciela kuća sagradjena je od materijala, koji sastoji od slame, i to od temelja do krova i dimnjak, a osim toga sve je osiguranо proti vatri i vodi. Pokućstvo napravljeno je takodjer od slame, pomješano sa finijimi vrsti drva n. pr. javorom, mahagoni drvom, i dr.

Sila svih parnih strojevah ovoga svieta. Vrlo je zanimivo izvješće statističkoga ureda u Brlinu o tom predmetu. Četiri petine postojećih strojevah stvorena su u ovih zadnjih 25 godina a sačinjavaju silu od milijuna parnih konja. Pod silom parnog konja razumieva se snaga triuh pravih konja, a svaki živi konj ravan je opet snagi od sedam ljudi. Po tom računu rade danas živući ljudi parnom snagom ravnom naporu od blizu jedne milijarde ljudi. Kolika silna olakšica pruža se tom snagom cielomu čovječanstvu, kojo nebroji na cieloj zemaljskoj kruglji više od 1.56,000.000 glava, i kojo tim načinom može, štedeć mnogo svoju tjelesnu snagu, upotriebiti dokolicu za povećanje svojeg umnog znanja.

Koliko školah imade Europa.

Francezka:	71.000	škola s	5 mil. uč.
Njemačka:	60.000	„ „	6 „ „
Englezka:	58.000	„ „	3 „ „
Italija:	47.000	„ „	2 „ „
Ruska:	32.000	„ „	1 „ „
Austro-Ug.:	29.000	„ „	3 „ „
Španija:	29.000	„ „	2 „ „

Velevlasti u Europi broje dakle do 326.000 školah s 22 mil. učenika.

„Vienac" broj 12. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Zadnje po-ruke" spjevao M. M. „U registraturi", pripovied. „Proletarci", slike iz slavonskoga života, napisao J. Kozarac. „Plesna bilježnica", s francezkoga preveo A. Harambašić. Nještо za „Osvetnike fra Grgo Martića", napisao prof. dr. Luka Marjanović. „Ruska drama". Listak. Sliko: „Mlotčanin" i „Fužine u Hrvatskoj". — „Vienac" izlazi svako subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 nč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i Svietˮ br. 7. ima sliedeći sadržaj: Štivo: „Svojemu prijatelju", izvorna pripoviest Fordo Becića. „Udova Lerouge", napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. „Zašto?", izvorna pripovietka, napisala Milka Pogačićeva. „Amanet", istiniti dogodjaj iz primorskog života. „Gdje je ljubav, tamo je i Bog", napisao grof Lav Tolstoj, preveo Košćević. „Čudnovata parnica". „Spužvo", napisao dr. L. C. Otac Špiro Tomić, napisao Juraj Carić. — Nikola Karlović Glors. Gradska viećnica u Antwerponu. Bismark Schönhausen. Šala i satira. Kraljevska palača u Madridu. Nova vrst koljesnicah u Americi. Najnoviji pokusi sa zrakoplovi. Stjepan Sorić. Naša kuća i stan. — Sliko: Otac Špiro Tomić. Nikola Karlović Glors. Gradska viećnica u Antwerponu. Knez Otto Bismark. Kraljevska palača u Madridu. Nadzemna željeznica. Munjevni zrakoplov. Stjepan Sorić. Spuževo. Češki sliko za šalu. Moda. — Listak: Osobne vieсti. Kronika. Književnost i umjetnost. Kazalište i glazba. Umrli i nesrećo. Narodopisne vieсti. Zdravstvo. Vojničke vieсti. Poljodjelstvo i kuća. Trgovina i promet. Šah, robusl, igre i t. d. Moda i šport. — Ovim brojem stupa „Dom i Svietˮ u drugo četvrtgodište.

Neuku nauka.

Omekšavanje rožine. — Gospodaru je često potreba za jednu ili drugu stvar da omekša rožinu, koju bi, kad je mehka, mogao uporabiti po miloj volji i dati joj oblik, koji želi, ali nepozna za to drugoga sredstva, do trajnoga kuhanja, a i trajnim kuhanjem slabo omekša rožina. Za omekšavanje rožine priredjuje se sliedeća smjesa. Uzme se 1 dio studene vode, i dolije joj se malo po malo 8 dielа salitrove kiseline i 2 dielа drvenog octa (kvasine), pa se u tu smjesu raztopi 5 djelova troslovine, 2 dielа srlošna kiselina i 2½ dielа bielo galice (zinkova vitriola). Ako se u ovoj smjesi moči rožina 10 dana, postano meka i pružliva, da joj se može dati onaj oblik koji se želi.

Liek za opeklinе. Rane od opeklina, koje su vrlo česte, mogu postati i opasne, ako se zanemare, ili ne liečе odmah kako valja. — Izvrstan je sliedeći liek proti opeklinam, a ipak jednostavan, jer ga svatko sam može napraviti. Uzme se žlica masilnovog ulja, žlica friške svinjeske masti, kašika živoga vapna, kašika dobre rakije i žlica bielog sladora u prahu. Sve se dobro izmješa i ubije jedno drugim, pa se provlja na opeklinu dva puta na dan t. j. u jutro i u večer. — Sredstvo ovo je izvrstno i prokušano.

Mazivo kod brušenja. Orudjo brusi se obično uljem, nu pošto se s vremenom ugusti, može odvoć kamen. Povodom tim preporuča se bolje smjesu glycerina sa spiritom; tom smjesom nemaže se kamen a brusi se isto tako dobro kao s uljem. Po volićini orudja upotriebljuje se ta smjesa. Za veliko orudje valja uzeti tri dielа glycerina sa jednim dielom spirita, za manje udovoljuju dvie tri kapi spirita u glycerin umješanih.

Utvrdjen! petrolej. Iza mnogih pokusa pošlo je za rukom njekom Amerikancu stvoriti utvrdjeni petrolej. Postupak je posvema jednostavan. Kroz pol sata valja petrolej stalnoj toplini prisvesti a zatim pomješat ga sa 1 do 3 postotaka običnog sopuna, dokle se u nj sopun posvema neraztopi. Tada se sgustno i obladjen dade se rezati poput loja. Petrolej u tom stanju dade se vrlo dobro upotriebiti za ogriov. Prilično se težko užiže, nu kada gori, izgara posvema polako i ostavlja tok 2 postotka pepela Gori tri puta dulje od ugljena i tvori mnogo više vrućine.

Dopisnica upravničtva

Od dne 20. do 27. t. m. priposlaše nam predplatu: p. n. gg. V. M. Pazin na račun for. 4.— Čit. Dolinje do 30. junija 88. — J. B. Trst za 88. — Čit. Kraljevica do 30. junija 88. — J. K. Medulin za bratovšćinu 1.— — S. Z. Luka do 31. marča 89.

Gosp. J. Z. Grablje. Odgovoriti ćemo Vam pismom.

Lutrijski brojevi

dne 21. marča.

Trst	45	81	13	63	78
Linc	66	81	42	5	88
Buda	54	48	78	36	72
Innsbruck	7	65	17	2	6

dne 18. marča.

Prag	73	7	64	59	47
Lavov	34	3	78	23	40
Hermannstadt	8	42	2	21	63

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		124.—	126.—
Rio biser jako fina	„		100.—	102.—
Java „ „ „	„		101.—	103.—
Santos fina	„		83.—	85.—
„ srednja	„		80.—	82.—
Guatemala	„		89.—	91.—
Portoricco	„		102.—	104.—
San Jago de Cuba	„		128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„		118.—	122.—
Java Malang, zelena	„		86.—	88.—
Campinas	„		90.—	92.—
Rio oprana	„		94.—	96.—
„ fina	„		85.—	87.—
„ srednja	„		79.—	82.—
Cassia-lignea v zabojih	„		31.—	32.—
Macisov cvet	„		450.—	460.—
Ingber Bengal	„		21.—	23.—
Poper Singapore	„		95.—	96.—
Penang	„		73.—	74.—
Batavia	„		86.—	87.—
Piment Jamaika	„		31.—	32.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		8.—	8.—
v zabojih	„		9.—	9.25
Olje bombažno amerik.	„		38.—	—.—
Lucco jedilno f. f. gar.	„		43.—	45.—
dalmat. s portifikat.	„		44.—	46.—
namizno M.S.A. f. f. gar.	„		69.—	63.—
Aix Viergo	„		72.—	73.—
fino	„		67.—	68.—
Kolići pitijski	„		5.50	5.75
dalmat. s. cert.	„		7.—	7.25
Smokve puljske v sodih	„		—.—	—.—
„ v vencih	„		12.50	13.—
Limeni Messina	saboj		3.50	4.50
Pomerance sicilijanske	„		4.—	5.—
Mandiji Bari I.a	100 K.		72.—	73.—
dalmi I.a, s cert.	„		75.—	76.—
Pignolli	„		74.—	76.—
Rižitalij. najfinoji	„		19.50	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
Rangoon extra	„		14.25	—.—
„ I.a	„		12.50	—.—
„ II.a	„		11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti	„		33.—	35.—
Suho grožđe (opaša)	„		25.—	26.—
Cibebe	„		16.—	17.—
Slanici Yarmouth I.a	sod		12.—	13.—
Polenovke srednje veličosti	„		36.—	37.—
veliko	„		33.—	34.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.		33.—	33.25
s certifik.	„		14.25	14.50
Pitol Coka	„		12.25	12.50
Mandolom	„		12.25	12.50
svetlorudeči	„		11.50	11.75
tamnorudeči	„		10.25	10.50
bohinjski	„		10.50	10.75
kamrček	„		—.—	—.—
beli, veliki	„		11.00	11.75
sulonj, dolgi	„		10.75	11.—
„ okrogli	„		9.50	—.—
mešani, štajerski	„		60.—	90.—
Mnalo	„		3.21	3.75
Sir iz kozjeg	„		3.93	4.04
volovsko	„		2.94	3.57
Slama	„		—.98	—.34
Les, trami kub. č.	„		2.70	2.80
Oglje	„			

Oglas natječaja.

Nr. tomelju zaključka občinskoga vieća od 25. t. m., razpisuje se mjesto tajnika-blagajnika u Žminju sa godišnjom plaćom od **for. 600** (šeststo) n. vr. izplativih u mjesečnih obrocih.

Molitelji imaju svoje molbe, poduprte svjedočbami, da su posvema kadri voditi svo poslovo, koji spadaju u občinski djelokrug, kao i da su vješti u pismu i govoru hrvatskomu, kao uredovnomu jeziku, talijanskomu i po mogućnosti njemačkomu jeziku, podastrieti u roku od 14 dana, računajuć od dnova oglasa podpisannomu glavarstvu.

Občinsko poglavarstvo
U Žminju, dne 20. marča 1888.
Načelnik:
Perić s. r.

OGLAS.

Potvrdjena je pred više vremena od strane Visoke Vlade **„Gospodarska zadruga" za doluji kraj sudbenoga kotara Volosko sa sjedištem u Opatiji.**

Djelovanjo toga družtva protože se na cielo glavarsto lovranske i na vopriнačko Poljano.

Za pregled pravila i za izbor odbora, pozivam one, koji su već pristupili u to družtvo i one, koji bi želili pristupiti, da se nadju na prvoj redovitoj skupščini, koja će se obdržavati **dne 5. aprila 1888.** (u četvrtak za Vazmom) **u 9 urah u jutro** i to u **Mošćenicah**, jer se je odotuda i od Beršeča do sada prijavilo najviše članovah.

Plaća se 1 for. 20 nvč. na godinu, a pri prvom upisu 50 nč. više.

Za pristupnike:
Dr. M. Laginja

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljub itd. mogu se u kratko vrieme izlječiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probdjenih kašljuć noćih, navadno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba urjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutjlice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutjlici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

KLINIKA

za spolne in želodčove bolesti, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgoče vode, močenje postelje, pušćanje krvi, zabljive vode, te za vse bolezni mehurja, drobe in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 40—99—104

O. Strastil,

specijalni zdravnik Lindau am Bodensee

KMETIJSKO BERILO

prodaja

TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad

Z pošto 5 kr. več.

E. KRAMER.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim ljekničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost u želudcu i drobu, krc, slaba probava, slobol, jako kuckanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga **samostana «Astra» iz 22 najboljih zdravilnih biljkah i izleka**, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran napeh ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.**, 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštenom posudu ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavne skladišće: M. Schulz, Hannover, Eschenstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, «All'Amazone» Trionfante i Prendini. — Na Ricci A. Mikran. 96—21

DAS WAARENHAUS „ZUR MONARCHIE"

WIEN, III. Hintere Zollamtsstrasse 9 A/i

razpošilja sa pouzećem:

Košulje za gospodu
vlastiti proizvod iz veoma finoga šifona, sa francezkim ukrasom. I. f. 1.50, II f. 1.30, III. f. 1.10 svaki komad. Deset 5% jeftinije.

Ženske košulje
iz šifona sa švicarskim vezom, 3 komada f. 2.40.

Dolnja krila
iz finog šifona, vezana; 3 komada f. 3.90; iz cefira III ruga, fino tamburirana i ukrašena 3 kom. f. 2.40.

Ženske pregače
iz kretona sa prugami, 6 komada f. 1.85; fino tamburirane 6 kom. f. 2.15.

Cachemir (kašmir)
čista vuna, 1 metar širok svakovrstnih bojah; za cielo žensko odielo 10 metara f. 6.50.

Čarape za gospodu
bielo ili bojadisano; vezene, 6 para f. 1.90.

Čarape proti znoju
iz svilenoga finiša — 12 parah f. 1.50.

Normalne košulje i gaće
sistem Jäger — 1 košulja i 1 gaće, f. 2.—.

Rubci
za bojadisanim rubom, 1 ducat za gospodu f. 1.20, za gospođe f. 1.—.

Ubrusi iz platnenoga damasta
jako fin proizvod, 60 cm. veliki, 6 kom f. 1.15.

Garnitura iz ripsa
sastojeća iz 2 pokrivala za krevet i 1 stolnjaka sa svilenatimi čipkami f. 2.40.

Garnitura iz jute
10 do 12 metara duga — ostanak f. 3.60.

Samo f. 2.90 sukno za gospodsko odjelo,
modernih uzorakah — 3.10 m. dugo, za kompletno odjelo — jako fino; I. f. 0.50, II. f. 5.75.

Sukno za površni kaput
jako fine vrsti — za podpuni površni kaput f. 5.75.

Šifon
jako dobre vrsti za muške i ženske košulje — 90 cm. širok, 1 komad 30 bečkih lakata I. f. 5.50, II. f. 5.

Šternboške plahte za krevet
1 lakat široke, prugaste i raznobojne, za prati, 1 komad 30 bečk. lakata f. 6.—.

Čarape za gospođe
vezane bielo i bojadisane — 6 para f. 1.50 iz svilenoga finiša 6 para f. 1.80.

Oxford
jako dobre vrsti, 1 komad, 30 lakata f. 4.50.

Domaće platno
za pranje, dobre kakvoće 30 metara f. 4.50.

Plahte
nanašito, 2.25 m. duge, 1 i pol m. široke i zarubljene. Iz najb. platna, 2 kom. f. 3.—.

Zastori iz jute
za draperijami i čipkami, elegantni, I. f. 3.50, II. f. 2.80 svaki komad.

Ostanci progrnjača iz jute
10 do 12 metara dugi —, ostanak f. 3.50.

Stolnjaci iz ripsa
¾ veliki, jako fini proizvod — 3 komada f. 3.15.

Stolnjaci iz Creppa
crveni i modri sa čipkami — jako fini, 3 k. f. 4.35.

Komplotni izbor uzoraka badava i franko

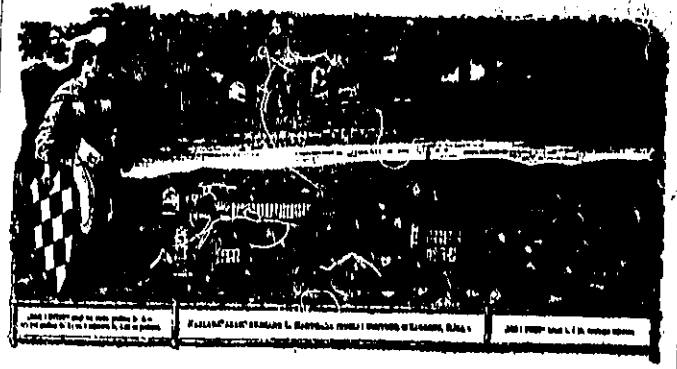

Sadržaj sedmoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripovjest Vardo Đeolen. Udova Lauroga, napisao H. Gabarino, preveo Gudomil Vlahović. Zašto? Izvorna pripovjedka, napisala Milka Pognišević. — Amanet, istinit događaj iz primorskog života. — Gdje je ljubav, tamo je i Bog, napisao grof Lav Tolstoj pravio Kosićević. Usidnovata parnina, spisao, napisao dr. I. G. Otac Spiro Tomić, napisao Juraj Carić. Nikola Karlović Glorc. Gradska viećnica u Antwerpenu. Bismark Schönhausen. Šala i satira. Kraljevska palača u Madridu. Nova vrst šoljanskah u Amoriet. Najnoviji pokusi sa srakoplovi. Stjepan Sorić. Naša kuća i stan.

SLIKE: Otac Spiro Tomić. Nikola Karlović Glorc. Gradska viećnica u Antwerpenu. Knez Otto Bismark. Kraljevska palača u Madridu. Nadzemna šoljanica. Munjevni zrakoplov. Stjepan Sorić, Spužva. Četiri slike za šalu Muda.

LISTAK: Osobne vieści. Kronika. Književnost i umjetnost. Kazalište i glazba. Umrli i nosroda. Naravoslovne vieści. Zdravstvo. Vojničke vieści. Poljodjelstvo i kuća. Trgovina i promet. Šah, robust, igre i t. d. Moda i šport.

Ovim brojem stupa „Dom i Svjet" u drugo četvrtgodište. — Ovaj broj razposlali smo **samo na onu gg., koja su do sada svoju predplatu dostavili.**

Stoga molimo, da ostali za vremena svoju predplatu obnove.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

---

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografična dela, kakor priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, natopnice, zaključne računo (bilance), računarske, cenike, polnomoči, jestvenike, cerkvena pisma, naznanila, lepovodne listke, omarnice, zanovskrižljke, etikete, knjige, brošure in dramike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

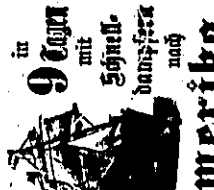

TRGOVSKA TVRDKA

20—36—4

Kar komu ne ugaja sprejmo se brez prigovora franko nazaj.

Bernhard Ticho

Vzorci in cenilki zastonj in franko.

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5.	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 8.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 cm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirnega blaga za OBLEKE 60 cm. širokega za celo obleko f. 2.50	Kos Gumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 29 komolcov polnoma f. 4.50	Kos zefira najbolje in najbolj modernega blaga za možke košulje in obl 20 komolcov f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met. dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.		Kos domačega PLATNA ¾ 25 komolc. f. 4.50 ⅞ 30 komolc. f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 30 komolcev popolnoma, bolji ka platno f. 6.50
Ostanek štajerskega valjanega sukna 2.25 m. za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.20	Deset met. Valarijne flanele ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za obleke ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klotavsko blago, bele ali barvane I. f. 1.80 II. f. 1.30	Košulje za GOSPE iz chiffona, vezene 3 košulje f. 3.50
Deset do dvanajs met. ostankov Holandskih tapetov zelo trpežnih f. 3.50	Jedna garnitura RIPSA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimske obleke dvojna širokost f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjali za postelje in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turškem uzorcu popolna f. 3.50
Kos Chiffona Nr. C 30 komolcev popolnoma f. 3.50 Nr CC najboljše baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga, 130 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podnje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komolc. Ilia f. 4.80, platnen 30 komolc., IIa ruđeč f. 6.—	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 1.50	Dvojata ruta od VELURJA- ¾ dolga sama volna f. 3.50

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2¾ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katerl se nahajajo v okrogu, priposna se nova obrestna tarifa na tomalju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti.

Nakazuice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Izomost, Colosec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku ½% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine, ogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrn denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 2. marcija 1885. 48—4·58

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 14. U Trstu 5. aprila 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Mjesečno for. 2½, i 2 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12

I uzkrsnu!

Komu nije poznata muka i smrt Isusova? Crkva je to sve tako uredila, da ju uzmogne svaki pravi kršćanin upoznati. Četrdesetdnevni post nas na nju sjeća. Ona se glasno opisuje na uličnicu i još tri dana velikoga tjedna. Obredi u velikom tjednu se ona tako rekuć predstavlja, da bude to juče utisnuta u pamet pravih kršćanah, da se te ječe utisne u njihova srdca znamenovanje njezino — kako to biva osobito onuda, kuda se to razumljivimi glasovi čini.

Glavari svećenički, starješine i književnici sakupiše se u dvora poglavara svećeničkoga Kajfe. I svjetovaše se kako bi Isusa iz prevaro uhvatili i ubili. Medju njegovimi dvanajset apostoli nadjo se jedan, Juda Iskariot, izdajica, koj izdade Gospodina svoga. Izdade ga, al jao si gu njemu! Izdade ga za trideset srebrnjaka, dočim su se razbjegli njegovi učenici i zatajio ga i sam onaj, koga je pustio nasliednikom svojim na zemlji. Izdade ga prevarom, cieljuć ga dade znak, da je on koga imadu uhvatiti.

Kao na hajduka izašli su s noževi, sulicami i kolci, uhvatili ga i odveli poglavaru svećeničkomu, kod kojega se sastadoše književnici i starješine. Tu traže svjedočanstva proti Isusu, da bi ga ubili. Mnogi svjedoci doluažahu, al svjedočanstva nenadjoše. Najposlije dodjoše dva lažna svjedoka i njim povjerova poglavar svećenički, starješine i književnici i vikaše, da je zaslužio smrt. Tada mu pljuvaše u lice, udaraše ga po njem, zadaše mu zaušnicah, rugajuć se još s njim i pitajuć ga, tko da ga je udario. Sakupiše se pak svi u vieće, da ga pogube. Svezavši ga, odvedoše ga k sudcu Poncija Pilatu i predaše ga njemu, zahtjevajuć ponovno, da ga propne. Sudac, nenalaz u Isusu krivnje, umiva si ruke, al ga ipak na.ba i predaje, da se ga propne. Sudbeni vojnici ga hvataju i skupe nanj svu četu vojnikah, presvleču ga, trnjovom krunom ga okrune, rugaju mu se, pljuvaju ponovno nanj, te udaraju ga po glavi; odvadjaju ga s križem na Golgotu, pružaju mu ocat pomješan sa žući, razdiljuju njegove haljine, propinju ga i još prpošnga hule i dovikuju mu, da si pomogne, da sadje s križa!

I to nečini samo prostota, nego i glavari svećenički, književnici i starješine; i oni mu se podsmjehuju, i oni mu se rugaju. I hajduci mu se rugaju. Isus, pošto je prije zabrinut bio i tužio se i molio, više sad iz svega glasa: „Bože moj! Bože moj! zašto si me ostavio?" I još mu se rugaju a Isus povika još jednom, pak izpusti dušu.

Čim je izdahnuo, zavjesa orkveni razdera se na dvoje, zemlja se potrese, kamenje se razpade. I grobovi se otvoriše i ustaše mnoga tjela svetih i uljoše u grad i pokazaše se mnogima; a oni, koji čuvaše grob Isusov govaraha: „Zaista, ovaj sin božji bijaše"; žene puke, koje ga sljedjahu i gledahu sve to, sužbivaše se od neizmjerne žalosti. Josip iz Arimateje, učenik Isusov, zavi njegovo tjelo u čisto platno i metnu u nov grob. Još i sad bojahu se svećenički poglavice i farizeji te zahtjevahu od suda stražu, da grob straže.

Ipak Isus uzkrsnu! Glavarom svećeničkim nit starješinam nebijaše ni to dosta. I poslije uzkrsnutja htjedoše lahkovjerne varati. Vojnikom dadoše dovoljno novacah zapovjediv jim, neka razglase, da nije ustao, već da su njegovi učenici ukrali njegovo tjelo.

Kakva slika i prilika to hrvatskoga naroda, imenito hrvatskoga naroda u Istri!

Koliko puta se jur sakupiše duhovna i svjetovna gospoda, da viećaju, kako da unište taj narod! Koliko izdajicah — no jedan — našlo se je medju njim samim, koji su ga izdali za novce, za žlastí i časti! Koliko se je njegovih sinovah zaubjeglo, videći ga u nevolji! koliko li jih je zatajilo ga, bojećih se za svoj trbušac, za svoju osobu, za svoj imetak il život?! Koliko jih je, koji su mu se blegivali i riočju i činom, koji su ga varali, koji su proti njemu kovali svakojake spletke, koji su ga cielivali, da ga cielovom izdadu! A nije li oruđje i oružje, a nije li se i gedna sila rabila, da se ga pokonča!? Hvatali su ga i vodili, da ga odsude. Tražili su svjedoke, al istinitoga svjedočanstva nenadjoše. Dodjoše lažni svjedoci i njim se povjerova podignuv viku, da je zaslužio smrt. I pljuvaše mu u lice, i udaraše ga i rugaše mu se. I svezaše ga i odvedoše zahtjevajuć, da se pogubi. I nenalazaše u njem krivnje, u ipak žibaše se ga i predavaše na milost i nemilost. I oružani ga hvataše i mučiše i zasmjehivaše. I pod teretom ga na stratište vodiše i žuć mu davaše. I dieliše njegovo kuće i kućišta; njegova polja i vinograde; njegove pašnjake i travnjake; njegovo svito i haljine. I već gola i bosa, oroblјena duževno i tjelesno huliše i dovikivaše mu, da si sam pomogne. Činiše to duhovna i svjetovna gospoda, i učeni i neučeni, i stari i mladi, i muški i ženske, pa i sami lopovi, koji su stoput zaslužili, da se jih vješa. On je bio snuždjen.

On se je prituživao proti krivicam. On je učinio molbu za pravicu.

On je naricao, naricajuć zdvajao, zdvajajuć pitao nebesa, zašto su ga ostavila i nedobivajuć odgovora, ne doista umro nego zamro.

I mnogi to gledahu. Njega smatrala su mrtvim duhovna i svjetovna gospoda. U njihovih palačah i pisarnicah, u njihovih zbornicah i skupščinah, za njega se znalo nije. Glas njegov, ako se je još gdjo čuo, njegovi uzdisaji i naricanji, ako su još odkuda dopirali, smatrali su se odjekom prošlih vremenah. Po njegovoj baštini banili su se tudji ljudi, tudje čudi kao po svojoj neomedjašanoj vlastnosti. Pisci, književnici napunili su novine i knjige njegovimi osmrtnicami i slali ja po svietu. Puče, nastojali su uamesti mu trag i u prošlosti izbrisati sve, što bi moglo spominjati na njegovo bivstvovanje na zemlji, da njem to stalnije zagospoda, da jim bude zgrada, sazidana na njegovih grobovih, to čvršća, da jih nitko nikad za prošlost njezinu zapitati neuzmogne.

Al kad su najliepše mislili, da jim je posve čvrsta, kad su se ljuljali u najliepših snih o smrti njegovoj, kad su njegova prikazanja smatrali samo njegovom sjenom, koja jim već nahuditi nemože, razdoraše se zastori, kojim bijaše zakriven, kamenje zgrade poče se razpadati, grobovi stadoše se otvarati, te iz njih izlaziti pravednici, mučenici, osvetnici, pokazujuć se u solih i gradovih i pozivajuć, da svoj zamrli i mukotrpni narod oživu, da ga ranjena izliečo, sluba na njegovo noge osove. I njihov glas nebijaše glas vapijućega u pustinji. Razbježe se po cielej zemlji od najsjevernijega sjevera do najjužnijega juga, od najiztočnijega iztoka do najzapadnijega zapada. Tjelo trpinovo, namazano nekojimi njegovimi sinovi mastju života i obuvito čistim ruhom, oživi, liečі se, pokazuje sve to više života, osovljuje se sve kroplje na svoje noge.

PODLISTAK.

San umirućega.

Napisao K. Lubow.

Večer je u mjescu studenu. — Sobica je posve mračna. Mlad čovjek, koji je nekoliko sati na stolici uz krevet nepomično sjedio, lagano se ustane, upali uljenu svietiljku te sjedno na prijašnjo mjesto. Uze promatrati bliedo lice spavajućeg bolestnika, na koje bacaše svietiljka slabašno svietlo; pridigno oprezno zastor i nasloni glavu na ruke. U sobi vlada grobna tišina.

Već je polnoć a bolestnik još uviek spava. Mladi liečnik baci nanj još jedan pogled i opipa mu bilo. San je miran a prsi bolestnikove naglo se dižu i opet spuštaju. Njegov čuvar potrese ljekarskimi staklenkami — bolestnik se mora doskora probuditi. Koliko će se puta još probuditi? — — —

* * *

„Rudolfe!", zovnu lagano neki slabi glas.

„Jesi li dobro spavao, striče? Uzmi ljekariju!"

„Slobodno. Ona mi više neće naškoditi". Starac se nasmije; čini se, kao da je vesco.

„Nadam se, da će ti ona pomoći".

„Čemu još lagati? Ti moni nemožeš dati bielo pod orno — mi smo obojica liečnici. Ti misliš, kao i ja, da . . . . . nadam se, da ću još ipak dva dana . . . što misliš?"

„Ti se uzrujavaš, striče. Nemoj toliko govoriti" — opomenu ga Rudolf mekućim glasom.

Namah za tim pregleda ljekarije, te se okrenu ledjima proma bolestniku, da mu ovaj neopazi suze u očijuh.

„To nijo nikakvo naprezanje, ako govorim", mišljaše starac smiešeć se. — „Glava mi je bistra . . . ja ću se u podpunoj samosviesti razstati sa ovim svietom".

„Nemoj o tom govoriti".

„Zašto no? Zašto nebi smio umirudi o smrti govoriti? Uman čovjek mirno umire".

„Ali život je svakomu mio".

„I ja zaista ljubim svoj život! Misliš li, da ja rado umirem? Misliš li, da se nebojim u prah se protvoriti?" Starac je ovo rieči izustio žurno, mal' ne žestoko. Pruži zatim ruke, kao da moli za pomoć, a nečak mu ih opet utisno u jastuke — neuzmogav ni riečce izustiti.

„Ostavi me!", oxva se starac. „Hoću da se izjasnim, jer tad će mi tok srdcu odlanuti."

„Molim te, striče, miruj!", iztisno mladi liečnik.

„Mir — mir!" — gorko se starac osmiehnu, „u grobu je mirno! Ovdje na zemlji neima moni pokoja, — a niti u snu. Baš sada snivah . . . . snivah san o koncu svieta".

„Tvoje su misli odviše time zaokupljene — tebe je groznica strosla".

„Mogu li ja misli izgnati? Ono samo po sebi dolazo. Pusti ih, nek se izbiosno u mojoj glavi! Nu ja moram govoriti; inače će mi ono mozak probiti. Nuder, sjedi. Moram ti nešto kazati. Ja ti moram doživljajo svog života izpripoviedati, moram ti svoj san izpričati."

Mladi liečnik sjedno opet do kreveta. „Možeš li se umiriti, tad govori — ali samo polagano i tiho. Imaš li mi zgod naruditi? Želiš li koju o svojih spisih progovoriti?"

Starac se podporom svoga nočaka pridigne i kimnuv glavom, ovako će započeti: „Miedića moj, ja neostavih nikakovih spisah — ja se svojo strane neostavljam ništa, o čem je vriedno govoriti. Ja sam drugim prepustio, da kroče stazom znanja, ja — ja sam samo uživao. Ja sam bio u znanosti Epikurejac. Sreća čovječanstva sastoji u težnji — ja težih samo za jednim: da se duševno što više obogatim. Ja nisam stoga, koštо znadeš, nikada niti jedne časti obnašao; radosti života nepoznavah, a nikada nevidjah vlastito djecco, koja bi se oko mene mazila, niti sam ikada ikoju ženu od srdca na grudi svoje privinuo. Život mi bijaše vječna nauka. Ja se rad toga nisam nikada pokajao — nu danas se po prvi put kajem. Pa što mi sada sve to koristi, što sam stekao? Eto! — danas sam jošte vrlo učon čovjek, duhovitost moju toliko slavišo, a možda već sutra . . . što će sutra od svega toga, od čitavog tog znanja ostati, koje sam poput trčice nagomilavao?"

„Izcrpljen prekine starac svoj govor i zagleda se.

Mladi liečnik ostade zapanjen, nadajuć se, da će starac san iznova svladati. Nu bolestnik ostado pridignut i žestoko povikne: „Ja toga nemogu pojmiti, ja si toga nemogu nikako predstaviti! Ja jošte dišem; mislim, bitišem! Ja sam ja, bičo života, ja vidim svieot, razabirem ga. Pa zar od svega toga neće sutra ništa biti? Zar mora sviet propasti? To može razum dobro pojmiti, ali srdce neće da shvati. Kako je ovo moj glas u snu kazao? Čovjek je vječan poput stvari. Čovjek nemože umrieti! Ah — zbilja, htjedoh ti samo moj san izpripovjedati".

„Dugi, dugački san", nastavi starac. „Da je moj život sto puta tako dug, nebi bio dovoljno dugačak, da prožitim vriemo koje sam proživio. Puci su se radjali i ginuli, ostavi narodi izumrli to drugim mjesto ustupili, zemaljska se kruglja i u najodaljenijih svojih djelovih napučila, nova se

pravednik, koj to vidi i čuje, bio on gdje mu drago, bilo u kakovom ruhu, kliče: i ovo je stvorenje božje, pravo je no samo što je oživio i što se lieči, nego treba, da zdrav živi dostojan sebe, dostojan ljudih.

Nečine to nepravednici njegovi suvražnici, nit njihovi prijatelji, neka stanuju gdje hoće i nek su obučeni kako hoće.

Oni se snebivaju, oni se grizu, oni se zgražaju, oni rado i trče kao bez glave. Oni vide, **da je trpin**, koga su smatrali mrtvim i takovim sviotu razglasili, oživio; nemogu turiti ga u grob; savjest jih peče za sav svoja prvanja djela neprama njemu; boje se ga; strah jih za svoj krušno i žepić; sram jih je, ako jih u obće sram može biti, pred izvanjskim svietom, komu su lagali. Lažu mu opet, lažu i varaju sami sebe. Trube koješta, dielo dovoljno novacah, neka se svietom raztrubljuje, **da trpin** nije oživio, već da je samo nekih bitjah, i to tudjih, izvanjskih, koja ga takovim proglasuju.

A ipak je oživio — i uskrsnu!

I oni to znadu, al svo zabašuruju, a zabašurujuć viečaju i viečajuć smišljaju varke i spletke, kako bi ga opet gurnuli u grob.

Al poslije svih iskustvah, koja je imao, nada se, niti neće se više dati strovaliti u grob.

On oživi — i uskrsnu!

I živi, i lieči se, i korača napriod, i neće se dati zaustaviti, dok nedodje do svojega cilja, usupor svim naporom njegovih grobarah, bili oni ma gdje, i nosili oni haljinu kukovu jim drago!

DOPISI.

Iz Mailnske, početkom aprila 1888. Obćenita je ovdje lamentacija na financu ili bolje, na financijalno stradanje. Tuži se brodar, tuži se trgovac, tuži se zanatlija, tuži se siromah seljak, tuži se svatko, koji dutit može. Da li imadu svi pravo tužiti se, toga nećemo ispitivati. — Narod, koji noni silne državne i zemaljske troškove u mnogih mjestih strada radi financa. Nu, ako se i bez tog nadzora nemože državna pomisliti, da bi se moglo priečiti krlomučenje, nenanošajuć štete prometu i trgovini sa robom, koja je pronta od carine ili koja putuje s boletom, ipak bi se imalo inače postupati. Evo u čemu postoje naše tužbe.

Barka se, na primjer odtlene od Rieke, pak prije nego dospije u domaću luku mora se 3—4 puta podvrći pretraživanju. Pri tom se dakako postupa s ljudi nesmiljeno a roba se amo i tamo prometava kao da je bez gospodara. — Sad molim Vas, dragi čitatelji, nemre li se to priečiti trgovinu? nije li to zlorabiti strpljivost i mukotrpnost siromašnog naroda? Ma da je čovjek od drva, morala bi mu ako i za časak krv uzavrieti.

Šta nebi bilo dosta, da se na moru samo jedan put barke i brodovi pretražuju? Pa čemu to ponovno pretraživanje? Pa na moru nemože biti ni govora o krijumčarenju. Svakako bilo bi najbolje, da se digne „porto franco" na Rieci ili odstrani financu na moru. — Svakim danom dogadjaju se u tom pogledu takove stvari, koje bi mogle uroditi žalostnimi posliedicami.

Med ona mjesta, koja su od finance prostrogo nadzirana, spada poglavito i Malinska — ta glavna luka krčkog prometa i trgovine. Naša financijalna oblast otogočuje nam ovdje možda i nehoće trgovinu i obrt. Evo nekoliko primjera kako nekoja gospoda prostrogo postupaju: Nedavno pretražujuć jedan trabakul, nadjošo jednu malu bakrenu posudicu pa htjedoše prisiliti gospodara, da plati globu, zahtievajuć 50 for. pak su popustili na 50 novčića. Drugomu opet nadjošo i uzeše nekoliko plitičah (tanjura), što no su rabile za mornare, pa nakon dugog stozanja ponesoše mu ih natrag.

Prije kojih 20 dana usidrio se ovdje rad novremena jedan brik blago uspomene vlitosa K. Kosuliča. Pošto bijahu sve pretražili, nadjoše jednu malu škatuljicu graška u konservi i pol kilograma kave više nego je bilo napisano na manifestu. Toga radi morade kapetan platiti 95 nov. globe, pri čem dobije namiru, na kojoj stajaše napisano: „per tentato contrabbando" ua klauzulu, gdje se „čovjek, primajuć namiru, odriče „nolens volens" svakog daljnjeg utoka. — Dakle g. kapetan Angelino Kiselić usidrio se na Malinskoj, da može istrliti ono 1/2 kilograma kave i škatuljicu graška! — Silnih prostrogostih dogadja se ovdje često, tako, da su se mnogi brodari zavjetovali, da neće nikad više na Malinsku.

Zaključujemo s primjetbom, da su ovdje brodari i stanovnici vrlo ogorčeni, jer se zbilja ovako živjeti neda.

Non quis, sed quid!

Pogled po svietu.

Trst, dne 4. aprila.

Austro-Ugarska: U Galiciji se živo nastoji, da se kroz meetinge, koji će se ovaj mjesec u više mjestah obdržavati, osujeti prihvat vladine osnove o porezu na rakiju, jer da bi ista bila na uštrb velikomu posjedu.

Hrvatski sabor uzeti će u razpravu najprije zakonsku osnovu o kaznenom postupku, a da se ista za razpravu pripravi, sazvao je ban enketu, koja pod njegovim predsjedanjem tu osnovu razpravlja.

Srbija: Za predsjednika srbske skupščine u Beogradu, imenovao je kralj Milan Ristu Popovića, a za podpredsjednika Paju Vukovića. Kada je to imenovanje bilo skupščini priobćeno, pročitao je ministar-predsjednik kraljevski ukaz, kojim ga kralj ovlašćuje, da u njegovo ime skupščinu otvori.

»Länderbanka« pokušala je novom ponudom pridobiti si nanovo povjerenje srbske vlade, ali ju je vlada odlučno odbila sasvim tim, da ju je zagovarao austrijski poslanik. I to je mala nauka onim, koji misle, da u Srbiji posjeduju neograničen upliv, te da se bez njihove privole niti slamka maknuti nemože.

Crnagora: Knez Crnegore pisao je pismo petrogradskomu slavenskomu dobrotvornomu društvu, zahvaljujuć se na počasti, koju mu je društvo izkazalo imenovav ga svojim počastnim članom. Petrogradsko-moskovske novine priobćile to pismo u cielosti.

Rumunjska: Poslije krvavih prizorah, odigranih pred komorom i kraljevskom palačom u Bukaroštu, moralo je ministarstvo Bratianovo po nalogu kraljevu a zahtjevu naroda — odstupiti. Taj odstup žale službeni krugovi, a osobito oni, koji u tom nasiru odaločenje Rumunjske od alijanco mira; najpače žale to u Budimpešti, jer su mislili, da će krez Bratiana uplivati u Rumunjskoj. Zatvoreni zastupnici ispušteni su na slobodu, kojom prilikom jih je pučanstvo oduševljeno pozdravilo.

Francezka: Prije uzkrsa palo je ministarstvo Tirard, a po uskrsu osnovalo se novo pod predsjedničtvom Floquota, bivšega predsjednika komore. Ministarstvo Tirard zakopalo se zbog postupka proti generalu Boulangeru, akoprem se našno uzrok padu u reviziji ustava. Promjena ministarstva očekivala se od časa, kada se je Floquet sprijatelio sa ruskim veleposlanikom, a zgoda promjeni pružila se umirovljenjem Boulangera. Floquetovo ministarstvo zadovoljiti će i Rusiju, koja se uvjek drži reservirano radi čestoga mienjanja ministarstva, jer se čini, da će ovo ministarstvo biti stalnije, budući je sastavljeno iz svih republikanskih stranakah. Predsjednik republike Carnot ovlastio je Floquota, da po uvidjavnosti sastavi kabinet i da unj pozove osobe njegova povjerenja.

Do sada se znade za ovu listu: Floquet (predsjedničtvo i unutarnji poslovi), Frayeinet (rat), Goblet (pravosudje), Berthelot (nastava), senator Boulanger (financije), Flourens (vanjski poslovi), Poytral (javne radnje), Kranz (pomorstvo), Lockroy (trgovina), Witte (poljodjelstvo).

Italija: Poslovi talijanski u Africi slabo napreduju; boje se navaliti na Abisince, jer su preslabi, pa bi morali proći gore, nego kod Dogale; čekanje pako skopčano je sa poteškoćami i troškovi, jer vojska jede. Pred nekoliko dana razglasilo se, da Njeguš sam želi sporazumak i da se je za to obratio na kralja Umberta, ali kako se čini, to je bila samo nečija «vruća želja», jer se od nikud što takova nepotvrdjuje.

S druge pako strane boca Njemačka svoju saveznicu proti Francezkoj, ter se danomice opazuju oprieke izmedju obih romanskih državah, koje bi se još mogle na tudju korist počupati, neobazirući se nimalo na velike usluge, koje je u vrieme svojega ujedinjenja Italija dobila od Francezke.

Franina i Jurina.

Fr. Bi reć, da ni bilo bala ovo leto va onoj veloj kući na Voloskem.

Jur. Za reć pravo, ja neznam, jer se va to nepadam.

Fr. Nepadam ni ja puno, nego bi reć; da još lanjska pavučina visi po onoj zalinah, ter mislim, da ako bi bil tanac, da bi ju bili izmeli i oklatili.

Jur. I one lanjske smetini po skalineh skidali.

Fr. Tako bi sila zet metlu i . . .

Jur. Ma pravo očtru pak šuljat no samo pred vrati, nego i nutro prez milosrdja.

Fr. A na! kad ni samo lazno k' tomu poć.

Različite viesti.

Zahvalnice biskupa Strossmayera. Njeg. preuzvišenost vladika Strossmayer priposlao je urodniku našega lista mladeća dva vrlo laskava zahvalna pisma na čestitke, koja su mu naša urodničtva, nekoja društva i pojedinci iz Trsta i Istre prigodom njegova potdesetgodišnjice misničtva odaslali:

Velečastni gospodine!

Liepa Vam hvala na onako krasnoj čestitci, koju mi o zlatnoj mojoj misi priposlati izvoljesto. Bog Vas dragi blagoslovio i u plemenitom Vašem nastojanju oko osvješčivanja siromašnoga istarskoga Hrvata podpomagao! Vaše i „Naše Sloge" zasluge su po našu stvar doista od velike vriednosti. Bog Vam to naplatio!

Veseli me, da se Hrvati sa braćom Slovencima tako liepo paze u Trstu. Tako bi trebalo, da bude širom Hrvatske i Slovenije, jer nejma dvojbe, da su nam braća Slovenci najbliži i da se od srdca raduju svakomu našemu napretku. A u ostalom budućnost Slovenaca biti će vezana o budućnost Hrvata, isto kao što i naša budućnost o budućnost Slovenaca.

Preporučujem se i nadalje Vašoj ljubavi i Vašoj molitvi. Sa bratskom ljubavi

U Djakovu, 28. marča 1888.

Strossmayer s. r.

* * *

Prigodom zlatne moje mise primio sam mnogobrojnih i veleardačnih dokazah ljubavi i štovanja od dragih mojih istarskih i krčkih Hrvata, ter braće Slovenaca; pa svjem im se ja nedospjevam svakomu posebice zahvaliti, to im se ovo putem „Naše Sloge" ponajsrdačnije zahvaljujem. Imenito se zahvaljujem sjedinjenoj braći Slovencem i Hrvatom grada Trsta; zastupnikom na poredkom saboru gg.: Dru. Volariću, dru. Laginji, Zamlići i Spinčića; slavnim zastupnikom obćine Promontore i Pulja; slavnoj čitaonici vrbničkoj; slavnoj čitaonici borsečkoj; slavnoj čitaonici a Gračišću; dragoj braći Hrvatom srednjo Istre; junačkim krčkim Hrvatom; nadobudnim Hrvatom Dobrilinog sjemeništa u Trstu; čestitomu župniku i njegovomu puku u Lanišću; milosrdnicam sv. Križa na Lošinju; hrvatskim tipografom u Trstu i inim mojim prijateljem. — Bog dragi blagoslovio i svakim dobrom obilno nadario krasni i boz kraja radini puk istarski: siromašnu ali svedjer dragu braću našu Slovence i Hrvate! Dao Bog uglediali se u ljubav i slogu tršćanskih Hrvatah i Slovenaca ovi Hrvati i Slovenci, jer laglje je čuvati svoje, ako smo složni i jedni, nego razcjepkani i nesložni.

Želeći dragoj našoj Istri svako dobro i svaki napredak pozdravljajući svu dragu braću i prijatelje, ostajem sa starom ljubavju

U Djakovu, 26. ožujka 1888.

Strossmayer s. r.

Dr. Valentin Zarnik, odvjetnik i bivši zemaljski zastupnik, preminuo je na veliki petak u Ljubljani. Pokojni Zarnik bijaše jedan od prvakah naše braće Slovenaca, koji je u saboru, skupščinah i člancih živo branio prava i svetinje svoga

---

iznašašća pojavila, ljudsko se je znanje uzvinulo do orijaške visine — sve to proživih u snu. Sve to vočma i vočma pridrašo duh ljudskog roda, tim smjelije i odvažnije, čim bijaše veća borba o blak. Već bje svaka gruda zemlje zaposjednuta i nemogoše silno umnoženi broj svojih stanovnika izhraniti. Sunčana snaga, zažarivši se na nebu poput crvene lopte, stade lagano ali postojano malaksati, a svietlo i toplinu od stoljeća do stoljeća uzkraćivati. Zemaljska vegetacija bivaše redjom, najvećim dielom godine vladao je žestok vjetar, strahovito opidemičko bolesti decimirahu ljudstvo, kojo se je sve to više u blizini zemaljskog pojasa sticalo i u daljini od istoga polagano posvema izumiralo. Ljudski je rod krvario, ali novi dan neosvanu novom srećom. Ja preostadoh sám. Na snieženom vrhuncu nagrbljene zemaljsko kruglje sjedjah šutoć i tugujuć, to čitah iz veliko knjige, koja je predamnom ležala. To bijaše silna knjiga ljudskoga života. U njoj bijahu zabilježena sva čovječja djela, gdje god se on nalazio, svi njegovi bojovi, patnje i osvajanja, njegova iznašašća i podhvati, istraživanja i stečevine na znanstvenom polju. Čovječanstvo je svoju kulturnu misiju ovršilo — ja mu bijah baštinikom, a ona knjiga opombom, koju izčitah do posliednje stranice. Okrenuh i taj list — nu na njem nebijaše ništa napisano, izim jednog velikog upitnika, koji se je kočio pred mojim upropašćenim okom. Tad ja u divljoj molitvi pružih ruke proma nebu i izkliknuh: za čim mi čoznemo, kad nismo za uviek? Za čim tužimo, zar nam je smrt kao jedina ciel desudjena? Kakve koristi ljudskoj baštini boz Stvoritoljа? U biesnilu spopadoh knjigu života čitavog ljudskog pokolenja, popeh se na najviši rt vrhunca i uzdrmav ga i stropoštah se s njim u ponor.

Nu ja se nerazmrskah već blago ostadoh lebditi u vazduhu a da nisam usliedtožo ni pao na zemlju. Začuh i neki glas, koji se je glasno iz visine orio: „Čovjek je vječan, vječan poput tvari — on nemože umrieti! —

„Čovjek nemože umrieti" — šaptao bolestnik iznovice a sapo mu jur nestajalo. Opet se zagleda — ali oko mu se više nesjaji, ono je na pola postaklilo.

„Vidiš li", opet će starac . . . . „ja nemogu umrieti, . . ! ja . . . . ja ti već to naglasih . . . da ja nebi mogao preći k momu Stvorcu. Čuješ li . . čuješ li glas . . . . koji . . . . opet odmiova . . . da je čovjek vječan . . . . vječan!"

Obnemogav klonu na dušeko — — a liečnik primaknuv uho na grudi bolestnika, uzo prisluškivati njegovo hropotno disanje. Još nekoliko časova i — neima ga više. Mladi liečnik pade tik kreveta na koljena i težkom boli skrhan, spusti glavu medju ruke i stade gorko naricati.

Provoo Hadrijan M. Bademić.

naroda. Napisao je također više zabavno-poučnih članaka, pripovjedaka, podlistaka itd., no odlikovao se osobito kao izvrstan govornik.

Slovenski časopisi slave u pokojniku čelik-značajnika, uzor-rodoljuba i poštenjaka, pa kao što oni žale i tuguju za tolk odličnim mužem, kličemo mu i mi iskreno: Vječna Ti uspomena među zahvalnim narodom i pokoj blagoj Ti duši!

Bratovštčina hrvatskih ljudi u Istri. Dne 3. t. m. sastao se odbor naše „Bratovštčine“ u Kastvu, da podieli godišnju podporu molitelјem, koji su ju zaslužili i u koliko se je moglo uvažiti najvaljanije molbenice. U svemu molilo je 76 djakah, i to sveučilištnih, gimnazijalnih, pripravničarah itd.

Odbor je uvažio u svemu 38 molbenicah, podieliv svim ukupno 620 for. U budućem broju donieti ćemo obširnije viešće o toj važnoj odborovoj sjednici.

Gradilšče koncem marča 1888. Slavno Uredničtvo! Kadgod su ljuti dušmani prietili naš narod, da ga unište i sa lica zemlje izbrišu, nikli su iz njega vrli junaci — junaci srdcem i umom, koji su ga branili. I danas, kad su taj narod zapali mnogi neprijatelji čudnim orušjem: utvrdiellivim presirom, nedostojnimi ocrnjivanji i osvadami — dao mu je Bog biskupa Strossmayera, muža velikog duha, uzvišenog značaja, obsežnog znanja, odlučne, plemenite i velikodušne ćudi, da ga tješi, da ga od laži brani i da mu ime proslavljuje. Toga muža ciene i štuju najplemenitiji i najumniji inostrani narodi, a kako ga njegov narod ljubi, pokazao mu je prošlih danah prigodom njegove zlatne mise.

Tom prigodom poslala mu je i naša čitaonica kroz svoga zaslužnoga predsjednika sliedeću smjernu čestitku, koju Vam u prepisu šaljemo, moleći Vas lepo, da ju u cienjenoj „Našoj Slogi“ objelodaniti izvolite:

„Preuzvišenomu gospodinu Josipu Juriju Strossmayeru, biskupu, Djakovo.

Preuzvišenosti Vašoj — uzoru, ponosu, diki svoga roda našega, prigodom slavnoga imendana i zlatno sv. mise, najdubljі pokloni, najsrdačnіji pozdravi!

Svevišnji udielio Vam zdravlja još na mnoga ljeta, da se naradujete dobromu plodu prava, djelotvorne ljubavi Vaše, koja je milošću Njegovom počinila i počinit će čudovitih stvarih, kojim se neće satrti trag dok bude svieta i vieka!

Za čitaoničare u Gradišću — Istra.
Župnik Ivan Gabrielić, predsjednik.

Proročanstvo o vremenu za mjesec april. „Mathieu de la Drôme“ prorieče za tekući mjesec sliedeće promjene vremena: od 1. do 3. nestalno vrieme; vladati će slab vjetar na obalah oceana; suh vjetar u lyonskom zaljevu; nemiran vjetar u genovskom zaljevu.

Liepo vrieme u istočnoj Francezkoj u zadnjoj četvrti mjeseca, koja traje od 8. do 11. t. m.

Studeno u pokrajinah okolo sjevernoga mora, u morskom rukavu i na oceanu.

Kiša u srednjoj Francezkoj, vjetar u imenovanom meru.

Srednozemno, jadransko i grčko more mirno.

Liepo vrieme u mlaju, koji će nastati 11. t. m. u 9 satih 17. minut a trajati će do 19.

Mrzlo u brdovitih pokrajinah Francezke; toplo u južnih pokrajinah; suho u Provenci. Studeno o prvom četvrtu 19. do 26. t. m. osobito u srednjoj Francezkoj. Nestalno vrieme na oceanskih obalah. More mirno.

Liepo vrieme i jasno o mladom mjesecu od 26. aprila do 2. maja. Vočke biti će u pogibelji radi noćne studeni. Studena jutra u srednjoj Europi, Švicarskoj i južnoj Italiji. U obće liepo vrieme od 1. do 19. t. m. Česta mrzlina osobito u Primorju od 10.—30. Bilje će malo napredovati. Liepo vrieme u svih pokrajinah okolo srednozemnog mora.

Veselica sežanska čitaonica. Odbor toga narodnoga družtva poslao nam je sliedeći poziv na zabavu: Vabilo na veselico katero priredi sežanska čitalnica na bolo nedeljo dne 8. aprila 1888. v dvorani hotela „Tri krone“. Razpored: 1. H. Volarič: „Za dom“, zbor. 2. Deklamacija. 3. „Na straži“, zbor z bariton solo. 4. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“, zbor. 5. „Zamujeni vlak“, veseloigra v petih dejanjih. 6. Ples. Svira češki kvintet. Ustopnina 60 nvč. za osebo. Začetek točno ob 7½ zvečer.

Kastav. (Skupščina „Gospodarske zadruge“). Dne 25. marča u 3 sata po podne bila je redovita godišnja skupščina „Gospodarske zadruge u Kastvu“ u prostorijah „Narodnoga doma“.

Sakupilo se je nešto preko 20 članovah, broj koj bi morao iznositi barem 10 puta toliko.

Predsjednik g. dr. Laginja otvorio je skupščinu primjernim govorom, razlěživši u kratko, za kojom svrhom družtvo ide i koje su zapreke, da se nije dosad napredovalo, koliko bi bilo željeti.

U kratko je rekao, da današnji dan vidimo udruživanja u svih onih poslovih, gdje jedna glava i jedne ruke ne smažu svega. Tako i za obćeniti napredak kmetskoga stališa treba udruživanja, i kada budu posjedniei zemlje pravo razumjeli svoju korist, njih će više biti u družtvu, nego li do sada. Zadruga je prošlo godine učinila koliko su joj dopuščale novčane sile; među bolje svoje poslove može ubrojiti svakako **ogled govedah**, držan u Kastvu na 27. aprila 1887. na obće zadovoljstvo. Tom prilikom da se je pokazalo, da je domaća vrst kakova je sada posve sposobna za oplemenjenje, samo da bi trebalo plemenitijih junacah, i osobite pažnje na doma odgojene, koji se navadno prenagio potaru. Neke pokuse učinilo se je i sa **livadnimi travami**, nego uspjeh će se vidjeti jedva ove godine.

Predsjednik spominje nadalje, kako treba i od manjih stvarih gledati na korist, osobito obzirom na napredak Rieke i Opatije, da bi bilo u korisli puka baviti se povrtljem (zeleninom). Morda nebi škodilo ni to, kada bi se naši posjednici uglavili, da neubirpaju različitom listinom zemlju, gdje loza raste, jer mnogi pored da ispija prekoredno hranu, koja bi bila traju potrebna itd.

Doljom dobom ljeta želi, da bude i o tih stvarih razgovora.

Društveni blagajnik, g. Vjekoslav Jelušić, izvjestio je o novčanom stanju družtva u prošloj godini:

Primilo se je svega . . . for. 301.24
Potrošilo se je . . . . . „ 274.30
Ostalo je . . for. 26.94

A valja ubrojiti u imotak družtva još okolo for. 50, koje imaju platit članovi.

Gledo proračuna za god. 1888, odredjeno je, da odbor može trošiti polag onoga od god. 1887., samo glavni lanjski potrošak od **ogleda govedah** neka se ovo godino potroši na pomoć onim, koji su voljni i vredni držati dobre vrsti junca za raspleć; i zato neka se raspiše natječaj i po mogućnosti neka se pomogne dobava takovih junacah na različitih krajevih. Tako je odlučeno po predlogu člana gosp. Ivana Vlaha iz Jušlć.

Polag rasporeda bila je dalnja točka: izbor odbora za godine 1888., 1889. i 1890.

Izabrani su jednoglasno gospoda: Dukić Antun iz Kastva, Stefan Josip iz Blatića, Kundić Mate iz Francića, Spinčić Kuzma iz Spinčića, Laginja Antun iz Klana 121, Jelušić Vjekoslav iz Kastva, Kinkela Vjekoslav iz Rukavca, Lučić-Denaj Mate iz Marčelji, Ilianuda Antun iz Voprinca i dr. M. Laginja.

Po predlogu g. Ivana Vlaha naručeno je odboru zadruge, da se kod obćine i drugdje zauzme za jedan kus puta od cesarske ceste prama Lužini (u Kastavšćini), za koji da bi mnogi posjednici štogodar doprinesli od svoje strane.

Prisutni članovi poravnali su svoj dug prema družtvu, a tako bi morali učiniti i oni, koji su pristupili, pak su zaostali s isplatom; jer samo tako se može učiniti štogod na obćenitu korist, ako svaki doprinese svoje zrno.

Gosp. tajnik Mato Kundić razložio je istinitimi primjeri, kako se i malo stvari današnji dan mogu dobro unovčiti: na priliku zelenina, za koju notreba velikoga posjeda, a koja se već na Voloskom i u Opatiji mnogo dobro plaća. I tako je na zadovoljstvo svih govorio i o drugom napredku, osobito pako preporučio pučkim učiteljem, da se zauzmu za napredak u gospodarstvu.

Skupščina se svršila u najboljem redu i članovi razišli se želeć domala još sastati se na ugodne razgovore.

„Vienac“ broj 13. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Slovenci biskupu Strossmayeru“, spjevao S. Gregorčić. „U registraturi“, pripoviest. „Prolotarci“, slike iz slavonskoga života, napisao J. Kozarac. „Junak“, crtica Aleksandra Dumasa. „Ilijas“, crtica N. L. Tolstoja; proveo Ivan Lukić. „Madjarska akademijske znanosti“, napisao R. „Neriečena zagonetka“; kulturno-historična crta iz našega vieka, napisao Franjo Ciraki. Listak. Slike: „Stolna crkva u Trogiru“ i „Invalid priča svoje doživljaje“. — „Vienac“ izlazi svake subote. — Cieni mu je na četvrt godine 1 for. 75 nč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Neuku nauka.

Pero iz stakla. Samo iz bojazni, da je staklo kao pero odveć krhko, nijo mogao prodrieti prije deset godinah u Parizu učinjeni izum staklenih perah. Nedavno izumio je neki industrijalac u Bonnu novu vrst staklenog pera, koje je spojeno sa držalom, sredstvom metalne ljuske. Pero ima osam zavojitih (spiral) urezakah, koji se crnilom puno, a naberu mastila toliko, da se pol arka papira ispisat može, a da se pero više od jedan put nenamoči. Prednosti toga pera sastoje u tomu, što mnogo mastila drži, što je tako gladko, da bez napreke piše po svakom papiru, nu imade tu slabu stranu, da sutonice pravit nemože.

* * *

Sliku strašne štete, što ju može načiniti filokser a pokazuje nam vjest francezkoga lista „Economiste francais“, koji računa štetu, što ju je Francezka od filoksere do sada pretrpila na okruglo 10.000 miljuna franaka, dakle dvostruko toliko je Francezka g. 1871. Njemačkoj platila ratne odštete. Ovomu gubitku pridružuje isti list obću trgovačku i gospodarsku krizu, koja se od nekoliko godina ljuto osjeća, kao i smanjenje žeiljezničkog prihoda. Nasnađena svota resultira iz sljedećeg računa: Posvema uništeno je filokserom jedan milijun hektara vinograda; dielomice nastradalo je 604.411 ha. kojih se šteta računa jednaka 200.000 ha. posvema uništenih vinograda. Hektar računan po 6000 franaka, čini 7200 milijuna franaka štete. Ostalih 2800 milijuna franaka izgubi manjak priroda, koji se približno dade izračunati po uvozu slabijih vinah i suhog grožđa (rosinā), koji se u 18 godina od 1875. do 1887. u Francezku uvoženi. — Žalostno!

* * *

Sol u marvogojstvu. Premda i najprostiji pospodar znade od kolike je koristi i kako prija blagu zadinjanje hrane sa soli, ipak malo koji, da posvećuje tomu veliko pomnje, te da redovito danomice soli hranu.

Sol prija svim domaćim životinjam, a osobito govedom i ovcam. Dajo im tek, podupire probav, te osladjuje hranu, koju neosoljenu nebi blago ni okusilo.

Naprodni gospodari nepostupaju jednako pri podavanju soli. Neki osole krmu, drugi drže u stajl velikih komadah kamenite soli, da ju blago liže, a neki opet, kako n. pr. švajcarski gospodari, svakoga jutra prije nego li podadu blagu krmu, motnu mu u usta 25 do 35 grama soli.

Ako je hrana osoljena, onda ju blago baš rado i lakomo jede, jer sol popravlja tek hrane i podupire izlučivanje probavnih sokova. Sječke od repe, krumpira, pa drugo odpadke blago rado jede, ali ih dobro probavlja samo ako se pred krmenjem pospu sa soli.

Nego nesmije se svakoj glavi davati na dan jednaka količina soli.

Starijim životinjam dajo se više soli nego mladim; muškim više nego ženskim; dobro ugojenim više nego mršavim; onim, koji se krme težko probavljivom krmom više nego onim, koji se hrane lako probavljivom hranom.

Nesmije se pretjerivati sa soli; radje je davati blagu nešto manje soli nego jako puno, jer preslanu krmu opet nevolo.

Kako je poznato, za blago priredjuje država osobitu vrst soli, i prodaje je marvogojcem uz prilično cienu. Prokušani i vješti marvogojci, podavaju to soli pojedinoj vrsti blaga, koliko sliedi:

1. Kravi muzari 40 grama na dan
2. Konja 8 do 16 „ „ „
3. Volu 18 do 32 „ „ „
4. Ovci 1½ do 3½ „ „ „
5. Magarcu 20 „ „ „
6. Kobili, mazgi, 20 „ „ „
7. Krmači (prasici) 6 „ „ „

G. P.

Lutrijski brojevi

dne 31. marča.

Beč	18	27	29	7	56
Gradac	25	36	69	64	38
Temešvar	49	9	74	34	73
Innsbruck	73	2	13	85	78

dne 4. aprila.

Brno	85	70	19	74	24

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se i rodaju na dobolo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	134.—	136.—
Rio blasr jako fina	„	100.—	102.—
Java „ „ „	„	101.—	103.—
Santos fina „ „	„	84.—	86.—
„ srednja	„	81.—	83.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorico	„	102.—	104.—
San Jago de Cuba	„	128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„	118.—	122.—
Java Malang, kolona	„	87.—	88.—
Campinas	„	92.—	94.—
Rio oprana	„	98.—	102.—
„ fina	„	85.—	87.—
„ srednja	„	80.—	82.—
Cassia-lignea v zabojih	„	30.—	31.—
Macisov cvet	„	480.—	450.—
Ingber Bongal	„	21.—	23.—
Peper Singapore	„	95.—	96.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	86.—	87.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.50	7.75
„ v zabojih	„	8.75	9.—
Olje bombažno amerik.	„	93.—	—.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„	41.—	42.—
dalmat. s certifikat.	„	44.—	45.—
namizno M.S.A.j.f. gar.	„	60.—	62.—
Aix Viergo	„	69.—	71.—
„ fino	„	67.—	68.—
Koščić puljski	„	5.50	5.75
dalmat. s cert.	„	7.—	7.25
Smokve puljske v sodih	„	—.—	—.—
„ v vencih	„	19.—	19.50
Limoni Messina	zaboj	3.50	4.50
Pomeranče sicilijanske	„	4.—	5.—
Mandeli Bari I.a	100 K.	72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Riž italij. najfinaji	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	14.25	—.—
„ I.a	„	13.50	—.—
„ II a	„	11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti	„	33.—	35.—
Suhe grožđe (opasa)	„	25.—	26.—
Cibeba	„	16.—	17.—
Bianki Yarmouth I.a	sud	13.—	13.—
Polenovke srednje velikosti	„	30.—	37.—
„ veliko	„	93.—	94.—
Sladkor centrifug. v vrečah	„	—.—	—.—
s certifik.	100 K.	33.—	33.25
Fižol Coka	„	14.—	14.25
Mandoloni	„	13.—	13.25
svetlorudeči	„	12.25	12.50
tamnorudeči	„	11.50	11.75
bohinjski	„	13.50	13.85
kanarčok	„	10.25	10.50
beli, veliki	„	—.—	—.—
solenі, dolgi	„	11.25	11.50
„ okrogli	„	10.75	11.—
mošnji, štajerski	„	9.75	10.—
Masle	„	90.—	90.—
Seno konjsko	„	3.21	3.75
volovsko	„	3.93	4.64
Slama	„	2.84	3.57
Les, trami kub. š.	„	.28	—.34
Oglje	„	2.70	2.80

Javna zahvala.

Podpisana crkvena uprava zahvaljuje se ovim kljesaru gosp. Franu Forlanu iz Forlanije kod Kastva, što je točno i upravo krasno po nacrtu i na obće zadovoljstvo svoga ovdešnjega puka dogotovio najvećma iz istarskoga mramora dva altara za našu crkvu. Budi ovim ujedno što toplije preporučen g. Forlan svim onim, koji slično radnje trebaju.

Za upravu crkve sv. Luke
Rukavac dne 1. aprila 1888.
Ante Puž, kapelan.

Svaki dan dolaze pisma, kao ovo, što ga javljamo ovuda u izvadku, te potvrdjuju ljekovitu moć od dra. Liebolta elixira za živce. Tako piše i gosp. A. Cesocus u Verdnu, „Hanovrus“: „Molim Vas, da mi izvolite priposlati veliku staklenicu elixira za živce; mogu Vas obavjestiti, da mi je mala staklenica, koju sam već upotrebio, mnogo pomogla te se nadam da će nakon uporabe ove velike staklenice sasma ozdraviti.“ —

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krst za sidrom) uz cienu: pol staklenica 2 for. ciela for. 3.50, dvostruka pako for. 5.50 u svih lekarnah, te u centrali lekarnika dr. Beckera i Comp. Hannoveru, nadalje kod B. Seravala i Prendinija u Trstu.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rana, zapala usiljub itd. mogu se, u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što ih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vesma pomažu učiteljem, proporjudnikom itd. Probdjelnih kašljeva noćih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nosijo kao za ćudo uzimanje ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da hude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zatvorena sa naputkom,

Prodaje se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah svieta. 52—1

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča veločastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč: —12—5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bodo radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto.

☞ Staro orodje naj se pošilja v popravljanje nefrankirano.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uložki

3 % god. kamatah na 6-dnevnim odka om
3½ „ „ „ 30 „ „
Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.
Mjenice
na Beč, Prag, Pešt i Brno proste troškovah.
Kupuje i prodaje
vriednosti, devize i coupone uz ½% popustbe
Predujmljuje
na varante, zaloge i polne tereta u gotovom
Kamate po pogodbi.
Na vriednosti po pogodbi.
Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.
Popust po pogodbi.

Providjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

svojim se ozdravlja ova živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito jako nastale usled mladostnih griehah. Ozdravlja slabost, bljutak, slo- i glavobol, migrenu, jako kuckanje srca, bolesti želudčane, ter prazi-želju probavu itd. Elixir za živce, sastavljen iz svjetsko znanih bilijkah, priznana od svih auktoritetah medicinskih — prah; jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz okružara, koji je pridodan svakoj staklenki. Cieva male staklenke f. 2 — velika 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovom III. pouzedom. — U svih ljekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, Max Fasla, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. S. ravale All'Amazone Trionfante, Suravallo, P. Cavana i Prandini. Na Rieci A. Mixsan 20—21

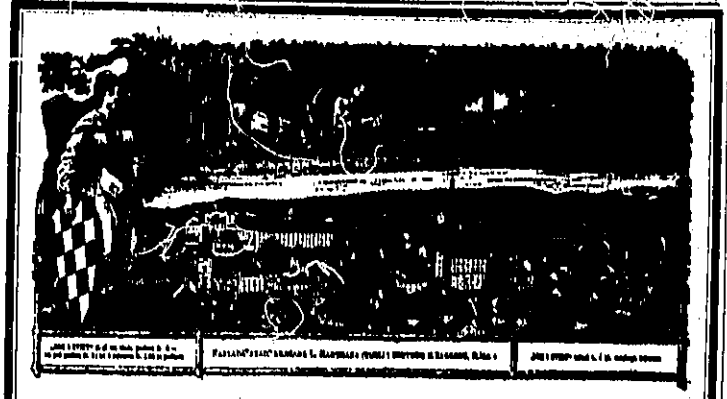

Sadržaj sedmoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, lavorna pripovjest Pardo Bocića. Udova Lenroge, napisao E. Gaborian, preveo Gudmil Vlahović. Zašto? Izvorna pripovidka, napisala Milka Pognišćeva. — Amanet, istinit događaj iz primorskog života. — Odje je ljubav, tamo je i Bog, napisao grof Lav. Tolstoj preveo Kušlavić. Čudnovata parnica, Spuževo, napisao dr. I. Ö. Otac Spiro Tomić, napisao Juraj Carić. Nikola Karlović Glora. Gradska vieđnica u Antwerpenu. Bismark Schönhausen. Sala i satira. Kraljevska palača u Madridu. Nova vrst šoljamicah u Americi. Najnoviji pokusi sa srakoplovi. Stjepan Sorić. Naša kuća i stan

SLIKE: Otac Spiro Tomić. Nikola Karlović Glora. Gradska vieđnica u Antwerpenu. Knez Otto Bismark. Kraljevska palača u Madridu. Nadzemna šoljamica. Munjeval srakoplov. Stjepan Sorić. Spuževo. Četiri slike za šalu. Moda.

LISTAK: Osobne vlasti. Kronika. Književnost i umjetnost. Kazalište i glazba. Umrli i nasrće. Narodopisne vlasti. Zdravstvo. Vojničke vlasti. Poljodjelstvo i kuća. Trgovina i promet. Šah, robusi, igre i t. d. Moda i šport.

Ovim brojem stupa „Dom i Svietˮ u drugo četvrtgodište. — Ovaj broj razposlali smo samo na onu gg., koja su do sada svoju predplatu dostavili. Stoga molimo, da ostali za vremena svoju predplatu obnove.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

DAS WAARENHAUS „ZUR MONARCHIE"

WIEN, III. Hintere Zollamtsstrasse 9 A/i

razpošilja sa pouzećem:

Košulje za gospodu vlastiti proizvod iz vesma finoga šifona, sa francezkim ukrasom. I. f. 1.50, II. f. 1.80, III. f. 1.10 svaki komad. Ducat 5% jeftinije.

Ženske košulje iz šifona sa šviceraskim vezom, 3 komada f. 2.40.

Dolnja krila iz finog šifona, vezana, 3 komada f. 3.30 iz cefira III ruga, fino tamburirana i ukrašena 3 kom. f. 2.40.

Ženske pregače iz kretona sa prugami, 6 komada f. 1.85; fino tamburirane 6 kom. f. 2.15.

Cachemir (kašmir) čista vuna, 1 metar širok svakovratnih bojah za cielo žensko odielo 10 metara f. 6.50.

Čarape za gospodu bielo ili bojadisane vezane, 6 para f. 1.80.

Čarapa proti znoju iz svilenoga finila — 10 parah f. 1.50.

Normalne košulje i gaće sistem Jäger — 1 košulja i 1 gaće, f. 2.—.

Rubci sa bojadisanim rubom, 1 duzet za gospodu f. 1.20, za gospođe f. 1.—.

Ubrusi iz platnenoga damasta jako fin proizvod, 60 cm. veliki, 6 kom f. 1.10.

Garnitura iz ripsa sastojeća iz 2 pokrivala za krevet i 1 stolnjaka sa svilenatimi šipkami f. 2.40.

Garnitura iz jute 10 do 12 metara duga — ostanak f. 3.50

Samo f. 2.90 sukno za gospodsko odjelo, modernih uzorakah — 3.10 m. dugo, za kompletno odjelo — jako fino; I. f. 6.50, II. f. 5.75.

Sukno za površni kaput jako fine vrsti — za podpuni površni kaput f. 5.75

Šifon jako dobre vrsti za muške i ženske košulje — 90 cm. širok, 1 komad 30 bečkih lakata I. f. 5.50, II. f. 5

Šternbeške plahte za krevet 1 lakat široke, prugaste i raznobojne, za prati, 1 komad 30 beč. lakata f. 6.—.

Čarape za gospodje vezane bielo i bojadisane — 6 parah f. 1.50 iz svilenoga finila 6 para f. 1.20.

Oxford jako dobre vrsti, 1 komad, 30 lakata f. 4.50.

Domaće platno za pranje, dobre kakvode 80 metara f. 4.50.

Plahte nosadite, 2.25 m. dugo, 1 i pol m. široke i zarubljene. iz najb. platna, 2 kom. f. 3.—

Zastori iz jute sa draperijami i šipkami, elegantni, I. f. 3.50, II. f. 2.30 svaki komad.

Ostanci pregrnjača iz jute 10 do 12 metara dugi — ostanak f. 3.50.

Stolnjaci iz ripsa ¾ veliki, jako fini proizvod — 3 komada f. 3.10.

Stolnjaci iz Creppa crveni i modri sa šipkami — jako fini, 3 k. f. 4.35.

Kompletni izbor uzoraka badava i franko

Tiskarna Doleno v Trstu

izdelkuje vsakovrstna tipografična dela, kakor priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopnice, zaključne račune (bilance), pošiljatnice, cenike, pooblastila, pooblastnice, kazalske plane, naznanila, lavorazne listke, osmrtnice, ratno skrilnjice, etikete, knjige, brošure in šanike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

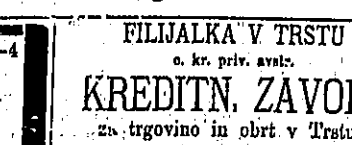

TRGOVSKA TVRDKA

20—30—4

Kar komu ne ugaja sprejme se brez prigovora franko nazaj.

Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši

Uzorci in cenik zastoj in franko.

pošilja proti povzetju:

Ostanek Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolg za kompletno obleko f. 5.	Ostanek blaga za vrhno suknjo sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno suknjo f. 3.50	Deset metrov Terno Velours sama volna 60 cm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. karirzega blaga za OBLEKE 60 cm. široko za celo obleko f. 2.50	Kos Rumburškoga OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 20 komolcev popolnoma f. 4.50	Kos zefira najbolji in najbolj moderna blaga za moške košulje in obl 20 komolcev f. 6.50
Ostanek PALMERSTON, 2.10 met dolg, za popolno zimsko sukno f. 5.50	Ostanek MANDARINA sama volna, 2.10 m dolg za celo zimsko sukno f. 3	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.		Kos domaćega PLATNA ¾ 20 komole. f. 4.50 ¾ 30 komole f. 5.50	En kos MUŠOLINE ¾ širok, 20 komolcev popolnoma, bolji ko platno f. 6.50
Ostanek štajerak. valjanega sukna 3.25 m. za celo lovsko suknjo f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70	Deset met. Valarijno flanelo ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za oblek ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.—	Košulje za gosp. klatavako blago, bele all barvane I. f. 1.80 II. f. 1.20	Košulje za GOSPE iz cbiffona, vezene 3 košulje f. 2.50
Deset do dvanaja met. ostankov Holandskih tapetov zelo trpežnih f. 2.50	Jedna garnitura RIPSA za dvo ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4.50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleke dvojne širokosti f. 4		Jedna garnitura Jute za dve ogrinjala za postelju in jeden mizni prt f. 3.50	Zaveza OD JUTE po turškem uzorcu popolna f. 2.50!
Kos Chiffona Nr. C 60 komolcev popolnoma f. 3.50 Nr. CC najbolje baže f. 6.50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga. 190 ctm. široka prav dobre baže f. 1.50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas ¾ širok, 30 komole. bila f. 4.80, platnen 30 komole, bila rudeč f. 6	Zimski OGRTAČ ¾ dolg f. 4.50	Dvojata ruta od VELURJA- ¾ dolga sama volna f. 3.50

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2½ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešt, Brno, Lvov, Roko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1/10 provizije.

Predujmi.

Na jamčevalistine pogodi po dogovoru. Zadnjim kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostne papirje 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd., — po pogodbi.

Trst, 2. marcija 1888. 38—51 8

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Doleno.

Broj 15. U Trstu 12. aprila 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlane se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 30 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošlu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se novcima ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 2 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Liechtensteinov predlog o vjerskoj školi.

II.

U posliednjem članku pod gornjim naslovom navedosmo glavnije razloge predlagatelja i onih, koji vojuju za vjersku školu, a danas navadjamo nepristrano protuzaloge, neupuštajuć se ni sada u potankosti ili podkriepu tih razlogah. Kažu ove protivnike predloga o vjerskoj školi neubrajamo židovsko-liberalnu štampu i njezine sliedbenike, jer su ti već u načelu proti svemu, što je inače svakomu kršćanu milo i sveto, već hoćemo, da istaknemo nazore jednog dielа učiteljstva, mnienje mnogih slavenskih i neslavenskih zastupnikah, te napokon sud jednog dielа konservativnog ili neodvisnog časopisja.

Češki listovi — osim mladočeskih — nisu protivni Liechtensteinovom predlogu, jer taj dajo veliku moć zemaljskim saborom u školskom pitanju, a oni, imajuć prevlast u zemaljskom saboru, urediti će narodnu obuku tako, da se zadovolji crkvi i njihovoj narodnosti.

Poljaci neprotivno se također u većini tomu predlogu, jer se taj na njihovu domovinu malo ili ništa neprotеže.

Za Dalmaciju vriede skoro isti razloci, koji i za Češku, jer je i tamo narodno zastupstvo gospodujuće, te će po tom samo odlučivati o vjerskom i narodnom uzgoju svoje djece. Isto bi se moglo kazati i za Kranjsku, a skoro i za Goričku, gdje je narodna volja odlučujuća u zemaljskih saborih, ili, gdje pojedina plemena rade složno i sporazumno u svakom pogledu. Posve inače imade se stvar u Koruškoj, Štajerskoj, u Trstu te Istri, gdje su Slaveni izručeni na milost i nemilost Niemcem, dotično Talijanom. U tih pokrajinah nailazi Liechtensteinov predlog i od strane Slavenah na odpor jer se neobazire na nastavni jezik u školi i jer se njim podaje narodnim protivnikom odviše veliku vlast nad Slaveni. Taj bi dakle odlučivala većina zemaljskog zastupstva, koja nezastupa svuda, kao n. pr. u Istri, većinu pučanstva, ne samo o vjerskom već i o narodnom uzgoju, kao što biva žalibože i danas.

Protivnici Liechtensteinova predlogu u rečenih pokrajinah ističu, da je također nova ili moderna škola uzgajala mladež u religijozno-moralnom pravcu; da je narodno učiteljstvo odgojeno i nadjeno timi uzvišenimi načeli, te da se nebi nikad toliko ponizilo, a da bi išlo u mladjahna srdca inspoviedače Isukrstove vjere, čestite rodoljube i državljane; sadašnju školu da nazivlju predlagači vjerske škole »bezvjerskom«, što da nipošto nevriedi za rečene pokrajine; »vjerska« škola, da bi u Štajerskoj i Koruškoj niomčila, a u Goričkoj, Trstu te Istri talijančila isto tako slavensku djecu kao što to čini »bezvjerska« škola, neuzme li se u školi obzir na materinski jezik djece, i bude li se saborskim većinam podalo još veću vlast, nego li ju imadoše dosada nad Slaveni; da se napriek bezvjerstvo u školi ondje, gdje bi se moglo možda vremenom uvući, neka se strogo pazi na vjerski uzgoj samog učiteljstva, a crkvi da se pusti slobodne ruke, da uzgaja mladež u moralno-religioznom smislu kako to ona za shodno i dobro pronadje; da se očuva uježnu mladež od grdnog odnarodjenja, neka se Liechtensteinov predlog tako popuni ili ispravi, da bude naukovni jezik u pučkoj školi jedino materinski jezik djece; onaj bo, koji otudjuje nevinu djecicu materinskomu mlieku i jeziku, nemože se iskreno i uspješno pobrinuti niti za njezin vjerski uzgoj. Gdje se ide za tim, da se djeci ulije u mladjahno srdce mržnju i prezir do materinskog jezika i do narodnih joj svetinjah, tuj se odgaja novaljanca, crkvi i državi pogibeljno elemenat. Da čisto vjerski uzgoj mora sliediti i narodni uzgoj. Jedan drugoga valja da podupiru, da se uzajemno popunjuju i usavršuju.

Ovo su u glavnih potezih razloni proti Liechtensteinovom predlogu, na koje pristaje i većina narodnog učiteljstva u južnih pokrajinah. Bez dvojbe imade pomanjkljivosti u Liechtensteinovom predlogu, kao što imade i mnogo neosnovanih protuzaloga, takozvanih liberalacah, koji zabacuju većma iz strasti i zaslieplјenosti, nego li iz osvjedočenja, spomenuti predlog.

Predlog taj nije postao još zakonom, te se može još na njem kla-ištriti i čistiti, kojekšta suvišna izpustiti a potrebita dodati. Na taj posao pozvana je većina carevinskog vieća, a narodne naše zastupnike veže svota dužnost, da se uzmu svimi silami, kako da nam sačuvaju vjersku, te izvojuju vjernu njoj drugaricu — narodnu školu.

„Bratovšćina hrvatskih ljudih u Istri".

Dne 3. t. mjeseca obdržavno je odbor „Bratovšćine" pod predsjedničtvom gosp. Antuna Turka svoju redovitu sjednicu, u kojoj se imala podieliti godišnja podpora siromašnoj učećoj se mladeži iz Istre i kvarnerskih otokah.

Ako je bar lanjski Vaš izvjestitelj iztaknuo, da je bilo molitelјah koliko nikad do tada, naime 67, to je ljetošnji broj poskočilo na 70.

Uzmemo li na um, da imade i prilično broj naše mladeži u školah, koja nije tražila podpore od „Bratovšćine", nemožemo se nego radovati pojavu, što se toliko mladih Istranah dalo na nauko, gojeć čvrstu nadu, da će doći vrieme, gdje će naša mila Istra trebati u svih granah javnoga života ljudih, rodjenih i odgojenih med istarskim pukom, koji poznaju njegovo krieposti i mane, koji čute i sami kušaju njegove potrebe, poznaju njegov jezik i običaje. Ta nam budi nada ujedno utjehom i bodrilom, kad vesoljnom motrimo kako se naš narod budi i osviešćuje, osvaja si obćinu za obćinom, a — kruta je istina! — nemamo dovoljno svojih činovnikah, da ih ponamjesti po predobivenih obćinah.

Od 70 molitelјah jesu: 4 srednjoškolstvena djaka (1 u Gradcu, 1 u Zagrebu, 2 u Beču; 44 gimnazijalca (26 na Rieci, 3 u Senju, 5 u Pazinu, 9 u Trstu, 1 u Spljetu); 14 gojenacah učiteljišta (12 u Kopru, 2 gojenke u Gorici), 13 učenikah pripravnice u Kastvu, 1 učenik pučke škole u Pazinu.

Svi su molitelji iz Istre ili kvarnerskih otokah, te svi osim jednoga (ili dvojice?) članovi „Bratovšćine". Dvojica molitelјah imade u školskoj svjedočbi II. red, te se ih naravno nije moglo uzeti u obzir, kao što se je zabacilo molbenice dvijuh molitelјah, koji imadu doista prvi red, al bi obzirom na njihovo sposobnosti morali bolje napredovati.

Najmučniji posao bio je odboru ocieniti potrebu molitelјah. Svjedočbe siromaštva izdaju se odvoć obćenito; za svakoga molitelja nije se moglo znati, kakovu inu štipendiju uživa, a kamo li da li imade inače kakovu pripomoć.

Odbor, računajuć koliko može obzirom na kamate uloženoga kapitala i obzirom na jur uniđe godišnje prinose i na one, koji bi mogli uniđi do budućeg glavne skupštine, odlučio je porazdieliti po najbolјoj savjesti 620 for. kako sliedi:

a) srednjoškolstvenoj djaci: A. A. iz O. u Z. 40 for., A. V. iz P. u B. 30 for.; b) gimnazijalcem: na Rieci 217 for. i to: I. Z. iz P. 20 for., I. P. iz V. 18 for., F. B. iz V., B. M. iz V., J. V. iz I., B. B. iz O. K., F. P. iz M., J. F. iz S., P. I., iz O., I. L. iz O., I. V. iz B. po 15 for., N. V. iz V., M. D. iz R. po 12 for., F. J. iz K., N. T. iz Sv. F. po 10 for.; u Senju 22 for. i to: M. V. iz V. 10 for., T. K. iz D. 12 for.; u Pazinu 22 for. i

---

PODLISTAK.

Ženitbeni običaji.*)

Piše E. S. Štrkov.

U svakoga se naroda nastoji, da mu se na vidjelo iznesu svi oni podatci, koji toli živo zasjecaju u kulturnu njegovu poviest. Tu počom da i drugom spoznamo ćut i karakter koga naroda, no po njegovih dušovnih umotvorinah, kojimi si on sam sebi podiže živi spomenik, ogledalo svoje duše. Kad svuda tako, zar da mi na križ ruke, te da iz prikrajka hladnokrvno gledamo, kako nam na očigled prepada naša „starina"? Pa uz to mi, koji smo okruženi i pomješani s tudjim življem, gdje se nastoji, da nam se no samo otme ono što posjedujemo, već da se u narodu ugasi i ona iskrica domoljublja, koja mu još u grudijuh tinja. Vrieme bi dakla bilo, da se i mi podignemo, to pokupimo naše narodno blago. Do ono izdanih naših narodnih pjesamah, na tom se jo polju kod nas radilo vrlo malo. A jesu li se već pjesmo ovo pokupile? Težko da bi to mogao itko ustvrditi. Nu ja mislim ovdjo narodne običaje svako ruke. Naš narod u Istri imade doista krasnih običajah, a do ono par njih u novinah, neima na svjetlu nigdje ništa. A pustimo li i to propasti, tad ćemo moći sami sobo obiđiti s naše mlakosti. Tà čime da se sada podičimo pred svietom, no — golotinjom i siromaštvom, što nam ostaviše naši narodni protivnici i njihovi pomagači! Sabrah ovo par redakah, da doprinesem ma i najmanji kamešak za gradnju naše kulturne povieste, a s druge strane, da ponukam i sjetim po koje pero, da se poprime sakupljivanja narodnih običajah, jer je već i skrajno vrieme, da i uz taj posao prionemo. U to ime: pomoz' Bog!

I.

Iz Kastavšćine.

Kad već djevojka prevali sedamnajstu ili osamnajstu godinu, tad je već dorasla za udaju. Tad započmu mladići u večer polaziti na „fraj", jer kažu, da je već ta „dovičina" za ženitbu. Šala se i smieh razpreda do u kasnu noć. Nu znade biti, i bolaja. Dodje li naime na „fraj" kakav mladić iz drugog sela, pa njio li u volji seoskim mladićem, tad ga nastojo na samu dočekati, to poštено izlomati. A kad se već na tih nočnih posiatih dvoje njih zavoljelo, nastoje, da se posliednji rastanu. Tà zar da med onolikim društvom koju sladju riečicu lanu? Pa kad već ostali mladići tokom vremena opaze, da se je našlo milo i drago, nastoje čim redje u kuću zalaziti, dok ih napokon i nestane. Sporazumiv se njih dvojica što će i kako će, isprosi mladić djevojku u roditeljah. Oni se stanu sada skrbiti djevojci za miraz. U znak zavjere kupi zaručnik svojoj vjerozici (frajarici) prstenje, koje ona samo u svetačke dane nosi. Vjerenici se nodjeljom i praznikom darivaju „drobnom mažuranom i sitnim bosiljkom", a prvo nedjelje svibnja (majevicu) nebi zaručnik niti za živu glavu propustio, a da neukiti kuću vjerenice si jelovom ili drugom kakovom granom ili pak cviećem. Roditelji s jedne i druge strane ustanove dan svatbe.

U Kastavšćini se najviše njih vjenčava oko sv. Katerini i mesopustnu srieđu. U takvom slučaju dodjo jih za vjenčanje i do petdeset parovah. Divota je samo pogledati kad toliki svatovi izlazo istodobno iz crkve! Jedno svatovo vodi harmonika, za njom brunda gusla, oto ti sada živih glasovah sopacah, za njima opet lirliće mich, i tako bez kraja i konca. Doista se to slušaocu iz daleka pričini, kao da se ruši sviet čitava to babilonija. Nu pozornu motriocu to godi, naslađuje mu dušu, gdje vidi izprod sobe toli raznobojno sliku, izpremješano sa tisuću uzklikah, a na svakom se licu odsjeva život, mladost, veselje! Žalibože da to slike toli naglo izčezavaju. U takvom se svečanom veselju čovjek razdraža, uzhiti . . . . A kad svatovi izlazo iz grada (mislim Kastav, gdje se sv. čin zbiva), bacaju kumovi djeci kolače. Eno jih niže, svo kapa do kape, čitava logija — to se gura, tura, masti, kotrlja, dižo ruke, lovi i otimlje kolače, da sve bući od srdjeha, vika i plača.

Nu imade ih, koji se ženo i u drugo doba godine, već kako je komu sila i potreba. Svatovi se biraju iz obližnjo rodbine s obiju stranah, a pozivlje se i kakva dobra prijatelja. Svatovi nemaju posebnih imenah, do li: „mladoženja, novostica, svatnice i kumpezi", a svi su „svatja".

(Dalje sliedi.)

---

*) Priobćujemo rado gornji sastavak mladog prijatelja, prem nam se čini, da nije posve točan bio u opisivanju tih običajah u Kastavšćini, ili je opisao samo običaj jednog dielа te prostrane obćine. I mi se posve s njim slažemo u tom, da treba već jednom pokupiti preostalo još narodno blago, napose narodne rieseme, pripoviedke, poslovice, pošalice, rečenice itd. jer će nam i to propasti kao što nam je jur mnogo toga propalo. Naše sveučenstvo, narodni učitelji i svi prijatelji narodne svetinje, morali bi živo prionuti uz sakupljanje toga blaga, čim će se odužiti rodu i zadovoljiti svojoj narodnoj dužnosti. Na posao dakle pravi prijatelji puka! Op. Ured.

to: J. G. iz P. 10 for., J. M. iz L. 12 for. i u Trstu 25 for. i to: Š. D. iz T. 15 for. i D. Č. iz J. 10.; c) gojenci učiteljišta: u Kopru 104 for. i to: V. Z. iz L. i V. Š. iz R. po 20 for., V. P. iz M. i P. Š. iz V. po 15 for., F. Z. iz Sv. F. i A. I. iz Š.po 12 for., F. K. iz M. 10 for.; u Gorici 70 for. i to: M. C. iz K. 30 for., P. G. iz M. 40 for. d) učenici pripravnice u Kastvu 90 for. i to: J. B. iz J. 35 for. F. B. iz J. 15 for. L. T. iz B. D., A. T. iz Sv. M., M. O. iz J. i M. P. iz R. po 10 for.

U svemu je dakle dobilo podpore 88 djakah.

Od 28 molitoljah iz Liburnije dobilo je podpore 18 njih u iznosu od 317 for., od 28 iz srednje Istre 9 njih u iznosu od 127 for., a od 20 molitoljah sa otokah 11 njih u iznosu od 160 for. Gdje je u kući u obilju božjeg dara, neobazira se djeca, komu li će majka odrezati veći komad kruha, nu naša je „Bratovšćina“ sirotinjska kuća podzemuljka, a djećice — nadobudno mladoži hrvatsko — dao Bog u izobilju, pak nam je dužnost razjasniti, zašto je Liburnija dobila bolji komad od srednje Istre i otočkog kraja.

Osobit se obzir uzeo na učiteljišće u Gorici. Tamo odposlaše siromašno obitelji svoje kćeri, očekujuć, da će dobiti podpore 100—200 for., kako je to prije bivalo, a ono uza svu marljivost i odličan napredak nedobiše ništa ili 50 for. Od podpore „Bratovšćine“ zavisilo je, hoće li djevojke i nadalje ostati na naucih ili će ih ostaviti. — Molitoljice su iz Liburnije.

Druga okolnost jest ta, što su mnogi molitelji iz srednje Istre ili u konviktu u Trstu ili pako u gimnaziji pazinskoj, to se hrane kod kuće.

Nekoji otočki molitelji imadu obitoljskih ili obćinskih podporah.

Napokon ima molitoljah, kojim se odbilo molbe, a njihovi su roditelji iz Liburnije, gdje i sada stanuju, prem su u gornjem izkazu ubrojeni medju molitoljo iz srednje Istre ili otokah, jer su tamo rodjeni.

Napokon preporučamo našoj mladoži, obzirom na malena sredstva „Bratovšćina“, da u buduće malo samo oni, kojim je skrajna potreba, a našim rodoljubom, da siromašnijo odboru proporuče. Odbor će pako u buduće uvratiti u natječaj shodno zahtjeve, da mu se omogući razvid u potrebu pojedinacah.

Podupirta mladeži pako neka pamti, da dobiva novac krvavimi žuljevi zaslužon i neka napreduje u radu umnu, plemenitu, naprokidnu, da budo jednoč na korist i ponos istarskomu patniku i cielom hrvatskomu narodu. Dao Bog!

Političko družtvo „Edinost“

obdržavalo je u nedjelju po podne svoju redovitu godišnju skupščinu, na koju se je dostavilo do 50 članovah, a medju timi i dični naš zastupnik g. dr. Dinko Vitezić.

Družtveni predsjednik g. Iv. Naborgoj otvori skupščinu prikladnim nagovorom; predstavi redarstvenoga komesara, spomenu kako je skupščina odlikovana prisutnošću zastupnika Vitezića, te sjetiv se nezaboravnoga družtvenoga odbornika g. V. Dolenca — komu uzkliknu skupščinari trokratni „slava!“ — pozove najprije tajnika a zatim blagajnika, da pročitaju svoja izvješća. Jedno i drugo izvješće bijaše bez primjetbe odobreno.

Predsjednik spomenu za tim, kako će se ljetos po svoj državi svečano proslaviti četrdesetgodišnjica vladanja našega premilostivoga vladara, te valja radi toga, da i naše družtvo tom prigodom učini svoju. Urednik Mandić podupire predlog uz dodatak, da se naloži novomu odboru, da poprimi sva potrebita, kako bi i političko družtvo „Edinost taj historički dogodjaj dostojno proslavilo. Predlog bijaše jednoglasno prihvaćen.

Kod točke: eventualni predlozi, reče urednik Mandić, da ga sili izvješće tajnikovo, da stavi sl. skupščini prešan predlog. Predlog taj tiče se slovenskih školah u Trstu. Pitanje to zavlači se već dugo vromena. Mi pitamo i tražimo školu kod magistrata i vlade; jedni se izgovaraju drugimi a krivi su jedni i drugi što tih školah nemamo. Navedši primjere, kako se je drugdje u sličnom pitanju od strane vlade postupalo, predloži, „da se zamoli g. predsjednika i državnoga zastupnika, da dogovorno s ostalimi slovenskimi i hrvatskimi zastupnici na carovinskom vieću podnesu odlučnu interpelaciju na ministra Gautscha radi rješenja posliednjeg utoka polit. družtva „Edinost“ u pitanju slovenskih pučkih školah u Trstu.“ O predlogu govorio je jošte predsjednik (dr. Vitezić) te bijaše uz burno odobravanje jednoglasno primljen.

Zatim se je prešlo na izbor odbora. Skoro jednoglasno bijahu u odbor izabrani sliedeći članovi, predsjednik: Ivan Naborgoj; odborniei: Ivan Kljun, M. Mandić, dr. Frane Mandić, Ivan Mankoč, Štefan Nadlišek, Anto Truden, Iv. M. Vatovac, M. V. Živic, Lovro Zvab; zamjenici: Ivan Gorup, Jakob Ferluga, Josip Negode, Josip Požar, And. Ražen, Josip Sancin, Ante Sancin, Josip Turk, Fran Žitko; revizori: Srečko Bartelj, Vjekoslav Kalister i Andrija Musić.

Iza toga predložio je M. Mandić sliedeće družtvene povjerenike za Istru, Trst i okolicu: Josip Mankoč i Janko Drašček za Trst, dr. G. Gregorin za Sežanu, Martin Pečar za Padriš, Ivan Balanč za Prosek, Fr. Nadališek za Kjadin, Ivan M. Martelanc za Grotu. Za Istru: Dr. D. Trinajstić za Krk, Šimo Kozulić za Lošinj, A. Matanić za Vrbnik, Kaz. Jolušić za Kastav, dr. M. Laginja i M. Kundić za Volosko, Fr. Flego za Buzet, Šimo Dofar za Tinjan, Štefan Kramar za Motovun, Zanko Šalić za Oprtlju, dr. Dukić za Pazin, S. Jonko za Podgrad, Grakovič Jorko za Cres.

Odbor će po potrebi imenovati jošte povjerenikah, a oni, koji bi to častno bremo htjeli preuzeti, neka se javole odboru prijaviti.

Novoizabrani odbor konstituirao se je odmah poslije sjednice izabrav I. podpredsjednikom g. M. V. Živica, II. podpredsjednikom g. M. Mandića, tajnikom gosp. I. Zvaba a blagajnikom g. A. Trudena.

Od novoga odbora očekujemo, da će dati tomu važnomu družtvu novi pravac, te da će zbilja postati ono, čim bi moralo biti. Dao Bog bilo tako!

Pogled po svietu.

Trst, dne 11. aprila.

Austro-Ugarska: Dne 10. t. m. otvorilo se je opet carovinsko vieće nakon uzkrsnih blagdanah. Vlada predložila je više pomanjih osnovah, koje se imadu razpraviti prije nego li započme razprava o proračunu.

Njeg. carska visost nadvojvoda Rudolf proputovati će svu državu, da pregleda kao novoimenovani nadzornik podredjeno mu pješačko čete. Nadvojvoda izjavio je unapred, da neželi da mu se nigdje pripravo svečani dočeki ili druge slične demonstracije.

Vladina zakonska osnova o porezu na špirit nailazi kod poljskih zastupnikah na veliko zaprieke. Vlada kani, da umiri Poljake, popustiti jim u drugih gospodarstvenih pitanjih, kao što je uredjenje riekah, zemljišno-razterotnog duga itd. Ni Česi neslažu se s tom osnovom, nu nadaju se, da će ih vlada odštetiti kod razprave o porezu na slador.

Austrijski častnici, koji bijahu na pogrebu cara Vilima u Berlinu, bijahu od cara Fridrika odlikovani raznimi višimi i nižimi redovi.

U posestrimoj Dalmaciji zabilježit nam je vrlo utješljiv pojav. Na izpražnjeno mjesto zastupnika na carovinskom vieću za veliki posjed u Dalmaciji, ponudiše Hrvati Srbom, da oni postave svoga kandidata za to mjesto, te da će jedni i drugi kod izbora složno raditi proti Talijanašem. Srbi prepustiše kandidata Hrvatom, obećav jim, da neće proti njihovom kandidatu raditi, kao što su do sada sa Talijanaši radili. U posliednjem broju »Narodnog Lista« čitamo radostnu viest, da se vode priegovori izmedju Hrvatah i Srbah o svih političkih pitanjih, te da imade mnogo nade, da će ti dogori uspjeti. Dao Bog!

Dne 9. t. m. obdržavala je hrvatska regnikolarna deputacija svoju prvu sjednicu u Zagrebu. Jučer imala je svoj rad nastaviti.

Srbija: Iz Biograda javljaju, da je opet zavladala podpuna sloga u radikalnoj stranci, te da neima dvojbe, da će izvesti podpunoma svoj program. Srbska vlada upozorila je bugarske izseljenike, da neizazivlju bugarske vlade, jer da će inače iz Srbije protjerati.

Bugarska: Turska vlada bila je povukla vojnički zdravstveni kordon na istočno-rumelskoj granici. Taj mjeri turske vlade pripisivahu posve drugo nakane. Sada se javlja iz Sofije, da je taj kordon ukinut, te je tim valjda i prestala pogibelj, koje se je Turska bojala.

Grčka: Dne 7. t. m. bilo je u Atoni velikih nemira. Toga dana slavila se tu narodna svečanost. Nekoji počeše pucati na svietinu a tada nastade prava tučnja. Opozicija pošla je odmah k ministru predsjedniku zahtjevajuć, da mora ministarstvo odstupiti.

Rusija: Ruska vlada kani sklopiti sv. stolicom konkordat, uslied kojeg bi bilo u ruskoj Poljskoj imenovano 18 biskupah, koji će imati pravo dolaziti u Rim po naputke u stvarih pojedinih biskupijah, biskupski sveđenici moliti će se javno takodjer za cara; ruskim jezikom držati će propovieđi; kod mješovitih ženitbah odgojivala bi se muška djeca u vjeri otca a ženska u vjeri majke itd.

Francezka: Umirovljeni general Boulangor slavi slavje u Parizu i u drugih mjestih Francezke. U Dordogni bijaše izabran u parlament sa 50.000 glasovah; njegov protukandidat zadobio je 35,750 glasovah. Popularnost generalova nadaju francezkoj vladi velikih neprilikah.

Italija: Kako javljaju talijanski listovi vratit će se njihovo žito iz Afrike. Tamo da će ostati 9000 vojnikah u posadi. Tako bi imalo žalostno svršit talijansko poduzeće u Africi, premda su mu Talijani proricali neizmjerne uspjehe.

Njemačka: Posliednjih danah pojavila se u njemačkom carstvu kancelarska kriza. Knez Bismark da je uručio u ruke cara Fridrika svoju ostavku. Kano razlog tomu neočekivanomu koraku željeznoga kancelara navadjaju predstojeću ženidbu izmedju bugarskoga razkneza Battenberga i carove kćeri Viktorije, čemu da se Bismark silno protivi. Moguće, da je na tomu nešto istine, no neima dvojbe, da moraju biti i drugi važniji razlozi, koji su kneza prisilili, da podnese svoju ostavku.

Franina i Jurina.

Fr. Ma ča će reć, Jurino moj, da se dugo već niš nečuje o onom medvedu na Buzeščini?

Jur. Govori se, da je jako žalostan odkadà je sgubil svojega Perića, Ćića i Slepca-Niča u našem gradu. Po cele noći da je tulil okolo brloga a najzad od žalosti, da se je povukal unutra.

Fr. Bižan! skoro da — — —

Jur. Mô — ma to ni još dosta. Tamo na Dragušćini, da su se ga štufali prek da im nepomandrè posijano žito i turkinju, ga misle zazidat u brlogu i vero već da su ga dobro zapazili: još da je samo jedna škuljica, kuda svoj žuti rilac kadagod protegne najar, ma budući da još mita neda, da misle i onu škuljicu začepit onako „fajnski!“

Fr. Bižan modo, ča je dočekal ma — Jur. Ma, ma i ma, dobro mu stoji — mog je kriancije i pameti imat, pak mu se nobi bilo to dogodilo.

Fr. Pravo imaš bome, — za toga medjved je najbolje nasidan brlog!

Različite viesti.

K Strossmayerovoj potdesetletnici poslali su naši narodni zastupnici na poreč kom saboru sliedeću brzojavnu čestitku Preuzvišeni Strossmayor, biskup, Djakovo Slivonija. Istarski Hrvati i Slovenci po svojih zastupnicih na porečkom saboru uzdižu prigodom današnjega slavja vrućo molitvo Provišnjemu za preuzvišenost Vaš riečmi psalma devetnaestoga, te kliču du bokim poštovanjem inoconi i dioi roda svoga trokratni „živio!“ geslom: sve za vjeru i za domovinu! Kanonik dr. Volarić, dr. Laginja, Zabilić, Spinčić, Jenko.

Iz Dolenjeg Zemuna pišu nam 10. t. m. sliedeće!

Veleslavno uredništvo!

Kor sem zadnjič Vam poslal bil čestitko, kojo je Vaš cenjeni list prinesol, bodite tako dobri objavite tudi odgovor od velikega blkupa, prosvetloga J. J. Strossmayerja, koji se glasi:

„Velecienjeni gospodine!

Prigodom zlatne moje mise primio sam nebrojne prijateljske čestitke i sjajne dokaze ljubavi i štovanja, ali ponajviše i ponajsajnije od drage brade naše Slovenaca. Ja neimam dosta rieči, s kojimi bi se na toj ljubavi bradi Slovencem zadosta zahvaliti mogao. Bog jih blagoslovio i svakim dobrom obilno nadario. Bog jim dragi plemenito njihovo nastojanje za očuvanje lepoga svoga jezika i narodnih običaja sjajnim uspjehom krunio i dao, da se rodjena brada Slovenci i Hrvati još bolje upoznadu i uzljubo, pak odsele zajedničku budućnost dielo.

Zahvaljujem se lepo Vama, gospodine načelniče, pak i svoj slavnoj obćini jablaničkoj na prijateljskoj čestitci, i molim Vas, da svoj bradi Slovencem Vaše obćino bratsko moje pozdravljo izporučite. Sa bratskom ljubavju.

Strossmayer s. r.
biskup.

U Djakovu, 20. ožujka 1888.

Dolenčev spomenik. Odbor za podignuće spomenika nezaboravnomu V. Dolencu sastao se dne 11. t. m., te jednoglasno odlučio, da se dade izradbu spomenika, po nacrtu g. Rendića, domaćemu kiparu g. Trobcu iz sv. Ivana kod Trsta. Spomenik taj postaviti će se na grob pokojnika polovicom mjeseca julija.

Ženska podružnica „sv. Ćirila i Metoda u Trstu održavati će svoju redovitu godišnju skupščinu dne 15. aprila t. g. u prostorijah „Slovanske čitalnice“ (Via della Posa br. 1.) sliedećim dnevnim redom: 1. Govor načelnice; 2. izvješće tajnice o godišnjem djelovanju podružnice; 3. izvješće blagajnice o družtvenom novčanom stanju; 4. predlozi i želje; 5. izbor novoga odbora.

Iz Pična pišu nam 8. t. m. Čitali ste valjda, g. urednče, u porečkom listiću onu grdnu i lažnu napadanja na našeg, svakog štovanja vrednog naučitelja g. Nežića. Poznata propalica misli, da će klevetom i ocrnjivanjem prisiliti školsko oblasti, da makne odavle učitelja, koji neima drugo pogrišku nego tu, što neće da pleše pokrnjsko-žavanjačkoj muzici.

Taj „babin“ piskar spotaknuo se o našeg učitelja i u predposliednjem „babinom“ broju pišući o spomenici, koju odaslaše ovdašnji obćinari na višu školsku oblast u pitanju g. Nežića i tvrdeći, da je tu spomenicu podpisalo samo pet gradjanah i vrlo malo kmetovah.

Divimo se u istinu drzovitosti našega „dugonje“, koji bi bar toliko znati morao, da čemo ga mi, koji znademo bolje nego li on, što je s tom spomenicom, brojkami u laž utjerati. Nu zamjeriti mu nemožemo znajuć, da piše za „babu“, koja pita i hrani svojo „mnogubrojne“ dičatelje jedino denuncijacijami i lažmi. Na utjehu pako njegovu javljamo mu, da je podpisalo ročenu spomenicu (u kojoj se osudjuje nepravedno i nepristojno postupanje nekojih ovdešnjih nazovi-Talijanah proti g. Nežiću) 220 kućo gospodarah, što je za našu malenu obćinu svakako izvanredan broj. Medju timi jesu i 22 gradjana, koji ostaviv svako strančarenje, pridružiše se pravednoj i poštenoj stvari. Neka dakle vjeruje slobodno tko hoće dičnoj „babi“ i njezinim piskarom.

Iz Pule doznajemo, da je dobilo ozam ratnih brodovah, i to pet oklopnjačah i tri

torpediniere nalog, da se priprave čim prije na put — kako se čuli na Španjolsku. Ovi ratni brodovi pod imenom „ljetne eskadre“ imali bi odputovati okolo 25. t. mj. Za nadvojvodu Stjepana, koji bijaše do sada ukrcan na „zimskoj eskadri“ kao zapovjednik fregate „Narenta“, pogovara se, da neće sudjelovati kod ove „ljetne eskadre“. Ovo naglo oboružanje veđeg diela carske mornarice komentira se kojekako.

Iz Buzeščine pišu nam 9. marča 1888. Vaši su čitatelji već čuše čitali o žalostnom stanju naše občine za paševanja naše mile gospode bez gospodskog lica. — Rečeno bi, da je gosp. Clarici izvadio iz občinske blagajne iznos od f. 1529.62 a da za to utroka ni naveo nije, osim onoga, što si je o k l o b u k k u p i o. Gosp. Clarici utjerao je svotu od 182 f. 13½ kr., koje nije unesao u dnevnik, već u svoj žep turio. — Ja sve to taj božji čovjek nimalo nemari, kad da to njegov posao nije. Njemu, rođ bi, da se može kazati sve i sva tajno, i javno a on nebi ni ustao, da brani svoju čast. Tužili su ga na šta će mu uzeti? — On će na sve kazati: „Chi ga avù ga avù“. — Pitaj nadležne oblasti, da čuješ što one vele. Ništa — tuši ga; a što mu uzeti? Valjda onaj kozji brk, pošto ničesa ne posjeduje.

Dakle občina valja da ondje izgubi ništa manje nego na tisuće forinti, pa mirna Bosna. — Nu neka bude to i tako, ako nemože inače pošto si ga je puk izabrao. Na koji pako način — nećemo da spominjemo, ovi će bo to znati. Opravdan gnjev spopade čovjeka, koji znade, da je slavna junta u Poreču sama izabrala one ljude u občinski odbor, koji je vladao namjesto šest tjednah, skoro 24 mjeseca; kojemu je bilo na čelu gosp. Bigatto, te koji se je usudio bez dozvole drugih članovah produjmiti gosp. Rubinichu iznos od for. 307, i to za tužbo protiv kmetovcem. Gosp. Rubinich zaslužio je za svoje radnje for. 150; još bi dakle imao vratiti 148 for. Gosp. Bigatto je kao privatnoj osobi, Rubinichu pošudio ili — anticipirao gori spomenutu svotu. Kako je bilo već spomenuto u Vašem listu, občinski su činovnici morali čekati na svoju plaću — došim je bilo za gg. Bigatta i Rubinicha učevah i unapred. Reclmo neka bi i to bilo, samo da bi bili vratili ročnu svotu, kad su morali odstupiti od občinskih „jasalà“. Al što jih briga, oni vele: „Chi ga avù, ga avù“.

Nemojte misliti, da se ovi ljudi stide pred svietom. Ne, nipošto. Sasma su mirni i hladni, kao da bi bili imali neograničeno pravo raspolagati občinskimi novci po svojoj dragoj i miloj volji.

Nije moguće pomisliti, da bi se ni njihovi patroni u Poreču sramili, pošto su jih sami na kormilo občine proti volji puka postavili, a nekitjeli primiti onih, koje je vlada predložila. Oni jih dapače još brane. Občinsko zastupstvo u Buzetu u svojoj sjednici od 20. septembra 1887. jednoglasno je zaključilo, da je Bigatto odgovoran za novce, koje je Rubinichu kao privatnoj osobi produjmio i to bez dozvole obć. odbora. Bigatto učini nato utok na juntu u Poreč, te dobi povoljno rješenje. — Ali sada puk zahtjeva, da se občina prituži na vrhovno sudište u Beču, proti rješenju zemaljskoga odbora, jer da se podnipošto nemože a niti smije stvari ovako zapustiti. — Eto rode, takvim si ti ljudom povjeravao svoje žuljevo, kojimi su si oni svoje izbočeno trbuho gladili i klobuke kupovali. Svako djelo — gospodo — mora na vidjelo. Do Vidova!

Iz Rieke piše nam prijatelj 10. t. m. Nekoliko je tomu dana što boravi među nami riečki, ili bolje rekuć, vladin zastupnik na saboru u Pešti, g. Csernatony. Tom prigodom posjetio je i našu krasnu Opatiju, u kojoj se sada mnogo odlične i visoko gospodo nastalo. Među timi nalazi se i bivši riečki guvernor — prvi u drugoj madjarskoj eri — grof Josip Zichy, koji se od neko doba nastanio u Volovskom. Sadašnji riečki guverner pozvao je, valjda na mig svoga brata, mnogo visoke gospode na sjajnu gostbu. Pozvao je gradskog načelnika, zastupstvo, silu činovnikah i sve one, koji su više il manje pod žibom naše sl. vlade. Sastalo se na gostbi do stotine gostovah. Napijalo se je tuj pojedinim visokim gostovom, biscu ugarske krune — Ricci, njezinoj vjernosti, majci zemlji (!!?), madjarskoj državnoj ideji itd. itd., no pri tom je svakako najzanimivije to, što nije nitko od govornikah ili slušateljah vjerovao onomu, što bijaše u glavnom izrečeno t. j. tobožnjoj iskrenoj ljubavi i odanosti Riečanah do prekodravske brače. Tà ovdje uvidja i najbistriji „ungarez“ da neima neodvisna Riečana, koji bi se mogao iskreno odazvati za vitešku braću. Spomenuta gostba dobro [illegible] je došla nekojim madjarskim novinam kao [illegible] i židovom mana u pustinji. Među ovimi klikće osobito poznati „Nemzeti“, koji je donio poduži o tom članak, kojim nastoji umiriti madjarski narod, jer da je njihova Rieka na „Magyartengeru“ njima vazda bila vjerna i takova da je sa sve vieke ostati „Magyar-Ország“. Tako se tješe Madjari a tko da njim to nevino veselje pokvari? Bilo jim!

Bilo kako mu drago, svakako se madjarske novine poštenije od ovdašnjih dopisnikah trščanskih novinah. Prošlog čedna ugledao je svietlo jedan dopis iz Rieke u Vašem „L' Indipendente“, kojim nastoji dopisnik dokazati, da je na Rieci sve talijansko osim šake stranosah — fo restieroumo — koji da su se samo bez novca i imetka doselili. Nemožemo od manje, a da nepohvalimo toga „vjerodostojnoga“ dopisnika, jer je bar ovaj put istinu napisao. On znade bo po iskustvu, da su stranci iz zapadne Istie, te iz blažene zemlje amo došli goli i bosi, gladni i žedni, a pošto se ovdje obukoše i najedoše — ono ih, kako truba po novinah, da su oni ovdje u svojoj kući, dočim smo mi sami stranci — forestieruma!

Dopisnik taj nopiše zatim za Trst, Istru ili Dalmaciju, jer znadu u tih pokrajinah i vrabci tko je na Rieci „forestieruma“, već je tomu delji do toga stalo, da mu prokomorska braća u blaženoj zemlji povjeruju, kako i oni na Rieci od pamtivieka nastanjeni sve samo i čisti Talijani, te da se je u novije doba amo naselilo nešto stranosah No-Talijanah. Dotopuh-dopisnik posvlje se u svom dopisu na ovdašnje kasalište, na talijanske škole — isim hrvatsko gimnazije, čega mu nemože nitko zanijekati, no mi se istim — ako ne i vedim pravom posvivljemo na crkvu, na trišće, na okolicu itd., gdje je u porabi skoro isključivo hrvatski jezik. Nesmamo da li drži g. dopisnik i naše ribare — ave Riečane — za „forestieruma“, koji govore vazda među sobom hrvatski. No čemu se toliko natezati s takovimi dopisnici, tà koji nesma, da je poturica gori od Turčina.

Brajdar.

Izpravak. Iz Rovinja primismo dne 9. t. m. dopisnicu, kojom se izpravlja jedno krstno ime i koju eto niže radi pričobćujemo:

U Rovinju, 8. travnja 1888.

Poštovani g. urednièe!

U zadnjem broju t. j. od 29. marča. g. Vašega veleeenjenoga lista čita se, da njegova prenzvišenost g. ministar bogoštovja i nastave imenovao je g. učitelja Frana Orbanich-a za školskoga nadzornika za talijansko škole koparskoga kotara. Ali novoimenovani školski nadzornik g. Orbanich zove se ne Fran nego Antun. — Toliko časti se Vam obznaniti njegov sinovac i Vaš proposlušni sluga dr. J. Orbanich, c. k. prisiužnik.

O djelovanju kave na ljudski ustroj. U obće se drži, da je kava štetonosna po zdravlje, osobito da raždražuje živce, pa je radi toga mnogi nedavaju djeci. Nu u kušnjah, koje je učinjak Guimaraes priobćio u „Journal de Pharmacie et de Chimie“, kava podupire izlučivanje mokraće, a podupira stvaranje mase. — Kava pravi organizmam sposoban, da lagljo troši i probavlja dušičnu hranu, kao meso, jaja, sir, sočivica itd., pa se radi toga mora smatrati kava kao izravno proizvoditeljica snage, osobito mišićnu, te se radi toga najtopliju preporuča onim staložom, koji rabe danomice mišićnu snagu.

Spomen na pušače. Ovih danah navršilo se je upravo 300 godina, što je u Europu unešen duhan. Godine 1588. objelodanio je tjelesni ličnik engleskoga kralja Jakova I. knjižicu, u kojoj stajaše među inim: Brodari, dolazeći iz Indije donose duhanskoga lišća, onda malo lievka ili rogova iz palmova lišća, gline ili druge tvari, u koje trpaju to duhansko lišće, zatim ga upale, odbijajuć dim ili ga uvlače u se, da se kriepe, kad su se od posla umorili. To isto godine prodao je kapetan velikoga engleskoga trgovačkoga broda „The Duke of Hamilton“ kralju Jakovu na čelu velike deputacije u svetčanoj audijenciji glinenu lulu, iz kakove su onda pušili divljaci u Virginiji, te nekoliko svežanja najodabranijega duhanskoga lišća. Kralj primio je milostivo taj dar, i od toga dana počelo se je pušenje širiti po Europi. Kada je kralj poslio nekoliko godina opazio, da je strast pušenja zahvatila čitavu njegovu kraljevinu, udari na duhan veliki porez, a u samoj Virginiji poče pričiti sadnju. Englezki djaci uniješe duhan iz Engleze u Nizozemsku, a engleske čete, koje su u tridesetgodišnjem ratu bilo poslane, da pomognu češkomu kralju, naučiše pušiti svoje njemačke drugove, a do skora zahvati ta nova strast čitavu Europu.

Po [illegible] godini [illegible] u Njemačkoj 2·8, u Americi 2·, u Austro-Ugarskoj 1·7, u Njemačkoj 1·7, u Rusiji i Francezkoj 0·9, u Engleskoj i Italiji 0·6 kilogr. duhana. Zemlje, u kojih se duhan sadi, proizvode na godinu 762 milijuna kilograma raznih vrstih, tri četvrtine od te množine proizvodi se u izvan europskih zemljah. Prieko Oceana proizvodi najviše duhana Amerika, a u Europi Austro-Ugarska, a za njom Njemačka.

Neuku nauka.

Zašto žito poleže? Poleganje žita je obće poznati pojav, koji nastaje ili samo za kratko vrieme usljed jakih vjetrovah i pljuštavice, te onda trajno dotičnoj biljci naškoditi nemože, ili se pojavi za vrieme kad dotične biljke ovatu, te ostaje trajan i time naravno prirod znatno oštećuje. S početka mislilo se, da je uzrok poleganju žita pomanjkanje kremika, kojemu se je pripisalo, da vlati podaje čvrstodu. Nu doskora pronašlo se je, da kremika najviše imade no u vlati, nego u listovih, pa da se trave i uza najmanju množinu kremika ipak nesvim normalno razviju, te da je razlika sadržaja kremika u poleglom i nepoleglom žitu skoro nikakova, pa kako je nadalje dokazano, sadržaji i od normalno razvitih biljka najdolnji djelovi vlati baš najmanje kremika, odakle se stalno zaključiti može, da on ni najmanje neupliva na izmjenu tvarih u biljki i da njegovo pomanjkanje nemože biti uzrokom poleganju, kao ni pomanjkanje drugih pepelnih sastojinah ili provelika množina dušičnih hranivah u tlu, koja samo posredno njeki upliv na poleganje žita imadu. Raznimi pokusi dokazalo se, da je jedini uzrok poleganju žita pomanjkanje svietla, dakle prejako osjenjivanje, stoga da dušičnimi hranivi prebogato (djubreno) tlo, podupiranjem jakoga razvitka lišća i cielo biljke, čimo su dolnji njezini djelovi u gustoj sjeni, samo posredno može na poleganje uplivati. Najslabija je vlat između prvog i drugog koljenca od zemlje, pak se tu najlaglje savije i prigne. Umjetnim osjenjivanjem dokazano je, da se njim prouzroči rast u duljinu, da djelovi vlati između pojedinih koljenaca usljed osjenjivanja izrastu duži ali tanji i to najviše između prvoga i drugoga koljenca, budući je ovaj dio vlati izvan zemlje do prvog koljenca, skoprom takodjer vrlo tanak, ipak prekratak, da se u ovom djelu vlat savije. Prejaka (djubrovita) zemlja, u kojoj biljke mnogo hrane nalaze, pa usljed toga i vrlo gusto porastu tako da svietlo nemože do najnižih djelova vlati dopirati, upliva stoga posredno da vlato pologno. Pojedine žitarice na sunu uzrasle, nepologne ulkad pa ma kako bujno bilo. Pologlo žito proizvodi manje suho tvari osobito u zrnu, koje ujedno pokazuje veliko nerazmjerje k pljevi i slami, te no samo kakvoćom nego i količkom mnogo manji prirod daje. Jedini način, da se produsvotno poleganju žita, jest riodjaj prama vrsti tla prilagodjena sjetva (akoprem onda usljed nepovoljnoga vremena žito proriedko, a prama tomu i žetva slaba izpasti može), a prijo svega da pojedine biljke što prostije stoje, kako se to postignuti dade sjialom, ako rodovo širje sjerimo. Nuz to valja se što moguće više kloniti neposrednoga djubrenja osobito sa lahko raztopivimi dušičnimi gnojivi, zatim ako je mekota prosjaka, da se dubljom orbom sa zdravicom pomješa, da se za sjetvu samo krupno sjemo rabi, te da se usjev puvalja, opreznu popase ili škopi, da se jedan dio lišća oduzme.

Osim toga poleganja, koje nastaje usljed osjenjivanja dolnjih djelova vlati, može se gdjekad opaziti, da je žito i usljed drugih uzroka pologlo. Tomu se čini da su uzrokom proljetni mrazovi, usljed kojih pomalo niži djelovi vlatih obumru te se posije proviju.

Proti poleganju graborice za krmu, koja usljed toga vrlo lahko pri zemlji sagnijo i znatnu štetu prouzroči, najbolje je sredstvo, da se u nju posije nješto kukuruza t. zv. „konjskog zuba“, na koji se graborica uzpinjo.

V.

Dopisnica upravničtva

Od dne 27. pr. mj. do 11. tek. priposlaše nam predplatu sledeće p. n. gg.: A. Z. Grabije do 30. jun. 89. — J. T. Grabije za pol 88. — D. T. Grabije za 88. — Čit. Senj do 30. jun. 88. — J. K. Čabar do 15. febrara 88. — Lička Vila, Gospić do 30. jun. 88. — A. J. Opatija za 88. — Čit. Vinkovci do 30. jun. 88. — Čit. Celje do 30. jun. 88. — Posojilnica, kočar for. 2.55. — Banka »Slavija« Ljubljana for. 5. — B. B. Tasnad do 15. feb. 89. — M. O. Lošinj for. 2.50. — M. S. Kukuljanovo [illegible]

— M. Tagbl. Brno for. 2.24. — Čit. Klanjac do 30. jun. 88. — J. B. Sv. Martin za 88. — Gosp. pod. Novi for. 1.60. — M. M. Volosko for. 7. — J. N. Sežana do 1. marta 89. — J. M. Zagreb za 87. — N. G. Rukavac za 88. — A. M. Trst za 87. — I. G. Rukavac za 88. — I. B. Trvlž na soljaka za 88. — Dr. D. V. za oglase iz Beča for. 10. — G. bar. R. Beleo za 88. — Čit. Kastav for. 1.40. — Čit. Mrkopalj do 30. lipnja 88. — Šk. V. Volo-ko for. 2.50. — J. G. Mošćenice za 88. — M. V. Rakovica za do 30. lipnja 88. — Čit. Pulj do 30. lipnja K. M. Bèlei za 88.

Lutrijski brojevi

dne 31. marča.

Trst	56	87	15	55	44
Linc	63	33	55	32	17
Buda	82	55	66	41	45

dne 4. aprila.

Prag	80	00	39	82	57
Lavov	88	1	75	24	5
Hermannstadt	40	54	21	69	79

Trgovačke viesti.

(Cielne se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca		100 K.	134.—	136.—
Rio biser jako fina		„	103.—	105.—
Java „ „ „		„	100.—	108.—
„ Santos fina		„	80.—	88.—
„ srednja		„	82.—	83.—
Guatemala		„	90.—	98.—
Portorico		„	110.—	112.—
San Jago de Cuba		„	128.—	130.—
Ceylon plant. fina		„	122.—	124.—
Java Malang, kolena		„	90.—	92.—
Campinas		„	91.—	96.—
Rio oprana		„	100.—	101.—
„ fina		„	87.—	88.—
„ srednja		„	80.—	82.—
Cassia-lignea v naboljih		„	30.—	31.—
Macisov cvet		„	430.—	450.—
Ingber Bengal		„	91.—	93.—
Paper Singapore		„	90.—	98.—
Penang		„	73.—	74.—
Batavia		„	87.—	88.—
Pimenat Jamaika		„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih		100 K.	7.50	—.—
„ v naboljih		„	8.75	—.—
Olje bombalno amerik.		„	38.—	—.—
Lucca jedilno f. gar.		„	41.—	42.—
dalmat. s certifikat.		„	44.—	45.—
namisno M.S.A.J.C. gar.		„	60.—	61.—
Alx Vierge		„	69.—	71.—
„ fino		„	66.—	68.—
Ričitt pulješki		„	5.50	5.75
dalmat. s cert.		„	7.—	7.25
Smokve pulješke v sodih		„	—.—	—.—
„ v vonelih		„	12.—	12.50
Limoni Messina		zaboj	3.50	4.50
Pomeranče sicilijanske		„	4.50	5.50
Mandeli Bari I.a		100 K.	72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.		„	75.—	76.—
Pignolli		„	74.—	76.—
Riž Italij. najfinoji		„	19.50	20.50
„ srednji		„	17.50	18.50
Rangoon extra		„	14.25	—.—
„ I.a		„	12.50	—.—
„ II.a		„	11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti		„	33.—	35.—
Suho grozdje (opnje)		„	26.—	27.—
Citrono		„	16.—	17.—
Slanina Yarmouth I.a		sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti		„	35.—	36.—
velike		„	32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah		100 K.	33.—	33.25
s certifik.		„	14.—	14.25
Fižol Coks		„	12.—	12.25
Mandoloni		„	12.25	12.50
svetlorudeči		„	11.50	11.75
tamnorudeči		„	13.50	13.85
bohinjski		„	10.—	10.25
kamenčak		„	—.—	—.—
beli, veliki		„	11.—	11.25
zeleni, dolgi		„	10.50	11.75
okrogli		„	9.75	10.—
mešani, štajerski		„	60.—	90.—
Maslo		„	3.21	3.75
Seno konjsko		„	3.93	4.64
volovsko		„	2.94	3.57
Slama		„	—.36	—.34
Les, trami kub. š.		„	2.70	2.80
Oglje		„		

S Bogom!

Primismo od rodoljuba modulinskih sliedeće pismo, namienjeno gospodinu Dragutinu Martolancu, c. kr. žandarm. razvodniku prigodom njegovog odlazka iz Puljšćine na granice u brataku Poljaku:

Veleeenjeni gospodine!

Vjest, da odlazite iz našega družtva, veoma nas ožalosti, tim više, što se riedko nadjo kod nas tako odličnih muževah u Vašem stališu. Raztužonom dušom šaljemo Vam srdačni pozdrav na odlazku iz Puljšćine, gdje ste pokazali sborom i tvorom Vašu neobičnu ljubav prama nam Slavenom. Spomenite se nas i u dalekom svietu; ta ni u nami neće više ugasnuti plamen prijateljstva i odanosti do Vas. Želimo Vam, da srotno dospijete kamo Vas služba zove, to da srotno obavite poslove, za kojima Vam je ići, pak da so brzo k nami povratite. Dao Bog, to izgled, kojeg ste Vi ovdje dali u rodoljubliu, budo imao obilnog ploda.

Živio nam vjerni prijatelju, dični sine rode nadog!

Od Boga Ti dugotrajno zdravlje!

S oči svih nas srdačno pozdravlje!

Modulinski prijatelji.

Grlena bol, kašalj, hroputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljek itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljuć nocih, navadne jutarnje hroputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutiljice (škatulje) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah bude utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutiljoi zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijim ljekarnah svieta. 52—1

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno svo želudčane i živčane bolesti, tekodjer onakve, koje su su ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost u želudcu i drobu, krč, slabu probavu, alkobol, jako kucanje srca, glavobolj i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kralj. dvorskoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah listka, koje su svaku za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljanje jamči dakle za siguran tečaj ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschenstrasse 6, dalje u Trstu I. Baraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mixan. 26—21

Ljekarna Praxmarer
— al duo mori —
Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i pročavaju krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, dernavica u želudcu i zapuka tela. Veoma koristan lik proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Rouma i artritide), izliečiva je se Theonom zglobo- i kostobolju odstranjuđim. (Theon antiartritico e antireumatico) — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smola lekljivače. Prohuđuje se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,
„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putom pouzeća.

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvratno sredstvo proti glavobolu, migreni, boleznim v želudcu, na očeh in zobeh, proti ranam, trganju, nahudu, izpahom in madežem na koži in pegam; tudi je jako dobro kot voda za ispiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjanje grinte. Cena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4—12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vlito tvrdko Brázaya.

Želodčne bolesni ozdravi brez in postrema
JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedosegljivi želodčni pijadi.

Da si človek izvoli pravi lik proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se ponujatvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič druzega nego škodljiva zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje prirodne sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce, hitro krepčalne moči pravico presenetiti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi še vsakim dnevom veče praševanje po njemu. Ta balzam bogat na delujočih snovih kinčkovo robarbare, katera koreninka je poznana zarad njenega ugodnega upliva na prebavljenje ni slučajno, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja: zato pa ga vsi strokovnjaki in svedenci priporočujejo proti nejedčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, slatenai in vsakej bolesti v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane **30** novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni *Marku Ravasini* i *G. B. Revit*, na Reki v lekarni al Redentore, G. Smolnier, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tomina v lekarni E. Paliaon. 11—25

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¼ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprilla, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 6½% letnih obrestih do 1000 gld., na vsako svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—54

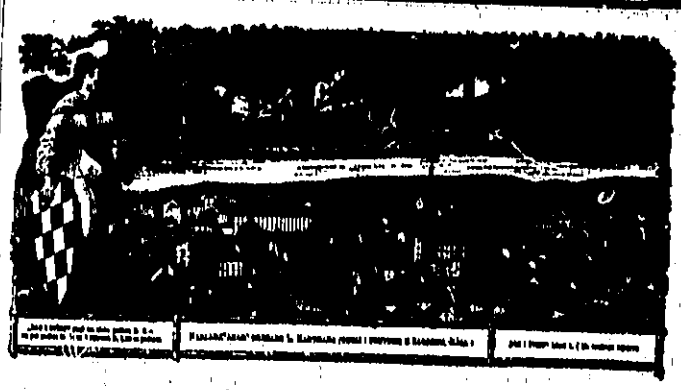

Sadržaj sedmoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripovjest Fordu Baoldu. Udova Leuroge, napisao E. Gaborlau, preveo Codemil Vlahović. Zašto? Izvorna pripovjedalka, napisala Milka Pogačićeva. — Amanet, istiniti događaji iz primorskog života. — Ništa je ljubav, tamo je i dug, napisao grof Lav. Tolstoj preveo Kozačević. Guinovaka parnica. Spuževa, napisao dr. I. C. Otac Spiro Tomić, napisao Juraj Carić, Nikola Karlović Gjuro. Gradska vieđnica u Antwerpenu. Bismark. Schönhausen. Sala i satira. Kraljevska palača u Madridu. Nova vrst šoljoznicah u Americi. Najnovlji pokusi na srakoplovi. Stjepan Sorić. Naša kuća i stan

SLIKE: Otac Spiro Tomić. Nikola Karlović Gjuro. Gradska vieđnica u Antwerpenu. Knez Otto Bismark. Kraljevska palača u Madridu. Nadzemna šoljoznica. Munjevni srakoplov. Stjepan Sorić. Spuževo. Četiri slike za šalu. Moda.

LISTAK: Osobne vieđsti. Kronika. Književnost i umjetnost. Kazališta i glazba. Umrli i narodna. Naravoslovne vieđsti. Zdravstvo. Vojničke vieđsti. Poljodjelstvo i kuća. Trgovina i promet. Šah, rebusi, igre i t. d. Moda i šport.

Ovim brojem stupa „Dom i Svjet" u drugo četvrtgodište. — Ovaj broj razposlali smo **samo na one gg., koja su do sada svoju predplatu dostavili.**

Stoga molimo, da ostali za vremena svoju predplatu obnove.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

Tiskarna Doleno v Trstu

izdelujo vsakovrstna tipografična dela, kakor: priporočbe karte, začasno, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopnice, zaključne račune (bilance), računišnice, cenike, polnomoči, jestvenike, cenisko plasna, naznanila, izpovolne listke, osmrtnice, razne skrižaljke, etikete, knjige, brošure in časnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francozkem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

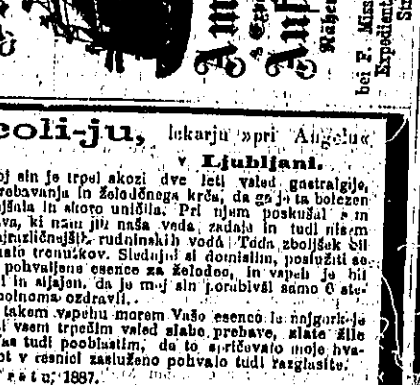

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«
v **Ljubljani.**

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih naša veda, zadala in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudninskih vodá. Tèda zboljšek šil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poskušti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile itd., ter Vas tudi pooblastim, da to sporočavate moje hvaležnosti! Bot v resnici zasluženo pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887. **Dr. Leon Levi.**

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo moško obleko, more se prati, 6.10 met. dolgo f. 3.—

Valjno volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v Carvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroke širok, cela obleka, 10 met f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh lepoznanih Carvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 m-trov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, blata volna, v vseh modernih Carvah za celo obleko 10 met f. 7.—

Pregasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 80 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0,6 cim široki, 10 metrov f. 2.80

Dreidrah (Trožič)
najboljša vrsta, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 2.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. 2.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webo
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 60 vatlov, Ia f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov lila f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 4.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postalj niti pogrinjal in namiznega prta s svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz lete
2 namizna prta in 1 celotno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.20

Holandski odstanki preproga
10-12 metrov dolgi Ostanek for. 3.60

Letni ogrnil 6
„ dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jakr dobra, 100 cim. dolga, 100 cim. široka, f. 1.50

Košulje za gospode lastno delo
bele ali bavnane 1 kos Ia f. 1.60, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pleteno, 30 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstranek 3.10 m-trov za po lpolno moško obleko f. 3.75

Češnski Brnskega sukna
Ostanek za podpolno moško obleko 3.10 metrov dolgo for. 4.50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno moško obleko for. 5.50

Blago za površnje suknja
najfinejšo vrste, za celo suknj f. 6.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar ni volna ali vzeč, se sprejeme hraz upovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Vandić.

Tiskara Doleno.

Broj 16. U Trstu 19. aprila 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe se upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Uložak svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razsiljerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronto br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Hrvatske namire.*

I lošinjski sud rekao je svoju. Osudom 13. marča t. g. br. 845 bio je gosp. J. Salata, kao predsjednik upravc. imetka zaklade osorskih bratovšćinah osuđen, da plati svećeniku g. Antonu Kirinčiću, kao zastupniku nerezinske crkve, for. 22.53½ s. s. p., koje nije htio u liepa izplatiti na hrvatsku namiru, i da mu naknadi parbene troškove sa for. 59.65. Obrazloženje osude poziva se na razloge c. kr. prizivnog suda, koji su našim čitateljem već poznati.

Gosp. Salata podnio je, ništovnu žalbu proti osudi, al ne znamo kolikom nadom u sretan uspjeh iza dvih jednoglasnih riešitbah c. kr. prizivnog suda.

Ova pravda, koja može biti dobrom opomenom svim onim načelnikom i predsjednikom, koji neće da izplaćuju hrvatskih namirah, jest ujedno liepa ilustracija načina, kako se kod nas za kojekakove neosnovane hire i nezakonite zahtjeve razsiplje novac javnih zakladah. Poročkoj »L' Istria«, koja nije htjela protiskati ni ove osude, ni riešitbah prizivnog sudišta, kako je protiskala dvie u istom poslu protuslovne osude c. kr. lošinjskog suda, preporučamo, da se i ovoga posla sjeti, kad bude drugi put odgovarala »Ex deputatu« tršćanskog joj pobratima, koji biodi poročku svoju, da je svojom i svojih pristaših slom upravom mnogo dopriniela k probudjenju hrvatskog puka u Istri. Neka mu reče: istina je, slo smo upravljali i malo smo marili za nevoljnog kmeta u Istri; ono drobtinice, što smo mu s našeg punog stola dobacili, nisu mu mogle nikako glada utišati; i to je krivo, da se naše kulo ruše jedna za drugom; ali više od toga krivo je, što je taj nevoljni kmet počeo osjećati, da je član jednog naroda i da kao takov ima svojih pravah. Taj osjećaj nisu mu ulili u srdce ni naše zle uprave, ni »stranieri mestatori«, nego duh vremena, koj gradi i ruši po kotaru kule. To nas uči i ovaj slučaj. Pop Anton Kirinčić, koj je učio ne u Zagrebu, nego u Italiji, i nerezinski crkovinari, prosti krmeti, dali su hrvatsku namiru, jer znaju, da imaju to pravo, a ne jer možda g. Salata zle upravlja. Poštujmo, kao liberalni ljudi, taj osjećaj, koj je stvorio jedinstvenu Italiju; ne kratimo hrvatskomu puku njegovih narodnih pravah i povratiti će se u Istru stari, željeni mir; povratit će se ona stara vremena, gdje se gradski kicoš nije žacao uhvatiti se u kolo sa seljankom bujnih grudih i punih licah, kako je to gosp. »Ex deputato« u svojoj mladosti činio.

Kad bude» L'Istria« ovako odgovorila »Ex deputatu«, tko zna, možda ne bude izlanula toliko protuslovjah i nezgrapnostih, koliko jih je izlilo u posliednjih brojevih.

* Vidi naš članak u br. 10. t. g.

O Liechtensteinovoj osnovi.

(Glas jednoga učitelja.)

Velecijenjeni gospodine urednikо! Najuljudnije Vas umoljavam, izvolite ustupiti malen prostor u Vašem cienjenom listu ovim mojim redkom. — Odgovornost preuzimam sam. Nepodpisujem članka, jer je to moje načelo, nu tkogod bi od Vas zatražio, kažite mu moj podpuni naslov.

Učitelj sam i ugledjitelj, a kao takovu nepokolebivo mi je načelo, da se ugled mladuši imade tamoljiti na njihovoj religiji. Nije mjesto u Vašem listu, da to načelo znanstveno obrazlažem, spomenut ću samo to, da sam ga popularnim načinom obradjivao u „Našoj Slogi“ jur godine 1884., 1885., 1886. u člancih: „Što valja podučavati u pučkoj školi?“ to „Uzgoj i škole po svietu“.

Oholikupno učiteljstvo Istre proniknuto je tim načelom; ono povjerenu mu mladež po svom dubokom osvjedočenju na temelju kršćanske vjere i uzgaja ne samo riečju, već joj prednjači i svojim primjerom. Nezamakni mi lahko oku novinarski članci, koji ne tiču škole i učiteljstva, nu nesjedam se, da bi se itko ikada tušio u tom pogledu na ljednoga učitelja iz Istre.

Mučevi, nadojeni pravim kršćanskim duhom, nuvidjaju potrebu, da se u naših školah u vjerskom pogledu ništa ne mienja.

Nikad nije u Istri smuslo nikom u glavu, da odašilje peticije toga smjera.

Nu prod kratko vriemo kolala je na podpisivanje peticija proti postojećim školskim zakonom, a za uvedenje konfesionalne škole.

To je neopravdana navala na istarsko učiteljstvo! Peticije bo šilje puk „in massa“ samo onda, kad ga rukopitelji dogodjaji na to nakloni. Iz hiljadah podpisah i križovah, što se ih misli pokupit širom Istre, proti obstojećoj ubćoj školi, nemože izvanjski svjet nego suditi, da je Istra gorko ućutila plodove, koje su zasijali i odgojili istarski učitelji.

Tom se je agitacijom povriedio obsir, koga se je moralo imati naprama neobrazovanomu i religioznomu našemu učiteljstvu; učiteljstvu, koje danas nestoji na stupnju svojih starah, nego imade i smisla za više čudoredno ideje, koje shvaća plemenitost svojega svetoga zvanja i radi istoga nastoji svimi svojimi silami, da si pridobi, uzdrži i učvrsti ugled prod djecom i pukom.

Ruku na srce! komu bi svedočniku milo bilo, da se sastavljaju i u puk turaju napisane peticije, koje bi izvriesti moglo samo od tuda, što svedočstvo nebi tobože svjestno vršilo svojih dužnostih?!

Tuj su radi o Liechtensteinovoj osnovi škulskoga zakona.

Štujem svakoga dok iz plemenitu namjeru zastupi bud koje mnienje. Nubili, progovorio, da nobi kolala peticija na podpisivanje za spomenutu osnovu.

Izuzevan njom, oto i moje s nešto mnienja o Liechtenstainovoj osnovi. Ta je osnova u pogledu njezinoga religioznoga momenta baš za nas suvišna.

Suvišna je, jer postojeći zakoni i narodbe imadu ustanovah, koje ne samo da omogućuju nego baš zahtjevaju, da se djecu odgaja na temelju vjere.

Prvi zahtjev prvoga paragrafa zakona od 14. maja 1869. jest, da se djecu odgaja čudoredno i religiozno. — Ta ustanova vriedi ne samo za uro vjeronauka, što je u svih pučkih i gradjanskih školah, to učiteljjih prvi obvezatni predmet (§§. 3, 17, 29, 30 zakona od 2. maja 1883.), nego i za cielokupnu obuku škole.

Čudorednost i vjera ima se provlačiti kao crvena nit kroz cielu obuku, ona ima zadahnjivati svaki korak učitelja.

U smislu toga temeljnoga načela jest i ustanova § 48. istoga zakona od 2. maja 1883., po kojoj može odgovornim ravnateljem pučke škole biti samo onaj, koji pripada vjeri većine školske djece, te imade uz to i ispitna prodavanja vjeronauka dotične vjeroizpovjesti, te po kojoj imade istovjerni sa djecom učitelj nadzirati istu kod vjerskih vježbah.

Samo se sobom razumjeva, da se uz takova načela školskoga zakona ima nastojati takodjer odgojiti učitelje, koji će ne samo moći, nego i htjeti vršiti svoju zvanju po tih načelih, pak da su i sadašnji nadzornici dužni i u tom pogledu razviti svoje djelovanje.

Koliko je meni poznato, to se obojo i izvadja.

Kad bi u pojedinih slučajevih bilo štogod nepravilnoga, ono crkvenih zastupnikah u svih školskih vlodih, oto crkvenih oblastih, ono pobožnoga puka i zastupnikah u carovinskom vlodu, na vidjelo a neljelom, pak da vidimo kako će bez milosti vroati „disciplinarno mjero“ § 54. zakona 2. maja 1883. i odnosnih zemaljskih zakonah!

Dokgod mi nebude poznat bar jedan slučaj, gdje se je utekло k nemomu ministarstvu, pače k vrhovnomu sudištu, pak se nije moglo na postojećih zakonih dokinuti zla, sve drže smatrat će promjenu tih zakona suvišnom.

Liechtensteinova osnova jest u svojih ustanovah gledo nadzora školo štetna.

Štetna je, jer ona suzuje krug, iz koga bi se imenovalo nadzornike školah.

Osnova u pogledu njezinoga religioznoga momenta baš za nas suvišna.

Suvišna je, jer postojeći zakoni i narodbe imadu ustanovah, koje ne samo da omogućuju nego baš zahtjevaju, da se djecu odgaja na temelju vjere.

Prvi zahtjev prvoga paragrafa zakona od 14. maja 1869. jest, da se djecu odgaja čudoredno i religiozno. — Ta ustanova vriedi ne samo za uro vjeronauka, što je u svih pučkih i gradjanskih školah, to učiteljjih prvi obvezatni predmet (§§. 3, 17, 29, 30 zakona od 2. maja 1883.), nego i za cielokupnu obuku škole.

Čudorednost i vjera ima se provlačiti kao crvena nit kroz cielu obuku, ona ima zadahnjivati svaki korak učitelja.

U smislu toga temeljnoga načela jest i ustanova § 48. istoga zakona od 2. maja 1883., po kojoj može odgovornim ravnateljem pučke škole biti samo onaj, koji pripada vjeri većine školske djece, te imade uz to i ispitna prodavanja vjeronauka dotične vjeroizpovjesti, te po kojoj imade istovjerni sa djecom učitelj nadzirati istu kod vjerskih vježbah.

Samo se sobom razumjeva, da se uz takova načela školskoga zakona ima nastojati takodjer odgojiti učitelje, koji će ne samo moći, nego i htjeti vršiti svoju zvanju po tih načelih, pak da su i sadašnji nadzornici dužni i u tom pogledu razviti svoje djelovanje.

Koliko je meni poznato, to se obojo i izvadja.

Kad bi u pojedinih slučajevih bilo štogod nepravilnoga, ono crkvenih zastupnikah u svih školskih vlodih, oto crkvenih oblastih, ono pobožnoga puka i zastupnikah u carovinskom vlodu, na vidjelo a neljelom, pak da vidimo kako će bez milosti vroati „disciplinarno mjero“ § 54. zakona 2. maja 1883. i odnosnih zemaljskih zakonah!

Dokgod mi nebude poznat bar jedan slučaj, gdje se je utekло k nemomu ministarstvu, pače k vrhovnomu sudištu, pak se nije moglo na postojećih zakonih dokinuti zla, sve će se smatrat će promjenu tih zakona suvišnom.

Liechtensteinova osnova jest u svojih ustanovah gledo nadzora školo štetna.

Štetna je, jer ona suzuje krug, iz koga bi se imenovalo nadzornike školah.

PODLISTAK.

Ženitbeni običaji.

Piše E. S. Strkov.

(Dalje).

I nadošao dan svatbe ili „pira“. U Kastavštini razlikujo sam narod trojo vrsti pira. „Veli pir“ — kad svatovi imadu „veli sopoi“; „mali pir“ — kad svatovom svira harmonika, gusla ili mieh; kad pako svatovi neimaju nikakvog glasbila, kaže im se da idu „kao ukradeni“. U tom se vidi ukus samog naroda, kako svoja glasbila, sopce predpostavlja svakoj drugoj glasbi. Nu ipak je mladji naraštaj u nekojih stranah posegnuo za novotarijami. Na rečeni dan ide zaručnik svojom svatjom i sopci u kuću nevjestičinu, to s njom i sa njezinom svatjom u crkvu. Kad se svatovi vraćaju iz crkve kući, darivaju svakoga kruhom, koga sreto na putu. Joli dotičnik podaleko od svatovah, tad mu dobace komad kruha ili „roglića“ ručice. Cio put do crkve i na povratku pucaju mladići iz kuburah — rodu na veselje. Vrativ se u selo, idu svatovi mladoženje k njemu na „južinu“, a ostali k nevjestici. Dovršiv južinu, zaplešu kod mladoženje do tri puta, to se onda ide pjevajuć k nevjestici. Kad u kući nevjestičinu dočuju svatove, tad započnu udarati, bućiti, mlieti na žrvanj itd., kao tobož da i neču svatovah, a niti im za nje. Izvana onda pokriju nevjestičin biolim ubrusom, to ju prigneto na vrata. Pozdravivši kum nevjestičin, unidju svatovi u kuću. Takvo prigovaranje potraje kadšto cieli sat, dapače i više, nadju li se s obijuh stranah dobri „govorčini“. Svatovi si poklope malko tlo, da im kosti noklapaju, proplešu se do tri plesa, to se odvodo nevjestica u kuću mladoženje. Uzimlje li mladoženja nevjesticu iz drugog sela, tad moraju sosedni mladićem dati nekolikko forinta za napojnicu, inače bi mu oni zagradili put. Nevjestica uzimlje iz svoga doma vrč ili „bukaletu“ punu vina, u koju joj naspu papra i dadu ono novce, kojo će dati svekrvi za „kupu“; uz to sve ono stvari, kojo će joj kao budućoj gospodarici rabiti u kući i gospodarstvu. Tako jedna joj svatnica nosi hljeb, a u njem ubodon nož, žlicu i viljuc; druga motiočicu, treća plaščanicu, a druga opet srp itd. Po putu do kuće, u koju vode novjesticu, bacaju svatovi ljudem kruh, a kad li stignu pred kuću, baci jedan od kumovah preko isto kolač.

Vrata od kuće jesu pritvorena. Nevjestica pokuca na vratiljah, te reče tri puta zaporedce: „Hvaljen Isus i Marija, mâ moja!“ Na treći put joj odgovori svekrva: „Vazda tako budi, hći moja!“ — „Zdravo vrše, mâ moja!“ — reče nevjestica, pokusiv vino iz bukaleto i predade ju svekrvi, koja joj opet reče: „Zdravo tvojo, hći moja!“ Svekrva predade bukaletu kojoj bliže stojećoj ženi, a njoj uručo zdjelicu blagoslovljene vode, kojom muško blagoslovi mladence, probaci im na to ubrusno preko vrata, te ili pritegno u kuću. Nevjestica poljubi svekrvu i svo ukućano redom, te ih njedno podarujo. Svekru dajo košulju i rubac, svekrvi ono novce, koji su bili u bukaleti, ženskinjam košulju i šuknju, — muškarcem košulju i rubac, djeci kiklicu i rubco a imade li u kući sluga, tomo daje po jedan forint. Kad dodjo nevjestica u kuhinju, predadu joj žlicu, da pokuša, jeli hrana slana i dobro pripravno, a ona, pokusiv, reče: „To ni smočno ni slano“ — to iznova svu hranu posoli (baci na vidjes samo svakamo po zrnce), tad baci proko ognja kolač, koji ido kuharici. Svatovi založo malko, to odu na ples, koji traje tri do četiri sata. Na „tancu“ plošu najprije mladenci, onda kumovi pa ostali svatovi. Dok se svi svatovi neobrede, nesmije nitko plesati, osim ako bi koji od svatovah naročito komu dozvolio. Po tri o svršena plesa — dakako već u kasnu noć — sliedi „volika večera“.

Na svakom piru mnaju biti tradicionalni „riži na mlieće“. Čim se iznesu pred svatove, zazviraju, sopci „na oriži“, na što svi svatovi učino jedan ples. I tad se stanu oplotati oriži. Tekom večere dodje k svatovom kuharica sa povezanom rukom, rekav: „Prosin, da bito mi čagod vaših ne ziu se pul večeri oparila i spalila“. Svatovi ju darivaju kojom šestiom. Prama kraju večere donese kuma od nevjestice na pliticah kolačiće, postavi ih najprije pred kumove, a onda pred

Službe školskih nadzornikah nisu nikako sgodne, da se ih podieljaje u ime priznanja ili odlikovanja; to su mjesta znamenita i zaslužuju osobitu pomnju.

Nadzornik treba da pozna uzgojnu i materijalnu svrhu škole; treba da pozna sredstva, kojimi se ta svrha postizava. Čim je pomno promotrio rad učiteljev, nadzornik mora biti na čistu, da uzmogne reći: Učitelju, to radiš kako treba, a u tom i u tom imaš krivo nazore. Vidim, da si čitao to i to djelo, al si ga jednostrano shvatio; da pako izpraviš onu drugu pogrišku, prouči ono djelo, koje treba učiteljska knjižnica da naruči.

Takav je pedagog potrebit danas za nadzornika, pak se ga može i med svećenici naći, al — bez zamjere budi rečeno — naći će se no samo dekanatah, nego i biskupijah, gdje će biti znatno naći takovu strukovnu silu. Da, ja sudim; da će kadšto biti težko i med svećenici i med svetovnjaci u čitavoj pokrajini naći dostatan broj valjanih nadzornikah.

Iz tih je razlogah štetna po napredak škole svaka ustanova, koja suzuje krug, iz kojega se imenuju nadzornici, pa i Liechtensteinova zakonska osnova.

To su misli moje i više mojih sudrugovah. Mi ćemo biti vrlo zahvalni svakomu, koj ima više podatakah u stvari, da naše mnienje bud privatno bud javno izpravi.

Pogled po svietu.

Trst, dne 18 aprila.

Austro-Ugarska: Dne 16. t. m. započela je u carevinskom vieću generalna rasprava o proračunu. Prvi dan govorili su u svomu čotiri zastupnici, i to dva za a dva proti proračunu. Jučer govorio je mladočeski zastupnik dr. Gregr, izjaviv, da češki narod neima povjerenja u sadašnju vladu, to da on neće glasovati za predloženi proračun. Osim njega govorili su o proračunu još četiri zastupnici, izmedju kojih je Wober napadno ministra Gautscha kao protivnika slavenskih plemenah u Austriji.

Upisalo se je u svomu do 150 govornikah, od kojih neće velika većina doći do rieči niti u podrobnoj rasprави. Iz Beča pišu, da će biti izabrani po svoj prilici kao glavni govornici u proračunskoj raspravi zastupnici Šuklje i Herbst, i to prvi za a drugi proti proračunu.

Pitanje o porezu na špirit, reć bi, da je riešeno ponarodovanjem samog cesara, koji je pozvao k sebi podpredsjednika poljskoga kluba, zastupnika Jaworskoga, komu je kazao, da očekuje od domoljubja poljskih zastupnikah, da će glasovati za vladinu osnovu o porezovanju špirita.

Jučer se obavio izbor jednog zastupnika na carevinsko vieće za dalmatinski veleposjed. Nade hrvatskog novinstva i svakog poštenog Slavena nisu se žalibože izpunile. Izabran je bio naime narodni protivnik barun Lapena i to pomoću Srbah, koji su poput Vuka Brankovića svoju braću izdali. Ta grdna izdaja osvetit će se prije ili kasnije na samih Srbih, a već sada odvraća se od njih ogavnošću svako čestito narodno srdce.

U Hrvatskoj obavljaju se naknadni izbori za domaći sabor. Umjerena opozicija izjavila je u svojem glasilu »Obzor«, da neće sudjelovati kod tih izborah, jer da neima danas slobodnoga izbora, te da neželi svoje jednomišljenike izvrgavati progonu i drugim neugodnostim. Ovih danah je većalo u Zagrebu posebno povjerenstvo o djelbi zadrugah. Kod tih razpravah sudjelovao je uz više strukovnjakah i ban. Dne 14. maja zastati će se hrvatski sabor, koji će imati da razpravi kao najvažniji predmet, predlog o preinaki školskoga zakona.

Srbija: Dne 17. t. m. prihvatila je skupština predlog, da se dokinu poslanička mjesta u Parizu, Rimu, Atenu i Londonu, te je taj predlog izručila posebnomu odboru. Medju kraljem i radikalnom strankom, da nastaje sve to veći razkol, jer da se ministarstvo odviše pokorava kraljevim hirom.

Bugarska: Knez Ferdinand dao javljati prijateljskim si dvorovim izvan Bugarske, da ga silno ljubi narod i vojska, te da neima izmedju njega i ministarstva nikakva nesporazumljenja. Viesti, koje kolnju o odlasku kneza iz Bugarske, da imadu tu svrhu, da se Bugari ipak pripravo na eventualnost, da bi moglo doći do promjene vladara.

Rusija: Ministarstvo financijah izradjuje osnovu o odkupu nekojih važnih željeznicah, koje su pripadale privatnim družtvom, kojim je istekla koncesija. Ministarstvo prosvjeta radi sada na novom statutu za ruska sveučilišta. Zastarjeli dosadašnji statut dao je često povoda izgredom na pojedinih sveučilištih, to se imade sada u tolike izpraviti, da bude većina odgovarao duhu vremena.

Francezka: Danas je svakako najpopularnija osoba u Francezkoj umirovljeni gen. Boulanger. Niži i srednji slojevi pučanstva nazivaju njim muža, koji će podići nekdanji ugled Francezko, i to na ruševinah današnjeg nezdravog ustava. U sjevernom departementu bijaše izabran taj razvikani general u parlamentat sa 172.528 glasovah, dočim nedobiše njegovi protukandidati svi skupa niti trećinu tih glasovah.

Italija: Iz Rima javljaju, da će sv. Otac protestirati proti talijanskomu gradjanskomu zakoniku, jer da se namjerava podvrći svećenstvo tomu zakoniku in onda, kada ono vrši svoje dušovne dužnosti. Talijansko četo poče se vraćati iz Afrike. Prvi dio ukrcao je je 13. t. m.

Njemačka: Kancelarska kriza potisnuta je ovaj par u zakutak, jer se reć bi natežu nad Njemačkom vrlo tamni oblaci. Caru Fridriku poslilo je naime posliednjih danah i govorilo se već dapače, da će jedva još koji dan proživiti. Toga radi izgubila je i kancelarska kriza onu važnost, koju njoj pripisivahu.

Prigodom

prve svete mise,

što ju svetkuje na Punti dne 22. aprila 1888. mnogočastni g. pop Frane Žic.

Vriedna majka, uzorita sina ...
Mlekom božjo ljubavi zadoji,
U kršćanskom nauku izgoji
I narosi cvietom svih vrlinah.

Eto Vam ga, oj Puntari moji,
Gdje u slavlju prvog svetog čina,
Dajuć slavu Bogu na visinah
Sad prod Vami na oltaru stoji.

Otac, mati, sestrice i braća ...
Suzne oči k njem' na oltar svraća,
Od radosti ganuti do plača;

I Vas narodi s njim se vesoli
Hvale Bogu dajući tor voli:
»Višnji, svoj mu blagoslov podieli!«

I. Ž. K.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bliže ti Jure rokal, da bi ki fator na jenom imanju svršil svoj termin, a kod izručitbe nobi svo predal, ča mora?

Jur. Toga ti nemorem odgovorit, nu je po zakonu saki dužan to storit.

Fr. Ma kad bi jedan fator rečimo potegnul novaca, tor ih u svoju korist rabil, a kad bi drugo stvari izručil a novac nobi bilo?

Jur. Rekal bin mu, da je provaril, ako se nobi pogodil s onim, komu izručuje, ali na saki način, ai pogodbom nobi pokazal, da je poštene gospodaril.

Fr. Tako, ti biš sudil, da se ga tuži.

Jur. Altroke! više jego onega, ki bi jenu ovcu ukral, aš ga je morebit silil grad, pak je i svoj život rišal.

Fr. Znaš da je buzetski Clarici obćinsko novce rabil, kako svoje, ž njimi si i klobuk kupil, a tim je ostal dužan obćini niš manje od 2000 florini.

Jur. Eh, moj dragi, njegovo zlo upravljanje s obćinskimi novci ima već sud v ruke, tar je već započela iztraga proti njemu.

Fr. Ča biš ti rekal, kako će mu pasat?

Jur. Tor da je pravice v rukah.

Fr. A ča će mu kad mu fali kako i mano 90 do 100?

Jur. Ima prijatelje Bigatta i Rubinicha, ki te mu valjada pomoć.

Fr. Bilo bi lepo dá, ali bojim se, zač su prijatelji samo do pol zdeli.

Različite viesti.

Nadvojvodkinja Štefanija u Trstu. Njez. caraka visost nadvojvodkinja Štefanija posjetila je dne 17. t. m. u družtvu nadvojvodkinje Josipe i maleno pratnje Trst i bližnju okolicu. Njez. visost došla je u 10 satih u jutro brzoljakom željeznicom iz Opatije. Ovdje je posjetila stolnu crkvu sv. Justa, provozia se gradom do „Boschetta“ i natrag, te odplovila parobrodom u Miramar.

Misa mlada. U nedjelju dne 22. t. m. čitati će na Puntu (otok Krk) g. Frane Žic prvu sv. misu. Jedan njegov prijatelj izpjevao mu sonet, što no ga na drugom mjestu donašamo pridružujuć se pjesnikovoj želji, da bi Svevišnji mladomisniku blagoslovio svo korake, koje bude poduzeo na čast sv. vjere i na korist roda, iz kojeg je potekao.

† **Ivan Jurković.** Iz Feškulina (obćina Poreč) dolazi nam žalosta viest, da je tamo preminuo nakon kratko bolesti dne 7. t. m. veleposjednik i čestit rodoljub g. I. Jurković u 62. godini. Pokojnik bijaše dulje vremena obćinskim zastupnikom u Poreču, gdje je naši narodni protivnici radi njegovog rodoljublja, čista značaja i poštenja marko gledaše. Sve njihovo spletko, sladki nagovori i lukavo grožnje nemogoše pokojnika sklonuti, da krono stranputicom, da izdade svoj rod i jezik, komu je ostao vjeran do smrti. Toga radi kličemo mu bolnim srdcem: Lahka Ti bila domaća zemljica, a Tvoji čestiti sinovi sliedili u svomu Tvojo stope!

Odlikovanje. Generalni državni odvjetnik kod vrhovnoga sudišta u Beču g. dr. Ferdinand Schrott odlikovan je od talijanskoga kralja komandorskim križom reda sv. Mauricija i Lazara. Njeg. Vel. car i kralj Fran Josip dozvolio je odlikovanomu, da može nositi taj visoki talijanski red.

Svečana procesija u Miljo. Tršćansko katoličko družtvo priredjuje u proslavu jubileja sv. Oca Lava XIII. u nedjelju dne 22. aprila svečanu procesiju iz Trsta u istarski gradić Miljo. Procesija će krenuti iz stolne crkve sv. Justa, gdje će se čitati sv. misa, odakle će okolo sv. Jakova stupati istarskom cestom. Na putu pridružiti će se procesiji vjernici iz susjednih župah. U Miljah čitati će se sv. misa u župnoj crkvi i u onoj sv. Frana. Poslije sv. mise razilasi se procesija, to se može svatko natrag vratiti kojim ili morem. Za slučaj, da bi bilo dne 22. aprila kišovito, prenositi će se procesiju na 20. aprila, a da se nebi mogla ni tada obdržavati, na 6. maja. Odbor katoličkoga družtva očekuje, da će sudjelovati kod tog bogoljubnog čina mnogi vjernici iz Trsta, okolice i susjednih župah.

Glavna skupština. Muška podružnica sv. Cirila i Metoda u Trstu obdržavati će svoju glavnu skupštinu u nedjelju 29. aprila u 6 satih po podne u prostorijah „Slovanske čitalnice“ sliedećim dnevnim redom: 1.) govor predsjednika; 2.) izvješće tajnika; 3.) izvješće blagajnika; 4.) osnovna slovenska škola u Trstu; 5.) eventualni predlozi; 6.) izbor novoga odbora i 7.) izbor zastupnikah za glavnu skupštinu.

Novi odbor tršćanske ženske podružnice sv. Cirila i Metoda. Na glavnoj skupštini dne 14. t. m. bijahu izabrane u odbor ročene podružnice sliedeće gospodje i gospodične: predsjednicom gospodična Ljudmila Mankočeva; zamjenicom njezinom gospodja Ema Abramova; tajnicom gospodična Justina Michellijeva, njezinom zamjenicom gospodična Marija Nadlišková; blagajnicom gospodična Ivanka Kalistrova a njezinom zamjenicom gospodja Julija Nathova.

Hrvatski hodočastnici u Rimu. Iz Rima brzojavljaju „Obzoru“ dne 15 t. m.: „Jučer je papa primio hrvatsko hodočastnike. Audijencija bijaše sjajna. Papa je došao u dvoranu praćen svojim dvorom i osam kardinalah, te bje dočekan oduševljenim „živio!“. Ilim Hrvatah iz banovine i Dalmatije, prisutni bijahu i drugi Slavoni, opazismo također knjeginju Sapieha i Sanguszko. Vladika Strossmayer pozdravi papu uzvišenim govorom, a conte Vojnović pročita adresu, koja je papu ganula. Sv. Otac pozdravi Hrvate kao osobito sinove sv. Petra, te reče, da ništa nemože razstaviti s njegovom ljubavju ni Hrvate ni druge Slavene. Hrvate sa svimi ostalimi Slavoni, koje on toliko ljubi, postavio je pod okrilje sv. Cirila i Metoda. Zatim je sliedilo ojelovanje ruke i noge, za kojega je papa razgovarao sa Strossmayerom, ostalimi biskupi te s Vojnovićem. Papa je po koji rieč izmienio sa najmanje 100 osobah, bijaše vanredno ljubezan i dobre volje. Podieli svim apoštolski blagoslov, te izidje iz dvorane, iznova prađen uzklici „živio!“. Pred Vatikanom dočekaše svi Slavoni Strossmayera, te mu priredišo burnu ovaciju. Hrvatska je bila tom svetčanom prilikom kao narod odlikovana pred celim svietom“.

Od 16. o. m.: „Jučer prisustvovahu slavenski hodočastnici slavenskoj misi, koju je služio križevački biskup Hranilović u prekrasnoj kapeli sv. Cirila i Metoda u baziliki Klementinskoj. Poslije službe božjo govorio je vladika Strossmayer hrvatski uzvišeni govor o znamenovanju jubilejsko svečanosti papo, koji da je svečanost cielo crkvo ujedinjeno u papi. Spomenuv djelovanjo sv. Cirila i Metoda naglasi, da Slavenom čeka velika budućnost. Sloboda i neodvisnost papo pravo je svih kršćanskih narodah, a Italija biti će velika, bude li ne neodvisnost poštivala. Slušatelji jedva

---

ostalo, rekav: „Ovo van je mal dar, kega van je novostica poslala, neka bude za to duga ljubav“. Svaki od svatovah postavi pod kolačić koliko tko smaže, a kolačiće odnesu kući. Poslije večero — (već je svanuo bieli dan) — raznašaju svatovi kolače susjedom i rodjakom. Vrativ se opet u kuću mladožonjo, založi se malko, te se napokon stanu svatovi razilaziti pjevajuć:

Svega j' dobrá doba,
Najbolja j' poć doma. —

Ženi li se udovac, tad mu mladići nekoliko dana pred svatbom u večer tulo i repotaju dotle, dok im nedade nekoliko forinta za napojnicu. Udaje li se udovica, tad nesmije ići pod vioncem u crkvu.

II.

Sjevero-iztočni dio Istre.

(Lipa, Škalnica, Lisac, Sušak, Novokračine, Jelšane, Dolenje, Šapjane i Pasjak).

Imade li u kući više djevojakah, tad se one udavaju po starosti. Nu jeli starija od sestarah od naravi nakažena, recimo nagluha, suluda, sliopa itd., tad dolazi red nad mladju. Ali i na to se više dan danas strogo nepazi, jer se u više zgodah udaje ona sestra, kojoj se prije sreća namjari.

Prije nego li će mladić ići prvi put na „fraj“, ide u krčmu, da se malko napiti, da mu nebudu kasnije rieči zapinjalo. Sobom si uzmo po jednoga druga. Kad li dodju prod kuću u koju su naumili ići na „fraj“, pokucaju na vratijah ili prozoru (jer je već kasno u noć), te dozivlju djevojku, da ustane na par rieči. Djevojka se već dosjeti čemu to noćno kucanje, stoga ustane, te ih kroz zatvoren prozor pita, čemu li su došli. Oni joj odgovaraju, da su došli na „fraj“, te neka pozove roditelje, da i oni ustanu. A kad li se već roditelji podigoše, otvori djevojka mladićem vrata. Unidju u kuću. Jedan od momakah imado u rukuh staklenku sa vinom ili rakijom, te stane djevojčino roditelje napajati, koji im medjutim pripravo kakav zalogajić. Pa kad se već okrepili, reći će mladić, da bi rad njihovu kćerku uzeti, hoće li mu ju dati. Jeli roditeljom u volji, te mu odgovore sa da; nesvidja li im se, tad mu kažu, da će se oni već promisiliti, te mu o tomo dati za par dana glas, kad li bi imali doći „pogajat se“. Roditelji se stanu dogovarati o djevojčinu mirazu, a kad se posvema sporazumješe, poruče mladiću, koji li dan imade doći.

(Konac sliedi.)

su se uzdržali, da govorniku aplaudiraju. Nakon govora podašle je biskup Strossmayer gost francozkih biskupskih. Kod objeda pozdravi ga Chismalong, kojemu Strossmayer odvrati latinski. Vojnović govorio je francezki. Prisutan bijaše i de Rosi.

Odgovor na interpelaciju. Ministar financijah odgovorio je dne 18 t. m. na interpelaciju zastupnika dr. Vitezića u pitanju soli u kotaru Pazinskom. Pošto nam za danas nedostječe prostora, donieti ćemo taj odgovor u budućem broju.

Tabori u Istri. U gradačkoj „Tagespost“ od 12. tok. mjesca čitamo veselu viest, da će se ove godine obdržavat više taborah u Istri, te da će se prvi obdržavat u Pazinu. Na ovom taboru da će se proglasiti proti postupku nemaljskoga odbora u Poreču. Uslied toga da se već među pučanstvom Pazina pojavila nekakva agitacija, te da će valjda taj tabor biti od oblasti zabranjen!

Najlipše u svem tom jest, da ovdje ni u Pazinu o kakovom taboru nitko ništa nezna.

Pokrajinski odbor, hrvatske molbe i carev dar. Lanjsko godine je vrbnička občina pitala od pokrajinskoga odbora u Poreču, da joj podieli kakovu podporu iz pokrajinske blagajne za gradnju dviju občinskih bunarah litih stornah u selih Paprata-Risika i Kampelje. Pokrajinski odbor je povratio molbo, zahtjevajuć, da se hrvatskim molbam priloži talijanski provod. Na to se je vrbnička občina pritužila c. k. carovinskom sudištu u Beču, a ono je izreklo, kako je već našim čitateljom poznato, da pokrajinski odbor vrieđja zakon, kad pita talijanski provod hrvatskih molbah.

Dok je još stvar u Beču visila, obratila se bila vrbnička občina, jer joj je bila podpora od prieke nuždo, na Njegovo Veličanstvo i razloživ sasto joj pokrajinski odbor molbo odbija, pitala je u Njega milost. Nije pitala zaman! Nj. Veličanstvo joj je velikodušno podielilo 600 for. podpore. Ovolik iznos, kojim će se polovicu potroška za štorne u Kampeljah pokriti, neobičajo u ovakove svrhe davati ni premilostivi car ni njegova vlada; a kad ga je dao, valjda je imao osobitih razlogah; valjda je hitio nekoga opomenuti. Neka si to gospoda u Poreču dobro zabilježe!

Iza toga je vrbnička občina opet podnielala pokrajinskom odboru molbu za pripomoć kod gradnje štorne u Risiki. Ovaj put nije on pitao talijanskog provoda, već je jednostavno odbio molbu. Vrbnička občina je zahtjevala, da joj se hrvatska molba hrvatski rieši, ali bez uspjeha. Sad će c. kr. carovinsko sudište imat opet da rieši, je li ovim pokrajinski odbor povriedio temeljni državni zakon!

Jezik kod suda. U broju 48. našega lista za prošlu godinu donieli smo točaj kaznene razprave gosp. Innocenta Fabrisa proti g. Franu Bukovcu gledo nepovjerenja, iznešena po občinskomu zastupstvu pazinskomu načelniku. Kako smo već javili, odmah na početku razprave zahtjevao je Fran Bukovec i njegov branitelj, odvjetnik g. dr. Dukić, da se zapisnik vodi u hrvatskom jeziku. Ovaj opravdani zahtjev bio je pako odbijen od c. kr. sudbenoga pristava Dinka Harabaglie sa primjetbom, da on znado, u kojem jeziku ima zapisnik pisati i da ovdje (prod sudom) nije mjesto za tjorat politiku.

Tršćanski talijanski listovi, a s njimi i poreški listić, velikom su radošću zabilježili ovu viest, te smiehu izvrgnuli gornji zahtjev gledo zapisnika. Nu najbolje se smije onaj, koji se posliednji smije. Gosp. Fran Bukovec pritužio se odmah poslije razprave proti navedenom postupku pristava Harabaglio na njegovu prouzvišenost ministra dra. Pražaka, koji je uslied toga dao si predložiti odnosne kaznene spise, te je razpitao cielu stvar. Na to je ovih danah primio g. Fran Bukovec odluku c. kr. kotarskoga suda u Pazinu od 24. marča 1888 br., 514 pr. gdje mu se uslied ministerijalnoga odpisa 11. marča 1888. br. 4057. to odpisa c. kr. prizivnoga suda 15. marča 1888. br. 1086. javlja, da je o predmetu njegovo pritužbe shodno naredjeno. Budući se radi o c. kr. pristavu, koji službuje, to nemožemo znati što je odredjeno ili naloženo, nu uvjereni smo, da se s našim jezikom neće već onako postupati i to osobito kod suda, gdje bi svačije pravo imalo biti najveća svetinja.

Ako nam se gdjegod kakva nepravda učini, to novalja mirovati već se na nadležnu mjestu pritužiti; zadovoljština ima nam se dati, kao što nam se je dala u nasmačenom slučaju.

Ovom zgodom imamo se zadovoljstvom zabilježiti činjenicu, da su već c. kr. kotarski sudovi u Pazinu i Buzetu izdali na hrvatsko tužbe i podnaske hrvatske odluke. Počelo je učinjen.

Iz voloskega kotara. Za zadrugom u Kastvu došlo je u život i druga zadruga imenom „Opatija“. To družtvo konstituvalo se je dne 5. aprila, i to na glavnoj skupščini u Mošćenicah.

Bili su prisutni zemaljski zastupnici gg.: župnik Zamlić i dr. Laginja; c. kr. kotarski kapetan vitez Jettmar, župnici mošćenički i borseški s drugimi posjednici, koji su se jur upisali, okolo 80 na broju.

Pročitana su i primljena pravila, kako ih je još god. 1887. potvrdila visoka c. kr. vlada a među drugimi stvari, bilo je poglavito, da se izabere odbor za godine 1888, 1889 i 1890.

Izabrani su u odbor sliedeći, poštovani članovi: Došković Petar iz Mošćenah, Korvatić Eduard iz Kraja, Skalamera Franjo iz Borseča, Grabrovac Josip iz Kraja, Barković Juro Loskić iz Martine, Tomičić Viktor iz Voloskoga, Peršić Nike posjednik iz Poljanah, Korić Anton posjednik u Iki, Zamlić Vinko župnik u Voloskom, Galović-Peršić Ivan iz Borseča.

Odmah poslije skupščine oni su se konstituirali i izabrali predsjednikom: g. Viktora Tomičića, njegovim zamjenikom voloč. g. Vinka Zamlića, tajnikom gosp. Nikolu Peršića, blagajnikom ili kasirom g. Petra Doškovića iz Mošćenjah.

Prva dvojica trebo da su po zakonu potvrdjeni od strane višega namjestničtva, o čem nadvojimo, i tako će društvo započeti svoju djelovanje, a želimo, da budo u dobri čas i na korist puka.

Iz Vižinade nam pišu 15. t. m. Ovdje su već izlokono listine za občinsko izbore i uredjeni dnevni za reklamacije. Veseli nas javiti Vam i iz ove občine, da su se občinari naše krvi zauzeli, da u novo zastupničtvo izaberu muževe, koji će se znati zauzeti za dobrobit občine i na prava našega puka. Sada je čas, da občinari pogledaju u listine, jeli je tko izpušten ili krivo unešen, pa da za doba reklamiraju. Slogom i dobrom voljom može i ova občina doći u naše ruke.

Iz Medulina moli nas prijatelj, da izpravimo ponešto onu zahvalu, koju nam je on priposlao, a mi ju u zadnjem broju donesosmo. Tiskano je naime, da je gosp. Martelano „žandarmerijski“ nazvednik, a imalo je biti „žonijski“ nazvednik, što ovim rado ispravljamo.

U Višnjanu sastavljeno je občinsko zastupstvo iz čvrsta zastupnikah naše krvi, koji su bili primorani izabrati za načelnika muža talijanske narodnosti, jer se od naših nije nitko smatrao vrstnim zauzeti to mjesto. Novoizabrani načelnik obećivao je, da će biti pravedan, te da se neće protiviti pravednim zahtjevom naših. Medjutim to se izpunilo nije. Ogromna većina zastupstva poznaje slabo talijanski, te ide na tim, da se bar u sjednicah občinskoga zastupstva govori i raspravlja u našem jeziku. Nedavno zahtjevala je nekolicina zastupnikah, da se pitanja o jeziku postavi na dnevni red občinske sjednice, a un to i drugi važni predmeti. Tomu se občinski načelnik nije odazvao. Nego što nije ovaj mjesec učinjeno, može se uradit tekućeg mjeseca, osobito ako se zastupstvo bude strogo držalo zakonskih propisah. Naša zastupnikom u Višnjanu poručamo zato već sada, da jim je po zakonu slobodno govoriti u sjednicah hrvatskim jezikom, i da za to netreba nikakvoga zaključka. Ako se budo načelnik protivio, to neka se odmah prituže i neka se neđaju od nikoga zastrašiti. Talijani brane svoj jezik, i mi ga moramo zubi i nokti braniti. Svakomu svoje!

Dar Hrvatičah sv. Ocu. Vatikanski list „Osserv. Rom.“ donosi u br. od 30. marča potanki, laskavi opis onoga, sastavljenom, kako kaže po narodnih motivih, izradjenih umjetnički po inžiniru zagrebačke stolne crkve, Bolléu, radjenom u samostanu mil. sestarah u Zagrebu, što no ga poklonište Hrvatico sv. Ocu. Ističe, da tekstilna industrija ovoga vieka, nije tako radnje proizvela. Crta potankosti saga, kako može samo vještačka ruka. Zatim se bavi i opisuje krasno kićenje milosrdnih sestarah u Zagrebu; divi se izvanrednoj njihovoj vještini, spominje, kako milosrdnice zagrebačko liepi glas svojim ručnim djelima stokoše u Austriji, tako da im bi podieljena častna diploma na bečkoj obrtnoj izložbi. Znamenito je, da vatikanski list nosi taj opis u posebnom članciću pod naslovom „Zagreb“, dočim o vatikanskoj izložbi ima samo obćenitu rubriku.

Sa hrvatskog sveučilišta. Prošlog zimskog semestra bilo je na hrvatskom sveučilištu ukupno 488 slušalacah, i to na mudroslovnom fakultetu 40 redovitih 40 izvanrednih, na bogoslovnom fakultetu 40 redovitih i 60 izvanrednih, na pravo-i državoslovnom fakultetu 193 redovita i 81 izvanredan, te uz to 28 farmaceutah. Od naukovine bilo je u istom semestru oprošteno, i to od cielo: 40 redovitih i 60 izvanrednih slušalacah bogoslovnog, 60 redovitih slušalacah pravnog, te 19 redovitih i 2 izvanredna slušaoca pravnog i 6 redovitih slušalacah mudroslovnog fakultota.

Hrvatske nošnje na izložbi u Melbournu. U izlogu trgovca g. D. Hermana u Zagrebu privlače na se pozornost prolaznikah tri liepo izradjene nošnje hrvatskih seljakah, i to dvie nošnje seljakinjah iz Posavine i jedna nošnja šoštinskoga seljaka (iz zagrebačke okolice). Sve ove nošnje dao je g. Herman izraditi po seljakinjah, te su opredielјene za izložbu u Melbournu (u Australiji), odakle će na izložbu u Barcelonu i Brusolj. Osim ovih nošnjah otiđe onamo i više sagovah, stolnjakah, pregačah, torbah i ručnikah, izradjenih po narodnih hrvatskih motivih.

„Vienac“ broj 15. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Golub guše, golubica neće“, crtica Frana Mažuranića. „U registraturi“, pripoviest. „Tetka Naturelija“, pripoviest N. Ljubojeva, prevpo N. S. Uspomene na Nikolu Tordinca, napisao Vj. Klaić. Hrvatsko glumište, napisao J. P—ć. Listak. Šitke. Putujući Amor i Portal crkve u Lovranju u Trogiru. — „Vienac“ izlazi svako subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 nvč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i svet“ izašao je dovoli broj. Upozorujemo čitatelje na oglas na čertoj strani.

Pobožnost u ruskoj vojsci. Ruska vojska kao svako godine i ljetos dobila je naredbu napovjed, da se svaki đačnik i vojnik prod ukrsom ispovieđi i pričesti.

Honorar ili plaća dru. Mackenzia. U Londona se javlja, da je dr. Morel Mackenzie dobio za donadanjo liečenje cesara Fridrika III. 8000 funti sterlinga, što čini od prilike 101.280 forinti. To je u Njemačkoj izazvalo negodovanje, no tko znade koliko dr. Mackenzie dobiva honorara za svoju liečničku prakso, neće se tomu čuditi. Neki Amerikanac platio je dru. Mackenziu za jedan posjet u Americi 25.000 dolara. Neka bogata Engleskinja, koja je dra. Mackenzia pozvala iz San Roma u Cannes, platila je 1000 funti šterlinga ili 12.600 forintov, što joj je jedan jedini put pregledao grlo. U Londonu prima dr. Mackenzie 108 osoba na dan na konzultacije, a svaka mu plaća najmanje 5 funti šterlinga.

Trgovina sladkim mliekom. Dolazi viest iz Stockholma, da je netko izumio način, kojim da se mlieko sačuva sladko i fritko dugo vremena i na daleko vožnje. To se postizava nekom sludoninom i čvrstim zaklopom. Već je ovaj izum prokušan: slali su sladko mlieko u Ameriku i natrag u Stockholm, te je bilo na putu 51 dan, a ipak je ostalo posve sladko kano da je tekar izmuzeno. Već sada da se pomoću ovoga izuma šalje puno mlieka iz Švedske u London i New-York. Tajnu kupili su Amerikani od izumnika za 200.000 dolarah.

Neuka nauka.

Drva za gusle. Kroz stoljeća smatrale su se javorovina kao najbolje drvo za gusle. Prije vrlo kratkoga vremena uspiješe pokusi učinjeni sa kanadskim pitomim borom, toli povoljno, da se jurve ustrojava u Lipskom tvornica, koja će praviti gusle lih iz toga drva.

Kažu, da jim je glas toli mil i krickpak, kao od starih talijanskih gusalah.

* * *

Čišćenjo staklenoga posuđja. Poznato je, da često staklene posuđje, a osobito čaše, stakleničce i ploče pužute, pa ih nemožeš nikako izčistiti. Stvar se dade postići sliedećim čistilom. Na jednoj plitici ulije se 30 grama vode, 7 grama solne kiseline i 30 centigrama joda. Izmješa se dobro jedno s drugim, namoči u smjesu suknena krpa, pa s njom namaže i natare nečisto staklono posuđje.

Pošalice.

Preporuka. Kuharica: Gospodjo, višekrat sam žestoka i gruba, nu to neka vam ništa nesmeta, s malim darom moćete me odmah ublažiti.

Lick proti smrti. Neka gospodja oboli za smrt. Liečnik ju ostavi, jer nabijaše nikakvo nade, da će ostati na životu, nu drugi dan povrati se vidjeti, kako joj je, ali muž njezin reče: gosp. liečniče, sunjeda naša je kod nje i razgovorom svojim — neda joj da umre.

Tko je prosti lopov? Neki barun zadužio se silno kod bankira i plaćanjem duga veoma otezao, te mu bankir napiše sliedeće pismo: — Baruno, tko je obrekao platiti dug do 1. siečnja t. g.? — Vi, g. baruno! — Tko je to opet odgodio do 1. lipnja? — Vi, g. baruno! — Tko nije opet rioči održao? — Vi, g. baruno! Tko je daklo prosti lopov? — Vaš ponizni bankir. (To bijaše podpis).

Priprava na ženitbu. Župnik kod izpita zaručnikah: Vi ćete daklo stupiti u sv. brak, a jeste li se i pripravili na taj važni čin? — Zaručnica: Josmo, gosp. župniče, zaklali smo svinju, šest para gusakah, izpekli kolače i t. d.

Mnogi naših predbrojnikah nisu još platili predplate ni za prošlu godinu a ni za tekuću. Molimo dakle sve one dotične, da svoju dužnost čim prije obnove, jer ćemo u protivnom slučaju biti prisiljeni obustaviti im šiljanje lista i utjerati zaostalu predplatu na način, koji im neće najmiliji biti. — Tko prima i čita list, ako je pošten, valja da ga i plaća i to na početku, a ne na koncu godine. Uprava „Naše Sloge“.

Dopisnica uredničtva.

Prijatelju D. u P. Pratimo pozorno kako gospoda svoju blatno rublje i crnjaju, pak domo i mi u svoje vrieme o tomo svoju reći. Srdačni odzdrav!

Dopisnica upravničtva

Od dne 11 do 18 t. m. pripeslano nam predplatu sliedeća:

P. n. gg. Gradsko poglavarstvo »Petrovaradin za 88. — K. H. Zagreb za pol 88 (Odgovaramo posebnom dopisnicom). — V. G. Zmilj za pol 88 i za oglas. — Čit. Julia za 88. — J. P. za P. Gradina za 88. — I. P. Covington za pol 88. — I. M. Rinka za pol 87 i 88. — R. P. Bersec za 88. — B. R. (M. H.) Zadar do 30/6 88. — A. H. M. Ložinj do 1/10 1888. —

Lutrijski brojevi

izvučeni 14. aprila.

Beč	14	40	35	19	84
Gradec	10	39	6	55	13
Temišvar	43	89	74	77	6
Innsbruck	17	9	21	45	24

izvučeni 18. aprila

Brno	45	11	3	49	88

Trgovačke viesti.

(Cone se razumo kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	124.—	126.—
Rio bisar jako fina	„	103.—	105.—
Java „ „ „	„	100.—	108.—
Santos fina	„	88.—	90.—
„ srednja	„	83.—	84.—
Guatemala	„	90.—	98.—
Portorineo	„	112.—	114.—
San Jago de Cuba	„	128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„	122.—	124.—
Java Malang, zelena	„	92.—	93.—
Campinas	„	96.—	98.—
Rio obrana	„	102.—	104.—
„ fina	„	88.—	80.—
„ srednja	„	83.—	84.—
Canda Ignica v zabojih	„	29.—	50.—
Mačisov cvet	„	400.—	420.—
Ingber Bengal	„	21.—	23.—
Peper Singapure	„	98.—	99.—
Penang	„	76.—	76.—
Batavia	„	87.—	88.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.50	—.—
„ v zabojih	„	8.75	—.—
Olje bombažno amerik.	„	38.—	—.—
Lanco jedilno j. f. gar.	„	41.—	42.—
dalmat. s certifikat.	„	44.—	45.—
nenizno M.S.A. j. f. gar.	„	59.—	61.—
Aix Viorge	„	69.—	71.—
fino	„	66.—	68.—
Rožiči puljoški	„	5.50	5.75
dalmat. s cert.	„	7.—	7.25
Smokve pulješke v sodih	„	—.—	—.—
v vencih	„	12.—	12.50
Limoni Mesina	zaboj	3.50	4.50
Pomeranče sicilijanske	100 K.	5.—	5.50
Mandlji Bari I.a	„	72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Rič italij. najfinoji	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	14.25	—.—
„ I.a	„	12.50	—.—
„ II.a	„	11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti	„	33.—	35.—
Suho grozdje (opaše)	„	26.—	27.—
Cibeba	„	16.—	17.—
Slanici „a mouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovi „a srednje velikosti	„	35.—	36.—
veliko	„	32.—	33.—
Slatkor centrifug. v vrečah	100 K.	33.25	33.50
s certifik.	„	14.25	14.50
Fižol Cokse	„	12.—	12.25
Mandolonl	„	12.50	12.75
svetlorudeči	„	11.75	12.—
tamnorudeči	„	—.—	—.—
bohinjski	„	10.—	10.25
kanarček	„	—.—	—.—
beli, veliki	„	—.—	—.—

	soleni, dolgi	„	11.25	11.50
	„ okrogli	„	10.75	11.—
	mešani, štajerski	„	10.25	10.50
Masło		„	60.—	90.—
Sene konjsko		„	3.21	3.75
	volovsko	„	3.93	4.04
Slama		„	2.94	3.57
Les, trami kub. š.		„	—.38	—.34
Oglje		„	2.70	2.80

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti i pogreba našeg prodobrog otca toliko sudutí i ljubavi izkazali, budi ovim u imo razsvitljeno obitelji od podpisanih izražena najdublja zahvalnost.

Ivan, Mate i Marko Jurković, sinovi.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala nosljuh itd. mogu se u kratko vreme izlečiti zabilježbom

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lužbar i ljekarnik u Trstu.

Vsema pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probudjenih kašljuć noćih, navadno jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Oprauka. Valja se pasiti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutlice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijica zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčano bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, **tjelotok**, zlo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčane, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljan iz svjetske znanih biljkah, priznana od svih doktorih medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenja spomenutih bolestih. Pobliže u **okružara**, koji je pridodan svakoj staklanki. **Cieno malo staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovom ili** pouzdom. — U svih ljekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Einh rn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. Seravalo All' Amazone Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan 20—21

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča voljudnjatiti duhovščini za izdelovanjo cerkvenih potrebščin najnovejše oblike numreč: —12—5

Monštrance, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd.

po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebri in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bodo radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjono in poštnino prosto.

Staro orodje naj se pošilja v popravljanje nefrankirano.

Najboljši

papir za cigarete

13-26 je pristni

LE HOUBLON

francoski fabrikat Cawleyer in Heurger v Parizu.

Svari se proti ponarejenjom.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake drugu zdravju škodljive tvarine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

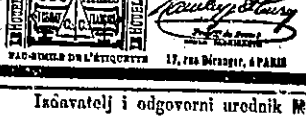

RUE DROUOT, 6 PARIS

Ljekarna Praxmarer

— ai due mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijak, kojim izčezava slaba probava, doravica u želudcu i zapeka tiela. Vsema koristan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), liečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranu-jućim. (The antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole tekućinske. Preporuča se kod bolestih želudca. Lisiić stoji 14 novč; proda se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća.

KMETIJSKO BERILO

prodaja

TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad

Z pošto 5 kr. več.

E. KRAMER,

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na	V napoleonih za
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2½ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katerí se nahajajo v okrogu, priporoča se nova obrestna tarifa na temelju odnovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi znovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Prodajmi,

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu all Parizu, Berlinu all v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vredností 5½% lotnih obresitih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi,

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat all srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 8. maraljа 1888. 48—54

Gospoda **G. Piccoli-ju**, lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša **želodčeva esenca**, koju sam slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehljivo slabotnosti **čreves** in **prebavnika**, kakor tudi neznano mučno **trdo-telesnosti**. Dolgo šekal sem loka zopet to boljezn, ki mi je gotovo malo zadovoljnih ur v prihodnjosti obetala; vso drugo zdravljanje šolil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej **esenci** se imam zahvaliti na popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vso dni življenja zánjo najserčnejе udan in hvaležen.

Na Dunaji, 1897

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografična dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne oglase, vabila, programe, lekare, cenike, pravila, ustopnice, zaključne računo (bilance), računčnike, cenike, pooblastila, izstavnice, razne nakladnice, otiskote, knjige, brošure in časnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

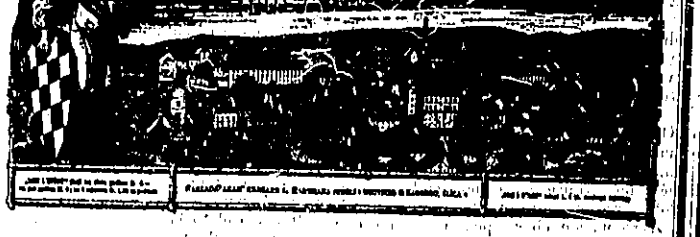

Sadržaj devetoga broja:

ŠTIVO: Dr. Josip Juraj biskup Strossmayer po T. Smičiklasu. — Svojemu prijatelju, pjesma: pripovjest Ferdo Becića. — Udova Lenoroge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Brodolom, talijanski napisao Enrico Castelnuovo. — Fragmenti iz dnevnika hrvatskoga poslanika, napisao Fran Mažuranić. — Ruča utvara u Moskvi, napisao V. Solovjev, preveo N. Kokotović. — Što slabi naše živce. Napisao dr. N. Šolak. — Hrvatski učiteljski dom. — Naša kuća i stan.

SLIKE: Diploma glavnoga grada Praga svom zaslužnom građanu dru. Josipu Juju Strossmayeru. — Palača jugoslavenske akademije. — Stolna crkva u Djakovu. — Josip Juraj Strossmayer. — Korice na diplomu grada Praga biskupu Strossmayeru. Nutarnjost crkve u Djakovu. — Hrvatski učiteljski dom u Zagrebu. Četiri slike za šalu — Mode.

LISTAK: Osobne vieti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesrećа. — Naravoslovne vieti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničko vieti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, mora se prati, 6.10 met. dolgo f. **3.—**

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospo v barvah 10 met. f. **4.—**

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. **6.50**

Indijski Foule
volna, dvostroku širok, cela obleka, 10 met f. **5.—**

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. **6.50**

Črni Terno
sakonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. **4.50**

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. **7.—**

Pregasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 30 met. f. **2.50**

Volnati rips
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f. **3.80**

Draidrath (Trožiče)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. **2.80**

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. **3.80**

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se dajo prati, for. **3.—**

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. **2.50**

Ženske košulja
iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. **3.25**

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. **4.50**
1 „ 30 „ ¾ „ **5.50**

Klug-Webo
boljše nego platno
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. **6.—**

Sifon
1. komad, 30 vatlov, I.a f. **5.50**, najboljše vrste f. **6.50**

Kannafas
1 kom, 30 vatlov, lila f. **4.80**
1 „ 30 „ rudeč „ **5.20**

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. **6.—**

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. **6.50**

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. **4.50**

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. **4.50**

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelno pogrinjalo s čipkami f. **3.50**

Jute zastor
turški vzorek; podpolni for. **2.20**

Holandski opstanki prepog
10-12 metrov dolgi ostanek for. **3.60**

Letni ogrnjalo
¾ dolg, for. **1.20**

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. **1.50**

Košulje za gospode, lastno delo
bele all barvane 1 kos I.a f. **1.80**, II.a f. **1.20**

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platno, 30 kom. for. **2.50**

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. **2.25**

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. **4.50**

Fruško moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. **5.50**

Blago za površnje suknje
najnovejše vrste, za celo suknjo f. **6.—**

Vzorki brezplačno in franco. Kar nekomu ni všeč, se spremje brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 17. U Trstu 26. aprila 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 6 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administratoju „Naše Sloge“. Ime, prosime i naj. bliku pošću valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronto, br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Iz carevinskoga vieća.

(Glavna razprava o proračunu.)

Proračunska razprava pruža zastupnikom priliku, da se izjave ne samo o predmetu, koj je na dnevnom redu, već u obće o svemu, što je vlada dobra ili zla učinila, ili u koliko bi imala u buduće dobra učiniti a zlo izbjegavati. Tim pravom služe se u parlamentu pojedini zastupnici, tko više tko manje, što zavisi najviše od toga, kakvo li zauzimlje jedan ili drugi zastupnik stanovište napram vladi, to da li imadu njegovi birači posebnih želja ili pritužbah, a zavisi to često i od sposobnostih samog zastupnika.

Vladin protivnik upotrebiti će — imade li duševnih sposobnostih — kod razprave o proračunu sve i sva, da njezin rad oštro prokrsti i žigoše, to svoje joj nepovjerenje izrazi, dočim će ju njezin pristaša braniti i zagovarati, pa bilo to često i proti svomu osvjedočenju.[1])

I ljetošnju glavnu proračunsku razpravu, koja je započela dne 16. t. m. u carevinskom vieću, upotrebiše nekoji zastupnici desnice i lievice, da se otvoreno izjave o djelovanju sadašnjeg ministarstva, to o svemu onomu, što njim je najvećma na srcu ležalo.

U glavnoj razpravi o proračunu govorilo je u svomu, što za a što proti osnovi proračuna, do petnaest zastupnikah.

Vrlo važne govornike poslalo je u prvu vatru bez dvojbe desnica, a medju ovimi iztaknuto se osobito zastupnici dr. Gregr, ministar Dunajevski, Vašaty, Šuklje i Borčić. Izmedju govornikah lievice dignuo se nad ostale svoje drugove i ovaj put, kao glavni govornik manjine, poznati zastupnik Plener, koji je odlučno zanikao povjerenje vladi a tim zabacio i predloženi proračun.

No, ni govornici većine nisu se bezuvjetno izjavili za predloženu jim osnovu proračuna, dapače zastupnik Gregr očitovao je otvoreno, da će proti istoj glasovati. Očitovanje svoje podkriepio je ovaj zastupnik tim, što vlada ministra Taaffea nije izvršila svoja obećanja, niti se drži programa od g. 1879. Što se tiče njegove domovine, kraljevine Češke, reče govornik, da je češki narod kao predstraža slavenskoga svieta u neprestanoj borbi proti germanizaciji, koju i sadašnja vlada podupire. Govoreć o slobodi štampe, reče, da je ta sloboda u Austriji prodana samovolji državnoga odvjetnika, policajnoga činovnika ili kotarskoga kapetana.

O pravu sakupljanja i udruživanjo, reče dr. Gregr, da je slobodno bilo austrijskim listovom, da izadju s ornim okvirom kada je umro njemački cesar Vilim, da podju u Berlin deputacije djačke na sprovod pobjednika kod Königgrätza, ali bankot u čast biskupu Strossmayeru, taj je oblast zabranila; u čast muža, kojega je poglavita zasluga, da su hrvatske regimente god. 1848. ugušilo ustanak. On traži od vlado, da izpuni svoj program i održi zadanu riečˊ, a dok toga neudini, nemože u nju imati povjerenja.

Isto tako oštro govorio je i drugi češki zastupnik dr. Vašaty kritizujuć austrijsku vanjsku politiku.

On se izjavio proti savezu sa Njemačkom i Italijom, jer da je ta zajednica po našu državu štetna. Probitak ugovora sa Njemačkom jest samo na strani Njemačke, kojoj bi morala Austrija pokriti lodja u slučaju rata sa Francezkom. Mi smo — reče govornik — u savezu sa dva susjeda, koji su nam bili uvjek najogorčeniji protivnici, pak valja da se Austrija priključi Rusiji, koja nije nikada proti nama ratovala, već dapače oslobodila Austriju kod Vilagoša, kad je bila na rubu propasti. Govornik zaključi, da je dužnost svakoga zastupnika, da uskrati svaki novčić vladi, kad su vodi ovakova izvanjska politika.

Ministar Dunajevski odgovarao je većinom na napadaje lievice, ističuć, da je vlada pomoćju većine zastupstva postigla za državu mnogo potrebnih i važnih uspjeha, te da se bude i u buduće na tu većinu oslanjati.

Zastupnik Šuklje, kao glavni govornik većine, pobijao je u prvom dielu svoga govora nazore zastupnika Plenera, a drugim dielom razjasnio je brojkami državni proračun. O dohodcih, reče, koji će uniči od poroza na špirit, neka se neizdadu svi u vojničko svrhe, već neka se istimi štogod učini i za dosada zanemarene pokrajino, u prvom redu za Kranjsku i Dalmaciju.

Govoreć o ministarstvu pravosudja, reče, da je to ministarstvo nešto za Kranjsku učinilo, no u Koruškoj, Štajerskoj i Primorju ostalo je sve pri starom.

Izjavio se također oštro proti ministru prosvjete Gautschu, koji da je svojim postupanjem stvorio više zadikalacah nego li ikoji najenergičniji agitator; stoga da za njega nemari ni jedna ni druga stranka. Na koncu pozvao je ministarstvo, da se okani dosadašnje neodlučnosti, te da pristano otvoreno uz većinu carevinskoga vieća, koja vladu iskreno podupire.

Na svršetku glavne razprave govorilo je još to nekoliko zastupnikah s jedne i druge strane, i to da izpravo nekoje netočnosti prijašnjih govornikah. Medju ovimi bijaše za nas najvažniji govor zastupnika Borčića, što no ga niže donašamo.

[1]) No imade i takvih, koji nit kudo nit hvale, već jedino klupe dere, a medju te spada i trojica talijanskih zastupnikah iz Istre.

Govor

zastupnika na carevinskom vieću Borčića.

Prigodom proslave petdesetgodišnjice mašničtva vladike Strossmayera, upravilo su slavenski zastupnici na carevinskom vieću adresu. Radi toga dokaza ljubavi i poštanja slavenskih zastupnikah napramu preuzvišenomu vladiki, udariše na njo njemački i madjarski listovi svakojakimi pogrdami, što je gospodu zastupnike silno ogorčilo. Na to pogrdo osvrnuo se zast. Borčić prigodom proračunske razprave u carevinskom vieću. Njegov govor glasi:

Zamolih riečˊ, da visoku kuću upozorim na predmet, koji je za austrijsko Slavenstvo vrlo neugodan i vrlo nemio.

Gospodo! Kako vam je znano, upravilo je nekoliko zastupnikah slavenskih skupinah na poticanje nas Dalmatinacah, a ne kako se je pogrešno javilo, dra. Vitoića, čestitku njeg. preuzvišenosti biskupu Strossmayeru prigodom proslave petdesetgodišnjice njegovog mašničtva.

Taj čin, koji je jedino nadahnut bio čuvstvi najvećeg poštivanja napram svećeniku za njegovo veliko krieposti, radi kojih se nije proslavio samo pred slavenskimi plemeni, već pred cielim naobraženim svietom, dao je takozvanoj liberalnoj madjarskoj i njemačkoj štampi povoda kojekakvim napadajem, a zato jim novjestica dajo kolač. — Vraćiv se svatovi iz crkve, idu u kuću novjestice na „mali“ objed. Okriepiv se, reče jim gazda, da je baš jucer dopremio šitav voz prosa, pa nebi li oni toli dobri bili, da ga ovršeˊ. Svatovi poustanu na nogo lagano, pa hajd vršit proso — na plac. Plieše se do objeda. Dok se pako večera pripremi, svatovi će u sumrak opet na plac.

Prema koncu večere iznese majka novjestice pred svakoga svata po kolač, a oni njoj zato pružo po koji forint, koliko tko smaže. Bit će to mladoj ženici, da nezapočmo prvo dano braka na „suho“. Kad li već večeru dokrajčili, odu mladenci k majci po blagoslov. Na ognjištu pokleknu pred majkom, ona ih blagoslovi, te podade mladoženji star lonac, da ga razbije. A on, da joj vrati milo za drago, polupa i pobaca sa napo pot, šest novijih lonacah.

I nadodje čas odlazka. Kumovi nastoje odvesti mladence u njihov novi stan po takovomo putu, da ih niti živa duša neopazi. Kad dodju u kuću, idu na ognjište, a svekrva pokaže novjestici u koji li će kut sjesti. Tad joj doneso maljušno djeteše, postrvi joj ga na koljena „za kolunčića“, a novjestica mu dade kolač u rubcu zavezan, a u prikrajku rubca imade uvezanih par desetčeka. U to nadodju i ostali svatovi, omoče si još kojom čašicom žedno grlo, založe još koj komadić, pa idu na počinak. U poboljih se kućah i sliedeći dan opet pije i pjeva kao za oblak. A kad im već poć večer silo smaksalo, počmu se razilaziti.

PODLISTAK.

Ženitbeni običaji.

Piše E. S. Štrkov.

(Konac.)

Na uređeni dan uzmo mladić dvojicu ili trojicu rodjakah, ili koga starijega čovjeka, dobra „govorčina“, podučiv ga koliko miraza imado tražiti. Kad je već dobrano zanoćilo, prekriživ se, odu na pogodbu. „Govorčin“ je pri pogodbi glavna osoba; njemu se neima nitko protustavljati, no ga svi njegovi drugovi moraju u svem i svačem slušati. Došav na kućna vrata, nazovu ukućanom „dobar večer“, rekav ujedno, da su čuli, da je u toj kući krčma, to opaziv svjetlo, da su se navratili do kuće. Ukućani im odgovaraju, da je u istinu u toj kući krčma, ali samo za poštene ljude, a oni kao takvi, neka samo udju. Došav prosci, ili bolje rekuć pogodbenici u kuću, uvedu ih u sobu, posade uz stol, na kojem stoji već pripravno staklenko puno vina. Roditelji djevojčini ponude došljake vinom, ali im ovi odgovaraju, da nemogu u taj par piti, dok se o nekoj važnoj stvari nepogovore. Na upit oca djevojčina, da što bi željeli, odgovara starješina (inače govorčin), da su došli, nebi li oni voljni bili dati svoju ćerku njihovomo mladiću. Kad roditelji na to pristanu, odo majka, da potraži ćerku, te ju doprati u sobu. Starješina upita sada mladića, da li je voljan uzeti djevojku. Kad on pristane, upita na isti način i djevojku, a pristav i ona, reče: „Kad oto vas dvojica zadovoljni, onda smo i mi svi“.

Sada se počmu starješina i djevojčin otac pogadjati o mirazu. Najprije se pogadjaju za novce. Novoj obitelji trebati će i mlieka, o pa onda se natežu za kravicu. Neima li njo, dobar će biti i junac. Muž će u goru, razdrieti će bečvo, trebati će novo, a odkud, kad neima vuno? Dakle dolazi pet li šest ovaca na red. Da popuštaj, natoži, dodavaj, odnimlji, nikad ih do kraja. Je li starješine vićet svome poslu, to se on po cieli sat, dapače i više prepire i pogadja o mirazu. U ostalom mu je i zadaća, da nastoji izmusti čim više od djevojčina otca. Kad li se već ipak jednom pogodili, dade mladić u znak privole ruku budućemu si tastu. Zatim si i zaručnici pruže ruku, a starješina im na njo polije vina. I sad se jedva prosci okusae vina, a prod njo se izneso mastna večera. Zaručnici pako ustanove dan, kad li će ići prstenje kupovati. Ako su pako nemogu pod nijedan način nagoditi, ode svatba u vjotar, a prosci se razidju.

Mjesec, a najvećma dva poslije nagodbe, sliedi vjenčanje. Važniji tek uzroci mogu produljiti rok.

Na pir se pozivlje najbliža rodbina, po koji susjed i bolji prijatelj. Svatbenu danu na uranku nabodu prod kućom zaručnice jabuku ili naranču na kolac, to ga privežu na kakovo ovišo drvo nuz kuću. Kad ide zaručnik sa svojimi svatovi k zaručnici, prate ga njegovi prijatelji puškami. Došav do kuće, nišano ti nazovi-strielci u jabuku, dok ju sa kolca neobore, a svatovi dotle čekaju pred kućom. Nosvali li nitko jabuke, zatvore u kući zaručnicu vrata. Kumovi počmu kuconti, a oni ih iznutra pitaju, šta bi željeli, nešto jim oni odgovaraju, da su došli po svoje. Iz kuće im na to odgovore, da jih neupuštaju u kuću, dok jim ne pokaže putnog lista. Jedan od kumovah tavadi iz žepa kakav takav papir, to im jedva onda otvore vrata. Kad se svatovi porodaju oko stola, upita majka zaručnicu kumove, šta bi željeli. Kumovi odvraćaju, da žele ono, što ih ide. Majka dovede koju drugu ženu, rekav: „oto vam što bi vi radi“. A kum će: „mi nepoznamo te ropotijo, dovodite nam drugu“. Kad majka i druga dovede, nastaje isto pregovaranje, a napokon dovede zaručnicu. Ona sjedno medj kuma i zaručnika, te, pošto su si podali ruke, ulije jim na njo kum vina, rekav: „Videt ćemo, ki će biti ieštoji, ki će koga prevarit“. Ona se dvojica pojagme, tko li će prije izpiti vino sa rukuh. Izpije li zaručnica prije, to se svatovi stanu smijati zaručniku, da će ga žena cio vieka vrati i s njime gospodariti. Sada se iznese prod svatove ručak. Po dovršenu ručku ide se u crkvu.

Dok se svatovi vrate iz crkve, skupe se seoski momci pred kućom novjestice, da joj miraz „bâlu“ nalože na voz i odvezu do doma mladoženje, gdje ju i razlože. Momke ide poštena napojnica koli s jedne toli s druge strane. Udaja li se pako djevojka u drugo koje selo, tad joj momci iz njezinog sela nalože „bâlu“, a kad se mladoženja vrati iz crkve, mora jim dati nekoliko forinta kao za odštetu, što jim je odvezo jednu od djevojakah. Kad nadodje „bâla“ u selo mladoženje, razlože

vša opazkam i klovetam. Nemogu proučiti, kolika li mo je zlovolja obuhvatila pri čitanju tih sumnjičenjah. Nu što nemogoh pojmiti bilo je to, što su i novine, kojo se obično vaju smatrati oficioznimi, počelo u isti rog duvati. Otvoreno priznajem, da nisam u stanju izlučiti, što li u tih tendencioznih izvračanjih više provladujo, da li mala fides ili neznanjo. Ja svakoga pozivljem, neka mi pokaže u spomenutoj adresi samo jednu rieč, koja na politiku smiera. (Tako je! na desnici.)

Čini se, da danas stvari u Austriji — a u Ugarskoj je još gore — tako stoje, kao da se je smier poštena mišljenja izgubio; čuvari prieatolja prikazuju se kao voleizdajnici, a nekadanji provratnici kao uzori najčišćeg patriotizma. (Tako je! na desnici.) Rieko slavenske krvi, prolivene na obranu prieatolja i države, svakom zgodom od slavenskih pradjedovah dokazana neuzkolebiva vjernost i odanost uzvišenom vladaru i prijasnoj carskoj obitelji, nemogu zaštititi zastupnike tih narodah pred osvadami panslavizma. Jer su poslali adresu prvomu sinu bratskoga, danas žalibože vrlo potlačenoga naroda, pri njegovom svečeničkom jubileju, mužu, koji u prkos svih protivštinah svojih protivnikah svoju domovinu više od ikoga drugoga navrača na stazu prosvjete, pokroviteljn umjetnosti i znanosti, kao što i svakog plemenitog poduzeća, visokomu crkvenomu dostojanstveniku, koji kao sjajna zvieada tropti na obzorju katoličke crkve, proslavljenom govorniku, vollkomu rodoljubu, koji je u najopasnijih vremenih patriotičkom požrtvovnošću za prieatolje i, državu toliko učinio, o kojega djetinjoj ljubavi napram posvedočnoj osobi premilostivoga našega vladara nitko nedvoji, i koju sama „Nouo freie Presse“ priznaje, kojoga su ideali sadržani u riečih prieatolnoga govora Nj. Veličanstva od 8. listopada 1879.: „Austrija će, vjerna svomu povjestničkomu zvanju, biti štit prava svojih zemaljah i narodah, u svojoj nerazdružljivoj, jedinstvenoj svezi trajno ogajšto prava i istinito slobodu“ — radi svega toga lpak ih se denuncira kao veleizdajnike.

Ako ti patuljci nemaju, tko je Strossmayor, tada neka ih podsiti jedan Minghetti, jedan Ollvier, jedan Lavoley, jedan Gladstone, to prosvietljeni katolički episkopat sa Doupanloupom na čelu. Pokojni Mavro Minghetti, izza Cavoura najveći talijanski državnik, u svom se je razgovoru sa Laveleyem prije nekoliko godinah ovako izrazio (čita): „Samo dva muža su na mene takav utisak učinila, kao da su viša bića od nas drugih, a to su: Bismark i Strossmayor“.

Gospodo! Ja sam uvjeren, da bi štampa, koja svoj obstanak zahvaljuje reptilijskom fondu, podigla bila podpisatelju ono adresu u devoto nebo, kada bi poklonstvo mjesto Strossmayeru, upravljeno bilo na kakovu obskurnu čovjeku, koji dieli političku vjeru g. Tisze. (Na desnici: Sigurno!)

Ogradjujuć se najodlučnije proti nekvalificiranom postupku austrijsko oficijozne štampe u aferi Strossmayer, odbijajuć sa gnjusenjem lekcije o patriotizmu, koje se usudiše podieliti nekadanji provratnici nam Slavenom, izjavljujem, da ću glasovati za ovu stavku (dispozicijski fond) u predpostavi, da vlada nije odobravala izgrede oficijozne štampe, koje sam odsudio“. (Odobravanje na desnici.)

Adresa

koju su hrvatski hodočastnici uručili sv. Otcu, glasi u hrvatskom provodu ovako:

Zlatna Tvoja misa kako je drugim narodom, tako je i Hrvatom radostna i draga prilika, da pokažu Tvojoj svetosti svoju sinovlju odanost, spremni posluh i vjeru vazda neokaljanu. Tomu, dopusti milostivo, neka smo poruci i glasnici mi, koji Ti ovo poklonstveno na koljena padamo. Potiču nas na to divne krieposti svetosti Tvoje, koje u cielokupnoj katoličkoj crkvi sievaju i bezbrojna čovječanstvu izkazana dobročinstva. Kao nepogriešivi učitelj kršćanske istine, neprestrašni branitelj crkvenih pravah, veledušni zaštitnik znanosti i umjetnosti, miroljubivi riešitelj pricpornih pitanjah i kao premilostivi podupiratelj stradalacah i siromakah: kraljevom si i narodom postao ljubavi vriedan.

Hrvatskomu pak narodu, jednomu od slovinskih i ne veliku, veliki su dopali darovi od apoštolske stolice i svetosti Tvoje. Prvi je sveto Kristovo evangjelje i katolička vjera: pa to najviše i najveće blago primio je on od slovinskih narodah prvi i to od Petrove sveto stolice: za što i bje Hrvatom častni naslov, da su sv. Petru sinovi navlastioo. Kad su se pako ukrotili i mir vjerno gojili, tor državom i moćju narasli: opet jim slavni Tvoji predšastnici ukrasiše knezovo kraljevskim veličanstvom i krunom.

Medjutim već su i drugim od rimske prve stolice nadareni darom, dragim i vriednim spominjanja: no baš sami od Slovinah, al su u tom od drugih srotnji, što su ga medju prvimi dobili i do dana današnjega sačuvali.

Ono naime, što su sveti slovinski apoštoli Ciril i Metodij stekli u častno uspomeno pape Hadrijana II. i Ivana VIII., da je od apoštolske vlasti potvrdjena poraba slovinskoga jezika u glasanju sv. evangjelja, u pjevanju mise i časoslova: odmah u prvo vriome dopalo je Hrvatom. Pak se to tako živo spominjalo u Hrvatah, da je hrvatski stari ljetopisac smio napisati: da je sam filosof Konstantin hrvatski iztumačio sveto pismo i sa dozvolom sv. stolice, hrvatsku misu uveo medju Hrvate, to utvrdio narod u vjori Kristovoj.

Još nam je milo spomenuti jedan krasan dokaz, koliko je sveta stolica bila dobrotvorna Hrvatom. Kad su Turci, osvojivši Carigrad, navalili da krščanskoj Europi nabiju tvrdi jaram novjere i divljaštva, a Hrvati medju prvimi dolazili u grozno pogibelj: od nikoga nebjo im hrabrenja ni pomoći, doli rimskih velikih svečenikah. Kolike je za to rovan bio i neumorani Kalixto III., neka toga nelskaže drugi doli svetac Ivan Kapistran i njegovo drago moći, koje čuva zemlja Hrvatska. I Lav X., koji je za dika prosvano kraljevinu Hrvatsku predujem nidinom kršćanstva, što se je sve trudio, da se ona obrani: neka to rode hrvatski slavni ban, i Isusova križa krasni junak Petar Berislavić. I nebi ona tvrda zidina velikim dielom nikad bila razvaljena, da su kraljevi i narodi odmah spremno poslušali glas rimskih papa, koji su u pravi čas zazivali i ponovno potiecali, te da su složno priskočili u pomoć.

Ali da navedeći i druga dobročinstva našemu narodu od sveto apoštolske stolice učinjena, netrudimo Tvoje svetosti: daj da Ti samo još jedno spomenemo, čim se dičimo, da si nas baš Ti nadario. „Grando munus“, to je ona Tvoja, katoličkomu svietu namienjena okružnica, koju mi rado zovemo i slavimo kano velik dar svemu Slovinstvu od Tvoje svetosti. I pravo činimo. U njoj bo kad narodjujoš, da svetoga Cirila i Metodija sva crkva časti, kad onih svetacah posluh i odanost napram toj svetoj stolici slavi, svekolike Slovine, koji se njima kao svojim apoštolima ponose, u jedinstvo sa crkvom ljubezno poziviješ; kad napokon drugo znamenite svojih predšastnikah dobrodine, Slovinom izkazano, pripominješ kano da ih sam tvoriš i pokinjaš. Nije li po tomo velik onaj dar, koji i hrani u sebi sve staro blagodati i podaje novih.

Ovimi dakle dragocienjenimi darovi urošeni prikazujemo se Tebi, sveti Otče, neka po njima poznadoš, da su Hrvati slinovi svetoga Petra i Tvoji, i da su željo, što jih za Tvoje zdravlje i dug život, za slobodu, vlast i uzvišenje apoštolske stolice izričemo, iskreno i od srdca.

Što pako de zaželimo jače, nego li da oni darovi, kojima si Slovine nadario, i u nama i u svima rode spasonosan rod: jedinstvo duha u svezi mira!

Sili vriemo: propadaju ljudskomu rodu najviša dobra, gdje mnogi bezbožno odriču Isusu Kristu božanstvo, a drugi o njem dvoje. Mi Hrvati jamačno hoćemo, da smo poslušni riečl Tvoje svetosti; nećemo, da smo nevriedni unuci onih djedovah, koji za krst časni i slobodu zlatnu, koja pravi jedino njemu pod krilima niču i cvatu, nisu marili umrieti. Naima će to uspjeti: tim lagljo i sretnije, što nam baš divne sjajo apoštolskoga kralja živa vjera u Isusa Krista, i sinovska odanost napram Tvojoj svetosti i apoštolskoj stolici.

I za to poklenuvši molimo ponajprije za našega cesara i apoštolskoga kralja i za svu uzvišenu apoštolsku kuću, apoštolski blagoslov, pa onda i za sebe i sav narod hrvatski.

U Zagrebu, na bielu nedjelju 1888.

Adresu podpisali su u ime svečenstva i hrvatskih katolika: kardinal-nadbiskup Mihalović kao predsjednik odbora za hodočašće, biskupi: Strossmayor, Posilović i Hranilović, podpredsjednik dr. Rački, odbornici: knez Kosta Vojnović, monsgr. dr. Baron, msgr. Pliverić i dr. Bauer.

Pogled po svietu.

Trst, dne 25. aprila.

Austro-Ugarska: Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip bio je dne 23. t. m. u Innsbrucku, da pozdravi tamo englezku kraljicu, koja je prošla iz Italije u Njemačku, da posjeti svoju kćer i bolestnoga zeta, t. j. caricu Viktoriju i cara Fridrika.

Njeg. carska visost nadvojvoda Rudolf kani budućeg mjeseca sa svojom prejasnom suprugom, nadvojvodkinjom Štefanijom, posjetiti Hrvatsku, napose glavni grad kraljovine, Zagreb.

O djelovanju carevinskog vieća govorimo na prvom mjestu, a ovdje nam je dodati, da bijaše prva sjednica, u kojoj se je podrobno razpravljao državni proračun, vrlo živahna, dapače burna. Zastupnik Lucgor napao je žestoko »italianissime« u Primorju, izjaviv, da su tuj jedini Hrvati i Slovenci, na koje se može Austrija osloniti. Njemu odgovorište tršćanski zastupnici Burgstaller i Luzzatto, koji su ustvrdili, da je u Primorju većina stanovništva talijanske narodnosti. No gospoda bijahu taj dan nesretna, jer jih je zastupnik dr. Vitezić pobio statistikom u ruci dokazav, da je u Primorju Slavenah za 44,251 više nego li Talijanah. U istoj sjednici bijaše odklonjen takozvani »Dispozicionsfonds«, iz kojega nagragradjuje vlada sebi odano novinarstvo.

Dalmatinski listovi pišu obširno o posliednjem izboru u velikom poslodu, gdje bijaše, kako javismo nadnji put, izabran narodni zlotvor Lapeua. Radi talijanske pobjede krivo rečeni listovi ne samo izdaju bokeških Srbah, već i porazno urode, koji su mnogim Hrvatom, imajućim pravo izbora, isto zaniekali.

Hrvatski sabor sastaje se budućeg mjeseca. Povjerenstvo, koje je viećalo o diobi zadrugah, dovršilo je svoj rad.

Srbija: Iz Biograda javljalo se ovih danah, da će do mala nastati ministarska kriza, te da će ministarstvo odstupiti. Viest ta nije se obistinila, no, reć bi, da novlada najbolje suglasje izmedju kralja i ministarstva, kojo nastoji, da oslobodi Srbiju od tudjeg upliva.

Bugarska: Izbori u pojedinih okružnih vićih izpadoše povoljno za vladu. Knez Ferdinand odputovati će 26. t. m. sa ministrom Stambulovom u sjevorno krajevo kneževine, gdje će obući sva poveća mjesta.

Rusija: Na proslavu devetstogodišnjice pokrštenja Rusije pozvati će slavenski odbor sve slavenske narode. Njemačke novine pišu, da sakuplja Rusija još uvjek svoje čete na austro-njemačkih granicah.

Rumunjska: U mladoj kraljevini buni se soljačtvo proti bogatašom i vlastelinom. Imade ih koji tvrde, da su nastali ti nemiri usljed političkih agitacijah.

Francezka: Bivši general Boulanger zadobiva sve to više upliva i vlasti. Danomice demonstriraju u Parizu i drugud njegovi pristaše njemu u prilog, a proti republikanskoj većini. Perižko djačtvo demonstriralo je proti generalu, a tom zgodom bilo je i krvavih glavah.

Italija: Kraljev brat princ Amadeo putuje po Romagni, gdje ga svečano dočekuju. Odatle zaključuju vladini krugovi, da će biti i kralj u Romagni svečano dočekan. Iz Rima javljaju, da se je u parlamentu usteržila čvrsta opozicija proti ministru Crispiu.

Njemačka: U Charlottenburgu, nedaleko Berlina, nalazi se ovaj par engiezka kraljica Viktorija, koja je došlo u posjete svojoj kćeri i zetu. Bolest cara Fridrika popustila je zadnjih danah ponešto, no nade nema nikakve, da bi mogao car-patnik posve ozdraviti.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul, da će i ov put pazinska politika va Kamušovoj sali politikat?

Jur. Ča se ti tomu čudiš!

Fr. Ma ja, zač je nejde drugdo užovala.

Jur. Mój, ma j' pasalo vrime, kad je bilo kozi puno vimo.

Fr. Su ju varamonto su dobralno pomuzli.

* * *

Fr. Babin Marko javlja, da ćemo mi ovega leta držat taboro po Istroj.

Jur. Bravo da ćemo, tor smo već njega ponvali, da govori: kako se sadi ropica; duhtora Moroža: kako se daju hrvatskon obćinam „colpi di grazia“; buzotskega Klarida, kako bi se moralo upravljat obćinskim imotkom (kupovat klobuko i... Op. slugara).

Fr. Tiho, to nespada samo; dalje, daljo kumo Juro.

* * *

Jur. Sior Antonio de Žualo govorit će o narodnoj poslovici: „muš se vožo za bosadu, a vol za rogi“, Šandro bodulski predložit će svoj bodulski izborni zakon, a neki krnjolski pop će zagovarat slavensku liturgiju va Istroj.

Fr. Tega će bit naboro unešto.

Jur. Ha i kada tako Marko žoli.

Različite viesti.

Njez. visost prieatolonasliednica Štefanija na Košljunu. Od tamo pišu nam 20. t. m.: Dne 15. t. m. počastila je naša prejasna prieatolonasliednica, nadvojvodkinja Štefanija naš krasni otočić i skromni franjevački samostan. Tuj se zaustavila pol sata, izkazujuć svakomu onu ljubeznost i prijaznost, koja je toliko rieai i odlikuje. Upravo milota bijaše gledati ju u crkvi, kako se pobožno moli. To je ova već treći put, da nas je uzvišena gospodja posjetila, što nam jamči, da joj se ovo po naravi toli krasno mjestašce mili. Svojim podpisom počastila je i spomen-knjigu u samostanskoj knjižnici.

Kad se je nadvojvodkinja od nas dioilla, bilo se sakupilo mnogo pučanstva iz obližnjeg Punta, koje ju pozdravilo srdačnim i toplim trokratnim: živila!

Njez. visost nadvojvodkinja Štefanija posjetila je dne 10. t. mj. čopićsko jezero u družtvu dvijuh dvorskih gospodjah i grofa Bombellesa u dvih kočijah. Njezina visost došla je utorak u jutro na 9 satih parobrodom iz Opatije u luku plominsku, gdje su već bile pripravne kočije. Tu ju dočeka obćinska oblast, a na čelu joj g. glavar, zatim učitelj itd. Odatle krene Nj. visost izravno put jezera, uzovši u svoju kočiju gosp. načelnika, a posebnom kočijom pratili su ju gg. Pibernik, učitelj, J. Marion, obćinski tajnik i T. Tonetti, c. kr. poštar u Plominu. Kroz Kršan prispije Njez. visost na 10 satih k čopićskomu jezeru, (u mjesto Čopić, daloko 15 minutah, nije valjda s toga došla, jer se je pripravljalo zlo vrieme), gdje ju dočekaše ondje nalazeće se oblasti. Njezina visost popitala je mnogoč. g. župnika A. Nežića, koliko godinah je u Čepiću, o stanju ono obćine, o jezeru itd., nagovorila je i g. L. Šuka, upravitelja gospoćinc Karla Ausperga na Bolaju. Napokon se je udostojala Njezina visost primiti kitu cvieća od učenice Štefanije Formoglia, stanujuće kod g. župnika. Njez. visost krene tada kočijom u plominsku luku, te parobrodom u Opatiju.

Imenovanja. Financijalni savjetnik g. dr. Alfred Pfeifer imenovan je financijalnim nadsavjetnikom i financijalnim prokuratorom za Primorje. — Porovodja kod tršćanskog ročnrstvenog ravnateljstva, gosp. Antun Mahko ..., imenovan je rodarstvenim komisarom.

Obćezanske viesti. Župnikom kod sv. Jakova u Trstu imenovan bi po tršćanskom gradskom zastupstvu č. g. Karlo Moćo, dušlovni pomoćnik u istoj župi. — G. Anto Bilan, svećenik iz splitske biskupije, stupio je u tršćansku biskupiju, te bijaše privremeno namješćen kno dušovni

pomoćnik kod sv. Jakova u Tratu. — G. Čučok, duhovni pomoćnik u Lovranu, imenovan je župe-upraviteljem u Grdoselu. — G. Marčinko, duh. pomoćnik u Kastvu, ide kao takav u Lovran. —. G. Dobravac premještćen je iz Drage u Štorje.

Otvoren je natječaj na župe u Valmovraži i Truškah.

Sv. bermu dieliti će presv. g. biskup dne 28. aprila u Klanci, dne 29. u Brezovici, 30. u Divači, a na 1. maja u Rodiku.

Iz Podgrada pišo nam prijatelj 23. t. m.: Ovdje smo, g. urednično, jadva počeli čutiti, da prelazimo iz zime u proljeće. U večer i jutro biva kod nas još prilično hladno.

Interpelacija našeg vriednog zastupnika, g. Slavoja Jenka, izrečena u posliednjem saborskom zasjedanju u Poreču u pitanju brzojavne postaje i nezgodno poštarsko svezo, ipak je bar djelomice koristila. Ministarstvo trgovine odredilo je naime, da se ustroji ovdje brzojavna postaja, što će se do mala ovršiti, a i poštarska svoza poboljšala se u toliko, da nam je sada moguće na pisma odgovoriti isti dan kad nam stignu.

Napredovali bismo i u drugih poslovih, al na žalost, no samo da neimademo podporu od naših obćinah, već nam se često od istih stavljaju i ondje zapreke, gdje bi nas morale podupirati. U ostalom mi neklanjamo duhom, to domo i u budućo koraonti čvrsto i neustrašivo, držeći se zakona i oslanjajuć se na naše narodne pravice i svetinje.

Da sto nam zdravo i do vidova!

Zabava u „Narodnom Domu“ u Kastvu. Dilettantno pjevačko družtvo sušačko priredjuje u nedjelju dne 29. t. m. u prostorijah „Narodnoga Doma“ u Kastvu uz sudjelovanje vojničke glazbe pukovnije Jelačić koncert s plesom. Program zabavi jest sliedeći: 1. „Sunce jarko“, glasba. 2. Ouvertura iz opere „Norma“, glasba. 3. „Zrinski-Frankopanka“, sbor. 4. „Čitaonica“, čitvorka, glasba. 5. „Mazurka“, sbor uz pratnju glasbe. 6. „Slavjan“, potpouri, glasba. 7. „Večer na Savi“, sbor uz pratnju glasbe. 8. Ples. — Ulaznina za osobu 1 for, za obitelj f. 1.50.

„Babino“ izvješće o hrvatskom hodočašću u Rimu. Nepristran i točan (!?) kao što jest porečki listić, progovorio je u sadanjem broju i o austrijskom hodočašću u Rimu pak se je po starom običaju zaplelo i o Hrvate. Najprije kori austrijske hodočastnike, koji da su se nepristojno ponašali zaboravlv, da nisu kod kuće. „Babi“ nije naime po volji, što su ti hodočastnici nosili kokardo u papinskih bojah, čim se valjda nosilaca ni njezini „onesti e bravi nasordoti istriani“. Nadalje pripovieda kako su Hrvati biskupa Strossmayera dočekali na trgu sv. Petra burnim „živio“, što babi“ također nemože u dušdao, jer da Rim nije ni Zagreb ni Djakovo već „la capitale d'Italia“. Da ovjenča „babino“ svoje djelo, kaže na konou, da je predsjednik austrijskih hodočastnikah, grof Pergen pročitao papi adresu u talijanskom jeziku a sv. Otac, da mu je u istom jeziku odgovorio, što da je Hrvate tako razljutilo, da su odlučili nepoći više u Rim dok budu ovaj papa živio, koji bi bio morao hrvatski govoriti, te napokom dodaje, da se ovakvo „istorio“ dogadjaju i u poročkom saboru, gdje da zahtjeva manjina, da govore hrvatski i oni, koji nepoznaju toga jezika.

Što se dogadja u poročkom saboru s hrvatske strane, ono je posve zakonito il na zakonu utemeljeno, a što se tiče tobož ozlovoljenih hrvatskih hodočastnikah, poručamo čestnoj „babi“ da je njezino izvješće posve neistinito i tendenciozno, jer bijahu hrvatski hodočastnici sami liepo primljeni, otčinski nagovoreni i milostivo od sv. Otca odpušćeni, a sa austrijskimi hodočastnici imali su toliko posla, koliko i „babin“ izviestitelj, koji je sjedio valjda u Poreču. A ta si se „babo“ opet porezala!

Iz carevinskoga vieća. U sjednici carevinskoga vieća od dne 20. t. m., kod podrobne razprave državnoga proračuna, razvio se zanimiv boj izmedju zastupnika Luegera s jedne a tršćanskih zastupnikah Burgstallera i Luzzatta s druge strane. Na koncu udario je i zastupnik dr. Vitezić-na tršćansku gospodu statistikom u ruci dokazav im, da su njihove tvrdnje, da je tobož većina stanovničtva Primorja talijanske narodnosti, neistinita. Taj zanimivi dio govorničkoga čarkanja donieti ćemo u budućem broju jer nam danas nedotješe prostora.

Iz Kastva primismo sliedeće redke: „Prije više vremena namjeravao je „Club Alpino fiumano“ posjetiti „Sparožnu špilju“ u obćinskoj šumi Lužini nedaleko Kastva, nu nužno vriemo priečilo mu taj izlet. Napokon raztjerao vjetar oblake i prosijalo proljetno sunašce na plavetnom svemiru. Eto prilike „klubu“, da mu se izpuni želja! Odluči posjetiti Kastav u nedjelju dne 15. t. m.

Izza tamne noći pojavio se krasan dan. Sunce sijalo, kao da se smije oživljajućoj se naravi. Nebo bilo kao oko golubinje. Jedino nad Učkom lebdili tamni oblačići, au i oni se napokon njekud stopili.

Oko osam sati došli dvadeset i četiri alpiniste, dvie gospođe i nešto djece u „Narodni Dom“, koga jim za onaj dan odstupila „Čitaonica“. Na ulazu, koji bijaše okićen sa „Dobro došli“, dočekao jih g. Munić, načelnik kastavski, g. Dukić, predsjednik „Hrvatske čitaonice“ sa tajnikom g. Butkovićem, zatim članovi čitaonice g. dr. Tarozay, obć. liečnik, g. Bakarčić i drugi. U vrtu „Narodnoga Doma“ bio već pripravljen stol za 183 osobe. Ogromna li stola! Da si ga pak vidio, kada su sjeli oko njega!

Pošto su gosti okriepili, uputo se put „Sparožne špilje“, vodjeni gg. Munićem, Donadinijem i nekojimi čitaoničari. Nakon sat i pol hoda dodjoše do spomenuto špilje. Pošto ju razgledaše, vratiše se u Kastav. (O samoj špilji javit ćemo Vam se kasnije). Kad su oni otišli iz Kastva, došla amo Nj. visost nadvojvotkinja Marija Josipa, praćena groficom Pallavicini, pa razgledav grad, koji joj se vrlo dopao, poputila takodjer. (Narodni Dom“.

Medjutim sakupljali se na Rieci ostali alpinisti, i to około 150 članovah, pod vodstvom g. dra. Stanka Dall'Asta, te se glasbom na čelu uputo se pješke glavnom cestom put Kastva. S njimi išlo vlo drugo gospodo što u kočijah, što pješke tako, da je taj dan bilo u Kastvu do 400 riečke gospode. Pred gradom bila sve kočije do kočije.

Pošto ih opazismo na zavoju kod „Rubešji“, pozdravismo ih gromovanjem mužarah. Čim se malko približili, podju jim u susret čitaoničari sa alpinisti, koji dodjoše u jutro. Čekali jih na ulazu u grad, gdje se takodjer sakupilo više stotine znatiželjne ayjetine. Svirajućom glasbom dodju do sv. Sobastijana, gdje jih g. načelnik Munić primi i u kratko liepo pozdravi. Zatim išli svi ukupno za glasbom do stana g. načelnika, gdje mu na počast odsvirala glasba nekoliko komadah, na čemu se on sa skoda srdačno zahvalio. Odavle uputiše se svi u „Narodni Dom“, gdje su se odmarali i krieplili.

Tokom banketa rodalo se vlo zdravicah. Najprije je ustao g. dr. Dall'Asta, te napio zdravicu kastavskomu načelniku, na čemu se drugi odazvali sa „živio“ i „ovviva il podestà!“. Gosp. Munić liepo se zahvalio na zdravici. Zatim napio „Hrvatskoj čitaonici“ podpredsjednik kluba g. dr. Vio, zahvaljujuć joj, što jim je baš prijateljski odstupila svoje prostorije. Ovoj zdravici odgovorio je tajnik „Čitaonice“ g. Butković, najprije hrvatski, zatim talijanski,[1]) što je gostove vrlo udobrovoljilo, tako, da se urnebesni „živio“ i „ovviva“ slogao istom iza nekoliko časovah. Napokon nazdravi g. profesor Cante na čast krasnomu spolu, na što mu g. dr. Tarozay odgovori u njemačkom jeziku[2]) spomenuv slogu i ljubav, koja valja da veže dva najbliža susjeda. Čim je svršio, klikćuše svi prisutni gromki „ovviva“ i „živio“,[3]) a glasba zasvira jedan komad.

Oko 7 satih počeo ples u čitaoničkoj dvorani. Akoprem su mnogo gospodje i gospodice, nenapominjajuć gospodu, došlo pješke u Kastav, to se ipak plesalo kao za okladu.

Oko 9 satih ostavlše „Narodni Dom“, kronuv put štanca g. Munića, gdje ga opet pozdravo, a onda udariše put Rieke.

Očekujemo, da će nas i unaprieć počastit naši susjedi svojimi posjeti, koji će nam biti uviek mili, a mi ćemo u svako doba znati učiniti svoju.

Hrvatsko hodočašće. Kako je poznato, neblnšo po volji Niemcem, Talijanom, osobito pako Madjarom, da predvodi hrvatske hodočastnike biskup Strossmayor. Ti naši neprijatelji poduzeše sve moguće, da predvodi Hrvate kardinal Mihalović, koji no je Madjarom prijazan i odan; no spletke njihove neuspješe. Evo što brzojavljaju o tom bečkim novinam iz Rima:

„Audencija Strossmayera i hrvatskih hodočastnikah izazvala je obće zadudjenje. Državni tajnik je znao, da će poštanski gospodu neugodno dirnuti, ako budu Hrvate Strossmayer predvodio papi. U Pešti se želilo, da Strossmayor nedobije tu zadovoljštinu, da svojim crkveno-političkim idejam dado pred cielim katoličkim svietom izraža j u svečanoj audenciji kod pape, pa su držali, da su usljed prijateljskog sporazumka s Vatikanom glede to stvari sigurni. I zaista je „Osservatore“ priobćio, da se za audenciju hrvatskih hodočastnikah očekuje zagrebački nadbiskup Mihalović. Nu upliv Strossmayerov pokazao se je jačim, nego li upliv austrijskoga poslanika kod Vatikana grofa Paara. Ono osobe, koje se zauzeše za Strossmayera, ejetiše papu zaslugah biskupa djakovačkoga za crkvu, za crnogorski konkordat i sve Slavone. Neprimiti ga svetčano, značilo bi uvriediti ono, koji u njemu poštivaju te zasluge. U kratko, papa popustio je Strossmayer i hrvatski hodočastnici budu iznenada pozvani na audenciju. Nadbiskup Mihalović, koji je imao dne 16. t. m. prispjeti u Rim, prijavio se bolestnim“.

Iz buzetskog Krasa pišu nam 20. aprila 1888. Bio sam, g. urednično, prokjnčer u Puli, gdje susretoh slučajno dobrog si prijatelja X; s kojim se uputih u bližnju kavanu, da ondje kavu pijemo te štogodj ćaskajuć i čevrljajuć izcrpimo iz domaćih raznih novinah. Bijasmo dobro poslužoni, dobismo i novine. Slučajno dodje mi pod ruke „Il glovine Spensiera“. Pregledam prvu stranicu, ništa osobita, pregledam drugu, ala, nešto iz Buzeta od „Don Fastidija“, rekte od „buzetskog dra. Klaćuha s compagnia bella“. Čitam, Don Fastidio — u crno valjda obučen — plače nad grobom talijanskog kazina u Buzetu, ispuščajuć kadkada ubojito strieloe proti onim, koji su smrti krivi. Talijanska braćo iz Buzeta, veli on, vi niste podnipošto počrtvovni domorodci. Onih kukavnih 70 novčića mjesečnih nemarate doprinašati za uzdržavanje kazina! Sram vas budi! All po gostionah gubiti dan i noć, tratiti vrieme i novac, za to marite je li? I to kako, jer vaša najveća skrb je: „trbušina et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen!“

Zatim lijo još krupnije suze, nu ovo se izmenada zaustavo. Otvorenih očiju i ustiju, razširenih ruku, nadulenih ušiju gleda ustrašeno . . . u što? . . . u buzetsku hrvatsku čitaonicu, u kojoj opazi modju ostalimi onu slavnu trojicu sa njezinim faktotumom. U njemu zavrije krv, razsrdi se, izpusti žuč, pak udarij po hrvatskih oginjalih i počutih, po glavaratvenoj koži, po gradskih svetiljkah itd. Sreća za njega, da ga opazše buzetske gospodjice, koje ga uzrodilo na pozdravom „dobro jutro, Don Fastidio“, inače bi bio posvema poludio!

I tako svrši Fastidijev plač. Pogledam u prijatelja i rečem: Bog daj nerodna pamet! Što, odgovori prijatelj. Buzetski šarenjaci, dragi moj X, ne samo da su zlobni i hudobni, već i bezobrazni u najvećem stupnju. Upravo g. N.., na koga navaljuje „sponsiorov“ dopisnik, je čvrsto zagovarao — osobito radi činovnika — gradsku rasvjetu, a da nije njega, bilo bi prestalo uživanje svjetiljkah još 3. junija 1887. Lažo baš po ciganski!

Dobro je pak pogodio dopisnik, kad je naveo „la carrettella podestarile“. Kukavni moj Fastidio! Ne misli ti, da se načelnik nas vozi u obćinskoj karoti, kako tvoj Clarioi „sotto il cappello podestarile.“ Kad si tako zloban, čuj još i ovo: Nit načelnikova kočija, nit svi ostali vozovi štrpedeski nebi mogli odvosti sve one griehe, koje su počinili tvoji prijatelji u obćini Buzetskoj od nekoliko godina ovamo! Kapisto?!

Razgovarajuć daljo sa prijateljem ob osobah, koje pod imeni „Don Fastidio“ i „Piccino“ pišu u novino, reče mi ovaj: Čuvajte se vaših obćinskih ukućanah (famigliari), kao što i nekojih plemenitih i neplemenitih Kovačah, koji se zmijski oko vas, viju to koji vas izdajnički napadaju.

Vrbničani su uzeli novu metlu i pomeli su svu prašinu iz obćine, tako morate i vi, jer drugačije jaoh i naopako. Najmanji i najslabiji koron slično talijančadi nije drugo nego laž i izdaja!

Hvala prijatelju. Čuvat ćemo se. S Bogom! Kršan.

Odgovor financ. ministra Dunajewskoga na interpelaciju zastupnika dra. Vitezića i drugovah, podnesenu dne 26. oktobra 1887. u pitanju razprodaje soli u kotaru pazinskom, glasi:

Na tomelju podataka, koje sam primio u tom pitanju, čast mi je odgovoriti na rečenu interpelaciju sliedeće:

Neurednost, zbog koje je nastala tuba, nespada na razprodaju soli iz erarskih magazinah po obćenitih cienah, već na razprodaju odmjerene soli pučanstvu pazinskomu.

Provišnjom odlukom od dne 27. aprila 1852. bijaše pučanstvu Istre i kvarnerskih otokah milostivo dozvoljeno, da mogu dobiti za domaću potrebu soli po 12 bočkih funtah ili 6·72 kilogr. na osobu, po cieni, koja je napram obćenitoj cieni soli, takozvanoj odmjerenoj (limito) cieni, snižena.

Količina podielit se imajuće soli bijaše polag službenog popisa pučanstva oprodieljena, to se ta mjera soli izručuje pojedinim obćinam usljed okružnice primorskoga namjestničtva od dne 17. septembra 1858. putem političke oblasti. Razdieljenje soli na pojedine obćinare sliedi po obćinskih predstojnicih.

Dužnost je obćina, da odmjerenu joj sol iz erarskih magazinah digne, to ju među obćinare podieli.

Dozvoljeno je pako takodjer obćinam, da odmjerenu jim sol izruče pojedinomu razprodavatelju, koji je dužan odmjerenu sol po ugovorenoj cieni, a pod nadzorom obćinskih predstojnikah, na to ovlašćenim obćinarom prodavati.

Nadje li se takav razprodavatelj, tada je dužnost obćinah, dotično obćinskih predstojnikah, biliti nad tim, da taj imade vazda u skladištu dosta soli, to da ju prodaje samo onim, koji imadu do toga pravo.

Po iztražnih spisih, koje sam dobio, imade više obćinah, dotičnoj obćinskih predstojnikah, koji nisu učinili svoju dužnost obzirom na nadzor nad razprodajom odmjerene soli. Ustanovljeno bijaše, da razprodavatelji odmjerene soli nemaju isto dostatno u skladištih i da se isto dielilo osobam iz drugih obćinah, a odatle je sliedilo, da se nije moglo domaće obćinare zadovoljiti.

Nisu dakle krivi državni činovnici radi neurednostih kod razprodaje odmjerene soli u pazinskom kotaru.

Atlas za hrvatsku povjestnicu od Vjekoslava Klaića, upravo je izpod tiska izašao. Sadržaj mu je ovaj: Tumač kartam, četrnajst štampanih stranah u velikoj osmini. Karte: 1 Hrvatsko i srbske zemlje (Panonia, Dalmatia) za rimskoga vladanja. 2. Hrvatska i Srbije za kralja Tomislava g. 925. 3. Hrvatska za Petra Krešimira g. 1060. 4. Hrvatske i srbske zemlje oko g. 1300. 5. Bosansko kraljevstvo za Stjepana Tvrdka I. god. 1390. 6. Hrvatski i bosanski pašaluk g. 1606. — Osamnjo karte i tlorisi: Tloris Diokleci janovo palače. Knoževina Kocelova oko g. 870. Župe u Hrvatskoj oko g. 1000. Razvitak republike dubrovačke g. 1120—1451. Tloris grada Zagreba od g. 1368. Ilirske pokrajine za francezkoga cara Napoleona I. godine 1811.

Cieni sklasu jest: f. 1.50, s poštarinom f. 1.60. Dobiva se u tiskari C. Albrechta st. Izvanjski naručitelji mogu se obratiti i na samoga auktora, g. Vjekoslava Klaića, Zagreb, Ilica 1882.

Preporučamo ovo zanimivo i važno djelo neumornoga g. profesora Klaića svim onim, koje naša prošlost zanima.

Lutrijski brojevi

dne 21. aprila.					
Trst	87	13	81	51	90
Linc	28	21	88	11	42
Buda	86	47	26	22	42
dne 25. aprila.					
Prajt	73	71	77	30	37
Lavov	11	16	31	21	4
Hermannstadt	10	6	35	35	52
Innsbruck	43	11	90	10	25

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumlje kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	124.—	126.—
Rio biser jako fina	„	103.—	105.—
Java „ „ „	„	106.—	108.—
Santos fina	„	88.—	90.—
„ srednja	„	83.—	84.—
Guatemala	„	96.—	98.—
Portorieco	„	112.—	114.—
San Jago de Cuba	„	128.—	132.—
Ceylon plant. fina	„	122.—	124.—
Java Mala sg. zelena	„	92.—	93.—
Cana pizas	„	96.—	98.—
Rio o. fina	„	102.—	104.—
„ fina	„	88.—	89.—
„ srednja	„	83.—	84.—
Cassia-lignea v zaboih	„	39.—	50.—
Macisov cvet	„	400.—	420.—
Zagbar Brngai	„	21.—	23.—
Poper Singapore	„	98.—	99.—
„ Penang	„	75.—	76.—
„ Batavia	„	87.—	88.—
Pimenat Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.50	—.—
„ v zaccjih	„	8.75	—.—

[1]) Nepojimimo a još manje odobravamo taj talijanski pozdrav. Gospoda Riečani znadu bez dvojbe toliko hrvatski, da bi bili mogli i što hrvatski govor razumiti. Mi bar poznasmo predsjednika i podpredsjednika toga kluba k to velike Hrvate, a nedvojimo, da su od onda hrvatski posve zaboravili. I mi smo vazda bili za ljubav i slogu ma napram kojem susjedu, nu te inače krasne krieposti neće smjeće nikad nadmašiti ljubav napram našoj svetinji — hrvatskomu nam jeziku. — Op. uredničtva.

[2]) Šteta, što nezna koji obćinski pandur madjarski! — Op. uredničtva.

[3]) A zašto je izostao sladki „Hoch!“? — Op. uredničtva.

Ulje bombažno amorik. . .	„	33.—	—.—
Lenco jedilno j. f. gar. .	„	41.—	42.—
dalmat. s certifikat. .	„	41.—	45.—
namizno M.S.A.J.f. gar.	„	59.—	61.—
Aix Vierge	„	69.—	71.—
fino	„	66.—	68.—
Rožičl pulješki	„	5.50	5.75
dalmat. s cert. . . .	„	7.—	7.25
Smokve puljoško v sodih .	„	—.—	—.—
„ v vencih .	„	12.50	13.—
Limoni Mesina	zaboj	4.25	4.50
Pomeranče sicilijanske . .	„	6.50	7.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Riž Italij. najfinoji . . .	„	19.50	20.50
„ srednji . . .	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	14.25	—.—
„ I.a	„	12.50	—.—
„ M.a	„	11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti . .	„	33.—	35.—
Suho grozdje (opaše) . . .	„	26.—	27.—
Cibeba	„	16.—	17.—
Slaniki Yarmouth I.a . . .	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	35.—	36.—
veliko	„	32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah	„	—.—	—.—
s certifik. . . .	100 K.	33.25	33.50
Pitol Coke	„	14.25	14.50
Mandolonl	„	12.—	12.50
svetlorudeči	„	12.50	12.75
tamnorudeči	„	11.75	12.—
bohinjski	„	—.—	—.—
kanarček	„	10.—	10.25
beli, veliki	„	—.—	—.—
rolonl, dolgi	„	11.25	11.50
„ okrogli . . .	„	10.75	11.—
mošnji, štajerski . . .	„	10.25	10.50
Maslo	„	90.—	90.—
Sveno konjsko	„	3.91	3.75
volovsko	„	3.93	4.04
Slanina	„	3.91	3.97
Loj, trami kub. š. . . .	„	—.94	—.94
Oglje	„	2.70	2.80

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještávljanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlošća za podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i otkupuje **vrednosne papire** proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za mas'o

(maslenjača)

kojim može 10-godišnje dijete u 3 časa najvedu potrebu najukusnijega maslà očiniti iz slatkoga mlieka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, priporučan od raznih strukovnjakah i izložbah kao neobhodno potrebit za svaku rodbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je nalje svoje osobite sposobnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Ovime su jako nizke: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3·50, br. 2, 10 litarah sadržine samo for. 5·50 sa naputkom uporabe.

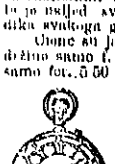

Samo for. 5.25

sama novoizumljeni

waschingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nuz to dobije se i divni lanac iz amerikanskoga double-zlata. 6–1

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Narudžbe prima samo **Warenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtsstrasse 9. N. 5.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, također onakve, koje su se ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, zlobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljših zdravilnih biljkah iztoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh svih kapljicah. — Ciena i sistikonko **60 nv.** i velike staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: **M. Schulz, Hannover,** Eschenstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Ricci A. Mizzan. 20–26

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja Piccolija v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esence je pošlednjevalna pa vendar gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolelosti želodčevo in telesne, vranične in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper glisto pri otrocih. — Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 30 kr. s poštnim stroškom trpo p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benetti — Koper, Favento Giovanni — Črez, Rossi — Citta-nnova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante, Rud — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Caodusio — Pizan, Fonda, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbucichio, Rodinis, Wassermann — Rovinj, Angelini, Spongia — Krk Zonca — Višnjada, Patelli.

Ljekarna Praxmarer

— ai due mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i pročavaju krv. — Jedini prokušani lijek, kojim liečevamo sliska prolnva, dernvica u želudcu i zapeka čola. Vrsna korisan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 60 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), iztiskiva se sa Theom zglobo- i kostobolju odstranjuju. (Theo antiartritico o antireumatico) — Uspjeh je sigurau. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-koludačna, nastavljenom iz travah i smole taktinjača. Preporuča se kod bolesti čolnca. Lončić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. —3

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdelnje vsakovrstne tiskovine, tiskarska dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopnice, zaključne računa (bilance), rodilnice, cenike, pooblastila, pisma, naznanila, izpovedne listke, osmrtnice, razne okrajšalke, oblike, knjige, brošure in čaunike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

Grlena bol, kašalj, kreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rera, zapala ustiljub itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, liečnar-i ljekarnik u Trstu.

Vrsna pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prouljenih kašljuć nodih, navadno jutarnje kroputavice i grlenih zapalah nastalo kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutjlice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah sviete. 52–7

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 1½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2¼ „	6-mesečni „ 2¼ „
30- „ 3 „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomuliu odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsake uvote.
V napoleonih brez obrestí.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pakto, Brno, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Gradec, Harmannstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku ½% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu all Parizu, Berlinu all v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostii 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na vsako svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat all srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 2. maraija 1888. 48—10

TVRDKA Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnoj hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 3.10 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroko širokosti, trpežna, cela obleka 10 met f. 3.50

Indijski Foule
volne, dvostroke širok, cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in karirani najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. 6.50

Črni Torno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 met f. 2.50

Volnati rypa
v vseh barvah, 6/4 ctm. široki, 10 metrov f. 3.80

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantno oblečna, ki se dajo prati, for. 3.—

Kosmanoški Kroton
10 metrov, za prauje, podpolna oblekа for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna ščipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno

1 komad, 30 vatlov ¾	for.	4.50
1 „ 30 „ ¾	„	5.50

Klug-Weba
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas

1 kom. 30 vatlov, IIa f.	4 80
1 „ 30 „ rudeč „	5 20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov IIa in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6 50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4 50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in jednoga vrta sè svilnatimi ščipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
2 navadna prta in pestelno pogrinjalo s ščipkami f. 3.50

Jute zastor
turški vzorek; podpolni for. 2.30

Holandski opstanki propron
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Lanni oprni 6
¾ dolg, for. 1 20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Košulja za gospode, lastno delo
belo ali barvano 1 kos I.a f. 1.80, II.a f. 1.20

Žensko košuljo
iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga!

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.25

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4 50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for 5 50

Blago za površnjo suknje
najfinejše vrste, za celo obleko f. 8.—

Vzorci brezplačno, in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Sadržaj devetoga broja:

ŠTIVO: Dr. Josip Juraj biskup Strossmayer po T. Smičiklasu. — Svojemu prijatelju, izvorna pripovjest Ferde Bočića. — Udova Leuroga, napisao E. Gaborieu, preveo Čedomil Vlahović. — Brodolom, talijanski napisao Enrico Castelnuovo. — Fragmenti iz dnevnika hrvatskoga posjetnika, napisao Fran Mažuranić. — Kuća utvara u Moskvi, napisao V. Solovjov, preveo N. Kokotović. — Što slabi naše živce. Napisao dr. N. Šelak. — Hrvatski učiteljski dom. — Naša kuća i stan.

SLIKE: Diploma glavnoga grada Praga svom začasnom gradjanu dru. Josipu Juriu Strossmayeru. — Palača jugoslavonske akademije. — Stolna crkva u Djakovu. — Josip Juraj Strossmayer. — Koriceo na diplomu grada Praga biskupu Strossmayera. — Nutarnjost crkve u Djakovu. — Hrvatski učiteljski dom u Zagrobu. Četiri slike za šalu — Moda.

LISTAK: Osobne vlesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nosrođa. — Naravoslovne vlesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vlesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrobu

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandlč.**

Tiskara Dolenc.

Broj 18. U Trstu, 3. maja 1888. Godina X.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osmu arku.

Dopisi se novrćaju ako se i notiskaju.

Nobilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 4 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i 2 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronto br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Interpelacija

zastupnika **Ivana Nabergoja** i drugovah, upravljena u sjednici carovinskoga vieća od dne 30. maja t. g. na ministra nastave i bogoštovlja.

„Obzirom na to, što je dne 20. maja 1888. godine 1429 slovenskih otacah obitelji, stanujućih u gradu Trstu, po predsjedničtvu političkoga društva „Edinost“ u Trstu molilo gradsko zastupstvo, da se ustanove pučke škole sa slovenskim naukovnim jezikom u gradu Trstu;

obzirom na to, da je gradsko zastupstvo odpisom od 15. decembra 1884. br. 39050/VI. prosilo na dnevni red proko ročeno prošnje;

obzirom na to, što je c. kr. namjestničtvo u Trstu kao zemaljska školska oblast odlukom 5. julija 1887. br. 7770/VII. odbilo utok predsjedničtva istoga političkoga društva od 6. januara 1885. proti dotičnomu zaključku gradskoga zastupstva;

obzirom na to, što je isto predsjedničtvo političkoga društva dne 6. agusta 1887. uložilo utok proti odnosnoj odluci c. kr. namjestničtva na visoko c. kr. ministarstvo nastave i bogoštovlja, a do danas nema nikakva odgovora;

obzirom nadalje na članak XIX. temoljnoga državnoga zakona, kojim je slovenskomu narodu zajamčena poraba njegova jezika u školi, i obzirom na to, da je taj narod u Trstu zastupan, što najbolje dokazuju spomenuta molbenica, podpisana od 1429 slovenskih otacah obitelji;

obzirom na §. 62. državnoga školskoga zakona, usljed kojega je gradsko zastupstvo u Trstu dužno brinuti se za ustrojenje potrebitih pučkih školah, te obzirom na §. 11. istoga zakona, koji ustanovljuje broj učiteljskih silah pogledom na stanovit broj školske djece;

obzirom nadalje na §. 6. državnoga školskoga zakona, po kojem c. kr. namjestničtvo u Trstu — kao zemaljska školska oblast za Trst — odlučuje u granicah zakona o naukovnom jeziku, te o podučavanju drugoga zemaljskoga jezika;

obzirom na to, da je c. kr. školska oblast za Istru, kojoj je predsjednik ista osoba, koja i zemaljskoj školskoj oblasti u Trstu, ustrojila u mjestih, većinom ili skoro isključivo hrvatskih, talijansko paralelko;

obzirom napokon na to, da bi morala školske oblasti napram svim narodom državno nepristrano postupati, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost g. ministra nastave i bogoštovlja slijedeći upit:

1. Zašto nije visoko ministarstvo nastave i bogoštovlja riešilo utok predsjedničtva političkoga društva „Edinosti“ u Trstu od dne 6. agusta 1887. proti odluci c. kr. namjestničtva u Trstu od dne 5. julija 1887. br. 7770/VII. glede ustanovljenja slovenskih pučkih školah u Trstu?

2. hoće li isto c. kr. namjestničtvu, dotično gradskomu zastupstvu u Trstu ustrojenje slovenskih pučkih školah u Trstu naložiti, te tim pravu i zakonu, kao što i šolji i molbi slovenskih otacah obitelji u Trstu zadovoljiti?

Beč, dne 26. aprila 1888.

Dr. Vitezić, Klun, Iron, Borčić, Mazorčić, Vojnović, Bullo, dr. Rapp, Šupuk, Wolfstoiner, Nabergoj, dr. Kathrein, dr. Forjančić, Giovanelli, Šukljo, Sternbach, Nonner, Lupul, dr. Zotta, dr. Bulat, dr. Tonkli.

Pogled po svietu.

Trst, dne 2. maja 1888.

Austro-Ugarska: Kao što se je općenito očekivalo, navalilo su skoro sve stranke carovinskoga vieća na ministra nastave g. Gautscha. Već kod generalne razprave o proračunu izjavila se većina govornikah proti tomu ministru, ni tekar sada kod razprave proračuna o nastavi razvio se pravi boj. Slavenski zastupnici, umjereni i radikalni, jednako su nezadovoljni sa današnjim stanjem školstva i u obće sa upravom ministra nastave. Isti vodja českoga naroda, jedan od najiskrenijih pristašah ministarstva Taaffeova, dr. Rieger nije mogao od manje a da se oštro neizjavi proti poznatoj naredbi toga ministra o ukinuću nekojih srednjih školah u Češkoj, Kranjskoj, Tirolu itd. U tom smislu govorili su i slovenski zastupnici Šuklje i Klun. U sjednici od dne 1. t. m. odgovorno je ministar Gautsch pojedinim govornikom, nu njegov odgovor nije zadovoljio nikoga a najmanje slavenske zastupnike. »Slovenskomu Narodu« brzojavljaju dapače dne 1. t. m. iz Beča, da će nastati po svoj prilici ministarska kriza radi obćenitog nezadovoljstva, koje vlada proti ministru nastave.

U sjednici od dne 2. t. m. zaključena bi razprava o proračunu ministarstva nastave i bogoštovlja. Glavnimi govornici bijahu izabrani zastupnici Adamek i Weitlof. Proračun taj bijaše za tim većinom glasovah prihvaćen. Proti glasovahu Mladočesi i nekoji Staročesi, nekoliko članovah njemačko-austrijskoga kluba, njemački klub, njemački nacionalci, demokrati i antisemiti.

Prošlo nedjelje započela su u Beču zajednička ministarska viećanja, u kojih se ima u prvom redu ustanoviti zajednički proračun i zakonske osnove, koje će se predložiti delegacijam.

Poljski klub odlučio je napokon, da će glasovati, neka se Liechtensteinov školski predlog uputi na posebni odbor premda se klub sa sadržajem toga predloga neslaže.

Srbija: U mladoj kraljevini pada jedno ministarstvo za drugim a to je znak, da su tamo socijalni i politički odnošaji vrlo nestalni. Radikalno ministarstvo, koje je bilo počelo izvadjati reforme u svih strukah javnoga života, moralo je ovih danah odstupiti, jer se tako prohtjelo kralju Milanu i njegovim domaćim i izvanjskim prijateljem. Kralj je na to pozvao poznatoga nasitnika Kristića, da sastavi novo ministarstvo, što je ovaj odmah i učinio. Kristićevo ministarstvo je nova povrieda slavenske misli i rada u Srbiji, čemu će se veseliti jedino neprijatelji Slavenstva. No nadajmo se, da će srbski narod i ovu težku kušnju srotno podnieti.

Bugarska: U Sofiji vode iztragu proti majoru Popovu, koji da je pronovjerio državnog novca. S njim je obtužono i drugih vojnikah i činovnikah. Opozicijonalne bugarske novine tvrde, da je vlada povela tu iztragu jedino radi toga, da uniešti Popova i njegove pristaše, jer da su ti protivnici današnje vlade.

Rusija: Njemačke novine pišu, da će Rusija učiniti do godine odlučan korak, nu da to još uvjek odvisi ponajviše od toga, kako će se razviati politički odnošaji u Francezkoj. Francezke pako novine uzvraćaju Niemcem, da se Bismark silno trudi, da uzpostavi staro prijateljstvo izmedju Njemačke i Rusije, te da ovoj dokaže, kako je on njezin najbolji prijatelj.

Rumunjska: Vladi kralja Karola pošlo je doduše za rukom u nekojih krajovih kraljovine potlačiti seljačke bune, nu pošto se je to postiglo nemilosrdnom nasilnom rukom, vlada u narodu silno nezadovoljstvo. Ministarstvo imati će u saboru težak posao, da opravda pred narodom svoj prekoštar postupak.

Francezka: Predsjednik republike Carnot putuje za prvi put po nekojih južnih krajovih Francezke, gdje biva od pučanstva svečano dočekan. Bivšemu generalu Boulangeru priređuju njegovi pristaše još uvjek svečane gostbe i slične demonstracije.

Italija: U talijanskom saboru kani opozicija donieti predlog, da se opozovu sve čete iz Afrike, čemu će se bez dvojbe vlada suprotiviti.

Iz Vatikana dolazi viest, da pripravlja sv. Otac posebnu encikliku proti liberalizmu.

Njemačka: Stanje cara Fridrika ostaje još uvjek nepromienjeno. Zdravstveni oglasi o carevoj bolesti neglase odviše povoljno. Car je imenovao Bismarkova sina državnim ministrom.

PODLISTAK.

PJESMA O ZVONU.

Spjevao F. Schiller, preveo ju po metrici izvornika A. K. Istranin.

Vivos voco. Mortuos plango. Fulgura frango.

Kalup žečen, ilovati
Već je u tlo ustavljen,
Zvono treba nam ljevati
Nitko, djeco, nobud lien!
Svak na zemlji toj
Mora znojit znoj
Ako uspjeh radnji želi;
Al blagoslov Bog udieli.

O djelu što se već počinje
Ozbiljno slovo treba reć,
Mudrinom li se ga začinje
Lagahnije tad znade teć,
Promotrit sad nam zgoda dajo
Što činit može slaba moć;
Ljeh hrdja prije zunt ne hajo
Za rukom dal će rad mu poć.
Ta to čovjeka povisuje,
Ta za to ima uma dar,
U duši prije da zasnuje
Ma koju god će činit stvar.

Amo suho jelovine,
Tuj složito ju na kup
Kroz oduhu nek se vine
Hukom ubijen plama stup!
Mjed već kuha — glaj!
Amo cina — daj!
Da ta kruta zvonovina
Mehka stvori se žildina.

Što rukè sad nam radit maro
U zemlji silom ognjenôm,
O nàm će glasno sa zvonaro
Svjedočit kašnje svietu tom.
Još puno ljeta trajati će
Još često dirat ljudski sluh.
Sa tužnim mlio plakati će
I vjernim k nebu dizat duh
To štogod sudba nam dosudi
U ovom žiću prolaznôm,
To pobožno će zvono svudi
Razglasat jekom žalnornôm.

Već se dižu puljci bieli
Smjesu stali ognjen griev,
Lužne soli sad pridioli
Pospješiti to će liev.
I to pjene množ
Odstranite još
Da od mjedi pročišćeno,
Čist i pun glas k nebu krene.

Svečanim glasom čedu milû
Veseli šalje pozdravljâj,
Kad driemljuć jošte u sna krilu
Učini prvi koračaj,
U ovoj jošte rosnoj dobi:
Za zlo i dobro nezna kolî.
Pod zakrilijem svoje majo
Djetinstva zlatni viek protrajo — —
Al brz je času pôletâj. —
Od djevo djočak se odkino.
Na sriću traži žiću svom,
Širokim svietom smiel se vino
I tudj se vrati u svoj dom.
Kâ divan stvor iz svieta ina,
Nebeski što ga rosi stîd,
Djevójka puna raj-milinâ
Mladiću čilom travi vid.
Njegovo srce gramza sada
I neznan hvata milka plam,
I bježeć braću, jado jada
I plačem dušu kida sam.
Pun stida svedj za njome hodi
I njen ga raji krotak glas,
Najljepšim cvietom maj što rodi
Svom zlatu kiti grud i vlas.
Oj bukti gramzo, slidi nade,
Oj časa prvog milka traj!
Ko tebe ima, zla ne znade
U srca nosi uviek raj!
Oj da bi viek se zelenilo
Ljubavi mlade doba milo!

Glo već pipa kâ-da gori,
Ovaj štap će umoćit,
Ako staklom se okori
Lievu zgodan čas će bit.
Sada djoco pak
Vas nek kuša svak
Kruto dal i mehko smjeso
U znak dobar sjedinó se.

Gdjo moka njožnost strogo snubi,
Gdjo s jakošću se blagost sljubi,
Tuj dugovjek je svezi traj,
S tog koji vjek se sdružit žele
Nek pazo što im srca vele,
Jer san je kratak a dug vaj. —
Milo kiti vjerenikom
Kosu bujnu vienca šar,
Radošću kad ih velikom
Svati vodo prèd oltar. —
Aj! s najljepšim slavlja krasom
I najljepši mine dan,
Te sa volom i sa pásom
Rasplino se divni san. —
Uthnut će strast,
Al ljubav će ostat;
I cviet će ocvást
Al plòda se dòst.t
Muž mora u svjet
U život taj h.d.,
Da radi i trudi,
Da sadi i stvara,
Imami, izvara;
Da kuša i pregne,
Da sreću dosegne.
I bježi od svuda nadodju mu dari,
Te pčelice biele su puni hambari
A kuća rasto i žlri se kliot — —
Umatica vlada
Domaćica stidna

Englezka: Katolički biskupi krajevine engleške uložile na parlamentu protest proti osnovi zakona, kojom se dokida religijozna prisega državnih zastupnikah.

Franina i Jurina.

Fr. Si ti Juro morda čo čul, da je otela pazinska politika odprot butigu va Porečo, zač da se va Pazino nedà višè nijedan na „vrguh".

Jur. Tor da su se o tom pogovarala pazinska gospoda neki dan va Kamušovoj sali, ma da su odlučili ostat još malo va Pazino.

Fr. Valjada te čekat doklè budo koza broja, pak to se onda povuć k moru.

Jur. Bojim se, da te morat čuda čekat zač da nečo bit ča must.

Fr. Ča ! morda jalovo ?

Jur. Ni još po'soneoga, ma da ! dolo dosta muzari.

* * *

Fr. Marko, da če si svu bradu od tugi ! jada ziskust.

Jur. Jumano zač ?

Fr. Zač da smo mu rekli, da nozna nego ropiou sadit.

Jur. Joh zna, zna i bob sijat.

Fr. Aj ši još bolje va sid ga hitat.

Različite viesti.

† **Bartol barun Zmajić.** Jedan od rieških Hrvatah preselio se je opeta u vječnost ! — Bartol barun Zmajić Svet-Ivanski umro je u subotu poslije podne na Ričci, ostaviv razvikljenu gospodju Anku, sinovo Ivana, čestnika u domobranstvu i Vinka, gimnazijalnoga učenika na Ričci.

Tko je Bartol Zmajić ?

Službeni naslovi su mu ovi: vitez reda željezne krune II. reda, komander papinskoga reda sv. Grgura, prvi veliki župan županije riečke, civilni kapetan slobodnih gradovah Rieke i Bakra, umirovljeni c. kr. nadzornik, počastni gradjanin riečki, patricij bakarski, narodni zastupnik u hrvatskom saboru, poslanik u velikaškoj kući ugarskoj i član ugarske delegacije.

Ali mnogo više nego li te časti i odlikovanja vriedno neslužbeni naslovi barona Zmajića. On je ljubio puk i puk njega. On je ljubio svoj materinski jezik hrvatski i dokaz dao u tom, da su mu oba sina najprije jedino hrvatski govorila. Baron Zmajić bio je otac sirotčadi. U dokaz je tomu njegovo djelovanje u vriemo kolere g. 1855. pak sve do smrti. U vriemo one nesretne pošasti, on je obilazio i najzabitnije kućice po riečkom gradu, diellio ljekarije, ohrabrivao, pomagao. A i prije i kasnije, tkogod se je k njemu utekao, našao je brze pomoći i veće, nego li je kadgod moglo biti, a što je najvriednije, mnogo i mnogo putah nije znala lievica, što podaje desnica. Jednom riječi, barun Zmajić bio je plemenita duša, kakovih je malo !

On je mogao dosta putah pokazati na Judo-izdajice, mogao se negda ljuto osvetiti, kad je imao vlast u rukah i kad su na Ričci bivali radi Ugarije veliki neredi — ali nikada nije toga učinio.

Istarskim Hrvatom, osobito onim veloškoga kotara, dobro je poznato ono veličanstveno slavlje, kada se je na grobničkom polju blagoslovila zastava županije riečke. Bila je to doba narodnoga junakovanja, a glavni junak bio je Zmajić.

Sa velikom gospodom bio je veliki gospodin, a sa priprostim pukom običio je kao svaki pravi sin naroda.

Nedamo ako ustvrdimo, da je barun Zmajić bio čovjek obljubljen kao možda nitko njegovo doba u Hrvatskoj.

I na cesarskom dvoru bio je dobro poznat. A to se je posvjedočilo i prigodom njegove smrti, jer je na sprovod došla i Nj. c. kr. Visost nadvojvoda Josip, koj se je dostojao i u stan pokojnika radi i obitelji izreći svoje osobito sažaljenje.

Sprovod je bio u ponedjeljak 30. aprila. Otmenija gospoda nosila su korduno od odra a visoki dostojanstvonosi pa nobrojna sila svieta sliedila je pokojnikov lieš, koj je posliie kadušničah. bio provožen parobrodom iz Rieke u Bakar i tamo postavljen na vječni počitak u obiteljsku grobnicu.

Drugom zgodom progovoriti ćemo još koju o toj plemenitoj duši, kličuć za sada na još svježem grobu: vječni pokoj nezaboravnomu baronu Zmajiću, narodnomu vitezu po časti i sreu!

Iz Lovrana pišu nam 1. t. mj.: Čitali smo bez dvojbe, g. uredniče, u tršćanskih novinah, kako je veledušno nadarlo našu občinu pokojni general g. Schmelzer ostaviv joj oporučno liepu svotu od 45.000 for. na pogodbu, da se od interesah te glavnice, t. j. 1200 for. godišnjih, dade občinskomu liečniku, koji će badava liečiti naše siromahe, a ostalim prihodom, da se podpomaže nemoćno i siromašno obćinaro.

Na našoj občinskoj upravi je sada, da izpuni plemenitu želju velikodušnog darovatelja, t. j. da raspiše natječaj za mjesto liečnika, te da učini sve moguće, da dobijemo stručnog naobraženca i vriedna liečnika, koji će znati i htjeti pomagati našemu siromašnomu puku. Nemožemo od manje a da se i u Vašem dičnom listu zahvalno nesjetimo našega dobrodušnitelja, kličuć mu iz zahvalna srca: Bog Ti platio na drugom svietu stostruko!

Obćo poznati rodoljub iz susjedne nam obćine voprinačke, g. Anto Korlć, veletrgovac u Iki, prodao je svojo zemljište, ležeće izmedju Ičićah i Opatije, družtvu južne želesnice, koje će tuj graditi nove putove i potrebito sgrade. Čujemo, da je taj posjed vrlo dobro prodao, što je ovdje svakoga razveselilo, jer je g. Korić na vrlo dobrom glasu kao čestit rodoljub te pravi prijatelj puka.

Iz Buzeta javljaju nam, da se je tamo pronio glas, da će g. dr. Venier, odvjetnik u Bujah, otvoriti u Buzetu odvjetničku filijalku, kojom će upravljati neki mladi doktor i kandidat odvjetničtva, sada prisiužnik kod suda u Rovinju, rodom iz Buzeta. Gosp. Venier boravio je u Buzetu oko g. 1870—75, a tada vladajuća gospoda bijahu s njim vrlo zadovoljna, no od onda promienili se ovdje odnošaji. Danas nepašuju više u ovoj občini gospoda, već upravljenjem zakonito, poštено i poštrvovno narodno zastupstvo. Vara se dakle g. Venier ako misli, da bi uživao sada onaj ugled i upliv, što ne ga je imao, dok su njegovi prijatelji i istomišljenici občinom onako krasno upravljali, jer znamo, da ga nebi k nam vodili odvjetnički poslovi nego nešto posve drugoga. Gosp. doktoru dakle čast i poštenje, al daleko mu od nas kuća, jer su prošla stara vremena, kojih se on valjda rado sieća. Pa i čemu da ovamo dolazi, kad imademo, Bogu hvala, i na čast zakonu toliko nazovi-odvjetnikah, kojekakvih zakutnih pisarah, pisarčićah i pijavicah.

Iz Tinjana pišu nam koncem aprila. Četiri mjeseca je već prošlo, da se je izabralo novo občinsko zastupstvo u Tinjanu. Proti izboru bje uložen od protustranke utok, koji nije još niti danas riešen.

Potankih razlogah nije se moglo saznati, radi kojih se stvar toliko zateže, no toliko znademo, da je stvar izručena sudu.

Mi nismo nakani ovdje ob ovom ili onom natucati, ali tvrdimo odlučno, da je taj utok notemeljit i ništotan, jer prodobro znademo, da se je naša stranka zakonito, poštono, mirno i pametno služila pravom, kojo ju po zakonu išlo — i drugo ništa. Moguće, da su protivnici htjeli svoje grihe nam pripisati, što nam nije ništa nova, pošto jih poznajemo radi njihove gadne i nečiste agitacije za dobre izborah.

Sada recimo na priliku, da je sve istinito, što su oni u utoku naveli, pak zašto se to energično nespita i krivce kazni ? Zašto imadu mnogi naši trpiti i podnašati razne navale, laži i klevete, kojima se jih od protustranke prod pukom obsipava ? Na vidjelo dakle, nek ide nas tridesetorica u tamnicu, kako neki lažitorbe razglasuju.

Da bi slavno političke oblasti znale, kakovimi se izmišljotinami pita ovuda puk, nebi dosta sa riešenjem utoka tako dugo zavlačilo.

Ufamo se dakle, da će se već jednom taj blaženi utok riešiti, te i kod nas zakonito zastupstvo zavladati. (Nesluša se odviše, tà znato, kako se naši utoci riešavaju. Kada su već birali Motovunci, pak nemogu se niti danas konstituirati ! To isto čeka i Oprtaljce i sve hrvatske obćine Istre. Naši utoci proti talijanskim vedinam bivaju mahom riešeni (vidi Kanfanar), jedino se ondje natoče, gdje se Talijani s upravom dielili moraju. No neumdvajajto radi toga, protrpili smo i proživili dosta toga, pak ćemo još koješta podnesti i budi koga proživiti. Op. urod.)

Iz Lindara pišu nam: Slavno uredničtvo ! Sa svih stranah primate često vapaje postradalog i milog Istranina, tražeći, da mu se prikoči u pomoć ! tim da se izcieli njegovo rana. Govore, da kad tko muči, da je znak, da mu ide dobro; no na nesreću novriedi to se nas u Lindaru, jer ako nam se brze nepomogne, bit će naopako, a za naše mladje još goro.

Od sadnje tegodbe do sada, izuzam u svomu mjestu danah povoljna vremena, moradosmo kod kuće oko ognja stati, te tako i ono malo zemaljskoga ploda potrošismo. Izvanredni snieg i dažd priečio je siromašnomu točaku, da si koji novčić zasluži. Obrta ovdje nemа, a ono malo vina što Bog dade, rado bi siromah kmet unovčio, ali ni to tužan nemože razprodati niti za najnižu cienu. Proljeće je ovdje, to dao Bog, da nam se s njim i naše stanje poboljša. Čovjeku nauku treba nauka, no žalibože i u ovom nazadujemo. U Pazinu imademo c. kr. gimnaziju, ali kako će istu polaziti naša djeca, pošto već toli dugo nemamo pučke škole. Po zadnjem izkazu županoga ureda, ima u našoj podobćini 240 za školu sposobne djece, koja, odkad smo nazad dvie godine izgubili vriednog učitelja g. Kinkulu, bezposlena lutaju i dangube.

U takovom nepovoljnom i žalostnom stanju prisiljeni smo kuckati i moliti, da nam se otvori škola i da se doskoči toj našoj nevolji. Na žalost našu neodgovara ni školska sgrada sveđ, bilo radi tiesnoće, bilo radi položaja, što je takodjer uzrokom, da se na otvoreni natječaj nitko neprijavlja.

Škola nam je dakle silno potrebna i radi tolikog broja djece i zbog razkalašenosti, kojoj se ista plandujuć podaju.

Molimo dakle što topliie školske oblasti, da nas nezaboravе, to da nam se to žalostno stanje čim prije poboljša.

Iz Kanfanara pišu nam koncem aprila: Dopustite mi, g. uredniče, da Vam javim noku čudnu ili bar smiešnu viest, kojom će se još jedanput dokazati, što se sve podogadja u našoj tužnoj Istri.

Kod nas je već preko 6 godinah načelnikom g. G. Basilicco. Kažu, da već prvi put, kad je bio izabran, govorašo, da naše nipošto primiti načelničke časti, makar ga i globom kazniti. Al kad su ga jednom imenovali, osta, reć bi, na svojo veliko zadovoljstvo ne samo za tri, nego za četiri i više godinah. Pod njegovim načelnikovanjem mnogo se toga dogodilo, što bi vriedno bilo da sviet znade, al nećemo ovdje da navadjamo, nego da je pod njim lanjsko godine na veliko veselje „Pazinskoga političkoga družtva" i „Pro Patria" bio ištriobljen iz naše seljačke škole nastavni hrvatski jezik i na njegovo mjesto uveden talijanski; da je zahtjevao, sa svim tim, da nije tobožu hlioio za načelnikovanjem, da mu se u tu svrhu odluči plaća, koju bi on svake godine potezao iz občinske blagajne; no to mu nije uspjelo, jer občinsko zastupstvo bijaše toli pametno, da nije na to pristalo. Al poslije tih i drugih dogodjajah prohtjelo se našemu načelniku — iz koga uzroka, to on sam najbolje znade — još jednu igru zaigrati. U sjednici naime, koja se je držala negdje prošloga mjeseca, dao on „la sua colenne dimissione", koju mu je jednoglasno primilo zastupstvo sa katarskim glavarstvom, koje je sazvalo sjednicu za 18. t. mj. namjerom, da se imenuje načelnika, te da će joj prisustvovati sam g. vitez Conti. Onih dana vidilo se tuda oblietati neko veliko „kalabrunc", kojima smo mi u vriome kakvih izborah već priučeni.

Na 18. t. dakle bijaše sjednica, kojoj prisustvova sam g. vitez Conti, te se poče birati načelnika; ali čudna li dogodjaja ! polovica zastupnikah, koja je bila primila načelnikovu dimisiju — opet je za njega glasovala. Dobivši tako on i njegov protukandidat jednak broj glasovah, moralo se dakle po drugič glasovati, te se poluči opet isti uspjeh. Kod trećega glasovanja dao načelnik lieno glas sam sobi, i oto ti ga načelnikom po treći put u vriemo od pet godinah i pol. Ovog puta naši zastupnici — čast i hvala jim budi — pokazali su se vele čudni ljudi pred pukom i g. glavarom. Pogovara se, da „Pro Patria" il tko drugi mora imat jaku kasu ! A što da kažemo o g. načelniku ?.. Ništa drugo, nego da je gladan načelničke časti medju pukom, kod koga neuživa povjerenje.

Što će si sada misliti više oblasti o našemu zastupstvu, a osobito o ponašanju g. načelnika ? Svatko lahko vidi, da ovdje nemа pravoga značaja. Nego pita se: ima li obćina trpiti ovaj bespotrebni trošak — dnevnice naime zastupnikom i dlota kot, glavaru — koji se počinio nepotrebnim izborom načelnika ? Zar nebi to morao g. načelnik nadoknaditi ? O tom neka promišlja i razvidi tko je pravi zastupnik i prijatelj naroda !

Iz Pule primismo sliedeću tužaljku: Mjesec je danah, g. uredniče, prošlo, da nečujemo rieči božje u našemu jeziku. Strasti i zadjevice naših narodnih protivnikah uspjele su u toliko, da nam se već nedaje niti u crkvi slušati nebeske istine u jeziku, kojega razumijemo. Eto, neka se slobodno dilce i veselo naši protivnici, ali neka znadu, da će jednom stupiti prod strašni sud božji, na kojemu će davati raslog svoga nečovječnoga postupanja. Naši sugradjani Talijani svake svetkovine imadu propovied, a sad kroz ceoli mjesec maj trošiti će se stotine za talijanskog propovednika. Drugim se nudja mastan komad, a nami se uzkraćuje i suho mrvice. Molimo dakle onu gospodu, koja se ističu i hvalo kao prijatelji Hrvatah i Slovenacah, da se pobrinu i za našo dušo. Ta Isukrst je izdahnuo za Hrvata kao i za Talijana. Zar Hrvat nejma prava, da sluša rieč božju u svom jeziku, kao i Talijan i svaki drugi. Preko pet biljada Hrvatah i Slovenacah imado nas u Puli, a po tom imademo dakle pravo, da nam se odredi svećenik, koji bi nas u našem jeziku dušovne krieplio. Diglo nam se boz uzroka jednoga — Bo mu platio, tko je to zakrivio — dajte nam barem drugoga. Strasti i nenavidnost ničijoj nismo mi krivi; pravdajte se, karajte se što i kako vam drago, ali nemojte, da mi pravodni trpimo radi vas. —

Uzdisat ćemo dugo i dugo što se nas je ostrotilo. Uzdisat ćemo, vapit ćemo k Bogu, da nas usliša, da nam pomogne. Božo moj, na što smo spali ! Brat bratu jamu kopa, jedan progoni i tlači drugoga, nenavidnost uvriežila se i ondje, gdje joj nebi sadjelo biti traga. Nama nebi napokon ni pol muke bilo, što se propiru i pravdaju oni, koji prodiču snošljivost, ljubav, odpuščenja itd., da mi puljski Slaveni ni dužni ni krivi pri tom netrpimo, al ovako radi se i o našoj koži, o našem spasu ili propasti. Ako imadu dakle ta gospoda štogodj medju sobom, neka to poravnaju, bolje li po kršćanski ili turski, samo da nečuje njim škandala i sramote, a nama dušovne štete. Na rečeno morao bi se već jednom osvrnuti i onaj, koji je spoluodgovoran za svo sablazni, kojo se dogadjaju, nu on, reć bi, za nje mari il nemari, ili je možda mučko odobrava.

Božo dragi, što ćemo još doživiti, kojim li ćemo još prizorom prisustvovati? Gdje si gusiaru, da suznim okom zapjevaš :

Tu nesluša mladji starijega,
A stariji Boga velikoga.

Iz pazinskoga kotara piše nam prijatelj početkom maja: Ovdje kao i posvuda su sada pune ruke posla. Zima je bila zla a prolatje takodjer nestalno i kišovito. Krmu, t. j. sieno, su ovce i goveda izjela na ležeće, a sada praznim trbuhom mora tužno blago crnati, jer nije novca u jadnog kmeta, da blagu siena kupi. Uz ovo nevolje imali smo prošlog ćeća i silnog posla sa pobiranjem „kosah" (žadrunah), koji nam uništuju pupoljke na trsju (lozah). Nije jih posvuda, već na izjestih, gdje je vi a zemlja-orljenica. Ova nesrećna životinjica izjeda pupoljke po noći, dok su

---

Hoj ! djočici majka,
U svomo stanu
Po noći i danu
Obùčava kćeri
Uljudjujo sino
I njezino ruko
Nepoznaju muko,
I blaga svo već
Zna s razborom steć.
Mirisavo robom si škrinjo nabija,
Na zvrndavo vrotenо konac navija,
To slažo u liepo ugladjen ormán
Uz blistavu vunu snjegobio lan,
Sve sjajem i blištom uljepša si stvari
Za mir nemari. —

Otac u zadovoljstva znak
Gleda s visokog kućnog zabata
Svomo bogatstvu temelj jak,
Razmatra vratno visoko stupo
I u sušah si voljo kupo,
Hambar gdje se pod terotom svija,
Žito kako se vjetrom njija
Holâ ga stane rick:
Dom će mi stojat viek,
Nesrećo kobna noć
Nećo ga srušit moć ! —
Al u vječni savez dođi
S kobnom silom nije moći
A nesreći brz je hod. —
(Daljo sliedi.)

ovi doboli kao zrno grahа, a kašnje kad porastu, neškodе jim toliko. Svakako su ovi štetonosniji nego li zavijač, pošto ovi cio pupoljak, na komu biva navadno dva do tri grozda, izjedu, a zavijač probuši i ropić od lista i od grozda. Ovaj „kus“ kako rokoh, jede po noći, a po danu se spravi u zemlju tik samoga trsa, te ga je mogućе vrlo lahko uloviti. Izgrebe se malo zemlje kod trsa i oto ti tog blaga pod kakovim trsom i do 50 na broju tako, da kad se jih nebi uništivalo, bi kadri bili u dvie noći sve pupoljke uništiti. (Druguda mutnu uz sami trs po jedan kamen, pod kojim se hlado ili kriju to životinjice, pak jih je tuj lahko pohvatati. Op. ured.)

Iz Medulina pišе nam prijatelj, da je tamošnja uprava uložila molbu na ministarstvo trgovine, da bi ono ustrojilo poštu u onom koli uglednom, toli imućnom i prometnom mjestu. Poštarska uprava u Puli dojavila je Medulincem, da nebacaju kroz tri tjedna pisamah, dopisnicah i sličnih pošiljkah u običnu poštarsku škrinjicu, već da je izručuju u roku jednoga činovnika uz dokaz, da su iz Medulina. Tim se kani valjda puljska pošta osvjedočiti, da li nam je potrebita pošta, o čemu će se lahko uvjeriti, jer imademo mi dosta posla sa izvanjskim svietom. Opredieljeni rok je jurve istekao, pak nadvojimo ni malo, da će biti obćenita želja ovoga pučanstva izpunjena, čim će se doskočiti našoj velikoj potrobi, a i erar neće tim nipošto štetovati. — Čim o tom štanja štogod pobliže doznamo, javiti ćemo Vam se opet.

„Babina“ koprcanja. Da je poročkomu listiću glavni posao denuncijanstvo, dvokrču već i vrabci na gospodskih dvorovih slavnoga Poroča, no da može onako bezobrazno varati svoje „mnogobrojne“ čitatelje, kao što to čini u zadnjem broju, nije valjda nit sam „babin“ Marko znao.

Sirotu „babu“ porušaju bez milosrdja već preko mjesec danah nekoji talijanski tršćanski i istarski listovi, pak, budući da jih nemože pobiti, udara kao mahnita po „bašti“ mjesto po „oslu“.

U rečenom broju sumnjiči naime i nas, da smo u nekakvom savezu s jednim od tih tršćanskih listovah, jer da smo donieli istodobno proti slavnoj „L'Istria“ ostru članku.

Tršćanski list ogradjuje se svečano proti Markovoj klevetі, nazivljuć ga ludjakom i krotinom, pak izjavljuje, da nam je on najljućim protivnikom, što i mi svečano potvrdjujemo, držeć se ono naše: „gori Poturlon nogo li Turo“. Marko znade, da ga mi često počešomo kako valja, a to čino u zadnjo doba i naši protivnici, njegovi inače istomišljenici, pak nije ništa nepojmljiva, što smo ga istodobno mi i jedan njegov tršćanski drug oprali „bez sapuna“. Mi ćemo to i u budućo činiti, premda znademo, da nebi s njegovo „babu“ milo čitavoga svieta svakojakog smrada opralo. Bisogna calmar l'ira crotina, caro signor Marco!

Pražka „Politik“ donaša u broju od 20. aprila t. g. iz Poreča dopis, u kojem se osvrće na istarsko odnošajo. Medju ostalim govori o imenovanju školskih nadzornikah, koji, premda nisu mogućnikom u zemaljskom školskom vieću — Amorosu i Gaubiniju — povoljni, da ipak su talijanski listovi pokrili svoju nezadovoljstvo tim, što drže, da su postigli svoju svrhu maknućem g. Spinčića iz Istre. Posve da nisu ipak zadovoljni, pak rade sada o tom, kako bi oduzeli g. Spinčiću mandat na poročkom saboru, jer da je on tobože odlazkom iz Istre izgubio aktivno i pasivno pravo izbora. I u samom Beču, da su se na mjerodavnom mjestu popitali, kako da postupaju u ovoj stvari, no da jim bijaše odgovoreno, da je taj upit prosmiešani prodoboo (plump), jer da znado sadašnji namjestnik najbolje, kako je mogućo biti, kao počastni član Lošinja, zastupnikom u Poreču, premda se nalazio njegov ured u hahaburškoj ulici u Beču.

Gosp. Amoroso i njegovi drugovi, da užasno ćute, kako jim nestaje u vlastitoj kući zemljišta. Glasilo njihovo baba „Istra“, da mora bolnim srcem zlo gospodarstvo u pokrajini braniti proti obtužbam, koje donašaju u najnovije vrieme nekoje talijanske novine, to da se mora s veseljem odobriti, što se je pridružio dio talijanske stranke slavenskoj večini Istre.[1]) Mir da će nastati u pokrajini, čim oslabe pojedini izopačitelji paragrafah u Poreču, Pirnnu, Kopru i Pazinu, to čim se ustroji u Istri zdravo gradjanstvo, koje će s prostim seljačtvom ljudski postupati. Svojom „Pro Patriom“ kanili su predobiti slavensko pučanstvo za veliku ideju, ali su zaboravili, da medjutim, što oni plošu i pripravljaju, vesolice, to tim izmuzavaju novac za „Pro Patriu“ — siromašno pučanstvo trpi glad.

Imenovanja u trgovačkoj mornarici. Kr. pomorska gubernija imenovala je kapotanom trgovačkog pomorskog poručnika: Ivana Zahoja Ivanova iz Oprica; zatim pom. trg. poručniko mornare: Luku Kovačevića Matina iz Viganja, Antuna Tarabocchiu Mihinoga iz Maloga Lošinja i Kuzmu Goršalju Kuzmina iz Kostrene sv. Lucije.

Na glavnoj skupščini muško podružnice „sv. Cirila i Metoda“ u Tratu bijaše medju ostalim prihvaćen jednoglasno predlog, da se zahtjeva od središnjeg odbora u Ljubljani, da postavi na dnevni red budućе glavne skupščine predlog o osnutku slovensko puške škole u Tratu. U novi odbor podružnice bijahu jednoglasno izabrani sliedeći članovi: predsjednikom g. Matko Mandić; podpredsjednikom g. Ivan Buno; tajnikom g. Ljudovit Furlani, njegovim zamjenikom g. Lovro Žvab; blagajnikom g. Srečko Bartolj, a njegovim zamjenikom g. Fran Žitko.

„Narodnoj čitaonici“ u Gorici poslalo je medju ostalimi iz Trsta „Dolinsko podporno društvo“ i uredništvo „Naše Sloge“ prigodom njezine dvadesetpetgodišnjice obstanka, koje je slavila prošlo nedjelju, sliedeće brzojavne pozdrave:

Tumačeć topla čuvstva svih članovah prigodom dvadesetpetgodišnjice prvog pokretača narodnog uzvišenja u poseštrnoj Goričkoj, dične Vaše čitaonice, kličemo Vam odnošljeno: Samo napriel uztrajno i neustrašivo k petdesetgodišnjici i k sretnoj narodnoj budućnosti!

Predsjedničtvo „Del. pod. društva“.

* * *

K svečanomu godu dvadesetpetgodišnjice dične buditeljice i žiriteljice Slovenstva na obrožju naše Soče, želimo što srdačnijo: dao joj Svevišnji dočekati i podesetgodišnjicu i vidjeti s nama skupa jedan, slobodan i sretan narod.

Uredništvo „Naše Sloge“.

Zaplienа. Zadnji broj naše drugarice „Edinosti“ bio je zaplienjen radi „Političnoga pregleda“. Uredničtvo će budućemu broju dodati prilog, da tim odšteti svoje čitatelje.

Red na naših poštah. Svi skoro tršćanski listovi tuže se neprestance na red, ili bolje rekuć nered, koji vlada na pošti u Tratu i u susjednih pokrajinah. Mi smo o tom već toliko pisali, da nam je upravo čudno, što gospoda kod pošte svaku pritužbu tako mirno dušo mimoidju.

Danas loše opet prod nama dvie pasiee tršćanskih predplatnikah, od kojih je jedan prilično visok činovnik, a drugi u trgovini ovdje dobro poznata trgovaca. Prvomu, prem je njegov naslov jasan i točan, nisu stigla jur dva broja, već mu se jednostavno vraćaju, a na pasiei drugoga napisano je neki naš „prijatelj“, dobolom modrom olovkom poruglivo „noć“. To pasiee čuvamo, ali se pomoći nemadamo, dok bude na naših poštah činovnikah ili poštomeštrah, koji nepoznaju našega jezika ili koji nam dapače ovuda, gdje mogu, čine zapreke.

Grozan zločin. Prošloga petka dogodio se u našem inače mirnom i prijaznom Voloskom takav zločin, kakovi se u onih stranah nikada nedogadjaju. Toga dana okolo 9 satih na večer bijaše naime štovani trgovac i posjednik, g. Vinko Pošćić u vlastitoj kući razbojnički umoren. Za uzrok tomu groznomu činu nezna se još tu, a obćenita je želja tamošnjega pučanstva, da se čim prije zločinci pronadju i kako valja kazne.

Sliedećeg dana, u subotu naime, dogodila se u Voloskom i druga nesreća. Mužko dieto od 6—7 godinah palo je nevidjeno u more, gdje se je utopilo. Lahko si je pomisliti, koliko je ono čestito pučanstvo s tih nesrećah uznemirono.

Članak o zanimivoj sjednici carevinskoga vieća od dne 20. pr. mj., kojeg smo spomenuli u zadnjem broju, morao je danas — prem bijaše složen — radi preobilna gradiva izostati. Isto tako ostavismo za budući broj i nekoje viesti. Doći će dakle sve u budućem broju.

Hrvatski hodočastnici pred sv. Otcem. Izviestili smo, kako su osobito odlikujućim načinom hrvatski hodočastnici bili primljeni u audenciju kod sv. Otca. Danas donosimo odgovor sv. Otca na pozdravni govor prouzv. g. biskupa Strossmayera i na adresu Hrvatah, koju je pročitao knez Kosta Vojnović.

Sv. Otac rekao je latinski ovo: Nesalju danas po prvi put katolici iz Hrvatsko nama viestnike i jamce svoje misli. Sjećamo se, kako smo prije sedam godinah mnogo od vas ovdje vidili u onom čuvenom slavenskom zajedničkom odaslanstvu. Zato mi vas, osobito sinove sv. Petra, koji naziv vama na veliku vašu diku i pripada, kao osobito sinove sv. Petra na današnji dan s velikim veseljem pozdravljamo. Uz to nas vcoma razbližuje i godi nam ona osobita vaša, koju u duši i srcu gojite, živa odanost i poslušnost naprama nama i ovoj apoštolskoj stolici, koju eto izrazisto i obilno riečima zasvjedočisto.

Uzdamo se, predragi, da će to na uviek tako biti, a to i svjedoči već samo spominjanje dobročinstva apoštolske stolice, koje vidimo, da je tako dobro urezano u vaša srca. Dolaze, trudom i nastojanjem rimskih papa došlo je do vas svjetlo evanjgjelja, koje je od svih božjih darovah najveći i najvriednjii dar. Vcoma mnogo imade u vas zasluga i dobročinstvah rimskih papah, pak i mi sa uzvišeno ovo apoštolsko stolice drago volio i boz ikakva oklievanja posvećivali smo vam brigu našu i miell naše. Boz obzira na ma i koju stvar ovoga svieta već ponukani samo onom ljubavi, kojom moramo i kojom u istinu naprama vam plamtimo, brinuti domo se za spas vaš, kojega počotak valja slaviti u jedinstvu i cielosti ono vjore, koju su kod vas sijali uz provolik trud sv. Ciril i Metod. Obojica, koji su si u nobu vječnu slavu stekli, ponizno molimo, da vas po milosti, kojom su kod Boga mogući, u svako vrieme štite i brane. Ne samo samo vas, već i ovo slavensko narodo, koji su nastojanjem sv. Cirila i Metoda kršćanskoj kulturi privedeni.

Kao jamstvo nebeskih darovah i svjedočanstvo naše očinske naprama vama blagohotnosti, podielljujemo svoj blagoslov najprije vašemu kralju, a onda vama, vašim obitelljima i slavnomu slavenskomu rodu.

Izlet iz Zagreba na duhovo na Rieku i Opatiju. Na dodjudo duhovne svetke pripravlja zagrebačka izdavaonica voznih karatah kr. ug. državnih željeznicah posebni zabavni vlak preko Karlovca na Rieku, kojom se prigodom izdavaju vozne karte za tamo i natrag, koje vriede 14 danah, uz vrlo sniženo cienu. Odlazak vlaka biti će tako urodjen, da će moći i gg. trgovci sudjelovati. — Molimo našega prijatelja i dopisnika, da nas o tom izletu u svoje vrieme obaviesti.

Hrvatsko akademičko društvo „Hrvatska“ u Gradcu. Na prvom glavnom sielu I. hrvatskoga akad. društva „Hrvatska“, obdržavanom dne 20. aprila, izabran bijaše sliedeći upravni odbor: Za predsjednika dr. med. g. Moreslav Kunjašić, za podpredsjednika medicinar g. Ljubosiav Dobrila, za tajnika medicinar g. Ante Mladinov, za knjižničara medicinar g. Pero Borčić, za revizore gg. jurista Vladislav Tripković i medicinar Ivan Petrić.

Kameno ugljevlje u Orehovici kraj Rieke. Od tamo plaš, da je već od dulje vremena g. Ivan Doncompagni od zagrebačkoga i budimpeštanskoga rudarskoga satništva dobio dozvolu, da smije tražiti, dotično kopati kameno ugljevlje u okolici Orehovice, u podobčini Pasnć (tri četvrta sata hoda od Rieke). Spomenuti poduzetnik tražio je ugljen na dvih točkah i to na teritoriju hrvatskom i onomu grada Rieke. Pred nekoliko danah prodano bo tvornici artlje na Sušaku više vozovah izkopanoga ugljevlja, gdje će se kušati njegova valjanost. Strukovnjaci vele, da je ugljevlje dosad izkopane dobre vrsti. Počekati valja, da li će dalnje kopanje biti izdašno, to će li će se posno izplatiti.

„Dom i Svieť“, broj 10. izišao je sa oblinim sadržajem, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

„Vienac“ broj 17. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Mojo srce...“, spjevao J. Kozarac. „U registraturi“, pripovieset. „Pripoviest o ruži i žabi“, s ruskoga pravoo Stjepan Lukić. „Tetka Naturcija“, pripoviest N. Ljubodjeva, prevoo N. Š. „Iz New-Yorka u San Francisco“, poljski napisao H. Sienkiewicz. Dra. Gjuro Arnolda „Logika za srednja učilišta“. Listak. Sliko: Radoslav Lopašić i „Ode užina!“.

„Vienac“ izlazi svake subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Proročanstvo o vremenu. Mathieu de la Drôme proriče za tekući mjesec sliedeće promjene vremena: dne 1. i 2. u jutro studeno i mirno; to isto valja o zadnjem četvrtu t. j. od 2—11. t. m.. Promjenljiva toplota u mlaju od 11—18. Razmjerno studeno od 11—13. Suho u Švajcarskoj, Tirolu i sjevernoj Italiji. Studeno na ongloxkih otocih. Liepo vrieme u srednozomnom zaljevu. More mirno. Liepo vrieme u prvom četvrtu od 18—25. Početak toplino. Poplave na obalah morskoga rukava i oceana. Oluje. U jutro studeno u brogovitih stranah; vlažno na obalah oceana. Vjetrići na srednozomnom moru. Ocean miran, isto tako nutarnja mora.

Liepo vrieme o uščapu od 25. t. m. do 1. junija. Toplina nije velika. Oluje u to doba u brogovitih krajevih. Bojati se je tuče u Francezkoj. Veliko olujo na otocih Sardiniji i Korziki, u srednjoj i južnoj Italiji. Srednozomno more nemirno. okolo 28. Vjetrovi u zapadnoj Francezkoj.

Obćenito dakle razmjerno studeno od 1—15; liepo vrieme od 15—31. Biljko zaostalo.

[1]) Za to pridruženje neznamo mi ništa, van ako g. dopisnik to smatra pridruženjem, što su ustali nekoji poštenji Talijani, da skinu krinku sa obraza onim, koji vode pokrajinu u propast. Op. ured.

Dopisnica uredničtva.

„Postičnu“. Onaj „Fr. i Jur.“ zabasamo, jer nam bijaše nejasan. Ako je štogod ona osoba zakrivila, dedor s fakti na vidjelo, pak ju nećemo štediti. Sinovlji pozdrav!

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumlje kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		124.—	126.—
Rio biser jako fina	„		103.—	105.—
Java „ „	„		100.—	108.—
Santos fina	„		90.—	92.—
„ srednja	„		85.—	87.—
Guatemala	„		98.—	100.—
Portorieco	„		112.—	114.—
San Jago de Cuba	„		128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„		123.—	125.—
Java Malang, zelena	„		93.—	94.—
Campinas	„		—.—	—.—
Rio oprana	„		104.—	106.—
„ fina	„		91.—	93.—
„ srednja	„		85.—	87.—
Cassia-lignea v zabojih	„		28.—	29.—
Macisov cvet	„		400.—	420.—
Ingber Bengal	„		21.—	23.—
Papar Singapore	„		99.—	100.—
Penang	„		74.—	75.—
Batavia	„		88.—	89.—
Piment Jamaika	„		90.—	91.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		7.25	7.50
v zabojih	„		8.75	—.—
Ulje bombažno amorik.	„		38.—	—.—
Lanco jedilno l. g. gar.	„		40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„		44.—	45.—
namjeno M.S.A.J.f. gar.	„		59.—	61.—
Aix Vierge	„		69.—	71.—
fino	„		66 —	68.—
Košič puljski	„		5.50	5.75
dalmat. s cert.	„		7.—	7.25
Omakvo puljsko v sodih	„		—.—	—.—
„ v vencih	„		12.50	13.—
Limeni Messina	sud		4.25	4.75
Pomeranče sicilijanske	„		—.—	—.—
Mandilj Bari I.a	100 K.		72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„		75.—	76.—
Pignolli	„		74.—	76.—
Bili italij. najfinoji	„		19.50	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
Rangoon extra	„		14.25	—.—
„ I.a	„		12.50	—.—
„ II.a	„		11.50	—.—
Gultanine dobre vrsti	„		22.—	35.—
Suho grožđe (opaša)	„		26.—	27.—
Cibeba	„		15.—	16.—
Slanini Yarmouth I.a	sud		—.—	—.—
Polenovko srednje velikosti	„		35.—	36.—
veliko	„		32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.		33.50	33.75
s certifik.	„		14.50	14.75
Fazol Crka	„		12.—	12.25
Mandoloni	„		12.50	12.75
svetlorudeči	„		11.75	12.—
tamnorudeči	„		—.—	—.—
bohinjski	„		10.—	10.25
kanarček	„		—.—	—.—
boli, veliki	„		11.25	11.50
zeleni, dolgi	„		10.75	11.—
„ okrogli	„		10.25	10.50
mešani, štajerski	„		99.—	99.—
Maslo	„		3.21	3.75
Sir konjsko	„		3.09	4.64
volovsko	„		2.04	3.57
Slama	„		—.38	—.34
Los, travni kub. č.	„		2.70	2.80
Ugljevlje	„			

Lutrijski brojevi

dne 28. aprila.

Beč	26	40	10	28	65
Gradac	40	60	8	22	43
Temešwar	51	64	25	16	15

dne 2. maja.

Brno	15	18	70	62	47

Ako se čovjek hoće diviti životu, treba je, da je snama zadovoljan, t. j. da je zdrav, što svaki dobro znado. Tako nam piše neki činovnik, koji je dulje vremena živčano bolovao, naime g. H. Leonhart, činovnik carskog uplsnog ureda Schiltigsheim u Elzasu: Vaš elixir za živce je jako blagotvoran, jer nikada nisam još tako zadovoljan bio, nego po uživku istoga. 1

Pravi elixir dobiva se samo pod znamkom (krst sa sidrom) uz cienu: pol staklenice 2 for., ciela for. 3.50, dvostruka pako f. 6.50 nč, u svih ljekarnah, te u centrall ljekarnika dr. Bedikera i Comp. Hannoveru, nadalje kod B. Socavala i Prendinija u Tratu.

Javna zahvala.

Podpisani duboko ganuti za svečanoj udioničtva u tuzi, koja ih u gubitku njihove premile i nezaboravno kćerke

MARIJE

zadesila, smatraju si dužnošću zahvaliti se svim onim bez razlike, koji prisustvovaše sprovodu i dopratiše pokojnicu do hladna groba.

Onim pako, koji nam ćutljivim i blagodušnim sućešćanjem izkazaše srdačno prija-

toljstvo, te koji nam u tužnoj zgodi pružiše savjetom i podvorbom izdašnu pomoć, a napose čestitomu g. dru. **Kolomanu Tarczayu**, koji je neumornim nastojanjem ublaživao bol mile nam pokojnice, a revnom i mudrom liečitbom znao si steći novi dokaz štovanja — izrazujemo ovim na uviek najsrdačniju harnost.

Kastav, 22. aprila 1888.

Ivan Donadini,
obć. šumarski upravitelj, sa suprugom.

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlačka sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i rieŠava proti uplati kamatah** predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Grlobolja, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljak itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebijenih kašljuš noćih, navadno jutarnjo hreputavico i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašljaju. Zato treba uviek zahtjevati *Prendinijere sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutiljice (škatulje) moj potpis. Svaki komad tih sladkišah (**Pastiglie**) utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutiljui zajedno sa naputkom.

Prodaja se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah svieta. 52—5

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za maslo

(maslonjača)

kojim može 10-godišnje dijete u 3 časa najvećoj potrebi najukusnijega masla učiniti iz sladkoga mlieka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, pripoznan od raznih strukovnjakah i izložbah kao neobhodno potrebit za svaku radbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je uslied svoje osobite sposobnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Cieno su jako nizke: br. 1, 6 litarah sadržino samo f. 3 50, br. 2, 10 litarah sadržino samo for. 5.50 sa naputkom uporabe.

Samo for. 5.25

stane novoizmišljeni

waschingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nuz to dobije se i divni lanac iz amerikanskoga double-zlata. 6—2

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag to se novac odmah vrati.

Naručbe prima samo **Warenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtstrasse 9, N. 5.

Ljekarna Praxmarer

— ai due mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijak, kojim izčezava slaba probava, dovadica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Thea antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč.; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. —4

Ivan Skoperyaski

kemik i liekarnik

Via Farnetto u Trstu

preporuča sliedeće liekove:

Kruglice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa" proti hemoroidam, čistoće i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglicah može se u najkraće vrieme isliečiti sve ono bolesti, gdje već nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podjo na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se nerazašilje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglicah nakon dugo i težko bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša iste, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaku svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se peti dan noge u toploj vodi oporo, može se nekti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (pennello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i suboboli, te jih sačuva čiste i biele. Odstranjuje slomirisan vonj iz usti jah i okrjepljuje laloke (gengive). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 46 nč. Manje od dvie staklenice se nerazašilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku narudžbu uz gotov novac ili pouzdom. — Tko pošalje novac za 10ak za naputnicom unapried, prištedi si polovicu troška, koji mu bude pouzda nastao. 1

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Mbers

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mlatoliavih grlobah. Ozdravlja **slabost**, **tjelotrol**, živ. i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčane, itd. i poboljšuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljan iz svjetsko znanih ljekah, priznano od svih autoritetnah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz circulara, koji je pridodan svakoj staklenci. Cieno malo staklenice f. 2 — velike 3.50, dvostruko f. 0.50 n. vr. u gotovom ili pouzdom. — **U svih ljekarnah je na prodaju.** — Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädtor Ring. U Trstu u liekarnah B. Seravalo-All'Amarone Trionfante, Suravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mlazan. 20—1

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¼ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	6- „	2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripoma se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Roko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. maraija 1886. 48—10

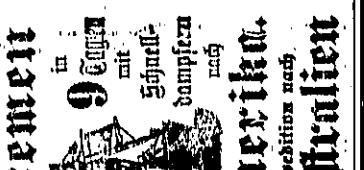

Nähere Auskunft:
bei **F. Missler**, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo **esenco**, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu brez vsakega upa na ozdravljenje. Vodno hujšej bolezni pridružil se je slabotnica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to po Vašej nadosegljivej „Piccolijevej esenci", za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

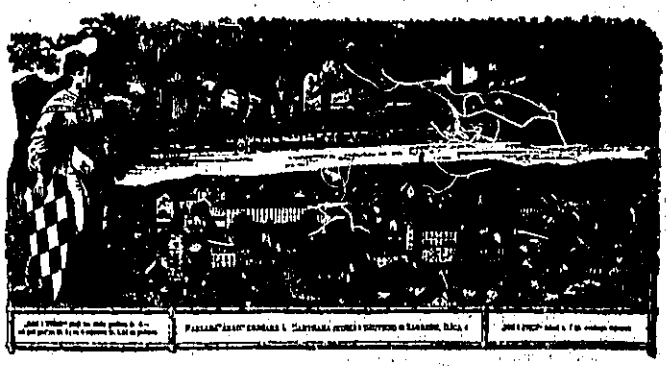

Sadržaj desetoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripoviest Ferdo Bocića (Konac). — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Mali slinik. Iz ostavštine I. S. Turgenjova, preveo N. Kokotović. — Crveni cvieć, pripoviest Vsevoloda M. Garšina — Uspjeh, pripovidka, napisao J. Quntrellos, preveo L. Mirković. — Mačar Manole, napisala Karmen Sylva (rumunjska kraljica). — Ruske zadarstvo za cara Nikole. S ruskoga preveo A. Ivković. — Lovačke crtice o vuku, pobilježio ih J. Kozarac. — Poredica.

SLIKE: Josip Pančić — Marija Ružička-Strozzi — Talijanski vojničko-zrakoplovni odio u Masovi — Marija Proudonreichova — Talijanski kopanjici u Masovi — Viseća mreža u Bruxellju — Sajmište u Sionu — Riba lastavica — Četiri slike za šalu — Moda.

LISTAK: Osobne vieści. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Naravoslovne vieści. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieści. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

prima predbrojbu.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 6.40 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroko širok, cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 met. f. 2.50

Velnati ryps
v vseh barvah, 0,6 cim širok, 10 metrov f 2.50

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.90

Aquard blago
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.50

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se dajo prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnoga platna ščipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 80 „ ¾ „ 5.50

Kleg-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Okeford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Okeford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznoga prta sa svilnatimi ščipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 posteljna prta in postoljno pogrinjalo s ščipkami f. 3.50

Jute zastor
turški vzorek; podpolni for. 2.30

Holandski opotanki prepreg
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Letni ogrnil
¾ dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 cim. dolga, 190 cim. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I.a f. 1.80, II.a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, dno pletene, 30 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blagu

Brneško sukno
Odstranek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brneškega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko, 3.10 metrov dolgo for. 4.50

Brneško moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za površnje suknje
najnovejše vrste, za celi sukenj f. 3.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komi ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolcno.

Broj 19. U Trstu 10. maja 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se novrađaju ako se i netiskaju.

Nobilitegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razvjorno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Razdor u obitelji.

I.

Bit će tomu mjesec i pol dana, što su počeli nekoji istarski i trščanski talijanski listovi kidati koprenu s umazana lica naših uzročiteljah, poročko-pazinske svojte i njihovog glasila, poročke «L' Istria». Usljed toga zametnuo se živahan boj izmedju rečenih listovah s jedne, te glasila zemaljskoga odbora u Poreču s druge strane. Boj taj traje, premda ne već onako žestoko, ipak još i dan danas. I prije našno se po koji nepristrani dopisnik i poznavatelj žalostnih političkih i gospodarstvenih odnošajih Istre, koji bi se izjadao kadšto u kojem od trščanskih listovah, no vladajuća talijanaška stranka u Istri udarila bi nanj obično toli bezobrazno, da bi ga prošla volja dirati i po drugi put u gospodski osinjak.

Medjutim narastla se šaša polinom do vrška. Uvidjavniji, pravedniji i mirniji talijanski rodoljubi uvidiše, ako i kasno, kamo jih vodi vladajuća svojta; njim se prikaza grdno bezdno, u koje turaju talijanski kolovodje tužnu pokrajinu Istru. Nepreosta jim dakle drugo, nego očito i javno pokazati na one silne pogrieške, koje počinja danomice u političkih i gospodarstvenih pitanjih vladajuća stranka.

Sgražajuć se dakle nad tom propašću, ustadoše nekoji, da opomenu vladajuću stranku, da krono sa stranputice, na kojoj se nalazi, pak da spasi, što se još spasiti dade.

Mi smo pozorno pratili koli prigovore i ukore, toli odgovore i obranu prepirućih se listovah. Nehtjedosmo se uješati, dok je trajao najljući novinarski boj, čekajući iz prikraja, da vidimo, tko li će slavodobitno izaći. Iskrono govoreć, nismo niti iz daleka očekivali, da će protivnici vladajuće stranke na vidjelo iznieti činjenicah, koje toli strašno kompromitiraju poročko-pazinsku gospodu. Zla uprava, koli zemaljska toli občinska, nečovječno postupanje s hrvatskim seljakom, lažiliberalizam, grozno lihvarstvo, sebičnost, odiranje seljaka porezi i nameti itd. itd. jesu glavni griesi, koje je počinila u Istri vladajuća stranka i koje joj talijanski njezini protivnici punim pravom priliivaju.

Neupuštajuć se za sada u pobliža razmatranja o pašovanju naše gospode, pustit ćemo, da govore nekoji talijanski listovi, koji su nam inače u svemu i svuda isto tako protivni, kao i što vladajuća gospoda i njihovo glasilo. — Evo, što piše izmedju ostaloga o tomu talijanski liberalni list «L' Eco di Pola».

«U našem položaju, velika slavenska obitelj, koja stanuje na jednom prostoru uz nas, osim što nas pritiskuje svojom brojnom silom, osvaja i nas svojom stopram ničućom uljudbom. Po zakonu družtvenog ravnovesja, nami bi bilo sudjeno ginuti, ostaviti mjesta novim gospodarom, i to za malo godinah. Dà, sliedeći današnjim sustavom, mi hrlimo trkimice u propast; mi našim ponašanjem uskorujemo naš pad.

«Zaludu se varati! Zli primjeri naše neuprave tako su očividni, da će uskoriti pobjedu slavenskog življa upravo naše pogrieške.

«Mi nismo nikad nastojali stoći sućuti koli u talijanskom toli u slavenskom životu. U javnoj upravi mjesto gospodarstva, dali smo izgled pronevjerenja, razpuštenosti, nemara, na uštrb javnog erara; nismo se nikad obazirali na tužbe pučanstva, niti se ikad starali zadovoljiti njegovim pravednim zahtjevom, prepuštajuć nastavu rukam nesposobnih i nevoljnih učiteljah. Naprtili smo pokrajini prekomjerne i nesnosljive namete; pod krinkom liberalizma bezobrazno smo stvorili protekcije i favoritizam; uveli smo kamoru, koja se tovi i špekulira pučkimi žuljevi i nevoljom.

«Nitko da se je ikad dim žrtvovao. Zemaljski odbor postao je retoričkom školom; sveto rieči slobode, neovisnosti, narodnosti, dosad nam služile islikom, da si napunjamo žepove, izpraznujući one drugih, koji, ganuti začasnim uzhitom, pljeskaše praznim frazam, izručenim na kakvom sastanku. Razplamsasmo varave povieste oko stabla slobode, dadosmo se u pijanke, dostojne godine 93; razmahujuć se ludo liberalizmom, sakrivali smo se kabanicom, da nam se neopaze namirnice i «decreti di nomina».

«Lahko se domisliti, kako se stvar imala svršiti.

«Mlada slavenska obitelj, trezna i radina, zauzela naše stolice, pače samovoljno sam puk jim je isto podmaknuo, zgrožen s naših nedjelah».

Iz carevinskoga vieća.

Kako smo jur javili, bijaše vrlo zanimiva sjednica carevinskoga vieća od dne 20. aprila t. g., u kojoj je govorio i naš zastupnik, g. dr. Vitezić, pobijajuć trščansko zastupničke gg. Luzzatta i Burgstallera. Eto u izvadku glavno-točko to sjednice:

Bečki zastupnik dr. Luoger uztvrdio je u svom govoru, da se buni narod proti narodu, napose pako, da se u službenih novinah na bezobzirnom načinu puje i grdi Hrvato, dočim će g. ministar nutarnjih posalah znati, da su Slovenci i Hrvati na jugu države podpora austrijskomu patrijotizmu napreti „italianisimom" (Živahno odobravanje na desnici.), te, poznali tko tamošnje odnošaje dobro kako i on, morati će uz njega pristati, da su tamo doli u Trstu Slovenci podpora proti tim „italianisimom"

Dobiv kasnije rieč trščanski zastupnik Luzzatto, rečo, da želi Luogoru odgovoriti u ime svoje i talijanskih drugovah. U ime svojih talijanskih istomišljenikah, da se mora odlučno oprieti proti obtužbam g. Luogora. Već lani da je prosvjedovao proti sličnim obtužbam; sada da je g. Luogor udario u istu žicu, te da obtužuje većinu pučanstva Primorja, koja je talijansko narodnosti. (Oho! na desnici.) Dozvoljujem si na novo uztvrditi, da so mi Talijani, koji smo u velikoj (??) većini u austrijskom Primorju nedadomo podučavati niti od slovenske niti od hrvatske stranke u austrijskom patrijotizmu. Velika većina Primorja i pučanstvo grada Trsta jest talijansko narodnosti (Prigovori na desnici.), a ovo čuti upravo tako austrijski kao i ostale narodnosti Primorja, kao i sve stranke ovoga visokoga sabora. Gospodin Luzzatto misli, da dr. Luogor nobijaše dobro podučen o odnošajih, a to ga takodjer tješi, osobito pako radi toga, što g. dr. Luogor nije govorio kao zastupnik njemačko stranke.

Poslije progovori dr. Vitezić, te dokaza statističkimi brojkami, da Talijani nisu u većini u Primorju. Medju ostalim reče dr. Vitezić, da je zastupnik grada Trsta, g. Luzzatto, izjavio, da su primorski Talijani vjerni Austrijanci, te da nezaostaju u tom obziru za nijednim narodom austrijske države. Takove izjave slušam rado. Gosp. Luzzatto osvrnuo se takodjer na neki govor, koji bijaše izrečen s desnice prigodom proračunske razprave prošle godine. On je olijuo bezdvojbono na moj govor, u kojem sam kazno medju ostalim, da živi u Primorju irredonta; moju tvrdnju tumačila je zlo baš sama irredentistička stranka, kao da bi bio ja tobož uztvrdio, da su svi Talijani Primorja „irredentisti", proti čemu moram odlučno prosvjedovati. U Istri imade irredentistah kao i vjernih Austrijanacah. (Dobro, dobro, na desnici).

Još jednu tvrdnju moram izpraviti. G. zast. Luzzatto naglasio je dva ili tri puta, da su Talijani napram Slavenom Primorja u većini.

Mislim, da mi nepreostaje drugo, van da navedem brojke posliednjega statističkoga izkaza, a da nebude moj govor preobširan, neću navadjati brojke pojedinih pokrajinah Primorja, već skupno za cielo Primorje. Brojke te govore, da živi u Primorju 320.856 Slavenah (Slovencah i Hrvatah), a samo 276.605 Talijanah (Čujte, čujte! na desnici). Usljed toga je

PODLISTAK.

PJESMA O ZVONU.

Spjevao F. Schillor, pravno ju po metrici izvornika A. K. Istranin.

Vivos voco, Mortuos plango, Fulgura frango.

(Nastavak.)

Već se može lov početi,
Liepo li se križa tlečt! —
Al pre neka svim uzleti
K nebu vruće molbe rieč!
Čep izbijte van!
Bože čuvaj stan!
Kroz uvite prsće ručo
Ognjeno se more suče. —

Blagdtvoran je ognja dar
Dok nije sam svoj gospodar,
To čovjek za svak tvorak svoj
Zahvalit mora sili toj;
Al nadzemna je strašna mòć
Kad nij' ga više krotit mòć,
Kad hukom sam si krči put
Kad biesni sin prirodo ljut. —
I jaoh kada bez odpora
Njegov rasto bies i jad,
Kada poput ognjen — mora
Svud požarom hara grad!
Jer čovječjeg ručna tvora
Neimaju življi rad. —
Blagoslovom
Oblak rosi,
Dažd donosi;
Iz oblaka grómotôm
Udri grom.
To je holuj!
S turna čuj!
Zvona bruj.
Nebo — vaj!
Ognjem sjeva;
A to nije zorin sjaj;
Kakva vrova
Stano grad
Doboo čad
Davi grudi — plamen piri,
Iz svakoga ugla viri,
Brzinom se vjetra širi;
Kâ iz žarkog zjula ada
Zrak se žari, grodjo pada,
Okno zveketo, krov se ruši,
Majko, djecu lelek guši.
Stoka dreči
Kam ju gnječi,
Sve se pašti, bježi, leti
Kâ dan bieli noć se svieti;
A niz ruke bez odgode
Kabli vodo
Hitro juro — u svoj snazi
Prèto vrela, vodni mlazi.
Ričuć holuj nedolazi
Plamen traži praskom hud
Na ljudski ga svrne trud:
Plamen suno û hambare
U tren užge grede staro
Ka da hoće s njima skupa
Izdrieti zemlji grud
Pa poleće bilo kud. —
Golom poput ognjen-stupa
Plane kriesa —
Plama bies
Bježi čovjek očajano,
Trud svoj motri uzrujano,
Gdje k propasti hrlo stupa. —
Ognja plien
Sad su stani
Kud se ljuta bura bani
Oko pustog prozorišta
Strah so ovi,
Tužno motreć nad njim plovi
Oblak neba. —
Jedan glod
Na sve svrati
Što no strati
Jadnom čovu ognja jod —
Pak veselo se štape lati.
I âko sav mu propa znoj,
Te ùtjeha mu još je mila,
Da sva mu čoljad zdrava, mila
Pred ognjem spasi život svoj.

Smjes u zemlji vrijo, srši,
Punan ga je kalup voć;
Hoće l' rad nam kad se svrši
Hvalu i priznanje stoć?
Liev li skvari plam?
Kalup puknu l' nam?
Aj i dok nâd nam dušu sladi
Možd su već nas snašli jadi.

U svèto zemlju mračno krilo
Izrâđujemo ručni rad,
Sjomonje sijač — uz tvrd nâd
Iznièl da će izobilo
I doniet plod mu rukosâd. —
U zemlju dražog još sjomenja
Sakrivamò uz suza tiek,
Uz sveti nad da će iz tlionja
Razcvasti se za bolji vink. —
Žalobito
S turna čuj!
Razliega se
Zvona bruj.
Njegvi tužni navieščuju ovioli
Da se njetko od tog svieta dieli.
Avaj! to je žena mila,
Avaj! to je vjerna majka
Koje smrtca nesmiljena
Liši muža razveseljena;
Sada pušta pored sveg
Svoje djece milen roj,
Koji slastno vidjo rast
Na svom k ilu titnjat, cvast;
Ah! navieke prokinû se
Tužnoj kući nježni spoj,
Nježna majka čuvat za
Prazi vučnji nèbeskôj.
Tužnom kućom već nemavna
Njena njega ni njen mar,
Strànka dodjo — neljubavna
Kojoj mlak je srca žar.

(Konac sliedi.)

poleg zadnjega popisa pučanstva 44.251 Slavenah više nego li Talijanah. (Živahno odobravanje.)

Zast. g. Burgstallor odgovorio je, u neprilici, u koju je njega i druga Luzzatta dr. Vitezić spravio, da nisu Talijani u Primorju dodušo brojem silniji, ali su po njihovih vlastitostih (Živahan prigovor na desnici); ovi da sačinjavaju inteligenciju Primorja, te da je zastupstvo inteligencije u njihovih rukuh. (Živahno prigovaranje na desnici).

Eto ovim pružiše nam talijanski zastupnici novi dokaz, da kad se jih zatjera nepobitnimi dokazi u škripac, tada si pomažu svakojakimi doskočicami, a najradje izvrćanjem činjenicah ili neslanimi izprikami.

DOPISI.

Iz Istre. (Nešto o hrvatskom hodočašću u Rim.) Želim Vam priobćiti, g. uredniče, nekoja utiske, koje sam u večernom gradu doživio prigodom hrvatskoga hodočašća, kojemu se priključila i moja malenkost.

Čitao sam nedavno, kako se srdi službeni dopisnik „Narodnih Novinah“, što bijaše u Rimu prirodjena Strossmayeru od Slavenah i Neslavenah krasna ovacija. Jal taj proizlazi baz dvojbe odatle, što je dopisnik žalio, da se ovacija neprirodjuje kakvomu madjarskomu biskupu i što je znao, da će se onim svojim negodovanjem priljubiti žiriteljem madjarske državne ideje u Hrvatskoj. Slobodno mu u ostalom kuditi i pleti, na nas, koji bijasmo ovacijі prisutni, nedo uvjeriti, da ona nebijaše svojevoljna, srdačna, volčanstvena. Razumije se po sebi, da smo mi hodočastnici iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Istre itd. tekrome nastojali, da svagdje pokažemo velikomu biskupu, koliko ga cienimo, štujemo i ljubimo. U toj ljubavi pridružila se nama i braća Slovenci i Česi, a plemeniti Francezi prionuše oduševljeno uz nas. Kako da se novosclimo imajući u našoj sredini muža, naše krvi i jezika, koji je toli visoko čuđen od svega naobraženoga svieta? Protivnici njegovi i naši uložiše sav svoj upliv, da upravo on neprevedo svoje hodočastnike pred sv. Otca, al madjarsko-njemačke spletke neuspješe. Reć bi po tom, da uživa naš vladika veći ugled i upliv u Vatikanu, nego li svi naši protivnici. Oni znaju dobro, da vladika nije išao u Rim radi zabave, te da je on svoju ulogu uložio za dobro vjere i naroda našega. Častedi mi dakle njega, častimo i odobravamo onaj pravac, što no ga on uhodi u pitanju našega jezika i u obće naše prosvjete. Protjerivali nismo u slavljenju velikoga muža u nikom, jer je sve bilo dostojanstveno izvedeno. Tomu su nam svjedoci dični Francezi, koji su biskupa isto tako živo i burno pozdravili kako i mi.

Usprkos naš razsrdio je dakle domaće i tudje naše neprijatelje. Spletke, da nas posvade, da se pocijepkamo na povratku i u Rimu, da nas slavni vladika neprevedo sv. Otcu, nouspješe, a toga udri po nami, sapsse po našemu velikomu biskupu.

Medjutim patuljci ti neće njemu niti nama naškoditi, kao što nemogaše naše ljubavi i štovanja do njega niti za vlas umanjiti. Sa Strossmayerom našim pomolili smo se vrućo Bogu, da nam neuskrati svoje svete milosti, da blagoslovi svo puto naše, da urodo dobrim i obilnim plodom sva nastojanja vladike i miljenika našega, koji je posvetio sav svoj život Bogu i rodu: „sve za vjeru i za dom“.

Pogled po svietu.

Trst, dne 9. maja 1888.

Austro-Ugarska: Proračunska razprava traje jur okolo 25 dana a još nije razpravljen niti proračun ministarstva nastave i bogoštovlja. Upravo ovo ministarstvo zadaje najviše brige ministru predsjedniku grofu Taaffe-u, koji bi bio skoro morao radi njega sa svimi drugovi odstupiti. Ministarska kriza, o kojoj smo govorili u zadnjem broju, sretno je za neko vrieme odstranjena. Grof Taaffe obećao je Čehom i Slovencem, da će njim u školskom pitanju koješta popustiti, a tim je za sada spasio ministra Gautscha, proti kojemu se bijaše digla skoro ciela desnica. Neznamo kakva li su obećanja ministra predsjednika i koliko će zadovoljiti pučanstvu slavenskih zemaljah, nu bojimo se, da će istarski Slaveni i ovaj put kratkih rukavah proći. Biti će po svoj prilici i sada kao što je bivalo i do sada pod današnjom vladom, da se je naime nastojalo bar u nečemu zadovoljiti veće skupine il naroda, a manji ostadoše praznih rukuh.

U carovinskom vieću jesu na dnevnom redu sablazni i nerodi, koje izazivlju njemački liberalci ili protižidovski zastupnici. Govornici ovi napadaju se izmjenično, neštodoć niti stvarih iz privatnog života. Nije dakle čudo, što se proračunska razprava toliko raztože.

Poznati proti-židovski zastupnik vitez Schönerer bijaše obtužen i ovih danah odsudjen, što je dan pred smrtju njemačkoga cara sa drugovi navalio na redakciju jednog bečkog lista. Schönerera odsudiše na 4 mjeseca tamnice i na gubitak plemstva.

Austro-ugarske delegacije imalo bi se sastati početkom budućega mjeseca, no bude li se razprava proračunu i nadalje ovako razteznla, morati će se i delegacije kasnije sastati. Ministar rata zahtjevati će od delegacijah posebni zajam za naoružanje vojsko u iznosu od 54 milijuna.

Gospodska kuća sastaje se u petak. Na dnevnom redu nalazi se medju ostalim drugo čitanje o promjeni izbornoga reda za izvanjsko obćino u Češkoj, te za veleposjed u Galiciji. Proti izboru zloglasnoga Lapane uloživše hrvatski izbornici velikog posjeda u Dalmaciji pet prosvjedah na carovinsko vieće. Taj novi talijanaško-srbski zastupnik zamolio je predsjednika carovinskoga vieća za šestmjesečni dopust.

Srbija: Kralj Milan umirovio je — svakako po savjetu novoga ministra predsjednika Kristića — generala Gruića, bivšeg ministra predsjednika, vrlo obljubljenoga od srbsko vojske. Činjenica ta ogorčat će no samo radikalnu stranku, već takodjer sve one, kojim je stalo do ugleda i napredka srbske vojske.

Bugarska: Prigodom procesa majora Popova izašla je na vidjelo silna pokvarenost, koja se je uvukla u narodno čete odkad s njimi zapovjedaju ljudi boz uma i srca, hlepteći jedino za novcem i častju.

Rusija: Usljed uznemirujućih viesti proti-slavenskih novinah, da pripravljaju ruski agenti ustanak u Macedoniji i Kreti, odgovaraju rusko novine, da su to viesti puka izmišljotina madjarsko-židovskih novinah, koje straši slaba saviest pak vide i ondje Ruse, gdje jih u istinu niti neima.

Rumunjska: U srodu strieljno je neki bivši činovnik rumunjski u prozoru kraljevske palače u Bukarešti. Taj sumnjivac bijaše odmah uhvaćen to sudu predan.

Franczeska: Zastupnik Boulanger sprema se, da obadje sjeverni departement, gdje bijaše izabran zastupnikom. Vlada, bojeći se izgredah, poprima u tih krajevih stroge mjere.

Italija: Talijanski kraljevski supruzi nalaze se ovaj par u Bolonji, gdje bijaše u ponedeljak svečanim načinom otvorena narodna izložba. Talijansko čete vraćaju se boz zaprieke iz Afrike kući.

Njemačka: Zdravstveno stanje cara Fridrika jest nepromjenjeno. Njemački listovi udaraju opet žešće na Rusiju, radi toboženjeg pojačanja ruskih četah na njemačkih i austrijskih granicah.

Franina i Jurina.

Fr. Gospoda va Poreču, da dole nekakovo somo sakomu, ki se oglasi.

Jur. Ja, ako češ sadit rimsko tikvi (anguria romana).

Fr. Ča ! trabe baš rimske tikvi va Istroj sadit ?

Jur. Ma, takovo somo da ponujaju va Poreču.

Fr. Valja da su ga promenili va Rimo za somo Markovo ropiee.

Jur. Ki zna ?!

Različite viesti.

† **Adalbert pl. Gyuitó.** Iz Graca primismo žalobni oglas, kojim nam se javlja, da je tamo preminuo nakon podulje bolesti dne 5. t. m. Adalbert pl. Gyuitó, c. kr. kotarski komesar. Pokojni Gyuitó izučio je hrvatsku gimnaziju na Rieci, pravu u Gracu, te se bijaše posvetio političkoj službi. Službovao je i neko vriome u Bosni i Hercegovini, na najdulje u raznih političkih kotarih Istre, gdje se je vazda pokazivao kao pravedan činovnik i pravi prijatelj našega naroda. Vječni mu pokoj!

Vjenčali se. Dični naš prijatelj i rodoljub g. dr. Andrija Longhino, kupališni liečnik u varaždinskih toplicah, vjenčao se koncem prošloga mjeseca u Zagrebu sa dražestnom gospodjicom Darinkom pl. Vranicany-Dobrinović iz Karlovca. Najerdačnije čestike novovjenčancima!

Imenovanje. Carinarski oficijal gosp. Paškval Šćurko, koji je više godinah i u Istri služio, imenovan je carinarskim nadoficijalom kod glavnog carinarskog ureda u Beču. Čestitamo!

Papina odlikovanja. Na želju i usljed predloga preuzv. g. biskupa Strossmayera, imenovao je sv. Otac papa Lav XIII. svojim začastnim komornikom „extra Urbem“ dra. Engelberta Voršaka, dekana i župnika djakovačkoga, a svojim začastnim kapelanom „extra Urbem“ velež. g. Milka Copolića, blsk. tajnika. Odnosne diplome priposlao je državni tajnik Nj. svetosti, stožernik Rampolla, iztičuć u svojoj popratnici nadu, da će preuzv. g. biskup u ovom činu papine priklonosti razabrati iznovični dokaz onoga povjerenja, koje sv. Otac rado polaže u njegove osobe.

„Slavenska čitaonica“ u Trstu poziva sve svoje članove k glavnoj skupštini, koja će se obdržavati u nedjelju dne 27. maja t. g. u 8½ satih na večer sliedećim dnevnim redom:

1. Govor predsjednika.
2. Izvješće tajnika o družtvenom radu prošle godine.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizijonalnoga odsjeka o družtvenih računih.
5. Fojedini predlozi i interpelacije.
6. Izbor predsjednika i odbora.
7. Izbor revizorah družtvenih računah.

Svećenik po kalupu poročke „babe“. Pred nama leži odrezak poštarske naputnice, na kojem čitamo sliedeće: „Cosa i parochi (sic!) o curati del Decanato di Pisino al di là delle Alpi non sano (sic!) scrivere officiosamente se non slavo! come teste (sic!) l' amm. di Novacco, pur potrebbero scrivere latino, tedesco o italian“. (Zar neznaju župnici i kurati pazinskoga dekonata s onu stranu Alpah službeno pisati nego li slavonski! kao što je nedavno župe-upravitelj iz Novakah, ipak bi mogli pisati latinski, njemački ili talijanski). Da je ovo napisao „babin“ Marko ili koji poročki jaslar, mi se nebi na to niti osvrnuli, nu da može ovako pristrano i smišleno pisati jedan župnik, jedva se može vjerovati. Toraj gospodinu bilo bi prave, kad bi naši dušobrižnici dopisivali makar i turski, samo da nije „slavo“. Di grazia, g. župniče, po kojem božjem ili ljudskom zakonu možete vi od naših dušobrižnikah tražiti — pa bili oni „di quà ili di là delle Alpi“, da s vama dopisuju u njemačkom ili u sladkom vašem (?!) materinskom jeziku, a ne u svojem „slavskom“? Al da, ipak imate k tomu nekakvo pravo, a to je ono, da bisto se, čitajuć talijansko dopise naših dušobrižnikah, naučili bar štogod talijanskomu jeziku i pravopisu, komu zadajete. — kako svjedoče gornji vaši rodci — silne pljuske. Pak da je ma tko prišio gornju primjetbu našim svećenikom, nego upravo svećenik di „là delle Alpi“, prezimenom Hrvat, rodjen k tomu na „ungarczkoj“ Ricci, a službujući nedaleko Poreča, dakle po rodu i imenu „slavo“. A la, da vas čuju, g. župniče, riečko placarice „ma bi se šmijalo“.

Zdravstveno družtvo u Trstu. Ovdje se je sastno privremeni odbor, koji si je produzeo ustanoviti zdravstveno družtvo za Trst, koje će se obazirati i na zdravstveno stanje susjednih pokrajinah. Taj odbor, u kom su zastupani liečnici, komičari, naravoslovci, inžinieri i činovnici, razaslao je poseban poziv, u kojem razpravlja u kratko o zadaći tuga družtva, te poziv je svo one, kojim leži na srdcu moralno i materijalno blagostanje našega pučanstva, da pristupe mnogobrojno u to novo družtvo.

Iz Brseča tuže nam se nekoji rodoljubi na tamošnjega poštara, koji neće da zadovolji svojoj dužnosti i pravednoj želji puka. Na opetovano molbe i pritužbe, da bi dobavio potrebitih tiskanicah u hrvatskom jeziku, on mari i nemari. On izdaje toretne listove, naputnice, primke itd. u tudjem nam jeziku, a hrvatske doplanice dobije samo onaj, koji te izrično zahtjeva, inače će ga g. poštar poslužiti talijanskimi doplanicami. Mi štujemo svačiju naprednost i svačiju osvjedočenje, no upravi radi toga hoćemo, da se i naše svetinje štuju. Zakon nam daje pravo, da nam se izdaju u svih c. kr. uredih tiskanice i u hrvatskom jeziku, pak mi tražimo odlučno, da nam u tom zadovolji i g. poštar. Nositnade li hrvatskih tiskanicah, neka je naručil, tà svuda dobro gdje jih imade. Svakomu svoje dakle, g. pošturu, pak će biti medju nami više mira, ljubavi i zadovoljstva. —

Iz Kastva primismo sliedeće redko o izletu riečkih alpinistah:

Članšlo iz Kastva uvrščen u „Našoj Slogi“ dnova 26. aprila t. g. br. 17. sadržajo nepodpunostih, kojo nebi mogao izostavliti očevidno. G. pisac neka bude dakle drugi put točniji.

Nekanimo rešetati članšića već izpraviti osobito prvu krpicu slavnog uredničtva, priloženu ročenomu članšiću.

Istini za volju kazati nam je, da je uprava „Hrvatske Čitaonice“ u Kastvu dnova 15. pros. aprila u jutro primila riečko alpinisto privatno, a po podne predsjednik i tajnik „Hrvat. Čitaonice“ dočekaše družtvo alpinistah pred natarnjim ulazom „Narodnoga Doma“, te tuj tajnik pozdravio alpinisto jedino hrvatski, i na tuj hrvatski pozdrav g. predsjednik alpinistah odgovorio takodjer hrvatski. Za objedom kad je podpredsjednik alpinistah nazdravio „Čitaonici“, tajnik odzdravio je u imo „Čitaonice“ hrvatski iztaknuv svrhu alpinskog družtva, znanstvenu naime a k tomu i zabavnu; na koncu nadodao je talijanski, da se nadamo, da ovaj prvi njihov izlet u Kastav, neće biti zadnji, i da u koliko budemo mogli, hoćemo jih uvjek iskreno i prijazno dočekati.

Nije istina, da je g. dr. Tarczay odgovorio na zdravicu prof. Kanta, već je odzdravio na napitu mu zdravicu od gosp. predsjednika kluba.

Ročeno alpinsko riečko družtvo jest smjesa više narodnostih. U njem imade čestitih Hrvatah, Njemacah itd., zato su neumjestno i ostalo krpice. Na koncu nam je izjaviti, da je alpinsko družtvo ročenoga dana sakupilo f. 32.80 za siromahe obćine Kastav. (Ali ostajemo i danas kod onih „krpicah“. Faktum jest, da je g. tajnik govorio i talijanski a g. liečnik njemački, čim se nikako složiti nemožomo. Op. Ur.)

Iz Rukavca (obćina Kastav) piše nam 8. t. m.: Sa zadovoljstvom čitali smo u dičnoj „N. Slogi“ zahvalu i pohvalu, izrečenu od naše crkvene uprave čestitomu g. Franu Forlanu, klesaru iz Forlanije, koji je na svečobe zadovoljstvo izradio dva krasna oltara za crkvu sv. Luke u Rukavcu. Gosp. Forlan je samouk, a izradba ročenih oltarah svjedoči nam o njegovoj lipoj vještini i osobitom daru za graditeljstvo, te da je kojcim zrećom mogao izučiti bar počtne nauke o graditeljstvu, bio bi zaista na diku našemu narodu. Spomenuti oltari gradjeni su većinom iz domaćeg kamena veoma slična mramoru, koji bijaše izkopan izpod Kastva i na Zvonoćoj. Stol oltarâ, glavice stupovah i nekoji manji sreani, dielovi jesu iz bielog kamena iz Puljšćine, a imade pomješana i kamena iz Nobrezine.

U obće sastavljeni i izradjeni su svi dielovi toli ukusno i harmonično, da to

služi upravo na čast graditelju i učitelju gosp. M. Šepiću, koji mu je naoko prušio.

Prilog k talijanskoj kulturi u Istri. Pod tim naslovom primamo iz Kopra sliedeće redke: Nije tomu dugo, gdje uredničje, što se nekog popodne uputim prema koparskomu groblju. Suprot moni dolazile su dvie u crno odjevene ženske. Budući da ovdašnje ženske neštedo odvišo svojih plućah kad govore, to mogoh već iz daleka čuti njihov razgovor.

Eto što su medjusobno govorile:

— Da li si opazila ono, što je netko napisao olovkom na kamenoj grobnici, koju je g. N. dao sagraditi za svoju obitelj? — upita jedna svoju drugaricu.

— Ne, nisam, odvrati druga, al molim te, što je to bilo?

— Netko je napisano na nadgrobnom kamenu: „m.. da ni Slovenić", odvrati druga nehajno.

Tomu se nisam nadao. Vlastnik obitoljskog groba je dobro poznata u Kopru osoba. Naš je dušom i tjelom, pak ga zakrodni protivnici, kao i sve nas, mrko gledaju. Kad se povratih u grad, svatoh se slučajno s gospodinom vlastnikom dotičnog grobnice, to mu kazah ovo, što sam čuo od onih ženah. On mi se nasmiešl i reče:

— Hvala vam, što mi to javisto, ali ono što je napisano, neka ostane i nadalje na sramotu onim, koji su to napisali. U zaslonu, ja sam vičan takvim sramotnim činom talijanske kulture.

Sutradan podjoh sami na groblje, da se osvjedočim o istinosti onih riečih. Za božju volju, mislih u sebi, zar je taj narod toli nisko pao, to se takova što našanca poditi. Bar mrtve naše, svetinju našu, koja počiva vječni san, morali bi na miru puštati ti tobožnji širitelji kulture, naši spasitelji i usrećitelji. Pogrditi grob može jedino moralno posve propalo stvorenje, a takovih imade u slavnom Kopru, kako svjedoči gornji primjer, u izobilju.

Unišav u groblje, upitah jednoga tuj se dosećega čovjeka za obitoljsku grobnicu g. N., što on i učini. Na moju žalost nadjoh upravo onako, kao što je ona žena kazala.

Taj divljački čin, netreba tumača. Njim se mogu naši susjedi ponositi. — Mi poznamo medju najdivljom zvjeradi jedno hijenu, koja zabada svoje krvoločno nokte u grobovo, a oto sada počoše i naši kulturonosci u nje dirati. Na čast vam to bilo, baštinici „djedovsko" kulture.

Iz Rieke piše nam prijatelj 8. t. mj.: Nekoji trščanski listovi donašaju često odavle kojekakvo dopise. Poznat je ovdje onaj Istranin, poznata je i konmorterija, koja se je zaklela raspinjavati ako i ne po cielom svietu, a ono bar po cielej Italiji, da smo ovdje svi goli Talijani, ništa nego Talijani, a da to potvrde u svojih dopisih, nekazuju u njih baš najvedje ljubavi za naše vladaro Madjare; dapače je u nekojih rečeno, da će mir med našelnikom i guvernerom trajati samo ako se vlada nebude ništa mješala u školske stvari. Radi to pretjerane talijanštine, dopisnika vrlo boli, kada se vlaska naša gospoda pozivlju na tobožnju „Madre Patriu" madjarsku, a još se više uvrije, kada „Nopristran" spomene riečku „Madre Patriu" hrvatsku. On se šudi und Rieknm, jer da ima dvie majke, a mi mu toga nezamjeravamo, no smiešan postane, kada nam na silu tura još jednu majku. Za taj posao je od nekoje strane povladjivan, i to sve na veliko zadovoljstvo prekomorskih čitaocah.

Prošlo subota igrale se je u kazalištu za prvi put na korist „Beneficenza Italiana". Predstavljali su i pjevali domaći dilotanti, zatim nekoliko talijanskih podanikah, a došlo i Vaših iz Trsta, da pripomognu ovdašnjoj koloniji. Kazalište bijaše dobro posjećeno; prisustvovao je guvernor i načelnik dakako, premda nekoji Madjari govoro, dai „ciarlatana" zmija ujedo.

Prošlog četvrtka počele su ovdje izlaziti nekakve „Rime Fiumane" od nekog slikara, koji, videći, da mu kist (pinel) neide, kako sam i drugi želi, latio se pera, da iztuče po mogućnosti barem koji novčić. Ali prava nakana njegovih podupirateljah jest, da se prekomorskomu svietu dokaže, da se na riečkoj „Maršeći" govori talijanski naričjem posve mletačkim, a ne hrvatskim jezikom.

Aprila mjeseca bio je ovdje na dnevnom redu dvoboj medju javnim bilježnikom dr. Golotichem i honvedskim častnikom Mailenderom. Govorilo se naimo mnogo o tom dvoboju, koga niti je bilo, niti će ga ikad biti. Radi nekog slabog pjevača bilo je žviždanja u kazalištu s jedne, a povladjivanja s drugo strane. Dr. Golotich, budući član ravnateljstva kazališta i vickovječni mladić, pomislio je valjda, da je ravnatelj redarstva, to je napao u atriju na Mailendera i tu je došlo do šakah. Tada se je ovaj sjetio da je vojnik, to pozvao drugi dan bilježnika na dvoboj; no doktor po navadi nehtjedo mu dati zadovoljštinu. Radi svog ponašanja gospodin doktor morao se zahvaliti na ravnateljstvu kazina, jer drugačije bi bili vojnici izstupili. Odsele kod guvornora ili drugdje morati će naš „Nino" gledati iz daleka, jer kako se govori, častnici se s njime sastati nemogu ili nesmiju. Doktor je bio vrlo privržen vladi, njoj se vazda klanjao, a vlada njemu ljubav vraćala, jer je mrzio Hrvate. Tim je po sredovječnih zakonih viteštva „Nino" osramoćen, a od vlade vitežkog naroda nemože više očekivati podpore ni sada, a ni onda, kada budo došao red na nekoga, da budo načelnikom. — „Ninovo" su akcije jako nizko pale, a to nesmije žaliti onaj, koji zna, da je on vazda radio proti našemu rodu i jeziku na Rieci.

Njegov takmac Stanko (gori od njega) gledo se tim što više okoristiti, ali dvojimo, da će se niti on dopuzati do načelničtva za kojim toži.

Do viđova!

Brajdar.

K umorstvu u Voloskom. Kako se je predvidjalo, uznemirio je silno naše mirno pučanstvo voloskoga kotara onaj grozni zločin, o kojem govorismo u zadnjem broju. Obćenita želja — da se pronadje čim prije zločinac — reć bi, da je ispunjena. Javljaju nam naime od tamo, da se je iztragom doznalo, da je to strašno nedjelo počinio neki Žminjac, stanujući dulje vremena na Rieci. Riečkoj policiji bi ta stvar dojavljena, no kad je ova pošla u stan toga sumnjivca, on je već bio utekao. U njegovu stanu da se je našao bodež i mnogo okrvavljeno odjelo. Drugi ili treći dan bijaše zločinac uhvaćen u Kanfanaru te dopešjan na pontaju Matulju, odakle da ga je vele mnoštvo puka na Volosko dopratilo, gdje se sada nalazi u zatvoru.

Zet pokojnikov, neki Rovis, i on rodom iz Žminja, uhvaćen je također i dopešjan u Trst. Tako će se po svoj prilici do mala saznati za pravoga zločinca, kojega čeka pravedna podpasa.

Hrvatsko i srbsko pjesme. Nedavno izašla je u „Salon-bibliotheci" Otta Lonza u Lipskom vrlo ugledna knjižica hrvatskih i srbskih pjesanah, koje je priredio Ante Donati, a izdao Lonz. Ta bibliotheka izdaje u prievodu ruskom, francezkom, talijanskom itd. pjesme svijuh narodah, a oto sada izdala je i pjesme naših najboljih pjesnikah. Knjižica ta, ukusno tiskana u žepnom formatu, sadržaje pravo biserje našega pjesništva. Gosp. Donati pokupio je pomnjivo pjesme novijeg doba. Tuj su zastupani skoro svi naši pjesnici: Badalić, Ciraki, Harambašić, Jovanović, Ilijašović, Jakšić, Niemčić, Obradović, Pavlić, Palmović, Petrović-Njegoš, Popović, Popović-Španovlin, Preradović, Prodić, Radičević, Subotić, Sundečić, Trnski, Senoa, Utješenović, Vukolić, Vraz i Zalar. Preporučamo to biserje naše književnosti izdano u tudjini. Knjižica stoji 70 nvč.

„Vienac" broj 18. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi", pripovjest. „Samoubica", crtica od Milana M. Dolića. „Tetka Nastasija", pripovjest N. Ljubojeva, s ruskoga prevoo N. S. „Nora", opisao J. P-č. „Iz New-Yorka u San Francisco", poljski napisao H. Sienkiewicz. Listak. Slike: Grad Slunj i „Luka noć I".

„Vienac" izlazi svake subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Zagrebački adresar. Izviestitelj gradskoga trgovačko-obrtničkoga odiela u Zagrebu, gosp. Franjo Teodorović, nakanio je izdati knjigu pod naslovom „Zagrebački adresar" (i u njemačkom jeziku pod naslovom „Agramer Adressenbuch") t. j. obaviestnik svih stanovnikah, koji u Zagrebu stalno stanuju, čalje oblastih, uredah, družtvah, zavodah, tvorničarah, trgovcah i obrtnikah.

Ura pozornica. U Parizu sastavio je neki duhoviti urar novu vrst ure, koju mi kratimo hrvatski ura pozornica; zadaća joj je bo, da upozoruje posjednika na prevaljeno vriomo iza stalnog razdobja. Na kazalu ure namješćono je manje kazalo, koje se dado pritiskom pera vazda natrag na 12. uru pomaknuti. Uzmo li se n. pr. kolu u gradu, valja pritiskom to kazalo na 12 sati staviti, a poslije dovršene vožnje kažo ti kazalo 1 sat i pol; po tomu znadeš, da si se vozio sat i pol; isto tako možeš si vriomo na željezničkoj postaji točno opredieliti, jer znaš gledajuć na malo kazalo, na trenutak koliko je vremena jurvo protekio. U mnogih zgodah služi to kazalo u ročenu svrhu.

Put oko zemlje. Gradjevni savjetnik u Berlinu g. Hobrecht obišao je nedavno našu zemlju. Putovanje trajalo je 136 dana, a prevalio je 19.000 morskih miljah. Sav put zajedno s obskrbom stajao ga je 2.100 for., i to je dakle svotu, koju stoji put okolo zemaljsko kruglje.

Gnjezdo iz oolell. U Solothurnu (Švicarska) postoji veći broj tvornicah ura. U vrtu jedne od tih tvornicah nadjoše ptičje gnjezdo, sastavljeno iih iz ostalnih porah u obsegu od pet palacah. Gnjezdo sastavljeno je udivljujućom spretnošću; prodadoše ga solothurnskomu naravno-historičkomu muzeju.

Pošalice.

Pomrčanje sunca. Kapotan: Ej vi kaporale, upozorito ljude, da će biti sutra u 3 sata pomrčanje sunca, to s toga, da momčad taj zanimiv pojav može vidjeti, sutra poslje podne neće biti vježbe. Ja ću doći u vojarnu i momčadi taj pojav sam protumačiti. Kaporal, izvršujuć kapotanovu zapovjed, reče: „Na zapovjed g. kapotana biti će sutra poslje podne u kasarmi pomrčanje sunca; g. kapotan će sam s tim upravljati i doći u vojarnu. Popodnašnje vježbe neće biti".

Slaško se. Kapotan vojniku: Rekli sto, da prosunta nikad nejedete. — Vojnik: Na zapovjed, g. kapotane. — Kapotan: Kako to? — Vojnik: Jer mi ga uvjek drugi pojedu.

Bilo za ogajiti. Grof: Je li g. baron kod kuće? — Sluga: Nije, već vam o pustie reći, da je notem izišao. — Grof: Dolsta lieps, mi pozdravito ga i reći mu, da mi mene ovdje nije bilo.

Savjet. Ljekarnik: Dragidu moj, Vi se morate više kretati, ako želite biti zdraviji, — kojega li sto znate? — Bolestnik: Ja sam ridar. — Ljekarnik: E, pa imate zgodne kretnji se dosta. — Bolestnik: To odvisi od toga, dali pogodimo djelo poprieko ili duovlee.

Književnost.

Vrlo poduzetna „Katoliška bukvarna" u Ljubljani (stolni trg br. 6) nudja na prodaju sliedeće slovenske knjige, koje mi našim čitateljem preporučamo:

1. **Dušna pomočna bolnika**, na svetlo dal Janez Zupančič, v Ljubljani 1887. U koži vezana stoji for. 1.25.

2. **Duša popotnica**, na svetlo dal Janez Zupančič, v Ljubljani 1887. U koži vezana for. 1.25.

3. **Krščanski nauk za prvonca**, sostavil Simon Zupan, v Ljubljani 1888. Trdo vezan 10 nvč.

4. **Molitov**, velik pripomoček k zvolčanju, v Ljubljani 1888. U platno ukusno vezana 50 nvč.

5. **Spomini** na oblnjilo (pričest) po sto slika od 80 nč. do for. 0.50. Slike to jsou vrcoma priporočamo za prvu sv. pričest.

Neuku nauka.

Joftino sredstvo za sačuvanje stupovah. Razna su sredstva, kojimi se kani povisiti trajnost drva, a ona se sva udomaćuju, jer cieno drvah sveudilj raste. Navlastito mnogo trpi ono drvo, koje u zemlju dolazi, kao stupovi, kolje (kolci) itd.; s toga mu se trajnost kojekako poveći želi. Iz lista „Viestnik za gospodarstvo i šumarstvo" po „Obrtniku" priobćujemo jedno zgodno sredstvo, kojim se takovi stupovi dobro sačuvaju. Ponajprije izkopa se jama za stup, a tada ista napuni se smjesom, sastojećom se iz dva diela popela od kamenog ugljena i jednog diela paljenog vapna i po tom stup u tu smjesu utakne i jama zatrpa. Najbolje je, ako se ta smjesa suha upotriobi. Već sam popeo kamenog ugljena i vapno samo za sobe sačuva drvo znatno. Ovim se načinom već kroz kakovih osam godinah postavljaju i sačuvaju svi stupovi na nekom imanju u Voralbergu s najboljim uspjehom. To joftino i jednostavno sredstvo preporučamo dakle svakomu gospodaru na uvaženje.

Novo ljećivo ulje dolazi u posljednje vriome u London iz Australije, i to iz Adelaide, naime ulje od stabla „Eukalyptus", komu se već davno pripisuje ljećiva moć proti groznicam, ako se u groznićavih priedjelih sadi. Koji su stanovali u Australiji, poznavaju vrlo dobro ljećiva svojstva toga ulja, to je čudo, što se to ulje neupotrebljava osim u Rimu još u nijednoj drugoj državi Europe, gdje ima bezbroj raznih uljah i sućinah za svo bolesti tiela.

Doplanica upravničtva

Od 26. aprila do 9. t. mj. priposlano nam predplatu sliedeća p. n. gg.: I. A. F. Krk za 88 — „Agr. Tagblatt" Zagreb za 87 — F. S. Rukavac za 88 — S. D. Tinjan za 88 — J. K. Beli za I. 88 — P. A. Grižane za pol 87 i pol 88 — B. B. Franšići za 88 — Dr. M. T. Krk za 88 — Obć. Jelšane (g. V.) za g. 86, 87, 88 — J. Č. Zagorje za 88 — A. B. Trst za 88 — A. M. Ljubnice za 88 (zar nije moguće drugačije?) — K. S. Rovinj za insorat f. 1.80 — A. P. Paz za pol 87 i pol 88 — F. F. S. Volosko za 88 — I. I. Rim za 88 — M. T. Dolnice za 2 t. 87 — Ž. M. Mošćenice na račun — J. B. Zadar za pol 87 i pol 88 — V. O. Rakotolo za 88 — J. M. Rieka za pol 88.

Lutrijski brojevi

dne 5. maja.

Trst	33	30	23	64	59
Linc	58	26	68	78	73
Buda	48	70	24	39	66
Innsbruck	88	57	80	81	72

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumlje kako se prodaje na dubelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		124.—	126.—
Rio bisor jako fina	„		103.—	105.—
Java „ „ „	„		106.—	108.—
Santos fina	„		90.—	92.—
„ srednja	„		85.—	87.—
Guatemala	„		98.—	100.—
Portorico	„		112.—	114.—
San Jago de Cuba	„		128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„		123.—	125.—
Java Malang, selena	„		93.—	94.—
Campina	„		—.—	—.—
Rio oprana	„		104.—	106.—
„ fina	„		91.—	92.—
„ srednja	„		85.—	87.—
Cassia-lignea v zabojih	„		28.—	29.—
Macisov cvet	„		405.—	420.—
Ingber Bengal	„		21.—	23.—
Papar Singapore	„		98.—	99.—
Penang	„		74.—	76.—
Batavia	„		88.—	89.—
Pimenat Jamaika	„		29.—	30.—
Petrolej ruski v šodih	100 K.		7.25	—.—
„ v zabojih	„		8.25	—.—
Ulje bombažno amerik.	„		34.—	—.—
„ lanено jadilno f. gar.	„		40.—	41.—
„ dalmat. n certifikat.	„		44.—	45.—
„ mandljevo [illegible]	„		70.—	01.—
„ Aix Vlergo	„		69.—	71.—
„ fino	„		66.—	68.—
Rožiči puljoški	„		5.50	5.75
„ dalmat. n cert.	„		7.—	7.25
Smokve puljoške v šodih	„		—.—	—.—
„ v venceli	„		13.50	18.—
Limoni Messina	zaboj		4.25	4.75
Pomaranče sicilijanske	„		—.—	—.—
Mandlji Bari I.a	100 K.		72.—	73.—
„ dalm. I.a, n cert.	„		75.—	76.—
Pignoli	„		74.—	76.—
Riž italij. najfinoji	„		19.50	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
„ Rangoon extra	„		14.25	—.—
„ I.a	„		12.50	—.—
„ II.a	„		11.50	—.—
Sultanine dobre vrsti	„		33.—	35.—
Suho grozdje (upaše)	„		20.—	21.—
Cibeba	„		15.—	16.—
Slanik Yarmouth I.a	sod		—.—	—.—
Polenovka srednje veličkosti	„		35.—	36.—
„ velika	„		32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.		33.50	33.75
„ certifik.	„		14.75	15.—
Fažol Cuba	„		12.—	12.25
Mandoloni	„		12.50	12.75
svetlorudeči	„		11.75	12.—
tamnorudeči	„		—.—	—.—
bohinjski	„		—.—	—.—
kamarček	„		10.—	10.25
boli, veliki	„		—.—	—.—
zeleni, dolgi	„		11.25	11.50
„ okrogli	„		10.75	11.—
mešani, štajerski	„		10.50	10.75
Maslo	„		90.—	90.—
Seno kopičko	„		3.21	3.75
volovsko	„		3.99	4.04
Slama	„		3.51	3.57
Les, trami kub. š.	„		—.38	—.34
Ugljevlje	„		2.70	2.80

Prisna bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavlica, rora, zapala ustiinb itd. mogu se u kratko vriome izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, ljekar i ljekarnik u Trstu.

Vrcoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Predbjećih kašljuć noći, navadno jutarnjo hreputavice i grlenih zapalah nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je pomnožnjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da budo na omotu kutijice (skatulo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svie'a. 52—5

Ljepih novacah

može ti zaslužiti svatko, koji živi na solu to znade pisati hrvatski.

Upiti neka se šalju u zatvorenih listovih sa napisom „obćina zaslužba" upravničtva „Naše Sloge". 3—1

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za maslo

(maslenjača)

kojim može 10-godišnje dijete u 8 časa najvedu potrebu najukusnijega masla učiniti iz sladkoga mlieka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, pripoznan od raznih strukovnjakah i izložbah kao neobhodno potrebit za svaku rodbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je usljed svoje osobite sposobnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Cieno su jako nizke: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3 50, br. 2, 10 litarah sadržine samo for. 5.50 sa naputkom uporabe.

Samo for. 5.25

stane novoizmišljeni

waschingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nuz to dobije se i divni lanac iz američkoga double-zlata. 6—2

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Narudžbe prima samo **Waarenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hinteres Zollamtstrasse 9, N. 5.

Razpis natečaja

za podpore, koje se imajo razdeliti leta 1888. iz nedotakljive glavnice „ustanove patrijotičnega tržaškega društva za podporo ranjenih v vojski, ki spadajo pod Trst, Primorsko in Dalmacijo".

Po propisih društvenih pravil razpisuje upravitelistvo natečaj za podpore, ki se imajo razdeliti leta 1888. iz nedotakljive glavnice navedene ustanove v vojski ranjenim vojakom, ki spadajo pod Trst, Primorsko ter Dalmacijo, oziroma rodbinam [illegible] vojakov, ki so padli v vojski.

Pozivajo se zatoraj vsi, kateri imajo uzrokov prositi to podporo, naj pošljejo svojo prošnjo županu tržaškemu kakor predsedniku upravitelistva najpoznije v teku celega meseca maja t. l.

Dokazati je treba:

1. Da spada prositelj pod občine katerokoli imenovanih dežel s priloženo domovnico ali domovinskim listom.

2. Da je služil v stalnej vojski ali v mornarici (ob enem se ima navesti čin ali žarže, katero je v vojski imel) in da je bil v vojski leta 1866. ali kesneje, da je bil o toj priliki tako ranjen, da si ne more zaslužiti potrebnega živeža, kar mora dokazati z avtentičnim vojaškim pismom, z invalidnim spričevalom in vojaškim odpustnim listom, iz katerih je razvidno, da je bil res ranjen in podrobnosti o dobljenej rani.

3. Denašnjo razmere; materijalno stanje, število članov rodbine, za katere ima skrbeti in to se zdravniškim spričevalom, ki potrjuje slabo fizično stanje prosilca po dobljenej rani, nadalje spričevalo siromaštva in izvadek iz matice.

4. Rodbine v vojski poginolih vojakov, ali takšnih, ki so umrli vsled v vojski zadobljenih ran, morajo dokazati razven okolnostih rajnih še gmotno škodo, ki jim je nastala vsled smrti istih, ob enem svoje materijalno stanje, in število udov rodbine. Zahteva se v tem slučaji mrtvaški list od vojaške oblasti, ki potrjuje resnico, da je rajnki umrl po dobljenej rani, dalje spričevalo siromaštva, izvadek iz matice in kar se tiče vdov, morajo dodati županijsko spričevalo, da je prositeljica res vdova.

Prošnje in spričevala občinskih uradov morajo biti podpisana ali potrjena po dotičnej političnej oblasti ter so proste kolkov.

Po ustanovnih določbah ne morejo prositi podpore tisti, ki so bili v vojski ranjeni pred letom 1866.

Ta poziv se razglaša v tržaških in dalmatinskih listih.

V Trstu, 1. aprila 1888.

UPRAVITELISTVO

ustanove „tržaškega patrijotičnega podpornega društva" (Unione patriottica triestina di soccorso).

Župan-predsednik:

Dr. RIKARD BAZZONI.

Odbor:

Karol vitez Stalitz-Valrisano.

Emil grof Alberti-Poja — Edvard Dragovina — Josip baron Morpurgo — Karol vitez dr. Porenta.

IVAN SKOPCZYNSKI

komik i lekarnik

Via Farnetto u Trstu

proporuča slijedeće lekove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa" protiv hemoroidam, čisteće i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljicah može se u najkraće vrieme izlečiti svo ono bolesti, gdje voć nikakvo srodstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neraznašilja.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izražuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljicah nakon dugo i težko bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se poti dan nogo u toplej vodi opere, može se nokti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinktura stoji sa kističom (penello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo srodstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva čiste i biele. Odstranjuje slomirisan vonj iz usti jah i okrepčanje laloka (gongive). — 1 staklenica stoji 40 nč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neraznašilja.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nč. — Ošim ovdje navedenih lekovah šima u zalihi još sva domaća i inozemska osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaka narudžba na gotov novac ili pouzeću. — Tko pošalje novac na list sa naputnicom unaprieđ, prištedi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 1

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podjarno i sigurno sva žuludčana i živčana bolesti, takodjer one, koje su se ustavljale svim dosadašnjim sredstvi, osobito pa kroničke katari i slabost u želudcu i drobu, kr., slabo probava, slabost, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kalugjera grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah listeka, koje su svaka za-se i dnevna priznane kao zdravilna sredstva prvoga reda. Ovo sastavljenje jamči dakle za sigurnu uspjeh ovih kapljicah. — Cieno i staklenica **60 nv.** 1 velika staklenica **f. 1·20** prama poštanu pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschenstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 20—26

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¼ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomolju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Produjmi.

Na jamčevne listine pognji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vredností 0½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano,

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat all srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. maraja 1888. 48—10

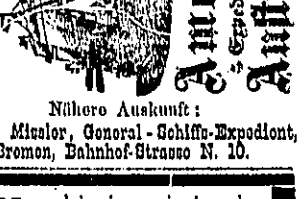

Nähere Auskunft:

bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

G. spodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Moj sin je trpel skozi dve leti valed gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih mäda vada zadaja in tudi nisem pokabil najrazličnejših rudninskih vodá. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Sladnjič sl domislim, poskusiti sa Vašo zalo pohvaljeno esenco za želodec, in vspeh je bil tako nagel in siljen, da je moj sin perabivši samo 6 stekljic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu moram Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim valed slabe prebave, zlato žilo itd., ter Vas tudi pooblastim, da te spričevalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužene pohvale tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Sadržaj desetoga broja:

ŠTIVO: Svojemu prijatelju, izvorna pripoviest Fordo Bocića (Konac). — Udova Leregne, napisao E. Gaborinu, preveo Čedomil Vlahović. — Mali silnik. Iz ostavštine I. S. Turgenjova, preveo N. Kokotović. — Crveni ovlet, pripoviest Vszvoloda M. Garšina — Uspjeh, pripovidka, napisao J. Quntrolles, preveo L. Mirković. — Meštar Manole, napisala Karmen Sylva (rumunjska kraljica). — Ruske redarstvo za cara Nikole. S ruskoga preveo A. Ivković. — Lovačke ortice o vuku, pobiljožio ih J. Kozarac. — Porodica.

SLIKE: Josip Pančić — Marija Ružička-Stroszi — Talijanski vojničko-zrakoplovni odsik u Masovi — Marija Froudenreichova — Talijanski konjanici u Masovi — Viedenica u Bruxellu — Saimište u Sient — Riba Instavica — Četiri slike za šalu — Moda.

LISTAK: Osobne vlesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Naravoslovne vlesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vlesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

prima predbrojbu.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, moro se prati, 6.10 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroko širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroko širok, cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroko široki; 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno veloure
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 met. f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0,6 cim. širok, 10 metrov f. 3.80

Droldrath (Trožičje),
najboljša vrsta, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.80

Anjuard blago
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se da prati, for. 3.—

Kosmanočki Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna čipkami
6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše nego platno
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, 1.a f. 5.50, najboljša vrsta f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preperodljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6 50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 60 vatlov f. 4 50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sè svilenatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.90

Kalandski opstanki preproga
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Lotni ogrinjalo
¾ dolg, for. 1 20

Konjska plahta
jako dobra, 100 cim. dolga, 180 cim. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvano 1 kos Ia f. 1 80, IIa f. 1 20

Žensko košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom. for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4 50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za povrhnji suknjo
najfinejše vrste, za celo suknjo f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 20. U Trstu 17. maja 1888. Godina X

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se lavana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Razdor u obitelji.

II.

Medju tršćanskimi talijanskimi listovi udara osobito oštro, al bez dvojbe pravedno, na istarsku gospodu list «Il Mattino», kojega izvještjuje neki Istranin, komu su vrlo dobro poznata nedjela naših usrećitelja — Talijanašah.

U broju 897. od dne 25. marča t. g. piše «Il Mattino» pod naslovom «Notorello Istriano» medju ostalim sliedeće:

Čini se nevjerojatno, a ipak je istinito. Koji hoće da bude u Istri liberalnim, to da postane glasovitim, dosta mu je, ako prodiče glasno i jasno nepomirljivu i vječnu mržnju proti svemu, što je slavensko. Budući da je pako prosti puk vazda sklon, da rado sluša klevete i ocrnjivanja, za to postanu tako lahko pravimi patrioti svi oni, koji navaljuju topovskim, podlim i gnjusnim jezikom na sve što je slavonsko, baš kao da jim je poći na pir.

Osim toga što se dio istarskih novinah zanima pogrdjivanjem slavenskih seljakah, dogodi se često, da, prolazeć kojim gradićem, čuješ grditi one tužne ljude sliedećimi ružnimi izrazi: **„bježi grdi ščavune, ajde do vraga, ščavunsko prase“** itd., a slično se pogrdo izgovaraju kao za zabavu i naslado, kao da bi to bilo nešto posve naravskoga, kao da bi onaj, koji to izgovara, imao na to svu pravicu. Seljak nesmije ništa odgovoriti, a jaoh si ga njemu ako bi se uvriedio; koji ga zlostavlja, reć bi, da očekuje još zahvalu.

Koliko puta sam vidio, gdje bi tim seljakom, koji su mirno razmatrali kakav njim neobičan predmet, **zatukli u usta gnjilą jaja, tabak ili drugi sličan smrad; drugda udarali bi jih iz objesti šakom** itd.

Takovo postupanje valja svakako osuditi, jer razjaruje duhove. Pogrdjivanja ovakva jesu vazda vriedna osude, jer su ona proizvod slabušna i uboga duha, bez ikakvog plemenitog uzgoja; ona služe dapače na sramotu onomu, koji je počinja, nipošto onomu, komu su namienjena. Udaranje šakami, i ako prouzročuje smieh ludjakah, jest većinom znak zlobne i pokvarene duše.

Ova nedovjećna djela valja iskorjaniti, hoćemo li, da nas sviet štuje i prizna, to ako želimo sačuvati bar sjenu naših djedovskih mljetačkih običajah.

Posljedice toli okrutnog i neprijaznog ponašanja jesu često vrlo škodljivo, nego li se misli. Naši bo seljaci, vriedni više sužaljenja nego li mržnje, poćuto, kao što je naravno, živu ali prikritu ogorčenost, koja se razvije brzo u srdžbu i mržnju, a posliedice toga vidjaju se kod izborah.

Nedo dakle nikada suvišna biti topla proporuka, da se s njimi postupa uljudno i prijazno, ako hoćemo, da u vriome izborah neustanu na naše veliko začudjenje proti nam. Ali, pošto je žalibože već toliko zauzeo mah zlosretni običaj, da se porugiva novoljni ovaj narod, dvojim, da će tko primiti moj savjet. Eh! ludo li naslade, koga grditi, smijati mu se i drugo činiti, da se smiju na tudji račun; koja je često juda nego li dobar uzgoj, a uništuje vazda dobro odnošnje i slogu, što je danas toli važno za oba plemena pokrajine.

Budite dakle uvjereni Istrani, da zao običaj porugivanja, izsmjehivanja, navaljivanja, te postupanja sa Slaveni nekim nepristojnim načinom — kao da su oni na svietu jedino radi toga, da nam služe — je pogubna i ružan običaj, izvor neslogi i sve to većemu razdoru. Mudra je doista ona izreka, koja kaže, da se ulovi više muhah jednom sladkom kapljom, nego li sa sto žuhkih.

Mjesto toga dakle trebalo bi uljudno s njimi postupati, kad što pohoditi jih, prijateljski s njimi obćiti, te rado slušati njihovo pogovore i podariti jih, u obće osvjedočiti jih, da su nam mili, a ne smatrati jih za blato ili još gore.

To bi bilo sredstvo vrlo uspješno, da se jih predobije. Bilo je doba, kad se nisu ni gospoda ni prosti ljudi usudjivali napadati svojevoljno našega Slavena, već bijasmo dapače toli susretljivi, da smo se uzajemno prijateljski gostili, te često u sjenici najsrdačnije zabavljali. Ali gdje su ona krasna vremena!

Tada nisu možda naši prvaci poznavali svih onih izvanjskih i finih potankostih, koje dan danas mora da imade pravi i gorljivi patriota, al bijaše ipak tada javna uprava u rukuh isključivo talijanskih. Danas nasuprot velika nadutost, umišljeni ponos i počitanje samoga sebe, nalaže neko držanje tobož uzvišeno i nepristupno, te nedopušća svrnuti okom na ubogo Slavene, a tim gubimo danomice sve to više zemljišta, te Slaveni u sve to većoj slogi odvraćaju se odrešito od nas. Na taj način oni, kojim je domovina na jeziku a srce prazno, uzuomirujuć istarskoga Slavena svakojako, tjeraju ga, da nam okrene ledja.

DOPISI.

Iz Istre, 10. maja. (Kaznona razprava u Poroču. Osuda župnika u Taru.) Već u dva broja poreški listić govori o osudi tarskoga župnika g. Josipa Korace, koju upotriebljuje u svojo stranačko svrhe, slaveć ju kao nekakvu pobjedu svojo stranko, proporučajuć poreču biskupu, da proti g. Koraci poprimi strogo mjero, t. j. da ga iz Tara, koji je prevoć bilau Poroča, nastoji odstraniti.

U posliednjem broju pripovieda pako „L' Istria“ na široko tok rasprave, dakako opet po svoju, prolazeć mučko preko svoga, što nije u prilog njoj i njezinim miljonikom u Taru.

Da se dakle tko od naših neznanoso na riči „L' Istria“, dužnost nam je, pošto se stvar kao političku predstavlja, da i mi koju o tom progovorimo. Evo dakle, što je na stvari:

Pod vodor 8. aprila t. g. prošla je nekolicina talijanskih mladićah izpred stana župnika g. Korace u Taru, vičuć: „m..da al nori, viva i bianchi, mo..da ai proti e al ščavi“ itd. Vodjem tih bio je neki A. Sandri.

U noći istoga dana namazno je netko čovječjim blatom kućna vrata g. župnika Korace, a u jutro dne 9. proti svakom svom običaju, štali se pred župnikovim stanom A. Sandri i učitelj Niederkorn, pogledavajući posprdno u vrata. Poslije podne došao župnik u dućan nekoga Decanova i opaziv ondje medju ostalimi i A. Sandrija, srdit radi nanešeno mu kroz noć uvriedo, reče po prilici: „ovo ono pos....., koji su mi vrata namazali, tako čine samo briganti talijanski“. Nato ustade Sandri i odvrati župnika osim ostalih uvriedah, da je on „brigant“. — Istoga dana sreti gosp. župnik na ulici učitelja Niederkorna pa ga zapita, da li talijanska naobrazba uči takovo domonstraciju, kakovo se proti njemu čine. Oba se poriečkaše i izmjenice uvriediše. — Dan kasnije sretio Sandri župnikova možnjara, pa mu proporučio, neka g. župniku kaže, da mu on šilje gov.. to i njemu (možnjaru), koji je župnikova vrata oprao, neka dio bude.

Koji dan zatim šetali opet uz župni dvor i vrt prijatelji Sandri i Niederkorn, a prvi je pjevao poznatom arijom: „Tu che a Dio spiegasti l'ali — o put... inamorata -- o put... maltrattata“. — U župnikovu vrtu nalazila se služkinja mu Angela Costartini, pa jer ondje osim par njih bilo nijedno drugo žensko osobe, i jer govori o osudi tarskoga župnika g. Josipa Korace, koju upotriebljuje u svojo stranačko svrhe, slaveć ju kao nekakvu pobjedu svojo stranko, proporučajuć poreču biskupu, da proti g. Koraci poprimi strogo mjero, t. j. da ga iz Tara, koji je prevoć bilau Poroča, nastoji odstraniti.

U posliednjem broju pripovieda pako „L' Istria“ na široko tok rasprave, dakako opet po svoju, prolazeć mučko preko svoga, što nije u prilog njoj i njezinim miljonikom u Taru.

Da se dakle tko od naših neznanoso na riči „L' Istria“, dužnost nam je, pošto se stvar kao političku predstavlja, da i mi koju o tom progovorimo. Evo dakle, što je na stvari:

Pod vodor 8. aprila t. g. prošla je nekolicina talijanskih mladićah izpred stana župnika g. Korace u Taru, vičuć: „m..da al nori, viva i bianchi, mo..da ai proti e al ščavi“ itd. Vodjem tih bio je neki A. Sandri.

U noći istoga dana namazno je netko čovječjim blatom kućna vrata g. župnika Korace, a u jutro dne 9. proti svakom svom običaju, štali se pred župnikovim stanom A. Sandri i učitelj Niederkorn, pogledavajući posprdno u vrata. Poslije podne došao župnik u dućan nekoga Decanova i opaziv ondje medju ostalimi i A. Sandrija, srdit radi nanešeno mu kroz noć uvriedo, reče po prilici: „ovo ono pos....., koji su mi vrata namazali, tako čine samo briganti talijanski“. Nato ustade Sandri i odvrati župnika osim ostalih uvriedah, da je on „brigant“. — Istoga dana sreti gosp. župnik na ulici učitelja Niederkorna pa ga zapita, da li talijanska naobrazba uči takovo domonstraciju, kakovo se proti njemu čine. Oba se poriečkaše i izmjenice uvriediše. — Dan kasnije sretio Sandri župnikova možnjara, pa mu proporučio, neka g. župniku kaže, da mu on šilje gov.. to i njemu (možnjaru), koji je župnikova vrata oprao, neka dio bude.

Koji dan zatim šetali opet uz župni dvor i vrt prijatelji Sandri i Niederkorn, a prvi je pjevao poznatom arijom: „Tu che a Dio spiegasti l'ali — o put... inamorata -- o put... maltrattata“. — U župnikovu vrtu nalazila se služkinja mu Angela Costartini, pa jer ondje osim par njih bilo nijedno drugo žensko osobe, i jer

PODLISTAK.

PJESMA O ZVONU.

Spjevao F. Schillor, preveo ju po motivi izvornika A. K. Istranin.

Vivos voco, Mortuos plango, Fulgura frango.

(Konac.)

Dok se zvono neohladi
Otarite djeco znoj,
Poput ptice svak nek sladi
Sladkom pjesmom odmor svoj.
Blieno l' zviezdâ roj
Tad uz smieh i poj
Na počinak djetić hiti;
Ali meštru treba bditi. —

Hitro putnik putem ide
Kroz sumračje pusto šume,
Svom da domu brže pride. —
Blojuć stado spješi kući,
I volova
Štrocelna tovna krda
U poznato
Mučuć grnu u pojate.
Škripljuć voz
Žita zlata
Pun — dobrata. —
Snopljo kiti
Šaroviti
Vienac svjež
A žutôce mlado stado
Piev i ples. —
Ulice i trg utihnu,
Okol žiška družovnika
Sastaju se ukućani

Zatvore se gradu vrata.
Crna tmina
S neba pade;
Al ne stravi gradjanina
Tamna noć;
Zâ strah samo zlotvor znade;
Jer zakônu nije skrit se moć.

Sveti redo, blagodavno
Čedo neba, koji ravno
S ravnim — prosto, lahko složi,
Gradom temelj jak položi,
Koj divljako samotnike
Obrati va uljudnike
I u ljudsko donio stano
Običajo izabrano,
Te u srca uz cviet ini
Metnu ljubav k domovini! —

Tisuć ruk u hitrom kretu,
Rado složno dan i noć,
Ognjenomo u poletu
Javlja im se divaka moć.
Majstor se i djetić sklanja
U slobodo sveti ajen,
Svaki sviestan svoga zvanja
Robstvu mrzi biti plien. —
Radnja časti gradjanina,
Blagoslovom rodi trud,
Časti l' kralja veličina
„Nam“ čast glasa marnost svud. —

Blagi miru,
Sladka slogo,
Svoja krila
Vijte nad tim gradom svedj!

Na granuo nikad danak,
Da dolina ova tiha
Rikom jokve ratnih četa.
Te da neb..
Sad vočenji kojo krasi
Rumen čar,
Zapaljenih mjesta, vasi
Ne razsvjetli strašni žar!

Slomito taj stân glinjêni
Ne troba ga već taj čas,
Da nam dušu, srca pleni
Salivena kipa kras.
Koru u sav mah
Smrvito u prah.
Hoće l' zvono uskrsnuti
Kalup mora se razsuti.

U zgôdno vriemo spretnom rukom
Učitelj može kalup stuć,
Al vaj kad tuč se strašnim hukom
Sam oslobodi stopljen, vrnć!
Biesdmučan tad kâ grom pusti
Uz prasak smrvi trošni dom,
Iz ognjih kano iz čeljusti
Svud bljuje prieč zator, slom;
Gdje divlja snaga zapovieda
Tûj skladan liek se stvorit neda.
Gdje sam postano narod prost
Pobjegno sreća — biesni zlost.

Vaj kada usred se gradova
Njetiša nagomila kup
Kad puk sa riječi se okova
Urljavom stiče se u skup!
Tad divlja buna zvonom njiše

Zlosutno bruji njegov zvuk,
Na svoti mir no zvoni više
Na žrtvo, pokolj zove puk! —

„Jednakost“ viče i „sloboda“;
Gradjanin diže se u boj,
Ljeh strava, užas gradom hoda
Krv čini razbojnički roj.
Tad ženam puka biva šala,
Kâ hienam ljutim plač i slom,
To zubim nalik na pardala
Razdiru srce vragu svom.
Za svetost više se ne hajo,
Pogažen stid pod nogam mrč,
Zlikovcu dobrić mjesto dajo
Opačinam je prosto svo.
Opasno lava buditi je
Opasno tigra s oštrim klom,
Užasnije ni stvari nije
Od čovjeka u biesu svom,
Vaj! onomu koji slieparu dado
Nebôsku sjajnu luč na dar,
No sviotli mu već krajo, grado
U prah obraća njezin žar.

Radost pado mi u dio!
Glo! kâ zvizdo zlatna luč,
Iz lupino liep i cio
Izvija se zliven tuč.
Sjav se sjaji čist
Kano sunca bliš
Grbi, štiti, svaku slika
Hvalo vještog umjetnika.

Oj braćo tu
U kolo složni svi stupimo

je ona poznala odnošaje medju župnikom i onom dvojicom, pomisli, da su to rieči njoj namienjene, pa povičo Niederkornu, da će joj biti svjedokom proti Sandriju.

Uslied svoga toga bijahu podnešeno tužbo po Niederkornu i Sandriju proti župniku Koraci, a od ovoga proti obojici i od Angelo Costantini napose proti Sandriju — sve radi uvriede poštenja.

Dne 28. pr. mj. bila je razprava u Poreču, koju je vodio sam kotarski sudac Visentini, vrh svih tih tužbah, a posliedica bila je, da su Sandri i Niederkorn riešeni obtužbe, a župnik Koraca odsudjen na mjesec dana zatvora.

Niederkorn bijaše riešen obtužbe zato, jer da župnik nije dokazno njegovu krivnju. Sandri bje riešen od tužbe proti njemu podnešeno po Angeli Constantini, jer da ona nije dokazala, da je on činim nemoralnim pjevanjem na nju ciljao i to tim više, što prijatelji Sandri i Niederkorn nisu niti vidili Costantinijevo, pošto je ona bila u vrtu, koji dioli od ceste tako visok zid, da se preko njega nemože vidliti tko je u vrtu. — Angela Costantini ili njezin zastupnik, tvrdio je medjutim, da kad je ona vidila onu dvojicu, mogli su i oni nju viditi. — Od tužbe pako proti Sandriju podnešene po župniku, bijaše isti riešen, prem je priznao, da mu je rekao „brigant", jer da je Sandri — kako kaže osuda — covjek „prostak" (ućmo di basso volgo), kojemu se nesmije u krivnju uplesti, ako uvriedjen, odvrati istom uvriedom.

To je dakle u kratke sitvar.

Gosp. župnik Koraca podnio je utok proti cielej osudi na rovinjski okružni sud, a kad saznademo uspjeh istoga, javiti ćemo ga.

„L'Istria" osim toga u posliednjem broju navadja, što je proti župniku neki Tommaso Radoicovich pod prisegom na razpravi izpovjedio, da je naime g. župnik na ulićnicu i prvo nedjelje po razmu sa oltara silno napadao Talijane, društvo „Pro patria" i mnoge obitelji. a mi pako znademo, da g. župnik može sa mnogobrojnimi svjedoci dokazati, da onih danah niti propovjedao nije.

Tko ima pravo u tom, pokazati će se kod razprave priziva. — Mi sa naše strane nemožemo učiniti drugo, već čestitati g. ravnajućemu učitelju Niederkornu, što se nesrami šetati po bielom danu sa ljudmi „dol basso volgo", koji onako liepo po ulicah Tara oporno komado pjevaju.

Pogled po svietu.

Trst, dne 16. maja 1888.

Austro-Ugarska: U nedjelju u 1 sat poslije podne bijaše odkriven u Beču svečanim načinom spomenik pokojne carice Marije Terezije, koja se je odlikovala svojom mudrom vladavinom toli cjajno, da će njezina uspomena živiti na vieke u srdcih austrijskih podanikah. Njihova Veličanstva car i carica bijahu dočekani burnim klicanjem i svirkom pučke himne. Čim je pala zavjesa sa spomenika zagruvaše topovi, vojnici izpališe puške, prisutne glasbe zasviraše a zvonovi na svih bečkih crkvah zazvoniše dočim je prisutno občinstvo živo klicalo. Nadbiskup Ganglbauer odčita sv. misu i blagoslovi spomenik. Iza obavljene službe božje bijaše predstavljen Njeg. Veličanstvu svečanostni odbor i svi oni, koji su pri radnji spomenika sudjelovali. Na večer bila je u dvorskom kazalištu svečana predstava, kojoj je i dvor sa mnogimi nadvojvodami prisustvovao.

Minister Gautsch izašao je sretno iz parlamentarnoga boja, premda su ga prigodom razprave proračuna nazočne i bogoštovja sve stranke oštro napadale. Još se nezna čim je Tuaffo umirio desnicu, napose Čeho i Slovenco, da su za proračun nastave glasovali.

Bio se raznio glas, da je opet nastala ministarska kriza, te da će po svoj prilici odstupiti cielo ministarstvo. Viest se ta nepotvrdjuje, a i jedva da će se potvrditi sve dotle, dok bude većina carovinskoga vieća toli umjerena i popustljiva.

Sada se razpravlja o proračunu ministra trgovine. Tom prigodom govorio je i zastupnik Burgstaller prepotučiv vladi, da spoji Trst novimi željeznicami sa nutarnjimi pokrajinami državo, te da se zauzme živo za podignuće ribolova u Primorju i Dalmaciji.

Madjarski ministar predsjednik Tisza boravio je ovih danah u Beču, da se dogovori sa bečkom vladom glede poroza na špirit.

Dne 14. t. m. sastao se opet hrvatski sabor. Prva sjednica bijaše kratka a u drugoj pročitao je bilježnik zapisnik posliednje saborske sjednice, te zatim bijahu popunjeni novimi članovi razni saborski odbori.

Srbija: Kralj Milan nalazi se ovih danah u Beču, odakle će u njemačko kupelji. Putovanju srbskoga kralja podaju u Beču veliko znamenovanje, jer da dolazi opet na dnevni red bugarsko pitanje, koje da će se napokon i bez Rusije riešiti. Mi dvojimo, da bi netko niti išao kušati, da rieši bugarsko pitanje bez sudjelovanja ili privole Rusije. Iz Biograda javljaju, da će austrijski poslanik na srbskom dvoru doskora opozvan biti. Nekoje bečke novine pišu, da je moguće, da će se kralj Milan stalno u Beču nastaniti.

Bugarska: Iz Sofije pišu, da se pojavljuju novo hajdučko čete na srbsko-bugarskoj granici. Bugarski ministar rata sklopio je sa ruskimi poduzetnici ugovor za dobavu 30.000 novih pušakah. Vojnički krugovi u Sofiji, da su vrlo začudjeni, što ruska vlada dopušća, da se to oružje iz Rusije izvaža.

Rusija: Berlinski listovi napadaju još uvjek na Rusiju radi njezinog toboržnjeg naoružanja. Ona da sakuplja na svojih granicah bojnu silu, koja je veća od njemačke. Ovo stanje da mora pospješiti buknuće rata. U ministarstvu nutarnjih posalah izradjuje se nova osnova o doseljivanju tudjinacah u nekoje ruske gubernije.

Francezka: General Boulangor bijaše u svojem izbornom kotaru svečano dočekan i pogošćen. Govorio je na raznih mjestih, svuda ističuć, da nastoji za diktaturom, već da će nastojati, da se temeljito promjeni sadašnji francezki ustav.

Italija: Prošle subote dovršena je u talijanskom parlamentu afrikanska debata, t. j. predlog, da se odzovu talijanske čete iz Afrike. Predlog, da se vojsci izrazi priznanje, bijaše jednoglasno prihvaćen, dočim je drugi dio predloga, da se naime odazovu čete, sa 382 proti 40 glasovah zabačen.

Franina i Jurina.

Fr. Marko predišo va zadnjoj „babo" svojim vernikom, da budu dobri i poštoni, zač da ni dosta bit patriota.

Jur. Zna on najbolje, da je moj njegovimi ovčicami malo dobroh i poštonih, pak je zato počel sada predikat; ma se bojim, da nećo nič oporat, zač vuk manja dlaku, ma ćudi ne nikada.

Fr. Ča da te bit đe mala va Višinado balotacioni?

Jur. Po domu to sudiš?

Fr. Vidol sem ovi dni nekoga Olgano, ki pokazuje okolo našim kmotom staru kobilinu, ku da su šaronjski za balotacioni kupili.

Jur. Tako valja dobro nabrusit subi.

Fr. Borme da, zač ni lego kost i koža, a stara je najmanje sto let.

Jur. Dobar apotit onem, ki se budu šaronjskom prodali.

Različite viesti.

Odkrilje spomenika carice Marije Terezije. Dne 13. t. m. bijaše u Beču odkriven velikom slavom spomenik slavne carice Marije Terezije. Svečanosti prisustvovala su Nj. Veličanstva car i carica, prieatolonasliednici, skoro svi nadvojvode, diplomatički zbor, gospodska kuća, carovinsko vieće, zatim sve najviše crkovne, vojničke i civilne oblasti, nekmjerno mnoštvo naroda iz Beča to iz raznih austrijskih pokrajinah.

Spomenik sam je vrlo ogroman, pravo umjetničko djelo, koje će riesiti glavni grad carovine te sjećati i daleko potomstvo na slavnu caricu, koja zauzimlje vrlo znamenito mjesto medju austrijskimi vladari svih vlokovah.

Iz Tinjana piše nam 12. maja 1888: U srieda prošlog đodna došao ovamo c. kr. sudbeni pristav g. Tarabaglia sa svojim pisarom, da izpita, da li je istinito ono, što je bilo u utoku od strane naših protivnikah proti nam glede izbora u raznih bojah načrčkano.

Boravio je ovdje četiri dana, te mislimo, da je bilo mužkih i ženskih malo ispod stotine proslušano, medju kojimi i mnogoč. g. župnik i c. kr. oružnici.

Kako čujemo, bila su glavna pitanja: da li su kmeti za našu listu pod strah (da će jim brajdo posjeći ili što zapaliti) glasovali; da li su naši krivimi punomoćmi glasovali i da li se je glasove kupovalo. Nije nam sve poznato, što su pojedinci izjavili, nu sjegurni, da se od naše stranke od svega toga ništa dogodilo nije, nagadjamo, da nije g. pristav ništa kažnjiva našao, van ako je koji po naputku naših vlastodržacah krivo izjavio, jer se, kako čujemo, nije zapriseglo.

Veselili se naši pače kad je došao ovamo g. pristav i počeli strašiti kmete, da će ovaj do Rovinja onaj do Kopra, te da će biti uništeni izbori, misleć tim prestrašiti kmeta, pak da će za njo glasovati; nu reć bi, da je ovo njihovo veselje nekako potamnilo kad je sudac zaključio iztragu i odlazio iz Tinjana.

Nam pak nije to niti najmanje ploća nažalilo, jer smo davno terotom pripđeni, dapače otvorono kažemo, da nam je veoma drago, da se dodje na vidjelo ž njihovimi krivimi obtužbami.

Mi bi ipak želili, da se i naše stranke ljudi pozovu, da se čuju i naša zvona, te da prisegom potvrde njihove nečiste spletke, t. j., kako su oni a ne naši kmete strašili i mamili, napajali i plaćali, pak kako su se nekoji Supetarci kod Gambara medju sobom potukli, te na naše krivnju bacili. Njihovi podkupljenici napadali su javno na dan izbora porugami naše vanjske mladiće, koji su se mirno vladali. Nu zakon neprestanog izazivanja se nešto po-

---

Da zvono krstom osvetimo
Nek ime „sloga" budo mu.
U slogu, svoto u jedinstvo
Nek zovo drago nam obćinstvo.

Odsad mu takav budi zov,
To naum bjoše majstorôv:
Pod oblake da se uznese
Nad zemskom lebdi nizinôm,
Gdje zviezdica se jata krieso
I sjova munja, grmi grom;
Da tamo joka budo prava,
Neboski kano zviezdan svod,
Što svomu Stvorcu hvalu dava
Ovjenčan vodi svaki god.
Ljeh zbiljskim, svetim dà stvarima
Posvećen budo njegov glas,
I svako uro dà krilima
U hitrom lietu takne čas.
Sudbini jezik nek posudi
To prem bez srca čûvstvonôg,
Nek svojim glasom prati svudi
Promjenu žarnu žića tog.
I kano jek što moćno zvuči
Va uhu gubi se i mrò,
Na svietu tomo — neka uči —
Nestalno da je sve.

Sad iz rupe dižte skupa
Užem zvono — što vas god
Nek u kraj se vino zvuka
Gori pod nebuski svod!
Vucte više dè!
Glo već njišo sè!
Radost nosi grada širom,
Prvi put nam jekni mirom.

Nesreća u Oprtlju. U zadnjem broju „Edinosti" čitamo, da je u selu Stelka (?) obćina Oprtalj, neka djevojčica limonom Ivana Vlaintin, pasla kravu na užotu i pri tom plela bisćvo. Da joj budu ruke slobodne, privezala je uže za svoje tiolo, no na svoju najveću nesreću. Krava se naime radi nepoznatog uzroka poplašila, to djevojčicu za sobom povukla, na zemlju bacila, to ju vukla po kamenu i šikarju dok se nije sva razmrvarila.

Radi svoje neopreznosti legla je u prorani grob nesretna ta djevojčica. Ovaj žalostan dogodjaj neka budo opomenom mnogim pastirom, koji si obično vaju okolo ruke ili tiela privezati životinju, jer bi mogli u neopreznost lahko platiti glavom, kao što je to dogodilo spomenutoj pastirici.

Iz Koromšćine pišu nam 14. t. mj.: Uz druge nevolje, koje trpi naša Istra, tišći nas posebice jedna, a to je, da smo bez župnika. Ova nesreća je za nas ipak od neke koristi. Naš puk je naime uvidio sada više nego igda, da mu je škola od silne potrebe, te da nemože dalje bez nje. Mislili smo za to obć. zastupstvo da nam sagradi kuću, koje se zaista i trudi, da učini potrebito. Ali djavno neće ni da ovdje miruje, već hoće sijati kukolj medj pšenicu, da smuti mirni naš puk. Imademo i mi nekoliko šaronjakah, kojim je žao, što će štogod učiniti sadanje zastupstvo, česa nehtjedoše učiniti talijanska gospoda u Pazinu.

Htjeli bi na svaki način predobiti puk za se, da mogu još jednom ž njim po miloj volji zagospodariti. Buno naime puk proti školi, strašo ga globami i plaćom, to da će jim morat djeca mjesto za blagom u školu, i svakojakimi izmišljotinami. Medju ovimi je i neki „šinjorino", koji se pučkimi žuljevi valjda zato hrani, da bunjpuk to da ma omrazi školu. Ovaj delija misli, da mu je sve dozvoljeno, jer nosi gospodsko haljo i [illegible] šešir.

Boramci! Nedajte se varati od ljudi, koji su vam očiti neprijatelji; nevjerujte napuhanjem stvorovom, već radje izkusnim ljudem, koji žele vašu korist. Nopustite se slieplti dalje, budite pametni. Kada već plaćate učitelja a nemate ga, potrošite još nešto za kuću, pa dote imati učitelja, te ćete uživati što plaćate. Djeca će vam pohadjati školu i kod kuće štogod pomagati.

Koliko je korisno i potrebno poznavanje čitanja i pisanja kod kuće i u tudjini, poznato vam je iz izkustva. Kako je težko čovjeku, koji nezna čitati, pa se mora klanjati drugim, da mu pročitaju najneznatniju stvarcu — notreba vam dokazivati.

Boramei! Čuvajte se, da vas nebudu proklinjala vaša djeca, da sto se skrbili za svo više, nego li za krv vašo krvi.

U pitanju medicinskog fakulteta na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, pišu tamošnji listovi, da je prodao dne 14. t. m. sveučilištni rektor g. Smičiklas g. banu, a prorektor g. dr. Vrbanić predsjedničtvu hrvatskoga sabora potanko obrazloženu predstavku akademičkoga senata hrvatskoga sveučilišta, kojom se moli, da se u spomen četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cara i kralja Franc Josipa I. ustroji na zagrebačkom sveučilištu medicinski fakultet.

Riedka ptica. G. S. Brusina, sveučilištni profesor u Zagrebu, poziva u hrvatskih i slovenskih listovih občinstvo, napose lovce, svećenike i učitoljo, da bi ga izvolili obaviestiti, ako bi se gdje u naših južnih krajovih pojavila zanjska ptica „kirgiska kokoriška“ (Syrrhaptes paradoxus), koju je nazvao profesor Vukasović „kokoriška“, jer se javlja svojim „kekorik, kekorik“. Ova je ptica slična jorebicam oblikom i veličinom. Lahko ju je raspoznati jer je raznoliko šutkasto bojo, lopo izšarano crnimi plogami; dva su njoj srednja ropna pera tanka i vrlo dugačka a noge sasvim obrasle porjem. Prvi put pokazala se je god. 1859. u Engleskoj i Holandiji a god. 1863. i 1864. došlo ih tamo 700—1000 u jatovih. God. 1871, 1872 i 1876. viđjeno su opet u Engloskoj i Italiji, a god. 1864. bijaše jedna ustrojena na Goričkoj. Ako bi koji od naših čitatoljah štogod o tih rieđkih pticah doznao, neka nam to izvoli dojaviti.

Neselite se u Ameriku! Razni listovi donose opet opomenu, neka se nitko nesoli u Ameriku, naročito ne u južnu. Dolazo bo odanle vieati, da se s europejskimi izseljenici u južnoj Americi, osobito u Braziliji, postupa preko mjero sto. Muč jih najtežimi poslovi, plaćaju jih vrlo slabo, a k tomu jim postavljaju nemilosrdno nadglednike. Povratak u Europu vrlo je težak, budući da gospodar, kod kojega je izseljenik dobio službu, zahtjeva odštetu, jer da mu se nanosi šteta, ako izgubiju radnika. Ovaj se dakle mora izkupiti, to često sav krvavo znojeni novac ostaviti u rukah nezasitnoga gospodara, a ako novacah nemu, zatvoren mu je često za uvjek put u domovinu.

„Dom i Svieta“, broj 11. izašao je sa obilnim sadržajem, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

„Vienac“ broj 10. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Sanjao sam...“, pjesma Jovana Sundečića. „U registraturi“, pripovietast. „Tetka Nasturolja“, pripovietast N. Ljubojevca, s ruskoga provco N. Š. „Moj prijatelj Jacques“, crtica Julesa Norisca, provco iz francuskoga Josip Prigl. „Koronica“, putopisna crtica Fordo Hofela. „Iz New-Yorka u San Francisco“, poljski napisao H. Sienkiewicz, provco I. Bros. Listak. Sliko: Glavni žrtvenik u crkvi Majke Božjo Bistričko i „Ljuta neprilika“ od A. Kondziraskoga.

„Vienac“ izlazi svako subotu. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Osamnajst tečajah „Naše Sloge“ ukusno vezanih može se dobiti za običnu cienu. Voz se ne računa. Tko bi dakle želio kupiti sve do sada izašlo težajo „Naše Sloge“, neka se izvoli obratiti na uredničtvo našega lista.

Neuku nauka.

Narodna voćna stabla. Često vidjova se lieplh stabalah, ali boz ploda. To su stabla, koja obično nerode ništa, ili rode nevoljnim plodom, ili jim plod poodpada ili pregnjije prije nego što dozori.

Gospodar jih s početka nešto njegujo, kašnjo jih gleda prokrštenih rukuh, a najzadjih posvo zanomari ili jih u času srditosti posječe. Novalja! Stabla nerastu kao gljivo, a ako savjestno stvar izpitamo, uvjeriti ćemo se, da je uvjek svomu gospodar kriv.

Mi čujemo za neku liepu, težnu, veliku ili rodnu vrst voća, pak oto odmah želja, da ju imamo a no pitamo se pri tom, ako je zemlja, podnebje itd. takovo, kako naravi te vrsti voća zahtjeva.

Kad neuspjeva, vjerujemo prije, da smo provaroni bili, nego da proučavamo uzroke, to da nastojimo stvar ispraviti.

Što nam se često mladice suše, što se rak i grinta na drvu pojavljuju, što nametnice napadaju lišće itd., svomu tomu smo sami uzrok.

Što je dakle učiniti u takovu slučaju? Neostaje drugo nego provrnuti dotično stablo, t. j. navrnuti (cioplti) nanj drugu koju vrst, za koju smo izkušali da dobro uspjeva.

Nego se hoće oprcza i pri tom. Navrnuti nije jedna tolsta stvar. Osobito sa starijimi stabli valja biti jako oprezni.

Od mladjih stabalah, n. pr. dvo-, do četverogodišnjih, navrću se obično spajanjem one mladice, od kojih će se kašnjo razviti glavno grano za krošnju.

Sa starijimi stabli, koja se imadu zavrnuti, valja paziti: da su u podpunoj snazi, jer ako su malaksala težko da tjeraju bujno, i da se trajno pomlade. Vaća stabla, koja su u podpunoj snazi, novalja na jedanput navrnut, nego u 2 ili 3 godine, tako, da se svako godino navrno jedne, tredina granah. Na takovu stablu nezlezčro se svo mladice ili grančice, nego samo one, koje co imadu navrnuti. Tako isto novalja pokratiti glavno grano na kratko, jer se tim ubija stablo, bolje jo navrćati grančice. Donjo grano uvjek se manje pokraćivaju od gornjih, pa sve da su gornjo jače od donjih. Navrćajuć novalja zadavati stablu velikih ranah, n. pr. praviti veliki dugi razcjep ili provlšo kosu plohu pri spajanju; najboljo je navrćati pod koru.

Starija stabla novalja rano navrćati. Pričekati jo uvjek, da prvo naglo kolanjo sokova prođjo. Kad je stablo u ovatnji najprikladnji jo čas, da se navrne. Platno valja da jo po mogućnosti u sve i posvo istovratan podstavu. Kasno vrsti novalja nikad navrćati na rano.

Kad su jednoč počoli kolati sokovi, onda se sa takova stabla nemogu više rezati plemenike, jer ako se navrne težko da se primo.

Mladice plemenike valja rano odrezati, prije nego što počnu kolati sokovi, pa ih čuvati do vremona kad se navrće. Sliko plemenike čuvaju se najboljo u vlažnoj glini, na hladnu i sjenastu mjestu. Obično se naprave ova plemenika kašom od glino, pa se dobljim krajom, t. j. onim gdje je zaroz, zabodo za 4 do 6 prsta u vlažnu glinu.

U prodjoljih, gdje je u proljeće suho vrlomo, kao na pr. bura, pa je mogućo, da se plemenike posušo prije no što protjeraju, savjetuje se obviti jih mahovinom. Ovo osobito valja za plemenike od krušakah, šljivah i trešnjah, koje se posvo lahko suše.

Ako plemenike protjeraju, prem bujno i dugo, onda ih valja privezati o kolčić, da jih vjetar neprolomi ili jih jo pokratiti. Mladice, koje protjeraju od plemenike valja za 3 ili 4 godine pokraćivati, a to da postanu snažnije i da se bolje srastu sa podstavom. Isto tako odstrane se nakon 3 ili 4 godine svo ono mladice i grano, koje nisu bilo navrnute.

Ako gospodar budo radio, kako smo naveli, imati će za 3 ili 4 godine rodno stablo. A neima ništa zahvaliti se po gospodara, nogo li što su voćna stabla, ako se š njima postupa kako valja. „G. V.“

Književnost.

O „Evandjeoskih razmatranjih“ g. Ivana Barbalića, koja smo i mi u svojo vriemo oglasili, piše list biskupije spljetsko-makarsko u broju za tekući mjesec pod naslovom: „Širimo dobro i koristno knjigo“, sliedeće:

„Svećenik Ivan Barbalić, kapelan u Labinu (Albona, Istra) na uspomenu zlatnoga pira Njegovo svetosti Lava XIII. obielodanio je: „Evandjeoska razmatranja za svo nedjolje“. Pisac je želio razviti što kraće cio katolički nauk, a pisao je živim čuvstvom pobožnosti. Cieno 80 nvč., sa poštarinom 85“. —

Eto, što je g. piscu pisao prouzv. g. prabiskup i metropolit gorički, dr. Alojz Zorn: „Prav primerno sto izdali „Evandjeoska razmatranja za svo nedjolje“. Kolikor sem so propričati mogel, so propovedi jodrnato, izvrstne. Bog Isus i Maria dodelita, da bi jih čitalo dosti ljudi in so po njih ravnali“. —

Dno 14. travnja uručio je sv. Otac ročenu, liepo vezanu knjigu piščov domorodac, prof. i veleučeni g. Ivan Črnčić, kanonik u Rimu; a Njegova svotost podielila je piscu svoj otčinski blagoslov.

Valjalo bi, da Barbalićova „Evandjeoska razmatranja rieso knjižnicu barem svakoga našega istarskoga svećenika!

* * *

Pjesnička djela fra Grgo Martića. Upravo je izašao 4. i 5. svezak pjesničkih djelah slavnoga našega pjesnika Martića, koja izdajo gja. Milena Mrazović u nakladi „Bosansko Pošto“ u Sarajevu. Svakomu svozku jest cieno 30 nvč. Preporučamo i opet to krasno djelo našim čitatoljom.

* * *

„Poviest Venecije“. Preporučamo našim čitatoljom, osobito našoj inteligenciji, da se mnogobrojno odazovu sliedećemu pozivu na predplatu g. prof. Ivana Rabara, Istranina:

„Provodoh na hrvatski jezik ovlašću piščovom uzorno djelo: „Poviest Venecije u životu privatnom“, štono ju je napisao Mletčanin, prof. cav. P. G. Molmenti.

Djelo je ovo kritika obasula pohvalami, nagradio ga kr. miot. institut znanosti, književnosti i umjetnosti, a pohvalila ga akademija francezka. Premda je pisano na strogo znanstvenoj podlozi, pisano je ipak slogom toli zanimivim i lakim, da ga svaki naobražoni sa slašču i korišću čitati može.

Kako je poviest Venecije uzko skopčana sa prošlošću hrvatskom; kako je velika grana roda hrvatskoga i umom i desnicom kroz viekove služila sv. Marku; kako se do dana današnjega, prem je tomu već sto godinah da je republika propala, sačuvalo nebrojeno uspomena na nju u Istri, na otocih hrvatskih, u Dalmaciji; kako je Venecija stajala u svezi i s Bosnom i sa Srbijom: mislimo, da će štitateljstvu hrvatskomu ugoditi i dobro stvari koristiti, ako li usvoje ovo djelo provodom.

Još mo je jedan razlog nukao, da ovo djelo dadem na ruko hrvatskomu štitateljstvu: Venecija je u historiji sjajan primjer, kako se dostitošću, odlučnošću i ustrajnošću i maloni narodi uzdiže do veličine i dobrobiti, a kako izopačenost čudorodna, tromost i rankuš razkvara i najvoće organizme.

Komu je nerazumljivo, kako li se mogao na onoj tamo obali zapadnoj, koja nije niti iz daleka premac našoj obali istočnoj, razviti život toli mnogostran i bujan, biti će mu jasno, pročita li djelo ovo, koje obuhvaća u originalu (III. dopunjeno i ispravljeno izdanje, koje provodoh) 80 tabakah. Toliko će po prilici iznieti i prievod. Original stoji 7 lirah, a ja udarih prievodu neznatnu cienu od 1 for. 50 nč. (bez poštarine), premda je tiskarski trošak volik, a naše književno prilike skromne. No kako je djelo ovo za nas Hrvate obstruko zanimivo, nadam se tolikomu odzivu, da ću se boz svojo pogibolji moći odvažiti, da ga na svjet izdam.

U toj nadi raznašljem poziv ovaj na predplatu i molim p. n. gospodu adresate, da ga čim više razšire.

Predplatni arci i novac molim, da mi se pošalju do polovice lipnja. Po broju predplatnikah opredieliti ću nakladu. Za eventualno povjeren mi novac jamčim službenim svojim položajem.

Svaka dosota knjiga ide sakupljača.

Ivan Rabar,
kr. gimnazijalni profesor u Osieku.

Lutrijski brojevi

dne 9. maja.

Prag	33	90	86	8	14
Lavov	33	12	10	80	48
Hermannstadt	57	68	43	21	49

dne 12. maja.

Beč	46	71	24	68	74
Gradac	83	31	20	5	40
Temešwar	10	72	87	43	51

dne 16. maja.

Brno	7	44	1	3	87
Innsbruck	21	20	33	60	78

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	124.—	126.—
Rio biser jako fina	„	103.—	105.—
Java „ „ „	„	106.—	108.—
Santos fina	„	90.—	92.—
„ srednja	„	85.—	87.—
Guatemala	„	98.—	100.—
Portorieco	„	112.—	114.—
San Jago de Cuba	„	128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„	123.—	125.—
Java Malang. zelena	„	93.—	94.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	101.—	106.—
„ fina	„	91.—	92.—
„ srednja	„	85.—	87.—
Cassia-lignea v zabojih	„	38.—	39.—
Macisov cvet	„	400.—	420.—
Ingber Bengal	„	21.—	23.—
Poper Singaporo	„	98.—	99.—
Penang	„	74.—	75.—
Batavia	„	88.—	89.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.25	—.—
„ v zabojih	„	8.25	—.—
Ulje bombažno amerik.	„	37.—	38.—
Lucca jedilno j. f. gar.	„	39.—	40.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namizno M.S.A.J.f. gar.	„	58.—	—.—
Aix Viorgo	„	67.—	68.—
fino	„	64.—	65.—
Ročiči puljski	„	5.50	5.75
„ dalmat. s cert.	„	7.—	7.25
Smokve puljske v sodih	„	—.—	—.—
„ v vrecih	„	12.—	12.50
Zimski Mosina	zaboj	4.25	4.75
Pomaranče sicilijanske	„	—.—	—.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Riž italij. najfinoji	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.75	14.—
„ I.a	„	11.75	12.—
„ II.a	„	11.—	11.25
Sultanine dobro vrsti	„	33.—	35.—
Suho grozdje (opašu)	„	25.—	26.—
Cibeba	„	14.—	15.—
Slaniki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	35.—	36.—
„ velike	„	32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.	33.50	—.—
„ s certifik.	„	15.—	15.25
Fažol Coka	„	12.25	12.50
Mandoloni	„	12.50	12.75
svetlorudeči	„	11.75	12.—
temnorudeči	„	—.—	—.—
bohinjski	„	—.—	—.—
kanarček	„	—.—	—.—
boli, veliki	„	11.50	11.75
zeleni, dolgi	„	—.—	—.—
„ okrogli	„	—.—	—.—
mešani, šinjorski	„	—.—	—.—
Mak	„	60.—	90.—
Seno konjsko	„	3.21	3.75
volovsko	„	3.93	4.04
Slama	„	2.94	3.07
Les, trami kub. č.	„	—.38	—.34
Ogljevlje	„	2.70	2.80

Javne zahvale.

Duboko razoviljeni radi smrti nezaboravnoga jim brata **FRANA BAĆIĆA** iz Tuhtani (občina Kastav), prominuvšega dne 5. t. mj. u 45. godini života, zahvaljuju se podpisani u ime svo rodbine, naposo u ime nesrotno udovice, sadmero drobno sirotčadi i starice 85-godišnje majke, svim onim, koji su dne 6. t. mj. promilega nam pokojnika onako mnogobrojno k posliednjemu počinku sprovodili.

Lahka ti zemljica, ljubljeni brate, a vam milosrdnikom, najiskrenija hvala.

Pula, dne 10. maja 1888.

Ivan i Andro Bačić, braća.
Marija Jugo, rodj. Bačić, sestra.

Podpisani zahvaljuju se ovim što srdačnije svoj rodbini, prijatoljom i znancom, koji su njihovog nezaboravnog supruga, dotično otca **ANTUNA ZORANIĆA**, prominuvšega dne 2. t. mj., onako mnogobrojno do hladna grobu popratili, te njima neizrecivu bol i sućut svakojako izkazali.

Još jednom, vjećna jim hvala od nas, a od Boga obilna plaća!

Grablje, 8. svibnja 1888.

Bara Zoranić, supruga; Ivo i Lav Zoranić, sinovi; Lucija Zoranić, snaha.

Br. 940/K. S. R.

Natječaj.

Otvara se ovim natječaj na službu ravnajućega učitolja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Alturi i na službu učiteljice III. vrsti na dvorazrednici u Kanfanaru sa hrvatskim nastavnim jezikom, a talijanskim kao predmetom.

Za službu u Alturi mora se imati usposobljenje za naknadno podučavanje u vjeronauku. Dokumentovane molbe neka se šalju podpisanomu školskomu vieću u roku od četiri tjedna.

Pula, 15. maja 1888.

C. kr. kot. školsko vieće.
Predsjednik: Conti s. r.

Grlobolju, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljub itd. mogu se u kratko vriome izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lječnar i ljekarnik u Trstu.

Vesma poručaju učiteljom, propovjednikom itd. Probdjeni, kašljuć noćih, navadno jutarnjo hreputavico i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazili od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatulo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacela Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—5

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdašniji proljetni liek za mlade i stare, a osvježenje i odprava pokvarene krvi preporučuju najslavnji liečnici već odavna upotrebljivanje slovečo i odlikovano

budimske 20—1

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba. Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjeno pod vlastitikah očima braće Losar, Trsna Città; zatim kod *J. Serraralla*, te u svih *ljekarnah i mineralnih trgovinah*.

Ljepih novacah

može si zaslužiti svatko, koji živi na selu te znade pisati hrvatski.

Upiti neka se šalju u zatvorenih listovih sa napisom „obilna zaslužba“ upravničtvu „Naše Sloge“. 3—2

Ljekarna Praxmarer

— ni duo mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefiori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, dernavica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lijek proti kožnim bolestima.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zgloba- i kostobolju odstranujućim, (Thee antiarthritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudčana, sastavljena iz travah i smola teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Lončić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori“, Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. —5

3

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještčivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. **Založe i riešava proti uplati kamatih** predmeta, založeno u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamatu novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačilo.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¼ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu, pripoznamo nova obrestna tarifa na tromesečni odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divize, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. maraija 1888. 48—10

Nähere Auskunft:
bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

IVAN SKOPCZYNSKI

komik i liekarnik

Via Farnetto u Trstu

proporuča sliedeće liekove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa“ proti hemoroidam, čistedo i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljicah može se u najkraće vrieme izliečiti svo ono bolesti, gdje voć nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u vočer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutjica istih stoji 20 nč.,, a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprodaje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljicah nakon dugo i teško bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša isto, preporučiti će ih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očih. Ako se ovom tinkturom namaže svaku vočer kurjo oči kroz 4—5 danah, te se peti dan noge u toploj vodi opore, može se nekti kurjo oči sa korenom izvaditi, bez da se ih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (pennello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh sinči kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva čista i bieloe. Odstranjuje slomirsan vonj iz usti|uli i okriepljuje lieleko (gengivo). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprodaje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutjica stoji 25 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još ovo domaće i inozemsko osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku naručbu uz gotov novac ili pouzećem. — Tko pošalje novac na liek sa napuštenom znamenjem, prištedi si polovicu troška, koji mu inače pouzeća nastane. 3

Providjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito jako nastale usliedi mladostnih griehe. Ozdravlja **slabost**, bljelotok, zlo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčane, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljan iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližu iz okružara, koji je pridodan svakoj staklenci. Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovom ili pouzedem. — U svih liekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, Max Fantz, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u liekarnah B. Saravala i Ali'Amazone Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prondini.

Na Rieci A. Mizzan. 20—2

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za maslo

(tuckalnjača)

kojim može 10-godišnje dieto u 3 časa najveću potrebu i ajutkanjega mnala učiniti iz sladkoga mleka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, pripoznan od raznih strukovnjakah i listobah kao neobhodno potrebit za svaku radbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je uslied svoje osobite spretnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Cieno su jako nizke: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3.50, br. 2, 10 litarah, sadržine samo for. 3.50 sa napuštenom uporabo.

Samo for. 5.25

stanu novoizmišljeni

washingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nuz to dobije se i divni lanac iz amerikanskoga double-zlata. 6—4

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Naručbe prima samo **Warenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtsstrasse 9, N. 5.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uloški

3½% god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom

3¼ „ „ 30 „ „

Napoleoni

kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira

po 2½% na svaku svoto.

Mjenice

na Beč, Prag, Pešta i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje

vrieduosti, divize i coupone uz ¼% popustbe

Predujmljuje

na varante, zaloge i poljen tereta u gotovom Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita

u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša želodčeva esenca, koje sam slučajno spoznal, odvratila me je popolnoma nepremagljivo slabotnosti čreves in prehavnika, kakor tudi poznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zopet to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih ur v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bi je zaman in odlično je Vaša nepreceniljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, tor Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najserčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji. 1897.

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

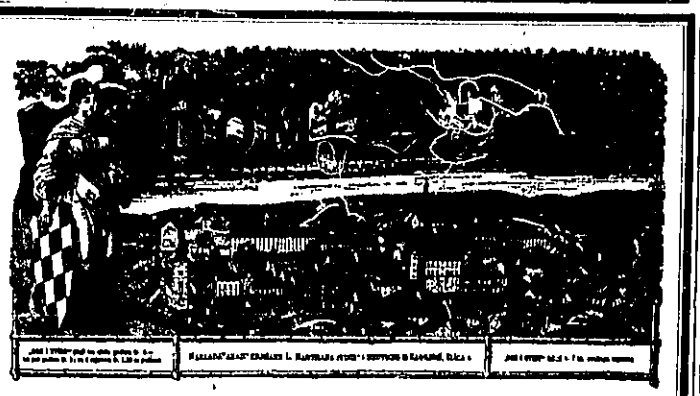

Sadržaj jedanajstoga broja:

ŠTIVO: Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Crveni ovlat pripovieast Vsevoloda M. Garšina — Povieast lastina gnezda od I. Suhodolskoga. — Krčelići nače ljepote. Crtica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Djevojačka izložba. Prevod iz talijanskoga. — Lovačke crtice o vuku, pobilježio ih J. Kozarac. — Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Kneisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj — Pariška svjetska izložba — Novi most nad Thomsom u Londonu — Šala i satira — Porodica.

SLIKE: Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Kneisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj u Istri — Eifelov toranj u Parizu — Novi most nad Thomsom. — Torpiljarka u prosjeku — Torpiljarka na strane — Četiri sliko za šalu — Meda.

LISTAK: Osobne vieati. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glasba. — Umrli i nesrećo. — Naravoslovne vieati. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieati. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 3.10 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroko širok, cela obleka, 10 met f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejše, dvostroko široke, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 met. f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 6,0 ctm. širok, 10 metrov f. 2.80

Draidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se da prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna šifpkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Weba
boljše vrste platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIIa f. 1.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov IIIa in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preparobljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Juto zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.80

Holandski opstanki preproga
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Letni ogrnjač
¾ dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I.a f. 1.80, II.a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fine plotene, 30 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m trov dolgo for. 4.50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za površnje sukenje
najnovejše vrste, za celo sukenjo f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar koli ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolenc.

Broj 21. U Trstu 24. maja 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliju poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., t. j. soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Govor

zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u sjednici carovinskoga vieća dne 16. t. mj. prigodom rasprave proračuna ministarstva trgovine.

Visoka kućo! Prije svoga valja mi priznati, i to velikim zadovoljstvom, da sa svaj put posvoma služom sa g. zastupnikom grada Trsta obzirom na ono, što je on u jučerašnjoj sjednici kod naslova 1. ovog poglavja kazao. To vam je riedkost, dapače ja mislim, da se je to dogodilo prvi put, da sam ja sa g. zastupnikom istog mišljenja, a Bog dao, da bi to u buduće češće bivalo.

Obzirom dakle na to, što je on o izravnoj svezi trščanske luke s nutrašnjimi pokrajinami kazao, slažem se potpuno s njim, a da se niti neupuštam u to, da li bi se imala ta sveza izvesti preko Tavrah ili preko Loke. Po mojem sudu bilo bi obje pruge vrlo korisno za veliko skladište grada Trsta, no da se izvedu obje na jednom, stojalo bi to odviše državu. Neuslobodjujem se dakle o tom izreći svoj sud, koja li bi pruga imala prednost; osim toga nenalazi se to pitanje na dnevnom redu, to imadu o njem izreći svoj sud na to pozvani činbenici. Ograničujem se dakle na to, da toplo poduprem učinjeni o tom predlog, da se tako izvede čim prije bude moguće izravna sveza Trsta sa nutrašnjimi pokrajinami. (Zastupnik Luzzatto: dobro!)

Obzirom takodjer na drugu točku, o kojoj je gosp. zastupnik govorio, da pruži naime država novoustrojenom ribarskom družtvu podporu, nemogu a da ja toplo neuporučim. (Dobro! dobro! na lieviei.) Tu bo podpora jest glavnom potrobom za naše primorsko pučanstvo, koje se i onako radi nepovoljnog stanja pomorstva nalazi u vrlo žalostnom položaju.

Predpostaviv to prolazim na glavni predmet mojeg govora, t. j. **na nazadovanje stanje austro-ugarske trgovačke mornarice.** Pitanja ovoga dotakoše se koli spomenuti g. zastupnik, toli posebni g. izvještitelj. Budi mi pako dozvoljeno progovoriti nešto potanje o tom predmetu.

Sadašnje stanje austro-ugarske trgovačke mornarice jest vrlo žalostno, da, tako žalostno, da žalostnijim biti nemože. Da neblato pomislili, gospodo, da stvar protjerujem, uslobadjam se navesti vam nekoliko podataka. Držati ću se u tom pogledu onoga, što je najpotrebitije. Dokazati ću, kako nazadnje trgovačka mornarica od godine do godine, korak za korakom i to koli ona dugo plovitbe (longo corso), toli ona dugačke obalne plovitbe (grande cabotaggio). Što se tiče prve, bijaše godine 1850. ništa manje od 505 jadrenjačah — govoriti ću vazda samo o jadrenjačah — sa 158.059 bačavah. Okole god. 1850. bijaše za trgovačku mornaricu veoma povoljno doba, a to valja naposo za vrieme krimskoga rata. Poznato mi je slučajevah, kako su nekoji brodograditelji sva glavnica, koju u brodove uložiše, za kratkog trajanja krimskoga rata, podpuno natrag dobili. Povoljno to stanje trajalo je kroz cielu periodu potdesetih godinah, to su tada brodograditelji tjerali svoj posao osobito u sredozemnom moru, u crnom moru, to na putovanjih u Englezku i Brazilija. No u desetgodišnjem razdoblju od 1860 do 1870. počeli su već parobrodi jadrenjače silno potiskivati. Spomenutimi mori zaplavišе parobrodi a jadrenjače moradoše si dakle tražiti druge putove i to iz Englezke u sjevernu Ameriku, u iztočnu Indiju i Australiju, gdje imadu i danas još dosta posla. God. 1871. bijaše trgovačka mornarica u najbujnijem oviću, na najvišem vrhuncu. To godine bo imaše još 831 jadrenjačah, koje su nosile 280.000 bačavah. Tako je trajalo još za sliedeće godinah. God. 1874. započoše parobrodi tako rašititi, da su jadrenjače od to doba, od godine do godine sve to više propadalo. Iz posliednjeg pregleda, što no ga nadjoh u „Annuario marittimo“ za god. 1888. proizlazi, da su plovila u trgovačkoj mornarici god. 1887. samo 262 broda od 124.023 bačvo, tako je nastala izmedju god. 1850. i 1887. nemanja razlika od 244 broda sa torot od 10.003 bačvo. Promislite dakle, kolik je to nazadak u razdobju od 37 godina.

Ništa bolje nedo niti mornarici velike obalne plovitbe, „grande cabotaggio“. God. 1850. bijaše brodovah te vrsti 699, koji su nosili 45.802 bačvo, a prošlo godine bilo je samo 68 brodovah sa 6081 bačvom tako, da je nastao od god. 1850. do 1887. nazadak od 641 broda, koji su nosili 37.811 bačavah. Nije dakle preostala niti desetina od prvobitnog broja tih brodovah.

Što se tiče kratke plovitbe, „piccolo cabotaggio“, to nije razlika toliko velika, dapače je broj bačavah narastao, no pak je broj brodovah, što nam svjedoči, da su se brodovi povećali, što je svakako samo od koristi.

God. 1850. bijaše 1907, a god. 1887. samo 1799 brodovah tako, da je pao broj za 258 brodovah. Broj bačavah narastao je od 24.092 na 26.484, dakle za 1492 bačvo.

Obzirom na parobrodo navesti ću samo one parobrode i bačvo, koje se nalaze u sadnjem iskazu.

Godine 1887. bijaše parobrodah duge plovitbe 68 sa 80.393 bačvo i 18.049 konjskih silah, a velike obalne plovitbe 84 parobroda sa 12.872 bačvo. Kratke obalne plovitbe bijaše samo malo parobrodah, kojih se nemoše toliko uzeti u obzir.

Vidite dakle, koli je ogromno naša trgovačka mornarica u to doba nazadovala. No nije se umanjio jedino broj brodovah i bačavah, već je također silno pao i broj momčadi, što valja naposo istaknuti. Svih bo mornarah, koji bijahu u službi trgovačke mornarice god. 1850. bijaše 15.426, dočim je pao taj broj na 10.503. Umanjio se dakle broj za 4903 mornara, a tim je mnogo njih, kao što se po sobi razumije, izgubilo svoju službu.

Istina je, da je od toga velik dio odpao na račun izgubljenih Mletakah, no svejedno ostane još velik broj onih, koji su ostali bez zaslužbe.

Dozvolite mi još samo, da povučem prispodobu obzirom na promjenu, koja je nastala u tom pogledu od god. 1886. na 1887., da tako uvidite, kako naglo propada trgovačka mornarica.

Od god. 1886. na 1887. pao je broj jadrenjačah duge plovitbe za 37.

Prošlo godine bijaše dakle 37 brodovah daleke plovitbe od 21.199 bačavah manje, nego li god. 1886. Parobrodi pomnožili se za tri sa 2740 bačavah. Budemo li i unapred od godine do godine tako naglo brodove gubili, tada će za 10 do 12 godinah posve nestati austrijske trgovačke mornarice.

U uzkom savezu sa pomoratvom stoji brodograditeljstvo. Znate li, gospodo moja, koliko li bijaše sagradjeno brodovah duge plovitbe prošle godine na naših diljah (brodoradionicah)? Jedan brod! (Čujte! čujte! na desnici) — na svih diljah, koje obstoje u našem Primorju! Sjećam se, da sam, došav prije 20 ili 25 godina u Lošinj, tamo vidio preko 15 brodovah duge plovitbe, koje se je istodobno gradilo. Promislite, kako mora da upliva slabo takav nazadak u brodogradnji. Koliko je obiteljih izvrgnuto biedi, koje su si kod to gradnje svoj živež služile? Velika množina brodograditeljskih mošterah i radnikah, koji su priličan dobitak kod te radnje imali, ostali su bez zaslužbe to se moradoše iseliti; nekoji su dodušе naši radnje kod carske mornarice, no svi ostali vratni mužovi moradoše otići u američko, engleško i drugo luke. (Čujte! čujte! na desnici.)

Što se tiče veličine bačavah, to nas uzimlje naša trgovačka mornarica obzirom na parobrode medju svimi pomorskimi državami svieta 11. mjesto, obzirom na jadrenjače tekar 12. mjesto. A to je, po mojem sudu, za našu državu veoma ponižujuće — drugog izraza nemogu upotriebiti. Predstavite si sada prostranu obalu, koja pripada Austriji, obalu, koja je u pogledu izvratnih lukah najbolja u čitavoj Europi. Uzmite našu pomorsku momčad, koja je po svomu svietu poznata kao najbolja, pa ipak moradoše se seliti, jer nenalazi u domaćoj mornarici zaslužbe. (Čujte! čujte! na desnici.)

To vam je vrlo žalostno, a škoda koja odatle nastaje, jest veoma velika koli za primorsko pučanstvo, koje nema zaslužbe, te se mora po svietu poticati, toli za državu samu, jer joj se tim oduzimlje veliko dohodoka od poreza. Odtromači li bo pučanstvo, nemoše niti država tjerati poreza. Doprinašanje poreza pada, a tim pada i porez, što no ga država utjeruje. To djeluje pako slabo i na carsku mornaricu. Zastupnik, kojega sam već prije spomenuo, pl. Burgstaller, navео je jedno mjesto izvješća vojne mornarice njemačke, odakle se vidi, koli je važno umnažanje pomorsko momčadi za vojnu mornaricu. Toga se nebi imalo niti kod nas u Austriji mimoići. To bo je veoma važan činbenik. Ako se nemamo momčadi za trgovačku mornaricu, nećemo se imati sposobnih mornarah niti za vojnu mornaricu. K tomu dolazi tuj povrdi i naša čast kao pomorske vlasti, tà za Boga mi smo ipak velevlast, mi imadomo toli prostranu obalu, a moramo biti obzirom na brodovlje na jedanajstom ili dvanajstom mjestu; to bi se ipak moralo promaniti.

Sada dozvolite mi, da vam kažem nešto o uzrocih toga nazadka naše mornarice; ja mislim, da se može to uzroke podieliti u obćenite, koji se protežu obćenito na brodarstvo, i na posebne, koji se protežu jedino na Austriju.

Od obćenitih i gonoralnih uzrokah navео sam jur nekoje, t. j. natjecanje ili konkurenciju, koju čini parobrodarstvo jadrenjačam. Ovo se nedade odstraniti, jer je to naravska posliedica prednosti strojevah pred ljudskom silom, no mislim, da se ipak nesmije ovo onako crno predstavljati, kao što je to u jučerašnjoj sjednici visoke kuće posinji izvjestitelj učinio, da mora naime svaki jadrenjačah nestati, to da ovo nemogu više obstojati.

Ja sudim, da se neće povratiti ona vremena, kad no su jedino jadrenjače vladale morem, jer nemogu konkurirati sa parobrodi, koji putuju sigurnije, točnije i brže; usprkos tomu mislim, da će imati još dosta posla i jadrenjače, što se vidi takodjer iz proporeljah, koje postoje u različitih državah izmedju parobrodah i jadrenjačah. Vidimo u Englezkoj, koja je u obrtu toliko napredovala, da jadrenjače nadvisuju parobrode po broju bačavah. Samo u Francezkoj jest broj bačavah veći kod parobrodah, nego li kod jadrenjačah; u svih ostalih državah biva obratno.

Drugu konkurenciju pravo žeijeznice. Vidimo n. pr., kako se žito, koje se je prije izvažalo iz Rusije jadrenjačami crnim morem, zatim su došli parobrodi, no sada čine konkurenciju žeijeznice istim parobrodom, to vidimo, kako se silno žito iz crnoga mora, iz Odesa, krajem izvaža, čim se naravski čini konkurenciju i parobrodarstvu.

Drugi je opet razlog propadanje jadrenjačah sucoki prokop, jer su tuj plaćila za prolaz veoma velika; brodarenje u crvenom moru jest veoma težko, a brodarenje u sueckom prokopu nemože se jedino jadrenjačami izvadjati, već se mora ovo parobrodi unpried tjerati, a to pre-uzročuje opet ogromno troškova, čim se nanašu jadrenjačam neizmjerna štetu.

Nadalje treba spomenuti ustav obrambene carine; o tom se je i onako jučer mnogo govorilo; kazati ću samo u kratko, da se je tim obćenito oslabilo trgovački promet, a slabljenjem prometa naškodilo se je i jadrenjačam. To su obćeniti, gonoralni uzroci.

(Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 23. maja 1888.

Austro-ugarska: U carovinskom vieću razpravlja se sada proračum ministarstva za trgovinu i promet. Dalmatinski zastupnik Vojnović potaknuo je tom prilikom pitanje o sadjenju duhana u Boki kotorskoj čim bi država imala mnogo prištedila, jer nebi trebala kupovati tudjeg duhana; ta se stvar već prije potakla nego je bila Bosna-Hercegovina okupirana, ali vladin stroj pomalo radi, jer se još dosada nije ta stvar dalje pomakla, nego, ono što se je za pokus dozvolilo sadjenje u Imotskom okružju; tu je država imala liepu korist, pa se i tako neće, da dozvoli sadjenje i u Boki.

Zastupnik dr. Klaić pitao je istom prilikom ministra, da li se kani već jednom Dalmaciju spojiti željeznićkom prugom sa ostalimi zemljami monarkije; tužio se je, da se Dalmacija nalazi kao otok, na kojeg se samo morem može, dočim se već željezna pruga proteže čak do Solunu.

Predsjednik carovinskoga vieća trudi se dokazati nekojim zastupnikom, da bi morali svoje govore oklastriti, jer da rasprave predugo traju. Istina, da su se ovoga puta prilično u carovinskom vieću razkokodakali nekoji zastupnici, oli zato valjda se nemoraju drugi svojih tegobah odreći i mučko proračune primiti.

Delegacija će se svakako sastati 4. bud. mjeseca u Budimpešti.

Hrvatski sabor poslujo; najprije će valjda razpravljati zakonsku osnovu o kaznenom postupku. Razpravljati će u ovom zasjedanju i školski zakon, a svakako će vlada morati dopustiti i razpravu o medicinskom fakultetu na zagrebačkom sveučilištu jer je to pitanje lojalnosti. Vlada potvrdila je zaključak zagrebačkoga zastupstva, kojim se prima ponudba peštanske jedne banke za zajam od 2 milijuna for., dočim je za povoljnije uvjete, koje je jedan bečki zavod nudio, odgovorila, da su prekasno podneseni. Liepo, a ono o gradnji kasarme, bilo je radi prištednje!

Srbija. Junački kralj srpski boravi još u Beču, gdje da se nijo hotio pomiriti sa kraljicom Natalijom. Kaže se, da će još nekoliko dana u Beču ostati i to vajda zato, da vidi kako će nove njegove operacije djelovati na narod, pak će se onda odlučiti, da pohodi usrećenu svoju kraljevinu.

Bugarska: Koburg ili sam sebe vara il hoće, da drugim oči zamaže.

Iz Sofije javljaju naime, da je princ uputio pismo na Stambulova, u kojem da se zahvaljuje narodu na srdačnom dočeku i velikih ovacijah, koje su mu u dio pale prigodom njegovog putovanja po zemlji. A kako to, da mu nisu na putu niti cestah popravili, koje su samo za obično ljude pripravljene bile.

Rusija. Velika ova slavenska država postala je predmetom zadirkivanja svim, makar i najzakutnijim novinam. Nemože se pomisliti broja listovah, gdje se nebi čitale viesti ili brzojavi, da se Rusija pripravlja na rat, da vojsku sabire, da njezin ministar sklapa veliki zajam sa kojom inozemskom bankon itd.; znak je to, da se na nju pomno pazi i da se nastoji od sebe odvrnuti odgovornosti radi financijalne more, koja pritišće sve europejske narode usljed silnog naoružanja, koje je zakrivio najviše onaj, koji hoće, da bajonetami svoje nenaravno skrpano djelo uzdrži.

Francezka: U republiki bijahu zadnjih danah občinski izbori, koji su za republikance dobro izpali. U sjevernom djelu izabrani su ipak boulangisti.

Italija: Vodje talijenske vojske u Massavi vratili su se prošloga tjedna. General grof San Marzano primljen je bio od kralja u posebnu audijenciju.

Njemačka: U njemačkom je carstvu za sada jenjala bojazan radi katastrofe, koja se svaki dan iščekivala, naime smrt carovu, kojemu je bolest na bolje okrenula, te se već vozi u kočiji na šetnju.

Englezka: Kraljica trgovine naoružava takodjer, ter je ministar rata zahtjevao u tu svrhu 35 milijunah šterlinah, koje da će potrošiti u razno utvrde lukah i za pojačanje australskog brodovja. Kraljica, koja se je vrnula iz puta po Italiji, pošto je bila u pohodih na carskom dvoru u Berlinu, postala je jako ratoborna te agitira, da bi se Englezka pridružila savezu mira; ministarstvo da se pako u taj savez neda, jer da hoće imati prosto ruke u svakom slučaju.

Grčka: Kako iz Atene javljaju, naložio je ministar Trikupis grčkomu konzulu u Manastiru, neka se vrati na svoje mjesto, u ako bi ga porta uklonila, da će on dati po žandarih odpraviti turskoga konzula preko grčke granice. Žice su dobro nategnute, pak se zvukovi oštro čuju.

Turska: U Macedoniji se je ponešto primirilo, ali i sama turska vlada priznaje, da ozdol tlijo i vre, pak se boji, da bi mogao svaki čas buknuti plamen prevrata.

Brazilija: U brazilijanskom carstvu odpravljeno je robstvo, te je već princesinja-regentinja podpisala dotični zakon.

S M R T I.

Oj grozna seko, strašna ti je sila!
Pred tobom strepe svieta silni puci
I možnoj tvojoj podaju se ruci,
Očutiv dodir hladnog tvoga krila;
Tà nikog nije, da t' se uzprotivi;
Izbjegav tobi, da na vieke živi.

Ti grabeć tielu dušu noumrlu,
U daleko ju vodiš tamo dvoru,
Gdje sudac Pravde ljudsko sudi tvoru
I pó njih svakom plaštu dieli vrlu;
Gdje Pravda vječna u tom se odsieva:
Da dobrim život, griešnim smrt zahtieva.

A tko da seko, sazna tvoje puto?!
Tà ti si doma svud i svako doba!
Na kopnu, moru, svud je s tebe groba
I ostanaka koso tvoje kruto;
Jo l' vuèd il star, dal' bogat il siromak:
Sa tvoje sile jednak ima domak.

Po kobnom grichu prvih roditelja,
Kog zlobna zmija, crni vrag porodi,
Tvoj zarod vickom širom svieta hodi
Tražeći žrtve, djecu zgriešitelja,
Da plate dug, kog otac im ostavi,
Kad nalog Stvorca vršit zaboravi.

I ja sam diete onih prestupnika,
I ná me kruta kosa tvoja sgleda,
Da pokosi mi život propun jeda;
Al jedno samo molim te, krvnika:
Poštedi me u lažnog svieta moru,
Dok biednog roda bolju sgledam horu.

Oj rado tad ću tog se odroć svieta,
Gdje trulež, laž i gadna himba vlada,
Gdje silnik davi, dok poštenjak strada
Okovan lanci izdajničtva kleta;
Dà, rado tad ću svjetsko pustit žrdiolo
I hrlit tamo, gdje je P r a v d i sjelo!

F. V.

Franina i Jurina.

Fr. Sam čul, da stari guva va Kanfanaro nedo dugo po Kanfanaru nožo brusili, nè da mu se karlola zlbljo i kolo škripljo.

Jur. Dà, nè Kanfanarci da su si zatuklì va svoje tikvi, da te opet kneti nekoga fomotra iz Pule, ki va oštarijo staklenlonami glavo miri.

Fr. Ja sam doznal, da su učinili, da se budu odsada napred dica va školi po talijanski učila, i da će im doći za moštra neki Klarinetto, nè da on zna organo sviriti.

Jur. Ah, zato su se daklo toliko mučili, da izpodrinu naš jezik iz škola!

Fr. Ala, ma to se smijati i bradu si gladiti gospoda Pranoglavci, Makabejci Suri i sè, Zobljiprosidi i oni stari Škanaboki, čuki političkoga društva.

Jur. Sve gre dobro, doklo se barili podplašiva.

Fr. Ala, da bi pamotan imá, ča munjon ponesè...

Jur. Voro nuprav bi stà.

* * *

Fr. Čuja sam, da je Vardabadc počel gledat va nobo.

Jur. A ča bi reć?

Fr. Valja se boji, da će ga Rošilè na cedilu pustit.

Jur. Tor ima još za rošervu kontića Strašoldu.

Fr. Ča će mu svi, kada kneti više za njega nemaro.

Različite viesti.

Občinski izbori u Motovunu obavili se mjeseca septembra prošle godine, u Tinjanu mjeseca decembra prošle godine, u Oprtlju mjeseca febrara t. g. Kod svih tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je svuda utoke proti tim izborom, a ti nisu niti danas riešeni, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Počastni gradjanin. Občinsko zastupstvo u Kastvu imenovalo je prošlog ponedjeljka jednoglasno veleučenoga g. dra. A n t u n a D u k i ć a, odvjetnika u Pazinu, rodom iz Kastva, počastnim gradjanom starodavnog grada Kastva. Čestitamo srdačno prijatelju i rodoljubu na tom odlikovanju!

Utok političkoga družtva „Edinosti" u pitanju slovenskih pučkih školah u Trstu odbilo je ministaratvo, kako čitamo u tršćanskih listovih, koji su za to — neznamo kojim putem — prije doznali, nego li predsjedničtvo političkoga družtva. Obćutni li se viest protivničkih nam listovah, tad valja da se utečemo na vrhovno upravno sudišče, koje imado o tomu izreći posliednju rieč.

Novi biskupi za Dalmaciju. Nedavno bijaše imenovan biskupom u Kotoru preč. g. Radonićić, svećenik one biskupije, a sada čitamo u bečkih novinah, da je imenovan biskupom na otoku Hvaru preč. g. Fulgencij Carov, nadbiskup u Škopiji.

Porinuće parobroda „Imperatrix". Danas, dne 24. t. m. u 9 satih u jutro porinuo je u more austro-ugarski Lloyd veliki novi parobrod „Imperatrix". Porinuću prisustvovaše brat Njeg. Vel. cara i kralja Nj. visost nadvojvoda Dragutin Ljudovit sa prajasnom suprugom Marijom Terezom, koji su došli jučer u Trst, te mnogo dostojanstvenikah. Parobrod „Imperatrix" sličan je posve Lloydovomu parobrodu „Imperator", koji bijaše spušćen u more prigodom 50godišnjice obstanka austro-ugarskoga Lloyda. Ova dva parobroda jesu najveća i najsjajnija medju svimi što ih imado Lloyd.

Razprava pred upravnim sudištem u Beču. Dne 25. t. mj. obdržavati će se pred vrhovnim sudištem u Beču razprava o utoku občinsko upravo u Pazinu proti odluci zemaljskoga odbora u Poreču, u poznatom pitanju o uskrati plaće občinskomu načolniku.

Občinski izbori u Višnadi. Kako nam od tamo javljaju prijatelji, obaviti će se občinski izbori dne 28., 29. i 30. t. mj. Izborna borba biti će, kako se čini, i u toj občini za prvi put žestoka, a to je znak, da su se i naši občinari počeli brinuti za občinske stvari. Hvalevriedno je svakako njihovo nastojanje, da već jednom i oni znadu, kako se občinskim imotkom upravlja, kamo se troši i zašto se troši.

Kao svuda u Istri, gdje je počeo naš narod i na sobe raditi, skočiti će i u Višnadi njegovi neprijatelji, da ga još bolje pritisnu, da ž njim i nadalje bez milosrdja radi i postupaju. Dužnost je daklo svota svakoga obćinara, da svo silo napne, da dodje obćinska uprava u ruke občinskih zastupnikah, koji će zastupati volju većinu obćinarah, a nipošto da i nadalje občinom upravljaju oni, koji zastupaju samo sobe i svoje interese.

Složno daklo obćinari višnadski dne 28., 29. i 30. u Višnadu, gdje doće svoj glas dati ljudom pravodnim i poštenim; muževom, koji se nesramo soljačkog klobučića i svoga materinskoga jezika.

Nedajte se varati ili prestrašiti od nikoga. Vršite izborno pravo mirno, pametno i složno, pak doćo viditi, da će sunce i pred vaša vrata sinuti. Da se to čim prije dogodi, odvisi najviše od vas, a to vam želo svi vaši iskreni prijatelji.

Iz Voloskoga pišu nam dne 20. t. mj.: Dne 14. maja t. g. umro je u Pobrih, občine Kastva, naglom smrću poštenjak, koga nam je dužnost ajotiti se.

To je g. F r a n o S u č i ć ili kako se je on podpisivao Suoich, rodom Vološćak. Pokojnik bio se je dao za prvo svojo mladosti na pomorstvo, kao svaki zdrav čovjek one dobe iz ovih primorskih stranah. Bijaše bistre glavo, poštenjak skroz i skroz, a vrledio je modju svojimi vrstnjaci kao vrlo valjan pomorac.

Kako je bio bistre glave dao se je na dublje proučanje pomorskih naukah, pak združivši nauku sa praktikom, koju je brodeć po dalekih morih dobio, podučavao je od 20 i više godinah privatno mladiće, koji su željli postati pomorski podkapotani i kapotani.

Mnogo je takovih ljudi, koje je pokojni „professor" Sučić odgojio i koji su mu za to hvali i biti će mu zahvalni, dok jih bode jednoga zemlja nosila.

To poučavanje bijaše zadnjih godinah na Rieci, a posliednje vriome pako nastanio se naš vriedni pokojnik u selu Pobri, občine Kastavske i tamo je držao kao malo sjemenište za mladiće, koje se je posvetiti pomorstvu.

Kad si sirota udobno uredio kuću, povesello se na početak u letnjo doba, koje je u gradu radi vrućine nesnosno, ovo na jedanput pokosila ga smrtna kosa na žalost svakoga, koji je imao priliko samo jedanput s njim obćiti, jer bijaše prijatelj naše starine, te promda odgojen talijanski, kao svi naši stariji pomorci, nije mrzio materinski si hrvatski jezik.

Po drugoj si ženi bio je Sučić u rodu sa starinskim kastavskim rodom Pobar. Sa veseljem pripovidaše, kako je na svojih kućnih vratih našao zabilježeno, da je pred 100 i više godinah neki Pobar bio sudac grada i občine Kastva, što za onda bijaše velika čast, i žoljaše, da se isto nadje, koji bi u kratko opisao zgode poznatijih obiteljih u ovih krajevih, kao što su Vlah, Ivančić, Pobar, Tomašić itd.

Profesor Sučić umro je u 63. godini svoje dobe, na žalost štovatoljah, a da jih je imao množinu, pokazao je sprovod njegovih smrtnih ostanakah u Voloskom dne 17. istoga.

Uz poniznost riesila ga je miroljubivost i pravednost.

Ova crtica neka mu je vlenoćem na grobu, utjehom vriednoj kćerki i udovici, te pobudom mladjim, da se ugledaju starije i da nouvene ovo „noven-vriede naše!

Iz Plóna piše nam prijatelj 22. t. m. Izbori za našu občinsku upravu, držani 19. i 20. decembra prošle godine, potvrdjeni su i tim odbijen protivnički utok. Naši nazovi-Talijani bijahu sigurni, da će namjestničtvo njihov, velikim trudom i svakojakim materijalom sastavljen utok kao rolikviju primiti te uništiti izbore, koji su za njihovu stranku nepovoljno izpali.

No ovaj put nije jim se nasmijala sreća! Prošlu subotu izručila se uprava novomu zastupstvu, dočim bijaše staro na radost svakoga poštenjaka razpušćeno.

Predsjednikom upravo bijaše izabran g. I. Rovis, u koga polažemo najbolju nadu, da će savjestno i pravedno vršiti svoju dužnost, te tim se izkazati dostojnim časti, koju su mu podielili najvriedniji občinari pićanski.

Iz Unijah primamo od težačke ruke: Na 10. maja pohodil nas je cesarski namiesnik baron Pretis, a mi smo doznali jedva 4 ure prije, da jima drugi dan prit. Prišal je na pol uro popolno pod mesto s vaporom „Pelagosa"; i na miilu ga je prije anoljan pozdravil hrvatski pak drugi. Najpervo je pohodil crikvu i pohvalil rod i čistoću a od crikve je šal va školu. Dica su pivala cesarsku pisnu hrvatski, i jo činil da mu se pokaže toko, i pak jo dicu činil štit hrvatski i talijanski, istotako računi tor se jo našal podpuno zadovoljan. Od škole jo pohodil kuću našega ljubljenoga popa Antona Andrijčića, ki nam jo pastir i moštar, i kad je cesarski namiesnik prišal van s kuće, rekal je obćinito na putu svim ljudom: r a d u j o m v a m s e, n a đ j i m a t e v r i d n o g a p o p a i m e š t r a, a na ovo besedo je najveći šeronjak i popov neprijatelj odgovoril: š i o r š i, š i o r š i, n i m u p r i g o v o r a n è. Istotako je pohvalil popa i dicu izpostur gospodin Klodič, ki se je s nami svo hrvatski razgovaral. Do mora smo sprovoli visoku gospodu svi pučani, a va svo vrimo su mužkuli hitali i zvoni kampanali. Na miilu se jo opet gospodin namiesnik zahvalil pred svimi našemu popu na brigi i trudu za crikvu i školu i pak se jo ukorcal na brod.

Ovo vam pišem neka znate, koliko se more virovat tužbam, ko čino šeronjaci toliko proti našemu popu, koliko proti drugim, kada jih va njihovoj službi nahodi vridnih i dobrih sam namiesnik cesarov.

Ivan Radoslović, obć. zastupnik.

Iz Tinjana pišu nam, da je izpitivano tamo i po drugi put pristav g. Harnbaglia ono, koji bijahu od protunarodne stranke tužani, da su tobož kod posliednjih občinskih izborah nekoje občinare mitili i grozili jim se, te da su narode pravili. Ovaj put bijahu preslušani i nekoji naši pevaci, no na žalost denuncijantah nije se moglo ništa od njih doznati, jer nisu počinili nijedno od onih nedjelah, radi kojih bijahu obtuženi. Da Vam smijemo javiti, g. urednièo, spletke naših protivnikah, Vi bistro se boz dvojbe kližati, kako su bezsramno splesli nesrću, u koju su mislili uloviti tinjanske pčatenjake. Za sada moramo još o tomu šutiti, jer se vodi iztraga, nu kad jednom i to svrši, javiti ćemo Vam sve.

Da se pako osvjedoče i naši protivnici, kojim nisu poznati ovdašnji odnošaji, tko li je nastojao, da se obavo izbori zakonito, mirno i u redu, šaljemo Vam u prepisu pismo, upravljeno na c. kr. kot. glavarstvo u Pazinu, koje glasi:

„Sl. c. kr. kot. kapotanato! Pošto će se dne 14., 15., 16. i 17. decembra t. g. vršiti u Tinjanu izbori za občinsko zastupstvo, usudjuju se ponizno podpisani izbornici u ime mnogih drugih zamoliti slavni taj c. kr. kapotanat, da bi se udostojalo poslati jednog političkog komesara, koji bi svojom prisutnošću pripazio na točno upisivanje glasovah, osigurao mir i red kod glasovanja, kao što i propričio budi s kojo strane agitaciju u izbornoj dvorani i izvan njo.

Nadalje molo, da bi se dozvolilo prisustvovati trojici fidvcijarah naše stranko u izbornoj dvorani.

U naći, da će biti uslišani, biljožo se: U Tinjanu, dne 10. decembra 1887".

(Sliedo podpisi).

Politički komesar bijaše prisutan, oružnici bijahu u dvorani i pred njom, red je vladao svudu, to se uprave čudimo, kako nije o svomu tomu namah bila obaviešćena viša oblast, čim bi se bilo boz dvojbe službeno pobilo protivničko utoko.

Navedeno pismo govori glasno i jasno, da su izmišljotine, u utoku navedene, bez ikakvog temelja, jer da se je s naše strane koga strašilo il varalo, nobi se bilo pro-

silo se čuvare zakona, mira i reda, čega se boje naši protivnici kao i djavao svete vode.

Punim pravom očekujemo dakle, da će više oblasti zabaciti proste klevete i cornjivanja neprijateljah mira i reda, te da će zadovoljiti miroljubivim i poštenim obćinarom tinjanskim.

U Lošinju drugom polovicom maja. Čitali ste bez dvojbe, g. uredniše, kako nemilosrdno perušaju nekoji istarski i trščanski listovi novopečenog urednika nekog puljskoga zakutnoga listića, poznatoga Vam komodijanta Yorka. Junak taj bio nam se odselio u srdce blažene zemlje, u drevni Rim, misleći, da će tamo naći srebra i zlata, svile i kadifa, a kad tamo, prokomorska braća za nj haju i neńaju pak nebudi delija York Ilon, pobero u Rimu šila i kopita, te bjež glavom bez obzira, trbuhom za kruhom natrag u Istru. Došav kući uvidi, da se više nedade onako na lahko živiti, kao što je prije posjeta „obećano" zemlju živio, pak se morade latiti makar kakova posla. Uputio se dakle u daleki sviet, tamo u caraku Pulu, nebi li mu se tko smilovao i pružio mu koricu makar i suha hleba. U Puli nadje istomišljenikah, koji mu se smilovašo, te koji ga uzeše, da nastavi svoje plakaronje, kojim si je već prije u poročnoj „babi" stekao slavno ime. Namjestiv se dakle tuj, počeo je opet udarati lovo i dosmo, nebi li tim obratio pozornost na sebe i tako došao i do komadića mesa.

Govori se naime, da je otvoreno mjesto tajnika kod trgovačke komore u Rovinju, a kandidati za to mjesto da jesu „babin" Marko i naš slavni York. Mjesto ono zapasti će od te dvojice onoga, koji će se znati visokoj gospodi bolje klanjati, a po našem narodu jače udavati. Rovinjska gospoda biti će u velikoj neprilici, koga da od te voleumne dvojice odaberu, no mi bi jim savjetovali, da stvore dva tajnička mjesta, te da dodju obojica do mastne službe, svo na korist i čast patrije i trbuha.

Iz Oprtlja pišu nam, da se talijanaška gospoda nemogu nikako umiriti poslije nedavnje porazne, što ga pretrpiše kod posliednjih obćinskih izborah. Poruge i izsivanja naših mirnih soljakah jesu na dnevnom redu. U tomu odlikuje se osobito krasna oprtaljska omladina, koja živi da i više za svakim, koji nebrani u gospodski rog. Skrajno je vrieme, da se već jednom i u našem mjestu uvede mir i red, jer inače neće biti moguće nijednomu kmetu našemu pokazati se u našem „slavnom" gradu. No mira i reda nebude, dok neđodje obćinska uprava u ruke zakonito izabranoga obćinskoga zastupstva.

Iz Zadra pišu nam prijatelj 20. t. mj.: Čuj, vidi, pak se čudi. Pontupanje zadarskih talijanaša proma ostalom pučanstvu već je neznosljivo, čovjek nezna, kako bi već okratio to divlje stvorovo. U dovolnjstom smo prosvjetnom vieku, u kojemu je čovjeku u svakoj uređenoj državi osiguran proti napadajem život, a ovdje, u glavnom gradu Dalmacije, kao da još vlada: „tko jači, taj tlači", akoprem jih i ta nebi bilo. Malo koji dan prodje, a da nebi ovdje napadanjah bilo, sad na ovog, sad na onog poštenog čovjeka, samo ako se neslaže sa talijanskim smradom. Mislilo se, da kad će prostati izbori za carevinsko vieće, da će nastati mir, ali dà, neda jim djavao mira, pak bi reć, da jim je to postalo: „kruh naš svagdanji". Ovih dana pako, kada se razglasilo, da će se izbor zlotvora Laponno po svoj prilici uništiti, podivljalo je još više naši „nespašenci". Pred nekoliko danah prolazila je ta prostačka klapa, vodjena od brata nekoga svećenika, kroz čitav grad do kasno doba noći, izvrgavajuć ruglu našo rodoljube, koji već mirno počivahu. Neznamo, što rade gradski stražari i žandari, da jih obično neima, kad biesni naši talijanaši po gradu viču, urliču i svakojako izgrede prave. O usijane glave, rdjav vam je posao, znademo bo, da nam nemožete nigdje na put stati, i da su vam odbrojeni dani, pošto sto se dali na biesno proganjanje, na to barbarsko djelo, vi, koji se ponosite vašom „coltura i civiltà", vi, koji mislite, da ste pozobali svu znanost, vi, koji se hvastate, da ste uzeknuli Dalmaciju. Ah tužno budalo, vodjeno od strasti i ludjakah, oprostio vam Bog, jer neznate što radite! — Do mala oglasiti ću Vam se opet g. uredniče. (Biti ćemo Vam zahvalni. Op. uredn.) A. R.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri. Upisali se kao članovi utemoljitelji uplativ u to ime po 25 for. sliedeća p. n. gospoda: Kristan Josip, Milohnić Ivan i Matojčić Fran, profesori u Kopru, te Bratulić Josip, umirovljeni župnik u Trstu.

Izplatio utemeljiteljnu svotu sa 20 f. (prije 5 for.) dr. Trinajstić Mato u Krku.

Izplaćuju utemeljitoljnu svotu: dr. Fabianić Niko II. obrok 10 for., dr. Volarić Fran II. obrok 5 for., dr. Trinajstić Dinko II. obrok 5 for. svi u Krku.

Prinosnici: Spinčić Vjekoslav u Gorici 4 for., Cerčić Ana u Kastvu 30 nvč., Krapeš Marija i Krapeš Ana u Trstu po 50 nč., Dukić Ljudevit, proto, 1 for., Valenčić Ante u Gorici 50 nč., Tominić Lavoslav u Gracu 40 nč., Vidošić Josip na Ricci 30 nč., Trošt Antun u Kopru 40 nč., Načinović Pavao iz Čepića 1 for., dr. Bachman Franjo u Bistrici 2 for., Bakarčić Josip u Spinčićih 1 for., Iskra Ivan iz Studene 1 for., prof. M. na Ricci 10 for., Brnčić Ivan u Rukavou 60 nč., gospodjica Olga Balzar sabrala u vesolom društvu u Bistrici 14 for. (živila!), Puž Antun, kapelan u Rukavou, 2 for., Laginja Jakov u Kani 80 nč., Pipan Ivan u Kastvu 1 for., Justi Adolf u Mošćenicah 1 for., Marčelja Benedikt u Voloskom 40 nč., Turak Antun, župnik-dekan u Kastvu 5 for., Zamlić Vinko, župnik u Voloskom 1 for. 60 nč., Dubrović Vinko u sv. Mateju 2 for., Stefanutti Fran sabrao medju českimi bogoslovi u Gorici 6 for., za prodano društvono knjigo 8 for. 27 nč., gospodjica Olga Balzar sakupila u vesolom društvu 8 for., Ćiković Ivan u Rubeših 50 nč., oklada „Zvjezda u moru" 5 for., pop Bogović Mato, kanonik, 1 for., Sparožić Niko 1 for., Olga Balzar 1 for.

Srbska kraljica Natalija odvezla se 16. t. m. po podne iz Beča u Wiesbaden. Na kolodvoru pozdravljali su ju srpski djaci s usklici „Živila kraljica", dočim su došlomu kralju, kako brzojavljaju iz Beča „Slov. Nar.", mrko gledali u lice i nisu skinuli šešira.

Nove forintače izdat će se u drugoj polovici ove godine. Nove forintače (od papira) biti će manje od dosadanjih, jer dućim se je dosad iz jednoga arka izrezalo 12 komadah, izrezat će jih se u budućo 15 komadah. Papir novih notah biti će jači. Nove note počet će se tiskati po svoj prilici točnjom mjeseca julija t. g.

Još nakazio dieto. „Nar. Nov" pišu: Ovdješnji pokar Franjo Streel uhvatio ježa, da mu čisti kuću od žvabah (šoharah), što često čino u većih i odličnijih kućah. Otac i majka umorni i pospani od poćinja somljičkah, nećju od 9. do 10. t. mj. tvrdo usnuli, a dieto mjesećno ostavilo mati u pokari na škrinji 1 metar visokoj. Još nalazeći se u pokari, namirišao dieto po mlieku, žudnovato uzpuzao, valja uz zid prijemno ležaja, a papol držeć se za škrinju, na koje je djetešce ležalo, te je djetetu ogrizao trepavice, nos, obje usnice, a kako je sirota plakalo, odgrizao mu je i malo jezika, komad desnoga uha i nagrizao oko lica. Srećom probilo, kad vidjeh nakanjeno dieto, koje je moralo trpiti strašnu bol, što neoretni roditelji neznadoše do jutra. Pozor roditelji, da Vam se ne dogodi slična nesreća. Van iz spavaće sobe u mračkami, pa i jošovi.

Otvorenje željeznice Beograd-Solun obavilo se je na 10. t. m. Promet pako biti će otvoren 25. t. m. Za sada put iz Beča u Solun trajati će trideset i šest sati. Kašnje ustrojiti će se i brzi vlak. Iz Beča u Carigrad trebati će dakle četrdeset i šest sati, a iz Pariza u Carigrad sedamdeset i osam sati.

Tiskarske pogrieške u prievodu Schillerove pjesme o zvonu:

Stih 88. Mjesto „strogo", čitaj „strogost".
„ 174. Čitaj: To je holuj! S turna čuj! Zvona bruj...
„ 196. Mjesto „nedolazi", čitaj „nadolazi".
„ 226. „ „mila", čitaj „čila".
„ 280. „ „stado", čitaj „stano".
„ 352. „ „liuk", čitaj „lik".

Druge malone pogrješke neka si čitatelj sam popravi.

„Vienac" broj 20. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi", roman. „Jo li se Čovrlja ogriešio?", priča Simo Matavulj. „Čavao", novela Petra Alarkona, iz španjolskoga provco A. T. „Iz New-Yorka u San Francisco", poljski napisao H. Sienkiewicz, provco I. Broz. „U prirodi je jedna snaga", piše St. Milovanov. Listak. Sliko: Pred propolom, od J. Kaušika i Kaptol u Zagrobu od L. Hustolesovo.

„Vienac" izlazi svako subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Osamnaest tečajah „Naše Slogo" ukusno vezanih može se dobiti za običnu cienu. Vez se ne računa. Tko bi dakle želio kupiti sve do sada izašle tečaje „Naše Slogo", neka se izvoli obratiti na uredničtvo našega lista.

Književnost.

Život Isusov. Knjižica dobroj djeci. Priredio P. Hrisogon Majar s dozvolom nadbiskupskoga duhovnoga stola. Zagreb. 1887. Sa 66 slikah. Ciena tvrdo vezano 60 nč. — Ova je knjižica vrlo zgodna za mladež, lahko razumljiva, te sadržaje 40 liepih pripovjedakah o životu Isusovu sa 66 slikah, koje svakako povisuju vriednost knjige, radi toga ju svakomu toplo preporučamo.

* * *

„Štipavac". U Zagrebu počeo je izlaziti dne 10. pr. mj. novi list za šalu i satiru pod naslovom „Štipavac". List taj izlazi svako prvo i treće nedjelje. Ciena mu je do konca junija 60 nč., a svaki dalnji četvrt 1 for.

Preporučamo ga svakomu, koji ljubi zdravu šalu i pristojnu satiru. Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se u dugoj ulici br. 12 u Zagrebu.

* * *

„Korosko bukvico", slovenskomu ljudstvu v poduk in kratek čas, koje izdaje svojom nakladom g. Filip Hadorlap u Celovcu, izišao je 7. i 8. svezak.

Neuka nauka.

Tvrdi kist (pinel) na brzo razmočiti može tako, da upališ nešto šesto (špirita) u plosnatoj posudi i da ju pustiš gorjeti, dokle se neugrije; tad se utrne vatra, a klat često u vrući špirit umoči i pretima od znatnje okorjele boje očisti.

Upliv mjeseca na bielonje platna. Ako li naše žene žele, da jim domaće platno bude što bielje, neka makro platno prostranstru na travu ili čisti pod kros noć, kad je pun mjesec, koj na svojem svjetlosti mnogo upliva na bielinu platna.

Crna rotkva. Veoma je žalostno, da se u naših vrtovih sve to manje goji crna rotkva, koja je posve zdrava za probavu, pače posve dobar lik proti raznim bolestim. Kao lik imade se u jutro uzimati bez svake primjese — ili na tašće, ili oko deset sati u jutro, i do brza će se izkusiti liekovitost njezina.

Da kava bude jača i slastnija, neka se kuha ovako: Polovica samljevene kave uspa se u lonac sa vodom te pristavi k vatri, a kad zavari, polije se na onu drugu polovicu u posebnom loncu, i tako postane kava jača i slastnija.

Slador (sukar) za uzdržanje mesa. Kušalo se je i uvjerilo se je, da slador bolje uzdržaje meso nego li sol.

I sbilja, sol upija dobar dio hranivih tvari mesa i umanjuje dobar tek jelogu.

Kada se analizira raztepina soli, koju meso pušća iza kako je bilo posoljeno, nalazi se u njoj bjelanđevina, popaljena i pravikovo kiselina. Biva dakle, da kad se meso izvadi iz raztopine soli, izgubilo je dobar dio hranivih počelah od velike koristi.

Slador u praksi naprotiv, budući da se toliko ne raztapa kao sol, proizvadja manje tekućine. Slador okolo mesa tvori neku tvrdu koru, koja upija veoma malo vode.

Meso ovako sačuvano i iza 15 dana, najvećom ljetnom vrućinom, uzdrži se veoma zdravo dobro i tašno, a za uporabu dosta ga je moćiti nekoliko časa u vodi i oprati ga.

Ostanju ljotino na Tinjanščini javlja nam prijatelj sliedeće: Ovuda vlada velika suša. Za žito i travu biti će zlo jer će ostati jedno i drugo slabašno i kratko. Ovakvo vrieme godi veoma grozdju, kojeg se zarodilo, da ne može više. Da nam ga Bog očuva, zakrpali bi mnogu škuljicu, osušili bi mnogu suzicu i oslobodili se mnogo pijavica. Nadajmo se, u dobro a medjutim bdijmo kao miš i radimo, kao mrav.

Pošalice.

(Osobitost.) Majka vrativ se kući: Ej, Milano, josi li bio dobar, kad mene nije bilo kod kuće? — Milan: Da, majko, samo samo pao i razbio si glavu. — Majka: Pa zisi li pri tom plakao i vikao? — Milan: I to koko, nu nikoga nije bilo u sobi.

(Danas više nije potrebno.) Sin: Otče, ovo baš čitam, kako su u staro vrieme čarobnici protvarali ljude u volove. Zar i danas tako biva? — Otac: Ne, sinko, jer to danas nije više potrebno.

(Potvrda.) Gospodar: Ivane, danas se nekako bednsto osjećam. — Ivan: Gospodaru, danas u istinu tako i izgledate.

(Osobito rodstvo.) Policista je muž reda — red je sin noba — dakle policista je zet noba.

Lutrijski brojevi

dne 19. maja.

Trst	80	46	71	60	39
Line	77	55	4	80	71
Buda	19	51	72	55	30

dne 23. maja.

Prag	50	24	74	10	6
Lavov	71	41	23	63	2
Hermannstadt	82	53	43	88	58

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala sluzljiva itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomaku učiteljem, propovjednikom itd. Probadjenih kašljuć nodih, navadno jutarnjo hreputavico i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponađinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cina 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—9

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnji liečnici već odavna uporabljivanje slovede i odlikovano

20—2

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdenca braće Loner, Ivana Cillija; zatim kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Ljekarna Praxmarer

— ai due mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefiori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, deranien u želudcu i zapoka tiela. Veoma koristan lik proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traju za 8—10 danah.

Zgibo- i kostobolja (Reuma i artritis), Izbavljiva je sa The-um zgibno- i kostobolja odstranjivanjem. (Thee antiartritico o antireumatico) — Uspjeh je signuran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole taklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al dao mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavalu se odmah i to putem pouzeća. —5

Nova 4

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove**, dobavlja izvišća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Nähere Auskunft:
bei F. Minetor, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Ljepih novacah

može si zaslužiti svatko, koji živi na selu te znade pisati hrvatski.

Upiti neka se šalju u zatvorenih listovih sa napisom „obilna zaslužba“ upravničtvu „Naše Sloge“. 3—3

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skoraj rastrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je pokrivalna pa vender gotova, uspešna pomoč, ki to podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa znživljala. Ona odvrača vse obolelosti želodčeve in telesne, vranične in jetrne bolezni; kakor poselno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajujočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper uljšte pri otrocih. — Isti lovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benetti — Koper, Favento Giovanni — Črez, Rossi — Čitanova, Tamburlini — Vodnjan, Brandmante. Rtič — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Fonda, Llon — Pazin, Ilić — Pola, Carbuolochio, Rodinis, Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Vižinada, Patelli.

Brza i sigurna pomoć
za 20—1

za bolesti želudca i njezine posljedice.

OBRANA ZDRAVLJA

uvijek gotovo u *naduvanju* i *papčićenju prebare*, jer ova je *glavna podloga zdravlja*, te *kod spomenutih tolik dušmanom dobrostanja*. Najbolji *domaći lijek* za uredbu probavu, pročišćenje krvi i odstranjenje neugodnih čestica krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Pripravljen je od *najboljih, liečnitelj najdragocjenijih zeleninah*; izkazao se osobito kao sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odvajanja, nadimanja, žđivanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *nacale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melankolije* (nalled slabe prolnave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *boležnu tjelo* i novu *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lijek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki može Šalje se na *frankirana pisma* na sve strane *za pouzeće iznosa*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA ŽIVOTNI BALSAM“ po meni priređena i u mojim kartonu omotana, koji pod strance napis: „dra. Rosa životni balsam iz ljekarne ... crnom orlu, B. Fragner, Prag Neustadt“ u njemačkom, češkom, mađarskom i francezkom jeziku tiskan, a prazeće ime se zakonitom — niže otisnutom — zaštitnom znamkom povišene.

PRAVI

dobiva se samo u glavnom skladištu B. FRAGNERA ljekarna sk crnom orlu, Prag, br. 205-3. i u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabeschi, Ed. pl. Lettenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišča toga Životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se šenam prsi upala ili otečina ili kod svakog otekla crva u prsih i zanoktiji, izvinuća, morsko (mrtvo) kosti, reumatičnoga mekta, kronična upala u koljenih, rukah i ledjih; proti putu nogah, kod smjenih ranah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekllini itd.

Sve upale, natekline, otvrdline izlječi u kratkom razdobju ne gdje je jako ognjeno. Izvuče isti balzam zlo smrad bez svake boli, te lječeći u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

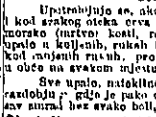

Opomena!

Jer se prilko univerzalno mazilo od više stranah patvori, upozorujem svakoga, da se ista po pravom propisu samo kod mene priskrbljuje. Isto je samo onda pravo, ako ista kutijica, u koljih je mazilo napunjeno, imadu znak za uporabo na crljenoj karti, tiskan u devet jezikah, a napotan u kartonu, koji nosi prodajučeu zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazno se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh i staklenica 1 for. a v

Skladište crkvenih stvarih

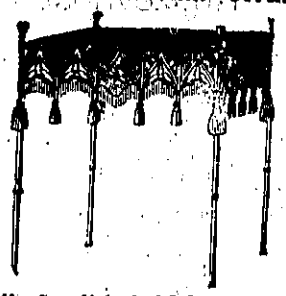

Marije Cosulich i Adele Demarchi
naslednice Katarine Garusa
u Trstu, Via nuova br. 1.
Pošiljke su carino prosto. 6—1

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50
dobije se c. kr. patent.
stroj za maslo
(mastenjača)
kojim može 10-godišnje dijete u 3 časa najvažnu potrebu i ukusnijega masla udiuiti iz sladkoga mleka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, priporočan od raznih strukovnjakah i izložbah kao neobhodno potrebit za svaku rodbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je uslied svoje osobite sposobnosti pravo dika svakoga gospodarstva.

Ciena su jako nizka: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3.50, br. 2, 10 litrah sadržine samo for. 5.50 sa naputkom uporabe.

Samo for. 5.25
stano novoizmišljeni
washingtonski
remontoir-sat
koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nuz to dobija se i divni lanac iz amerikanskoga double-zlata. 6—5

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Naručbe prima samo **Warrenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtstrasse 9. N. 5.

IVAN SKOPCZYNSKI
kemik i ljekarnik
Via Farnetto u Trstu
preporuča sliedeće lieKove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvano „crvenog križa“ proti homoroidam, čistećo i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljicah može se u najkraće vriome isliečiti sve ono bolesti, gdje već nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprimaju.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolesnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljicah nakon dugo i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jačnoč pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurjo oči kroz 4—5 danah, te se poti dan noge u toplej vodi oporo, može se nekti kurje oči sa korenom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kističem (ponoito) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrišivo sredstvo proti mrvljenju lastih i subohuli, te jih sačuva čiste i bieloo. Odstranjuje slomirsan vonj iz ustijuh i okrepljuje laloka (gengivo). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neodnašilju.

Prašak za čišćenje zubijuh i kutijica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih lieKovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku naručbu uz gotov novac ili pouzećem. — Tko pošilja novac za lieK sa naputnicom unaprid, prikladi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 4

Kapljico sv. Jakoba

Ovim se osvjedočujemo potpuno i sigurno ave žestočnie i živčane bolesti, takodj i onakve, koja su se ustavljale svim ljudničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabost, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljico sv. Jakoba, koj su sastavljene po navodu kalndjera grčkoga samostana „Astra“ iz 22 najboljih zdravilnih biljnih iztoka, koje su sva za-na i danas priznata kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ova sastavljenje jamči dakle za sigurau uspjeh ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, «All'Amazone Trionfante» i Prendini. — Na Rieci A. Mizzau. 13—8

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.
V vrednosti papirja na
4-dnevni odkaz 2½%
3-mesečni " 3 "
6 " " 3½ "
Vrednostnim papirjem, glasečim na napolene, kakeršni se nahajajo v deželni pupilarni masi, se mora obrestna tarifa na zneske, odpovedi od 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel
V vrednosti papirja 2% za vsako svoto.
V napolenih brez obresti.

Nakazanice
za Dunaj, Prago, Pešto, Ems, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez znakov.

Kupuje in prodaja
vrednostni, divize, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtim kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednostni 5½% letni obresth do 1000 gld. za večje vsote po pogodbi.

Uložki v pohranu.
Sprejemajo se v shrambo vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 43—10

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnoj hiši)
pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, može se prati, 6.10 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroko širokosti, trpežna, cela obleka 10 met f. 6.50

Indijski Foute
volne, dvostroke širok. cela obleka, 10 met f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi prugast in kariran; najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok. za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 met f. 2.50

Volnati rypa
v vseh barvah, 0,6 cim širok, 10 metrov f. 3.80

Dreidrath (Trožičja)
najboljša vrsta, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.80

Aguard blago
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna sšipkami
6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ fort 4.50
1 " 30 " ¾ " 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrsta f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80
1 " 30 " rudeč " 5.20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford
se mora prati, dolga vrata, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz lipea
sostoječa iz 2 postalj niti pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi šipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in pestelino pogrinjalo s šipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.80

Holandski opstanki praprog
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.40

Letni ogrnjač
4/4 dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 cim. dolga, 130 cim. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4.50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za površnje sukenje
najfinejše vrste, za cele sukenj f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

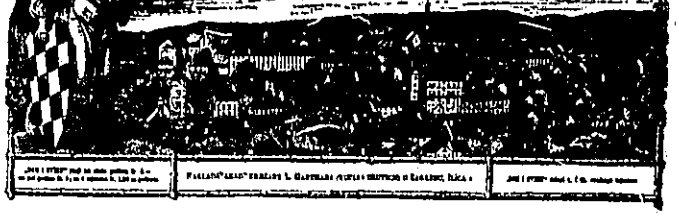

Sadržaj jedanajstoga broja:

ŠTIVO: Udova Lerougo, napisno E. Gaboriau, prevno Čedomil Vlahović. — Crveni ovlet pripovieest Vsevoloda M. Garšina — Povlest lastina gniezda od I. Bukodolskoga. — Krčelići noće tjepote. Crtica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Djevojačka izložba. Prevod iz talijanskoga. — Lovačke crtice o vuku, pobijenom ih J. Kozarac. — Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Kneisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj — Pariška svjetska izložba — Novi most nad Themsom u Londonu — Šala i satira — Porodica.

SLIKE: Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Kneisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj u Istri — Eiffelov toranj u Parizu — Novi most nad Themsom — Torpiljarka u prosjeku — Torpiljarka sa strane — Četiri slike za šalu — Moda.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nosoroćo. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 22. U Trstu 31. maja 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“, Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

Govor

zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 10. t. mj. prigodom razprave proračuna ministarstva trgovine.

(Konac.)

Dolazim sada na specijalne razloge, a to ću ponajprije spomenuti sustav premija. U Francezkoj naime stvoren je zakon, koji brodovlastnikom daje premiju ako proplovo toliko i toliko milijah. Apstraktno uzev, za ili proti tomu sustavu, ćadu se mnogo govoriti, kao i glede premija za izvoz raznih predmetah, kao n. pr. šećera, rakije. Nu ako jedno državo uvadjaju to premijo, moraju se i druge za njima povesti, jer inače nemogu uzdržati konkurencije. Oni brodovlastnici, koji od države dobivaju premiju, mogu udariti vrlo nisku vozarinu, dapače i izpod cene, dočim brodovlastnici državno, koja nedaje premije, nemogu toga činiti, nemogu dakle konkurenti. To je dakle specijalni uzrok, koji se tiče naše trg. mornarice, pa jer su baš dvie najbliže nam države uvele suzav premija, imalo bi nas to sklonuti, da ga i mi uvedemo. Drugi specijalni uzrok je veličina ladjah na jadro. U drugih državah, naročito u Englezkoj i Francezkoj, ladje su veliko, a time naravno da su sličao manji troškovi režije, jer je razmjerno broj momčadi manji. Time veći brodovi u dalekoj su boljem položaju, nego li manji. Naravno, da mi nemožemo što se tiče bogatstva, velikih kapitala i izvrstnog materijala za moderno brodogradnju, naime željeza, o čem ću kašnje govoriti, konkurirati s Engleskom, ali i našim brodovlastnikom valja omogućiti, da grade veliko brodove, to prije svoga valjalo bi olakšati vjerosiju pomoćju vjerozakonskih zavoda. God. 1850. narodna banka pozajmila je pod jamstvom države lošinjskim brodovlastnikom milijun forinti, a taj zajam bijaše od najveće koristi za spomenutu brodovlastnike, prem su morali plaćat šest po sto interesa. Pomoglo se brodovlastnikom, time je i država dobila u narodna banka, koja je natrag dobila kapital s kamati. Isto tako morala bi sada država, kao tada narodna banka, nu pod povoljnijimi uvjeti, brodovlastnikom, koji bi tražili, kreditirati stanovitu glavnicu, da jim bude moguće graditi brodove velikih dimenzija. Drugi specijalni razlog jest materijal broda. Kako je poznato, prije su se brodovi gradili iz drva. Mi u našoj državi imademo izvrstne vrsti drva, koje bi bilo prikladno za brodogradnju, i koje nisu razmjerno ni skupe. Nu sada našlo se, da su brodovi gradjeni od željeza mnogo trajniji, da se kod njih manje troši na popravke i da se mogu graditi puno veći. U tom smo pogledu mi vrlo zaostali, jer za gradnju brodovah od željeza nuždni su silni, vrlo skupi strojevi, koji zahtjevaju, da se uloži veliki kapital.

Toga kapitala nisu imali naši brodovlastnici, to sve to brodove, sagradjene od željeza, moralo se kupovati u inozemstvu, naročito u Engleskoj. Sada u novije vrieme jedan brodograditelj u Lošinju kupio je s velikim novcem nekoliko strojeva, to je već i sagradio željeznih brodova, nu kako rekoh, neima takvih novčanih sila, koje bi podupirale povećo ovakvo poduzeće, ako nedodje kakva pomoć od države. Drugi uzrok je pomanjkanje osiguravajućih društva. Prije je obstojalo u Lošinju uzajamno-osiguravajuće društvo „Mutua“, drugo, također „Mutua“ zvano, obstojalo je na Ricci, a jedno u Trstu, nu radi propadanja mornarice, morali su dionici plaćati vanredno visoke premije, 6½ do 7 postotaka za brodove prvoga razreda, dakle za posve nove brodove; naravno je dakle, da se ta društva nisu mogla više uzdržati ter moradoše likvidirati. U kolovozu prošle godine likvidirala je lošinjska „Mutua“, a sada u travnju i riečka „Mutua“, a kako čujem i tršćanska „Assecuratrice“, koja se je bavila samo osiguravanjem brodova, nalazi se u likvidaciji, tako, da naša mornarica, hoće li osigurati svoje brodove, mora ići u Englezku, Hamburg, Genovu (Čujte! na desnici.), jer ovdje u Austriji neima ni jednoga jedinoga takvoga društva. (Čujte! na desnici.) Pod ovimi okolnostmi posvo je nemoguće, da si još sačuva mornaricu. Dalnji uzrok su konsularne pristojbe. One su vrlo togotne, jer ne samo da jih valja platiti u luci, u koje brod odplovi i u koju doplovi, već i u svih zakalah (postajah). Ako bi dakle brod bilo prizvati stanovit tovar u kojoj međuluci, valja mu se toga odreći, jer bi u vodom dilu sluđajeva takeo više iznašalo od dobitka, koji bi dobio za nagradu za vozarinu. To pristojbe valjalo bi, prispodobiv jih s onimi drugih naroda, obaliti, a svakako valjalo bi posvo ukinuti one u međuluci, jer inače naši brodovi nemogu konkurirati s brodovi drugih naroda, koji kao n. pr. Englezka pobiru takve pristojbe samo u luci, iz koje brod odplovi, te u onoj za koju je odredjen. Isklu toga nepodnosiv je i poroz, koji tlači našu mornaricu. Tecivarina i dohodarina odmjerjuje se za naše brodove, kao da je mornarica u najljepšem oviatu.

Ti porezi bijahu uzrokom, da su propala naša dva izvrstna brodarska društva „Società marittima di Sabioncello“ i „Società di Ragusa“. (Čujte! čujte! na desnici), jer ti su porezi progutali cieli njihov dobitak, te se nisu dakle mogla odrčati, prem je „Società di Sabioncello“ imala preko četiri milijuna promotnog kapitala, te inače vrlo dobro uspjevala. Nu ona nije mogla pokrivati troškove, tor morade likvidirati. Taj bi visoki vladi preporučio, neka se bar povede za primjerom ugarske vlade. Ova je, ako sam dobro obavješten, suspendirala pobiranje poroza za brodove daljega plovljenja, te time omogućila jim napredovanje. Ja što toplije preporučam nj. prouzv. ministru trgovine, da se bar i kod nas tako uradi, te čim prije moguće obustavi utjerivanje ovih poreza. Dalje vrlo se osjeća pomanjkanje nuždnih zakona. Brodarski red doduše se ovdje razpravlja, ali žalibože vrlo polagano se dalje pomiče. Svakako nemože se to u grieh upisati kući, jer sada vladaju osobiti izvanredni odnošaji. Nu bilo bi već skrajnje vrieme, da dobijemo poput drugih pomorskih država, pomorski zakonik. Držim ipak, premda onomu, što sam u novinah čitao, da nije naša vlada kriva rad toga zavlačenja, već da je tu opet zapreka dualizam. Nadam se ipak, da će jednom nj. prouzvišenosti ministru trgovine neći za rukom, da tu zapreku odstrani. Dozvolite mi, gospodo, da spomenem još nekoja sredstva, kojimi da se tom nepovoljnom stanju u pomoć priskoči. Nekoja od tih sredstava spomenuto sam već tekom moga govora. U toj stvari postario je g. zast. conte Vojnović interpelaciju, koju sam i ja podupirao. Dulje sazvana bjo god. 1885. ankota, da vieća, kako da se podigne naša trg. mornarica. Takovo povjerenstvo viećalo je u Trstu i na Ricci, te podastrielo svoje izvješće. Sada su već proteklo tri godine, a žalibože neima još nikakove riešitbe. Ja bi s toga preporučio njeg. prouzv. ministru trgovine, neka on, koliko u njegovoj moći stoji, učini sve moguće, da se to pitanje već jednom rieši. Predlozi, koji su stavljeni, od najveće su važnosti, i kako su gospoda vidila, propadanje trg. mornarice tako je rapidno, da zaista svaki mjesec, za koji se stvar zavlači, nanosi najveću štetu. Još jednu misao rado bi razložiti.

Više zastupnikah bavile se preustrojstvom ministarstva trgovine, pa budi i meni dopušteno, da koju o tom reknem. Moja gospodo! Moram prije svega kazati, da nitko više od mene nepriznaje izvrstnih sposobnostih današnjega upravitelja trgovačkoga ureda. Njegovu marljivost, njegovu ustrajnost, priznala mu je kuća. Nije mi dakle namjera, da ono što ću reći, neću kazati obzirom na osobu nj. prouzvišenosti. Nu kako bje već jučer spomenuto, na njegovih ledjih počiva toliki teret, toliki broj i tolika raznoličnost posala, da snagi jednoga čovjeka nije nikako moguće, da svemu tomu zadovolji. (Povladjivanje na desnici.) Što se mene dakle tiče, ja bi mornaricu izlučio iz ministarstva trgovine, te predložio, da se stvori posebno ministarstvo za pomorstvo (Bravo! na desnici) To nije ništa nova, mi smo već imali ministarstvo za pomorstvo, kašto da ga opet nedobijemo. To bijaše doba, kada je naša mornarica bila u najljepšem oviatu. Nu kako sam već razložio, mi imademo toli izvrstni materijal momčadi, toli izvrstnu obalu, a nijednim se neposlužujemo. Kad bi postojalo posebno ministarstvo, bilo bi to posvo drugačije. Gospoda u njem mogla bi se isključivo baviti poslovi tičućimi se mornarice, to posvo drugo uspješno postići.

To je misao, koju sam namjeravao samo mimogredice razložiti i dalje propustiam mjerodavnim faktorom. To su osnove, koje idu daleko; nu što opet kao neobhodno nuždno preporučam nj. prouzvišenosti, jest, da se obustavi utjerivanje tecivarino i dohodarino; to je neobhodno nuždna mjera; s toga toplo molim gospodina ministra financija — prem ga ovdje neima — da odredi što je nuždno u tu svrhu. Glede premijah također sam već spomenuo, da obzirom na okolnost, što su premije u Francezkoj i Italiji uvedene, da bi bilo žalibi, da se i kod nas uvedu, jer inače naša mornarica nemože konkurirat s talijanskom i francezkom. Morao bih napokon govoriti o nekojih lučkih radnjah, koje i onake spadaju u ovaj naslov. Budući je ipak gosp. predsjednik izrazio želju, neka budem kratak, to ću je ispuniti samo imena mjesta, gdje bi valjalo te radnje preduzeti, a to mogu učiniti tim lagljе, budući su te radnje već preuzete, te kad pomorskih oblasti leže osnove, bar za već dio istih. Sve se odnosi na moj izborni kotar. To su sve preporuke moni učinjene, to koje moram izvršiti. Moram spomenuti, da te radnje nebi bile skupe, sve skupa stojele bi 100.000 fr. To su naime radnje u Šilu kod Dobrinja, Rosiki, Njivici, Malinskoj, Puntu i Staroj Baški na otoku Krku, zatim radnje na Unijah i Iži, koje sve što toplije preporučam njegovoj prouzvišenosti. Glede posljednje radnje moram spomenuti, da je već pred deset ili dvanaest godina uvrštena u državni proliminar i visoka kuća da ju je primila.

Budući se kašnje uvidilo, da prvobitna osnova neodgovara svrsi, htjelo se ju promjeniti; nu ta promjena nije doselo još izvedena, to je već skrajnje vrieme, da se izvede.

Zaključujem, zahvaljujuć se gospodi, koja su imala prijaznost, da su me slušala. (Povladjivanje na desnici.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 30. maja 1888.

Austro-ugarska: Cesar i prieatolonasljednik prispješe jučer u Bruk na Litavi, da pregledaju tamošnju posadu.

Carevinsko vieće zaključiti će se ovih dana, a otvoriti istom mjeseca setembra.

Nj. veličanstvo upravilo je na ministre Kalnokyja, Taaffea i Tisza pisma, u kojih jim javlja, da su delegacije sazvane na 9. junija u Budimpeštu.

U ugarskom saboru odgovorio je ministar Tisza na interpelaciju Helfijevu, radi sudjelovanja na parižkoj izložbi. U svojem odgovoru odvraćao je ugarske obrtnike od izložbe rekuć, da on neće nijednomu zabraniti sudjelovanje, ali dužnost mu je savjetovati ugarskim državljanom, da se kano svakog sudjelovanja; on tomelji svoj odgovor na tom, što se je situacija koja prieti ratom, od lani promienila. Zastupnici su ga prekidali više putah opazkami, medju kojimi je jedan rekao, da u Ugarskoj Bismark vladu.

Također nekoji češki i u obće austrijski obrtnici, koji nakanište sudjelovati kod te izložbe, odustalo, jer dobilo mig, da su viši krugovi proti svakomu sudjelovanju kod te izložbe.

Hrvatski sabor razpravlja sada osnovu zakona u kaznenom postupku. Učestvovali su u generalnoj razpravi nekoji zastupnici opozicije, medju kojimi kano strukovnjaci dr. Banjavčić i dr. Amruš; tvrdnje prvoga trudio se je pobiti ban sam, dočim su govornici većine mudro šutili. U školskom odboru razpravljala se je nova osnova školskoga zakona, pak su srbski zastupnici proti njoj govorili.

U Zagrobu pripravljaju se na sjajan dočok prejasnih prestolonasljednikah Rudolfa i Stefanije. Prispjeti će iz cielo zemlje poklonstvene deputacije, a i mnogo drugih dostojanstvenikah.

Srbija: U kraljevini Srbiji pripravlja kralj narodu opet novu uzrokujuću napredujačku vladu, početak je taj, da se mjenjaju svi sadanji policijski činovnici sa pristašami napredujakah, pak će razpustiv skupštinu opet provesti slobodne izbore, zaštićeno bajonetu.

Bugarska: Kakove su to bile sjajne svečanosti na putu princa Koburga po Bugarskoj vidi se iz toga, što su mu bacali krumpir u kočiju, a da se ovjekovječi putovanje, dao je Koburg zaplieniti nekojim rodoljubom imanja, od kojih jednomu u vriednosti od 60.000 rubaljah. Naravno da je takovo putovanje sjajno.

Rumunjska: Kako se iz Bukarešta javlja nisu se još što seljački nemiri posve utišali, jer je bilo u nekojih selih kotara Roman u Moldaviji ozbiljnih pobuna, to se je morala onamo odaslati vojska.

Rusija: Ovih se je danah u slavu krunjenja sadanjega cara otvorila velika zakaspijska željeznica do Samarkanda; vlak je bio svečano nakićen i po cieloj pruži živo pozdravljan. Ova je pruga od strategičke važnosti za operacije Rusije u srednjoj Aziji, te je Engleskoj mnogo otežčala položaj u Kini i Afganistanu, jer se ondje neće moći sa Rusijom mjeriti.

Ministar grof Tolstoj nastupio je dopust, koji će trajati do 1. listopada, prije je pako potvrdio grofa Ignatijeva za predsjednika »Slavjanskoga dobrotvornoga družtva« u Petrogradu.

Francezka: U republici drže, da se ciela agitacija proti izložbi godine

Ljepih novacah

može si zaslužiti svatko, koji živi na selu to znade pisati hrvatski.

Upiti neka se šalju u zatvorenih listovih za napisom „obilna zaslužba“ upravničtvu „Našo Slogo“. 3—3

ŽELODČEVA ESENCA lekarja Piccoli-ja v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je palajšavalna pa vendar gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona odvrnivja vse obolelosti želodčeve in telesne, vranične in jetrne bolezni; kakor posebno slato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Ista lovatelj jo pošilja v zaboječih po 12 steklenic za 1 gl. 20 kr., poštna stročka trpe p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benetti — Koper, Favonio Giovanni — Črez, Rossi — Oltramonova, Tamburlini — Vadnjan, Bradamante. Reti — Loširj mali, Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Pondr, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbonicchio, Stadlnik, Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Vižinada, Fatolli.

Brza i sigurna pomoć

za 29—1

za bolesti želudca i njezino posljedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *začuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga sličnjim*, te *kod tjelesnom toku dukenom dobrostanju*. Najbolji *domaći lek* za uredbu probavu, pročišćavanje mješanje krvi i odstranitu svakovrsne dvotice krvi jest vod odavnim poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, tečajnički najbrižnijih sjedinaka*; iskazano se osobito kano sigurna pomoć kod *neuredna probave*, kon *odvrgavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melankolije* pustilce slabe probavnje on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Ustled ove izvrstne vlastitosti, postno je *sigurna ljudski domaći lek* u rudi toga svuda je poznat.

1 staklonica 50 nvč. dvo staklonice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita Šalje se na *frankirana pisma* uz ove strane *za pazuće tvorca*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA životnog balzama“ po meni priredjena i u modrom kartonu omotana, koji pos vrano napisi „dra. ... ovi životni balzam iz ljekarne ... u ... mjestu, ili Pregled“ u njemačkom, češkom, mađjarskom i francezkom jeziku tuna, a prodaje ista se zakonitom — niže otisnutom — zaštitnom znamkom povjedeno:

PRAVI

Drs. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnom orlu«,

Prag, br. 205-5.

i u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Letteburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišta toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se ženam prsi upale ili otekne i kod svakog otekа ova u prsih i sanoklici, izvinutje, svim morske čmrivci kosti, reumatičnoga uroka, kroničnoj upale u koljenih, rukah i ledjih; proti potu nogah, kod ranjenih rukah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tela, vratnoj natrulini itd.

Sve upale, natekline, otvrdnuće ist oči u kratkom razdoblju — gdje je pako ognojeno, izvuče isti balzam sav smrad bez svake bolí, te isliječi u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

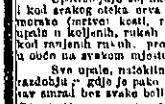

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo od više stranah patvori, upozorujem svakoga, da se isto po pravom propisu samo kod mene priskrbiti može. Isto je samo onda pravo, ako žuta kutijica, u kojih je mazilo napunjeno, imadu znak za uporabu na križanj bačih, tisan u dvoji jezikah, a zamotan u kartonu, koji nosi predstojeću zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kuno najboljše sredstvo: on odstrani naglihost ta se po njem zadobiju opet jur izgubljeni sluh i staklenica 1 for. a. v.

Skladište crkvenih stvarih

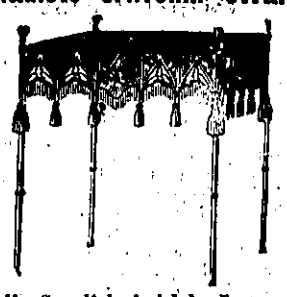

Marije Cosulich i Adele Demarchi

posliednice Katarine Garuša

u Trstu, Via nuova br. 1.

Pošiljke su carino prosto. 6—1

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za maslo

(muslenjača)

kojim može 10-godišnje dijete u 3 časa najveću potrebu ajkunskoga mnala udiniti iz sladkoga mlieka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, priporučen od raznih strukovnjakah i izložbah kao najpohodnije potrebit za svaku radionu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, to je usljed svoje osobito sposobnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Ovaj se stroj ima u dvie veličine: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3·50, br. 2, 10 litarah sadržine samo for. 5.50 sa napuškom uporabe.

Samo for. 5.25

stano novoizmadjeni

waschingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 5 godinah. Nus to dobija se i divni lanac iz najfinijega double-zlata. 0—5

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Naručba prima samo **Warenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtsstrasse 9. N. 5.

IVAN SKOPCZYNSKI

kemik i ljekarnik

Via Farnetto u Trstu

preporuča sliedeće lijekove:

Kruglice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa“ proti hemoroidam, čistode i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglicah može se u najkraće vrieme iscieliti sve one bolesti, gdje vod nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprimlje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izranuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglicah nakon duge i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša ito, preporučiti će ih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se peti dan noge u toplej vodi opere, može se nekti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (penello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i šupljoći, te jih sačuva čista i bielo. Odstranjuje slomljesan vonj iz ustijuh i okrepljuje lijeko (gengivo). — 1 staklonica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklonice se neranašilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih lijekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemsko osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaka naručba uz gotov novac ili povećom: — Tko pošalje novac za lijek sa napomenom unaprieđ, prištedi si polovicu troška, koji uslied ponuda nastane. 4

Kapljico sv. Jakoba

Ovim se ondravljaju podpuno i sigurno svu želudčane i živčane bolesti, takodj r onakve, koje su su ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kronički katerh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabi, jaku kuranju sren, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga **samostana „Astra“ iz 22 najboljih zdravilnih bilj ah iz ka**, koje su svaku za-su i danas priznate kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za sigurnu najbolj ih uspjehah. — Ciena 1 staklenka **60 nv** 1 veliko staklonice **f. 1·20** prama pošiljnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 6, dalje u Trstu I. Baraval, »All'Amazzone Trieste« i Prendini. — Na Ricci A. Mizzan. 18—2

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsti. potrjila na	V naznanilu na
4-darni obrat 2½%	3-dnevni odkaz 2½%
8- " " 3½%	3-mesečni " 3½%
30- " " 4%	6- " " 4%

Vrednostne papirje, gotovino naprošene, kakor se nahajajo v chrani, prejema se pra obrestna tarifa na zemlji, odperši od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel

V vrsti. potrjila 2½ % na vsako svoto.
V naznanilih brez obresti.

Nakazuje

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupuja in prodaja

vrednostni divje, kakor tudi vrstenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpritim kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizije po pogodbi.

Na vrednostni 5½% letnih obrestih do 1000 gld. za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1886. 43—10

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, može se prati, 6.40 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospo v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroko širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule
volno, dvostroke širok. cela obleka, 10 met f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi pragast in kartran, najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. 4.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Pragasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 met. f. 2.50

Volnati rypс
v vseh barvah, 6.0 cim širok, 10 metrov f 3.80

Druidrath (Trožiče)
najboljše vrste, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard bingo
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Veal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna šipkami
6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 " 30 " ¾ " 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 komad, 30 vatlov, Ia f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 " 30 " rudeč " 5.20

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov IIa in rudeč f. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preporučilni, 1 komad, 20 vatlov f 6.50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 50 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznoga prta sa 6 sviinatimi šipkami for. 4.50

Garnitura iz Jute
3 namizna prta in pripadajoče pogrinjalo s šipkami f. 3.50

Jute zastor
turški vzorek; podpolni for. 2.30

Holandski opstanki prepreg
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Latni ogrnjač
¾ dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 cim. dolga, 190 cim. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo bele ali barvane 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Žensko košulje
iz šifona in platna, čisto platene, 30 kom for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 2.75

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 2.50

Brnsko moderno blago
Ostanek 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 8.—

Vzorci brezplačno iz franco. Kar kamo ni všeč, se zamjenja brez ugovora nazaj.

Sadržaj jedanajstoga broja:

ŠTIVO: Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Crveni oviot pripovjest Vasoloula M. Garšina — Povjest lastina gnjezda od I. Suhodolskoga. — Krčelići neću ljepote. Crtica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Djevojačka izložba. Prevod iz talijanskoga. — Lovačke crtice o vuku, pobiljožio Pr J. Kozarac. — Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Knoisol — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj — Pariška svjetska izložba — Novi most nad Thomsom u Londonu — Šala i satira — Porodica.

SLIKE: Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Kneisol — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj u Istri — Eifelov toranj u Parizu — Novi most nad Thomsom. — Torpiljerka u progleku — Torpiljerka sa strane — Četiri slike za šalu — Moda.

LISTAK: Osobne vieati. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Naravoslovne vieati. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieati. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Manc**

Tiskara Dolenc.

Broj 22. U Trstu 31. maja 1888. Godina XI.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakal stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nabiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronto br. 13.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“, Nar. Pos.

Govor

zastupnika dra. Dinka Vitezića, izrečen u sjednici carovinskoga vieća dne 16. t. mj. prigodom razprave proračuna ministarstva trgovine.

(Konac.)

Dolazim sada na specijalne razloge, a to ću ponajprije spomenuti sustav premija. U Francezkoj nalmo stvoren je zakon, koji brodovlastnikom daje premiju ako proplovo toliko i toliko miljah. Abstraktno uzev, za ili proti tomu sustavu, dado su mnogo govoriti, kao i glede premija za izvoz raznih predmetah, kao n. pr. šećera, rakije. Nu ako jedno državo uvadjaju to premije, moraju se i drugo za njima povesti, jer inače nemogu uzdržati konkurencije. Oni brodovlastnici, koji od državo dobivaju premiju, mogu udiviti vrlo nisku vozarinu, dapače i ispod cieno, dočim brodovlastnici državo, koja nedaje premije, nemogu toga činiti, nemogu dakle konkurirati. To je dakle specijalni uzrok, koji se tiče našo trg. mornarico, pa jer su baš dvie najbliže nam državo uvele sustav premija, imalo bi nas to sklonuti, da ga i mi uvedemo. Drugi specijalni uzrok je volikina ladjah na jadro. U drugih državah, naročito u Englezkoj i Francezkoj, ladje su velike, a time naravno da su sliuo manji troškovi režije, jer je razmjerno broj momčadi manji. Time veći brodovi u daleko su boljem položaju, nego li manji. Naravno, da mi nemožemo što se tiče bogatstva, velikih kapitala i izvratnog materijala za modernu brodogradnju, naime željeza, o čem ću kašnje govoriti, konkurirati s Englezkom, ali i našim brodovlastnikom valja omogućiti, da grade veliko brodovo, to prije svoga valjalo bi olakšati vjerojatno pomoću vjerozakonskih zavoda. God. 1850. narodna banka pozajmila je pod jamstvom državo lošinjskim brodovlastnikom miljun forinti, a taj najam bijaše od najveće koristi za spomenute brodovlastnike, prem su morali plaćat čest po sto interesa. Pomoglo se brodovlastnikom, time je i država dobila a i narodna banka, koja je natrag dobila kapital s kamati. Isto tako morala bi sada država, kao tada narodna banka, nu pod povoljnijimi uvjeti, brodovlastnikom, koji bi tražili, kreditirati stanovitu glavnicu, da jim bude moguće graditi brodove velikih dimenzija. Drugi specijalni razlog jest raterijal broda. Kako je poznato, prije su se brodovi gradili iz drva. Mi u našoj državi imadomo izvratne vrsti drva, koje bi bilo prikladne za brodogradnju, i koje nisu razmjerno ni skupe. Nu sada našlo se, da su brodovi gradjeni od željeza mnogo trajniji, da se kod njih manje troši na popravke i da se mogu graditi puno veći. U tom smo pogledu mi vrlo zaostali, jer za gradnju brodovah od željeza nuždni su silni, vrlo skupi strojevi, koji zahtjevaju, da se uloži veliki kapital.

Toga kapitala nisu imali naši brodovlastnici, to sva to brodove, sagradjeno od željeza, morale su kupovati u inozemstvu, naročito u Englezkoj. Sada u novije vriemo jedan brodograditelj u Lošinju kupio je s velikim novcem nekoliko strojeva, to je već i sagradio željeznih brodova, nu kako rekoh, nemna takvih novčanih sila, koje bi podupirale povoće ovakve poduzeće, ako nedodje kakva pomoć od državo. Drugi uzrok je pomanjkanje osiguravajućih družtva. Prije je obstojalo u Lošinju uzajamno-osiguravajuće družtvo „Mutua“, drugo, takodjer „Mutua“ zvano, obstojalo je na Ricci, a jedno u Trstu, nu radi propadanja mornarice, morali su dionici plaćati vanredno visoke premije, 6½ do 7 postotaka za brodove prvoga razreda, dakle za posve novo brodove; naravno je dakle, da se ta družtva nisu mogla više uzdržati ter moradoše likvidirati. U kolovozu prošle godine likvidirala je lošinjska „Mutua“, a sada u travnju i riečka „Mutua“, a kako čujem i trščanska „Assicuratrice“, koja se je bavila samo osiguravanjem brodova, nalazi se u likvidaciji, tako, da naša mornarica, hoće li osigurati svoje brodove, mora ići u Englesku, Hamburg, Genovu (Čujte! na desnici.), jer ovdje u Austriji nemna ni jednoga jedinoatoga takvoga družtva. (Čujte! na desnici.) Pod ovimi okolnostmi posve je nemoguće, da se još sačuva mornarica. Dalnji uzrok su konsularne pristojbe. One su vrlo togotne, jer ne samo da jih valja platiti u luci, iz koje brod odplovi i u koju doplovi, već i u svih oskalah (prestajah). Ako bi dakle brod bilo primiti stanovit tovor u kojoj medjuluci, valja mu se toga odreći, jer bi u vodom dielu slučajeva takso više iznašalo od dobitka, koji bi dobio iz nagrade za vozarinu. To pristojbo valjalo bi, pripodobiv jih s onimi drugih naroda, obaliti, a svakako valjalo bi posve uklnuti one u medjuluci, jer inače naši brodovi nemogu konkurirati s brodovi drugih naroda, koji kao n. pr. Englezka pobiru takvo pristojbe samo u luci, iz koje brod odplovi, te u onoj za koju je odredjen. Isim toga nepodnosiv je i porez, koji tlači našu mornaricu. Teoivarina i dohodarina odmjerujo se za našo brodovo, kao da je mornarica u najljepšem cvietu.

Ti porezi bijahu uzrokom, da su propala naša dva izvratna brodaraka družtva „Società marittima di Sabioncello“ i „Società di Ragusa“ (Čujte! čujte! na desnici), jer ti su porezi progutali cieli njihov dobitak, te se nisu dakle mogla održati, prem je „Società di Sabioncello“ imala preko četiri miljuna promotnog kapitala, te lmalo vrlo dobro uspjevala. Nu ona nije mogla pokrivati troškove, tor morade likvidirati. Taj bi visokoj vladi preporučio, neka se bar povede za primjerom ugarske vlade. Ova je, neko nam dobro obavještan, suspendirala pobiranje poreza za brodove daljega plovljenja, te time omogućila jim napredovanje. Da što topljie preporučam nj. prouzv. ministru trgovine, da se bar i kod nas tako uradi, te čim prije moguće obustavi utjerivanje ovih poreza. Daljo vrlo se osjeća pomanjkanje mudjih zakona. Brodarski red doduše se ovdje razpravlja, ali žalibože vrlo polagano se daljo pomiče. Svakako nemože se to u grieh upisati kući, jer sada vladaju osobiti izuimni odnošaj. Nu bilo bi već skrajnje vrieme, da dobijemo poput drugih pomorskih država, pomorski zakonike. Držim ipak, prema onomu, što sam u novinah čitao, da nije naša vlada kriva rad toga zavlačenja, već da je tu opet zaprieka dualizam. Nadam se ipak, da će jednom nj. prouzvišenosti ministru trgovine poći za rukom, da tu zaprieku odstrani. Dozvolite mi, gospodo, da spomenem još nekoja sredstva, kojimi da se tom nepovoljnom stanju u pomoć priskoči. Nekoja od tih sredstava spomenuo sam već tekom moga govora. U toj stvari postavio je g. znat. conte Vojnović interpelaciju, koju sam i ja podupirao. Dalje sazvana bjo god. 1885. ankota, da vieća, kako da se podigne naša trg. mornarica. Takovo povjerenstvo viećalo je u Trstu i na Ricci, te podastrielo svoje izvješće. Sada su već protekle tri godine, a žalibože nemna još nikakve riešitbe. Ja bi s toga preporučio njeg. prouzv. ministru trgovine, neka on, koliko u njegovoj moći stoji, učini svo moguće, da se to pitanje već jednom riješi. Predlozi, koji su stavljeni, od najveće su važnosti, i kako su gospoda vidila, propadanje trg. mornarice tako je rapidno, da zaista svaki mjesec, za koji se stvar zavlači, nanosi najveću štetu. Još jednu misao radu bi razložiti.

Više zastupnikah bavilo se preustrojstvom ministarstva trgovine, pa budi i mnoni dopuštono, da koju o tom reknem. Moja gospodo! Moram prije svega kazati, a nitko više od mene nepriznajo izvrstnih sposobnostih današnjoga upravitelja trgovačkoga ureda. Njegovu marljivost, njegovu ustrajnost, priznala mu je kuća. Nije mi dakle namjera, da ono što ću reći, nećn kazati obzirom na osobu nj. prouzvišenosti. Nu kako bjo već jučer spomenuto, na njegovih ledjih počiva toliki teret, toliki broj i tolika raznolikost posala, da snagi jednoga čovjeka nije nikako moguće, da svomu tomu zadovolji. (Povladjivanje na desnici.) Što se mene dakle tiče, ja bi mornaricu izključio iz ministarstva trgovine, to predložio, da se stvori posebno ministarstvo za pomorstvo (Bravo! na desnici) To nije ništa nova, mi smo već imali ministarstvo za pomorstvo, našto da ga opet nadobijemo. To bijaše doba, kada je naša mornarica bila u najljepšem cvietu. Nu kako sam već razložio, mi imadomo toli izvratni materijal momčadi, toli izvratnu obalu, a nijednim se neposlužujemo. Kad bi postojalo posebno ministarstvo, bilo bi to posve drugačije. Gospoda u njem mogla bi se isključivo baviti poslovi tičućimi se mornarice, to posve drugo uspjelio postići.

To je misao, koju sam namjeravno samo nazgrednice razložiti: dalnje propuštam mjerodavnim faktorom. To su osnove, koje idu daleko; nu što opet kao neobhodno nuždno preporučam nj. prouzvišenosti, jest, da se obustavi utjerivanje tecivarino i dohodarine; to je neobhodno nuždna mjera; a toga toplo molim gospodina ministra financije — prem ga ovdje nema — da odredi što je nuždno u tu svrhu. Glede promijah takodjer sam već spomenuo, da obzirom na okolnost, što su promije u Francezkoj i Italiji uvedene, da bi bilo žalibi, da se i kod nas uvedu, jer inače naša mornarica nemože konkurirat s talijanskom i francezkom. Morno bih napokon govoriti o nekojih lučkih radnjah, koje i onako spadaju u ovaj naslov. Budući je ipak gosp. predsjednik izrazio želju, neka budem kratak, to ću ja navesti samo imena mjesta, gdje bi valjalo te radnje preduzeti, a to mogu učiniti tim lagljo, budući su te radnje već pročuene, te kod pomorskih oblasti leže osnove, bar za veći dio istih. Sve se odnose na moj izborni kotar. To su sve preporuke moni učinjene, te koje moram izvršiti. Moram spomenuti, da te radnje nebi bilo skupo, ave skupa stojalo bi 100.000 fr. To su naime radnje u Šilu kod Dobrinja, Roški, Njivici, Malinskoj, Puntu i Starej Baški na otoku Krku, začim radnje na Unijah i Ilki, koje sve što topljie preporučam njegovoj preuzvišenosti. Glede pojedinje radnje moram spomenuti, da je već pred deset ili dvanaest godina uvrštena u državni preliminar i visoka kuća da ju je primila.

Budući se kašnje uvidilo, da prvobitna osnova neodgovara svrsi, htjelo se ju promijeniti; nu ta promjena nije dosele još izvedena, to je već skrajnje vrieme, da se izvede.

Zaključujem, zahvaljujuć se gospodi, koja su imala prijznost, da su me slušala. (Povladjivanje na desnici.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 30. maja 1888.

Austro-ugarska: Cesar i prestolonaslijednik prisnješe jučer u Bruk na Litavi, da pregledaju tamošnju posadu.

Carevineko vieće zaključiti će se ovih dana, a otvoriti istom mjeseca setembra.

Nj. veličanstvo upravilo je na ministre Koinokyja, Taaffea i Tiszu pisma, u kojih jim javlja, da su delegacije sazvane na 9. junija u Budimpeštu.

U ugarskom saboru odgovorio je ministar Tisza na interpelaciju Helfijevu, radi sudjelovanja na parižkoj izložbi. U svojem odgovoru odvraćao je ugarske obrtnike od izložbe rekuć, da on nećo nijednomu zabraniti sudjelovanje, ali dužnost mu je savjetovati ugarskim državljanom, da se kano svakog sudjelovanja; on temelji svoj odgovor na tom, što se je situacija koja prieti ratom, od lani promienila. Zastupnici su ga prekidali više putah opazkami, medju kojimi je jedan rekao, da u Ugarskoj Bismark vlada.

Takodjer nekoji čoški i u obće austrijski obrtnici, koji nakanišo sudjelovati kod te izložbe, odustaše, jer dobiše mig, da su viši krugovi proti svakomu sudjelovanju kod te izložbe.

Hrvatski sabor razpravlja sada osnovu zakona u kaznenom postupku. Učestvovali su u generalnoj razpravi nekoji zastupnici opozicije, medju kojimi kao strukovnjaci dr. Banjavčić i dr. Amruš; tvrdnjo prvoga trudio se je pobiti ban sam, dočim su govornici većino mudro šutili. U školskom odboru razpravljala se je nova osnova školskoga zakona, pak su srbski zastupnici proti njoj govorili.

U Zagrebu prijavljuju se na sjajan dočok prejasnih prestolonaslijednikah Rudolfa i Štefanije. Prispjeti će iz cielo zemlje poklonstveno deputacije, a i mnogo drugih dostojanstvenikah.

Srbija: U kraljevini Srbiji pripravlja kralj narodu opet novu usrećujuću naprednjačku vladu, početak je taj, da se mjenjaju svi sadanji policajni činovnici sa pristašami naprednjakah, pak će razpustiv skupštinu opet provesti slobodne izbore, zaštićene bajonetl.

Bugarska: Kakove su to bile sjajne svečanosti na putu princa Koburga po Bugarskoj vidi se iz toga, što su mu bacali krumpir u kočiju, a da se ovjekovječi putovanje, dao je Koburg zaplieniti nekojim rodoljubom imanja, od kojih jednomu u vriednosti od 60.000 rubaljah. Naravno da je takovo putovanje sjajno.

Rumunjska: Kako se iz Bukarešta javlja nisu se još seljački nemiri posve utišali, jer je bilo u nekojih selih kotara Roman u Moldaviji ozbiljnih pobuna, to se je morala onamo odaslati vojska.

Rusija: Ovih se je danah u slavu krunjenja sadanjega cara otvorila velika zakaspijska željeznica do Samarkanda; vlak je bio svečano nakićen i po cieloj pruzi živo pozdravljan. Ova je pruga od strategičke važnosti za operacije Rusije u srednjoj Aziji, te je Englezkoj mnogo otežčala položaj u Kini i Afganistanu, jer se onđje neće moći sa Rusijom mjeriti.

Ministar grof Tolstoj nastupio je dopust, koji će trajati do 1. listopada, prem je isto potvrdio grofa Ignatijeva za predsjednika »Slavjanskoga dobrotvornaga družtva« u Petrogradu.

Francezka: U republici drže, da se ciela agitacija proti izložbi godine

1889. na uspomenu prve revolucije vrši po receptu kneza Bismarka, koji da je i na svoje saveznike u ligi mira uplivao, da službeno nesudjeluju kod te izložbe.

U Marsilji držaše Francezi i Talijani sastanak o skupnom sporazumku i sprijateljenju. Na taj je sastanak došao i jedan novinar iz Rima, kojega govoru se je silno odobravalo, jer je govorio o skupnom franczezko – talijanskom političkom postupku.

Njemačka: Izmedju njemačkog carstva i franczezke republike vječna će biti nesloga, dokle jedna od njih neonemogne. Ovih se je dana opet uzvitlalo prašinu radi jednog putnika, kojeg nisu htjeli Francezi propustiti preko granice, jer nije imao propustnice. U Njemačkoj se sada rogobori svašta i oni hoće uvesti strogi nazor u propuštanju putnikah iz Franczezke.

Carinski rat proti Rusiji čini se, da je u ritiradi, jer se poluofici-jozni listovi u tom smjeru izrazuju, videć, da se u Petrogradu toga nobojo, nego da se, kako ono naša kaže, pripravljaju, da klin s klinom izbiju.

Glasa se, pošto se je cesar ponješto oporavio te može opet raditi, da je sada na dnevnom redu odstup ministra Puttkamera i policajnog šefa.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi reć, da su va Pazino promenili prošldenta od talijansko politiki?

Jur. Najbržo zato, zač da beseda „Mrak" ni dosta talijanska.

Fr. Koga su pak sada zabrali?

Jur. Jonega, konu ime finjova na „ni".

Fr. Dakle već nato ni kranjskoga.

* * *

Fr. Je pasula va Višnjadu sva kobilina, ku su odrli na Feronskoj lokvi?

Jur. Premalo je bilo, tor nisu Labinčani mogli ni kosti dobit, zač su jim Krnjeli vrata zatvorili.

Fr. Tako da su šli lačni doma?

Jur. Varo su nosli doma va bisagah neki nožinu, neki ropinu, neki ušesa, a višo njih je razdolilo črivo, prćuh, žoludno, pluća i jotra.

Fr. A là, ma su dobrega štumiga!

* * *

Fr. Naša zlatna „baba" tuži se, da nozna kade su va Istroj Krkavce.

Jur. Tor nozna valjda ni tega, da joj gospodari nose tikvu na vrato.

Fr. Još se hvali, da pozna dobro Istru.

Jur. Dragi ti, ni znala pred malo let ni kade je Buzet, Pazin, Motovun, Tinjan, Žminj, Oprtlje i čuda drugih mest, ma pitaj ju malo danas, češ videt, kako će se valjo za uhom počešat.

Fr. Ma, ako baš nozna kade su Krkavce.

Jur. Neka gre Marko va školu s onemi, kom zada salo visi.

Različite viesti.

Občinski izbori u Motovunu obavili se mjeseca septembra prošle godine, u Tinjanu mjeseca decembra prošle godine, u Oprtlju mjeseca febrara t. g. Kod svih tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je svuda utoke proti tim izborom, a ti nisu niti danas riešeni, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Imenovanja. Gosp. Tomo Zanić, pošt. komesar, imenovan je pošt. tajnikom u Trstu.

C. kr. namjestničtvo u Trstu imenovalo je medju drugimi i g. Antuna Rebeka, namjestničkoga perovodju, privremenim političkim komisarom.

Njeg. Veličanstvo imenovalo je proč. g. K. Mocchiu, župnika u Miljah, kanonikom u Kopru; nadalje kanonika-župnika proč. g. Iv. Basilisco u Puli, dekanom onoga kaptola.

Ravnateljom zemljištnih knjigah za Vodnjan bijaše imenovan g. Konstantin Ostrogovich. Gosp. Antun Benussi, diurnista u Malom Lošinju, imenovan je kancelistom u istom mjestu, a za Pulu diurnist g. Josip Tironi.

Diocezanske viesti. Dne 26. junija dieliti će presv. biskup gosp. dr. Glavina sv. bermu u Miljah.

Otvoren je natječaj do konca t. m. na župu u Truškah.

Na novo ustrojeni beneficij „Marzari-Ferbocovich-Manzoni" otvoren je natječaj do 30. junija t. g.

Mjesto g. Fr. Marčinko duh. pomoćnika u Kastvu ide za duh. pomoćnika u Lovran g. Iv. Pipan duh. pomoćnik u Kastvu.

Pomorskimi kapitani imenovala je kr. pomorska gubernija na Rieci sliedeću gg. podkapetane: Josipa Dobrinovića Markova iz Cresa, Grgura Kamenarovića Josipova iz Dobrote i Romana Lovrića iz Bakra; a podkapetani mornare: Frana Sušilića Martina iz Kostrene (sv. Lucija), Antuna Zagabrija Josipova iz Plomina i Karla Marića Nikolina iz Volosk.

Drugi govor zastupnika g. dra. Dinka Vitezića, izrečen u carevinskom vieću dne 25. maja t. g., i to o nedostatcih i nepravednostih kod upravo istarske zemljištnoraztorotne zaklade, donieti ćemo u budućem broju, jer nam za danas nedostaje prostora.

Predsjedničtvo pol. družtva „Edinost" poziva k sjednici gg. odbornike i namjestnike za nedjelju dne 9. junija t. g. u 10½ sati u jutro u prostorije „Dolaškoga podpornega družtva" (Via Molin piccolo broj 1). Pošto je na dnevnom redu vrlo važan predmet, očekujemo od gg. odbornikah, da će doći u podpunom broju k sjednici.

Utok pol. družtva „Edinost" u pitanju slovenskih pučkih školah u Trstu bijaše od ministarstva u istinu odvrćen i to s razloga, da nebijaše tobož pol. družtvo „Edinost" opunovlašćeno u svoje ime podnašat utoka u pitanju ustrojstva javnih pučkih školah, te da je mandat družtva od strane otacah obitelji, imajućih pravo utoka dodušo utvrdjen al nije dokazan. Mi ćemo se u budućem broju svratit opet na ovo pitanje.

Novi odbor „Slavjanske čitaonice" u Trstu". Na glavnoj skupštini naše čitaonice, održavanoj u nedjelju, bijaše izabran sliedeći odbori G. Mato Pollich predsjednik; odbornici gg. Truden Ante, Macher Ivan, Mankoš Ivan, Bano Ivan, dr. Gluser Karol, Kavčić Josip, Vilčić Hinko, Vučković Gjuro; namjestnici gg. Žvab Lovro, Furlani Lajo i Straus Josip. U prvoj odborskoj sjednici dne 29. t. m. konstituirao se novi odbor izabrav podpredsjednikom g. Truden A., tajnikom g. Macher Iv., a blagajnikom Mankoš Iv.

Hrvatski „Sulforaj" (školsko družtvo). Pod tim naslovom donaša naš čestiti drug, šušački „Nepristran" u 10. broju od dne 15. maja vrlo liep članak o uzgoju djece, o njemačkom školskom družtvu „Sulforaj", kojim se širi germanizacija medju nenjemačkimi narodi, o sličnom českom družtvu „Ustredni matice školská", koje odbija germanizaciju u Českoj, te napokon o talijanskom družtvu „Pro Patria", koje hoće da potalijanči Slaveno Primorja, Dalmacije itd. Medju ostalim piše „Nepristran":

„Mi smo obkoljeni Talijanima, Madjarima i Njemcima, a svi ovi narodi mnogo žilavije i uztrajnije rade za svoju stvar, nego li mi. Što rade Niemci, poznato je, a komu nije znano što rade naši susjedi Madjari i Talijani? Oni nastoje tudje narode silom odgojat za se predobiti i u svojih pretočiti, a mi nismo kadri ni svoje obraniti.

Eto što rade Talijani u Trstu sa svojim družtvom „Pro-Patria", kojemu je zadaća širiti i držati talijanski jezik i talijansku civilizaciju u Trstu, Istri, Gorici, Trentinu i Dalmaciji! Osnivaju pučke novine i poplavljuju neprestanom agitacijom spomenute krajeve, gdje, osim Trsta i Trentina, živi ogromna većina našega naroda. A što radimo mi? Kako se podupire „Naša Sloga", kako se podupire „Bratovščina hrv. ljudi u Istri" „Pučke novine" u Zagrebu „Družtvo sv. Jeronima" i „Matica Hrvatska"? Trajlavo i nikako".

Preporučamo svim hrvatskim rodoljubom, da uvaže ovo zlatno reći, te da se povodu za primjerom Njemacah, Talijanah i naše braće Čeha.

K izborom u Višnjadi. Ovih dana obaviše se izbori za občinu Višnjadu, no dok ovo pišemo, nije nam još to poznat uspjeh izbora. Bilo kako mu drago, nas vezo dužnost, da zabilježimo činjenicu, koja nam jasno pokazuje, kako su naši protivnici u onoj občini izborne liste sastavili. Primjera radi navadjamo ovdje, da bijahu u jednom jednom mjestancu — Kastelliru — izpuščena iz izborne listine 23 naša obćinara. Izpustilo se jih i iz drugih izvanjskih mjestah redomice, kako se je gospodi svidjalo. Naši obćinari uložiše po dva puta utok proti tako sastavljenoj listini, no utoci bijahu jim oba puta odvrženi, a izbor se obavio na temelju po „gospodsku" sastavljene liste. Našim obćinarom nepreostaje drugo, već za slučaj, ako kod izbora propadu, utoći se proti neuredno sastavljenoj izbornoj listi na vrhovno upravno sudište u Beču, gdje se ovakva pitanja rješavaju. Medjutim čekamo da vidimo, kakav će biti uspjeh izbora, o čemu ćemo valjda biti obaviešćeni prije, nego li budo naš list dotiskan.

Doznajemo naknadno, da se je većina naših birača u III. tielu uztegla od glasovanja, pošto je uvidjela, da joj je sav trud uzaludan proti nasilju i spletkam talijanskog gospode. Za uspjeh u II. i I. tielu neznamo jošto, no teško da je pošlo bolje nego li u III. tielu. O tomu ćemo, čim nas obaviesto tamošnji prijatelji, progovoriti budući put.

Iz Višnjana nam pišu, da se našim zastupnikom grozi, ako se budu služili hrvatskim jezikom u občinskih sjednicah. Znalo se je, da će talijančići sve moguće učiniti, da se naš jezik neuvede u ono občinu, no da će do toga doći, toga se nije nitko nadao. Naši zastupnici neka se pako toga neboje, jer uz njih je zakon i pravo, pa ako im se što i najmanjega dogodi, neka odmah prijave c. kr. drž. nadodvjetničtvu u Trstu. Dosta su već naši ljudi trpili, no odsada nesmiju ni dopustiti, da jih ma bilo tko grdi i psuje.

Naš načelnik Petar de Cotto neće još da čuje o našem jeziku. Evo kako se je izrazio u občinskoj sjednici 20. decembra p. g. polag zapisnika:

„Načelnik opominje jednaput za uvjek, da neće biti uzet u pretres nikakav predlog niti upit učinjen u slavenskom jeziku, radi toga morati će svaki zastupnik prije nego li učini kakav predlog, moliti riečⁱ t a l i j a n s k i m j e z i k o m, te će morati, dobiv riečⁱ g o v o r i t i i s t i m i n e d r u g i m j e z i k o m".

Nismo vjerovali, da je što takova moguo izustiti u javnoj sjednici načelnik občine, izabran od zastupstva, u kojem sjedo skoro svi naši zastupnici.

Naši zastupnici nisu se sjetili, da proti tomu n e z a k o n i t o m u postupku načelnikovu podignu pritužbu. Nu uvjereni smo, da će prvom zgodom, kada će se načelnik protiviti njihovim pravednim zahtjevom, učiniti potrebito korake, da se takovomu postupku na put stane. Takove ljudo valja sjetiti, da živimo u Austriji, gdje imamo svi jednaka prava.

Nepojmimo pako, kako takav postupak trpi c. kr. kapetanat u Poreču, a na čelu mu g. A. Elluschegg; zašto nepokaže taj onu energiju, kojoj smo od njega navikli?

Važna riešitba vrhovnog kasacijonalnog suda u štamparskih poslovih. Dne 10. decembra pr. g. bilo je zapljenjen „Slovenski Narod" radi nekog članka, u kojem je državno odvjetničtvo našlo zločin veleizdaje i prestupak proti javnom miru po § 302. k. z.

Zemaljski sud u Ljubljani potvrdio je medjutim zapljenu samo u koliko se ista tiecala prestupka po § 302. Zločina veleizdaje nije isti sud našao u zapljenjenom članku, ali je ipak potvrdio zabranu daljnje širenja cielog članka. — Proti toj odluci zemaljskog suda pritužilo se je državno odvjetničtvo prizivnomu sudu u Gracu, koji je pritužbu odbio s razloga, „što kvalifikacija kažnjivog čina ima biti samo podloga za zabranu daljnjeg širenja članka, a pošto je zemaljski sud daljnje širenje cielog članka zabranio, nemože pritužbi državnoga odvjetničtva mjesta biti".

Usljed te odluke višjega suda građačkoga, uloži generalni prokurator u Beču kod kasacijonalnoga suda ništovnu žalbu na obranu zakona. Kod dotične razprave, koja bje usljed toga određena, zastupao je generalnu prokuru generalni advokat g. dr. Schrott.

Vrhovni sud izrekao je, da se riešitbom građačkoga prizivnoga suda ruši zakon, pošto isti, što se pritužbo tiče, nepostavlja nikakvih granicah. Prizivni sud da je imao pritužbu meritorno riešiti i izreći, da li je u zapljenjenom članku sadržan također zločin veleizdaje, jer se u nječnom slučaju nebi mogla potvrditi zaplijena cielog članka, i rieči, kojimi je državno odvjetničtvo smatralo zločin veleizdaje, smjele bi se slobodno širiti. Da je tomu tako, bilo bi se najbolje vidilo kod razprave usljed ugovora, kad bi bio isti podnešen, kod koje bi se mornlo razpraviti i odlučiti, što sačinjava zločin veleizdaje, a što prestupak § 302. i po tom, što se je smjelo tiskati i širiti, a što ne.

Kasacijonalni sud nije se dalje bavio o stvari „in merito", već je jedino u obće iz-

rekno, da se po zakonu nesmije zapleniti cieli članak, kada u njemu samo jedna izreka ili stavka sadržaje učinak kakvog kažnjivog čina, već se mora zabraniti daljnje širenje samo dotične izreke ili stavke, sve ostalo može se slobodno daljo širiti i čitati.

Ovu smo važnu riešitbu zato priobćili, jer i kod nas slavno državno odvjetničtvo redovito zabranjuje širenje cielog članka, imakar u njemu samo j e d n o m r i e č j u smatra povriedjen zakon.

Iz Sovinjaka nam pišu koncem maja: Slučajno došao nam je u ruke broj 325. poročke „L'Istria", u kojoj smo sa žaloću čitali, što se je raspravljalo u pokrajinskom odboru u sjednici 165. od dne 26. novembra prošlo godine u pitanju naše škole. Zaključeno bijo naime:

1. Da je pod sadašnjimi uvjeti soba za školu prikladna jedva za 20 djeco i zato da se nedozvoljava otvorenjo redovite škole u našoj občini.
2. da se nemože izjaviti o naukovnom jeziku, dok se neučine novi i savjestniji izvidi, jer da se zapisnik, učinjen dne 9. sgusta prošlo godine u Sovinjaku, neslaže sa novim popisom pučanstva.

Da se čuje o tom pitanju i glas puka, molimo Vas, g. urednike, da priobćite u Vašem velecienjenom listu koliko sliedi:

Škola u Sovinjaku bijaše ustrojena ili ustanovljona od davna tako, da se mi toganiti nosjećamo. Podučavali su naimo župnici, pomoćnici i učitelji, a prošlo je već skoro 12 godinah, što nemamo školo, t. j. odkad pasu vuci ovce u našoj občini. Gledo sobe imamo pako izkaz od 50 djeco, koji su prije polazili školu; sada smo pako toj sobi pridružili i drugu, skoro u tolikom broju. Djeca su sjedila u klupah dosta udobno, tako, da jih je sjedilo u 14 klupah 70. Za stan, učitelja, dotično za kuću potrošila je občina 1800 for., za popravak iste i sobe za školu drugih 700, a što vriedi stara soba za školo, stanjalo bi občinu okolo 3500 for., i to, kako gospoda sudo, bez ikakvo koristi. Gledo naukovnoga jezika, koji ima biti u školi, pozvan je bio puk na sastanak dne 9. agusta p. g., da izkaže svatko, koje je narodnosti, koji jezik govori u obitelji i u kojem jeziku želi, da budu podučavano njegova djeca u školi; tako bi sastavljen zapisnik, a slavna junta ga odbila iz razloga, koje navodesmo na početku. Zatim bje od c. kr. kot. školskoga vieća naloženo predsjedniku mjestnoga školskoga vieća, da sazove opet puk na sastanak u Sovinjak, te da neka ponovno izpita puk: koji jezik u obitelji govori i kojim jezikom želi, da mu budu djeca podučavana u školi. To se učinilo, a uspjeh bijaše kao i prvi put.

Poslasmo i taj zapisnik c. kr. školsk. vieću još mjeseca junara t. g., a još niti danas nije riešitbo. Iz zapisnikah, sastavljenih za školo u Sovinjaku, neka slavna unta sudi, koje osobe su vjerodostojnije, da li one koje su vodile stvar za školu ili one, koje odredišo novi popis puka, te koje upisano u Sovinjaku, Jermanji i Sirotićih sve za Talijane i samo jednoga za Slovenca, na Brdanih preko 70 za Talijane, a ostalo za Slovence, na Polju skoro polovicu za Talijane, u Krtobrogu i Sonju sve za Slovence, jedino u Brdih upisano nekolikonu za Hrvate, ostalo pako za Talijane.

Eto, tako se sastavio popis u Sovinjaku. Da smo znali prije ono što znademo sada, bilo bi morale one osobe odgovarati za svoju laž i dobro izprazniti žepovo iii u hlad, jer u našoj občini neima nijednoga Fiorentinca ili Šavrina, nego svi smo čestiti Hrvati osim 3 obitelji u Sovinjaku, koje se može suditi po prezimenih i nazivih mjestah.

Kad imademo dakle pripravnu zgradu, za stan učitelja, sobu za školu, pokućstvo, klupe i sve što je potrobito, nefali nam drugo, ako ne učitelj. Zato pitamo slavnu juntu, da nam dopusti ustrojiti školu u Sovinjaku po želji puka i po zahtjevu zakona, te da mogu dotične oblasti otvoriti natječaj za učitelja i to u pravo doba, da dobijemo školu do budućo nove školsko godine. Ta stvar da se više nezateže, jer se tim naša djeca gube i zanemaruju, kao i ona, koja su bila dužna jur od 11 godinah nazočni polaziti školu.

U Sovinjaku neima primjerice niti djeco, koja bi služila svećeniku u crkvi, a mnogo jih je, koji su podivljali, nepoznavajuć ni Boga ni zakona, ni roditeljah ni skrbnikah. Takova djeca neće biti zaista na čast i korist ni roditeljom ni domovini, al će bogme s njimi imati posla zakon i pravica.

Pitamo dakle ponovno, da nam se dade što je naše, što nam pravo i zakon zajamčuje. Mi smo siti kojekakvog zadir-

kivanja i nepotrebnog zatezanja u tako važnom pitanju. Uvjereni smo, da kad bi se mi izjavili za talijansku školu, da nebi trebali toliko za njom uzdisati, ali mi takove nećemo, jer nam nebi koristila.

Slavna gospodo, vaša pristranost je odviše očevidna to vam nijedan nevjeruje onoga, što kao razloge proti ustrojenju škole navadjate. Ako neimate boljih i temeljitijih razlogah, onda nas više nerazjarujte, jer će napokon i naša strpljivost prestati. Plaćamo pošteno poreze, prireze i namete, pak želimo da nam se neuzkraćuje naše pravo. Ako mislite, da se takovim postupanjem umiruje „la popolazione delle nostre campagne", tad se ljuto varate.

Za medicinsku fakultetu na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu mnkanilo je gradsko zastupstvo glavnoga grada kraljevine Hrvatsko darovati 50.000 for., čim hoće, da proslavi četrdesetgodišnjicu vladanja svoga kralja Franc Josipa I.

Sada se radi živo oko toga, da se čim prije ustroji ročena fakultota brez koje nemna sveučilište pravoga života. U tu svrhu obratio se senat sveučilišta predstavkom na hrvatski sabor moleći, da bi taj izvolio već u sadašnjem zasjedanju odlučiti da se ustroji medicinska fakultota i tim popuni hrvatsko sveučilište. Za osnutjo te fakultete darovao je prigodom svoje zlatne mise i vladika Strossmayer znatnu svotu, pak neima dvojbe, da će se njegovim primjerom i onomu zastupstva glavnoga grada odazvati i drugi hrvatski velikaši, gradovi i občine, da se tako čim prije izpuni živa želja svih Hrvatah.

Mjesečni sajmovi u Herpeljah. C. kr. namjestništvo u Trstu dozvolilo je, da se obdržavaju drugi dan svakoga mjeseca sajmovi u selu Herpelje, občina Materija, gdje će se prodavati svakovrstne životinje, orudje, što i ostali poljski proizvodi itd. (Vidi poblišje oglas [Oznanilo] na trećoj stranici).

Iz Gorice pišu nam 26. mjša. Tekućeg mjeseca popunilo se naše zastupstvo novimi zastupnici, koji stupaju na mjesto odstupivših, kako to naš mjestni statut propisuje. Borba su se kod izbora dvie stranke, t. j. takozvana liberalno-talijanska stranka, te patrijotičnogradjanska stranka. Gorički Slovenci podpomogoše ovu posliednju stranku, koja njim je pravednija od židovsko-liberalne svojte. Postavljen bijaše i jedan kandidat Slovenac, no on propade krivnjom slovenskih saveznikah, koji ga ostaviše na cedilu pošto su Slovenci za saveznička kandidante jur glasovali bili. Toga nećemo za buduće zaboraviti, svatko bo se vara, koji misli, da će se po dva puta na naših ledjih podignuti. Ta nauka služiti će nam kod budućih izborah. Nas imade u Gorici toliko, da će — budu li se izborne lisitne zakonito uredile — naš glas biti odlučujući, te će s nami morati računati svaka druga stranka.

Naše narodno glasilo, provrlodna „Soča", biva češće od slavne cenzure „zakvačena" u to je'žnak, da neuživa milosti kod visoke gospode, za čim ona bez dvojbe niti neteži. Zaplenjenje njej i predposliednji broj radi uvodnoga članka „Papež Lav XIII. in Slovanstvo".

Nesreća na istarskoj željeznici dne 24. t. mj. nadazio se kod postaje Zabronići, na Vodnjanšćini tamošnji seljak Antun Buršić sa svojim oslićem. Živinče to zadjo mu na željezničku prugu a on vidlć da dolazi vlak skoči k živinčetu to ga htjede sa grugo otjerati. No žalostna mu majka onaj hip dojuri vlak povuče seljaka i živinco na zemlju to ih posvema sgnječio. Nesretnomu Buršiću bijaše jedva 40 godinah a ostavio je udovicu sa pet sirotčadi. Ljudi božji, nešalite se sa željeznicom!

„Matica Hrvatska". Upozorujemo svo staro predplatnike naše „Matice" da se prijave čim prije za prošlogodišnje knjige, kojo se upravo dotiskavaju. Ujedno preporučamo svim našim rodoljubom i prijateljem naše lieno knjige, da se mnogobrojno upišu u to naše cvatuće društvo, kojo nas dariva svake godino vrlo krasnimi knjigami. Povjereničtvo za Trst preuzeo je ovdašnji rodoljub i trgovac gosp. Gjuro Vučković. Pisma i naručbe neka se šalju na njega u „Slavjansku čitaonicu".

Trgovina i promet sa dužicom kroz Rieku znatnje ovo godino znatno za lanjskom godinom. Iz službonih podatakah o prošlih trijuh mjesecih pokazuje se znatno nazadovanje, jer se je po moru izvelo u prošlom mjesecu 579.155 komadah za Bordeaux, 569.280 komadah za Cetto, 28.000 za Marsilju i 58.487 za Italiju. Isto takovi promotni odnošaji vladaju i kod nas u Trstu. Nade je, da će se ovaj po hrvatsku trgovinu vrlo znamoniti promet točajem godino podići.

„Vienac" broj 21. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Mojoj misli", „Što jesam"....", spjevala Milka Pogačić. „Salamon", crtica V. Novaka. „U registraturi", roman. „Čavao", novela Petra Alarcona, iz španjolskoga preveo A. V. „Zabluda matere", igrokaz u 4 čina, napisala H. Tomić, priobćio J. Pasarić. „U prirodi je jedna snaga", piše St. Milanov. Listak. Slike: Šandor Sajević, „U lóži".

„Vienac" izlazi svako subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Nova teorija čovječjega porieklа. Do koje li smiešnosti vodi znanost bezvjerja, protiveća se objavi božjoj, neka svjedoči nova teorija čovječjega porieklа, koju je izumio naravoslovac G. Tornier. Čudnih li novih naravoslovacah! Jedan hoće biti pamotnijim od drugoga, a njihova naduta pamet u tome se sastoji, što se dižu proti Bogu i tužnoga čovjeka veliko dostojanstvo pogaziti hoće. Dok ostali slipci obožavatelji Darvinovi u svojih teorijah, tako dalеko zalutaše, da porieklo čovjeka naprosto od majmuna uče, nije se toliko čuditi, jer oponašaju i zbilja u svojemu radu prostoga majmuna, koji samo zato nešto čini, jer je vidio drugoga, a za razlog djela niti nepita. Dakle ta Darvinovačka četa hoće, da čovjek polazi od majmuna, jednako da li vuče bližnju ili daljnju lozu od toga živinskoga stvora. Kakvi ljudi, takvo teorije i obratno. Rada bi živinski živiti, pa si jednostavno vuku svoje porieklo od živino. No neka jim bude, jer slika se prilici uvlek raduje, a par para svagdje nadje. Neuvidimo jim, što hoće biti živine, no mi pomoću božjom ostajemo ljudi slike božje. — Naravoslovac Tornier nesvidja se teorija Darvinova o majmunu, pa hoće biti nešto originalniji, no što se hoće nesmišlen više da popne, tim dublje pada, čim mu sunce pravoga znanja raztopi već i onako tanka krilca, pa neumjestna i usiljena originalnost protvara se u pravu smiešnost. Taj Tournier stavlja novu teorilu, po kojoj čovjek nepolazi od majmuna, već kad vuče svoje porieklo po naravnom razvoju Darvinove descendentalne teorije, da polazi prije od — medjeda. Razlog tomu nalazi taj naravoslovac ili bolje rekuć ludjak, u djelovanju hrane. Hrana bo da najviše djeluje na čovječjo animalno tielo, a toga da bilina stoji na najnižem stoponu organiških bića, odnosno, da biljoždori isto tako zauzimlju najniži rod u organizmu, za timi dolazo mesoždori, a na najvišem stoponu pako da stoje svoždori ili omnivori, što su živino. Majmuni brojo se k biljoždorom, zato da nemože čovjek lozu vući od majmuna, jer čovjek zauzimlje po najnovijem nauku najviši stopen u živinstvu. On s toga polazi od jednoga omnivora, a Tournier drži, da taj nije nitko drugi nego — medjed, koji je takodjer u mnogom sličan čovjeku, dà, sličniji nego li majmunu. Medjed hoda i plošo izravno kao čovjek, noima repa, a prvo nogo upotrebljuje kao čovjek ruke, a nadjo su mu jnšo od prvih, kao i u čovjeka jadu su nogo od rukuh; nadalje, da medjed kao i čovjek rado jodo med. — Morali bi se toj naravoslovnoj učenosti sbilja grohotom nasmijati, kada nebi stvar ozbiljna bila, no to neka bude mimogred rečeno, da se vidi, na koju li je grano ta učenost pala, i kako daleko u svojoj ludosti ć njom dospješe to zbilja klasične glave, pa čemo za šalu prišaptnuti g. Torniеru, da nije zlo pogodio, jer da imado ljudih, koji se kod nas „medjed" zovu, u. Njemačkoj pako „Bär", u Francozkoj „ours", a u Italiji „orso" itd. Pa dà, danas ljudi borzjorske raco — mogu se nazvati naprosto slipci medjodi, vukli li ill novukli lozu od toga svoga pradjeda, jer se pusto vući na uzici — kao kad Talijan medjeda okolo vuče, to kako stanovita gospoda sviraju — tako oni i plešu radi vlastito svoje koristi. A mod mastnih plaćah zbilja rado liže i jedu — prem često tovljeni krvavimi žuljevi prostoga i poštenoga seljaka — dobro se gosto i kući ponesu no medjeda, nego cielega majmuna ili jopca na dokaz svoje slavne teorije, da svakako polazo od živino. Živu kao živina, a često i gore od nje, pa oto životu jim odgovara i teorija. Medjedi i jopci, lovite se u kolo svojo slavo!

Zlato se kopa u Indiji, Australiji i južnoj Afriki. U južnoj Indiji kopa se kakovih 10 godinah. Radi tamo oko 40 društava, imajućih 50 milijuna forinti glavnico. Nu kopajući zlato, ipak malo koje dobiva kamata od svoje glavnice. Iz svake bačve (tone) izkopano rude izvadi se 1½ do 2 i 3 unče zlata. Dosada su indijski rudnici dali 45.000 unaca zlata, dakle po prilici za 1½ milijun forinti zlatnih.

U Australiji (Queenslandu) broji se 25 društava za kopanje zlata. Ovdje dolazi na bačvu rude ½ do prieko 3 unče zlata uz manje troškove, koje već ¼ unce zlata podmirujo, dočim su ti troškovi u Indiji puno veći. Pet glavnih rudnika prodalo je dosada 75 tisuća unačah zlata.

U južnoj Afriki, gdje se znade za prostrano zlatonosno naslage, počimaju se zlatokopne radnje istom razvijati. Ovo godine oloni se izvoz zlata iz Kapsko kolonije i Natala, na kojih 8 milijuna forinti.

U svem očekuje se ove godine, da će se množina dobivena zlata u tih trih glavnih zemljah znatno povećati. U Indiji se nadaju dobiti prieko 80.000, Queenslandu prodati će briteka društva najbrže više od 150.000, a sva naselbina ukupno 400.000, dočim će južna Afrika proizvoditi do 800.000 unaca. Sva proizvodnja iznositi će dakle ove godine svakako 750.000 unaca zlata, a budućih godina nadaju se još većoj produkciji, kad se radnja usavrši. Ta proizvodnja predstavlja vriednost od prieko 24,000.000 forinti.

Veća produkcija zlata djelovati će takodjer povoljno na cienu srebra, koja se s većom ponudom zlata diže, a s manjom pada.

Most preko kanala „La Manche". Veličanstvena zamisao spojiti Francezku i Englesku sa mostom preko kanala „La Manche" primilo se k izvedenju. Tehnički nacrti već su gotovi. Napriodak u lievanju kovinah dozvoljuje, da se srednji luk mosta 50 metarah visok nad morskom obalom dižo tako, da pod tim mostom lasno parobrodi i drugo ladje mogu proći. Mjerniei misle, da će se poredak ponila moći položiti tomelj stupovju, pošto je more u tom kanalu 25 do 30, a redko gdje 50 metarah duboko. Troškovi iznašali bi 800 milijunah franakah. Nacrti predložiti će se doskora medjunarodnomu strukovnjačkomu povjerenstvu. Ako djelo uspije, biti će jedno između najvelićajnijih ovoga stoljeća.

Osamnajst tečajah „Naše Sloge" ukusno vezanih može se dobiti za običnu cienu. Vez se ne računa. Tko bi dakle želio kupiti sve do sada izašle tečaje „Naše Sloge", neka se izvoli obratiti na uredničtvo našega lista.

Neuku nauka.

Pužovi na polju i u vrtovih. Puž bezuvjetno nemože živjeti bez vlage; a tmina mu godi. Na vrućem sunou osuši će se puž to protvoriti u bezživotnu, ružnu, poput kože ugušvanu masu. Na suhom vromonu sakriju se pužovi pod kamenje, u mahovinu ill se prilepe na tamnu i hladnu stranu plota, ograde, zida i. t. d.

Po tom nemogu se nikim tako lako untamaniti, kako sitnom, suhom prašinom, pieskom, piljevinom, popolom, kovačkom prašinom, smrvljenim ugljenom itd. Timi se otvarmi pospe bilje, na koje zalaze pužovi.

Neki kažu, da se dadu pužovi pokupiti sa usjeva ill trave, ako se ono tamo pomoću nekolike uzvišeno iznad trave ill usjeva mokro daske. Pužovi prilipit će se na spodnju stranu daske, gdje se mogu s jutra pokupiti i uništiti. Drugi posipavaju bilje jedkim vapnom, ill sadrom posvoma rano u jutro. Isto tako upotrebljuju ljudi pljevu pšeničnu i ječmovu to turnjaču od konoplje i lana (Hanf- oder Flachsegola).

Iskušano je i to, ako se bilje ill trava pokrije lišćem ill biljem, kojo puzom godi, primjerice: lišće kolerače, sasjećenom mrkvom ill morlinom, bazgovimi grannmi, zasjećenimi bučami ill bundovami itd. Pužovi sakupiti će se ovamo to se mogu drugi, troći dan pokupiti i uništiti. Gdje ima na njivi ili livadi odvoć pužova, može se podrijati oštrom branom, koja će ih svojimi zubci ozledliti i izraniti, pa će do skoro uginuti. Priroda ima puno tamanitelja pužova; to su ptice: škvorci, drozdovi, šljuko, vrano, čavko i gavrani, a od domaće poradi patko i kokoši.

Puž plodi se jajoti: dan izlože do 200 jaja; kada će se iz njih mladi pužići izleći, to odvisi od vromena. Ako je vriemo hladno, mogu ostati jajašca zatvorena i živa vooma dugo, nastane li toplina, gmižu iz njih iza 3—4 nedjeljo. Jaja, što su izložena u studenom mjesecu, otvaraju se rodovito istom u svibnju budućo godine. Ima li za pužiće dovoljno hrane, oni će za 6—8 nedjelja porasti do obično veličine.

U nekih krajevih Europe stanovite vrsti pužove puno se jedo, to se traže i kupuju uz dobru cienu. U našoj carovini gojo jih velikom pomnjom i vještinom u južnom Tirolu, od kuda se i izvozo na sve strane kano gourmandsko jestivo, osobito za zimu i rano proljeće, kad žoludac više i brže probavlja. Naš narod nemari za pužovo kao za jestivo te se čudi gospodi, kako se mogu nasladjivati tim slinavim i ogavnim gudom. Nemaju naši ljudi baš tako krivo nazoro u tom pogledu: jer puž ostajo uviek jelo teško i neprobavno te nevriedi, van kad se začini koješćim, čega seljak nolma u izobilju. U obće nevriedo za jelo nigdje drugi pužovi, van oni s kućami i to dotle, dok su zatvoteni.

Što to mogu u vrtu pužovi puno učiniti. Živu dužo nego li bi čovjek vjerovao; ono je mnjenje krivo, da pomru svi već prvo zimo; može puž poživjeti i više godinah. Ipak jih nagla promjena temperature silno tamani; od tuda i biva, da se s proljeća vidi u grmlju i po obroncih brožuljaka sva sila praznih pužjih kuća. Prirodoslovci kažu, da pužovo spopadaju rasne i često bolesti, kojo jih hrpimice ništo.

„G. L."

Lutrijski brojevi

dne 26. maja.

Beč	83	10	19	7	85
Gradac	10	8	35	19	39
Temešwar	29	33	76	23	51

Tržno poročilo.

(Cene so razumo kakor so prodajo na debelo blago za gotov denar).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		124.—	126.—
Rio bleor jako fina	„		105.—	107.—
Java „ „ „	„		108.—	110.—
Santos fina	„		90.—	92.—
„ srednja	„		86.—	87.—
Guatemala	„		98.—	100.—
Portorieco	„		112.—	114.—
San Jago de Cuba	„		128.—	130.—
Ceylon plant. fina	„		123.—	125.—
Java Malang. solona	„		93.—	94.—
Campinas	„		—.—	—.—
Rio oprana	„		101.—	100.—
„ fina	„		91.—	92.—
„ srednja	„		86.—	87.—
Cassia-lignea v zabojih	„		38.—	40.—
Mastiev cvet	„		400.—	420.—
Ingber Bengal	„		31.—	33.—
Poper Singapore	„		98.—	99.—
Penang	„		74.—	76.—
Batavia	„		88.—	90.—
Piment Jamaika	„		29.—	30.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		7.25	—.—
v zabojih	„		8.25	—.—
Ulje bombažno amarik.	„		37.—	38.—
Lucco jedilno f. f. gar.	„		39.—	40.—
dalmat. s certifikat.	„		43.—	44.—
namizno M.S.A. f. f. gar.	„		57.—	—.—
Aix Viorgo	„		66.—	67.—
fino	„		92.—	94.—
Rožič puljski	„		5.50	5.75
dalmat. s cert.	„		6.50	6.75
Smokve puljsko v nodih	„		—.—	—.—
„ v vencih	„		13.—	12.50
Limoni Mesina	zaboj		5.75	6.—
Pomerance sicilijanske	„		—.—	—.—
Mandlji Bari I.a	100 K.		72.—	73.—
dalm. I.a, s cert.	„		75.—	76.—
Pignolli	„		74.—	76.—
Rži italij. najfinoji	„		19.50	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
Ris „goon extra	„		13.75	14.—
„ I.a	„		11.50	11.75
„ II.a	„		10.75	11.—
Sultanine dobre vrsti	„		33.—	35.—
Suho grozdje (opasa)	„		25.—	26.—
Ciboke	„		14.—	15.—
Zlatniki Yarmouth I.a	nod		—.—	—.—
Pelenovko srednje velikosti	„		35.—	36.—
veliko	„		32.—	33.—
Sladkor contrifug. v vrečah	100 K.		33.50	—.—
„ v cevčicah	„		35.—	—.—
Fatol Coke	„		15.—	15.25
Mandolon!	„		12.05	—.—
svetlorudeči	„		13.—	—.—
temnorudeči	„		—.—	—.—
bohinjski	„		—.—	—.—
kanarčok	„		—.—	—.—
beli, veliki	„		—.—	—.—
soloni, dolgi	„		—.—	—.—
„ okrogli	„		—.—	—.—
mošani, Atajerski	„		—.—	—.—
Masle	„		90.—	90.—
Sano konjsko	„		3.21	3.75
volovsko	„		3.93	4.64
Slama	„		2.94	3.57
Les, trami kub. š.	„		—.28	—.34
Ugljevlje	„		2.70	2.80

Br. 593.

Oznanilo.

S častitim odlokom vis. c. kr. namestništva v Trstu od 15. t. m. št: 7046. dovoljen je **novi sejem v Herpeljah** za vsakovrstno živino, za les, za kletarsko, hišno, kmetijsko, uprožno, poljsko in čebelorejsko orodje in hišne oprave, izdelko domačega obrta, poljske pridelke, žito in moko itd. na **2. dne vsakega meseca** in ako bi ta dan padel na nedeljo ali praznik, sejmi bodo pa na prihodnji delavni dan.

Prvi ta sejem bodo **2. dne junija 1888.**

Kar je vas Herpelje na lici 4 državnih in 3 železnih cest, kder vlaki iz Trsta, Divače in Istre vsak dan zjutraj ob 8. uri in popoludne od 6. do 9. ure dohajajo in odhajajo na vse to strani, upati je živahno udeležbo toh toliko zaželjenih sejmov.

Občinsko glavarstvo
Materija 25. maja 1888
Kastello s. r., obč. glavar.

Grlena bol, kašalj, hroputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustijeh itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probijenih kašljuć nosih, navadno jutarnjo hroputavico i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijevo sladkišo* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—10

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni liek **za mlade i stare**, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavniji liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovano

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah sidrena branča Lonzer, Ivanja Gillina, sotto kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.* 20—3

5

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanillo br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izlošća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako niske kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Nähere Auskunft:

bei **F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.**

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomalju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Colovec, Ljubljano in Solnograd — **brez** troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na lamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpritjem krodita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrn denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—

Ljekarna Praxmarer

— ai due mori —

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleferi), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, deravica u želudcu i zapeka tiela. Veoma korietan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa Theom zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Theo antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole taklinjaša. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč.; prodaju se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. —6

Skladište crkvenih stvarih

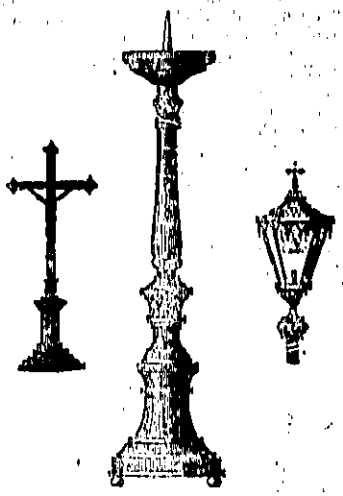

Marije Cosulich i Adele Demarchi

nasliednice Katarine Garusa

u Trstu, Via nuova br. 1.

Pokliče su cavino prosto. 6—2

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito jako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bljelotok, zlo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Poblože iz circulara, koji je priložen svakoj staklenki. **Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 s. vr. u** gotovom ili pouzdem. — U svih ljekarnah je na prodaju.

— Glavno skladište: Elnhorn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. Suravalo-All'Amazone-Trieste, Seravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan. 13—3

NOVO IZNAŠAŠĆE!

Samo za for. 3.50

dobije se c. kr. patent.

stroj za maslo

(maslenjača)

kojim može 10-godišnje dieto u 3 časa najveću potrebu zajutkanjega masla učiniti iz sladkoga mlieka ili vrhnja.

Taj je stroj iz najfinije kovine, pripoznan od raznih strukovnjakah i izložbah kao neobhodno potrebit za svaku ruđbinu. Odlikovan je sa različitimi srebrnimi i zlatnimi kolajnami, te je uuljed svoje osobite sposobnosti prava dika svakoga gospodarstva.

Ciene su jako niske: br. 1, 5 litarah sadržine samo f. 3.50, br. 2, 10 litarah sadržine samo for. 5.50 sa naputkom uporabe.

Samo for. 5.25

sinu novoizmadjeni

washingtonski

remontoir-sat

koji se bez ključa navija, te se jamči za njegovu točnost kroz 6 godinah. Nuz to dobije se i divni lanac iz amerikanskoga double-zlata. 6—6

Šalje se uz gotov novac ili po poštarskom pouzeću. Ako se komu nedopada, prima se natrag te se novac odmah vrati.

Naručbe prima samo **Warenhaus zur Monarchie** u Beču III. Hintere Zollamtsstrasse 9, N. 5.

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo **esenco**, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem čutil v želodcu brez vsakega upa na olajšilov. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nadosegljivej „Piccolijevej esenci", za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vódnik v Pulji.

Sadržaj jedanajstoga broja:

ŠTIVO: Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Crveni ovlet pripovieset Vsevoloda M. Garšina — Sveset lastna gnezda od I. Suhodolskoga. — Krčolići noče ljepote. Crtica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Djevojačka izložba. Pravod iz talijanskoga. — Lovačke crtice o vuku, poljljožlih. J. Kozarac. — Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Knoisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj — Pariška svjetska izložba — Novi most nad Themsom u Londonu — Šala i satira — Poredica.

SLIKE: Grof Gustav S. Kalnoky — Josip Knoisel — Pomorski rat budućnosti — Adam Mandrović — Rovinj u Istri — Eifelov toranj u Parizu — Novi most nad Themsom — Torpiljarka u prosjeku — Torpiljarka sa strane — Četiri slike za šalu. — Moća.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glasba. — Umrli i nosroća. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, igre i t. d. — Moda. i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

---

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 3.10 met. dolgo f. **3.—**

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospo v barvah 10 met. f. **4.—**

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežne, cela obleka 10 met. f. **6.50**

Indijski Foule
volne, dvostroke širok. cela obleka, 10 met f. **8.—**

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in karirau; najnovejše, dvostroko širok. 10 met. f. **6.50**

Črni Torno
sukneuski izvod, dvostroko širok. za celo obleko, 10 metrov f. **4.50**

Torno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met f. **7.—**

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 80 met. f. **2.50**

Volnati ryps
v vseh barvah, 6.6 ctm širok, 10 metrov f. **3.80**

Droldrath (Trožišje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. **2.80**

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 10 metrov f. **3.80**

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. **3.—**

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. **2.50**

Ženske košulje
iz močnega platna z čipkami 6 komadov f. **5.25**

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. **4.50**
1 „ 30 „ ¼ „ **5.50**

Klug-Weba
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. **6.—**

Šifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. **5.50**, najboljša vrsta f. **6.50**

Kannafas
1 kom. 30 vatlov lila f. **4.80**
1 „ 30 „ rudeč „ **5.20**

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. **6.—**

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočilni, 1 komad, 30 vatlov f. **6.50**

Oksford
se more rezati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. **4.50**

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sè svilenatimi čipkami for. **4.50**

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelno pogrinjalo s čipkami f. **3.50**

Jute zastor
turški vzorci; podpolni for. **2.80**

Holandski opstanki prenreg
10-12 metrov dolgi ostanek for. **3.60**

Letni ogrnjač
¾ dolg, for. **1.20**

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. **1.50**

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I.a f. **1.80**, II.a f. **1.20**

Žensko košulje
iz šifona in platna, dno platno, 30 kom. for. **2.50**

Tovarno skladišče suknenega blaga

Brneško sukno
Odsek za 10 metrov za podpolno možko obleko f. **3.75**

Ostanki Brneškega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. **4.50**

Brneško modrasno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. **5.50**

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. **8.—**

Vzorci brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskara **Doleno.**

Broj 23. U Trstu 7. Junija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se lavana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osmerci arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobilitovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 6 for., za šoljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 3½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Govor

zastupnika naroda dra. Dinka Vitezića, izrečen u carovinskom vieću dne 25. maja tek. god.

Gospodo moja! Sutra će biti upravo godina danah, da sam u ovoj visokoj kući govorio o zemljištno-raztorotnoj zakladi mojo domovine Istre. Prisiljen sam opet o tom suhoparnom predmetu u predvečer godišnjice progovoriti. Sjećati će se još te ona gospoda, koja su rečenoj sjednici prisustvovala, da bijaše tučajem moga govora prilično nemirno. Krikoća predruća i okolnost, da sam kasno do rieči došao, to da se je radilo o predmetu, koji bijaše više mjestno naravi — pošto se je isti ticao zemljištno-raztorotne zaklade jedne malone pokrajine, to napokon i ta okolnost, što bijaše zasjedanje pri koncu — bijaše bo to predzadnja sjednica — sve to je bilo valjda uzrokom onomu nemiru. S toga nisam mogao sav predmet dostatno iscrpiti, to sam prinukan na nj se opetovno povratiti. A to moram tim više, pošto je u sjednici zemaljskoga sabora od dne 7. decembra pr. g. — dakle iza moga govora — istarski zemaljski odbor podnio predlog, da se izabere posebno odbor, koji bi izpitao stanje i upravu zemljištno-raztorotne zaklade Istre, te o tom izvješće podnio. Predlog taj bijaše prihvaćen. Odabralo se komisiju od trojice zemaljskih zastupnikah. Ovoj bijaše dodieljen vladin zastupnik u saboru i jedan viši činovnik financijalnog ravnateljstva za Primorje. Komisija držala je više sjednicah i podnila saboru dne 19. decembra pr. g. izvješće, koje bijaše dosadovo od sabora prihvaćeno.

Iz sadržaja toga izvješća razvidno je, da je bila osobita svrha toj komisiji, da pobije dvie glavne točke moga govora.

Jednom točkom moga govora tvrdio sam, da bijaše uprava zemljištno-raztorotne zaklade vrlo nepravilna i nesvrhovita, dočim sam u drugoj ustvrdio, da se takovom upravom nanaša porezovnikom velika škoda.

Komisija zaključila je protivno, a toga radi nalaže mi dužnost, da o tom progovorim nekoliko rieči i da dokažem, kako bijaše ono, što sam kazno, posve utemeljeno.

Mislim, da je moj sadašnji položaj nešto povoljniji, nego li bijaše kad sam govorio prošle godine; premda je isti predmet, to smo ipak na početku sjednice, to gospoda nisu tako utrudjena kano tada, a za drugo, nije kod njih čestja na odlazkom tolika, pošto ćemo još nekoliko danah ovdje skupa sjediti, da raspravimo mnogo predmeta, koji na nas čekaju.

Prije nego li prodjem na sam predmet, moram se ograditi proti prigovoru, koji bijaše već prošle godine učinjen, a to isto čini se i sada s mnogih stranah, t. j. da bi se imao taj predmet raspravljati u zemaljskom saboru, nipošto pako u carevinskom vieću. Ovdje moram spomenuti, da je istarska zemljištno-raztorotna zaklada pasivna, kao što su i mnoge druge, naime ona Kranjske, Koruške, Galicije i Bukovine; da su to zaklade dobilo od vlade predujmove; da bijahu sklopljeni radi urodjenja istih ugovori izmedju dotičnih zemaljskih zastupstvah i državo, te da se je o tom ovdje raspravljalo. Pošto je svrha momu govoru ta, da bi se imao sklopljeni ugovor sa zastupstvom Istre promjeniti — jer je za pokrajinu štetonosan — mislim, da je ovdje pravo mjesto, da se o tom predmetu raspravlja.

Eto mo kod samog predmeta. Što se tiče prve točke, da je naime uprava zemljištno-raztorotno zaklade vrlo neurodna, to sam se u prošlogodišnjem govoru na auktoritet jednoga od vodjah talijanske stranke u Istri pravno.

Navео sam naime dio njegova govora, držanog u istarskom saboru god. 1872., odakle proizlazi, da je on tu upravu kao neurodnu oštro; medju ostalim navео je on kao dokaz k svojoj tvrdnji, da bijaše g. 1862., kadno su zemljištno-raztorotnu zakladu državni činovnici autonomnoj oblasti predali, viška 90.020 for., koj no je u toku od malo godinah, naime godine 1867. uslied primljenih državnah predujmovah u znatan manjak od 284.415 for. preokrenuo. Ovo isto potvrdila je i navedena komisija.

Dokazao sam nadalje u mojem govoru, i to brojkami, da je dug kod dužnikah od interesah znatno viši, nego li je interes glavnice.

Odje se dakle, gospodo moja, dopušća, da naravni interesi i zatezni interesi tako visoko, da nadvisuju istu glavnicu, tuj se nemože nikako dotičnu upravu uredno smatrati. Jasno je bo, da je ta uprava svoju glavnu zadaću zanemarila, t. j. da u pravo doba dug od dužnikah utjera.

Da vam sada dokažem nezanosljivost u raznih registrih izvedenih bilježkah, raztumačiti ću vam, da bijaše dug kod dužnikah velikim iznosom, razmjerno sa prijašnimi naerti, povećan, dočim je dug poroznikah za znatnu svotu umanjen. Polag 13. priloga glavnoga izvješća zemaljskoga odbora za upravu prošle godine iznašali su izdatci za god. 1876. za znostatke dužnikah 414.035 for., a za tekuće izdatke 25.110 for., ukupno dakle svotu od 439.154 for.; za g. 1877. bijaše nasuprot potrebno za znostatke 417.807 for., a za tekuće troškove 209.052 for., ukupno dakle svotu od 627.350 for. Dug kod dužnikah narastao je dakle u toj godini za 188.105 for.

Kako opravdava pako dotični odjel zemaljskoga odbora ovo znatno povećanje?

U opaski k tomu izvješću stoji sliedeće (čita):

„Znatno više svote kod potrebah za god. 1877. prouzročeno su tim, što je rečeno godine između računarskoga odjela zemaljskoga odbora, te medju o. kr. poreznimi uredi god. 1876 započeta osobna likvidacija svih znostatnah zemljištno-raztorotnog duga dokončana, odakle je narasla znatna korist od prilike 20.000 for. i to od zateznih interesah, koji nebijahu kod spomenutih poreznih uredah ubilježeni, zatim s razloga, što se je početkom god. 1877. i upravu spomenutih zateznih interesah kao i onih od znostatnah glavnicah i rentah polag starog običaja izplaćivanja u točnoj ovideneiji držalo, dočim se je ono svoto u godišnje računo unosilo, što se je u prijašnje doba posvo zanemarilo".

Moram pako nada obzirom na taj iznos takozvano „korist" opaziti, da je ta korist prije dosta godina u iznosu od samih 21.208 for. navedena, dočim se sada na jednom prikazuje u svoti od 20.000 for. No ni taj iznos nije točno navedon jer — kao što smo vidili — narasao je dug kod dužnikah god. 1877. za 188.105 for. za toliko se dakle povećao i višak zemljištno-raztorotne zaklade, a ne dakle za samih 21.208 for. dotično za 20.000 for., kao što je računarski odjel krivo naveo.

Posliedica toga takozvanog izpravka jest bna ta, da bijaše znostatak dužnikah god. 1886. za svotu od 100.073 for. viši nego li je bio jošto prije dosta godina, premda se je u tom razdobju od istoga uplatilo podpunih 232.788 for.

Koli velika bijaše nesvrhovitost u upravi to zemljištno-raztorotne zaklade, dokazuje takodjer ta okolnost, što bijaše nakon posliednjeg računskog zaključka, nakon onog naime god. 1880. znostatak porezovnikah početkom godine svotom od 542.801 for. navedon, to da bijaše koncem iste godine u iznosu za 106.902 for. niže ubilježon, dočim iznaša svotu od 435.899 for. Da opravda računarski odjel zemaljskoga odbora ovaj čudnovati pojav, navadja sliedeće (čita): „da se je odbilo u svrhu voće pravilnosti i točnije ovideneije svega viška, koj je iznašao koncem god. 1886. svotu od 106.901 for. 83½ nč. od onoga dioha, kojim bijaše pokrajina prigodom likvidacije zemljištno-raztorotnog duga u iznosu od for. 504.206'58 obterećena, što je zaključavalo troćinu likvidiranih glavnicah i dotično polovicu onoga iznosa, koji bijaše opredieljen onim, koji imadu na to pravo, tako, da je taj dug dodatkom svote od for. 20.405'48, što no bijaše već prijašnje godine odračunam, spao na for. 435.899'30 čim se stanje manjka i viška zemljištno-raztorotne zaklade podpuno izjednačuje."

Sada pitam, zašto nebijahu oni veliki iznosi, koje su porezovnici godišnice uplaćivali, od njihovog duga odbijeni? Kao što sam u prošlogodišnjem govoru obrazložio, uplatili su porezovnici Istre nakon aktivacije zemljištno-raztorotnine oko tri milijuna for. za svoj dug, a u sve to vrieme odbilo se od njihova duga samo 20.405 for. 48 nč. to moraju još neprestano plaćati. Na mjesto što se sa viškom od for. 100.901 paradira, moralo se je taj višak i sve prijašnje iznose, koje su porezovnici kao porezni namet uplatili, od njihova duga odbiti. (Sliedi.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 6. junija 1888.

Austro-ugarska: Ovo subotu otvoriti će se zasjedanje delegacijah u Budimpešti, gdje će je u nedjelju primiti Njeg. Vel. car i kralj Fran Josip I. Priestolni govor, kojim će biti delegacije pozdravljene, očekuje

PODLISTAK.

Biednici.

I.

Bijaše jesenska noć mjeseca listopada godine 1846. Jugovina je bisnila i tresla kano da će svo polomiti.

Pod istarskim solom Labovcem pjenilo se mutno, uzburkano more, to sa žalobnim šumom udaralo u crno kliseuro. Nad selom komešahu se crni oblaci poput paklenih duhova. Iz daljine čuo se mukli tutanj groma, koji je svo to jačim postajao. Riedke, ali debele kapljo počeše padati na zemlju.

Sve je slutilo na skoru oluju.

Rečeno noći sjedio je u svojoj sobi Pero Blažinić, labovački župnik. Premda nije bio još provalio šestdesetu godinu, vidjelo se je ipak na njegovu bliedu i mršavu licu, da je mnogo toga doživiti i pretrpiti morao, savjestno vršeć težke dužnosti, koje su namienjene svim svećenikom.

Zamišljeno buljio je starac u pismo, koje mu je nedavno stiglo iz rodnog mu mjesta.

U župnikovoj sobi dogarala je svieća, a on se udubio u kojekakva razmišljanja. Mislio je na sjajnu prošlost onoga naroda, iz kojega je i sam niknuo. Zaronio je prošlost hrvatskoga naroda, koji si je toliko putah osvjetlao poštено lice, lievajuć svoju dragocienu krv na svih bojnih poljanah europejskih, naposo puko u bojevih s nevrstom. Narod taj bio je slavan, velik i jak; pred njegovim pravednim gnjevom stropili su u isto vrieme dva krvnika tudjo slobode: polumjesec i krilati lav.

A sada? Što je sada taj nekoć toli slavan narod? Tek sjena, pusta igračka tudjinca; lutka, kojom nezahvalnici rado što jih volja. Narod neuk, tlačen i razstepen na sve strane.

Oj sudbino, koli si kruta!

Dvie debele suze kanuše na starčevo bliedo lice, pak uzdahnuv bolno, digno se i podje do slike, koja je prikazivala raspetoga Isusa. Pred Spasiteljom pade na koljena, te sklopljenimi rukama moljaše se dugo za spas svoga naroda...

U sobi bijaše polutamno. Grobnu tišinu prekidaše kadkada težko župnikovo uzdisanje.

Zadubljen u vruću molitvu jedva začu čvrsto kucanje na kućnih vratih. Župnik se malko leone. Dignuv se podje otvoriti.

— Tko je božji? — upita otvarajuć vrata.

„Gospodine... za Boga pomozite!", odvrati drhćući glas iz vana.

— Ti li si Stjepane? — uzkliknu začudjen župnik, kad je, otvoriv vrata spazio pred sobom visoka i plećata mlada čovjeka.

— Što ti se je dogodilo? — upita starac uznemiren.

„Zlo, zlo, gospodine. Otac umiru, a možda ga više i neima!

Župnik ga nehtjedoć dalje izpitivati znajuć, da stari Nadanić, Stjepanov otac, već odavna boluje. Pobrza u svoju sobu, te uzov tuj potrebita i zavgenuv se kabanicom, zaključav vrata, podje za Stjepanom.

Kad se bijahu za njekoliko koračajah udaljili, reče župnik:

— Stjepane, kame idemo? taj put novodi u vaš stan.

Stjepan neodvrati ništa na župnikovu opazku. Duboko zamišljen nije riti čuo starčeve rieči.

— Ali gdje ti je dakle otac? — upita župnik van roda začudjen.

„Leži u vašoj stajі. Oprostite, tako je htio. Ali, molim vas, žurimo se. Možda već i neživi... Oj jadni moj oče!..."

Župnik zadrhta, ali ni sam nije znao zašto.

U to dospješe do stajo, koju je Blažinić uviek otvorenu držao.

Unišavši u nutra bijaše tamno kao u rogu. Župnik imadjaše slučajno kod sebe komad voščanice, koju užge i postavi u ugao stajo, kamo nije tako jako prodirao vjetar.

Obazrie se, al jao! ima šta i vidjeti: Bljedo svietlo voščanice razsvietljivalo je tri smrtno bliedo osobe. Na slami, koje se je baš njekoliko snopovah u stajі nalazilo, ležalo je nepomično starac Nadanić. Pred njim klečalo su dvie osobe: Stjepan s jedne, a žena mu Marica s druge strane.

Župnik protrnu, i osjeti da je probliedio, te približiv se starcu, dotakno se ga, zazove ga, ali sve uzalud. Položi ruku na starčevo srce, no ono je zamuklo, prestalo je kucati. Napokon uvjeriv se, da je starac Nadanić preminuo, pade na koljena hoteć moliti, ali nije mogao, jer mu suza za suzom kapala nuz bliedo i skršeno lice.

Stjepan se naglo prene, pogleda župnika, te videći mu lice suzami orošeno, bolno klikne:

— Dakle je u istinu umro!... Ah! mili moj otče... i stade ga gladiti i ejelivati. Osjetiv mu lice studeno kao kamen, sruši se biednik naričuć na zemlju.

Marica čupala si razkuštranu kosu i gušila se jecan em.

Župnik jih tješeć napokon malko primirio.

Vjetar je vani još uvjek žalobno zavijao. Bliesak za blieskom, grom za gromom pojavljahu se izmjenice, kad ali na jednom ova se staja razsvietlila, a grom zaori i udari u drvo, koje bijaše samo za njekoliko koračajah od stajo udaljeno.

Sraja se iz temelja potresla. Silan pljusak spustio se na zemlju, a poluzatvorena vrata stajo se naglo otvorišе i jak vjetar ugasio svieću.

Gusta tama pokrila svu trojicu drhćućih biednikah.

(Dalje sliedi.)

se napeto, jer se svesbće govori, da će se njim razjasniti općenito političko stanje Europe.

Carevinsko vieće drži danas zadnju sjednicu, te se neće više sastati do mjeseca septembra. Ovih dana bijahu izabrani delegati za pojedine austrijske pokrajine. Česi izabrali su same staro-Čehe, isto tako Poljaci neosvrnuše se na svoje suzemljake Rusine izabrav same Poljake, Dalmaciju će zastupati dr. Klaić, komu je zamjenik knez Vojnović, Kranjsku dr. Poklukar, Trst zastupnik Burgstaller, Istru dr. Millevoi, Goričku grof Coronini, itd.

Jučer bijaše prihvaćen i u trećem čitanju novi zakon o porezu na špirit sa 12 glasovah većine. Usljed to pobjede da kani vlada odlikovati nekoje prvake češkog i poljskog kluba, koji su sav svoj upliv u to uložili, da taj zakon prodre.

Shog posliednjog govora narodnog zastupnika dr. Vitezića ljuto se silno talijanaški listovi Istre. Znak je to svakako dobar, jer da ih nije naš zastupnik u živo pogodio, nobi se ljutili kao što se ljute. U ostalom taj jad nije na pravom mjestu. Tà Talijani naši imadu tri svoja zastupnika u Beču, a ovih je svata dužnost, da pobiju svoga protivnika činjenicami u carevinskom vieću, nipošto pako praznimi ričmi ili djećinskimi uvriedami na nj navaljivati u obskurnih talijanaških listićih.

Glavni grad kraljovino Hrvatsko čini velike priprava za dočck kraljeviča Rudolfa i kraljevne Stefanije, koji će stići u Zagreb u nedjelju dne 10. t. m. Svi slojevi gradjanstva natječu se upravo kako bi svečanije dočekali i počastili svojega budućega kralja i njegovu prejasnu suprugu. Kod tih svečanostih sudjelovati će i sva ostala zemlja kroz narodno zastupstvo, posobna odaslanstva itd. Iz Zagreba odputovati će visoki putnici u Bosnu, te imadu stignuti u Sarajevo dne 13. t. m.

Crnagora: Protivnici junačke kneževine ustali su opet jednom proti njoj biedeć ju u novinah, da je namjeravala navaliti na Srbiju i uznemiravati austrijsko čete u Bosni-Hercegovini. Netreba nam ni spominjati, da je ta izmišljotina maslo njemačko-madjarskih liberalacah.

Srbija: Vladini časopisi zagovaraju živo zamisao, da se prenese srbska prestolnica iz Beograda u Niš, čemu se opozicijonalne novine žestoko protive. Kralj Milan da boluje jur dulje vremena na nekoj nutarnjoj bolesti. Izbori za narodnu skupštinu obaviti će se za koji mjesec, no, bude li na kormilu sadašnje ministarstvo, neće biti niti govora o slobodnom izboru.

Bugarska: Knezu Ferdinandu izručiše na njegovom putovanju u Šumli adresu, u kojoj ga medju ostalim zamoliše, da odpusti sadašnje ministarstvo i razpusti narodnu skupštinu. U kneževinu vratila se opet knežova majka princesa Klementina, koja bi htjela po sve puto, da osigura svomu sinu prestol.

Rusija: Na prietnju njemačkih listovah, da će Rusiju oslabiti carinskim ratom, odgovaraju ruski časopisi, da se neda Rusija ničim prestrašiti, te da će i nadalje mirno koracati onim putem, što no ga zahtjevaju njezini politički, trgovački i obranbeni interesi.

Francczka: Tiszinim govorom uvriedjena republikanska stranka stala se sve to čvršće okolo svojeg prvobitnog programa sakupljati, puštajuć na stran kojekakve nepatrijotične prepire i razmirice. Glasoviti Boulanger propao je sjajno u parlamentu svojim predlogom o reviziji ustava. Proti njemu govorio je ministar predsjednik i posve uspio svojim rodoljubnim govorom. —

Italija: Sv. Otac govorio je u zboru kardinalah proti novoj osnovi kaznenog zakona, koja je naperena u prvom redu proti talijanskomu svećenstvu.

Njemačka: Zdravlje njemačkoga cara krenulo je nešto na bolje. Opet se glasa, da je nastala kriza u njemačkom ministarstvu. Medju Njemačkom i Franczkom biva politički odnošaji sve to oštriji.

Franina i Jurina.

Fr. Poznaš voronožki salam?

Jur. Pèr amrade, da ni to tovarsko meso?

Fr. Baš na to to pitam, zač da to naši šarenjaki i krnjeli odsada dolaz salam s poročko „babi", kà da je postala prava „malva".

Jur. Ča j' ta besoda?

Fr. Mi bimo rokli „mizerija ni novolja", kà nemoro život ni umrot.

Jur. Ter da ima koza još kapić mleka.

Fr. Ima, ima, ma da zapuščaju „babu" njiji nekadanji lažitorbe, pak da će ostat brzo na suhom.

Jur. Po pravico ni već čut „Morotta" čuda vremena, a puljski „Voritas", da je postal „Novoritas", pak da se je zapisal va ditnonicu; „Bumbeco" da krpa lonci i razbija lašire; „Šávo zofà" da bi se opet rad „pošćavunil"; „Jork" je sada va svojem kose; mali „Môto" plše štorliju lindarskega tabora, a „onalski" prešidont, da plače i uzdiše za zgubljenimi jauli.

Fr. Tako je ja, ter su već nekidan va Pazine govorili, da ako stvari tako naprvo pojdu, da će morat butiga zapret.

Jur. Ako se pak obintini, da te pod šljorl „Marko i Andron" kapušinom, onda je šla „baraka", „gambo lovade".

Fr. Ma reol mi malo, kako smo mi prišli od salama na kapušina.

Jur. Naši dva kapušini te bit povezani po trbuhe, da jim nepukne, a salam se vozo na dvoh krajoh, da osalsko meso van noskoči.

* * *

Fr. „Babin" Marko da pripravlja za štampu govore talijanskih zastupnikah iz Istre, ki su va Beče, a to da mu dojo silnega posla.

Jur. Vranića neće, kada nisu za pet let gospoda Vidulich i Frančeški niti jedan put odprli usta.

Fr. Aj su!

Fr. Kada?

Fr. Kada? kada? onput, kada zadremlju pak počmu zehat.

Jur. Tako, ča gredu za to va Beč? Ča tako zastupaju Istru va carskem sveto?

Fr. Dragi ti, ča češ, da se onakova gospoda muči zarad Istre, ter teče svuda po Istroj med i mleko.

Jur. Ča tužni i brižni Istrani s takovemi zastupnici!

Fr. Huje jim budi!

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine, u Oprtlju mjeseca febrara tekuće godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je svuda utoke proti tim izborom, a ti nisu niti danas riešeni, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Odbor političkoga družtva „Edinost" zaključio je u posliednjoj sjednici medju ostalim, da se zamoli c. kr. ravnateljstvo poštah, da bi dalo napraviti na službenom poštarskom pečatu za grad Trst uz njemački naslov „Triest" takodjer slovenski „Trst", kao što to pravica i ravnopravnost zahtjeva. Taj zaključak razširiti će se čim prije i za ostale poštarske urede, spadajuće pod djelokrug polit. družtva. Ostali odborovi zaključci neće se za sada objelodaniti.

Veselica u Bazovici. U nedjelju dne 10. t. mj. priredjuje narodna čitaonica u susjednoj Bazovici u gostioni „k pošti" veselicu sa veoma bogatim programom u proslavu 40-godišnjice vladanja Nj. Vel. cara i kralja Franc Josipa I.

Početak u 5 sati na večer. Ulaznina za osobu 40 nvč. Medju točkami i kod plesa svira glasba iz Slopah. Čisti dohodak namienjen je družtvu sv. Cirila i Metoda. — Pošto je svrha zabavo toli plemenita, očekujemo i od tršćanskih Slavenah, da će mnogobrojno posjetiti budnu Bazovicu. Naš „Sokol" odlazi iz Trsta u 2 sata p. podne od Jutmana, ulica Coronco, blizu vježbaonice.

Hrvatski umjetnici u Trstu. Tokućega mjeseca namjerava trojica članovah narodnoga kazališta u Zagrebu prirediti u Trstu deklamatornu zabavu sa pjevanjem. Gospoda to jesu: ravnatelj drame i ponos hrvatskoga kazališta Adam Mandrović, ponajbolji član dramatičkoga družtva Andrija Fijan i tenor hrvatske opere Stevo Doskašov.

Naši umjetnici gostovati će najprije u Ljubljani, zatim u Trstu, a odavle kane u Dalmaciju, Crnugoru itd., te nelma dvojbe, da će biti svuda srdačno primljeni i kako valja odlikovani.

Mi se već unapred veselimo, što će nam biti prušena prigoda uživati pravu umjetnost u našem sladkom materinskom jeziku.

Ovoliko za danas, a čim saznademo za program o putovanju i boravku hrvatskih umjetnikah u Trstu, svratit ćemo se opet na ovaj predmet.

Medjutim upozorujemo već danas svo slavensko krugovo Trsta i okolice, da se pripravo, kako ćemo što dostojnije narodne naše umjetnike primiti i odlikovati.

Okružnica političkoga glavarstva u Puli. Kotarsko glavarstvo u Puli razposlalo je na svo podredjeno obćino okružnicu, kojom ih upozorujo na provedbu zakona od 28. decembra 1887. o osiguranju radnikah proti nezgodam. Ujedno je priposlalo svakoj obćini potrebiti broj tiskanih obraznacah, koji se imadu točno izpuniti, to do 15. t. m. kot. glavarstvu povratiti. Svomu tomu priloženo je razjasnjenje ili tumačenje pojedinih paragrafah zakona.

§ 1. stavka 1. toga zakona govori ob onih poduzećih, kojih činovnici ili radnici podpadaju osiguranju. Prva stavka toga paragrafa glasi:

„Svi u tvornicah i taonicah, u radnicih na nepriuzdržano rudo, na brodarnicah, na škverih i u kamenolomih, a tako i u napravah, spadajućih k ovim radbam, radeći poslenici i poslovni (prometni) činovnici osigurani su po mjeri ustanovah ovoga zakona proti posliedicam nezgodah, kojo se slučo u radnji".

Iz Motovuna pišu nam, da su napokon odstranjene sve umjetne skovane spletke i zapriečke proti novoizabranom zastupstvu, te da će se isto konstituirati dne 14. t. mj. Mi preporučamo toplo većini narodnoga zastupstva, da dobro pazi, koga mora načelnikom i u obćinsko vieće, jer će ti mužovi voditi obćinsku upravu kroz sva tri leta, pak nebudu li oni na svojem mjestu, šepati će i obćinska uprava. Poštenje, značaj i marljivost moraju biti svojstva vašega načelnika i vaših savjetnikah. Čuvajte se narodnih protivnikah!

Iz Vižinade pišu nam početkom t. mj.: Izbori za obćinsko zastupstvo svršeni su i izpadoše, kako su i morali, pošto i sama „L'Istria" piše, da nisu mogli zlo izpasti po njezino prijatelje, „jer da se je predvidilo i providilo sve potrebito proti svakomu neugodnomu iznenadjenju" (si previde o provvide tutto contro ogni e qualsiasi ingrata sorpresa).

Javimo Vam, g. uredniče, kako bijahu sastavljene izborne listine; za kojega znadoše, da će za njih glasovati, bijahu u izbornoj listini, akoprem niti novčića poreza neplaća; naše se pako naprosto izpuščalo ili pogrišno napisalo, tako, da je obćinski sluga iz Kastelliera vratio vižinadskoj obćini do 30 pozivnicah, koje uslied pogrišno napisanih imena nije znao komu uručiti. Taj isti sluga izpričavao se, da ta nije njegova krivnja. Ako se pribroji ovih 30 pogrišno napisanih izbornikah k onim 23 naprosto izpuštenimi, vidi se, kako su samo u jednoj podobćini naši protivnici znali svo „providiti i prodviti", da stvar za njo dobro izpadne.

Nego ovo, da Vam nešto i o samom izboru javimo.

Kao politički komesar kod izbora fungirao je sva tri dana poročki kotarski kapetan, g. vitez Ellusceg. Došao je prvi dan izbora sa cielom obitelju i služkinjom, te odsjeo u gostioni „Progresso", gdje je i objed naručio. Malo zatim posjetio ga jedan od najvećih agitatorah protivničke stranke i pozvao ga u krug svoje obitelji. Gosp. kapetan je poziv primio i sva tri dana sprovod sa cielom obitelju kod toga gospodina. Nemislimo tim Bog zna što reći, no čini nam se, da bi bio taktičnije učinio, da je u dotičnoj gostioni ostao. Tako bi pokazao bio, da je nad strankami. Talijani bi mu bili dodušo manje vikali „vivva cav. Ellusceg", no to mu sigurno nebi bilo škodilo.

Mislimo, da ćemo za vriemo izbora u Vižinadi viditi bar desetak žandarah, no provarismo se, jer jih niemo vidili više nego četvorieu, od kojih su dvojica straživla na vratih obćinske dvorane, a dvojica se šetahu po mjestnih ulicah, pa dok se isti nalazili u jednoj, radilo se u drugoj, što je koga volja bilo. Ista „baba" pripovieda, da bi bio slabo prošao jedan naš svećenik, da se nije sakrio u župnom stanu što se je dakle radilo sa soljnoš?! Tuj se našim kmotovom mienjalo glasovnice, grozilo, vriedjalo jih po propisu talijanske „coltura" itd. Bilo je dapače i takovih, koji bijahu pripravni u slučaju potrebe navaliti silom na naše izbornike.

Jedan protivnički vodja zapitao nekoga V. F. u prisutnosti svjedokah, za koga li će glasovati, a jer mu ovaj odgovorio, da za nikojeg, ljutito reče: „Pazite, da vam kuću nezapale". Na to mu dotičnik uzvratio: „Čujete gospodine, pazite kako govorite, jer vas mogu sudu prijaviti". (Prijavite sudu istoga i ovo ono, koji su ili strašili ili podkupljivali, ta vidite, što oni proti našim rade. Zar vam nije poznata iztraga, koja se proti našim izbornikom u Tinjanu vodi? Mjerite jim bezobzirno istom mjerom. Op. ured.)

Neki Kastellierac zapitan od naših, za koje li će glasovati, reče: „Glasovao bih s vami ali nesmijem, a rado bi platio 10 for., nego li glasovati za gospodu. Da mi vi dadete i 100 for., nebi mogao s vami glasovati, jer bi me onda gospoda iz kuće iztjerala". Kad je taj isti Kastellierac došao u Vižinadu, nije išao u krčmu, jer nije imao novca, ali opazili ga protivnički agitatori, koji njega i mnoge druge odvudoše u krčmu Ivane Marseton, i tuj se pile i jelo koliko so kojemu mililo, bez da se znalo na ćlji račun.

Vidi se dakle, da su protivnici za svo „providili" i svo „prodvidili", pa da u Vižinadi nisu izbori niti mogli drugačije izpasti.

Naši izbornici, ogorčeni postupkom već prije izbora radi naših reklamacijah, a osobito pako za vriemo istoga, zgražajuć vratiše se bez glasovanja kući.

Iz Tinjana pišu nam početkom junija: Da neki i sami pametniji Talijani odnadjivali dopis iz Tinjana u broju 337. poročko „babe", nebi se niti mi dostojali odgovarati na one ogavnosti, ali ovako smo upravo prisiljeni.

Grdobna navala i prostački napadaj na „Našu Slogu" i na neimenovanu osobu, na koju cilja poznati smušenjak, dostatno vjenča glavu onoga, koji u svojem najsavršenijem ludilu sam sebe pobija veleć, da su u laži kratke nogo. Blesan i ljutit, što jih dopisnik „Naše Sloge" navedenjem nepobitnih činjenicah njihovog nečovječnog ponašanja baš u srdce pogodio, naporio je svo svoje otrovno strielice na njega.

Nije čudo, da i kroz štampu na njega napada, kada je to i prije više putah prostački osobno učinio, i to na mjestu, gdje toga nebi smio činiti. Zaboravio je valjda, kako je suzo ronio molio našeg čovjeka za oprost, koji mu je velikodušno i oprostio. Zaboravio je nadalje, da nije jošto dokazao ono, čim je bio našeg nedužnog čovjeka okrivio, te radi čega bijaše i javno u „Našoj Slogi" pozvan.

Mi ga ovdje pozivljemo, neka samo jednim svjedokom dokaže, da smo mi novcem kmote mitili. Vjero nam i poštenja, za svaki novčić, koji se sa naše strane u tu svrhu dao, doplatit ćemo forintom, makar i sav naš imotak propao.

Tim bi se mnogo prije obogatilo, nego li trgovanjem i kopanjem novca. Govori se i piše, da se je silesija novca razdielila, bilo bi dakle i mnogo forinti!!?

Eto vam, gospodo klevetnici, liepono prilike da dobijete novca, al nije u vas istine ni poštenja.

Da je naš čovjek ili budi tko od naših sakrivao oružanu četu, pripravnu napasti vaše izbornike;

da je naš čovjek pripravljao razsulo vaših izbornikah;

da je naš čovjek slao svoje vjerne straživši izborniko;

da je naš čovjek sa svojimi vjernimi obkolio izbornu dvoranu;

da je on osorno zahtjevao od c. kr. oružnikah zaplienjeno oružje;

da je naš čovjek nepokojna duša, te da pripravlja jako žuhke dane svojoj domovini,

pozivljemo to ovim, da sve to poštonimi svjedoci dokažoš, ako nedoš, da te i nadalje smatramo klevetnikom i lažitorbom.

Netrabamo vas mi poručati, kad vas isti vaši listovi, tršćanski „Mattino“ i „Eco di Pola“ odsuđuju, prem sto krv njihova krvi i meso njihova mesa.

Kad svoga toga láži-dopisniče nevidiš, mi nemožemo drugo, nego da te sažaljujemo, sjećajuć se poznate izreke: „koga hoće Bog da kazni, uzme mu pamet“, a držati ćemo se i od sada ono naše: „ludoga i voz obidje“.

Iz Dubašnice pišu nam početkom junija: Eto i nam prod vratima občinskih izborah. Listine su već izložene i do kojega tjedna ima se birati novo zastupstvo. O kakvih se pripravah ništa nečuje, premda smo uvjereni, da se u potaji barem na Mallaskoj štogod pripravlja. Strasti između „gornjih“ i „doljih“, kako će to biti cienjenim čitaocem „Naše Sloge“ od prošlih izborah poznato, ponešto su se utišale, premda neće bez borbe ni ovaj put proći. Budući po vodjah, nije ni jedna ni druga stranka, kakovu bismo mi htjeli.

Kod zadnjih izborah pobjedilo „gornji“ u dvih tielih. Nu samglm tim bijaše dosta okapanja, dok se je občina ustrojila (tad smo se malne odcepili od Krka i ustrojili novu občinu) i načelnika se izabralo, pošto „dolnji“, pridobiv još dvojicu zastupnikah od „gornjih“ na svoju stranu, nehtjedoše nijedanput sjednici prisustvovati, a ovi, nebivši ih dvie tročine, nemogoše ništa sami opraviti. Napokon priselišo jih glodom, da sjednici prisustvuju i načelnikom bijaše izabran g. Mato Kraljić. Gosp. Kraljić (ili kako se sam podpisuje „Matteo Cengilich“, čoga mu nikako nemožemo oprostiti, pošto on znade i hrvatski pisati) vrlo je i vrli na obće zadovoljstvo svoju načelničku čast, a s druge strane nije se nigda našim protivnikom pokazao. Nu uza sve to sva je prilika, da će „dolnji“ ovaj put nadvladati, čemu se nemožemo vesoliti osobito s toga, što će tada biti sigurno načelnikom naš narodni protivnik. Bojać se toga s jedne strane, a s druge pako, jer bi se tad za sigurno zlato občina ka sela sv. Antona, koje je po prilici u srodstvu, pronosio u selo Bogović, koje bi „gornjim“ izvan ruke bilo, i što su naumili prosliti podobčino sv. Fuska i Potjica odcepljenjem i opet združenje sa Krkom, što jim na stalno nebi uslišano bilo, pošto su se tekar od Krka odcepili.

Mi bez obzira na „gornje“ i „dolnje“ preporučamo občinarom, da se lieno slože to da biraju ljude vriedne i poštene, koji će se starati samo za obće dobro. U to ime pomozi Bože!

Glavna skupščina austro-ugarskoga „Lloyda“ obdržavala se je dne 30. pr. mj., na kojoj bi pročitana bilanca na f. 447.661·04, dohodka, koja svota, uzporedili se lanjskom bilancom, jest nopovoljan uzme li se u obzir, da su se dohodci subvencijonranih i redovitih vožnjah umanjili za f. 932.403, te da je društvo bez dobitka provažalo u Indiju i drugo krajeve razne stvari. Bilanca bijaše potvrdjona, a ravnateljstvu podiceljen absolutorij. Primio se je predlog, da se odpiše 5% od vriednosti društvenih brodovah za g. 1887. i da se dividenda razdieli po f. 21.— na dionicu. Bruttodohodak iznaša f. 447.661.04. Ako se od istoga odbije: odpis inventara f. 145.011.80, dotacija osiguravajućoj glavnici 1% od f. 17,497.300, vriednost parobrodah f. 174.073 — od kojih će se upotriebiti f. 82.225.63 za postignuće maksima osiguravajuće glavnice — i ostatak f. 92.747·37 pribroji rezervnoj glavnici; dodatak penzijskoj glavnici f. 12.000, nagrade ravnateljstvu f. 35.000, pregledaocima f. 1500, ukupno f. 369.084.80, ostane čistoga dohodka f. 78.576.25, a pribroji li se k toj svoti iz rezervne glavnice uzetih f. 425.423.76, ostaje f. 504.000 na razpolaganje društvu i za razdieljenje dividende po 4% ili f. 21. — na dionicu.

U ravnateljstvo bijahu izabrani gg.: Fran vitez Dimmer, knez Egon Hohenloho i E. Perugia. Za pregledaoce gg.: R. Padoa; G. Mandolfo i baron P. Sartorio; za namjestnike istimi pako gg.: F. vitez Artelli i G. vitez Fano.

„Matica Hrvatska“ doštampati za koji dan ne manje nego 10 knjigah, koje će podati svojim članovom na ruke, i to 9 jih na broju uz obični godišnji prinos od 3 for., a desetu (Herodotovu poviest I. dio) uz odštetu od jedne forinte. Nema dvojbe, da će ovako obilan književni dar i najveće zahtjeve članovah „Matice“ zadovoljiti, pak zato je opravdano očekivanje, da će i članovi „Matice“ odužiti se nastojanju društva, koje od godine do godine hrvatski svjet novimi književnimi darovi iznenadjuje. Napose dužnost bi bila članovah, da za vremena svoje prinose uplate, jer kako čujemo, knjige će biti za koji dan doštampane i gotovo za razašiljanje i dieljenje, a razašiljati se neće moći onako kako bi trebalo, pošto se nije niti četvrtina povjerenićkih kotarah sa svojimi članovi prijavila, niti svojih prinosah poslala. Svakako bi trebalo malo više točnosti i revnosti i od strane članovah!

Niže današnje naslove ljetošnjih knjigah, te preporučamo ujedno svim onim, koji žele ručno knjige ukusno vezane dobiti, neka te izvole javiti knjigovezi „Matice Hrvatske“ g. Ivanu Selmeldoru, duga ulica br. 36 u Zagrebu. On obećaje za ljetošnje knjige vrlo ukusno i originalne vezove, izradjene polag posebnih nacrtah, uz sliedeće cienu:

Kišpatić: Kukci II.	. . .	f. —.80
Gundulić: Dubravka.	. . .	„ —.60
Vatroslav Lisinski	. . .	„ —.60
Šenoa: Pripovietci VII.	. .	„ —.40
Ševčenko: Pjesme	. . .	„ —.40
Tomić: Počurlice	. . .	„ —.80
Goethe: Ifigenija	. . .	„ —.80
Tratenjak: Rano i molom	. .	„ —.80
Šandor-Gjalski: Pripovietci		„ —.80
	Ukupno	f. 4.—

Za prievode grčkih i rimskih klasikah, pako un olomi:

Homer: Odyssoja	. . .	f. —.40
„ Illiada	. . .	„ —.40
Salustij	. . .	„ —.40
Ciceron: Govori	. . .	„ —.40
Herodot: Povjest	. . .	„ —.40

Kod istoga se mogu također dobiti originalne korice za sve dosad izašle „Matičine“ knjige. Pošto mu je odbor „Matice Hrvatske“ povjerio i ove godine odpremu „Matičinih“ knjigah, to će naručene uvezane knjige zajedno sa drugimi knjigami povjerenikom priposlati i tako gg. članovom na najkraći i najjeftiniji način dostaviti kao i prošlih godinah.

Još k nesreći na letarskoj željeznici. Prijatelj našega lista šalje nam potanju vest o nesreći, koja se je dogodila prošlog mjeseca, koju eto niže priobćujemo:

Grozna nesreća dogodila se 29. pr. mj. u 2 sata poslie podne u selu Čabrunići, nedaleko željezničke postaje istog imena. Juro Burišić-Potrloba ladć na svoje djelo i gonoći prod sobom malo tovarče, došao do željezničkog prolaza, kojeg nadje zatvorena. Živinče prošmljalo se ispod zapornice na tračnice. Burišić, htijuć spasiti tovarče od gotove propasti, skoči za njim da ga potjera iz tračnicah, ali u isti mah dojurio parovoz, koji je zahvatio obojae i razkomadio jih doslovce.

Pokojnik ostavlja **bolestnu ženu sa petoro nejako djećice u velikom siromaštvu.** Pomozi jim, tko može, veliko će dobročinstvo učiniti. (Preporučamo i mi ovu jadnu sirotinju svim čovjekoljubom. Darove primamo dragovoljno, te ćemo imena plemenitih darovatoljah u našem listu objelodaniti. Op. ur.)

Onaj isti dan puhala ovud silna bura, te veliku štetu vinogradom nanieła.

K novoj teoriji o čovječjem porjeklu, o čemu pregovorismo u zadnjem broju, piše nam prijatelj-šaljivdjija iz Fužinah sliedeće redke: Slavno uredničtvo! U 22. broju Vašeg cienjenog lista, pokazasto u pravoj slici golotinju modernih naravoslovacah, koji hoće silomice, da potiču od životinje, bila ona medvied ili majmun. Mislim, da će toj gospodi ugoditi, ako jim priobćim bajku, kako je postao medvied od čovjeka. Za istinitost dakako nejamčim, kako nemogu ni oni ničim dokazati — ako no možda sami za sebe — da potječemo od životinje. — Čujte dakle moju priču: Jednom pošao Isus sa sv. Petrom na put širom biela svieta. Svuda se izkazivahu kao prosjaci. Nekog dana dodjoše k jednomu bogatašu, koji je nadzirao sliege strišuće silno stado ovacah. Čim opazi gospodar naše putnike-prosjake, zakopa se tako u vunu, da ga nije bilo viditi. Prosjaci zamoliše služinčad za poščiou vunu, no ovi izgovorišo se tim, da neima gospodara, a boz njega da nemogu nikomu ništa dati. Na to prokriži Isus vunu pod kojom je gospodar ležao, a u taj tron stvori se iz bogataša medvied, koji utiče odmah u šumu.

Tako Vam je eto postao od čovjeka medvied, a ne obratno, kako što to nekoji nazovi-učenjaci tvrde. U ostalom, ako tko baš silom hoće imati pradjedom medvieda ili majmuna, neka mu budo. Zašto mu kvariti to veselje!?

Proročanstvo o vremenu. Mathieu de la Drôme proriče za tekući mjesec sliedeće promjene vremena: Velika vručina i oluje od 1—9., t. j. u zadnjem četvrtu. Slabašni vjetrovi na oceanu. Oko 7. nemirno sredozemno more; inače sva mora obćenito mirna. Jednako vrieme u mlaju od 9—17. Velika vručina. Velike oluje od 9—14.; tuča na dolnjoj Rajni i u sjeverno-iztočnoj Švicarskoj. Slabašni vjetrovi na oceanu, sredozemnom i jadranskom moru, te u arcipelagu. Silna vručina u Europi o prvom četvrtu, koji počima 17., a traje do 23. Tuča u nekojih pokrajinah Francezka. Skoro isto vrieme o uščapu od 23—1. julija. Burno olujo; kratkotrajna nabrekuća manjih rieknh. Oznaka toga mjeseca: velika toplina od 1—15.; silna toplina od 15—30. Zdravstveno stanje manje povoljno u južno-iztočnoj Europi. Često olujo u srednjoj Italiji, Španjolskoj i Portugalu.

„Dom i Svjet“, broj 12. iznašo je sa obilnim sadržajem, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

„Vienac“ broj 22. XX. godišta iznašo je sa sliedećim sadržajem: „Kod Tegetofova spomenika“, spjevao Mosorski gusiar. „Kožuh“, cytica N. Tordinca. „Novo Ljubo“, Frana Mažuranića. „Cavao“; novela Petra Alarcona, iz španjolskoga prevoo A. V. Šušak, opisao I. M. „U prirodi je jedna sunga“, piše St. Milanov. Listak. Slike: A. N. Majkov, Šušak.

„Vienac“ izlazi svako subota. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Mađje oči — ura. Kinezi su poznati motritelji naravi, te su obnašli, da se po mađjih očijuh može sigurno zaključiti, koja li je doba. Čim je bliže podne, tim se više zjenica mađjih očijuh uži, a o podne izgleda kao posve tanka nit. Poslije podne pako se širi, a u noći dobije opet svoju normalnu veličinu.

Pepeo kao kiša. U Elverumu u srednjoj Norveškoj padao je ovih danah pepeo, za koji se misli, da dolazi od provale vulkana na Islandu. Pepeo zanesen bi vrućinom u vis, te je pao u Norveškoj kao kiša. U ostalom sličnih pojavi nisu ništa izvanredna.

Osamnajst točajah „Naše Sloge“ ukusno vezanih može se dobiti za obćnu cienu. Voz se ne računa. Tko bi dakle želio kupiti ove od sada izašle točaje „Naše Sloge“, neka se izvoli obratiti na uredničtvo našega lista.

Pošalice.

(Pri ispitu.) Upitao nadzornik djaka, koja li su tri najveća blagdana? — Crkveni abor, přovenje i krščenje i odgovori djak. — Kako to? upita naglo župnik. — E tako, odgovori djak, jer se to dano jodo i pije cio dan.

(Toga neima.) Sudnik: Ej, đoški, pazite, ako bi vojniku predpostavljeni ponudio čašu vina, mora ju zahvalno primiti i na dušak izkapiti, to praznu lieno na stol staviti. — Trivuno, kaži mi, što bi ti uradio, da ti pružim čašu vina? — Trivun: Topa nozica, g. satniče, jer tako ja nisam srećan.

Izjava.*)

Na „Priposlano“ veleštovanoga g. dra. Felice Glezera u časopisu „Il Giovine Pensiero“ od 30. maja 1888. br. 58., podpisani odbor puljske čitaonice smatra se dužnim na obranu svoje narodne časti izjaviti koliko sliedi:

1. Smier puljske čitaonice, „najstarijega civilnoga društva“, kako to i sam g. dr. Glezer priznaje, bio je uvjek jednak smieru današnjega našega društva.

2. Nije istina, da je bio ikad društveni jezik talijanski ili njemački, a još manje pako je mogao biti god. 1869., 1870. i 1871., jer najjasniji protudokaz tvrdnji je taj, što su sve knjige čitaonice tih godinah pisane hrvatski.

3. Društvo nije bilo nikad političko, ali će bijaše i da je čisto rodoljubno, dokazuju društvena pravila.

Tvrdnja pako, da je g. dr. Glezer bio članom društva godine 1869., 1870. i 1871., nepotiče od strane podpisanoga odbora, jer naš običaj nebijaše nikada osvadjati koga na drugo, a najmanje pako dra. Glezera.

Nije niti ovomu odboru poznato, da si bio g. dr. Glezer „zaslužan“ član našega društva, u istini za volji moramo izjaviti, da njegovo ime nalazimo upisano u zlatnoj knjizi pod brojem 286.

*) Za stvari pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Time smo izvrazili ono, što smo morali, izjavljujuć, da se nećemo upuščati u nikakvu dalnju polemiku.

U Puli, dne 4. junija 1888.

Odbor „Čitaonice“.

Dopisnica upravničtva

Mnogim prijateljem, koji nas pitaju što je s našim oglasom: „Obilna zaslužba“ odgovaramo ovim, da nam je onaj oglas priposlala jedna banka, kojoj mi šaljemo sva pisma idući za njezinog oglasa i na koja će ona valjda sama dotičnikom odgovoriti.

Od dne 11. prošloga mjeseca do 5. tekućega priposlalo nam predplatu: P. n. gg. M. Z. Orlec za 88. — A. J. Ravnagora do konca 87. — A. D. Čepić za pol 88. — J. M. Brsoč za 87. — P. P. Kraljevica za 88. za 6 kom. — K. S. Almiš-Dalji do konca 87. — T. P. Tisano do 1. dec. 88. — J. M. Dorventa za pol 88. — K. B. Krk za 88. — M. B. Rieka do 31. maja 88. S. H. Časma za 88. — J. P. Lovran za 88. — J. M. Kopar za 2 t. 88. — Dr. L. P. Poreč za 88. — J. R. Moja za 88. — J. S. Pićan za 88. — G. D. Moja do 30. nov. 88. — J. S. Gorica do 30. jun. 88.

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumije kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	124.—	130.—
Rio biser jako fina	„	106.—	108.—
Java „ „ „	„	109.—	110.—
Santos fina	„	92.—	94.—
„ srednja	„	80.—	90.—
Guatemala	„	98.—	100.—
Portorico	„	108.—	112.—
San Jago de Cuba	„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„	118.—	120.—
Java Malaug. kolona	„	93.—	94.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	100.—	108.—
„ fina	„	93.—	95.—
„ srednja	„	88.—	89.—
Cassia-lignea v nabojih	„	28.—	29.—
Maslovi cvet	„	400.—	420.—
Muškatov Bengal	„	21.—	23.—
Paper Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	75.—	76.—
Batavia	„	88.—	89.—
Piment Jamaika	„	33.—	31.—
Petrolej runki v sodih	100 K.	7.—	—.—
v kabujih	„	8.25	—.—
Vije bombažno amerik.	„	37.—	38.—
Lecco jedilno f. f. gar.	„	39.—	40.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namizno M.S.A.J.f. gar.	„	68.—	69.—
Aix Vierge	„	68.—	70.—
fino	„	64.—	65.—
Noščić puljski	„	5.50	5.75
dalmat. s cert.	„	6.—	6.25
Lumkovo puljsko v kosih	„	—.—	—.—
„ v venčih	„	12.—	12.50
Limoni Mosina	zaboj	6.—	6.50
Pomorančo sicilijansko	„	—.—	—.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	71.—	72.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Riž italij. najfinniji	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.25	13.75
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	10.75	11.—
Sultanine dobre vrsti	„	33.—	35.—
Suho grozdje (opuša)	„	25.—	26.—
Oibodo	„	15.—	16.—
Blankiti Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovko srednje velikosti	„	25.—	30.—
veliko	„	32.—	33.—
Sladkor sanil. fug. v vrečah	100 K.	34.—	—.—
Fažol Coka	„	14.75	15.—
Mandoloni	„	—.—	—.—
svetloruđeči	„	12.—	12.25
temnoruđeči	„	11.50	11.75
bohinjski	„	12.75	13.—
kanarčak	„	—.—	—.—
boli, veliki	„	—.—	—.—
zeleni, dolgi	„	—.—	—.—
„ okrogli	„	—.—	—.—
mešani, štajerski	„	—.—	—.—
Maslo	„	90.—	90.—
Sene konjsko	„	3.21	3.75
volovsko	„	3.93	4.04
Slama	„	2.94	3.57
Les, trami kub. č.	„	—.98	—.34
Vuglevije	„	2.70	2.80

Lutrijski brojevi

dne 2. junija.

Trst	8	27	32	87	4
Linc	10	31	22	69	52
Buda	42	62	32	25	71

dne 6. junija.

Prag	15	16	6	50	64
Lavov	83	2	26	6	3
Hermannstadt	1	68	10	45	27
Innsbruck	33	41	27	66	55

Vozni red na c. kr. drž. željeznici.

Odlazak iz Trsta (sv. Andrej) *za Pulu:*

7.— u jutro
10.30 „ „
5.15 po podne
} osobni vlak za Pulu i Rovinj.

Za Ljubljanu preko Herpeljah (osobni vlak):

7.— u jutro za Boč, Vilah, Colovac, Innsbruck itd.
10.10 u jutro za Šoć, Kanviž.
2.35 po podne u nedjeljah i blagdanih do Divače.
5.15 po podne za Divaču, Boč.
9.30 na večer za Boč, Vilah, Celovac.

Dolazak u Trst (sv. Andrej) *iz Pule:*

5.05 u jutro
7.25 po podne
12.05 na večer
} osobni vlak iz Rovinja i Pule

Iz Ljubljane preko Herpeljak.

9.05 u jutro
10.20 „ „
7.25 na večer
10.35 „ „ „
} osobni vlak iz Divače i Boča.
iz Boča, Colovca itd.

Genari bol, knšalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiju itd. mogu se u kratko vriome izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lněbar i ljekarnik u Trstu.

Vooma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljuć noćih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč., kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 42—(2)

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni lek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnji liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovano

budimske 20—4

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah sinova braće Lenger, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Nova 48—6

agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovratnih služ-benikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviesća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Založe i vješava preti uplati kamatnih predmeto, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefiori), čisti i pro zvadu krv. — Jedini prokušani lek, kojim izčezava slaba probava, doraste u želudcu i zapeka tela. Vooma korisian lek proti kožnim boleštim.

Svaki samotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), liečiva je sa Theosin zglobo- i kostobolju odstranjujem (Theo antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole tekućinače. Proporučа se kod bolestih želudca. Lončić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „ „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, priporna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrostih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 43—

Skladište crkvenih stvarih

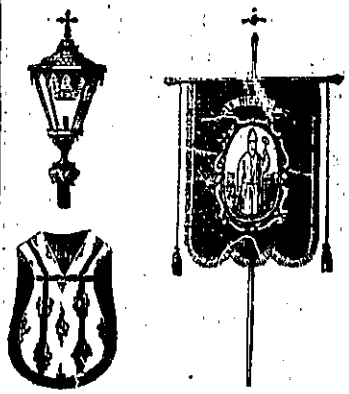

Marije Cosulich i Adole Demarchi

nasliednice Katarine Garuso

u Trstu, Via nuova br. 1.

Pošiljke su carine pronto. 6—9

IVAN SKOPCZYNSKI

komik i lekarnik

Via Farnetto u Trstu

proporuča slijedeće lieke:

Kruglice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa" proti hemoroidam, čistade i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglicah nikše se u najkraće vriome izliečiti svo ono bolesti, gdje vaš glavno sredstvo nepomišo. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a ti u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprodaje.

Slieđe na uvid danomice pisma, u kojih izražaju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglicah nakon duge i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoć pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, te se potli dan noge u toplej vodi opere, može se nekti kurje oči sa korenom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (penello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh stoji kao nepogrešivo sredstvo proti mrvljenju istih i zuboboli, te jih sačuva čiste i biele. Odstranjuje zlomirisan vonj iz usti jah i okriepljuje lateko (ganglyo). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprodaje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nvč. — Ovim ovdje navedenih lekovah ima u mnogih još sve domade i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku narudžbu uz gotov novac ili pouzeću. — Tko pošalje novac za lek sa unaprieđenom uputom, prištedi si polovicu troška, koji uviek pouzeća nastane. 12—5

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, također i one, koje su ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, zlobal, jake kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah Iztoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje ima dakle za sigurno uspjeh svih zapijelah. — Cieno 1 staklenka **60 nv.** 1 veliko staklenka **f. 1·20** prama gotovom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschorstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—9

Najboljši

papir za cigarete

18-26 je pristni

LE HOUBLON

francezki fabrikat Čavleyer in Henryer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegova najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

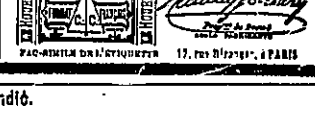

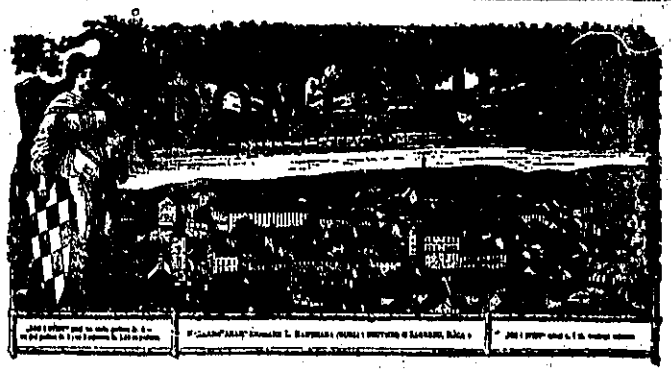

Sadržaj dvanajstoga broja:

ŠTIVO: Kršelići nede ljepota. Crtica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vinković. — Grof de St. Hélène. Iz francezkoga preveo L. Mirković. — Naputak, kako se dobiva zaručnica. Preveo M. pl. T. Nesnailljivost. Francezki napisao E. Chevretto. Preveo I. Franić. — Događaj na putu. Iz ungleskoga preveo L. M. — Jaki ljudi — Zmaj Jovan Jovanović — Put dra. Holuba i njegove žene po Africi — Vranduk — Mlo Lettas Omerpaša — Maglaj — Zagrob — Sveučilišna zgrada u Zagrobu — Zadar — Šala i satira — Poredilca.

SLIKE: Zmaj Jovan Jovanović — Rosa i Josip Holub — Vranduk — Omerpaša — Maglaj Sciljakinja iz okolice Niša — Zagreb — Sveučilišna zgrada u Zagrobu — Zadar — Ćatir, slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobna vieati. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i novorođ. — Narodopisno vieati. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieati. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrobu

---

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vse sredstva, ki nam jih naša vada znašla in tudi nasem poznabli najrazličnejših rudninskih vodá. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poskušti se Vaše zelo pohvaljeno esence za želodec, in vsposh je bil tako nagel ta slijaju, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vaše esence le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile itd., ter Vas tudi poohlastim, da to sporočevalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

VELIKA
DENARNA LOTERIJA.

500,000

MARK

kot največji dobitek v najsrečnejem slučaji pomija velika od hamburške državo najamčena denarna loterija.

Posebno pa:

1	prem. à mark		300000
1	dobit. „ mark		200000
1	„		100000
1	„		90000
1	„		80000
1	„		70000
2	„		60000
1	„		55000
1	„		50000
1	„		40000
1	„		30000
7	„		15000
1	„		12000
26	„		10000
56	„		5000
106	„		3000
257	„		2000
2	„		1500
515	„		1000
839	„		500
30020	„		145
15960	„	200,150, 124,	
100, 94, 67, 40, 20.			

Najnovejša velika, od visoke državne vlade v Hamburgu dovoljena in z vsem državnim pomočenjem zajamčena denarna loterija ima 95.500 srečk, od katerih so bodo 47.500 srečk, tadaj več kakor polovica, v sedmih razredih sukcesivno izžrebalo; za žrebanje določeni skupni kapital znaša

9,160.290 mark.

Preddost te denarne loterije je, da se vseh 47.000 dobitkov uže v malo mesecih in sicer v sedmih razredih gotovo izžreba.

Glavni dobitek I. razreda znaša 50.000 mark, poreste v II. na 55.000, v III. 60.000, v IV. 70.000, v V. 80.000, v VI. 90.000, v VII. aventualno na 300.000, spec jalno pa na 300.000, 200.000 mark itd.

K udeležitvi te velike denarne loterije valé podpisana kupčijska tvrdka. — Naročevalci se prosijo naročilni priložiti ličine znaske v avstrijskih bankovcih ali pošnih markah. Denar se lehko pošlja po poštnej nakaznici. Naročilno se izvrše tudi proti poštnemu povzetju. — Za žrebanje I. razreda, velja:

1 cela originalna srečka av. v. f. 3.50
1 polovica orig. srečke av. v. f. 1.75
1 četrtina orig. srečke av. v. f. 0.90

Vsak dobi orig. srečko z drž. grbom in uradni načrt žrebanja, iz katerega se natančnejo razvidi razdelitev dobitkov, čas žrebanja, uloga različnih razredov. Takoj po žrebanji dobi vsak udeležence uradno listo dobitkov. Dobitki se točno po načrtu izplačajo pod državnim jamstvom. Ako kupcu srečk ne ugaja način žrebanja, jemljemo srečke pred žrebanjem nazaj in dotično svoto povrnemo. Uradni načrti žrebanja se na željo najprej zastonj pošilja o na ogled. Pričakujoči k novemu razdelitvi mnogobrojna naročila, prosimo, da nam bo mogoče vsa naročila skrbno izvršiti, tatsta kolikor mogoče hitro, vsekako pa pred

14. junijem 1888.

deponirati direktno podpisanemu uradu.

Valentin & C.

Bankgeschäft

HAMBURG.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskara **Dolenc.**

Broj 24. U Trstu 14. junija 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u sluđaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošću valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osmerku arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 1½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Prejasni priestolonasljednici Rudolf i Stefanija u Zagrebu.

Prošle nedjelje stupio je za prvi put u priestolnicu hrvatske kraljevine — u starodavni Zagreb — prejasni nasljednik carević i kraljević Rudolf sa prejasnom si suprugom carevnom i kraljevnom Stefanijom. Grad Zagreb dočekao je priestolonasljednike iskrenim i srdačnim oduševljenjem, te neobičnim sijajem, što svo dolikuje glavnomu gradu onoga naroda, koji se je vazda i svagdje odlikovao pravom vjernošću i nepokolebivom odanošću unpram slavno vladajućoj kući. Glavni grad Zagreb — to naravsko središće svih Hrvatah — dočekao je uzhićeno svoga kraljevića i prejasnu mu suprugu u ime svih Hrvatah, pokazav im jasno i glasno kako iskrenom ljubavi i odanosti odišu svi Hrvati napram vladajućoj dinastiji.

Veličanstvene priprave, koje bijahu za taj radostni dočekprirađene i izvođene, osvietlale su čestito lice obćinstva glavnoga grada. Isti tudjinci i neprijatelji hrvatskoga naroda — a tih imade na sve strane — nemogu se dosta načuditi izvanjskomu sjaju, nepokolebivoj srdačnosti, to iskrenomu oduševljenju, kojim bijahu prejasni naši nasljednici priestolja u biolom Zagrebu dočekani i pozdravljeni.

Predaleko bi zašli kad bi litjeli opisati makar i površno svo sjajne točke bogata programa o dočeku i boravku Njih. cesaro-kraljevskih Visostih u Zagrebu. Ograničiti ćemo se dakle na najvažnije momente, među koje spadaju svakako odgovori kraljevića Rudolfa na razne nagovore i pozdrave.

Na zagrebačkom kolodvoru te u susjednih ulicah sakupilo se u nedjelju u jutro prije osam satih toliko naroda, da ga tuj jošte valjda nikad toliko na jednom nebijaše.

Neposredno pred dvorskom čekaonicom čekahu Njih. Visosti gospodje aristokracije i višeg činovničtva. Uz gospodje stajahu crkveni i svjetovni dostojanstvenici, zagrebačko gradsko zastupstvo i gradski činovnici. Prisutni bijahu: Kardinal-nadbiskup Mihalović i patriarka Angjelić; ministar Bedeković, predsjednik stola sedmorice dr. L. Radivojević, predstojnik dr. Stanković, predsjednik sabora M. Hrvat, provizorni vrhovni načelnik Sieber, predsjednik banskoga stola Rukavina, senator Hudovski i podnačelnik Kalabar s gradskim zastupstvom, jedna kompanija domaće pukovnije u podpunoj paradi, generali i viši častnici.

Na pozdrav gradskoga podnačelnika gosp. Kalabara na kolodvoru ogovori Njeg. Visost kraljević:

»*Hvalim Vam, gospodine načelniče, za liep doček i za srdačne riječi, kojima ste nas pozdravili.*

Vrlo nas je radovalo, što smo mogli doći u Hrvatsku i u Zagreb, u ovo bisere krune sv. Stjepana, koji su nerazdruživo spojeni sa zemljami ove sveto krune, spojeni nerazrješivimi vezi slavne prošlosti i zajedničkih interesah. Ova ista čuvstva, koja danas ovdje nalazimo, bila su vazda uresHrvatskoga naroda, koji je čuvstva vjernosti i privrženosti prama vladajućoj dinastiji sačuvao, vazda u zlo i dobro dane, bilo u redovih vojske, bilo u mirnom radu i u vrieme mirna razvoja.

Mi opetujamo od svoga srdca ta čuvstva i radujemo se, što smo došli ovamo,"

Na pozdrav privremenoga gradskoga načelnika, koji je došao na čelu magistrata i gradskoga zastupstva pokloniti se Njih. Visostim u bansko dvorove, odvrati kraljević:

»*Zahvaljujem Vam opetovano najsrdačnije za liep doček, koji ste nam priredili, za učešće, kojim ga ovdje susrećete. Vrlo nas je veselilo, što možemo posjetiti Zagreb, i ovdje srdačna, vazda prokušana čuvstva vjernosti i odanosti naći. Neću uzmanjkati, da o tih liepih i uzvišenih čuvstvih obavjestim najuzvišenije priestolje i da grad Zagreb, koji mi toliko ljubimo, preporučimo osobitoj dobrostivosti našega premilostivoga gospodara i cesara*«.

Kod položenja temeljnoga kamena na vojarni priestolonasljednika Rudolfa, odgovorio je kraljević na pozdrav podnačelnika sliedeće:

»Odgovara tradicijam i povjesti ove zemlje i ovoga naroda, da u simpatičnoj vjernosti i ljubavi skrbi za vojsku.

»*Od tridesetgodišnjega rata borili su se Hrvati na svih ratištih; svagdje se nalažeše hrvatski junaci. Velik broj vojsko-vodjah i častnikah proizašlo je iz hrvatskoga naroda. Stotine i tisuće hrabrih Hrvatah prolivali su krv na svih bojištih na slavu i čast dinastije.*«

»Pozivljem vas, da se sa mnom složite u uzkliku, koji je tako često na ustnah tisuća vaših zemljakah lebdio u odlučnom času, u uzkliku, koji i sada napunjuje sva srca: Njegova Visost dovrši tu besjedu hrvatskimi riečmi: Živilo Njegovo Veličanstvo naš car i kralj Ii«

Najoduševljeniji i najzanosniji bijaše bez dvojbe doček i pozdrav prejasnih nasljednikah priestolja na sveučilištu. Na kratko al zanosno rieči sveučilištnoga roktora g. Smičiklasa, odgovorio je prejasni kraljević sliedećimi znamenitimi riečmi:

»*Osobito me veseli, da mi se je pružila sgoda, posjetiti ovo visoko učilište i ja pozdravljam rektora magnificusa, profesorski sbor i sve slušatelje najsrdačnije.*

»*Dana vam je ovdje sgoda,* da liep, stoljećni stari kulturni jezik s njegovom bogatom književnošću njegujete i dalje usavršavate.«

»*Ujedno se vazda sjećajte, da previšnjemu imenu, koje ovo sveučilište nosi, budete na čast i da ovdje stvorite mjesto za gojenje starih tradicija vašega naroda: za vjernost i privrženost naprama dinastiji i naprama austro-ugarskoj monarkiji.*«

O tom uzvišenom dočeku, pozdravu i odgovoru pišu zagrebački listovi, da tko nije imao sreća, da vidi, kolikim je zanosom sveučilištna mladež klicala pojedinim riečim prejasnog kraljevića, tomu pero nije kadro opisati ono oduševljenje, kojo je u onaj čas obuzelo i mladež i profesore. Tri puta morao je kraljević prekinuti svoj govor i pričekati dok se je utišao entuzizam, koji je dostigao svoj vrhunac, kada je Njegova Visost naglasila *stoljetni kulturni i liepi jezik hrvatski, bogatu i liepu literaturu hrvatsku*, te pozvao mladež na ljubav i vjernost prama Njegovomu Veličanstvu i domovini. Ovaj odgovor Nj. Visosti bio je improviziran, jer je u programu svečanosti bilo ustanovljeno, da se Njihove Visosti na sveučilištu neima pozdraviti posebnim govorom.

Jedna od najsjajnijih točkah programa bijaše i veličanstvena serenada, kod koje sudjelovahu sva pjevačka društva, 5—600 bakljonošah i na hiljade obćinstva, koje je burno klicalo Njihovim Visostim pred banskimi dvorovi. Nemanje sjajna bijaše razsvieta grada, koji je upravo plivao u svietlu lampionah, svietiljkah, plinskih zviezdah itd.

Suvišje je i spomiujati, da je obćinstvo svuda pozdravljalo visoko gostove urnebesnim klicanjem, komu nebijaše konca ni kraja. Njeg. Visost kraljević razgovarao je mnogo i hrvatski, a njegove rieči, izušćene kod polaganja temelja za vojarne i na sveučilištu, bijahu frenetičkim klicanjem primljene.

PODLISTAK.

Biednici.

(Nastavak.)

II.

Marko Nadanić bijaše zakupnikom ogromnog imanja bogata Talijana Laninija, koji se bijaše prije kakovih 15 god. naselio u ono mirno i skromno mjestance. Stanovao je u malenoj kućici, koju dade Laninu sagraditi za svoje zakupnike. Videć Nadanić, da je oslabio i obnemogao, zaželi, da mu se sin ženi, to da dovede u kuću ženu, koja će znati kraj ljubljena si muža podnesti i pretrpjeti sve one biede i nevolje, kojim je nesretni Istranin od vajkada izvrgnut.

Stjopan si bijaše odabrao siromašnu al poštenu djevojku, rodom iz bližnjega sela.

Marica, tako se zvaše ta djevojka, bijaše krasna i vrlo radina djevojčica, te ju zbog toga i zaprosi naš čestiti Stjopan. Ona mu se rada odazove. Tomu se nemože nitko čuditi, kad spomenemo, da joj bijaše Stjepan odavna prirasao srdcu. Kad ju je ovaj zaprosio u roditeljah, tko je bio srotnji od njeh? Tri mjeseca prije Nadanićeve smrti vjenčao je Blažinić Stjopana sa lie-pom Maricom. Laninija, njihovomu gospodaru, omili mlada Stjopanova žena, te ju je više puta i napastovao. Gdjegod bi ju našao na samu, bilo na polju ili na putu, počeo bi joj koješta po gospodsku brbljati, čega ona dakako niti razumjela nije. Al kad uvidi na što on smjera, uklonila bi mu se, čim bi do nje došao, izpričavajući se, da ima mnogo posla kod kuće.

Stjopanu nehtjede o tom ništa kazati, da ga ne ražalosti. Bojala se dakako za život svojega druga. Dapače izlazila je od sada rieđko puta iz kuće, a najvoljela bi, da ju Stjopan prati, kad bi išla za poslom.

No Laninu nemirovaše. Istoga dana u predvečerje, dva sata prije nego li je Stjopan došao po župnika, rodila je Marica posuđje u kuhinji.

Uz pančju i njegu Maričinu bivalo je i starcu Nadaniću svakim danom boljo. Bilo je nade, da će ozdraviti.

Buduć se je cieli dan nebo mrčilo, to se mogla očekivati oluja, koja je jedva sliedeće noći nastati imala, osta Nadanić, po Maričinu naputku i kroz dan u krevetu.

Stjopan bio je otišao u šumu, da nasječe bremo drva. Laninu vidio ga je proći selom i uputiti se prama šumi sjekirom na ramenu.

Oči mu sjevnuše divljim plamenom a grozna misao proloti mu mozgom.

Zovno jednoga svoga slugu i naloži mu neka sliedi Stjopana i neka ga zadrži što dulje u šumi. Vrludan sluga još vriednjog gospodara poslušno i podje u šumu, da izvrši Laninijev nalog.

Marica je svoudilj nastavljaja svoj posao. Bila je nešto turobna, zamišljena kao da je predvidjala kakvo zlo.....

Svršivši svoj posao, sjedne kraj ognjišća. Spustiv glavu na svoje grudi utonu u turobne misli.

U kuhinji bijaše tiho kao u grobu. Na jednom zaškripnu vrata. Marica digne glavu, pogleda k vratima, te kao ubodena skoči na nogo.

Pretrne uplašena.

Pred njom stajao je požudno je motreć njezin napastnik — Laninj.

— Što želite gospodine? — upita ona drhćućim glasom.

— Što da želim? — rukne Laninj, a pakloneki mu se posmjeh pojavi na usnih. „Tebe želim", reče bližnjuć se k prestrašenoj mladoj ženi.

Ona uzmakne. On za njom.

Al najednom se ustavi. Nije mogla dalje, buduć joj je to priečio zid.

— Bezobrazniče! vikne mlada žena, kad se je Laninj htio nje dotaknuti. Pokuša izbjeći mu, ali joj to zaprieči.

Varaš se mala. Sad si u mojih rukuh. Ovaj put mi nećeš izbjeći tako lako — govoraše Laninj prigušenim glasom.

Marica se je branila al videći, da će joj naskoro malaksati sila, zaže zvati u pomoć. Na njezinu viku probudi se stari Nadanić, koji je ležao u susjednoj sobi. Težkom mukom sidjo s spontolje i dodjo u kuhinju baš u onaj čas, kad je Marici prietila najveća pogibelj.

— Gospodaru! zar se nestidite vašili lopovštinah? — vikne starac kipeć od gnjeva.

— Šuti kmoto — viknu Laninj gnjevno, izgubiv nad tolikim odporom prijažnju svoju hladnokrvnost, te poleti k starcu i gurne ga teškom silom u prsa, da se je nevoljni starac odmah bez svieste srušio na zemlju. Marica kriknu zdvojno, te zaboravivši za čas na priotoću joj pogibelj, htjede poletjeti do starca, da mu pomogne, al ju Laninj uhvati htijuć ju ogrliti, nu ona ga kao biesna lavica odbrinu od sebe. Je samo časak i Marica bila bi izgubljena...

Laninj prenuvši se od jeda, htjede nazrieti na nju, da dovrši tu sramotnu borbu, ali u isti tren, kad se je na to spremao, sruši se na zemlju zajaukavši od boli.

Bijaše Stjepan, koji ga je svojom tvrdom šakom od traga po lubanji udario.

Istoga dana poslije 10 satih na veče krenuše visoki putnici sa zagrebačkoga kolodvora, kamo ih dopratiše svi dostojanstvenici i sila občinstva, put Siska, praćeni burnim klicanjem i živom željom, da se opet čim prije povrate u sriedinu vjernih jim Hrvatah.

Govor

zastupnika naroda dra. Dinka Vitezića izrečen u carevinskom vieću dne 25. maja tek. god.

(Nastavak.)

„Kao što je spomenuto, zaostatak dužnikah god. 1886. jest za 106.073 for. viši od onoga od prije deset godina, dočim se je dug kod porezovnikah iste godine za 106.992 for. umanjio. Neznatna razlika između tih dvih iznosah, t. j. 919 for. dokazuje, da se je za onaj iznos, za koji bijaše dug dužnikah povišen, dug porezovnikah umanjilo, da se je tuj naime samo o tom radilo, da se pronese jedno mjesto iz manjka dužnikah u višak porezovnikah. Da li je takova uprava urodna ili, da li bi se imala okratiti lahkoumnom i nesavjestnom, prepuštajuć visokoj kući, da o tom sudi. Autogomne i državne oblasti propustiše točno pregledanje računah; to je sve za dobro prošlo, što je dotični odsek predložio. Usprkos svim tim ovdje navedenim manjkavostim, stvorila je ipak posebna komisija u I. točki svojih zaključnih predlogah sliedeći zaključak (čita):

„Ona je konstatirala točno i redovito postupanje od strane računarskoga odjela nomaljskoga odbora poglodom na zemljištno-raztorotnu zakladu, te podpunu evidenciju uprave u svih njenih potankostih, u točnom suglasju s dotičnom upravom c. kr. poreznih urodah i u podpunom suglasju sa postojećimi zakoni i naredbami, polag saborskih zaključakah, nalogah zemaljskoga odbora i pravilah računovodstva".

Posebna komisija nije se ustručavala podati ponovno takovu izjavu premda konstatuje u istom izvještaju (čita):

„Da je bilo kod predaje zaklade zemaljskomu odboru viška od 30.000 for., to da se je već koncem prve godine zakladne uprave pokazno od strane autonomnih zemaljskih članovinah znatan dug napram državi; dů, pošto se je god. 1861., zadnje godine dakle državne uprave, u svemu utjeralo 85.469 for., a upravni troškovi iznašahu 3928 for., utjeralo se je već god. 1862. samo 56.699 for., dočim su upravni troškovi narasli na 7147 for.; da se nije od mnogih komadah zemlje uzeti najmanje svoto na zemljištnu raztorotninu utjeralo; da je neotalo zemljištno-raztorotnih glavnicah u iznosu, koj se neda pobliže označiti; da se neda na temelju troškovah od 20.116 for. za realnu ovrhu do g. 1886. kod porezniih urodah predbilježenih ustanovitil, koji dio od toga spada na ovršne troškove".

Nadalje spominje sou izvještaju, da se nije moglo uvjeriti, da li su porezni urodi brisali svo uplaćeno dijelovo, ipak da je sigurno, da toga nisu potrobitom marljivošću učinili.

Osim toga govori izvještaj, da se ima polag zakona o zemljištnoj raztorotnini brisanje bezplatno izvesti, a ipak se je za taj posao od dužnikah plaću zahtjevalo i utjeralo. Nadalje se izjavlja, da su porezni urodi molbe za dlobu zemljišta dugo vromona zadržavali, a da je nisu, kao što jim bijaše dužnost, odmah zemaljskomu odboru podastrieli. Troškovi za molbe bijegoe jesu često viši nego li dužni iznosi. Sve te okolnosti dokazuju dosta jasno i točno, da je ta uprava vrlo neurodna.

Usprkos svih tih toli oštrih opazakah, predložila je komisija u II. točki svojih konačnih predlogah: „da se pripozna, da sadašnji način uprave istarsko zemljištno-raztorotne zaklade, u koliko je moguće, probitkom samo zaklade kao i koristi porezovnikah najbolje odgovara".

Moni nije poznato, da li je vlada produzela kakve korake usljed predlogah komisije. Bilo bi svakako vrlodno, da nas o tom obavlosti.

Što se tiče drugog predloga komisije, da se naime prizna, da uprava odgovara posve probitkom porezovnikah, to moram kao i prošlo godine upravo protivno ustvrditi. Polag ugovora od g. 1875. bijaše postavljen za dalnju dozvolu predujmovah od državne uvjet, da moraju dužnici najmanje 30.000 for. u svrhu pokrića pridonjati. U proračunih nalazo se doduše te svoto, no one bijahu u istinu samo prve godine polag ugovora utjerano.

Kao što proizlazi iz spomenutog jur priloga br. 18. bijaše u razdobju od god. 1870. do 1886. za zaostatke dužnikah 330.000 for. u proračun uneto, od kojih je samo 232.785 for. uniđe, tako da se je pokazao manjak od 97.240 for. Taj znatni manjak moradoše porezovnici iz svoga žepa platiti. Pitam vas dakle, gospodo moja, da li odgovara to što bolje probitkom porezovnikah?

Što se tiče upravnih troškovah, to mi je bila čast već prošlo godine dokazati, da se je u proračun za god. 1887. uvrstilo 13.280 for., što čini po prilici osmi dio svoga prihoda zemljištno-raztorotne zaklade, 12·13 po sto naime svijuh prihoda.

U drugih pokrajinah jesu naravski posavo različiti odnošaji. Jer, kao što sam baš u prošlogodišnjem govoru dokazao, iznašaju upravni troškovi polag proračuna iste godine 1887. u Galiciji i Koruškoj nešto manje od pol po sto, u Kranjskoj 1½ po sto, a u sunjadnoj pokrajini Goričkoj, gdje su posavo isto okolnosti, iznašaju ovi polag zaključnog računa za 1885. god. 35 puta manje nego li u Istri. Polag proračuna za tekuću godinu bijahu pako ti troškovi još za 260 for. povišeni, tako da iznose u ljetošnjem proračunu 13.540 f.

Da nebismo, gospodo moja, mislili, da je taj po moni navedeni odnošaj samo prolazan ili slučajan, to moram spomenuti, da su u ljetošnjem proračunu, kao što je razvidno iz poglavja XVI. državnoga proračuna, upravni troškovi za Galiciju ostali isti, koji bijahu i prošle godine, u Bukovini za 450 for., u Koruškoj za 83 for., u Kranjskoj dapače za 2847 for. niži nego li u prošloj godini. U tom se je dakle poglodu još pogoršno razmjer, pošto su u Istri troškovi uprave viši, dočim su u 3-ugih pokrajinah dielomice isti, dielomice u istih ili nižih svotah u proračun uvršteni.

Pitam vas sada, gospodo moja, da li odgovara takova uprava probitkom porezovnikah i zemljištno-raztorotnoj zakladi, kao što je to dotična komisija uztvrdila? Dokaz nemože biti točnije podat, da bijaše ugovor od g. 1875. za pokrajinu vrlo štetonosan, a radi toga jest potrobito, da se ga promjeni. Najprije mora se misliti na sredstva, kojimi bi se porezovnikom, zemljištnom raztorotnom neraznjerno veliko nalcženo breme olakšalo, a to se može jedino putem revizije, dotično promjenom ugovora. U tom poglodu uslobodjujem se sliedeće pripomenuti:

Paragrafom 3. ugovora bijaše ustanovljeno pet postotno ukamaćanje predujmovah, pružonih zemljištno-raztorotnoj zakladi. Takov ugovor jest pako protivan izričnoj naredbi previšnje odluke od 24 junija 1865.; u toj bo odluci bijaše izrično ustanovljeno, da budu počam od 1. jenara 1866. svi predujmovi, koje bi se istarskoj zemljištno-raztorotnoj zakladi pružilo, bezkamatni. Osim toga nije se o kamatih, u dogovorih vodjenih prije nego li bijaše sklopljen ugovor, nikada govorilo, dapače bijaše u naredbi financijalnoga ministarstva od dne 19. maja 1872. br. 1189., koja je o tom pitanju govorila, izrično spomenuto, da se neće tražiti kamatah za predujmove, koje bi se mogle pružiti. Dodajte k tomu, da bijahu pokrajinam Galiciji, Bukovini i Koruškoj znatni predujmovi upravo za zemljištno-raztorotnu zakladu pruženi, a da te pokrajine ništa za kamate predujmovah neplaćaju, pa premda Kranjska ukamaćuje jedan dio svote, koju prima za svoju zemljištno-raztorotnu zakladu, to je ta pokrajina tim bogato odštećena, što dobiva s druge strane godišnju podporu od 175.000 for., koju neće povratiti i to od 1. jenara 1875. do uključivo god. 1895., što će iznašati ukupno svotu od 3,000.000 for.; ako dakle ove pokrajine neplaćaju kamatah, tada, mislim, da bi bilo vrlodno i pravo, da bi se odsada i Istru, koja je, kako je poznato, veoma siromašna pokrajina — a da je siromašna, dokazuju toliki porezni zaostatci — oslobodilo od plaćanja kamatah za podieljeno njoj predujmove ili za one, koji bi joj se pružili za potrebe njezino zemljištno-raztorotno zaklade.

No, imalo bi se Istru ne samo oslobiditi od plaćanja kamatah u budućih godinah, već bi joj se moralo odpustiti svo one predujmove, koje joj je dosada država podielila.

(Konac sliedi.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 18. junija 1888.

Austro-ugarska: Dne 9. t. m. započelo su delegacije svoje sjeditbe u Pešti. Drugi dan poklonile se obje delegacije Njeg. Veličanstvu. Prva se predstavila austrijska delegacija predvodjena po svom predsjedniku Smolki, a zatim ugarska, predvodjena po predsjedniku grofu Ljudovitu Tiszi. Obćinica predsjednika upravišo ponajprije na Njeg. Veličanstvo poklonstveni govor, izrazivši čuvstva odanosti i vjernosti, a zatim požališe, što se o opet traži novo znatno svoto u vojničke svrhe. Smolka reče dapače, da se delegacije nadaju, da u budućo takovih troškova već nebi bilo, pa da se državna sredstva i manjkava već sredstva porezovnika, mogu obilatije nego li dosada upotriebiti za promicanje kulturnih i gospodarstvenih interesa. Na oba govora odvrati Njeg. Veličanstvo sliedeće:

»Srdačno mi zadovoljuje izraz o vašem vjernom mišljenju. Od ono nekoliko mjesoci, što Sam vas oko Sebe vidio sakupljene, nije se politički položaj znatno promjenio. Duboko me se kosnula smrt Njeg. Veličanstva njemačkoga cara Vilima, Mojega mnogodišnjega prijatelja i saveznika. Zadovoljuje Me pako, da no manje srdačne veze, koje Me spajaju sa Njeg. Veličanstvom, carom Fridrikom, odgovaraju sasvim savezu mira i prijateljstva, koje između obje države postoji.

Odnošaji monarkije prama vanjskim vlastim neprestano su sasvim prijateljskoga značaja, a Europi sačuvao se je blagoslov mira.

No ako će unatoč toga Moja vlada, koja se po svojoj dužnosti ima brinuti za sigurnost naših granica i za unapredjenje Naše obranbene snage, potražiti znatnu vjeresiju, poglaviti je tomu razlog u neprestanoj nestalnosti političkoga stanja Europe te u tom, što sve ostale države neprestano povisuju svoju bojnu snagu i spremnost.«

Delegacijam predložena osnova zajedničkoga proračuna za god. 1889 glasi: Ukupna brutto-potreba iznaša 139,157.324 fr. napram 134,280.397 od god. 1888. Od ovih brutto-potreba odpada 115,976.078 for. na redovitu potrobu; ta je za 2,563.763 veća nego li je u tekućoj godini. Ekstraordinarium iznaša 23,181.240 for. pa je u prispodobi sa votiranom svotom za g. 1888 porasao za 2,363.224 for Ukupna potroba porasla je dakle napram ljetošnjem proračunu za 4,926.927 for. Kao vlastiti prihod uvrštono je 2,940.444 for. napram 2,820.574 for., tako da se ovdje ukazuje višak od 119.870 for. Odbiju li se od brutto-potrebe od 139,157.324 for. vlastiti prihodi u iznosu od 2,940.444 fr. to se ukazuje netto-potreba od 136,216.880 for. napram 131,409.823 for. za tekuću godinu, što odgovara povišenju za 4,807.057 for.

Njih. ces. kr. Visosti kraljević Rudolf i kraljevna Stefanija odputovali su iz Zagreba — gdje bijahu što srdačnije dočekani — za Bosnu, gdje će kraljević pregledati pojedine odiele četah.

Dalmatinski sabor imao bi se sastati tokom budućega mjeseca na kratko zasjedanje. Ostali sabori imali bi se sastati mjeseca augusta.

Češki zem. sabor, kako doznaje »Politik«, biti će u septembru sazvan na sjeditbu, u kojoj će mu biti predložen samo proračun, te će samo isti morati razpraviti i riešiti. Nu odmah iza toga sastati će se sabor već u siečnju ili veljači na drugu sjeditbu, u kojoj će mu biti predložono drugo zakonsko osnove.

Kranjski zemaljski sabor sazvan je za 20. t. m. na kratko zasjedanje, da stvori zaključak o konverziji kranjskoga zemljo-raztorotnoga duga. Do 10. t. mj. moraju biti formulirani uvjeti raznih banka, koje se nalazo u priegovoranju.

Slovenski zastupnici dr. Vošnjak, Svetec, Murnik, dr. vitez Bleiweis i dr. Tavčar utemeljili su u Ljubljani kno privremeni odbor slovenske političke družtvo, kojega je pravila već potvrdilo zemaljsko predsjedničtvo. Doskora biti će sazvana konštituirajuća skupština.

Hrvatski sabor primio je zakonsku osnovu, kojom se preinačuju i nadopunjuju neka ustanove zakona od 17. maja o kaznenom postupku. U saborskih odborih razpravlja se osnova zakona ob uredjenju pučke nastave i ob uzgoju pučkih učiteljah. Većina hrvatskog učiteljstva izjavila se proti predloženoj osnovi, jer da se istom neće pospješiti napredak u pučkih školah, dapače da će takova osnova nepovoljno djelovati na mar i volju pučkih učiteljah.

Srbija: Iz Beograda dolazi povoljna viest, da će se radikalci i liberalci kod budućih izborah uzajemno podupirati. Bilo bi željeti, da se ta viest obistini, te da budu jedni i drugi razboritiji i oprezniji, nego li bijahu nakon posliednjo izborne pobjede.

Bugarska: Odsudu poznatoga majora Popova, da se brani knez podpisati, radi toga da se grozi ministar Stambulov, da će dati ostavku, a s njim da bi odstupilo i više častnikah, što nebi bilo nikako na štetu ili stamotu Bugorske.

Rusija: Sve rusko novine ističu važnost novo otvorene zakaspijske željezničke pruge, koja se je počela g. 1880. graditi. Ova pruga je od velike trgovačke i vojničke važnosti. Daleke zemlje Hiva, Buhara i Perzija spojene su željezničkim putem sa Rusijom, koja će tamo izvažati svoje proizvode i širiti prosvjetu.

Rumunjska: Vladina stranka držala je dne 12. t. mj. izbornu skupštinu, kod koje je došlo do tučnjave. Nekoji viši ministri dobili su batinah.

Italija: U Bologni slave ovih dana 800-godišnjicu tamošnjega sveučilišta. Svečanostim prisustvuje kralj sa svojom porodicom. Tuj se sastalo profesorah i učenjakah raznih narodah, da izkažu čast najstarijemu sviotskomu sveučilištu.

Njemačka: Minister nutarnjih posalah Puttkamer dao je ostavku,

---

U šumi dotekao ga Laninljov sluga i začoo mu koješta brbljati, samo da ga što dulje zadrži. Stjopanu se to brbljanje Laninijevog sluge čudno činilo. Sjetio se je, da je vidio Laninija, kad je prolazio selom. Al ipak neposumnja na svoga gospodara.

Nu Stjopan nemogaše se nikako umiriti. Sve ga je nešto kući vuklo. Sluga je nastojao zadržati ga još nekoliko vromena, što mu pako za rukom nepodje.

Stjepan krene put svoga stana, a došav u maleno dvorište, začu viku i nemir u kući. Nešto ga zazebe oko srdca. Baci svežanj drva na tlo i unidje naglo u kuću.

Jednim poglodom pogodi sve, što se je nutri zbivalo. Skoči do Laninija, udari ga šakom po glavi tako silno, da se je odmah srušio na zemlju.

Zatim priloti k otcu, i odnese ga Maričinom pomoćju u krevet.

Lanini bio je medjutim pobjegao, snujuć u svojem zmijskom srdcu groznu osvetu. —

Četvrt sata zatim povrati se starcu svjest, te se odmah dosjeti svemu što se je dogodilo.

Zabrinuto gledaše pred sebe, al mu se odmah razvedri lice, opaziv kraj Marice Stjepana.

Grobna tišina vladala je u sobi.

(Dalje sliedi.)

koju je cesar s mjesta primio. Odstup Puttkamerov, vele, da je zatekao i državno ministarstvo.

Franina i Jurina.

Jur. Znaš Frane, za koga je sigurno dobro ovo leto?

Fr. Za koga?

Jur. Za cigane, zač da su svo staro kobilino i tovarino, kako su hteli prodati va Višnadu, kadi su svo to kupili za ono biradu kapoto, ki su već trbušasti.

Fr. Ma da su cigani čuda ona mrha imeli, kako su mogli va Višnadu svo konšumat?

Jur. Ja, dragi moj, paraš, da jim je i ono bilo dosta? A kado je svo, da se nije moglo pojist va Višnjanu, va Motovunu, va Tinjanu, va Oprtlju, to je svo bilo spravljeno va salamuru za Višnadu? Da ti je znati koliki trbuhi imaju nekoji gladuhi iz Kaštelira i Labinci!

Jur. Neka jim bude na slast ta ciganska graclja!

Fr. I ono borsono vino, kojo su jo vidinadski šaronjaki zvali pit: „andò bever“!...

Jur. Oh, orno izdajico roda svoga! Takav odgovor su dali na onu višinadesku: „koža vol komandar kva i mettri do ščavi!“ ...

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine, u Oprtlju mjeseca febrara tekuće godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je svuda utoke protiv tim izborom, a ti nisu niti danas riešeni, dočim nas iskustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdjo pobjede Talijani, namah riešeni.

† **Frano Marotti.** Dne 20. pr. mj. preminuo je u Brdu, u kršanskom dekanatu, tamošnji župe upravitelj g. Frano Marotti. Pokojnik bijaše obćinstvu štovan i cienjen kao plemenit čovjek i čestit svećenik. Vječni mu pokoj!

Imenovanja. Ministar pravosudja imenovao je gosp. Napoleona Kümmerlein pl. Eichenau, pristava kod kot. suda u Poreču pristavom kod zemaljskoga suda u Trstu; g. Hinka Frausa, kot. pristava u Komnu, pristavom kod zemaljskoga suda u Trstu, g. Edvarda Rodo, prislušnika u Reku pristavom u Komnu, to g. Zoncovich-a pristavom u Poreču.

Predsjedništvo političkoga družtva „Edinost“ poziva gg. odborniko i namjestniko k odborskoj sjednici, koja će se obdržavati u nedjelju dne 16. t. m. točno u 10½ u jutro satih u prostorijah delavskoga podpornoga družtva (Via Molin piccolo br. 1) Na dnevnom redu jest nastavak posliednjo odborske sjednice.

Izpiti usposobljenja. Od 28—30 maja t. g. bijahu držani izpiti usposobljenja na pripravnici u Kopru pod nadzorom pokrajinskoga školskoga nadzornika vitoza Klodića. Usposobljeni bijahu:

G. Josip Vlah, učitelj na pripravnici u Kastvu za gradjansko školo iz naravoslovno struko sa hrvatskim naukovnim jezikom a njemačkim jezik kao predmet; g. Josip Ciotti, učitelj u Marčani usposobljen za hrv. pučko školo; g. Ernest Jelušić učitelj u Lipi položio izpit s odlikom za hrv. pučko školo a talijanski i njemački jezik kao predmet; g. Anto Rajčić, učitelj u Ližnjanu za hrv. pučko školo a talijanski kao predmet. Gg. Delcott Fran, Mahnić Karol, Rustija Jos. i gčna Josipina Jug, usposobljeni su za slovensko pučko školo; gčna Sosić Tereza isto za slovensko školo u hrvatski jezik kao predmet; gčne: Luznik K. i M. Michieli za slovensko i talijansko školo: gčne Perdich G. Ang. Srobrot i Cecilja Clemencich za talijansko školo; gčne Foš Tereza i Fany Schwarz. popunile su izpit, da mogu poučavati njemački jezik kao predmet. M. Doboljak usposobljen je za poduku u vjeronauku za slov. školo. Jedna učiteljica, koja se prijavila za talijanske gradjanske škole, odstupila je, isto i jedan učitelj, koji se bijaše prijavio za izpit iz hrvatskoga jezika.

Dr. Amoroso. Na skupščinu talijanskoga političkoga družtva, obdržavanu u Pazinu početkom prošloga mjeseca, došlo je takodjer iz Poreča nekoliko gospodo. Medju timi bijahu članovi zemaljsko junte gg. dr. Bocich, dr. Gambini, to ravnatelj istarsko kreditne banke g. dr. Amoroso. Ovu sgodu upotriebiše ta trojica, da posjete i nekoje obćinske urede u srednjoj Istri. Mi nemamo ništa proti tomu, da članovi junte pogledaju obćinske urede, dapače želimo, da se više putah svrate u istarske obćinske urede i da tamo po mogućnosti odstrane nerede, te da se osvjedoče o teku obćinske uprave.

Nikako pako nemožemo pojmiti, što imade u obćinskih uredih tražiti g. dr. Amoroso. On nije više član zemaljsko junte. Kakvim daklo pravom on nadzire i nagovara obćinske načelnike, da se to i ovo učini, da se raspis novih izborah pospješi? Da je to savjestovno koji član junte, stisnuli bismo s pleći, nu dru. Amorosu nepripada absolutno nikakvo pravo mješati se u obćinske stvari. Neka on radi svoj posao, a načelnici moraju se držati nekoga i vršiti nalogo predpostavljenih oblastih, i nikoga drugoga. Neka si to zapamti g. dr. Amoroso. —

Raspisana mjesta. U Pazinu i Tolminu raspisana su mjesta šivinjarah, XI razreda. Od molitoljah zahtijeva se poznavanje zemaljskih i njemačkoga jezika. Molbe valja uložiti na c. kr. namjestničtvo u Trstu do 15. julija t. g.

Vinska izložba. U subotu dne 9. t. m. bijaše otvorena izložba vina u kanalištu „Politeama Rossetti“. Vina izložio je pokrajina Trst sa okolicom, zatim gotovo Goriška, Istra, Dalmacija, Tirol, Štajerska itd. no obćenito izloženo je mnogo manjo vina nego li je to odbor očekivao. Liberalni krugovi južnih pokrajinah izbjegavaju tu izložbu, jer da se kani istom proslaviti neka austrijska uspomena.

Izmedju izloženih vinah hvale posjetitelji izložbo osobito obično i sušeno vrsti vina g. Marka Kumbata iz Visa u Dalmaciji, koji imade i skladišče svoga vina u Trstu.

K izboru u Višinadi. Tršćanski talijanski listovi „Indipendonto“ i „Matino“, te porečka „baba“ opetovano pišu hvalospjevo radi višinadskih izborah. U duglih članeih riča i uzdišu volikn borbu i napreznje Talijanah (?), da ova obćina nedobije zastupstvo našo krvi i jezika. Spomenuti listovi dopuščaju, da su so naši, videć počinjeno n e z a k o n i t o s t i, ustegli od glasovanja. Kakova onda borba? Proti komu su se borili, kad proti nikoh nije bilo! Ovakovih slavospjevah čitali smo na stotine u talijanskih novinah talijanskoj vojsci, koja je bila smještena kod Masavo u Africi. Poslije što su tamo nakon 10 mjesecih sakupili do 30.000 vojnikah, znuzeli su nekoliko brieždaljkah, dva ili tri sata odaljenih od Masavo. Tamo nisu našli nikakvoga odpora, jer su se bili Abisinci povukli u svoja brda, pak su i neizpaliv puške Talijani posjeli dva ili tri mjestanca, gdje nije bilo ni žive duše. Za ovaj junački čin pjevalo jim se hvale i slave po cieloj Italiji. Slično se sada dogodilo i u Višinadi. Pobjedili bez protivnika, pak se veselo, što jim jedna obćinica u rukuh ostala. Sami uvidjeju, da jim obćinska uprava u Višinadi po ljudskom pravu nepripada, inače nebi se toliko radovali nad pobjedom.

Najbolje će jim biti poznato, da se seljak nemože boriti proti mogućnijemu, nu neka budu uvjereni, da će prije ili kasnije božja i ljudska pravica i tamo zavladati.

Notorna je činjenica, da ima svaki birač pravo reklamirati proti nekorektnosti izbornih listinah, i to no samo za sebo, nego proti svim onim, koji su nepravedno ili krivo unešeni. To je u analognom zakonu o sustavu sudbenih porotnikah naročito iztaknuto. Izborna listina pripada j a v n o m u p r a v u, a no pojedinoj koto-riji. Što nisu utoci uvaženi, nijo naša krivnja. O tom biti će svakako još govora, a dotle neka se gospoda strpe!

Veselica u Bazovici izpala je u najdjolju na obće zadovoljstvo premda je kiša, koja je do 1. sata poslije podne lievala, mnogoga prestrašila to tako nebijaše nego toli mnogobrojan kako se je očekivalo. Svo točke programa, osobito prekrasno naše pjesme, liepa deklamacija, vrlo dobra provodena veseloigra, to napokom izvrstno vježbo naših sokolašah, bijahu burnim odobravanjem popraćeno.

Čestitajuć sl. odboru bazovičke čitaonice na krasnom uspjehu, želimo, da se slično veselice što češće opetuju i u drugih mjestih naše okolice.

Iz Motovuna pišu nam 12. t. mj.: Ovdašnji obćinski izbori obdržavali su se mjeseca septembra 1887. Kao što je već čitateljem „N. S.“ poznato, protivna stranka uložila je proti valjanosti tih izborah utok, koji bio nakon nekoliko mjeseci kao neumeljit odbijen od c. kr. namjestničtva. Budući se izborni spisi moraju podastrieti c. kr. kot. pol. oblasti, to je c. kr. kapotanat u Poreču, a na čelu mu Aleksander vitez Elliscogg, uništio izbor dvijuh naših zastupnikah, jer da po zakonu nemogu izabrani biti. Ta dvojica su Stipo Cramer od Mata iz Rakotolah i Antun Solić pok. Mata iz Novaki. Prvoimenovani nije dobio nikakvo odluke, već je slučajno doznao, kako se govori po obćini, da nebi bitpovan na konštituiranje zastupstva. Obratio se je pismeno na c. kr. kapotanat sa molbom, da mu se javi, da li je istina ono, što se po obćini govori. Nekoliko danah zatim dobi odgovor, da on nije bio izabran za zastupnika, jer da se piše Stipo Cramar od Mata, a no Stipo Cramar od Mata, kako da je to stojalo u izbornih listinah! Proti ovoj odredbi c. kr. kapotanata uložio je Cramer utok, koji je napokon odpisom c. kr. namjestničtva od 17. maja 1888. broj 7721 riešen, to dignuta protuzakonita odredba c. kr. kapotanata u Poreču i pripoznato, da je Stipo Cramor sasvim zakonito izabran za zastupnika.

Isto tako uložio je Antun Solić utok proti odredbi c. kr. kapotanata u Poreču od 28. januara 1888. br. 618, to je opet c. kr. namjestničtvo prošloga mjeseca dignulo odredbu c. kr. kapotanata u Poreču to pripoznalo izbor Antuna Solića zakonitim.

Evo koliko je napora trebalo, da se prisna zakonitost izbora dvijuh naših zastupnikah!

Budući već nemaš nikakve daljo zaprieke, to su napokon novoizabrani zastupnici povsani dne 14. t. mj. k prvoj obćinskoj sjednici. U četvrtak daklo konstituirati će se — ako nebudo kakve zaprieke — zastupstvo, izabrat novi načelnik i obćinska deputacija.

Predradnje za mjestnu željezniou u Istri. Ministar trgovine dozvolio je grofu Waldorstolnu, da izvede tehničke predradnje za mjestnu željezniou iz Trsta u Milje, Kopar, Izolu, Piran, Buje, Grižnjan, Motovun, Višnadu, Višnjan i Poreč, koja bi se spojila sa državnom željeznicom kod Sosiča ili na kojoj drugoj postaji. Nažim će čitateljem biti poznato, da je g. grof dobio dozvolu za tehničke predradnje i za jednu drugu željezniou u Istri, al do gradnje nije još došlo, niti znamo, kad će to biti.

Zaplienjena „Soča“. Zadnji broj naše vriedne drugarice u Gorici bijaše opet zaplienjen i to radi uvodnoga članka „Zora puna, bit će dana“, u kojem bijaše opisan naš narodni napredak u Istri, to talijanaški plač i jadikovko.

Iz Boča piše nam prijatelj dne 12 t. m.: Umjetna se izložba zatvorila. Govoriti pobliže o toj zabavi i opisavati slike i kipove bilo bi predugo, a opet čitatelje Vaše nebi to toliko zabavljalo. Od europejskih državah nisu bilo zastupano Francoska i Ruska. Najsiromašnije bijaše zastupana Belgija, a najbogatije Italija. Austro-Ugarska izložila vrlo krasnih slikah. Od Hrvatah bio u izlogu samo „gyparoliof“ našeg dičnog Ivana Rendica, koga i Vi spomenuste. Taj „gyparoliof“ krasi Gorupovu grobnicu na Ricci, a doniela ga je „Hrv. Vila“ u trećemu tečaju. To je naimo ona divna umjetnina, što no predstavlja plačuću Gorupovu obitelj za pokojnom majkom, koju anđeli u nebo nose.... Umjetna sezložba zatvorila a otvorila obrtna, koju danomice polazi 5—6000 osobah. Tu će izložbu do skoro potanjo opisati; — budući će te više zanimati naše majstore i obrtnike — budete ii tako dobri to mi ustupili mjesta u „Slogi“.*)

I ta je izložba u slavu četrdesetgodišnjice našega cara i kralja. U bočkom je „Stadtparku“ izgradjena a to ime od samog nasadjenog oviča: kruna, pod krunom slova F. J. a sjedno strano slova: god. 1848 — drugo god. 1888. To je uprav majstorski izvedeno!

„Vienac“ broj 23. XX. godišta iznašo je sa sliedećim sadržajem: „Njihovim prosjasnim cos. i kralj. Visostima krajoviću R u d o l f u i kraljevnoj S t o f a n iji prigodom njihova prvoga boravka u Zagrebu“, pjesma I. T. „U registratori“, roman. „Kapotan Gašo“ slavonska artica, Kozarac. „Cavao“, novela Petra Alarcona, iz španjolskoga prevoo A. T. „Iz New-Yorka u San Francisco“, poljski napisao H. Sienkiewicz, provoo Iv. Broz. „U prirodi je jedna snaga“, piše St. Milanov. Listak. Sliko: Kraljevna Stefanija i kraljević Rudolf.

„Vienac“ izlazi svake subote. Stoji na četvrt godino f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Upozorujemo naše štovane čitatelje na oglas g. A. Lavrenčića, koj donašamo na četvrtoj stranici, to ga ujedno na uvaženje preporučamo, jer je taj gospodin naše gore list.

*) Vrlo rado. Op. urodn.

Književnost.

Književna obznana. P. n. gospodu, kojoj poslah poziv na predplatu na djelo: „Povlest Venecije u živ. priv.“, umoljavaju se ovijem najuljudnije, da bi mi izvoljela poslati predbrojno arko do polovice tek. mjeseca. Ako je tko i novaca sakupio, neka mi jih predbježno n e š a l j e, jer ako vidim, da je broj predbrojnika premalen, predati ću djelo u tudju nakladu.

U Osleku 7. junija 1888.

Prof. Ivan Rabar.

* * *

Zdravlje u gradu i na selu. Zdravoslovna crtica od prof. dra. A. Lobmayera. Zagreb 1888. Komisionalna naklada akad. knjižare L. Hartmana (Kugl. i Deutsch).

* * *

Poglibolji od živo prirodu. Zdravoslovna crtica od prof. dra. Lobmayera. Zagreb 1888. Komisionalna naklada akad. knjižare L. Hartmana.

Preporučamo ova djela neumornoga prof. dra. Lobmayera.

Lutrijski brojevi

dne 9. junija.

Beč	87	20	8	70	16
Gradac	3	66	81	39	11
Temešwar	81	57	11	13	34

dne 13. junija.

Brno	13	89	44	76	39

Br. 456.

Oglas natječaja.

U smislu pokrajinskoga zakona od 10. marča 1874. i uslied zaključka obćinskoga zastupstva raspisuje se ovim natječaj na mjesto diplomirano obćinsko babice ili primalje, koje će se koncem augusta t. g. izprazniti i odnosno popuniti u Dragi bašćanskoj, sedu na nešte preko 1 biljade dušah u ovoj obćini, uz nagradu od godišnjih 60 for. u mjesečnih obrocih.

Natjecateljice imat će dokazati, austrijsko državljanstvo; usposobljenje za praktično primalstvo i poznavanje hrvatskoga jezika, i svoje, ćimi dokaznicami obložene prošnje do 15 julija tek. god. podpisanomu podnesti.

Glavarstvo obćine u Baški 11. junija 1888.

Načelnik
Juraj Čubranić.

Crlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljuh itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabiljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vesma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probadjenih kašljuć nadlh, navadno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponadinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijere sladkiše* (Pastiglie Prendini) to gledati, da budu na omotu kutijice (škatulo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarij i najizdatnij proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavnij liečnici već odavna uporabljivanje sa veći odlikovane

budimske

Káldczy-vode,

koju radi povoljne proporučati nije treba. Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdenca hrabe Lonor, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

20—4

Skladište crkvenih stvarih

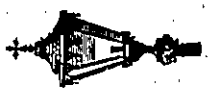

Marije Cosulich i Adele Demarchi
nasliednice Katarine Garusa
u Trstu, Via nuova br. 1.
Pošiljke su carino prosto. 6—4

Podžrunica
anglo-austrij. banke
u Trstu

Novčani uložci
3 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
3½ » » 30 » »
Napoleoni
kamate po pogodbi. 24—14
Eskomptira
po 2½% na svaku svotu.
Mjenice
na Beč, Prag, Pešta i Brno prosto troškovah.
Kupnje i prodaje
vriednosti, devize i coupone uz ¼% popustbe
Predujmljuje
na varante, zaloge i police tereta u gotovom
Kamate po pogodbi.
Na vriednosti po pogodbi.
Otvorenje kredita
u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.
Popust po pogodbi.

Brza i sigurna pomoć
za 20—1
bolesti želudca i njezine posliedice.
OBRANA ZDRAVLJA
ovisi gotovo o *zaburavlju i pazpiđenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *koli ljudstvenom toli dužnošću dobrostanju*. Najboljji *domaći lieh* za urediti probavu, primjerenu mješanje krvi i odstraniti nezdravo đentilce krvi jest vuć oblegna poznata i obljubljena

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Priredjen je od *najboljših, liečničke najkrepčnih sdelenina*; izkazao se osobito kano sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije i melankolije* (usilad slabe probavoj; on oživljuje svu djelatnost probave, čisti krv te dobiva *boležno tjelo* iznova *čilo i zdravlje*. Usilad ove izvratne vlastitosti, postao je *zjegovan ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dvo staklenica 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročitu. Šalje se na *frankirana pisma* ne ovo stranu *za povrieda iznosa*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica sa ORN ROSA Životnog balzamah po mom priredjena i u smeđenu kartonu omotana, koj pos strance napisi: »dra. Rosa životni balsam« iz ljekarne »k crnom orlu«, B. Fragner, Prag, Bredovska ulica Kleinsek, naglasku i francuskom jeziku lina, a pra bolje lito na zakonitom — niže otiemljam se zaštitnim znamkom provideno.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam
dobiva se samo
u glavnom skladištu
B. FRAGNERA
ljekarna »k crnom orlu«,
Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Lettenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga Životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,
sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se đenam prsi upale ili otrdnu i kod svakog otoka. crva u prsu i sanekilci, lavinutje, morske (mrtvoi kosti, čemanjičnoga otoka, kronične upale u koljenih, rukah i ledjih; proti potu nogah, kod ranjenih rukah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj nateklini itd.

Sve upale, natekline, otvorine istisni u kratkom razdobju; gdje je pako ognuljeno, izvuče leti balzam sav smrad bez svake boli, te izliečí u najkraće vriene.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

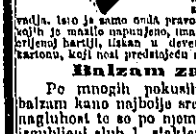

Opomena!

Jer se prazko univer[illegible] mazilo od vike strana patvori, upozorujem svakoga, da se laže po pravom propisu samo kod mene proizvadja. Isto je samo onda pravo, ako šute kutjice, u kojih je mazilo napunjeno, imadu nauk za uporabu na češkoj hartiji, tiskan u devet jezikah, a zamotan u kartonu, koji neat predidjeću zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Mlatilnice in čistilnice

za žito, **slamoreznice** in drugi stroji vsako vrsto, orodja in pripravo, se dobivajo pri

SCHIWITZ & COMP.
(Živic i družb.)
v ulici della Zonta v Trsti.

Pripravljene so tudi uže tiskalnice in mostilnice za vina itd.

Providjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bljutak, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačnje, ter posjedjuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznana od svih auktoritetah medicinskih — prava jamstvo za ozdravljenje onemanutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji je priđedan svakoj staklenki. **Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruka f. 5.50 a. vr. u gotovom ili poneđeom. — U svih ljekarnah je na prodaju.**
— Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, **Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu** u ljekarnah B. Saraval »All'Amazone Trionfante«, Seravallo, P. Cavana i Prendini.
Na Rieci A. Mizzan. 18—8

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- »	2¼ »	3-mesečni »	2½ »
30- »	3 »	6- »	2½ »

Vrednostnim papirjem, glasočim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, priporoča se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí.

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za veće svoto po pogodbi.

Uložki v pohranu.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 8. marcij, 1888. 48—10

Pozor!

Najuljudnije javljam p. n. tršćanskomu občinstvu, da sam dne **10. junija** t. g. otvorio na **trgu delle Legna br. 10 u Trstu** svoje skladište sa dvakrat na dan

svježim i neobranim mliekom,

sa **vrhnjem iz nutarnje Kranjske, svježim maslaocm** (putrom), **finim sirom, jajci i sa zaklanom i obšćenom peradi** itd.

Jamčeći za točnu i poštenu podvorbu, preporučam se za obilan posjet.

A. Lavrenčić,
4—1 produvanonica mlieka izpod Nanosa.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša **želodčova esenca**, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila mo je popolnoma nepremakljivo slabotnosti **čreves in prebavalka**, kakor tudi neznano mučočo **trilo-tolosnosti**. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih ure v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje ločil bil je zmam in odino le Vašoj neprecenljivoj esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najsrčnaja udana hvaležen.

Na Dunaji, 1887.
Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

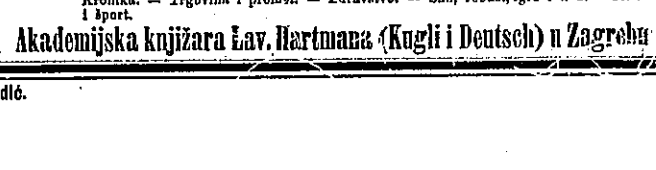

Sadržaj dvanajstoga broja:

ŠTIVO: Kršćići noće ljepote. Critica iz Slavonije. Napisao J. Kozarac. — Ujova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vinković. — Grof de St. Hélène. Iz francezkoga preveo L. Mirković. — Naputak, kako se dobiva zaručnica. Preveo M. pl. T. Nezasitljivost. Francezki napisao E. Chavette. Preveo I. Franić. — Dogodjaj na putu. Iz engleskoga preveo L. M. — Jaki ljudi — Zmaj Jovan Jovanović — Put dra. Holuba i njegova žena po Africi — Vranduk — Mio Lattas Omorpaša — Maglaj — Zagreb — Sveučilišna zgrada u Zagrebu — Zadar — Šala i satira — Porodica.
SLIKE: Zmaj Jovan Jovanović — Roza i Josip Holub — Vranduk — Omorpaša — Maglaj Poljedjelja iz okolice Mise — Zagreb — Sveučilišna zgrada u Zagrebu — Zadar — Četiri slike za šalu — Medna slika.
LISTAK: Osobne vieati. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesrećo. — Naravoslovno vieati. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieati. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 6.40 met. dolgo f. **3.—**

Valjano volneno sukno
dvostroko široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. **4.—**

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. **6.50**

Indijski Foule
volne, dvostroko širok, cela obleka, 10 met. f. **5.—**

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in karirani; najnovejše, dvostroko širok, 10 met. f. **6.50**

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo blako, 10 metrov f. **4.50**

Terno velours
dvostroko širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. **7.—**

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 80 met. f. **2.50**

Volnati ryps
v vseh barvah, 6.0 ctm širok, 10 metrov f. **2.80**

Dreidrath (Trošlježa)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. **2.80**

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 metrov f. **2.80**

Francoski Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se dajo prati, for. **3.—**

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. **2.50**

Ženske košulje
iz močnega platna, sdipkami 6 komadov f. **2.25**

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ½ for: **4.50**
1 » 30 » ¾ » **5.50**

Klug-Weba
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. **6.—**

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. **5.50**, najboljše vrste f. **6.50**

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. **4.80**
1 » 30 » rudeč » **5.20**

Kannafas iz niti
1 komad, 30 vatlov IIIa in rudeč for. **6.—**

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. **6.50**

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. **4.50**

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznoga prta sa svilenatimi čipkami for. **4.50**

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. **3.50**

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. **2.30**

Holandeski opstanki preprog
10-12 metrov dolgi ostanek for. **3.60**

Letni ogrnjač
½ dolg, for. **1.20**

Konjska plahta
jako dobra, 100 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. **1.50**

Košulje za gospode, lastno delo
bolo all barvane 1 kos Ia f. **1.80**, IIa f. **1.20**

Žensko košulje
iz šifona in platna, fino plotene, 30 kom. for. **2.50**

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnesko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. **3.75**

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. **4.50**

Brnsko moderno blago
Ostanek 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for **5.50**

Blago za površnje suknje
najfinejše vrsté, za celo suknjo f. **6.—**

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme broz ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 25. U Trstu 21. junija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redcih stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana zapiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Urednictvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iztiče mnogim našim čitateljem predplata na prvo polugodišće 1888. Radi toga molimo sve takove čitatelje, da nam izvole čim prije poslati predplatu za drugo polugodišće, da nam nebude neprilikah kod upravo lista.

Ujedno opominjemo sve naše dužnike, da već jednom vrše svoju dužnost, jer će inače nezgodno biti iznenadjeni.

Svim onim predbrojnikom, kojim smo u novije vrieme bez uspjeha poslali poziv na izplatu zaostale predplate, obustaviti ćemo početkom dojdućega mjeseca šiljanje lista, pridržav si proti njim sva druga prava za utjeranje duga.

„Naša Sloga" stoji na godinu za imućnije for. 5, a za seljake for. 2; za pol godine polovican gornje cieno.

Uprava „Naše Sloge"

Govor

zastupnika naroda dra. Dinka Vitezića, izrečen u carev. vieću dne 25. maja t. g.

(Konac.)

Da podkriepim ovaj moj nazor, navesti ću sliedeće. Polag rasolucije primljene u sjednici dne 2. veljače 1872., a opotovane godine 1873. i 1874., imalo bi se zemljištno-raztorotnim zakladam Kranjske, Istre, Galicije i Bukovine dati uz povrat produljmova polag okolnostih eventualno podpore. Visoka je doklo kuća već tim sama što je rasolucija poprimila, priznala, da se može dogoditi, da bi se mogle nekojim zemljištno-raztorotnim zakladam podieliti podpore bez povratka, a kao što sam jur prije spomenuo, podieljuje se u istinu tečajem kakovih 20 godinah pokrajini Kranjskoj godišnja svota od 175.000 for. bez povratka.

No, ja bi tomu još nešto dodao. Postane li predlog zakonom, predlog naime stvoren izvlašćen proračunskoga odbora od dne 28. ožujka 1884. za uredjenje odnošajah izmedju zemljištno-raztorotne zaklade Galicije te državu, postane li doklo taj zakonski predlog zakonom, to bi so tim pokrajini Galiciji odpustila svota od preko 75 milijunah for. Ako so doklo tim dvim pokrajinam pruža takova dobrodušnstva, tada mislim, da bi se imalo i pokrajini Istri slično dobrodušnstvo podieliti, a to tim više, pošto se tuj radi o razmjerno mnogo manjoj svoti, t. j. samo o iznosu od 400.000 for.

Dalnji razlog za podkriepu mojeg nazora nalazim i u tom, da je pokrajina Istra — kao što sam već spomenuo — vrlo siromašna, te da se je od njo proti svakoj pristojnosti povratak kamatah za podieljeno produjmove zahtjevalo. Da nije pokrajina tih kamatah platila, to bi bilo naravski njezin dug za mnogo manji.

Nadalje valja još spomenuti, da troha taj dug zemljištno-raztorotno zaklade najvećma slabo i nenarodnoj upravi s istom pripisati, čemu su dali povoda i državni činovnici tim, što su propustili vršiti točan nadzor nad upravom autonomnih činovnikah, na što bijahu ugovorom od g. 1875. obvezani, ili tim, što nisu porezni uredi dužnu marljivost kod utjerivanja duga od dužnikah u pravo vrieme pokazali.

Uzmu li se doklo u obzir sve ove okolnosti, tada mislim, da bi bilo vrlo pristojno, da se pokrajini Istri sav taj iznos odpusti, a to tim više, pošto su porezovnici — kao što sam jurve dokazao — sav svoj dug, što no ga imadoše na temelju zemljištno-raztorotnog zakona, sbilja uplatili. (Vrlo dobro! na desnici.) Nebi se ipak smiolo dopustiti, da porezovnici nose dug, koj na drugo odpada. Bilo bi doklo potrobito, da se prvih pet puglavjah ugovora od g. 1875. polag mojih navodah ispravi.

No, nebi se ipak samo ovaj ugovor već bi se moralo i upravu, koja je sada toli loša i nenarodna, promjeniti.

Čujte sada, što predlaže ona posebna komisija u pogledu promjene uprave. Komisija ta predlaže u III. točki svojih zaključnih predlogah sliedeće korake (čita):

„a) C. kr. financijalno ravnateljstvo neka uznastoji:

1. porezni uredi neka svom marljivošću utjeraju i na čisto izvedu iznose dužne zemljištno-raztorotnoj zakladi, te bezodvlačno izrade pregledne tabele, napried odprave molbe za dielitbu i zatim bezplatno briše one dužne dielove, kojimi su pojedini komadi zemlje obterećeni;

2. da se unaprieda porezovnim uredom, da primaju bez nagrade službenim putom molbe za dielitbu, a medjutim da pruži zemaljski odbor potrebite tomu tiskanice;

3. da se za olakšanje utjerivanja zaostatakah zemljištno-raztorotnih dugovah izdade naredba, da c. kr. porezni uredi kod svake pošte u porezne registre ubilježe dotičnim strankam eventualno njihovo iznose, dužne zemljištno-raztorotnoj zakladi, za koje jamče stranke, te ovo kod uplaćivanja poroza na to sjeto i da se, gdje je moguće, slično bilježko takodjer u porezno knjižice unese".

Nadalje predlaže se pod slovom b), da se izposluje oslobodjenje od biljegovine za molbe o dielbi na one dužne svote, kojih prvobitna glavnica neprekoračuje 50 forinti.

Napokon predlaže se pod slovom c), da se imade protegniti oslobodjenje od raznih kamatah takodjer na one uplate podpunih zemljištno-raztorotnih dielova duga, koje se namiruje u stalno odredjenih obrocih.

Što se tiče sadržaja ovih predloga, vidite sami, gospodo moja, kako bi sada hotio zemaljski odbor svu tešinu uprave na porezno urede svaliti. Što se toga tiče, to ja nalazim s moga stanovišta ništa proti tomu. Ja bi bio doduše želio, da se nije taj pronos uprave s državnih na autonomno činovnike niti poduzeo; jer da se to nije dogodilo, tad nebi bilo nastalo nepravilnosti, radi kojih se sada tužimo, a sav posao bio bi se posve pravilno razvio, kao što i u ostalih krunovinah.

Pošto se nije pako to dogodilo, to sam posve zato, da se ovi predlozi komisije prihvate. Posliedicom tomu biti će: prvo, da će se upravni troškovi umanjiti — možda za 10.000 for., drugo, da će se naravno uprave radi toga prinosi i namoti, koje doprinašaju porezovnici, u istoj mjeri umanjiti.

To su najglavnije točke, kojo sam hotio obzirom na zemljištno-raztorotnu zakladu moje domovine Istre iztaknuti. Nastavljam predloga, jer se tuj radi o podrobnih pitanjih, koja nespadaju pred carevinsko vieće, već u zemaljski sabor; hotio sam tim jedino potaknuti dočino faktore, da se ovim okoristo i shodan odredbe, da se čim prije ovomu ludomu stanju na put stane.

Na tom počiva, gospodo moja, gospodarstvo talijanske stranke u Istri. Ova je stranka zadobila skoro samovladu u Istri, podupirana političkimi izbornimi zakoni i zemaljskimi oblastmi. Tako je bar do nedavna držala sve obćine Istre u svojih rukah. U zemaljskom saboru, gdje sjedi 33 zastupnika, imade slavenska stranka, premda je u pokrajini u većini, jedino četiri mjesta, tako da nije mogla podnieti nikakva predloga niti postaviti interpelacije, jer je polag saborskoga reda k tomu potrebito pet članovah. U carevinskom vieću nisu imali do g. 1872., dok su se izbori vršili putem zemaljskoga sabora, niti jednoga zastupnika; od g. 1873., odkada su uvedeni izravni izbori, zastupana je slavenska stranka po jednom zastupniku, po mojoj naime malenkosti, i po trih zastupnicih talijanske stranke.

U novije doba promjenilo se okolnosti očevidno na korist slavenske stranke. U mnogih bo obćinah, a medju timi i u većih, kao što je Pazin, Buzet, Motovun, Tinjan, Oprtalj i više drugih, izpadoše izbori u prilog slavenskoj stranci.

U zemaljskom saboru imade sada ta stranka pet zastupnikah, te premda se je nastojalo jednoga uništiti, nade je, da se to dogoditi neće, tako mogu činiti predloge i podnašati interpelacije. Kod izborah, koji će se vršiti budućo godine, imade nade, da će ta stranka brojno narasti, a ja se isto tako nadam, da će i kod budućih državnih izborah naša stranka ojačana izaći.

To uvidjaju i uvidjavnji muževi protivne stranke. U jednom članku, koji je izašao dne 14. pr. mj. u talijanskom časopisu „L' Eco di Pola", koj zastupa tu stranku, stoji medju ostalim: „Kulturni razvitak slavenskog pučanstva Istre tako je uredjen, da domo mi" — a tu misli talijanska stranka — „uslied zakona socijalnog ravnotežja podloći, te morati u tešnju malo godinah — ne stoljećah — novim gospodarom mjesto odstupiti". Sve to okolnosti i dogodjaji izazvali su naravski neizmjerno komešanje u protivničkom taboru. Radikalni dio, komu pripada zemaljski odbor i njegovo glasilo „L' Istria", hoće slavensko pučanstvo Istre posve ignorirati. Slavenski sastavljeni spisi na zemaljski odbor bijahu neriešeni povraćeni, podpore slavenskim obćinam ill štipendije slavenskim učiteljem so nedaju...

Predsjednik (prekidajuć): G. zastupniče, vi govorite o stvarih, koje nespadaju na zemljištno-raztorotnu zakladu, te vas molim, da se izvolite držati predmeta.

Zastupnik dr. Vitezić: Molim, vaša je prouzvišenost upravo sada čula za nepravilnosti, koje se dogadjaju kod uprave zemljištno-raztorotne zaklade za Istru, te

PODLISTAK.

Biednici.

II.

(Nastavak.)

— Kako vam je mili otče? — upita Stjepan, prekinuv grobnu tišinu.

— Ništa ništa, Stjepko. Hrbat... mo malko boli, al... velim ti, da nije ništa — mirio je starac svojega sina.

U to se otvore vrata sobe a na pragu pokaza se onaj isti sluga, koji je nastojao zadržati Stjepana u šumi. Pogledav poruglivo se smješeći onu trojicu, reče oštro:

— Moj gospodar, gospodin Lanini, naložo, da se Nadanići, njegovi kmetovi, odmah izseliti imadu. Nepusto li dotični kmetovi za sat ovu kuću, to će biti gospodin Lanini prisiljen upotrebiti druga sredstva.

To rekav, otidje grohotom se smijući. Ono troje biednika osta kao okamenjeno. —

Oni su dobro znali, da jih Lanini nebi više držao u svojoj kući, ali nisu nit iz daleka slutili, da će biti još isto večeri primorani seliti se iz kuće.

— Što misliš Stjepane? upita Marica svoga supruga, koji se je bio zabrinuo.

— Mislim, kako bih najljepše došokno Laninija i ta njegova sredstva.

— Pusti Stjepane, nek se božja volja vrši. Nama svakako neima više obstanka u ovoj proklotoj kući, oglasi se starac, koji je došao šutio.

— Al molim vas dragi otče, kud ćemo u ovakoj noći?

— Bog će nam biti u pomoći. Ovu noć zakloniti ćemo se u župnikovoj staji.

— Al vi ste proslab, primjeti Stjepan.

— Norazbijaj si glavo zbog toga. Tà napokon nije staja Bog zna koliko odavle udaljena.

Sve primjetbe bijahu uzalud. Starac nehtjede ni čuti ostati u onoj kući, u kojoj je već toliko godinah proživio.

Pomogoše mu odjenuti se i skupivši svo, što bi jim trebalo u staji, dadoše se na put. Kad se za nekoliko koračaja udaljiše, reče Stjepan:

— Otče, idimo k župniku.

— Župnik neima u svojoj kući mjesta za toliko, a uz to bismo mu i zadrli mnogo brige. Starac je, a k tomu je noć. Sutra, ako Bog dade, pohoditi ćemo ga i izpripovioditi mu neočekivanu našu nesreću — to reče starac i umuknu.

Stjepan se morade pokoriti. No starac se je kruto varao misleć, da će moći hoditi do staje. Počela ga boljeti prije zadobljena rana. Sad nije već mogao niti disati, što se lahko razumije, ako se u obzir uzmo starost i onaj silni Laninijev udarac u prsa, te još k tomu ružno vrieme uz silan vjetar, koji je starcu u kretanju pričio.

Stjepan ga morade uzeti u naručaj kao malono dioto. Težkom mukom dodje u staju, gdje položi otca na slamu i pokrije ga svojom kabanicom.

— Kako se šutite otče? — upita zabrinuto Stjepan.

— Oh! jao... sino moj ljubezni. Pozlilo mi... — odvrati drhćući starac.

— Bože, smiluj se nam! — viknuše Stjepan i Marica zdvojnim glasom.

Starac sve to teže disaše. Stjepan se silno uznemiri; približi se k vratima staje, vani je tamno da nevidiš podalj pred sobom, vjetar zavija kao da se djavao ženi.

— Stjepane — zakrikne tihano starac — boli me, umrieti ću Idi po župnika, nemogu više — govoraše sve to dalje starac jedva razumljivim glasom.

— Umirite se otče, odgovori Stjepan, za čas sam ovdje sa župnikom.

Preporučiv Stjepan otca si pažnji dočuću Marico, odjuri prama župnikovu stanu.

Jedva se je malko udaljio bio, poče se jadni starac boriti sa smrću.

— Gdje je Stjepan? — upita slabim glasom.

— Otišao je po župnika. Umirite se mili otče, doskora će se vratiti — odgovori Marica.

— Ah! ti si to Marico. Nemogu više... Ubie me on... on... Lanini. Jao! umirom... S Bogom Marice, pozdra—a—vi Stjepana... Stjepana. Bože, oprosti... S Bo—o—gom!.... Nasta grobna tišina; starac se još jednom malko pridigne, pak se pruži natražke izpustiv plomonitu dušu.

Maricu prodjoše srsi. Čuti na svojem licu posljedniji starčev dah, začu smrtni hropot i ništa više.

Nadanić bijaše mrtav.

— Mili otče! — kriknu prestrošena Marica. Htjede ustati al ju noge iznevjeriše. Pokuša zvati, no glas joj promukno. Gusto suze kapahu joj niz bliedo lice.

Malo zatim dodjoše u staju Stjepan i župnik, al žalibože — prekasno.

* * *

Isto noći pronesoše mrtvaca u župnikov stan. Dva dana zatim sprovodoše ga na vječni počitak. Množtvo naroda pratilo je pokojnika. Ljudstvo se zgražalo, kimalo glavom, al je većinom šutilo.

Bojalo se silnika.

Stjepan i Marica koracali su takodjer za lesom. Bilo se već zamračilo, kad se vratiše u župnikov stan. Zahvaliviši mu se srdačno za sve njegove brige, koje je biednicima izkazao, podjoše u bližnje rodno selo Maričino. (Sliedi.)

kako su neizmjernu škodu moji suzemljaci, no samo Slaveni već i Talijani, tim trpili i još trpe. Naravski, da moram iztaknuti, koji li je uzrok tomu lošomu gospodarstvu. Molim dakle, da mi se dozvoli to razjasniti. —

Predsjednik: Neimadem ništa proti tomu, da govorite o predmetu razpravo, no molim, da neprelazite na drugo stvari.

Zastupnik dr, **Vitezić** (nastavljajuć): Slavenski govori u zemaljskom saboru neprimaju se niti u zapisnik; zastupnici protivno stranko, o kojih je poznato, da slavenski govore, a medju timi i zemaljski kapetan, ponašaju se u zemaljskom saboru tako, kao da nobi slavenski razumjeli. Bivši predsjednik družtva „Società politica istriana“ izrazio je u posliednjoj sjednici toga družtva ludu misao, da se imadu gradovi od izvanjskih stanovnikah odcijeliti, a tako mogao bih na stotine sličnih primjera navesti. Moram ovdje još spomenuti, da se je jedna obćina zbog odbitja spisah od strane zemaljskoga odbora, obratila na državno sudište, a odluka ispala je kako se je očekivalo, u prilog obćini; to je usljed toga zemaljski odbor obvezan u slavenskom jeziku slavenske spise rješavati, dočim jih nije prije u obćo hotio primati, već jednostavno povraćao.

No umjeroni dio te stranke priposnava, da postupaju napram svojoj subraći, Slavenom, nepravedno, te je obukao košulju kajanicu priposnavajuć pokorno i otvorene svoje grieho.

Čujte, gospodo moja, što plšo spomenuti list „L'Eco di Pola“, list, koji je usprkos svakomu sumnjičenju usvojen, jer imado najbolje talijansko radoljubo za suradnike, a s njim stoje u piemontej svesi najprvi talijanski pleći sadašnjosti, čujte, što plšo o odnošajih u Istri te o gospodarenju skrajne talijanske stranke (šta):

„Mi padamo bez dvojbe u strašno bezdno, a taj pad čemo pospješiti, budemo li se i unapried sadašnjega sustava držali“, ... „Zaludu se varate! Prieljori naše upravo jesu odveć poznati, a da nemoramo priznati, da imadu Slaveni svoju pobjedu jedino našim pogrieškam pripisati“. .... „Mi nismo nikada nastojali stoći suprot čuti koli u talijanskom toli u slavenskom pučanstvu“. .... „U javnoj upravi podali smo mjesto dobra primjera o dobrom gospodarstvu, primjer provare“ (Čujte! na desnici) — tako plšo talijanski list, koji izlazi u Istri a nebijaše zaplienjen — „razpuštenosti i nemara na štetu javnoga oraza. Mi se nismo nikada obzirali na javne tužbe pučanstva, niti se ikada starali zadovoljiti njegovim pravednim zahtjevom“, (Čujte! na desnici), „prepuštajuć javnu poduku rukam nesposobnih i gladom bijednih učiteljah“. A ovdje je, gospodo, još jedan glavni zahtjev Slavenah, da se naime podučava u materinskom jeziku, izpušten. No, taj list jest talijanski, koji usprkos ovim izpovjedim, talijansko probitku zastupa. Čujte, što plšo dalje taj list (šta): .... „Mi smo naprtili pokrajini prekomjerno nametu, te pod krinkom dilolujućeg liberalizma bezobrazno stvorili protekcije i zagovorništva, uveli smo kamoru, koja se tovi i špekulira pučkimi žuljevi i njegovom novoljom“. .... „Nitko da se je ikad zašto žrtvovao. Zemaljski sabor postao je školom zagovorništva; uzvišene ričći o slobodi, neodvisnosti i narodnosti služile su samo zato, da si napunjamo žepove izpraznjujuć one drugih, koji pljeskaše, zanešeni blagoglasnimi ričćmi, izušćenimi u kakvom družtvu“. .... „Slavensko plemo, trizno i radino, zauzelo je zapuščeno stolicu, dapače sam puk, zgrožen, jim je isto primaknuo“. Tim svršavam. (Odobravanje na desnici.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 13. junija 1888.

Austro-Ugarska: Priestolonasljednik Rudolf nastavlja putovanje po Bosni i Hercegovini dočim se je priestolonasljednica Stefanija preko Pešte, gdje ju je pozdravio cesar, vratila u Beč.

Delegacije razpravljaju mirno; ne čuje se ovog puta ratobornih govorah madjarskih delegatah, koji su u prijašnjih zasjedanjih svojimi govori obično gromovite strieloe na sve strane svieta bacali, uvjek bez svake pogibelji. Ovoga puta je i ministar vanjskih posalah Kalnoky jako obzirno odgovorio na pojedina pitanja o vanjskom položaju; dakako da je ovakovo postupanje bilo s višega mjesta nadahnuto. Ministar se je izrazio takodjer, da promjena njemačkog vladara neće u ničem zapriečiti razvoj dobrih odnošajah kod saveznih državah, te nadoveza, da je u obće stanje izvanjsko kao i prije godine danah, t. j. sasvim miroljubivo. Bit će zgode, da se o istinitosti ovih izjavah još možda tekom ove godine osvjedočimo.

Kako novine javljaju, drže se odlučujući krugovi u Beču jako rezervirano iza smrti njemačkoga cesara Fridrika III., te se je odustalo od premještenja četah, koje se je naime imalo odpraviti u Galiciju.

Srbija: Metropolit Teodozije podnio je ostavku, jer se nije mogao složiti s ministrom nastave, da se pooštri stego svećenstva, kako to zahtjeva kanoničko pravo. Misli se, da će kralj odbiti ostavku. Na predlog ratnoga ministra poslao je kraj Milan više štopskih i viših častnikah u razpoloživost, jer da su rusofili i panslavisti, pak bi mogli svojim ponašanjem pokvariti vojsku. Svakako je ovo poguban postupak, jer će na mjesto ovih častnikah doći inozemci, koji će štititi kralja Milana, ali neće znati vojsku povesti, da brani čast naroda. Kralj Milan misli odpraviti vladu Kristićevu, jer se nepodnje njegovim načelom strogog absolutizma, a pozvati Garašanina, koji će biti u tom poslu poslušniji.

Bugarska: Iz Sofije javljaju, da se je Stambulov posvadio s Koburgom, te da je ponudio ostavku, a tako da je učinio i Načović; družba se je dakle počela razilaziti, jer je Koburgova kosa valjda prazna, pak svaka i mala zgoda dobro dodje, da se za vremena pote odnese; tako je i ovim dobro poslužila osuda majora Popova.

Rumunjska: U Bukareštu vršili su se ovih danah gradski izbori, gdje je opozicija pobjedila; izabrani su sami vodje opozicije, koji su dapače na čelu naroda išli u svoje vrieme pred kraljevu palaču zahtjevati, da odpusti vladu Bratianovu. I to je dokaz, da se narod, ma kakva se sila upotrebila, neda sa pravoga puta maknuti.

Njemačka: Smrću Fridrika III. kratko vladavšega cesara njemačkoga bavi se novinstvo cielog svieta i priznaje mu velike liberalne idieje, koje bi on bio oživotvorio u svojem narodu, da ga nije nemila smrt ugrabila. Njegovom će smrću njemački narod izgubio vladara, koji je u kratko vriome svoga vladanja, t. j. u 3 mjeseca učinio desta stvarih, koje zasvjedočavaju njegove plemenito osjećaje do svoga naroda i koji je već bio počeo rušiti sistem Bismarkov, koji drži pod željeznom nogom ne samo njemački narod, nego prisiljuje na jednako mjere i druge narode, a tim i cielu Europu svadja u veliku kasarnu, koja upropašćuje moralno i financijalno narode. Sin pokojnoga cesara, sada vladajući cesar Vilhelm II. nije, kako se već prije znalo, onih načelah, kojih je bio njegov otac; on umjesto da se najprvo obrati na narod, od koga sve odvisi, jer on uzdržaje prieстol, on se je najprije sjetio vojske, na koju da će se oslanjati u svojih mutnih i vedrih danih. To je dakako ono isto, kako radi Bismark, kojeg mladi cesar obožava, kad veli, dok imamo dobro uredjenu vojsku nebojimo se nikoga do Boga. Vojska je pako od naroda, jer narod žrtvuje svoje najbolje moći za vojsku i plaća velike poroze za njezino uzdržavanje, a kroz vojsku uzdržaje i prieстol. Napokon je mladi cesar progovorio i narodu te kaže, da je s pouzdanjem u Boga stupio na prieстol svojih predjah i obećaje biti pravedan i mio vladar; da će gojiti pobožnost i božji strah, čuvati će mir, pospješivati boljak države, da bude siromakom i ubogim u pomoć i pravici vjerna straža. Ufa u mnogokrat posvjedočenu vjernost pruskoga naroda, te se nada, da će mu Bog dati mogućnost, da djeluje na blagostanje domovine.

Franceska: I franceske novine izjavljuju svoje saučešće nad smrću pokojnoga njemačkoga cara, te kažu, da je on bio biser njemačkih vladarah i da je po njemački narod gubitak takova vladara velika nesreća.

Predsjednik republike i jedan ministar dospjeli su u Marsilju, te su bili tamo, kako nekoje novine javljaju, svečano dočekani.

U Charenti bio je u nedjelju izbor zastupnika za francesku komoru; dobili su glasovah: bonapartist Gellibor 31.401, republikanac Weiller 23.089, a boulangist Deroulcir 20.656. Preduzeti će se uži izbor, koji će svakako biti zanimiv.

Franina i Jurina.

Fr. A la, ku fraju su mislili storit plćanzki šaranjaki!

Jur. Ča j' komu oslić kropal?

Fr. Ni hvala Bogu ne, lego su bili po velikon trudo zagnali va mriežu jednu strašnu ribu na vosolje svih „Propatriotti“ i vod su se po trbuho gladili, so al su brišni grdo provarili.

Jur. Veru, ča se je to travinjalo?

Fr. Ulovili su ti tu ribu za rop mesto za glavu, pak ti je brate dva puta s ropom skosnula, prošidenta po obrazine pljusnula i lepo cela i zdrava iz mriže pobegla.

Jur. Takovi ribari neka gredu rajo pušo lovit.

Fr. Ja ma golò.

* * *

Fr. Si čul za ono buzutsko kukavlco, kò su znesle svoja jaja va našu gnjezdo?

Jur. Veru, neznam nič za to.

Fr. Kada je bil sedmega pomalića guvernatur va Buzoto, da su neki Rigavac i drug mu Prašćić skinuli našu bandiru, a namesto nje postavili neki talijanski napis.

Jur. Dragi ti, ter su i leta 1885. dopeljali na plaću oslića i prašćića (svoju sliku i prilliku), da su to podoštli i tajnik hrvatski, ma su bonj leta 1887. stisnali rop moj noge, kada smo mi izabrali našega načelnika.

Fr. Tako, ča ni bilo ta bot prašćić i tovarić na placi?

Jur. Aj je, ma oneh na dveh nogah.

Različite viesti.

Obćinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine, u Oprtlju mjeseca febrara tekuće godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je svuda utoke proti tim izborom, a ti nisu niti danas riešeni, dočim nas iskustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

† **Matej Lazar**. Pišu nam iz Gorice: Dne 15. t. mj. izdahnuo je ovdje svoju blagu dušu profesor Matej Lazar, poznat i u gornjoj Hrvatskoj. Tamo je naime, u Varaždinu, služio do g. 1866., dakle prvih godinah, u kojih bijaše uveden hrvatski nastavni jezik u srednje škole. Za dobe razdieljenja monarhije u dvie pole, prešao se je u Goričku, u svoju postojbinu, gdje je službovao kao profesor prirodopisa na gimnaziji do lanjske godine, i gdje je proživio svoje kratke vriedne umirovljenja, do 63. godine dobe svoje. Kao profesor bijaše jako obljubljen kod svojih djakah, štovan i cienjen medju svojimi drugovi, kao i medju svimi, koji su s njim u doticaj dolazili. Njegova ljubav protezala se je i daljo od ljudih, na cielu prirodu, osobito na ptice, kojimi je do posliednje uro obkoljen bio, s njimi obćio, tako rekuć razgovarao. Sbirka prirodopisna, koli gimnazijalna toli pokrajinska, njim je većinom urodjena. Svoju postojbinu jedva je tko bolje poznavao nego li on. Nju je i ljubio, imenito narod slovenski, iz kojega je potekao. Al je ljubio i sveukupnu domovinu, nečineć skoro razlike izmedju slovenstva i hrvatstva. Rado je govorio hrvatski i preugodno se spominjao o sjevernoj Hrvatskoj. Zauzeta za narodnost izabrala ga gorička čitaonica svojim predsjednikom, a on je i kao takav povjerenje unj postavljeno posvema opravdao. Ostavlja mladu udovu sa dvoje nejako djece. Nožali samo ona za njim, jer je žalost u Gorici obćenita. Kod sprovoda dne 17. t. mj. učestvovaše, osim rodjaka mu volee. prof. g. Fraza, ciela gimnazija, profesorski sbor i učenici, zemaljski odbor, čitaonica, profesori realke i učiteljišta, učitelji i učiteljice pučkih školah i mnogi drugi pokojnikovi znanci, štovatelji i prijatelji. Na prozoru čitaonice vihrala je dva dana crna zastava. Na lieš položiše vienee: čitaonica, zemaljski odbor, profesorski sbor gimnazije i realke, pojedini gimnazijalni razredi i drugi. Trak na vienou čitaonice imao je slovenski napis, onaj zemaljskoga odbora slovenski i talijanski, profesorski njemački, djački imali su latinsko napise.

U jezuitskoj crkvi, osim crkvenih obredah, odpjevao je pjevački sbor čitaonice pjesmu-tužaljku: „Jamica tiha“, a na razstanku zapjevali su gimnazijalci nekakvu njemačku tužaljku. Mnogi su ga sutim sprovodi i na samo grobljo i tuj suznih očijuh a tužnim srdcem zaželili prijatelju, učenjaku i domoljubu: vječni pokoj!

Kako je vruće želio naraćenje cielokupnoga nam naroda na ovom, tako će za stalno moliti zanj Svemogućega na drugom svietu.

Instalacija. U nedjelju u jutro bijaše instaliran novi župnik veleč. g. Dragutin Fabris župnikom kod sv. Antona novoga u Trstu. U lepo ukrašenoj crkvi sakupilo se mnoštvo pobožnikah, koji su pozorno slušali propovied preč. g. kanonika Storka a zatim svečanu sv. misu, pjevanu uz mnogobrojnu asistenciju.

Na čast milim gostom, hrvatskim umjetnikom gg. Mandroviću, Fijanu i Mahaljnu priredilo prošlog ponedjeljka ovdešnji radoljubni u slavjanskoj čitaonici prijateljsku večeru, kod koje se nastalo do 25 članova naše čitaonice. Umjetnikom našim nazdravi prvi predsjednik čitaonice, te zatim se rodala zdravica za zdravicom, jedna zasnovnija od drugo, a većina njih posvećene zastupnikom hrvatsko dramatičko umjetnosti. Mili gosti odgovorahu na napitnice u savršenih govorih, kojim se je burno povlađivalo. Divili se oni lieopoj slozi i bratskoj ljubavi, koja vlada izmedju trščanskih Slovenacah i Hrvatah izraziv vruću želju, da bi i u tom svi Hrvati i Slovenci sliedili primjer trščanskih Slavonah.

Čitaonički pjevači zasladjivahu pojedino govoro prekrasnimi pjesmami, rad česa njim se je burno povlađivalo. Uz vatrene govore i miluzvučan poj zabavišo se jednokrvna braća do pol noći a na razstanku doviknuše si: do vidova u sriedu na večer!

Hrvatski umjetnici nar. zemalj. kazališta iz Zagreba: Adam Mandrović ravnatelj drame i Andrija Fijan priredili su po želji ovdašnjih slavjanski družtvah „Dramatično čitanje“ u Bergerovoj dvorani „Al Belvedere“ pod „Kastelom“ jučer dne 20. junija 1888. u osam satih na večer, sliedećim programom:

1. „Kohan i Vlasta“, I. dio „Svatba“ od dra. Frana Markovića. 2. „Izmedju dvie stolice“ šaljiva soloscena, iz francezkoga. 3. „Veliki prizor II. čina iz kralja „Leara“ od Shakespeara. 4. „Smrt Petra Svačića“ od Augusta Šenoe.

O jučerašnjoj večeri možemo punim pravom kazati, da je to bila prava umjetnička večer. Liepi broj naše inteligencije, naposo krasnoga spola, pokazao je i jučer, da znade cieniti i odlikovati pravu umjetnost. Sve četiri točke programa bijahu divno izvedene, a zahvalno občinstvo klikalo je i pljeskalo burno obojici umjetnikah. Radi kratkoće vremena nemožemo za danas obširnije izvještiti o toj riedkoj zabavi, koja će ostati bez dvojbe duboko u srdce usadjena svakomu posjetitelju, ter cemo se na nju svratiti u budućem broju. Spominjemo ovdje jedino još to, da bijahu naši umjetnici odlikovani lovor-vienci sa na-

pisi na krasnih vrpoah: „Adamu Mandroviću na uspomenu dana 20. junija 1888. Tršćanski štovatelji“ i „Andriji Fijanu na uspomenu dana 20. junija 1888. Tršćanski štovatelji“. Zaključujuć kratku ovu vest, zahvaljujemo se iz dna duše našim premilim gostom i umjetnikom na divnom užitku, što nó nam ga pružiše u toli oblatoj mjeri.

U posliednjoj sjednici političkoga društva „Edinost“ bijaše među ostalim izabran posebni odbor, koji će pripraviti budućega septembra pučku svečanost u proslavu 40 godišnjice vladanja Njeg. Vel. cara i kralja Frana Josipa I., zatim bijaše imenovano više povjerenikah za Trst, okolicu i Istru, kojim će se poslati naputke, i napokon bijaše poprimljena predložena peticija na ministarstvo trgovine u pitanju poštarskih i brzojavnih počatah i tiskovnicah.

Iz Buzeta primili smo podulji dopis o dočeku i boravku g. c. kr. namjestnika u Buzetu, o čemu imade i posliednji broj „L' Istria“ vrlo obširno izvješće. Budući nam za danas nedotično prostora u listu, ostavljamo dopis za budući put, a za sada sjećamo poročku „babu“, da je zaboravila izviestiti ovoje čitatelje, kako su njezini sljedbenici i tobožnji kulturonosci u Buzetu potajno skinuli sa slavoluka hrvatsku zastavu sa napisom: „Živio car Franjo Josip I.“, te ju nekamo pod drva sakrili i kako je jedan njezin vatron prisiađa kao bioscan po Buzetu vikao: „Viva l'Italia“. Mi nenavidjamo buzetskim šaranjakom i krnjolom onoga narivanja g. namjestniku, kojim se „babin“ doplenik toliko ponosi, jer nismo vični nikomu se narivavati, no neznamo, kako se slažu gornje činjenice sa njihovom tobožnjom lojalnošću, koju rođeni pleskar u svakom redku toliko ističe. Po sudu „babine“ gospode jest valjda lojalnija vika „Viva l'Italija“ u prisutnosti carskoga namjestnika, nego li hrvatska zastava sa spomenutim napisom. Nama je pravo, baš ako tako i visoka gospoda sude.

Narodna čitaonica u Puli pozivlje svoje članove za dne 24. t. m. u 4 sata posliie podne k glavnoj skupščini.

I. občinska sjednica novoizabranoga zastupstva u Motovunu. Dne 14. t. mj. sastali se novoizabrani občinski zastupnici u Motovunu, da se konstituiraju, t. j. da izaberu načelnika i občinsko savjetnike. Sjednici prisustvovao je c. kr. politički komesar iz Poreča, a fiducijari bijahu gg. Marko Laganis iz Kaldira i Stjepan Kramer iz Rakotolah. Komesar nagovorio je prisutne zastupnike talijanski ogledav jim, da će si imati izabrati načelnika i savjetnike; zatim konstatova zakonit broj zastupnikah, te pozove g. Muškovića Matu kao najstarijega zastupnika, da zajedno predsjedničkim stolicu i zapita prisutne, da li će glasovati ustmeno ili pismeno, a većina odluči se za ovo posliednje. G. Muškoviću, koji nezna niti riječi talijanski, bijaše protumačeno sve što je komesar govorio, po hrvatski, a on je to priobćio svojim drugovom. Glasovalo se dakle pismeno; prije pako nego li predaše zastupnici vočine svoje glasovalce, zapitaše ih oni talijanske manjine, da li će glasovati složno za jednoga kandidata, na što jim većina pritvrdi da hoće. Predano bijaše svih 30 glasovnicah. Narodni kandidat za načelnika g. Divjak Anton dobi 16 glasovan, kandidat manjine g. dr. Ivan Suran 13 glasovah, g. dr. Domenico Vardabasso 1 glas, a jedna glasovnica bijaše prazna.

Zatim se je prešlo na izbor šestorice občinskih savjetnikah. Glasovalo se dakako opet pismeno; lista kandidatah glasila je: 1. dr. Suran, 2. Iv. A. Gorsa, 3. Stjepan Kramer, 4. Frano Tavolato, 5. Marko Laganis i 6. Josip Galo. Pošto je pako sva šestorica dobila jednako glasovah, to se nije znalo tko je prvim, a tko drugim itd. savjetnikom; moralo se je izmedju te šestorice listići iznova birati; prvi listić nosio je ime g. Tavolata, drugi g. Gorso (kao i prije), treći g. Laganisa, četvrti g. Gala, peti g. dra. Surana, a šesti g. Kramera. Na to ustano g. Tavolato te izjavi, da neprima časti savjetnika, za njim izjavi isto g. dr. Suran, čemu su galerije pljeskale. Moralo se dakle iznova birati dvojicu savjetnikah, te izadjoše izabrani, kao prvi savjetnik g. Ritoša Šimo iz Karojbe, a za potoga g. Romano Anton iz Motovuna.

Tako imade občina Matovun narodnoga načelnika i svu šestoricu savjetnikah. Od te gospodo očekujemo, da će upravljati občinom trieznо i pravedno, a sve na občenitu korist. Sada je nastalo vriemo mira i rada, to se ufamo, da ćemo nakon trijuh godinah, kad će se opet birat zastupstvo, blagoslivljat onaj dan, kad se izabralo današnjo zastupnike i da će so njim opet mirno duše izručiti občinsku upravu.

Razpisana mjesta učiteljah u pasinskom kotaru. U službenom listu tršćansko vlade čitamo ponovni razpis za više učiteljskih mjestah u političkom kotaru pasinskom. Mi veoma žalimo, što so naši mladji učitelji žacaju zamoliti koje od onih mjestah, koja su za nas u svakom obziru vrlo važna. Ljubav do naroda i pravo rodoljubje zahtjeva od svakoga sina naše sirotice Istre, da doprinese po koju žrtvu na njezin žrtvenik, a to imademo pravo tražiti od naših mladjih učiteljah, koji imadu volje i sposobnosti za narodnu prosvjetu raditi. Službe to jesu: mjesta ravnajućih učiteljah III. vrsti kod mješovitih pučkih školah, i to u: 1. Boljunu, 2. Kringi, 3. sv. Petru u šumi, 4. Lindaru, 5. sv. Nedolji, 6. mjesto podučiteljice na dvorazrednoj mješovitoj školi u Pićnu.

U školah pod brojom 1, 2, 3 jest hrvatski naukovni jezik, a talijanski obvezatan predmet. — U školah pod brojem 4 i 5 jesu hrvatski i talijanski jezici naukovni, pod br. 6. jest talijanski jezik naukovni a hrvatski kao obvezatan predmet.

Molitelji za mjesta pod brojem 1—5 imadu dokazati, da su usposobljeni za podučavanje vjeronauka. Plaće za ta mjesta jesu ustanovljene pokrajinskim zakonom 3. novembra 1874. br. 30 i 10. decembra 1878. br. 14. Pok. Z. L. Molbe valja poslati putom zakonito oblasti do 4. julija t. g. kotarskomu školskomu vieću u Pazinu. —

„Neprietran“ donaša u posliednjem broju nastavak posnatoga članka „Hrvatsko školsko društvo“ te se tuži, kako se hrvatski listovi malo ili ništa nebrinu za toli važno pitanje, t. j. potrebu hrvatskoga školskoga društva. Medju ostalim piše naš vriedni drug:

„Što da rečemo nad takovim postupkom pošto bi uvaženiji dnovnici i glasila u Hrvatskoj mogli sigurnijim uspjehom koristiti stvari ili razložno što drugog predložiti, te sve to u svoje ruke preuzeti. — Tko poznade današnje odnošaje na Rieci, otvelih Crcsu, Lošinju, onda u Istri itd. mora uzkliknuti: kad će Hrvati počet ozbiljno o sebi misliti. U tih krajevih sutiro nam se hrvatstvo razuimi izdašnimi sredstvi, a mi spokojno gledamo tamo narodnu smrt pučanstva hrvatskoga. Koja bo nam korist, da jedan dio našega naroda znanjem briše dok drugi u najdubljoj tmini neznanja ćami. Neznanjem upravo bivamo slabi i nemoćni, da se na možemo ototi potuđjinčonju i siromaštvu. U znanju je moć“.

Gospodi trgovcem i poduzetnikom na ubavlest. Trgovačko - obrtnička komora u Zagrebu kani razdirliti počam od 1. srpnja t. g. svaki broj „Obrtnika“, dodajuć mu i prilog, koj će sadržavati imenito sve šoljosničko tarifo i promjeno tarifalno, tičuće se hrvatsko-slavonskih šoljoznicah u raznih relacijah, te bavit se i drugimi trgovačkimi viestmi.

Ova namisao provesti će se samo tada, ako se prijavi dovoljan broj predplatnikah-trgovcah, pošto će se listu pridržati dosadašnja godišnja ciena od četiri forinte, premda će tiskovni troškovi znatno poskočiti.

Ovo razširenje komorskoga glasila doći će vesma u prilog cielomu trgovačkomu staležu, te s. nadamo što većemu odzivu od strane trgovcah i poduzetnikah, kojim preporučamo u njihovom interesu, da se predbrojo iz navedenih razlogah na „Obrtnik“.

„Vienac“ broj 24. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Sobičnost i milosrdnost“, pjesma Jakova Zanello, preveo ju Stjepan Buzolić. „U registraturi“, roman. „Čavao“, novela Petra Alarcona, iz španjolskoga preveo A. T. „Ižakova novelja“. satira M. E. Saltikova Ščodnina, preveo August Harambašić. „Iz New-Yorka u San Francisco“, poljski napisao H. Sienkiewicz, preveo Iv. Broz. „U prirodi je jedna snaga“, piše St. Milanov. „F. Pavačić i njegovo sliko“, napisao I. M. Listak. Slike: Pučanin s otoka Capri, slika F. Pavačića. Otok u bloskom jezoru, crtao D. Hondroj.

„Vienac“ izlazi svake subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i Svietˮ, ilustrovani list, broj 13. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučajuć našim čitateljom toplo ovaj bogato ilustrovani list upozorujemo ih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Upozorujemo na oglas g. A. Lavrenčića, koj donašamo na četvrtoj stranici.

Osamnajst točajah „Naše Sloge“ ukusno vezanih može se dobiti za običnu cienu. Vez se ne računa. Tko bi dakle želio kupiti sve do sada izašle točaje „Naše Sloge“, neka se izvoli obratiti na uredničtvo našega lista.

Pošalice.

(Poniznі odgovor.) Zarno Ivano, da bivam svaki dan starlji, upitao gospodar slugu. — Ivan: E, šta ćete, gospodaru, tako mora biti — a ja sam još starije magare od vas.

(I pri tomu guonuše.) Supruga se mililo pohadjati krčmu i kasno u noći dolaziti kući. Žena nije mogla to trpiti, pa će svomu mužu: drugi moj, nije pravo, da se ti okolo zabavljaš i po krčmah vučeš, a da ja sama kuću čuvam. Najboljo će biti, donieti vina iz krčme, pa ćeš uz mene sjesti, čitati mi štogodj iz sv. pisma, te ćemo skupa guonuti po koju kapljicu. Muž pristade. Sjede uz ženu, koja medjutim posla po vino, uze sv. pismo i stade čitati, te kod svake stavke doda: „I pri tomu guonušeˮ, što su takodjer uvjek i učinili. Nastavljajuć čitanje dostavljaše: „I pri tom guonušeˮ, pno opet — kloc. Dosadilo to ženi te upita muža: „Zar tako u sv. pismu stoji, da se svaki čas mora piti? — Naravski, odvrati muž, inače ja nebi dodavao: „I pri tomu guonušeˮ — izpraznivši istodobno opet čašu vina. Žena, misleći, jer čitati nije znala, da u istinu sv. pismo tako propisuje, te u skrbi, da će ju mnogo više stajati, ako tolike putah budu pili, nego li ako joj muž krčmu posjeti, reče: „Prestani čitati, notrobam dalje. Slobodno krčmo i nadalje polazi te nije potrebno, da uza mene sjedoć čitaš“. To si muž i želio, da laglje nastavi svoje zabavlce, kod kojih je pripovjedno svojim drugovom, kako mu je stvar dobro uspjela.

Književnost.

Pjesnička djela Fra Grgo Martića, svezka 6. Izdavatoljtvo Milena Mravovlć. Sarajevo 1888. Tisak i nakladu tiskarne „Bosansko Pošto“. Cieno 60 nč.

* * *

Istra, spjevao Ivan Andrija Rapicolo, biskup tršćanski. Preveo A. K. Prečtampano iz „Naše Sloge“. Trst 1888. Tisak tiskare Dolceo. Ciena 15 nvč.

Schillerova „Pjesma o zvonu“, preveo ju po metrici izvornika A. K. Istranin. Protiskano iz „Naše Sloge“. Tisak tiskare Dolceo. Trst 1888. Ciena 10 nvč. Tko nam pošalje 37 nvč., dobiti će obje knjižice franko u stan.

* * *

„Gradjanski parboni postupnik“. Pod ovim naslovom izašla je u Dubrovniku knjiga, koja vriedi za Dalmaciju i Istru, provedena na srbsko-hrvatski po g. Davidu Mandolfu, c. kr. sudbenom prisluženiku u području dalmatinskog prizivnog sudišta.

Gospodin provoditelj voli. da se je držno „nariečja“ dubrovačkoga ili južnoga, kao „obćo priposnatog književnog srbsko-hrvatskog narieča“.

Premda nas ovaj prvi pokus prievoda gradjanskoga parbenoga postupnika razveselio što je u obće svietlo ugledno, ipak ga nemožemo u pogledu jezika ili, kako sam g. provoditelj voli „narieča“, pohvaliti, jer bi bili voljeli, da je provoditelj rabio u ovako važnoj knjizi „jezik“ a no „narieča“, pa in se je držno tehničkih izrazah, koji se nalaze u hrvatskom gradjanskom parbenom postupniku.

Mogli bi ovdje navesti mnoštvo tehničkih izrazah, koje g. provoditelj rabi i s kojimi se mi neslažemo no samo zato, što su kod nas skoro nepoznati (barem medju pukom), već što gdjegdje posve protivno od onoga, koje zakon misli, značenje imadu. Tako na primjer provoditelj zove našu „tužbu“ „tražba“, „tužitelja“ „tražiteljem“, a „tuženika“ „tražnik“. — Što mi razumievamo pod riečju „oblast“, provoditelj zove „vlast“ i obratno. U hrvatskomu postupniku n. pr. nekaže so: „Replika će se poslati traženiku za dupliku i ustavićo mu se rok uz koji će je morati prikazati“; već se kaže: „Protuodgovor (ili replika) imade se priobćiti (ili dostaviti) tuženiku, da podnese drugotnicu (dupliku)“.

Mi nekažemo rok se „ustavlja“, već „ustanovljuje“ ili „odredjuje“. Tako mi nerabimo riečˌ „zakletva“, već „prisega“ itd.

Ovo malo opazke neka se notumače u slom smislu, učinili smo jih iz uzroka, što želimo, da se bar u tehničkih izrazih združimo, pa da svi jednako rabimo, jer kod sudovah mora se pisati jezikom, a no nariečjem i to svuda jednim jezikom.

U ostalom ovaj će prievod našim mladjim pravnikom dobro doći i mi ga svim toplo preporučamo. Prodaje se i u Trstu kod knjižara Attilio Fabbri, Corso, uz cienu od f. 2.—.

Neuku nauka.

Kako se odstrani ulje iz brusa. Uzmi prosto kredo i pomješnj ju sa vodom, da postano kaša, zatim ugrij malo kamen, namaži ga sa tom kašom pomoću kefo i motni osušiti. Kad je kamen sasma suh, odstrugaj kredu i opetuj to tako dugo, dokle kreda neupije sasma u kamenu se nalazeće ulje.

Uporabljeno čopovo (štroponе) bocah baonju mnogi kao da novaljaju, akoprem bi jih mogli sačuvati i prodati, jer makar izrabljeni, trebaju za fabrikaciju linoleа. Tim bi se mnogomu siromaku pomoglo, kao što se to čini sabiranjem listovnih marakah, odrezci i slamkami cigarah itd.

Nasadi ružah za Kavkazom. Kako se iz Tiflisa javlja, uredjeni su ondjo ljetos nasadi ružah u guberniji kutajskoj. Pokusi, koji su učinjeni prošlo godino u bakuškoj guberniji, uspjeli su vrlo dobro. Zato se misli, da će se i u guberniji kutajskoj moći ruže uspješno gojiti. Ruža, koja se ondje sadi, zove se damasceenska ruža, jer prvobitno polazi iz Damaska. Najvoći nasadi ružah nalaze se u okolici Damaska, Kazanlika pod Balkanom i u Dermon-deri na obronku rodopskih planina. Rusko ružino ulje boz dvojbe će doskora konkurirati s ružinim uljem bugarskim.

Pamuk-drvo u Rusiji. U europskoj Rusiji na Domu počeli su vrlo obilino uzgojevati pamučku, pa kako se odanle javlja, velikim uspjehom. Podnebje je pamučnoj biljci vrlo povoljno. Bilo bi to od velikoga zamašaja po rusku trgovinu, a udarac trgovini onglozkoj, kad bi se veliko pustoši ruske carevine dalo upotrobiti za nasad toli znamenito po sviet biljke.

Lutrijski brojevi

dne 16. junija.

Trst	34	74	47	65	19
Lino	17	29	47	64	10
Buda	20	37	3	1	55
Innsbruck	4	23	78	50	44

dne 20. junija.

Prag	7	38	15	83	87
Lavov	65	47	18	40	86
Hermannstadt	89	16	1	56	90

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumije kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		124.—	126.—
Rio biser jako fina	„		101.—	109.—
Java „ „ „	„		105.—	107.—
Santos fina	„		90.—	92.—
„ srednja	„		85.—	87.—
Guatemala	„		95.—	97.—
Porcorico	„		108.—	112.—
San Jago de Cuba	„		124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„		116.—	120.—
Java Malang, zelena	„		92.—	93.—
Campinas	„		—.—	—.—
Rio oprana	„		104.—	106.—
„ fina	„		91.—	93.—
„ srednja	„		80.—	83.—
Cassia-lignea v zabojih	„		28.—	29.—
Macisov cvet	„		390.—	410.—
Ingber Bengal	„		21.—	23.—
Paper Singapore	„		97.—	98.—
Ponnig	„		73.—	74.—
Batavia	„		86.—	87.—
Piment Jamaika	„		30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		6.75	7.—
„ v zabojih	„		8.25	—.—
Ulje bombažno amerik.	„		37.—	38.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„		40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„		43.—	44.—
namizno M.S.A.J.f. gar.	„		—.—	—.—
Aix Vlorgo	„		68.—	70.—
fino	„		64.—	65.—
Rožiči pulješki	„		5.50	5.75
Jalmat. s cert.	„		6.—	6.25
Smokve pulješke v sodih	„		—.—	—.—
„ v vencih	„		12.50	13.—
Limoni Messina	zaboj		5.—	7.—
Pomorance sicilijanske	„		6.—	8.—
Mandlji Bari I.a	100 K.		71.—	72.—
dalm. I.a, s cert.	„		75.—	76.—
Pignolli	„		74.—	76.—
Riž italij. najfinoji	„		19.50	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
Rangoon extra	„		13.25	13.75
„ I.a	„		11.25	11.50
„ II.a	„		10.75	11.—
Sultanine dobre vrsti	„		33.—	35.—
Suho grozdje (opaše)	„		25.—	26.—
Cibeba	„		15.—	16.—
Slanik iz Yarmouth I.a	sod		—.—	—.—
Polenovka srednо velikosti	„		35.—	37.—
velike	„		32.—	33.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.		34.75	—.—
Fažol Coku	„		14.75	15.—
Mandoloni	„		—.—	—.—
svetlorudeči	„		12.—	12.25
temnorudeči	„		11.50	11.75
bohinjski	„		12.75	13.—
kanarček	„		—.—	—.—
boli, veliki	„		—.—	—.—
zeleni, dolgi	„		—.—	—.—
„ okrogli	„		—.—	—.—
mišani, štajerski	„		—.—	—.—
Maslo	„		90.—	90.—
Sono trapez	„		2.62	3.30
valovsko	„		3.30	4.10
Slama	„		2.33	3.21
Les, trami kub. š.	„		—.38	—.34
Ugljevlje	„		2.45	2.70

Br. 456.

Oglas natječaja.

U smislu pokrajinskog zakona od 10. marča 1874. i uslijed zaključka občinskog zastupstva razpisuje se ovim natječaj na mjesto diplomirane občinske babice ili primalje, koje će se koncem augusta t. g. izpraznit i odnosno popunit u Dragi bačanskoj, selu sa nešto preko 1 hiljade dušah u ovoj občini, uz nagradu od godišnjih 60 for. u mjesečnih obrocih.

Natjecateljice imat će dokazati, austrijsko državljanstvo, usposobljenje za praktično primaljstvo i poznavanje hrvatskog jezika, i svoje, time dokaznicami obloženo prošnje do 15 julija tek. god. podpisanomu podnosti.

Glavarstvo občine u Baški 11. junija 1888.

Načelnik
Juraj Čubranić.

Grlena bol, kašalj, hreptavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljah itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vrlo pomažu ublažljem, preporučenikom itd. Probdjenih kašljuć noći, navadno jutarnje hreptavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalicah, koji je ponađinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarijī i najdatnijī proljetni lek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najstavnjī liečnici već odavna upotrebljivanja zlovesa i odličnoga

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah sinova braće Lonor, Ivana Cillia, zatim kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

20—0

Skladište crkvenih stvarih

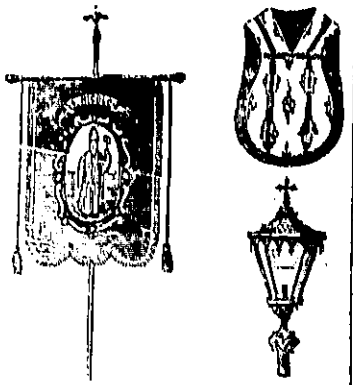

Marije Cosulich i Adele Domarchi
nasljednice Katarine Garusa
u Trstu, Via nuova br. 1.
Pošiljke su carino prosto. 6—5

Najboljī
papir za cigarete
13-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawlejev in Hearjev v Parizu.
Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake drugo zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

FAC-SIMILE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Bérangier, à PARIS

Nova agencija za službe

48—7

u Trstu, Via Campanille br. 1.

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako niske kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 185 otm. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katero sem dobila po 14 mesečnoj uporabi svojega samolastnjedonega masila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri moških polno, jako hrabrost in uho po kratkej uporabi potoli vlasem in bradi prav naravno sviliost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 29—1

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,
kamor se morajo pošiljati vse naročbe.

IVAN SKOPCZYNSKI

komik i liekarnik

Via Farnetto u Trstu

preporuča sliedeće liekove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa" proti hemoroidam, čistoću i osvježujuću krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljicah može se u najkraće vrieme izliečiti svo ono bolesti, gdje voć nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podjo na počinak. — 1 kutjica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprimašilje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljicah nakon dugo i teško bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša iste, preporučiti će ih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se poti dan nogo u toplej vodi opere, može se nokti kurje oči sa korovom izvaditi, bez da se ih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (pomollo) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i suboljoli, te jih sačuva čiste i bielo. Odstranjuje slomirsan vonj iz usti jah i okrepljuje jaloko (gengiva). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprašilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutjica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svako naručbu uz gotov novac ili pouzdom. — Tko pošalje novac za liek na naputnicom unapried, prištedi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 13—6

Mlatilnice in čistilnice

za žito, **slamoreznice** in drugi stroji vsake vrste, orodja in pripravo, so dobivajo pri

SCHIVITZ & COMP.
(živio i družb.)

v ulici della Zonta v Trsti.

Pripravljene so tudi uže tiskalnice in mostilnice za vina itd.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, deravica u želudcu i zapeka tiela. Vrlo korisan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki samotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Thee antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč.; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,
„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 24—7

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja Piccolija v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in ali naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna po vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesam nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolelosti želodčeve in telesne, vnetične in jetrne bolezni, kakor poseben zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajoče driske vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Isti lovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 50 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benetti — Koper, Favento Giovanni — Črez, Rossi — Citinnova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante, Reti — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Pondo, Idon — Pazin, Lio — Pola, Carbucichio, Rodinis, Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Vižinada, Patelli.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim dosadašnjim sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, alobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kalulijera grčkoga **samostana «Aeira»** iz **22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka,** koje su svaku za-se i danas priznate kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 veliko staklenke **f. 1·20** prama poštnim pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Esshorstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, «All'Amazzone Trionfante» i Prendini. — Na Ricci A. Mizzan. 18—4

Pozor!

Najuljudnije javljam p. n. tršćanskomu občinstvu, da sam dne **10. junija** t. g. otvorio na **trgu delle Legna br. 10 u Trstu** svoje skladište sa dvakrat na dan

svježim i neobranim mliekom,

sa **vrhnjom** iz **nutarnje Kranjske, svježim maslacom** (putrom), **finim sirom, jajci** i sa **zaklanom i očišćenom peradi** itd.

Jamčeći za točnu i joštinu podvorbu, preporučam se za obilan posjet.

A. Lavrenčić,
4—2 prodavaonica mlieka izpod Nanosa.

Sadržaj trinajstoga broja:

ŠTIVO: Crna ljudjakinja. Izvorna pripoviest I. Jogorova — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović — Ima li sablasti. Iz francezkoga preveo S. S. — Dogodjaj na putu. Iz engleskoga preveo L. M. — Alkemista. Napisao A. F. Grazzini. S talijanskoga preveo A. G. — Aleksa Lepuščenov. Pripovjest Constantina Negruzzia preveo Sava Jelenić — Viečo trojice u Miljotih. Napisao Ljubomir Vojković — Opisi slikah — Šala i satira — Poredica.

SLIKE: Ivo pl. Hrastinović — Portret barun Zmajić — Tri miljetečka sudca — Nikola Kristić - Mačak i miš — Utrkivanje na konjuvih u Beču — Utrkivanje na velocipedu u Berlinu — Četiri slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, i. t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu
izdavateljica prima danomično pretplatu.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novel za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2½ %
8- „	2¾ „	6-mesečni „	2¾ „
30- „	3 „	6- „	2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katerī se nahajajo v okrogu, priporoča se nova obrestna tarifa na temelju odnovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazanice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevno listine pogojt po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostij 2½% lemih obrestih do 1000 gld., za veče svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrn denar, inozemski bankeroi itd. — po pogodbi.

Trst, 5. marcija 1888. 43—16

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolenc.

Broj 26. U Trstu 28. junija 1888. Godina XIX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobilitovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 2 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronte br. 12.

„Slogom rastu, mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca ističe mnogim našim čitateljem predplata na prvo polugodišće 1888. Radi toga molimo sve takove čitatelje, da nam izvole čim prije poslati predplatu za drugo polugodišće, da nam nebude neprilikah kod uprave lista

Ujedno opominjemo sve naše dužnike, da već jednom vrše svoju dužnost, jer će inače neugodno biti iznenadjeni.

Svim onim predbrojnikom, kojim smo u novije vriome bez uspjeha poslali poziv na izplatu zaostale predplate, obustaviti ćemo početkom dojdućega mjeseca šiljanje lista, pridržav si proti njim sva druga prava za utjeranje duga.

„Naša Sloga" stoji na godinu za imućnije for. 5, a za seljake for. 2; za pol godine polovicu gornje cieno.

Uprava „Naše Sloge"

Govor

ministra trgovine prouzv. gosp. Bacquehema, izrečen u sjednici carovinskoga vieća dne 16. maja t. g.

Gospodin zastupnik izvanjskih istarskih obćinah (Dr. Vitezić. Op. urod.) je upravo sada, a g. zastupnik grada Trsta malo prije vladi preporučilo, da se dade državna podpora ribarskomu družtvu, kojo se je nedavno u Trstu ustrojilo, te nas je obojica gospode zastupnikah na to upozorila, kako se u drugih državah ribarstvo i novčano podupire. Posve dobro mi je poznato, da se osobito u sjevernih državah ribarstvo i od države znatno novčano podupire.

No u sjevernih su državah ipak drugi odnošaji nego li kod nas. Na jadranskom moru ribari se jedino uz otoke, jer nedolaze pojedine vrsti ribah na visokom moru u tolikoj množini, dočim igra u sjevernih državah ribarstvo u dubokom moru veliku ulogu.

K tomu pruža ribarstvo na sjeveru važnu i jeftinu hranu množini pučanstva daleko unutar zemlje, jer su tamo od davnine na takovu vrst živeža naučni, dočim se mora kod nas za proizvod ribarstva još zadobiti mnogo onih, koji će to konsumirati, a u tom pogledu preostaje nam još mnogo rada. Pri tom mislim na pravu organisaciju razašiljanja. Ja sam radi toga ustrojenje družtva za austrijsko ribarstvo i za rasplod riba u Trstu radostno pozdravio, te mislim, da će to družtvo u savezu sa mjestnimi ribarskimi odbori mnogo koristiti. Iz toga savеza mogu nastati dragocjene pobude, a ja neću propustiti, da moju pažnju nastojanju toga družtva posvo neobratim.

Prije nego li se dade pako državna podpora u vodoj mjeri, mora se ipak učiniti konkretno predlogo, u kojem li će pravcu družtvo svoje djelovanje razviti, da pridjelne proizvode mora i ribarstvo.

Gospodin zastupnik za izvanjsko obćino Pazina govorio je takodjer o komisiji za pomorstvo, koja se je jesoni 1885. u Trstu sastala. Ta komisija stvorila je niz predlogah za pridignuće trgovačko mornarice. Ti predlozi idu za tim, da se pruži brodarstvu i brodogradnji premilo, da se pribavi kreditna zaklada, odaklo bi se pružalo posudo brodovlastnikom, da se reformira pomorsko osiguranje, to poremo i druge pristojbine, da se podupre za rad nesposobne mornare i više sličnih predlogah. Malo na tim sastalo se slično povjerenstvo na Rieci, kojo je u glavnom isto predlogo stvorilo.

U Pošti vodilo se povjerenstvene razpravo izmedju zastupnikah obostranih vlaćah, da ispitaju predlogo povjerenstva u koliko su svrsi shodni i proizvodivi, pošto se je proti pojedinim predlogom s financijalnoga gledišta podvojilo, da li će se istimi postavljenu zadaću postignuti.

Ja ću u kratko jedino premilje brodarstvu i brodogradnji spomenuti. To se je već upotjalo u Francezkoj to Italiji. U obih zemljah podalo su brodarstvoro premilje više koristi trgovini nego li brodovlastnikom, jer bijahu tim kriljo sniženo. Premilje brodogradnji neobijahu u Italiji valjda od nikakva upliva a u Francezkoj da. U Francezkoj pružilo su diljem mnogo radnje, nu doprinielo k tomu, da se je pomnožilo brodovilje, kojo tišti dosta i onako konkurencija. Nekojim žeđjam pomorskoga povjerenstva bijaše jur zadovoljeno, kao tim, što se je uvažilo preporuku o namještenju mornarah kod pomorskih konzulatah, nadalje tim, što se je Lloydovim ugovorom utanačilo, da imaju kod dovoza ugljevlja najprije domaći brodovi upotrebljeni biti, nadalje tim, što je važni dio pomorskoga prava, pomorski rod nalmo visokoj kući podnešen bio, te se već nalazi u odborskih raspravah. Obzirom na drugi dio pomorskoga prava, samoga privatno-pomorskoga prava, nastavljeno su sada opet, nakon poduljo stanke, raspravo sa ugarskom vladom. Obzirom na povjerenstvo trgovačkog brodovilja, o čemu su gospoda zastupnici iz Dalmacije na mene upravili interpelaciju, zapitao sam putem pomorske vlade izvješća. Ova se bližnju konou a ja ću nastojati, da se na obće zadovoljstvo i dovrše.

DOPISI.

Iz buzetskog Krasa, 20. junija 1888. Dne 7. t. mj. boravio je medju nami prouzvišeni g. namjestnik barun Pretis do Cagnodo. Taj posjet dao je priliku „Istrijinom dopisniku iz Buzeta", da nagradi opet „babinog" Marka dobro prokuhanim i pripravljenim gradivom, da mu napuni „torbicu", to da urosi ovako po koji stupac „Lolb-journala istarskih kozobradića". Da vidimo u čemu se slažemo.

Na Fontani kraj kuće g. Corovca bijaše podignut slavoluk u čemu ol olo obćine, a no tako, kao da grad ovamo nespada. Obćinsko glavarstvo, kojo stoji na čelu s v i m obćinarom mjestne obćine Buzet, neizuzev niti ono šačice buzetskih taljančića, ovako je odlučilo i učinilo. Na ovo se nije slegalo sa duhom „avito colturo i civiltà", te zato se gradska taljančad uzkoprcu. Pa šta će? Bez dozvole obćinskog glavara nakitiše glavni ulaz grada to učvršćeno srutno izmozgani talijanski napis nad istim ulazom. Čuvši glavar ob ovom činu, pozove namah u obćinski urod glavno mutikaše (duo egregio personoi) to jih zapita, odkuda njima oblast takova šta bez ikakove dozvole počinjati. Ovi se izpričavahu na razno načino. Napokon jim podje sa rukom izposlovati dozvolu, da mogu nakititi glavni gradski ulaz sa zelenilom, sagovi, ovicom itd., ali svako izloženje napisa bijaše jim zabranjeno. Mutikaše obećaše, da će se držati naloga. Riječi neodrzaše. Pred nosom c. kr. namjestnika uđvrstiše napis nad ulazom u grad. Obćinski glavar, uvriedjen radi neposlušnosti i drzovitosti mutikašah, dade odmah skinuti zabranjeni napis, te naloži da se odnese u obćinski urod. Dočav nosioc pred obćinsku kuću, jedan „dollo duo egregio personoe" skoči do njega, te mu silom istrgnu napis.

Zar se ovaj čin buzetsko taljančadi slaže sa zakoni, koji jednakom silom veže svo obćinaro ovo mjestne obćine? Nè i nè. Hoće li se gospodinu dopisniku i ostalim Taljanom iz Istre biti sramim i neodvisnim na način republike „San Marino", slobodno jim, nu dok se stvari ovako imadu, oni su jednaki u svemu i svačem ostalim obćinarom i neće više uživati nego one, što jih po božjem i ljudskom zakonu ide, pa makar si umišljali, da se nalaze na piemontežkom zemljištu.

Buzetski dopisnik častno „babe" bunca nadaljo o logiki, o poslušnosti, o ukazih, o odličnih osobah itd.! Slabe ti služi pamet, dragi moj dopisniče, pa bio ti „Yenio", „Piccina", „Don Fastidio" ili bezimenjak! Da znadeš, što je logika, znao biš što je pravo, što je zakon, te nebiš kao ludjak o svemu bez veza i smisla buncao. Da shvaćaš poslušnost, ravnao biš se po zakonskih propisih. Da razumiješ ukaze, sliedio biš jih. Da znadeš, što je odlično i neodlično, nebiš imenovao one dvie mutikaše P. i C. „quello duo egregie persone". U ostalom neka ti budu i „egregie", ali med ljudi tvoje bagre! A zašto si pako zamučio hrvatsku zastavu, koju je obćinska oblast sa austrijskimi zastavami izvjesila nad ulazom u grad? Valjda ti je po nesreći sunce u glavu kakav paragraf kaznenoga zakona! Vodremmo!

I u istinu, tvoj vjerni buće, predraga „Istrijo", umoći i taj put za tebe poro, da te posluži proizvodom svojog dubokog uma, koji sliči u duljini — za čudo — tja do

PODLISTAK.

Biednici.

(Nastavak.)

III.

Sred sela Laboveca dizala se dvokatna kuća Alberta Laninija. U prostranoj dvorani njegove kuće sabralo se mjesce danah za pripovieđanim događajem nekoliko tudjih dotepuha, koji su u svih svojih činih smatrali Laninija svojim vodjom.

Posjeli su za odugi stol. I Lanini nalazio se medju njimi. Sjetanje i nevesce, jer mu je Marica sveudilj na pameti. Nikako ju nemogaše zaboraviti.

No, da rečemo koju o njem. Bilo mu je okolo dvadesot godinah, kad ga je dovelo u Istru kao svoga pomoćnika neki trgovac iz Italije. Kad se je trgovac poslije nekoliko godinah vraćao u svoju domovinu, nehtjedo ga Lanini više slieđiti.

Novcem, koji je ponajviše nepoštenim načinom stekao, poče varati i onako zavaran istarski narod.

Bašteniv sva ružna svojstva svojih zemljakah, poče snovati o tom, kako bi se najboljo izkazati mogao dostojnim svojih velikih pradjedovah, koji ostaviše istarskim Hrvatom mnogo nemilih uspomena.

Vruća želja Laninijeva do mala se izpuni. Domovina mogla se je u istinu ponositi svojim sinom.

Osobito su strepili prod njegovim naseljem biedni Labovčani, koji su se dugo vremena opirali dotepencu Laniniju. Zadaća, koju si je prouzoo, gnsila je: „oglobiti do kože skoča kmota, te tako uništiti ščava". Da svoju gadnu svrhu postigne, upotrobljavaše ona ista sredstva, koja su i dan danas po mnogih krajovih Istre prodobro poznata.

Da mu bude posao lakši, odabrao si on zato nekoliko pomoćnikah. Ti „apoštoli talijanske kulture" sabrašo se i danas koć svoga vodje, da se uz sašu istarskoga „torana" porazgovore, kako bi si najboljo natrpali žepove, dakako na štetu i propast nesretnoga kmeta.

— Najpametnije bilo bi izagnati to prokleto „ščavo", reče neki odrpano ošišano glave.

— Beno! a tko bi ti tad obradjivao polje, odvrati grohotom se smijući Furlan Zorzi.

— Pravo je! naše gospodske ruke nisu za taj posao, primjeti postolar Malafè.

— Bravo! bravo! Mi nismo za taj posao. Naše „civilne ruke"... ha! Ščavo je ščavo, a mi smo mi. Ha, ha, ha! — nasmije se grohotom neki brusar, koji imašo odielo tako razderano, kao da ga je sto godinah nosio.

— A žene ščavuzske? — umiješa se neki Čozot, koji se je nedavno iz Italije u ono strane dotepao.

— To je najboljo što „Korvato" jošto ima, odvrati nehajno Malafè.

— A ta toga imademo i preko mora dosti, reče Zorzi mahnuv rukom.

— Istina, caro Zorzi, al tamo preko mora, u našoj divnoj Italiji, nisu to Evine ćeri tako tvrde ili kako neki glupani vele, „tako poštene", kao što su ovdjo, odvrati Malafè, sudoseći se lukavo.

— Al molim vas, nadovadjujto mi tim vašim nesnosnim brbljanjem, viknu ljutito Lanini. Tko nije vješčak u...?

— Tà nisi ni ti Bog zna kakav vješčak u... razumiješ me? — prekide ga zlobno Malafè.

Lanini se ugrizno za ustnicu do krvi. Ljutitim pogledom ošinu Malafèja, koji medjutim nastavi mirno:

— Pa da nije li to velika sramota? Jedan Talijan tučen i uvriedjen, pa da se neosveti. To je groza, brutalnost s jedne, a podlost s druge strane.

— Ipak sam se na pola osvatio, reče Lanini.

— Ha, ha, ha! Lieno li mi osveto. Jedan stari kmet više ili manje, to je sve jedno. Al drugčije valja da se Lanini osveti. Sutra na primjer pruža ti se krasna prilika u...

Na Laninijev znak Malafè zašuti na jednom.

Pjana ona rulja zabavljala se još neko vrieme, a kad se je razišla, ostadoše u sobi Lanini i Malafè.

Lanini zaključa vrata, te uvjeren, da jih nitko neće čuti, podje k Malafèju i reče:

— Sad govori!

— Doznao sam, zače Malafè, da će sutra ame doći Stjepan i Marica...

— A? — začudi se Lanini.

— Jest, jest, poslao je po nje župnik, koji će, kako znadeš, sutra otići.

— Ta znadom to, kazuj daljo.

— Oni će se vratiti na večer kući.

— Al nesmiju se vratiti! — viknu Lanini ljutito.

— Hm! a zašto ne?

— Čuješ Malafè, ti si mi bio uvjek najvjernijim prijateljem. Savjetuj mi, kojim bih se načinom mogao najlakše riešiti onoga kmeta-prostaka.

— Zar Stjopana?

— Dà.

— Hm! to nije težko. Slušaj. Približiv mu se, šaptao mu više vremena nešto u uho.

— Divno, krasno, dragi Malafè, viknu Lanini uzhićeno, kad je postolar dovršio svoje šaptanje. Ti si fina glava, reče ogriv ga. Al najednom umuknu.

— Kud si se zamislio? — upita ga postolar.

— Mislim, da nije baš liepo, da se jedan Lanini druži sa svakim, na pr. s prostimi ljudi, zanatlijami, propalicami i...

— O! nemisli na to, odvrati mu uvriedjeno Malafè. Ja sam ipak dobro poznavao svoje roditelje, al vjero mi, ti niti danas neznaš za svoje.

— No, no, nejiuti se prijatelju, tà mi smo vriedni jedan drugoga, nasmieši se Lanini.

— Dakle sutra večer, reče postolar.

— Sutra večer, a sada idi liepo svojoj kući, nagrada bo s moje strane neće ti uzmanjkati, podje li nam taj posao za rukom.

— Oh! oh! vidit ćemo tu nagradu, promrmlja Malafè odlazeć.

(Konac sliedi.)

vlastitog nosa, a u širini do uzvinuto visećih mu ušiju. Eh, s ovim nije šala, jer čvrsto jaši na znanju one „četveronožne“ priliko, koja predstavlja živu, tvrdoglavu lienost, jer odlučno brani himbu i krivdu i jer je majstor u „lažidokazivanju“. Ali jedno mu se oprostiti nemože. Zaboravi naime više puta na križ, štono ga se mora učiniti prije, nego se započme budi kakovo djelo (u ovom slučaju na pr. sastavak dopisa), i tako bude čečko objedinut po djavlu. Nu u ostalom, te je njegov posao, a ja u svojstvu vjernog mu prijatelja želim: Razsvietlio mu Bog ludu pamet, a od zla i novotje očuvali ga dragućki medvod, bivši roški mežnjar i buzetski „pojota in špecijaria“.

* * *

Nije bila nikad nakana buzetskog glavarstva prikazati g. namjestniku Taljano grada Buzeta u slabom, nejasnom svjetlu: ovu nakanu imali su dapače Talijani sami, jer istog dnova bje zatvoren jedan njihov komšija radi kričanja: „Evviva l'Italia! Evviva Garibaldi!“) itd. I sjedi u zatvoru još danas! Oli, avoto capito?

Razgovor među načelnikom i učiteljom Visintinijem posvema je nelstinit. Tko tvrdi protivno, neka izađe na svjetlo, a tada jao i naopako lažnjivcu!

Odjelo načelnikovo, voli se, da je bilo nepristajno, no to može kazati samo bezsraman čovjek, jer odjelo to bijaše posve novo, pa i nebilo orno. Zar je pako samo orno odjelo pristojno? Predragi budo, daleko si zašao! Da si ti u obćini, ti bi bio sigurno naručio orno odjelo u Trstu na način Klarićeva klobuka!

* * *

O sprovodu Antuna Flego pok. Antuna iz Štrpoda progovorit ćemo drugi put. Za sada velimo, da za nas nema politikovanja na sprovodu, te da je sve ono, što se je prodavalo Štrpodjanom, golema laž. Reći ćemo i mi koju, ali vjerujte, na samu nednst i sramotu buzetske taljanđadi.

Do vidova! K r a š a n.

Pogled po svietu.

Trst, dne 27. junija 1888.

Austro-Ugarska: Njeg. Visost kraljević Rudolf vraćajuć se iz Bosne posjetio je Mostar a dne 25. t. m. Trebinje. Na svom putu bijaše visoki putnik svuda srdačno dočekan i burno pozdravljen.

Koli austrijska toli ugarska delegacija razpravlja kroz svoje odbore vrlo mirno i trieznо. U skupnih sjednicah bijaše govora o nutarnjem i izvanjskom položaju monarkije, a sve vieti glase, da neima za sada nikakve pogibelji niti iz nutra niti iz vana. Neima dvojbe, da će biti po vladi predloženi skupni proračun jednoglasno prihvaćen. Ministar Kallay govoreć o Bosni-Hercegoviui iztaknu, da raste u tih pokrajinah kulturni i gospodarstveni napredak doduše lagano ali postepeno.

Ministar nastave dr. Gautsch odputovati će početkom budućega mjeseca u Češku, da nadzire obrtnijske škole. Ministar Pražak ide pako u Galiciju, da se osvjedoči u koliko su istinite tvrdnje zastupnika Pernerstofera o zloporabah u galičkom pravosudju.

Ovoga čadna umro je poznati tirolski zastupnik na carevinskom vieću pater Grouter. S njim gubi većina carevinskoga vieća izvrstnu silu. Sada je izpražnjeno 6 mandatah za carevinsko vieće, koji se imadu popuniti u što kraćem roku.

Kako javlja »Politik« sastati će se češki zemaljski sabor dne 6. septembra. U to doba da će biti i cesar u Pragu, čemu se već unapried veseli češki narod.

Dalmatinski sabor sazvan je za prvo dane budućega mjeseca na kratko zasjedanje.

Ugarski sabor odročen je kraljevskim pismom do mjeseca oktobra. Tim odročenjem nisu zadovoljne madjarske opozicijonalne novine, koje tvrde, da mora ugarski sabor potvrditi zaključke delegacijah, što ovaj put nebude moguća. Upeljati će se valjda i u Ugarskoj praksa, koja je zavladala u Austriji, da netreba potvrde zaključkom delegacijah.

U Hrvatskom saboru razpravljene su i prihvaćene zakonske osnove o organizaciji sabora, te o promjeni izbornoga zakona. Opozicija, koja je do sada vazda nastojala, da bar izpravkami poboljša po vladi podnešene zakonske osnove, za koje ona drži, da su po zemlju sramotne il pogibeljne, ostavila je i tu taktiku, jer se je uvjerila, da njoj je sav trud i napor uzaludan. Očitovala je dakle kroz svoje prvake, da od sada neće više sudjelovati kod razpravah, jer da se njezinih iskrenih savjetah i predlogah neuvažuje, pak da ostavlja svu slavu al ujedno i svu odgovornost saborskoj većini, dotično vladinoj stranci.

Srbija: Glasa se opet, da će kralj odpustiti sadašnje ministarstvo te pozvati Garašanina, da sastavi novu vladu. Kristićevo ministarstvo nalazi se u velikoj neprilici radi nestašice novca, a k tomu da nema nade, da bi sadašnja skupština pristala na kakav izvanredni zajam.

Bugarska: Knez Ferdinand nastanio se je svojom majkom princeosom Klementinom za neko vriome u samostanu Kuloferu. Pitanje o osudi majora Popova nije još ništa riešeno, to da će se u tu svrhu sastati ministarsko vieće.

Rusija: Car Aleksandor kani proputovati nekoje južne pokrajine svoga carstva. Viest, da će se sastati ruski car s mladim njemačkim carom, oprovrgavaju ruski časopisi.

Francezka: Govor novoga njemačkoga cara Vilima II. nije se najbolje dojmio francezkih političarah, jer se u njem nespominje Francezka ni za dobro niti za zlo premda su inače navedene sve ostale susjedne vlasti.

Italija: Sv. Otac izdao je na novo encikliku, u kojoj razpravlja nekoja važnija dnevna pitanja. Talijanski liberalci opojeni su pobjedom kod izbora u obćinska zastupstva Rima i drugih gradova.

Njemačka: Mladi car Vilim II. progovorio je 25. t. m. u njemačkom državnom saboru prieotolnim govorom. Govor taj prosudjuje se na razno načino, nu većina tumači ga tako, da će i novi vladar slieditи politiku mira i sporazumka sa svojimi susiedi. On iztiče prijateljski savez sa Austro-Ugarskom i Italijom pak svoje osobno prijateljstvo sa ruskim carom.

Franina i Jurina

Fr. Terno! cinkvina! tombula!

Jur. Ča ti se sanja od jito, da tako vičeš?

Fr. Ni potriba od jito ne za vidit letit cinkvine i tombule. Niko nedilje smo na stotine glodali pravu komediju na tarskoj plnci; kako je cestomet Malinarić prijeo za prsa moštrića Nidorkorna, drmao ga i vukao po placi dobar četvrt uro i mu dilia sad ćušku, sad cinkvinu, sad tombulu, vičuć ma: Paghimo 8 fior., ..., ..., so no, fora la jacheta.

Jur. A nije li ga nijedan branio od onih težkih ruk?

Fr. Da bi meritâ, bi; ali za nj se ni nijedan nit makao; a pak Tarćani su tomu naučeni: Stariji su se smijali, a dica so učila pamet, poštonjo i dobro ponašanje od svoga moštra!

Jur. Pak ča neznadu toga školski glavari i gospoda porečka?

Fr. Nego to viš! ma se čine da neznadu niš, ač da je: „doi nostri, doi bianchi“.

Jur. Donklo „bon prò fazza, šiori bianchi!

* * *

Fr. Ča da su Barbanci za bošak primili dvo tisuće forinti?

Jur. Vero, da su od junte prijeli boći a podložili bošak.

Fr. Ma da kmetom ni to pravo.

Jur. A kî jih pita je al ni?

Fr. Vero da se jado.

Jur. A na koga?

Fr. Na zastupstvo.

Jur. Kî ga je zabral?

Fr. Sami.

Jur. Onda neka se sami na sebe jado.

Različite viesti.

Obćinski izbori u Tinjanu obnovili se mjeseca decembra prošle godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivalo utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Gosp. Klement Božić, glavni urednik zagrebačkoga „Obzora“, boravi već kroz nekoliko danah u Trstu, kamo je došao, da se posavjetuje sa ovdašnjim profesorom drom. Brettauerom o bolesti očijuh. Gosp. Božić vrada se danas u Hrvatsku, kamo ga prate i naše vrude želje, da bi našao čim prije lieka svomu poremećenomu zdravlju, pak da se mnogo opet posvetiti svimi silami svomu težkomu zvanju.

Imenovanja. Pravni vježbenici g. dr. A. Perišić i g. Ivan Clarici imenovani su pravnimi pristašnici, u g. Marij Zamboni koncipilantom kod kotarskoga suda u Pazinu.

† **Antun Crisanac.** Dne 21. t. mj. preminuo je nakon težkog bolovanja na svojem posjedu u Žavlnk g. Antun Crisanac, zastupnik na zemaljskom saboru u Poreču, te gradski i zemaljski zastupnik grada Trsta. Pokojnik bijaše — kako je poznato — izabran u istarski sabor na temelju narodnoga programa, a kasnije se pridružio u saboru talijanskoj većini, koja nije na oko za nj marila, al joj bijaše uvjek dobro došao, kad je s njom glasovao ili proti našim narodnim zastupnikom govorio i radio. Počivao u miru!

Obćinski izbori u Oprtlju uništeni! Dne 25. t. m. poslaše naši prijatelji iz Oprtlja ame jednoga svoga poslanika, da se kod namjestničtva popita, što je sa njihovimi izbori i kad li će već jednom biti riešen utok talijanaške stranke. Na taj korak ponukalo jih sliedeće: Prošlo nedilje obdržavao se sajam u Oprtlju. Nadošlo je dakle u grad mnogo izvanjskoga puka. Krnjoli i šaranjaci oprtaljski podrugivali se sa većinom novoizabranih zastupnikah, da su njim oni izbore uništili, da će se morat još jednom birati, da će se znati tko su i što su Talijani i napokon njim se gromili, da te morati ugovarat i složiti se sa Talijani.

Urednik naš uputio se s pomenutim Oprtaljcom na namjestničtvo, gdje doznaše za svoje najveće začudjenje, da su posliednji obćinski izbori u Oprtlju zbilja uništeni. Upitan dotični izviestitelj za razlog toga uništenja, reče, da izborne listine nobijahu u redu sastavljene i da se je, pošto bijaše jur prošao rok za reklamacijo, uneslo u listine više obćinara. Gosp. izviestitelj bijaše upozoren, da su izborne listine sastavili i izborom upravljali upravo oni, koji su poslije proti listinam i izboru utok uložili, al sve nepomože ništa, jer da je zakon povriedjen.

Na opazku, da će sada oprtaljske gospode s novimi izbori zatezati kao i prvi put, odgovori izviestitelj, da su sada izborne listine u redu, te da će obćinska uprava morati čim prije razpisati novo izbore, na što da će ju siliti i politička oblast u Poreču. Gospodo Bože! pomozi, udahnusmo dielići se sa žutom kućom u ušici sv. Karla.

Posrećilo se dakle i opet našim protivnikom, da unište izboro, koji izpadoše u sva tri tiola našoj narodnoj stranci u prilog. Čudno li igre s našim novoljnim narodom u Istri! Gdje predobiju, tuj mu nedaju da uživa plod pobjede, a gdje pade, endje mora da očuti sva gorčina protivničkog nasilja. Mi sudimo, a težko da se u tom varamo, da naši protivnici sastavljaju izborne listine, hotimice počine pogriešakah računajuć ovako: „Ako predobijemo, dobro. Ščavi će rekurirati al uzalud njim posao. Ako propadnemo, rekurirati ćemo mi i oto ti uništenih izborah“. Djavolska je to dodušo osnova al tko se s djavlom kumi taj se Boga neboji.

Oprtljani! Spletke protivnikah naših uspjelo opet jednom, no svaka sila dovremena a Bog na vieko. Biti ćete pozvani, da birate po drugi put obćinsko zastupstvo. Neklonite duhom, jer će napokon sunce pravde raztjerati crne oblačine zlobe, prevarstva i nasilja. Krnjoli i šaranjaci nuditi će vam ruku pomirnicu, nagovarati će vas, da se složite i sjedinite, nu vi ih otjerajte s prezirom, jer nisu vriedni ni dostojni, da se pošten čovjek s njimi rukuje. Pripravljajte se muški, ozbiljno i za nove izbore kao štoste to učinili i prvi put, pak vas pobjeda nemože minuti makar se svi vaši protivnici na glavu postavili.

Slavenske apoštole sv. Cirila i Metoda slaviti će ljetos Slaveni dne 5. dojdućega mjeseca. I mi sjećamo ovim nadobu naše rodoljubno svećenstvo, da upozori pobožni naš narod na blagdan naših velikih apoštolah, te da se ih u crkvi počasti bogoljubnom molitvom a puku da se protumači njihovo spasonosno djelovanje.

Odbor ženske podružnice društva sv. Cirila i Metoda odlučio je i ove godine dne 5. julija, t. j. na blagdan naših apoštolah sv. Cirila i Metoda, pogostiti dječicu u slovenskom zabavišću kod sv. Jakova. U jutro istoga dana u 9 satih biti će sv. misa u župnoj crkvi sv. Jakova, kojoj će prisustvovati dječica sa g.ćnom učiteljicom, a nadamo se, da neće izostati ni prijatelji našega toli plemenitoga društva.

Iz Motovunšćine pišu nam 20. junija: Prošlih dana bijaše dielenje sv. krizme po našem dekanatu. Tom se je prigodom opazilo veliku razliku između prijašnjega i ovogodišnjega kanonićkoga pohoda. Nije bilo ovaj put toliko štrkanja, buke, lajanja i lizanja oko preev. g. biskupa.

Voladini, tarot izgrizani ukrili su posvuda u kut, a narodni klobučići i jakotani dočekivali su i iskreno pozdravljali svoga nadpastira, koj se je pokazivao — sudeći bar po vidu — posvuda zadovoljnim i prijaznim.

Povukli su se voladni natrag, najprije jer su pali sa stolice i nesuđuju se prikazati pred pravednici svoje nepoštenje i okaljano lice, a onda jer su uvidili, da preev. g. biskup nemože na njihov blò, da nemože popo koloem mlatit i po njihovoj volji propanjti, da nemože naš jezik tjerat nit iz crkve nit iz škole, kako bi oni želili a najradje sami činili, da nemože ni pati banknote, da si gladuli brko omaste i prazne želudce tudjim hljebom napune.

Morao je napokon uvidit i sam preev. g. biskup, da su među pukom i njim njegovi popovi, a ne četiri odrpane volade. Prvi put sliedili ga popovi u prilično broju posvuda, al ovaj put žalibože ili jako malo ili nijedan, kako bijaše to u Višnadi, Kastelieru, Višnjanu, Bačvi itd., kao da se plate svoga nadpastira. Kad su dolazili krizmati nezaboravni Dobrila i preev. g. Glavina, tada se je sakupilo u svakoj župi 15—20 svećenikah, da pomognu vršiti crkveno obrede, da vide, pozdrave i da izkažu svoju ljubav i odanost prama svomu crkvenomu glavaru, te da se svi skupa prijateljski pogosto.

Težko, da se dakle varamo, uztvrdimo li, da se je i sam naš preev. g. biskup Flapp osvjedočio, kako je ponašanje talijanaških *carlatanah* prama njemu neznačajno, ružno i krivo; kako su ga oni tobož iskreno primali i laskavo obilazili, a tužan nije znao, da su oni licumjerci i farizejci, kojim je novac Bog, trbuh domovina, a biskup i popi deseta briga. S drugo strane pako mogno se je preev. g. biskup uvjeriti, da voladnah ima premalo, a klobučićah i jakotanah vrlo mnogo iskronih, punih vjere i poštenja.

Dao Bog, da bi već jednom i sliepci proglodali te uvidili, gdje su pravi katolici i gdje imadu crkveni glavari tražiti ljubav, odanost i ostalo kršćansko kriposti.

Dar biskupa senjskoga. U slavu četrdesetgodišnjice vladanja Nj. c. kr. apoštolskoga Veličanstva kao dar za medicinski fakultet položio je preuvieli gospodin senjski biskup dr. Juraj Posilović 1000 for. sliedećim pismom, upravljanim na veleučenoga T. Smičiklasa:

Velemožni gospodine rektore! Slažem se podpuno sa željom i nastojanjem veleslavnoga senata akademičkoga, da se na prezivo i trajan spomen četrdesetoj godišnjici blagoga vladanja Njegova c. i kr. apoštolskoga Veličanstva cesara i kralja

---

*) Nesretnik nezna valjda, da je Garibaldi već na drugom svietu! Op. slagara.

Franje Josipa I. na hrvatskom sveučilištu, koje se diči previšnjim imenom Njegova Veličanstva, osnuje i uredi medicinski fakultet. U ovu svrhu prilažem ovo jednu tisuću for. i obećajem za jednu godinu dana doprinieti još jednu tisuću for., bude li se ove godine, kako se nadam, učinio odlučan čin za osnutak i uredjenje medicinskoga fakultota.

Biši ja, makar samo kratko vriome, profesorom na tom dragom mi sveučilištu, imam poseban razlog, da mu marim i radim za podpun razvitak i ljepše procvjetanje. Bog mu dao!

Molim dakle Vašu velemožnost, da izvoli prihvatiti ovaj moj prilog i moje obećanje te takodjer iskreni izraz mojega veleštovanja.

U Zagrobu, 10. lipnja 1888.

Dr. Juraj Posilović v. r.
biskup senjsko-modruški.

Ugledali se velikaši, odlični i municipija svoga našega naroda u ovaj plemeniti dar.

Na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu izabran je rektorom za buduću školsku godinu g. dr. Antun Franki, profesor bogoslovja, rodom iz Omišlja na otoku Krku. Dekanom na bogoslovnoj fakultoti bijaše izabran prof. dr. M. Stiglić, na pravoslovnoj prof. dr. Fr. Vrbanić, a na filozofičkoj prof. dr. Fr. Marković.

Sv. slike za kapolaniju u Rukavcu. Nije tomu davno, što smo na ovom mjestu javili, kako je domaći kipar gosp. Forian napravio dva krasna oltara za crkvu sv. Luke u Rukavcu.

Danas javljamo isto tako radostnu viest, da su i slike za rečeno oltare jur gotove, te da će biti za blagdan sv. Petra na svojem mjestu. Sliko te, pravo umjetničko djelo, izvela je gospodjica Germonig u Trstu, koja se bavi već dulje vremena slikarstvom. Jedna slika predstavlja Bogorodicu u oblacih, držeću Isusa od božanskoga Spasitelja u sliei prokrasnoga djetešca. Povrh nje lopršaju u oblacih andjeli a okolo njezinoga podnožja sakupio se pobožni puk na molitvu.

Druga slika predočuje nam poglavicu apoštolah sv. Petra na obali morskoj. S desno mu strane diže se iz mora pučina a na njoj sagradjena crkva a s lieva nalazi se malena ribarska ladja.

Osvjedočeni smo, da će se našim Rukavčanom dopasti obje slike kao što se dopadoše i nam, a od tamošnjih prijatoljah očekujemo, da nas izviešto o svačanosti, koju će svotkovati dno 20. t. m.

O proslavi četrdesetgodišnjice službovanja istarskoga kom. kapotana g. Vidulicha, piše „Obzor" od dne 28. t. mj. sliedeće:

„Istarski zemaljski kapotan dr. Vidulich slavio je pred nekoliko dana 40-godišnjicu svoga službovanja, on bio naime 1848. godine izaslan u parlamenat. Poznato je, da je istarski zemaljski kapotan skroz i skroz u rukah talijanskih i Talijana, a toga mu i ovom zgodom čestitalo sve talijansko istarsko občinstvo, dočim se nijedna ni hrvatska ni slovenska občina niti nemaknu, dapače nije mu čestitala ni zemaljska vlada. U čast dra. Vidulicha bijaše gostba, kod koje je u oči palo, što nije izrečena zdravica cesaru. Gosp. Illuscegg, zamjenik kom. predsjednika, takodjer poput Vidulicha prijatolj Hrvata i Slovenaca, prisustvovao je gostbi te držao bombastički govor, za koji veli tršćanski irredentistički organ „L' Indipendente", da je vrlo uspio. Č. kr. činovnici moradoše „in corpore" pokloniti se kom. kapotanu".

Tako „Obzor". Istarski Talijani imadu zbilja razloga, da slave svoga prvaka, no pokrajina Istra, naposo većina pučanstva ista, mi dakle Slaveni, neimamo uzroka veseliti se ili slaviti g. Vidulicha. On bo je bio vazda naš protivnik, a nije nikda ičim pokazao, da je zemaljskim kapotanom i većine istarskoga pučanstva, t. j. nije se nikada podigao nad stranko, to bio pravedan i nopristran i naprama nam Slavenom. Njegovo držanje u saboru odavalo je vazda više strančara, nego li nopristrana predsjednika i zemaljskoga kapotana. Zaslužio je dakle podpuno hvalu i slavu onih, koji idu zatim, da unište i zataru sve u Istri, što nije talijansko. Ako mu dakle njegovi istomišljonici na njegovih uspjesih u tom smislu čestitaju, to mu mi, a s nama svaki pošten i pravedan, to slavo nozavidjamo.

Četrdeset punih godina rada u životu pojedinca jest svakako nešto, pak ako je taj uložio u to vriome svojo najbolje silo za svoju stranku, za Talijane Istre, imadu ovi razloga, da ga slave i časte.

Ako je „Obzor" dobro obaviešćen, nije se kod gostbe u Poreču na proslavu zemaljskoga kapotana viteza g. Vidulicha, kojega Njeg. Veličanstvo car i kralj imenuje, i u prisutnosti c. kr. kot. kapotana, vladina zastupnika na zemaljskom saboru i namjestničkoga savjetnika g. viteza Ellisceggа, nitko niti riečju sjetio Njeg. Veličanstva, kao što je to u sličnih zgodah medju svimi naobraženimi ljudi običaj. U ostalom kad je to gospodi i njihovim pokroviteljem u Poreču i drugdje pravo, jest i nam.

Što g. Vidulichu nije čestitala c. kr. vlada, biti će valjda razlog u tom, što će se još koji od c. kr. ljudih sjećati, da g. Vidulich na početku svoga javnoga djelovanja, dakle okolo g. 1848., nije politički osjećao kao danas, ili je tada bar imao više smionosti ii iskrenosti, da očito pokaže, kako u politici čuti i misli. Danas, poslije četrdeset godinah, ohladnile su valjda vruće misli mladoga doktora od g. 184[illegible]. no reć bi, da je ipak od tada u Beču ostala nekakva crna točka — ako je „Obzor" dobro obaviešćen.

Dramatičko čitanje hrvatskih umjetnikah u Trstu. Ka. se odužimo obećanju, oto nas, da rečemo još koju o dramatičkom čitanju, što no ga priredilo dno 20. t. m. naši umjetnici gg. Mandrović i Fijan. U prvoj točki programa t. j. u „Kohanu i Vlasti" od dra. Fr. Markovića, i to u prvom dielu „Svatba" iztakoše se oba umjetnika izvrstnim recitiranjem divnoga pjesmotvora. Markantnija mjesta „Kohanova" gdje se naglašuje i usnosi ljubav i požrtvovnost za tlačenu mu domovinu a kori i proklinje izdajstvo, bijahu burnim pljeskom popraćena.

U francoskom* šaljivom komadu „Imedju dvio stolice" pokazao je g. Fijan što može marljiv i u svakom obziru izvrstan glumac. On je predstavljao sam tri osobe toli izvrstno, da mu nebi mogao prigovoriti niti najstroži kritik.

U vollkom i točkom prizoru trodog čina „Kralja Leara" od noumrloga Shakespeara recitovao je sam g. Mandrović predstavljajuć više osobah sam. Primjerenom mimikom i modulacijom glasa točno je označivao g. recitator nastup i govor pojedinih osobah. Da bijaše njegovo recitovanje izvrstno, netreba nam niti spominjati.

U sadnjoj točki programa u dlvnoj pjesmi noumrloga Šonoe „Smrt Petra Svačića" nastupio je opet sam g. Fijan. Svojim krasnim recitovanjem pojedinih važnijih mjestah lopog tog pjesmotvora počesno je upravo svim občinstvom, koje ga je zahvalno na tolikoj naslađi i užitku burnim odobravanjem pozdravilo. Kako spomenusmo već sadnji put, priredilo nam dični naši umjetnici svojim klasičnim programom krasnu zabavu, koju ćemo se dugo i dugo sjećati.

U potak u jutro odputovaše naši mili gosti u Zadar, odakle će širom Dalmacije, da upoznadu i našu braću u koljenu Hrvatstva sa pravom narodnom umjetnošću.

Kralj Umberto — Irredentaši. Pod tim naslovom čitamo u pražkoj „Politik" sliedeću viest:

List „Lombardia" donaša u br. 15. t. m. vrlo zanimivu viest o svečanostih, koje su se obavilo prigodom 800godišnjice oktavska bolonjskoga sveučilišta. Budući da pokazuje taj članak u sadnjem svietlu vjernost, lojalnost i patrijotizam naših irredentašah, čini nam se svakoko umjestno, da priobćimo dotičnu viest našim čitateljem. „Lombardia" piše:

Kako je opazio kralj Umberto prigodom odkritja spomonika Viktora Emanuela u Bolonji crnim velom zastrtu zastavu deputacije milanskoga dobrotvornoga družtva iz Tronta, pružio je zastavniku Ruggeriju ruku izjaviv želju, da mu se predstavo članovi deputacije. Usljed provedbe gnjetavino nije se moglo zadovoljiti kraljevoj želji. Kralj je kazao: „Lieto jo, da sto takodjer vi došli, držite se uvjek kao i sada" (Bravi, che sono venuti anche loro, o si conservino sempre così).

Kada bijahu kralj i kraljica pred spomenikom, bijaše položen na podnožje istoga krasan vienac. Na vrpci bijaše sliedeći napis: „Tršćanska i trentinska mladež otcu domovine". Kralj je razgledao vienac, zapitao za broj poslanikah te kazno jednomu izmedju njih: „Zahvalite se vašim drugovom na sretnoj misli". (Ringrazi i suoi compagni del felice pensiero). — K tomu neimamo što dodati, nego da je nedavno u carovinskom viću u Beču jedan tršćanski zastupnik vatreno govorio o lojalnosti nekojih krugovah, te se je u istinu dokazao patrijotizam njegovih štićenikah — u Bolonji.

Za nesretnu obitelj u Čabroničih priposlao nam g. A. Kalac, župnik u Buzetu for. 2; A. L. Kopar for. 2; Mate Drašćić pok. Andreja iz sv. Martina for. 1; Josip Benković, kapelan u Buzetu 50 nč., M. M. i A. S. u Trstu po 1 for. Ukupno for. 7.50. Zahvaljujemo se ovim gg. darovateljem i molimo ujedno imućnije naše čitatolje, da se sjete ono jadne sirotinje u Čabroničih.

Iz Chicaga u Americi piše „Obzoru": Uprav ovih dana čitah upit zastupnika Bovia u talijanskom parlamentu, gdje kaže, da se zatvara put civilizaciji, kad se talijanski jezik tjera iz Dalmacije. — Chicago je mjesto, u kojem bivaju svi narodi svieta, svaki narod se diči svojim jezikom; 50.000 Čeha Chicaga govore češki, svuda čuješ češki, u tramvajih, na ulici gdje je češki predjel grada, te misliš da nisi u Americi već usred Češko; tako isto 40.000 Poljaka, a i nas 500 Hrvata i možda 50 Srba nastidimo se svoga jezika. Dapače baš ovih dana nadošla su 3 Riečana, i to korjenitih, koji izpoviedaju, da su Hrvati, jer kad su onomad ovamo došli pitali su odmah gdje je predjel, gdje Primorci Hrvati stanuju, a nisu pitali gdje je predjel magjarski ili talijanski. I jedan Rovinjac imonom Quarantotto pridružio se Hrvatom i diči se biti Hrvatom, poklinjući okolnosti u Istri, da nije jezika hrvatskom vješt, to mora ga učiti sada u Americi. Sve narodo ovdje ljube, samo Talijane mrzo i preziru, i to no samo u Chicagu nego u cielom „United States". Amerikanac ga uprav napastuje jer se neodlikuje čistoćom. Uprav sada je ovdje u Chicagu navala na Talijane, to jest na predjel gdje žive. Zdravstveno povjerenstvo hoće upravo da ih iskorjeni. Tim se pitanjem bave vollke novine „Tribune" u Chicagu pod datom 2. junija. Doplanik jedan „Tribune" pratio je komisiju na poslu. Članak rilo crno odnošajo u talijanskom dielu grada, pa zaključuje: najgadniji predjel Napulja — prepali predjeli potrogradski — londonski dene, — sve to nije ništa napram predjelu gdje Talijani u Chicagu stanuju.

Bogatstvo ruskih vrelah kamenoga ulja na Kavkazu. Jedno jedino vrelo dajo na dan 200.000 centi, dakle više nego sva vrela američka, galička, rumunjska, birmanska i ostala zajedno. 500 vrelah kod Baku dajo sada na godinu do 2000 milijunah litara. Mnogo ulja protoče s nadostatka spravah i posudami po Kaspijsko moro, a velika je množina navrtanih vrelah zatvorena, jer se nozna kuda s uljem. Sada ima 120 čistionicah, koje daju 600 milijunah čišćena ulja na godinu. Preko trećine produkuje Ide put Batuma za crnomorsko i levantsko luko, ostalo najviše po Volgi u Rusiju. Ljuti odlazi svaki dan okolo 20 brodovah na jedro s uljem iz Batuma u Volgu. Riečka rafinerija prošlošuje rusko ulje. Pravim čišćenjem može se ruski petrolej s amoričkim sjedinačiti. Američki dajo do 75% ulja za svietlo, ruski samo 50, zato dolazi iz Rusije više ulja za mazanje, to se ruskim uljem maže već osi svih gotovo željeznicah u Evropi. Sad će uljevodom tudi petrolej iz Baku u Batum, da se povisi prolazod i izvoz, a gradi se sve više brodovah, koji će kao plovoći zdenci ulje razvažati, jer je provoz u bačvah skup.

„Vienac" broj 25. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Pusti dvori", spjevao Jovan Sundečić. „U rogistraturi", roman. „Čavno", novela Petra Alarcona, iz španjolskoga preveo A. T. „Ožakova novelja", sadra M. E. Saltikova Ščedrina, preveo August Harambešić. „Iz New-Yorka u San Francisco", poljski napisao H. Sienkiewicz, preveo Ivan Broz. Slika Gabrijela Maxa „Svršeno je", opisao M. J. Ž. Listak. Slike: Špiro Tomić, stolna crkva sv. Stošije u Zadru.

„Vienac" izlazi svako subotu. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Upozorujemo na oglas g. A. Lavrenčića, koj donašamo na četvrtoj stranici.

Neuku nauka.

Sumpor kao lik proti difteriji. Mnogi listovi donose sliedeću zanimivu biljožku: Englezki ljekar Kredf objavio je nedavno vrlo zanimiv svoj rad o uticaju sumpora na liečenje difteritne bolesti. Liečenje difterita pomoću sumpora vrši se kad se udušno sumporni prah okuženo mjesto u grlu, ili kad se izpira tekućinom grlo, koja je napravljena od tog sumpornog oviota ili najzad, kad se sumpor pomješa sa čokoladom i tako guta. Koliko je ovaj lik dobar, može se vidjeti otud, što je od sedamdeset i pet bolestnikah, koje je doktor Knedf bez ikakvog drugog ljeka ovim načinom liečio, svi podpuno ozdravili, te što nijo bilo nijednog neuspjeha. Ovo je činjenica, koja zaslužuje osobito pažnju ljekarah i koja sama za se govori. Lako liečenje, jeftin lik, uspjeh liečonja itd., mora pobuditi ljekare, da obrato na isti pozornost narodito zato, što je riač o liku protiv jedne tako opasne bolesti, kao što je difteritis.

Pošalice.

(Uslužnost.) Gost: Danas neimam baš nikakvog toka, što ćoto mi još donioti? — Poslužnik: Račun, gospodine.

(Židovska lukavost.) Došao trgovac k židovu tužkajuć se: uzajmio sam Ilijiću 10.000 for., a on otišao u Carigrad bez da mi je obveznicu ostavio, što da sada uradim? — Židov: Pišito mu odmah, da vam izplati dug od 100.000 f. — Trgovac: Ali on mi dugujo samo 10.000 for. — Židov: E pa da, uprav zato mu tako pišito, a on će vam tada odgovoriti, da vam nedugujo više nego samo 10.000 for., pa sto tako došli do obveznice.

Zahvala.

Na mnogobrojnih i s raznih stranah, imenito iz Istre, prispjolih mi čestitkah k imendanu, ja se ovim što srdačnije zahvaljujem.

U Gorici, 22. junija 1888.

Vjek. Spinčić.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 5. do 27. t. mj. priposlalo nam predplatu: Banko „Slavija" na Insorat f. 2.00 — P. Rikelo na 88 — „Hrvatski Sastanak" Sisak za II. s. 88 — M. ud. M. Volasko f. 6 — A. D. Trst za 88 — „Citaonica" Split za II. s. 88 (troba još 50 nč.) — P. M. sv. Matej za 5 lst. za II. s. 88 — F. K. Grimalda za 88 — I. B. i F. B. Pula za 88 — S. B. Novalja za II. s. 88 — G. zadr. Kastav za oglas f. 1.20 — I. M. K. Lubin za II. s. 87 i I. 88 — M. D. Monfalcone za II. s. 88 — I. S. Pula za II. s. 88 — S. M. (f. 1 za mor pj.) i J. T. Stari Pazin za I. s. 88 — I. N. Nadimac za 88 — „Citaonica" Vel. Gorica za 8 ½ 88 — Sv. Lucija na Mostu „Kmet. hranbeno društvo" za II. s. 88 — Rava. prip. Kopar za Insorat f. 1.50 — F. L. Brogi za 87 i pol 88 — „Citaonica" Dolnico za 8 ½ 88 — I. R. Pomor za 88 — I. M. Pomor za 88 — S. S. Poreč za II. s. 88 — Grad. poglavarstvo Karlovac za II. s. 88 — „Citaonica" Bolovar za II. s. 88 — I. B. Lubin za 88 — I. M. K. Ripenda za II. s. 88 i I. 89 — J. K. Tar za 8 lst. za II. s. 88 — V. S. Pula za II. s. 88 — M. S. Rovinj 88.

Za „Bratovštinu" primismo od g. I. B. Lubin for. 1.

Lutrijski brojevi

dne 23. junija.

Beč	75	33	59	40	50
Gradec	35	40	1	10	14
Temešwar	43	50	22	85	28

dne 26. junija.

Brno	76	14	84	63	26
Innsbruck	50	66	27	73	70

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	125.—	127.—
Rio bizer jako fina	„	102.—	103.—
Java „ „	„	102.—	103.—
Santos fina	„	87.—	89.—
„ srednja	„	82.—	84.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorikco	„	108.—	110.—
San Jago de Cuba	„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„	116.—	120.—
Java Malang. zelena	„	89.—	90.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	100.—	102.—
„ fina	„	89.—	90.—
„ srednja	„	82.—	84.—
Cassia-lignea v zabojih	„	28.—	29.—
Macisov cvet	„	390.—	410.—
Inglier Bengal	„	19.—	21.—
Paper Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	86.—	87.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	6.75	—.—
v zabojih	„	8.25	—.—
Olje bombažno amerik.	„	37.—	38.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namizno M.S.A.j.f. gar.	„	—.—	—.—
Aix Viergo	„	66.—	69.—
fino	„	60.—	62.—
Ročići puljoški	„	5.50	5.75
dalmat. s cert.	„	—.—	—.—
Smokve puljoške v sodih	„	12.—	12.50
v vencih	„	12.—	9.—
Limoni Mesina	1 zaboj	7.—	8.—
Pomeranče sicilijansko	100 K.	8.—	9.—
Mandlji Bari I.a	„	71.—	72.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Riž italij. najfiniji	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Kamoon extra	„	13.—	13.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	10.75	11.—
Sultanine dobro vrsti	„	33.—	35.—
Sobe grozdje (opaše)	„	25.—	26.—
Cikule	„	15.—	16.—
Slanina Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Felenovke srednje veličasti	„	36.—	37.—
velike	„	33.—	34.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	34.75	—.—

Fažol Coka	„	14.75	15.—
Mandoloni	„	—.—	—.—
svetlorudeči	„	12.—	—.—
temnorudeči	„	11.50	—.—
bohinjski	„	—.—	—.—
kanarček	„	—.—	—.—
beli, veliki	„	—.—	—.—
zeleni, dolgi	„	—.—	—.—
„ okrogli	„	—.—	—.—
mošnji, štajerski	„	—.—	—.—
Maslo	„	00.—	20.—
Sono konjsko	„	2.68	3.39
„ volovsko	„	3.39	4.10
Slanina	„	2.33	3.31
Les, trami kub. č.	„	—.38	—.34
Oglje	„	2.45	2.70

P. n. gospodi

trgovcem mirodijah
na malo.

Da olahkotim svakomu nabavu kimelinga iz gorskog kotara, koji je poznat radi njegove kakvoće kao najizvrstniji, razašiljati ću franko u vrećicah po 5 klgr. uz poštarako pouzeće sa 2 for. 80 nvč.

Naručitelji neka se obrate na A. J. 178.

Ravnagora, Hrvatska. 2—1

Br. 450.

Oglas natječaja.

U smislu pokrajinskog zakona od 10. marča 1874. i uslied zaključka občinskog zastupstva raspisuje se ovim natječaj na mjesto diplomirane občinske babice ili primalje, koje do sa koncem augusta t. g. ispraznit i odnosno popunit u Dragi bršadanskoj, selu sa nešto preko 1 hiljade duš. u ovoj občini, uz nagradu od godišnjih 60 for. u mjesečnih obrocih.

Natjecatelice imat do dokazati, austrijsko državljanstvo, upanosbljenje za praktično prinašljstvo i poznavanje hrvatskog jezika, i svoje, time dokazanicami obloženo prošnje do 15 julija tek. god. podpisanomu podnesti.

Glavaretvo občine u Baški 11. junija 1888.

Načelnik: Juraj Čabranić.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, zazob zadavlica, rora, zapala ustiljah itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prondinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vuoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probiljenih kašljač nadlie, navadno jutarnja hreputavica i grlenih zapalah nestaje kao se ljudo uzimanjem ovih sladkišah.

Oparka. Valja se pazit od varalicah, koji bi pomičnjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijica zajedno sa naputkom,

Prodaja se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najudatniji pročišćujući lieak za mlade i stare, za osvježenje i odprave pokvarene krvi, preporučuju najdavnji liečnici svoj odavna uporabljivanju sloveće i odlikovane

budimske 20—7

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati ujo treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185 ctm. dugimi orjaškimi Lorelay-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoizumljenega masila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačanje kože, pospešuje pri moških polne, jako bradarast in uže po kratkoj uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost tor je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišjo starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamor se morajo pošiljati vsa naročbe.

FILIJALKA
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2% „
8- „ 2¾ „	8-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ 2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Roko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogodi po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Mlatilnice in čistilnice

za žito, slamoreznice in drugi stroji vsake vrste, orodja in pripravo, se dobivajo pri

SCHIVITZ & COMP.
(Živio i družb.)

v ulici della Zonta v Trstu.

Pripravljeno so tudi uže tiskalnice in mostilnice za vina itd.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito tako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja: žalost, bljutotak, slaboglavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. Elixir za živce, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih autoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Poblize in circulare, koji je priedan svakoj staklenki. Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovom ili pouzećem. — U svih liekarnah je na prodaju.

— Glavno skladište: Einh rie-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädtor Ring. U Trstu u liekarnah B. S. ravai «All'Amazone» Trionfante, Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mitzun 13—5

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Moj sin je trpel skoro dve leti vsled gastralgije, slaboga prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskusa: sem vse mogoče, ki nam jih naša veda zadaje in tudi mnogo pozabil najrazličnejših zdravilnih vodá. Toda zboljšek bil je le na malo trenutkov. Sladnjič si domislim, poskusiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in stijen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlasti želodčnih, ter Vas tudi pooblastim, da to sporočavalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškomu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko
I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bode vsak dan

svežo, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in poštano postrežbo.

Naročbe na dom sprejema **podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera" na Acquedotto.**

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič, 8—5

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Piazza delle Legna N. 10.

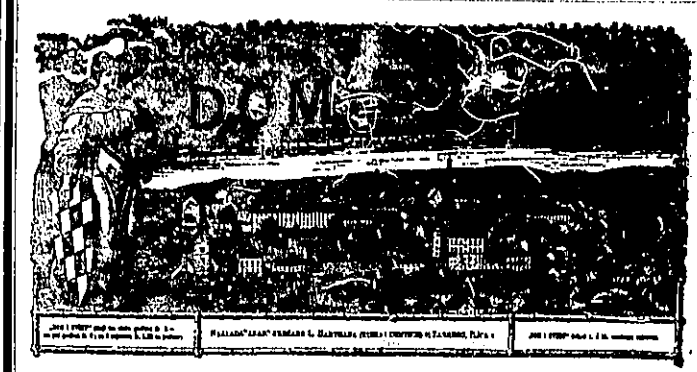

Sadržaj trinajstoga broja:

ŠTIVO: Crna ljudjakinja. Izvorna pripovjest I. Jogorova — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović — Ima li sablasti. Iz francezkoga preveo S. S. — Događaj na putu. Iz englezkoga preveo L. M. — Alkomista. Napisao A. F. Grazzini. S talijanskog preveo A. G. — Aleksa Lepušnanu. Pripovjest Constantina Negruzzia preveo Sava Jolonić — Vlačo trojice u Mljotcih. Napisao Ljubomir Vojković — Opisi slikah — Šala i satira — Poredica.

SLIKE: Ivo pl. Hrvojanović — Partol barun Zmajić — Tri mljetačka suđca — Nikola Kristić — Mačak i miš — Utrkivanje na konjovih u Boču — Utrkivanje na velocipedu u Berlinu — Četiri slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesrećo. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusl, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice predplatu.

Podružnica

anglo-austrij. banke
u Trstu

Novčani uložci

3 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
3½ „ „ „ 30 „ „

Napoleoni

kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira

po 2½% na svaku svotu.

Mjenice

na Beč, Prag, Pešta i Brno prosto troškovah.

Kupuje i prodaje

vriednosti, devize i kupone uz ½% popustbe

Predujmljuje

na varante, zaloge i police tereta u gotovom

Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita

u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

IVAN SKOPCZYNSKI

kemik i liekarnik

Via Farnetto u Trstu

proporuča sliedeće liekove:

Kruglice za čišćenje krvi nazvane „crvenog križa" protihomoroidam, čistedo i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglicah može se u najkraće vrieme izliečiti sve one bolesti, gdje voć nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kuttjica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neraspašilje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglicah nakon duge i težke, bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša iste, proporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se poti dan noge u toplej vodi opore, može se nakti kurje oči sa koronom izvadili, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kističom (pensilo) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrešivo sredstvo proti navrijednju istih i smrdobni, te jih sačuva čista i biela. Odstranjuje slomljenu vonj iz ustijuh i okrepljuje labavo (gungivo). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neraspašilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kuttjica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku naručbu uz gotov novac ili pouzećem — Tko pošalje novac za liek sa naputnicom unapried, prištedi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 12—6

Skladište crkvenih stvarih

Marije Cosulich i Adele Demarchi

naslednice Katarine Garusa

u Trstu, Via nuova br. 1.

Poštijko su carino prosto. 6—6

Nova 48—7
agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1 bavi se namještčivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeranje dugove, dobavlja izviešda sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori). čisti i proizvadja krv — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, deravica u želudcu i zapoka tiela. Vuoma koristan lik proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Theo antiartritico e antireumatico). — Uvjek je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole toklinjače. Preporuča se kop bolestih želudca. Listić stoji 14 nč.; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori". Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 24—7

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 27. U Trstu 5. julija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Početkom ovoga mjeseca izteklo je mnogim našim čitateljom predplata na prvo polugodišče 1888. Radi toga molimo sve takove čitatelje, da nam izvole čim prije poslati predplatu za drugo polugodišče, da nam nebude neprilikah kod upravo lista.

Ujedno opominjamo sve naše dužniko, da već jednom vrše svoju dužnost, jer će inače neugodno biti iznenađjeni.

Svim onim predbrojnikom, kojim smo u novije vrieme bez uspjeha poslali poziv na izplatu zaostale predplate, obustavlti ćemo tekom ovoga mjeseca šiljanje lista, pridržav si proti njim sva druga prava za utjeranje duga.

„Naša Sloga" stoji na godinu za imućnije for. 5, a za soljake for. 2; za pol godine polovica gornje cieno.

Uprava „Naše Sloge"

Občina Motovun.

Dne 14. prošloga mjeseca sbio se je u Motovunu znameniti čin, koji će se ponosno spominjati u povjesti našega narodnoga pokreta u Istri. Toga dana naime stupio je za prvi put na čelo motovunske občine muž, kojega je naš narod birao u občinsko zastupstvo. Istodobno izabrano bijaše u občinsku deloganciju šest mužovah našega povjerenja. Ovim činom nestalo je nepravde, koja je kroz stoljeća tištila naš puk u onoj občini, što su mu bili občinskimi gospodari ljudi talijanske krvi i tudjeg mu jezika, koji nisu ne samo ništa učinili za naobrazbu našega puka, nego su se dapače vazda i svagdje protivili svakomu njegovomu opravdanomu zahtjevu, bilo na kulturnom ili gospodarstvenom polju. Prem je osim gradića Motovuna pučanstvo ciele občine hrvatskoga jezika, to ono neima niti danas jedne svoje pučke škole, a u občinskom uredu o hrvatskom jeziku nebijaše niti spomena.

Narodom ove občine upravljalo se kao u kakvoj čisto talijanskoj občini. Kad je tko u posliednje vrieme kušao, da što ozbiljno hrvatski progovori, tad se ga kao ludjaka ruglio i izsmjahivalo. Naš mukotrpni občinar podnašao je prirodjenom mu strpljivošću sve nepravde, sve pogrde i svako ruglo, uzdajuć se u vječnu pravdu, po kojoj nezdravih odnošajah, zlobe, krivde i nasilja mora napokon nestati. Mnogo se i velikih nepravdah i krivicah opraštа, no pogrde i krivice, učinjene ili nanešene najvećoj narodnoj svetinji, njegovomu jeziku i narodnosti, zaboraviti se tako lahko nemože. Naš puk znade već, da smo svi jednaki pred zakonom, te da pripadaju svakomu od nas jednake dužnosti i jednaka prava, pak se počeo i sam micati i dizati, želeći postati sam gospodarom u svojoj kući. Posljedica bijaše, da je i puk ove naše občine ustao, da obrani svoje pravo, izabrav u dvih tielih u občinsko zastupstvo svojo ljude. Prvo tielo ostalo je u rukuh njegovih bivših gospodarah i vječnih mu protivnikah.

Nećemo ovdje spominjati sve one napore s protivničke strane, da se motovunski občinski izbori uniše, il da se pojedine osobe iz zastupstva izključi, jer je to i onako našim čitateljom dobro poznato.

Približavao se konačno dan, kojega se je imalo konstituirati novoizabrano občinsko zastupstvo. Protivna talijanska manjina obraćala se sladkimi i laskavami pisari na naše zastupnike, pozivljuć ih na sastanke i dogovore, nebi li ih — dok bijaše još doba — nagovorili i izprosili, da izaberu za občinskoga načelnika Talijana, ili bar takovoga, koji uz nje pristaje. Takvom zgodom preporučali su našim, da budu kod izbora načelnika i občinske deputacije stalni i složni.

Talijani smijahu se potajno kako će hrvatsku većinu zastupstva dovesti na tanak led, čim bude ova na njihovo predlogo pristala. Nu ovaj put nije jim spletka uspjela, jer se naši mužovi nedadoše zasliepiti. Poznavajuć u dno duše svojo protivniko, naši su ugledniji zastupnici poručivali talijanskoj gospodi, da će bez dvojbe kod izbora biti složni, te da se glede toga netrebaju bojati. U ovakvih obstojnostih nije se talijanska manjina usudila predložiti za načelnika osobu čisto talijanske krvi i radikalnih načelah, već je postavila kao kandidata g. dra. Ivana Surana, odvjetnika u Motovunu. Ovaj je gospodin iz Borma, sin soljačke obitelji, u kojoj se jedino hrvatski govori. Vriedni starina, otac odvjetnikov, jest čvrsta hrvatska koronika, ali njegov sin dr. Suran kreunuo je drugim putom, pristajuć uvjek uz talijansku gospodu. Već ova jedina činjenica odvraćala je naše prvake i zastupnike od njega. Kad se je pako doznalo, kako su ga, možda neopreznо, motovunski dopisnici — inače izkusni diplomati — u talijanskih tršćanskih novinah danomice slavili kao svoga patriotu, kao muža, koji se je uvjek zauzimao za talijansku svetu stvar, kad se je ovo i drugo slično talijansko hvalospjevo moglo čitati nekoliko dannah prije izbora, tad se je našim svaka dvojba razpršila, te zaključiše jednoglasno, da se imade birati načelnikom jedino naš čovjek.

Talijansko pučanstvo gradića Motovuna držeć, da će naši glasovati za dra. Surana, pripravljalo je veliko slavje. A kako i nebi? Hrvatska većina da izabere kandidata talijanske manjine! Tà i onako hrvatski zastupnici josu prosti seljaci, šta će njim njihov načelnik, oni toga nepojme! Tako je umovalo gradjanstvo motovunsko. S drugo strane držali su naši zastupnici svoj zaključak tajnim, jer su se bojali, da talijanska manjina nedodje k sjednici i tako onemogući konstituiranje zastupstva.

Takvi bijahu odnošaji kad se je pristupilo k prvoj sjednici. Talijanom sjala se radost na licu, što će postati načelnikom njihov pristaša i odabranik. U posliednjem času, u samoj sjednici potiekše zastupnici manjine hrvatske zastupnike na složan izbor i rad, što jim ovi dakako i potvrdiše.

Na predsjedničkoj stolici sjedi po dobi najstariji član zastupstva, čista hrvatska koronika, koji nezna niti rieči talijanske.

Za prvi put čuju se u občinskoj dvorani za predsjedničko stolicu hrvatska rieč, kojom pozivlje naš starina svoje drugove, da si izaberu načelnika i viećnike.

Glasovnice se odaju a uspjeh izbora bijaše taj, da je od 30 glasovah dobio zastupnik Ante Divljak — hrvatski predloženik — 17 glasovah i tim bje izabran občinskim načelnikom.

Kao grom iz vedra neba ošinuo je taj izbor talijansku manjinu i pučanstvo na galeriji.[1])

Veselili su se kako su naše zastupnike zaploli u gustu mrežu, a kad tamo, zaploli se sami tako, da nisu znali ni sami kud će ni šta će. Pripresti i nouki «šćavi» ne samo da se nisu dali provariti, već su dapače duli finu lekciju mudroj i učenoj talijanskoj gospodi i

[1]) Jedan od manjine da je zavikuno: „Il brodo è cotto".

PODLISTAK.

Biednici.

(Konac.)

IV.

Izmučen silnim radom i godinami, nakani labovački župnik povući se u rodno si mjesto, u krševiti Senj, da tuj u miru i samoći sprovede zadnjo dano svoga života. Želio je još jednom vidjeti ono krajove, gdje je svjetlo božje za prvi put ugledao bio. No starac-dobričina nehtjedo otići prije, nego li bi još jednom ono dvoje biednika, naime Stjepana i Maricu, blagoslovio. Ovi se nastaniše, kako već rekosmo, na drugom mjestu, u bližnjem selu kod Maričinih roditeljah.

Župnik posla po njo maloga Pericu, koji je učio kod Malafeja postolarski zanat. Dječak umoli svoga gospodara, da ga pusti u bližnjo selo, budući ga je tamo poslao župnik po Stjepana i Maricu. Malafe mu to dozvoli.

Čim je dječak otišao, podje Malafe k Laniniju, gdje ga i nadjosmo u onom odabranom društvu, gdje je obaviestio Laninija o sutrašnjem dolazku Stjepana i Marice.

Medjutim pohrli dječak u selo, to našav mlado supruge, priobćio jim župnikovu želju.

Noveselim srdcem podjoše sutradan k župniku, znajući dobro, da će s njim izgubiti vrlog prijatelja, savjetnika i zaštitnika.

On jih ljubezno primi. Želio je sta'ne, da ostanu kod njega do večeri. Oni mu zadovoljiše želji.

Već se mračilo, kad je stigla kočija, koja je imala ješte isto večeri odvesti starca na Reku.

Župnik ustade a za njim Stjepan i Marica.

Svi bijahu žalostni, kao kad se roditelji s milom djećicom razstaju. Napokon progovori župnik tronutim glasom:

— Eto, djeco moja, čas razstanka je nadošao. Bog mi je svjedok, da mi je žao ostaviti vas. Neboski vas Bog blagoslovio i vratio vam onu sreću i mir, koj vam je nasilje otelo. Budite dobri, pošteni i srotni, al pamtite dobro, da se prava sreća nesastoji u zlatu i srebru ili u obće u bogatstvu, već u čistoći i miru duše. Ti Stjepane, radi marljivo, kao što si to i dosada činio, a ti Marice, napreduj u kriopostih, kojimi si se od malenih noguh vazda toli odlikovala. Mladi ste, ljubite se uzajamno, radite i štedite, pa ćete vidjeti, da vam neće biti zlo. Nastojte, da proživite godine, kojo vam preostaju, u vjeri i kriepostnom življenju. Sada, djeco, pošto je već dobro zamračilo, idimo do kočije, da se s mirom božjim razstanemo. Sidjoše.

— Bog vam platio čestni oče, reče do suza ganut Stjepan u kočiju ulazećemu župniku, za svu nezna biednikom izkazanu brigu.

Suza zasja na starčevu oku. Mahnu jim rukom na pozdrav i kočija odjuri kano da ju vjetar nosi.

— Ah! Božo mili, uzdahnu župnik, kad je kočija bila izvan sela, smiluj se već jednom nesrotnomu ovomu narodu. Tà on se je jurve desti napatio. Nek i njemu već jednom sino sunce sreće i slobode. Novoljni ovaj narod je plemenit, dobar i pobožan, pa ipak nije gospodar na svojem, bio gdje mu drago, svuda se mora boriti proti nepravdi. Ali nek znadu oni, koji gnječe moj mili narod, da i njih čeka kazna božja. Bog u istinu neplaća svake subote, on dopušća, da se s biednim mojim narodom postupa svakojako, no neće zaista dopustiti, da propade, da ga nestane s lica zemlje. A ti moj narode nedaj se voditi krivim putem, sliedi vazda stope onih, koji nastoje osloboditi to tudjega jarma.

Župnik utonu u žalostno misli, al najednom se strese, kano da ga je guja ujela. Pričini mu se, kano da je negdje u daljini pukla puška. Nešto ga oko srdca zazebe. Pogleda kroz okno kočije, al nemogaše ništa razabrati. Gusta tama pokrivala je novoljnu istarsku zemlju.

* * *

Stjepan i Marica ostadoše više vremena kano prikovani na istom mjestu gledajuć za kočijom, koje štropot se je u daljini sve to više gubio. Kad zakrenu za brežuljak tako, da ju više nisu mogli čuti, uzdahnu Stjepan, to približiv se Marici, reče:

— Marice, doba je, valja nam ići kući. Sele je prilično odaljeno, a eto već je ura noći.

Marica neodgovori ništa, težko bo joj bijaše pri srdcu.

Napokon kreunuše i oni put svojega sela, kojo ležaše na kraj šume, koja se je prostirala iznad Labovca.

Koracšše dužo vremena šutoći.

Kada uniđjoše u šumu, poče se Marica trosti.

— Što ti je dušice? — upita ju Stjepan.

— Bojim se, odvrati ona i zašuti.

— Al molim te, čega se bojiš, dok sam ja uz tobe?

— Stjepane . . . ta šuma, gledaj kako je tuj tamno . . . Idimo malko brže, da čim prije iz nje izadjemo — reče mlada žena, privinuv se uz muža.

U to nešto zašušti. Stjepan se obazre, al neopazi nigdje ništa. Na tamnom nebu nebijaše niti jedno zviezdo. Svuda je vladala grobna tišina. Noć je medjutim nastavljala svoj tek u veličanstvenom miru i tišini.

Da umiri svoju ženu, pobrza malko Stjepan, no jedva bijahu nekoliko koračaja pokrenuli, zašušti opet nešto u bližoj ži-

Drugčije nije ni moglo biti. Tko bi mogao od pametne većine zahtjevati, da se pokori strastvenoj manjini? No samo, da je ova htjela svojega pouzdanika za načelnika, nego se govori, da je ta manjina kandidirala u občinsku deputaciju samo dvojicu naših zastupnikah. Zastupnici jednoga tiela htjeli su dakle, da bude njihov načelnik i četiri člana deputacije, a većina da si obriše nos! Kad bi se bilo to dogodilo, tad bi bili naši zastupnici u istinu »s e m p l i c i o n i«, kako jih poreški listić nazivlje.

Prošla su gospodo ona blažena vaša vremena, kadno je bio svaki naš čovjek vašim prostim orudjem. Motovunci naši sjetili su se na vrieme, kako je ono nedavno naše občinsko zastupstvo u Višnjanu izabralo načelnikom Talijana, koji je prije izbora obećao, da će poštovati naša narodna prava, a jednom izabran, nije hotio niti čuti o hrvatskom jeziku. U jednoj od prvih občinskih sjednicah izjavio je višnjanski načelnik svečano, da neće dopustiti u sjednicah drugačije govoriti nego talijanski. Hoćete li veće ironije!? U zastupstvu, u kojem sjede skoro svi naši zastupnici, koji znadu jedino za potrebu koju rieč talijanski lomiti, pod načelnikom, koga su hrvatski zastupnici izabrali, da se nesmije hrvatski niti govoriti!!

Ovaj čin zapamtili su si dobro Motovunci, pak su onako radili i postupali, kako to pametni i sviestni muževi raditi moraju. Radi toga ide jih svaka čast i slava.

Na rad, braćo, bez obzira na dosno ni lievo, a sve za obće dobro vaše občine i vašega naroda!

* * *

Doznajemo nakdnadno, da je zemaljski odbor u Poreču odlukom 25. junija 1888. br. 2830 dozvolio, da se za poroznu občinu Motovun ustroji posebno upravno vieće. Iz dotične odluke nesliedi — k a k o b i t o m o r a l o b i t i — kad je podnešena upitna molba na zemaljski odbor, no budući je u toj odluci naveden certifikat o. kr. poroznoga ureda od 26. junija t. g., to se može uzeti, da je molba podnešena nakon što se je konstituiralo novo občinsko zastupstvo i to poslije 20. junija.

Budući je pako odluka zemaljskoga odbora datirana od 25. junija, to se jasno vidi kakovom brzinom riešava zemaljski odbor u Poreču stvari n e o d n a š e s t r a n e. Poznato nam je pako, da se na podnesko naših občinah na mjesece nedaje nikakva odgovora.

Med razlozi, koji su potakli zemaljski odbor na rečenu odluku, navadja se doslovce:

«Iz navedenih činjenicah i radi «vanrednih odnošajah, u kojih se «nalazi porezna občina Motovun «usljed uspjeha posliednjih občin«skih izbora, molba je bez dvojbe «opravdana».

Da si ovakova što mogu umišljati članovi zemaljskoga odbora, nije ništa nova, al da se ovakvi razlozi umeću u službene odluke, to je već vršak strančarstva! Jer nisu izbori izpali povoljno po Talijane, s toga neka se ustroji novo upravno vieće!

Tim bolje. Novo občinsko zastupstvo imati će malo manje posla sa financijalnom upravom imotka porezne občine Motovun, dočim sva druga prava i onako ostaju kod občine. Naši narodni protivnici htjeli su i ovim zastrašiti novo zastupstvo u nadi, da će popustiti, no neima dvojbe, da će se i u tom gospoda prevariti.

Pogled po svietu.

Trst, dne 4. julija 1888.

Austro-Ugarska: Delegacije su dovršile svoja zasjedanja bez da je došlo do izvanrednih očitovanjah. Bez ikakve opozicije dobila je vlada od delegacijah sve, što je tražilo. Očekivano se očekivalo, da će biti u sjednicah jedne i druge delegacije žestokih i ratobornih izjava, osobito od strane madjarske proti Rusiji, no svega toga nije ovaj put bilo. Izjave vlade, narodite g. Kalnokya, ovaj put su također dosta mršave bile. One su bilo rečene, samo da se nešto reče. Bilo je tuj samo nekoliko občenitih frazah o mutnoj situaciji, koja doduše nije opasna, ali ipak prietoća. Što se je razpravljalo u povjerljivih sjednicah, a to nije prodrlo u javnost. Na pošto su ipak delegati votirali sve zaista zamašne i velike tražene žrtve, to je izvjestno, da su ti povjerljivi razlozi odluđni bili, jer oni javno pribočeni nisu ni iz daleka podobni opravdati, da se narodom monarkije nametnu velike žrtve, kojo su jim u istinu nametnute. Bez buke i vike se delegacije sastadoše, a isto tako i razidjoše. Vlada imade što je htjela, a da pri tom barem u javnosti nijo dala nikakvih zamašnijih izjavah, pa zato je opravdano sada, da se još većom napetošću očekuje, što će budućnost donieti, po gotovo kada su ta sredstva u tu svrhu tražena.

U zaključnih govorih izticala su oba predsjednika činjenicu, što se je kredit za obranu države jednoglasno u obih delegacijah votirao.

Za vodju českoga naroda dra. Riegera glasa se opet, da će postati barunom, te povući se sa političkoga polja. Njega bi imao zamjeniti u vodstvu českoga naroda zastupnik Zeithamer.

Dalmatinski sabor sastaje se sutra dne 5. t. mj. na kratko zasjedanje.

Hrvatski sabor razpravlja osnovu o promjeni školskoga zakona. Od opozicije govorio je proti osnovi jedini zastupnik dr. Marković izjaviv, da se tom osnovom nipošto neće postignuti napredak u školstvu niti poboljšati stanje učiteljah. Na izpražnjono zastupničko mjesto za grad Bakar bijaše izabran pristaša stranke prava župnik g. Ivan Urpani. Vladin kandidat bijaše pomorski kapetan g. Ljubo Modanić. Grad Bakar zastupao je u hrvatskom saboru u posliednje vriome pok. baron Bartol Zmajić.

Srbija: Pronosi se glas, da je zatražio kralj Milan dozvolu od sudovah, da se može razstati sa kraljicom Natalijom. Obistini li se ta viest, to će si tim steći kralj Milan novu lovoriku, na kojoj mu neće zavidjeti srbski narod.

Bugarska: Pošto se je Njemačka stala bližati Rusiji, glasa se, da će imati ova posliednja od sada slobodnije ruke na Balkanu, to da će ona riešiti bugarsko pitanje tako, da budo njezina čast sačuvana i bugarski narod zadovoljan.

Rusija: Car Aleksandar posjetiti će na svojem putovanju po Kavkazu gradove Batum i Kars, gdje da će ga pučanstvo svečano dočekati, jer da su se ti gradovi materijalno i moralno pridigli odkad su pod ruskom vladavinom. Njemački listovi javljaju, da je knezu Bismarku pošlo sa rukom Rusiju nagovoriti, da se odaleči od Francezke. Car Aleksandar podielio je nekojim njemačkim dostojanstvenikom visoke redove.

Italija: Iz Rima javljaju, da nije pravo tamošnjim političkim krugovom što se njemačka diplomacija trsi, da se sporazumije Rusija s Njemačkom.

Njemačka: Car Vilim II odputovati će između 10. i 15. t. m. iz Kiela u Petrograd, da posjeti carsku obitelj i da ponovi staro rusko-njemačko prijateljstvo. Na putu pratiti će cara stariji sin Bismarkov Herbert. Tomu putovanju pripisuje se veliko političko znamenovanje. Njemačke savezuice t. j. Austrija te Italija da su sporazumno s tim putovanjem, jer da će car Vilim posjetiti i njihove dvorove.

Grčka: Iz Atenah brzojavljaju, da onamo stižu glasovi iz Monastira, da su turske oblasti i opet zatvorile četiri čovjeka, a medju njimi da je jedan rumunjski učitelj, koji da je krivotvorio izprave, pisane grčkomu konsulu Panurgiasu. — Porta odklanja još uviek zahtjev grčke vlade, da joj se pošalju izprave kompromitujuće Panurgiasa . . Vidi se, da toj zadjevici između Turske i Grčke neće biti tako skoro kraj, i čini se, da nitko zada, da se te vlasti poravnaju.

Franina i Jurina

Fr. Ča, da se j' ono noki dan važgala na Voloskon ona vola kuća?
Jur. Aj ni, ča ja znam.
Fr. Al soj neč jako dimilo.
Jur. A ono su pomoli skala od vrha do tal i pavučinu poklatili, aš su imeli prit noka gospoda s' Trsta.
Fr. Tako bi dobro, da se barem svaki kvatri jedan put pokažu.
Jur. Nobi škodilo nobore, nè.

* * *

Fr. Si morda čul, da je sakoga mesca va Ilrpoljom samanj od blaga?
Jur. Pak?
Fr. Rad bin kupil jednoga osliča.
Jur. Tor ćoš jih na štacijone vavek dobit.
Fr. Ča, i kada ni samanj?
Jur. Dolnju, noboj se, oni sami vavek samanj.
Fr. Ti morda misliš na ono u dvemi nogami?
Jur. To j' pak moj posal.

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Imenovanja. Kod o. kr. poroznih uredah bijahu imenovani: kontrolor g. P. Franza, kasirom u IX. razredu; pristav g. Fr. Rošlć, kontrolorom u X. razredu; vježbenik g. Ivan Brosnig, pristavom u XI. razredu. Kod glavnoga carinarskoga ureda imenovan je asistent g. Ljud. Knoll carinarskim oficijalom; carinarski vježbenik g. Rikard Tomlić asistentom kod carinarskoga ureda u Trstu; carinar g. Karlo Nachtigal asistentom kod istoga ureda, a rospicijent g. Jakov Vitez carinarom u Rovinju.

Župnički izpit položili su ovih dana — kako nam iz Krka javljaju — gg. Nikola Turato, duh. pomoćnik i koralni vikar u Krku, te Ivan Kraljić, duhovni pomoćnik na Bolom, obojica rodom iz Omišlja. Čestitamo čestitim svećenikom i vrlim rodoljubom!

Diocezanske viesti. Gosp. Ante Kranjec, župo-upravitelj u Materadi, bijaše dne 18. pr. mj. inštaliran župnikom u istoj župi. — Gosp. Mato Roboli, kapelan u Slivju, imenovan je župo-upravliteljom u Truškah. — Gosp. Blaž Doklova, župo-upravitelj u Truškah, imenovan je župo-upravliteljem u Valmovrazi. — Gosp. D. Zavlović, župnik u Šumbregu, stupio je u stanje mira.

Otvoren je natječaj do 15. t. mj. na izpražnjena mjesta župnikah u Miljah i Šumbregu.

Dne 21. i 22. agusta t. g. u 8 sati u jutro održavati će se u biskupskoj kancelariji izpiti za svećenike, koji žele zadobiti mjesto vjeroučitelja na pučkih školah.

Iz godišnjega izvješća banke „Slavije“ u Pragu doznajemo, da joj bijaše prošla dužtvena godina 1887. povoljna, čim se nemože većina sličnih družtvah pohvaliti. U svih osjeguravajućih odielih bijaše napredka, a napose valja iztaknuti, da so družtvene zaklade, koje iznašaju preko 6½ milijuna for., nisu napram g. 1886. snizile, premda se je izplatilo članovom uzajamnih dioničarskih družtva preko pol milijunah for. Za škode od požara izplatila je banka god. 1887. for. 495.555; u svih pako 19 godinah njezinoga obstanka for. 19,115.340.82.

Iz Vižinade primili smo dopis o konstituiranju novoga občinskoga zastupstva. Za današnji broj stigao nam rečeni dopis prekasno, te ćemo ga objelodaniti u budućem broju, a za danas kažemo samo toliko, da se je iznova oblatinolo ono, što

---

kari; nešto bliesno, a zatim puče puška.

Smrtno tane pogodilo Stjepana u prsa, te se nesretnik u tren srušio mrtav na zemlju.

Marica užasno vrisnu, poleti k njemu, al u isti čas opazi pred sobom dva čovjeka.

— Lanini! — vrisnu očajno žena, opaziv pred sobom onoga, koji joj je toliko zla počinio, a sada eto i njoj smrtnu ranu zadao. Kosa joj se naježila, usnice problieđilo, a oči joj sjevnuše divljim plamenom. Htjede nasrnuti na njega, al onaj Lanini, koji nije nikada prod zločinom uzmaknuo, utuče pred divljim pogledom one žene, kojoj je ugrabio sve, što joj je na svietu najmilije bilo.

I Malafò, koji nije bio manji zločinac od svoga gospodara, pobježe za njim, kao da ga svi zli duši gone.

Marica baci se na zemlju pokraj ljošino ljuboznoga joj supruga, te ostade uz njega plačuć i naričuć čitavu noć. Ništa nije ju moglo razstaviti od toli rano izgubljenog druga.

Sutradan, kad su nesretnika odnesli u stan njezinih roditeljah, opazše, da joj je potamnila pamet. Ona poče kojekšta norazumna buncati, a svaka druga bijaše joj: „Stjepan-Lanini-Malafò“. Sirota nemogaše toliko nesrećalju mladoj svojoj dobi podnieti.

Lanini se je tomu dakako veselio.

— Čuješ druže, moja osveta je sada podpuna, reče on Malafòju sliedećega dana.

— Kako to? — začudi se postolar.

— Divno, vjere mi. Nadanić zaklan, Stjepan mrtav, a Marica . . .

— Što Marica? . . .

— Poludila je . . .

— Krasno, izvrstno! — viknu Malafò, barem joj neće sada nitko vjerovati. Ti možeš od sada mirno spavati.

No čega da se i boje ti bezdušnici? Tà gospodin Lanini uživao je kao apostol „avito coltura“ veliki ugled kod gospodo. Tko bi se usudio na ni kao na zločinca ma samo i prstom pokazati?

Marica se je od tada danju i noću potucala po šumah i brdinah, a najradje bi zalazila u nesretnu onu šumicu, gdje joj ubiše muža. Za najveće oluje naši bi ju često uz morsku obalu na kakvoj vrletnoj klisuri, gdje mašo biesne rukama, vičuć pri tomu tako silno, da je i silno udaranjo razbiesnjenoga mora nadkričala.

Nekog jutra nadjoše ribari na morskom žalu pod Labovcem lješinu mlade žene, u kojoj upoznaše odmah nesretnu Maricu. Sila sviota nagomilala se za čas okolo novoljno mlade žene. Mužkarci škripaše zubima i stiskaše pesti, dočim su žene šaptale molitvu, taruć si suzami orošena lica. Nitko se nousudi izjaviti ono, što je u srdcu čutio; svakomu je na usticah lebdilo strašno ime zločinca, al nitko neće da ga glasno spomene.

Privikli su ti dobri ljudi vječnim nepravdam, to su silom u sebi gušili jar, koji jih je grizao.

Bojali su se biednici — silnika.

V l a d k o K r a j a n i n.

toli često opotujemo, t. j. da se ondje, gdje Talijani prodobiju kod izbora, neznatože nimalo sa konštituiranjem zastupstva.

Hrvatska škola u Pazinu. Već je tomu godinu dana odkad je občinsko zastupstvo u Pazinu zamolilo više školske oblasti, da se u gradu Pazinu ustroji hrvatska pučka škola, odnosno paralelka na postojećoj talijanskoj pučkoj školi. Mnogo se od to doba dopisivalo i iztraživalo, to je napokon dne 28. prošloga mjeseca prispio od političke oblasti nalog, da se u tom pogledu saslušaju otci obitelji, koji imaju djecu dužne školu polaziti. Usljed toga obavio se dne 1. t. m. dotični izpit pred komisijom, kojoj je predsjedao sam c. kr. kot. kapetan Simzig. Prikazalo se 77 otaca obitelji. Od tih izjavilo se **51** njih za hrvatsku a samo **26** za talijansku školu. Ovo je najsjajniji dokaz proti onim, koji viču, da je grad Pazin talijanski grad. Mi smo s ovim uspjehom posve zadovoljni, to se nadamo, da domo ipak napokon dobiti i u gradu Pazinu hrvatsku pučku školu.

Iz Rieke piše nam prijatelj 26. pr. mj.: Evo me, da Vam štogod priobćim iz ovo „državo", u kojoj je trgovina i promet kada voća kada manja, no sada smo baš u takovoj dobi, u kojoj se pojavi jedva jedan ili dva parobroda na mjesec i zato se nemožemo osim pojedinacah u obće hvaliti.

Gradsko naše zastupstvo ovih je dana poslalo deputaciju sa načelnikom na čelu u Poštu prositi vladu, da nam se dozvoli lutrijski zajam, stvar, koje bi mnogo bez vladine štete olakšatila torat grada; ipak su je u Pešti poniznoj deputaciji iz riečkoga „corpus separatum" u brk rekli, da je to nemoguće. Ova je vlast neugodno dirnula riečke Madjarone, ali suprotiviti se nemogu, jer vlada drži Rieku ni više ni manje nego za madjarski grad, a komu nije pravo sada mogao se je prije pogađati.

Ista se je deputacija svratila i u Beč i položila u ime Rieke vieanac na spomenik voljene carice Marije Terezije.

Više putah smo spomenuli, da ovdje, bilo što bilo, nismo „Irredenti", ali od nekoliko vremena pojavljuju se nekakvi novi naperi iredentističke stranke, da osvoji i proglasi Rieku irredentističkim gradom.

Nedavno na Sušaku pred restaurantom „Kontinental", gdje se u večer, osobito nedjeljom, sastaje sila gospode s jedne i druge strane Riečine, dočuje pjevati sušačkoga pjevačkoga društva i tuj bi, kada je glasba svršila, zapjevali po koju hrvatsku narodnu pjesmu. Občinstvo ih je pozorno slušalo, a večina povladljivala. Drugi dan neki urednik malovriednoga lista „Varietà" počeo se tužiti na omlovost onih pjevača, koji se usuđuju pjevati hrvatsko pjesme pred talijanskim pučanstvom Rieke! — Svatko pametan se je smijao onomu bedastomu gujevu; toga tuđinca (ali nitko mu nije odgovorio, niti sam „Nepristran", koji bi to ipak mogao i morao.

Nakon malo danah opet se tužila „Varietà", da su riečko-talijanski pjevači htjeli pjevati u jednoj krčmi na Sušaku, ali da jim je to zabranila sušačka oblast. Neznamo koliko je na tom istine, da li je bilo zabranjeno i zašto, no zabrana nebi bila nego posve opravdana, kada se zna, da je nekoliko dotepuhah pokušalo zabraniti hrvatsko pjevanje na Sušaku, pak ga drzovito zamieniti sa tuđim pjevom. Mi nismo neprijatelji talijanskoga pjevanja, niti u obće talijanskoga jezika, ali netrpimo, da nam se ćak i u zabavi u našoj vlastitoj kući narivava tuđo jezike.

Kako se ovdje govori, riečkomu planinskomu društvu je zadaća zabavljati se i po mogućnosti talijančiti okolicu. Oko 30 osobah toga društva, kao pravi planinci, podjoše parobrodom „Ika" u Ravenu, a odatle vlakom u Bolonju, da se ondje pokažu kao društvo, te da vide izložbu. Dočekao ih predsjednik Dall'Asta s bolonjskimi planinci; dakako, da su bili liepo primljeni, i mi to vjerujemo. Kod bankota bilo je napitnicah i govorah, tuj su naši odvjetnici Dall'Asta i mladji Vio napijali kraljici, kralju itd., a gorospomenuti urednik je držao govor, u kojem je spomenuo i talijansku kolonju u Madjarskoj itd., a to, mislim, da je prouzročilo onaj uzklik: „Živila sjedinjena Italija!". U ostalom, kako se čuje, naši planinci nisu učinili najbolji utisak bolonjskim planincom, jer se ondje društvo sastoji od samih učonih i uglednih ljudih, dočim u riečko društvo može svatko pristupiti, samo da zna vršiti bar jednu od onih prije spomenutih zadaćah. Nekoji bi bili mnogo bolje učinili, da su kod kuće ostali, ali predsjednik je preporučao, da dodju u velikom broju, da može paradirat, jer za sada je na njemu red biti talijanaš u budućo će se vladati kao u prošlosti, t. j. kako će vjetar puhati.

Prošle subote u večer na 10 sati učinilo je okolo stotina osobah, većinom riečkih radnikah, parobrodom „Malta" izlet u Zadar sa cielom gradskom glasbom. I tu je bila aranžirana demonstracija irredentističke stranke, bez da je većina radnikah znala, da služi kao materijal organisatorom.

U Zadru bijahu dočekani entuzijastički. Načelnik je njima došao u susret; tuj se urlikalo: „Viva Zara", „viva Fiumo", tuj bijaše glasbo, te jela i pila, a sve bijaše plaćeno; tuj se marširalo po gradu sa Margaretićom na kaputu i sa talijanskom zvezdom na ovratnici, a kada je došla ta povorka pred talijanski konsulat, onda viči: „Viva Zara" i ostentativno se jače ponavljajo. Tuj se je vikalo svakako, jer se je hotilo demonstrativati u prilog Italiji. Zadarski šaranjaci znadu, da je i ondje občina protuhrvatska, zato je bilo to veliko veselje, koga sigurno nije razumnija većina tih riečkih izletnikah. Poduzetnici i organizatori toga izleta bila su tri talijanca, koji su od malo godinah na Rieci, a bijahu na parobrodu još dva al tri talijanskim i drugim demonstracijam izvježbana riečka mladića. Ovi, znajuć kako stvari u Zadru stoje, kod odlaska i na parobrodu zarodali oko radnikah, to jih naučilo da viču: „Viva Zara autonoma".

Među Zadrom i Rieком nije bilo nigda ni simpatije ni antipatije, ali mržnja je učinila, što ljubav nije bila kadra učiniti, to jest: mržnja na Hrvate vlada u zadarskom municipiju, kao i na riečkom. Irredentistička stranka upotrebila je tu mržnju za demonstraciju u prilog Italiji, da može „Diritto" i drugi listovi pisati, kako sva obala uzdiše za prekomorskim bratom.

Do viđova! Vaš Brajdar.

Tuča u političkom kotaru Voloskom. Iz Voprinca šalje nam prijatelj sliedeću opravdanu tužnjiku: Ovo godine nadali smo se dobroj ljetini, jer je ovo desnada u čitavom ovom kotaru baš liepo kazalo, al na žalost i tugu našu, provarila nas i ovaj put nada. Na prvog t. mj. okolo tri sata po podne navukla se strašna oluja nad cielom Liburnijom. Posvuda padala je silna tuča, gdje više gdje manje. U Voprincu padala je toli silno, da nije ništa neoštećena ostavila. Grozdje, žito, krumpir, fažol, zelenilna itd., smiatila je tako, da nije uprav ništa preostalo. Mjestimice padala je tuča dobela kao kokošje jaje, to je i stukla na prozorih potukla.

Rukavačku stranu Kastavštine nije toliko oštetila, no zato mornla je Svetomatejštinu mnogo pretrpiti. Lovranske občine neznamo još koliko je zavegla, al svakako mora biti i tamo štete.

Sada bi se morale maknuti naše oblasti, da novoljnomu narodu na kojigod način pomognu; naposse porezni urod morao bi u obzir uzeti ovu nesreću, koja je nemilosrdno smašla dobar dio Liburnije.

Pisanje protivničkih novinah. Kako primorsko-talijanske novine izvrću činjenice, drugimi riečmi, kako lažu i kleveću, neka kaže medju ostalim vest, koju je donio ovdješnji list „L'Indipendente" prigodom smrti Antuna Križanca. On veli, da je na pokojnika napadao Spinčić o „compagnia bella", a pod tim bi se imalo razumiti hrvatske zastupnike zemaljskoga istarskoga sabora. Mi usuprot znamo, da su Talijani po sudovih i kod drugih oblastih tražili dokaze, da uzmogne pok. Križanca iz sabora izključiti; da su ga talijanski zastupnici sabora iz istoga izbacili; da ga je podkupljena talijanska fobera u Poreču u društvu dražestnih tamošnjih gospodjah i gospodjicah kao i plemenito i velocionjeno gospodo inživljala i za njim jaja i pomidoro bacala, da je organ vladajuće talijanske stranke u Istri donosao izvadke nekoga pokojnikovoga govora, rugajuć se njegovu načinu govora.

Ništa slična nisu učinili nit Hrvati nit hrvatski zastupnici, nit među njimi g. Spinčić. Pače, kad se je g. Spinčić prigodom svoga seljenja u Goricu sastao na pozdrav sa svojimi izbornici, došao je k dotičnomu sastanku i pokojni Križanac i tuj odušovljeno govorio o g. Spinčiću, hvaleć njegovo znanje, radinost i nesebično zauzimanje za narodni napredak, izključujuć sebe, a preporučajuć njega i slične mu za narodne zastupnike kod budućih izborah: narodno zastupnike kod budućih izborah: što sve za stalno nebi bio učinio, kad bi bio Spinčić nanj napadao.

Gosp. Spinčić nit njegovi politički drugovi nisu dakle napadali Križanca, već talijanski zastupnici i njihovi drugovi.

Gosp. Spinčić i njegovi politički drugovi zamjeravali su pok. Križancu, što se je bio g. 1884. dao nagovoriti od gg. Talijanah u Poreču, da je od hrvatske stranke odpao i pridružio se onim, koji su ga g. 1883. obružili.

Gosp. Spinčić i njegovi politički drugovi odsudjivali su pok. Križanca, jer je bio postao odpadnik (nagovoren talijanskom poročkom gospodom), jer je bio zatajio program, kojega je svojim izbornikom prije izbora podpisao.

Odpadništvo, prokršenje zadane riječi, zatajenje podpisanoga programa, hvalili su i hvale na pok. Križancu Talijani, napoljavši ga zajedno sa njihovimi sudrugovi u tlačenju hrvatstva, na ono odpadnuće i izdajstvo.

Pokojni je Križanac u posliednje doba uvidio, da je bio napeljan na led. On se je uvjerio, da talijanska gospoda imadu kadkad samo liepo riečі i obećanje za Hrvate; uvjerio se je i dao tomu javno izražaja, da talijanska gospoda neizpunjaju zadano obećanje, kad se ono Slavonah tiče, da dakle varaju. A mi smo ovom izmedju tolikih viestih dokazali, da su lažci i klevetnici.

Bilo njim na čast, a na slavu njihovo „drovne kulture"!

Iz Motovuna piše nam se, da bi se sa nekoje strane htjelo izvrći smiehu novoizabranoga načelnika, to mu praviti sve moguće zaprieke. Obljubljen je tamo običaj vikati sa našimi ljudi „ščavo, Naborgoj itd.". Ovimi djačinskimi igrami neće načelnik nuda sastrašiti, već neka upotrebi vlast, koju ma zakon daje. Čitamo u trščanskom „Mattinu", da se je ponašao kako je i morao, proti nekoj ženi, koja je za njim vikala. Valja pokazati, da štujemo svačije osvjedočenje, al zato moramo zahtjevati, da svaki naše štuje, pa bilo ono dobro ili zlo. Upozorujemo na današnji uvodni članak.

Poštarski urad „Mučići". Početkom tek. mjeseca poštarski urad u Pormanih, obćinu Kastav, preneše jo u Mučići ili na tako zvanu „Mučićevu ravan" na državnoj cesti, koja vodi iz Rieke u sv. Petar. Listovi se u toga nemanda već zlati na Pošti u Pormanih, nego na onu u Mučići. Poštarsko okružje ostaje isto, tom promjenom samo, da je porezna občina „Zvonečа" odcijepljena od poštarskoga ureda „Pranđići", te dodieljena novomu poštarskomu uredu „Mučići".

Austrijski vojnički bjegunci. Rimski list „Diritto" javlja, da je pred nekoliko danah iz austrijske ratne mornarice pobjeglo jedanaest vojnikah, a iz pješadije jedan vojnik. Svi ti bjegunci da su Istrani, a pobjegli su preko talijanske granice, premda jih je austrijska žandarmerija tražila i progonila.

Tako „Diritto", a mi bi rado doznali od poročke „babice", jesu li ti bjegunci hrvatske krvi, dakle naši mladići ili pako mladi i vatreni istarski Talijani, koji pod nago prisegu bacše, pak iznevjeriv se carskoj zastavi, pobjegoše u obodnu zemlju.

Neznamo dakle, kamo da ubrojimo to mladiće, da li babinim „panslavistom" ili našim „irredentistom", to molimo poročko jaelare, da nam to razjasniti izvole!

Nova brzojavna postaja. Iz Podgrade javljaju nam, da se je dne 1. t. m. otvorila tamo brzojavna postaja, spojena sa poštarskim uredom i sa dnevnom službom.

Prometno ravnateljstvo državnih željeznicah biti će, kako se glasa, iz Pule premješćeno u Trst, gdje da se već traže prikladne prostorije i o čemu da je jur obavješćeno ravnateljstvo ovdašnje trgovačke komore.

Pjevačko društvo „Hajdrih" na Proseku priredjuje u nedjelju 8. t. mj. veselicu pod milim nebom. Tršćanska društva, napose „Sokol", posjetit će bez dvojbe naš budni Proseк, da svojom prisutnošću doprinesu k narodnoj veselici i da pobude ono dično pjevačko društvo na što uspješniji rad za narodnu prosvjetu. — U slučaju kišovitog vremena odgadja se veselica na buduću nedjelju.

Dvadesetpotgodišnjica ljubljanskoga „Sokola" slaviti će se svečanim načinom dne 8. i 9. septembra t. g. Tom prigodom sastati će se no samo sva slovenska i hrvatske gombnjačka društva u bioloj Ljubljani, već će biti bez dvojbe i ostala rodoljubna društva južnih Slavenah tuj mnogobrojno zastupana. Program svečanosti priobćiti ćemo u svoje vrieme.

Na vinarskoj izložbi u Trstu odlikovani su sliedeći Dalmatinci, i to za izložena vina državnom srebrnom kolajnom: Marko Kumbat, Mato Galcinja, Josip Perlini, Ivan Šupuk, Anton pop Šurija i braća Šarić; bakrenom državnom kolajnom: Antun Maršić, Ivan Mianić i Riboli Ljudovit; zlatnom izloženom kolajnom: Josip Perlini, Antun pop Šurija i Luka Milišić za ružulin; srebrnom izloženom: Marko Kumbat i Mato Galcinja; bakrenom izloženom: Antun Carić i Tomo Stampalia za ružulin. Napokon su odlikovani počastnim spomenom: Ivan Matičević i Petar Bervaldi. Za ulje pako bijahu odlikovani bakrenom kolajnom: Marko Kumbat, Josip Perlini i Ljudovit Riboli.

Štapovi od papira. Dà, vi sto posve dobro čitali: štapovi od papira! Zar to nije amorikanski? Ima krovova, brodova, tračnica, pucota itd. od papira, a zašto nebi bilo i štapova, i to vrlo elegantnih i praktičnih. Takove izradjuje — kako karlovačka „Sloga" javlja — karlovački tokar g. Kristijan Španiček, intoligentan obrtnik, koji je došao na tu originalnu ideju. Štap je sastavljen od 4000 kolutićah, koji su navezeni okolo osjelne žice, to je vitak i dosta lahak. Ako si tko želi takav štap nabaviti, neka se obrati na g. Španičeka u Karlovcu.

Hrvatskoj omladini! Primamo iz Beča i rado priobćujemo sliedeći poziv, stavljajuć ga na dušu našoj učećoj mladeži:

Hrvatska omladina u Beču, skupljena u hrvatskom akademijskom društvu „Zvonimir", zaključila je da do godine počmo izdavati knjige. Izdavanjem almanaka, izdavanjem klasičnih djela svjetskih literatura u prevodu, misli hrvatska omladina u Beču, da riješi tu svoju zadaću. No to neima da bude zadaća jednoga diela, jednoga društva mladosti, ta zadaća ima da bude odsjevom rada cielo mladosti hrvatsko, pa s toga i apeliramo na svu mladost, razasuto kojokuda, da se združi u jedno, da složnimi silami uzradi oko toga poduzeća, nebi li nam ono bilo ljepše, bolje, podpunije.

Almanah mislimo izdati budućo godine, pa s toga umoljavamo svu gospodu, koja žele raditi za almanah, da pošlju radnje barem do novembra, i to pod adresom: „Zvonimir", književni odbor, „Wien Universität". Član je književnoga odbora i za praznikah u Beču, to će i potrebito uputo gledo cielo stvari davati.

Što se tiče provoda na svjetskih literatura, to mislimo provodo onobito slovensko, francezko i talijansko lieno knjigo, provodo, kojima je original klasičan, a sam prevod uzoran.

Da se to drugo poduzeće što bolje omogući, pripravna je hrvatska mladost u Beču, da provedlocu i primjerenu nagradu dopita. To su naše misli, to su naše želje, a do tobe je hrvatska mla-losti, hoće li ove misli ostati mislima, ove želje željama, hoće li nadaje trpjeti hrvatska mladost priokora, da ništa neradi. Radimo, koliko možemo, a tolike — možemo i moramo! U to ime Bog i Hrvati! — Književni odbor hrvatsko-akademijskog društva „Zvonimir".

Najbrže vožnje preko oceana svršio je ovih dana parobrod „Etruria", koji je stigao u New-York iz Queenstovna za 6 dana i 2 sata, dočim je lanjske godine parobrod „Umbria" prispio iz Queenstovna u New-York za 6 danah i 5 satih.

„Vienac" broj 26. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U Boci", elogija, spjevao Mosorski guslar. „U registraturi", roman. „Maćuha", iz španjolskoga preveo A. T. „Potka Nasturolja", pripovjest N. Ljubobljeva. S ruskoga preveo N. S. Ljetošnje knjige „Matice Hrvatske". „Potonji Aber serać", po Chateaubriandu spjevao knez Nikola. Obznanio M. Š. Ž. Listak. Slike: Taras Ševčenko. Jato Skakavaca.

„Vienac" izlazi svako subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. Zrelogorski u P! Lepa hvala; objelodanili domo u budućem broju; izvolite nastaviti.

Gosp. Krašanu I P. u B. itd. Drugi put!

Dopisnica upravničtva.

Od dne 27. pr. mj. do 3. t. priposlalo nam predplatu: M. G. Trst za 2 s. 88 — Dr. A. D. Pazin za 2 s. 87 i 1 88 — „Čitaonica" Sanj za ½ 88 — „Čitaonica" Ogulin za 2 s. 88 — „Liška Vila" Gospić za ½ 88 — „Čitaonica" Vinkovci za ½ 88 — „Dvorana" Varaždin za ½ 88 — P. S. Kaufanar za 2 s. 88 — Gj. M. Kutorovo za 2 s. 88 — „Čitaonica" Fužine za 2 s. 88 — Br. dr. Podgrad za 2 s. 88 — „Čitaonica" Makarska za 2 s. 88 — „Čitaonica" Vrata za 2 s. 88 — K. D. Varaždin za 2 s. 88 — „Slavlja" za oglas f. 3.05 — I. H. Prokuplje (Srbija) na račun f. 2, jer za Srbiju list stoji više — V. D. sv. Matej za 1 s. 88 — I. K. Dobrinj za 2 s. 88 — A. K. Dobrinj za 2 s. 88 — A. L. Koršan za 88 — N. P. Borsoč za 2 s. 88 — „Čitaonica" Rieka za 2 s. 88 — „Eskomptna banka" Zagreb za ½ s. 88 — J. S. Mlaka za 88 — J. B. Rieka za 87 i 1 88 — B. Alg. Krk za 2 s. 88 — F. Z. Lindar za 2 s. 88 — I. D. Trst za 2 s. 88 — M. V. Oprtalj za 88 — I. S. Oprtalj za 88 — A. G. Rojan za 87 i pol 88 — M. S. Trst za 88 — M. S. Vodice za 87 — M. P. Trst za 2 s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 30. junija.

Trst	82	28	59	43	34
Linc	88	37	30	70	73
Buda	89	31	73	21	27

dne 4. julija.

Prag	6	75	34	36	13
Lavov	3	55	64	51	86
Hermannstadt	33	21	13	3	47

Trgovačke vesti.

(Cene se razumije kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	125.—	127.—
Rio biser jako fina	„	94.—	96.—
Java „ „ „	„	96.—	98.—
Santos fina	„	86.—	88.—
„ srednja	„	81.—	82.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorico „	„	108.—	110.—
San Jego de Cuba	„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„	116.—	120.—
Java Malang, zelena	„	89.—	90.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	100.—	102.—
„ fina	„	87.—	89.—
„ srednja	„	81.—	83.—
Cassia-lignea v zabojih	„	28.—	29.—
Macisov cvet	„	390.—	410.—
Ingber Bengal	„	19.—	21.—
Paper Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	87.—	88.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	6.75	—.—
„ v zabojih	„	8.25	—.—
Olje bombažno amerik.	„	37.—	39.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namizno M.S.A.J.f. gar.	„	—.—	—.—
Aix Viergo	„	60.—	63.—
fino	„	60.—	63.—
Rožič puljoški	„	5.50	5.75
dalmat. s oort.	„	—.—	—.—
Smokve puljoške v sodih	„	—.—	—.—
„ v vonoih	„	12.—	12.50
Limoni Messina	zaboj	7.—	8 —
Pomeranče stolitjanske	„	8.—	9.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	71.—	72.—
dalm. I.a, s oort.	„	75.—	76.—
Pignolli	„	74.—	76.—
Mlé Italij. najfinejl	„	19.50	20.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	10.—	10.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	10.75	11 —
Sultanine dobre vesti	„	29.—	35.—
Suho grozdje (opaša)	„	25.—	26.—
Cibeba	„	15.—	16.—
Slaniki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	30.—	37.—
veliku	„	33.—	34.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	34.75	—.—
Fakel Coka	„	14.75	15.—
Mandolonl	„	—.—	—.—
svetlorudeči	„	12.—	—.—
tamnorudeči	„	11.50	—.—
bohinjski	„	—.—	—.—
kanarček	„	—.—	—.—
boli, veliki	„	—.—	—.—
zoloni, dolgi	„	—.—	—.—
„ okrogli	„	—.—	—.—
mešani, štajerski	„	—.—	—.—
Maslo	„	60.—	70.—
Sono konjsko	„	2.63	3.90
volovsko	„	3.99	4.10
Slama	„	2.93	3.01
Les, trami kub. š.	„	—.28	—.34
Oglje	„	2.45	2.70

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najdatniji proljetni lijek za mlado i staro, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najhvalniji liečnici već odavna upotrebljivanje slovečke i odlikovane

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdenca hrvate Losor, Ivana Cillia; zatim kod *I. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

20—8

Grlena bol, kašalj, hroputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala usti jah itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, tučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probuljenih kašljuć nadih, navadno jutarnje hroputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazit od varalicah, koji jo ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutjice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutjici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnih ljekarnah svieta. 52—13

P. n. gospodi

trgovcem mirodijah

na malo.

Da olahkotim svakomu nabavu kimeljua iz gorskog kotara, koji je poznat radi njegovo kakvoće kao najizvratniji, razšiljati ću franko u vrećicah po 5 klgr. uz poštarsko pouzeće sa 2 for. 30 nvč.

Naručitelji neka se obrate na A. J. 178.

Ravnagora, Hrvatska. 2—2

IVAN SKOPCZYNSKI

Via Farnetto u Trstu

preporuča sliedeće liekove:

Kruglijice za čišćenje krvi nazvano „crvenog križa“ proti hemoroidam, čistoće i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglijcah može se u najkraće vrieme izliečiti sve one bolesti, gdje već nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se poslje na počinak. — 1 kutjica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprazilje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglijcah nakon dugo i teško bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se poti dan noge u toploj vodi opere, može se nokti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kističom (penello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva žlute i bieło. Odstranjuje zlomirisan vonj iz usćijuh i okriepljuje laloke (gengive). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprazilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutjica stoji 35 nvč. — Osim uvdje navedenih liekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku narudžbu uz gotov novac ili pouzećem; — Tko pošalje novac za liek sa naputnicom unapried, prištedi si polovicu troška, koji uslied pomanjka nastane. 12—6

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2% „
8- „	2½ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, priposna se nova obrestna tarifa na tomelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddol.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Produjmi:

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za veče svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Najbolje osvježujuće piće jest osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po

Giac. Enriku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (prosto carine i opreme)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obični odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 185otim. dolgimi orjaškimi Lorelejevlasi, katere sem dobila po 14 mesečnoj uporabi svojega samolznajdenega mazila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri možkih polno, jako hrabrost in uže po kratkej uporabi padoli vlasem in bradi naravno svitlost in pelnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivljenjem do tajvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—9

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorno morajo pošiljati vse naročbe.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju pri Angelu v **Ljubljani.**

Vaša želodčeva esenca, koje sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma nepremagljivo slabotnosti **črevlja** in **prebavnika,** kakor tudi neznano mučobo **trdo-telesnosti.** Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih ur v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje ločil bil je zaman in odlično le Vaša nepremagljiva **esenca** se imam zahvaliti na popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zanjo najsrčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji, 1887.

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bodo vsak dan

svežo, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

tor jamči za izvrstno, jako ceno in poštno postrežbo.

Naročbo na dom sprejema **podružnica sama na trgu delle Legna št. 10,** gospod **Fran Srebotnjak** v ulici **Fontanone št. 18** in **„Latteria Svizzera“ na Acquedotto.**

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič, 8—5

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Piazza delle Legna N. 10.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefleri), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, deveracija u želudcu i zapeka tiela. Vrlo korisan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolji odstranujudim, (Theo antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole tekinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč., prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori“, Piazza grande u **Trstu.**

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

Nova 48—7

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riečšava proti uplati kamatih** predmete, založene u gradskoj zalagnonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Sadržaj trinajstega broja:

ŠTIVO: ena ludja kinja. Izvorna pripoviest I. Jogorova — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović — Ima li sablasti. Iz francezkoga preveo S. S. — Dogodjaj na putu. Iz engleskoga prevod L. M. — Alkomista. Napisao A. F. Graziani. S talijanskog prevod A. G. — Aleksa Lopušnenau. Pripoviest Constantina Negruzzia prevod Sava Jolonić — Vlosć trojice u Mljetcih. Napisno Ljubomir Vojković — Opisi slikah — Šala i satira — Poredica.

SLIKE: Ivo pl. Hrvojanović — Partol baron Zmajić — Tri mljetačka sudca — Nikola Kristić — Mačak i miš — Utrkivanje na konjovih u Beču — Utrkivanje na velocipedu u Berlinu — Četiri slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobne vieati. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glasba. — Umrli i nosroćo. — Naravoslovne vieati. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke vieati. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, rebusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice predplatu.

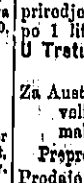

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kroničkj katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, zjobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba,** koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana **„Astra“ iz 22 najboljih zdravilnih biljkah,** iztoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prvo vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieno i staklenke **60 nv.** i velike staklenke **f. 1·20** prama poštnim pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: **M. Schurl, Hannover,** Eschersstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, „All'Amazone Trionfante“ i Prendini. — Ricci A. Mizzan. 13—5

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 28. U Trstu 12. julija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na osmoj arku.

Dopisi se novrćaju ako se i netiskaju.

Nekliše govani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno za for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torronto br. 12.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Početkom ovoga mjeseca iztekla je mnogim našim čitateljem predplata na prvo polugodišće 1888. Radi toga molimo sve takove čitatelje, da nam izvole čim prije poslati predplatu za drugo polugodišće, da nam nebude neprilikah kod uprave lista.

Ujedno opominjemo sve naše dužnike, da već jednom vrše svoju dužnost, jer će inače neugodno biti iznenadjeni.

Svim onim predbrojnikom, kojim smo u novije vrieme bez uspjeha poslali poziv na izplatu zaostale predplate, obustaviti ćemo tekom ovoga mjeseca šiljanje lista, pridržav si proti njim sva druga prava za utjeranje duga.

„Naša Sloga“ stoji na godinu za imućnije for. 5, a za seljake for. 2; za pol godine polovica gornje ciene.

Uprava „Naše Sloge“

Občina Motovun.

Dne 14. prošloga mjeseca obio se je u Motovunu znameniti čin, koji će se ponosno spominjati u poviesti našega narodnoga pokreta u Istri. Toga dana naime stupio je za prvi put na čelo motovunske občine muž, kojega je naš narod birao u občinsko zastupstvo. Istodobno izabrano bijaše u občinsku delegaciju šest mužovah našega povjerenja. Ovim činom nestalo je nepravde, koja je kroz stoljeća tištila naš puk u onoj občini, što su mu bili občinskimi gospodari ljudi talijanske krvi i tudjeg mu jezika, koji nisu ne samo ništa učinili za naobrazbu našega puka, nego su se dapače vazda i svagdje protivili svakomu njegovomu opravdanomu zahtjevu, bilo na kulturnom ili gospodarstvenom polju. Prem je osim grdića Motovuna pučanstvo cielo občine hrvatskoga jezika, to ono neima niti danas jedne svoje pučke škole, a u občinskom uredu o hrvatskom jeziku nebijaše niti spomena.

Narodom ove občine upravljalo se kao u kakvoj čisto talijanskoj občini. Kad je tko u posliednje vrieme kušao, da što ozbiljno hrvatski prosbori, tad se ga kao ludjaka ružilo i izsmjehivalo. Naš mukotrpni občinar podnašao je prirodjenom mu strpljivošću sve nepravde, sve pogrde i svako ruglo, uzdajuć se u vječnu pravdu, po kojoj nezdravih odnošajah, zlobe, krivde i nasilja mora napokon nestati. Mnogo se i velikih nepravdah i krivicah opraštа, no pogrde i krivice, učinjene ili nanešene najvećoj narodnoj svetinji, njegovomu jeziku i narodnosti, zaboraviti se tako lahko nemože. Naš puk znade već, da smo svi jednaki pred zakonom, te da pripadaju svakomu od nas jednake dužnosti i jednaka prava, pak se počeo i sam micati i dizati, želeći postati sam gospodarom u svojoj kući. Posljedica bijaše, da je i puk ovo naše občine ustao, da obrani svoje pravo, izabrav u dvih tielih u občinsko zastupstvo svoje ljude. Prvo tielo ostalo je u rukuh njegovih bivših gospodarah i vječnih mu protivnikah.

Nećemo ovdje spominjati sve one napore s protivničke strane, da se motovunski občinski izbori unište, ili da se pojedine osobe iz zastupstva izključi, jer je to i onako našim čitateljem dobro poznato.

Približavao se konačno dan, kojega se je imalo konštituirati novoizabrano občinsko zastupstvo. Protivna talijanska manjina obraćala se sladkimi i laskavami pismi na naše zastupnike, pozivljuć ih na sastanke i dogovore, neb li ih — dok bijaše još doba — nagovoriti i izprositi, da izaberu za občinskoga načelnika Talijana, ili bar takovoga, koji uz nje pristuje. Takvom zgodom preporučali su našim, da budu kod izbora načelnika i občinske deputacije stalni i složni.

Talijani smijahu se potajno kako će hrvatsku većinu zastupstva dovesti na tanak led, čim bude ova na njihove predloge pristala. Nu ovaj put nije jim spletka uspjela, jer se naši muževi nadadoše zasliepiti. Poznavajuć u dno duše svoje protivnike, naši su ugledniji zastupnici poručivali talijanskoj gospodi, da će bez dvojbe kod izbora biti složni, te da se gledo toga netrebaju bojati. U ovakvih okolnostih nije se talijanska manjina usudila predložiti za načelnika osobu čisto talijanske krvi i radikalnih načelah, već je postavila kao kandidata g. dra. Ivana Surana, odvjetnika u Motovunu. Ovaj je gospodin iz Berma, sin seljačke obitelji, u kojoj se jedino hrvatski govori. Vriedni starina, otac odvjetnikov, jest čvrsta hrvatska koronika, ali njegov sin dr. Suran krenuo je drugim putem, pristajuć uvjek uz talijansku gospodu. Već ova jedina činjenica odvraćala je naše prvake i zastupnike od njega. Kad se je pako doznalo, kako su ga, možda neopreznо, motovunski dopisnici — inače izkusni diplomati — u talijanskih tršćanskih novinah danomice slavili kao svoga patriotu, kao muža, koji se je uvjek zauzimao za talijansku svetu stvar, kad se je ovo i drugo sličnо talijansko hvalospjevo moglo čitati nekoliko danah prije izbora, tad se je naših svaka dvojba razpršila, te zaključiše jednoglasno, da se imade birati načelnikom jedino naš čovjek.

Talijansko pučanstvo gradića Motovuna držeć, da će naši glasovati za dra. Surana, pripravljalo je veliko slavje. A kako i nebi? Hrvatska većina da izabere kandidata talijanske manjine! Tà i onako hrvatski zastupnici jesu prosti seljaci, što će njim njihov načelnik, oni toga nepojme! Tako je umovalo gradjanstvo motovunsko. S druge strane držali su naši zastupnici svoj zaključak tajnim, jer su se bojali, da talijanska manjina nedodje k sjednici i tako onemogući konštituiranje zastupstva.

Takvi bijahu odnošaji kad se je pristupilo k prvoj sjednici. Talijanom sjala se radost na licu, što će postati načelnikom njihov pristaša i odabranik. U posliednjem času, u samoj sjednici poticalo zastupnici manjine hrvatske zastupnike na složan izbor i rad, što jim ovi dakako i potvrdiše.

Na predsjedničkoj stolici sjedi po dobi najstariji član zastupstva, čista hrvatska koronika, koji nezna niti riječi talijanske.

Za prvi put čuje se u občinskoj dvorani za predsjedničko stolico hrvatska riečь, kojom poziviše naš starina svoje drugove, da si izaberu načelnika i viećnike.

Glasovnice se odaju a uspjeh izbora bijaše taj, da je od 30 glasovah dobio zastupnik Ante Divljak — hrvatski predloženik — 17 glasovah i tim bje izabran občinskim načelnikom.

Kao grom iz vedra neba ošinuo je taj izbor talijansku manjinu i pučanstvo na galeriji.[1])

Veselili su se kako su naše zastupnike zapleli u gustu mrežu, a kad tamo, zapleli se sami tako, da nisu znali ni sami kud će ni šta će. Pripresti i neuki «Šćavi» ne samo da se nisu dali prevariti, već su dapače dali fige lekciju mudroj i učenoj talijanskoj gospodi!

[1]) Jedan od manjine da je zavikuo: „Il brodo è cotto“.

PODLISTAK.

Biednici.

(Konac.)

IV.

Izmučen silnim radom i godinami, nakani labovački župnik povući se u rodno si mjesto, u kršoviti Senj, da tuj u miru i samoći sprovede zadnje dane svoga života. Zaželio je još jednom vidjeti one krajeve, gdje je svjetlo božje za prvi put ugledao bio. No starac-dobričina nehtjedoše otići prije, nego li bi još jednom ono dvoje biednika, naime Stjepana i Maricu, blagoslovio. Ovi se nastaniše, kako već rekosmo, na drugom mjestu, u bližnjem selu kod Maričinih roditeljah.

Župnik posla po njo maloga Poricu, koji je učio kod Malafeja postolarski zanat. Dječak umoli svoga gospodara, da ga pusti u bližnje selo, budući ga je tamo poslao župnik po Stjepana i Maricu. Malafè mu to dozvoli.

Čim je dječak otišao, pođje Malafè k Laninju, gdje ga i nadjosmo u onom odabranom društvu, gdje je obaviestio Laninija o sutrašnjem dolazku Stjepana i Marice.

Medjutim pohrli dječak u selo, te našav mlado supruge, priobćio jim župnikovu želju.

Noveselim srdcem podjoše sutradan k župniku, znajuć dobro, da će s njim izgubiti vrlog prijatelja, savjetnika i zaštitnika.

On jih ljubazno primi. Želio je starac, da ostanu kod njega do večeri. Oni mu zadovoljiše želji.

Već se mračilo, kad je stigla kočija, koja je imala još te večeri odvesti starca na Rieku.

Župnik ustade a za njim Stjepan i Marica.

Svi bijahu žalostni, kao kad se roditelji s milom djećicom razstaju. Napokon progovori župnik tronutim glasom:

— Eto, djeco moja, čas razstanka je nadošao. Bog mi je svjedok, da mi je žao ostaviti vas. Nebeski vas Bog blagoslovio i vratio vam onu sreću i mir, koj vam je nasiljo otelo. Budite dobri, pošteni i sretni, al pamtite dobro, da se prava sreća nosastoji u zlatu i srebru ili u obće u bogatstvu, već u čistoći i miru duše. Ti Stjepane, radi marljivo, kao što si to i dosada činio, a ti Marice, napreduj u kriepostih, kojimi si se od malenih noguh vazda toli odlikovala. Mladi ste, ljubite se uzajamno, radite i štedite, pa ćete vidjeti, da vam noće biti zlo. Nastojte, da proživite godine, kojo vam preostaju, u vjeri i kriepostnom življenju. Sada, djeco, pošto je već dobro zamračilo, idimo do kočije, da se s mirom božjim razstanemo. Sidjoše.

— Bog vam platio čestni oče, reče to suza ganut Stjepan u kočiju ulazećemu župniku, za sva nama biednikom izkazanu brigu.

Suza zasja na starčevu oku. Mahnuv jim rukom na pozdrav i kočija odjuri kano da ju vjetar nosi.

— Ah! Bože mili, uzdahnu župnik, kad je kočija bila izvan sela, smiluj se već jednom nesretnoma ovomu narodu. Tà on se je gurvo dosti napatio. Nek i njemu već jednom sine sunce sreće i slobode. Nevoljni ovaj narod je plemenit, dobar i pobožan, pa ipak nije gospodar na svojem, bio gdje mu drago, svuda se mora boriti proti nepravdi. Al nek znadu oni, koji gnjeće moj mili narod, da i njih čeka kazna božja. Bog u istinu naplaća svako suboto, on dopušća, da se s biednim mojim narodom postupa svakojako, no nedo zaista dopustiti, da propadne, da ga nestane s lica zemlje. A ti moj narode nedaj se voditi krivim putem, sliedi vazda stope onih, koji nastoje oslobiditi te tudjega jarma.

Župnik utonu u žalostne misli, al najednom se strese, kano da ga je guja ujela. Pričini mu se, kano da je negdje u daljini pukla puška. Nešto ga oko srdca zaboli. Pogleda kroz okno kočije, al nemogaše ništa razabrati. Gusta tama pokrivala je novoljnu istarsku zemlju.

* * *

Stjepan i Marica ostadoše više vremena kano prikovani na istom mjestu gledajući za kočijom, kojo štropot se je u daljini sve to više gubio. Kad zakrenu za brežuljak tako, da ju više nisu mogli čuti, uzdahnu Stjepan, te priblizivši se Marici, reče:

— Maricо, doba je, valja nam ići kući. Selo je prilično odaljeno, a eto već je ura noći.

Marica neodgovori ništa, težko bo joj bijaše pri srdcu.

Napokon krenuše i oni put svojega sela, kojo ležaše na kraj šume, koja se je prostirala iznad Laboven.

Koracahu dužo vremena šutoći.

Kada unidjoše u šumu, poče se Marica trosti.

— Što ti je dušice? — upita ju Stjepan.

— Bojim se, odvrati ona i zašuti.

— Al molim te, čega se bojiš, dok sam ja uz tobo?

— Stjepane . . . ta šuma, gledaj kako je tuj tamno . . . Idimo malko brže, da čim prije iz nje izadjemo — reče mlada žena, privivuv se uz muža.

U to nešto zašušti. Stjepan se obazre, al neopazi nigdje ništa. Na tamnom nebu nebijaše niti jedne zvizdo. Svuda je vladala grobna tišina. Noć je medjutim nastavljala svoj tok u veličanstvenom miru i tišini.

Da umiri svoju ženu, pobrza malko Stjepan, no jedva bijahu nekoliko koračaja pokrenuli, zašušti opet nešto u bližoj ši-

Drugčije nije ni moglo biti. Tko bi mogao od pamotne većine zahtjevati, da se pokori strastvenoj manjini? Ne samo, da je ova htjela svojega pouzdanika za načelnika, nego se govori, da je ta manjina kandidirala u občinsku deputaciju samo dvojicu naših zastupnikah. Zastupnici jednoga tiela htjeli su dakle, da budo njihov načelnik i četiri člana deputacije, a većina da si obriše nos! Kad bi se bilo to dogodilo, tad bi bili naši zastupnici u istinu »semplicioni«, kako jih poročki listić nazivlje.

Prošla su, gospodo, ona blažena vaša vremena, kadno je bio svaki naš čovjek vašim prostim orudjem. Motovunci naši sjetili su se na vrieme, kako je ono nedavno naše občinsko zastupstvo u Višnjanu izabralo načelnikom Talijana, koji je prije izbora obećao, da će poštovati naša narodna prava, a jednom izabran, nije hotio niti čuti o hrvatskom jeziku. U jednoj od prvih občinskih sjednicah izjavio je višnjanski načelnik svečano, da neće dopustiti u sjednicah drugačije govoriti nego talijanski. Hoćete li veće ironije!? U zastupstvu, u kojem sjede skoro svi naši zastupnici, koji znadu jedino za potrebu koju rieč talijanski lomiti, pod načelnikom, koga su hrvatski zastupnici izabrali, da se nesmije hrvatski niti govoriti!!

Ovaj čin zapamtili su si dobro Motovunci, pak su onako radili i postupali, kako to pametni i sviestni mužovi raditi moraju. Radi toga ide jih svaka čast i slava.

Na rad, braćo, bez obzira na desno ni lievo, a sve za obće dobro vaše občine i našega naroda!

DOPISI.

Iz Žminja, početkom julija 1888. Slučajno pripalo nam je u ruke brbljava „Istria“ od 30. junija broj 542, u kojoj je dopis iz Žminja. Znadu Vam ona proturati po koju lažljivu tako lipo, kao da je sve najnedužnija istina. U članku pod naslovom: „Elezioni in vista — la Nasa Sloga in orore“ tuži se, da se od mnogo vremena čeka na občinske izbore, a ipak da se ništa novidi.

Čudnovato doista, tà period još nije iztekao, a znade se, da će občinski izbori biti na vrieme. U tu svrhu učinilo se jur najpotrebnije: mnimo zatražilo se c. kr. porezni urod, da učini uz plaću od mjestno blagajno potrebni i točni imenik imajućih pravo glasa u občini, a zatim slieditи će redom i ostalo.

Govori nadalje, da ako bi se htjelo izpitati radinost ovoga zastupstva tokom prošlog troljeća, da bi se moglo napisati toga toliko za popuniti sve stupce poročko blebotuše, ma da bi tim ozlovoljio njeno čitatolje.

Prosto je svakomu preglodati koli upravu toli računo, pak će vidjeti razliku izmedju ovog ekonomičkog i prošlog razsipnog zastupstva.

Buduć da nije taj pisarčić mogao te svoje laži ičim podkriepiti, ovo nas, da rečemo mi koju istinitu o naših občinskih poslovih.

Svi Žminjci, a i mnogi drugi znadu, da je ova občina imala jednom około 60.000 forinti što u glavnicah, što u nepokretninah, a danas nemna niti desoti dio toga.

Občina bila je izručena ovomu zastupstvu upravo u propalom stanju, a na novo zastupstvo navalili vjerovnici sa svih strana. Pod talijanaškom upravom gradila se i dogradila občinska štorna, koja je stojala ništa manje nego, kako se govori, 4000 for., a voda is toto nije dobra, jer prima u se smrad i blato, budući zlo sagradjena. Dodje kolaud, radnja bje pohvaljena, a prvašnjo zastupstvo pustilo se u pravdu, a da i nije dalo tomoljitih dokazah, to občina povrh odvjetničkih troškova izgubi pravdu, a novomu zastupstvu naprtili dug Mosoheni, za koga se moralo prodati jednu občinsku zgradu i komad občinskog zemljišta za iznos od 1020 for., kojimi su privremeno vjerovnika umirili.

Još godine 1878. bio je učinjen nacrt za novu školsku zgradu, koja je bila proračunana na 8000 for. U tu svrhu prodala se državna obligacija od 7.000 for.

Novac se potrošio u drugo bezkoristno svrhe, a još preostalih par tisućah forinti kod jednoga gospodina u Pazinu utjerale so i potrošile osam dana prije, nego li se izručilo upravu novomu zastupstvu.

Kod uredbe računa i uprave prodalo se je sadašnjemu načelniku 11 for. 02 nč. gotovih za 5040 for. 43 nč. duga, a školsku zgradu u nacrtu.

Kad je naša pokrajina g. 1880. radi neurodice trpila, junta je pripomogla ovu občinu sa 2000 for., za koje se nabavilo sjemenja i podielilo ga se kmotom. Od g. 1882—85. bilo je od kmota utjeran novac, a namjenito povratiti ga zemaljskomu odboru, raztrošilo ga se u občini, a danas se mora skrbiti za platiti ne samo glavnu juntu, već povratiti kmotom uručeni novac.

Vodina toga uplatila se je pod ovim zastupstvom tako, da je do danas povraćeno kmotom preko 1000 for.

Povrh toga imala je g. 1887. občina jedan neopravdljeni trošak za utemeljivanje novo gruntovne knjige, gdje se potrošilo preko 400 for.

Da danas občina nemože napried, nije krivnja ovoga zastupstva, nego neuredno trošenje i lahkoumna uprava talijanaškog zastupstva. Kmotu su se dinili mili i drugi nemanićuć mu adicionala, nu da bi ga bili motnuli od samih 50% na potrošenu vinu i mesa, bilo bi godišnjeg prihoda od kakvih 500 for.

Koliko potrebođe bi se tim bilo postiglo, a kmot toga niti očutio nebi bio, pa da je bio obtorećen i kojim malenim namotom i na poroz.

Za namiriti prije spomenuti dug, zadnjo vrieme moralo se je odlučiti na prodaju zadnje državne obligacije od 7700 fr. i adicional namotnuti od 20%, čim se je kmota no malo ogorčilo.

Čuvaj se ubogi kmete u budućo šaronjakah, jer da te dodju ravnati, kako so „L'Istria“ hvasta, „intoligencija i gospoda“, neće zaista trošiti iz svoga žepa.

Glavnicah imado malo, a te su opredieljene za novu školsku zgradu, te ako budo te „intoligentno“ društvo trošilo kao u prijašnjo vrieme, što će trpiti?!

Danas prod izbori obećivati će ti gospoda popravak cestah, kako su to obećivali i prije i poslije god. 1868. Da nisu cesto pod ovim zastupstvom popravljene, uzrok je taj, što je občina ostala bez novca, te nemna ćim platiti povjerenike, koji bi svakomu svoj dio odmjerili.

Pouzdajmo se u svoje ljude i budimo stalni, da nam putovo ni krnjoi ni šaronjak popraviti neće, kako jih niti nije popravio u 20 godinah, obećavajuć to učiniti svako troljeće i svaki put kad nas je trebao.

* * *

Dovle kazala si ćitana „Naša Sloga“ podpuna istina, a napried bez laži izjavi, da onaj visoki gospodin pod cilindrom sa bradom, koja se bioliti počinje, koga je g. dr. Gambini zvao Amoroso, kad su bili sajedno u občinskom uredu, nije bio nitko drugi nego sam dr. Amoroso, što je i nam priznao, kad ga je dr. Gambini po prezimenu zvao, da pregleda blagajnički dnevnik, a on se izrazio, da to na njega nespada.

Kaži jim istinu „Sloga Naša“, da su to ona ista gospoda, koja su občinskomu tajniku savjetovala, neka dopisuje sa juntom talijanski, ako li hoće da budu splaćkošeni, te ako li ćuli i nadalje ostati u Žminju, kad će ovdje opet zavladati talijanska stranka — a kaži napokon, da „L'Istria“ laže, a ne ti.

Kad već govorimo o riešenju spisah napomenuti nam je, da se od par mjeseah, podastrtih slavnoj juntu, čeka riešitbu već dva mjeseca dana i da će se biti prisiljeno pritužiti se višoj oblasti radi toga zatezanja.

Pogled po svietu.

Trst, dne 11. julija 1888.

Austro-Ugarska: Delegacije su dovršile svoja zasjedanja bez da je došlo do izvanrednih očitovanjah. Bez ikakvo opozicije debila je vlada od delegacijah sve, što je tražila. Občanito se očekivalo, da će biti u sjednicah jedne i drugo delegacije žestokih i ratobornih izjava, osobito od strane mudjarske proti Rusiji, no svoga toga nije ovaj put bilo. Izjave vlade, naročito g. Kalnokya, ovaj put su takodjer dosta mršave bilo. One su bile rečene, samo da se nešto reče. Bilo je tuj samo nekoliko občenitih frazah o mutnoj situaciji, koja doduše nije opasna, ali ipak prietoća. Što se je razpravljalo u povjerljivih sjednicah, to nije prodrlo u javnost. Nu pošto su ipak delegati votirali sve zaista zamašne i veliko tražene žrtve, to je izvjestno, da su ti povjerljivi razlozi odlučni bili, jer oni javno prisobćeni nisu ni iz daleka podobni opravdati, da se narodom monarkije nametnu velike žrtve, koje su jim u istinu nametnute. Bez buke i vike se delegacije sastadoše, a isto tako i razidjoše. Vlada imade što je htjela, a da pri tom barem u javnosti nije dala nikakvih zamašnijih izjavah, pa zato je opravdano sada, da se još većom napetošću očekuje, što će budućnost donieti, po gotovo kada su ta sredstva u tu svrhu tražena.

U zaključnih govorih izticala su oba predsjednika činjenicu, što se je kredit za obranu državo jednogласno u obih delegacijah votirao.

Za rodju češkoga naroda dra. Riegera glasa se opet, da će postati baranom, te povući se sa političkoga polja. Njega bi imao zamjeniti u vodstvu češkoga naroda zastupnik Zeithamer.

Dalmatinski sabor sastao se dne 5. t. mj. na kratko zasjedanje.

Hrvatski sabor primio je osnovu o promjeni školskoga zakona. Od opozicije govorio je proti osnovi jedini zastupnik dr. Marković izjaviv, da se tom osnovom nipošto neće postignuti napredak u školstvu niti poboljšati stanje učiteljah. Pošto je još razpravljena i u trećem čitanju primljena osnova o živinarstvu, te se izabralo nekoliko zastupnikah na zajednički sabor, odgodjeno bje saborsko zasjedanje do jeseni. Na izpražnjeno zastupničko mjesto za grad Bakar bijaše izabran pristaša stranke prava župnik g. Ivan Urpani. Vladin kandidat bijaše pomorski kapetan g. Ljubo Modrušić. Grad Bakar zastupao je u hrvatskom saboru u posliednje vrieme pok. barun Bartul Zmajić.

Srbija: Pronosi se glas, da je zatražio kralj Milan dozvolu od sudovah, da se može razstati sa kraljicom Natalijom. Obistini li se ta viest, to će si tim steći kralj Milan novu lovoriku, na kojoj mu neće zavidjati srbski narod. Javlja se takodjer, da je patrijarka Dimitrije sa ministrom rata odputovao u Wiesbaden, gdje se nalazi kraljica Natalija sa kraljevićem, da potonjega odvodu u Biograd, odakle se je povratio neopraviv ništa, jer nije mogao izhoditi pristup do kraljice.

Bugarska: Pošto se je Njemačka stala bližati Rusiji, glasa se, da će imati ova posliednja od sada slobodnije ruke na Balkanu, te da će ona riešiti bugarsko pitanje tako, da budu njezina čast sačuvana i bugarski narod zadovoljan. Kako se pako javlja, pripravlja se u Bugarskoj neko novo iznenadjenje, jer je narod nezadovoljan, a princ Ferdinand nemože dobiti novca, da plati vojsku i činovničtvo i zato su ga već i njegovi najvjerniji počeli ostavljati, kao i štabori utapljajući se brod — jer za praznu kesu nitko nemari.

Rusija: Car Aleksander posjetiti će na svojem putovanju po Kavkazu gradove Batum i Kars, gdje da će ga pučanstvo svečano dočekati, jer da su se ti gradovi materijalno i moralno pridigli odkad su pod ruskom vladavinom. Njemački listovi javljaju, da je knezu Bismarku pošlo sa rukom Rusiju nagovoriti, da se odseli od Francezke. Car Aleksander podielio je nekojim njemačkim dostojanstvenikom visoke redove.

Ovoga mjeseca proslaviti će se u Kijevu 900-godišnjica pokrštenja Rusah; velika će to biti svečanost, kojoj će prisastvovati car i svi veliki knezovi i dostojanstvenici, a pridružiti će se toj svečanosti i drugi slavenski narodi, a glasa se, da će papa dozvoliti pristup k istoj i katoličkim biskupom.

Italija: Iz Rima javljaju, da nije pravo tamošnjim političkim krugovom što se njemačka diplomacija trsi, da se sporazumije Rusija s Njemačkom. Crispijevo pouzdanje u Bismarkovu politiku ohladjuje se očevidno, jer se opaža, da za Bismarka vriedi: osigurati ciolokupnost njemačkoga carstva, pa makar ostali kod toga njegovi saveznici na ejedilu i štoć.

Njemačka: Mladi njemački cesar Vilim II. odputovati će ovih dana iz Kiela u Petrograd, da posjeti carsku obitelj i da ponovi staro rusko-njemačko prijateljstvo. Na putu pratiti će cara stariji sin Bismarkov Herbert. Tomu putovanju pripisuje se veliko političko znamenovanje. Njemačko savezničke t. j. Austrija to Italija da

Dalje u prilogu.

---

kari; nešto bliesno, a zatim puče puška.

Smrtno tane pogodilo Stjepana u prsa, te se nesretnik u tren sruši mrtav na zemlju.

Marica užasne vrisnu, poloti k njemu, ai u isti čas opazi pred sobom dva čovjeka.

— Lanini! — vrisnu očajno žena, opaziv̆i pred sobom onoga, koji joj je toliko zla počinio, a sada eto i njoj smrtnu ranu zadao. Kosa joj se naježila, ustnice problidilo, a oči joj sjevnuše divljim plamenom. Htjedo nasrnuti na njega, al onaj Lanini, koji nije nikada pred zločinom uzmaknuo, utoče prod divljim pogledom one žene, kojoj je ugrabio sve, što joj je na sviotu najmilje bilo.

I Malafò, koji nije bio manji zločinac od svoga gospodara, pobježe za njim, kao da ga svi ali dusi gone.

Marica baci se na zemlju pokraj lješine ljuboznoga joj supruga, te ostado uz njega plačuć i naričuć čitavu noć. Ništa nije ju moglo razstaviti od toli rano izgubljenog druga.

Sutradan, kad su nesretnika odnesli u stan njezinih roditoljah, opazišo, da joj je potamnila pamet. Ona poče kojeśta nerazumna buncati, a svaka druga bijaše joj: „Stjepan-Lanini-Malafò“. Sirota nemogaše toliko nesrećah u mladoj svojoj dobi podnieti.

Lanini se je tomu dakako veselio.

— Čuješ druže, moja osveta je sada podpuna, reče on Malafòju sliedećega dana.

— Kako to? — začudi se postolar.

— Divno, vjoro mi. Nadanić mrtav, Stjepan mrtav, a Marica . . .

— Što Marica? . . .

— Poludila je . . .

— Krasno, izvrstno! — viknu Malafò, barem joj neće sada nitko vjerovati. Ti možeš od sada mirno spavati.

No čega da se i boje ti bezdušnici? Tà gospodin Lanini uživao je kao apoštol „avito colturo“ veliki ugled kod gospode. Tko bi se usudio na nj kao na zločinca ma samo i prstom pokazati?

Marica se je od tada danju i noću potucala po šumah i brdinah, a najradje bi zalazila u nesretnu onu šumicu, gdje joj ubiše muža. Za najveće oluje naśli bi ju često uz morsku obalu na kakvoj vrletnoj klisuri, gdje mašo bieseno rukama, vičuć pri tomu tako glasno, da je i silno udaranje razbiesnjenoga mora nadvikćala.

Nekog jutra nadjoše ribari na morskom žalu pod Labovcem lješinu mlade žene, u kojoj upoznaše odmah nesretnu Maricu. Sila sviota nagomilala se za čas około novoljne mlade žene. Mužkarci škripaše zubima i stiskaše pesti, dočim su žene šaptalo molitvu, taruć si suzami orošena lica. Nitko se nousudi izjaviti ono, što je u srdcu ćutio; svakomu je na ustnicah lebdilo strašno ime zločinca, al nitko neće da ga glasno spomene.

Prikli su ti dobri ljudi vječnim nepravdam, te su silom u sobi gušili jar, koji jih je grizao.

Bojali su se biednici — silnika.

Vladko Krajanin.

su sporazumne s tim putovanjem, jer da će car Vilim posjetiti i njihove dvorove. Nu svakako je značajno, da mladi cesar posjećuje prije cara-neprijatelja, proti komu se je kovala zajednica, nego li svoje saveznike.

Grčka: Iz Atenah brzojavljaju, da onamo stižu glasovi iz Monastira, da su turske oblasti i opet zatvorile četiri čovjeka, a među njimi da je jedan rumunjski učitelj, koji da je krivotvorio izprave, pisane grčkomu konzulu Panurgiasu. — Porta odklanja još uviek zahtjev grčke vlade, da joj se pošalju izprave kompromitujuće Panurgiasa . . . Vidi se, da toj zadjevici između Turske i Grčke neće biti tako skoro kraj, i čini se, da netko neda, da se to vlasti poravnaju.

Franina i Jurina

Fr. Ča, da se j' ono neki dan vražgala na Volosken ona vela kuća?

Jur. Aj ni, da ja znam.

Fr. Al se j' noć jako dimilo.

Jur. A ono su pomoli skala od vrha do tal i pavučinu pokitili, eš su imoli prit neka gospoda a' Trsta.

Fr. Tako bi dobro, da se barem svaki kvatri jedan put pokažu.

Jur. Nobi škodilo nabore, nè.

* * *

Fr. Si morda čul, da je sakoga mesecu va Hrpeljom samanj od binga?

Jur. Pak?

Fr. Rad bin kupil jednoga oslića.

Jur. Tor ćoš jih na štacijone vavek dobit.

Fr. Ča i kada ni samanj?

Jur. Dolaju, neboj se, oni sami vavek samanj.

Fr. Ti morda misliš na one s dvomi nogami?

Jur. To j' pak moj posal.

* * *

Fr. Ma vero, kume Jure, ča bi reć, da paziuska politika va sakon broju poročko placarico onako jučo i plaću?

Jur. Ča neznaš onu našu, da ki va jamu loti, da se slamice lovi.

Fr. Ča tako je temu?

Jur. Vero jušto tako.

* * *

Fr. Nekomu tor nekomu Čičo da rastu zazubnjaki za pazinskim tovarićem.

Jur. A borme neka ga gre tamo jest, zač po moju puru, mi nećemo, da nam z mrelnum naš čist Kras pomradi.

Fr. Tako bi mu valjalo to povidat.

Jur. Ja, pak neka si to zapamti, zač ćemo mu zagudit va druge gusle.

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Zapljena. Posliednji broj našega lista bijaše zaplienjen radi dodatka k uvodnomu članku „Občina Motovun“, što no ga donosimo danas na prvom mjestu. U tom dodatku bijaše govora, kako je zemaljski odbor u neobično kratkom roku povoljno riešio molbu motovunsko gospodo — pošto bijaše občinsko zastupstvo jur konšituirano — da se osnuje za poroznu občinu Motovun posebno upravno vieće.

Drugo nakladno nemogosmo prirediti, budući nam bijaše nalog o zaplieni kasno dostavljen, premda smo list ranije nego li obično na cenzuru poslali.

Da odštetimo naše čitatelje, dočali smo današnjemu broju „Prilog“.

† **Jakov Senčar.** U ljubljanskih novinah čitamo žalostnu vlast, da je preminuo u subotu u Ljubljani mnogoč. gosp. Jakov Senčar, župnik iz Poškullina kod Poroča, providjen sv. sakramenti. Pokojnik je bolovao na plućih pak je pošao, da se liječi u rodnom mjestu Vače u Kranjskoj, no grdna bolest zadržala ga u Ljubljani, gdje je izpustio svoju plemenitu dušu. Pokopan bijaše u ponedjeljak kod sv. Krištofa.

Javljajuć tužnu ovu vlast pokojnikovu stadu, kojo ga je iskreno ljubilo i štovalo, kličemo vriednomu svećeniku i rodoljubu: Vječni Ti pokoj, blaga duše!

Imenovanja. Kod c. kr. poreznih uredah bijahu imenovani: kontrolor g. P. Franza, kasirom u IX. razredu; pristav g. Fr. Rošlć, kontrolorom u X. razredu; vježbonik g. Ivan Brosnig, pristavom u XI. razredu. Kod glavnoga carinarskoga ureda imenovan je asistent g. Ljud. Knoll carinarskim oficijalom; carinarski vježbonik g. Rikard Tomičić asistentom kod carinarskoga ureda u Trstu; carinar g. Karlo Nachtigal asistentom kod istoga ureda, a respicijent g. Jakov Vitez carinarom u Rovinju.

Imenovanja u trg. mornarici. Kr. pomorska gubernija na Rieci imenovala je kapetani dalekoga plovljenja poručnike: Dujmića Ivana Simunova iz Kostrene sv. Lucije, Kiseličića Ljudevita Martinova iz Drage dolnje, Mišku Ivana Ivanova iz Bakra. Ista oblast imenovala je trgovačkimi poručnici: Konstića Vjekoslava Ivanova iz Rieke, Vranića Ivana Jakovljeva iz Kostrene sv. Lucije.

Diocezanske viesti. Gosp. Ante Kranjac, župo-upravitelj u Materadi, bijaše dne 18. pr. mj. inštalliran župnikom u istoj župi. — Gosp. Mate Robolj, kapelan u Slivju, imenovan je župo-upraviteljem u Truškah. — Gosp. Blaž Doklova, župo-upravitelj u Truškah, imenovan je župo-upraviteljem u Valmoyrah. — Gosp. D. Zavlović, župnik u Šumbregu, stupio je u stanje mira.

Otvoren je natječaj do 15. t. mj. na izpražnjena mjesta župnikah u Miljah i Šumbregu.

Dne 21. i 22. augusta t. g. u 8 sati u jutro obdržavati će se u biskupskoj kancelarji izpiti za svećenike, koji žele zadobiti mjesto vjeroučitelja na pučkih školah.

Župnički izpit položili su ovih dana — kako nam iz Reke javljaju — gg. Nikola Turato, duh. pomoćnik i koralni vikar u Reku, te Ivan Kraljić, duhovni pomoćnik na Bolom, obojica rodom iz Omišlja. Čestitamo čestitim svećenikom i vrlim rodoljubom!

Spomenik pok. Dolencu. Odbor za podignuće spomenika nezaboravnom Viktoru Dolencu održao je u svojoj posliednjoj sjednici, da se odkrije nadgrobni spomenik prvriednomu pokojniku na godišnjicu njegove smrti, t. j. nedjelju dne 22. t. m. na groblju sv. Ane. Toga dana u 6 sati poslije podne obnviti će se žalostna svečanost uz prinjeroni program, što ćemo ga u budućem broju donieti. Sjećamo već sada naše rodoljube i sve prijatelje i štovatelje čestitoga našega pokojnika i prvaka, da se mnogobrojno dostave onoga dana na groblje sv. Ane.

Promjena u uredničtvu. Dosadašnji urednik „Slovenskoga Naroda“ g. dr. J. Vošnjak izručio je privremeno uredničtvo toga lista g. Dragutinu Hribaru, pošto je pozvan u Beč, da sudjeluje u komisiji, koja razpravlja o filokseri.

Važna riešitba c. kr. državnoga suda u Beču. Naši će se čitatelji sjećati, kako je ono mjeseca januara t. g. državni sud u Beču riešio utok vrbničke občine, poćnešen proti zemaljskomu odboru u Poreču, koji nije hotio riešiti hrvatski sastavljenu molbu spomenute občine. Riešitba glasila je tada, da zem. odbor mora na samo primati već i riešavati hrvatski sastavljene spise.

Oslanjajuć se na tu riešitbu ponovila je vrbnička občina molbu, no zem. odbor odgovori joj talijanski, da se nemože u obzir uzeti tu molbu. Naša občina vratila je spis zem. odboru zahtjevajuć, da joj se na hrvatski sastavak hrvatski odgovori. Zem. odbor neodgovori ništa. Na to je podniela občina utok na vrhovni sud u Beču proti postupanju zem. odbora, to se je obdržavala prvih dana ovog mjeseca u Beču razprava, kod koje je narodni zastupnik i odvjetnik presv. g. dr. D. Vitezić zastupao občinu. Državni sud riešio je utok občine povoljno t. j. da zem. odbor u Poreču mora riešavati i odgovarati na hrvatske spise u hrvatskom jeziku. Budući, da nam nisu poznati svi razlozi, na temelju kojih bijaše izrečena odluka državnoga suda, odustajemo za sada od svakoga dalnjega tumačenja, no čim nam stigne odluka, pregovoriti ćemo o tomu obširnije. Za danas kažemo samo to, da je sveta dužnost narodnih občinah i pojedinih rodoljubah, da se pouzdaju u svakoj zgodi tom odlukom vrhovnoga suda i to ne samo kod autonomnih, već i kod svih državnih oblastih u pokrajini.

Iz Motovuna pišu nam se, da bi se sa nekoje strane htjelo izvrći smiehu novoizabranoga načelnika, te mu praviti sve moguće zaprieke. Obljubljen je tamo običaj vikati za našimi ljudi „ščavo, Naborgoj itd.“. Orimi djećinskimi igrami neka se načelnik neda zastrašiti, već neka upotrebi vlast, koju mu zakon daje. Čitamo u tršćanskom „Mattinu“, da se je ponašao kako je i morao, proti nekoj ženi, koja je za njim vikala. Valja pokazati, da štujemo svačije osvjedočenje, ali zato moramo zahtjevati, da svaki naše štuje, pa bilo ono dobro ili zlo.

Nadalje nam pišu, da je prispjela na občinu odluka junte u Poreču od 25. junija 1888. br. 2836, kojom se dozvoljava ustrojenje novoga upravnoga vieća za poroznu občinu Motovun. Iz riešitbe nemože se razabrati, kada su Motovunci zatražili to novo vieće, no stoji, da je junta izdala svoj dekret nakon konštituiranja novoga občinskoga zastupstva. Sad će se narediti potrebito, da se izabere to novo upravno vieće, kojemu pripada uprava s imotkom iste porozne občine i ništa drugo. Tim će biti olakšan posao občinskomu zastupstvu cielo občinu, kojomu će biti moguće tim više brinuti se za ostale važne občinske poslove.

Uslied toga sazvao je načelnik občinsku sjednicu na 4. tek. mj., da priobći zastupstvu spomenutu odluku junte u Poreču. Na ovu sjednicu nije pako pristupila talijanska manjina.

Iz Vižinade pišu nam 10. t. m. Kako je bilo očekivati — pošto je prodobila kod posliednjih občinskih izbora talijanaška stranka — konštituirale se bez zatezanja novoizabrano zastupstvo. Tog dana došao je samo kotarski kapetan g. Illuseggy sa obitelju te odsjeo kod jednoga našega narodnoga protivnika, s kojim je około 11 sati pošao u občinski urad. Nakon običnih formalnostih bijaše izabran načelnikom g. Jakov Sabaz, koga odnjele no za čistoga Talijana! U občinsko vieće bijahu izabrana i dvojica izvanjskih zastupnikah, no oni su posvo u šakah vižinadsko gospodo.

O podne bijaše objed kod brače Fachinetti, komu je i gosp. kapetan sa obitelju prisustvovao. Około 6 sati izašla je naša „mnogobrojna“ glasba, da počasti novoizabranoga načelnika, dočim se je u isto doba u jednoj bližnjoj krčmi pilo i vikalo kao i na sajmu. Na večer bijaše večera kod načelnika, kojoj je i gosp. kapetan prisustvovao. Drugog dana o podne odvezao se gosp. kapetan kočijom gosp. Fachinetti-a u Poreč, praćen zahvalnimi uzklici, što su izbori u Vižinadi tako „krasno“ izpali.

Iz Poroča pišu nam prijatelj, da se u onom slavnom gradu još uviek vodi glavni razgovor oko toga, kako su porečki Talijani tršćansku braću ono predprošlu nedelju izživljavali, kad su došli s parobrodom Cesarovim, da prisustvuju tombuli. O tom pisali su dosta i tršćanski listovi. Dolata, čudni su Vam svati ti naši istarski talijančići. Neprestano prodiču o ljubavi i slogi, a kad tamo, gledaju se kao pas i mačka. Prošlo godino došlo je do ucmirа, dapače i do tučnje između gradjana Izule i slavnoga Pirana, a sada oto gredo i ruže se modjusobno tršćanski Talijani sa porečkimi talijančići. No, niti među drugimi talijanskimi gradići nemа pravo sloge ni bratimstva, jer ono, što se iztiče jednom ili drugom zgodom, jest sve umjetno, prisiljeno. Sobični su Vam ti naši usrećitelji i nesnosljivi među sobom, pak čemu da se nadamo od njih? Zaista ničemu dobromu ni lepomu. Onoga, česa čovjek nemа, nemože nikomu dati.

Koji čita jedino njihove novinice, mislio bi, da su to zbilja sve škrinje mira i sanduci znanja i mudrosti, a kad tamo, čupaju se i među sobom jezikom i perom, a uztreba li i šakom.

Srećа naša, da smo jih na vriemo upoznali, to da jim više nevjerujemo onako sliepo, kao što je to bivalo u ona „blažena“ vremena. Pripomagali su nam najviše sami, što jih upoznasmo, a na tom jim liepa hvala.

Hrvatska škola u Pazinu. Već je tomu godina dana odkad je občinsko zastupstvo u Pazinu zamolilo više školsko oblasti, da se u gradu Pazinu ustroji hrvatska pučka škola, odnosno paralelka na postojećoj talijanskoj pučkoj školi. Mnogo se od to doba dopisivalo i iztraživalo, te je napokon dne 28. prošloga mjeseca prispio od pokrilske oblasti nalog, da se u tom pogledu zaslužaju otci obitelji, koji imaju djece dužne školu polaziti. Usljed toga obavio se dne 1. t. m. dotični izpit pred komisijom, kojoj je predsjedao sam c. kr. kot. kapetan Simzig. Prikazalo se 77 otaca obitelji. Od tih izjavilo se 51 njih za hrvatsku a samo 26 za talijansku školu. Ovo je najsjajniji dokaz proti onim, koji viču, da je grad Pazin talijanski grad. Mi smo s ovim unpjehom posve zadovoljni, to se nadamo, da ćemo ipak napokon dobiti i u gradu Pazinu hrvatsku pučku školu.

U toj školi biti će naukovni jezik hrvatski, a talijanski kao predmet, to će tako djeca naučiti oba jezika. Za Talijane ostaje talijanska škola, na kojoj se neuči ništa hrvatski, dočim će se na hrvatskoj podučavati i talijanski jezik. Luda je dakle i smišlena agitacija pazinskih šaroujakah, kao da će tobož nestati talijanske škole i talijanskoga jezika. Svakomu svoje, pak mirna Bosna!

Izpiti na pripravnici u Kopru. Pismenim izpitom zrelosti, koji su se obdržavali dne 18., 20., 22. i 23. pr. mj. na c. kr. učiteljišću u Kopru, prijavilo se je u svemu 15 kandidata, i to 10 Slovenaca i 5 Hrvata. Dne 30. pr. i 2. i 3. t. mj. obdržavao se je pod predsjedničtvom zemaljskoga školskoga nadzornika g. Antuna vit. Klodiča Sabladoskoga ustmeni izpit zrelosti. Iz svih predmetah osim vjeronauka i materinskoga jezika, morali su kandidati odgovarati u njemačkom jeziku. Konačni napjeh pismenoga i ustmenoga izpita bio je, da je 13 kandidata proglašeno zrelimi, i to:

Za pučke škole s hrvatskim učevnim jezikom kandidati: Buršić, Miran, Šopić, Turak i privatista rapotent Tribusson. Onim toga podvrgli su se sva potrebna izpitu iz talijanskoga jezika, da ga mogu podučavati kao predmet u pučkoj školi.

Za pučke škole sa slovenskim učevnim jezikom proglašeni su zrelimi: Golja, Joranko, Komno, Možina, Plačano, Strekolj, Trobšo i Zorn. Od ovih je g. Joranko zrio i za njemačke pučke škole.

Iz hrvatskoga jezika kao predmeta položili su izpit gg. Golja, Joranko, Možina, Strekolj i Trobšo. Jedan je kandidat naizpitan iz više predmeta na godinu dana, a jedan iz jednoga predmeta na dva mjeseca.

Pozdravljajući iz svega srca novo radniko na polju pučke prosvjete jednokrvne braće Hrvata i Slovenaca, nadamo se, da će jim na njihovu mukotrpnu radu uviek pred očima lebdjeti zlatno ono Dospotovo: „Radite, popunjajte praznino vjekova, da se jednom na visini nadjemo“.

Austrijski vojnički bjegunci. Rimski list „Diritto“ javlja, da je pred nekoliko danah iz austrijske ratne mornarice pobjeglo jedanaest vojnikah, a iz pješadije jedan vojnik. Svi ti bjegunci da su Istrani, a pobjegli su preko talijanske granice, premda jih je austrijska žandarmerija tražila i progonila.

Tako „Diritto“, a mi bi rado doznali od poročke „babice“, jesu li ti bjegunci hrvatske krvi, dakle naši mladići ili pako mladi i vatreni istarski Talijani, koji pod nego prisegu bacšo, pak iznevjeriv se carskoj zastavi, pobjegoše u obećanu zemlju.

Neznamo dakle, kamo da ubrojimo te mladiće, da li babinim „panslavistom“ ili našim „irredentistom“, te molimo poročke jasare, da nam to razjasniti izvole!

Poštarski urad „Mučići“. Početkom tek. mjeseca poštarski urad u Permanih, občine Kastav, pronešen je u Mučići ili na tako zvanu „Mučićevu ravan“ na državnoj cesti, koja vodi iz Rieke u sv. Petar. Listovi se s toga neimadu već slati na Poštu u Permanih, nego na onu u Mučići. Poštarsko okružje ostaje isto, tom promjenom samo, da je porezna občina „Zvonoća“ odcijepljena od poštarskoga ureda „Frančići“, te dodieljena novomu poštarskomu uredu „Mučići“.

Pisanje protivničkih novinah. Kako primorsko-talijanske novine izvrću činjenice, drugimi riečmi, kako lažu i kleveću, neka kako među ostalim viest, koju je donio ovdješnji list „L' Indipendente“ prigodom smrti Antuna Križanca. On veli, da je na pokojnika napadao Spinčić o „compagnia bella“, a pod tim bi se imalo razumiti hrvatske zastupnike zemaljskoga istarskoga sabora. Mi usuprot znamo, da su Talijani po sudovih i kod drugih oblastih tražili dokaze, da uzmognu pok. Križanca iz sabora izključiti; da su ga talijanski zastupnici iz istoga sabora izbacili; da ga je odkupljena talijanska fukara u Poreču i društvu dražestnih tamošnjih gospodja i gospodičah kao i plemenito i voleojenjene gospode izživljala i za njim jaja i pomidoro bacala, da je organ

vladajuće talijanske stranke u Istri donesao izvadke nekoga pokojnikovoga govora, rugajuć se njegovu načinu govora.

Ništa slična nisu učinili nit Hrvati nit hrvatski zastupnici, nit među njimi g. Spinčić. Pače, kad se je g. Spinčić prigodom svoga seljenja u Gorieu sastao na pozdrav sa svojimi izbornici, došao je k dotičnomu sastanku i pokojni Križanac i tuj oduševljeno govorio o g. Spinčiću, hvaleć njegove znanje, radinost i nesebično zauzimanje za narodni napredak, izključujuć sebe, a preporučajuć njega i slične mu za narodne zastupnike kod budućih izbora: što sve za stalno nebi bio učinio, kad bi bio Spinčić nanj napadao.

Gosp. Spinčić nit njegovi politički drugovi nisu dakle napadali Križanca, već talijanski zastupnici i njihovi drugovi.

Gosp. Spinčić i njegovi politički drugovi zamjeravali su pok. Križancu, što se je bio g. 1884. dao nagovoriti od gg. Talijanah u Poreču, da je od hrvatske stranke odpao i pridružio se onim, koji su ga g. 1883. obružili.

Gosp. Spinčić i njegovi politički drugovi odsudjivali su pok. Križanca, jer je bio postao odpadnik (nagovoren talijanskom poročkom gospodom), jer je bio zatajio program, kojega je svojim izbornikom prije izbora podpisao.

Odpadničtvo, prokršenje zadane riči, zatajenje podpisanoga programa, hvalili su i hvale na pok. Križancu Talijani, napadjavši ga zajedno sa njihovimi sudrugovi u tlačenju hrvatstva, na ono odpadničtvo i izdajstvo.

Pokojni je Križanac u posliednja doba uvidio, da je bio napeljan na led. On se je uvjerio, da talijanska gospoda imadu kadkad samo lepe riči i obećanja za Hrvate; uvjerio se je i dao tomu javno izraza, da talijanska gospoda nezpunjaju zadano obećanje, kad se ono Slavenah tiče, da dakle varaju. A mi smo ovom izmedju tolikih vlastih dokazali, da su lažci i klevetnici.

Bilo njim na čast, a na glavu njihove „drevne kulture"!

Iz Rieke piše nam prijatelj 26. pr. mj.: Evo me, da Vam štogod priobćim iz ovo „državo", u kojoj je trgovina i promet kada voća kada manja, no sada smo baš u takovoj dobi, u kojoj se pojavi jedva jedan ili dva parobroda na mjesec i zato se nemožemo osim pojedinacah u obće hvaliti.

Gradsko naše zastupstvo ovih je dana poslalo deputaciju na načelnikom na čelu u Pešta prositi vladu, da nam se dozvoli lutrijski zajam, stvar, koja bi mnogo bez vladine štete olakšatila tarot grada; ipak se je u Pešti ponlanoj deputaciji iz riečkoga „corpus separatum" u brk reklo, da je to nemoguće. Ova je vlast neugodno dirnula riečke Madjarone, ali suprotiviti se nemogu, jer vlada drži Rieku ni više ni manje nego za madjarski grad, a komu nije pravo sada mogao se je prije pogadjati.

Ista se je deputacija svratila i u Beč i položila u ime Rieke vienac na spomenik veliko carice Marije Terezije.

Više putah smo spomenuli, da ovdje, bilo što bilo, nismo „Irredenti", ali od nekoliko vremena pojavljuju se nekakvi novi mjesni irredentistički stranci, da osnuju i proglasi Rieku irredentističkim gradom.

Nedavno na Sušaku pred restaurantom „Kontinontal", gdje se u večer, osobito nedjeljom, sastaje sila gospodo s jedne i druge strane Rečine, dodjoše pjevači sušačkoga pjevačkoga družtva i tuj bi, kada je glasba svrašila, zapjevali po koju hrvatsku narodnu pjesmu. Občinstvo jih je pozorno slušalo, a većina povladjivala. Drugi dan neki urednik malovriednoga lista „Varietà" počeo se tužiti na smionost onih pjevača, koji se usudjuju pjevati hrvatske pjesme pred talijanskim pučanstvom Rieke! — Svatko pametan se je smijao onomu bedastomu gnjevu toga tudjinca ali nitko mu nije odgovorio, niti sam „Nepristran", koji bi to ipak magno i morao.

Nakon malo danah opet se tužila „Varietà", da su riečko-talijanski pjevači htjeli pjevati u jednoj krčmi na Sušaku, ali da jim je to zabranila sušačka oblast. Neznamo koliko je na tom istino, da li je bilo zabranjeno i zašto, no zabrana nebi bila nego posve opravdana, kada se zna, da je nekoliko dotepuhah pokušalo zabraniti hrvatsko pjevanje na Sušaku, pak ga drzovito zamieniti sa tudjim pjevom. Mi nismo neprijatelji talijanskoga pjevanja, niti u obće talijanskoga jezika, ali notrpimo, da nam se ćak i u zabavi u našoj vlastitoj kući narivava tudjo jezikо.

Kako se ovdje govori, riečkomu planinskomu družtvu je zadaća zabavljati se i po mogućnosti talijančiti okolicu. Oko 30 osobah toga družtva, kao pravi planinci, podjošo parobrodom „Ika" u Ravenu, a odatle vlakom u Bolonju, da se ondje pokažu kao družtvo, te da vide izložbu. Dočekao jih predsjednik Dall'Asta s bolonjskimi planinci; dakako, da su bili lepo primljeni, i mi to vjerujemo. Kod bankota bilo je napitnicah i govorah, tuj su naši odvjetnici Dall'Asta i mladji Vio napijali kraljici, kralju itd., a gorespomenuti urednik je držao govor, u kojem je spomenuo i talijansku kolonju u Madjarskoj itd., a to, mislim, da je prouzročilo onaj uzklik: „Živila sjedinjena Italija!". U ostalom, kako se čuje, naši planinci nisu učinili najbolji utisak bolonjskim planincem, jer se ondje družtvo sastoji od samih učonih i uglednih ljudih, dočim u riečko družtvo može svatko pristupiti, samo da zna vršiti bar jednu od onih prije spomenutih zadaćah. Nekoji bi bili mnogo bolje učinili, da su kod kuće ostali, ali predsjednik je preporučno, da dodju u velikom broju, da može paradirat, jer za sada je pa njemu red biti talijanac, a u budućo će se vladati kao u prošlosti, t. j. kako će vjetar puhati.

Prošlo subote u večer na 10 sati učinilo je okolo stotina osobah, većinom riečkih radnikah, parobrodom „Malta" izlet u Zadar sa ciolom gradskom glasbom. I tu je bila aranžirana demonstracija irredentističke stranke, bez da je većina radnikah znala, da služi kao materijal organizatorom.

U Zadru bijahu dočekani entuzijastički. Načelnik je njima došao u suret; tuj se urlikalo: „Viva Zara", „viva Fiume", tuj bijaše pljesak, te jela i pila, a ave bijaše pljesak; tuj se marširalo po gradu sa Margaritecom na kapitu i sa talijanskom zvionkom na ovratnici, a kada je došla ta povorka pred talijanski konsolat, onda vlič: „Viva Zara" i ostentativno se jače povikivalo. Tuj se je vikalo svakako, jer se je hotilo demonstrativati u prilog Italije. Zadarski šovinjaci znadu, da je i ondje obćina protuhrvatska, zato je bilo to veliko veselje, koga sigurno nije razumila većina tih riečkih izletnikah. Poduzetnici i organizatori toga izleta bili su tri talijanca, koji su od malo godinah na Rieci, a bijahu na parobrodu još dva ali tri talijanskim i drugim demonstracijam izvještana riečka mladića. Ovi, znajuć kako stvari u Zadru stoje, kod odlazka i na parobrodu zaradili oko radnikah, to jih naučiše da viču: „Viva Zara autonoma".

Medju Zadrom i Rieckom nije bilo nigda ni simpatije ni antipatije, ali mržnja je učinila, što ljubav nije bila kadra učiniti, to jest: mržnja na Hrvate vlada u zadarskom municipiju, kao i na riečkom. Irredentistička stranka upotrebila je tu mržnju za demonstraciju u prilog Italije, da može „Diritto" i drugi listovi pisati, kako ova obala uzdiše za prokomorskom braćom.

Do vidova! Vaš Brajdar.

Tuča u političkom kotaru Volonskom. Iz Voprinca šalju nam prijatelji sliedeću opravdanu tužaljku: Ove godine nadali smo se dobroj ljetini, jer je ave doseda u žitavom ovom kotaru baš lepo kazalo, al na žalost i tugu našu, pravarila nas i ovaj put nada. Na prvog t. mj. okolo tri sata po podne navukla se strašna oluja nad okolom Liburnijom. Posvuda padala je silna tuča, gdje više gdje manje. U Voprincu padala je toli silno, da nije ništa neoštećena ostavila. Grozdje, žito, krumpir, fažol, zelenjak itd., smlatila je tako, da nije uprav ništa preostalo. Mjestimice padala je tuča debela kao kokošje jaje, to je i stakla na prozorih potuklo.

Rukavačku stranu Kastavšćine nije toliko oštetila, no zato morala je Svetomatejćina mnogo pretrpiti. Lovranske obćine neznamo ješto koliko je zasegla, ali svakako mora biti i tamo šteto.

Sada bi se morale maknuti naše oblasti, da novoljnomu narodu na kojigod način pomognu; napose porezni urod morao bi u obzir uzeti ovu nesreću, koja je nemilosrdno snašla dobar dio Libumije.

Tuča u obćini Kastav. Iz Kastva pišu nam, da je i ona obćinu silno oštetila tuča dne 1. t. mj. Napose pako protrpiše veliku štetu sliedeće podobćine ili županije: Blažići, Bornasi i Zvonoća, posvema su pučene, zatim veći dio županijah Puži, Bregi, Jurdani, gornji Rukavac, Kućeli, Sršoni, Marčolji, Sroki, Borničići i nešto županije Jurčići, Serdoši, donji Rukavac, Perenići, Zamot i selo Skurinja.

Tuča u hrvatskom primorju. Pišu nam iz Rieke: U nedelju dne 1. t. m. poslije podne nadvila se nad našim krajem od Kastva preko Rieke, pa do Novega težka oluja, ter spustila tuča, koja je hamošnom potukla svo usjevo, a što je najgoro vinograde, taj jedini zemljišni prihod primorskoga, a naročito vinodolskoga pučanstva. Tuča bijaše tako gusta da se je tuj i tamo naslagala do 6 centim., uz to pojedina zrna debela poput golubinjeg jajeta. Vinogradi pružaju žalostan pogled. Sva je uprava slomljena, tako da ljudi vele, da za tri ciela godine neima nado trgatbi. Gajevi i brda činilo se u nedjelju posilo podne da su pokriveni snjegom. Toplina je znatno pala, a Riečina narasla. Najviše su štete pretrpila mjesta: Grohovo, Drenova, Podoreg, Lopača (riečki teritorij), zatim Moja, Sv. Josip, Grobnik, Ratulje, Jelenje, Podlhum, Kastav i okolica, te napokom Vinodol, naročito Novi i Cirkvenica. — Silna bjeda čeka i onako siromašno ovo pučanstvo. Odnosno kotarske oblasti brzojavilo su nj. prouzvišenosti banu, da bi izposlovao odpis poroza uništenim predjelom.

Mi se ufamo, da će i istarske oblasti učiniti svoju dužnost, te pritoći siromašnom narodu u pomoć. Svakako treba za sada izposlovati odpis poroza, jer odkuda da ga plati onaj, komu su polja i vinogradi opustošeni.

Iz blažene zemlje. Talijanski listovi javljaju, da je jubilarna proslava sveučilišta u Bolonji urodila neugodnimi posljedicami za pisanske djake. Akademički gradjani iz Pize, kojih je na svečanosti u Bolonji bio prilično broj, počeli su naime poput bolonjskih djaka nositi starinsko crveno, modro i zeleno djačko kapo, a to su dakako i njihovi drugovi odmah poprimili. Nu to kano da nije bilo pravo nekim stanovnikom u Pizi, jer su ustrojili tajno družtvo, pa su nemilice stali proganjati sveučilišne djake. Ako ih ve djaci po noći vraćali kući, ne misu bili sigurni, da jih u kakvoj mračnoj ulici neće po talijanski udariti nož ili bodež. Već je bilo ranjene više djakah, a da se zlikovcem nije moglo ući u trag. Posve je naravno, da su se na to djaci stali osobitno dogovarati, da ostave taj pogibeljni grad, pa da ave podju u Bolonju. Istom tada poprimilo je gradsko poglavarstvo najstrožije mjere, da se u budućo prepriječe slične zlodjela, jer bi Pizu neizmjerno kvarovala, kad bi se tamošnje sveučilište moralo zatvoriti. Osim toga zatražilo je i sveučilišna oblast od samoga ministra prosvjeta brzojavno čim skoriju pomoć, a zamjestnik je odgovorio, da će se sam pobrinuti za sigurnost sveučilišnih gradjana u Pizi. Djakom je sada dozvoljeno, da se brane oružjem u ruci, ter svako noći jako vojničke patrole obilazo gradom. Iz Rima stiglo je osim toga više tajnih policista, ali se zlikovci još ipak nisu mogli pronaći. Mir je doduše povraćen, ali je ipak volik broj djaka ostavio Pizu, u kojoj su se toli čudno stvari mogle dogoditi.

Da se takva šta dogodi, recimo u Zagrebu, Pragu, ili Lavovu ili u kojem drugom slavenskom gradu, a la bi naše talijansko novine skočile na noge proti „divljakom, barbarom" itd., ali jer su to dogadja u blaženoj zemlji, što o tom kao grob.

Dvadesetpetgodišnjica ljubljanskoga „Sokola" slaviti će se svečanim načinom dne 8. i 9. septembra t. g. Tom prigodom sastati će se ne samo sva slovenska i hrvatska gimbatička družtva u blizoj Ljubljani, već će biti boz dvojbe i ostala rodoljubna družtva južnih Slavenah tuj mnogobrojno zastupana. Program svečanosti priobćiti ćemo u svoje vriome.

Nova brzojavna postaja. Iz Podgrada javljaju nam, da se je dne 1. t. m. otvorila tamo brzojavna postaja, spojena sa poštarskim uredom i sa dnevnom službom.

Promeino ravnateljstvo državnih željeznicah biti će, kako se glasa, iz Pule promješćeno u Trst, gdje da se već traže prikladne prostorije i o čemu da je jur obaviešćeno ravnateljstvo ovdašnjo trgovačko komore.

Iz godišnjega izvješća banke „Slavije" u Pragu doznajemo, da joj bijaše prošla dužtvona godina 1887. povoljna, čim se nemože većina sličnih družtvah pohvaliti. U svih osjeguravajućih odielih bijaše naprodka, a napose valja iztaknuti, da se družtvene zaklade, koje iznašaju preko 6% milijuna for., nisu napram g. 1880. snizile, premda se je izplatilo članovom uzajemnih dioničarskih družtva preko pol milijunah for. Za škode od požara izplatila je banka god. 1887. for. 495.655; u svih pako 19 godinah njezinoga obstanka for. 18,115.940.82.

Za nesretnu obitelj u Čabranićih priposlano nam nadalje milodaro sliedeća gospoda: Dr. A. Dukić, Pazin, for. 2; A. Linić, Sušak, for. 1, ukupno for. 3. Prinosi tu svotu k posliednjem izkazu od for. 7.50, to smo primili u svemu f. 10.50, na čemu se u ime naše sirotinje gg. darovateljem svedrčno zahvaljujemo.

Na vinarskoj izložbi u Trstu odlikovani su sliedeći Dalmatinci, i to za izložena vina državnom srebrnom kolajnom: Marko Kumbat, Mato Galcinja, Josip Perljnj, Ivan Šupuk, Anton pop Šurija i braća Sarić; bakrenom državnom kolajnom: Antun Marčić, Ivan Mianić i Riboli Ljudevit; zlatnom izložbenom kolajnom: Josip Perlini, Antun pop Šurija i Luka Milišić za ružulin; srebrnom izložbenom: Marko Kumbat i Mato Galcinja; bakrenom izložbenom: Antun Carić i Tomo Stampalia za ružulin. Napokon su odlikovani počastnim spomenom: Ivan Matković i Petar Borvaldi. Za ulje pako bijahu odlikovani bakrenom kolajnom: Marko Kumbat, Josip Perlini i Ljudovit Riboli.

Češka akademija znanosti. Nedavno priobćiše češko novine veselu viest, da je naime neimenovani dobrodinitelj poklonio češkomu narodu 200.000 for. s namjenom, da se ustroji češka akademija znanosti. Novine nazvaše boizmenoga darovatelja češkim Strossmayerom. Medjutim saznalo se za ime toga vrloga rodoljuba, a taj je mjernički nadsavjetnik i znastupnik na carovinskom vieću, g. Hlavka. Češkim Niemcem reć bi zazorna je ta plemenita duša, jer nemogoše zatajiti svoga jada, već opet posuše češki narod novimi pogrdami, koje njim na čast bile!

Trgovački vlestnik. Počam od 15. t. mj. izlaziti će u Zagrobu dva put na mjesec, svakog 1. i 15., list za trgovačku mladež pod naslovom „Trgovački vlestnik" glasilo za trgovačko pomoćno osobilje. — Predplatna cieua biti će listu for. 1 na četvrt godine, a šilja se upravi „Trgovačkog vlestnika" u Zagrob, Ilica broj 15.

„Vienac" broj 27. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi", roman. „Maduha", iz španjolskoga provco A. T. „Potka Nasturcija", pripovjest N. Ljubadjeva. S ruskoga provco N. S. „Iz New-Yorka u San Francisco", poljski napisao H. Sienkiewicz, provco Ivan Broz. „Pokrštanja Rusa". „Potonji Abenceraš", po Chateaubrijandu spjevano knez Nikola. Obzumnie M. S. Ž. Listak. Slike: „Sladki sni", Kranj, manastir Morača u Crnoj Gori.

„Vienac" izlazi svake subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Štapovi od papira. Dà, vi što posvo dobro čitali: štapovi od papira! Zar to nije amerikanski? Ima krovova, brodova, tračnica, pucota itd. od papira, a zašto nebi bilo i štapova, i to vrlo elegantnih i praktičnih. Takove izradjuje — kako karlovačka „Sloga" javlja — karlovački tokar g. Kristijan Španičak, intoligentan obrtnik, koji je došao na tu originalnu ideju. Štap je sastavljen od 4000 kolutića, koji su nevezani okolo cojolne žice, to je vitak i dosta lahak. Ako si tko želi takav štap nabaviti, neka se obrati na g. Španičaka u Karlovcu.

Udova cesara Fridrika III. Berlinske novine pišu, da udova cesara Fridrika III. kani po svoj prilici za uviek ostaviti Berlin. Dobro upućeni krugi misle, da će cesarica Viktorija ponajprije poći u Hannover, a odanle u London. Nadalje javljaju, da će cesarica udova ovu jesen sa svojimi kćerkami sprovesti u Škotskoj, te da joj je u tu svrhu njezina majka, kraljica engleska, svoj dvor Abergeldie odstupila. Napokon tvrde, da će se bivši bugarski knez Aleksander Battenberg vjenčati sa princesom Viktorjom odmah, čim se mine vriome žalosti za pokojnim cesarom Fridrikom III. Vjenčanje obavit će se u Engleskoj u najužem obiteljskom krugu.

Madjarsko sudstvo. U nekom madjarskom gradiću odsudjen bio nedavno jedan radnik — koji je u tučnji svojemu drugu razmrskao glavu tako, da je isti uslied toga odmah umro — samo na godinu danah tamnice iz toga razloga, jer je kao olakšujuća okolnost fungirala liečnička svjedočba, koja je tvrdila, da je ubijeni imao odveć tanku glavu! Toj Salamonskoj razsudbi netreba komentara!

Što je najveće na svietu? Najveći je na svietu ocean: Tihi; najveće more: Sredozemno; najveći zaliv: Meksikanski; najobilnija rieka: Amazona; najprostranije jezero: Gornje jezero v sjevernoj Americi; najveći zaton: Bengalski u Indiji; najveći ostrv: Australija; najnapučeniji grad: London; najveća javna zgrada: crkva sv. Petra u Rimu; najgolemija gostionica: Hôtel Palacio u S. Francisku u Kaliforniji; najveća pustara: Sahara; najveće glumište: Velika opera u Parizu; najprostranija šuma: Foniz u Dublinu; najviša planina: Everest u Hindostanu; najveći paroplov: Leviathan; najveći konac: veliki kineski konac; najveličanstveniji most: Colgante u Brooklinu (New-York).

Najbrža vožnja preko oceana svršio je ovih dana parobrod „Etruria", koji je stigao u New-York iz Queenstovna za 6 dana i 2 sata, dočim je lanjske godine parobrod „Umbria" prispio iz Queenstovna u New-York za 6 danah i 5 satih.

Vojstvena jakost pojedinih državah. Sva Evropa stoji na oružju. Samo jedna iskra da skoči, na svo strano planula bi vatra i zahvatila možda cielu Europu, jer njezin vulkan kuha, a težko ti ga svietu kad zavari — neće se znati, tko koga tuče.

Vojstvena snaga Austro-Ugarske sastoji se od stajaće vojske, domobranstva, narodnoga ustanka i ratne mornarice. Stajaću vojsku sačinjavaju 102 regimenta pješačtva po 4 bataljuna, svaki po 4 kumpanijo, i 1 rezervni bataljun. Pješački regimenti brojo u miruo doba 70 oficira sa 1419 momaka, a u ratno 104 častnika sa 4810 momaka. Cielokupna infanterija broji dakle 408 bataljuna sa 102 rezervna bataljuna, 6674 častnika i 144.816 momaka u miruo doba, a u ratno 10.608 oficira i 490.020 momaka. Lovačke vojske sastoji iz tirolskog lovačkog regimenta od 10 bataljuna i 32 samostalna bataljuna, od kojih svaki imade 26 oficira i 1203 momka. Sveukupno dakle u ratno doba 42 bataljuna 1103 oficira sa 50.614. mom. — Konjaništvo broji 14 draguuskih, 16 husarskih i 11 ulanskih regimentah. U ratno doba brojo ova 41 regimenta 2937 oficira, 31.582 momka i 31.295 konja. — Topništvo broji 14 Corps-regimenta sa 28 samostalnih težkih batorijskih divizijah i tvrdjavsko topništvo sa 12 bataljuna. Ukupno broji 1679 topovah, 1588 oficira, 62.578 momaka i 53.293 konja. Tvrdjavsko topništvo broji 517 oficira i 18.007 momaka. — Stajaća vojska ima još 2 konjiške, 1 pijonirski, 1 željezničko-brzojavni, 3 pratožna (train) i 20 sanitetnih regimentah. — Domobranstvo u Cislatajnji broji u ratno doba 92 pješačka bataljuna sa 3028 oficira, 127.284 momka i 16.742 konja. — Ukupna dakle stajaća vojska broji u ratno doba 92.785 oficira, 1,044.319 momaka i 211.462 konja, te se dieli u 15 vojničkih kora. Uvodjenjem pako narodnoga ustanka ili orne vojske narastao je broj vojnoj dužnosti podvrženo momčadi na 4½ milijuna.

Ruska vojska. Ovdje opažamo osobitost, kakovo inače u drugih državah neima. Od g. 1874. uvodena je u Rusiji obća vojna dužnost od 20—40 godinah. Brojo se 50 streljačka bataljuna i 192 pješačka regimenta, izmedju kojih je 12 gardnih, 10 granadirskih i 104 obična pješačka regimenta. Konjaništvo sastoji se od 56 regimentah, i to 48 dragonskih, 2 ulanska, 2 husarska i 4 kirasirska. Topništvo dieli se na 48 brigadah. Ostali dio snažnjava rezerva od 1 gardnog i 108 kadrobataljunah, te 5 topničkih brigadah. Ukupno broji u ratno doba stajaće vojske: 24.270 oficira, 900.445 momaka, 155.755 konja i 2008 topova; u rezervi: 9485 oficira, 565.578 momaka, 20.875 konjah; u lokalnoj vojski: 1983 oficira, 99.007 momaka i 9140 konjah. Ovamo se imadu još pribrojiti kozački regimenti i neregularne vojske, a kad bi se to učinilo, cielokupna ruska vojna snaga bi iznašala u ratno doba 41.787 oficira, 1,682.030 momaka, 350.058 konjah i 2870 topovah ili poprečno rečeno: 50.000 oficira, 2,000.000 momaka, 800.000 konjah i 4000 topovah. To je neizmjerna sila, kojoj nije moguće odoljeti, a pripravna je zdrobiti protivnika. Kada bi ruska vojska bila tako izvježbana, kao što je brojem silna, možda joj ciela Europa nebi mogla odoljeti.

Francezka vojna sila dajo posvo drugu sliku. Vojničku dužnost traju 20 godinah. Vojska broji 154 regimenta i 33 lovačka bataljuna, ukupno 649 bataljuna. Pješački regimenti dieli se u 144 linijska, 4 zuava, 2 afrikanska i 2 stranačka regimenta. Konjaništvo broji 12 kirasirskih, 26 dragonskih, 20 lovačkih na konju, 12 husarskih, 4 afrikanska i 4 spahiska regimenta. Topništvo računa 88 bataljuna sa 2694 topa i 16 tvrdjavskih sa 96 baterija. U ratno doba broji vojna francezka snaga 1,108.655 momaka.

Njemačka vojska dieli se na četiri diela: prusku, sasko-virtemberžku i bavarsku vojsku pod zapovjedničtvom njemačkoga cara, koja broji 503 bataljuna, 372 švadrona sa 340 baterijah. Ukupno u ratno doba 35.427 oficira, 1,456.077 momaka, 312.731 konja i 2808 topovah — osim 27.000 ličnikah i ostalih u vojski potrobnih osobah.

Englezka vojska broji u ratno doba 756.081 pješakah i 58.000 momaka mornarice sa 660 brodovah.

Turska broji u ratno doba 400.000 momaka, 120 brodova sa 760 topova.

Grčka imade 82.077 momaka, 14 brodova sa 23 topa. Bugarska broji 50.000 momaka. Crnagora 15000 momaka. Rumunjska 150.000 momaka i 21 brod. Srbija 125.000 momaka.

Književnost.

Matica Hrvatska počela je razašiljati svoje knjige povjerenikom i članovom za tekuću godinu. Ljetos će dobiti članovi za običnu cienu 9 krasnih knjiga, i to:

Kišpatić: Kukci. Knjiga druga. (Poučna knj. XII.)

Kuhač: Lisinski i njegovo doba.

Šenoa: Sabrane pripovietsi. Svezak sedmi.

Tomić: Pošurice. Pripovietsi. (Zabavna knjiž. XCIII.—XCV.)

Ševčenko: Pjesničke pripovietsi. Preveo i uvodom popratio August Harambašić. (Zabavna knjiž. XCVI.—XCVIII.)

Gundulić: Dubravka. S uvodom Fr. Markovića.

Goethe: Ifigenija na Tavridi. Preveo Vlad. Vožić. (Zab. knjiž. XCIX.—C.)

Trstenjak: Rano i melem. Crtice. (Zabavna knjiž. CI.—CII.)

Šandor-Gjalski: Tri pripovietsi. (Zab. knjiž. CIII.—CIV.)

Osim toga izdala je neumorna naša „Matica", od prievoda grčkih i rimskih klasika petu knjigu, naime:

Herodot: Povjiest. Dio prvi. Preveo, uvod napisao i tumač dodao August Musić. Zagreb 1887. 8°. Ciena za članove „Matice for 1.

Preporučamo ponovno našim čitateljem ljetošnji bogati književni dar, dično naše „Matice".

Tršćanski članovi „Matice" mogu već sada dignuti knjige kod čuvara „Slovanske čitaonice", via della Pesa broj 1.

* * *

Poezije, složil S. Gregorčič. II. svezek. V Ljubljani, 1888. Založil I. Giontp. Natisnila „Narodna Tiskarna".

Pjesnam dičnoga Gregorčiča notroba preporuke.

* * *

Omaggio ad Antonio Rosmini-Serbati nel XXXIII. anniversario della sua morte in ill hrvatski: „Poklon Anti Rosminiu-Serbatiu u XXXIII. godišnjici njegovo smrti", naslov je uglednoj knjižici, koju je talijanski napisao dr. L. C. Pavlić, a preveo i izdao prof. Josip Riboli. U Zadru, 1888. Tisak tiskare Vitaliani.

* * *

Hrvatskoj omladini! Primamo iz Beča i rado priobćujemo sliedeći poziv, stavljajuć ga na dušu našoj učećoj mladeži:

Hrvatska omladina u Beču, skupljena u hrvatskom akademijskom društvu „Zvonimir", zaključila je, da će godine pomoć izdavati knjige. Izdavanjem almanaka, izdavanjem klasičnih djela svjetskih literatura u prevodu, misli hrvatska omladina u Beču, da rieši tu svoju zadaću. No to nebina da bude zadaća jednoga diela, jednoga društva mladosti, ta zadaća ima da bude odajevom ruda cielo mladosti hrvatsko, pa u toga i apeliramo na svu mladost, razasutu kojekuda, da se združi u jedno, da složnimi silami uzradi oko toga poduzeća, nebi li nam ono bilo ljepše, bolje, podpunije.

Almanak mislimo izdati budućo godine, pa u toga umoljavamo svu gospodu, koja žele raditi za almanak, da pošlju radnje barem do novembra, i to pod adresom: „Zvonimir", književni odbor, „Wien Universität". Član je književnoga odbora i za praznikah u Beču, to će i potrobito uputo glede cielo stvari davati.

Što se tiče prevoda sa svjetskih literatura, to mislimo provode osobito slavonsko, francezko i talijansko lieno knjigo, provode, kojima je original klasičan, a sam provod uzoran.

Da se to drugo poduzeće što bolje omogući, pripravna je hrvatska mladost u Beču, da provodioem i primjerenu nagradu dopita. To su naše misli, to su naše želje, a do tebe je hrvatska mladosti, hoće li ove misli ostati mislima, ove želje željama, hoće li nadalje trpjeti hrvatska mladost priokora, da ništa noradi. Radimo, koliko možemo, a toliko — možemo i moramo i U to imo Bog i Hrvati! — Književni odbor hrvatsko-akademijskog društva „Zvonimir".

Neuku nauka.

Liek proti pijanstvu. Ruski list „Jekaterniburgskaja Nedolja" piše: Mi smo sada više nego ikada osvjedočeni, da je pijanstvo prava bolest. Mi to tvrdimo na temelju vlastita iskustva i na temelju dugoga opažanja najboljih naših ličnikah. Tako donesoše n. pr. nekom ličniku pijanca, komu je taj ličnik pod kožu ustrcao stanoviti liek, i pijanac nije sutra dan više mogao okusiti vina ni rakije, premda je evo do tada užasno pio. A taj liek posvo je jednostavan, ter se medicina može njim ponositi, jer liečí najužasniju bolest, što je možda imade na svietu. Taj je liek — stryohnin. Već god. 1873. liečio je dr. Luton pijanstvo ustrcavanjem stryohnina, ali je taj liek tada bio dosta nepoznat. God. 1884. proporuči taj liek kano najbolji glasoviti francezki ličnik Dujardni-Beaumotz, ter se sada već prilično i upotrieblijuje. Uporaba toga lieka vrlo je jednostavna. U dvie stotine kapljicah raztopi se jedan gram stryohnina, pa se od te tekućine svaki dan bolestniku po pet kapljicah ustrca pod kožu. To se svaki dan opetuje kroz cieli tjedan. Liek djeluje upravo izvanredno. Za dva tri dana može bolestnik mirno spavati i sladko jesti, pa ako za koji mjesec i opet stane piti, onda ga snadju takove boli, da se svakako mora odreći te strasti. Iz toga se vidi, da je taj liek upravo nepogrešan, ter „Građdanin" dapače prodiako, da se za uporabu toga lieka ustroje posobne bolnice, kao što su n. pr. Pastourovi zavodi proti bjesnoći.

Zeleni pasulj priredjuje se kako sliedi: Izčisto se mohunjo, do potrobe izrežu, pa izparu, pa iz tiha ukuhaju u vrloj vodi, uz nešto friška masla i soli. Kad su moko ukuhano motno se u škatulo, nalije na njih ono malo ukropine u kojoj su ukuhano, zakalaja (zalota) se odmah pokrov kutijicah, pa motnu ovo da satih par kuhaja u ruskoj kupolji.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. Zeologorski u P.! Lieka hvala; oljelodaniti domo u budućem broju; izvolite nastaviti. Gosp. Krašanu i P. u B. itd. Drugi put!

Dopisnica upravničtva.

Od dne 27. pr. mj. do 5. t. priposlalo nam predplatnu: M. G. Trst za 2 s. 88 — Dr. A. D. Pasin za 2 s. 87 i 1 88 — „Čitaonica" Senj za ⅔ 88 — „Čitaonica" Ogulin za 2 s. 88 — „Lička Vila" Gospić za ⅔ 88 — „Čitaonica" Vinkovci za ¾ 88 — „Dvorana" Varaždin za ¼ 88 — P. S. Kaufanar za 2 s. 88 — Gj. M. Kutorovo za 2 s. 88 — „Čitaonica" Pakrac za 2 s. 88 — „Čitaonica" Vrata za 2 s. 88 — K. D. Varaždin za 2 s. 88 — „Slavija" sa oglas f. 3.65 — I. H. Prokuplje (Srbija) na račun f. 2, jer za Srbiju list stoji vilo — V. D. sv. Matej za 1 s. 88 — I. K. Dubrinj za 2 s. 88 — A. K. Dobrinj za 2 s. 88 — A. I. Korčan za 88 — N. P. Bersoč za 2 s. 88 — „Čitaonica" Rieka za 2 s. 88 — „Eskomptna banka" Zagreb za 2 s. 88 — J. S. Minka za 88 — J. B. Rieka za 87 i 1 88 — D. Alg. Krk za 2 s. 88 — P. Z. Lindar za 2 s. 88 — I. D. Trst za 2 s. 88 — M. V. Opritalj za 88 — I. S. Opritalj za 88 — A. G. Rojan za 87 i pol 88 — M. S. Trst za 88 — M. S. Vodice za 87 — M. P. Trst za 2 s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 30. junija.

Trst	82	28	59	42	34
Linc	88	37	90	70	73
Buda	89	31	73	21	27

dne 4. julija.

Prag	6	76	34	36	13
Lavov	3	55	64	81	60
Hermannstadt	33	21	13	3	47

dne 7. julija.

Beč	61	70	84	60	5
Gradac	15	44	1	45	70
Temešwar	18	51	54	49	22
Innsbruck	21	49	6	82	91

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K.		125.— 127.—
Rio blasr jako fina	„		91.— 96.—
Java „ „	„		96.— 98.—
Santos fina	„		86.— 88.—
„ srednja	„		81.— 82.—
Guatemala	„		93.— 95.—
Portorico	„		108.— 110.—
San Jago de Cuba	„		124.— 126.—
Ceylon plant. fina	„		116.— 120.—
Java Malang, zelena	„		87.— 88.—
Campinas	„		—.— —.—
Rio oprana	„		100.— 102.—
„ fina	„		87.— 88.—
„ srednja	„		81.— 83.—
Cassia-ligusa v zabojih	„		23.— 20.—
Macisov cvet	„		390.— 410.—
Ingber Bengal	„		19.— 21.—
Paper Singaporo	„		97.— 98.—
Penang	„		73.— 74.—
Batavia	„		87.— 88.—
Piment Jamaika	„		30.— 31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		6.75 —.—
„ v zabojih	„		8.25 —.—
Olje bombažno amorik.	„		37.— 38.—
Lecco jedilno j. f. gar.	„		40.— 41.—
dalmat. s certifikat.	„		43.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	„		—.— —.—
Aix Viergo	„		66.— 68.—
fino	„		80.— 62.—
Ocćći pulješki	„		5.50 5.75
dalmat. s cert.	„		—.— —.—
Smokve pulješke v sodih	„		—.— —.—
„ v vencih	„		—.— —.—
Limoni Messina	zaboj		7.— 8.—
Pomaranče sicilijanske	„		8.— 9.—
Mandlji Bari I.a	100 K.		71.— 72.—
dalm. I.a, s cert.	„		75.— 76.—
Pignoli	„		74.— 76.—
Riž italj. najdnejši	„		19.50 20.50
„ srednji	„		17.50 18.50
Rangoon extra	„		13.— 13.25
„ I.a	„		11.25 11.50
„ II.a	„		10.75 11.—
Sultanine dobre vrsti	„		33.— 35.—
Suho grozdje (opaša)	„		25.— 26.—
Cibeba	„		15.— 16.—
Sladkor centrifug. v vrečah	„		
s certifik.	100 K.		34.75 —.—
Slatiki Yarmouth I.a	sod		—.— —.—
Polenovka srednje velikosti	„		36.— 37.—
velika	„		33.— 34.—
Fažol Coke	„		15.— —.—
Mandoloni	„		—.— 15.25
svetlorudeći	„		12.— 13.50
tamnorudeći	„		11.50 —.—
Maslo	„		90.— 92.—
Sevo konjsko	„		2.68 3.30
volovsko	„		3.89 4.10
Slama	„		2.32 3.21
Les, trami kub. š.	„		—.38 —.34
Ugljo	„		2.45 2.70

Želudac uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće, nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu predusretne, mora se odmah, u početku ovakovih poremećenja probavo, takovo sredstvo upotrebiti, kojeg je zadaća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Roso životni balzam" iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Br. 392/K. S. V.

Natječaj.

U ovom školskom kotaru imadu se popuniti sliedeće službe:

Jedna služba učitelja-voditelja 2. vrsti na dvorazrednoj pučkoj učioni u Podgradu sa slovenskim učevnim jezikom;

po jedna služba učitelja 3. vrsti na jednorazrednih pučkih učionah u Brozovci (slovenski), i Lipi (hrvatski), te

jedna služba učiteljice 3. vrsti na dvorazrednoj hrvatskoj učioni u Klani.

Plaće i učitelj skopčani s timi službami izvidni su u pokrajinskih zakonih 3. novembra 1874., kom. zak. list br. 30. i 10. decembra 1878., kom. zak. list br. 14.

Školski voditelji moradu biti upoznabljeni za pomoćno poučavanje vjeronauka rimsko-katoličkoga izpovjedanja.

Molitelji neka svoje obložene molbenice ovovtualne službenim putem u roku četirijuh tjednah ovamo ulože.

C. kr. kot. školsko vieće.

Volosko, 8. julija 1888.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najdatatiji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, proporučuju najstarnji ilaonici već odavna uporabljivano slovodo! Odlikovano

20—5

budimske

Rákóczy-vode,

koja takše posobice proporučati nije troba. Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjeno kod vlastnikah zdenca braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Grlena bol, kašalj, hropotavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljah itd. mogu se u kratko vriemo izliečiti rabljenjem

NAPAPRENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Preudini, lučnar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probijenih kašljuć nodih, navalne lutarnje hropotavice i grlenih zapalah nostaju kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazliti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato troba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

Najbolje osvježujuće piće jest

osladjen izvadak

TAMARINDA

13—1 prirodjen mrzlo po

Gine. Enrlku Huberu

U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz ciono:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (prosto carine i opreme)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obični odstotak.

Pr. lajo se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještćivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah** predmeta, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefiori). Čisti i proizvadju krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, deranica u želudcu i zapeka tiola. Vrlo korisan lik proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traju za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), liečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Theo antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudčana, sastavljena iz travah i zapeto taklinjaćo. Preporuča se kod bolestih želudca. Lončić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 163 cm. dolgimi ognjiškimi Lorelejevimi vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoizajdenega mazila, je odlno **sredstvo** proti izpadanji vlas, za pomnožavanje rasti, za očišćenje ćepa, popuščaja pri možkih polno, jako **hrabrost** in uho je kratkej uporabi podoli vlasem in hrabi naravno **svitlost in polnost** tor je obvaruja pred sgoljenjem **osivnjem** do najvišja starosti. Cena lončićeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan na znanj donar ali s poćnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorno moraju pošiljati vse narudžbe.

Podružnica

anglo-austrij. banke u Trstu

Novčani uložki

3 % god. kamatah sa 5-dnevnim odkazom
3½ „ „ „ 30 „ „

Napoleoni

kamate po pogodbi. 24—14

Eskomptira

po 2½% na svaku svotu.

Mjenice

na Beč, Prag, Pešta i Brno proste troškovah

Kupuje i prodaje

vriednosti, dovize i coupone uz ¼% popustbe

Predujmljuje

na varante, zaloge i poli o teretu u gotovom

Kamate po pogodbi.

Na vriednosti po pogodbi.

Otvorenje kredita

u Londonu, Parizu i po drugih trgovih.

Popust po pogodbi.

Najboljši

papir za cigarete

13-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyer in Henryer v Parizu.

Svari se prod ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočujo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučiliščju, radi njegove na boljšo kakovost, radi njegove čistote in zato, kar v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na nasledujo podpis:

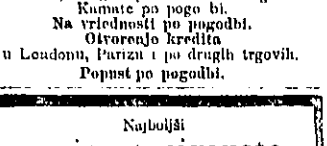

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz mojo najskrenejšo zahvalo za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšoj bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccolijevej esenci", za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bodo vsak dan

svežo, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

tor jamči za izvrstno, jako ceno in poštono postrežbo.

Naročbe na dom sprejema **podružnica sama na trgu delle Legna št. 10,** gospod **Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18** in „Latteria Svizzera" **na Acquedottu.**

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič, 8—5

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.
Piazza delle Legna N. 10.

IVAN SKOPCZYNSKI

Via Farnetto u Trstu

proporuča sliedeće liekove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvane „**crvene krlje**" proti hemoroidam, čistedo i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljah može se u najkraće vrieme izliečiti sve one bolesti, gdje vod nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutljica istih stoji 20 nč., a ć u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprodaćilje.

Stuke na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljah nakon duge i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoć pokuša ista, propustiti će ju drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se pali dan nego u toplej vodi sporo, onda se nekti kurje oči sa korenom izvadili, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (penselu) 40 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i zuboboli, te jih sačuva čista i biela. Odstranjuje slomirsan vanj iz ustijuh i okrepljuje labke (gengive). — 1 staklenica stoji 10 nvč., a poštom 18 nč. Manje od dvie staklenice se neprodaćilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutljica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još sva domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku narudžbu uz gotov novac ili pouzećem. — Tko pošalje novac za lijek sa napunitcom unaprieđ, prištedi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 12—4

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2% „
8- „ 2¾ „	3-mesečni „ 2½ „
90- „ 3 „	6- „ „ 2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomuzlu odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazmice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Roko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupuje in prodaja

vrednostij, divize, kakor tudi vnovčuje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostij 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na vukše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 38—10

Sadržaj trinajstoga broja:

ŠTIVO: rna ludja klnja. Izvorna priporiest I. Jogorova — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, prevesoČedomil Vlahović — Ima li sablasti. Iz francezkuga provoa S. S. — Dogodjaj na putu. Iz ungliozkega provee L. N. — Alkemista. Napisao A. F. Gvazzini. S talijanskog preveo A. G. — Aleksa Lopušnoanu. Pripovjest Constantina Negruzzia preveo Sava Jelenić — Vieca trojica u Miljotcih. Napisao Ljubomir Vojković — Opisi slikah — Šala i satira — Porodica.

SLIKE: Ivo pl. Hrvljanović — Partol barun Zmajić — Tri mljetačka sudca — Nikola Kristić — Mačak i miš — Utrkivanje na konjevih u Boću — Utrkivanjo na velocipedu u Berlinu — Četiri slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica pisma danomice preplatu.

P. n. gospodi

trgovcem mirodijah na malo.

Da olahkotim svakomu nabavu kimeljna iz goreškog kotara, koji je poznat radi njegovo kakvoće kao najizvrstniji, razašljati ću franko u vročicah po 5 klgr. uz poštarsko pouzeće sa 2 for. 30 nvč. Naručitelji neka se obrate na A. J. 178. Ravnagora, Hrvatska. 2—2

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, takodjer onake, koje su se ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slabu probavu, sloboj, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba,** koje su sastavljene po navodu kakuljera grčkoga samostana „Antra" iz 22 najboljih zdravilnih biljkah Iztoka, koje su svaka za-se i dunaj priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljanje jamči dakle za siguran uspjeh svih kapljicah. — Ciena 1 staklenko **60 nv.** i velike staklenke **1. 1·20** prama poštanim pouzeću ili gotovam novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavne skladišće: M. Schulz, Hannover, Eschenstrasse 6, dalje u Trstu i Saravni, „All'Amazone Trionfante" i Prandini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—5

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna poštuja zdravlja*, to *koli ljekovitom toli dušenom dobrostanju*. Najbolji *domaći lijek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdravo čestokrvi just već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrieplјih zeleninah*; izkazao se osobito kano sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tielu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije i melanholije* (sušlost slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dohiva *bolestno tielo* iznova *tielu i zdravlje*. Uslied ovo izvratne vlastitosti, postao je *siguran ljudski domaći lik* u radi toga svuda je poznat.

4 staklenice 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svak pročitu. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane za *ponzede iznosa*.

OPOMENA.

Da se izbegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „drn. 1093 s crnim bataonom" pomen priredjena i u modrom kartonu omota a, koj pokazuje napis: „drn. Rose Životni balzam iz ljekarne „k crnomu orlu", H. Fragner, Prag 205-3" u njemačkom, češkom, ungjarskom i francezkom jeziku, a prodaju se isto sa zakonitom — nize oštanom — zaštitnom znamkom povjerjivo.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladišću

B. FRAGNERA

ljekarna „k crnomu orlu",

Prag, br. 205-3.

i u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabosehi, Ed. pl. Lettenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišće toga Životnoga balzama.

Tamo se također dobiju kroz tiseću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se ranam prsi ujete ili otrčina i kod svakog otoka crva u prsu i zanoktici, lavljanja, mreska (vertvi kosti, reumatičnega mreka, kroničnu upalu u koljenih, rukah i ledjih i proti potu nogah, kod ranjenih rukah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnej natekliuj itd.

Sve upale, natekline, otvedine žil oči u kratkom vremenu gdje je pako ugnojeno, izvuče isti balzam sav zmud bez svake boli, te izliči u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Opomena!

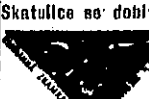

Jer se prazko univerzalno ime ilo od više strannih pavesti, upozorujem svakoga, da se isto po pravu pospješuje samo kod mene prodaje — jer isto je samo onda pravo, ako svaka kutlica u kojih je mazilo napunjeno, imadu znak za uporabu naprijed, kojih stoji: „Pravo prazko domaće mazilo", a zamotan u kartonu, koji nosi predstavljeno zaštitno znamenje.

Melzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstranjuje ugluhost te se po njem zadobije opet juh sluha. 1 staklenica 1 for. a. v.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 29. U Trstu 19. julija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Opet važna odluka.

Naši će se čitatolji sjećati kako je vrbnička občina mjeseca augusta prošle godine zaprosila hrvatski sastavljenom molbom zemaljski odbor u Poreču, da njoj ovaj podieli dovoljnu podporu za gradnju občinskih bunara u selih Paprata-Resika i Kampolje. Zemaljski odbor u Poreču povratio je molbu zahtjevajuć, da se hrvatskoj molbi priloži talijanski prevod. Občinsko zastupstvo uteklo se uslied toga na državni sud u Beču tražeć pomoći proti nezakonitomu postupanju zemaljskoga odbora.

Državni ili carovinski sud izrekao je dne 18. jenara t. g., da je zemaljski odbor u Poreču spomenutim svojim postupkom *povriedio državni temeljni zakon*, koji zajamčuje svim narodnostim i jezikom ravnopravnost u javnom životu, u uredih i školah.

Nakon toga podniela je opet vrbnička občina zemaljskomu odboru u Poreču molbu za pomoć kod gradnje bunara u Resiki. Zemaljski odbor nije pitao ovaj put talijanskoga prevoda, već je molbu jednostavno odbio. Vrbnička občina je zahtjevala, da njoj se na hrvatsku molbu hrvatski odgovori, ali sve uzalud.

Občinsko zastupstvo uteklo se ponovno pritužbom na državni sud tražeć taj opet pomoći i lieka proti zemaljskomu odboru, koji vriedja državno temeljno zakono. Ovog puta imalo je vrbničko zastupstvo ne samo zakon za sobe, već takodjer i jednu odluku carovinskoga suda u analognom slučaju, ustoga dana kadno se je državni sud izjavio o prvoj vrbničkoj pritužbi, izrekao se je i o drugoj pritužbi nekojih občinarah iz Trogira u Dalmaciji. Ovi su podnesli u talijanskom jeziku na zemaljski odbor u Zadru utok proti nekomu zaključku občine trogirske. Budući da njim je pako zemaljski odbor odgovorio u hrvatskom jeziku, to su oni od njega zahtjevali, da njim na talijanski utok izdade talijansku odluku. Zemaljski odbor odbio njim zahtjev s opazkom, da je njegov uredovni jezik hrvatski. Rečeni občinari pritužili se državnomu sudu, a ovaj je izjavio, da je zemaljski odbor povriedio zakon, jer da su oni občinari imali pravo zahtjevati, da njim se na njihov talijanski podnesak izdade talijanska odluka.

Sličan ovomu bijaše dakle i slučaj vrbničke občine, o kojem se je razpravljalo dne 3. t. m. pred državnim sudom u Beču, gdje je našu občinu zastupao narodni zastupnik i odvjetnik g. dr. Dinko Vitezić. Vrbničani bijahu dapače u mnogo povoljnijem položaju od one nekolicine Trogiranah, jer je u občini vrbničkoj uredovni jezik hrvatski, i jer je nadalje za većinu stanovnika naše pokrajine hrvatski jezik običajan, dočim negovori za šaku trogirskih Talijanašah ni jedno ni drugo. Tà i sam Bajamonti, taj najveći dalmatinski talijanaš, morao je priznati, da u Dalmaciji nema talijanske narodnosti već samo talijanske kulture.

Osim navedenih razlogah za pravo vrbničke občine reče njezin zastupnik na dan razprave: kako u toj občini imade 2,356 Hrvata a samo 15 Talijana, to da pripada radi toga občini pravo izključivo rabiti hrvatski jezik kao uredovni. Drugčije da je to kod zemaljskoga odbora u Poreču, koji je oblast za svu pokrajinu. Istra ima 284,000 stanovnika, a od ovih je 121,000 Hrvata, 43,000 Slovenaca i 114,000 Talijana. Svako dakle od ovih trih plemena imade pravo, da svoj jezik smatra zemaljskim jezikom, te zahtjevati, da se njegovi podnesci u njegovom jeziku rieše.

Ti razlozi bijahu uvaženi, i to nakon dugotrajna viećanja.

Sudu predsjedao je dr. Josip Unger, zapisnik je vodio dr. K. Hagelmann, sudaca bijaše dvanaest.

Odluka glasi: Br. 111/D. Z. Na pritužbu občine Vrbnik na otoku Krku, podnešenu dne 27. aprila 1888. Br. 83, po odvjetniku dru. Dinku Vitezića proti zemaljskomu odboru za Istru u Poreču radi povriede političkog prava, zajamčenog čl. 19. temeljnog državnog zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142, te podiže proti tomu sliedeću pritužbu,

Ovu se je moralo kao osnovanu prihvatiti.

Čl. 19. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142. D. Z. L. priznata je ravnopravnost u uredu svih u zemlji običajnih jezika. *U duhu te državno-temeljne ustanove leži, da bude svaki u jednom od običajnih u zemlji jezikah na budi koju zemaljsku oblast upravljani podnesak u istom jeziku riešen.* Pošto je pako nedvojbeno hrvatski jezik u Istri običajni jezik, bijaše občinsko zastupstvo u Vrbniku u pravu zahtjevati: da mu se na njegov u hrvatskom jeziku na zemaljski odbor za Istru upravljeni podnesak dade hrvatska riešitba, u budući bijaše ova sastavljena u talijanskom jeziku, bilo je zastupstvo ovlašteno tražiti hrvatsku riešitbu molbe.

Riešitbom hrvatskog podneska u talijanskom jeziku, te time, što se je zanieckalo riešitbu u hrvatskom jeziku, bijaše povriedjen 2. stavak gore navedenog čl. 19. državnoga temeljnoga zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142. D. Z. L., te se je moralo radi toga pritužbu uvažiti.

U Beču, dne 3. julija 1888.
c. kr. državni sud
Unger v. l.

Imademo dakle sada dvie vrlo važne odluke državnoga suda u pitanju hrvatskoga, dotično slovenskoga jezika. Prva je glasila, da zemaljski odbor mora primati i rieševati hrvatske podneske, a druga pako glasi, da dne 26. marča 1888. Br. 1430 zadovoljio.

Občina Vrbnik smatra, da je tim povriedjeno njezino političko pravo, zajamčeno joj čl. 19. državnog temelinog zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142, te podiže proti tomu sliedeću pritužbu.

Ovu se je moralo kao osnovanu prihvatiti.

Čl. 19. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142. D. Z. L. priznata je ravnopravnost u uredu svih u zemlji običajnih jezika. *U duhu te državno-temeljne ustanove leži, da bude svaki u jednom od običajnih u zemlji jezikah na budi koju zemaljsku oblast upravljani podnesak u istom jeziku riešen.* Pošto je pako nedvojbeno hrvatski jezik u Istri običajni jezik, bijaše občinsko zastupstvo u Vrbniku u pravu zahtjevati: da mu se na njegov u hrvatskom jeziku na zemaljski odbor za Istru upravljeni podnesak dade hrvatska riešitba, u budući bijaše ova sastavljena u talijanskom jeziku, bilo je zastupstvo ovlašteno tražiti hrvatsku riešitbu molbe.

Riešitbom hrvatskog podneska u talijanskom jeziku, te time, što se je zanieckalo riešitbu u hrvatskom jeziku, bijaše povriedjen 2. stavak gore navedenog čl. 19. državnoga temeljnoga zakona od dne 21. decembra 1867. Br. 142. D. Z. L., te se je moralo radi toga pritužbu uvažiti.

U Beču, dne 3. julija 1888.
c. kr. državni sud
Unger v. l.

Imademo dakle sada dvie vrlo važne odluke državnoga suda u pitanju hrvatskoga, dotično slovenskoga jezika. Prva je glasila, da zemaljski odbor mora primati i rieševati hrvatske podneske, a druga pako glasi, da

Razlozi.

Hrvatski sastavljenim podneskom od dne 8. augusta 1887. Br. 681. upravilo je občinsko zastupstvo u Vrbniku molbu na zemaljski odbor za Istru, da mu se izvoli pružiti dovoljnu podporu za gradnju novo občinsko štorno u selu Paprata-Resika.

Rieševajuć taj podnesak odgovorio je zemaljski odbor talijanski sastavljenom odlukom od dne 27. febrara 1888. Br. 802 občinskomu zastupstvu u Vrbniku, da se dotičnoj molbi za podporu nije moglo zadovoljiti. Občinsko vieće u Vrbniku vratilo je tu odluku zemaljskomu odboru zahtjevajuć, da izvoli riešiti molbu u hrvatskom jeziku, u kojem bijaše sastavljena. Tomu zahtjevu nije zemaljski odbor odlukom od

PODLISTAK.

Krepostna žena.

(Crtica iz pučkog života).

Premda nespada naša kršna Istra medju one srotne zemlje, koje obiluju svimi prirodnimi krasotami, da začaraju stranca putnika; prem ju je na više mjesta narav tek mačuhinski obdarila, ipak nije posliednja sa gdjekojih svojih prirodnih dražestih. I mi imamo naš Evorest, naše more, naše rieke (ako su i ričice) i našu ljekovito vodu, našu Nizzu, naše podzemno špilje, premda mnogim nepoznate, a imamo takodjer ubavih predjelah, gdje je majka narav obilatije sipala svoje daro. U jednom od takovih liepih krajovah blizu morskog žala na glavnoj cesti, koja vodi u Trst bjelasa se gradić V. Noima tomu dugo odkad se ualjed svjetskog prometa i on obnovio i poljepšao, rekao bi mladić jo, koji nosi za klobukom kiticu svježa ovioća. Pučanstvo je u njem pobožno, čestito i radino. Ima svoga župnika, kako se veli čovjeka s božje strane, svoga narodnoga učitolja, a u zastupstvu mu sjedo sve sami domaći ljudi, svjestni gradjani (njekoja dotoplica iz blaženih krajeva neće niti da pokuša zanovietati, ima bo na umu onu: dobro je bojat se zla). A kako svagdje ima i u čistoj ovoj pšenici po koje zrno kukolja (tomu se nije čudit!) Obradjuju zemlju, na pošto im ona nemože namaknuti sve potrobito, to se ljudi bave i zanatom. Naći ćeš ovdje valjanih zanatlijah svako ruke, onobito je na glasu krojačija Ivanića, koli sa svoga poštenja, toli sa svojo vrstnoće u radnji. Za to ima tu uvjek dovoljno radnjo, budući i iz drugih mjesta naručuju ljudi razna odjela, pa tko se jednom tudjor služi, taj već neće promieniti, jer biva podpuno zadovoljan. Od nedavno umro stari gospodar, Mato Ivanić, čovjek čestit, da mu trebale tražit para, a sada ostadoše dva mu sina, vjerna slika pokojnikova, te pod upravom starijeg nastavili voditi zanat svoga otca. Ako vam je s voljom stupimo malko u njihovu radionicu. Vidimo tu liepo društvo mlado ženskadije, kako marljivo šiva razno odjelo. Rekao bi dosadan je taj posao, neprestance po cielo uro skučeno sjediti uz stolno, nabadati tanku nit u sitno uho igle, pa ubadati, potegnuti, no uza sve to ove su naše radnice vesele i zadovoljne: tihani razgovori, kratko šale, izmienjuju liepo piesmice, kojimi davaju oduška svojoj radosti. Njekto osiadjujo svima jednolični rad: njeka će sa svojim zaslužkom obskrbiti siromašnu obitelj, druga će si opet kupiti pristalo odjelo, treća zlatni priputak, praćen, križić, četvrta platna za rublje, koje ima bit gotovo već budućeg mesopusta, kad ju bude privelo k oltaru onaj visoki crnooki mladić.

Pored ovog veselog družtva sjedila je zamišljena Kata. Udata od nedavno nije imala na sobi onih uresa, štono su imalo njezine družice, mlade žene. Nastoji ona i prisilno, da bude vesela, ali joj duša neda; ako se smije, to je tek na oko; započme pjevati i ona, ali već po prvom stihu umukne.

Ipak u prošastih godinah bijaše sasvim drugčije; bila je duša ovog veselog, radinog družtvanca: rado ju imali gospodari, jer je bila marljiva, vrstna i okrotna; rado ju imalo i prijateljice, jer je bila iskrena, vesela i zadovoljna. Sada pako ne mari skoro za nikoga, već čim zazvoni podne, odmah polita kući, pa se višeput vrće tek onda, kad su druge već započelo svoj rad, te mora slušati prikore svojih gospodara. A ona odgovara: Imate pravo! — uzdahne tožko, na oči joj navru suze, te dvostrukim marom nastavi djelo, da nadoknadi ono što je izgubila.

Prisutno drugarice sažaljeno bi ju kadkad pogledale misleć: siromašica, i ti si se usrećila!

Zazvonilo podne. Djevojko i žene ustanu se i prokrste pa svaka svojoj kući. Sliedimo i mi našu Katu. Ero ju gdje je zakrenula uzkom ulicom pred Stipkovim dućanom, te za desot koračaja dođe pred svoju siromašnu kućaricu, gdje na pragu stoji čovjek u trošnom, zamazanom odjelu; naslonio se na vrata držeć jednu ruku u žepu od hlača, a drugom kratku

julu. Sve je na njem živi svjedok lienosti i razuzdanosti: razkuštrani vlasi, poderan kaput, mastne hlače, odrpane cipole, a iz očiju mu viri ona bedasta sumrtva živahnost, kojom običajno bilježi grdno pijanstvo sliepo sliedbenike svoje.

„No, već jednom!" zavikne prema dolazećoj Kati. „Ta gdje si bila sve do sada?"

Kata mu odgovori ljubeznivo: „Ta nisam mogla prije", i pruži mu liep komad mesa i pol kolača, što joj ga jošte jutros dala kuma Luce znajuć, da u kući njene piljunice ne ima toga.

„Evo gledaj", nastavi Kata umiljato, „ja nejodom, da tobi priuštim".

„Oho! trebalo bi zazvonit u sva zvona. Veliko li stvari, komadić mesa! Vidi ju kako se siromaška žrtvuje! Pa šta nije to tvoja dužnost?" nastavi kesećse na nju.

„Jest!" odvrati Kata, „ali samo zato da budeš dobar. Jesi li bio danas u krčmi?"

„Nisam".

„Zbilja nisi?"

„No . . . . . pošo da, bio sam; popila najprije jednu bočicu raktije, zatim, zatim pol litre (što napokon i nije mnogo) i potroših mojih dvadesot i pet novčića. Idem kad me volja i no trebam, da mi nitko zanovieta, a niti trebam tvojih prodika; ako ti nije pravo, a ti promjoni! Jest, bijah u krčmi, a bio bih i ostao

mora te podneske riešiti dotično na nje odgovoriti u istom jeziku, u kojem bijahu podneršene.

Upozorujemo dakle sve narodne občine družtva i pojedince, da se tim pravom nesamo naprama zemaljskomu odboru već i naprama svim državnim oblastim u pokrajini posluže. Što nam bo koristo zakoni, naredbe i odluke ako se istimi služiti neznamo ili nećemo. Dužnost je dakle svakoga, da sa oblastmi dopisuje jedino u svojem jeziku a dogodi li se komu, da mu ma koja od rečenih oblastih podneska neprimo, na nj neodgovori ili u drugom kojem jeziku odgovori, neka to odmah našemu uredničtvu prijavi, a ono će ga savjetovati što mu je činiti.

Pogled po svietu.

Trst, dne 18. julija 1888.

Austro-Ugarska: Novinstvo naše monarkije, osobito službeno i polu-službeno rado se upire na krliku palicu, koju mu pružaju novine njemačkoga carstva donašajuć viesti, da će se tobože kod sastanka carevah u Petershofu stvari tako uraditi, da budu svi zadovoljni, dakle vuci siti i koze cielo. Medjutim se zadnjih danah pronaša viest, da se naš vanjski ured pripravlja, kako bi bolje uredio stvari tako, da nepade u oči, kako se naši državnici u diplomatičkoj vojni proti Rusiji u balkanskom pitanju natrag povlače. Javlja se takodjer, da je knez Bismark poslao svoga cesara i kralja u Rusiju, da tamo utre put novoj konferenciji vlastih, koja da bi se obdržavala u Berlinu, naravno pod predsjedničtvom Njemačko; na skupščini bi se revidiralo nekoje ustanove berlinskoga ugovora. Domala će se valjda znati, joli je koje od tih proročanstvah istinito.

O vladajućih mužovih u Hrvatskoj donašaju novine liepih stvarih u javnost; sada je predmet dnevnih razpravah afera Kuhen-Oršić, kod koje banska čast zbilja sjajnu ulogu neigra. Propirka se je razprela radi saborskoga mandata, kojega je grof Oršić od bana Kuhen-Hedervarya zahtjevao. Ovaj potonji, obazirući se valjda na slabe usluge grofa Oršića, pronašao je potrebnim, da spomenutom grofu mandat uzkrati; Oršić je na to Kuhena u pismu uvriedio nazvav ga kukavicom i razposlav to pismo u 250 iztisakah u sviet. Hedervary je pako proti njemu upotriebio bansku moć, pozvav svoje istomišljenike, da zaključe, da je grof Oršić nesposoban za zadovoljščinu.

Srbija: Kraljević srbski, je srotno prispio u Biograd, kamo ga je otac kralj Milan dopratio pošto mu je bio izašao u susret do Bičke. Naravno da je službeni aparat pripravio slavlje, da tim djetetu tugu radi izgubljene matere za čas protjeraju, te mu barem boravak prvih danah uz otca osladi. Kraljica pako Natalija protjerana iz njemačkoga carstva uputila se je u Beč, da se tamo odluči na koju li će stranu okrenuti, da si najde duši pokoja i da se već jednom svojim progonitoljam ukloni. U Beču su kraljicu u nedolju prigodom službe božje uzhićeno pozdravljali. Javlja se o rastanku matere i sina sliedeće: U četvrtak na večer u 8 sati opet dodje predsjednik policije u vilu Klementinu (u Wiesbadenu,) to je kratko razgovarao s kraljicom. Sliedećeg dana u 10 sati u jutro unidje u salon predsjednik policije sa šest oboružanih stražarah, te je zatražio od kraljice, da mu preda prieštolonasljednika. Istodobno bijaše vidjeti na ulici, oko vile još kojih 30 stražarah, koji bijahu obsjeli zgradu. Kraljević Aleksandar čimio se, da je već bio obavieštten, da mu se valja rastati od matere, nu kad je ugledao policiste bijaše od straha i boli izvan sebe, te se baci u naručaj kraljice, koja udari u grčeviti plač. Učitelj kraljevićev i knjeginja Morussi počeše kraljeviću razlagati, kako je to otčeva želja, pa da tako mora biti. »Ali otac valjda nije ovamo poslao policiju!« klikne prieštolonasljednik jecajuć, te se još čvršće stisne uz drhtajuću mater. »Ne, policija je došla na zapovjed njemačke vlade«, odvrati knoginja. »Tako!« zavika sad kraljević, »to je skandal, toga neću Njemačkoj nikad zaboraviti! Nikad više neću u Njemačku!«

Nasta tišina, čuo se samo plač kraljice i jecanje mladog kraljevića, koji se bojažljivo privijao uz mater, veleć: »Ja hoću da podjem s majkom!« Kada je na to policajni predsjednik kraljicu opomenuo, da je prispio čas odlazku, reče mu kraljica: »Uzeti ga možete, ja vam neću dati princa«. Knoginja Morussi i učitelj Dokić molijahu kraljicu, neka preda kraljevića, te Nj. Veličanstvo uviek plačuć i cjelivajuć sina, napokon popusti, i policajni predsjednik odvede kraljevića, koji je gorko plakao. Još jednom doviknu kraljica policajnom šefu: »Pustite mo da sina odpratim na kolodvor!« Nu predsjednik nehtjede čuti molbe materine, te podje s kraljevićem niz stube i udje u kola koja ih odvezoše na kolodvor, gdje je gjeneralu Protiću predao kraljevića.

Javlja se nadalje iz Biograda, da su nekoja občinska zastupstva upravila na kralja Milana zahtjev, da se odreče misli razvoda braka. Znatiželjni smo što će još novoga početi Milan veliki.

Rusija: Svakuko je naznamenitiji politički momont taj, da se sutra sastaju u Peterhofu cesar njemački i car ruski. Cesar njemački odputovao je u subotu vlakom iz Berlina u Kiel pratjen grofom Herbertom Bismarkom i još jednim visokim činovnikom vanjskoga ureda, te sjajnom pratnjom, tamo se je ukrcao na yahtu »Hohenzollern«, na kojoj se morem uputio u Kronstat; cesara prati ciela eskvadra vojne mornarice pod zapovjedničtvom njegova brata. O ovom sastanku svašta se naklapa kako smo to već spriedja i spomenuli, ali to su viševdelom samo burzovne makinacije, koje židovi smišljaju.

Francoska: Ovih je danah u Francoskoj komori bilo jako burno; general je Boulanger predložio da se revidira ustav i komora razpusti. Nato su ga svi protivnici baš žestoko napali, tako da im je jedan zastupnik doviknuo, da jim more biti sram 400 navaljivati na jednoga. Flokvot se je u tom tako ponjeo, da je u odgovoru na Boulangerov predlog ovoga privatne stvari na javnost iznašao. Boulanger ga je za to nazvao lažcem. Drugi je dan bio dvoboj medju njima, te je Flokvot dvakrat lahko ranjen, a Boulanger zadobio ovoću ranu na vratu.

Kod narodne svečanosti prilikom odkrića spomenika Gambeti, bilo je svakojakog kričanja medju ostalimi: Živila republika, živio Boulangor, doljo sa Prusi, doljo s Feriom itd. To su obično grajo, koje nezaslužuju, da bi ih čovjek za ozbiljno smatrao.

Franina i Turina

Fr. Ča da te morat od suda gospoda na junto va Porošo i hrvatski pisat?

Jur. Bravo da te morat na sako hrvatsko pismo hrvatski odgovorit.

Fr. To se onom, ki neznaju našega zajika, šentana pišo.

Jur. Neka se ga navado al neka pusto službu i plaću, kâ ni za njih.

Fr. Jas bi rad znat će l' se gospodin Vidulich pod hrvatsko pismo podpisat „s pipami“ al „s rogi“.

Jur. Jas bi pak bil volel videt kako bi se bil Morožo podpisal.

Fr. Ča on ki j' pul banki?

Jur. Ja, tamo mu je bolje, zač tamo je malo dela, čuda faturi.

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se nijesecca decembra prošlo godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci!

naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Odkritje spomenika pok. Viktoru Dolencu obavilti će se u nedelju dne 22. t. m. u 6 sati po podne na groblju sv. Ane. Spomenik izradjen po nacortu našega Rendića ispao je nad svako očekivanje, te svatko, koj ga je vidio, nemože se ga dosahvaliti. Hvala dakle i čast g. Rendiću i g. Trobou, koji ga je izradio.

Odbor za podignuće spomenika našemu prvaku, sastavio je sliedeći program, koji će se izvesti u nedelju kod one žalobne svečanosti:

1. „Na grobu“, pjeva zbor.
2. Blagoslov groba i spomenika.
3. „Na gomili“ osmerospjev.
4. Nagovor.
5. „Nad zvjezdami“, pjeva zbor.

Pozivljemo ovim sva narodna družtva Trsta i okolice, te svo rodoljubo, prijatolje i štovatelje pokojnika, da se u nedolju dostavo mnogobrojno k sv. Ani, da tuj iskažemo još jednom hvalu i čast našemu velikomu pokojniku.

Promocija. Sin ovdašnjo rodoljubivo obitelji Trudon g. Mijo Trudon ml. bio je jučer na sveučilištu u Beču promaknut na doktora pravah. Naše iskreno čestitke mladomu g. doktoru i svim njegovim.

† **Pop Ivan Maračić**, nadučitolj kod trorazredne pučke mješovito učione u Puntu preminuo je dne 20. proš. lipnja u 50 godini svoga života. Pokojnik rodio se u Puntu na otoku Krku od roditoljah vrlo radinih i pobožnih no i siromašnih. Izučio je gimnaziju i bogoslovno nauko u Zadru; župnik bio je više godina a poslje posvetio se učiteljskom stališu, u komu i završi svoje zadnje dane. Poznat bijaše kano blaga i dobra duša, radi toga od znanacah štovan i ljubljen. Rodbina je izgubila svoj ponos i diku, svojo uporište, puk puntarski svog dobrog učitelja a crkva svog uzor svedenika. Svevišnji podielio mu vječni pokoj!

Mladomisnici tršćanske biskupije: U nedjelju redio je prosvj. biskup Glavina sliedeće bogoslove četvrte godine za misnike: Albertini Ivan, Gini Anglee, Knaus Josip, Kratzig Bruno, Stofanutti Fran, Stomborger Anto i Vusovo Petar. Kako čujemo promisliti će gg. mladomisnici sliedećih dana i u sliedećih župah. Albertini dne 22. t. m. u Kopru, Gini dne 22. t. m. kod sv. Antona staroga u Trstu, Knaus dne 22. t. m. u Boršu, Kratzig 22. t. m. kod sv. Jakova u Trstu, Stofanutti dne 20. u Lindaru, Stomberger dne 20. t. m. u Jelšanah, Vusovo 20. t. m. u Kopru.

Otvoren je natječaj na mesto sudbenoga kancelliste u Volosko. Od molitolja zahtjeva se da poznadu točno jezika i to talijanski, hrvatski i njemački, te da su sposobni voditi zemljištno knjige. Molbe valje uložiti zem. sudu u Trstu do 20 t. m.

Proslava 25-godišnjice ljubljanskoga „Sokula“. Ljubljanski „Sokol“ poslao je svim hrvatskim sokolskim družtvom sliedeću pozivnicu u jeziku slovenskom i hrvatskom:

Slavno družtvo! Dne 25. rujna dovršit će se dvadeset pet godinah, od kako se ustanovilo naše družtvo. Ravnajuć se po pravilu „mens sana in corpore sano“ bila nam je vazda glavna svrha jačati si mišice i u obće unaprodjivati gombanjo.

No družtvo naše odmah u postanku svomo postavilo se takodjer na strogo narodno stanovište i ponosom smiemo reći, da je uzljed toga postalo znamenit faktor u narodnom našom životu. — Pod barjak njegov sakupljali se vazda iskreni rodoljubi slovenski, kojim je bilo najmilije zboriti i gojiti svoj matorinji jezik. U tom pogledu bilo je naše družtvo kao jedna jedina velika obitelj, u kojoj nikad nesporazumienje, razdor ili mržnja mjesta nenadjo i članovi, koji po zvanju svomo razidjoše se širom nam mile domovine, ostadoše uviek vierni načelom sokolskim, ostadoše vazda značajni rodoljubi.

A i drugčije uplivalo je naše družtvo vcoma blagodarno na svcobći naš narodni razvitak, jer sveto odušovljenje, kojo vladaše medju članovi, odušovljenje i ljubav za svetinje naše, širilo se o družtvenih izletih — kojih njekoji su upravo opohalno znamenitosti — medju narodom našim, za kojega probudjenje imadno dakle družtvo naše neuvenljivih zasluga.

Ko da nam dakle zamjeri, ako želimo svečano proslaviti dvadesetpotgodišnjicu družtvenog obstanka; ako želimo, da tom zgodom radostno ejetimo se onih krasnih časakah, koji nalik vienac iz mirisnog lipovog cvieća, diču našu družtvenu povjestnicu!

Družtveno ovo slavlje pako želi o praznovati u družbi onih bratskih družtava, koja s nami jednako čute i stoga pozivamo sva sokolska družtva,

---

pijuć na vjeru, ali doboli Tonić neda bos „krajcara“, a ja već ne imadoh nit probijeno pare. A sbilja! kad ćoš mi donieti novaca?“

„Zar ti nisam dala subotu, kamo si je djonuo?“

„O čudna li mi pitanja! Pokli su me, pa ih zapih; baš su mi bili dobro došli; pa napokon zar misliš, da se može ova tjelesina bez kolomaza pravilno kretati?“ govorio smijuć se posprdno, dočim je sirota Kate plakala. On joj se stane rugati: „Bobo mala, nemoj plakati! Dakako, ti imaš suze za vratom. Glo, glo, kako su sirota raztužila! Plači, plači, nek to vido sa crvenima očima, pa nek to pitaju: O ženice, što vam je? a ti: Moj Josip će me prije vremena spremit pod zemlju. Vaj meni tužnoj! I poče ju porugljivo dragati rukom po licu.

Nu ona na svo milim glasom odvraća: „Kada me je tkogod čuo, da sam ikomu šta takova rekla? Ta vidiš, da te imam rado: sve što činim, činim za te“.

„Zbilja, liepo stvari vidim! No ejčćam se već onoga, što je prošlo, vino mi je zvodnilo pamet. Zato ja ću sada uživati, razumiješ? Žodjam, a voda ne stoji dobro niti u postolu. Trobam novaca, jer napokon moram živjoti i ja; (nastavi jakim, hrapavim glasom) ako se bude čulo, da sam počinio kakovo zlo, tko će bit kriv? I ako . . . .“

„Ne, dragi moj, umiri se, ne čini mo da zdvojim, dat ću ti. Danas je četvrtak, prekosutra dobit ću plaću, pak ćemo dieliti na pol. Ali za ljubav božju budi pametan, ne čini zla, no duži se i spomoni se Boga. Obećajoš li mi to?“

Propalica ludo ju pogleda, pak će na to: „Da bit ću mirna, bit ću bolji, ali ti neznaš; obećajoš mi ono, čeca još nema, a meni treba koja šestica. I opet volim ti, da nemam niti pare“.

Kata izvadi iz žepa jednu dvadesetičcu, pokaže mu ju kao što se obličajo djeci, pa: Ovo je za to, ali treba da mi obećaš jednu stvar“.

Oči pijanca ugledav novac krosnuše živim plamom: „Da, da, obećajem, šta želiš? daj mi ju odmah!“

„Obećaj mi, reče ona, da nećoš danas u krčmu. Imaš popravit ono postolo, što su ti je donieli već od petnajst dana. Učini to, pa će ti platiti: imat ćoš ono novce i ove“.

„Da, pravo imaš“, reče on, iztrgnuv joj dvadesetičcu, te se grohotom nasmije, poče se s njom šaliti, vrcdjati ju, a napokon zapjeva nekakvu nećednu pjesmu. U to odbi sat, a Kata otre oči, gladna odtrči u krojačnicu dobro znajuć, da će opet biti prikora od gospodara. Njezin muž pako zakrene ravno do debelog „Tonića“. Čim stupi na vrata, oto mu zaori. „Dobro došo!“ rulja pijanih sudrugova, koji igraju „moru“ i „trešeto“, a on baci slavodobitno svoju dvadesetičcu na stol pred krčmara veleć: Amo litru tog vašeg kiseliša! (Daljo sliedi.)

da prisustvuju dvadesetpetgodišnjici obstanka našeg družtva, koja će biti dne 8. i 9. rujna t. g. i koje poglavita točka biti će takmujuće gombanje i razdioljivanje odlika.

U nadi, da ćemo moći o našoj družtvenoj slavnosti u bieloj Ljubljani srdačno pozdraviti Vas i stisnuti Vam junačke desnice, kličemo Vam svesrdni: Na zdar!

U Ljubljani, dne 1. lipnja 1888.

Odbor „Sokola“: Ivan Hribar, starosta. Srečko Nolli, podstarosta. Pavel Skalé, blagajnik. Ferdinand Kersnik, tajnik. Ant. Dečman, Ivan Mejač, Josip Medved, Dragutin Mulaček, odbornici.

Iz buzetskog Krasa pišu nam 15. t. m. U ovih stranah dne 1. julija oko 1 sat poslie podne postadosmo veliké sirote. Što nam je dragi Bog pokazao ovo godino u tako liepom stanju naše polako trudove, kakovih valjda u cieloj Istri nebijašo, to ovo u nekoliko satih uništila nam strašna tuča. Bili smo upozoreni kod oblih sv. misah po g. župniku, to u Klenovščaku to u Laniščah, da se molimo, da odstrani Bog protoći blò. U istinu molismo se pobožno to neko, od nas posvo Bog očuva, nu većina ih prodje slabo.

Oko 1½ sata naoblači se nagloma nebo to se sakupiše vrhu sela Lanišća sa svih četirih stranah tmasti oblaci donoseći nam nesreću. Ali premda se kušalo razliti sva srdžba božja po 4 i 5 puta, svaki put razbilo se, tako da polja Laniška i Podgrađah ostadoše poštedjena. Nasuprot pako sela: Brgudac, Račjavas Dane, Vodice, Torstonik, Klenovšćak i djelomice Praprudo postadoše plienom silnoga grada. Ubogi narod kako će sada proživjeti, pošto imade još mnogo dugovah na buzetskomu glavarstvu od dobo vladavine nezasitnih buzetskih voladušah.

No samo što je ovaj narod mnogo trpio ovo sime, kakovo se najstariji ljudi nespominju, već ovo sada pošto je vidio darove božjo na poljanah tako liepe i bujne ovatuće, zdvaja od žalosti i tuge. G. župnik pozove narod u kapoliou Podgrađe na molitvu, da Bog uzduva još ovo malo, da odvrati još grozniji bič. Narod pobožan pohrli, te plačućim glasom ponavljašo molitvo dignuto prama Bogu. Sam župnik plakšo od žalosti, to se više puta znastavi nemogavši naprod. Srce ga je boljelo, vidoći prelotoću pregibelj, a a druge strane slušajući pjevanje u krčmi i halabuku nekih laniških i brguških malovrlodnikah. Gorko plakšo puk i svećenik nad izvršivanjem srdžbe božje, tim većma pošto je bio određen plen u obćinskoj kući za halabučnu mladež. G. župnik javi službeno mjestnomu županu Zmaku, da cerkvena oblast strogo zabranjuje danas svaku halabuku i plen, jer da imademo Bogu nahvaliti, da smo živi ostali, a to tim više, što nam se ovdje nije ništa zla dogodilo. Nu uzaludne bijahu molbe i opomene g. župnika. Plenilo se i halabučilo kao uzrujo mesopusta. (G. dopisnik nastavlja žalujuć strogo ovo ono, koji su se rečenoga dana ogriešili o božje zakone, a predbacuje nekojim i drugo mano, koje spadaju na svjetovnu oblast. Mi upozorujemo ovim ovo ono, na koje to spada, da kronu drugim putom a g. dopisniku poručamo, da se obrati na nadležne oblasti nebude li ova opomena koristila. Op. Uredničtva).

Poludio. Iz Mošćenicah pišu nam, da je dne 6. t. m. u mošćeničkoj Dragi nagloma poludio postolar Joakim Opatić, rodom iz Labina. Sliedećeg dana htio se nesretnik u svojem dućanu objesiti no srećom opazi visećega jedan financijalni stražar, te ga oslobodi od gotovo smrti. Nesretnomu Opatiću imade jedva trideset godina a k tomu je otcem trojo drobno djećice.

O povodu njegovo nesreće naklapa se koješta, no izvjestna nezna se drugo nego da nije bilo od noko vriemo u obitelji njegovoj željenoga miera i blagoslova.

Ovu zgodu nemožemo propustiti a da neupozorimo dotične oblasti na često slučajevo podpune ili poluludosti, koji se pojavljuju u poličkom kotaru Volosko, napose uz obalu i to od Bereća poprilici do Voloskog. Mi neznamo čemu se imadu to često nesreće pripisati, pak za to želimo, da bi nadležne oblasti to pitanje ozbiljno pretresle.

Iz Rukavca piše nam prijatelj 16. t. m.: Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača! Držeći se ovo krasno poslovice sakupljasmo i mi sve novčić po novčić, dok hvala Bogu sakupismo toliko, da smo mogli još dva žrtvenika za našu crkvu nabaviti, kako to već u „N. S.“ javljeno bijaše. Sad je trebalo još sliku, koju napokon dospješe, to bijahu na dan sv. Petra od preč. g. župnika kastavskoga blagoslovljene. Jedna slika prikazuje sv. Petra, a druga blaženu Gospu s dotićom na ruku.

Na Petrovo je u ovdješnjoj kapelaniji sajam, to akoprem bijaše oblačno, prispije mnogo naroda iz ostalih selah obćine kastavske nu bijaše i Vološčaka, Rečana itd. a medju njima nekoji radi sajma ali većina, da razgleda novo žrtvenike i prisustvuje blagoslovu slikah.

U 10 satih započe služba božja i to najprvo blagoslov slika, što se je najavilo gruvanjem mužarah. Podosta prostrana crkva bijaše dubkom puna pobožnoga naroda, koji je s udivljenjem motrio liepo žrtvenike s krasnimi slikami i pozorno slušao svete obrede. O slikah valja nam se posvo dobro izjaviti, jer su baš liepo izvedene, to mogu gospodjici slikarici samo na čast služiti. Zadovoljstvo čitalo se na licu prisutnih, koji su onako zanešeno sveto slike motrili. Sv. misu služio je naš veleč. g. kapelan na žrtveniku sv. Petra, koga se je blagdan svetkovalo. Medju ... misom propovjedao je preč. g. župnik iz života sv. Petra, te je svojimi lieplimi riečmi obćinstvo tako uznosao, da se nije skoro ni disnja mnogobrojne svjetine čulo.

Po službi božjoj razišli se nekoji po sajmu, a nekoji se uputiše kući, nu svi ponesoše blagu uspomenu na krasnu svečanost i na novo žrtvenike s liepimi slikami. A i mi se od srdca radujemo, videći nešto popunjenju našu crkvu, te ovim budrimo vriedno pripadnike ove kapelanije i nadalje, da se drže gore spomenute poslovice, te revno sakupljaju novčić po novčić, pa ako Bog dadu, viditi ćemo budućo Petrovo još štogod nova i potrebita u našoj crkvi. Dao Bog, to se ispunilo naše skromne želje, to da drugo godino još veselije poro umočimo na pohvalu puka ovo kapelanije.

P. S. Kako rekosmo već na Petrovo bijaše oblačno, a ti oblaci gustili se svo jače i jače, to napokon 1. o. mj. uz strašnu grmljavinu, spustila se silna kiša promješana tučom. Nu hvala Bogu kod nas nije naniela znatno štete, ali nekoja druga bližnja mjesta kao: Zvonečka, sv. Matej, Voprinac i okolo tih mjestah naniela je tuča veliku štetu. Jadni seljaci zavojni pripovjedaju nesreću, koja ih je snašla! Kako spomenusmo, kod nas nije mnogo škodo, akoprem se i ovdje na grožđju opaža istučenih jagodah. Hvala Bogu, da je samo to, da nije kao kod naših siromašnih susjedah, gdje su svi poljski usjevi uništeni. Očuvao nas dobri Bog silnih nesreća, te nobilo već onog straha, što no ga protrpismo prvo nedelje tekućeg mjeseca.

Zanimivi plivači. Iz Rieke pišu: Dne 3. o. m. doplovila je u riečku luku amerikanska korveta „Queenstown“, koja je ostala ondje nekoliko dana. Dne 5. o. m. dovezo se zapovjednik korveto u ladjici i izadje na mul Adamićev u pratnji lopa, velika pasa englezke vrsti. Na muli bilo je po običaju vrlo živalno, a medju ostalimi mulazio se i riečki živodor (tintar), vrobinjoli po običaju na četveronožne četnese, koji ulen po propisu imali brnjicu ili marku. Živodor, opaziv kapetanovoga psa, baci na nj oko i ulovi ga. Kapetan gledaše neko vriemo taj malo mu neobični prizor posvo hladnokrvno, a ujedno se donjeti, kako će si psa oslobediti iz živodovovih ruku. Baci naime svoj štapić u more i pokaza psu za njim rukom, a pas skoči u isti čas u morsko valovo, potegnuv sobom i živodora. Pas dopliva do štapa, uhvati ga medju zube, to stade plivati natrag naprama obali, vukući za sobom svojednako živodora, koji je već počeo zvati u pomoć, bojeći se, da će se utopiti. Doplivavši do obale, pusti živodor pas, srotan, što je ovako srotno prošao, to se samo sav namoči, a kapetan, podragav svoga psa, krenu svojim putem, smijući se nesretniku živodoru.

Ogroman morski pas. Riečka „Bilancia“ piše pod 12. o. m.: „Danas je parobrod „Hrvat“ ovamo doveza ogromna morskoga psa, koji je jučer u 11 sati prije podne uhvaćen u tunori gg. Krajača i drugovah u Lukovu, blizu sv. Jurja. U trbuhu to životinje, koja je 4 metra i 70 centimetara duga, a 3000 kilograma težka, nadjeno je žensko tielo već u raztvorbi, zatim još skoro čitavo janje u koži, i mnogo velikih kosti. Radi službene nagrade javljeno je i pomorskoj oblasti, da je ta životinja uhvaćena“.

Ruski jezik na njemačkom dvoru. Iz Berlina pišu, da cesar Vilim II. govori dosta dobro ruski, i da je on prvi od pruskih kraljeva, koji znade ruski. U mladosti su ga, kano i ostale princo, učili francezki, englezki i talijanski, a ruski se je naučio od svoje volje, pa je već bio i oženjen, kada je počeo učiti ruski. Medju Potsdamom i Berlinom sreo se je s učiteljem, na kog ga je upozorio Bismark. Sam Bismark naučio je ruski, kad je bio kod poslaničtva u Petrogradu. Kad su g. 1884. u Petrogradu slavili punoljetnost carevića Nikolaja Aleksandrovića, bio je njemački dvor zastupan po princu Vilimu, sadanjem cesaru. Princ je tada prvi put čestitao ruskim jezikom. Tim je u velikoj mjeri zadobio priklonost cara Aleksandra III., pa su od toga časa, kad god je nastupila potreba, da berlinski dvor budo zastupan na ruskom dvoru, slali princa Vilima, da ruskomu caru ruskim jezikom protumači prijateljska čuvstva njemačkoga cesara.

Sibirsko sveučilište. Početkom školsko godine 1888/89 otvorit će se u gradu Tomsku u Sibiriji novo sveučilište sa sva četiri fakultota. Za godinu 1888 dozvoljeno je za ovo sveučilište 75.291 rubalja a za god. 1891 već 108.000 rubalja. Svota će se ova dašto povećati. S početka će dašto manjkati djaka i profesora, jer sibiraki mladići slušaju nauke na sveučilištih u Petrogradu, Moskvi i Kazanu. No nadvoji se ni najmanje o budućnosti toga sveučilišta.

Uzgoj šljepaca. Bukovski učitelj g. Vinko Bok napisao je po Entlicherou vrlo korisetnu knjižicu o uzgoju šljepaca, te je namienio čisti prihod zakladi za podignuće uzgojnog zavoda za ubogo šljepoco. Preporučamo to djelo cienjenim našim čitateljem.

Vinska trgovina u Madjarskoj. Ubavi i rodni vinogradi uzduž Dunaja uništeni su od filoksere.

Na stotino obitelji ostalo su bez ikakva prihoda, te je jedino utanje sadjenje vočaka, koje madjarska vlada širi na svo strano. Mnogi su vinogradari sapustili lozu, te sado hmelj, mnogi drugi prodaju vinograde napadnute od filoksere za posvo mali novac, te je bilo slučajeva, da su vinogradi, koji su vriedili 1000 ili 2000 for. prodani po 10 ili 20 for.

U okolišu Budimpešte bilo ovo godino posvo malo vina; u Szegszardu, u Gyögyešu, u Erlau, u Villanyu neima mal da se ornih vina. Crljena se vina plaćaju po 10—14 for hkt.; bielo po 12 for.

Vinska trgovina u Rusiji. Do nazad malo vremena polovica svoga vina, što bi dolazilo u Rusiju, bilo je iz Francoske. Sada Francuzka uvaža samo za jednu četvrtinu; druga četvrtina dolazi iz Njemačko i Austrije, a ostalo iz drugih zemalja. Grčka i Talijanska vina sada prodiru sve to više u Rusiju. Sav champagnac, tako zvani francezki, što se u Rusiji troši, pravo u Njemačkoj, gdje se je u dvadeset godina broj tvornica champagnca podigao do 70.

Manje duhana više soli. Marlborska zadruga podniela je ministru financija Dunajovskomu predstavku, u kojoj ona odobrava povišenje cienu na cigaro i duhan, jer je to samo lukusa, bez kojeg se može biti. Spomenuta zadruga dapače se je izrazila, da no bi nit najmanje prigovorila, kad bi se i još veća ciena udarila na cigaro i duhan, ali molí, da sol pojeftini.

Što vele na to naši gospodari?

„Dom i Svjet“, ilustrovani list, broj 14. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučujuć našim čitateljem toplo ovaj bogato ilustrovani list upozorujemo ih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Upozorujemo na oglas g. A. Perconića, koj donašamo na četvrtoj stranici.

Neuku nauka.

Ljekovitost meda. Med no samo da je ugodna polastica i zamjenik šećeru, nego je i osobito lahko probavljivo i podnosljivo hranivo. On se gotovo posvo u krv pretvara, ostavljajuć tok vrlo neznatno ostanko.

Nu med je još vrjedniji, nego li što spomenusmo — on je boležljivu čovjeku neprocienjivim melomom. Taj mu je glas ostao od davnih davnina.

Pa kako se očituje i pokazuje ta njegova osobita snaga? Evo u kratko odgovora: Pramaljotni med (Blumenhonig) djeluje na bolestne organe, kojih se dotakne, čakle na usta, zjalo, grlo i želudac. Na tih mjestih djeluje najprije antiseptično (proti gnjiloći) jer mravlja kiselina, što je u medu, uništuje gljivice, do kojih dodje. Osim toga omekšava med od prohlade otoklu i otvrdlu sluznicu. — Posredno pako djeluje time, što radi proti podražkom bolesti, jer kao lahko probavljivo i izvrstno hranilo ne prieti probavu, to tako zatvara put mnogim bolestim.

Med je važan i kao sredstvo za popravljanje želudca, jer ga lako čisti. Ima za to i drugih uspješnih sredstava, ali mnoga previšo razdražuju, te slabo želudac, pa malo po malo prestanu djelovati. — Osim toga dajo med dobljinu i nuždnu toplinu. Mjesto meda rabi se i šećer, ali čvomu manjka mravlja kiselina, koja baš podaje ljekovitost medu.

Uporabismo ovo u uvjerenju, da, čim više se dobrota i vriednost meda upoznaje, tim više će se ovaj tražiti i kupovati, a time će se i pčelarstvo sve daljo širiti, što od srca želimo, da bude i u našoj domovini.

G. L.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 3. do 7. t. m. priposlalo nam predplatu sliedeći: P. n. gg. Slovj. Napredak Spljet f. 1. — Čit. Sežana za II. s. 88. — M. V. Čunski za 6 izt. za 88. — A. J. Mošćenice za 88. — M. G. Pazin za pol 88. — P. K. Sv. Ivan za II. s. 88. — S. K. Poreč za II. s. 88. — D. B. Bakar za 87. — A. B. Kraljevica za II. s. 88. — Čit. Jaska za pol 88. — J. B. Krk za 87 i pol 88. dr. F. V. Krk za 88. — A. R. Poreč za 87. G. I. S. Poreč za 88. — dr. F. S. Beč za II. s. 88. — V. Pomjan za 88. — I. A. Karlovac za II. s. 88. — D. P. Zagreb za II. s. 88. — I. M. Grižane za 87. — Nar. Dom. Bakar do 30/9 88. I. L. Sušak za II. s. 88. — M. R. Malinska za 88. A. N. Plčan za II. s. 88. J. S. Klanac za ½88. — P. P. Vranja za II. s. 88 — F. T. Antinjan za II. s. 88. — A. U. Beč za 88. — Gl. Kastav za I. M., A. P., I. S., i F. M. za II, s. 88. — R. E. Komen za 88. — Čit. Kraljevica. — do 30/9 88. — M. V. Rakovica za II. s. 88. — I. L. Klana za 87. — I. C. Kanfanar za II. s. 88. — F. P. Kastelir za 5 izt. za II. s. 88 — F. Z. Poljane za 4 izt. za II. s. 88. — I. V. Vrh za 8 izt. za II. s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 14. julija.

Trst	57	64	69	42	48
Buda	63	10	42	82	17
Linc	09	31	13	17	21

dne 18. julija.

Prag	83	5	1	80	56
Lavov	77	63	35	23	75
Hermannstadt	49	84	26	89	33
Innsbruck	75	70	46	37	62

Javno zahvalo.

Za neumorno nastojanje oko obćeg boljka ove obćine, a osobito radi dvajuh pobjeda, što je za ovu obćinu održa pred riečkim carovinskim sudištem proti zemaljskomu odboru i to da ovaj mora primati hrvatsko podnesko i opet da mora isti odbor na takovo i odgovarati hrvatski, podpisano obćinsko glavarstvo nezna kako bolje, no ovim javnim putom izreći prosvjetlomu gospodinu dr. Dinku Vitezíću, svomu zavičajniku, najsrdnčniju zahvalu.

Glavarstvo obćine
Vrbnik, 11. julija 1888.
Načelnik: **A. Forotić.**

Na mnogobrojnih dokazih iskrena sućutja o preranoj smrti nezaborav... mi suprugo

Marije Zavadlal,

kao što na vanredno obilatoj pratnji k vječnomu počinku, zahvaljujem se najtoplije i najsrdačnije veleđanstvenomu svećenstvu, svim uglednim oblastim, štovanim gg. pučkim učiteljem i p. n. gradjanom, a napose milim sudrugom svojim i dragoj školskoj omladini.

U Pazinu, 11. julija 1888.

Mihovio Zavadlal,
c. kr. gimn. profesor.

Tržno poročilo.

(Cene so razumo kakor se prodajo na debelo blago za gotov denar).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.		125.—	127.—
Rio biser jako fina	„		94.—	96.—
Java „ „ „	„		90.—	98.—
Santos fina	„		85.—	87.—
„ srednja	„		81.—	82.—
Guatemala	„		93.—	95.—
Portorico	„		108.—	110.—
San Jago de Cuba	„		124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„		116.—	120.—
Java Malang. zolena	„		87.—	88.—
Campinas	„		—.—	—.—
Rio oprana	„		100.—	102.—
„ fina	„		86.—	87.—
„ srednja	„		81.—	84.—
Cassia-lignea v zabojih	„		28.—	29.—
Macisov cvet	„		390.—	410.—
Ingber Bengal	„		19.—	21.—
Papor Singapore	„		97.—	98.—
Penang	„		73.—	74.—
Batavia	„		87.—	88.—
Piment Jamaika	„		30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.		6.75	—.—
„ v zabojih	„		8.25	—.—
Olje bombažno amerik.	„		37.—	38.—
Lucca jedilno j. f. gar.	„		40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„		43.—	44.—
naniano M,S.A.J.f. gar.	„		—.—	—.—
Aix Virgo	„		66 —	68.—
fino	„		90 —	92.—
Rožiči puljoški	„		5.50	5.75
dalmat. s cert.	„		—.—	—.—
Smokve puljoške v sodih	„		—.—	—.—
„ v vencih	„		—.—	—.—
Limoni Messina	zaboj		7.—	8 —
Pomorančе sicilijanske	100 K.		8.—	9.—
Mandlji Dari l.a	„		71.—	72.—
dalm l.a, s cert.	„		75.—94	—
Pignolli	„		74.—	94 —
Riž italij. najfinji	„		20.10	20.50
„ srednji	„		17.50	18.50
Rangoon extra	„		13.—	13.25
„ I.a	„		11.25	11.50
„ II.a	„		10.75	11 —

Sultanize dobre vrsti	„	33.—	35.—
Suho grozje (opaše)	„	25.—	26.—
Olivebe	„	15.—	16.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	34.75	—.—
Slaniki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	36.—	37.—
veliko	„	33.—	34.—
Fažol Coks	„	15.—	—.—
Mandolonj	„	—.—	—.—
svetlorudeči	„	11.—	11.25
Seno konjsko	„	2.68	3.39
volovsko	„	3.30	4.10
Slama	„	2.32	3.21
Les, trami kub. č.	„	—.28	—.34
Ugilje	„	2.45	2.70

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljuh itd.
mogu se u kratko vrieme izlečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lečbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljuć noćih, navadno jutarnje hropatavico i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutijice (škatula) moj podpis. Bynki konac tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, pa drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijfol zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIJEK.

Kao najstarijl i najsladnij proljetni lick za mlado i staro, za osvježenje i obnovu pokvarene krvi, preporučaju najstarnji liečnici vod odavna uporabljivanje slovene i odlikovano

budimske

Rákóczy-vode,

20—8

koja dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdenca braće Lonzar, Ivana Cillia; zatim kod *J. Sarcasatio*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah*.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i pomlađuje krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, duravica u želudcu i zapeka tiela. Vsema koristan lick proti kožnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izlječiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranjujem. (The antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Ljeckitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i amolo tekućinah. Preporuča se kod bolest h želudca. Lončić stoji 14 novč ; prodaje se jedino u

ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori", Piazza grande u Trstu.

Narudbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

48—7

Nova
agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih služ-benikah u tu- i inozemstvu, utjerujo dugove, dobavlja izvješća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i ricSava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talljanski.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost**, bjelotok, zlo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz **cirkulara**, koji je **pridodan svakoj staklenki**. **Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 u. vr.** u gotovom ili pouzećem. — **U svih ljekarnah je na prodaju.** — Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B. Saraval «All'Amazone Trionfante», Seravallo, P. Cavana i Prundini.

Na Rieci A. Mizzan 13—5

IVAN SKOPCZYNSKI
kemik i liekarnik
Via Farnetto u Trstu

proporuča slieđeće liekove:

Kruglijice za čišćenje krvi navano „crvenog križa" proti hemoroidam, čistoću i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglijicah može se u najkraće vrieme izliečiti svo ono bolesti, gdje voć nikakvo sredstvo nepomaže. Usimlju se navadno u večer, jedna ili dvie, i to prije nogo li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprasiljuje.

Služe na uvid dopomienoj pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglijicah nakon duge i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoć pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje čvorove 4—5 danah, te se peti dan noge u toploj vodi opere, može se nakti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (penclić) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva čista i bielo. Odstranjuje slomljesan vonj iz usteljuh i okriopčuje laloko (gengive). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprasiljuje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nvč. — Osim ovieje navedenih liekovah ima u zalihi još svo domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku naručbu uz gotov novac ili pouzećem. — Tko pošalje novac za lick sa naputnicom unapried, pristodi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 12—6

U sjevernu Ameriku !

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdaje direktno biljete

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija" na Rieku, ako su provideni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, voze se uz sniženu cienu.

Podpisani javlja s tom uljudno p. n. tržaškomu obćinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko
I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bode vsak dan

svežo, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema **podružnica sama na trgu della Legna št. 10**, gospod **Fran Srebotnjak** v ulici **Fontanone št. 18** in „**Latteria Svizzera**" na Acquedottu.

V Trstu, junija mesca 1888.

A. Lavrenčič, 8—5

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.
Piazza della Legna N. 10.

Sadržaj četrnajstoga broja:

...VO: Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vitahović — Zlatni urojak Čovjek bez duše, pripovietst Mavro Jokaya — Aloksa Lopušanenu. Pripovietst Constantina Negruzzia preveo Sava Jelonić — Valpovački Hamlet, napisao Vjekoslav Kukuljević — O postanku dijamanta — Opisi slikah — Šala i satira — Djeca

SLIKE: Biskup Fulgencije Carev — Ruski ministar baron Bauer — Doboj — Grof Tolstoj — Djeca dojo se magarećim mliekom — Fatima, nacrt prof. Titelbacha — Spomenik u bos. Brodu — Požoga — Četiri slike za šalu — Modna slika.

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Kazalište i glazba. — Umrli i nosreće. — Naravoslovne viesti. — Poljodjelstvo i kućanstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice pretplatu.

Najbolje osvježujuće piće jest osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 prirodjen mrzlo po

Giac. Enriku Hubern

U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz ciono:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carine i opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obični odstotak.

Prodaju se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj raztrga črevesa in sili naravno svoje delovanje! Marveč ta esenca je pelajševalna po vender gotova, uspešna pomoč, ki to podpira naša notranja telesna delovanja in brez ne škodi črevesam nikdar, če bi se še tolikokrat dasa zavživala. Ona ozdravlja vse obolenosti želodčeve in telesne, vnanične in jetrne bolezni, kakor posebno slabo kri, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajoče drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnišo sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Izd-laventelj je poslilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 50 kr., poštno stroško trpo p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Donoti — Koper, Favento Giovanni — Črna, Rossi — Citta-nuova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante, Roti — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Ponda, Idon — Pazin, Lio i — Pola, Carbucchio, Rodinis, Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Vižinada, Patelli.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i pomlađuje krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, duravica u želudcu i zapeka tiela. Vsema koristan lick proti kožnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izlječiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranjujem. (The antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Ljeckitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i amolo tekućinah. Preporuča se kod bolest h želudca. Lončić stoji 14 novč ; prodaje se jedino u

ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori", Piazza grande u Trstu.

Narudbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

48—7

Nova
agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih služ-benikah u tu- i inozemstvu, utjerujo dugove, dobavlja izvješća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i ricSava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talljanski.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost**, bjelotok, zlo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz **cirkulara**, koji je **pridodan svakoj staklenki**. **Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 u. vr.** u gotovom ili pouzećem. — **U svih ljekarnah je na prodaju.** — Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B. Saraval «All'Amazone Trionfante», Seravallo, P. Cavana i Prundini.

Na Rieci A. Mizzan 13—5

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	6- „ „	2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu prispona so nova obrestna tarifa na tomalju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazuice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupuja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogojl po dogovoru. Z odpr tjem kreditiv v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., za veksu svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 18šetm. dolgimi orjaškimi Lorelevlasi, katero sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, **pospešuje pri** moških polno, jako **hrabrost** in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno **svitlost** in polnost ter je obvaruje proti zgoraj-njim oslovanjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest. — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morej pošiljati se naročbe.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Šandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 30. U Trstu 26. julija 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (nasegno pustale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Naši saveznici.

Nekoji najnoviji pojavi u političkom životu kraljevine Italije — saveznice austro-ugarske države — nukaju nas, da njim posvetimo par riečih tumačenja, da tako i naši čitatelji doznaju kako se u Italiji jednostrano gudi i nerazborito radi. Mi nespadamo zaisto medju one maloduŝnike, koji naziru u svakom tudjinu narodnoga protivnika ili neprijatelja, ai žalostno nas iskustvo podučilo, da je skoro svaki ikoliko naobraženi Talijan naš narodni protivnik. Svakojaka neprijateljstva, narodno strančarstvo i druge neprilike, koje mora naš narod od naših suzemljakah drugo narodnosti podnašati, poznato su tomeljito jedino onim, koji imadu s timi ljudmi posla. I s najneduŝnijimi poslovi, su stvarmi, koji nemaju nikakva posla s političkom, služe so oni u svoje političke svrhe prikazujuć pri tom sebe u slici neduŝnog janjeta. Posao taj tjeraju nekim ponosom kao da hoće reći: mi nismo sami, za nami stoji veliko kraljevstvo, koje s nami bratimski čuti, te koje naše i najsmjelije idoje i osnove podupire i pod svoju zaštitu prime. Radeć tako, znadu vrlo dobro za čim teže i koji je njihov cilj, t. j. priprava puta osloboditelju izpod stuđjeg jarma.

Irredentizam ili želja i težnja za nekim umišljenim oslobodjenjem izpod austrijske vlasti širi se živo medju austrijskimi Talijani. Ta pogibelna nakta, nalazi sve to više sliedbenikah ne samo u naših južnih pokrajinah, već imado takodjer zagovornikah i zaštitnikah i u visokih i najviših krugovih susjedne kraljevine.

Nije tomu dugo što smo u talijanskih novinah čitali i našim čitateljem priobćili kako je kralj Umberto kod bolonjskih svečanostih odlikovno izaslanike austrijskih Talijanah, to onim, koji su u ime *tršćanske i trentinske* mladeži postavili vienac na podnoŝje spomenika kralja Viktora Emanuela *„otca domovine“* naših nesapašenih, liepo zahvalio na toj *„sretnoj misli“*. Tim je očito izjavio kralj Italije, da odobrava nastojanje i rad onih austrijskih zanešenjaka, koji naziru u pokojnomu a bez dvojbe i u sadašnjemu kralju Italije *„svoga otca domovine“*. Mi smo tada očekivali, da će biti s nadležnog mjesta ta vlast oprovrgnuta, nu ona je prošla u sve neodvisne austrijske novine a da ju nitko oprovrgnuti niti nastojao nije. Kako su ju pako primili naši vladajući krugovi, i u koliko se taj postupak kralja-saveznika slaže sa toli hvaljenim prijateljstvom i uzkim savezom na uzajamnu obranu, nećemo da izpitujemo. Na ipak nemožemo a da neizjavimo, da nam se čini ponašanje kraljevo u Bolonji isto tako irredentističko kao i one izaslanikah Trsta i Trenta.

Malo zatim čitali smo opet u talijanskih novinah izjavu najuplivnijega kraljevoga savjetnika i prvoga talijanskoga ministra Crispi-a kako mora Italija nastojati, da bolje zaokruži svoje granice, to da tako postigne već jednom toliko željenu narodnu cielokupnost. Nema dvojbe, da je g. Crispi pri tom zaokruženju mislio na austrijske pokrajine, Teidont, Trst, Goričku, Istru i Dalmaciju, za kojimi teže ne samo svi liberalni i radikalni življi Italije, već dapače isti obzirni, umjereni i hladni diplomati kao Bonghi, Crispi i mnogi drugi. Po sudu ovih talijanskih prvaka morala bi ići talijanska izvanjska politika za tim, da se pokrajine, u kojih imado ikoliko Talijanah, pripoje talijanskomu kraljevstvu. Većina zastupnikah talijanskoga naroda goji isto želje pak se često događa, da se i u samom parlamentu povede rieč o podanicih austrijskih talijanske narodnosti. Tako bijaše prošloga proljeća intervenirana talijanska vlada u parlamentu zašto nebrani bolje interese dalmatinskih Talijanah, koji da su tobož na milost i nemilost izručeni tamošnjim Hrvatom.

Da naši susjedi u kraljevini odavna očijukaju sa svojimi suplemenici u austrijskih pokrajinah, da nalaze u tomu podporo i potiscaja u samih tih suplemenicih, da je u programu radikalnih Talijanah pridruženje nekojih južnih austrijskih pokrajinah Italiji, toga nitko nanieče, to svatko danomice čuti i viditi može, no da se u onako visokog mjesta, kao što je kraljevsko prestolje il ministarska stolica, takove težnje čak javno podržaje ili zagovara, to nam bijaše nepoznato jer je to uspjeh novije talijanske politike, koju Talijani valjda tomelje na austro-talijanskom savezničtvu.

Čovjek neupućen u tajne visoke politike, morao bi doći — sudeć jedino zdravim umom — do zaključka, da su to dvie susjedne države sklapajuć savez i to ugovorilo, da neće jedna drugu izazivati, da će se uzajamno proti trećemu podupirati, a što je najglavnije, da će jedna i druga svoju cielokupnost neokrnjenu sačuvati. —

Austro-Ugarskoj nemože zaisto nitko predbacivati, da goji težnje, koje se nebi gornjimi uvjeti slagale, no njezina savezniea radi posve protivno kao što nam posvjedočuju navedene činjenice o kralju Umbertu, njegovomu ministru Crispiu, mnogih zastupnikah talijanskoga naroda i mnoge druge okolnosti. Irredentizam je zahvatio duboke korene u južnih austrijskih pokrajinah; on nalazi podporo i odziva u svih slojevih talijanskoga naroda, dapače i u najviših, pa budu li mu i u buduće prosto ruke kao i do sada, mogao bi roditi krvavimi posliedicami, koje bi bilo kadre poderati i najčvršće savezničke ugovore. Austrijska vlada znade bez dvojbe kako bi se moglo stati na put toj pogubnoj sekti bar u naših pokrajinah, i na koga bi se imala tuj osloniti.

Pogled po svietu.

Trst, dne 25. julija 1888.

Austro-Ugarska: Njeg. Vel. naš car i kralj pisao je podmaršalu Khunu, zapovjedniku III. vojničkoga zbora, vlastoručno pismo, u kojem mu javlja, da ga odpravlja u razpoloživost pridržavajuć si pravo, da ga na kojem drugom mjestu upotrebi. To je pismo sve političke krugove iznenadilo, jer se obće držalo, da je baron Khun jedan od najsposobnijih i najčestitijih generalah. U pismu se veli takodjer, da se ga zato postavlja u mir, jer je vojska »svestrano pripravljena«. Ovo su rieči dale povoda svakojakim nagadjanjem, dapače nekoji hoće znati, da će se baronu Khunu povjeriti vrhovno zapovjedničtvo svekolike vojske u Galiciji, jer da je on za to mjesto najsposobniji. U oči je palo i to, da se je to pismo izdalo baš onaj dan kada je njemački car odputovao u Rusiju. Baron Kuhn je u istinu sposoban general, to mu priznaje i gore spomenuto previšnje pismo; on je sudjelovao kod svih većih vojnah od g. 1840. do 1866. te se je svuda odlikovao.

Umro je ovih dana pokrajinski glavar Kranjske grof Gustav Thurn.

PODLISTAK.

Krepostna žena.

(Crtica iz pučkog života).

(Nastavak.)

Već u djetinstvu ovaj nevaljanac rado bi liončario, a u tom ga rovno podupirala sliepa majčina ljubav. Njegov otac htio više puta, da ide s njim na posao u polje ili vinograd, ali nijo se dao jer bi majka običavala reći: „Zar ne vidiš, kako je slabašan? Nije on niti plećast, niti ima takovih ručina, kakovo imate vi drugi, da bi mogao kopati zemlju. Htio bi, da posve okržljavi“.

Da ne bude u kući nemira dadoga otac u zanat njekomu kovaču, nu i ovdje treba „plećnar“ dječko. Budući malomu to ne prijalo, dadoše ga u postolariju, no nit ovo nije mu bilo po ćudi; umjesto u radionici rado bi se klatario po ulicah, po polju, nastavljao „labore“ zecevom i pticam. Otcu bilo to veoma težko, on bi ga kori, pače i tukao, ali bi mu obično majka rekla: „siročetce, kako si omršavio! Još ćeš osušičavit u onoj smrdljivoj postolarskoj sobičini, treba, da se malko raztrešć“. Pa bi mu dala po koji novčić da sa svojimi prijatelji (a slika priliku traži!) ode na čašu vina, jer to kriepi, rekla bi, čvrsti ruke i noge. Tako se naš Josip priučio polaziti krčme. Ali nijo bio uviek umjeren; prekoračio bi granice, te naskoro postao redovitim drugom pijandurah, koji mu još to do podpunog savršenstva u svojoj struci dadoše zlih naukah. Svemu tomu bila je kriva njegova majka. Od prihranjenih novaca, što ih dobivala za jaja i pilićе, dala bi svomu zlatu, ali ovo no dostajaše kasnije, a tada bilo je u kući svakakovih nemilih prizora. Nije on tada više znao za postolariju, nit za posluh. Majka bi ga nagovarala, da ide k misi, da ide k izpovieđi, a on bi joj samo odgovarao: dajte mi novaca!

Jednom u krčmi, znajuć mu drugovi, da ne ima ni novčića, počešo ga dražiti: Ej Josipe, nebi li još jednu čašicu? ili ne ćemo li jednu partiju na kugle za pol litre? Gnjevan izadje iz krčme, udje u kuću poznato mu susjedo, te ukrade jednu srebrnu iglu, što ju žene zabadaju v kosu; tajno ju prodade, a novce protepe sa drugimi nevaljanci.

Saznav susjeda za nedjelo, digne graju; majka Josipova nastojala sve potajno umiriti, da se zabašuri zločin i bila bi uspjela, da nije o toj stvari začuo občinski glavar; ovaj ga najavi sudu, a naš Josip morade kojo vriome odsjesti u buturnici.

Tako smo već daleko došli!

Sreća po nj, što je majka molila susjedu, da mu oprosti, da je to sviše prvi put, da je bio pijan. Ali uza sve to tek nakon njekoliko dana odpusti ga sudac očitav mu svojeku čitulju i zastrašiv mu, da već ne prekorači praga krčme.

Izašav iz tamnice činilo se kao da se je bio popravio, te je otac i majci jedva odlanuo.

Ali opačina je poput korova, koji opet probuja, ako ga sa korenjem ne izčupaš. Jednoga dana stare propalice sjedili su za klupah preć krčmom igrajuć na karte. Videć da prolazi Josip doviknu mu notko: Ej, no bi li za četvrtoga? A da bi znao kakvo vince! mrtav bi ga pio.

On se zamisli — zašto ne? napokon samo jedan put. Ako ih ne budem slušao, rugat će mi se. — I sjedne k njim.

Igraju. Zazove samo „kvartin“. Glo, glo, kako je umjeren! Boji se, da ne bi pameti zapio, vikahu pijani drugovi. Prvi požirak bio malko gorak našemu Josipu spomenuv se krletke; ali mišljaše: Ta niesam u krčmi. Izprazni bočicu, te da pokaže drugovom, da nije kukavica, zazove i drugu.

Sad mu već nije bilo tako gorko, a kad zovne i treću — prošlo sve. — A, kako je dobro, reče. Zaboravi na sve dobro odluke, te se podade svojoj prijašnjoj strasti. Sliedećeg jutra, kad su već mušice bile izletilo, bijaše veoma zlovoljan. Obnovi tisuću liepih odluka, na bilo je prekasno. Poslije podne slučajno prodje mimo krčme i vidi opet svojestare znance, koji ga pozovu, da s njimi igra. Postoji časak kao neodlučan, a pijanci počnu ga dražiti: šta zar nemaš ni novčića? Prazan žep, no? To ga je ujelo. Sjedne, počmo igrati i piti. Tako i sutra; a šta nije svejedno piti izvan krčme ili unutri? mišljaše. — Unidje; pije i preko mjere, te se povrati kući već kasno u noći.

Uvidjeli roditelji, da su opet počele gudit stare guslo; otac malo da ne pobisni, nu majka ga umiri: Znadeš što? Ožnimo ga, pa će se opametit. Koliko njih potlam uzeše ženu postadoše sasvim drugi?

Otac dobričina slegne ramenima i reče: Činite kako vam drago. Majka odabero svomu Josipu Katu. Bila to dobra djevojka, mirna, skromna poput goluba. Kod kuće joj pun popce braće, pa za to njezini siromašni roditelji nastojaše, da ju udadu za koga toga kršćanina, da mogu barem reći: jedno je ipak obakrbljeno!

Pri svem tom kad je majka Josipova došla, da ju zaprosi za onakovog propalicu, za čovjeka na zlu glasu, težko je bilo njezinim, ali ih je tješila majka mladčova: „Da, istina, nije baš najbolji. Ali što ćete? svaki treba da prije ili kasnije prevrne mjerom, pa onaj, koji je u mladosti ludovao, postaje u mužovnoj dobi valjanim čovjekom. Sada se opametio, ima dobar zanat, a njegovo je srce milokrvno kao i malo koga; pa možete pitat koga ćete. —

Roditelji djevojke joiste bi se u kojegod i popitali, a ipak, znajuć želju djevojčinih roditelja, nebi se žacali reći i koju pohvalnu o Josipu.

Naša braća Slovonci žalo za njim iskreno, jer je bio uvidjavan glavar i nije se odtudjivao svomu narodu, kao ostala gospoda, koja nose kakav visoki naslov, a k tomu je pokojnik bio član staroslavne grofovske porodice.

Koliku viku digoše njemačke i talijanske novine ma baš za ništa. U Dalmaciji sporazumješe se već jednom Hrvati i Srbi, te zaključiše, da će se uzajamno podupirati kod budućih izborah. Hoćeš li većega grieha! Na ovu su viest graknule u Beču, Pešti i još kojekuda izlazeće novine, kao da to nije sasma naravna stvar; tà zašto da se braća nesporazumu i nepodupiru. Šta bi stopram kazalo to novine, kad bi se svi Slaveni osobito južni u zajednicu vezali, što napokon nebi bio nego naravski prepotrebit i nuždan čin. Nu neka se slobodno ljute, nam se to više svidja nego da nas glade.

Srbija: Razriešenje braka nije još dospjelo svomu svršetku; kralj još uvjek nagovara sinodu, ali se niskupi bojo naroda. Više je već demonstracijah bilo proti kralju, a dobio je i prietećih pismah. U Zajčaru bilo je bune, te su više vodjah poznatvorili. Narod više svakidan glasnije: «Dolje s Milanom, živio kralj Aleksandar»!

Kraljica je medjutim odputovala iz Beča u Pariz pošto joj je bečko redarstvo dulo razumjeti, da je u Beču slabo trpljena. Ona je sada odputovala iz Pariza u Holandiju, nu najbrže da će se nastaniti u Italiji.

Bugarska: Iz ove nesretne kneževine dolaze uzmemirujuće viesti. Sada se još uvjek naglašuje ministarska kriza, a i stanje princa Koburga označuje se vrlo uzdrmanim. Neki bugarski prvaci odputovali su u Kiev na slavnost 900godišnjice pokrštenja Rusah, pak će se najbrže njihovim povratkom u političkom pravcu Bugarske promjenah zbiti. Majka princa Kuburga ostavila je Bugarsku valjda na nepovrat, a tako će skorom uraditi i sin.

Rusija: Šest danah boravio je cesar njemački u priestolnici Rusije. Bio je svečano dočekan, te se uz navalne vladarske pozdrave iztiču sjajne priprave i pozdravljanje, koje je pripravilo ruske plemstvo u čast Vilima II. Protislavenske novinarstvo trudi se još uvjek, da dokaže, kako je bilo putovanje cara Vilima u Rusiju bez ikakvog političkog znamenovanja. Bilo bi suvišno dokazivati išta protivna, jer se obično ono najradje govori i piše, što komu prija, no mi smo više nego osvjedočeni, da se je u Petrovom dvoru razpravljalo i to mnogo razpravljalo ob obćenitom političkom stanju Europe, napose pako o političkih odnošajih Rusije napram Njemačkoj i o drugih velevlastih. Neima dvojbe, da je došlo na razpravu i iztočno pitanje, koje se mora prije ili kasnije riešiti po želji balkanskih narodah. Slavenska dobrotvorna družtva v Petrogradu, Kijevu i Moskvi odlučiše osnovati prigodom 900godišnjice pokrštenja Rusah slavensku akademiju, koju će sami uzdržavati.

Franczka: Poznatomu generalu Boulangeru počela je zvezda tamniti. U dvoboju sa ministrom predsjednikom bijaše težko ranjen, pak jedva da se je oporavio, stigla ga i druga nesreća, da je naime propao kod izbora za franczki parlament u okružju Ardèche.

Italija: Ako je vjerovati talijanskim novinam, tada je zdravlje sv. otca Lava nešto poremećeno. Ufajmo se, da će Onaj, koji svietom vlada, milostivo povratiti zdravlje svomu zastupniku na zemlji, velikomu Lavu XIII.

Njemačka: Iz Berlina javljaju, da se produžuje boravka cesara Vilima u Potschofu tako tumači, da je cesar zadovoljan sa uspjesi, koje je postigao u političkom pravcu u Rusiji. Kažo se nadalje, da je tuj dogovoreno kako će se u Bugarsku poslati ruski odaslanik, kojemu će se slobodno pridružiti odaslanici Austrije i Turske.

Franina i Jurina

Fr. Si čul, da imaju sada skoro svi talijanski gradići svoje veslarsko družtvo?

Jur. Veslarsko družtvo?!

Fr. Veslarsko, ti dum!

Jur. Pak ča j' za to, pripravljaju se valjada kako to poć preko mora po kapulu.

Fr. Ja, pak da bi tamo ostali.

Jur. Ma njim je boljo ovdi dokle so „ščavo" muči, posluša i za njih dila, a oni lopo veslaju.

Fr. Samo da va kraj neudaro.

Jur. Ter imaju svojega kapitana.

* * *

Fr. Govoro, da je medved svojoj ženi zubo iztukal.

Jur. Čul sam to čul, da ju je mlatil tor neznan kako bi njoj bilo, da ne pobegno iz njegovih cat.

Fr. A, ča, došl, kada so blago razjadi nozna, ča dola.

Jur. Ma da bi bili voro i drugi slabo pasali, da su mu prišli pod oči.

Fr. Oho! to ti je daklo strahovita živina, treba da so dobro na nju pazi.

Jur. Ter sam ti rekal, da so je svo boji kako i živoga ognja, zač nozna već da dola.

Fr. Ma ča nebi dobro da se ju kamo va sigurno spravi.

Jur. Da si je sama pripravila berlog, va koga će poć podinut.

Fr. Tako ja, tako.

Svomu pobratimu

ANTI STEMBERGERU

prigodom njegovog prvo nakrsno frivo, koju će prikazati u Jelinah dne 29. srpnja 1888.

Tiho, lako kano lahor tihi
Vini mi se pjesmice iz grudi,
Dirni lekru, što u srcu tinja
Te ju žarom ljubavi probudi.

Hitro, lako kano lahor tihi
Širi pjesmo tvoje milo zvuko
K žrtveniku, na kom prvi danas
Krsta spomen vrludno sveto ruko.

Tiho, lako kanor lahor tihi
Na žrtvenik pjesmo moja pani,
Pobratimu, božjom miljenika
Bratskog srca ovo želje šani:

Svedočice! vila pobratima,
Koga srce sveti plam osvaja,
Bratinski Ti od njeg cielov nosi
I kliče Ti gromki na mnogaja!

Moleći To, u tom svetom času,
Kad Ti molba do neba se vine,
Da se sjetiš blodne raje naše,
Nek joj skorom žudjen danak sine!

F. V.

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se njeseca decembra prošle godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Odlikovanje. Namjestnički tajnik i upravitelj kot. kapotanata u Puli g. Albert pl. Conti dobio je naslov i karakter c. kr. kotarskoga kapotana.

Imenovanje živinarah za Pazin i Tolmin. Doznajemo, da će se za kratko vrieme imenovati dva živinara za spomenuta dva kotara. Čujemo načalje, da imado za ta mjesta dosta molitoljaca, a medju timi da je i takovih, koji su strukovno vrstno naobraženi, za kojom praksom, te poznaju neobhodno potrebito jeziku, medju kojo brojimo u prvom redu hrvatski dotično slovenski jezik. U jednom i drugom kotaru imati će dotični živinarski liečnici posla skoro izključivo s našimi seljaci i gospodari, koji nezuaju drugoga do svojega matorinskoga jezika pak bi bilo zbilja smiešno i žalostno kad nebi živinar znao jezika toga puka. Očekujemo dakle od onih, kojim pripada pravo imenovanja, da će se obazirati poglavito na to, da li poznaju molitelji jezik puka medju kojim će živiti i raditi.

Odkritje spomenika pokojnoma Viktoru Dolencu na grobliu sv. Ane obavilo se je u nedjelju poslije podne dostojno i svečano, kako je to bilo očekivati. Svo točke programa žalobno svečanosti bijahu točno izvodene. Domaći pjevački sbor pojačan susjednim sborovi odpjevao je prekrasno tri žalobne pjesme; velečast. gosp. Tempesta, kapelan kod sv. Ane blagoslovio je spomenik i pomolio se za blagi počitak našega prevriednoga Dolenca, a urednik g. M. Mandić držao je nadgrobno slovo, koje donaša jučerašnja „Edinost". Krasno i originalno izradjeni spomenik bijaše bogato nariešen cvlećem i vienci, darovanimi od rodjakah, štovatoljah i prijatoljah pokojnikovih.

Tim se je bar djelomice naš narod odužio svomu nezaboravnomu prvaku, komu kličemo i ovom zgodom: Vječni Ti pokoj promili Viktore!

Proslava četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva cara i kralja Franc Josipa I. u občini Kastav. O tom pišu nam iz Kastva 24. t. m.: Gledo proslavo četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva, našeg premilostivog cesara i kralja Franc Josipa prvoga, podnio je občinski zastupnik g. dr. Matko Laginja u sjednici občinskoga zastupstva dne 12. t. m. sliedeći predlog, koji bje jednoglasno i sa oduševljenjem prihvaćen:

1. Da ima grad i občina Kastav proslaviti mirnim načinom ali srdačno četrdesetletni jubilej odkada je Fran Josip prvi, naš premilostivi cesar i kralj zasjeo na prestolje svojih otaca.

2. Ta proslava da se ima obaviti tim, da budo cielokupno zastupstvo, dne 2. decembra ovo godine prisustvovalo sv. misi u stolnoj crkvi sv. Jelene u Kastvu.

3. Da ima občinsko zastupstvo izreći u sjednici, koja će se obdržavati istoga dana, naime 2. decembra 1888, stalnu vlernost proma previšnjoj vladajućoj kući u ime cielega puka Kastavšćine.

4. Da se ima na vjekovitu uspomenu toga jubileja postaviti tomeljni kamen — ako se nebi moglo cielo radnje do tog dana dovršiti — za školu u Pužovoj županji, i za občinsku štornu u selu Kland. Obje radnje pako da se imadu ukrasit spomen-pločom na taj jubilej.

U Motovunu rade naši protivnici iz potnih žilah, da onemoguće djelovanje novoga zastupstva. Već unapred orne i klevoću novu občinsku deputaciju, da neće biti sposobna upravljati občinom i sto drugih sličnih stvari. Strpite se gospodo, dajte vremena i ovomu zastupstvu, da uvede red u občinu, da dobije svoje ljude u ured, pak ćete vidjeti, dali znadu i naši kmeti občinom upravljati. Imate dosta dokaza u Istri, da su občine, gdje sjedo naši ljudi u zastupstvu, isto tako ako ne i bolje upravljano nego one, koje su u rukah Talijana. Strpite se, strpite se, pak ćemo i mi doviknuti „il tempo è galantuomo".

U posliednjem broju poročka tota javlja svojim čitatoljem, da je naš predposliednji list bio zapljenjen, jer da smo se srdili, što je istarska junta dozvolila, da se za poroznu občinu Motovun ustroji posebno upravno viećo. Nije tomu tako, draga toto, neizvrši stvari. Mi smo se dapače veselili, da je do toga došlo, jer će občinsko zastupstvo imati manje posla, a istu korist, a radujemo se i danas, jer tim neće škodovati ostalo porozno občino. Naukom seljaku možete doduše mnogo toga nabrbljati, no ljudi, koji se u to razumiju, drže sve vaše spletke za prosto orudje, da si izgubljeno gospodstvo natrag pribavite. Izbijte si iz glave vaše staro prosudo, da mogu u Istri samo Talijani gospodovati, a mi samo služiti.

Občinski izbori u Dubašnici. Od tamo piše nam prijatelj 25. t. m.: Evo me, kako Vam zadnjiput obećah, da Vas u kratko obaviestim o izborih, koji su se dne 16. i 17. t. m. obavili u Dubašnici.

Borba, kako već tada predvidjeh, izmedj „gornjih" i „doljnjih" bila je žestoka, te se tu vodilo na bojišće koli s jedne toli s druge strane staro i nojako, samo da se predobije, tako da se je izbor u III. tielu protegnuo do 3 sata u jutro. a sliedeći dan u II. i I. tielu do 2 sata u jutro. Kad bi se tu bilo radilo o kakvoj narodnoj stranki, nebi se to bilo moglo nego pohvaliti, jer bismo se bili osviedočili, da je narod progledao, da je budan, al ta borba bila je više radi osobnostih, sbog nekakve, mogli bi skoro kazati mržnje, koja vlada izmedj jednih i drugih. Dolnji su predobili u I. i II. tielu, a gornji u III. Mi opet tvrdimo, da bi bilo pametnije kad bi se bili jedni i drugi složili, jer iz neslogo i mržnje nemože se izleći ništa dobra. Istina „doljnji" su se izlagali kao nekakva narodna stranka, a mi ćemo im to rado vjerovati i odobriti, budu li to i činom pokazali, jer je zbilja sramota, da je ovo jedina občina na otoku, koja nekako još po tudjini diši. Na posao dakle novi zastupnici; pokažite činom, da znadete ljubiti no samo vaše privatne interese, nego i svekoliko dobro, naposo narodne svetinje a i glavno što vam je Bog dao — vaš mili jezik. Čujemo, da su „gornji" uložili utok proti izborom.

Ovoliko će misliti, g. urednike, biti za cada dosta, da o njih izborih objavite, a do prilike oglasiti ćemo Vam se opet.

Na večer upita ga majka: „Bili se ti oženio pa"

„Zašto no pa" odgovori ovaj na pol pijan. „Ali koju da uzmem pa"

„Je li ti u volji Kata Franova?

„Ne! zašto no pa"

Drugog dana odjene se Josip svetčano, kupi si cigaru, zadjene slamicu za uho, pa podje do roditelja djevojčinih. Ona sirota nije znala o svem ništa, te videć, kako ga liepo susretaju njezini, nije niti ona htiela biti manje uljudna i prijazna. Katina majka videć sva vesela pojuri k Josipovoj: Sve je u redu! kako vidim veoma ga voli.

Nu kad ju nagovarali, da se za njega uda, Kata poče plakati, izpričavati se kojekako, da je bio kradljivac, da je često pijan, da ne ima straha božjega itd.

Majka joj navodo brojno čislo svojih razloga jedan nepobitniji od drugog; spomenu joj siromaštvo obitelji, toliku mnoštvo braće, nu ona bi na sve odvraćala: Zar ne vidite, da radim svaki bogovjetni dan u krojačnici? Radit ću i više, da budem podpuno mogla obskrbit sebe, a da i vam pružim malu pomoć, samo vas molim za božju volju, da me ne upropastite na taj način.

Majka se namrgodi, dodjošo i kume, da sklonu tu tvrdu glavicu. Šta mozgaš ludo? Mogla bi zahvalit Bogu. Da bi tako koju drugu molio, koliko od njih bi ga uzelo, a ti ga nećeš. Šta misliš, da se može svaki dan naći takva liepa prilika? Već imaš dvadeset i dvie godine, zar ćeš ostati starom usidjelicom ili misliš, da će te doći zaprositi kakav princip? Umješali se u taj posao i drugi, koji ne imaju nit najmanjeg prava, te njošto milom, njošto silom nagovorišo biednu Katu, da privoli.

Udala se. Odmah prvog dana naš Josip zapio pamet. Valjalo potrpit, bilo družtvo a dan veselja. Ali je on i kasnije pio tako, da je Kata uvidjela groznu propast u koju je srnuo njezin suprug, a da nije mogla izčekivati, da će se ikad popraviti. Po cielo bi dane samo pio, svake večeri dolazio pijan; već ga nije mogao obuzdati nit otac, nit majka. Ako je prije i radio malo, sada po gotovo ništa; u obce nije nastojao o ničem, već kako će potratiti vrieme u krčmi. Ne imajuć uviek dovoljno u svojoj kosi novca poče razprodavati razno pokućstvo, koje bijaše pribavila skrbna i štedljiva mu drugarica.

A ona? Sa svom uztrpljivošću, ljubezno (o biednica!) nastojaše privesti ga k dobru. Mogla bi bila i k svojim: Glodajto nisam li vam govorila? — nu čemu povećati bol, za koju je znala, da ju čuto i bez da im ju ona izkaže? Mučala je dakle; pogutnula mnogi gorki zalogaj, to ako bi ju tko upitao: Kako je Kata? Samo bi slegnula ramenima te šutila. Jedino Bogu prikazivala bi svo gorko jado, jedino u njega nadala se čvrsto, da će ju pomoći.

(Konac sliedi.)

Iz Brseča pišu nam 24. t. m. Dne 1. t. m. preminuo je naš pošte meštar g. Francovich po rodu i mlieku naš, no po radu i čutjenju naš narodni protivnik. O njemu bilo je češće govora u cienjenom Vašem listu, a jer je sada prod božjom pravdom neka mu ona sudi i odprosti kao što mu i mi odpraščamo.

Njegovom smrću ostalo je ovdje izpražnjeno mjesto pošte meštra. Kako se čuje napinje sin pokojnika Isidoro svo silo, da zadobije rečeno mjesto, nu mi se nadamo — ako imade zakona i pravde na svietu — da toga zadobiti neće. On je bo nesamo posvo nesposoban za tu službu već je i žestok narodni protivnik, komu je svo ono odurno i mrzko, što je nam milo i sveto. Glasa se, da je g. Isidoro dignuo svjedočbu svog ponašanja u Lovranu dočim je oblast za nj u Borseču, koja izdaje takovo svjedočbo. No on je valjda znao zašto je pokucao na vrata lovranske gospode a ne na ona domaćeg uroda.

Ako se zbilja obistini viest, da se on natječe za mjesto pošte-meštra u Borseču, tad molimo i zaklinjemo sl. ravnateljstvo poštah u Trstu, da dobro promisli, da se svestrano obaviesti o tomu molitelju prije nego li mu podieli tu službu. Tužbah je bilo proti pokojnomu dosta a mi nešolimo, da bi se to opetovalo ili možda podvostručilo. Ako se novjerujo nam, neka se popita kod svega puka naše župe i podobćine.

Jezik kod suda. Koješto se kod svih oblastih, tako moramo se boriti i kod sudovah, da uvedemo naš jezik u porabu. Kad se vod naši spisi i podnesi kod svih sudova u Istri ben prigovora primaju, a kod njekojih se u istom jeziku i rješavaju, tad su se njekoji domislili, da traže od suda, neka jim c. kr. sudac provodo na talijanski jezik dotični spis, a njekoji su dapače zahtjevali, da jim sudac dade autentični provod. Po zakonu sudac dužan je noukomu protumačiti na besedo tužbu ili koji mu drago drugi podnesak, bio on sastavljen u ovom ili onom jeziku. Nigdje mu pako zakon nenalaže, da mora provadjati sudbeno spise ili dati njegova tumačenja u zapisnik.

Jedan takav slučaj dogodio se je kod c. kr. suda u Buzetu. Na hrvatsku tužbu zahtjevala je protustranka kod prvoga ročišta, da joj se protumači u zapisniku točni sadržaj tužbe, da može na temelju toga informirati svojega odvjetnika, koji bi imao pripraviti odgovor.

C. kr. kotarski sud u Buzetu odlukom 21. augusta 1888. br. 4000 odbio je tužnikov zahtjev to ga odsudio na platež troškovah. Proti ovoj odluci utekao je tuženi utok na c. kr. prizivni sud u Trstu, a ovaj ga je riešitbom 6. oktobra 1887 br. 3818 odbio. U razlozih kaže prizivni sud, da je sudac polag §. 21. gr. postupnika dužan razjasniti sve čine i dokaze, na kojih se osniva tužba ili koji drugi podnesak, gledo jezika nolma u tom paragrafu ni apomena. Nezadovoljan tuženi ni ovom riešitbom, utekao se je na c. kr. urbarni sud u Beču, nu i ovaj je riešitbom 8. febrara 1888. br. 1228 tužnikov vanredni utok kao neteomeljit odbio. Usljed toga uročeno bi novo ročište, na koje je tuženi llopo donosno svoj odgovor na hrvatsku tužbu.

Ovoliko na znanje i ravnanje našemu narodu.

Iz Lošinja nam pišu: U koliko je nazad desetak godina Malilošinj napredovao, u toliko je Velilošinj nazadovao. Nu odkad su i Malološinju prestale ružne ovasti na moru, to stao i on hoditi račjim korakom, opažno se zadovoljstvom u susjednom Volološinju napredak u poljodjelstvu. Križom bi se čovjek križao, da vidi što se iz onih golih hridinah učinili poduzetljivi Volološinjci „z gorinjega kraja". Ali kruta ona sudbina, koja neprestajo proganjati Lošinjane na moru, kao da si je preduzela zapriečiti im takodjer svaki privriedak na kraju. U Volološinju pojavio se trsni ušenac (phyloxora vastatrix). Okućnih vinograda ima mnogo, oblast razmahala je sada svu svoju djelatnost, to i ono, što bi si Volološinjci mogli zaslužiti prodajom povrtlja, otegočeno im je sada raznimi svjedočbami, kojimi moraju pratiti svaki svoj proizvod. Užasno! Nego nijo hvajdo, bolest je kod kuće a bolestnika troba osamiti, da se drugi neokuže. Hoćo li se postići svrha? Mi se bojimo, vrlo bojimo. Malen je ali ipak poznat promet Volološinja sa margotami (ciopanicami, povaljenicami) narančami i limuni, koji tamo uspievaju u punoj zemlji. Poznat je takodjer promet što ga je Velilošinj vodio sa krčkim otokom na maslinskih palicah ili sadih. Bojat se je, da se tim premda malenim ali svakogodišnjim prometom nijo već trsna uš unosla na Krk i drugamo. Bojat se je rekosmo, jer su voć p u n o t r i g o d i n o, da ta trsna progonitoljica harači po volološinjskih vinogradih svjedočeći kruto neznanstvo učitoljstva poročke vinogradarske postaje. D v i o s u s k o r o g o d i n o, d a s e j o p o s l a l o u P o r e č na razvid više tako b o l e s t n i h l o z a h, p a n a k o n d v o m j e s e č n o g p r o u č a v a n j a g l a s i o j e o d g o v o r, d a s e t u j n e r a d i o trsnoj uši već o nekakvoj crnoj bolesti, koju da se dosada nigdje opazilo nije nit joj se znade za ime, uzrok ili lijek. Bahati, mililo im graditi se za obrotnike, gdje nam sada kruta istina kaže kako uzalud troši pokrajina na njo toliko novca. Kad se danas u Istri nebi mjerilo svako poduzeće po političkoj metričkoj mjeri, mi bi ustvrdili, da toli ludo neznanstvo vapije o vatu Lošinjanah pred zastupstvom, k o j e t o n e z n a l j e o p l a ć a; all kako stvari stoje mi nodvojimo, da će poročki lisiić i unaprieđ bezobzirno kovati u zvjezdo postaju i uspjeh, što ga odatle zemlja ima. Trsna je ipak uš u Volološinju, pa bude li se odatle razgranila po otoku lošinjskom, oreskom ili krčkom, ići će s v a s l a v a n j e l t o j e v i n o g r a d a r s k o p o s t a j e u P o r o č u, koji ju na vriemo neraspoznaše i tim prouzrokovaše, da joj se na vriemo odolilo nije. Eto! „u n f r a g o r o s o s v v i v a all'„Istria" o d a l d i l e i a m m i n i s t r a t o r i!"

Izviešće ces. kr. velike gimnazije u Pazinu za g. 1887/8. Posredovanjem prijatelja dobismo ljetošnji program gimnazije u Pazinu, iz kojega vadimo sliedeće viesti: Na početku izviešća nalazi se sastavak: Vriednost latinskoga i grčkoga jezika — kao predmeta na gimnazijah — od profesora J. Kalborga. U tom spisu, deset stranica obsežnom, razpravlja pisac nekoja krivo mnienja, današnjeg izobraženoga i polnlzobraženoga sviela — da bi se nalme poduka u latinšćini i grčćini imala ukinuti, a mjesto toga upeljati koji moderni jezik.

Profesor-pisac naravski protivi se tomu to dokazuje, da je jedino na temelju latinskog i grčkog jezika moguće priučiti se temeljito drugim modernim jezikom. Prave kaže pisac, da si može iz starih klasičnih djak prisvojiti ljubavi do naroda i domovine. Primjeri silnih borba proti neprijateljem bodro mladića, da nokleno duhom u svakojakih neprilikah, već da teži neprestano za svojim idealom. Rado priznajemo, da mnogo koristi predavanjo starih klasičnih jezika, nu pravi uspjeh postići će se samo tada, kad se stavo gimnaziju na temelji materinskog jezika. Na temelju toga lnglje će se djak priučiti tuđjemu jeziku, njedno će pako i svoj materinski jezik bolje upoznati, što priznaje i sam pisac.

Nas zanima svakako više II. dio izviešća, gdje se razpravlja o školi samoj, to se navadjaju imena svih djaka i ostalo statističke viesti. Brojevi ti kažu, da bijaše na gimnaziji po narodnosti 50 Talijana, 27 Hrvata i 4 Niemca, skupa 87. Ako pako pažljivo pročitamo pojedina imena, viditi ćemo, da su skoro sva hrvatska, to samo malen broj Talijana:

Pripravnica:	21	hrvat.	ime	—	talijan. 5
I.	hrat. razr.	7	„	„	— „ 1
II.	„ „	13	„	„	— „ —
III.	„ „	9	„	„	— „ 2
IV.	„ „	6	„	„	— „ 1
V.	„ „	2	„	„	— „ 3
VI.	„ „	2	„	„	— „ 3
VII.	„ „	1	„	„	— „ —
VIII.	„ „	6	„	„	— „ 1
Skupa		67	„	„	— „ 16

Koli je to velika razlika među gorinjimi brojevi i ovimi! Gdje su ono mnogobrojno taljansko obitoji? $^{2}/_{3}$ sadašnjih istarskih Taljanah hrvatsko je krvi, kojoj se iznevjerili najviše u taljanskih školah. Dajte nam hrvatsko školo i viditi ćete, koliko dušovno silo imado u sebi naš narod. Gimnazija ostajo i dojduću godinu u Pazinu. Primanje učonika biti će dne 16. i 17. septembra t. g. od 8 sati u jutro do 12 sati o podne u ravnateljskoj pisarni.

Kad govorimo već ob ovoj gimnaziji kazati ćemo, da su nedavno doniele nekoje bečke, a po njih i druge novine viest, da će se ustrojiti na nekojih njemačkih gimnazijah u južnih pokrajinah slovensko, hrvatsko i talijansko paralelko u nižih razredih. Među ostalim pisalo se, da će se i na paziuskoj gimnaziji otvoriti budućo godine u nižih razredih hrvatska paralelka, čemu nismo niti za časak povjerovali jer znadomo kakav vjetar puše proti nam od strane naših protivnikah u Istri, Beču i drugdje. U ostalom mi preporučamo i ovom zgodom svim prijateljem narodnoga napredka, da nastoje svimi silami, da se u što većem broju upišo naša mladež u paziusku gimnaziju. Pitanje hrvatskoga jezika odvisi najviše od broja naše mladeži, koja budo polazila onu gimnaziju.

Pouzdanica. Gg. kandidati odvjetničtva u Spljetu upravišo ovih danah pouzdanicu g. dru. Ig. Bakotiću, narodnom zastupniku i odvjetniku radi toga, što ga je nepoznati dopisnik iz Dalmacije prostački napao u tršćanskom listu „Il Mattino" br. 1002 od 11. t. m. Povod toj prostačkoj navali dala je izvratna obrana rečenoga odvjetnika, izrečena početkom tekućega mjeseca prigodom tiskovnoga procesa, podignuta proti vlastniku i urodniku šaljivog lista „Draškova Raboša" u Splitu. Obtuženici bijahu rešeni obtužbe. Pouzdanicu podpisalo je dvanajst kandidata odvjetničtva što Hrvatah što Talijanah.

Sklapanje ženidbah u Austriji. Iz izkaza, koji je ovih danah izdalo ces. kr. statistično centralno povjerenstvo o kretanju pučanstva u Austriji u god. 1886. vadimo sliedeće zanimivo podatke o dobi vjenčanikah u austrijskih krunovinah, koji su te godine ženidbu sklopili. Najmladji zaručnik imao je 15 godinah; vjenčanjo bilo je u Dalmaciji u kotaru kninskom; najstariji imao je 87 godinah, a bio je iz Beča. Najmladja zaručnica bila je djevojčica od 13 godinah u Dalmaciji u šibenićkom kotaru; najstarija od 84 godine, također u Dalmaciji u kotaru dubrovačkom. Dvim zaručnikom bilo je 17 godinah, jedan bio je iz Štajorsko, drugi iz Češko; u dobi od 14 godinah bila je po jedna zaručnica u Štajorskoj, Istri, Galiciji i Bukovini. U Galiciji bio je zaručnik od 86 godinah, u Slezkoj, u gradu Troppavi zaručnica od 80 godinah.

Književnost.

„Vienac" broj 27. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Knjeginja" spjevao Taras Ševčenko, provod August Harambašić. „U registraturi", roman, nastavak. „Maćuha", iz španjolskoga provod A. T. „Tetka Nasturelja", pripovjest N. Ljubibratića. S ruskoga provod N. S. „Potonji Abenceraš", po Chateaubriandu spjevao knez Nikola. Obznanio M. S. Ž. „Schopenhauerova karakterlstika života i smrti. Listak. Slike: Prvi nacrt za spomenik knezu Borolliju od Ivana Rendića. Kanonička atolice u župnoj crkvi grada Raba.

„Vienac" izlazi svako subote. Stoji na četvrt godine f. 1.75. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Poziv. Zauplivo obračam se na slovensko, hrvatsko i srbsko rodoljubo, pozivajuć jih prijateljski, da se predplatitjo ali nagode na trotjo knjigo mojih glasbotvorov, katero kanim v kratkem obelodaniti. Knjiga obsezala bodo obširno i raznovratno gradivo, ter nadejam se, da bodo zanimala vsacega, ki se bavi glasbom ali potjem. Zadržaj knjige bodo: 1. Gualam (1. Sundečić) za možki zbor; 2. Oj vetani solnce moje! (S. Gregorčič) za sopran ali tenor z spremljevanjem glasovira; 3. Bolgarska davorija (A. Aškerc) za možki zbor; 4. Potopalec za glasovir; 5. Veni, evicto! (A. Senon) za možki zbor; 6. Pitaš, dušo. . . (L. Vukelić) za bariton z spremljevanjem glasovira; 7. Prolietna pjesma (I. F. Gundulić) za mešani zbor; 8. Ljubičica (A. Harambašić) za možki zbor; 9. Na goro! (M. Vilhar), dvospev za višji in nižji glas z spremljevanjem glasovira; 10. Liep je danak proljetan (A. Harambašić) za možki zbo.; 11. Kada mi zvizdo (L. Vukelić) za alt all bas z spremljevanjem glasovira; 12. Tužaljka (F. S. Vilhar) za možki zbor; 13. Scorzo za glasovir; 14. Veselo! (F. S. Vilhar) za možki zbor; 15. Oj ti lano! (A. Harambašić) za možki zbor; 16. Spljetu (F. S. Vilhar) za možki zbor; 17. Gavotto za glasovir; 18. S Bogom! (F. S. Vilhar) za možki zbor; 19. V spomin Miroslava Vilharja (A. Funtek) za možki zbor; 20. Kaži mi! (A. Harambašić) za možki zbor; 21. Etudo za glasovir; 22. Geslo (F. S. Vilhar) za možki zbor; 23. Mazurka (F. S. Vilhar) za mešani zbor z spremljevanjem glasovira; 24. Predigra k „Balkanskoj Carici" (Nikola I.) za orkestor, prirodena za glasovir (četverorečno.) Ker bodo tiskovni troški vsled obilega zadržaja visoki in ker moram isto v naprej plačati, prosim osobito dozdanje naročnike svojih glasbotvorov, da mi izvolijo priposlati predplatni iznos — dva forinta —, kajti na ta način bodo mi mogoče delo čim proj izdati. Od naših družtov i članov njihovih pričakujem izdatno podpore. Prva knjiga je popolnoma razprodana; ako bi se pak oglasil zadoston broj novih naročnikov, dal bi tiskati drugo izdanje. Cena prvej knjigi jo dva forinta. Druga knjiga se more še dobiti po 1 for. 60 n. Končno javljam slavnemu občinstvu, da namoravam takoj za tretjo knjigo obolodaniti svojo najnovejo delo „Zvonimir, kralj hrvatski", romantično oporo v troh činih, i to v glasovirnom izvatku s popolno partituro za potjo i popolnim tekstom. Da olajšam izplačivanje naročnine, namenil sem to delo izdati v troh knjigah, za vsaki čin jedno knjigo po dva forinta. Razumo se, da izido delo kakor rokopis in da se proti javnosti pridržujejo vsa prava. Zahvaljujoč se jugoslovanskim rodoljubom za dozdanjo podpiranje, nadejam se čvrsto, da bodo tudi zdaj moje nastojanje uvažili tor dragovoljno odzvali se tomu pozivu.

Spljet, v dan sv. Cirila in Metoda 1888.

F. S. Vilhar.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 6. do 12. t. m. pripostalo nam predplatu sledeći P. n. gg. I. V. Gorica za II. s. 88. — I. K. Skedenj za II. s. 88 — F. B. Fužine za 88. — Čit. Zadar za II. s. 88. — A. G. Sv. Ivanac za I. s. 88. — Gj. G. Prapotnjak za 88. — A. I. Sinj za II. s. 88. — A. I. Kastav za II. s. 88. — Dr. A. G. Rab za saldo 87. — B. K. Stinjan za 88. — M. N. Boli za II. s. 88. — F. K. Pul za II. s. 88. — I. G. Moščenice za 88. — I. P. Barbana za 88, na račun. — N. J. Omišalj za I. s. 88. — A. B. Barbana za II. s. 88. — I. B. Kanfanar za II. s. 88. — F. F. Kopar za 88. — A. K. Ika za 88. — I. K. Tinjan za 2 (št. za 88.' — V. B. Orsera za II. s. 88. — M. P. Kraljevica za II. s. 88. — I. S. Vrgovac za II. s. 88. — M. R. Kutjevo za II. s. 88. — I. O. Sušak za 88. — I. S. Predloka za II. s. 88. — M. S. Sušak za II. som. 88. — Braća G. Dolnjeo za 88. — V. Z. Volosko za II. s. 88. — S. I. Volosko za II. s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 21. julija.

Beč	10	7	39	64	75
Gradec	34	40	14	35	21
Temešvar	27	69	20	55	70

dne 25. julija.

Brno	77	11	30	08	31

Trgovačke viesti.

(Cieno su razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Macao	100 K.	127.—	130.—
Rio biser jako fina	„	94.—	96.—
Java „ „	„	96.—	98.—
Santos fina	„	85.—	87.—
„ srednja	„	81.—	82.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorico	„	108.—	110.—
San Jago de Cuba	„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina	„	116.—	120.—
Java Malang. sotena	„	87.—	88.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	92.—	94.—
„ fina	„	86.—	87.—
„ srednja	„	81.—	83.—
Cassia-lignea v zabojih	„	27.50	28.50
Macisov cvet	„	390.—	410.—
Ingber Bengal	„	19.—	21.—
Paper Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	87.—	88.—
Piment Jamaika	„	30.—	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	6.75	—.—
„ v zabojih	„	8.25	—.—
Olje bombažno amerik.	„	37.—	38.—
Lucco Jodimo J. f. gar.	„	40.—	41.—
dalmat. u sortilikah	„	43.—	44.—
mantano M.S.A. j.f. gar.	„	56.—	58.—
Aix Viorge	„	93.—	98.—
„ fino	„	60.—	62.—
Rožiči puljski	„	5.50	5.75
dalmat. u cert.	„	—.—	—.—
Smokve puljske v sodih	„	—.—	—.—
v vonelih	„	—.—	—.—
Limeni Mesina	zaboj	7.50	8.—
Pomeranče sicilijanske	„	8.—	9.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	70.—	71.—
dalm. I.a, s cert.	„	75.—	92.—
Pignoli	„	74.—	92.—
Rižitalij. najfinoji	„	20.40	20.—
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.—	13.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	10.50	10.75
Sultanine dobro vrsti	„	33.—	35.—
Suho grozdje (opaša)	„	26.—	27.—
Oliebo	„	—.—	—.—
Sladker centrifug. v vrečah			
s certifi	100 K.	35.75	36.—
Slaniki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	36.—	37.—
velike	„	33.—	34.—
Fažol Coka	„	—.—	—.—
Mandoloni	„	—.—	—.—
svetlorudoči	„	11.—	11.25
temnorudoči	„	—.—	—.—
bohinjski	„	—.—	—.—
kanarčok	„	—.—	—.—
beli, veliki	„	—.—	—.—
zuloni, dolgi	„	—.—	—.—
„ okrogli	„	—.—	—.—
mešani, štajerski	„	—.—	—.—
Maslo	„	90.—	90.—
Seno konjsko	„	2.68	3.39
volovsko	„	3.30	4.10
Slama	„	2.33	3.21
Les, trami kub. š.	„	—.28	—.30
Ugljo	„	2.45	2.70

Objava.

Pučka učiona u Kastvu završuje školsku godinu dnova 30. tek. julija sa službom božjom, pjevanjem i dieljenjem nagradah.

Predavanjo započimlje 15. septembra ovo godine.

Ravnateljstvo pučke razkle učione

U Kastvu, 22. julija 1888.

N. Butković, nadučitelj.

riona bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiju itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lečbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probuljenih kašljuć noći, navadno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeva sladkišа*. (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutljice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutljici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah svieta. 39—13

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljuju podpuno i sigurno ove želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koja su se ustavljale svim liečničkimi sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabol, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga **samostana «Astra» iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izleka**, koje su uvaka za-se i danas priznate kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ove sastavljenje jamči dakle za sigurnu upotrebu ovih kapljicah. — Cieno 1 staklenko **60 nč.** 1 veliko staklenko **f. 1·20** prama poštnom pousedu ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Rechorstrasse 0, dalje u Trstu I. Saraval, «All'Amazzone Trionfante» i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—5

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milkflori), čisti i prolievaju krv. — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, dernavica u želudcu i zapeka tiela. Vaom i koristan lik proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 60 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je na The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Theo antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želučkana, sastavljena iz travah i smoto tekućinjača. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč. i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 186atm. dolgimi orjaškimi Lorelejevinsi, katera sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samolastnega maxila, je odlno sredstvo proti izpadanji vlâs, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri moških polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi pedeli vlasom in hradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivanjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarčji i najizdatniji proljetni lek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najsavršenji liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovane

budimske 20—8

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdanca braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah*.

Najbolje osvježujuće piće jest

ostatljen izvadak

TAMARINDA

19—1 prirodjen mrsla po

Giac. Eraliu Huberu

U TRSTU.

Tamarindov ostadjeni izvadak (mrsla prirodjen) prodajo se u velikih staklenkah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carine i opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obično odštetak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodjenicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Nova agencija za službe

48—7

u Trstu, Via Campanile br. 1 bavi se namještovanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvješća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i rasčava proti uplati kamatih predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja na jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.**

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

PILIALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3½%	30-dnevni odkaz	2½ „
8- „	2¾ „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3 „	do „	2¾ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kotori se nahajajo v okrogu, pripisuje se pava obrestna tarifa na tromesečni odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½ % na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestil.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevno listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu all Parizu, Berlinu all v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., na vekše svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat all srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—16

IVAN SKOPCZYNSKI

komik i liekarnik

Via Farnetto u Trstu

preporuča slieđeće liekove:

Krugljice za čišćenje krvi nazvane „crvenog krila" proti hemoroidam, čistodo i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih krugljicah može se u najkraće vrieme izliečiti sve one bolesti, gdje vod nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutljica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neprodaje.

Služe na uvid dnevnice pisma, u kojih izrazuju bolestnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih krugljicah nakon duge i teške bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoč pokuša isto, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, te se peti dan noge u toplej vodi opere, može se nekti kurje oči sa koronom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kliščem (pennello) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrešivo sredstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva čista i bielo. Odstranjuje slomirsan vonj iz usti jah i okriepljuje laloko (genglive). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a postom 48 nč. Manje od dvie staklenice se neprodaju.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutljica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih liekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku narudžbu na gotov novac ili pouzeće! — Tko pošalje novac za liek sa naputnicom unapried, prištedi si polovicu troška, koji inače pouzeća nastane. 13—6

Podpisani javlja s tom uljudno p. n. tržaškomu obćinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Prodajalo se bodo vsak dan

sveže, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema **podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srabotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera" na Acquedottu.**

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič, 8—5

podružnica I. kranjske mlekarske zadruge v Ljubljani.

Piazza delle Legna N. 10.

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftinji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdaje direktne biljeto

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija" na Rieku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, voze se uz sniženu cienu.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo **esenco**, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišov dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivoj **„Piccolijevej esenci"**, za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič,
c. kr. prožniški vódnik v Pulji.

Sadržaj četrnajstoga broja:

...VO: Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović — Zlatni uvojak Čovjek bez duše, pripovjest Mavra Jokaya — Aleksa Lopušenenu. Pripovjest Constantina Negruzzia preveo Sava Jelenić — Valjevački Hamlet, napisao Vjekoslav Kosčević — O postanku dijamanta — Opisi slikah — Šala i satira — Djeca.

SLIKE: Biskup Fulgencije Carev — Ratni ministar baron Bauer — Dobaj — Graf Tolstoj — Djeca dojo se magarećim mlekom — Fatima, nacrt prof. Titollachia — Spomenik u bos. Brodu — Požega — Četri slike za šalu — Mogna slika

LISTAK: Osobne viesti. — Književnost i umjetnost. — Sazalište i glazba. — Umrli i nesreće. — Narnvoslovno viesti. — Poljodjelstvo i šumarstvo. — Vojničke viesti. — Kronika. — Trgovina i promet. — Zdravstvo. — Šah, robusi, igre i t. d. — Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice pretplate.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Man...** Tiskara **Dolenc.**

Broj 31. U Trstu 2. agusta 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na oktavnu arku.

Dopisi se novcem ne naplaćuju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Naši suzemljaci.

U posliednjem broju opisali smo kratkimi crtami, koliko imamo držati do naših savezanika u Italiji. Danas želimo u kratko progovoriti, kakvi su naši odnošaji sa našimi suzemljaci u Istri i koji ima nade, da će ti odnošaji na bolje okrenuti. Predpostaviti moramo, da je naša navoda u Istri i kvarnerskih otocih do dvie trećine ukupnoga pučanstva, dočim jedva jedna trećina pripada talijanskomu življu. Prigovorit će nam se, da taj razmjer nije baš točan, jer da je posliednji popis pučanstva bio koliko povoljniji za Talijane. Ako uzmemo u obzir, da se kod posliednjega popisa nije brojilo pučanstvo po narodnosti nego po jeziku, kojim obći, to ako si dozvolimo u pamet uzeti način, kako se taj popis obavljao u zapadnoj Istri, tad možemo mirne duše ustvrditi, da gornji razmjer sasvim odgovara faktičnim odnošajem. Nećemo danas opetovati već nebrojeno puta navedenih razloga, kojih radi je Istra do sada smatrana zemljom pretežno talijanskom. Tu i Dalmacija je pred kakvih 30 godina bila sasvim u talijanaških rukah, prem tamo — tako rekuć — ni Talijana neima, nu sa zadovoljstvom opaminjemo, da je tih nezdravih odnošaja u Dalmaciji nestalo, te se skoro ova krasna zemlja u naših rukah nalazi. Dok se je do toga došlo, trebalo je mnogo ustrajne borbe i neobičnoga rada. Takvih borba nije do sada ni u Istri manjkalo, a trebat će jih neprestano, jer čim bi borba prestala, omlohavio bi narod, a kad ovaj omlohavi, slabo životari. Naši suzemljaci utaboriv se u svojih gradovih i gradićih obavljahu u svojem duhu občinsko i zemaljsko poslove smatrajuć naš narod, raztrešen cielom zemljom, kao nekakvo podredjeno pleme, koje ima obdjelavati zemlju i služiti gospodu. Nikad ni u snu nepomišljaše, da bi se taj narod mogao duševno i materijalno podići, tà odkud njemu za to potrebitoga znanja i vještine. Hotimično ostavište ga u tmini neznanstva, nedadoše mu nikakovih narodnih škola, a napokon ga siti u svoje talijanske škole neznavuke. Nije dakle čudo, što je naš narod u svakom pogledu zaostao, te će trebat još mnogo dobrih godina, da se bar koliko 'podigne. Kad je narodni pokret potresao svom Europom, zasadio se je i u Istri, te je već dobrahno korene uhvatio. Počov ljudi razmišljati o jednakopravnosti i slobodi, sgrozili su se videć, kako manjina Talijana radi u Istri, kao da i našega naroda neima. Našim suzemljakom najsvetija je briga, da za Boga sačuvaju ovoj zemlji „starodavni“ talijanski značaj. U tu svrhu služe se svimi sredstvi, koja jim u obilju stoje na razpolaganje. Mi naproti s naše strane neimamo drugih sredstva, da se podignemo, nego li dobru i zdravu volju, to nadu u vječnu pravdu, da istina i pravica mora jednom pobjediti. Uz to uzdajemo se u providnost božju, koja nije još nikad zapustila svojih vjernika, te koja nedopušta, da nadutost i nepravda sviotom vlada. Providnost božja obdarila je i naš osiromašeni narod zdravom pameti i razborom pak je nade, da će se uz svojeku nauku odgojiti još mnogo naših sinova, koji će prednjačiti i predvoditi naš narod u svetoj njegovoj borbi. Naši suzemljaci talijanske narodnosti do sada slabo su marili, da proučo naš narod i njegove težnje. Ponose se, dapače se hvastaju, da neznaju hrvatskoga jezika a da ga ni učiti neće. Mi se naprotiv trsimo, da naučimo ne samo naš materinji jezik nego i talijanski. Mi nastojimo, da proučimo ne samo naše odnošaje nego i one naših protivnika. Mi uzimamo u ruke ne samo naša javna glasila i novine nego i talijanske, da se tako svestrano ojačamo i usavršimo. Naši protivnici, jednostrano kako su naobraženi, danomice viču i pišu, kako neima u Istri ni Hrvata ni Slovenaca, kako se u Istri govore samo nekakva poljudjeska narečja, a ipak s druge strane bahato se dičе, da tobož nepoznavaju nikakvoga slavenskoga jezika. Hoćete li većega protuslovja! Pišu i razpravljaju o stvarih i predmetih, za koje sami izpovjedaju, da ih nerazumiju! Pa kako se čovjek nebi smijao, kad njihove nezgrapnosti po novinah čita. Danas se predpostavlja, da onaj, koji što piše, da i znade o čemu piše, inače ga svaki sažaljuje. Kod ovakvih obstojnostih nije čudo, da naš narod slabo mari, što se o njem po jednostranih i nikad objektivnih talijanskih novinah piše; on si je zadao tvrdu vjeru, da se svojimi vlastitimi silami mora dovinuti do onoga stepena, koji ga po brojnom razmjeru ide. Dakako, da to neide od danas do sutra, zato će se vremena i ustrajnosti. Taj njegov pokret leži i u naravi same stvari. Povjestnica nas uči, da jedni narodi padaju, a drugi da se dižu. Tako se more sbiti i kod nas, tà nije Bog ustanovio, da bude naš narod samo slugom ostalih. Naši protivnici da pokriju ovaj naravski tečaj našega pokreta, neprestano ga svaljaju na neku tobožnju agitaciju iz vana, dižeć valjda naš narod u Istri za tako glupo pleme, koje se nebi smjelo nikad iz sna probuditi! Osvjedočili bi se naši suzemljaci, kako bi naš narod lagljе koracao, da ga nije težka sudbina snašla. Siromah je i većim dielom zadužen. Ovo su najbolja sredstva u rukuh naših protivnika, jer ga drže u svojih šakah, budući ih je Svevišnji obilnijim imetkom obdario. Maknu li se samo ti naši biednici u našem smjeru, tad jim se bez oklevanja čine sudbeni koraci i druga progonstva. Neprestaje im drugo nego pokoriti se ili s obitelji na cestu!

Uztreba li u kojoj občini, gdje su naši ljudi na kormilu, da se razpišu namoti, tad se sa protivne strane više, kako ih naša zastupstva obtereću. Reć bi, da Talijani troše iz svojega džepa, kad su na čelu občine! Kako se lahko obsenjuje narod napoštenimi sredstvi! Dovikuje se našemu soljaku, kako će sad morat plaćat ovo i ono, kao da nije dosad ništa plaćao. Morao je on i dosada plaćati, al ipak nije za njega ništa učinjeno. Jeli ste mu možda posagradili školo i zdance, za nauku il dobru i pitku vodu? Jeli ste ga naučili pisat i čitat? Od svega toga ništa. Kako ćete onda, da naš narod uz vas pristane, kad ga ravnopravnim sebi nesmatrate? Više puta se tužite, da nije moguće s nami se nagoditi, jer da tražimo nešto nemogućega. Mi tražimo bezuvjetnu i čistu ravnopravnost u svih granah javnoga života. Kad ovu činom pripoznuli budete, tad ćemo se lahko sporazumiti, inače nikada.

PODLISTAK.

Krepostna žena.

(Crtica iz pučkog života).

(Konac.)

Tako je dakle živila siromašna Kata. Životarila i trudila se a novci prolazili kroz nezasitno grlo pijanice muža. S toga je sa svom tjeskobom iščekivala onaj čas, kad će ugledati sviot novine čedo, koje je doskora poroditi imala. Da pripravi potrebito za dieto, nije joj preostalo drugo već da od svojeg rublja priredi nješto najnuždnije, nu neprestance bojala se svog Josipa, da joj nebi počinio kakovo zlo. Za to bi ga uviek imalo na oku. Nastojala bi sve većma, da ostaje uz nju, te bi preuzimala radnju iz krojačnice kući; tako je velikom štednjom i kukavnim uzdržavanjem mogla za buduću potrebu skuseti koji novčić, kojega je morala brižno kriti pred požudnima očima svoga nesretnoga muža.

Kad. bi on izostao od kuće pošla bi ga tražit, osobito na večer, da ga nagovori nek se doma vrati. Više puta bilo i goropadnih riječi i prietnja, jer je nesretnik izgubio bio već pamet, taj liepi dar božji tako, da nebi često znao što čini.

Jednom nezna se kako nadje on nekoliko novca, što ga je sirota bila spremila za predstojeće potrebe. Uzov je podjo u krčmu, podado se pilu; izgubi se. Prekasno dosjeti se Kata svomu jadu. Podjo od krčme do krčmo, da ga nadjo; konačno ga zatečo gdjo bulazni najbljutavije riječi s drugimi propalicami njegovo vrsti.

Dobra žena kako je umiljato znala, poče ga nagovarati, da ide s njom kući. Ljudi gledali žalostni prizor. Josip slušao ju njeko vrieme razjaren što mu tobožn kvari račun, tad najedanput skoči na nogu sav crven poput kuhanog raka, izgrdi ju najružnijimi klotvami, te ju kao ludak poče nemilo tući.

O strahote! tući ženu. Kako duboko pade pijanica! Ostali, koji su sjedili kod stola i krčmar velikom mukom iztrgoše siromašnu ženu iz rukuh mahnitca, a ona sva razgrebena i okrvavljena izađje iz krčme. Pijanica pako vikno zatim još njeko vrieme, a tada, kao što kad se odmakne od ognja kipuća voda, utiša mu se jar i osvjesti se. — Poći ću — reče — moliti za oproštenje. Tà ona je tako dobra! Danas sam sbilja počinio najstrašniji čin. No, ne ću više!

Ali kao što se smiri uzburkano more poslije oluje, pa svaki ga susljedni dah vjetra opet uzkolebo, tako se isto sbivalo i u njegovoj duši. Poslije onih liepih riječi primetnuo bi; Dà, ali čemu mi uviek dosadjuja? Čemu neprestano broji moje korake? Tko išće nadjo. Neću da mi iko dieli nauko. Dao sam joj, da se budo ejčala još dugo. . . . . Ali što velim? Zar ona sirota ne misli o mom dobru, a ja sam koga bi trebalo svezati i odvesti u ludnicu. Ali dosta je, neću biti više takav, popravit ću se. Ovog uzkrsa dat ću se u božje ruke, postat ću sasvim novim, boljim čovjekom. No doista! neću biti više onaj pijani Josip, promienit ću se. Dobro se sjećam onog lipog primjera, što mi ga onomadno dïala moja Kata . . . . Nego neka mu se već jednom mani, jer inače bit će opet zla. Ovaj put bilo je malo oluje sa kišom, nu drugi put padat će debelo zrnje grada.

Tako se u njegovoj duši borila kriopost sa opačinom, dobri anjeo sa zlobnim napastnikom. U ovih mislih bio već došao na domak svojoj kući kadno vidje uniđi nesretnu Katu.

Evo — govoraše sam sobom — sirota ide u kuću, da se izplače . . . . a to sve zbog moga zlodjela. Iza kratke stanke vidi ju gdje izlazi. Na glavu metnula rubac, zatvori vrata, te se udalji.

A zlobnice! ništarija! povièe razjaren. Dobro ju znam, ide k svojim, da izpriposieda što se sbilo, da izkali svoj gnjev. Ide k župniku nek me pozovo na red . . . Nu čekaj! učiniš li mi to, vjere mi, izprobijat ću te poštono.

Polagano nogu na nogu krene za njom. Vidje ju proći mimo kuće njezinih roditelja, ne unidje; prodje mimo župnika, ne unidje.

Kamo ide dakle?

Desot koračaja daleko od gradića bila kapelica blažene Gospe od sedam žalosti, kod puka u velikoj časti zbog nebrojenih milosti, koje dioji svakomu, tko se skrušeno i pobožno njojzi moli.

Ovamo se svratila Kata; unidje, uzmo iz kropionice blagoslovljene vode, prekrsti se, te odo ravno pred oltar; ovdje poklekne i uđubi se u molitvu. Josip ju neprestano sliedio. Kadno ju vidje uniđi u crkvicu zli ga duh napastova: Daj, kreni, vrati se u gostionu, drugovi čekaju, da svršite partiju; ali ga dobri anjeo upućivao: Unidji i ti u crkvu, pazi ju, pa moli i ti.

I sbilja susluša ovaj spasonosni glas; tihano unidje. U crkvici neblo ni žive duše, već se hvatao večernji sumrak. Vidje ostalnu ženu, kako si je rubcem pokrila lice, kako pobožno sklopila ruke prignuvši glavu. Čuo je kako plače, kako težko uzdiše, kako moli sad poluglasno, sad opet glasno misleć, da j nitko ne sluša: O Majko prežalostna, udielite mi sveto ustrpljenje! Ne kaznite ga jer nezna što čini! Oprostite mu milostivo, kao što mu i ja opraštam! Ganite mu otvrdnuto srce! O predraga Majko! dajte, da postane dobrim i bogobojećim kršćaninom!

Ove riječi bile su izprekidane sa drugimi, kojе on nije razumio; bile su po svoj prilici one liepo pobožne molitve, koju nas naučila naša mila majka, dok još bijasmo maleni; onaj liepi pozdrav, što ga svakog dana po više puta upravljamo blaženoj Djevici, da ona, Majka Isusova, a i ljubezna Majka naša moli za nas Onoga, koji pozna svo naše jade, svo naše potrebe.

Kada pripoviedа Josip ovaj slučaj, veli, da su ga tada jako ganule one riječi uvredjeno njegovo supruge, nego li ikoja propovjed gospodina župnika. I doista djelovale su na nj njekom božanskom silom. Sav skrušen, okajan i krotak približi se k njoj, skoro bojeć se pomutiti ovu žalostnu pobožnost, klekne njoj za

Občinska sjednica u Pazinu.

Dana 17. julija t. g. obdržavala se je sjednica občinskoga zastupstva, u kojoj se je razpravljalo i odlučilo o 30 točaka dnevnoga reda. Između tih bilježimo ovo:

Poznato je širom prostrane naše državo, da će se dana 2. decembra t. g. proslaviti na najsvečanji način 40godišnjica vladanja Nj. Veličanstva našega cesara i kralja Frana Josipa I. U tom pogledu predložio je jedan od gospode zastupnika sliedeće:

Gospodo zastupnici!

Govoriti o zaslugah, milosti, dobroti i darežljivosti Nj. c. k. apošt. Veličanstva, našega premilostivoga cesara i kralja Frana Josipa bilo bi suvišno suvišno, jer se nobi — rekao bi — skoro nikad svršilo. Predmet toli važan, podnešen ovo službenim načinom na razpravljanje, od srdca i podanićkom vjernosti prihvaćam, a zaodsm, da nikomu od štovane gospode nije od potrebe proporučiti, da se predlog prihvati, pošto su mi poznata vaša čuvstva, želje i lojalnost napram svojem ljubljenom vladaru. Kad bi se to uzudio proporučiti, uvjeren sam, da bih počinio skrajnu nesmotrenost, jer bih vas u duši uvriedio.

Obzirom na to, da će se 40godišnjem slavnog vladanja Nj. c. kr. apošt. Veličanstva slaviti krišom cielo monarhiju nšo na 2. decembra 1888, dakle da se do tada ima dovoljno vremena;

obzirom na to, da je moje mnienje individualno, da se taj svečani dan dvovratno proslavi, jedno da ga cielo občina na dostojan način proslavi, a drugo, da se uspomena 40godišnjice cesarskog vladanja ovjekovječi za sva buduća vremena;

uvaživ, da je to želja samoga premilostivoga nam vladara, da se naime novac bezkorietno potroši;

uvaživ napokon, da odluka u ovako važnoj stvari pripada u prvom redu obć. zastupstvu, koje se ima na dobu pripraviti kroz občinsko savjetničtvo na glavarom na čelu, čast mi je predložiti, a slavno obć. zastupstvo, da izvoli zaključiti:

Odmah poslije današnje sjednice imaju se sastati svi članovi občin. savjetničtva pojačani za administrativno-financijalnim odborom, da razpravo i odluče, kako bi se na najdostojniji po ovu našu občinu način, dalo proslaviti odnosno ovjekovječiti 40-dišnjicu slavnoga vladanja Nj. cos. kralj. apoštolskoga Veličanstva.

Zaključak u formi zaplanika ima se podpisan po prisutnih članovih odbora predložiti na prvom mjestu u dojdućoj sjednici obć. zastupstva na konačni zaključak.

Občinsko zastupstvo jednodušno prihvaća i potvrđuje u cielosti predlog govornika u istodobno oduševljeno i trokratno uzklikne: „Bog poživi na mnoga ljeta Nj. c. kr. apoštolsko Veličanstvo premilostivog nam cesara i kralja Frana Josipa i cielokupni habsburški dom".

Posliednik razprave u ovom predmetu jednodušno prihvaćen po imenovanih odborih, po dovršenoj sjednici zastupstva, kako privatno doznajemo dostojan je znamenito občine Pazin, te koji će biti svojevremeno oglašen nakon što obć. zastupstvo u dojdućoj sjednici budo o tom javno odlučilo.

Nadalje bijaše jednoglasno odobren sajmovni red sa tarifom radi ustrojenja mjesečnih sajmova u gradu Pazinu.

Na točki 7. dnevnoga reda čitalo se pismo glavara občine Piran, gdje poziva ovu občinu, da odašalje svojega zastupnika u Piran, da se tamo stvori odbor, kojemu će biti zadaća pripraviti svečanost na uspomenu 200godišnjega rodjenja umjetnika Josipa Tartini, što će se slaviti godine 1892.

Neznajuć zastupstvo, kakva li je to osoba, upravi na načelnika sliedeće pitanje:

Želimo prije svoga znati i molimo, da bi nam predsjednik u kratko pripovjedao, što i koliko mu je poznato o tom pokojniku Josipu Tartini.

Ovaj im odvrati: Nemogu ništa kazati o slaviti se imajućem pokojniku Josipu Tartini, jer mi je to nepoznato, čuo sam samo to, da je bio glasoviti violinista.

Zastupnik Bukovec Frano zadobivši riečˌ, nastavi:

Podpunomu priznajem hvalevriednu nakanu grada Pirana, koji znade i umije slaviti svoje glasovite sinove, ma bilo to na kojem mu drago polju ljudskoga znanja i umnja. Naobraženi narodi svuda i vazda polag prilgode to čine. Za proslaviti glasovito ljude, nije taj pitati kojoj li vjeri ili narodnosti pripadaju. Znanost i umjetnost to su veliko mudi, a oboje su univerzalnog značaja. Žalim, vrlo žalim, što nam gosp. predsjednik neznade više o pokojniku pripovjedati, a što je lasno moguo doznati imajuć pismo kroz mjesec kod sebe. Iz ovih uzroka čast mi je predložiti, da se preko ovo točke predje na dnevni red, moleć, da se predlog na glasovanje postavi.

Postaviv na glasovanje predlog g. Bukovca, zastupstvo ga jednoglasno prihvati te predje na dnevni red preko predloga glede odašalanja zastupnika u Piran.

Odlučeno je nadalje radi gradnje novog kalića ili zdenca vodo u selu Milotiđbreg, te glede gradnje novoga mosta u selu Zlobčari občine Gračišće. Prihvaćen je predlog popravka cesto u selu Putinji Milotiđbreg u občini Gračišće na Žminj uz ropartiranje medju občinare u smislu zakona. Odlučilo se o putovih i o ustrojenja 3 sajmovah u podobćini Gologorici.

Sve ostale točke imale su značaj privatni, naime molbe za podporo, oprost globa, riešavanja nekih utoka.

Odsutan bijaše od sjednice (koja je svršila ob 4 sata popodne) samo jedan zastupnik i taj bijaše bolešću zapriečen. Razpravljanje i odluke bilo su tuk tuk tužno ovo znamenito obćino.

Pogled po svietu.

Trst, dne 1. agusta 1888.

Austro-Ugarska: Njegovo Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip dolazi tekom ovoga mjeseca na velike vojničke vježbe u Hrvatsku, koje će se vršiti okolo Belovara. Cesara i kralja pratiti će kraljević Rudolf te više nadvojvodah.

Usljed najnovijih viestih dobili su viši vojnički krugovi u Beču naputak, da će cesar početkom ovoga mjeseca u Galiciju, da proglede tamošnje utvrde.

Važniji češki listovi razpravljaju vrlo ozbiljno pitanje, kako bi se imao sastaviti skupni program za svu desnicu carovinskoga vieća. Česi, da bi podupirali njemačke konservativce u školskih pitanjih a ti Niemci, da bi podpomagali slavenske članove desnice u svih drugih, napose u narodnostnih pitanjih.

Umirovljenomu generalu baronu Kuhnu priradili su prošlog četvrtka gradjački častnici sjajan banket. U najviših vojničkih krugovih drže, da je ta demonstracija proti njim naperena jer je bio, — kako je poznato, — general proti svojoj želji umirovljen.

U Galiciji bijaše pozatvarano do dvadeset agentah, koji su nagovarali pučanstvo, da se sele u Ameriku.

U Češkoj bije se živahan naviuarski boj izmedju Staro- i Mladočeha radi izbora za carovinsko vieće, koji se imade do mala obaviti u Mladoboleslavskom kotaru. Po najnovijih viestih očekuje se tamo, da će Mladočesi kod izbora poljediti.

Vojno ministarstvo namjerava zadovoljiti želji Madjarah, da se naime uvede u vojničkih školah u Ugarskoj madjarski jezik kao obligatan predmet i za Nemadjare. Madjari se naime tužili, da častnici nepoznaju temeljito njihovoga jezika, pak će se sada i toj njihovoj tužbi zadovoljiti.

U Belovaru čine velike priprave za dočok cesara i kralja, koji dolazi tamo na vojničke vježbe. Iz Zagreba poći će tamo, da prisustvuju svečanosti i dva pjevačka družtva.

Srbija: Kralju Milanu nije pošlo za rukom, da izposluje od srbske sinode razstavu braka sa kraljicom Natolijom. Sada javljaju iz Biograda, da je kralj od toga zahtjeva odustao, to da će tražiti, da kraljica živi u inozemstvu, to da nesmije boz njegove privole u Srbiju. Narod kraljevine da se je odlučno izjavio za kraljicu i proti razstavi braka.

Bugarska: Poslije sastanka carovah u Petrogradu razpravlja se sve to više i živahnije o bugarskom pitanju. Protuslavenske novine pišu, da prine Koburg neće nikako iz Sofije, al mu one ipak samo traže nasliednika! Zapelo njim oko o danskoga kraljevića Valdemara, šurjaka ruskoga cara. Ruska kolonija u Sofiji priredila je ovih dana u slavu 900godišnjice pokrštenja Rusah crkvenu svečanost. Crkva da bijaše dubkom puna najviše Bugari. Kada je metropolit u molitvi spomenuo ime princa Koburga, ostaviše svi prisutni demonstrativno crkvu.

Francezka: U Toursu odkriven je 29. t. m. spomenik generalu Meusnieru. Na svečanom banketu govorio je i ministar Floquet, te reče medju ostalim, da je Francezku proslavila stara vojska, a nova da ju podkrepljuje i zajamčuje njoj mir.

Italija: Sv. Otac čestitao je cesaru Vilhelmu kad mu se je ovih dana rodio peti sin. Na njegovu čestitku zahvalio mu se cesar brzojavno naglašujuć svoju osobitu odanost sv. Otcu. Cesar Vilhelm kani na jesen u Rim, da posjeti kraljevsku obitelj. Tom prigodom da će cesar izravno sa kolodvora u posjet sv. Otcu a iz Vaticana da će u kraljevske dvore.

Njemačka: Cesar Vilhelm posjetio je zadnjih dana prošlog mjeseca kraljevine Švedsku i Dansku pak se je odatle vratio u Friedrichsruhe, gdje boravi knez Bismark.

Franina i Jurina

Fr. Boramel imaju lì svećenika.
Jur. Tor je najdè govoril on njih šaronjadiću, da ga neto dobit zač da nisu njega za župana halotali.
Fr. Ča j' mislol, da se mora svo s pršuti opravit.
Jur. Ča doš no, tako su ga navadili pazinski „šlori".
Fr. Ja onì, ki nose kako i on glavu pogoru kako i šonica prazan klas.
Jur. Ma jušto tako.

* * *

Fr. Va novoj Vasi poli Bartonigle, da se kmeti tuže na neko taljansko simo, kì dola velikù slanu a malo zrnja.
Jur. Neka so drže svotoga pisma, kì govori, da će so posiči i v oganj bacìti svako drvo, kì nenosi ploda.
Fr. Božo dragi, da podmemo sići i v oganj bacati to nepodno simo, ala bi se kresilo po Istroj!

* * *

Fr. Znaš merda ti, da pomeno besoda „špore?"
Jur. To ti je .... neka gospodska muha...
Fr. Aha! to je valjada ona, koj se dì „zlata mare".
Jur. Pustimo dopovedot pak ćeš znat. Ni ti to ni Maro ni Luce, nego neka čudna gospodska moda.
Fr. No, no, ki bi se temu domislel!
Jur. Na jeno ročeno: Prvo su kočijaši poljnli gospodu na špaš a sada popoljuju gospoda kočijaše i žuro se ki će brže teć. Nekada je kakov stari podintar nàstal pana va gospodskoj kuće, a sada se sam gospodin, gospa al gospodičić natože po grado s mrkonjem, pak ga još lepo mora čekat kada noga zdigne.
Fr. Naš pokojni možnjar bi bil k temu zamrmljal da: „guštibuš špatandibuš", a ja sada to znam, da je šport, gospodska muha i prognana moda malo manj sè jedan zlodej.

Različite viesti.

Občinski izbori u Tinjanu obavili se mjeseca decembra prošle godine. Kod tih izborah pobjedila je naša narodna stranka. Protivnička stranka uložila je proti tim izborom utok, koj nije ni danas riešen, dočim nas izkustvo uči, da bivaju utoci naši svuda, gdje pobjede Talijani, namah riešeni.

Imenovanje. Privremenimi živinari bijahu imenovani: g. F. Arnerritsch za pazinski a gosp. Eugen Žuttioni za tolminski politički kotar.

Diecezanske viesti. Presvjetli biskup Dr. J. Glavina dioliti će sv. bermu dne 5. agusta u Bazovici; dne 12. agusta u Kontovelju i Proseku; dne 12. septembra u Jelšanah a sliedećeg dana u Podgrajah.

Voleć. g. Petar Martelanc, župnik kod sv. Antona starega u Trstu, imenovan je prezidualnim izpitateljem i konsistorijalnim savjetnikom. — **Voleć. g. Mate Rebolj** imenovan je župnikom u Tružkah. — **Voleć. g. Blaž Dekiova** imenovan je župoupravitelјem u Bermu.

Porečki listić neće se više mnogo baviti politikom nego donašat će od sada ponajviše viesti iz Istre, kako se upravljaju

naše občine, što rado i kako jedu naši občinski zastupnici, gdje i kada pasu svoje volove, krave i ostalo blago. Čuditi se moramo, kako sada pazi na svo korake naših ljudi kao da su to najveći svetski dogodjaji, koje valja na javnost iznašati. Sudeć po tom mora da vlada u Poreču velika praznina, kad neznaju čim drugim punit stupce svojega listića. U posliednjem broju donaša porečka četa velikimi slovi još veći i znamenitiji dogodjaj, da su tri, četiri krave ili vola njekoga zastupnika u Pazinu nadjeni, kako su se na tudjem zemljištu pasli. Neznamo koliko je na tom istino, nu uzmimo, da je svemu tako, kako se čita u porečkom listiću, to mi u tom još neuvidjamo nikakva zločina. To se dnovico sgadja na vanjščini, a takvi čini su prosti poljski prekršaji i ništa drugo. Takve prekršaje ima razviditi po zemaljskom zakonu občina i ako treba i globom kazniti gospodara, da bolje pazi na blago.

Porečki listić javlja, da je dotičnik odsudjen radi kradje na 7 dana zatvora. Mi mu toga novjerujemo, jer nemožemo pojmiti, da bi se mogao naći u Austriji sudac, koji bi gornji čin nazvao „kradjom". Glavni moment kradje je, da si tko prisvoji koju pokretnu stvar bez privolo posjednika. U našodnom sludaju radi se o tvari koja raste, dakle o nepokretnoj stvari. Tu nemože biti ludi govora o kradji.

Pjevačko družtvo „Hajdrih" na Proseku pripravlja za nedjelju dne 5. t. m. veselicu pod milim nebom. Sudjelovati će kod zabave i tršćanski „Sokol" a nema dvojbe, da će posjetiti krasni Prosek i mnogo drugo tršćansko gospodo naše krvi.

Iz Berseča pišu nam 1. t. m. Ugodili ste, g. uredniče, svemu puku ovo podobdine što ste u zadnjem broju upozorili sl. cos. kr. ravnateljstvo poštah na Primorje, da jedino pazi, kad bude imenovalo u našem mjestancu novog pošto moštra, na sposobnosti molitoljah. S radošću vam javljamo, da smo ovdje i ljetos t. j. dne 5. julija svečano proslavili blagdan sv. slavenskih apoštolah Cirila i Metoda, a naši za dični Bersečani odlučili svako godine taj dan svečano proslaviti. Tako valja vrludna braćo! Sveti naši apoštoli donesoše nam luč kršćanstva i prosvjete a mi se moramo svakom zgodom najpače na njihov blagdan njih sjećati i što svečanije počastiti ih. Žoliti je samo, da bi nas u tom i naša braća širom naše premile Istre uliodila. Bog nas uslišao a sv. naši apoštoli blagoslovili!

Iz buzetskoga krasa pišu nam 1. t. m. Kao i u velikih gradovih imati domo i mi jednu kanalnu pravdu u slavnom našem Buzetu. Glavnu, ali nečastnu ulogu igra tuj jedan prvak talijanaške stranke, kojega tuži neki financijalni stražar. Kad pukne pravda, javiti ćemo Vam uspjeh.

Nedavno maknuše nam odavle vrsome čestita žandarmerijskog stražmešira gosp. Klavura, koji bijaše tru u peti našim šurenjakom, jer nije hotio s njimi šarati već je vazda imao pred očima zakon i pravicu. Mi krašani žalimo iskreno za tim vrlodnim muževom a čestitamo braći u Volosskom kotaru, što će naći u njemu čovjeka mira, reda i zakona. Kako Vam bijaše jur javljeno, potukla je nesretna tuča veći dio našega krasa. Nadali smo se dobroj ljetini, a kad tamo biti će još lošija nego li obično. Najprije nas je šibala suša tako, da se nismo nadali niti srednjoj košnji, kasnije navalili na nas skakavci, koji su nanosili u nekojih mjestih mnogo škode, to napokon, pošto se je bilo dostatno namočilo i sve oživjelo, nadošla strašna tuča, koja je dounišlila ono, što je preostalo iza suše i skakavaca. Božo pomozi nam siromahom jer ljudi težko da se nas sjete!

Iz Rieke primamo koncem julija sliedeće: Vaš redoviti dopisnik obaviešćuje Vas, g. uredniče, često o svih važnijih dogodjajih ove madjarske „perle" (!?) ja je nožcisci pačati se u njegov posao, kazati ću Vam dvie tri o lošem materijalnom stanju našem. Prije dvie godine, kad nas je ono posietila strašna kolera, obećivala nam gospoda na magistratu, da će nam obaliti porezo i namete, u obće na plaćilu, ali dalje od obećanja nije došlo a mi čutimo i danas nemilo posliedice grozne pošasti. Mjeseca septembra isto godine bijaše ovdje strašna povodanj, koja je nanesla silne škode u nižih ulicah, te su mnogi trgovci pretrpili velike gubitke. Govorilo se opet, da će se te škode uzeti u obzir kod odmjerivanja plaćila al je ostalo i taj put kod samoga obećanja. Prošloga mjeseca poplavila je voda opet sve niže ložeće ulice uništav u mnogo dućano i stanove. U nižih ulicah moglo se je bez zaprieke zaploviti ladjom. U nekojih dućanih stajala je voda do koljena visoko nanosav štetu na hiljado forintih.

Tim čestim navalam vode treba tražiti uzrok u nesprotnoj kanalizaciji. Kad nahrupi velika voda iz staroga grada, gdje su kanali pokvareni mjesto „rimodornani" nemogu ju požirati preuzki kanali u dolnjem ili novom gradu. Naravska je dakle posliedica, da si voda krči put kamogod može.

Naš slavni magistrat trsi se neprestano kako bi Rieka zadobila izvana sjajno lice a nemisli na to, da ostaje pod sjajnim plaštom mnogo smrada i gnjiloće. Našoj gospodi je najviše do toga stalo, da budo naš „korso" čist, liep i urodan jer se oni tuda povlače i potežu, nu za ostali dio grada neboli ih jako glava. Svakojaki smrad baca se amo i tamo u postranskih ulicah, pak koje čudo ako se tim zatrpaju kanali. Nikomu nije krivo, da se pazi na red i čistoću na korsu, al se no bi smjelo zaboraviti niti na ostale ulice.

Čujemo, da kane naši slavni otci domovine sklopiti novi dug od tri milijuna forintih, kojim će valjda opet poliepšavat grad, no mi pitamo: tko će vratiti toliko novce i plaćati dobroe interese? Doći će kao po običaju opet rod na siromašno gradjanstvo, da uzmo na sebe novo breme, koje mu namjeravaju opritli dični i slavni „padri della patria".

Iz Jelšanah nam pišu 30. julija 1888. Jučer bila je ovdje svečanost kakve naše mjesto ne pamti, kakve u obće kod nas još nebijaše. Pjevala se je za prvi put što zna mlada misa. Pjevao ju je veleučastni Anto Stemberger, sin ovdješnjih čestitih roditeljah.

K toj svečanosti došao je dekan iz Hrušice veleč. g. Rogač kao takodjer dekan iz Trnovoga veleč. g. Vozel.; došli su svećenici, Mlakar iz Vodice, Škrjanec iz Hartja, Jonko iz Podgorja, a prisustvovali su kod svečanosti u crkvi takodjer mjestni župnik i duh. pomoćnik. Bili su tu nadalje zemaljski kanonikat Jonko i Spinčić; obćinski načelnik g. Pipp.; bilo je bogoslovah, po jedan Hrvat i Čeh i dva Slovenca; bilo je učitoljah; bilo je obćinski uavjetnik buzetski M. Sankovič iz Dana, a bilo je i drugih mnogo, nesamo iz naše župe nego i iz susjednih, kastavsko i trnovsko. Crkva bila je natlačena, da se nije moglo niti ganuti u njoj, a okolo sve crkvo bilo je sve puno ljudi, koji nisu mogli naći prostora u crkvi.

Svečano obučen mladomisnik zajedno sa pratjem uljoxno je u crkvu odmah o 10 uri. Najprije sanvao je Duha Svetoga. Sliedila je propovied, koju je imao veleč. gospodin Stjopan Jonko. Poslije uvoda je on krasno naslno znamenitost svečeničkoga stališa, ustvrdio, da koj toga nečasti nemože nit pravi vjernik biti. Preporučno je onda mladomisniku, nek se pomoli za se, da budo mogao u svih zgodah i nezgodah obavljati točko svečeničko poslovo, za svoga otca, braću, sestro, rodbinu, za svoje suradnike na polju Gospodnjem, i drugo; ganutljivimi riečmi spomenuo mu je brižljivu majku i brata, koji nisu imali sreće doživjeti toga sretnoga dana, koji su pred kratko jedan i drugi preminuli. Čestc je proporjedaoc izvanlo suze slušalca, a glasan je bio plač po cieloj crkvi, kad je spominjao tu dvojicu.

Iza propovjedi sliedilo je darovanje od strane svih učestnikah, pak darovanje, nekrvavo od strane mladomisnika. Krasno bilo je njegovo pjevanje, kojemu dostojno pjevalo se je na orguljah pod ravnanjem nadučitelja Makarovića.

Objedu prisustvovali su svi imenovani, osim domaćih svećenikah, kašto takodjer više rodbine i drugih, medju njimi i veći broj gospodjah i gospodjičah. Kod objeda zarodalo zdravice. Prvu je učinio dekan hrušički veleč. g. Rogač mladomisniku kao svećeniku; drugu veleč. g. Spinčić istomu kao članu hrvatskoga naroda u Istri, za kojega ima dužnost brinuti se i izvan crkve svaki svećenik, jer već Isus zapovjeda jednakost svih ljudih i jer se povodom siromaštva počini opačinah, kojih se nebi počinilo kad bi siromaštva nestalo. On je osvjedočon, da mladomisnik za svoj narod čuti, da se je znanj pomoliu Svevišnjemu, da će zanj i nadalje moliti i raditi to mu no želi drugo nego junačko zdravlje, da uzmogne to dugo vromena činiti. Zdravica ta bila je živahno popraćena. Mladomisnik zahvalio se je krasnimi riečmi propovjedniku, gg. Rogaču i Spinčiću iztaknuv, da će njihovo rieči držati uvjek u svojo, svojih drugovah Čehah, i koji su u njem imali uvjek najboljega prijatelja. Veleč. g. Mlakar nazdravio je takodjer mladomisniku kao takodjer prisutnoj gospodi zemaljskim zastupnikom. Njegovimi krasnimi riečmi uznesao je slušaoce oba puta. Bilo je i drugih zdravicah, kao prisutnim gospodjam, a bilo je i zahvalah na zdravice.

Zabavno pučnimi zdravicami, prijateljskim nagovorom, pjevanjem probavilo se tu cielo poslie podne, do u noć, u veselju i zadovoljstvu. Na razstanku je svatko odnesao najlepši utisak o svečanosti i želio iz dna duše, da bi mladomisnik mnogo i mnogo godina doživio zdrav i radio uspješno koli na crkvenom toli na izvancrkvenom polju. Živio ga Bog!

Za objeda došlo je svečaru brzojava, i poslalo se brzojavno čestitke mladomisniku Stofanutti-u u Lindar, dobročinitolju Stombergorom-Drufi u Mirno kod Gorice, kao takodjer skupščini družbe sv. Cirila i Metoda u Ptuj.

Proročanstvo o vromenu. Mathieu de la Drôm proriče za tekući mjesec sliedeće promjene vromena: Velika vrućina u zadnjem četvrtu, t. j. od 20. julija do 7. agusta. U mnogih stranah olujo, napose žestoke u južnoj Niemačkoj, na Dunavu i na julskih gorah. Slična toplina u mlaju od 7. do 14. agusta. Neobična toplina na obalah sredozemnoga mora, na bregovih jadranskoga mora i u grčkom arcipelagu. Olujo u Austriji i Španjolskoj. More mirno. Oko 9. agusta sredozemno more uz sicilijansko obalo ponešto nemirno. Nesnosna toplina od 14. do 21., mnogo olujah. Oko 19. sredozemno more nemirno, isto tako atlantički ocean i blakanjski zaljev. Vrućina pomalo nešto od 22. do 29. t. j. u ušćapu. Ješte pojedine olujo od 29. do 31. agusta. Točajem mjeseca postigne vrućina neobično visok stupanj.

Životna pravila za gospodaro: Jedan gospodarski list nabraja sliedeća pravila, kojih bi se morao držati svaki pravi gospodar:

Drži uvjek pripravnu dnovnu knjigu, u koju so zapišu svakidanji dogodjaji kod gospodarstva. — Da su ti u redu upisani svi računi. — Životinji davaj svaki dan redovito soli. — Ostani kod svoga zvanja (t. j. da nebudoš vazda mijenjao: danas seljak, sutra kovač, postolar, krojač itd.) — Plevola nesmiš biti na tvojem gospodarstvu. — Pomoćju namjestnika nećeš nikada dobro ili uspješno gospodariti (oko gospodarstvo mora sve vidili i nadzirati). — Tvoj stan da budo dobar, čist i priručan. — Čitaj dobro knjige i novine. — Tvojo volovo, krave, svinje i ovce drži na prozračnom, suhom i čistom mjestu. — Posadi svako loto nekoliko drvotja osobito voćaknh. — Nepodpiši nikada mjenico (kambiala) ili obveznico (obligacije). — Drži sve u redu i na svojem mjestu. — Skrbi se na vriemo za gnoj (djubar) da polja, livade i vinograd nezalabo. — Nepazi samo na množinu već i na dobrotu gnoja. — Boja je cenija nego li nova daska ili greda (t. j. da valja bojadisati ili pakliti daske, gredo, koloo itd., koje trebaš kod gospodarstva). — Drži uvjek vrt ili voćnjak kod kuće jer će tako imati manje posla sa lločnikom. — Osiguraj tvoje zgrado i druge imanje kod poštenoga družtva. — Služi se samo dobrim sjemenom. — Opravi svaku radnju čim prije ti je moguće, t. j. neodnašaj od danas do sutra. — Vodnjak (šterna ili zdenac) i dvorišta da ti budu blizu kuće. — Ako nemaš kamo spraviti sjeno i drugu krmu, biti će ti prazna mošnja. — Netuži se nikada, da si predobro obdjelao svoje polje ili vinograd. — Daj surovomu maslu liepu boju prije nego li iz krave izadjo (t. j. krmi kravu dobrom hranom i drži ju u redu). — Nerazbacaj gnoja odmah na polju ili vinogradu, već ga dobro zemljom pokrij ili pudori. — Tvojo gospodarsko orudjo spravi uvjek pod strohu. — Rdja i gnjiloba škode više orudju nego li poraba istoga. — Kosi travu dok je u cvietu. — Sve što radiš, radi otvorenimi očmi. — Otvorena glava i čvrsta ruka najbolji je kapital gospodaru. — Čistoća neka te prati u kući i na polju; brini se za zdravu i čistu hranu, za čistu odjeću, čvrsto orudjo, zdravo i plemenito životinjo, čisto polje i vinograd, čvrste i zdravo voćnjake, prostrano i zračno vrtovo, čisto i zdravo sjeno, snažno dvorište, štalo, skadanj, kotao i jasla, čistu i zdravu vodu za sobo i životinju — da ti budo dakle sve okolo tebe i na tebi čisto, osobito pako čista savjest.

Velika starost. Ruski listovi javljaju, da u Baku živi još posve čvrsta i zdrava žena 140 godina stara. Starica se hrani mliekom i krumpirom; nikada nije pila žestokih pićah; vid je prilično sačuvala, te čita bez naočala.

Židovi na ruskih sveučilištih. Židovi, koji su ove godine svršili nauke na odnosnih gimnazijah, upravili su u Petrograd molbu, da budu primljeni na tomskom sveučilištu. Kako „Odess. Nov." javljaju dobili su odgovor, da će na novom tom sveučilištu biti primljeno samo pot po sto djaka židova.

Otrov pauka. Ovih dana predavao je prof. Briegor u Halli ob otrovu pauka. Dvie vrsti, koje žive u Rusiji, imenom „Phalancium i Trocosa", neškodljivo su; al zato je „Cara Curt", kojega narod zove „crni vuk" vrlo otrovan, pa je posve opravdan strah, koji vlada u južnoj Rusiji pred tim paukom. Šteta, koju taj pauk počinja, velika je; na paši ugrize životinju za jezik i ova mora da crkne. Cielo tielo pauka otrovno je, pa i sama jajašca sadržaju vrlo jak otrov. Ako se otrov taj zagrije do 60° C., postaje neškodljivim. Ni u želudcu neima učlaka, već jedino ravno u krv doveden, a tada usmrćuje brzo; u učinku nalči posvo na zmijin otrov. Od naših pauka otrovan je jedini pauk križar ili krataš, to je njegov otrov sličan otrovu „crnoga vuka", al ga je neznatna mjera.

„Vienac" broj 30. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Žulejka" spjevao J. Kozarac. „U registraturi", roman, nastavak. „Stareo zvonar", prolietna idila od Vladimira Koroljenka. „Potka Nasturcija", pripovjest N. Ljubojdova. S ruskoga preveo N. S. „Iz New-Yorka u San Francisco", poljski napisao H. Sienkiewicz. „Schoponhauerova karakteristika života i smrti. Književna plama: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini", sabrao Kosta Hörmann". Listak. Slike: Marija Freudenreich, Zimska večer i Pogled s Dunava na Fruškn goru.

„Vienac" izlazi svako subota. — Cieno mu je na četvrt godine 1 fr. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i svjet", ilustrovani list, broj 15. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučajuć našim čitatoljem tako ovaj bogato ilustrovani list upozorujemo jih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 12. do 25. p. m. priposlalo nam predplatu sledeća p. n. gg.: P. B. Mališka za 88 — J. M. Novalja za 88 — B. V. Lindar za 88 — R. R. Trst za 2 s. 88 — K. M. Žminj za 88 i za čitatolja za 2 s. 88 — M. L. Kaldir za 2 s. 87 i 1 s. 88 — M. J. Punat za 88 — G. S. Trst za 88 — O. A. Dobrinj za 2 s. 88 — D. P. Plomin za 88 — M. Č. Baška za pol 88 — Dr. J. B. Karlovac za 2 s. 88 — T. K. Novi za 88 — K. M. Čavle za 88 — J. I. Boljun za 2 s. 88 — V. M. Sv. Lucija za pol 88 — Vrbnik čitaonica za 88 (11 kat.) F. D. Kastav for. 7.18 — A. S. Babinec za 88 — B. D. Beram za pol 88 — G. S. Nerezine za 1 s. 88 (za 15 izt.) — Čit. Puli do 30/9. 88 — F. S. Dramova za 87 i pol 88 — S. M. Dubašnica za 2 s. 88 — A. V. Dubašnica za 88 — O. J. Pičan za 2 s. 88 — Dr. A. V. Djakovo za 2 s. 88 — S. M. Rieka za 2 s. 88 — M. J. Sv. Vid za 2 s. 88 — Ob. Gl. Žminj za 2 s. 88 i za 2 oglasa for. 5.80 — J. U. Pazin za 88 — J. B. Starina za 2 s. 88 — Ob. Gl. Materija za oglas for. 2.65 — A. V. Mailaska for. 1 — A. S. Rieka za N. P. Volosko do 1/7. 89 — M. B. Brgudac za 2 s. 87 i 1 s. 88. —

Č. gosp. A. R. Punat. Dajte kako najbolje možete. — C. gosp. B. V. Lindar. U posliednjem broju nismo oglasili nego ono što je došlo do 12. — Vaše je došlo 12. zato dolazi danas na red.

Lutrijski brojevi

dne 28. julija.					
Trst	47	8	85	10	31
Linc	86	66	79	25	49
Innsbruck	5	83	10	43	86
Buda	3	45	8	77	56
dne 1. augusta.					
Prag	17	85	30	42	40
Lavov	54	64	73	40	31
Hermannstadt	88	67	77	14	55

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumiju kako se prodaju na debelo bilo za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100	K.	127.—	129.—
Rio bisor jako fina		„	94.—	96.—
Java „ „		„	90.—	93.—
Santos fina		„	85.—	87.—
„ srednja		„	81.—	82.—
Guatemala		„	93.—	95.—
Portorieco		„	108.—	110.—
San Jago de Cuba		„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina		„	112.—	110.—
Java Malang. zelena		„	87.—	89.—
Campinas		„	—.—	—.—
Rio oprana		„	92.—	94.—
„ fina		„	86.—	87.—
„ srednja		„	81.—	83.—
Casia-lignea v zabojih		„	27.—	28.—
Macisov cvet		„	390.—	410.—
Ingber Bengal		„	18.—	19.—
Papar Singapore		„	97.—	98.—
Pecang		„	70.—	74.—
Batavia		„	87.—	85.—
Pimenat Jamaika		„	20.50	22.—
Petrolej ruski v sodih	100	K.	6.60	6.75
v zabojih		„	8.25	—.—
Vijs bombažno amovik		„	37.—	38.—
Lesno jedilno „ f. gar.		„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.		„	43.—	44.—
namizno M.S.A.J.f. gar.		„	56.—	58.—

Rožići puljski	„	5.50	5.—
dalmat. s cort.	„	—.—	—.75
Aix Vierge	„	66.—	68.—
„ fino	„	60.—	62.—
Smokve puljske v sodih	„	—.—	—.—
„ v vonilu	„	—.—	—.—
Limoni Mesina	zaboj	6.50	7.50
Pomaranče sicilijanske	„	7.50	8.—
Mandlji Bari I.a	100 K.	70.—	71.—
dalm. I.a, s cort.	„	—.—	—.—
Pignolli	„	72.—	74.—
Riž italij. najfiniji	„	19.75	20.25
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.—	13.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	10.50	10.75
Sultanino dobro vrsti	„	31.—	33.—
Suho grozdje (opašn)	„	26.—	27.—
Cibeba	„	—.—	—.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	95.75	—.—
Slanilki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	36.—	37.—

Javna zahvala.

Blagorodna gospodja Marije Kumičić iz Zagreba, vrledna supruga našega Eugena poklonila je za oltar preblaženo Djevo Marijo u našoj župnoj crkvi, svojom rukom vrlo lepo izradjeno jastuko. Na tom prokrasnom daru zahvaljuju se podpisani što srdačnijo želeć plemenitoj darovateljici, da njoj Svevišnji trud obilato nagradi.

Uprava župne crkve sv. Jurja.
U Borovču dne 28. srpnja 1888.

Raimund Jelušić
župnik,
Fortunat Volčić-Matičić
crkvenik starešina,
Ivan Gušević-Perišić
crkveni starešina.

Uriena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rana, zapala ustiljuh itd.
mogu se u kratko vrieme lahkoćiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma ponašu ljekarnike, propovjednikom itd. Prebudjenih kašlje noći, navadno jutarnje hreputavice i prsobolje zapalnih nestaje kao za čudo uzimanjem ovih slastičkah.

Opazka. Valja se pazdi od varalicah, koji je ponadbijaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatulje) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,
Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.
Kao najstariji i najudomljiji proljetni lijek za mlado i staro, za osvježenje i uljepšanje pokvarene krvi, preporučuju najsavršeniji Hoffmanovi odavna uporabljivanje slovoče i odlikovane
budimske
Rákóczy-vode,
koju dakle posebice preporučati nije treba.
Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca hrvače Lisser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.* 39—3

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾ „	3-mesečni „	3¼ „
30- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na tomolju odpovodi od 20. februvarja, 20 aprelia, in 20. julija.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Colovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., za veće svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.
Trst, 9. marcija 1888. 48—16

IVAN SKOPCZYNSKI
kemik i ljekarnik
Via Farnetto u Trstu
proporuča slijedeće lekovo:

Kruglice za čišćenje krvi nazvane „crvonog križa“ proti hemoroidam, čistoću i osvježujuće krv. Sa uporabljivanjem ovih kruglicah može se u najkraće vrieme izliečiti svo ono bolesti, gdje voć nikakvo sredstvo nepomaže. Uzimlju se navadno u večer jedna ili dvie, i to prije nego li se podje na počinak. — 1 kutijica istih stoji 20 nč., a 6 u zamotu samo f. 1.—. Manje nego li jedan zamot se neoraxašilje.

Služe na uvid danomice pisma, u kojih izrazuju bolesnici svoju zahvalu, jer su uporabom tih kruglicah nakon dugo i teško bolesti opet ozdravili. Tko samo jednoć pokuša iste, preporučiti će jih i drugim.

Tinktura za posvemašno uništenje kurjih očijuh. Ako se ovom tinkturom namaže svaku večer kurje oči kroz 4—5 danah, to se poli dan nogo u toplej vodi oporo, može se nekoli kurje oči sa korenom izvaditi, bez da se jih reže. — Jedna staklenica te tinkture stoji sa kistićem (pomollo) 60 nč., a poštom 75 nč.

Elixir za čišćenje zubijuh služi kao nepogrješivo sredstvo proti mrvljenju istih i zubobolji, te jih sačuva zlata i bjela. Odstranjuje zlomirisan vonj iz ustijuh i okriepčuje laloko (gengivo). — 1 staklenica stoji 40 nvč., a poštom 48 nč. Manje od dvie staklenice se nerazašilje.

Prašak za čišćenje zubijuh 1 kutijica stoji 35 nvč. — Osim ovdje navedenih lekovah ima u zalihi još sve domaće i inozemske osobitosti, koje su objavljene u raznih listovih.

Odpošilja se svaku naručbu uz gotov novac ili pouzećom; — Tko pošalje novac za lijek sa unpuitnicom unapriod, prištedi si polovicu troška, koji uslied pouzeća nastane. 12—6

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdaje direktne biljete

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija“ na Rieku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, vozo se uz sniženu cienu.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Moj sin je trpel skoro dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal s m vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadnje in tudi nisem pozabil najzaličljivejši rudninskih vodá. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabil samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlato žilo itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje hvaležnosti kot v esenci zaslužene pohvale tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

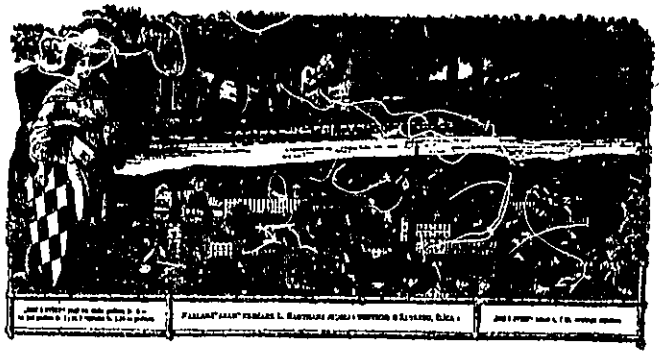

Sadržaj petnajstoga broja:

ŠTIVO: Njihovim Visočtvom prieostolonasljednikom, pjesma M. Pogačičevo. — Kraljević Rudolfo i kraljevna Stefanija u Zagrebu — Dolazak i vožnja u grad. — Misa. — Poklonstva. — Dejeneur. — Polaganje temeljnog kamena za Rudolfovu kasarnu. Na sveučilištu. — U samostanu milosrdnih sestara. — U palači jugoslavenske akademije. — U prvostolnoj crkvi. — U Maksimiru. — Dinor. — Serenada. — Razvrjeta. — Odlazak. — Boudoir prejasne kraljevne. — Put po Bosnoj. — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, preveo Čedomil Vlahović. — Valpovečki Hamlet, napisao Vjek Kaščević. — Moda.

SLIKE: Kraljevna Stefanija — Kraljević Rudolf. — Slavoluk u Ilieć sagradjen po nacrtu mjernika Jakomini. — Ban Dragutin grof Khuen Héderváry — Banica Margita grofica Khuen Héderváry. — Boudoir prejasne prieostolonasljednice u banskoj palači uredjen po c. kr. dvorskom nabavljačn Dane Hermannu — Slavoluk na kolodvorskoj cesti sagradjen po nacrtu mjernika Pfleitera. — Paviljon na gradilištu Radićevo zajarma, sagradjen po nacrtu graditelja Leo Hönigsberga od S. P. Bothea. — Ignjat Alcher. — Adolf Hudovski. — Ferdo Kalabar. — Vodoskok na Zrinjevcu sagradjen po nacrtu mjernika M. Lenuzzia. — Vidik na Prilaza do paviljona. — Modna slika.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu
Izdavateljica prima danomice pretplatu.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i preživadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba prebava, deranvica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a ranje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Thee antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kod bolestih želuđca. Listić stoji 14 novč; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,
„Al due mori“, Piazza grande u Trstu.
Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 24—7

Najbolje osvježujuće piće jest
osladjen izvadak
TAMARINDA
19—1 priredjen mrzlo po
Giac. Enriku Huberu
U TRSTU,
Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:
U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „
Za Austro-Ugarsku (prosto carine i opreme)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „
Proprodavaocem daje se obični odatotak.
Prodaje se u svih znamenitijih mirodiničah, slastičarnah, prodavaonah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:
Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Nova
48—7
agencija za službe
u Trstu, Via Campanile br. 1
bavi se namještivanjem svakovratnih službenikah u tu- i inozmstvu, utjerenje dugove, dobavlja izvješće sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatih predmete, založene u gradskoj zalagnici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovratnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.
Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Providjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora
Elixir za živce
kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost,** bljolotok, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčne, tor pospješuje prebavu itd. **Elixir za živce,** sastavljen iz svjetsko znamih bilinah, priznano od svih nakteritetah medicinskih — preša jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližu iz cirkulara, koji je pridodan svakoj staklenki. **Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovim ili pouzećem. - U svih lekarnah je na prodaju.**
— Glavno skladište: Einh ru-Apotheke, **Max Fanta,** Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. Seravalli-Al l'Amazone-Trionfante, Seravallo, P. Cavana i Prendini.
Na Rieci A. Mizzan 13—5

Jaz, Ana Csillag
sè svojimi 185cim. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega masila, jo odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za očiščenje kože, pospešuje pri moških polne, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podoli vlasam in bradi naravno svitlost in polnost ter jo obvaruje proti zgodnjim osivenjem do najviše starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gld.
Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3
Csillag & Comp.
Budapest, — Königsgasse Nr. 52,
Inozemci morajo posiljati vse naročbe.

Izdavatelj i odgovorni urednik N. Mandić.
Tiskara Dolčno.

Broj 32. U Trstu 9. agusta 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravšm. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se neuvažaju ako se netiskaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljaško 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izbor zastupnika u koparskom kotaru.

Birači političkoga kotara koparskoga pozvani su opet, da stupe na biralište, te da si izaberu jednoga zastupnika na zemaljski sabor u Poreču. Smrtju bivšega zastupnika g. Antuna Križanca ostalo je naime ispražnjeno jedno mjesto na zemaljskom saboru, to je cesarska vlada, da zadovolji zakonu, razpisala popunitbeni izbor za dne 30. agusta.

Birači toga kotara pozvani su oto ponovno, da u jednoj te istoj saborskoj periodi vrše najliepše državljansko pravo. Mi bismo se zaista veselili tim častim izborom — znajuć da je u borbi pravi život i naš spas — no u ovom slučaju nemože biti odušovljena veselja. Valje bo uvažiti, da je materijalno stanje izvanjskih občinah onoga kotara većinom loše; da su ovi izbori uročeni u doba kadno imadu birači — skoro svo sami poljodjeloi — puno ruke posla na polju i vinogradu, te da će biti ti isti birači za pol godine opet pozvani, da sudjeluju kod skupnih zemaljskih izborah. To su svakako takove okolnosti, koje bi zabrinule i posve sviestne, imućne i neovisne birače. Medjutim izbori su tuj i svako dalnje razglabanje o njihovoj shodnosti ili neshodnosti nebi nam ništa pomoglo. Treba nam se dakle čvrsto opasti i zasukati rukave puk se imenom božjim pustiti u izbornu borbu. Narodni birači izvanjskih občinah pol. kotara koparskoga, viđni častim izborom, stupiti će bez dvojbe i ovaj put složno, neustrašivo i mnogobrojno na biralište, da izaberu svoje pouzdanike ili fiducijare, koji će dne 30. agusta u Kopru izabrati jednoga narodnoga zastupnika. —

Glavna zadaća ili najvažniji čin zapada samo birače, koji biraju izmedju sebe najvriednije mužove za fiducijare a ovi opet svi skupa narodnoga predloženika. Po izboru fiducijarah možemo unapried znati kakav će biti zastupnik. Poštoni, značajni i neodvisni fiducijari neće se zaista dati od nikoga zapeljati niti će igda vjerom krenuti. Takove mužove treba, da izaberu sve naše občine onoga kotara. Narodna stranka pako sporazumno sa političkim družtvom »Edinosta« i sa samimi birači predložiti će takovim fiducijarom kandidata, koji će znati i htjeti braniti naše pravice i zastupati narodne interese na zemaljskomu saboru u Poreču.

Izbor fiducijarah obaviti će se u pojedinih občinah — u koliko nam je do sada poznato — izmedju 11. i 20. agusta. Nedieli nas dakle od toga izbora nego kratko vrieme. Radi toga pako treba našim prvakom i pouzdanikom podvostručiti sve sile, da na vrieme poduče i priprave birače za onaj odlučni dan, koji nije već daleko i u kojem će se odlučiti imademo li slaviti izborni pir ili sakriti si od stida i žalosti lice. Mi se čvrsto nadamo, da ćemo i ovaj put veselo kliktati i ponosno narodnomu protivniku zagrmiti: *nosi se, mi smo ovdje svoji na svojem!* Naši čestiti birači izvanjskih občinah Buzeta, Roča, Doline, Dekanih, Pomjana, Miljah, Kopra, Pirana, Kortah itd. osvietliti će si bez dvojbe i ovaj put poštano lice, te pokazati ostaloj braći širom Istre, da nisu klonuli duhom, i da će sada i odsada visoko držati narodnu zastavu. — Narodni protivnici iz talijanskih gradićah razštrkati će se po starom običaju i ovaj put po hrvatskih i slovenskih mjestih i selih, da mame, slipo i varaju neuke i malodušne birače. Skočiti će na noge staro i mlado iz Kopra, Pirana, Buzeta itd. da pazinsko-poročkim novcem pije i napaja, miti i kupuje slabiće, strašivice i malovriednike. Doći će opet na vidjelo staro molbo i novo grožnje, oksekucije i prodaje, al svega toga nesmije se prestrašiti sviestan i pošten birač. Od hinavcah, laskatoljah i šuronjakah, koji ga napoznaju nego kad trebaju njegov glas, valja mu se čuvati kao od ognja, a Judin novac, što mu ga budu nudjali, mora s prezirom odbiti. Kukavice i propalice prodaju svoj glas, pošten čovjek nikada.

Na noge dakle, birači koparskoga kotara, da izaberete složno svoje pouzdanike, koji će dne 30. agusta u Kopru izabrati muža Vaše krvi i Vašega jezika!

DOPISI.

Iz otoka Krka, koncem julija. Prod desetak dana obavili se občinski izbori u Dubašnici. Osim kratke vieati i opomene tiskanoe u 29. broju nije se o tih izborih ništa pisalo. To se lahko pojmi, kad se znade, da do zadnjih dana nije nitko radio ili barem se pričinjalo, da nitko ne radi, ne bi li kod izbora polučio kakov uspjeh. I sami Dubašnjani mislili su, da su se utišale razpre medju „gornjimi" i „dolnjimi" i da će ovoga puta birati jedan i drugi složno. Za to se je bio ustrojio nekakav izborni odbor sa zadaćom, da provede izbore po želji svega pučanstva. Svaka podobćina, svaki občinski odiel i svaka četa imali su dobiti razmieran broj zastupnika. U zastupstvo su mogli doći samo ljudi razumni, poporočni, poštoni, nepodmitljivi, nezavisni i zauzeti za dobro puka i domovine. Rad njihov imao je bit uperavljen na to, da povećaju občinske dohodke a umanjo troškove, prireze i namete, da uvedu joštinu upravu, da se brinu jednakom ljubavi za siromahe i za sve razrede pučanstva i da skrbe, neka se poštuje vjera, svećenstvo i sve što je lieno, plemenito i sveto. Obećavalo se zastupstvo, koje će biti na diku i uzor Dubašnici i cielom otoku.

Ovo je sve iztaknuo izborni odbor u svojem proglasu 7. t. mj. pribijenom na crkvenih vratih.

Kad smo pročitali ovaj proglas uzkliknusmo: srotno li občino sa takovim zastupstvom! Ipak nam se nije taj proglas baš svidjao. Previše zahtjeva i previše obećajo, a znamo po izkustvu, da tko mnogo obećaja, malo održi. I jedan dubašnjanski kolovodja kazao je: „bisogna pro cettor molto o mantener qual cho so vol". Drago nam je zastupstvo, koje manje obećaje, a više održi.

Proglas je bio pisan s lieva talijanskim jezikom, a s desna hrvatskim. Neznamo bogme za koga tudji talijanski jezik, ako ne za soljake iz Barušićah, kojih je svih 37 netko, valjda od šale, upisao god. 1880. da talijanski govore!

Više od toga samjerasmo proglasu. Izbornog odbora ono, čega u njem nemna, a moralo bi biti. U cielom proglasu nemna ni spomena o hrvatstvu dubašnjanske občine ni o pohrvadanju občinskog ureda. Bez toga neka si gospoda iz Dubašnice tiolju iz glave, da će njihova občina moći služiti uzorom drugim našim občinam po otoku, koje sve, osim patrijarkalno omiljalske občine, stoje na čvratom hrvatskom tomelju, urediuju hrvatskim jezikom i bore se za svoj jezik, jer znaju, da občina zgoljnih Hrvatah bez uredovnog hrvatskog jezika jest grdna na svietu nakaza. Mi nismo za to, da se občine upliću u politiške borbe, jer je njim zakonom odmjeren lih zadatak, da upravljaju občinskim imotkom, da skrbe za sigurnost osobe i imotka občinarah, za putove, za zdravstvenost, za javni red i za školo; al kad su naši dušmani upotriobili i upotrobljavaju naše občine kao sredstvo, da nas upropaste, da nam otmu naš narodni biljeg, da iskorlone našu narodnost, kad oni upravljaju našim občinam „colpi di grazia", da tim nas u sroe ubodu; kad ovi tvrde, da smo mi prosti glupaci, koji moramo uviek ćamiti pod njihovim gospodstvom i skrbništvom, da nemamo svojih vrstnih tajnika, vlodnika i načelnika, da je naš jezik surov, nootesan i nesposoban za uredovanje, da mi nerazumiemo našega književnoga jezika, kad oni sve to hoće i sve to nam spodituju, rad je i nami usaditi na nogo junačke, pa pročistiti naše občine i upotrebiti, jo ne poput naših neprijatelja kao sredstvo navale i tudje propasti, već kao sredstvo obrane naše sreće, našega jezika i našega narodnoga biljega.

Mi se drugomu nenamićemo, al nećemo, da se ni drugi nepozvan nam namiće. Iskusili smo i ovuda i po Istri, kako ne znaju vierni sluge poročke gospode razbaeivati občinskim imetkom, za to jim zatvorimo naša vrata, dokažimo, da smo svoji na svojem, da jih ni najmanje notrobamo i da znamo svojim imotkom upravljati bolje i poštonije, velime poštonije, nego oni svojim, a kamo ne pak našim. Al hodomo li njim zatvoriti vrata, moramo prije svega uvesti u občinski urod hrvatski jezik kao uredovni. To je lisk za naše rane, to je uztuk za njihov otrov, to je luk za njihove oči. Naš puk gleda odsavna vse svoje ime zaboravljeno i ponižen svoj jezik. Kad naše občine raznosu po Istri diku narodnoga imena i kad nam jezik hrvatski udomaće u občinskom uredu, na tom pragu javnoga života, tad ćemo se i mi moći nadati ljepšoj budućnosti. Našim jezikom tek će se u puku probuditi sviest njegova dostojanstva, njegovih pravah, njegovo nemoći i njegove snage. Sviestan puk poštovat će tudjinac, a vlada će u njem oslona tražiti.

Za to dubašnjanski izborni odbor, ako je ozbiljnom namisli htio proglas izdati i ako je želio, da u zastupstvo dodju pravi ljudi, morao je kazati samo, da će biti izabrani razboriti, poštoni i sviestni Hrvati, sve drugo bilo bi po sebi došlo. To samo je moglo ujediniti sve Dubašnjane i utišati razmirice medju „gornjim" i „dolnjim".

Ovako nije čudo, što je proglas ostao mrtvo slove. Mogli bi kazati, ako i niamo vračari, da ga je usmrtio onaj isti, koj ga je i sastavio.

Kad se prešlo od rieči na djelo i kad su htjelo ustanoviti, koga se ima birati, tad su izplivale na površinu strasti i „dolnji" se odcipiše od „gornjih". Naime je „gornji" značilo isto što i „šuronjak" a „dolnji" isto što i „Hrvat". Danas nije tomu tako. I medju dolnjimi i medju gornjimi imade dosrih i sviestnih Hrvata. Dilo jih samo mjestno i osobno razmirico. Kad bi se pak stavilo na dnevni red pitanje o jeziku, ono bi našlo baš medju dolnjimi, koji se izdavaju za čisto Hrvate ljutih protivnikah. Drago će nam biti ako nas tko utjera u laž!

Kad izbora pobodili su gornji u trodem tiolu, a dolnji u drugom i u prvom. Tako su dolnji u vodini. Gornji su s toga uložili utok i nadaju se, da će biti izbori uništeni, jer da je bilo mnogo neznalostl. Mi neznamo o tom ništa, jer nismo bili prisutni. Ali bilo, da bude potvrdjeno novo zastupstvo, bilo, da bude raspisan novi izbor, mi stavljamo svim zastupnikom na srce, da pohrvate občinski urod. To ćinimo ne samo s razlogah gore navedenih nego i s razloga, što se pod novim kot. poglavarom g. Znookom počelo opet dirati u naše preosjetljivo živce. Ako tko pita hrvatski plaćanje naloga, hrvatsko riešenje molbo, nadaje mu ga se. Izpituju se kod gg. župnika matica, mastavlja se zapisnik i nalaže njim se nek umjerno naplate imena po pravoplatu njima dražom, od nekih se traži, da se okane hrvatskog urodovanja.

Čini se, da g. kot. poglavar hoće, da krene s puta, kojim su koracali gg. predšastnici Truxa i Slmzig, i da zalgra kolo kako i nezaboravni Šandor. To nas nuka, da budemo na oprezu i da se oboružamo pravom, kojeg nam zakoni daju. Nemićemo li mi sami za naša narodna prava, nemožemo ni od drugih tražiti, da nam jih poštuju. Kad budemo u svojoj kući urodjeni, biti ćemo sviestni svoje snage, pa ntalo nam onda ako nas tko grize. I mnć će se vrlenk negdje čuti!

Za to opet dovikujemo Dubašnjanom: dovedite svoju občinu u kolo rodjenih sestara, u kolo hrvatskih občina na otoku Krku.

Pogled po svietu.

Trst, dne 8. agusta 1888.

Austro-Ugarska: Budućega mjeseca biti će pozvana zemaljska zastupstva na zadnje saborsko zasjedanje. Iz toga izključeno je narodno zastupstvo Dalmacije, koje je mjeseca julija saborovalo i zastupstvo štajersko, koje se sastaje dne 27. agusta t. g. Češki zemaljski sabor otvara se 10. septembra, te će se zaključiti tekar okolo 10. oktobra. Sudeć po tomu, neće se sastati carovinsko vieće prije 15. oktobra, te će morati vrlo naglo zborovati ako želi, da razpravi proračun do Božića, što je u naših raztrovanih parlamentarnih prilikah jedva moguće.

Vojno ministarstvo javilo je u svoje vrieme zapovjedničtvu četah u Štajerskoj, da će ljetošnjim vojničkim vježbam prisustvovati i sam cesar. Sada se govori, da cesar tamo neće, a to se dovadja u savez sa demonstracijami, koje je onomadne pripravilo častničtvo i građanstvo u Gracu na počast umirovljenomu generalu Kuhnu.

Raznaša se opet viest, da će napokon odstupiti ministar nauke i bogoštovje dr. Gautsch. S njim nije naime zadovoljna desnica carovinskoga vieća, naposo slavenski zastupnici, al mi držimo, da će ministar Gautsch i

uzprkos želji desnice, da odstupi, ipak i nadalje ostati.

Naša braća u susjednoj Kranjskoj taru si glavu, tko da njim bude zemaljskim poglavarom na mjesto pokojnoga grofa Thurna. Mnogo se govorilo, da će trgovačka komora izabrati u zemaljski sabor grofa Pace-a, te da će ovaj biti imenovan zemaljskim poglavarom Kranjske. Sada pako, pošto je u sabor na ono mjesto izabran g. Kušar, ističu se kao kandidati za zemaljskoga poglavara: načelnik ljubljanski gosp. Grasselli i državni zastupnik g. dr. Poklukar.

U sriemskih Karlovcih sastao se je opet pravoslavni crkveni sabor. Predsjeda mu poznati štićenik mađjarski, srbski patrijarha Andjelića. Crkveni taj sabor neima danas nikakve skoro važnosti, jer su mu Mađjari oduzeli koli na vjerskom toli na školskom polju sva važnija prava i povlastice.

Srbija: Kralj Milan odputovao je sa kraljevićem u Beč, a odatle doći danas posebnim vlakom u Kranjsku, da razgleda Bled i nekoje druge prirodne krasote liepe Kranjske. Izgnanna kraljica Natalija neće još uviek, da išta čuje o razatavi braka, to se čini, da će moratí junački kralj Milan napram slabašnoj ženi ipak popustiti. Kraljicu da je pozvao ruski car u Petrograd.

Rusija: Mnogobrojni Slaveni izvan Rusije, koji bijahu na svečanostih u Kijovu, napadani su sada od židovsko-liberalnih novinah, da su tobož počinili veleizdaju. Ruska vlada, da nije htjela pristat na njemački predlog, da se Francezku posve izolira.

Bugarska: Novi kandidat za bugarski prestol, princ Valdemar, da će prestupiti na pravoslavje prije nego li bude imenovan bugarskim knezom. Čudno li sudbine! Knez Ferdinand mlad, zdrav i željan krune, čuje i vidi kako mu traže na sve strane nasljednika, a njemu se neće pod nijednu cienu iz Bugarske. No ako je u Petrovom dvoru dogovoreno izmedju carevah, da se mora soliti, neima mu spasa.

Francezka: Viest, da su zaposjela talijanske čete Massavu, koju uvojuta Francezka, iznenadila je francezku vladu i ogorčila sve Francoze. Javno mnienje odsudjuje talijansku vladu jer da nije običnim diplomatskim putem javila ostalim vlastim svoju namjeru, već jednostavno Massavu zaposjela. Tko pozna talijansku nezasitnost, neće se nimalo tomu junaštvu talijanske vlade čuditi.

General Boulanger otišao je prekjučer u Charent-Inférieure, da drži govor, u kojem će iztaknuti svoj program, te će se preporučiti izbornikom. Danas se vraća u Pariž, da primi deputaciju iz departementa Somme, gdje će ga također kandidirati.

Italija: Kralj Umberto kani posjetiti Romanju, te su vladini krugovi poduzeli obširne mjere, da ga pučanstvo svečano dočeka, te da neb republikanci i drugi nezadovoljnici proti njemu demonstrirali. Glas, da će se sastati ministar Crispi sa Bismarkom i Kalnokyem, neće se, kako javljaju iz Rima, bar za sada obistiniti.

Njemačka: Mladi cesar Vilim dolazi ove jeseni u Beč a odatle, da će u posjete talijanskomu kralju. S kraljicom englezkom, svojom babom, da će se sastati u nekom kupalištu, no u London da neide.

Sjeverna Amerika: Iz New-Yorka brzojavljaju, da je na 5. o. mj. umro general Sheridan, koji se je u više bitakah sjajno ponio.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuja kako hrpšće žminjski krnjol va poročkoj babo?

Jur. A vero ča mu je sunce možjano opalilo, al se je šal va Poreč naplt i nakrmit „a mnka?"

Fr. Lačan je brate i žojan valk zač nagljeda nego kako i kadi bi kakovu kost ogladal, al kakov vrčló spranzil.

Jur. A! zato je šal va Lindar kosti iskat kade smo bili na taboru.

Fr. Ma ča mu nebi mogli dat Žminjci službu komunjskega šintara, da se barem palenti naji.

Jur. Bi već, da jušto zato toliko lajo.

* * *

Fr. Šior Morožo, da se je počel hrvatski vadit odpotle su ono va Bade zagrmeli, da moranju gospoda va Poreču i hrvatski plant i odgovarat.

Jur. Ma, tor da govori, da bi neč razumel kmoški dialet, ale onu zagrobašku pisarlju da nerazumo.

Fr. Muči no, će se ben i tomu navadit.

Jur. Ja, ulla kola lomi.

* * *

Fr. Va Buzet je prišal inžinjer s Poreča četrtak, koga su čekali od mesoca marča.

Jur. Ma ni su va marče bili izbori, nego 13. i 14. ovega mesca.

Fr. Onda bi najbolje, da su drugi put nit nejavi puku, da su izbori, ter bimo za to doznali po inžinjeru.

Različite viesti.

Popunitbeni izbor na zemaljski sabor u Poreču u izvanjskih obćinah koparskoga političkoga kotara. Na prvom mjestu govorimo obćinjuje o popunitbenom izboru jednoga zastupnika u izvanjskih obćinah rečenoga kotara, a ovdje nam je dodati, da će započeti izbor fiduciarah već 11 t. m. Ako sme dobro obavještani, birati će se fiduciare toga dana u Roču a 13. i 14. u Buzetu. U ostalih obćinah birati će valjda sliedećih danah to sudimo, da se do 20. t. m. biti svršeni izbori fiduciarah u cielom kotaru.

Izbor zastupnika, koga biraju fiduciari svih obćinah, obaviti će se dne 16. augusta u Kopru. Upozorujemo naše rodoljube i prijatelje u onom kotaru, na današnji naš uvodni članak, da ga dobro prouče i svojim biračem protumače i razbistre. Protivnici naši rade već sada danju i noću oblietavajuć po naših obćinah i nagovarajuć naše birače za protunarodno fiduciare. Valja biti dakle na oprezu i čuvati puk od vukovah u ovčijoj koži. Nitko neka se neizgovara potažkodami, neprilikami ili sličnimi izgovori. Bez žrtvah i sobezatajo neima nam spasa. Svaki obćr i svaka sobičnost mora na stran gdje se radi o narodnom interesu i o narodnoj časti.

Napokon molimo prijatelje naše, da nas odmah obaviste — gdje je moguće brzojavno — o uspjehu izbora fiduciarah, da uzmognemo na vrieme, gdje bi trebalo, snvjetom pripomoći.

Dioccezansko viesti. U tršćansko-koparskoj biskupiji premješćeni su i na novo namješćeni sliedeći svećenici: Iz Mošćenicah polazi duhovni pomoćnik g. J. Gojtan upravljat župom u Novake; na njegovo mjesto dolazi mladomisnik g. Ante Stomberger. Gosp. Niko Žic, župe upravitelj u Novakih, ide upravljat župom u Šumberg. G. Jakov Sajovec, župe upravitelj u Krbunah, imenovan je župeupraviteljom u Račicah; na njegovo mjesto dolazi g. Ante Šculac, duh. pomoćnik u Gračišću, a njega će zamjenit u Gračišću mladomisnik gosp. Fran Stefanutti. G. J. Knaus mladomisnik ide kao duhovni pomoćnik u Žminj.

Konštituiranje novoga obćinskoga zastupstva u Tinjanu. Dne 1. t. m. bijahu naši narodni protivnici nemilom viesti silno poraženi. Toga dana bijaše njim naime „glasoviti" utok proti tamošnjim obćinskim izborom kao neosnovan i notemoljit povraćen. Oni su dodušo znali, da su u utoku svoga i svašta napisali proti narodnoj stranci, što bijaše posve izmišljeno, no nadali se, da će njim spletka i laž i ovaj put pomoći, kao što njim je toliko jur puta pomogla. Tim glasovitim rekursom zategošo konštituiranje novoga narodnoga zastupstva od mjeseca decembra 1887. do 1. agusta t. g., a to je za njih ipak nekakav uspjeh, jer bijahu za to doba na obćini u vlasti.

Naši će se čitatelji sjećati, da bijaše sudbeni izaslanik po više puta u Tinjanu, da sasluša na stotine mirnih i nedužno okrivljenih obćinarah, pak je oto sada viša oblast sama priznala, da su slavni rekurenti nedužno i pošteno mužove iz osvete ili strasti naprosto i krivo denuncirali. Znatiželjni smo, koji će platiti sve one velike troškove. Na taj „prekrasni" čin tinjanske gospode (?) svratiti ćemo se opet, a za sada javljamo našim čitateljom, da su primili svi novi zastupnici pozlv za dne 8. t. mj., da se dostave k prvoj obćinskoj sjednici, u kojoj će se novo zastupstvo konštituirati. Uvjereni smo, da će se naši dični Tinjanci znati okoristiti pobjedom, što no ju toli mukotrpno izvojevaše, te da će si izabrati za načelnika i obćinske viećnike poštene, sposobne i požrtvovne muževe, koji će odstraniti sve staro nepravdu, te vazda raditi na čast i korist ovo dične obćine. U to ime pozdravljamo srdačno novo zastupstvo, napose g. načelnika i gg. viećnike!

Jučer t. j. dne 8. t. mj. u večer stigla nam je brzojavom iz sv. Petra u šumi sliedeća radostna viest:

„Danas se konštituirało novo obćinsko predstojništvo. Jednoglasno bijaše izabran načelnikom g. Šimo Defar".

Hrvatski jezik u talijanskih obćinah: Istre. Poput nemaljskoga odbora u Hrvatu odbijala su nekoja obćinska glavarstva, koja se nalaze u talijanskih rukuh, saplne od drugih istarskih obćinah, zastavljene u hrvatskom jeziku. Znajuć, da je ovakav postupak nezakonit, obratile su se nekoje naše obćine na c. kr. kapotanato, a ovi su podčinjenim obćinam strogo naložili, da moraju ne samo primati hrvatsko dopise nego ih i rešavati. Takve naloge izdao je ponovno c. kr. kapotanat u Puli, a i jedan takav nalog potekao je i od c. kr. kapotanata u Poreču. Tako se je sbilo, da sada obćine u Vodnjanu i Balah bez prigovora odgovaraju na hrvatsko dopise.

Prva pučka slovenska škola u Trstu. Poznato je, da sl. magistrat tršćanski neće da išta čuje za poduku slovenske dice grada Trsta, premda je jur godine 1883. zamolilo 1400 otaca obitelji slovensku pučku školu. Političko družtvo „Edinost" poduzelo je sve moguće korake, da se zakonu i želji Slavenah Trsta zadovolji, te se nalazi sada utok toga družtva kod zadnje molbe u Beču.

Međutim odlučila je družba sv. Cirila i Metoda u Ljubljani sugiasno sa tršćanskom podružnicom, da će budućom školskom godinom otvoriti na svoje troškove I. razred privatne pučke škole sa slovenskim naukovnim jezikom. U tu svrhu uložila je družba molbu na zemaljsko školsko vieće za Trst, koja je — kako dozuajemo iz pouzdana izvora — povoljno riešena. Tako će doći Slaveni Trsta i proti volji gospode na magistratu do naroduo školo, koja će čuvati njihovu djecu od prizilnoga odnarodjenja.

Nebudu li neprevidjenih zapriekah, otvoriti će se prvi razred slovenske pučke škole već početkom budućo školske godine.

Rondićev kip u novoj palači „Assicurazioni Generali". Dne 7. t. bijaše odkriven nad krasnimi stepenicami ogromne palače družtva „Assicurazioni Generali" u Trstu kip našega g. Rondića, predstavljajući alegorično „osiguravanje", što će svatko sam na prvi pogled shvatiti. Veličanstvena žena, upria desnicom o žoljezna blagajnu drži u podignutoj lievici štit, pod kojim stoji zaklonjena krasna djevojka moleća zaštitu. Desnom nogom pritišće ogromita zmaja, koji predstalja obćenito svaku škodu.

Kip je vrlo umjetnički provedon iz biologa mramora, to se u tom slažu sve ovdašnje novine, da si je tim prekrasnim proizvodom svoje maštu stekao dični naš Rondić novi lovor-vienac.

Odpisivanje poroza radi tuče, ognja i povodnja. Tekom ove godine upozorili smo ponovno one nesretne naše suzemljake, kojim je tuča uništila polja i vinograde, da zamole carske oblasti za odpust ili odpis poreza. Ere kako se imaju ravnati po najnovijem zakona oni, koje uneseći tuča, oganj ili povodanj. U roku od osam dana valja da uloži molbu oštećenik na c. kr. kapotanat, poreznu upravu ili mjestnu poreznu komisiju. Ako je više oštećenih, mogu uložiti svi skupa takovu nobiljegovanu molbu.

Desetina ili ozoner, o kojoj se je već toliko pisalo, govorilo i razpravljalo u našoj pokrajini, opet se pojavlja na vidjelo. U sudbenom kotaru Motovunu posljednjih mjesecih razaslani su dekreti, gdje su proti dužnikom naredjeno procjono ili štimo. Budući se obtorećenim nije pomoglo, da jim se uroda radi razdieli dug polag zemljišta, koje posjeduju, to se je dogodilo, da je za jednu takvu štimu raznešeno preko 15 rubrika ili drugimi riečmi, oksekucija se vodi proti potnajstorici vlastnikah. Koliko će tu biti troška, to se lahko može pomisliti. Tko želi, da mu se dug snizi ili odmjeri polag njegovega imetka, mora ići poroznomu uredu, da se tu učini molba na zemaljski odbor. Za takovu se molbu plaća 1 for. Ako je pako u jednoj jedinoj oksekuciji 15 vlastnikah, proti kojim se ovrha vodi, to bi polag prakse, morao svaki vlastnik činiti posebnu molbu. Potnajst vlastnikah moralo bi dakle u jednoj te istoj stvari platiti za molbu na zemaljski odbor u Poreču 15 for.! Opazili pako moramo, da su upravo žitelji motovunskoga kotara upravili prošlo godine mjeseca agusta molbu u Beč, da jim se bud na koji način pomogne. O toj molbi bijaše govora i u poročkom saboru. Već je tomu više od godine dana, a molitelji nisu dobili još nikakva odgovora nit su jim jošte povraćeni oksekutivni spisi. Prem nisu dakle dobili još nikakva odgovora, to se ipak proti njim nastavlja oksekucija! Takovi su odnošaji u Istri.

Pišu nam iz Berma 6. agusta. Dok je svo okolo nas kišlo, izbjegavala je Beram, Trvlć i Grdoselo blaga kiša tako, da se bojasmo, da će nas pritisnut i ove godine suša. Jedno samo noći svih onih dažđah razlilalla je ponešto kiša uvonuli već plod zemlje u ovih trih obćina. Od nas je bježala kiša ali pobježe i nevratna tuča. Opet poče ćutit zemlja sušu. Predobri Bog nam se je ipak smilovao na novo. Dok vam ovo pišemo, natapja blagi dažd suhu zemlju bez ikakve pogibelji. Zrak je prilično hladan. Ako nam očuva dobri Bog grozdje, biti će ovdje oko Pazina prilično dobra godina. Bila bi i bolja, da je uradio bolje krumpir.

Pišu nam iz Šerma 6. agusta. Dok je svo okolo nas kišlo, izbjegavala je Beram, Trvlć i Grdoselo blaga kiša tako, da se bojasmo, da će nas pritisnut i ove godine suša. Jedno samo noći svih onih dažđah razlilalla je ponešto kiša uvonuli već plod zemlje u ovih trih obćina. Od nas je bježala kiša ali pobježe i nevratna tuča. Opet poče ćutit zemlja sušu. Predobri Bog nam se je ipak smilovao na novo. Dok vam ovo pišemo, natapja blagi dažd suhu zemlju bez ikakve pogibelji. Zrak je prilično hladan. Ako nam očuva dobri Bog grozdje, biti će ovdje oko Pazina prilično dobra godina. Bila bi i bolja, da je uradio bolje krumpir.

Prod mjesec dana dobili smo novoga župnika. (Dobili smo ga pako bez pomoći poznatog šarenjaka, koji se je hvalio, da bi ga on išao iskati makar u Damaseju, samo da je on županom). Gosp. Dokle'a nadošli župe-upraviteljstvo nobljinje doduše sjajno dočekan, jer nismo znali kada dolazi, dok ga no vidismo na mjestu. Učinit ćemo pako svoju dužnost, kada bude potvrdjen (instalivan) za župnika, što svi čekamo i želimo.

Neki gospodičić iz puzinskoga kazina razbija si odvaž glavu za našega župe-upraviteljа, nu on je zadi-kivno i u gosp. Bukovon dok je ovaj upravljao našom župom. Neznamo tomu pravoga uzroka, no naslućivat bismo ih mogli i više. Pitamo pako toga delija, zašto se on brine za našu župu, i kakva li ga briga upravljno njom Petar ili Pavao. Ako ju je pako komu obćeno, to bi morao i sam znat, da neima oblasti podložit ju nikomu.

Iz Rieke piše nam prijatulj 6. t. m. Nakon izvanrednog svakdanjeg dažda bilo se je pri konou prošlog mjeseca razvedrilo nebo, a srpanjsko sunce počelo je slobodno grijati kako se baš njemu pristoji: mi smo se po staroj navadi tužili na vrućinu i to tim više, što smo bili naučni svježomu zraku osobito u jutro. Sada nas opet po čašćuje kiša.

Novi most preko starog kanala Riečine otvoren je prometu i trgovini; sav se bieli los vozi i raznaše na onaj novi nasip pred Brajdicom, a od kada se je otvorio, stigao je izvanredni broj vagona, koji se voze kroz „Via Iido" kod samoga kazališta, po danu u svaku uru, bez ikakvoga obzira na obćanja, da se noće ono kolotočino rabiti nego samo po noći. Razumni ljudi, koji su štogod putovali, nevidio baš u onoj tračnici tu veliku grdobu, nego njim se novidi liepo, da vlada ovako dospotički odlučujo o trećem faktoru kraljestva! Kada si pak budu Madjaroni izbili iz glave, da je Rieka nekakov faktor, onda će biti sve u redu, jer se oni bezuvjetno izručili grad Madjarom. Tko neće brata za brata itd. Predprošlo nedjeljo bilo je izleta na sve strane; vrijeđe su ljudi očutili ovo periodično oživljenje pokreta na kolodvorih i u luci, premda smo i bez toga ovdje možda odviše naklonjeni na zabavo. Bio je izlet za Senj, Mošćenice, Iku, Opatiju, a tu kraju u Draga na Kantridu, Volsku i Pilepićem. Izašlo je dosta ljudi i to sve na škodu gradskog erara, koji znatno

gubi kada mu najšuša grla idu izvan obćine.

Kako sam Vam još u maju javlo, naš bilježnik dr. Golotich, radi nekakvog psikanja u kazalištu, bio je pozvan na dvoboj, jer mu se je kao članu ravnateljstva kazališta činilo, da može osobno činom pomoći rodarstvu proti psikačem. On dakako po navadi nije hotio znati za dvoboj, ali bilo kako mu drago, jedan koji toži za častni, koji ima toliko naslova, i koji puno više želi dostignuti, treba da se ponaša kao ozbiljan čovjek, a ne kao djočak. Ako toga nemože, svakako valja da nosi posljedice svojega ponašanja. Dr. Nina vatronost dotjerala je dotle, da su ga prekodravska braća prezirala, a izemichivali ga isti njegovi prijatelji, koji budi mimogred rečeno, nisu mogdanžija kako ni on. Prosi ovamo, moli onamo, izposlova napokon počnastni sud, koji ga jednoglasno proglasi dostojnim, da se bije. Dne 30. pr. m. iznenadila nas vlest, da su se pobili naši delije pred svjedoci u jednoj dvorani na Pohlinu, a da zato policija doznala nije. Dvoboj bio je ozbiljan. Molendor nije se šalio, on je honvadski častnik, njemu su bili svjedoci dr. Vonchiarutti i častnik Zmajić, a Ninu: Mozak i Mallo. Nino se je ponašao najunački, čim je dva puta ranjen ozgor lakta i to su mu zašili; nego on je drugi dan izašao, što nije smio učiniti, to je bio u krevetu. Rana nije baš pogibeljna, nego kada su svjedoci obnašli, da nemaju više boj biti, dužnost mu bijaše ostati kod kuće. Mudri duelašt sada umuje, da je Nino opet ono što je i prije bio, ali vođima praktičnih ljudi zna, da je doktor ostao što je i bio t. j. pošten i marljiv bilježnik, ali vazda onaj vetreni djočak. Nekoji pak se ufaju, da će ga ova lekcija čemu naučiti, jer je bičana dosta pretrpio moralno u ova četiri mjeseca, a bogme i na zdravlju štetovao, jer ga je onaj sloduh o dvoboju jako osušio.

Na 5. augusta bijaše s parobrodom ovdje nekakvo zadarsko društvo „Dersaglieri“ na glasbom, te se ovdašnja društva jako žurila, da ih dostojno dočekaju; svakako bijahu bolje primljeni i dočekani, nego su bili vatrogasci madžarski. Morali bi i naši vladari znati, da i darlatana zmija ujede. Škoda, da već „Diritto“ ovamo ne dolazi, jer bismo se mogli od njega štogod naučiti, on bo zna, da su Zadar i Rieka dva talijanska grada. Do vidova i

Odbor političkoga društva „Edinost“ obdržavao je jučer t. j. dne 8. t. m. na večer izvanredan sjednicu, u kojoj se je raspravljalo o predstojećih izborih u koparskom kotaru za zemaljski sabor u Poreču, te o obćinskih izborih u Oprtlju i o nekojih drugih manje važnijih pitanjih.

Izpit zrelosti na c. kr. gimnaziji u Pazinu obavlo se dne 11. i 12. julija t. g. Pristalo se k izpitu 9 redovitih djaka VIII. razreda, između kojih položiše čast njih izpit dobrim uspjehom, jedan imade popravak nakon 2 mjeseca a jedan tek jedne godine.

Izvješće kr. velike gimnazije na Rieci koncem školske godine 1887—1888. sadržajo: 1. O Johnu i Sebastijanu Cabotu, obrotnicima sjeverne Amerike, razpravlja Aleksandar Virag. 2. školske vlesti od ravnateljstva, iz kojih vadimo sliedeće podatke: Na gimnaziji podučavalo je minule školske godine 15 učiteljskih sila (10 profesora, 3 prava i 2 izpitana namjestna učitelja). Učenika je bilo koncem školske godine 260 (za 15 više nego lani) i to 252 katolika i 4 pravoslavna, a po zavičaju 181 iz Hrvatske, 58 iz Istre, 3 iz Slavonije, 2 iz Dalmacije, 1 iz Rumunjske, a 11 iz Cislajtanije. Učenika, rodjenih na Rieci, bilo je 45, a kojima su roditelji na Rieci, 61. Po stališu roditelja bilo je 10 sinova veleposjedničkih i vlastelinskih, 61 obrtničkih i trgovačkih, 28 činovničkih, vojničkih i pomorskih 22, seljačkih 45 itd. Dobilo je 30 učenika 1. red s odlikom, 155 učenika 1. red, 11 učenika 2. red, 5 učenika 3. red, 39 učenika popravak, a 7 ih je ostalo nerazredjenih.

Tuča u obćinah Vižinada i Motovun. Sa žalošću doznajemo, da je dne 2. t. m. potukla tuča dobar dio obćine Vižinada i nekoje podobćine na Motovunšćini, kao Zamask, Finidu itd. S tučom biesnio je i silan vjetar, koji je sklatio voćke i lomio drvetje. Nagla voda nanesla je mnogo škode odnesav u potoke i prodore mnogo zemlje, trave i plodinah.

Na istarskoj zapadnoj obali biesnila je istodoba velika oluja, te je prevrnula nekoliko ladjah, a u tarskom zaljevu poginu trojica mornarah.

Morski pas. „Nepristran“ piše: Već od dulje vremena opažaju naši mornari i ribari morske pse, od kojih su jednog već uhvatili. Isto tako u tunolovu Proluki zamotao se jedan ogroman pas u mrežo, te potrgav jo, izmaknuo. Vidjeva se ih još nekoliko u Kvarneru i našem zaljevu. Morski psi obično plove površinom pa se zanesu za brodovi, — tako biva da zalutaju za parobrodi u naša mora. Dogodilo se, da je naš ribar Tić loveć ribe 30. pr. m. pred Sušakom opazio kako mladi pseć leti za barkom, pa mu bacio meku na velikoj udici poput kotvice (sidra), i odmah ga zahvatio oko škrgah al tožkom mukom dovukao na barku. Pseć je dug 150 ctm. mlad je, jodva mu se opažuju zubi. Stalno je, da se je izlegao od lutajućih pasa, a noćo mu biti više od 15 dana.

Plemenit vladar. Kraljovina Danska proslaviti će 25-godišnjicu vladavine svoga sadašnjeg kralja. Kralj je doznao, da se po narodu sabiru milodari, da se kupi jedno imanje u Jitlandu, koje bi mu na dan svečanosti bilo darovano, te izjavi, da takav dar nemože primiti. U svome pismu, koje je uslied ovoga slučaja iznio na javnost putem novinah, kralj je rekao, da ga sa vjest nagoni, da se odreče od takvog dara, radi sadanjeg slabog gospodarstvenog stanja Danske.

Muhamedanska narodna čitaonica u Sarajevu. Muhamedanski prvaci odlučiše, da osnuju za sebe u Sarajevu čitaonička družtva i poduzeše je pala na plodno zemljište. Prošlog mjeseca sastali se prva skupština, te je družtvo ustanovljeno sa stanjem od 130 članovah. Za predsjednika družtva je izabran gredonačelnik Mustafa beg Fadilpašić, za podpredsjednika Nesir efendija Skallć, za blagajnika Vasjli ef. Svrzo, za nadzornika Mehmed ef. Rašidović, za knjižničara Nurudin ef. Hasković a za tajnika Hilmi ef. Muhibić. U stalni odbor izabrani su gg. vladin savjetnik Herman, Mehmed beg Kapetanović, Ibrahim beg Bašagić, Mehmed beg Hulusi, Mahmud beg Fadilpašić i Hussein ef. Karabegović. Članovi družtveni pladnju 6 for. na godinu, a članovi utemeljitelji jednom za uvlek 100 for. Družtvo gradi posebnu zgradu. Naort sastavlja g. Vancaš.

Knez Bismark začastni krojač. Ovih danah slavilo je krojačko družtvo u Berlinu dostgodišnji svoj jubilej, te je tom prilikom odlučilo, da državnoga kancelara kneza Bismarka imenuje počastnim krojačem. Knez primio je tu čast, te mu je počastna diploma već i odpremljena u Friedrichsruhe. U počastnoj diplomi kako se, da je počastno družtvo izabrale knezu za svoga počastnoga člana, uvažujući veliko zasluge, koje je knez stekao za njemačko jedinstvo, onda za njemački zanatljski stalež.

Zakopana ratna blagajna. Ruske ministarstvo unutarnjih poslah dobilo je, kako „Novosti“ javljaju, ovih danah vlest, da se u Guberniji Grodno, na cesti kod Bjelostoka, nalazi veliko blago, koje su Francezi godine 1812. pri svom bjegu iz Rusije ondje zakopali. Čovjek, koji je o tom obavienstio ministarstvo, zove se Jonić. Ovaj priča, da je g. 1712. jedne francuzko odjeljenje, koje je pratilo ratne blagajnu, doznalo, da su za njim u potjeri Kozaci. Pošto se Francezi pobojahu, da bi im Kozaci blagajnu mogli oduzeti, zakopaše ju. Izmedju Kozake i Francuza došlo je zatim do okršaja, pri kojem poginuše svi Francezi izim Jonića, koji se je onda zvao Villegarde. Pošto nije nitko ništa znao o zakopanoj blagajni, to se ni sada nobi ništa o njoj znalo, da Jonić u svojih spisih nije točno označio mjesto gdje je blagajna zakopana. Unuk toga Jonića obavjestio je ministarstvo o svemu ter istodobno zahtievao $^1/_3$ koja ga ide. Ministarstvo naredilo je, da odmah podje povjerenstvo na označeno mjesto i da se ondje poduzmu kopanja, koja će pokazati, što li je na stvari istine.

Novi način da se komari odstrane. Iz Pariza javljaju: Neki kemičar izumio je male kadionice, koje se priđvršćuju na palici ili kišobranu, ili na kladilnici, te služe zato, da se komarci no približe dotičnikom. Miris, koji se iz kadionicah razvija nije omamljiv, a niti ne zaudara zlo, već za ča se razvija gusti dim, koji prikrije dotičniku lice, a onda se dim uvuče u odielo; svojim mirisom odbija komarce. Ovaj miris djeluje kroz jedan sat, a zatim se mora na novo kaditi. Ako se novi stroj ovdje udomi, morati će se komarci posve izseliti.

„Vienac“ broj 31. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi“, roman, „Tetka Nasturcija“, pripovjest N. Ljubibedjova. S ruskoga preveo N. Š. (Svršetak.) „Naš Jovica“, humoreska V. Novaka. Književna pisma: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini“, sabrao Kosta Hörmann“, ocjenjuje prof. dr. L. Marjanović. „Schopenhauerova karakteristika života i smrti. Listak. Slike: „Brat i sestra“ i „Manastir Milošovo u Hercegovini“.

„Vienac“ izlazi svako subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 fr. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Neuku nauka.

Najprikladnije vriemo za presadjivanje cjepova. Andrá Leroy tvrdi, da je najprikladniji rok za priesad cjepova mjesec juli. Ovo da vriedi za drvoće četinasto i listnato. Magnolije primjerice, što su u juliju presadjene, da nisu izgubile cvieta pa ni jednoga lista. Isto tako, da je mjesec julij najzgodniji za klaštranje voćaka; jer u temperaturi običnoj za ovoga mjesaca rane najlagje zacjeljuju.

Ova stvar no čini se posve sigurnom, pa bi s toga razloga dobro bilo, da se u malo prokuša. Razumije se, da bi pri tom valjalo cjepovem, u obće mladu drvcu, prije nego će se presaditi, poodkidati najveći dio lišća. Jer ako se drvu ostavi sve lišće, onda će mu nostati kod korienja do skora vlage, jer lišće množinu vode izhlapljuje, a nju dakako dobiva drvo iz korienja.

Možda bi ovako presadjivanje bilo dobro za ono drvoće, koje no trpi klaštrenja i odsiecanja za proljeće i jesen, tako n. pr. orah, kostanj, cer, crvena bukva.

Ako se dakako djelo uspješnim, to bi dobro bilo; jer upravo mjesaca julija ima najlak vremena, da radi u voćnjaku, budući da tada voći počnu rast prostanje.

Primjetba. Mi ovu stvar preporučujemo pažnji svojih štovanih čitatelja, koji su praktični vođari. Ipak ovih radnika prosadnje bi odmah, kad je ovo štivo t. j. koncem mjesova junija ove godine pet mladih pajsnova za kišovita vremena, no obrazujuć ih ni malo. Mislio je, da će potrošnik vlage nadoknaditi zalievajuć; nu nije ni toga trebalo jer smo posle imali svaki dan kiše dosta. Od pet pajsanaca primio se jedan jedini. Možda je ipak drugi uzrok neuspjehu, budući da je ovaj, koji se je primio, imao najljepši korien.

Svakako dobro je kušati, a tad žrtvovati interesom občenitoga dobra pet minuta vremena i 2 novč. za kartu to javiti uspjeh listu. G. L.

* * *

Liek proti filokseri. Sjajna nagrada — piše „Obzor“ — francuzke vlade, koju je razpisala za uspješan liek proti filokseri, dalje nagrade drugih vlada, nada u liep dobitak, pa napokon želje, riešiti naše vinogrede opasnoga im dušmana i zatornika, to tim spasiti jedan od glavnih izvora dohodka, primamila je mnoge učenjake, stručnjake, pa i latke, da se bave tim, kako da nadju liek proti filokseri. I u našoj domovini našlo se raznih ljudi, koji preporučaju razno liekovo proti filokseri. Medju ostalimi imado ovdje i sredstvo g. Gjuro Habljanca, koje da spada u najpogodnija takva sredstva. Na prvi pokus, koji je isti učinio lanjske godine, dozvolila mu je kom. vlada podporu od 100 for. Ujedno je g. Habljanac bio upućen, da će dobiti komad vinograda, zaraženoga od filoksere, pa mu je dotični komad određio župnik g. Jagić. Poslije prvoga pokusa, načinjenoga pred povjerenstvom na parceli, uništenoj od trsnoga učenca, nadjeno je na kašnje izvadjanih lozah vrlo malo trsne uši, dapače ovdje ondje nadjena je samo po jedna. Ovi i kašnji pokusi dokazali su ipak, da nije dosta, ako se zaraženi vinograd samo jednom ovim liekom desinficira, već ga valja dva puta, a najzgodnije bit će u srpnju i kolovozu prvi i u travnju drugi put. Što se tiče jeftinoće lieka, to je i s to strane povoljniji od drugih. Na jedno katastralno jutro ili 16[]° treba ga za 20 for. za jedan put, dakle za dva puta 40 for. Sumporougljik stoji 60 for. za jedno jutro, pa valja s njim zalievati svake godine. Bilo bi uputno, da koji od gospode vinogradara učini s tim liekom pokus, da se osvjedoči, u koliko je uspješan, pa da rezultat saobći i široj publici, jer možda je to sredstvo u istinu obrana proti opasnomu učencu.

* * *

Proti nadimljanju živina upotrobljuju posvo uspješno mnogi sliedeće sredstvo. Jajo se na oba rta probuši, da sva tekućina iztoče, napuni se trpentinskim uljem i začopi se jako s mokhim kruhom. To jajo utiene se živini u grlo, da ga progutne, na što sliedi podrigivanje, i živina se ovamo onamo vodi, te za malo vremena dodje posvo k sebi.

Mod jest osobiti naravni liek pro bolesti loća i želudca, kad se na tašto uzimlje, pačo u staro doba služio je on kao svevbći liek i držao se kao kućna liekarija.

* * *

Proti bodcu pčele uzme se bezodvlačno nekoliko kapljica navadnoga ulja, i omaže se ranjeno mjesto, bez da se riblje, već lagano, i za posvo kratki čas — ne stane svake boli.

Lutrijski brojevi

dne 4. agusta.

Beč	14	82	31	71	48
Gradac	21	60	4	67	26
Temešwar	88	74	51	10	3

dne 8. avgusta

Brno	13	14	73	16	3
Innsbruck	88	84	20	6	48

Trgovačke viesti.

(Cione se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

			Cena od for.	do for.
Kava Mocca		100 K.	127.—	120.—
Rio blear jako fina		„	—.—	—.—
Java „ „ „		„	94.—	96.—
Santos fina		„	84.—	86.—
„ srednja		„	79.—	81.—
Guatemala		„	93.—	95.—
Portorieco		„	105.—	106.—
San Jago de Cuba		„	124.—	126.—
Ceylon plant. fina		„	113.—	116.—
Java Melang. zelena		„	87.—	89.—
Campinas		„	—.—	—.—
Rio oprana		„	93.—	94.—
„ fina		„	86.—	87.—
„ srednja		„	84.—	85.—
Cassia-Lignea v sudjih		„	27.—	28.—
Macisov cvet		„	300.—	410.—
Ingver Bengal		„	18.—	19.—
Papar Singapora		„	97.—	98.—
Penang		„	73.—	74.—
Natavia		„	87.—	88.—
Piment Jamaika		„	29.50	30.—
Petrolej ruski v sudji		100 K.	6.—	7.—
„ v zabojih		„	8.50	—.—
Ulje lanobadno amerik.		„	37.—	38.—
Lesco jedlino J. f. gar.		„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.		„	43.	44.—
manjano M.S.A.J.f. gar.		„	56.	58.—
Rožići paljuški		„	5.50	6.—
dalmat. s cert.		„	—.—	—.75
Aix Vlorga		„	66	68.—
„ fino		„	60.—	62.—
Omekovo paljuško v sudih		„	—.—	—.—
„ v vonchi		„	—.—	—.—
Limoni Mesina		zaboj	6.50	7.50
Pomerance sicilijansko		„	7.50	8.—
Mandeli Bari I.a		100 K.	70.—	71.—
dalm. I.a, s cert.		„	—.—	—.—
Pignolli		„	73.—	74.—
Riž italij. najfinoji		„	19.75	20.25
„ srednji		„	17.50	18.50
Rangoon oxira		„	11.25	11.50
„ I.a		„	10.50	10.75
„ II.a		„	—.—	—.—
Sultanine dobre vrsti		„	31.—	33.—
Suho grozdje (opaška)		„	26.—	27.—
Cibeba		„	—.—	—.—
Gladker centrifug. v vrečah		100 K.	35.75	—.—
s certifik.		sod	—.—	—.—
Glanitz Varmouth I.a		„	36.—	37.—
Polenovko srednje vollkosti		„	33.—	34.—
velike		„	—.—	—.—
Fažol Coka		„	—.—	—.—
Mandolioni		„	—.—	—.—
svetlorudeči		„	60.—	90.—
tamnorudeči		„	—.—	—.—
Maslo		„	2.68	3.30
Slono kenjsko		„	3.89	4.10
volovsko		„	2.32	3.24
Slama		„	—.33	—.31
Les, trami hrb. š.		„	2.45	2.70
Ugljo		„	—.—	—.—

Grlena boli, kašalj, hreptavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiju itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što ih gotovi P. Prendini, ljočar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prohladnih kašljuć noćih, navadno jutarnjo hreptavico i grlenih zapalah nostalo kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazit od varalicah, koji je ponašljivaju. Zato treba uvjek zahtijevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaje se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarijī i najizdatnijī proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnijī liečnici već odavna uporabljivanjo slovečo i odlikovano

budimske

Rákóczy-vode,

koje dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdanca braće Losner, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u svih ljekarnah i mineralnih trgovinah. 20—8

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefleri), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, deravica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 60 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), liečiva je sa Thee-om zgloba- i kostobolju odstranjujućim. (Thee antiartritico e antireumatico) — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smola toklinjačo. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč. i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Narudbe izvršavaju se odmah i po putem pouzeća. 21—7

Najbolje osvježujuće piće jest osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 prirodjen mrlo po

Giac. Enriku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov osladjeni izvadak (mrlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cienu:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carinsko opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obični odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodilnicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Nova agencija za službe

48—7

u Trstu, Via Campanile br. 1 bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u trg. i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlaša za podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Založe i vlešava proti uplati kamatah predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljuju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, izkadjer uzroke, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničke katarhi i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabost, jaku kolanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koja su sastavljene po navodu kalnadlara grškoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izloka, koja su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljanje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieni 1 staklenke **60 nv.**, 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnem pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: **M. Schulz, Hannover,** Eschenstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone« Trionfante« i Prandini. — Na Ricci A. Mizzan. 13—5

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 185 cm. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katero sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri moških polno, jako bradarast in uso po kratkej uporabi podoli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter jo obvarje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kramarje moraju pošiljati vse narudbe.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na
4-dnevni odkaz 2½%
8- „ „ 3 „
30- „ „ 3½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoloene, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostnih papirjev, kakor tudi menjanje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpriem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld. za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—16

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

proko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi šalje direktno biljete

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija" na Rioku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, vozo se uz sniženu cienu.

Sadržaj petnajstoga broja:

ŠTIVO: Njihovim Visočastvom prisolomanoljednikom, pjesma M. Pogačičevo. — Kraljević Rudolfo i kraljevna Stefanija u Zagrebu — Dolazak i vožnja u grad. — Misa. — Poklonstva. — Dejeuner. — Polaganju temeljnog kamena za Rudolfovu kasarnu. Na svečanome. — U samostanu milarduših sestara. — U palači jugoslavenske akademije. — U prvostolnoj crkvi. — U Maksimiru. — Diner. — Serenada. — Razvijeta. — Odlazak. — Boudoir prejasne kraljevne. — Put po Bosnoj. — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, prevao Đorđe Vlahović. — Valpovački Hamlet, napisao Vjek Kaščić. — Moda.

SLIKE: Kraljevna Stefanija — Kraljević Rudolf. — Slavoluk u Rieci sagradjen po nacrtu mjernika Jakomazia. — Ban Dragutin graf Khuen Héderváry — Banica Margita grofica Khuen Héderváry. — Boudoir prejasne prestolonasljednice u banskoj palači urudjen po c. kr. dvorskom nabavljačn Dane Hermannu. — Slavoluk na kolodvorskoj cesti sagradjen po nacrtu mjernika Pilstora. — Paviljon na gradilištu Rudolfovo vojarne, sagradjen po nacrtu graditelja Leo Hönigsberga od E. F. Bothea. — Ignjat Slobor. — Adolf Hudovalski. — Fordo Kolnbar. — Vodoskok na Zrinjevcu sagradjen po nacrtu mjernika M. Ionuzzia. — Vidik sa Prinsa do paviljona. — Modna slika.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice predplatu.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma nepremagljivo slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučečo trdo-telesnosti. Dolge iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v priuodnjosti obetala; vse drugo zavživanje leči bil je zaman in edine le Vašoj neprecenljivoj esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, tor Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najsrčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji. 1887

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 6.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm f. 2.70.

Ena konjska plahta
190 ctm. dolga 130 ctm. široka, prav dobre kakše f. 1.50.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4

Barčena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4

Nigerskega valjanoga sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 4.

Dvojata ruta od Velurja
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in plaeno 10 metr. for. 9.

Blago za spalne suknje
60 ctm. šir. najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Život „Jersey" za gospe
(jopice) z svilenimi gumbi, v vseh barvah kompletne, velike, 1 komad f. 1.50

Košulje za dojenice
iz cumburškoga oksforda velike, 3 kom f. 2

Holandske tolje preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1 50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko široki, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 80 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrata, 60 ctm. široka, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna sašivkami 6 komadov f. 3.25

Domaće platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ⅞ „ 5.50

Klug-Webe
boljše mrega platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kanapas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
za moške pratli, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postolj nih pogrinjal in namiznoga prta sa svilenatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
3 namizna prta in pr.e.jno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
juški vzorek; podpolni for. 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakarje
190 cm. adolga, 130 cm. široka, f. 2.50

Košulje za gospode, fino delo
bele ali barvano 1 kos I.a f. 1 80,
II.a f. 1 20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletano, 30 kom., for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for 4 50

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo sjajne in vižnjevo, f. 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 6.—

Vzorci brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 33. U Trstu 16. agusta 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opětovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, nko se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se neodaberu.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za tujstvo 8 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 12

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Gdje je bezvladje i skoro barbarstvo?

U Istri ima većih mjestnih občinah, nego li u drugih pokrajinah Cislajtanije. Veće mjestne občine imadu prednostih pred manjimi. One obavljaju lakše poslove proširenoga djelokruga i upravljaju lakše imetkom i brinu se lakše za dobrobit občinarah.

Poslove proširenoga djelokruga obavljalo su občine istarske u zadnjih dvadesetak godinah kako tako, često prisiljene c. kr. oblastmi. Svoje vlastite poslove obavljalo su velikom većinom zlo, i takove, koje su pred nosom nadzorne oblasti nad upravom občinskoga imetka, slavnoga zemaljskoga odbora u Poreču. Znovači većih mjestnih občinah u Istri nisu nit imali na misli dobrobiti dotičnih občinah. Njim, kao što najsjajnije pokazuje dvadesetgodišnja praksa, bilo je na misli, kako da potlačjano hrvatsko pučanstvo Istre. Njihova izvršujuća oblast pustila je, da se nastavljaju nezakonitosti, bezpravja, nouradnosti u občinah, koje su u njezin talijanski rog puhalo, dočim je nastojala uništiti občine, koje su redovitije obavljale svoje poslove, al koje nisu u njezin rog puhalo, koje nisu htjele tjerati talijansko politiku.

Poglaviti njezin amjer bio je širiti talijanstvo u pokrajini, i tomu amjeru žrtvovalo se je sve, i dobrobit občinah. Pače, da se uspješnije proma tomu amjeru uzradi, radilo se je izravno na upropašćenje občinah, na osiromašenje občinarah, da se pak sa siromaši postupa po dragoj volji.

Valja to za većinu istarskih občinah, obstojećih iz gradića talijanskoga kao središta i iz hrvatskih selah i salah. I dočim se je u gradićih nastojalo, da se podigne ustanovah za krieplienje odnosno širenje talijanske sviesti, valjalo je za sela pravilo: plati pak šuti. Za njo se nije napravilo nit nuždnih cestah nit vodnjakah, a kamo li školah, dà u novije doba nastojalo se je prekrojiti mu i crkvu. Seljak-Hrvat neka ostane kod motike, a ako će se izobraziti, neka se izobrazi talijanski, neka usiše «drovnu kulturu».

Istarski Hrvati, strpljivi kao i drugi već po naravi, snašali su dugo taj postupak. Prenuli su se kad njim je već do nokatah dogorilo, kad su se vidjeli na rubu propasti. Počeli su se služiti prava, koje njim zakon daje; u vriome izborah občinskih zastupstvah dali su se na noge, išli su izabirati zastupstva, koja bi pošteno upravljala občinskimi dobri, koja bi se brinula za njihovu dobrobit.

Ništa naravnijega od toga. Čovjek bio u kojem zlostanju, nastoji si pomoći, a kad se još po zakonu i za zakon, redovito i za red, proti bezzakonju i neredu bori, tad svaki pošten čovjek nemože nego odobriti njegovu borbu i želiti mu čim povoljniji uspjeh.

Uza svu tako rekuć ukorenjenu vlast protivnikah, imajućih sva sredstva na razpolaganje i dobivajućih podporah s raznih stranah, naši su občinari, prieèeni i od onud, odkud bi se najmanje očekivati moglo, u raznih občinah uspjeli u svojoj borbi.

Da nit nespominjemo Kastva, koji je već pred više godinah osujetio paklensko namjere svojih protivnikah, sjetimo se Buzeta, Pazina, Žminja, Tinjana, Višnjana, Motovuna, Oprtlja, pa i Grižnjana. Ako i nebijaše, koliko je nam poznato, narodnostno primjesa u ovoj posliednjoj občini, ako i je uništen izbor u predpr liednjoj, ako i nije u svih občinah bio najsretniji izbor načelnika, jedno stoji, a to jest, da su se svoski občinari zasitili dosadanjega gospodskoga gospodarenja, da njim je dodjalo plaćati i ništa dobivati, da i oni hoće imati svoje, da hoće da se pošteno gospodari s občinskim imetkom i da se občinske oblasti za sve jednako brinu.

Uz to htjenje mogu se s vremenom poprieviti dosadanje neke pogreške, i občine moći će napredovati kako valja, po zakonu i u redu.

O nekih može se to već sada reći. Nu kako su naše občine podupirane u njihovu poštenu nastojanju, u redovitom upravljanju i uredovanju od strane zemaljskoga odbora, svim je poznato.

List, izlazeći u Poreču kao da je izvan sebe kad piše o občinskih izborih, u kojih pobjeđuju ili su pobjeđeni Hrvati.

Pišuć ob občinskom viću u Motovunu, veli da je novi načelnik motovunski prosti kmet, koji ne zna podpisati svoje ime, i da su šestorica vićenikah slični njihovoj glavi. Pišuć ob občinskih izborih u Oprtlju veli, da je svakomu jasno, kako je škodna narodna politika protuitalijanska u javnom životu. Dovoljno je, dodaje, spomenuti "prave občinah Pazin, Buzet i Žminj, da njim se pridruži odmah ideja bezvladja i skoro barbarstva.

Mi držimo, da je občinsko viće u Motovunu sastavljeno iz mužovah poštenih, a poštenje v upravi vriedi više nego li učenost. Pošteno viće može naći vještih činovnikah, bez kakovih nebi se moglo upravljati nit mnogo talijanske občine, u kojih nekih ima načelnikah, koji jedva podpisuju svoje ime i savjetnikah, koji nit imena podpisati neznadu. Uprava nepoštenih, ma bili oni još učeniji, makar doktori prava i odvjetnici, mora dovesti občinu u propast, ako se jih brzo sa uprave neodstrani. Mi neznamo koliko su vještí u čitanju i pisanju članovi motovunskoga vića zajedno sa načelnikom, a ako je onako, kako poreški list piše, tko je kriv, da je tomu tako? Zar Hrvati u Istri upravljaju školami, u kojih se može steći sposobnost u čitanju i pisanju i drugih znanostih? Občinsko zastupstvo i mjestno školsko viće bilo je talijansko; kotarsko školsko viće je po većini ili izključivo talijansko; slavni zemaljski odbor je talijanski. Zašto se nisu te oblasti pobrinule za školu, u kojih bi se jo okoličani motovunski mogli bili naučiti čitati, pisati i drugo? Popitaj se malo „bubica“ kod svojih patronah, a Vi Hrvati Istre pamtite, da se Talijani, ni oni koji bi morali, ne samo nebrinu za Vaše izobraženje, prem i za to plaćate kako i oni, nego da Vam se onda još rugaju, što niste izobraženi.

Okladili bi se, da neima tako slabe občinske uprave u nijednoj pokrajini Cislajtanije koješto je bijaše u Istri u ovo dvadeset posliednjih godinah. To najbolje kaže dosadanja talijanska uprava buzetska, da ne navadjamo drugih, da ostanemo pri onih, koje navadja poreško trubilo. Kako je s računi prošlih uprava u buzetskoj občini? A što je učinila bivša pazinska uprava za izvanugradsko občinare? Nego to bijaše pravo gospodi u Poreču i drugud, o tom oni šute, a napadaju na občinske uprave hrvatske još prije nego li upravljati počmu. Identificiraju jih s bezvladjem i skoro barbarstvom, a da njim drugo prigovoriti nemogu nego, što su hrvatske. Neosvrćuć se na takovo strastveno pisanje, kojim se občinske uprave hrvatske bezrazložno istovjetuju bezvladjem i skoro barbarstvom, i tim draži najmnogobrojniju narodnost u Istri, pisanje, koje se ipak nezapilenjuje, mi i ovom zgodom savjetujemo našim upravam samo sliedeće: Pobilježite, točno sve činove i propuste prošlašnjih talijanaških uprava, pak jih dajte tiskati putom «Naše Sloge» makar i u posebnih otiscih, da budete pak mogli i vi i svi Vaši privržanici odgovoriti na neosnovana spočitovanja naših protivnikah proti Vašoj upravi, te da budo svakomu i svagda jasno, gdje je bezvladje i skoro barbarstvo.

DOPIS!

Sa Osoršćice početkom kolovoza. Napreznanje naših izrodah postiglo je svoj cilj. Ministarstvo je odlučilo, da u Nerezinah ima biti talijanska škola! Ovo se je pitanje vuklo već mnogo godinah, a danas je riešeno na škodu one čisto hrvatske občine, omamljeno i pokvareno šarenjačkim duhom. Ne pitamo odkuda po popisu godine 1880. u Nerezinah 706 Talijanah, a tek 340 Hrvatah, jer znamo kako su se onda kovali Talijani ovuda i po Istri. Al da bi i bilo u Nerezinah samo 340 Hrvatah, zar oni neimaju ni toliko prava, da kad se na svaki način hoće nametnuti suvišna talijanska učiona, njim se ne dade niti paralelka? Pa će nam još tkogod kazati, da nam puše povoljan vjetar ozgora. Jest, vjetar je toli povoljan, da ako nam ne pomognu talijanske matice, kojimi hoće g. Zucck, da silom zamieni staro hrvatske, mi pogibosmo!

Osuda, kojom se je riešio poznati vam priepor glede hrvatskih namirah medju gg. popom A. Kirinčićem i Salatom, ne dajo ovomu mirna srca. On voli, da neće i unapred primati hrvatskih namirah, drugimi riečmi, on hoće da uviek prkosi zakonu i pravici. Čim mu je bila dostavljena osuda, potvrdjena i od višeg trščanskog sudišta, pošurio se, da pita u Poreču svjeta, kako mu se je ponašati i kako će se parbene troškove platiti. Iz Poreča mu neodvratiše, da bi sve troškove imao snašati on sam, jer je protuzakonito uzkratio izplatu i odbio hrvatsku namiru i ne svjetovaše ga, da unapred bude pametniji i pravodniji, već mu rekoše, da neka prije uprava bratovšćinah odluči, kako i odakle će se troškove naknaditi, a ujedno neka odluče, ne bi li bilo shodno i moguće plaćati orkvam njihovu trećinu poštarskimi naputnicami; a tim bi se izbjeglo obvezi primati hrvatske namire. G. Salata bilo je također umalo pokrajinski odbor, da bi se pritužio na carevinsko ilitti državno sudište, al mu je on odgovorio, da to na njega spada.

Dne 28. julija iznio je gosp. Salata dopis pokrajinskoga odbora na sjednici uprave osoršćih bratovšćinah. Ondje su svi članovi uprave izjavili, da bratovšćine neimaju dim naknaditi troškovah u zaostupnici orkvah izjavlje, da zakonom njim pripadajuća trećina mora njim biti u cielosti izplaćena i da oni ne dopuštaju, da se od njihova što odkine za naknadu troškovah, napréćnih upravi nezakonitim i hinratim postupkom g. predsjednika. Kakova bi to pravica bila, kad bi nerezinska orkva morala sama sobi platiti dio troškovah, koje njoj mora sama uprava bratovšćinah ili bolje g. Salata podpuno naknaditi?

Po uputi pokrajinskog odbora bude glasom predsjednikovim odlučeno, da će unapred izplaćivati orkve poštarskimi naputnicami.

Pitamo mi, joli može poštarska primka (recopis), gdje nije nikada navedeno zašto se novac šalje i nije kazano je li tim dug izpladen, zamieniti biljegovanu i redovitu namiru? Komu se mili rod u novčanih poslovih i komu nije razum strančarskom strašću zasliepljen, kazati će, da to nije jedno te isto. U Poreču i u Osoru misli se drugačije.

Dalje pitamo, tko će snašati taj suvišan trošak? Za orkve? Al ovo imaju primiti cielu trećinu bez odbitka poštarskih troškovah, kojih nije trebalo. Zar zakluda bratovšćinah? To nije za nju korisno!

Nego mi smo vični gledati u Istri kako se bez koristi i potrebe razsipaje javni novac, pa se ne bi pračudili kad bi to g. Salata učinio i kad bi mu to pokrajinski odbor odobrio.

Pogled po svietu.

Trst, dne 15. agusta 1888.

Austro-Ugarska: Dne 12. t. m. prošlo je devet godna, da je grof Taaffe preuzeo predsjedničtvo austrijskog ministarstva ustrojiv ujedno skoro posve novo ministarstvo. Nakon devetgodišnje njegove vladavine neima naroda ili stranke u Austriji, koja bi mogla ili htjela kazati, da je tom vladavinom posve sporazumna ili zadovoljna. Nezadovoljni su Niemci i Talijani a najviše Slaveni, koji većinom još uvjek uzaludno očekuju, da se zadovolji njihovim pravednim željam i zahtjevom. Tajiti se nemože, da je Taaffe ovaje ili onaje u kojoj malenkosti zadovoljio pojedinim slavenskim plemenom, no glavni uvjeti ostadoše većinom kod svih, napose kod nas južnih Slavenah, neizpunjeni. Mi u Primorju neimamo se skoro ničim pohvaliti, što bi nam bilo ovo ministar-

stvo u narodnom školskom ili gospodarstvenom pogledu koristna ili dobra pružilo. Grof Taaffe može se pako pohvaliti, da vlada oto desetu godinu, al na tom imade se zabvaliti više slavenskoj popustljivosti nego li obzirnosti njegovoga ministarstva napram Slavenom.

Naša braća u Koruškoj slave izbornu pobjedu izabrav na mjesto pokojnoga vodje koruških Slovenacah Andrije Einspielera, njegovoga netjaka Grgura Einspielera, koji će bez dvojbe slieditи stope svoga velikoga rodjaka.

Ovih dana vrše se izbori u političkom kotaru koparskom na mjesto pok. zastupnika Križanca. Ovog čodna biti će izabrani fiducijari, koji će izabrati dne 30. agusta zastupnika u Kopru.

Zemaljski sabor za Istru sazvan je za dne 27. t., m. prije dakle nego li bude obavljen izbor u Kopru.

K vojničkim vježkam u Bolovaru, kamo dolazi cesar i kralj, doći će i englezki prestolonasliednik prince valeski.

Brzojavka biskupa Strossmajera na ravnatelja kievskoga sveučilišta prigodom svečanosti o dovotstogodišnjici pokrštenja Rusije, zadala je neprijateljem Slavenstva silnoga posla. Židovsko-liberalna štampa motnula bi slavnoga biskupa na križ samo da njoj je to moguće.

Posliednjih danah pisalo se mnogo, da će odstupiti hrvatski ban grof Hedervary, a na njegovo mjesto da će doći mladi grof Pejačević.

Srbija: Kraljica Natalija, koja se nalazi opet u Perizu, dobila je poziv od srbskog konzistorija, da si imenuje zastupnika, koji će ju zagovarati kod razpravah konzistorija o razstavi braka. Kraljica bi bila rada sama došla, da se brani, ali znajuć, da toga kralj dopustio nebi, izabra si zastupnikom bivšega ministra Piročanca.

Bugarska: Velovlasti da se nemoga složiti kako bi odpravilo princa Koburga iz Bugarske, pramda su ovo u tom složno, da mu tamo neima obstanka. Vodje pojedinih stranaka dogovaraju se jur kako bi se u glavnih točkah složili u slučaju, da prino zapusti kneževinu. Reć bi, da ga i njegovi pristalci u i izvan Bugarske na ejdilu ostavljaju.

Rusija: Ruski prvaci viečaju i razpravljaju, da li bi se imala odpraviti ili zadržati pokrajinska zastupstva ili takozvana zemstva. Konservativci dokazuju, da se timi zastupstvi ništa postiglo nije dočim tvrdo liberalci, da ona nisu ostala bez dobrih posliedicah.

Francczka: U nedjelju birati će tri departmenta svoje zastupnike u narodni parlament. Republikanci se nadaju, da će skoro svuda njihovi kandidati prodrieti. I poznati general Boulanger kandidira na više mjestih.

Italija: Talijanske čete pretrpile su opet poraz u Masavi. Brzojavljaju naime od tamo, da bijaše jedan odio talijanskih četah od abisinacah napadnut i potučen. Poginulo da je 5 talijanskih častnikah. Pak da Talijani nisu junaci za primat batine.

Belgijska: Kralj Leopold putuje u Englezku, da tamo uredi nekoja kolonijalna pitanja sredneje Afrike.

Njemačka: Sudeć po pisanju njemačkih službenih i polusužbenih novinah nisu Niemci zadovoljni sa uspiehom dogovorah izmedju carevah u Petrovom dvorcu.

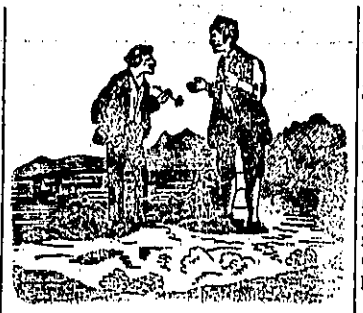

Franina i Jurina

Fr. A la, ma sam se nasmijal neki dan na vrh Učki.

Jur. Dragi ti čomu?

Fr. Pazinska gospoda su se pripeljala gore na volih i na kravah, kako i nekada žlidovi kada su se selili za obćanu zemlju.

Jur. Ča se nisu bali, da bi mogli provagnut tamo na hrvatsku stran.

Fr. Nisu otoli tamo ni pogledat, već su mahali s šadoli Cozatom, ki su peljali kapulu i pipo.

Jur. Ma, poročka kuma pišo, da su prišli na Učku muški i žensko hodeć, pak jih do noba hvali, da su junaški hodili.

Fr. Tor znaš, da vol nemore lušto do samoga vrha, kako na primer mula al tovar.

Jur. Tako ši tako!

* * *

Fr. Ho, ho, oj Ciganone!

Jur. Jur moreš pustit ljudo na miru.

Fr. Al sam otel poslat onega cigana va Oprtalj će gospodi kobilinu prodat.

Jur. Bil je već tamo, pak su kupili od njega tovarića sa rižot za gradsko šarenjake, a kobilu da nebi imoli komu raspartit, nad da to se naši kmoti pasat sukan kruhom i vodom, a glasovat da to za svoje pravo mužo.

Fr. Poštena njim vera!

Različite viesti.

Previšnji dar. Njeg. Veliič. car i kralj Fran Josip I. darovao je iz svoje blagajne for. 200 za popravak crkve i župnog stana u Pazinu.

Izbori fiducijarah u Buzetu obavili se dne 13. i 14. u najvećem miru i redu. Prvog dana glasovalo je narodnih biračah 91 a protivnik niti jedan. Drugog dana t. j. dne 14. glasovalo je narodnih jednoglasno 121 a protivnik opet niti jedan. Glasovalo je dakle u svemu 213 narodnih biračah, izuzev 20 fiducijara, koji će dne 30. t. m. svi dati glas narodnomu kandidatu. Bijaše nam kod izbora nekako neobično neviđeti niti jednoga protivnika, koji se povukoše u špilju kao i medvied. Da je pako vladao svuda i cielo vrieme uzoran mir i red, zasluga je u prvom redu naših biračah, koji su se pokazali kao uvjek ozbiljno i trieznо; no zasluga ide ponešto i naše šarenjake i mutikaše, koji so sakrišе znajuć da su prošla ona krasna po njih vremena, kad se je moglo bezkažnjeno buditi, izazivati i uznemirivati mirne naše birače. Svaka hvala dakle našim prvakom na Buzeščini, koji su uzpostavili mir i red u onoj obćini, a čast i slava njim i svim njihovim čestitim birečem, koji si osvietlašo i dana 13. i 14. agusta svoje poštene lice. Živili birači buzetske obćine!

Obćinski izbori u Oprtlju. Od tamo pišu nam 14. t m.: Dne 21., 22. i 23. t. m. obaviti će se opet izbori za naše obćinsko zastupstvo. Šarenjačko podrepnice klate se uvjek po našoj obćini, da pomuto i prevare puk za predstojeće izbore. Došlo ih i u Brda ali su tuj odmah bili poplašeni; kušali su sreću i na Gradoni i Topolovcu, ali uzaludan njim bijaše trud. Pošli su napokon i u Ždronje svojom glasbom, gdje bijahu primljeni od 3 ili 4 kerajelskih propalicah. Pogostili ih sa par „A v i v a“ i ništa drugo, jer in jima fale komu postoli komu hlače a nekomu i klobuk, tako da su jedni prilično drugim. Oprtaljske gospoda i naši šarenjaki misle, da imaju u žepu pobjedu izborah, ali da bi pravo znali kako su nas ogorčili, kad su uništili prve izbore, nebi bili toga zaista učinili; ako toga ne vjeruju ćemo njim do malo danah pokazati što su oprtaljski „ščavi“.

Desetina ili ozoner. U posliednjem broju spomenuli smo, da su žitelji motovunske obćine mjeseca agusta prošle godine upravili molbu na Njeg. Veličanstvo u Boču, da se uredo težki dugovi desetine. Sada nalazimo u posliednjem broju poročkoga listića kratko izvješće sjednice, što ju je držala zemaljska junta u Poreču dne 9. julija t. g., a u tom izvješću čitamo, da su sa potrebitim razjasnjenjem povraćeno c. kr. namjestničtvu molbe žitelja motovunske i oprtljanske obćine, što su ju upravili na Njegovo Veličanstvo, te molba žitelja Grimalde, što su ju upravili na Njegovu prouzvišenost ministra predsjednika g. grofa Taaffe-a u Boču. Iz toga doznajemo, da je molba Motovunaca ležala preko 8 mjeseci kod zemaljske junte u Poreču tako, da su molitelji bili prisiljeni požuriti u Boču riešitbu rečene molbe. Opaziti nam je još, da su pako molbe za procjenu proti istim molitelјem datirane od mjeseca aprila tekuće godine, prem se je molilo, da se zaustave ovršni koraci dok nestigne rješenje.

Istarski sabor sazvan je, kako javljamo i na drugom mjestu za dne 27. tog mjeseca.

Iz Herpelja nam pišu, da je usljed javnih i privatnih prijava ravnateljstvo državne željeznice poduzelo istragu proti nekojim ondašnjim željezničkim činovnikom, poslužnikom i krčmare, koji su na onoj postaji škandalozno prizore izvadjali, o čemu bijaše govora u „Edinosti“ i „Našoj Slogi“. Istragom se dokazalo, da bijahu prijave temeljite, jer je više spomenutih osoba što globom, prestavom ili odpustom iz službe kažnjeno. Sada je uvedon red na našoj postaji, gdje vidjamo nova, prijazna i pravedlja nam lica. Otvoren je i natječaj za mjesto krčmara na postaji a svatko želi, da se isto podieli čovjeku poštenu i trieznu, naposo takovomu, koji poznа naše odnošaje i naš jezik.

Dalavsko podporno društvo u Pazinu privodjuje se dne 20. t. m. veliku veselicu u vrtu „Al mondo novo“ prigodom godišnjice blagoslovljenja društvene zastave i rodjendana svoga pokrovitelja Njeg. carske i kraljevske Visosti kraljevića Rudolfa. U jutro u 8 sati polazo članovi društvenom zastavom i glasbom na čelu u crkvu sv. Antona novoga, gdje će se čitati sv. misa. Društveni pjevači odpjevati će gingolsku misu g. Kosovela. Poslije podne i to oko 7 sati započeti će veselica u ročenom vrtu sliedećim programom: 1. Godba „Najroji“ kornčnica. 2. Fanfare: „Sokolska“, muški zbor. 3. Nagovor predsednikov. 4. Godba: „Cesarska hymna“. 5. Nadvod: „Pozdrav“, zbor s barton-solo. 6. Godba: „Potpourri slovenskih napevov“. 7. Stelter: „Medeja“, deklamuje gospica Nadiškova. 8. Godba: „Oj Banovci“. 9. *a*) Carli: „Slavjanka“ i *b*) Volarić: „Vesela družba“, muški zbor. 10. Vilhar: „Bojna pesma“, muški zbor. 11. Godba, prosta zabava i umotni ognji. — Ulaznina k veselici za svakoga 30 novč. Čisti prihod namienjen je društvenoj mirovnoj zakladi.

Glavna skupščina „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“, obdržavati će se, kako je razvidno iz „Oglasa“ na trećoj stranici, dne 8. septembra t. g. u 3 sata poslie podne u „Narodnom domu“ u Kastvu. Upozorujuć naše čitatelje i sve prijatelje naše „Bratovšćine“ na rečeni oglas, preporučamo gg. članovom, da se u što većem broju na skupščinu dostaviti izvole.

Konštituiranje zastupstva u Tinjanu. Kako bijaše onemaćeno javljeno, konštituiralo se je dne 8. t. m. novo obćinsko zastupstvo u Tinjanu s najliepšem redu i krasnoj slogi. Iz Pazina došao je sam kot. glavar poglaviti g. Ivan Simcig, koji je pročitao dotične paragrafe zakona pak isto u hrvatskom jeziku liepo razstumačio. Pozvan najstarieji zastupnik, da znajedne predsjedničku stolicu, progovori baš par liepih rieči proporučiv svojim drugovom, da biraju složno načelnika i viećnike. Izabran bijaše jednoglasno naš prvak gosp. Šime Dešar načelnikom a isto tako jednoglasno i obćinski savjetnici. Nakon toga položiše novoizabrani prisegu u ruke g. kot. glavara. Zatim izreče sam g. glavar vrlo liep govor proporučujuć načelniku, savjetnikom i cielomu zastupstvu slogu, marljivost, mudru i trieznu upravu, točno i strogo vršenje zakonah državnih i zemaljskih, napokon odanost napram prajasnomu vladaru caru i kraiju našemu. Konačno zahvali se odstupajućemu načelniku g. Depiori. Novoizabrani načelnik zasjednuv predsjedničku stolicu, reče po prilici sliedeće:

Veleštovani zastupnici! Kad sam već položio svečano obećanje ili prisegu izvolito mi dopustiti, da Vam prozborim nekoliko rieči. Svim Vam je bez dvojbe dobro poznato zašto smo se danas ovdje sakupili. Svako tri godine se po zakonu obnavlja obćinsko zastupstvo, i eto kod prošlih izborah hotje naš puk počastiti nas ovdje prisutne zastupničkom čašti, pokazav tim, da polažo u nas podpuno povjerenje, izručivši nam obćinski imetak, da svlastno i pošteno s njim upravljamo, te da budemo pravi otci naše obćine. Vi pako danas složno ovdje sakupljeni htjedoste mene odlikovati višom čašću, izabrav me naime svojim glavarom, čašću provisokom za osobu mog nizkog zvanja i bremenom pretežkim u sadanjih okolnostih za moje slabašne sile.

Nu kad je želja puka takova i Vi gospodo zastupnici to hoćete, primiti ću to breme, nu uvjeravam Vas poštenom rieči, da neprimam oto časti iz častohlepnosti nego iz prave ljubavi do Vas i do puka, s kojim dielim i dieliti ću žalost i veselje. No naslanjam se na moje nedovoljno znanje nego na pomoć božju, pomoć Vašu, blagonaklonost ovdo prisutnog poglavitog gospodara kapotana za koga Vas pozivljem, da svi složnim naklonom počastimo (na što mu se svi naklonilo) oslanjam se i na radinost za koju Vam obećajem, da ću ju u svakom obziru na korist obćine uložiti. Sada mi je napokon opomenuti Vas neizključiv mi sobe da nije časti bez dužnosti, a toga držim, da smo mi svi uz podoljonu nam čast i na dužnost vezani. A kakva je ta dužnost?

Najprije na sačuvanje i umnošenje obćinskoga imetka, kojim smo dužni mudro, trieznо i razboriteo gospodariti i čim korisnije za razno potrebo trošiti. Drugo, da svimi silami složno i jedinstveno nastojimo, da se popravi i uspostavi pravi mir i prava ljubav do Boga i brata svoga te da se nebudo više dogadjale stvarih sablažnjivih, koje su vrlo sramotno, škodljivo, da i pogubno za cielu obćinu. Svaki od nas će dobro znati, da smo kao pravi kršćani dužni ovršivati i državno, zemaljske i obćinske zakone, koji štite našu slobodu i sigurnost, zakone koje je potvrdio naš premili otac, premilostivi cesar Fran Josip I., komu Vas pozivljem, da kao vjerni podanici samnom kliknete trokratni: „Živio naš premilostivi cesar Fran Josip I.“ (našto svi uzhićeno kliknuše urnebesni Živio!)

Nakon toga bijaše svršena ta važna sjednica te podje svaki po svojem poslu. Tim je došla obćinska uprava u narodne ruke, iz kojih se neće nikad izmaknuti. Protivnici narodni grozili nam se Koprom i Gradiškom a mi smo mirne duše čekali osudu oblastih znajuć, da pravda i zakon konačno pobiediti mora. Sada je dakle nastalo doba slogo, rada i štednje a Bog dao opametiti se i oni, koji su bili nemir i narod posijali.

Izpit u pučkoj školi u Moščenicah. U utorak dne 7. o. m. držao se je u našoj školi zaključni izpit pod predsjedničtvom načelnika iz Lovrana g. Turčića. Pomajprije odošo djeca u liepom redu u crkvu, da Bogu zahvale, što se je udostojao uzdržati ih tiekom cielo školsko godine živo i zdrave. S djecom išli su takodjer i roditelji. Svetu misu služio je veleč. naš gospodin župnik Marin Šoto Šumberac. Na lieh djeca i roditelja sjalo se njeko tajno blaženstvo i to zato, što su djeca dobro znala, da je napokon nadošlo vrieme žetve, gdje će svatko pobrati ono što je posijao u školi, a ujedno nastalo doba, gdje će se oni naužiti malko zlatne slobodice, a roditelji su se veselili, videći svoju djecu zadovoljnu i srotnu. Kad se je služba božja svršila, zapjeva g. župnik kod altara pjesmu: T e b e B o g a h v a l i m o. Odmah zatim razlegne se po crkvi glas orgulja, a u isto vrieme nastavo djevojčice dobrahno uvježbano pjevati pjesmu, dakako uviek praćene orguljami. Osobito valja nam tuj iztaknuti gdjicu. Marija Volčić kao darovitu orguljašicu. Kolika li je pred dvie godine vladala u našoj crkvi jednoličnost, jer se je na orguljah uviek jedno drnkalo, dočim sada znade više puta ročena gospodjica svojimi liepimi varijacijami mnogo uzhititi, te i nehotice krasnom harmonijom prinukati vjerno na što veću pobožnost. Mi čestitamo gdjici Marji Volčićevoj baš od srdca na liepom uspjehu, što si ga je u kratko vrieme znala steći, želeći, da bi takodjer uztrajala u liepoj umjetnosti, za koju ima mnogo prirodjenoga dara.

Po sv. misi vratila se djeca u školu. Što da kažemo o izpitu? Nećemo se baviti potankostmi, jer bi to bilo sasma suvišno za one, koji poznadu vrlinu i vještinu g. učitelja Adolfa Justi-a. Mi ćemo samo spomenuti to, da tim izpitom bijahu svi prisutni zadovoljni, i težko da bi mogao prigovoriti štogod našemu učitelju ma i onaj, koji traži u našem oku slamicu, dočim svoje grede nit ne vidi. Al ne samo g. učitelja, već i g. vjeroučitelja Josipa Gojtana ide velika hvala, što je toli liepo pripravio svoju djecu u nauku vjere. S toga

će im obojici biti Moščeničani vazda zahvalni, želeći, da bi oni i nadalje nastavili svoj rad oko prosvjete, koja će nam biti jedinom i sjegurnom stazom do bolje budućnosti.

Slava junačkim Tinjancem: Na pobjedi, koju si jeste mukotrpno sa pravom u ruci izvojštili — uzprkos svakojakoj paklenoj spletki narodnih dušmana, te tako se izbavili iz jarma nemiloga tutorstva, svakojaka nasilja i gotovo propasti moralne i matorijalne, u koju Vas htjedoše porinuti „slavni kulturonosci“ — ovim putom kliče Vam oduševljeno: „Živili svlestni, hrabri Tinjanci! Živio čestiti novoizabrani jim načelnik g. Šime Defar!“

Skup Hrvata na Porečkini.

Mlada misa u Lindaru. Poslije što nam već kroz osam dana zvonovi svojimi milozvučnimi glasovi valiku predašoću svečanost navještahu, osvanu napokon i nedjelja 29. srpnja o. g. Ovog dana izpuni se opet jedna od najvećih želja nezaboravnog nam biskupa Dobrile, budući da je stupio tog dana opet jedan sin njegovog naroda pred oltar Svevišnjega, da mu prikaže nekrvavu žrtvu za se i ljubljeni si narod, i to u osobi mladomisnika g. Frana Stefanutti-a, sina poštene lindarske obitelji, u svakom obziru čestita mladića.

Već ranim jutrom počelo se sakupljati mnoštvo pobožnog naroda od svih strana u našem gradiću. Na 10 sati započe svečana sv. misa. Crkva bijaše dubkom puna. Kako nalmo naš narod, da je bolje jedne podplate razterzati nego li mladu misu propustiti.

Na polasku iz kuće u crkvu popratii mladomisnika mnogobrojno svečenstvo, bogoslovi te bezbrojna množina pobožnog naroda. Kad stupi svečana ta povorka sa mladomisnikom crkvi na prag, zaore na koru mnogobrojni pjevači i sviradi: „Mladomisnik bud pozdravljen itd.“, a zatim zazvavši Duha svetoga u pomoć, započe sv. misu.

Poslije evanđelja stupi na propovjedaonicu preč. g. Ante Kalac, dekan buzetski, te proborì vrlo krasan i gnuntljiv govor, kojim pokaza u kratko, što svečenik u istini jest. Najprvo predstavi mladomisnika prisutnomu puku. U I. dielu svog govora razloži razna mnienja raznih ljudi o svečeniku, i to što misle o svečeniku neznaboški, što mlaki a što gorljivi kršćani. U II. dielu proporuči nam, koje mnienje valja da imamo o svečeniku i što on u istini jest. Na koncu obrati se k mladomisniku, te ga uz njekoje spasonosne opomene zamoli, da izvoli podieliti blagoslov njemu i prisutnomu narodu.

Pjevanje pod sv. misom bijaše liepo i ako uzmemo u obzir prekratko vrieme, u kojem se pripravilo pjevači i sviradi, jako dobro. Osobita hvala ide gospodu češko bogoslovu, koji pomogoše uz njekoje domaće kod pjevanja sa guslanjem.

Poslije sv. misu sakupilo se mnogobrojni gostovi u kući mladomisnika, gdje i ostaše u veselom i prijateljskom razgovoru do noći. Vriedno je spomenuti, što bijahu tuj zastupane skoro sve slavjanske pokrajine našeg carstva. Tuj si mogao vidjeti kako se rukuju i vesele jednokrvna braća: Čeh sa bratom iz Štajarske, Kranjske, Istre, Dalmacije itd. Usrkod objeda započelo zdravice. Nazdravilo se najprvo i opetovano gosp. mladomisniku, zatim čestitim njegovim roditeljom itd. Po zdravicah se sviralo i pjevalo što narodne što umjetne pjesme.

Nemožemo mimoići a da ne spomenemo što se i u ovoj prigodi njekoji od gg. gostova i našo dično „Bratovčdino“ sjetiše, te joj sabrašo prvog i drugog dana liepu svoticu od 50 for.

Kadno se u večer razstade družtvo, poda se mladji naraštaj u čitaonicu, da se malko razmaše a izvanjski gostovi vratiše so njekoji svojim kućam, a njekoji prenočiše ovdje.

Drugi dan osta ovdje priličan broj gostova, to se sakupiše opet kod prijateljskog stola u mladomisnikovoj kući, gdje so takodjer liepo zabavljalu pjevanjem, zdravicami itd. Uz zdravice, upravljeno na mladomisnika i njegove roditelje, spomena jesu vriedne i one, koje bijahu izrečeno znjodničkoj ljubavi braće iz Češko, Dalmacije, Istre, Hrvatsko itd. od Dalmatinca gosp. Jakića i Čeha g. Nedveda, ovoga u češkom jeziku. Govorio je taj gospodin toli čisto i jasno, da ga svi prisutni i nouki seljaci razumiše.

I tako prodjo i taj dan u prijateljskom razgovoru i veselom pjevu. Poslije podne stali so izvanjski gostovi i prijatelji razilaziti, a mi ostadosmo žalostni, što nemogosmo i nadalje ostati u kolu jednokrvne nam braće i prijatelja.

Jedno samo pade u oko svakomu kod te svečanosti i to, što nobijaše vidjet po običaju narodnih trobojnica. Rekošo nam, da toga nije dopustilo kotarsko glavarstvo, premda nam se prije dozvoljavalo i bez posebnih molba izvješati narodne zastave. Ako je bila ova zabrana ma ikoliko na mjestu u vrieme zadnjih izbora, sad toga u ovakvih svečanostih neuvidjamo. Ako i je odveć bliještala u ono doba trobojnica njekojim našim slepićem, sada jamačno neima da koga osliopi u Lindaru.

Krasna uprava u talijanskoj občini. U tršćanskom listu „Il Mattino“ od nedjelje čitamo dopis iz Novog grada (Cittanova) u Istri, u kojem se pripovieda vrlo krasnih stvarih o upravi sa občinskim imetkom u onoj občini. Medju ostalim kaže dopisnik, da je pomanjkalo for. 1081·81½ občinskoga novca, te da znade za to sl. zemaljski odbor i politička oblast, al da se nitko nemiče, da tomu zlu doskoči. Za to krasno viesti prepuštamo tršćanskomu listu svu odgovornost a mi čemo, čim nam dotječe prostora, donieti u cielosti ili bar u izvatku rečeni članak.

Ustreljen medvied. Iz Klane pišu nam 10. t. m. sliedeće: U ponedjeljak dne 6 t. m. razderao je medvied jednomu ovdašnjemu kmetu kravu a drugomu ranio vola tako, da će jedva ozdraviti. Sliedećeg dana podje veće družtvo, a medju timi šumski upravitelj g. Stramer i naš učitelj gosp. Lužnik, na mjesto, gdje bijaše ostanakah krave, da tuj dočekaju medvieda. Do mala pokaže se zbilja medvied ilnć ravno k ostankom, da si omasti bradu. Zanjušiv valjda lovce, okrene se, puška pukne a naš medo mumljajuć izčezne u gustoj šumi. Slieditl ga nebijaše moguće radi tmice, koja je jur bila nastala. Drugog dana pošli su lovci za sliedom krvi te nadjoše kosmaka, gdje se lagano pomlčo i sam sobom razgovara. Čim se je pokazao na čistini, pukno puška dva puta a naš mrkonja sruši se na zemlju valjajuć se u svojoj krvi.

Zadovoljni lovci izvukoše ga iz gusta šume na put i tuj ga naložiše na voz pak s njim preko Klane u Volosko k c. kr. glavarstvu, te opet natrag u Klanu. Težio je taj mrkonja 170 kilogramu. Da imade tih nepozvanih gostovah u šumah okolo Snežnika dosta, pripovieda ju putnici, koji je često u šumi sretaju ni njim se najradje umaknu nekoliki da dodju u medviedski zagrljaj. Oblasti naše, koli šumske toli političke, morale bi nastojati, da se tih pogibeljnih stanovacah čim prije riešimo.

Noće da djeli nagrada. Čitamo u riečkoj „Bilanci“: Dva ovdješnja mornara Z. i M., pošli su ladjicom na široko more, da se tamo kao piloti ponude parobrodu, koji je plovio u riečku luku. (Piloti-poljari su mornari, koje rabe brodovi, kad imadu uniđi u luku, koje im nisu poznati razni znakovi, pojedine močebitne zapreke itd.) Kada bijahu blizu parobroda, Z-u činiše se, da će nagrada biti premalena a da ju dioli sa svojim drugom, pa je mislio najlakje do biti, ako se ga reši. I zbilja stupiv jednom nogom na skaline od parobroda drugom silno odrinu malu ladjicu, koja se brzo udalji od parobroda tako daleko, te ga nemogniše više stići. Siromah M. morade sada sam voziti ladjicu, i nakon mnogo sati naporna posla dodje na kraj blizu Lovrana, i povukav ladjicu na žal, podje pješice na Riečku, kamo prispjev, prijavi novjerna druga kod redarstvene oblasti. „Obzor“.

Osamnajst točajah „Naše Sloge“ ukusno vezanih može se dobiti za obično cienu. Voz se no ra unaa. Tko bi dakle želio kupiti sve do sada izašle točaje „Naše Sloge“, neka se izvoli obratiti na urodništvo našega lista.

„Dom i svjet“, ilustrovani list, broj 16. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučajuć našim čitateljom toplo ovaj bogato ilustrovani list, upozorujemo ih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Književnost.

Sjaj „Danice Ilirske“ ili preko 360 citata o raznim kriepostima i dužnostima, sabrao ih iz sviju točaja „Danice Ilirsko“ M. S. Stražimir (Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti. Ilirska). Zagreb 1888. Nakladom antikvarno knjižarne M. F. Strmeckoga. Ciena knjizi broširanoj 1 for., sa zlatorezom 1 for. 50 novč.

„Vienac“ broj 31. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi“, romau. „Majka divljanka“, crtica francezki napisao Guy de Maupassant. „Nadežda Nikolajevna“, pripoviest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Stj. Lukić. Putopisne crtice iz Like, piše Ivan Dovčić. „Schopenhauerova karakteristika života i smrti“, napisao M. Š. Ž. Književna pisma: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini“, sabrao Kosta Hörmann“, ocjenjuje prof. dr. L. Marjanović. Listak. Sliko: „Isus i velika grišnica“, „Kaznionica u Zenici“ (u Bosni).

„Vienac“ izlazi svako subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 fr. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Pošalice.

Oglas. Neki točan, redan načelnik oglasi: Tko ubije biesnoga pas, mora ga dovući do medje, da se kakvo zlo nedogodi.

Badava sav trud. Učitelj: Ako imadeš na jednoj nogi čarapu (biočvu) pa na drugu još jednu navučeš, koliko čarapah imadeš? — Djak: Ja neimadem nikada čarapah. — Učitelj: Ako se u kotcu nalazi jedno prase, a otac kupi još jedno, koliko svinjah imate? — Djak: Mi negojimo nikada svinjah. — Učitelj: Ako imadeš jednu kapuću, a majka ti dade još jednu, koliko kapućah imadeš? — Djak: Oh! to moja majka nikad nouradi. — Učitelj: Da bi imao jednu jabuku, a sestra ti dade još jednu, koliko bi jabukah imao? — Djak: Naše jabuke novanjaju, ja jih nemogu jesti. — Učitelj: Da bi siromak imao hlob kruha, a ti bi mu još jednoga dao, koliko bi onda hlobacah imao? — Djak: Moj krih ja uvjek sam pojedem. — Učitelj: Ajde s Bogom, s tobom nije mogo ni ništa početi.

Smola. Do blana — upravo damu, kad dolazim kući trijezan, žena mi spava!

Darovita djeca. Motl: Ali kakito mi djeco, gdje su vi učite ta vašu bezdjelu! — Djeca: Oh — to mi znamo sve na izust — majko!

Pročerano. Sin: Otče, vidio sam ornca tako ornoga, da već nije mogao biti ornlji. — Otac: Zbilja! — a kako je izgledao po prilici orn. — Sin: Tako da bi mu mogao ugljenom bioli križ na čelu napraviti.

Opomena. Bezbožan neki gospodin rado nazivao redovnike oslođarci, pa ga zato i upitno netko: Josto li bili kada u samostanu? — Nisam odgovori gospodin. — Onaj nastavi: Nemojte tamo nikad poći, jer bi vas mogli — pojesti.

Dopisnica uredničtva.

G. dopisniku iz Lovrana. Vaše izvješće tiskati ćemo u budućem broju jer nam je stiglo za današnji broj prekasno. Srdačan odzdrav i hvala na trudu! — Pobratimu T. Nijesi! Namadjuren! bijasmo sa Narodnim Listom zajedno. To uvidismo iz zahvale u poročku »Labe«. Platit će nam ga! Srdačan odzdrav.

Dopisnica upravničtva.

Od dne 25. pr. mj. do 14. t. m. pripošlalo nam predplatu sliedeći: P. n. gg. M. P. Sv. Ivanac za 88. — Sk. V. Pul for. 1·50 — N. B. Kastav za 88 — M. D. Zvonečа za pol 88 — J. M. Brgud za 11. s. 88 — I. K. b. Gorica za 88 — F. D. Gorica za pol 88 — A. M. Pul za 11 s. 88 — M. S. Klana za pol 88 — I. V. Grahovo za 87 88. — M. S. Koršula za 88. 89. — A. S. Rieka za pol 88. — M. M. Žmau za 11 s. 88. — M. C. Stinjan za pol 88. — Dr. M. L. Volosko za 89. — P. J. Bogomilje za 11. s. 88. — I. M. Bakar za 2 s. 88. — G. I. Peroj za 87 i pol 88. — E. K. Podgrad za 11. s. 88. — M. K. Lazovica do 1. nov. 88. — I. Č. Lukve za 11 s. 87. — M. J. Fuškulin za 88. — I. J. Premuda za 88. (u budućo izvolite nam poslati drugčiju vriednost). — »Austria« Pazin za 11. 88. — P. S. Lošinj za 11. s. 88. — A. M. Lanišće za 88. — M. M. Sušak za pol 87. — A. B. Strido nov. 30. R. K. Rieka za 11. s. 88. — E. P. Karojba za 11. s. 88. — M. J. Portole za 87. — V. M. Parin za 88 na račun. — F. M. Boljun za sē za 11. s 88., za Čitatelja za 87. for. 1·50 a za 88 for. 1. —Br. h. G. Kastav 2 for. — A. R. Punat za 11. s. 88. — L. I. Kastav za 11 s. 88. I. G. Plčan za 88. — A. S. Dobrinj za 11. s. 87. i 1. s. 88. — A. D. Krk za 11. s. 88

S BOGOM!

Svim svojim ljubljenim prijateljem, kod kojih se prigodom svoga odlazka iz Slivja u Truško nisam mogao osobno oprostiti, kličem ovim putem srdačni: S BOGOM!

Truško dne 12. agusta 1888.

Matej Rebolj,
župnik.

Lutrijski brojevi

dne 11. agusta.

Trst	11	24	28	10	83
Line	60	72	23	28	49
Buda	21	53	19	49	8

dne 14. avgusta.

Prag	80	52	27	58	10
Lavov	87	83	48	64	16
Hermannstadt	35	46	50	10	32

Trgovačke viesti.

(Ciene se razumiju kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	127.—	129.—
Rio biser jako fina	„	—.—	—.—
Java „ „ „	„	90.—	91.—
Santos fina	„	84.—	86.—
„ srednja	„	70.—	81.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorico	„	105.—	106.—
San Jago do Cuba	„	120.—	121.—
Ceylon plant. fina	„	110.—	112.—
Java Malang. zelena	„	87.—	89.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	90 —	91.—
„ fina	„	84.—	86.—
„ srednja	„	76.—	76.—
Cassia-lignea v zabojih	„	27.—	28.—
Macinov cvet	„	390.—	410.—
Ingber Bengal	„	18.—	19.—
Papar Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	88.—	90.—
Piment Jamaika	„	29.50	30.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	6.50	7.—
„ v zabojih	„	8.50	—.—
Ulje bombažno amorik.	„	37.—	38.—
Lucco jedilno j. f. gar.	„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
naminno M.S.A.j.f. gar.	„	66.—	68.—
Kolići puljoški	„	6.50	7.—
dalmat. s cert.	„	—.—	—.—
Aix Virgo	„	66.—	68.—
„ fino	„	60.—	62.—
Smokve puljoške v sodih	„	—.—	—.—
„ v vonolih	„	—.—	—.—
Limoni Messina	zaboj	6.50	7.50
Pomerance sicilijanske	„	7.50	8.—
Mandlji stari I.a	100 K.	73.—	74.—
dalm. I.a, s cert.	„	—.—	—.—
Pignolli	„	72.—	74.—
Rih italij. najfinejl	„	10.75	20.25
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.—	13.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	11 —	—.—
Sultanine dobre vrsti	„	31.—	33.—
Suho grozdje (opašo)	„	24.—	25.—
Cibeba	„	—.—	—.—
Kladkor centrifug. v vrečah	100 K.	35.75	—.—
Slaniki Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	36.—	37.—
velike	„	33.—	34.—
Fažol Coka	„	—.—	—.—
Mandoloni	„	—.—	—.—
svetlorudeči	„	—.—	—.—
temnorudeči	„	—.—	—.—
Maslo	„	80.—	90.—
Sono konjsko	„	2.68	3.30
volovsko	„	3.39	4.10
Slama	„	2.33	3.24
Les, trami kub. š.	„	—.38	—.31
Ugljo	„	2.45	2.70

Želudne iznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće, nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se tomu predusretne, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probuve takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose Životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Br. 9.

Oglas.

Na temelju §. 15. družtvenih pravila saziva se redovita godišnja skupština „Bratovčdine hrvatskih ljudi u Istri“, koja će se obdržavati u prostorijah „Narodnoga doma“ u Kastvu dne 8. septembra t. g. u 3 sata poslije podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izbor upravljajućeg odbora.
5. Izbor revizionalnoga odbora.
6. Eventualni predlozi.

Odbor „Bratovčdine hrvat. ljudi u Istri“.

Kastav, 11. agusta. 1888.

Ante Turak, predsjednik. **Josip Vlah,** tajnik.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnjiji liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovano

budimske 20—8

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba. Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdanca braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravalle*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb znađavica, rora, zapala ustiju itd.

mogu se u kratko vreme izlečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma poznan učiteljem, propovjednikom itd. Prebijenih kašljuć nosih, navadno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se poziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba urjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te glodati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnih ljekarnah svieta. 52—13

Najboljše osvježujuće piće jest osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrazo po

Glac. Enrlku Huberu

U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrazo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cienu:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (prosto carinsko opremo)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodilnicah, slastičarnah, orodovnicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Providjen na ovem znamku je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčano bolesti slaboće i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usljed mladostnih prieha. Ozdravlja **slabost**, **bljutost**, **zlu i glavobol**, **migrenu**, **tiku kucanje srca**, **bolesti želudčane**, te posve služi prolevu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznanu od svih autoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Poštiže iz skrulara, koji je pridodan svakoj staklenki. Cieno mato staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr. u gotovom ili naprieden - U svih ljekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Ehrli fon Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u Rekarnah B. Stravsl-All'Amazone-Trieste, Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan 13—6

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjerjuje dugove, dobavlja izvičaća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagnonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Dopisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 185otm. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katero sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoklnajdenega maxila, je odlno sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za očačenje kože, posebno pri moških polno, jako bradorast in sčasoma tudi brkorast in sčasoma tudi brkorast in sčasoma tudi brk

Broj 34. U Trstu 23. agusta 1888. Godina XIX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč.; za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administratolju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno oznaditi.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se navraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplat.. s poštarinom stoji 2 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 3 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12

Izbornici kotara koparskoga!

Dne 30. t. m. birati ćete usljed punomoći, koju vam dadoše birači vašega kotara jednoga zastupnika na zemaljskom saboru u Poreču. Toga dana izvršiti ćete najliepsu, nu ujedno najtežu i najodgovorniju državljansku dužnost. Radi toga valja vam triezno i ozbiljno promisliti, koga izaberete vašim zastupnikom, koji da bude vriedan, dostojan i sposoban zastupati interese ciele pokrajine, a napose probitke vaše i vašega naroda. Svim vam se je težko o tomu dogovoriti i sporazumiti, jer ste razdaleko ter nedolazite često u doticaj niti občina sa občinom, a kamo li izbornik sa izbornikom.

No, ono što bijaše svim vam težko, postigoše vaši prvaci, naši prijatelji i povjerenici. Ovi se sporazumiše medju sobom glede osobe, koja bi vas imala zastupati na zemaljskom saboru i kojoj ćete vi bez dvojbe vaše glasove dati.

Osoba ta je rodjena, odgojena i živuća u vašem kotaru. Vaše je krvi i vašega jezika. U narodnom našem pokretu sudjelovala je vazda riečju i činom. Neima velika bogatstva ni visokih naukah, al je zato imućna, poštena i znacajna, zdrava uma, bistrih mislih i liepog izkustva. Rodoljubje njegovo i pošteno mu ime poznato je širom ciele Istre, ter je njegova najveća zasluga, da je eslonbodjena jedna od najvećih občinah Istre izpod tudjinstva i privedena u krilo hrvatskih i slovenskih sestricah.

Značajnik, poštenjak i rodoljub taj jest gospodin

FRANE FLEGO

občinski načelnik u Buzetu,

kojega vam podpisani preporucaju kano vašega zastupnika na zemaljskom saboru u Porecu i koji će, zabran, muževno, dostojno i odlučno braniti i zagovarati vaše interese!

Da živi dakle narodni kandidat za izvanjske občine koparskoga kotara g. FRANE FLEGO!

Odbor pol. družtva „Edinosti".

Uredničtvo „Edinosti". **Uredničtvo „Naše Sloge".**

PODLISTAK.

O prijateljstvu.

Po Gozziu, proveo Ivo Bodul.

Kad su doba i razum uvrićeni i zrieli, tad se jedva može suditi o prijateljstvu. Cicero.

Rieč, koja se dan današnji vrlo često opetuje, jest „prijateljstvo". Svatko kaže: „Ja sam dobar prijatelj; prijatelji, kao što su moji, težko se nadju; ono je moj pravi prijatelj on razumije, što ću to reći prijatelj". Čujuć tako kolikom ljubavlju i milinom izlaze iz ustiuh to prijateljske rieči, čini se kao da bi ti prijatelji sa svih strana kapali. S drugo pako strane čuju se neprestano jadikovke na lošo prijateljo. Jedan se tuži, da ga je na cjedilu pustio onaj, o kom je držao, da je posve drugi; njetko, da ga je prevario onaj, koj je imao u rukah njegovo srce; i nečujes drugo do: dobar je naraštaj prijateljah zataren — danas ih više neima. Ime je još ostalo, ali sadržaj se je izgubio. I ja sam rekoh više puta mojim ono, što čujem govoriti o drugih, i zato sam bio radi te nesreće dosta ogovaran. Da li sam imao pravo ili krivo — neznam; u istinu pako krivo sam imao, što sam vjerovao, osobito u mojoj mladosti, da dvie sladke rieči, prijateljski dočck i vesolo lice, jesu znakovi prijateljstva. Ovo je vrlo temeljito znanje, koje zahtjeva dugo izkustvo, volik oprez, te poznavanje različitih okolnosti. Srce mladića voljno, razpaljeno i naglo u svojih željah, neima vremena, da toliko razmišlja, već se baca svakomu u naručaj, takorekuć plivački, ronći u ovo prostrano svietsko more. Kad je unutri, tad se kopreče rukama i nogama kako bolje znade, pak ili prispije kada Bog hoće na obalu, ili se pako zaguši. Ako mu izkueni ljudi sa obalo viču: kamo ideš, nečini toga, slušaj nas, drži ih ejopidlakami, koji bi se radi mješati u njegove posle. Svo pako što čita, ako u obćo čita, čini mu se kao sam i stvar uzvišena, nenaravska. Napokon ostari te idje na obalu vikati drugim, koji ga na i način slušaju, kako je i on slušao, tako da se može kazati, da je ovaj svieat sastavljen od dviju vrsti ljudi: jedni, koji se uvjek nadimlju krićeć i dajuć nauke, drugi pako, koji ostaju na sve gluhi i sliepi. Sad, pošto sam već dobom dotle dospio, da se moram ubrojiti u one, koji brbljy, učiniti ću svoju dužnost, pošto sam se već oglušio kad nisam smjeo; ili još bolja, budući da još nisam posve star, mjesto da dadem pravila o prijateljstvu, zadržati ću čitaoca s jednom alegoričkom pripoviedčicom ob ovom predmetu.

Pripovieda se dakle, da se je u najstarija vremena, kad se je Herkul oslobodio štićeničtva, našao u velikoj neprilici nezuajuć što ima činiti da nadje put k životu, koj bi ga doveo do slavnog cilja. U vriemo njegovo nestanovitnosti pomoćo se pred njim dvie mlade žene, od kojih jedna bijaše „Naslada" druga „Krioposť". Obje mu prodstave veličinu i krasotu svojo moći tako dugim i tako liepim govorom, da je dobrahno vremena oklievao, da li će jednu ili drugu slieditl. Napokon, kao onaj, koj imadjaše veliko srce, začuvši posve uši obećanjom „Naslade", prihvati se „Krioposti". Ova, uzev ga odmah za ruku i razvesoliv se vrlo, što joj je vjerovao, te naumio slieditl ju, reče mu: Sad idi samnom, obećajem ti, da ćeš vidjeti plod tvoga dobra izbora. To rekav, povuče ga iz širokog i puklog polja, u kojom bijahu, sa sobom na jedno drugo mjesto, odakle se vidjahu dva vrhunca gorah. Tko je te vrhunce iz daloka gledao, činilo mu se, da su sraščeni i da svršuju u jednom šiljku, al približiv njim se Herkul upozna, da su volikim prostorom razdieljeni. Vidiš, reče mu tad voditeljica: onaj vrhunac, što se uzdiže na desno, posvećen je „Prijateljstvu", sestri i družici mojoj, meni nada sve miloj; drugi pako na lievo, stan je „Himbe", koja je u srodstvu sa „Nesludom", štono si ju i ti zapustio. Približi se te iztraži maljive jedno mjesto i drugo, da se o tom uvjeriš i da nemisliš u budućo, da je jedna te iste stvar. Da budeš pake mogao točno razaznati njihovu narav, glodaj ovdjo: ono je „Mudrost", koja će doći u tvoje družtvo i svaku ti stvar pokazati.

(Konac sliedi).

Zapisnik

prve občinske sjednice u Tinjanu.

Eto Vam, g. uredniče, zapisnika naše prve občinske sjednice, u kojoj se konštituirasmo, da ga izvolite objaviti u dičnoj „Našoj Slogi".

Prisutni: od strane sl. o. kr. kotarskog kapitanata, poglaviti g. Ivan Simzig, c. kr. kot. kapotan.

Mato Pronč Zuban kao najstariji član novoizabranog občinskog zastupstva u smislu § 35. izbornog reda, pozvavši gg. Vioka Križmanića i Tomu Milohanića, da se pridruže kao članovi u svrhu zakonito obaviti se imajućeg konštituiranja občinskog zastupstva, otvori zasjedanje u 10 sati u jutro, pozovo u smislu § 33. obć. reda sve prisutne obć. zastupnike, da pristupo k izboru novog obć. glavara i vieća, koji zastupnici upisuju se kako slidi: Vinko Križmanić. Šimo Dofar, Toma Milohanić, Ivan Ranor, Ivan Macuka, Stjepan Serblin, Ivan Rajko, Šimo Horvatin, Gašpar Brečević, Ivan Lovrečić, Jože Ivetić, Anton Krobel, Jožo Lazarić, Mato Banovac, Ivan Fabris, Marko Moferdin, Toma Šegan, Gašpar Banko, Šimo Radanović, Grgo Jokić, Marko Moferdin Frankvić, Josip Bratulić i Ivan Vicel.

Predsjednik stavlja upit po § 37 obć. reda, da li se kani obaviti izbor glavara ustmeno ili sa glasovnicami, vrhu česa bijaše odlučeno, da se glasuje za glavara ustmeno a za savjetnike glasovnicami.

Glasovnu listu vodio je i pisao gosp. načelnik Ant. Deplora. G. predsjednik pozove sakupljene, da svaki od njih odašlje svoj glas po svojoj slobodnoj volji i osvjedočenju jednomu od prisutnih, kao budućem glavaru.

Posljedica izbora bijaše, da je imenovan novim glavarom občine jednoglasno gosp. Šimo D e f a r.

Novo izabrani glavar, pozvan po poglavitom gosp. Ivanu Simzigu kao zastupniku c. kr. vlade, zauzme predsjedničko mjesto.

Zatim pruče se je k izboru občin. savjetnikah u smislu § 30 obć. reda, a bude ustanovljeno, da broj savjetnika ima iznašati 6 članova.

Uspjeh glasovanja bijaše, da su imenovana slideća gospoda novimi občinskimi savjetnici svi skoro jednoglasno: Vinko Križmanić i Toma Milohanić iz Tinjana; Ivan Macuka i Ivan Vicel iz sv. Petra i Ivan Rajko i Šimo Horvatin iz Kringe.

Nakon obavljenoga izbora občinske deputacije, pozvano je zastupnik c. kr. vlade, da novoizabrani glavar i deputacija polag § 23. občinskoga zakona podaju svečano obećanje u mjesto formalne prisege, kojo obećanje bi izrečeno od svakoga odabranih na slideći način:

Ja obećajem svečano mjesto prisegu, da ću uvjek vjeran odan i poslušan biti Nj. ces. kr. apošt. Veličanstvu, našem premilostivom cesaru i kralju Franu Josipu I. i njegovoj prejasnoj vladajućoj kući, da ću vazda poštovati i vršiti zakone carevinske, zemaljske i občinske, dušovno i točno obavljati svoje dužnosti, koliko u vlastitom toliko u prenešenom djelokrugu, bilo to od kojegod predpostavljene oblasti. U to ime Bog nas pomagao!

Nazočni zapisnik bude potom pročitan i od svih prisutnih podpisan.

Po dovršenoj sjednici sastaše se gg. zastupnici kod g. načelnika na čašu vina. Izvanjskog veselja nebijaše nikakva, jer nebrjedosmo započeti ozbiljan i trizan rad bulabukom ili veseljcom. Dapače u tom skromnom društvancu sjetismo se naše dične „Bratovšćine" sabrav za istu for. 6 i 20 novč.

Protivnici narodni srame se jur sada za svoje nedično djelo, a nam je drago, da uvidjaju već i sami, kamo jih je zapeljala strast i osveta. Mi se nećemo nikomu osvećivati, jer nam je vruće do toga stalo, da uredimo občinu i da zadovoljimo po mogućnosti svakomu občinaru.

DOPISI.

Opatija, 19. agusta 1888. Našlo se, g. uredniče napokon božjo stvorenje, koje kani i nas usrećiti svojim piskaranjem u protislavenskom tršćanskom listu „Il Mattino". U broju od 12. t. m. rečenoga lista napada bezobrazno na sve Opatijce jedino radi toga, što se skrbe za školu i dobrobit svoje djece. Svatko razuman dati će nam pravo, da tako činimo, samo „vriedni" dopisnik još vriednijeg „Mattina" kori nas radi toga. Mi smo uložili dvio molbenice da nas se izbavi od učitolja Raiclicha, komu ovim putem poručamo, da nije pogodio onaj, koji ga je stavio pod zaštitu „Mattina" i njegovo svojto. Ovu molbenicu podpisalo je 90 njih, a modju njimi i visoko gospodo, nipošto pako, kako piskar kaže „innocenti creature". Posliednju molbu podpisalo jih je kako rekosmo 90 bez obzira na stranke, dakle svi Opatijci. Zadnji broj Opatijo nosi kuća br. 124. Uzmo li se od svih kuća barem 20 „Hotela" i druge kuće „Ville", gdje nestanuje nitko, to će svatko, tko nije sliep uviditi, da je proti učitolju Raiclichu ciela Opatija. Nek se dičo s njim koliko njim drago, ali ovo su fakta. Nu podpisala se nije samo nekolicina, kojih se nije trobalo i kojih se nije pitalo, budući se znade, da žolo ovi još ogledati koju koščicu; a takvih podpisa bi se stalno sramovali, jer će tim dolijam do mala odzvonit ako budu složni s nami pravi Vološćani. Posliednih izbora za carevinsko vieće pokazali smo očito, da smo mi svo sami Hrvati, izabravši dičnog zastupnika g. D. dr. Vitezića. Što je kod nas talijanska paralelka u školi, to je maslo došlo izvan Opatije ta neka znadu svi laždopisnici da ono, što je umjetno zagrađeno da to naravski pada! U prošlom zasiedanju u Poreču bilo je govora, da se učitelji pačaju u politiku, a to čini nam se, da je učitolju strogo zabranjeno, a ipak se vesoli piskar „Mattina" tim što, je „ancho dal lato politico Abbazia riportò or ora una vittoria. Zadovoljan si valjda, da se i ovdje nastoje širiti slobno namjere „Mattina". Ali znaj namotniče, da naš Justi nije tih načela, a to uvidjaš i sam to s toga ti je on trn u tvom ćoravom oku. A sada k stvari.

Pitamo toga dolijo, da nam reče ma samo za jedan slučaj gdje se je njegov „dični" Rajčić (pardon, u novije vrieme kad netreba više „Bratov čino" i njezino milostivlje „Raicich") izvan školo pošo kao padagog, jer u ono, što biva u školi, mi se nopačamo, već bi samo žoljeli prisustvovati školskim oblastim, da su mnogo imućnije obitelji uzeglo svoju djecu iz škole, jer su napokon uvidile, da njim tamo dioto vromo troši uzalud, dakako to nije moguće onim, kojo Bog nije nadario vočom kosom. U ovakih okolnostih namjera piskar puku, da je molbenicam ustao proti „volontočnomu" Raiclichu?! Latinska poslovica veli: „Vox populi, vox Dei", a obćinski glas je u Opatiji: „Mi vrag nok dojdo, jerovnj nijesanas". Metni dopisniče ruku na srce, ako srca imaš, te reci, bi li ti žolio u takvom mjestu učitoljevati? Odgovori nam na ovo, a mi ćemo modju tim raditi, da nametnike protjeramo, u to ime pomoć će nam Bog, jer mi ne pitamo ni Petra ni Pavla, već samo učitolja, koji će so svojski znuzeti za našu djecu a ne raditi kako „per pia carità" koćto radi naš „dični" „Signor Maestro". Budemo li uniljeni kuzati ćemo o tom jošto koješta.

Nećemo pitati za nada nikoga zašto nije bilo izpita ove godine, jer to znaju više oblasti, pa napokon ni no želimo ga imati dokle nebude boljeg napredka u školi, a toga za stalno nećemo doživiti pod Raiclichem.

Glas puka.

Pogled po svietu.

Trst, dne 22. agusta 1888.

Austro-Ugarska: Kako bečke novine javljaju, otvoriti će se carevinsko vieće 11. oktobra te će zboravati sve do božića. Najprije će valjda doći na dnevni red prvo čitanje Lichtenstoinovoga školskoga zakona.

Ministru Gauschu slabo uspjevaju osnove, jer so opaža, da opozivlje nekoje naredbe radi ukinuća više srednjih učilištah.

Hrvatski ministar Bedeković bio je ovih danah u Beču, da se kod mjerodavnih osobah opita što je istinita na pronešenoj viesti, da će grof Khuen preuzeti lastnicu ministra unutarnjih posalah, a na njegovo mjesto da bi imao doći grof Teodor Pejačević. Biti će dakle u ovoj viesti istine kad se toliko trse, da ju razjasne, ali ostvariti će se valjda za namjera, kada malko u zaboravo stupe oprieke sadanjega bana sa uplivnimi osobami, dakako pod kojom god izlikom.

Odgovor ugarskoga primasa Simora daje liepo nauka ob odnošajih, koji sada vladaju u Ugarskoj. Ništa manje nego vrhovni duhovni pastir se hvali sam u javnom pismu, da po njemu podignuti zavodi posvo odgovoraju svrhi magjarizacije i da možo dokazati, da je u susma slovačkom gradu podignuo učovni zavod, koji će naraštaj nadahnuti duhom, koji želi današnja vlada.

Srbija: Kako so iz Biograda javlja, nemožo konzistorij naći temelja za rozvod braka modju kraljevskimi supruzi, to će se pristupiti k izmirenju, ako bi so pako sporazumak postigao, sastali bi se kralj i kraljica u Beču.

Čini se, da će Hristićevo ministarstvo dobiti pojačanje i to u poštovanoj osobi gospodina Garašanina. »Tempsu« brzojavljaju naime 17. o. iz Biograda, da se je Garašanin povratio u Biograd i da se mnogo govori o tom, da će stupiti u kabinet i to istovremeno kad bude sazvana skupština. U istu svrhu da se zapodjeli priegovori s g. Piročancem. Ako se viest obistini, tad će poštanskim pokrovitoljem Srbije, „P. Lloydu" i drugovom biti sroo još bolje na mjestu, a sroća u Srbiji podpuna, kakve još nije bilo. Glas o sazovu skupštine je modjutim malo mutan, jer držimo jedva mogućim, da bi ovo ministarstvo sazvalo današnju radikalnu skupštinu. —

Italija: Ministar Crispi odputovao je u Njemačku, da vieća sa Bismarkom i Kalnokyom. K ovomu sastanku imao je doći i Giers, ali kako so čuje, nećo on prisustovati.

Njemačka: Njemačko se je štampo vrlo neugodno kosnulo, što so je ruski oficijozni »Nord« dodirnuo članka 5. pražkoga mira, koji odredjuje da Njemačka ima Danskoj ustupiti gornji Schleswig. Bismarkova «Nordd. All. Zeitung« prva so je ogradila proti toj aluziji, a sada dolazi drugi oficijozus »Köln. Zeitung«, koji piše: „Nord« kao i cieli svieot, znade, da je članak 5. pražkoga mira Prusiju obvezno samo napram Austriji, i da je sporazumkom obiju državah, modju kojima ugovor postoji, taj članak 5. ukinut. To bijaše prvi plod njemačko-austrijskoga saveza. Ako dakle »Nord« govori o izpunjenju čl. 5. pražkoga mira, to misli time da se ima odcieplti od Prusije Schleswig, što je pruski kralj i njemački cesar dužan da oružjem u ruci zapriči, što bi dakle moglo biti samo posliedicom rata, u kojem bi Njemačka bila shrvana. To pako može biti rat, u kojem bi se Rusija na strani Francezke proti nama borila, te mi primamo do znanja, da nam je s diplomatske ruske strane, jasno navieštano, da će i Danska u sretnom slučaju sudjelovati u ratu«. — Kako se vidi plodovi sastanka u Peterhofu dosele bar su vrlo slabi.

Franczeka: Boulanger pobiedio je u tri izborna kotara sa velikimi većinami glasovah. To je odgovor novinam, koje su ga proglašivale mrtvim na političkom polju.

Štrajk parižkih zidarah i srodnih im radnikah može se smatrati svršenim. Štrajkujući radnici sakupili se 17. o. m. u dvorani Petrole. Boulé, generalni tajnik radničkoga sindikata čitao je izvješće o odboru za štrajk. Izvješće zaključuje, budući da je izcrpljen novac za podržavanje štrajka to da je svakomu prosto opet raditi. Odbor za štrajk ostaje i nadalje permanentnim da pripravi bolju radničku organizaciju za buduće štrajkove.

Turska: Naši čitatelji znadu da je u turskoj vojsci bilo mnogo viših njemačkih častnikah, koji su tobože imali tursku vojsku urediti i naobraziti. Ti su častnici bili namješćeni ugovorima, koji su se svake treće godine obnavljali. Osobito su ulogu igrali modju timi modernimi plaćenici Kampfhörner – paša, Rištov-paša i Hobe-paša. Sada so najedanput javlja, da je Porta priobćila toj trojici, da više s njima ugovora obnavljati neće, ter da se mogu vratiti u svoj »Vaterland«. Njemačke su novine upravo osupnute s te viesti, pa naričuć pitaju kako li se siže ta činjenica s uvjeravanjem Porte o srdačnih njenih odnošajih napram Njemačkoj? Niemci su zbilja čudni ljudi! Zar oni srdačne odnošaje shvaćaju tako, da je njihov savezuik dužan na prehranu uzeti njekoliko njihovih kruhoboraca?

Franina i Jurina

Fr. Ča so Juro čošoš?

Jur. Gre mi po glavi, kako bi ja sinu moštru mieto dobija.

Fr. Brato, lahko. Zami 30 fijurina pak je znadli moj prožontanto.

Jur. Ma bih vero rad i ja pul komuna kakovu službicu.

Fr. Zami drugih 30 fijurina pak je daj gladuhom.

Jur. A kamo mi to valja poć?

Fr. Hodi vero po Istroj, do ti ben nou povidat kadi su prožontanti žojni i ladni.

* * *

Fr. Povej mi malo, ča će ono reć tulijenca i šmokracija.

Jur. Gdi si to brato čuja?

Fr. Vero gospoda su štila „babu" va oštarijo pak su se pravdali, ki je od njih tulijenca, a ki šmokracija.

Jur. Ja bi reka, da tulijenca su naši talijanaši, ki misle, da imaju čuda znanja a u istinu imaju malo poštenja, a šmokracija su šurenjaki, ki nimaju ni znanja ni poštenja.

Fr. Po Juriča si pogodia, zač su jedni i drugi pili kako spužva, a kloli kako i Turčin.

Različite viesti.

Rodjendan Njeg. Veličanstva cara i kralja Franu Josipa I. obavio se je ljetos ovdje svečano, premda je skoro sva vojnička posada, koja igra velliku ulogu kod sličnih svečanostih, izvan Trsta kod jesenskih vojničkih vježbah. U predvečer rodjendana prošla su patrijotička družtva zastavami i glasbom po svih glavnijih ulicah grada zaustaviv se pred namjestničtvom, gdje bijaše odevirana cesarska himna. Na rodjendan odslužio je presv. biskup Glavina svečanu službu božju, kojoj su prisustvovalo sve crkveno, civilno i vojničko oblasti, svi ovdašnji konzuli i mnoštvo pobožna puka. Kod glavnijih točkah službe božje palili su topovo na kaštelu. Sve ladje u luci bijahu zastavami svečano okićene.

Iz raznih stranah Istre javljaju nam, da bijaše i tamo svečano proslavljen rodjendan premilostivoga nam cara i kralja, koga neka još dugo Svevišnji poživi na utjehu i radost svim narodom prostrane carevine.

Našim čitateljem. Već je ovo na izmaku osmi mjesec tek. godine, a množina naših predbrojnikah nije nam izplatila svoje predplate ni za prošlu godinu 1887. ni za tekuću. Pozivljemo dakle sve dotične da već jednom učine svoju dužnost. Izdavanjo lista spojeno je sa velikimi troškovi, a ako se predplata neplaća redovito, list nemože izlaziti. Tko prima list, ako je pošten, mora ga i plaćat.

Ovom prilikom pozivljemo također naše prijatelje u kraljovini, da nam nastoje pribaviti čim više predplatnikah. Dosad žalibože nemožemo se pohvaliti velikim brojem predplatnikah iz Hrvatsko i Dalmacije, pače, što je najžalostnije, med našimi predbrojnici nemamo niti jedne kavane u cieloj Hrvatskoj i Dal-

maciji. Zar bi tolika sramota bila, da se med tolikimi njemačkimi „Zeitungi“, „Tagblatti“ i „Blatti“ na stolovih hrvatskih kavanah i drugih javnih lokalah nalazi i „Naša Sloga?“

Uprava „Naše Sloge“.

† **Ernesta Jelušić rodjena Dukić**, supruga čestitoga rodoljuba, občinskoga blagajnika u Kastvu, Kažimira Jelušića, izdahnula je svoju blagu dušu noćju dne 19. t. m., providjena svetotajstvi. Još kao djevojka bila je dikom nesamo svojih roditeljah i rodjakah nego i cielega Kastva. Živo nam je još u uspomeni kako je u Preradovićevoj pjesmi „Bratja“ nastupila u čitaonici prije kakvih petnaest godinah među povadjenu bratju kao pomirljivi duh, kao angjeo mira, u slici vile. Izobražena kako malo koja i izobrazujuć se neprestano čitajuć hrvatske knjige, čuđila je kao prava Hrvatica za svo poštено i plemenito, i kao takova uvjek se znuzimala za bogoljubno i narodno svetinje. Vjenčav se s Kažimirom, duša je dušu našla, i jedva si mogao pomisliti sretnijega para od njih dvojice. Žalibože njihova sreća nije dugo trajala, jer je Ernesta već za rana počela bolovati i bolovala preko tri godine i pol. U boli pokazala je ona još veću, ako je u obće moguću, svoju plemenitost. Smaknla ju je pravom kršćanskom strpljivošću, čitajuć, tješeć svoje i moleć Boga i majku božju — moleć čoškoć, da bude riešena muknh ona i njezini, a nikad se nepotuživ na svoj udes. I sadnjo lipe svoga življenja, gledajuć bolno u svoga supruga i njegovu majku i izgovarajuć njegovo ime, molila je to mellim. Sve se je divilo njezinoj odanosti u volju božju, njezinoj pripravnosti na prosoljenje u drugi svjet, njezinoj duševnoj jakosti. Čoškoć se je od mnogih moglo čuti: ako nebude ona svetu, neznam koja može biti. Zamjerila se nije nikad nikomu ni u kući ni izvan kuće. Sa svimi bijaše uvjek ljubezniva. Pokoj njoj duši! Tobi Kažimire i svim Tvojim naša najbolnija sućut! Dao Vam Bog jakosti, da pregazite dragocjenu grudu.

Dne 20. t. m. bio je sjajan pogreb, kod kojega se je pokazalo, kako je pok. Ernesta bila ljubljena i kako je cienjen Kažimir.

Novi odvjetnik. Veseljem javljamo našim prijateljem, da je gosp. dr. Andro Stanger položio dne 21. t. m. kod ovdošnjeg prizivnog suda odvjetničku prisegu i tim postao odvjetnikom. G. dr. Stanger odlučio je otvoriti početkom dolazećega septembra svoju odvjetničku pisarnu u rodnom si mjestu Volosku. Čestitamo srdačno našemu prvorodnomu prijatelju i rodoljubu, kličuć mu iskreni: „Živio! i Vivat nequenal“

Medaljon u barvoštampi pokojnoga V. Dolonca. Naš dični Rendić modelirao je po fotografiji pokojnika V. Dolonca iz gipsa tako vjerno i točno, da će ga svatko na prvi mah prepoznati. Po tom modelu izveo je g. Rossovich vrlo krasno galvanoplastikom to poprsje. Poprsje zaokružuju dvie grane, jedna lovora a druga od palme. Medaljon taj postaviti će se na čelo spomenika, što su ga je zahvalan narod svomu prvaku podigao i na koj nije smio doći usljed zabrane slavnog tršćanskog magistrata, primjeren slovenski napis.

Medel izradio je naš umjetnik bezplatno a ostale troškove, za galvanoplastiku itd. (mislimo 50 for.) namaknlo su naše provriedne gospodje i gospodjice, a na čelu njim vrla domorodka gospodja Vjekoslava Valenčić. Hvala dakle na tom umjetničkom djelu našemu Rendiću i vriednim našim domorodkinjam.

Imenovanja. Ravnatelj biskupsko kancelarije u Poreču g. Olivo Rismondo imenovan je kanonikom, a gg. Mato Radošić, župnik u sv. Lovreču pazenatičkom, to provizor kaptola i župo-upravitelj u Labinju Jakov Lukas počastnimi kanonici stolnoga kaptola u Poreču.

Izbor fiducijarah u Miljah obavio se dne 14. t. m. u najboljem redu i miru jer nebijaše narodnih protivnikah na biralištu. Izabrano je 7 fiducijarah, koji su jur do sada birali narodnoga kandidata, pa noima dvojbe, da će i 30. t. m. svi za nj glasovati. Naknadno doznajemo da su takodjer u Dolini i Dekanih izabrani narodni fiducijari a tim je osiguran izbor našega kandidata.

Istarski sabor. U zadnjem smo broju javili, zavedeni bečkimi i tršćanskimi listovi, da će se sastati istarski sabor dne 27. t. m. Ta viest nebijaše istinita, što potvrdjuje i službeni list porečke vlade, koji kaže, da se u Poreču ništa o tomu neznade.

Srbski konzulat u Trstu. Srbska vlada imenovala je generalnim srbskim konzulo za Trst dosadašnjega tajnika srbskoga poslaništva u Beču g. J. Čankovića.

Državna štipendija: Ces. kr. namjestničtvo u Trstu raspisuje natječaj za jednu državnu štipendiju od for. 168 za visoko školo. Pravo na tu štipendiju imadu djaci visokih školah sa Kvarnera. Molbe valja uložiti do 30. oktobra t. g. c. kr. namjestničtvu u Trstu. Molbi treba priložiti: krstni list, svjedočbu siromaštva, svjedočbe zadnjih dvih školskih semestrah i napokon svjedočbu od dekana ili roktora, da molitelj zaslužl štipendiju.

Iz Moščenicah pišu nam dne 16. o. m. Kao iz vedra neba grom ošinula nas prod nekoliko dana neugodna viest, da je naš vrlo obljubljeni duh. pomoćnik, gosp. Josip Gojtan, premješćen iz Moščenicah u Novake kraj Pazina. Premda smo već od neko doba vični čestomu mienjanju naših duh. pomoćnika, ipak nas je ta viest vrlo raztužila, jer je g. Gojtan za vriemo svoga kratkoga boravka u našem gradiću svima omilio. Mi ne gubimo u njem samo vriedna svećenika, dobra propovjednika već takodjer i izvratna vjeroučitelja. U nedjelju dne 12. o. m. pozdravio je nas u crkvi, a pot dana zatim ostavio je Moščenice gdje je boravio samih 10 mjesecah.

Vriedni svećeniče! Tvoji Moščenićani neće više čuti Tvoju milu riječ, oni neće više gledati u Tvoje poštено lice, a promnogo njih To neće više nikad vidjeti. Al neka budu. U naših srdcih ostati će za uvjek uzvišena krasna uspomena na Tebe, a imena Tvoga nećemo nikada zaboraviti. Nas ostavljaš a k drugim ideš; budi njima ono, što si bio i nam, a naplatit će To zato Onaj, koji svetom ravna. Još jednom: hvala Ti na trudu i dobroti, koju si iskazivao nam i našoj djeci. Iz dubine duše onih, među koje si najprije došao, prodire jedna želja, a ta jest: Bog To poživio na mnoga ljeta u zadovoljstvu i obdario To jakošću, da možeš uviek točno i revno vršiti svoje svjete al protežke dužnosti!

Državna gimnazija u Puli otvoriti će se, kako nam od tamo javljaju, tekar g. 1890—91. Gimnazija biti će podpuna i to sa njemačkim naukovnim jezikom, a podučavati će se i risanju u nižoj gimnaziji. Dogovori za obćinom da su dovršeni.

Čudnovato nam se čini što se ništa nedujo kako će biti sa hrvatskim jezikom na toj gimnaziji, ili se kani možda odgajati samo njemačko mladiće, koji će kad dovrše jednom nauke, među narodom Niemci služiti?

Iz Huma na Buzeščini pišu nam, da su nedavno u Selcu Bornobići blagoslovili crkvicu, koju su si puk zavjetovao sagraditi prodtanjsko godine kad no je u onom mjestu strašno bjesnila kolera.

Pobožnoga puka sakupilo se mnogo sa svih obližnjih selah, da se zahvali Svevišnjemu, što ga je očuvao i veće nesreće. U vriemo to crkvene svečanosti vladao je vrlo krasan red i mir, a trieznost i ozbiljnost mogao si svakomu na čelu čitati. Mnogobrojni pobožnici razišlo se poslije svečanosti svojim kućam ponesav sobom ugodnu uspomenu na taj krasni dan.

Godišnji izpit u lovranskoj školi. Dana 8. agusta obavili su kod nas zaključni izpit. Oko 7 sahi u jutro počeo je lovranski puk ulaziti u crkvu, gdje se je imala služiti sv. mise. Ljudi su išli, da se pomole Bogu. Vočina tih ljudi nije bila jošte nikad na izpitu, ali ništa zato, oni su više putah slušali, kako visoka lovranska gospoda kuju u zvjezde g. učitelja i gdju. učiteljicu. A gospoda se u to dobro razumiju, na tko im nebi vjerovao. Pa napokon, oni to znadu i sami. Njihova djeca nisu vočim diolom znala, kad su započela u školu, nit kako se talijanskim jezikom Bog zove, dočim onda, pošto su odsjedili kakvih 5—6 godinicah u školi (bagntelle) znadu tim jezikom pitati i kruha i vode, a što je još više (čudo božje!) ona znadu prekomorskim jezikom brojiti do 50, a možda čak i više. A to je već mnogo. Blodni narode! . . . Iza sv. mise odpjevalo se je „Tebe Boga hvalimo“, dakako latinskim jezikom, jer kako se čini, gosp. župniku ne zvoni baš najugodnije hrvatski jezik u crkvi. Koliko bi se naroda sretnim scienilo, kad bi mogli ma za čas slušati u crkvah narodnu riječ! Lovranci mogu, a neće.*) Za službom božjom vratiše se djeca u školu. Niži odiel dakle 1. 2. i 3. školsku godinu podučavala je gdja. učiteljica, dočim je viši odiel poučavao sam g. učitelj. Najprije ići će u niži odiel. Izpitu je predsjedao g. načelnik. Častni g. Pipan, duhovni pomoćnik u Lovranu, naznači djeci, da ustanu, i počmo se moliti . . . . Otče naš. Zatim prešlo se na izpitivanje. Gosp. Pipan izpitivao je svu djecu, bez razlike, samo u hrvatskom jeziku. Ako su djeca vrlo slabo odgovarala, tomu nebijo uzrokom g. vjeroučitelj, koji se je istom pred nekoliko tjedana nastanio u Lovranu, već tomu su krivi sami roditelji, koji zanemaruju kod kuće svoju djecu podučavati u vjeroznnuku ti predšasnik gosp. Pipana, koji nije tumačio vjeroznauk u hrvatskom jeziku. Nek štovani čitatelji dične „Naše Sloge“ sami sudo, koliko su lovranska djeca ukriplјena u vjeri, kad liopi broj to djece nije znao riešiti pitanje: „Gdje se je rodio Isukrst?“ Jedno dieto odgovorilo je: „Na Spasovo“!

Užasno je samo pomisliti na što je spao Lovran, pošto je oduzet narodni hrvatski jezik u školi. A kamo će još spasti, podje li se tako daljo? Iza izpita u vjeroznanuku započmo gospodja učiteljica svoju. Započelo se čitanjem. Ala je to traljavo išlo! Čudno da ista ona djeca, koja su bila pitana kod čitanja, morala su odgovarati i kod računanja. To je još traljavije išlo. Jedan primjer: Učiteljica pozove jedno dieto k tabli. Zadatak, što ga je ono morale riešiti glasio je: 6—1=? Dieto misli, misli, al šuti, ko kakav klip. Učiteljica ponovi: „Koi mono uno fi — quanto?“ Dieto šuti, to šuti. Gdja. učiteljica će opet: „Koi mono uno fi . . . . . čin — čin — čin — — — činque, vikne napokon ljutita. Dieto, koje je dosad u nju gurilo, ko tolo u nova vrata, oborilo je glavu. Znalo je koliko i prije. O kakvoj disciplini nema ni govora. Dok je koje dieto čitalo, ostala su se djeca medjusobom razgovarala i tukla. Tomu već bi bio uzrokom i način pitanja. Pitanja bi se dalo samo na pojedinca, mjesto na sva djecom, a dakako da su s toga morala biti djeca nepazljiva, dočim se nije gledalo nego na onoga, koga se je pitalo. Pa ono skakanje po klupah, kad je bilo pozvano koje dieto. Čudo da si nije koje razbilo glavu. Još nješto osobita mogle su opaziti i kod g. učitelja i gdje. učiteljice, i to, da je rieđko koje izvangradsko dieto bilo pitano.

Kad bje svemu konac, podjoše majko do stola, na kojem su bile poredane pisanke, želeći vidjeti kako im djeca pišu. Vidoši to gdja. učiteljica, skoči ko ranjena lavica, iztrgne mujkam pisanko iz rukah, vičnuli, da bi se pisanke pomiešale. . . . . Što to znači? Gdja. učiteljica će dobro zna, al znamo barmo i mi. I tako dovrši taj nesretni izpit. Zatim se je prešlo k višem odjelu. Najprije izpitivaše gosp. župnik, dakako jezikom talijanskim, koj ga novoljni brdjani nišu razumjeli, al zato nisu ni bili pitani. Ah! kako će jednom ta nesretna djeca proklinjati svoje roditelje, što ih poslaše u školu, gdje se govori jezik osima drugi od njihovoga — od hrvatskoga. Djeca će postati muževi, a muževi robovi, lutke, svatko će im zapovjedati, svatko će ih tlačiti, jer došim će drugi narodi napredovati, oni će nazadovati. Iza vjeroznanuka započme g. učitelj. I taj bilo je naslanih pitanjah i još naslanijih odgovorah. Disciplina ista, kao i kod gdje. učiteljice, a pitani su bili, sudeć po nagrednih, sami odlikaši. Kad jih je nekoliko vremena izpitivao, htjedoše izpitati Hrvate, al u to se sjeti, da g. župnik nije ih jošte izpitao u vjeroznanku. G. učitelj reče to g. župniku. Ovaj na to skoči i rekne prezirom: „Za Hrvate sam poznbil“, te se uputi k onim klupam, što no začinjavaju tako zvanu hrvatsku paraleliku. Mi se nečudimo, što je g. župnik zaboravio, se Hrvate, ta on je i sam zaboravio de je Hrvat. Zazvoni podne. Djeca počmu moliti „Angjeo Gospodji. Pjevalo se i hrvatski i talijanski.

„Slovenski Narod“ od 18. agusta donaša vrlo krasan dopis iz Lošinja, u kojem riše razne potežkoće, što je imadu naši rodoljubi tamo snašati. Najveće zaprieke narodnom napredku, da čine naši izdajice, izmedju kojih opisuje jednoga, koji je izdao hrvatsko, a drugoga, koji je zatajio slovensko majčino mlieko. Težeći se na nekoga činovnika, kaže dopisnik, da se tamo o. kr. činovnici javno družo i prijateljuju sa najvećimi irredentisti, te da ujedinjenimi silami zatiru sve, što je hrvatsko.

Krasno li mora biti u istinu stanje u Lošinju ako zbilja o. kr. činovnik sa irredentisti prijateljuje!

Ustrajajmo posujilnice i štedionice. Naša braća u Štajerskoj, Koruškoj i Kranjskoj nastoje iztrgnut svoga kmeta iz židovskih i nemaškutarskih rukuh ustrajanjem pučkih posujilnicah i štedionicah, koje rade u tom smjeru spravo krasno. Donašajuć o tom djelovanju kratko izvješće, prepručamo našim rodoljubom i prijateljem, da promišljaju kako bi se dalo ustrojiti i na raznih mjestih Istre slične korisne zavode. Slovenske posujilnice imale su — kako piše list „Zadruga“, — god. 1887 skupnoga novčanoga prometa 5,705.882 for. Mariborska posujilnica je imala prometa 380.786 for., Celjska 682.362 for., obrtnička u Ljubljani 483.044 for., Motliška 306.798 for., kmetska ljubljanska 360.480 for., Ptujska 383.778 for., Vrhniška 280.248 for. itd. Broj dioničarah iznašao je 13.369. Uplaćeno bijaše dionicah za 307.047 for. Štedionički ulošci iznašali su 2,206.211 for. Razposudilo se je 2,608.192 for. Za posude zahtjeva se obično po 5 po sto a interesi plaćaju se po 6 po sto. Ove posujilnice napreduju vrlo liepo a poslieđica toga jest, da se narod u novolji lahko pomogne, da je manje dražbah i da se narod neutiče k poznatim oderuhom i pijavicam.

Hrvatski skladatelj Anto Stöhr izdao je: I. „Njoj“ rieči od J. Milakovića; II. Što sam sjetan“, rieči od L. Vukelića; III. „Uzdasi neljubljenoj“ po njemačkom K. Hedžlja, uglasbio za jedan glas uz pratnju glasovira, posvećeno prosvj. gosp. vel. županu Radoslavu pl. Rubido-Zichyu Zagorskomu; naklada akad. knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch). Ima taj 8 popjevaka od zaslužnoga vanraždinskoga glasbenika i učitelja glasbe g. Stöhra. Ako se i neodlikuju vanrednom orginalnošću, ima u njima tragova ostona o narodnoj motivo. Pratnja za glasovir je vrlo jednostavna, očito namienjena i manje vještomu glasoviraču. Možemo samo što toplije preporučiti najnovije kompozicije g. Stöhra, koji ima naročito za razvoj glasbe u Vanraždinu velikih zasluga. Tisak je jasan, format liep, papir fin. Ciena 1 for. 60 n.

Neuku nauka.

Kako će raspoznati dobru kravu muzaru? Englezi, koji su poznati kao dobri gospodari, preporučuju, da se pazi kod krave muzare na sliedeće znakove: Dužina krave mora biti od vrha glave do repa najmanje četiri puta tolika, koliko je duga glava. Širina krave mora biti bar tolika (t. j. za četiri glave) koliko je dužina. Vemo neka bude tako dugo kako je širina i dužina glave zajedno. Glava pako nesmije biti kod krave koja važe okolo 320 kilogr. kraća od 60 cm. (22½").

Dopisnica upravničtva.

P. n. g. G. S. u N. Listove šaljemo Vam redovito kao i do sada, te nije naša krivnja ako Vam sada za jedan dan kasnije dolaze. Od četvrtka do nedilja u jutro morali bi doći u London a kamo ili ne ma kvarnerske otoke. Krivnja je dakle sva na naših upravo krasnih poštah. Razvidilo mnogo dutljeno pisce pak da vidimo gdje list tako dugo leži. Srdačan Vam odzdrav.

Dopisnica uredničtvu.

Prijatelju J. L. Kako ste čitali u posliednjem broju, protekao Vas je drugi Pozurite se drugi put. Isto hvala i pozdrav vam

dne 18. agusta.

Beč	15	68	60	33	57
Gradac	29	82	69	16	7
Temešwar	38	37	9	78	11
Innsbruck	66	70	90	76	53

dne 22. avgusta

Brno	7	34	51	55	16

Javna zahvala.

Svim rodjakom, prijateljom i znancom, koji su prigodom smrti moje nezaboravne supruge ERNESTE toliko sućuti izkazali mi i njezino premile ostanke toli mnogobrojno danas do hladnog groba sprovodi, ovime najsrdačniju zahvalnost izričem.

Sveobća sućut i posliednja čast izkazana mojoj dragoj pokojnici, ublažila je mnogo tugu i žalost moju, koju čutim odkad izgubih što mi najmilije ga na svietu bilo.

Zato opetujem svim i svakomu najsrdačniju zahvalu a moja će Ernesta sigurno za svih moliti se Bogu.

KASTAV, dne 20. agusta 1888.

Mirko Jelušić.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni lick za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavnjih liečnici već odavna upravljeni svjetovi i odlikovano

budimske

Rákóczy-vode,

koju često pasobice proporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca braće Loser, Trana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i minoralnih trgovinah.*

26—8

*) A što je s okružnicom prevzvietiih biskupah, kojom se je zaoranilo svaku jezikovnu promjenu u crkvi? Zar ona neobstoji za veleč. župnika lovranskoga? U lovranskoj crkvi se je od vajkada pjevalo kod službe božje hrvatski. (Op. Ured.)

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljuh itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljom, proporvjednikom itd. Prebljenih kašljuć noćih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutljice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutljici zajedno sa naputkom,
Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju potpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, također-r opake, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničke katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabost, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaluđerca grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izleka, koje su svaka za-se i danas priznana kao zdravilna sredstva prva vrsti. Ovo sastavljanje jamči dakle za siguran uspjeh svih kapljenah. — Ciena 1 staklenka **60 nv.** 1 velika staklenka **f. 1.20** prama poštanu pouzdan ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Esshorstrasse 6, dalje u Trstu I. Serraval, »All'Amazone Triestina« i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—5

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185 ctm. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samolastnjdenega masila, je edino sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za očiščenje kože, posebno pri mažkih polno, jako hrabrost in uho po kratkej uporabi podnit vlasom in hrani naravno svitlost in polnost tor je obvarovalo pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončku 1 gld. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vsa naročila.

Najboljo osvježujuće piće jest
osladjen izvadak
TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po
Glav. Enrika Huberu
U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carino i opremo**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Proprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:
Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

48—7
Nova
agencija za službe
u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjerujo dugove**, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete**, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

opisuje se hrvatski, njemački i talijanski

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsti papirjih za	**V zapečatenih vp.**	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz 2½ %
8- „ „	3 „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ „	4 „	6- „ „ 3 „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone kateri se nahajajo v okrogu pripomore se sa obrestna tarifa na tanečja odporedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel
V vrsti papirjih 2% na vsako svoto.
V zapečatenih brez obresti

Nakazanice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupnja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi
na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpirjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednostni 5½% letnih obresthi do 1000 gld, za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1883. 43—16

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najkronejše zahvale za Vašo esenco, katera mo je rešila bolezni, koja mo je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu bres vsakega upa na olajšitev. Vodno hujšoj bolezni pridružil se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nadosegljivej „Piccolijevej esenci“, za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vódnik v Pulji.

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdaje direktne biljete

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija“ na Rieku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, vozo se uz sniženu cienu.

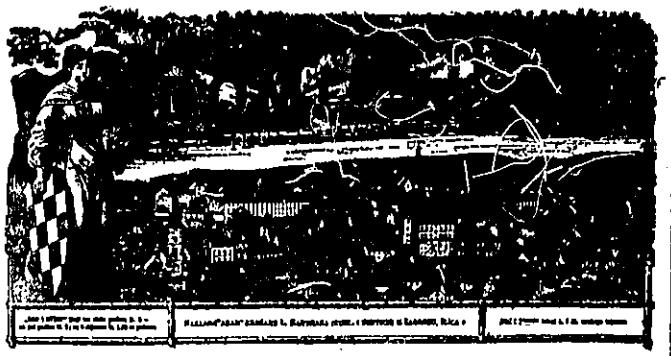

Sadržaj šestnajstoga broja:

ŠTIVO: Zlatka. Proveo Agust Harambašić. — Udova Lerouge, napisao E. Gaboriau, proveo Čedomil Vlahović. — Zlatni uvojak. — Uspomena ruskog šatnika iz poljskoga ustanka. Priposiost V. Krotovskoga. — Gospodjica B. Crtica Mativo-a. — Poljubac. Proveo N. Kokotović. — Utrkivanje, hodanje i skakanje. Priredio L. Mirković. — Opivi slika. — Poredica.

SLIKE: Mihovio pop Ćurković. — Charles Floquet, ministarprodsjednik francezke republike. — Dolazak naših prijestolonasljednika u Sarajevo. — General Boulanger, vodja nove stranke u Francezkoj. — Predstava narodnoga pira pred našimi prijestolonasljednici u sarajevskom šatrišćem kasinu. — Caraki dvorski muzeji i trg sa spomenikom carice Marije Terezije u Beču. — Spomenik Marije Terezije u Beču. — Novi Eddystonski svetionik južno od Plymoutha u Engiozkoj. — Modna slika.

LISTAK: 1. Osobne vieati. 2. Kronika. 3. Umrli i nesrečo. 4. Književnost i umjetnost. 5. Kazalištu i glasba. 6. Vojničke vieati. 7. Naravoslovne vieati. 8. Zdravstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Šah, rebusi, igre itd. 11. Moda i šport.

kod emiska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu
izdavatoljice prima danomice prodplatu.

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Sukna za gosne
deset motrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f 8.

Kalmuka
deset metr., črtož po modi se da oprati 60 ctm. f 2.70.

Ena konjska plahta
190 ctm. dolga 180 ctm. široka, prav dobre baže f 1.50.

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f 4.

Barešana za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f 4.

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 4.

Dvojata ruta od Velurja
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, rudi pregasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
90 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey“ za gospe
(jopice) s svilenatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velike 1 komad f. 1.50

Košulje za dolnico
iz rumbi rikega platna velike, 3 kom f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
sakonski izvod, dvostroko širok, za celo ribiko, 10 metrov f. 4.50

Pregasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 10 met. f. 2.50

Volnati rype
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f 3.40

Dreldrath (Trožič)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna s špicami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6 —

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f. 5.50, najboljša vrsta f 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Okeford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postolj nih pregrinjal in namiznoga prta sè svilenatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in pestelino pogrinjale s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for 3.30

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolga, 130 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos Ia f. 1.80,
IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom., for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75.

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4.50

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo, rjavo in višnjevo. f. 5.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknjo f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Doleno.

Broj 35. U Trstu 30. agusta 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrento br. 12.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Novi občinski izbori u Oprtlju.

Mjeseca aprila t. g. obavili se nakon poduljeg zatezanja izbori za občinu Oprtalj. Odkad su istarske občine po današnjem sustavu uredjene i zaokružene vladali su i tom občinom neprekidno naši narodni protivnici, šaka Talijana iz gradića Oprtlja. Izvanjski občinari nisu nikada sudjelovali kod občinske uprave izuzam ako bi nazovi-gospoda u občinsko zastupstvo kadšto turila kakva kmota odrodnika ili gospodskoga skutonošu. Inače nije se nitko izvana mješao u gospodske poslove nit je itko za kmota pitao osim kada je bilo platiti razne poreze, prireze i namete.

Tako je potrajalo sve do mjeseca aprila t. g. kadno se imalo obnoviti občinsko zastupstvo. Izvanjski občinari, podnoseći težko breme dužnostih a neimajući nikakva prava, zapuštoni u nauci, prikraćeni u svojih pravih, zanemareni od gospodo u dužovnih i tjelesnih pitanjih, uvidiše napokon kamo jih gospoda vode, te odlučiše skinuti sa sebe gospodski jaram.

Dogovorili se uvidjavniji i pametniji, složili podobčinu sa podobčinom i složno zaključili, da će stupiti u borbu kod predstojećih občinskih izborah, te zauzeti na občini ono mjesto, koje jim po broju i po imovatvu pripada. Na opotovano molbo i pritužbe bijahu napokon vlastodršci prisiljeni sastaviti izborne listine i razglasiti dobu izbora. Listine sastaviše sama gospoda bez sudjelovanja naših izvanjskih občinarah. S naše strane bijaše reklamacijah, što uslišanih što neuslišanih. Došlo je konačno i do izbora.

Izvanjski občinari stupiše prvi put u izbornu borbu sporazumno, složno, kao prava braća. Uspjeh izbora iznenadio je nas i svakoga rodoljuba, osupnuo i prestrašio naše narodne protivnike u Oprtlju i širom Istre. Neuki seljaci, bez ičije pomoći, bez vodje i prave organizacije potukoše gospodske kandidate u sva tri izborna tjela izabrav u občinsko zastupstvo skoro sve same izvanjske občinare, muževe poštene i čestite, naše krvi i našega jezika.

Radi te narodne pobjede klicao narod od veselja a protivnik noš uvijao se od boli, rugla i jada kao satrven crv. No on se brzo osviestio znajuć, da su oprtaljska gospoda već unapried našim občinarom poparu skuhalo. Sastavljajuć naime izborne listo upriličiše stvar tako, da će izvanjski občinari, il pobjedili il propali, ipak na koncu ostati kratkih rukavah. Proti izbornim listam, koje su sami sastavili i uredili, uložiše poslije izbora utok, koji bijaše kao i navadno uvažen, dotično izbori uništeni.

Naši ljudi putovali su u Poreč i u Trst, molili i zaklinjali visoku gospodu, da se jih uzaludno nemuči da su oni birali po listinah po gospodi sastavljenih, al sve bijaše badava. Dogodilo se kako su oprtaljska gospoda odmah nakon svoga poraza proricala, izbori bijahu naime uništeni. Od aprila do agusta rieševano se gospodski utok. Na viest, da su izbori uništeni planuo je narod od gnjeva i zbog gospodske prevare, al se nije dao na stranputice. Mukotrpan i miroljubiv kao što jest, počeo se opet pripravljati bez ičijeg sudjelovanja k novim izborom. Ovi bijahu određeni za 21. i sliedećih danah tekućega mjeseca. Gradjani oprtaljski su opet sami sastavili listine a mi nećemo znista protjerivati ako ćemo, da su postupali kao i onaj, koji imade u ruci škare i sukno. Ročenoga dana započeo je izbor. Naši bijahu prvog dana u velikoj većini. Biralo je III. tjelo, koje sačinjavaju sve skoro sami seljaci. Drugog dana napoli protivnici sve silu, da nadvladaju naše birače. To njim je pošlo za rukom nakon grdnih neuredностih i nezakonitostih, sbivših se prije i za vriome izbora. To vriedi i za I. tjelo. A kako i nebi kad su imala gospoda posve slobodne ruke.

U II. tjelu, gdje su naši imućniji i neodvisniji seljaci i gospodari nepomogoše protivnikom ni spletke ni dobola kumstva. U tom tjelu odlikovaše se osobito vrli birači iz Gradine i Topolovca, koji ostadoše gluhi na sve talijanske ponude i laskanja. U obće pokazali se u svih trih tjelih Gradinci i Topolovčani kao najneodvisniji i najčvršći birači.

Uzrok što su naši propali u III. i I. tjelu tražiti treba ponajprije u tom, što mnogo naših biračah nije niti dobilo pozivnicah k izborom pomda su mjeseca aprila isti birali. Drugim poslalo se pozivnice jedan ili dva dana pred izborom, ali to bijahu u imenu ili broju tako izkvarene i pomješane, da se nije znalo, koja komu pripada. Da je izvanjskih glasovalo mnogo u III. tjelu za gospodsku listu, razumije se po sebi. Pri tom je glavnu ulogu igrao novac, zatim pijaća, grožnje, prietnje i slična nemoralna sredstva.

U I. tjelu radilo se mnogo s obijuh stranah s punomoći. Svoju pobjedu imadu zahvaliti naši protivnici većinom izbornoj komisiji, koja je redomice naše punomoći uništavala dočim je svaku protivničku odobrila. Bilo je pri tom dakako u komisiji smieha i namigivanja, jer se je tu posve po domaću radilo. S naše strane čulo se neprestano opazakah i prigovorah, nu na to se nije nitko obazirao. Naš birač, kojemu su krivo napisali pozivnicu a on nemogav glasovati, tomu prigovoriо, morao je za 24 sata u hlad. Dogodilo se i drugih grdesijah u i izvan izborne dvorane, no o tom će biti obširnije u utoku govora.

Oprtaljska gospoda mogu se ponositi, da su u dvih tjelih predobili pomoćju neuredностih i nezakonitostih, proti kojim su naši uložili utok. Našim biračem, onim koji su izvojevali pobjedu u II. tjelu i onim, koji su se držali junački u I. i u III. tjelu svaka čast!

U izbornoj komisiji bijahu sve sami naši narodni protivnici. Izborom je cavnao kot, kapotan gosp. cavalier Elluschegg, koji je u svojo vriome ravnao sa zemaljskimi izbori na kvarnerskih otocih.

DOPISI.

Iz Žminjštine polovicom agusta 1888. Od svih strana čitamo rado što u „Našoj Slogi" kao da nam je ovuda najpovoljnije i kao da nam ovdje svatu ruše u svako doba godine. No žali bože nije tomu tako! Evo je već u kratko vrieme drugi put, da šaranjačke propalice navaljuju na mirno prolazećega našega kmota. Nije mnogo vremena, da su udarili na putu mirno prolazećega savjetnika žminjske občine Antona Krišanca. Sud je poduzeo istragu te jedan od zločinaca ima upravo sada posla sa tribunalom u Rovinju. Sve što hrvatski dišo, to je zlostavljano i grdo gledano — to se navaljuje na mirno prolazeće, kao modju Zulu ili tamo dole u Masavi, gdje primaju Talijani batine. Eto je četvrti svotac odkad je u Žminju proglašeno bilo, da su listine za buduće izbore izložene. Od toga dana počelo se je po starom običaju buditi, buniti, kleti i pozivati van iz kuće mirno zabavljajuće se obitelji riečmi: „Fora i kroati, fora lo beštio", a pjevaju one pjesme, kojo se gade i najbezbožnijemu čovjeku.

Jedna od tih izloženih kuća, kao i pred jednu godinu dana, tako i sada je našega poštenoga starca načelnika g. Matija Porića.

Lani polupali su mu stakla na svih prozorih tako, da su se osobe, nalazeće se u kući (od kojih bijaše jedna i ranjena) morale sakriti po kutovih kuće, bojeći se da nezaglave.

Poduzeto istrage na sudovih u Pazinu i Rovinju leže u kojemgod kutiću, od kuda neće valjda doć na svietlo više. Stvar se tiče tobožnje arlstokratske žminjske inteligencije!!?

Po smrti častnoga rodoljuba g. Frana Grlića, bivšega župnika u Žminju prietilo se načelnika smrtju. Po noći očito se vikalo, da mu daju samo osam dana življenja jer da je umro onaj, koji ga je štitio. Danes isti iznova nema mira u svojoj kući, jer mu se u noći svake nedjelje i blagdana buči, pjova i kuno pred vrati i oko kuće vičuć: „van živine, smrt Hrvatom" i izgovarajuć klotve, kojih poganin sjegurno izustio nebi.

Na dan Majke božje šaranjačke vodje znajuć, da je jedan kmet na večeri u kući g. načelnika čekali ga do polnoći. Popraćen trojicom naših čovjek izadje iz kuće, za njimi otisnulo se nekoliko dotoponaca ali se nisu osudili udariti na sve, nego kad se odielio od njih, čekala ga druga trojica u zasjedi, navalili na njega kao lupeži i razbojnici i počeli ga zlostavljati.

Naš čovjek imao je samih 10 for. kod sebe, jer je drugu svotu ostavio kod načelnika znajuć, da su šaranjaci lakomi na novce. Doista, kad su ga lupali jedan posegno u žep našemu čovjeku i silom mu izvuče molitvenu knjižicu, u kojoj su bile dvie banknote po 5 forinta.

Braneć i potežuć se razparaju korice na knjižici, a novac je srećom ostao u njegovoj ruci. Nakana je bila tim uništarijam zlostaviti i pokrasti ga, jer je jedan od trojice vidio kroz dan, da imade u žepu kakovih podesot forinti.

Za svoj zločin odgovarati će ti junaci na sudu, kamo su naučni hoditi, jer je ovdješnji strogi i pravedni žandarmerijsko postajo zapovjednik Vjekoslav Škrl učinio prijavu višoj oblasti. Koliko je on vriedan, nepristran i pravedan toliko se ob onoj drugoj dvojici žandara nemože žalibože roći, jer su se odviše sprijateljili s našimi kulturaši (!?) Upozorujemo ovim njihovo oblasti, da nam promjene ljude, koji su više godinu dana ovdje i koji su u prijateljstvu sa poznatimi u Žminju osobami.

Upravo u noći kad su tukli našega kmota, trojica njegovih prijatelja otišla su tražiti pomoć u žandarah. Nakon dugog svonjenja oglasi se jedan posve pospan, kojemu izpripovjedaju o dogodjaju, rekav mu, da se dovjek nalazi u krčmi, gdje i ona trojica i da mu prieto. Nato odgovori, da to nije žandarmerijska služba, da bilo mu ići spavati ranije. Znatiželjni smo, koju su službu dakle obvezani vršiti žandari?! Kad mu primjetiše, da će odgovarati u potrebi za njegov život i da će učiniti prijavu na više oblasti, tada hoćeš nećeš uzmo sablju otidju, ali one krčme niti vidio nije.

Naš čovjek bio je medjutim u krčmi pozvan i čekan a to je mnogo mirno podnašati, jer jedan proti desetorici, koja se kanjo sukupila, nemogaše učiniti ništa.

Zar nije to krasno od naših gospodo? Šaranjačke ih novine nukaju na sjedinjenje sa kmotom, koji da je prevaren u upravi i vodjenju občine i da imaju jednoga, koji da bi imao biti glavom izbornomu komitatu, to nastojati, da prodobiju i da se slože sa kmotom.

Kasno čete to vidjeti od žminjskoga kmota, koji je jur otvorio oči. „Za moj glas i moje ljude mogao sam imati zadnje balotacije 50 forinta, nisam ga prodao, a dami danas ono dotoponče obeća pet hiljada, nebih htjeo biti izdajica mojega jezika i plemena, pa makar me htjeli obogatiti" — tako govoraše nedavno čestit jedan kmet. Imadomo stalni broj prijatelja i znanaca, koji toga učiniti neće, no imade i siromašnih kmeta, koji se pusto podkupiti i provariti. Upozorujemo sve naše, da stoje na oprezu, te kad jih koja podropnica dodje mititi i hiniti neka joj poštene pokaže zube a po potrebi matlu i vrata.

Upravo onaj koga puljski „Sponsiero" želi za glavu komitota, prvo nego imaju biti izbori, neka povrati što je dužan, a onda neka se stavi na junačko nogo i neka radi na nos i vrat, kako su jur njegovi počeli, ali će stalno na više mjestih dobiti po ropu, jer se i kmet više nepusti varati. Da se što ljepše prilaste kmotu raznosli su laž ne samo po Žminjštini nego i po bližnjih občinah, da je g. 1887. pokradeno iz občinske blagajne 500 for. Sjegurni smo, da je to sve sama laž, zato bi valjalo popisati sva naplavja prihoda i razhoda upravne god. 1887. te one varalice u laž utjerati. Samo naprod gospodo takovim postupanjem i vladanjem naprama kmetu, jer vam danas udareni Martin Kazanac lahko oprostiti nemože, a radi njega razjareni su ne samo njegovi nego i svi prijatelji naše narodnosti i jezika, to bi lahko moglo doći do gorega, kako se je to pripravljalo pri zlostavljanju načelnika lanjske godine, a to nije pravo ni pošteno.

Radi bisto dobili na silu. Jur nam prietite, da ćete se na dan izbora baciti na nas silom, ali hrvatska prsa stala su kao zidine proti silnijem protivniku na stotine godina, pak se nebojte sada nikoga. Prsa ta će Vas dočekati i na dan izbora za svoje pravo, koje im zakon zajamčuje i s kojim ćete, u slučaju bezobzirne Vaše smjelosti, imati i posla.

Iz otoka Krka, 26. agusta. — Hvaležna je Kolja gospodina dopisnika iz otoka Krka kad nam u 32. broju cienjono „Sloge" dovikuje: „Dovedite vašu občinu u kolo rodjenih sestara, u kolo hrvatskih

občina na otoku Krku". Da, to bi nam morala biti prva skrb, ni na to reć bi, da se radi kojekakovih privatnih interesa zaboravlja i to baš od onih, od kojih toga nebi smjeli očekivati. Baš među „gornjimi", timi nekadanjimi šarenjaci — su sami naši ljudi, kojim bi vrlo drago bilo, da se hrvatski jezik kao uredovni uvede, dočim toga nebi mogli uztvrditi za „dolnje". Na dan izbora odmah smo o tom posumljali, kad opazismo tko se najviše mješa, a kaže se, da od glave riba smrdi, tim mislimo, da smo kazali dosta za ono, koji nas razumiju. Osviedočeni smo, da dok njihov sadašnji kolovodja bude imao ikoliko upliva u občini, dotle se sjegurno neće hrvatski jezik kao uredovni zavesti, dočim bi to od „gornjih" u današnjih okolnostih posve stalno očekivali. Tko nam protivno dokaže, bit ćemo mu vrlo zahvalni.

S druge strane primjetit nam je, da su baš „gornji" tožili za mirom, t. j. da svaka čota izaberu svoje ljude, za koje će tad svi jednoglasno glasovati, to su u pojedinih selih zbilja tako i radili. Nu nekomu to valjda nije stalo dobro, zato zamješaj kašu. Reći ćo nam se, ta baš onaj na koga vi smjerate ostao je svojevoljno vani. Nu i u tomu bit će „furberije", jer ako je i ostao vani, to je drugi na njegovu mjestu, koj će morati po njegovu plesati. Bože sačuvaj, da bi ovim koga klevotali, ni opet nikako nemožemo opravditi nekim dobrim Hrvatom, kad paradi kojekakvih obzira biraju takve ljude, koji će biti protivni uvođenju našeg jezika kao uredovnog. Kad se radi o toj našoj svetinji, tad svi obziri, sva prijateljstva nesmjedu ništa vriediti. Vrlo bi nam bilo drago kad se nebi ova naša nagadjanja obistinila.

Evo pako glavnijih razloga, rad kojih su „gornji" protivni „dolnjim":

1. Bojali su se, da će načelnikom učiniti svoga kolovodju, koga oni novoga. (To sada odpada, jer dotični nije u zastupstvu). 2. Bojo se, da će im sieło obćine preniesti iz sela sv. Antona, gdje je sada, u selo Bogovići, koje im je maiko izvan ruke; premda bi u tom i popustili. 3. Bojo se, da će im zatvoriti takozvano „puško dermuno" i staviti je pod šumarsku pazku, budući da oni (dolnji) od tih dermuna malo korlsti uživaju, jer su im predaleko. Nu „gornji" vele, da oni zato imadu more, kamo im ovi nopašo. 4. Bojo se, da će ovi sazidati školsku zgradu u Bogovićih, te njih tako za uvjek puntiti u tmini neznanstva. Istina, škola je već odavna u Bogovićih u jednoj privatnoj kući. Sad, pošto je došlo na dnevni red zidanje nove školske zgrade, to bi „gornji" htjeli, da ju se snađa po prilici u sredini puka, kamo bi mogla većina djece polaziti, jer u Bogovićo radi daljine nemogu (gornji). Uzrok je i nekakva starodavna mržnja, koja vlada med jednimi i drugimi, te se nisu nigda prav slagali.

P. S. U zadnje vrieme doznajemo, da je poljičke podobćine bilo neko vrieme podelu uredovati na matorom obćinom Dubašnicom hrvatski, nu spisi došli bi natrag sa nekoliko velikih upita. Poslje toga umoli obć. tajnik privatno podobćinu, da mu piše talijanski, jer da hrvatski nezna. Ova mu zadovolji. (Čemu? zar je podobćina za tajnika ili on za nju? ako nezna, neka se uči), nu pred nekoliko dana posla mu opet službeni spis hrvatski. Slušajte što je dotični dolija učinio. Ono što se valjda nitko još nije usudio, naime on je dotični spis pred osobom, koja mu ga je uručila, na komadu raztrgao i pod stol bacio. Pak da nepobjesniš! Plaćen našimi žuljevi, junak se izjogunio. Neznamo da li je gosp. načelniku taj slučaj poznat i da li ga odobrava. Kod nas se dogadjaju stvari po onoj o ježu i lisici. Dokle ga uzmeš bže se i maže, kad se malo pomože tad je on gospodar, a tobi ako je tjesno putuj. Mi bi preporučili za takve metlu, pa čisti dok si na vrieme.

Pogled po svietu.

Trst, dne 29. agusta 1888.

Austro-Ugarska: Carskim patentom sazvani su za dne 10. septembra zemaljski sabori na obično zasjedanje. Ovo je zadnji put, da se sastaju u ovoj saborskoj periodi zemaljski sabori, jer će se buduće godine oko proljeća obaviti izbori u svo zemlje i pokrajine, zastupane u carevinskom vieću.

Njegovo Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. dolazi okolo 10. septembra k velikim vojničkim vježbam u Bjelovar, gdje će se zadržati par dana i gdje mu pripravljaju velike ovacije.

Medju njemačkimi i madjarskimi konzervativci u obih polah države vodili su se zadnje vrieme dogovori, koji su za tim išli, da se u obih polah monarkije provede ista politička akcija.

Dne 25. t. m. obnvio se u novoj Boleslavi u Češkoj izbor za carevinsko vieće. Do sada zastupao je taj kotar staročeški zastupnik. Sada su postavile obje stranke svoje zastupnike. Staro-Česi htjeli su taj kotar na svaki način zadržati a mlado-Česi osvojiti. Pobjedili su mlado-Česi sa svojim kandidatom Jandom. Mladočeški listovi upravo su udušovljeni s ovoga uspjeha proriču, da će osvojiti sve kotare kraljovine Češke. S Jandom imadu sada mlado-Česi u carevinskom vieću 8 zastupnikah.

Ministar financijah dr. Dunajovsky nastojati će, da se razpravi državni proračun još do Božića. Kasnije doći će na dnevni red ostale manje važne osnove i predlozi.

Veleposjed u Koruškoj birati će do mala jednoga zastupnika na mjesto odstupivšega zastupnika grofa Goessa. Njemačka stranka kandidira barona Sternecka.

Srbija: Viesti o izmirenju kralja sa kraljicom neobistinuju se. Istina je, da je kraljica pisala kralju, da primi njezinoga punomoćnika Piročanca, nu kralj nije to ponudbo primio. Iz Biograda javljaju, da se tamo opet radi o sjedinjenju opozicijonalnih stranakah pod g. Ristićem, koji boravi sada u inozemstvu, ako se novaramo u našoj Opatiji.

Bugarska: Bugarska vlada hvališe se, da je razpršila ustaše i razbojnike, koji njoj zadadoše silna jada. Knez Ferdinand poslao je svoga pouzdanika Stojlova u Beč, a odatle će na nekoje drugo dvorove, da se uvjeri o političkom mišljenju glede Bugarske.

Rusija: Austrijska vlada razpustila je lavovsko družtvo veteranah od god. 1863. te naložila poljskim listovom, da pišu pristojno i umjereno o Rusiji. U tom naziru ruske novine znak, da je austrijska vlada uvidila potrebu približanja k Rusiji. Željeti bi bilo, da se ove dvie velovlasti dogovore i sporazume to da zauzmu na Balkanu one pozicije, koje njim po geografskom položaju i po državnih interesih pripadaju.

Francezka: Izbor generala Boulangera u trih kotarih osupnuo je silno njegove protivnike, današnje vlastodržce. Već se pronosi glas, da će ti izbori biti uništeni jer da bijaše general izabran pomoćju nemoralnih sredstvah i usljed silne agitacije.

Italija: Ministar Crispi vratio se sa svog političkog putovanja iz Njemačke. On je konferirao sa knezom Bismarkom i sa grofom Kalnokyem. Uspjeh toga dogovaranja ostaje za sada za nas obične ljude tajnom. Kralj Umberto nalazi se u Romanji, gdje mu pripravljaju vladinovci veliko demonstracije.

Turska: Kao za šalu javljaju iz Carigrada, da će turska vlada dati svojim podanikom narodni parlamenat.

Franina i Jurina

Fr. Ovo leto ćemo imat hvala Bogu s čem orohi klatit.

Jur. Kako po užance.

Fr. Aj ćemo više znć je pun oprtaljski kras tovarskoh kosti, ke su onem gladuhom ostalo od halotnoljoni.

Jur. Da njim nebi samo presalo.

Fr. Aj će zlodeja, kada imaju dobar želudac.

* * *

Fr. Va Žmiuje da te krajeli ponoret od jada zač da se kmeti nedaju va njihu vrsdu.

Jur. Ča su misloli, da te oeli svet pokrajolit.

Fr. Ma bi reć.

Različite viesti.

† **Mihovil Dobolak.** Dne 26. t. m. pokosila je nemila smrt jednoga između najčestitijih svećenikah i naših rodoljubah u gradu Trstu. U jutro zdrav i veseo, pošao je okolo 6 sati pred. g. M. Dobolak, kanonik stolnoga kaptola, k sv. Justu na svakidanju molitvu na morade se s puta vratiti a u jedan sat poslije podne izpusti svoju plemenitu dušu pošto bijaše providjen sv. otajstvi. Pokojnik bijaše u svakom pogledu uzoran svećenik i iskren rodoljub. Poduprieo je neprestano bezbrojno siromaho, dobrotvorno zavodo i svako narodno poduzeće a nikad nije znala Rovica što je učinila dosnica. Temu plemenitomu mužu bila duga uspomena među nami a Svevišnji podielio mu vječni pokoj!

Pranos tiskarne. Narodna tiskarna bačtinika pok. Dolenca u Trstu nalazi se od dne 24. t. m. u novih prostorijah „Via Carlutta br. 28. Taj se nalazi i uredničtva listovah „Naša Sloga" i „Edinost". Tko bi nas dakle tražio u kojemgod poslu, naći će nas kroz sav dan u tiskarni u rečenoj ulici.

Slavjanska čitaonica u Trstu nalazi se od 24. t. m. u novih prostorijah u ulici „Via del Campanile" br. 4. I. kat, što se ovim gg. članovom i prijateljem do znanja stavlja.

Istarski sabor. Carskim pismom sazvan je za dne 10. septembra istarski sabor u Poreču.

Izbor jednoga zastupnika u koparskom kotaru vrši se danas dne 30. t. m. Narodni kandidat je buzetski načelnik g. Frano Flego. Ako se može vjerovati nekojim viestim, postavila je vladina stranka na Koparščini, podupirta Talijani i našimi odpadnici vlastitoga kandidata, koji je do sada uvjek s narodnom strankom glasovao i njoj pripadno. Mi toj viesti dakle nevjerujemo, no obistinili se, donieti ćemo u budućem broju imena dotične gospodo i kazniti očito što do njih držimo. Bilo u ostalom kako mu drago, mi smo osvjedočeni, da će većina narodnih fiducijarah glasovati za narodnoga kandidata gospodina Frana Flego.

Novi zemaljski kapetan za Kranjsku. Iz Beča brzojavljaju, da je Njeg. Veličanstvo imenovalo državnoga zastupnika g. dr. Josipa Poklukara zemaljskim kapetanom za susjednu Kranjsku.

Diocezanske viesti. Msgor. g. Klemente Scubla imenovan je župnikom u Miljah.

Dne 7. t. m. umro je mnogoč. gosp. Al. Moisè, umirovljeni župnik u Bartonigli.

Do 15. septembra otvoren je natječaj na župe: Kozljak, Hum i Klana, te na kuracije: Golac i Vodice.

Veselica „Dolnjskega podp. družtva" u Trstu izpala je u nedjelju nad svako očekivanje. Našega naroda sakupilo se toliko, da bijahu veliko prostorije „Al mondo nuovo" skoro pune. Sve točke programa bijahu na sveobće zadovoljstvo izvedene. Nekoje od tih — kao pjesme — morale se opetovati. Tom veselicom može biti našo radničko družtvo ponosno jer je iznova pokazalo, da imado u sebi žilavosti, požrtvovnosti i uztrajnosti za sve što je lieno i koristno.

Prometno ravnateljstvo c. kr. drž. željeznice proseliti će se usljed najviše odluke dne 1. septembra 1888. iz Pule u Trst, gdje će počam od ročenoga dana poslovati u ulici „Canale grande" br. 1.

Skromno proslavljenje. Dne 22. t. m. proslavili su supruzi Bachman u Ilirskoj Bistrici u obitoljskom krugu u prisutnosti svojih najboljih prijateljah svoj srebrni pir. Tko je i što je našemu narodu u Istri g. dr. Frano Bachman siećati će se naši čitatolji iz slabašnih naših opisah o svečanosti, koju je slavio god. 1886. A poznat je taj rodo- i čovjekoljub i inače našim čitateljem, napose našoj Liburniji, gdje je djelovati počeo i mnogo zdravo i jedro sjemo zasijao. Naš narodni pokret uzko je skopčan s njegovim imenom, koje će ostati ubilježeno dalekomu potomstvu zlatnimi slovi.

Koje dakle čudo što su se dne 22. t. m. sabrali u gostoljubivoj kući našeg Frana prijatelji mu iz svih stranah Istre, Rieke, Postojne, Trsta, Ljubljane, Siska itd. itd. Među timi bijahu kao uvjek najmnogobrojniji Hrvati iz Kastavšćine, koja je suprugom Bachman najbolje srdcu prirasla.

U jutro toga dana prisustvovahu naši slavljenici sa mnogobrojnimi prijatelji sv. misi, a poslije podne sastalo se jih preko 40 okolo gostoljubivoga stola provrlodne svečanove obitelji. Prijatelji i štovatelji podarilo svečaru krasnim albumom, u kojem su fotografije njegovih najboljih prijatelja. Prijatelji iz Ljubljane poslaše njim njihovo sliko i njihovo djeco. Gradski senator iz Siska g. Fr. Stoldlo bosanske cigaretu i srebrno pratno, svakomu svoga; obitelj Jenko-Šabec iz Podgrada krasno stajalo iz bronca sa slikami slavljenikah. Bilo je i drugih svakojakih darovah, kojimi se je htjelo i lavanjskim načinom pokazati koliko su ljubljeni i štovani supruzi Bachman. Za objeda bijaše krasnih govorah i nazdravicah, koje su naše svečare duboko potresle. A kako i nebi vidoći okolo sebe sakupljene toliko iskrenih štovatelja i prijatelja a neimajući uz sebe nijednoga od svoje krvi, premda jih je bio Svevišnji nadario sa sedmero djećico, koja su se onog dana pred licem božjim molila za predobro svoje roditelje.

Plemenih i brzojavnih čestitaka stiglo je svečarom mnoštvo iz svih južnih zemaljah, osobito iz raznih stranah Istre. Prijatelj naš i pjesnik gosp. August Harambašić, putujuć u Miljetke, boravio je dva dana u Trstu te izpjevao svečarom sonet, što no ga nižo donosamo. I poznati istarski pjesnik A. K. izpjevao je u slavu svečarah krasnu podnlju pjesmu, koja bijaše kod objeda pročitana i koju ćemo u jednom od sliedećih brojevah donieti.

Zabave kod stola bijahu vrlo srdačna i animirana. Zdravica redala se za zdravicom i vrli sušački pjevači sladili su zabavu krasnimi hrvatskimi i slovenskimi pjesmami.

Po starom običaju neslavi se ništa nit se veseli itko u obitelji našega Bachmana a da se pri tom neučini i kakvo dobro il plemenito djelo. I toga dana sakupila je prisutna gospodjica Olga Balzar, revna sabiračica naše Bratovšćine, za istu 50 for. kojimi će se pomoći našoj siromašnoj mladeži.

Pod večer počeše se pozvanici i prijatelji razstajati, nekoji željeznicom na jug, drugi na ajevor, treći pješke, vozovi itd. a svi ponesoše sobom krasnu i ugodnu uspomenu na srebrni pir čestitih i vriednih supruga Bachman, kojim poručamo i ovim putom u ime mnogobrojnih prijatelja i štovatelja i u ime naše: Bog Vam dao dočekati u zdravlju i zadovoljstvu potdesetgodišnjicu srotnog braka!

Pjesma Harambašićeva glasi:

Veleučenomu

dr. Franji Bachmanu

i

cienjenoj mu supruzi

Franjki Pavici rodj. Battestin

Da si zdravo, promili svečaru,
Pozdravlja Te Hrvatica vila,
Pozdravlja Te kano seka mila
Svoga brata u ljubavnom žaru.

Pozdravlja i Tvoju drugu staru,
Koja Ti je uvjek vjerna bila,
Pomažuć Ti iz svih svojih sila,
Da nam budeš rodu na uharu.

I Ti bješe pomoć mu uzdana,
Kupeć svaku ljekovitu travku,
Da ga liečiš od protožkih rana.

Stog' kličemo ovog lieposg dana:
Bože živi našu milu Pavku,
Bože živi našeg dragog Frana.

22. kolovoza 1888.

Prijatelji i štovatelji.

Vrbničko občinsko zastupstvo u svojoj sjednici 16. agusta te godine je jednoglasno zaključilo, da proslavi dne 2. decembra t. g. četrdesetgodišnjicu vladanja N. V. Frana Josipa I. time, da onoga dana cielokupno prisustvuje sv. misi, a iza toga, da se udari prvi kamen za cestu, koju se zaključilo graditi uz proračunani potrošak od for. 10.000, te da se u spomen toga postavi ploča sa shodnim napisom.

Iz Pazina pišu nam 28. t. m. da je tamo stigla odluka ministarstva nauka, da se viša gimnazija odmah sada ukine a niža da ima ostati još dvie godine t. j. dotle dok se u Pulj nova gimnazija ustroji.

Tim je dakle podkopan koren pazinskoj gimnaziji, koja, premda neblještase naša, ipak nam je odgojila liepi broj mladićah. Ministar Gautsch ukida oto i tu gimnaziju a mi smo znatiželjni što će na to naša gg. zastupnici.

Dne 29. agusta 1888. imati će naše občinsko zastupstvo redovitu sjednicu, u kojoj će se raspraviti proračun za godinu 1889. Očekujemo, da će Vas o tom izvolstiti Vaš redoviti dopisnik. Doznajemo, da susjedna nam občina Tinjan, kojom su sve do sada vladali naši narodni protivnici, neima proračuna za tekuću godinu. Ako je tomu tako tada se zbilja čudimo našoj slavnoj junti, kako je širokih rukavah napram talijanaškim občinam. Viditi ćemo koliko je na tom istine.

Iz Opatije pišu nam, da se tamo silno srdo one osobe proti kojim blišće naporan zadnji dopis iz onih strana. Neki dugonja, da se vlada doduše kao da se to njega ništa notiše, al da je još veoma pozelenio odpotla je onaj dopis izašao.

Narodni prvaci počeli su izvadjati kani zamišljenu redoljubnu zaminaco. Dne 20. t. m. počeli su naime graditi hrvatsku čitaonicu ili narodni dom, u kojem će se sastajati sve što imade u Opatiji čestita, neodvisna i redoljubna. Sgrada stojati će okolo 8000 for. koji su jur pripravljeni no za pokućstvo i unutarnji ures trebati će takodjer liepa svotica. Mi se nadamo, da će onomu požrtvovnomu odboru naši prijatelji u Ljubnaiji i drugud riečju i činom napomoćni biti na da uznogno krasno zamišljeno i započeto narodno poduzeće koncu privesti. Opatija je već danas zanimivo i važno mjestance a redoljubno oko nemmo ju nikad u vida smetnuti, jer rastu tudjincem sve to više zazubljaci za njom.

U odboru za podignutja čitaonice jesu sliedeća gg. I. Flamin, B. Flamin i I. Tomašić, sve poznati redoljubi i posjednici u Opatiji.

Apoštolski nuncij u Opatiji. Nedavno priplo je iz Beča apoštolski nuncij preuzv. nadbiskup Gallmberti u našu krasnu Opatiju, da tuj proboravi nekoliko dodana u miru i zatišju. Nuncij neprima nikoga, niti obći s ikim osim sa svojim tajnikom. Kako doznajemo, htjelo ga je posjetiti više osobah, medju timi i visokih dostojanstvenikah, nu on da neprime nikoga, to da izbjegava svako poznanstvo i svako družtvo.

Bratovščina hrvatskih ljudi. Stefanutti Fran, svećenik u Lindaru, prigodom njegove mlade mise sakupio 50 for. — Balzar Olga sakupila u veselih družtvih u Bistrici for. 10. — Klodič Antun vitez Sabladoski, c. kr. pokrajinski nadzornik u Trstu 3 for. — Dukić Frano trgovac u Kastvu 1 for. — Mužina Mihovil, župeupravitelj Boli na Cresu 1 for. — Kraljić Ivan, dubovni pomoćnik Boli na Cresu 1 for. — Vinodolac udova Marija 30 nč. — Defar Šime, povjerenik u Tinjanu sakupio od novoizabranog zastupstva u spomen konstituiranja za pripomoć učećo se mladeži siromašno 6 for. 15 novč.

Povjerenik Jelušić sakupio za god. 1887. u Beraču i to: Jelušić Rajmund, župnik 2 for., Pajalić Niko, učitolj 1 for., Kumičić Toma, posjednik 1 for., Skalamera Antun, kmet 30 nvč., Galović Ivan Porišić kmet 40 nvč., Galović Gašpara Zupanić, učenica 40 nvč., Rosović Marijan, trgovac 50 nvč., Maurović Josip, 30 nvč., Barković Juraj Loškić, kmet 30 nvč., Barković Ivan, kmet 40 nvč., Rubinić Marija pok. Andreja 50 nvč.

Za godinu 1888. sakupio: Jelušić Rajmund župnik 2 for., Kumičić Toma, posjednik 1 for., Galović Ivan Porišić, kmet 50 nvč., Barković Ivan, kmet 40 novčića.

Kraljić Ivan, župe-upravitelj u Korljaku II. obrok izplatio utemeljitelju svot. sa 10 for.

Plemenitim darovatoljem izričemo ovime najsrdačniju zahvalu u ime družtva „Bratovšćine", kličuć njim „Živili!"

Gospodjica Olga Balzar sabrala prigodom 25godišnjeg vjenčanja dr. Fr. Bachmana dne 22. agusta t. g. u Bistrici for. 50. — Sabrala ista gospodjica od gosp. profesora Milohnića for. 5. — Prigodom pogreba Ernestino Jelušić darovaše svećenici za „Br." for. 1.73. — Franjo Simčić pravnik Kluna for. 1.

Kastav, 16. agusta 1888.

Uprava „Bratovščine hrv. ljudi u Istri".

Književno družtvo svetojeronimsko javlja, da je „Danica" družtveni kolodar i ljetopis za godinu 1889. dogotovljena, te da ju je moći dobiti na prodaju. Ciena „Danici" po komadu je 25 nč. Uvjeti gliede prodaje su isti kao što i prošlih godina, naime: družtvo nudi prodavaocu 20% rabata; samo plaća poštarinu, all pojedino pošiljke moraju sadržavati najmanje 25 komada.

Trgovcem i razpačatoljem, koji su družtvu poznati i doselo pomagali „Danicu" prodavati, a i svoje računo za prošlu godinu namirišo, poslati će jim se ista, ako ju naruče uz isto uvjeto na komisijonalnu prodaju, onim pako, družtvu neposnatim, koji se dosada prodajom isto nebavišo, a u napred to ne žele, kao i onim, koji dug od prošlo godino nenaplatiše uz poštarsko pouzoće, tim da si družtvo kod pouzotbe uračuna i stari dug koga no nenamirišo.

Naručitelji vanjski neka izvole poslati svoje narudžbe na predsjednika družtva pr. g. kanonika Franju Budiloki-a, domaći pako u knjižaniou družtvenu, nalazoću se u kanonikom dvoru na Kaptolu kuće broj 15. u Zagrebu.

Pravila za kupanje. Doniseli smo i prošle godine slična pravila al je donosimo i ljetos, jedno što se od prvašnjih ponešto razlikuju, a drugo što dobro stvari nije nikada odviše: 1. Osvjedoči se o dubini vode, a nikad se no kupaj u vodah stojećih. 2. Nekupaj se na tašte, ali i no s punim želudcem. 3. Lagano idi u kupalište, da se no uznojiš, pa znojan u vodu no idi, da se oštetiš plića. 4. Zato ohladi se prije laganim svučivanjem robe. 5. A onda, čim si se svukao, baci se ili hodi odma u vodu. 6. Imaj pristojno odielo za kupanje. 7. U vodi gibaj se neprestance, ili se peri ili plivaj. 8. U vodi nostaj dužo od četvrt sata. 9. Poslje kupanja dobro se otari plaštem, pa onda se tak odjeni. 10. Osobito glavu dobro otari, kose valjano prečuši, to pogotovo.

Nezaboravi očistiti i protrti dobro uhu. 11. Poslje kupanja založi štogodj i prošeći se njekoliko. Dobro dolazi i gombanje.

Parobrodarska plovitba izmed Zadra, Senja i Rieke. Zagrebačke novine pišu, da je senjska parobrodarska tvrdka R. Krajač i drugovi naručila jedan novi parobrod u Trstu za plovitbu izmed Zadra, Senja i Rieke. Ovaj parobrod biti će znatno veći od sadašnjih parobrodah senjskih i imati će brzinu znatno veću, naime plovili će 12 morskih miljah na uru. Isti parobrod imati će izim salonah osam stanicah za putnike prvog razreda, a četiri za putnike drugog razreda, a plovili će izravno iz Rieke u Zadar i obratno svakog tjedna tičuć sve luke uz put naime: Kraljevicu, Crikvenicu, Selce, Novi, Vrbnik, Senj, sv. Juraj, Bašku, Jablanac, Karlobag i Rab.

Ostalimi trimi parobrodi biti će podržavana dnevna plovitba izmed Rieke i Senja tičuć amo i tamo svakog dana Kraljevicu, Crikvenicu, Selca i Novi, a dva put na tjedan plovili će iz Senja u Karlobag tičuć sv. Juraj, Jablanac i Pag.

Kako se vidi, komunikacija biti će od sada mnogo ugodnija i sprotnija, nego li do sada plovitbom Lloydovih parobrodah, koji su imali znatnu subvenciju, a plovili su tako rekuć kad im se svidilo, izgovarajuć se, da nemogu od veliko buro luke našeg Primorja ticati.

Kod plovitbe izmed Zadra i Rieke neće parobrod nigdje uz put pronoćiti, već izravno do Rieke ili do Zadra ploviti, tičuć uz put gore naznačeno luke. Za slučaj olujo ploviti će parobrod prvog sliedećeg dana kad oluja prostane, tako da komunikacija nebudo nijednog tjedna prekinuta.

Sadašnji red plovitbe ima se smatrati provizornim, dok budo novi parobrod sagradjen, a to će biti najduljo za šest mjesecih.

Ovaj provizorium, reć bi, da je uznamirio njekoja mjesta izmed Senja i Zadra, jer su imali prije nješto veću komunikaciju, nu to će sve pasti, dok budo novi parobrod zaplovio, dapače, imati će ista mjesta bolju i sigurniju svezu sa Senjom, Rickom i Zadrom.

Dopuštamo, da predbježno nije bilo moguće vlastnikom senjskih parobrodah drugačiji ni bolji red plovitbe učiniti sa svojimi sadašnjimi parobrodi, jer im tako rekuć iznenada bila izručena plovitba izmed Rieke i Zadra, te se nisu mogli prije ni pobrinuti za novi parobrod.

Nadajmo se, da će isti vlastnici u interesu i svom i okolice ugoditi pravednim zahtievom svih primorskih mjestah, pak im ujedno preporučamo, da takeo za svo jednako u svačom udaro i po mogućnosti uvažo pravedne zahtievo njekojih mjestah glede sniženja vozarine za putnike. To im neće biti na štetu a izbjeći će i raznim prigovorom i spletkam.

Kako nagradjuje „Times" svoje dopisnike. Najveći list engliezki „Times" daje svojim izvlastitoljem iz tudjih zemaljah vrlo veliko nagrade. Bivši dopisnik „Timesa" iz Pariza, dobiva 3.200 (30.000 f. u zlatu) funti šterlinga godišnje nagrade. Love u Berlinu 2000 funti; bečki dopisnik dobiva isto toliko. Dopisnik iz Rima dobiva 1000 funti šterlinga i slobodan stan; isto toliko dobiva i dopisnik iz Petrograda, pa i dopisnici iz manjih glavnih varoši, koji u godini dana jedva ako 6—12 stupnaca telegrafiraju, dobivaju nagradu od 600—1000 funti šterlinga. Najmanja je nagrada 250 funti šterlinga. „Times" troši svoga na korespondento sa strane do 30.000 funti šterlinga.

Izliečio ga grom. Da udarac groma može bolestnika izliečiti, neduje se tako brzo, pače grom onesvjećuje i ubija. Nu slučaj ablo se prošloga mjeseca. U predgradju Bruxella bolovao dugo vremena njeki posjednik na kostoboli. Noću 20. lipnja udari grom u sobu bolestnika, baci ga sa krevota, koj se u onom užasnom stradu — dignu i poče bjokati k svojoj čeljadi. Ova se sadudi vidoći ga, da trči zdrav, kako i osta kasnije posvema izliečen od te nesretne boli, a izliečio ga munjevni grom — onaj čas.

Stanovništvo u Jerusalimu. Jerusalimski stari grad sa predgradjem broji okolo 35.000 stanovnika i napredaje svako godino sve više. U tom broju duša ima: 20.000 židova, 5.600 muzulmana, 4.600 pravoslavnih, 2.100 katolika, 950 protestanta, 450 Jermena, 85 Kopta, 70 katolika unijata, 50 Abisinaca i 40 Sirjana. Valja primjetiti, da broj židova rasto, jer se neprestano doseljavaju, a muzulmansko se stanovništvo jako umanjuje. Među katolici je veći dio menaha i menahinja.

„Vienac" broj 31. XX. godišta iznešo je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi", roman. „Pobratim", od Osipa Fedkovića. „Nadežda Nikolajevna", pripoviest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Stj. Lukić. „Slavonska šuma", slike i doživljaji, napisao J. Kozarac. „Stanko Vraz, osnivač književne kritike hrvatske" prilog k povjesti hrvatske književnosti. Književna pisma: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini", sabrao Kosta Hörmann", ocjenjuje prof. dr. L. Marjanović. Listak. Slike: „Banovac" i „Manastir Rakovac u Fruškoj Gori".

„Vienac" izlazi svako subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 fr. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Brzojav „Naše Sloge".

Iz Kopra primismo već u dva sata poslije podne sliedeći brzojav: G. Franjo Flego narodni kandidat izabran u zemaljski sabor u Poreču su 59 glasova. Načelnik Lampo dobio 17 glasova.

Dopisnica uredničtva.

G. dopisniku iz Berma. Ono možemo tiskati jedino kao pripomena s Vašim podpisom i na Vašu odgovornost. G. A. A. Pjesmah nemožemo vam u izvanrednih slučajih tiskati, jer je naš list pučki list, komu treba jasne, točne i priproste proze. Ako žolito vratit čemo Vam. Odzdrav Vam!

Dopisnica upravničtva.

Od dne 17. do 28. t. m. pripošlo nam predplatu sliedeći P. n. gg. A. P. Rukavac za II. s. 88. za sobo i čitatelja. I. P. Puževbreg za II. s. 88. — M. M Volosko for. 5. — V. II. Sušak za se i drugove za pol 88. — F. L. Trst za pol 88. — F K. Promontura za II. s. 88. — A. V. Malinska za drugi s 88. — F. S. Gračišće za 88 na račun. — M. W. Moravice za II. s. 87. i 88. — Š. S. Poreč za 88. — S. S. Orlovac za 88 — A. S. Volosko za 88. — Š. M. Višnjan za II. s. 88. — A. B. Pul za 88. — A. L. Pul za 88. — I. P. za I. S. Sv. Lovreč na račun za 88. — A. A. i V. Unjo za sada 88. — F. D. Kastav za jednog čitatelja više. — I. B. Rab za ½89 — i. o. Vučja Gorica za 88.

Lutrijski brojevi

dne 25. avgusta.

Trst	60	52	10	53	82
Linc	54	1	52	28	66
Buda	33	89	01	03	64

dne 29. agusta.

Prag	37	70	24	32	34
Lavov	89	9	37	73	46
Hermannstadt	19	51	48	67	2
Innsbruck	9	57	49	84	21

Tržno poročilo.

(Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	150.—	—.—
Rio bisor jako fina	„	—.—	—.—
Java „ „	„	86.—	87.—
Santos fina	„	88.—	89.—
„ srednja	„	84.—	85.—
Guatemala	„	93.—	95.—
Portorieco	„	105.—	106.—
San Jago de Cuba	„	120.—	121.—
Ceylon plant. fina	„	110.—	112.—
Java Malang, solena	„	87.—	89.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	92 —	93.—
„ fina	„	86.—	88.—
„ srednja	„	76.—	76.—
Cassia-lignea v zabojih	„	28.—	29.—
Macisov cvet	„	390.—	410.—
Ingber Bengal	„	18.—	19.—
Papar Singapore	„	98.—	99.—
Penang	„	73.—	74.—
Batavia	„	88.—	90.—
Piment Jamaika	„	29.50	30.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.50	—.—
„ v zabojih	„	9.50	—.—
Ulje bombažno amurik.	„	37.—	38.—
Lucca jedilno j. f. gar.	„	42.—	43 —
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namisno M.S.A.j.f. gar.	„	56.—	58.—
Rožič puljski	„	7.50	8.—
dalmat. s cert.	„	—.—	—.—
Alv Virgo	„	66.—	68.—
„ fino	„	60.—	62.—
Smokve puljske v sodih	„	—.—	—.—
„ v vonih	„	—.—	—.—
Mineral Modna	zaboj	7.50	8 —
Pomerance sicilijanske	„	7.50	8.—
Mandji Sarl I.a	100 K.	73.—	74.—
calm I.a, s cert.	„	—.—	—.—
Pignoli	„	72.—	74.—
Rit italij. najfiniji	„	20.—	21.50
„ srednji	„	17.50	18.50
Rangoon extra	„	13.—	13.25
„ I.a	„	11.25	11.50
„ II.a	„	11 —	—.—
Sultanine dobro vrsti	„	27.—	28.—
Suho grozdje (opaša)	„	22.—	23.—
Cibeba	„	—.—	—.—
Bladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K.	35.75	—.—
Slanici Yarmouth I.a	zaboj	—.—	—.—
Polenovke srednje velikosti	„	37.—	38.—
velike	„	33.—	34.—
Fakel Coks	„	—.—	—.—
Slama	„	2.93	3.31
Los, trami kub. š.	„	—.80	—.84
Ugljo	„	2.46	2.70

Javna zahvala.

Duboko ganuti častju, koju su nam dne 22. agusta izkazali prijatolji, rodoljubi i oni, koji su se kod nas sakupili, kao i oni, koji su se nas pismono sjetili, zahvaljujemo ajim što srdačnije na čuvstvih nam izraženih. Dao Bog, doprinjelo i to k svrsi za kojom svi težimo.

Ilirska Bistrica, 24. agusta 1888.

Supruzi Bachman.

S BOGOM!

Ljubljenim prijatoljem svojim, s kojimi se nisam mogao osobno oprostiti prigodom svoga odlazka iz čarobnih Mošćenica, kličem kroz dičnu „Našu Slogu" najsrdačniji: S Bogom!

Novaki 20. kolovoza 1888.

Josip Gojtan,
svećenik.

Br. 111.

Poziv.

Podpisani so časti pozvati sve p. n. gg. članove „Krčke gospodarske zadruge" na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 12. septembra 1888. o 9 sati u jutro u Dobrinju u prostorijah „Pučke učione" sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće tajnikovo o djelovanju zadruge u godini 1888.
2. Izvješće blagajnikovo.
3. O proračunu za godinu 1889.
4. O članarini za godinu 1889.
5. O putujućih učiteljih poljodjelstva.
6. O preinaci pravila.
7. Ini predlozi.

Iza izcrpljenog dnevog reda izždrieb at će se četvero ćekarah za klaštronje voćaka i jedan gujbu sa sjekiricom za čišćenje maslinah medju članove, koji su izplatili sav prinos do septembra 1888.

Za podne pripravljaju nekoji članovi izlet u „Slivanjsku špilju".

Gostovi dobro došli!

Krk, 22. agusta 1888.

Za odbor „Gospodarske zadruge"

Dr. Dinko Vitezić,
predsjednik.

Grlena bol, kašalj, hropuvalica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustiljuh itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probudjenih kašljuć noćih, navadno jutarnjo hropuvalico i grlenih zapalah nestaje kao začudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponečinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) to glodati, da bude na omotu kutljice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutljici zajedno sa naputkom.
Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

Najbolje osvježujuće piće jest
ostadjen izvadak
TAMARINDA
12—1 priredjen mrzlo po
Gius. Enriku Huberu
U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah (mrzlo prirodjen) po 1 litar i malih po ½ litra uz cienu:
U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „
Za Austro-Ugarsku (**prosto carine i opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „
Proprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodiônicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:
Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrstn. papirjih na	v napoleonih na
4-dnevni odkaz 2¼%	30-dnevni odkaz 2% „
8- „ 2½ „	6-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	0- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, priporoča se nova obrestna tarifa na tekočja odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.
V vrstn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupuja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčuje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

P r e d u j m i.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednostni 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185ctm. dolgimi orjaškimi Loreleyvlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samolnajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, p o s p e š u j o pri možkih polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost tor je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.
Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,
kamorse morajo pošiljati vsa naročila.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni lijek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavnjii liečnici već odavna upotrebljivanje slovečke i odlikovane

budimske
Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca braće Loner, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bljutak, slabi glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — pruža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz **cirkulara**, koji je pridodan svakoj staklenki. **Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50** a. vr. u gotovom ili pouzedom. — U svih ljekarnah je na prodaju.
— Glavno skladište: Einhorn-Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. Serraval »All'Amazone Trionfante«, Serravallo, P. Cavana i Prendini.
Na Rieci A. Mezzan 13—6

Proljetna liečitba.

Cryene kitice (The Milleflori), čisti i proljevajuja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, doravica u želudcu i zapeka tiola. Veoma koristna lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), isključiva je na The-om »globo- i kostobolju odstranjuđim. (Thee antiarthritica o antireumatica). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudčna, sastavljena iz travah i smole tekućinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Liečiti stoji 14 novč i prodaja se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,
„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzeća. 21—7

Marijacoljsko želodečno kapljice
izvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Nepreconljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notečnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislom pehanju, kolika, želodčnom kataru, gorečiče (vzavel) pri proobilnej produkcijah slin, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, proobilnosti jodi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z zankazom vred sama 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varha".

Dr. Brady Kremsier,
Morava.

Marijacoljsko želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Doli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsaki steklenici priloženemu poduku za vporabo.

Pristne dobe se ekoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: do Leitenburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Eduard do Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori. — Lekarna: Pietro Prendini, al'a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Saraval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedeto Vlach Minisei, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo ai tre delfini (glav. skladiš.). — Lekarna: Bisciaglia all' orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijacoljsko želodčno kapljice ponarejujejo in ponemajo se mnogovratno. — V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč amet, providom z gorujo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo rasun toga opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kromerijah (Kremsier).

Nova
agencija za službe
u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještávanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inomstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlešća sa potpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i rješava proti uplati kamatnih predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja na jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski. 48—7

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« **v Ljubljani.**

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vse zdravstva, ki nam jih naša voda zadaja in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudninskih vod. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Sledujič si domačim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in stalen, da je moj sin porabival samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile i.t.d., tor Vas tudi pooblaštim, da to sprčevalo moje hvaležnosti kot v rosnici zaslužene pohvale tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdaje direktno biljšte

Mate Pollich
Trst, Piazza Negozianti 2
i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija" na Rieku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, voze se uz sniženu cienu.

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 9.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70,

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Baršena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Rigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleke dvojne širokosti f. 15.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir. najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(Lopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velikoj 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškoga oksforda velike, 3 kom. f. 3

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolgo, 1 ostanek f. 3.00

Normalne košulje in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
sakonski izvoš, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 30 met. f. 2.50

Volnati rips
v vseh barvah, 6.0 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna ščipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Weba
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

S i f o n
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lin f. 4 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postolj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. adolga, 180 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 3 kom. for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3. 10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5.

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m. za popolno zimsko suknjo rjave ir. višnjevo, f. 2.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknjo f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč. se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj in odgovorni urednik M. Mandić.
Tiskara Dolenc.

Broj 36. U Trstu 6. septembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nobilitovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na mah jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 19.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izbor zastupnika u Kopru.

Kao što bijaše ustanovljeno, birali su dne 30. agusta t. g. izbornici izvanjskih občinah političkoga kotara Kopra jednoga zastupnika na zemaljski sabor u Poreču. Toga dana došla je većina izbornikah u grad Kopar, da izpuni želju i nalog narodnih biračah.

Već u zadnjem broju natuknusmo kako se glasa, da će narodni protivnici postaviti svoga kandidata. Takov bijaše zbilja postavljen ne od talijanskog političkog družtva ili od talijanskih izbornikah, jer takovih i neima u onih izvanjskih občinah, nego od vladine stranke, kojoj su pružili ruku nekoji Talijunaši i naši odmetnici.

Žalimo iskrene da se je dao na kandidaturu nagovoriti načelnik dolinski g. E. Lampe, koji je uvjek pripadao narodnoj stranci, za nju radio i s njom glasovao, dapače čini nam se — da je kao izbornik i sada za narodnoga kandidata glasovao. Naši protivnici poslužiše se s njim, da pomute slogu, da razdvoje narodne izbornike, što njim je samo dielomice za rukom pošlo, jer je ogromna većina naroduih izbornikah složno za g. Frana Flego glasovala. Tom spletkom naškodilo se najvećma liepom glasu, što ga je do sada g. Lampe u narodu uživao, a nama je prušilo zgodu upoznati na Koparščini ljude, koji hoće da siju razdor i nesložu i koji se poslužiše u svoje nečiste svrhe osobom, inače vrlo čestitom, ali koja nije mogla hinbi i laskanju protivnikah njezinih i narodnih odoljeti.

Medjutim mi smo s uspjehom izbora posve zadovoljni, jer je tim ne samo narasao broj naših zastupnikah na zemaljskom saboru, već se je također protivnikom našim pokazalo, da njim neima mjesta u izvanjskih občinah onoga kotara te da su uzaludno svo spletko proti sviestnim i složnim našim biračem i izbornikom.

Da se upoznaju i naši čitatelji sa točajem izbora i radi ravnanja svim nam za buduće, donašamo niže od prijateljske ruke obširno i točno izvješće o samom izboru. Dodati neimamo što van da se u ime narodne stranke i na ovom mjestu iskreno zahvalimo našim biračem izbornikom i prvakom na Koparščini, koji su izvojevali opet jednu narodnu pobjedu te sebi i svim nam lice osvjetlali, Živili dakle i sto krat živili jedni, drugi i treći!

Spomenuto izvješće glasi:

Kopar, dne 30. agusta. Danas dne 30. t. m. sastali se ovdje fiduciari vodine izvanjskih občinah, da biraju zastupnika za istarski zemaljski sabor. Moglo se svakomu na licu čitati, kako duti, da ga je nimo dovela državljanska dužnost i kako ide rado, da se oduži toj dužnosti u korist i dobrobit naroda svoga. Kako i obično glednju koparski gradjani, osobito njihovi poglavice, mrkim okom naše izborniko, nu ipak ostadoše mirni, jer su valjda već uvidili da se pogodami nemože pridobiti srdca naših junakah.

U zadnje vrieme, prod samim izborom upravo nas presenetila viest, da je ustao uzprkos proglašenju narodnoga kandidata g. Frana Flega, proti-kandidat g. Lampe. Žalilja neznamo, tko ga je kandidirao — da sam toga učinio nije, jesmo podpuno o tom osvjedočeni — nu nek si napiše nauk za uho onaj, koji je to učinio, jer će bit zada uvjeren, da su prošla vremena, kad se je i probudjenoj vodini naroda moglo narivavati „kompromisna“ kandidate.

Oko 10 sati došli su izborniei sa svijuh strana prostranog koparskoga kotara; po kopnu i po moru, pješke, na kolih, vlakom, parobrodom ili barkom; od krčnog buzetskog Krasa, od zapadno obale istarskog mora i od unutarnjih občinah. Došle ih je u svemu 76, dočim izostalo je 6 izbornika talijanskih (!) iz Roča, jedan iz Piranšćine i još jedan iz unutarnjih strana. Kako je odatle razvidno, talijanska je stranka ostala pasivna, to bi se dakle moglo zaključiti, da nije ni postavila svoga kandidata.

Na 10 i pol izabrašo izborniei izbornu komisiju, kojoj je predsjedao veleč. kanonik-dekan g. Juraj Jan iz Dolina; vladin povjerenik bijaše g. Porinello. Glasovanjo bijaše tiho i osbiljno, trajaše do pol sata po podne. Zatim izjavi g. predsjednik uspjeh izbora, usljed kojeg dobi narodni naš kandidat g. Fran Flego 50 glasova, g. Lampe 17. Dodajemo tomu, da je g. Lampe dobio svoje glasove od izbornika Pomjanskih, Piranskih i Izolanskih! Svoobća radost zavlada medju izborniei i drugimi rodoljubi, koji su došli da svojim očima vide krasno naše izbornike, a kako nam je srdce upravo od radosti zakucalo, kad doznasmo, da je g. Flego na prolazku iz Trsta u Kopru. Svi naši izborniei dočekalo u gostionu: „Al vaporetto“, gdje je bio skupni objed i gdje smo imali srdca, da ajodi novi zemaljski zastupnik medju nami. Mnogim izbornikom pružila se tim prigoda, da su se s njim i lično upoznali.

Svaka čast našim izbornikom za njihovo umorno ponašanje bud kod izbora, bud na javnosti. Toga ih stalno ništa nauučili poglavice i mutitraše „prokomoruke kulture“.

Na svršetku objeda digao se naš dični starina i prvak izbornikah veleč. g. Jan te progovori po prilici ovako: „Dragi izborniei! Danas poslao nas narod ovamo, da mi, u kojo je on stavio svojo povjerenje, biramo zastupnika za istarski zemaljski sabor mjesto pokojnog g. A. Križanca. Našli i proporučili su nam kandidata ovdje prisutnoga g. Franu Flega. Poznat nam je jur od više vremena rad njegov za mukotrpni narod naš; rodjen medju našim bradom u Istri, našo je krvi, našeg je jezika. Od prvog naradnog pokreta djelovao rječju i činom za milí naš rod. Uvjeren sam, da će u tom smjeru svoj rad i nastaviti, dapače, još u veću mjeri napeti silu svoju, da izvojuje narodu ona prava, koja ga idu po božjem i ljudskom zakonu. Predstavljajuć vam ovim novog našeg zastupnika kličem vrućom željom: Bog ga poživio na mnoga ljeta! (Izborniei svi usklikuo klikuše gromki: živio naš zastupnik!)

G. Fran Flego odvrati veleč. gosp. J. Janu blizu ovako: Častita gospodo! Dozvolite da vam kažem nekoliko riečí. Srdce mi zadrhtalo od radosti i straha, kad doznah, kako težkim bremenom me danas napriste. Nu kad je to želja Vaša i želja naroda, primiti ću otu čast i oto breme iz ljubavi do naroda i do vas. Obećajem vam i ovdje svečano, da ću so svedjer i svuda boriti sa dičnimi drugovi, da postignemo svo ono, što nam po zakonu pripada. Znadem dobro, da bi ja sam težko išta postigao, jer je mnogo potroboća, a mnogo protivnika, koji nas u svemu priče, ipak nadam se u Boga, da ću i ja radom, poštenom borbom i žilavom ustrajnošću i vašom pomoćju stupati napred po pravom putu koga mi oto i sami pokazneto. Najsrdačnija dakle hvala veleč. g. Janu i vam svim, koji ste mo danas tolikim povjerenjem odlikovali. Taj govor bi primljen urnebesnim „živio“ i svatko se požurio k novomu zastupniku, da mu zaželi svako dobro.

Medju izborniei bijaše takodjer mali broj gosta prijatelja. Došli su amo nekoji krčni Strpodljani i rodoljubi iz Trsta, Kopra i drugih krajova. Medju timi zapazismo poštovana i neustrašiva rodoljuba g. Frana Žitka iz Trsta, koji je takodjer kriepkom riečju sliku točku zadnju, koja doka novog zastupnika. „Strašiti će ga“, kazivaše medju ostalim, „izmjahivati će ga, izvrgivati ruglu, al on se neće toga bojati, jer mu je kriepka volja i poznata njegova neustrašivost. Dragi izborniei! naša je zadaća, da ga svuda podupiremo, da smo mu uvjek na ruku našom pomoćju. Mi moramo takodjer raditi, da mu težki posao olakšatimo“. I ovo su riečí bilo primljeno uzhićenim povladljivanjem.

Vrieme je brzo proletilo u takvoj svoobćoj zadovoljnosti te je valjalo misliti na odlazak.

Prije razstanka digao se još gosp. J. Komparo duhovni pomoćnik iz Škodnja i prosbori po prilici ovo riečí: „Častna gospodo! Današnji dan 30. agusta zabilježit će povjest našega naroda zlatim slovima. Možemo se zbilja radovati na današnjem uspjehu srdačnom radošću, jer smo korakuuli dobar korak prama našem cilju, koji je: duševna i tjelesna dobrobit naroda. Mučan vrlo je taj put, posut trnjem i oštrim kamenjem. Naš tužni i mukotrpni narod nema prijatelja ni zagovaratelja izvan ovo zemlje to je prepušćen sam sebi, on sam mora se znojiti, ako će štogod postignuti. Neprijatelja je velik broj, koji ga stiču sa svih strana i prieče mu svaki napredak. Što imaju drugi već odavna i što im biješe dano bez borbe, za to moramo se mi tekar boriti željeznom bor-

---

PODLISTAK.

O prijateljstvu.

Po Gozziu, proveo Ivo Bodul.

(Konac.)

Pamti dobro, reče mu tad „Mudrost“ da u temelju ovih dviuh gorah neima nikakve razlike. Ovdje i ondje niču isto travo, isto cviće, isto bilje. Ali ako ti se i čini oto bilje jedno to isto naravi, nije takvo u jezgri, budući ovo na desno uvjek cvate, puno je ploda i dajo iz sebe blaženi miomirie, dočim ono na lievo, glednj, sad niče, do časa vene i neima više lišća, niti drugog mirisa do plicsni i truleži. Herkule, uzdigni oči i motri kako s jednog i drugog vrhunca izviru najčišće i najbistrije vode, jedan potočić amo, drugi tamo. Nebi li rekao, vidoć je za prvi put, da su obadvie jednako liepe i zdrave? Zagrabi rukom: kušaj ovu na desno. Jeli hladna, sladka? Jest! Kušaj drugu. Ti pljuvaš! Čutiš li kako je slana, kako smrdi? Ponjuši dobro. A znadeš li, da pijuć ju blizu izvora potreso svo živce i bilo tako, da se čovjek, koj ju pijo, zaniomi, ili mu se u glavi vrti, to nozna više još na ovom ili na drugom svietu? Pazi dalje kako su različita ona dva vrhunca. Onaj na desno, zaodjoven je zelenom i tihom duvravom, liepimi i hladovitimi biljkami, koje se uvjek zelene. Vjetrići, koji medj njima duvaju, okriepljuju ih, a no krčo. O kakav mir je onamo gore! Svuda pokoj i utjeha. Dosta, malo imade tamo ljudi, ali da bi ih odavle mogno viujeti našao bli ih posve zadovoljno, posve sretno; oni dolaze i odlazo nepromjeniv nigda lica, niti smutiv ga s nutrnjim nezadovoljstvom. Glednj pomno; uzdigni oči do vrška. Što ti se čini? Jeli liepa ona žena, što ju vidiš tamo gore? Ona kovrčasta kosa, ona rumena put, jest njezina naravska ljepota. Tu neima lčila, ni pomasti. Ona njezina biela haljina neima ni jedne mrlje. A nevidiš li možda dušu u onom jednostavnom obliču, u isto vriemo plemenitom i velodušnom; u onom posmjehu uvjek stalnom, koj se nemienja i koj je znak postojana zadovoljstva? Znaj, da budeš li se mogao jednom k njoj približiti, neće ti dati zato ni srebra ni zlata; nè, nego će to učiniti tri — četiri puta boljega, plemenitijega i uzvišenijega. Herkul bijaše oć čuda izvan sebe to govorašo: O kako je ona liepa! a one žene, što su u njezinu družtvu, kojo su one? Vidiš li onaj priestol od najčišćeg diamanta? Ono je „Istina“, kći Jupitrova, a ona druga tako prijazna oblića je „Dobrota“, u čijoj službi ima glavno mjesto „Prijateljstvo“. Stoj, stoj, vidi sad onog dječaka, koji u obliču pokazuje mnogo veću dobrovoljnost, nego što njegova doba podnaša i ima u ruci ono zlatno verigo? Ono je „Ljubav“, takodjer čestnik „Prijateljstva“; a neima ni krila ni strieln — neće ni da leti, ni da rani, nit da pošlni ikakvo okrutne stvari, nego kad se namjeri na dobre i složne duše skupa ih svože i stisne. Svezo njegovo su čvrsto i tako jako, da ga neima tko bi je više razvezao ni prekršio; a opet takovo su naravi, da onaj koga veže, notući se ni najmanje, dapače postane vesco i nebi za sva bogatstva ovog svieta htio, da se razveže.

Nego već je vriemo Herkule, da se obratiš i na lievo, i pogledaš drugi vršak i drugu ženu, štono sledi ozgora, u čijo lice toliko ljudi provarenih upiro pogled. Da li ti se ne čini vršak ovo gore, gdje stanuje „Himba“, u tvorbi posve različit od onoga drugoga? Eto ti jedan kamen izkrečen, razkrhan, sami sipi i rušovine, sve okruženo crnimi oblačinami, punimi tuče i grmljavine. Eno tamo sve one vrleti i klisure pokrito čovječanskimi kosti, koje onako ogoljene divlje životinje glodju, te kuže zrak svojom krvavom slinom i dahom. Žena, koju tamo vidiš jo „Himba“, najeličnija „Prijateljstvu“ dapače sa istim njezinim obličjem. Ma ono njezino lice nije istinito i prava ljepota. Kožu imade ljuskavu, obliepljenu dviemi prsti lčila, i mjesto onoga čednoga osmjeha prijateljstva, glodaj, ona se pričinja, da se smije i zieva kao riba izvan vodo. A da budo i ona dostojna ljubavi, ono kako se pričinja da ljubi svesrdno svo one, koji joj v susret dolaze; pače ide im bliže, poziva ih, moli ih da s njom idu, grli ih, i nudi im svako vrsti kasti. Nut, koji dvor ima i kakvo družtvo ju sliedi: „Zajedn“, „Prevara“ i mjesto „Istino“, bezobrazna i grdna „Laž“, koja nas najviše sliedi, služeć svojim radom zlobnu i kužnu „Himbu“.

Pošto je svo ovo stvari Herkul vidio, te opaziv jednu ženicu, koja tuda šopnšo upita „Mudrost“, tko li je ono. Znaj, reče ova, da je ovo „Laskanjo“, koje idje pred „Himbom“. Pa kao što možeš vidjeti, namješća zamke onim, koji tamo udju i zakuči im se o haljinu s hiljadu kvačica, te sladkimi riečmi, ili radje čarobijom, nagovori ih, da nepočino nigda dobre stvari. A onaj turobni čovjek, reče Herkul, koj no promišlja i vodi sa sobom onih malo, štono tuguju, plaču i kidnju lasi, tko je? Ono je „Kajanjo“, odgovori „Mudrost“, koje sporo idje i jedva dospije na vriemo. Pazi, kako pomaže onih malo, i budući im još nije krv posve izsisana od onih otrovnih zmija, uzima ih odanle, kad već imaju jedva dušu u tielu, te ih vodi natrag kući. Izašav tako iz pandja opako „Himbe“, vodo od sada samotni i skoro očajni i puni patnja život.

bom i uztrajnošću. Ali čujte! Bog, koji nas je stvorio, dado i nam jezik i domovinu, njegova smo djeca i stoga smo podpuno osvjedočeni, da je i On s nami, pak se stoga ništa ne bojimo makar bila borba još ljuća. Zaman svo silo protivnika! No damo si ototi ni jezika ni otudjiti roda našeg. „Svo za vjeru i domovinu" je geslo naše i zato radimo uvjek svom požrtvovnošću i u borbi stojmo neustrašivo i uztrajno!"

Gospoda izbornici! Doći će proljeće, sva narav nakitit će se krasnom odjećom od novoga cvieća. Onda ćete biti opet pozvani na bojište, opet ćete birat zastupnike. Nakitite i Vi onda srdca Vaša krasnim cviećem; to jest ljubavju do domovine požrtvovnošću i radom. Pripravljajte sebe i drugove marljivo, pa će stalno niknuti krasan novi dan u povjesti našeg pokreta!

„Slovan ide na dan, zora puca bit će dana". Dà, bit će dana, krasnog dana narodnoga uzkrsnuća pa da ga mi i ne vidimo, ništa zato, vidjeti će ga potomci naši i slavit one, koji su im ga pripravili. Radite složno, da si opet osvjetlate lice, a u to ime poživio Vas Bog!

(I ovo krasno rieči bijahu, pračene gromkim odobravanjem i živio-klicí.)

Tako se je svršila skromna gostba. Izbornici oprostiv se medju sobom najsrdačnije i zavezav se na zajedničku slogu i rad počoše se razliaziti na svo četiri strane.

Neznamo kako je bilo pri ardeu nekojim Talijanom, koji su se tukadjer u istoj gostioni nastali, da su svojim slabošnim „ovvia" nekoliko demonstrirali. Žao nam je, da smo zapazili medju njima i nekoje naše krvi! Ufamo, da će doći u buduće u naše kolo!

DOPISI.

Iz Dubašnjice koncem kolovoza 1888. Kad nebi znali odakle potiče dopis tiskan u br. 32. olenjeno „Naše Slogo": „Iz otoka Krka, koncem julija", kad nebi još znali kojom se ga namjerom u bieli sviet poslalo, tad mu nebi zaista smjeli skoro ništa prigovoriti; ali ovako prisiljeni smo nešto primjetiti i razbistriti nekoje stvari.

Pomenuti dopis smjera na to, da stranku „dolnjih" pred našim svietom ocrni, a plemenitu „gornjih" u prirodjenoj joj hrvatskoj čednosti uzdrži. Dragi moj dopisniče, Vi ste ne malko odvoć zaloztjeli, ali neka bude. Nu budimo ipak malko iskrenlji i okanimo se svake pristranosti.

U dopisu velite med ostalim, da je jedan od stranke „dolnjih" rekao: „blagoga oca." Mogućo, da se je i to dogodilo, ali to već nebi bilo nikakvo čudo, uvažili se da kad se dvie stranke med sobom bore, više manje, svaka nešto, obično samo obećanje. Nu, koliko je nam poznato, toga nije izrekla osoba izbornog odbora, od kojega ne još danas nebi moglo ustvrditi, koliko bi od obećanoga održao: al ipak smo si svjestni, da bi taj odbor u administrativnom pogledu i u svakom drugom učinio barem toliko, da neročemo i više, koliko i onaj, koga bi eventualno sastaviti imala gornja stranka.

Nadalje opaža g. dopisnik, da je bio proglas pisan hrvatskim i talijanskim jezikom. To opet nije za Dubašnjicu takovo zlo da bi čovjek baš morao zato uporabiti debelu batinu.

Do sada mi barem niemo vidjeli, da bi se rabio drugi izvan talijanskog jezika; dakle u obziru plakata, ako se nije napredovalo, ali se baš nije ni nazadovalo.

Što pako misli g. dopisnik kad veli, da je proglas ostao mrtvo slovo i da ga je usmrtio onaj isti, koji ga je i sastavio, toga mi nepojmimo. Znademo samo to, da je ona stranka, koja je proglas sastavila dosad barem u dvih tjelih pobjedila.

Napokon veli gosp. dopisnik da bi se već moralo jednom zatvoriti vrata tudjincem, koji se samo razbacivaju s našim imotkom, koji nas smatraju svojimi robovi, te koji se nobrinu za naše moralno i materijalno blagostanje, da bi već bilo vriemo, da pokažemo tudjincem, da smo svoji na svojem. To je, dakako, sve lieno i plemenito, te se u tom s istim podpuno sudaramo, ali moramo ujedno opaziti, da ovdje noima, strogo sudeć, takovih ljudi. Gosp. dopisnik cilja ovdje isključivo samo jednu osobu, koja iskreno govoreć, nije našega čuvanja, a ipak med nami važnu ulogu igra!

Na to poruča skup Dubašnjana gosp. dopisniku i drugovom iskreno, da im je ubilja žao, što ona osoba neće uvjek s njima, al da ju ipak radjo imaju nego njihovog kolovodju, koj se je prod malo godina s našimi svotinjami javno i nelieno podrugivao.

Što se pako tiče hrv. jezika, rok bi, da Dubašnjani nisu još dostojno pripravni, kad ga još nisu na dnovni red postavili. U ostalom mislimo, da će ipak prije doć u ured nego u patrijarkalnom Omišlju, te kadgod bude uvedon u život, bit će stalno veća zasluga dolnje stranke nego li gornje, koja se za hrvatski jezik toliko zanima koliko i za lanjski snieg. Nego recite Vi nam, gosp. dopisniče i drugovi, da se ovdje firmom rodoljubja kriju sasma drugi razlozi više lokalno i privatne naravi. —

Konačno veli gosp. dopisnik, da je izborni odbor imao reći, da će biti u zastupstvu izabrani samo Hrvati, jer da bi se jedino tim putom moglo ujediniti obje stranke. No po našem mnenju to je skoro suvišno rečeno, pošto ovdje i neima drugih osim Dubašnjana; all budi ovdje istomu dopisniku sporučeno, da razmirice gornjih i dolnjih, da sve i dodju najplomenitiji i najčišći Hrvati iz naše posestrime, neće još dugo vriemena prestati, jer se, kako i sam znade, tomelje isključivo samo na privatnih i lokalnih odnošajih. U svemu ostalom pako slažemo se podpuno sa gosp. dopisnikom, to ga ovim liepo pozdravljamo[1]).

Skup Dubašnjana.

Pogled po svietu.

Trst, dne 5. septembra 1888.

Austro-Ugarska: Dne 30. pr. mj. obavio se je izbor narodnoga zastupnika u Istarski sabor za izvanjske občine kotara koparskoga, te je bio, kako smo već u prošlom broju objavili, izabran predloženik političnoga družtva Edinosti i od našega lista preporučeni gosp. Frano Flego, načelnik buzetski, i to sa velikom većinom glasovah.

Njegovo Veličanstvo car i kralj prisustvovao je ovih danah, praćen nasliednikom prestolja i od više nadvojvodah, vojničkim vježbam kod Piseka u Češkoj. Po dovršenih vježbah u Češkoj prisustvovati će car i kralj velikim vojničkim vježbam u Hrvatskoj kod Belovara, kamo će ga pratiti sjajna svita dvorjanstva i vojskovodjah, brojeća na 150 osobah; tim će vježbam prisustvovati kako već javljeno, i primo Valeski, prestolonaljednik englozki, kojemu je dodieljen, kao kavalir, knez Esterhazi. U Belovaru se pripravljaju narod i oblasti, da čim sjajnije dočekaju i pozdrave vladara.

Srbija: Kralj Milan naložio je svojemu konzistoriju, da razpravu o razriešenju braka odgodi na 3 mjeseca. Tomu je dao povod odgovor zastupnika kraljice, koji je dokazao, da se razprava nemože voditi, ako se kraljici nedopusti, da kod iste osobno sudjeluje. Dakako, da će slavni kralj Milan za to upodpuniti svoju tužbu vriome i nepobitno valjda dokazati konsistoriju, da se može odsuditi brez da se tuženik sasluša. Srbska kraljica nalazi se sada u Bukureštu, kamo je pred par dana iz Pariza prispjela.

Bugarska: Iz Sofije dolaze uvjek viesti, koje si protuslove, tako su ovih danah novine pisalo, da se je prince Ferdinand pomirio sa svojimi ministri i da su se stveri sasma temeljito popravile, da nemože dakle biti bolje. Danas se pako javlja, da se u Sofiji uzrujavaju, jer da se očekuje svaki čas odlazak princa Ferdinanda; dapače ima brzojavah, koji znadu pripovjedati, da je kod Turn-Severina na Dunavu usidren austrijski parobrod, koji neće da prima putnikah, nego da čeka na princa i njegovu pratnju, jer da se čas odlazka iz Bugarske već sasma približio.

Italija: Kralj talijanski putuje po Romagni, gdje se baš sada obdržavaju vojničke vježbe. Narod je u ovoj pokrajini republikanskoga nagnuća nu svejedno na preporuku svojih vodjah odušovljeno pozdravlja kralja Humberta, kao predstavnika ujedinjene Italije.

Franczeska: Italijanska vlada poslala je svoje brodovlje na istok, a Franczeska je odredila pomorske vježbe u sredozemnom moru; k tim vježbam došli su ministar pomorstva i ministar unutarnjih posalah. Da se pako opazi, da je italjanska vlada od straha poslala svoje brodovlje u istok, očitaju sada oba ministra kod službenih gostbah, da te vježbe nisu imale ratnoga znamenja, a tvrde, da je franczeska mornarica podpuno za rat sposobna i da se neboji vanjskih neprijateljah. Ministar predsjednik i nutarnjih posalah Floquet zadjeo se je pod konac govora i o Boulangeru, tvrdeć, da današnja franczeska vlada stupa ravnim putem, pak da se neboji ni monarkične restauracije, ni diktature. General Boulanger odputovao je iz Franczeske, a nezna se pozitivno kuda; oportunističke i radikalne republikanske novine trude se uči mu u trag, pak svaka drugim putom klati, a nijedna nezna ništa positivnoga javiti.

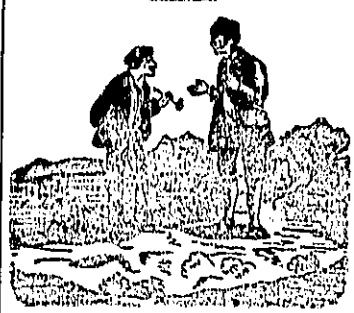

Franina i Jurina

Fr. Su se već ti fantulini navadili marš za odhodnjiou onomu na Veloskem?

Jur. Neč trube već više dan tor bi reć da su se dobrahno natrubili.

Fr. Neka se pašće, zač već i Guštin kanu svotla.

Jur. Bože moj, kako se vremona menjaju!

Fr. Ja, onoliki prijatolji pak sada komać čekaju, da bi se jedan drugemu oputa maknuli.

Različite viesti.

Lovro Žvab.

Slovenski narod, napose Primorski Slovonci plačn opet nad preranim grobom častita rodoljuba i narodnoga poborника g. Lovre Žvaba, urednika naše vriedne drugarice „Edinosti". Eto, u roku od jedva jedne godine pokosila je nemila smrt dva naša prijatelja, sudruga i narodna prvaka. Jedva smo se nezaboravnomu Dolencu odužili skromnim spomonikom, silazi eto za njim u crnu zemlju pobratim mu i nasliednik, naš provrlodni Lovro. U najlipšoj muževnoj dobi — bilo mu tekar 36 godina — kad no je, počeo najuspješnije raditi na književnom i političkom polju, nezaliosrdni crv, koji mu jur duljo podgrizavao nit života, spravio ga pod zemlju.

Rodjen od seljačke obitolji nije nikada plivao u slasti dapače bilo mu se za sve potrebe od rane mladosti, pak sve do smrti neprestano boriti. Marljiv poput pčele probirao je u arkivih i knjižnicah, i tuj sakupljao gradivo za književne radnje. Uredničtvo „Edinosti" preuzeo je početkom tekuće godine i to već narušenim zdravljem. Naporni rad kod lista i u našim narodnih družtvih podkopavao mu je evo to više slabašno zdravlje dok, ga neprisili prod dva mjeseca ostaviti Trst to povući se na Kras u rodno mu mjesto Dutovlje.

Viest o njegovoj preranoj smrti nije nas nit naše prijatelje u Trstu iznenadila al je za to duboko raztužila svako rodoljubno sreo.

Lovrom Žvabom legao je u grob vrloma poštan, čestit i značajan slovenski pisac i novinar, koji bi se bio za onom svojom marljivošću i uztrajnošću, da mu je bilo sudjeno duljo živiti, popeo medju prvake bratskoga nam naroda. Al sudbina htjedo inače. Dne 30. agusta preminu naš Lovro nakon dugotrajne bolesti u rodnom si mjestu, kamo je došlo na 1. t. mnogo prijatelja i štovatelja iz raznih strana Krasa, Gorice, Trsta itd., da ga doprate k vječnomu počinku. Sprovod bijaše upravo krasan i dostajan onakva muža. Pogrebno slovo izrekao je poznati rodoljub slovenski Iv. Rosman, s kojim kličemo i mi iz dubine bolne duše provriednomu drugu i prijatelju Lahka Ti bila rodna gruda, koju si toli žarko ljubio, a Svevišnji podielio Ti vječni pokoj!

Previšnji dar. Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Franc Josip I. darovao je siromahom iz Sočerga (na Buzeščini) 300 for. iz svoje privatne blagajne.

Odlikovanje. Sl. zastupstvo dičnog našeg Kastva i ono občine imenovalo je jednoglasno u občinskoj sjednici dne 3. t. m. svojim počastnim gradjanom urednika našega lista, g. M. Mandića.

Skupština „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" obdržavala se — kako bijaše određena, dne 3. t. m. u družtvenom sjedištu u starodavnom Kastvu. Članova zakupilo se u krasnih prostorljah „Narodnoga Doma" više nego li kod nijedne dosadašnje skupštine. Razpravljalo se mnogo i primljeno bijaše raznih važnih predlogah. Izvlašća bijahu jednoglasno prihvaćena, stari odbor burnim odobravanjem na novo izabran. Budući nam za danas prostor nedozvoljava da o toj važnoj skupštini obširnije progovorimo, učiniti ćemo to u sliedećih brojevih.

Proslava rodjendana Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franc Josipa I. u Mošćenicah. U subotu dne 18. o. m. služila se u našoj crkvi svečana služba božja u slavu rodjendana Nj. Veličanstva cara i kralja našega Franc Josipa I. Prije sv. miso rano, izvjesiše naši „patres" novu zastavu na novi stjeg (štandar). Pucalo se je, da je sve tutnjilo. Samo jedno valja nam ovdje primjetiti. Toga dana bilo je vriome ovdje ružno. Oko 11. uro počeše je kišiti, a vjetar je drmao, kao da će sve odnesti. To priznajemo, al nam se je čudno činilo ono često spuštanje i izvješanje zastave, kadgod bi malko jače pokišilo i kad bi bolje dunuo vjetar. Čemu to? Da je koji stranac tu manevru sa zastavom vidio, morao bi bio pomisliti, da su Mošćenićani vrlo sebični ljudi, te da nebi bili kadri za svoga vladara žrtvovati ni komadić krpe. I tako bi se ozaramotilo pred svietom sve Mošćenićane, dočim mi znamo, da je ta stvar samo u „nečijih" rukuh. Taj „nekoji" znade podobro čitati, a pišo korektno. Naši zastupnici predložiše, da se ima na ploči pod stjegom učiniti napis. Kazalo se to u našoj Firenci (u Lovranu, znate!) Sve zadovoljno. Dok su naši ljudi mozgali što da napišu, (dakako u hrvatskom jeziku, jer sve drugo bila bi najveća glupost) bane k njim sav usplijen gospodin naš agent sa svojim votom: „Ne, ne", krikno „to nesmijo biti, talijanski valja da bude napis.

O trista mu jada! Naši se zastupnici nato rezžestiše, a došle je i do riečih. Nitko neće da popusti. Što se napokon dogodilo? Dogodilo se da ni danas, kad ovo pišemo, noima napisa. Upitan gosp. agent, zašto bi se morao učiniti talijanski a nipošto hrvatski napis, odgovori: „To se čini za „furešte". Gospodin „agent" nije mogao izraziti veću neslanost, nego li ju je baš ovimi riečmi izrazio. Mošćenićani dižu zastave za tudjince, pak će naše domaće dieto čekati na „furešta", da mu ovaj odgonotno ono, što stoji u napisu. Ma bravo! Gosp. agent je predobro naučio svoju ulogu, al oni, koji su mu ju utuvili u glavu nisu dobro promislili stvar. Oni su mislili, da se s Mošćenićani dado šaliti, a to tomu nije tako. Mi upozorujemo gosp. agenta nek nam ne zanovieta ovakvimi ludostmi, jer mi se nećemo šaliti. On si je već mnogo naškodio, pak mu preporučamo, nek no dira u naše svetinje. Mi smo ovdje Hrvati, to zna sav sviet, a to je priznavao pred nekoliko mjeseca i sam gospodin agent, nekadanji Hrvat. Bude li nam još štogod zafrigao, obaviestiti ćemo Vas, g. uredniče. — Inače kod nas se nekako kuburi. Nemožemo se dosadše pohvaliti ničim osobitim, što nijo nikakvo čudo, jer smo u Istri, al hvala Bogu nemožemo se baš jako ni potužiti. Gdje noima prekomorskih skakavaca, živi

[1]) Donašamo s nepristranosti i ovaj dopis o razmirici Dubašnjanskoj premda imade u njem mjesta, koja ništa nedokazuju nili pobijaju ista. Nama bi bilo mnogo milije, narodu korisnije i za nj častnije, da gospoda odolnji i gornji pokažu, da njim leži napredak občine iskreno na srdcu i da činom dokažu, da su Hrvati. Više čina dakle gospodo, a manje rieči. Opaz. Ured.

so nekako, al jao si ga onim mjestom, gdje so ta pogibeljna „živa“ udomi.

U ostalom mi Vas pozdravljamo, g. uredniče i zahvaljujemo Vam na dobroti, što se udostojisto opetovno odstupiti nam malko prostora u Vašem cienjenom listu.

Iz Oprtlja nam pišu, da je od naših birača proti občinskim izborom, koji su se obavili dne 21. 22. i 23. prošloga mjeseca, još pravodobno podnešena pritužba na c. kr. namjestničtvo u Trstu. Kao što je poznato, u izbornoj komisiji bila je zastupana samo takozvana talijanaška stranka, tako, da je našim u obće bilo nemoguće kontrolirati izborni čin. Uz sve to potvrdjuje ipak su naši birači sakupili nekoliko činjenica sbivših se prije i kasnije izbora te su ih u pritužbi i naveli. Ovdje spomenuti nam je samo njekoje.

Imajuć pred očima netom uništene izbore naši su se birači pobrinuli, da će kod novih izbora paziti, da se bude sve po zakonu postupalo. U tu svrhu trebalo im je imati imenik svih birača. Za vrieme, kad su bile izborne listine na uvid izložene, pošla su dva naša birača u občinski ured te su počeli propisavati listine. Nu toga jim nadzorni občinski načelnik to su morali prazni rukuh otići.

U pritužbi su navedena imena njekojih birača, koji su primili 1 for. za svoj glas. Jedan birač je glasovao za talijanašku stranku pošto mu je bilo za glas obećano 5 for.; nakon izbora nije mu se ništa izplatilo, premda je opetovano zahtjevao. Više njih je glasovalo punomoću, premda je poznato, da su oni, koji su imali izdati punomoć, već umrli.

Andrija Radlć iz Ždronja došao je pred izbornu komisiju noseći još glasovnicu. Podalo mu se odmah od strane sakupljenih birača bielu glasovnicu, nu znajuć on, da bielo glasovnice pripadaju talijanaškoj stranci, nehtjedo ju primiti. Videć to naši birači pruže mu našu solenu glasovnicu. Na to se ustane prisutni c. kr. vladin povjerenik g. Aleksander Elusehegg, primi Radlća za ruku te ga odpravi iz izborne dvorane a da mu nije bilo dopušteno ni glasovati.

Više naših birača nije dobilo poziv.lce k izboru. Znajuć da imadu pravo izbora, dodju ipak na biralište te ponesu sobom poreznu knjižice za legitimaciju. Nisu ih pustili u izbornu dvoranu, jer da nemaju pozivnice!

U prvom tiolu glasovalo se mnogo po punomoćnicih. Punomoći talijanaško stranko bilo su dobre, naše se odbijalo, njeka su bilo silbito, jer da su pisano dvojakim crnilom!

Kad se glasovanjo svršilo, ostavili su birači dvoranu, nehtjedno ludi svjedoci dulnjega rada izborne komisije.

Ako se k tomu još spomene nepravedno strahovanje naših birača, ogoljnih seljakah, koji moraju trpiti i šutiti, tad nije nikakvo čudo, da je proglašeni uspjeh izbora u 1. i 3. tielu ispao onako, kako ga je željela talijanaška stranka.

Dali će bit ovakvi izbori uništeni, učit će nas budućnost.

Občinski izbori u Barbani. Tiho, bez vike i buke obavili su se dne 31. ogusta občinski izbori u občini Barbana. Tom občinom vladali su do sada uvjek naši narodni protivnici, nu ovaj put bila njima loša sreća. Naši občinari nehtjedoše naime, da i u budućo slepo slušaju i pokorno sliede narodne protivniko te odlučiše izabrati si u novo zastupstvo mužove svojo krvi i svojega jezika. Tako se i dogodilo u dva tiela u kojih bijaše izabrano 18 narodnih zastupnikah dočim su protivnici zadržali samo jedno tielo, dotično izabrali 6 svojih. Tako je i ova občina došla u kolo svojih narodnih sestrinah, iz kojega nebi više imala izaći bude li među našimi prvaci i zastupnici na Barbanščini marljiva rada, bratsko slogo i ljubavi. Dok nam stignu pobliže viesti o tom izboru ograničujemo se na ovo par redakah kličuć na koncu provriednim našim Barbancem, biračem i zastupnikom najerdačnije: „živili“!

Štipendija za Istrane. C. kr. namjestničtvo oglasuje, da će se početkom školsko godine 1888/89 podieliti državna štipendija od 84 f. Pravo imaju na tu štipendiju gimnazijalni djaci, pripadajući kojoj občini na istarskom kopnu i to oni iz porečko biskupije, koji bi se htjeli posvetiti svećeničkom stališu. Molitelji imaju podnesti svoje molbe (podkrepljene krstnim listom, svjedočbom o cieplienih kozicah, svjedočbom siromaštva, svjedočbami zadnjih dvijuh školskih tečajah i dokaznicom, da pripadaju kojoj občini istarskoga kopna) putem predpostavljenih školskih ravnateljstvah preč. biskupskomu ordinarijatu u Porču do 15. oktobra 1888.

Razpisano je mjesto jednoga zemljomjera (geometra) XI. razreda sa sjedištem u Pazinu. Molitelji imaju poslati svoje molbe u roku od 14 dana predsjedničtvu c. kr. ravnateljstva financo u Trstu. Dokazati moraju da su sposobni vršiti službu zemljomjera i da poznaju zemaljsko jezike.

Iz sv. Martina kod Buzeta pišu nam, da su tamo polovicom prošloga mjeseca blagoslovili novu crkvicu, sagradjenu od seljakah iz sv. Martina i pomoćju milodarah. Tamo je postojala od starine crkvica posvećena sv. Martinu, no zub vremena glodao je na njoj tako dugo dok je posve propala. Nova crkvica nalazi se na drugom, liepšem mjestu a služi bez dvojbe na čast tamošnjim našim seljakom, napose zidarom Tonkoviću i Vivodi, koji su ju sazidali i dogotovili za službu božju. Na dan blagoslovljenja i kod prve sv. mise, pjevali su naši narodni pjevači crkveno pjesme u hrvatskom jeziku, što je mnogobrojno sakupljen narod velikom pobožnošću i veseljem slušao.

Poslie crkvene svečanosti ostao je narod nedaleko crkvice i veselio se tuj ugodnim razgovorom i krasnim pjevom do pred samu noć. Veselje bijaše obćinito a mir i red upravo uzoran. Šaronjakah niti Talijanašah buzetskih nebijaše blizu, na čemu smo njim veoma zahvalni, jer kamo oni stupe, pokvare svako veselje i svaku svečanost. Oni neka se drže i u budućo u svojem gnjezdu, a nas neka ostave samo pak do tako vladati — ako ne ljubav i sloga — ono bar međusobno poštovanje.

Bjesan pas. Dne 31. prošlog mjeseca ustrelio je u Klani nadlugar Todos psa ogromne veličine, na komu su se jurve pokazivali svi znaci bjesnila. Već od više danah pas nije triio vode, grizao je domaće pse, pa i one, koji su s njim u istoj kući bili. Sreća je htjela, te se je već na dobro opasilo, da nadeni pas nije u normalnom stanju, jer bi zgodno bio i kakav čovjek nastradao.

Cieplienje proti koleri. Glasoviti francezki liečnik Pastour, koji je pronašao lick proti bjesnoći, dotično koji ugrižonomu ili ranjenomu po bjesnoj životinji, ucilepi lick proti bjesnoći te tim skoro svakoga spasi, pradno je ovih dana francezkoj akademiji izviešće ruskoga liečnika Gamaleja, u kom se ćita sliedeće: „Sada imademo i preventivno sredstvo proti koleri. U njemu su sve prednosti komičkoga cieplienja, naročito izvjestnost i sigurnost, jer se komička tvar dade ponve točno izmjeriti i u malih dielovih ucilepiti, a da no prouzroči ni najmanju pogibelj, pa da ipak proprieči bolest. U naših pokusih nestalo nikakove teškoće. I tako se nadamo, da ćemo naše cieplienje među upotriebiti i kod ljudi, da od azijatske kolere obranimo čovječanstvo“. Kako se vidi, ruski liečnik govori najvećim pouzdanjem; nu on je i ponve uvjeren o podpunom uspjehu svojo metodo, jer je izjavio u privatnom pismu na g. Pasteura, koje je također u francezkoj akademiji pročitano, da će drugo volje doći u Pariz, te onuje pred učenim povjerenstvom ponovi svojo pokuse, pa da svoje cieplienje pokuša i na samu sebi, i da preputuje krajeve, u kojih vlada azijatska kolera, da dokaže, kako ga se ponijo toga cieplienja ta užasna bolest nikako neće prihvatiti. — Francezki akademici primiu su izviešće ruskoga liečnika velikim odobravanjem, pa se tvrdo nadaju, da će njegovi pokusi uspjeti, čime bi se u liečničkoj znanosti postigli silni i dosele neočekivani rezultati.

Koludrica kod sultana. Iz Carigrada pišu, da je neki turčin, otac osmero djece, siromašno obitelji, bio osuđen na smrt radi mala zločina. Notom su sestro sv. Vinka od Paola doznalo za ovu osudu, zaprosiše audienou kod sultana. Sultan ih primi. Abdul Megjid čovjek je veoma uman. On je slušao prijazno što mu govorahu koludrice, pa im reče: „Mogu li ja ištu zanijekat velikodušnoj revnosti, koja u duši pobudjuje takve misli? Sliodite ovoga častnika, on će vas odvesti do tamnice, gdje ćete imati utjehu, da vi samo oslobodite vašega branjenika“. Koludrice se na to ponuše, a sultan nastavi: „Nezaboravite doći u ovu palaču svaki put kad imate budete pitati koju milost, vrata će vam bit otvorena, jer sto vi anjeli milosrdju.

Ovako je govorio turčin, sultan.

Perokopski kanal. Počela je već radnja, da se prokopa tiesno, koje spaja poluotok Krim sa ruskim kopnom. Taj prokop bit će vrlo znamenit za trgovinu te se njim bavo i isto amerikansko novine. Tako piše „Scientific American“, da će taj kanal najkraćim putem spajati Jonićosk sa sjevernimi lukami na Crnom moru. Tako je n. pr. soda od Marijapola do Odese 434 milje, a novim kanalom bit će samo 295 miljah. Kanal će se kasnije produljiti od Perokopa prokò Gončara i Sivaša do Jonićeska. Dugačak će biti 111 verstah; širok 65, a dubok 12 stopah. Na svakom kraju bit će prostrana luka. Ukupni troškovi proračunani su na 85 milijunah rubaljah.

„Vienac“ broj 35. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Ranjen orao“, spjevao J. E. Tomić. „U registraturi“, roman. „Četiri dana“, pripoviest Gjuro Turića. „Nadožda Nikolajovna“, pripoviest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Stj. Lukić. „Slavonska šuma“, slićice i doživljaji, napisao J. Kozarac. „Stanko Vraz, osnivač književne kritike hrvatske“. Književna pisma: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini“, sabrao Kosta Hörmann“, ocjenjuje prof. dr. L. Marjanović. Listak. Sliko: „Bosanska idila“ i „Sv. Sergije blagoslivа velikoga knoza Dimitrija Donskoga“.

„Vienac“ izlazi svako subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 fr. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i svieta“, ilustrovani list, broj 17. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučujuć našim čitateljem toplo ovaj bogato ilustrovani list, upozorujemo ih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Neuku nauka.

Kako odstraniti tudji prodmotilo kod? Neki amerikanski liečnik odgovara na to pitanje ovako: Vezuć se jednom koljenicom, dolotio mi prašak od pepela u oko. Kušao sam da ga odstranim dišuć tropavico i taruć oko. To opet nakinlsta to mi savjetova, da si taruem ono drugo zdravo oko te da će pepel sam izpasti. Poslušno sam ga i prašak se sbilja spuuio do mala u kutić oka, odakle sam ga lahko izvadio. To isto kušao sam i kasnije više puta a uvjek dobrim uspjehom. Komu se dakle što takova dogodi, neka kuša, nestoji truda ni troška.

* * *

Da nepuca koša na rukuh, što se događja radnikom često u zimi, treba je prati u lugu od pepela. To će dolsta neko vrieme paliti i boljeti, no valja odmah zatim ruko dobro isprati, osušiti te namazati ovnovom (prć) masti. Ako se to ponovi nekoliko puta na večer, to se svaki put ruko obavije platnenom krpom kad se ide spavati, neotati će razpucivanja i boli.

* * *

Kako dugo može se kravu muzti? Brodju kravu nesmije se muzti dok se imade otočiti makar i imala mlieka. Muzeć li kravu sve dok se otoli, oslabiti će ju jer treba mnogo sila i hrano za tele. Osim toga škodi se produgim muzenjem i vimenu, koje se nemože nikada tako liepo razviti ako nije u miru, a krava će radi toga poslije teleta dati mnogo manje mlieka. Ako i kravu uvjek dobro krmiš ipak ju nesmiješ do samoga otoločenja muzti, jer se tim slabi krava i tele, kojo nosi, čega nedoš suprieciti i najboljom krmom. Razumni gospodari uče, da valja prestati kravu muzti nekovih osam čednah prije otoločenja. Tomu će to naučiti sama narav, jer prije otoločenja počimlje mlieko nestajati a vime se umiri. One krave jesu slabo muzare, koje izgube mlieko 4—5 mjesecih prije otoločenja. Ako neće pako kod dobrih muzarah mlieko 6—8 čednah prije otoločenja prestati, tada valja kravu slabije krmiti i muzti ju sve to što dalje riedje, t. j. o početka dva puta, a kasnije jednom na dan. Ipak se mora pri tom posve izprazniti vime, da se nesakupi u njemu sirovita kiselina. Kasnije muzo se ju svakih 36 a još kasnije svakih 48 satih. Paziti valja napokon, da se kravu nemuze 4 čedna prije otoločenja posvo ništa. Četiri čedna bar mora dakle vime počivati.

Pošalice.

Opreznost. Žena: kaži mi dragi mužu, kakvu nasladu imadeš u tom blaženom piću? — Muž: Bre — ženo, nekažem ti ja to, jer pristala bi i ti uza mj.

Sličnost. Učitelj: Ej Milane, koži nam, u čemu su si slično guska i racu? — Milan: U tomu, ako jim se dade vrućega krumpira — obe su gotove.

Naručba. Putnik: Zar nemate ništa za naručiti? — Trgovac: Imam — miljadu. — Putnik: miljadu. — Trgovac: da! miljadu — pozdrava na vašega gospodara.

Pozornost. Gospodja: Ali — Ano — zašto ste valjuško danas tako veliko načinili! — Kuharica Ana: jer se gospodar uvjek tuži, da jih dobro ne vidi.

Izpita. Profesor: Dakle, — da bito preuzoli kakav predmet, što bieto prvo imali uraditi? — Kandidat: Uzeti si predujam.

Obzirnost. Gospodin: Smijem li prositi za jedan — valcer? — Gospodja: Dobro, ali prosim — lagano — jer imadem žalost — za pokojnim suprugom.

Izsele volje. Kuharica: Gospodine Antune, vi dolazite u jedan — a jedete za dvanajst, radjo dolazite u dvanajst i jodite za — jednog.

Pusta želja. Slikar: Ali dragi gospodine, s ovom se plaćom za sliku ne mogu zadovoljiti, jer sam vam gospodju naslikao baš kao da govori. — Gospodin: Oh da ste ju načinili — za šutjoti, platio bi vas dvovrstno.

Želudac uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se no pojavljuje češće, nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja znaznu često putnik osbiljan znanj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se tomu preduzetno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Lutrijski brojevi

dne 1. septembra.					
Beč	31	60	30	82	50
Gradac	21	13	08	11	0
Temešwar	54	83	11	5	90
dne 5. septembra.					
Brno	51	4	84	47	73

Oglas.

Obavješćuju se p. n. gg. članovi, da pošto će zadružni predsjednik dne 10. tek. septembra prisustvovati glavnoj skupštini pokrajinskog gospodarskog vieća u Poreču, odgadja se s toga glavna zadružna skupština i uriše ju se za dan 26. septembra sa jur priobćenim dnevnim redom u Dobrinju.

Krk, 2. septembra 1888.

Za odbor „Gospodarske zadruge“

Dr. Dinko Vitezić.
predsjednik.

DIJAKE

sprejmo na hrano in stanovanje jako solidna rodbina v središču mesta. Pogoji umostni. Pobližjo pri upravništvu našega lista. —

Grlena bol, kašalj, hreptavica, promuklost, nazeb zadavlen, rora, zapala ustiljeh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što ih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probijenih kašljuć nodih, navadno jutarnjo hreptavice i grlenih zapalah nostajo kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponadinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijevo sladkišo* (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom,

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarola Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—13

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavniji liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovano

20—8

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba. Glavno skladište u Trstu ujvek svježe punjena kod vlastnikah zdenca braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijak, kojim izčezava slaba probava, dernavica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a rnjo za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), liečitva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranjujućim. (Thee antiartritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč. i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,
„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah i to zatem pouzeća. 24—7

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, ukoljiko onakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničkoj katarh i slabost v želudcu i drolu, krč, slaba probava, slobol, jako kuckanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kalndjera grčkoga **samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izleka**, koje su svaka za-se i danas priznate kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenko **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnem pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Kochstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—6

Nova agencija za službe

48—7

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, ujeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. **Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete,** založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako niske kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski

Najboljo osvježujuće piće jest ostatkom izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen narsto po

Giac. Enrika Huberu

U TRSTU,

Tamarindov ostatkom izvadak (nerzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
„ mala staklenica (½ „) 40 „
Za Austro-Ugarsku (**prosto carino i opremo**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaccom dajo se obični odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavonah. Glevno skladišćo:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 18šetm. dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, katero sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je odino **sredstvo** proti izpadanji vlás, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, **pospešuje** pri možkih polno, jako **bradarst** in uže po kratkej uporabi podoli vlasem in bradi naravno **svitlost in polnost** ter je obvarnje prod zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku i gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorsko morajo naslijati vse naročbe.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsti papirjih za

4-dnevni odkaz	2½%
8- „	2½ „
30- „	3 „

V sprejemali za

30-dnevni odkaz	2½%
3-mesečni „	2½ „
6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kakor se nahajajo v obrogu, priporna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazuje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupuje in prodaja

devize, kakor tudi vnovčuje kupone pri odbitku ½% provizije.

Predujmi

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtim kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1883. 48—16

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša **želodčova esenca,** koje sem slučajno spoznal, ozdravila mo je popolnoma nepremagljive slabotnosti **čreves** in **prebavnika,** kakor tudi poznano **mučečo trdo-telesnost.** Dolgo iskal sem loka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih ur v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje leči bil je zaman in odlno le Vašej nepremagljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, tor Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najerčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji. 1887.

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

U sjevernu Ameriku!

Najkraći i najjeftiniji put za

NEW-YORK

i sve ostale gradove

preko

Rotter- ili Amsterdama

sa velikimi i brzimi parobrodi izdajo direktno biljeto

Mate Pollich

Trst, Piazza Negozianti 2

i M. Sverljuga & C.i na Rieci.

Svi oni, koji putuju parobrodom „Dalmacija" na Rieku, ako su providjeni putnim listom kao poljodjelci ili mornari, vozo se uz sniženu cienu.

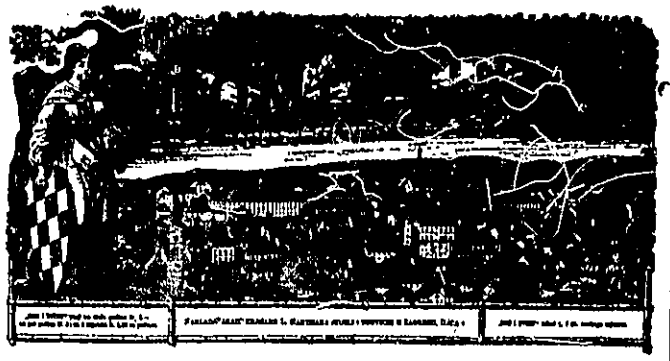

Sadržaj šestnajstoga broja:

ŠTIVO: Zlatka. Provco August Harambašić. (Nastav.) — Udova Lerouge. Kriminalni roman od E. Gaboria-u. Prev. Č. Vlahović. (Nast.) — Uspomena ruskog čestnika iz poljskoga ustanka. Prip. V. Krotovskoga. (Svrš.) — Poljubac. Prevco A. Kokotović. (Svrš.) — Dvie ortice Frana Mažuranića. Ilinska legenda. — Zvjezdasta soba. Humoreska Mavra Jokaja. Preveo L. B. — Nasljednj. Priredila Ljubica Benakovićeva. — Utrkivanje, hodanje i skakanje. Priredio L. Mirković. (Svrš.) — Opisi slika.

SLIKE: Dr. Gajo Bulat. — Srbski kraljević Aleksa. — Osamstogodišnjica sveučilišta u Bologni. — Srbska kraljica Natalija. — Kraljevska palača u Beogradu. — Nova Kruppova mitraljeza. — Spomenik Leona Gambetto. — Plivajući svjetionik. — Moda.

LISTAK: 1. Osobne vieati. 2. Kronika. 3. Umrli i nesrečo. 4. Književnost i umjetnost. 5. Naravoslovne vieati. 6. Prirodoslovne vieati. 7. Zdravstvo. 8. Poljodjelstvo i kućanstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Svaštice. 11. Porodica. (Svrš.) Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavatoljica prima danomice prodplatu.

Marijaceljsko želodečno kapljice

U izvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprocenljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notičnosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kliskem pehanju, koliki, želodčnom katarr. goročiče (rzavci) pri preobilnoj produkciji slin, ruminici bluvanju in grijuci, glavobolu, ako boli iz želudca) krč v želudcu, zabasanji, proobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost, znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena stekleničel je s nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *dr. Bradi Kromsir, Morava.*

Marijaceljsko želodčno kapljice niso tajno sredstvo. Dali, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakoj stekleničel priloženemu poduku za vporabo.

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina — Lekarna: de Loitenburg, all' Ercole trionfante — Lekarna: Eduard de Loitenburg, alla Salute — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori. — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Saraval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vlach Minfussi, alla Certe. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R. dentore (glav. skladiš.). — Lekarna: Biasoletto all'orso nero. — **Postojna:** Lekarna Fr. Baccarcich. — **Sežana:** Lekarna Philipp Ritsohl. —

Svarilo! Prisno Marijaceljsko želodčno kapljico ponarejujejo in posnemajo se mnogovrstno. — **V znamenje pristnosti** mora biti samotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen s gornjo **varnostno znamko** tor mora biti na vsakem priloženem poduku sa vporabo razun tega oponašanje, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kromerichah (Kremsier).

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *začuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *kolo tjelesnom tali dušenom dobrostanju*. Najbolji domaći lieh za uredili probavu, primjerenu mješanju krvi i odstraniti nezdravo dostiee krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečućih najkrieplјih zelenjah*; izkazno se osobito kano sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenom želudcu*, kod *uvale krvi, hemoroidah, žuvačke bolesti*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije* i *melanholije* (crnilo) i slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *tjelu i zdravlju*. Uslied ove izvratne vlastitosti, postao je *sigurnan ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, koliko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane *uz pouzeće iznosa.*

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA Životnog balzama" ljepim priredjena i u modrom kartonu omotana, koj povaljano napis: „dra. Rosa životni balzam iz ljekarne »k crnome orlu« B. Fragner, Prag 205-3" njemačkim, češkom, magjarskom i francuskom jeziku ima, a pročelja leže na zakonitom — niže otisnutom — zaštitnom znamenu provideno.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnome orlu«,

Prag, br. 205-3

i u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Lettenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se šenam pral upala ili otrdnu i kod svakoga otekline crva u prsu i zanokti-i. izvinuće, morske (mrtve) kosti, reumatičnoga otekla, kljenuće u koljanh, rukah i ležiših i proti peču nogah, kod ranjenih ranah, proti lokavim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekliui itd.

Sve upale, natekline, otvaline lašeći u kratkom razdobju; gdje je puno ognojeno, izvuče isti balzam sav smrad bez svake boli, te lašeći u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

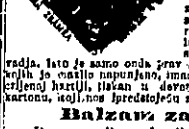

Opomena!

Jer se prieko univerzalno mazilo od više stranah pavori, upozorujem svakoga, da se ure po pravom i prvotnom samo kod mene pribavlja, kako je samo onda prav, ako koje kutijice, u kojih je mazilo napunjeno, imadu naših za uporabu na crljenoj hartiji, tiskan u dvoje jezikah, a zamotan u kartonu, sličnom predstojećo zaštitnu znamenu.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih poznato se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani naglohost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh i staklenica 1 for. n. v.

Broj 37. U Trstu 13. septembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i mj. bliže pošte valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Torrente br. 13.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Glavna skupščina

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri.“

Odbor naše »Bratovščine« odustao je ovaj put od stare prakse sazvavši glavnu skupščinu za dne 3. t. m. mjesto početkom oktobra kao što bijaše dosadanji običaj. Na toj promjeni zahvalni su mu bez dvojbe članovi, a pokazala se i praktičnom jer nebijaše od postanka »Bratovščine« toliko članova na skupščini kao ovaj put. Na tu promjenu ponukala je odbor ponajviše ta okolnost, što zavladaju obično mjesecom oktobra ružnija vremena, te nemogu zbog toga odaljeniji članovi kod skupščine sudjelovati, a drugo, što je početkom mjeseca septembra najviše inteligencije naše na okupu ili na praznicih, te može bez osobitih potežkoćah udioničtvovati kod skupščine. Promjena ta urodila je već za sada dobrim plodom pak nedvojimo nimalo, da će i sve buduće skupščine isto tako mnogobrojno posjećene biti.

Sastali se dakle dne 3. t. m. mnogobrojni članovi naše »Bratovščine« na glavnoj skupščini u drevnom našem i gostoljubivom Kastvu, da se osvjedoče o stanju i napredku naše miljenice, naše čovjekoljubive i plemenite »Bratovščine«. Nadošlo je članovah iz svih stranah političkoga kotara Volosko, zatim iz Rieke, Sušaka, Bistrice, Trsta itd. svi željni, da čuju i vide kako naša »Bratovščina« liepo napreduje. Nada ih nije niti ovaj put prevarila, pak smo uvjereni, da su se svi zadovoljni vratili kući i da će nastojati svakom ovakom zgodom posjetiti kršni naš Kastav. Okolo trećeg sata sakupilo se preko 50 članova u krasnih prostorijah »Narodnoga doma« a malo zatim stupi na čelu odbora u veliku dvoranu prevriedni predsjednik »Bratovščine« i mjestni dekan g. Ante Turak nagovoriv mladenačkim zanosom sabrane skupščinare sliedećim po prilici nagovorom:

„Poštovana gospodo! Volo me veseli što ste se u ovako liepom broju odazvali našemu pozivu. Ja Vam kličem s pokojnim Kurelcom: »Od Boga Vam zdravlje a od mene pozdravlje!«

Prošlih godinah obdržavala se glavna skupščina »Bratovščine« početkom oktobra, no ovaj put pozvasmo Vas za danas ovamo, i to po želji mnogih naših članova i prijatelja.

Gospodo moja! Onaj, koji nepozna naših okolnostih, mogao bi nas zapitati: ej gospodo, zašto smo se danas ovdje sastali? Možda da tjeramo politiku? Da razdielimo koju zemlju? Da pritegnemo sunce k sjeveru, da tuj tali silni led? Nipošto, gospodo moja. Sastali smo se danas ovdje, da Vas obaviestimo o dielovanju Vašega odbora i o stanju našega družtva, kojemu bijaše zametak položen prije 14 godina a danas tjera čvrsto korene u i izvan Istre, svuda, gdje imade vriednih povjerenika i pravih prijatelj naše svete stvari.

Stanje družtva jest zaista takovo, da nam služi svim na čast a protivnikom našim je ono pravi trn u peti.

Iz družtvenog novca pružaju se, gospodo skupščinari, kako Vam je poznato, maleno podpore našoj učećoj se mladeži, koja neobhodno podpore treba. Odkad družtvo naše obstoji priskočilo se je mnogim našim mladićem u najvećoj nevolji kojom novčanom podporom u pomoć, a ovi će nam i narodu bez dvojbe ostati vjerni i zahvalni. Većina od tih posvetila se crkvi ili školi, tim dvim vjernim sestricam i drugaricam. Prva vodi čovjeka putom nabožnosti i straha božjega, druga izobrazuje ga i prosvietljuje, a jednu i druga rade oko toga, da čovjeka usrće na ovom i onom svietu.

Rekoh Vam, gospodo moja! da se sastasmo ovdje, da Vas obaviestimo o družtvenom stanju. Ja kao Vaš predsjednik mogu s ponosom ustvrditi, da je stanje naše »Bratovščine« povoljno, jer nam se godimice množi broj utemeljitelja i broj redovitih članova, a tim umnaža se i družtvena glavnica. Prije godine dana imali smo 5—6 hiljada for. glavnice, a danas, Bogu hvala, preskočila je i 7. hiljadu for. Ovo godine prirasla je glavnica za preko 500 for. to budemo li išli ovim korakom naprod, moći ćemo se srotnimi scioniti.

Braćo! Budemo li našu miljenicu onako njegovali i za nju se brinuli kao i do sada; budemo li čuvali i štitili ovu narodnu svetinju kao zenicu oka svoga; budemo li i unapried nastojali, da se umnoži broj utemeljitelnih i običnih članovah, a tim da se poveća i družtvena glavnica, uroditi će bez dvojbe trud i nastojanje naše stostrukim plodom. Uvjerom sam bo, da će nam biti hvala i narod i naša mladež, ta dika i nada naša, pak da i nebude ni jednoga ni drugoga, naklonjeno biti će nam nebo i onkraj groba.

Gospodo! Nemogu zamučati ovom zgodom jednu okolnost, koja služi nam na ponos a jednoj osobi, riedkoj prijateljici »Bratovščine« na čast. To je poznata domorodkinja gjica Balzar Olga, koja sakuplja neprestano i neutrudljivo milodare za naše družtvo. I kod netom minule svečanosti srebrnog pira suprugah Bachman u Bistrici sakupila je gospojica kod prijateljskog stola 50 for. Činim, gospodo, zaista svetu dužnost, da njoj se i ovom zgodom srdačno zahvalim i da njoj naše družtvo i za buduće toplo preporučim. (Skupščinari kliknuše burno: živila!) Imadomo i izvan Istre rodoljuba i prijatelja, koji rade neumorno za našu »Bratovščinu« te njim kličem svim i sa ovog mjesta najsrdačniji: živili na mnogo godina!“

Prekrasne rieči g. predsjednika bijahu često živahnim odobravanjem popraćene, a na koncu govora zaori dvoranom burni: živio predsjednik!

Iza toga pozove predsjednik tajnika, da pročita svoje izvješće, koje glasi:

Izvješće

o djelovanju družtva „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“ od redovito godišnjo skupščine 9. oktobra 1887. do redovito godišnje skupščine 2. septembra 1888.

(Čitao na rodovitoj godišnjoj skupščini 3. sept. 1888. družtveni tajnik J. Vlah.)

Slavna skupščino! Veleelonjena gospodo!

Prije nego li se latim častne svoje zadaće, da Vam, veleelonjena gospodo, ocrtam u kratko rad našega družtva u protekom minuloj godini, dopustit ćete mi, da ja na svoje osobne strane dadem oduška sinovljoj zahvalnosti naprama našoj „Bratovščini“, koja je moni jur prvo godine svog obstanka prušila pomoćnu ruku, a nit kasnije nije mi je uskratila, te tim pripomogla, da, baš omogućila poboljšati mi stanje.

Lanjska redovita skupščina izabrala predsjednikom veleč. g. Antuna Turka, župnika i dekana u Kastvu, a u odbor gg. profesora Vjekoslava Spinčića, župnika V. Zamlića, ovdašnjeg Antuna Paža, ravnatelja škole Niku Butkovića, te učitelje Miroslava Grosmana i Josipa Vlaha.

U sjednici 17. oktobra prošle godine izabra odbor svojim podpredsjednikom g. Vjekoslava Spinčića, tajnikom J. Vlaha, a blagajnikom g. Miroslava Grosmana.

Znajuć, da su povjerenici našemu družtvu tako rekuć jedini stupovi, na kojih stoji, nastojao je odbor popuniti njihov broj, te imenovao 14 novih, i to sliedeću gospodu:

Milovčić pop Pavao za Dubašnicu, Pera Martin načelnik za Imotski, Jelušić Anastas, šumski povjerenik za Sinj, Sentinela pop Petar, za Trogir, Sparožić pop Ivan za Punat, Jedvertinić Niko načelnik za Omišalj, Mrakovčić Josip župnik za Baško, Marjanović Vinko, občinski tajnik za Pazin, Krišanić Stjepan, školski nadzornik za Pulj, Kirac Jakov trgovac za Medulin, dr. Volarić Fr. kanonik za Krk, Dukić Antun učitelj za Čopić, Magašić Niko, učitelj za Promontur, Franki dr. A. sveuč. prof. za Zagreb.

Mnogo imade gosp. povjerenika, koji brižno rade o procvatu našega družtva, nu ima ih žalibože i od kojih nema glasa. Premda tomu jest i naš novčani napredak ako ne dosta baš, a ipak ne onakav, kakvoga bismo mogli očekivati obzirom na napredak hrvatske misli u Istri, osobito pako na broj naših golića, koj hvala Bogu danomice rasto, al kojim treba tim više hrane. — (Sliedi.)

Istarski sabor.

I. sjednica dne 10. setembra 1888.

Povodom otvorenja zasjedanja bila je o 10. uri u glavnoj crkvi, bazilici cufrazijanskoj, sv. misa, koju je služio prosvjetli biskup Flapp i kojoj su prisustvovali svi u Poreču se nalazeći saborski članovi.

O 12. uri, u prisutnosti preko 20 članovah saborskih i nešto občinstva na galeriji, otvorio je saborski predsjednik prosvjetli g. Vidulich zasjedanje. Reče, da ga otvara uslied cesarova patenta 23. augusta t. god. Doba, da je to doista nesgodna za većinu saborskih članovah, al oni će to pregoriti i žrtvovati kao obično svoje sile troznomu i patriotičnomu djelovanju. Imat će se razpravit, osim običnih računah i proračunah, te raznih izvještajah, nekoje zakonske predloge, predložene [illegible] od c. kr. vlade toli od zemaljskoga odbora. Zemaljski odbor po nalogu danom mu lanjskoga zasjedanja ima pripravan predlog kako da se proslavi četrdesetgodišnjica vladanja Nj. Veličanstva Frana Josipa I., naime da se napravi ustanova u iznosu 1609 forintih, iz koje kamatah će se podupirati ubogo mornare. On je stalan, da će saborski članovi taj predlog prisvojiti, to jih poniviše, da kliknu „Evviva“ Nj. Veličanstvu promiloštivom našemu cesaru i kralju.

Saborski članovi ustajuć kliču na strani većine „Evviva“ na strani manjine „Živio“. Na galeriji čuje se jedan „oli“.

I tim proglasuje predsjednik sabor otvorenim. Predstavlja zastupnika c. kr. vlade u osobi viteza Elsnehegga, koj niti pisnu niti zubi škrinu, već se samo pomakne na svojoj stolici.

Predsjednik reče iza toga, da se dvie točke dnevnoga reda prepuste na sutra dan, da se članovi uzmognu pogovoriti glede izbora, i pošto se tomu nitko no usprotivi, zaključi sjednicu i uredbu drugu za 11. sept. o 10. uri.

II. sjednica 11. septembra 1888.

Predsjednik prosvj. Vidulich, 23 člana, zastupnik c. k. vlade vit. Elsnehegg. Otvoriv sjednicu veli gosp. predsjednik, da mu je dužnost, da se spomene preminuloga člana saborskoga g. Križanca, koj da se je u kratko vrieme što je bio članom sabora pokazao pravim patriotom, pravim Istrijanom. Saborski članovi se ustaju. Na dalje predstavlja novoga člana sabora g. Frana Riego, komu uz stojanje cielega sabora čita talijanskim jezikom svečano obećanje, na što isti odgovara „obećajem“.

Predsjednik pak priobćuje, da su: prosvjetli biskupi Ferotić i Glavina ispričali poslovi svoje nedošašće i da je i prosvjetli biskup Flapp javio, da nije stalan, da li će moći doći k svakoj sjednici; da su ispričali svoje odsuće za cielo zasjedanje zastupnici Bolmarcich iz Krka i Dolbello iz Kopra; da je dne osamdesetnovi dopust zastupniku Babuderu iz Kopra i četvorodnevni zastupniku Linuu iz Labina. Priobćuje na dalje razne predmete, koji će se razpravljati, među ostalimi zakonske predloge o ustanovljenju 1. šest novih mjestnih občinah naime Pazina, Novaka, Lindara, Terviža, Gračišća i Plćna; 2. triju novih mjestnih občinah, naime Labina, Vlahova i Sv. Nedolje; 3. triju novih mjestnih občinah naime Buzeta, Dragućа i Lanišća; 4. dvih novih mjestnih občinah naime Dolino i Ošizlo sa sjelom u Klanen.

Prelazeć na dnevni red i to prvu točku, sastav uredah, saborski poslužnik raznaša cedulje sa litografiranimi imeni dvojice tajnikah, i šestorice preglodatelja stenografičkih zapisakah. Prva cedulja nosila je imena Bubba dr. Josip i Venier dr. Silvestar; druga Babudor vit. Jakov, Bombo vit. Toma, Campitolli vit. dr. I. Mate, Ivancich Gašpar Filip, Lazzarini bar. Jakov, Rizzi Nikola. Ti su izabrani po većini, dočim je manjina izručila bielo cedulje.

G. dr. Campitolli predlaže, da se izabere tri saborska odbora i to financijalni sa 9 članovah, školski sa 5 članovah i legalni također sa 5 članovah. Dakako da se prima.

G. dr. Amoroso predlaže, da se protrgne sjednica na nekoliko minutah, da se članovi pogovore, što predsjednik i čini.

Na to se članovi većine jedan za drugim udaljuju iz sabornice, a članovi manjine ustaju i pogovaraju se, kao i predsjednik i vladin zastupnik.

Kod preduzeta glasovanja nije poslužnik među članove manjine razdielio sedamjah košćo je to obično činio. Oni ili nisu glasovali ili su izručili bielo cedulje. Sa 17 glasovah, odanih po većini, bila su izabrana sliedeća p. n. gospoda: 1. u financijalni odbor: Babudor, Bombo, Campitelli, Doblanovich, Fragiacomo, Ivancich, Rizzi,

Sbisa, Venier; 2. u školski odbor: Amoroso, Babudor, Buba, Costantini, Scampicchio; 3. u legalni odbor: Amoroso, Costantini, Franceschi, Lius, Mrach.

G. dr. Campitelli veli, da bi dobro bilo, da nobi izvjestitelji morali pisati svoja izvješća.

Predsjednik kaže, da to nije proti pravilniku, te da se može učiniti. Zatvara sjednicu urekav sliedeću za četvrtak dne 13. sept. o 10. uri pr. p.

Predsjednik je još štogod govorio, al se je slabo ili nikako razumjelo, pošto je netko u klieti pod saborskom dvoranom nabijao bačve.

Občinska sjednica u Pazinu.

Dana 29. agusta obdržavala se je redovita sjednica obć. zastupstva, u kojoj se je između ostalih stvari raspravljalo i odlučilo sliedeće:

Točka 2. U znak odanosti i podaničke nepokolebive vjernosti napram Nj. c. kr. apoštolskomu Veličanstvu, kojega 40godišnjem blagoga i srotnoga vladanja slavit će se 2. decembra t. g. te radi uspomene na vječna vremena odlučeno je:

Ima se utemeljiti nikad nedodirljiva glavnica od 2000 for. pravedno poraz delj ena medju sve porezne občine ovo mjestne občine.

Godišnje kamate 100 for. dielit će obć. zastupstvo većinom glasova medju dva molitelja pripadnika občine Pazin, koji se budu iskazali svjedočbami dobroga ponašanja i siromaštva.

Darovi služit će:

1. Za nabavljanje po gospodarstvo neobhodno potrebitoga blaga (goveda).

2. Za slučaj elementarne nesreće od ognja i vode, ili ako potrebito blago gospodarstvene pogine.

3. Za nabavljenje delavskoga oruđja onom zanatliji, kojemu rad započetka obrta to trebalo bude.

Občinskoj deputaciji budo naloženo, da sastavi i na povrdu zastupstvu podnese potrebiti fundacionalni list.

U točki 5. odlučilo se je vrhu školskih i občinskih proračuna za 1889. i to:

Za Pazin:

Trošak i dohodak 700 for.

Za Gračišće:

Trošak i dohodak 157 for.

Za Gologorica:

Trošak i dohodak 170 for.

Za Lindar:

Trošak i dohodak 130 for.

Za Novake:

Trošak i dohodak 55 for.

Za Pićan:

Trošak i dohodak 104 for.

Skupni troškovi, kojim doprinašaju sve porezne občine, razdieljeno pravedno po kunatih u razmjeru propisanoga državnoga poreza iznašanju 5000 for.

Nastavilo se vrhu proračunah občinskih, izuzmši Pazin i Pićan, koji imaju posoban upravitoljstva, kako sledi:

Podobć. Boram trošak i dohodak od 620 izjednačeni.

Podobć. Cerovlje trošak i dohodak 287 for. izjednačeni.

Podobć. Kašćerga trošak i dohodak 520 for. izjednačeni.

Podobć. Proviž trošak i dohodak 550 for. izjednačeni.

Podobć. Tvrž trošak i dohodak 500 for. izjednačeni.

Podobć. Zamask trošak i dohodak 310 for. izjednačeni.

Podobćina Zarečć trošak i dohodak 505 for. izjednačeni.

Podobć. Botonega trošak 200, dohodak 145, manjak 55 for. sa nametom 20%.

Gerdosela troškovi 655 for., dohodci 520 fr., manjak 135 fr. sa nametom 20%.

Kerbuna troškovi 368 for., dohodci 310 fr., manjak 58 fr. sa nametom 20%.

Novaki troškovi 1215 for., dohodci 1015 for., manjak 200 for., sa nametom 20%.

Gračišće troškovi 2673 for., dohodci 1713 for. manjak 960 for. sa nametom 30%.

Skopljak troškovi 230 for., dohodci 184 fr. manjak 46 fr. sa nametom 30%.

Krišikla troškovi 400 fr. dohodci 240 for. manjak 166 for. sa nametom 40%.

Lindar troškovi 1920 for., dohodci 1120 for. manjak 800 fr. sa nametom 40%.

Gologorica troškovi 1095 for. dohodci 690 fr., manjak 405 fr. sa nametom 50%.

Grobnik troškovi 205 for. dohodci 55 for. manjak 150 fr. sa nametom 73%.

Supljak troškovi 625 for., dohodci 240 for. manjak 385 sa nametom 77%.

Revizionalni odbor za pregled občinskoga računa od 1887. podnosao je svoje izvješće, koje bijaše i prihvaćeno a po tom računi u rodu pronadjeni i potvrdjeni.

Evo prispodobe g. 1886. i 1887.

Stanje 18 poreznih občinah, izuzamši Pazin i Pićan, bijaše:

Ostatak blagajne koncem 1886.:	f. 2457·03
" " " 1887.:	f. 3102·38
višak od	f. 645·35
Aktivno stanje koncem 1886.:	f. 182000·11
" " " 1887.:	f. 184008·08
višak od	f. 1907·57

Školsko zakludo:

Ostatak blagajne koncem 1886.:	f. 253·20
" " " 1887.:	f. 362·02
višak od	f. 108·82

Iz pronavedenoga sliedi jasno, da obć. uprava ne samo, da je rukovodjena u smislu postojećih zakona, već da se znatno poboljšava, što je tim znamenitije, ako se uzmi, da je sadašnje občinsko zastupstvo na čelu občine kratko vrlomu.

Pod toč. 2. odlučilo se odstraniti nekoje manjkavosti na zgradi pučkih škola u Lindaru i Novakih.

Odobren bijaše trogodišnju kriepost imajući najmovni ugovor sklopljen između občine i poglavnika Josipa Camus, za iznajmljenje kuće u Gologorici, radi otvorenja pučke škole. Vrhu toga odlučilo se u nekojih pitanjih privatnog značaja, to jest, molbe za podporu, o pronozitju u avoru občinarstva, sanatorijo troška itd.

DOPISI.

Iz Kopra, 8. septembra 1888. (Još o izboru zemaljskoga zastupnika koparskoga političkoga kotara). Dne 30. prošloga mjeseca obnašao se je izbor zemaljskoga zastupnika za izvanjsko občine koparskoga kotara i to u podpunom redu. Naši drugi Talijančići videći, da nemogu naravnim putem proći sa svojim kandidatom, naumili su biti jaki svojom poznatom lukavštinom i provarstvom uspjeti, ali su ručno provarčko i grdno osramotiće. Oni su doduše razpolagali sa izbornici iz Pomjana, Lazareta, Pirana i Kuća t. j. sa 28 glasovah. Hrvati i Slovenci pako imali su 59 sigurnih glasovah, naime sve izbornike, uzorpoštenjake, iz Buzeta, Dolina, Miljah, Dekanih i iz Kortah (Izole). Talijanska lukavština ili bolje rekuć ludost sastojala je u tom, što su tajno a najposlije javno agitirali i nagovarali naše izbornike, osobito Slovence, da glasuju za svoga čovjeka, naime za gosp. Lampota, dollinskoga načelnika, jer da tuga gospodina želi i vlada, a da i naši prvaci tekodjer njega preporučuju. Osobito njekoji pomenjanski predanici i drugi šarenjaci imali su godinu ulogu, da uplivaju da zadnjega časa na ostalo slovensko izbornike, da glasuju za gospodina Lampeta. Videći napokon, da njim je uzaludna njihova mreža spletka, nemigmuše zadnji hip Pomnjanecm i nekolicini svojih iz Lazareta, da svakako glasuju za Lampeta. Kerafelske ljje nadalo se. da će se Slovenci i Hrvati razdieliti na dva tabora, t. j. da će Hrvati glasovati za gosp. Fr. Flega, a Slovenci iz Doline, Dekanih i Miljah za Lampeta, a oni da će medjutim proturati na tiho svoga kandidata, komu se žalibože nozna niti za ime; ili su se nadali, da će zbog toga medju Slovenci i Hrvati nastati razdor i nesloga, koja bi njim dobro došla kod budućih izborah. — „Pierin, non savà niente di quel affar".

Sam je g. Lampe ginsovno za gosp. Frana Flega, te da ga je prosecutila njegova kandidatura od strane Talijanaah, koji su ga valjda mislili uloviti u svoju mrežu kao i pokojnoga Križanca. Što se nas tiče, mi nevjerujemo, da je g. Lampo paktirao sa slovenskimi i hrvatskimi protivnici. U slučaju, da je zbilja to bilo, tad bi bio zaslužio težki ukor. Hvalospjov, što mu pjeva porečko glasilo u zadnjem svojem broju, neide nam nikako u glavu, a i tršćanski „Cittadino" u svojem broju od 2. t. m. čudi se i zgraža nad dolinskim župnikom, što da je tobože glasovao proti svojemu županu Lampetu; sve to zaudara nekako po pokojnom Toni iz Žavlah. Akoprem kaže g. Lampo: „Mi ghe entro come Pilato nel credo" valja nam ipak spomenuti, da je sedamnajsterica slovenskih izbornikah iz Pomnjana i iz Lazareta bila na objedu u istoj krčmi sa ostalimi hrvatskimi i slovenskimi izbornici tom razlikom, da su ovi posliednji objedovali na svoje troškove, dočim su za Lampotove izborniko naručili i valjda platili objed dva poznata činovnika koparske talijanske občine.

Čast i poštonje hrvatskim i slovenskim izbornikom iz Buzeta, Doline, Miljah, Dekanih i Kortah, medju kojimi je vladala sloga i uzorna disciplina. Bog dao, da bi i kod dojdućih izborah bila medju Vama takova sloga, ljubav i jedinstvo.

Žminj, početkom septembra 1888. Porečka placarica nemože od manjo, nego da grdi i plače! Njezin ponizno lažljivi pisarčić, neće drugo, nego da se prilagodi njoj sa kakvom izmišljotinom, tiućom se hrvatsko upravo u Žminju.

Od strane glavarstva ovo občine izjavljujo se istinito, da nijedan dosadašnji tajnik-blagajnik ove uprave u Žminju nije prevario, nit ukrao občini jednoga novčića, a svaki naš protivnik, koji o tomu u javnih glasilih kani govoriti, neka se podpiše svojim imenom, da znamo s kim imademo posla, a ne kako je to u poročkoj „babi" od 25. agusta učinjeno.

O tom tobožnjem manjku blagajne može se svatko osvjedočiti, a najbolje će to pregledatelji računa znati, koji su u tu svrhu prigodom zadnje sjednice izabrani bili. —

Kada je naša pisarčića žolja onako lipo šarati u „babi", neka bar u istoj izjavi, kako su šarenjačko vodje vodili žminjsku upravu, kako i na koji način su se vodili računi i što su talijanaško upravo učinilo korisna za Žminj!

Jesu li proskribili potrošeće za bolnicu u slučaju pošasti, gdje ili je slavna junta pomogla sa 200 for.? Gdje i u koju svrhu je potrošen taj novac?

Čim su popravili put do Kljenovice, a kako je potrošeno onih 400 for. danih od zemaljskoga odbora?

Svi Žminjci znadu, da ovaj put bijaše napravljen onim ajmonjem u godinom letu 1880 a imamo primjerah, da je bilo ubogih kmetova, koji su po osam dana radili na tom putu za jedna kvartarol (stariol, po prilici 10 lit.) zita, dočim oni, koji su žito dielili, dobivali su mastno dnevnicu po 4 for. 80 novč i krčmo im uvjek otvoreno na račun onih 400 for., poslanih da se put popravi.

Nadalje ga pitamo, da li su popravili cesto, toliko godina obućavano? Tko je kriv, da se je morale prodati kuću na trgu Socerolnjak, ako ne dug pravde za šternu, koja je malovredna a stojala je oko šesterdeset tisuća for.?

Pitamo ih nadalje, da li im je slavna junta dala privolu utjeravati svotu od 2000 for. za ajmo a da ih kojekako potroše?

Tko je zakrivio, da se je morale prodati zadnju državnu obligazelju, ako ne slabo vodjenje njihove uprave, jer su ostavili ovomu zastupstvu preko 5000 for. duga.

Nećemo navadjati mnogo primjera, kako su talijanaško upravo umanjivalo imanje občine, nego samo jednoga:

Gosp. Camus Josip iz Pazina dugujo obćini 2000 for. i

Ot. 139	dne	6/11	1880	na račun	f. 52.—
" 146	"	20/11	1880	" "	f. 300.—
" 37	"	21/5	1881	" "	f. 104.50
" 75	"	4/8	1881	" "	f. 314.03
" 142	"	5/10	1881	" "	f. 100.—
" 143	"	5/10	1881	" "	f. 13.92
" 159	"	31/10	1881	" "	f. 200.—
" 1	"	20/1	1882	" "	f. 5.—
" 2	"	20/1	1882	" "	f. 100.—
" 47	"	15/5	1882	" "	f. 15.—
" 48	"	15/5	1882	" "	f. 100.—
" 26	"	23/3	1884	" "	f. 15.75
" 27	"	28/3	1884	" "	f. 141.—
" 82	"	14/7	1885	" "	f. 800.—
" 83	"	14/7	1885	" "	f. 8.—

Ukupno dvio hiljado dvjesto sedamdeset i šest for. 50 novč. računajuć i postotke.

Mnogim je poznato, da bijaše na 28. julija god. 1885. predaja uprave i uroda hrvatskomu zastupstvu; 808 for. poteglo se je četiri dana pred predajom, a novomu načelniku izručilo se je 11 for. i nekoliko novčića u gotovom novcu a preko 5000 for. duga.

Liepo li mi šarenjačko uprave!

Povrh toga pregledavajuć pojedine članke razhoda, vidi, se da se je bivšoj gg. načelnikom urućivalo od 200—300 fr. kao posudjene obćini, a da se i nezna u koju je svrhu bio novac potrošen, jer nije nigdje razjašnjeno komu i zašto se je novac razdavao.

Naravski je, da se je onda prije predaje novomu zastupstvu moralo pisati glavnoj junti, da račune odobri i potvrdi a u raportih molilo se je njenu zaštitu kao siromah kod prosi koru hljeba.

Pogled po svietu.

Trst, dne 12. septembra 1888.

Austro-Ugarska: Njegovo Veličanstvo car i kralj Fran Josip dolazi danas u kraljevinu Hrvatsku, da prisustvuje kod Bjelovara velikim vojničkim vježbam. Tom prigodom pišu Hrvatske patriotične novine zanosne članke, kojimi pozdravljaju svoga kralja, te mu razkrivaju sve grdne rane, što no ih je hrvatskomu narodu naniela današnja vladavina, napose ban Hédérvary. Hrvatski narod dočekati će i ovaj put svoga kralja onim oduševljenjem, onom iskrenošću i ljubavi, koja je Hrvatom prirodjena, nu on pravom misli, da ga veže sveta dužnost otvoriti svomu vladaru bolno srdce, te pokazati mu na sve one jade i nevolje, koje patnika tište i tlače.

Zemaljski sabori Cislajtanije sastadoše se dne 10. t. m. O saboru našem, koji nam je najbliži, imademo popuniti izvješće, koje donašamo na drugom mjestu tim, da se je i ovaj put pokazao zemaljski kapetan pristranim tumačem i pristašem talijanske stranke mimoišav posve istarske Hrvate, koji sačinjavaju većinu pučanstvo naše pokrajine. U svom talijanskom govoru neima ni spomena o hrvatskoj manjini zemaljskog zastupstva pa kad čovjek prispodobi govor g. Vidulicha sa nagovorom goričkog kapetana grofa Coroninia, zazobe ga pri srdcu videći kako se na Goričkom sa najvišeg mjesta okrupulozno pazi, da se nenvriedi jednu ni drugu narodnost, dočim se nas u Istri, gdje nas imado većina, naprosto bije šakom u lice.

Za zemaljskim kapetanom povela se i većina zemaljskoga sabora birajuć razne saborske odbore. Ne samo da je posve mimoišla našu manjinu kod izbora saborskih tajnikah i revizorah saborskih izvještjah, već je dapače i kod svih trih saborskih odborah hrvatske zastupnike posve ignorirala. Tako se nepostupa u nijednoj austrijskoj pokrajini sa manjinami, a mi bilježimo to potomstvu našemu ravnanja radi.

Srbija: Kralj Milan boravi od osam dana u našoj krasnoj Opatiji. Tamo se sustao sa bivšim ministrom Ristićem a govori se, da će tamo doći i Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. Srbska vlada, bojeći se, da nobi Ristić kralja Milana nagovorio, da kreno s nepravog puta, odposlala je svoga pouzdanika Bogičovića u Opatiju, koji će kralja učvistiti u mišljenju i nazorih, da ostane uz sadašnje ministarstvo.

Bugarska: Minister financijah Načević odputovao je u Carigrad, da uredi razna financijalna pitanja sa carigradskom vladom. U njegovoj odsutnosti zastupati će ga ministar Stambulov. Ministar pravosudja boravi od neko doba u Italiji.

Grčka: Kralj Gjuro slaviti će do mala dvadesetpetgodišnjicu svoje vladavine. Tom prigodom posjetiti će grčku prieistolnicu Atenu zastupnici europejskih dvorova, a kralj Gjuro da će se odreći vladavine u prilog svog najstarijeg sina.

Francezka: Francezki narod izkazuje gdjegod može vidljivim načinom svoje simpatije naprama ruskomu narodu. Mi poznamo kako to u Rusiji primaju, nu vrlo je dvojbeno, da bi se ruski diplomate sa današnjom nestalnom vladavinom u Francezkoj sprijatoljili.

Italija: Brat kraljev prino Amadeo vjenčao se prošlog četvrtka sa kćerju bivšega turinskoga nadvojvode. Francezki listovi pišu, da se pripravlja

Italiju na to ni nemogu kuzati s kojom vlastju će se Italija najprije zaratiti.

Franina i Jurina

Fr. Si čul, da se lošinjska „Unione“ klima?

Jur. Te da ju sada zovu „disunione“.

Fr. A ča ju nominslo okrpat kakogod?

Jur. Ma neznaju nad pravu ricetu. Neki kranjski Talijan, da si razbija glavu kako bi toj bolnoj „Unione“ navukal na glavu beritu od špitalori, ma va špitalu da to sada prit kolodrico karvunsko, pak da nebi nastojalo, kako se pristoji bolestnicu „Unione“. Zato su sada zaplotoni kako miš v' tikvi.

Fr. Dunko ča ni nikakovoga rimedija?

Jur. Našal ga je padre amoroso.

Fr. Valja de on trošit za likarije?

Jur. Vraga će on trošit, on je proporučil, da se bolestnicu pronese va kuću od rikovera, zuš da je kasa od Artieri dosta smočna, a za bolestnicu, da se oće juho i šoštance.

Fr. A ča mu kuntenti Artieri?

Jur. Ako se još nisu s razumom posvadili, morali bi toj bolestnici pokazat vrata i poslat ju „šotovento a karto kvarantanto“.

Fr. Tako da. Mudromu i jedno oko dosta.

* * *

Fr. Va Žminju da već piju krnjoli i šaranjaci na račun puliča.

Jur. Ma da si ma ta račun i tikvurine razbijaju.

Fr. Ja, pak da te sada pitat, ča njim se dâ gradaku pulleiju.

Jur. Bi dobro bi, da njim malo one šaranjačke glave očisti.

Različite viesti.

Prošlodnišvo političkoga družtva „Edinost“ pozvalo svu gg. odbornike i zamjenike k redovitoj odborskoj sjednici u nedjelju dne 10. t. m. u 9½ satih u jutro u prostorije „Delničkoga podpornoga družtva“ (Via Molin piccolo br. 1.). Predmet, o kojem se bude razpravljalo, jest vrlo važan, radi toga molimo svu spomenutu gospodu, da k sjednici u podpunom broju dođi izvole.

Novovjenčani. G. Andrija Žbona, ovdašnji redoljub i podnačelnik postaje na južnoj željeznici vjenčao se je ovdje dne 8. t. m. sa krasnom gospodjicom Viktorijom Jasbitz. Našo najsrdačnije čestitke novovjenčanim!

Odlikovanje. Njeg. Velič. car i kralj Fran Josip I. podielio je tajniku kot. kapetanata u Pazinu g. Josipu Jurčiću prigodom njegovog umirovljenja u znak priznanja za dugoljetno i vjerno njegovo službovanje zlatni križ za zasluge.

Za novoustrojenu jednorazrednu pučku školu u Trstu sa slovenskim naukovnim jezikom razpisuje ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda učiteljsku službu. Molbe s potrebitimi svjedočbami valja poslati ravnateljstvu u Ljubljanu ili našemu uredniku kao načelniku tršćanske podružnice. Godišnja plaća iznaša 600 for. i funkcij-ka doklada polag pogodbe.

Proslava dvadesetpetgodišnjice ljubljanskoga „Sokola“ izpala je dne 8. i 9. t. m. vrlo sjajno. Gostova navrvilo je u bielu Ljubljanu iz svih slovenskih zemalja na tiljade a poslalo su i posestrime Hrvatska i Češka svoje najvalanjije „Sokolaše“ i zastupnike, da budu dionici i svjedoci prekrasne svečanosti najstarijega „Sokola“ na slavenskom jugu, komu želimo i mi od srca, da bi dočekao onako čvrst i bujan i petdesetgodišnjicu na diku i ponos bratskoga nam naroda.

Iz Opatlje piše nam prijatelj 8. t. m. Dne 4. t. m. na 5 satih po podne dovezao se kočijom ovamo srbski kralj Milan i njegov sin prestolonasljednik Aleksan- i četiri pratioca, koji su svi odsjeli u hotelu „Quarnero“. Govori se, da će kralj ostati ovdje do 12 dana. Bivši srbski ministar Ristić boravi ovdje s obitelju već skoro mjesec danah; čuje se, da će imati s kraljem političkih sastanaka. — Opatljcem nisu pomogle molbenice za onakva učitelja, koji bi se svojski zauzeo za napredak naše djece, jer smo čuli, da je gosp. Knicich imenovan stalno za Opatlju. Nećemo se obazirati više na njega, jer znamo tko ga brani i zagovara, no mi ga preporučamo našim zastupnikom kno naš primjerak ili model kadno budu opet gosp. Campitelli počeo orit dvoranom, da u školah neima naprodka, da učitelji politiziraju itd. itd. dočim hoće Talijani sami, da budu tako, neobazirući se na želje i tužbe pučanstva, već silomice imenuju učitelje po svojih političkih nazorih, a dokle budo tako, dobru se nije nadat.[1])

Mjesto občinskoga tajnika razpisuje občinsko glavarstvo u Motovunu. Godišnja plaća iznašati će for. 600, koje će dotičnik u mjesečnih obrocih primati. Molbe valja poslati u roku od četiri dodna občinskomu glavarstvu u Motovunu (Istra) a priložiti treba krstni list, svjedočbe o naukih, o dosadašnjem službovanju i poznavanju jezikah.

Imenovanje sliediti će putom občinskoga zastupstva i to za sada privremeno.

Iz Motovuna pišu nam 10. t. m. Čitali ste box dvojbe, g. uredniče, kako poročka „baba“ u zadnjem broju smišleno krivi našu stranku, napose g. načelnika radi samoubojstva, što ga je počinio bivši naš tajnik g. Franco. Mi naravno diramo u pokojne, bili oni kojemudrago narodnosti kad jih snađe ovakva nesreća, nu nemožemo od manje a da gradu osvadu i klevetu poročko lažiterbe što svečanije od sobe neodbacimo. Mi znademo a znadu box dvojbe i poročki jaslari za uzrok, koj je talijanaškoga tajnika na samoubojstvo natjerao, al to neka bude zakopano za ljudskom onog nesretnika. Poročki jaslari okrivili će nas istarske Hrvate a vromenom i radi toga ako nas budu sužnji i tuđa pragonila, il ako njim se moždjani razvodno i pomuto kako su njim se, reć bi, već voduliti i mutiti počeli.

Plod talijanaško kultura. Pod tim naslovom pišu nam iz Žminja 10. t. m. kolliko sliedi: „Na dan male Gospe t. j. dne 8. t. m. potukoše se naši šaranjaci medjusobno toli junački, da ih je više ranjeno a jedan leži težko bolan, te se još nezna, da li će niti na životu ostati. Dična brada razturila mu nalmo glavu, da uzmognu valjda viditi kakovih je moždjanah. Predigra tomu junaštvu bijaše dvodnevno pijanđovanje, a kad se i toga zasitiše, tada udri jedan po drugomu tako, da su šaranjačke tikve na sve strane puvale. Znabljošite, g. uredniče, i taj junački čin naših kulturonosnah, da bude i naše dalako potomstvo doznalo kako su nas god. 1888. potomci „djekovsko“ kulture prosvietiljivali i usrdivali.

Češki gosti u Trstu. Od ponedeljka nadošlo je amo iz Ljubljane do 70 čeških „Sokolašah“, koji se sudjelovali kod proslave dvadesetpetgodišnjice ljubljanskoga „Sokola“. Sjevorau nam braća posjetiše sva važnija mjesta Trsta i okolice pak se do danas većina njih odpeljala morem ili krajem na Reku il Miljetke. Svečana dočeka nebijaše ovdje jer nisu došli svi zajedno već na pojedine čete. U ponedeljak na večer sastalo se njih do 40 u jednoj gostioni, gdje su ih tršćanski redoljubi bratski pozdravili i junačke njim podali desnice.

Pišu nam iz Pule na 8. septembra. Ja sam stalan putnik na željeznici od Pule do Divače, te u mnogobrojnih mojih putovanjih imadoh prigode opaziti kako su putnici u različitih postajnih gostionicah te željezničke pruge posluženi.

Služba je ta više ili manje vriedna svakojakih opazaka.

Danas bavit ću se samo o gostioni postaje kanfanarske. Zimus prisustvovao sam neugodnom prepiranju medju kuharicom i mladićem, koji je služio u toj gostioni; prepiranje to je svršilo sa ozledom zaručnika.

Drugda bio sam svjedokom sličnom prepiranju medju istim slugom sa drugom kuharicom; prepiranja ta su po njčešto sablazniva. U svih mojih boravljenjih u toj gostioni morao sam skusiti slabu vrst vina.

Njeki dan pako, a bas u nedjelju poslje podne 2. t. m. s povratka iz Rovinja i očekujuć vlak za Pulu, želio sam njčešto jesti, te si naručim nekoliko jestivinah, koje su se žalibože ograničilo na malo salama i sira, i to najslabije vrsti, budući se u gostioni drugo nije našlo. Što se tiče cieno, ta je bila i preslana. Kruha nisam mogao jesti budući tvrd i pun mravah.

Bilo bi želiti, da slavno c. kr. ravnateljstvo državno željeznice ukine već jednom sve nerede, a to će tim lagljе, jer će biti željezničke gostiona u Kanfanaru, kako sam čuo od pravoga zakupnika, kojega ja nepoznam, prodana drugoj osobi.

Plaća načalnika u Pazinu. Nebismo se bili više dotakli ovoga pitanja, koje se je već bilo utaložilo, da nas na to nesili zomaljska junta u Poreču. Poznato će biti našim čitateljem, kako je zastupstvo obćine Pazin u svojoj sjednici dne 5. aprila 1887. zaključilo, da se načelniku dozvoli godišnja remuneracija 550 for. Usljed takodjer poznatih dogodjaja isto zastupstvo je u sjednici 16. junija 1887. zaključilo, da se načelniku plaća zaustavi. Radeć dosliedno nije zastupstvo u svojoj sjednici 29. agusta 1887. uvrstilo u proračun god. 1888. nikakvo svoto za načelnika. Ovaj posljednji rekurirao je na juntu i proti zaključku od 16. junija i onomu od 29. agusta. Nosmatrajuć su zomaljska junta kompetentnom dostavila je načelnikov utok proti zaključku 16. junija ces. kr. namjestničtvu na daljnje uredovanje. Namjestničtvo ustupilo je taj utok c. kr. kapotanatu u Pazinu, a ovaj je propisom na §. 92 obć. reda dekretom 26. agusta 1887. br. 7076 sistirao zaključak 16. junija, jer da je tim zastupstvo prekoračilo svoj djelokrug. Ova odluka c. kr. kapotanata bijo sporazumno sa zomaljskom juntom od c. kr. namjestničtva rešitkom 12. septembra 1887. br. 12888 potvrdjena. Proti ovoj rešitbi c. kr. namjestničtva uložilo je pazinsko zastupstvo utok na c. kr. ministarstvo nutrajih posala. Na načelnikov utok proti zaključku od 29. agusta 1887. junta je odlukom 15. septembra 1887. br. 5128 naložila zastupstvu, da umotivno u proračun načelnikovu plaću, inače da neće potvrditi proračuna. Proti ovoj odluci zomaljsko junto zastupstvo se je pritužilo na visoki c. kr. upravni sud u Beču. Na ovu pritužbu uredena bi razprava dne 25. maja tek. godine i c. kr. upravni sud nije uvažio pritužbe iz sliedećih razloga: Upravni sud nije se upustio u razpravu pitanja, dali pripada načelniku plaća za celu periodu njegovoga službovanja, nego on je jednostavno smatrao, da je zaključak od 5. aprila 1887., gdje mu se je dozvolila remuneracija, postao pravomoćnim pa da se ga ima takvim takodjer držati, dok se drugo nezaroče. Ovom rešitbom dakle uzdržao je jednostavno upravni sud zaključak 5. aprila 1887. to nije istina stoga ono, što se je pred kakav mjesec dana čitalo u izvješću sjednice zomaljske junte, tiskanom u poročkom listiću, da je upravni sud odlučio, da plaća načelniku pripada za celu periodu njegovoga službovanja. To je cista izmišljotina, jer o tom u cielej rešitbi upravnoga sudа 25. maja 1888 br. 1774. nema niti jedne riči!

Znatiželjno se je očekivala rešitba ces. kr. ministarstva na utok zastupstva proti rešitbi c. kr. namjestničtva od 12. septembra 1887. br. 12888, jer je ministarstvo imalo odlučiti, da li je zaključak občinskoga zastupstva od 16. junija 1887. kojim je zaustavilo plaću, protuzakonit ili nije, dali je zastupstvo svojim zaključkom prekoračilo svoj djelokrug.

U istinu utok občinskoga zastupstva rešen je povoljno. C. kr. ministarstvo nutarnjih posala rešitbom od 26. marča 1888. br. 5626 ukinulo je odluku c. kr. namjestničtva u Trstu od 12. septembra 1887. br. 12888, jer da nije občinsko zastupstvo svojim zaključkom nikakvoga zakona a niti svojega djelokruga prekoračilo. Tim je na najjasniji način pripoznalo, da zastupstvo može zaustaviti plaću načelniku. Ovom rešitbom dana je podpuna zadovoljština zastupstvu občine Pazin. Ovdje nam je odmah primjetiti, da je zastupstvo i u proračunu za godinu 1889. umetnulo načelnikovu remuneraciju od for. 550, to da se je indi samo radilo, dali je onaj zaključak 16. junija 1887. u teoriji sbilja protuzakonit. Daljnih dakle posliedicah ministarska rešitba neće imati.

Nemožemo uzkratiti našim čitateljem u tom pogledu još jednu rešitbu zomaljske junte u Poreču. C. kr. namjestničtvo priobćile je valjda zomaljskoj junti gornje rešitbu c. kr. ministarstva od 26. marča 1888. br. 5023 znanja i ravnanja radi. Zomaljska junta naprotiizdala je na to dekret 2. setembra 1888. br. 4111, gdje kaže, da uzvaja utok načelnika i uništuje zaključak zastupstva 16. junija 1887., jer da načelniku pripada plaća za celu periodu njegovoga službovanja. U tom dekretu si zomaljska junta prisvaja nadležnost u tom pitanju premda navadja gornju rešitbu ministarstva, potaknutu utokom načelnika! Zomaljska junta tvrdi u svojoj posljednjoj odluci, da nije još rašen utok načelnika proti zaključku zastupstva od 16. junija 1887., dočim sliedi iz gore navedenoga, da je sama zomaljska junta ustupila upitni utok c. kr. namjestničtvu kao kompotentnoj oblasti na daljnje rešenje. Usljed toga utoka izdana je odluka c. kr. kapotanata 26. agusta 1887. br. 7076, rešitba c. k. namjestničtva 12. setembra 1887. br. 12888 to rešitba c. kr. ministarstva 26. marča 1888. br. 5026, a zomaljska junta tvrdi, da je taj utok ostao nerešen!

C. kr. ministarstvo u Beču kao kompotentna oblast odlučuje, da nije občinsko zastupstvo svojim zaključkom 16. junija 1887. ništa protuzakonita uradilo, a sada naknadno si zomaljska junta takodjer ona prisvaja kompotenciju, ta dižo onaj isti zaključak.

Ovo smo dosliedili, da ilustriramo naše odnošaje u Istri.

Iz Omišlja pišu nam početkom t. m. U srieđu dne 29. kolovoza bila je najugodnija večer, što smo ju dosele doživili u prostorijah naše mlade čitaonice. Dobrišo naime k nam dići nam zemljaci: Don Ivan Kraljić, kapelan na Bolom, don Niko Turato, kapelan u Krku i g. Ivan Pavačić, miroljubar na Rieci. S jedne strane da proslavimo dolazak ove gospode, a drugo da opet pružimo jednom i članovom čitaonice prilika, da se pozabave, priredimo te večeri u čitaonici večeru, kojoj su, u veselom moramo priznati, prisustvovali svi članovi. Konstituiran se odmah hrvatski stol te je jedan od prisutnih pozdravio družtvo krilatimi riečmi, predočujuć mu svrhu ovakvih sastanaka, nietuć mu u srcih domoljubne misli i opominjuć ga na slogu. Govorniku zahvaljuju se članovi kroz jednog od gospode, koji obećа, da će članovi uviek nastojati, da se izpune govornikove želje. I sada sliedilo je nazdravica za nazdravicom. Tuj se nije mimošlo stališa one večeri zastupanog, a na nazdravici radničkomu stališu, izrečenoj po jednom od gospode, veselimo se zahvalnici g. A. D., mjestnog prvog savjetnika, koji ne samo da se je lipo zahvalio, nego je i lipo preporučio slogu i ljubav, koja je neobhodno potrebita za svaki napredak. Nije se mimošlo ni naših velikana, prosvj. dra. D. Vitezića i prosvj. biskupa J. Strossmayera, a nazdravice njim izrečene završile se pjosmama, posvećenim ovim velikanom u „Našoj Slogi“. Svaku nazdravicu popratilo je družtvo burnimi „živio“ uzklici, lieplmi četverospjevi i narodnimi dvospjevi članova čitaonice. Moteći ono oduševljenje, nisi mogao a da ne uzkliknoš: Tinja, tinja u srcih Omišljana i u srcih cielog našeg puka iskra domoljubna, pa potuknoš li je samo malo, uzplamtiti će do podpunog domoljubnog plamena. O tom smo se uvjerili one večeri, pa se zato usmiljujemo preporučiti svim sl. odborom istarskih čitaonica, neka svojim članovom priređuju uviek onakve zabave, kojim budi svrhom širiti prosvjetu i domoljubje. Don Niko Grego, mjestni kapelan nazdravi veleuzašnoj „Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“, a jedan od gospode, ne propustiv zgodu, obrazloži družtvu zasluge „Bratovšćine“, kako ona, podupirući učenike, podupire najčvršći stup naroda, to postaviv svoj šešir na stol, pozva se na kesice članova. Iz dvadeset kesicah naših članovah sasu se u onaj šešir šest for. za „Bratovšćinu“. Zabavu započati don N. T. nazdravicom Nj. Vel. caru i kralju, koju poprati družtvo gromkim „živio“ i carevkom, dokazav svoju lojalnost prema habsburškoj kući.

Družtvo se rasta u po noći onako složno kako se i sasta, žaleliv si i u buduće onakve dušovne okriepe, kojom, ako budo volja božja i volja odbora naše čitaonice, kriepiti ćemo se doskora. A. A.

Žaludne uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće, nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se toma predusretne, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadnja ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Roso životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarsko monarkije.

---

[1]) Vašemu zlu je lahko pomoći ako to sami hoćete. Imajuć hrvatsku i talijansku paralelku, možete upisati Vašu djecu u prvu, u kojoj bijaše — kako doznajemo — desta dobar napredak, a tim ćete sami ukinuti talijansku paralelku, kojoj neima mjesta u Opatlji. Op. Ured.)

Lutrijski brojevi

dne 7. septembra.

Trst	24	2	21	7	25
Linc	51	12	46	71	1

dne 12. septembra.

Prag	1	30	79	63	7
Lavov	17	18	14	56	35
Hermannstadt	73	38	88	85	16

†

Razoviljenim srcem javljaju podpisani svoj rodbini, prijateljem i znancem, da njim je preminula, premila majka, odnosno punica i baba gospodja

Ana Krischman

dne 11. septembra u 1 sat popodne nakon dugotrajne i težke bolesti, previdjena sv. sakramenti. Ostanci pomilo pokojnice proneti će se danas u 10 1/2 sati u jutro iz ulice Rapicio br. 3 u crkvu pak na groblje.

TRST, 13. septembra 1888.

Maria-Ana udata Jelušić
kći

Franc Jelušić
c. kr. financ. tajnik
sin

Josip Jelušić
unuk

Nova 48—7

agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah i to: i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvešća za podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i rieša **protiv uplati kamatih** predmete, založene u gradskoj zalugaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Poplavljuje se hrvatski, njemački i talijanski

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najdalatniji proljetni lek za mlado i staro, za osvježanje i opravu pokvarene krvi, preporučaju najsavršenji liečnici vod odavna uporabljivanje slovenske i odlikovana

budimske 20—8

Rákóczy-vode,

koje dakle posebice preporučati nije treba. Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdanja braće Lasser, Ivana Ciliia; zatim kod *J. Sorravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2 1/4 %	30-dnevni odkaz	2% %
8- »	2 1/4 »	3-mesečni »	2 1/4 »
30- »	3 »	6- »	2 1/2 »

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, priznana se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20 aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazmce

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupuja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogojt po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—13

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac žeoznom robom **na malo i veliko** preporuča

svoje veliko skladište

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (čižme)

kao takodjer **i ostalu železnu robu,** koja se u njegovom skladištu u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvorbu.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjule, osobito pako nastale radi mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost,** bljutak, zla i glavobol, migrenu, jako kuckanje srca, bolesti želudačne, tar podpomaže probavu itd. **Elixir za živce,** sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, pripravan od svih auktoritetah medicinskih — priča junstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pošiljke u **circulara,** koji je pridodan svakoj stakleni. **Jedna mala staklenka f. 2 — velika 3.50, dvostruke f. 6.50 n. vr.** u gotovom dil pozuzdom. — **U svih ljekarnah je na prodaju** — Glavno skladište: Lindi zu Apotheke, **Max Fanta,** Prag, Altstadter Ring. **U Trstu** u lekarnah B. Serravalo All'Annunzio Prontuario, Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na filiali A. Mizzan 13—8

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja Piccoli-ja v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skorej rastrga črevesa in ali naravno gibanje delovanja! Marveč ta esenca je **pojačevalna** pa vender **gotova, uspešna pomoč,** ki le **podpira** naša notranja telesna delovanja in tedaj na škodi črevesom nikdar, da bi se tudi kdaj zavživala. Ona ozdravlja vse obolenosti želodčeve in telesne, vrauljene in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vanko telesno zapritje, vodenico, dolgotrajajoče drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Izdelovatelj je poslilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 50 kr. s poštno stroško tuje p. n. naročnike.

U ISTRI: Buje, Benetti — Kopar, Prevento Giovanni — Orsera, Rossi — Oltramonova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante, Rati — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Fonda, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbonlochito, Rodinis, Wassermann — Rovinj, Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Vižmada, Paliotti.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave,* jer ova je *glavna podloga zdravlju,* ta *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći lieh* za ureditli probavu, primjerene mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Prirodjen je od *najboljih, liečničći najkrieplših zelenihah;* izkazno se osobito kao sigurna pomoć kod *neuredne probave,* kod *odrigavanja, nadimanja, žlutjenja,* kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu,* kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih,* kod *bolesti u crievih, hypochondrije i melankolije* /uslied slabe probave/ on oživljuje svu djelatnost *probave,* čisti *krv* te dobiva *bolesno tjelo* i novu *silu i zdravlje.* Uslied ove izvratne vlastitosti, postao je *sigurnim ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svak pročitn. Šalju se na *frankirana pisma* ne sve strane *na poruzdo iznosa.*

OPOMENA.

Da se labljene prevari, opozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA-ŽIVOTNI balsama" po mom prirejenu i u modrom kartonu omotana, koj pa strance nosi: „dra. Rosa Životni balsam iz ljekarne za crnomal orlu, B. Fragner, Prag 205-3" u plavo-žutom znakom, pečatjenom i francirano te ću kao, a prodaje leio se ekskluzivno — vsje ostalo pak nazivlem *nanikom* previdjeno.

PRAVI

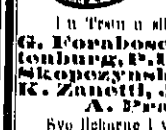

Dra. Rosa Životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna sk crnom orlu,

Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Fonbonchi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Steffani, K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i vele trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarsko, Imadu skladišta toga životnoga balsama.

Tamo se također dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upozorujem se, ako se znanm prat upale ili otrdne i kod svakoga ničke crva u prsu i ranekitel, žavinutje, morsko (crkva) kvrl, reumatičnoga oroka, kvrčenje upale u koljenih, ruhah i ležjih i proti polu nogah, kod ranjenih ra ak, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom nijestu tiela, vratnoj natekllni itd.

Sve upale, natekline, otvrdine isl eći u kratkom razdobju; mji je jako ugodno, i vuče lsti balzamu sav smrad bez svake bolj, te ćuleći u najkraće vreme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

Opomena!

Jer se prazno univerzalno mazilo od više stranah pavari, upozorujem svakoga, da se ište po pravom propisu samo kod mene jedino i

vadja, što je samo ovda prav, ako ste knjižice, u svjih je mnogo napunjeno, imadu nauk za uporabu na svijetovoj bartiji, staran u devet jezikah, a zamoten u kartonu, koji nos špredstavlju zaštitan znamen.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani neugodnost to se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh i. staklenica 1 for. a. v.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnoj hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f 2.70.

Valarjine flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarjah 60 ctm. f. 4.

Baršana za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne široksti for f. 5.

Velurjevi šali
3/4 dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
tvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(joplen) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, konfetna, velika; 1 komad f. 1.50

Košulja za delalce
iz rumburškega oksforda velika, 3 kom. f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolgo, 1 ostanek f. 3.00

dormalno košulje in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1.50

Crni Torno
saksonski izvoli, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 30 met. f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Droidrath (Trožlje)
najbolja vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko košuljo
iz močnega platna šilpkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov 3/4 for. 4.50
1 » 30 » 5/4 » for. 5.50

Klug-Wobe
bolje nego platna
1 komad 3/4 širok, 30 vatlov f. 6 —

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najbolše vrste f 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4 80
1 » 30 » rudeč » 5 20

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postolj ulh pogrinjal in namiznega prta sa svilnatimi šilpkami for. 4 50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postolje pogrinjalo s šilpkami f. 3.50

Juto zastor
jurški vzorci; podpolni for. 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 100 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
100 cm. dolga, 130 cm. široka, f. 2.50

Košulja za gospode, lanino delo
bela ali barvano 1 kos Ia f. 1.80,
IIa f. 1.20

Žensko košuljo
iz šifona in platna, fino ploteno, 3 kom. for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5.

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko sukanjo zjave in višnjevo. f 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo sukanjo f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejma brez ugovora nazaj.

Sadržaj šestnajstoga brcja:

ŠTIVO: Zlatka. Provco August Harambašić. (Nastav.) — Udova Lerougo. Kriminalni roman od E. Gaboria-u. Prev. Č. Vlahović. (Nast.) — Uspomena ruskog čestnika iz poljskoga ustanka. Prip. V. Krstovskoga. (Svrš.) — Poljubac. Provec N. Kokotović. (Svrš.) — Dvie crtice Frana Mažuranića. Italska legenda. — Zvjezdasta soba. Humoreska Mavre Jokaja. Preveo L. B. — Nasljedaj. Prirodila Ljubica Benkovićeva. — Utrkivanje, hodanje i skakanje. Priredio L. Mirković. (Svrš.) — Opisi slika.

SLIKE: Dr. Gajo Bulat. — Srbski kraljević Aleksa. — Osamstogodišnjica sveučilišta u Bologni. — Srbska kraljica Natalija. — Kraljevska palača u Beogradu. — Nova Kruppova mitrailleuse. — Spomenik Leona Gambetto. — Plivajući svjetionik. — Mada.

LISTAK: 1. Osobne vieati. 2. Kronika. 3. Umrli i nesrećo. 4. Književnost i umjetnost. 5. Naravoslovne vieati. 6. Prirodoslovne vieati. 7. Zdravstvo. 8. Poljodjelstvo i kućanstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Šaršlice. 11. Porodica (Svrš.) Moda i špot.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice predplatu.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 38. U Trstu 20. septembra 1888. Godina XI.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 20 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u sličnju opotovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošću valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako so i netiskaju.

Nabiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Istarski sabor.

III. sjednica dne 13. septembra 1888.

Predsjednik dr. Vidulich. 25 članova. Vladin povjerenik vit. Elsnegg. Tajnik Bubba čita zapisnik I. sjednice.

Na poziv predsjednikov, dali ima tko zapisniku što primjetiti, ustaje:

Zast. dr. Volarić i reče hrvatskim jezikom: Volovi vozu se za rogove, ljudi za riječi. Lani je predsjednik na zahtjev mnoga druga g. Zamlića obećao, da će dati uvrstiti u stenografiški zapisnik i riječ „živio", kojom manjina ovo visoko kuću običaje pri otvoronju saborskoga zasjedanja izraziti čuvstva odanosti i privrženosti prema prejasnomu vladaru. Vedina bi tim, kako i Istria, odmah sve raspoložena.

Predsjednik pretrgava govornika poziva ga, neka se drži predmeta, pošto se sad radi o odobrenju zapisnika I. sjednice, a ne o stenografičkom zapisniku iste, to bi govornik morao izjaviti, odobrava li ili neodobrava notom pročitani zapisnik.

Dr. Volarić: Ja se držim predmeta. Neodobravam zapisnika I. sjednice budući manjkav i to obrazloženjem. Ur. ove lanjske obćenjo gosp. predsjednika mi smo tokom ove godine dobili u ruke tiskan stenografički zapisnik prošloga zasjedanja, te koštо se to sistematično događja, nalazim, da se je vođina odnavala sa svojim „ovviva", al o „živio" nejma niti spomena. Neću da zahtjevam od gosp. predsjednika, da riječ „živio" čini uvrstiti kako bi to bila njegova dužnost makar i u sami stenografički zapisnik, jer da bi to i obećao, toško da bi se dogodilo . . . . .

Predsjednik opominje opotovano govornika, nek se drži predmeta, inače će mu oduzeti riječ.

Zast. dr. Volarić: Ja se držim predmeta i obrazlažem zašto neodobravam zapisnika. Svakako lanjske godine izjavio je g. predsjednik, da nerazumije hrvatski, a sad mo opominje, prem hrvatski govorim, da se držim predmeta. S toga moram je nekako razumiti što govorim. Za slučaj, da nerazumije, onda mo mora pustiti govoriti, predmjevajuć, da govorim o predmetu. Ja sam danas ovu opazku samo zato učinio, da naš puk, koj je kroz i kroz Austrijanac i koji je neuzkolebivo odan vladajućoj kući i prejasnom vladaru, sazna, da su njegovi zastupnici dali odušku tim čuvstvom kličuć iz dna srdca svoj „živio", i umolio bih samo gosp. vladinoga povjerenika, da izraz tih naših čuvstvah izvoli podastrieti pred prestol Nj. Veličanstva na blagohotno previšnjo znanje, znajuć, da će to biti tim milije prejasnomu našemu vladaru, što jednakom ljubavlju obuhvaća sve narode svoga carstva.

Pošto je zastupnik dr. Volarić po drugi put opomenut ipak i dalje govorio hrvatski, vikalo se je kod većine, kako veli „L'Istria" (jer obćenito se nije razabiralo): „Dosta, dosta. Nek mu se uzme riječ. To nije pristojno. To je izazivanje. I pošto je predsjednik šutio a Volarić nastavljao svoj govor, bila je konfuzija velika, provolika". Zastupnici većine se ustaju, štropoću i prieto, da će dvoranu zapustiti.

Iza toga je većina odobrila zapisnik sjednice, kao i zapisnik II. sjednice, pošto ga je rečeni tajnik pročitao.

Na to predsjednik priobćuje: 1. kako su se ustrojili saborski odbori; 2. da mu je dr. Scampicchio izručio molbenicu Sušnjovičanah za ustrojenje pučke školo sa naukovnim jezikom rumunjskim; 3. da mu je prispjela molbenica nekih učitoljah i učiteljicah iz Pulo za podporu; 4. da mu je dr. Amoroso izručio mociju za promjenu točke o carini na vino u odnosnom ugovoru između Austrije i Italije; 5. konačno, da mu je dr. Volarić predao [illegible], označiv ga interpolacijom na cesarsko-kraljevsku vladu, podpisan po njem i potorici drugih zastupnikah, al da ju nemože na znanje uzeti nit priobćiti (Bravo! na većini), jer je pisana hrvatskim jezikom, dok njoj se nepridoda prevod talijanski, i to toboš na temelju § 20. pravilnika, kojega i pročita i na svoju raztumači, veleć, da je i vladin povjerenik lanjske godine izjavio, da je obćinjni jezik u ovom saboru talijanski i da interpolacija mora biti štiana i priobćena saboru u njemu razumljivom jeziku.

Zast. dr. Volarić odgovara, prem mu je predsjednik kušao zabraniti, da po § 20 poslovnika, kojega drži u ruci, moraju se interpelacije na vladu predati g. predsjedniku, un podpis barem pot članovah, a to da je on učinio. Poslovnik negovori u kojem jeziku mora biti pisana interpelacija, nego jednostavno, da se ju mora pročitati onomu, komu je upravljena. Lanjske godine so je to tako i činilo, a imao bi vladin povjerenik najprije izjaviti, da li vlada misli, da se imadu primiti i hrvatski pisane interpelacije.....

Prosvjedi i štropot većine se opetuje. Nastaje neizrecelva smetnja, koju se neda popisati.

Zast. dr. Campitelli, upadajuć veli, da rasprave o interpelacijah na vladu nisu pripustive.

Zast. dr. Amoroso hoće, da se Volarića pozovo na red.

Zast. dr. Gambini zapušća svojo mjesto i višo nek se jednom svrši.

Zast. Sbisà stupa u sried dvorane, više i on nešto i malo kao prietoć Volariću.

Drugi glasovi: Dosta, dosta. — Izlazimo! I sbilja izlazo, a Volarić njim dovikuje: srotan put! i moli dr. Campitelli-a nek mu neupada u riječ, da će poslije moć govoriti, pak naslavljajuć veli, da ima pravo služiti se hrvatskim jezikom ustmeno i piemeno, tvrdeć, da u Istri od svih stanovnikah 284·154, ima Slavenah 164·736, a samo 114.201 Talijanah. Visoki c. kr. državni sud odlučio je, da je naš zemaljski odbor dužan nosmo primati hrvatsko podnesko, nego i rieševati je u istom jeziku. . . .

Predsjednik opominje govornika, nek se drži predmeta, jer će mu inače uzeti riječ.

Zast. dr. Volarić: Državni temeljni zakon u št. XIX. zajamčuje svim narodnostim pravo služiti se svojim jezikom u školah, u uredih i u obće u javnom životu, a tomeljnoga zakona nemože ukinuti niti naš g. predsjednik. A ako se može naš narod služiti svojim jezikom u obće u javnom životu, može to tim više po svojih zastupnicih u saboru, kamo jih poslno, da iznašnju na vidjelo njeg.ve želje i tegobe .....

Predsjednik opotovano opominje govornika, nek se drži predmeta, pretoć mu, da će mu inače uzeti riječ.

Zast. dr. Volarić nastavlja: Prolazeć historičke činjenice, da je vec Grgur veliki pisao na solinskoga nadbiskupa Maksima, dakle početkom VII. stoljetja, da slovjenski živalj provaljuje kroz Istru u Italiju; da ima u nas spomenikah iz doba Krešimira kralja hrvatskoga kao n. pr. u Baški; da je u Sv. Petru-Ilovika darovana bila Benediktinocm crkva i dobra sv. Petra „sub Crosimiro Dalmatinorum et Croatarum rego"; da Dandul predpostavlja kao od davnine u nas naseljeno Slavene....

Predsjednik opominje po trotji put govornika, jer da mu riječi Dalmacija, Istra, Krešimir kažu, da što govori, no spada na stvar, a . . .

Zast. dr. Volarić mu odvraća: Imam pravo govoriti, jer i prolazoć historiju, mi u Istri josmo i hoćemo da, uživamo državljanska prava.

Nastaje novi štropot, novi prosvjedi.

Predsjednik pita sabor, da li ima Volariću uzet riječ. Svi sa većine viču: da, da! a predsjednik oduzimlje mu sbilja riječ.

(Kad je predsjednik uzeo riječ Volariću a ovaj još ipak glasno izjavio, da se samo svojim svotim pravom služi, hvataо je predsjednik za zvono, a zastupnici još jače vikali. Obćinstvo na galeriji bilo je razmjerno, prema većini saborskoj, prilično mirno. Samo jedan put ga je morno predsjednik opominjati.)

Na to su pitali za riječ zastupnici Spinčić i Campitelli.

Predsjednik je dado prijo zast. Campitelli-u, koj reče razdraženo, da protestira proti ponašanju Volarića imenito obzirom na gosp. predsjednika, nauka toli nasilnu (Dr. Volarić: Revolucijonarca iz godine 1848!) I njegovo ime, govornikovo, da je spomenuto, nu on nezna što je o njem rekao. To je neotesanost (vigilacchoria). Zna da Volarić govori dobro talijanski i da se tim jezikom služi u obćinskom zastupstvu u Krku. I ako govori talijanski kao obćinski zastupnik, zašto neobi i kao zemaljski, tim više što zastupa i dio Talijanah. Njegovo ponašanje ovdje je neraztumačivo, pače neoznačivo. (Dobro! Bravo! sa klupah većine).

Zast. Spinčić reče hrvatski: Izraziti ću svoje mnienje u ovoj stvari talijanskim jezikom (Većina čuvši hrvatsko glasove počne buditi, govornik nastavlja svoju, predsjednik mu veli, da može i hrvatski govoriti; govornik veli, da će se služiti kad hrvatskim kad talijanskim jezikom po svojoj drugoj volji, kako je već drugda rekao; dr. Gambini prigovara nešto tomu; govornik: si signore, sad ću oto talijanski, pak čita §. 20. pravilnika, izreku po izreku, dodavajuć svakoj svoju opazku):

„Interpelacije na nju (vladino zastupnike) upravljeno imadu se predati pismeno predsjedniku sabora" — to je dr. Volarić učinio; „na podpisi najmanje petorice zastupnika" — na interpelacijah drn. Volarića su podpisi šestorice; „i bit će pročitano u sjednici" — nekaže se da to mora biti u talijanskom jeziku; „i priobćeno interpelirani" — dakle na većini saborskoj, već zastupniku cesa. kralj. vlade. Govornik nastavlja hrvatski okrenut proma zastupniku c. kr. vlade: Ja pitam g. zastupnika ces. kralj. vlade, neka on izvoli izreći mnienje vlade u toj stvari, i izjavljujem, neučini li on toga, da ćemo se obratiti na Nj. preuzvišenost ministra — predsjedatelja u Beču. (Dr. Volarić: telegrafično! Vladin zastupnik pokunjen sjedi i šuti. Predsjednik nekaže o tom ni riječi, već opazuje, da se prelazi na dnevni red.)

Na dnevnom redu je:

1. Odobrenje odluke zemaljskoga odbora glede ustanove za ubogo mornare na uspomenu 40 godišnjice vladanja Njeg. Veličanstva prosvietloga cesara.

Ustanova nosi ime „Ustanova Franc Josipa I." Ustanovna glavnica ima 10.000 nominalne vriednosti. Dohodkom te glavnice podupirati će se ubogo i nesposobne za radnju istarske pomorske kapetane, gospodare ladja, mornare i ribare kao i njihove udove i sirote. Podpore će dielit c. kr. pomorska vlada v Trstu kao upraviteljica dobrotvorne mornarske zaklade.

Taj predlog zemaljskoga odbora usvaja se bez razprave jednoglasno.

2. Zakon, kojim se ustanavlja obćenita mirovinska zaklada za učitelje pučkih škola u Istri, i obuzkropljuju ustanove pod c) d) i) §. 20. pokraj. zakona 8. novembra 1874. br. 29. kao takodjer §. 7. zakona 21. febrara 1873.

Izvješćuje zast. dr. Amoroso, odnosno čita tu zakonsku osnovu.

§. 1. veli, da se ustanovljena ročo mirovinska zakiada u izvršenje drž. zakona 14. maja 1869.

§. 2. (u izvadku kao i sve). Iz to zaklado plaćat će se zakonita mirovinska doznačenja.

§. 4. Dohodci to zaklade josu: a) takso što jih plaćaju učitelji i učiteljice po §. 36. pokrajinskoga zakona 8. novembra 1874. b.) zakoniti školski prinos na baštino propisan pokr. zakonom 21. febrara 1873; c.) preostatak uprave školske zaklade knjigah, kojo idu u prilog pokrajine; d.) globe, koje se utjeraju usliod odluke školskih oblastih; e.) darovi i ostavino namienjeno njoj posliednjom oporukom f.) prinos pokrajinske školske zaklade, 2½% svoga proračunanoga iznosa za učitelje i učiteljice; g.) i konačno, dohodak vlastitoga zakladnoga imanja.

§. 4. Što bi više trebalo za tu zakladu, pokriti će se iz školske zaklade.

§. 5. Darovi i ostavštine kao i preostatci uložit će se na kamato.

§. 6. Proračun zaklade sastavljati će zemaljsko školsko vieće, predložiti zemaljskomu odboru, a ovaj na odobrenje saboru.

§. 7. Upravu vodi zemaljsko školsko vieće. Imanje čuva zemaljski odbor.

§. 8. Upravna godina sudara se sa sudbenom.

§. 9. Ustanove c.) d.) f.) §. 50 zakona 8. nov. 1873. i §. 7. zakona 21. febrara 1873. obuzkropljuje se.

§. 10. Izvršenje ovoga zakona pripada ministru za bogoštovje i nastavu.

Kod §. 1. zast. Spinčić, da se uvrsti §. 57. što se i prima.

Na upit za razjašnjenje istoga g. Spinčića, odgovara dr. Gambini, da je u zbornicu školskih zakona pogrešna dotja zakona o ostavštinah, te da mora biti 21. febrara a ne 15.

Kod §. 5. povadja razpravu isti gosp. Spinčić, u koju utiču gg. Petris, Laginja i Gambini; §. ostajo kako predložen. — Na to se primo zakonski predlog i u III. štanju.

3. O završnom računu pokrajinske školske zaklade za godinu 1887.

Izvješćuje znat. dr. Scampicchio i predlaže, da se isti odobri sa preostatkom od 11.800 forintih.

Zast. Spinčić veli, da bi se preostatak imao upotrobiti za učitelje osobito obzirom na to, da se je lani u proračun motnula lepa svota glodom na poboljšanje stanja učiteljah, svota, koja se nije upotrebila, jer nije dotični zakonski predlog potvrdjen bio.

Zast. dr. Amoroso opaža, da se neradi o završnom računu za godinu 1888. nego za 1887.

Zast. Spinčić odgovara: Istina je, pridržajem si pravo učiniti odnosan predlog kad se bude razpravljao spomenuti zakon o poboljšanju stanja učiteljah.

4. Predlog c. kr. namjestničtva za podporu babicah, koje bi polazilo u Trstu dva put na godinu opotovni tečaj.

Izvješćuje čitajuć zast. dr. Fragiacomo, navadjajuć razloge, s kojih je ta podpora odnosno polazak tečaja potrebit.

Zagovara predlog zast. dr. Gambini, ističuć kako je i po gradovih i po selih babicah, koje se slabo razumiju u svoj posao i koje su često uzrokom, da zlo prolazi i rodilja i rodjeno dieto.

Pošto je taj govor bio odobravanjem popraćen, i pošto nije već nitko riječi pitao, bio je predlog na glasovanje dan i primljen.

O završnom računu zaklade bratovšćinah za godinu 1887.

Izvješćuje zast. dr. Campitelli predlažuć, da se isti odobri.

Moli i dobije riječ zast. dr. Volarić (govori hrvatski, zastupnici većine su ipak prilično mirni ili odilaze; valjda njim se je natuknulo; zastupnik c. kr. vlade bio je pred njihovimi klupami negdje poslije gungule).

Zast. dr. Volarić spominje u poduljem govoru prije svega kako je god. 1886. osorski načelnik Salata odbio namiru kapolanijsko crkvo nerezinsko budući pisana hrvatskim jezikom, kako je o. kr. lošinjski kapetanat proti ustanovi §. 93. občinskoga reda svalio sa sebe svako uticanje i pustio, da u smislu §. 13. posloviika za bratovšćinu u poslu izrečе svoju zemaljski odbor. Ovaj opravdao je doduše postupak Salato u sjed. 188, 14. jenara 1887. br. 6008. budući da tobož nerazumije posvo dobro hrvatski, al svakako izjavio, da stvar spada na djelokrug političke oblasti. Nu ova u svojoj poznatoj neogluhnosti, da se nezamjeri talijanskoj stranki, koja je zaštićena u pokrajini, izvrnula je stvar, provlijajuć i raztežuć zakon po svoju. Spominje nadalje kako je stvar najkašnje predana bila c. kr. sudu u Lošinju. Zigosio postupak i strančarenje poznatoga sudca Wurmbranda, koji prisiljuje odlukami pokrajinskoga sudа napokon i proti svojoj vo[illegible] političkom osvjedočenju morade, da [illegible] pravo kapelanu nerezinskomu a odsudi Salatu na izplatu namiro i na parbeno troškove. Svraća se također na pristranost zemaljskoga odbora, koji povrh toga što bi htio da uprava bratovšćina nosi troškove parnice, svojom odlukom 3. junija 1888. br. 1916 upućuje osorsku upravu bratovšćinah nabi li bilo pametnije šiljati crkvam njihovu trošinu poštarskom naputnicom na izbjegnuti sličnim neprilikam. Osuđujuć smjesnim postupak zemaljskoga odbora tim više budući, da svo naokolo podobćino i dušobrižničtva nemaju poštarskoga ureda nego u gradu Osoru.

Prelazeć na upravu crnoga pita zemaljski odbor jedali na podlozi § 11. pravilnika odlučuje godišnice i kako je odlučio posebice ovo godišno na nagradu občinskoga tajnika i pismonošća, koji moraju obavljati dotično poslove, budući opaža, da crkve od više godina nazad u ime uprave za svoju trošinu nejednako plaćaju. Jedna crkva n. pr. prema godišnjoj svojoj trošivi plaća 3, druga 4, 5, 6 dak 7%.

Svraća se nadalje na utok podobćino štivanske, upravljen g. 1887. na zemaljski odbor potanko označujuć koliki bi morno ležati novac kod crnoga občine počam od god. 1869., kad je uprava predana bila občini crnoskoj u ime školske trošine, računajuć godišnji dio od for. 99:61 to pridodav kamate glavnice od 710 for. i državne obveznice od 200 for. prodanih g. 1873. Navadja kako je občina po računu od 30. junija 1887. stegnula prihod podobćine, i kako je iznos glavnicah pao za 300 for. akoprem je potrošak bio malen i stojeć u tom, da se isplati za njekoje godine pone malena nagrada svećeniku, koji je podučavao u onoj takozvanoj školi za potrebu. Odsudjujuć postupak zemaljskoga odbora, koji nepazeć na odgovornost, koja na njega spada po §. 19. pravilnika, svojom odlukom 23. junija 1887, br. 2227 izbjegava glavno pitanje onih podobćinarah, to nastoji stranputičnom obranom pokriti nezakonitost crnoske občine, navadjajuć, da odkad su g. 1879. dobra predana bila posebnoj upravi, računi se redovito vodili i likvidirali po računarskom odjelu zemaljskoga odbora, a mukom prelazeć računo od g. 1869. do 1879., koje občina nije dala. Na upit kamo su pošli novci bratovšćinah svih podobćinah crnoske občine od g. 1869. do g. 1879. odgovaraju zapisnici crnoskoga zastupstva od mjeseca jenara i maja t. g., gdje se glavarstvu spočitaju, što so je s novci podobćinah plaćalo do godine 1879. mjestno učitelje u Crnou, a od 1879. naprvo pokrivalo manjak občine. To dokazuje posebnom izjavom občinskoga zastupnika dr. Petrisa u sjednici 10. jenara t. g. i posebnim utokom občinskih zastupnikah Antona do Petris, dra. Justa Petrisa i Karla Mitisa, koji pripadaju talijanskoj stranki; navadjajuć i dokazujuć stvar brojkami to navadjajuć, kako se je manjak občine svršetkom god. 1887. od for. 6135:93 nastojno pokriti sa utjeranimi glavnicami, sa for. 4922:17 pripadajućimi školam podobćinah itd. Ističe kako se polag previšnjo odluke 31. maja 1845. dohodci bratovšćinah moraju dielit na jednake djelove mjestnoj crkvi, ubogim i školam, kako se po §§. 61. i 62. občinskoga reda mora uzdavati netaknut imetak občinah i uložiti na korist suvišak, to kako se polag §. 68. moraju samo za označene svrhe upotriebiti novci raznih fondah. Navadja kako je usljed utoka gorispomenutih trih zastupnikah občine crnoske doistino poznao zemaljski odbor 13. ožujka t. god. br. 306 na opravdanje občinu crnoskn, pozivom, da izradi točan izvadak traženih, dotično dugovah svih pojedinih fondah, al kako je pustio, da se stvar tako na dugo raztegne i tek 6. tekućega mjeseca pozvao občinu, da pospješi radnjom, mjesto da u smislu § 13. pravilnika za bratovšćinu pošalje na lice mjesta svoga čovjeka, da razpita računo. Naglasuje ordju govornik kako je crnoski občinski zastupnik g. Lion na poziv glavara občine izjavio u sjednici 10. jenara t. g., da kad je prodavao kao pjenezničar i pozvan od prvašnjoga glavara Gerarda de Petrisa, občinski ured i računo u prisutnosti jednoga odaslanika zemaljskoga odbora, a ovaj potvrdio u svemu način postupanja u onoj občini poimence kako proti ustanovam občinskoga reda pokriva manjak občine sa novci ostalih fondah.

Govornik spominje utok crlačkoga starošino, komu akoprem zemaljski odbor nije mogao usljed § 2. pravilnika zadovoljiti i predati upravu trošine ubogih samoj podobćini, to bi se ipak moralo skrbiti, kako da se najboljo doskoči potrebam siromakah pojedinih podobćinah, koje su jako odaljene i odkud moraju ljudi u Crcs, da zadobiju koju podporu, što je nemoguće uvjek, osobito u slučaju bolesti.

Potanko nadalje opisuje, kako o. kr. kotarsko školsko vieće u Lošinju mjesto zahtijevati, što bi bila njegova dužnost, da občina crnoska proda računo od trošine pripadajuće pojedinim podobćinam u ime škole, nastoji da podobćina Štivanska i sv. Martina zagrade školu sa namoti ili da digne potrebiti novac kod zemaljskoga fonda, dočim po njihovu računu imala bi imati občina od njihove trošine dosta novac za zagradit potrebito zgrada.

Ovdje latiše se utoka podobćine sv. Martina 16. marča t. g. na o. kr. kotar. školsko vieće, kako gospodja trošina za školo one podobćine od godišnjih forinti 80·43 morala bi se počam od godine 1869. nalazit kod občine crnoske sa odnosnimi kamati na nju i na glavnicu od for. 1805·04 počam od g. 1870. Napominjajuć također utoke Štivanske podobćine na o. kr. pokrajinsko školsko vieće od prosinca 1871. do 18. julija t. g. završuje, kako bi se moralo školsko oblasti znanosti već jednom za stvar, te tražiti od občine crnoske što račune počam od g. 1869., da se zagrade potrebito školsko zgrade, te pogledom na do danas pokazanu mlitavost zemaljskoga odbora u tom stavlja sliedeći predlog:

Visoki sabor nek odluči: Poziv[illegible] se zemaljski odbor, da pošalje na lice mjesta u Crcs posebno povjerenstvo, sastavljeno od jednoga odaslanika zemaljskoga odbora računarskoga odjela, od glavara občine crnoske, od dvijuh odaslanikah izabranih od ovih podobćinah i jednoga odaslanika o. k. kot. školskoga vieća, da likvidiraju račune dobarah uknutih bratovšćinah počam od godine 1869. te točno izračunaju što pripada na svaku podobćinu poimence od trošine siromakah i školah.

Svršiv govor izruči predlog pisan hrvatski. (Dalje sliedi.)

DOPISI.

Iz Barbana, početkom septembra 1888. Dična „Naša Sloga“! Evo ti vesele vrsti iz Barbana, odkuda se dosada nije čula nego kadikad koja jadikovka nad ovom nesretnom občinom. Narod zadužen, bijen tudom i sudom, sisan od bezdušnih pridošlicah, koji razsipno gospodovahu, mislilo se je, da je sasvim zanemario skrbiti se za svoje občinsko dobro, držalo se, da u njemu nema više niti iskre narodne svisti.

Koji pobliže poznavahu odnošaje ove občine govorahu, da ovaj puk neće nikad svojom glavom misliti i krnjelskog se gospodstva izbaviti, dok nebudu stari protivnici stupili pred vječnog suca. Nu dne 30. i 31. netom minulog agusta pokazno je barbanski kmet, da svakoj sili i nepravdi mora jednom biti kraj; i stari gospodari morali su svojima ušima slušati tužku odsudu, koju njim je u brk čitao onaj isti puk, za koga su mislili, da su mu već otupili svaku poštenju zamisao. Predvidjali su barbanski protivnici, da se poštenji dio občine od njih odvraća, a oni zategni se izbori, da se tim bolje mogu pripraviti.

Prije nego li opišemo tok i svršetak občinskih izbora, napomenuti ćemo, da je dne 26. agusta došlo u Barban na lov nekoliko puljske gospode, a vratili se natrag u Pulu dne 30. t. mj. Prvog dana izbora već u jutro bila je sakupljena krnjelska četa, sastavljena iz odrpanih proštenjakah, koja je čekala naše ljude, da ih zlostavlja uvredami, miti i stražu. Svakomu, koji se prodao Krnjelom, bila su otvorena vrata trijuh konobah, gdje je mogao piti koliko mu trbuh podnašao. Cieloj agitaciji bio je glavni stup u kući prvog protivničkog vodje, gdje je glavnim generalom bio poznati vam „Bumbero“. Prvog dana izbora u 8. tjelu bilo je izabrano naših 6 zastupnikah, a protivnih 2. Vidiv ovi, da su prvog dana zlo prošli, nije im mugao san na oči, u najmuljenih konobah stahu sakupljeni njihovi na okupu. Neki napastovahu naše izbornike, koji se mirno kući vraćahu, a drugi klatili se po selih kroz cielu noć, da podmite što više biračah za 2. tjelo. Dne 31. do podne birało je 2. tjelo. Do 11 sati naši su bili u većini, nu tada su počeli protivnici strašiti potiljoni i okcekucijami, vukli na silu izbornike do izbornice, a timi smradnimi sredstvi uspješe dielomice. U ovom tjelu bilo je izabranih 5 protivnih i 3 naša zastupnika. Prvo tjelo, koje je birało 31. po podne, imalo je odlučiti, komu da se izruči občinu za budućo 3 godine. Ali u ovom tjelu znali smo unapried, da je većina izbornika naša. Svi naši, sakupljeni u jednoj dvorani, otidjoše zajedno na izbor. Svršetak 1. tjelo čekala je jedna i druga stranka najvećom napetošću. Krnjeli i neki naši prodani kmeti pripravili su si bili žižđalice, da tako počaste pobjedu, kojoj se uzaludno nadahu.

Pripravna je bila već bogata večera i obilna pića, al jaoh! tužno li večero za Krnjelo i njihovo podrepalco. U 6 sati izadju iz izborne dvorane občinski sluga, poče čitati imena, i to prvog izabranog zastupnika: Marka Kontušića. Kad su Krnjeli čuli ovo ime, pohitjegoše na smrt bliedi u svoje sakutke, naši pako zaviknuše u sto grla gromoviti „Živio“, to od veselja plesahu, a dični Rakljanci zapjevaše narodnu pjesmu: „Još Hrvatska“... Za Markom Kontušićem proćitano bijaše još ostalih 7 naših zastupnika, izabranih u 1. tjelu.

Dok su se naši veselili nad održanom pobjedom, izlazili su kroz gradske vrata bliedi, zaramljeni neki oholi ljudi, koji samo da postanu župani, prodaše se protivnoj stranci. Tko nije vidio očima u samiju oboronima lazći na gradska vrata malog Pavu. O Pavo! Pavo! kako je ružno iznevjerio se svomu narodu. Za njim otidjoše porašeni pristaše i podrepalco tobožnje gospode barbanske. Sram li bilo! Sakrili su se bili i oni, sramota im je na obraz pala, jer su bili i oni izdali svoj narod.

Moramo još napomenuti, da je s političke strane prisustvovao izboru tajnik c. kr. puljskog kapetanata. Pravim zadovoljstvom, da se pohvali njegova stroga nepristranost. Ljudi javno po trgu govorahu, da još nije bilo nikad u Barbanu na izborih nepristranijeg političkog činovnika. A mi smo bili i tim zadovoljni, jer istarski Hrvat neće protekcije, nego da mu se dade pravo, koga mu državni zakon daje. —

Prije nego li završimo, moramo pohvaliti nepodmitljivo i vjerno Šajinco, Bičićano i vođinom Rakljanco.

Odsada će dakle sjediti u občinskom zastupstvu barbanskomu 17 zastupnikah, koji neće vjerovati u gospodsko (!?) evanđjelje, a za ostalih 7 neznamo, hoće li se opametiti i gledati občinsko dobro. — Bog dao, da bi i oni stupili u narodno kolo, čim bi zaista sebi i občini osvjetlali lice.

Pogled po svietu.

Trst, dne 19. septembra 1888.

Austro-Ugarska: U Beču održavala se ovih dana konferencija, kod koje sudjelovahu mnogi odličnjaci, koji se neslažu s današnjim dualističkim položajem države. Viećalo da se je kako da se započme odlučna borba proti sadašnjemu sustavu. Osobito da će se na tom raditi, da se u našoj državi umanji prusko-njemački i mađjarski upliv. U to ime da će se nastojati, da se svim narodom monarhije podiele njihova sva povjestna i autonomna prava i da se provede svuda ravnopravnost. Da se postigne tu svrhu, kane ti političari u Beču ustrojiti veliki politički list, koji će gornji program izvadjati i promicati.

Zemaljski sabori razpravljaju bez osobitih prizorah. Izmedju svih saborah odigravaju se u istarskom vaiburniji prizori, gdje talijanski većina napose saborski predsjednik uzkraćuje ili oduzimlje hrvatskim zastupnikom rieč ili neće da prima hrvatskih interpelacijah. U trećoj saborskoj sjednici uzkratio je zastupniku dru. Volariću rieč, a nije mu dozvolio niti da čita svoju interpelaciju na vladu u hrvatskom jeziku. Poradi tako nečuvanog postupanja sa narodnimi zastupnici, obratila se naša manjina na ministra-predsjednika Taaffea a dr. Volarić na namoga cesara. Naš sabor neće držati sjednicah dok odbori gradiva za razpravu nepriprave.

Rusinski zastupnici u galičkom saboru odlučiše izstupiti iz zemaljskoga sabora pošto njim Poljaci nedadu narodnih pravicah. Na taj korak natjerala jih pristranost i tvrdokornost saborske većine, nu mi dvojimo da će oni ići tim neradom postignuti.

Dolazi austrijski zemaljski odbor predložio je saboru osnovu novoga izbornoga zakona, po kojem bi također izvanjske občine u zemaljski sabor neposredno birale zastupnike. Većina zemaljskoga sabora sklona je tomu predlogu, nu nezna se, da li bi takav zakon kruna odobrila.

Ovog čudna da će se još održavati ministarske konferencije, u kojih će se ustanoviti državni proračun.

Staročeski prvak dr. Rieger savjetovao je prošlog čudna svo državno i zemaljsko zastupniko, te ostale odličnjeke njegove stranke na skupščinu u Prezu. Sustalo se do 700 jednomišljenikah. Rieger govorio je dulje vremena o političkom stanju monarkije, o odnošaju Čeha naprama ostalim strankam u carevinskom vieću, te o radu čeških zastupnikah na zemaljskom saboru i u Beču. Govorilo je i više drugih Staročehah, a na koncu izrekla je skupščina pozdravnicu narodnomu zastupstvu.

Ugarski ministar – predsjednik Tisza razbije si glavu, koga da predloži kruni za ministra bogoštovja i nastave. Konservativni i katolički vodje nastoje prodrieti svojim kandidatom grofom Zichy-em, članom gospodske kuće, za koga kalvinist Tisza nemari.

Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. bijaše na svojem putovanju po kraljevini Hrvatskoj, osobito u Križevcih i Bjelovaru, najsvečanijo dočekan i pozdravljen. Svi slojevi pučanstva natjecahu se upravo, da svomu kralju izkažu nepokolebivu vjernost i odanost. Vojničke vježbe izpale su tako sjajno, da je kralj krasnim uspjehom uznešen bio.

Srbija: Kralj Milan odputovao je nakon kratkog boravka u Opatiji, sa kraljevićem u Gleichenberg. Sa bivšim ministrom Ristićem konferirao je kralj u Opatiji i to, kako se govori, o pitanju razstave sa kraljicom Natalijom.

Bugarska: Ministar bugarskih financijah Načović kanio je u Bukureštu sklopiti zajam, no to mu nepodje za rukom. Bugarski vlastodršci sklapaju eto već preko godinu danah zajmove, al njim se to niti danas još posrećilo nije.

Italija: U Rimu čine jur pripravo za dočok njemačkoga cara Vilhelma. Sv. Otac izjavio je poslanikom kod Vatikana, da želi, da sudjeluju kod dočeka njemačkoga cara u Vatikanu. Dolazak cara u Vatikan biti će privatne naravi, a čim stupi car preko praga, imati će dočok službeni značaj. Sv. Otac dočekati će cara u bielom paradnom odielu s brilantnim propelom.

Franina i Jurina

Fr. Ti Juro poznaš šuđa sejik, reci mi malo, ča će to reć „t e m p o r i s m u t a n d u s“?

Jur. Kado si pak to zićuhal?

Fr. Trudan kako lovski brok, počival sam neki dan va kafotarije pićanskoj pod ladonjum. Tuda su pasali z grada i štor prošlodent va ponžiono, njegov šekretar i podropnica njim. Kada su zanjušili pićanskega meštra, zabrusili je šekretar „t e m p o r i s m u t a n d u s“.

Jur. Aha, to je otel reć, da su pasala ona vremona kada su krijoli i šaronjaki dolali va Istroj šagod su otoli.

Fr. Borme sada vidim, da ima i vučina nekoliko soli va glavo.

* * *

Fr. Sam čul, da ni još srce na mestu nekim tamo u Tinjanu.

Jur. A ča mišliš, da se srce tako lahko na mesto stavi kako i malin kad s mesta skoči.

Fr. Da bi malo poklonosali bi morda šlo.

Jur. A ča ćeš, dragi moj kumparo, stari ljudi govoro, da ni mladega sudit, kako ni mrtvoga budit tako ni žalostnoga žalit.

Fr. A ja, ki je kriv, nobilo jim provoć bukvu za kantrigo zalivat; samanj se sad hrbo, prše, tabakà i govori „gavomo pronà un famoso potino al nostro novo podešta, še gavorá kon koša potonar.“

Jur. Ma u istinu taj čovek se punim pravom zove „Blašun“ kad se tako lopo hvali, pak ako je to jušto on, ki je bil kunšelir.

Fr. A zbilja čast takovim naobraženim kunšelirom, ki pošteno mrše a nepošteno hvalo.

Jur. A ča ćeš, kakova loza takovo grozje.

Različite viesti.

Nekojim našim dužnikom prilažemo današnjem broju račun duga za tekuću i prijašnjih godina. Tako ćemo redmice poslati svim našim dužnikom račun na crvenom papiriću, te molimo ovim sve i svakoga, da nam zaostatke odmah pošalju izvole, jer nije lepo ni pošteno list čitati a neplaćati ga.

Zaplijena. Jučerašnji broj naše drugarice „Edinosti“ bijaše zaplijenjen radi članka „Slovanstvo v Avstriji“. Uredničtvo priredilo je odmah drugo izdanje.

Vjenčali se. G. Srećko Bartolj, ovdašnji trgovac, vrlo čestit rodoljub i naš prijatelj vjenčao se u nedjelju sa rodoljubnom gospođičnom Emom Umekovom. Naše najiskrenije čestitke novovjenčanimi!

Istarski sabor imati će buduću sjednicu za nekoliko danah, kad naime saborski odbori pripreve dotične predloge i osnove za razpravu.

Iz Mošćenicah piše nam prijatelj 12. t. m. sliedeće. Dopisnik Vaš, g. urednče, u predzadnjem broju dične „Sloge“ obaviestio Vas je o nečem netočno, a mi se uzdamo u Vašu pravdoljubivost, da ćete ublažiti što je rečeno glede našega agenta, kojega ponešto se okrivljuje zbog toga, što se je dne 18. agusta t. g. onako često spuštalo i dizalo zastavu na stjegu. On tomu nije kriv jer ga nebijaše onog dana u Mošćenicah. Nadalje znademo, da on nije kazao, da nesmije pod stjegom biti hrvatski napis, nit je on bio upitan zašto bi se imao postaviti talijanski napis, a dosliedno nijo niti onog odgovorio, što mu dopisnik prisiva. Pogovorało se je doduše među zastupnici kakav da budo napis na ploči a naš agent videći, da se svi zastupnici glede napisa služiti nomogu, predloži, da se napiše samo „18. agusta 1888“. Koliko je nam poznato on nezanovieta nikomu, niti je ikomu naškodio a nedira ni u narodne svetinje, kojo su i njegovo. (Nepristanosti radi, koja nam je bila biti će vazda vodičem, rado tiskamo gornji dopis, kojemu dodajemo i izjavu samoga agenta g. Ivana Deškovića, koju nam je sam priposlao i koja označuje njegovo narodno mišljenje, te koja glasi: „Kakav Hrvat sam bio nekada, takav sam i danas i ostati ću za cielog moga života; to javno priznajem i izpovjedam jer nisam nikada pogrdio ni zanikao hrvatskoga porekla, nit ikakve hrvatske svetinje, a toga neću učiniti ni od sada kad sam već skoro ostario“. Op. Ured.)

Popravak. Doznajemo iz pouzdana izvora i radostno popravljamo, da su gospoda izbornici Dilić iz Padene, Čeh iz Novevasi (mjestna občina Piran) i Koronika iz Kort (mjestna občina Izola) glasovali za narodnoga predloženika kao zemaljskoga zastupnika g. Frana Flego. Živili ti sviestni izbornici na ostalih 50!

Iz Kastva javljaju nam, da će se u onoj občini obaviti izbori dne 25. 26. i 27. t. mj. U tu svrhu sastati će se ovih danah narodni prvaci na dogovor, da pak složno izaberu za občinsko dobro sanuzeto, poštene i rodoljubne zastupnike. Tako i valja jer bez dogovora, savjeta i sloge neima pravog uspjeha. Tuj ima sgode svatko da kako svoju otvoreno i bez obzira na nikoga. Kastavšćina je velika, pa bi morala svaka županija dogovoriti se koga želi imati zastupnikom. Posiljo izbora je prekasno narisati ili druglim predbacivati, da su učinili što i kako njim bijaše drago. Sada je vrieme, da svatko očituje svoju želju, a ta će biti — budo li opravdana i tomeljita — takođjer poprimljena. Na oživljan dogovor i rad dakle dični Kastavci, da sačuvamo našoj slavnoj občini onaj krasni glas, štono ga i u dalekom svietu uživa.

Novi talijanski list početi će izlaziti — kako doznajemo — budućeg mjeseca u Puli. Ako smo dobro obaviešćeni, nagovarati će i braniti taj novi list i naše narodne interese u Istri. Za sada toliko a čim doznamo štogod pobliže o tom zanimivom podhvatu, svratiti ćemo se na nj i kazati o njem svoju.

Iz Baške pišu nam 18. t. m. Odavna nisam Vam so oglasio neimajuć važnog gradiva, danas pako molim Vašu dobrotu, da mi ustupite malo prostora.

Čim dođuemo, da će nas pohoditi krški djaci i ujedno nam pruziti dvie zabavne večeri, veoma nas ta vest razveselila znajuć bo, da ćemo imati u našem krugu mladoš našu, koja će nama danas sutra pomoći, koja će nam biti sviotlom u tmini. Njihovom dolasku veselilo se naše stanovništvo. I oto nadošao dan 8. septembra, blagdan malo Gospojo. Mi s veseljem promatramo nadobudnu mladoš, nalazeću se među nama, a kad je pak nadošlo vrieme večernje zabave, pohitismo u prostorije, gdje se imala predstava obdržavati. Vidismo lieno nakićenu sobu, koja su gg. djaci okitili. U kratko vrieme napunila se soba. Nadošla doba predstave.

Sve je išlo u najlepšem redu, da se lieplje nemože niti zahtjevati znajuć, da nebijaše dostatnog prostora za pozornicu. Naši djaci pozeseše se baš majstorski.

Tako bijaše i sliedećeg dana.

Nećemo napominjati vrline pojedinca već zaključujemo, da svi dobro izvršiše svoju ulogu, što čakać djakom na čast služi. Mi smo time posve zadovoljni bili, jer smo se naučili krasotah jezika i samo stvari. Naša mladeš nas tim zadužila. Mi Vam, nado naša, najerdačnije zahvaljujemo na Vašem trudu i ujedno molimo Vas, da nekoliko puta u praznicih poliodite i pruzite tako lieno, ugodno i korisno zabave. Vaš boravak ostati će nam neizbrisiv u srdcih naših. Bog nek poživi krško nadobudno djake i onog šaljivog Luku! — Jedan u time više Bašćanah.

Krški djaci u Baški. Sa otoka Krka pišu nam 16. t. m.: Davno željkovana želja eto nam se izpunila! Dne 8. i 9. septembra proboravismo u našem uhavom Primorju, pohodismo čestito Bašćane. Nadasmo se doista, da će nas ono vriedno pučanstvo objeručke primiti, da će nam zasladiti kratki naš boravak u njihovom krilu, nu snevim tim ipak je onaj iskreni dočok, ona bratimska vruća ljubav, kojom nas susrotali naši sviestni Bašćani, daleko nadkrilila svako naše očekivanje, svaku našu nadu.

Primili nas kako u obće mogu primiti samo ljudi, kojim je srce ožareno svetim žarom ljubavi bratimske; primili nas kano najmilije sinove jedne zajednice, primili nas i bogato obdarili, te smo mogli krasno uspjeti sakupljanjem u dobrotvorno svrho. Doista će nam dani našeg najugodnijeg boravka u Baški ostati uklesani neizbrisivimi pismeni harnosti u srcih naših; znasta će ono lieno i mile uspomene neprestance živjeti u pameti našoj. Hvala i čednah.

Stoput hvala budi svim čestitim Bašćanom, koji nas toli ljubeznivo i srdačno primili, koji nam svojim blagodarjem toli bogato okrunišo onu krasnu svrhu, za kojom težimo!

Osobita i posebna budi hvala voleštovanom i velevriednom g. načelniku Juriu Čubraniću, koji nije žalio ni truda ni troška, samo da nam čim većma omili naš sretni boravak među milom, jednokrvnom bratčom. Živio ga Bog! Hvala i čestitomu i vriednomu otačborniku g. Dinku Soršiću na njegovoj plemenitoj blagodarnosti i iskrenoj ljubavi! Hvala svoj čestitoj gg. svećenikom, prijateljom, prijateljicam itd.

Bog Vam platio. — Do vidova!

Iz Tinjana pišu nam 18. t. m.: Dne 10. t. mj. obdržavala se u Tinjanu druga občinska sjednica pod predsjedničtvom g. Šime Dufara, občinskoga glavara, kojoj su prisustvovali svi zastupnici.

Spomenuti nam je najprije, da je sve teklo u najboljem redu, te se zadovoljstvom ištičemo nekoje točke, koje su bijahu protrosano i zaključeno jednoglasno.

Na predlog g. Vinka Križmanića bjo ked 1. točko odlučeno i jednoglasno prijvaćeno, da ima biti uredovni jezik za svo vanjsko i unutarnjo poslovo hrvatski, nu tim da ostanu neokrnuta sva prava, koja po zakonu pripadaju jeziku drugo narodnosti.

Za utjerivanje občinskih zaostatakah, koji su po nemarnosti prvašnjih upravitoljah na veliku svotu narasli, odlučilo se, da se ima svim dužnikom poslati listić sa dotičnim računom duga, da mogu znati koliko duguju, i ako nebi do odlučenog roka isplatili, će nastupstvo u dojdućoj sjednici odlučiti, koga da se ima odvjetnikom izručiti, da dug utjera.

Kod ove točke odlučilo se, da se odnosno punomoć na Tinjan i sv. Peter dru. Franu Costantiniu i dru. Adamu Mraku, to da se ima imenovati obć. prokuratorom g. dr. Ante Dukić.

Nadalje zaključilo se, da se i na čim prije osigurati svo kapitale, koji još nisu osigurani.

Protreslo se nadalje još 10 razniih točakah, koje bijahu trezno i razborito rješene.

S velikim zadovoljstvom izrazili so svi zastupnici i prisutni slušatelji, da nemože biti lepše i ugodnije, nego kad so u našem milom jeziku sve piše i govori, ta blagoslivljuć dan sjajne pobjede, vratiše se zadovoljni i mirno sviesti kući.

Iz Gračišća pišu nam 10. t. m. „Hrvatska Čitaonica“ u Gračišću držati će dne 23. t. mj. u proslavu 40godišnjeg srećnog vladanja Njeg. Ap. Vel. našeg cesara i kralja Franu Josipa I. zabavu sliedećim programom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Carovka (pjev). 3. Govor (u slavu svečanosti). 4. Istarska koračnica (spjevao A. Kaine, ugl. M. Brajša). 5. Braća od Preradovića (duklum.) 6. U boj (ugl. Iv. pl. Zajc). 7. Dalmatinski šajkaš (dvospjev). 8. Tombola.

Poslije tombole biti će skupna večera. Preporučujemo gg. članovom, da se pozivu u što većem broju odazovu, te da se na vrieme oglase. Slobodno je gg. članovom dopoljati sobom kojeg od obitelji svoje.

ODBOR.

Nesreća. Iz sv. Matoja, na Kastavšćini, pišu nam, da se je tamo dne 10. t. m. kod kopanje kamenog uglevlja dogodila nesreća. Mladić Ivan Blažić od 27. godina, izlazeć iz jarce do 20 metara duboko, nehtjede stupiti u škrinju, u kojoj radnike na polje izvlače, već se poče penjati po konopu. Na njegovu nesreću zapustilo ga silo, te se sa priličnog visine srušio u jamu i tuj ostao mrtav. Budito oprezni radnici, da Vas nesnadjo slična nesreća.

Razpisane štipendije. Zemaljski odbor za Istru razpisuje za god. 1888-89. dvie više štipendije po for. 200 i to jednu za filozofičko nauko, a drugu za politehničko; zatim jednu manju štipendiju od 100 for. za gimnazijalno učenike, koji dobro uče. Prednost imadu oni, koji polaze domaće gimnazije. Molitelji imadu predložiti svoje molbe zemaljskomu odboru do 20. oktobra 1888. priloživ njim svjedočbe prošlo školsko godine, svjedočbu siromaštva i poloznicu.

Privatne štipendije. Početkom školske godine 1888—89. podieliti će se tri štipendije, utemeljene od pok. V. Tomašića iz Voloskog. Dvie od tih jesu po 200 for., a jedna po 150 for. Pravo na te štipendije imadu u prvoj vrsti djaci-rodjaci utemeljitelj evi, zatim pripadnici občine Volosko, koji polaze pomorsku školu realke il gimnazije. Molbe valja poslati c. kr. namjesničtvu u Trstu u roku od 4 dnah.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču. U utočišću „Hrvatskog pripomoćnog družtva u Beču“ izpražnjeno je čast mjesta, koja će se za prvi semestar iduće školske godine 1888-89. do 15. novembra 1888. popuniti.

U utočišću dava se za sad bezplatan stan, ogriev, razsvjetu i podvorbu; u budućo, ako bude moguće, i inu obskrbu.

Mjesto takovo potražiti može svaki dostojni i siromašni djak h r v a t s k e narodnosti, koji sveučilište ili drugo ovomu ravno učilište u Beču polazi, to svojoj molbi priloži: I. svjedočbu siromaštva, potvrdjenu gradskim (občinskim) načelnikom, županikom i gruntovnom oblašću; II. školsko svjedočbo (jednu izpitnu ili dvio svjedočbo o kolokvijama posliednjog semestra, dotično svjedočbe zrelosti); III. Indeks.

Molbe neka se do 20. listopada 1888. uprave na podpisanog tajnika družtva.

U Beču, 6. rujna 1888.

Fr. Vahčič, tajnik, Dr. K. Kozić, predsj.
Beč, VIII., Josefstädter-Strasse 13, 4. Stock.

Preporučamo što toplije svim imućnijim čitateljom ovo plemenito družtvo, koje pruža oto već sada našim mladićom liepu podporu. Po pravilih toga družtva diele se članovi u darovatelje, podupirajuće i pravo. Za prvo nije ustanovljena nikakva svota; podupirajući doprinose na godinu 5 for. a pravi (koji moraju u Beču stanovati) for. 2 na godinu.

„Vienac“ broj 35. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Hercegovka“, pripovo Ivan Lopušić. „U registraturi“, roman. „Četiri dana“, pripovieat Gjuro Turića. „Nadežda Nikolajevna“, pripoviest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Stj. Ljubić. „Stanko Vraz, osnivač književne kritike hrvatske.“ Književna pisma: „Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini“, sabrao Kosta Hörmann“, ocjenjuje prof. dr. L. Marjanović. (Svršetak.) Listak. Slike: „Sinj u Dalmaciji i Sinjski alkari.“

„V i j e n a“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

„Dom i svjet“, ilustrovani list, broj 17. izašao je sa obilnim sadržajem. Preporučajuć našim čitateljom toplo ovaj bogato ilustrovani list, upozorujemo ih na sadržaj, koga na četvrtoj strani priobćujemo.

Brzojav „Naše Sloge“.

Poreč, 18. septembra. Zastupnici Spinčić i Laginja pročitali hrvatski interpolaciju; prvi glede ustrojenja hrvatske gimnazije, drugi glede štipendijalne zaklade za Vlahe iz Kastavšćine. Predsjednik izjavio kao prije, da jih nemože na znanje uzeti, jer su pisane hrvatski. Vladin zastupnik pročita notu namjestničtva, uslied koje se imadu primati interpolacije u svakom zemaljskom jeziku. Predsjednik izjavlja, da si pridržaje prema tomu shodno korake poduzeti. (Doznajemo iz posve pouzdana izvora, da je predsjednik Vidulich položio svoju čast. Urednj.)

Dopisnica upravničtva.

Od 1. do 20. septembra t. g. pripošlo nam predplatu sliedeći: L. I. Krkavče za II. s 88. — R. M. Truške za II. s 88 — P. I. Pašjak za II. s. 86 — L. M. Voprinac za 88 i čit. — L. I. Klana za 88 — I. N. Portoroš za 88 — K. P. Hrvoljan za 88 — I. I. Gračišće za 87 i pol 88 — B. I. Boljun za 88 — L. nd. F. Lovran za 88 — M. M. Derventa (novi) za II. s 88 — H. C. Zagreb za II. s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 15. septembra

Beč	40	74	52	75	1
Gradac	5	57	54	17	40
Temešwar	57	35	88	48	67

dne 19. septembra

Brno	69	25	54	62	84
Innsbruck	63	11	59	38	74

Zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su našu premilu majku, odnosno punicu i babu dne 13. t. m. onako mnogobrojno do hladnog groba sprovodi, to nam inače bud ustmeno bud pismeno svoje sućutje zbog toliko zgube izraziti izvoljeli, budi izrečena ovim putem iskrena zahvala

Bog njim platio!

U Trstu dne 16. septembra 1888.

Frano Jelušić,
c. kr. fiskalni tajnik.
za supругu i sina.

Javna zahvala.

Pollcom broj 46.011/II. C. g. 1888. osigurao se podpisani sa pokojnom suprugom kod slavno uzajamno - osiguravajuće

banke „Slavija“

u Pragu na kapital od jedno hiljade (1000) forintih, izplativom kada umre jedan od osiguranih onomu, koji koga nadživi.

Slavna banka „Slavija“, čim je doznala smrt pokojno moje supruge, pošteno mi je osigurani kapital podpunoma izplatila, zato se istoj ovim javno zahvaljujem, preporučajuć banku „Slaviju“ najtoplije svakomu, koji si želi život osigurati.

Kastav, 15. septembra 1888.

Mirko Juluštć, obć. tajnik.

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac žeoznom robom **na malo i veliko** preporuča

svoje veliko skladište

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (žižmo)

kao takodjer **i ostalu železnu robu,** koja se u njegovom skladištu u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuje se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvorbu.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milefleur). čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slaba probava, mučavica u želudcu i zapeka sleta. Vrlo korisan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Žglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), (alleđiva je sa The-om žglobo- i kostobolju odstranjujem. (Thee antiarthritico e antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića

Pomast vegetalno-želudčana, sastavljena iz travah i smole lekovitih. Preporuča se kod bolestih kože sa. Lieći 14 nevć i prodaje se jedino u

ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori“, Piazza grande u **Trstu.**

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzdan. 24—7

Najholje osvježujuće piće jest

ohlađen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po

Glav. Enriku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov ohlađeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carinel oprome**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem dajo se obični odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, takodjer one koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v. želudcu i drobu, krč, slaba probava, slobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba,** koje su sastavljene po navodu katuđjera grčkoga **samostana „Astra“ iz 22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka,** koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieno 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: **M. Schulz, Hannover,** Eschwerstrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, „All'Amazone Trionfante“ i Prondini. — Na Ricci A. Mizzan. 13—5

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najudatniji proljetni lijek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučajn najslavnjii liečnici već odavna uporabljivanje slovečo i odlikovane

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca brata Lozar, Ivana Cilita; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Marijacelјske želodečne kapljice

izvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notačnosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kislem pohanju, kolikoj, želodčnem kataru, goreščo (rsavol) pri prebitnej produkcijli slin, rumenjot tlavanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabušanji; preobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost, znamka proti glistam, bolestih na vranici in jetrih in tudi proti zlati žilli ali himeroidam. Cena steklenici je s nakazom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarnikar „k angelju varhu“, *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijacelјsko želodčno kapljice nisu tajno sredstvo. Deli, iz katerih obstoji, označujeni su na vsakoj steklenici priloženomu podatku za vporabo

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina, — Lekarna: do Leitenburg, all' Ercole trionfante, — Lekarna: Eduard do Leitenburg, alla Salute, — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al'a Fontana Inspirata. — Lekarna: Benedetto Barnaval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vinch Mintussi, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dentore (glav. skladiš.) — Lekarna: Basoletto all'orso nero. — **Postojna:** Lekarna: F. Baccarcich. — **Sežana:** Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarite! Pristno Marijacelјsko želodčno kapljice ponarejujejo in ponemnjšo se mnogovrstno. — **V znamenje pristnosti** mora biti samotana vsaka steklenica v rdeč omot, proviđen s gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem podatku za vporabo razun toga opomnjano, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kromerichah (Kremsier).

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu,

Novci za vplačila.

V vrsti. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 3¼ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priposna i na nova obrestna tarifa na tamošnju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprilla, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrsti. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpritim kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostli 5½% latnih obrestih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 8. marcija 1888. 48—10

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještdivanjem svakovrstnih služabnikah u te i inozemstvu, utfertuje dugove, dobavlja izvlešća za podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Poplsuje se hrvatski, njemački i talijanski

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« **v Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje neiskrenjše zahvale za Vašo **osebno,** katera mi je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšatev. Vedno hujšej bolezni predruži se še zlatenica. All jaz in mnogo mojih tovarišev debilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nadnaravnej „**Piccolijevej esenci**“, za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

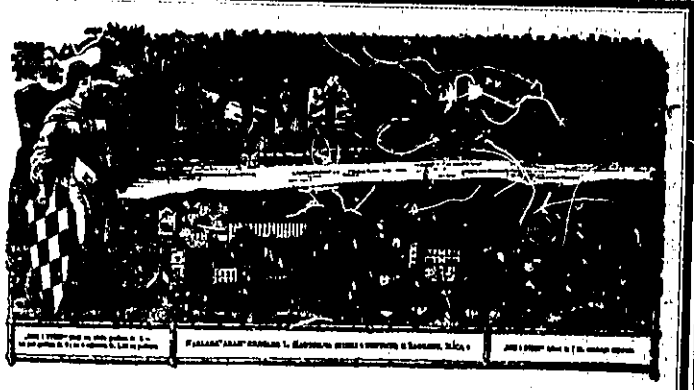

Sadržaj osamnajstoga broja:

ŠTIVO: Zlatka. Proveo August Harambašić. (Nastav.) — Udova Lerouge. Kriminalni roman od E. Gaboria-u. Prev. Č. Vlahović. (Nast.) — Mletački ormar. Istarijska pripovieđka I Maximilja — Sestra Ana. — Muš na lutriju. Crtica iz amoričkog života. Napisao Fr. Goršičkor Proveo L. Mirković. — Igrač. Crtica od Mavra Jokoja. Provoo B. — Opium ili drjomak. Prirodop.-kulturna crtica. Dr. H. — Opisi slika.

SLIKE: Prof. Vj. Spinčić. — Ruski car Aleksandar III. — Peterhof kraj Petrograda, ljetni dvorac ruskoga cara. — Njemački car Vilim II. — Njemački car Vilim u Rusiji. Dolazak broda „Hohenzollern“ u Kronhtadtsku luku. — Gospić sa zapadne strane. — Gospićka glavna ulica. — Smaknuće pomoću munjevine. — Moda.

LISTAK: 1. Osobne vieati. 2. Kronika. 3. Umrli i nesrečo. 4. Književnost i umjetnost. 5. Naravoslovne vieati. 6. Prirodoslovne vieati. 7. Zdravstvo. 8. Poljodjelstvo i kućanstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Svaštičo. 11. Porodica (Svrš.) Moda i špot.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima dancmice predplatu.

TVRDKA
Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 6.

Kalmuka
deset metr., čisto po modi se da oprati 60 ctm. f. 3.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarjih 60 ctm. f. 4.—

Barsena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3

Niger kega valjanega sukna
deset met., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi žali
½ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey“ za gospe
(jopiči) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletne, velike; 1 komad f. 1.50

Kožuljn za dotiaice
iz rumburškega oksforda velika, 3 kom f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolgo, 1 ostanek f. 2.50

Normalne kožulje in hlače,
kompletno, veliko, 1 kom. f. 1.50

Orni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo blago, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 30 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f. 3.50

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske kožulje
iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše vrste platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kanafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 1.80
1 „ 30 „ rudeč „ 1.20

Oksford
za more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz rip-a
sestoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sa svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelјno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.50

Konjska plahta
jako dobra, 100 ctm. dolga, 130 ctm. široka. f. 1.50

Odeja za fijakerja
190 cm. dolga. 130 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
belo ali barvano 1 kos I. f. 1.80, II. a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platene, 3 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 2.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m. za popolno zimsko suknjo sivo in vijoličevo, f. 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar kome ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc

Broj 39. U Trstu 27. septembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opotovanja, uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu i male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. kor.

Istarski sabor.

III. sjednica dne 13. septembra 1888.

(Konac.)

Zast. dr. Laginja podupire predlog kažuć, da ako je istina, što je rekao dr. Volarić, o čem nemia razloga dvojiti, da bi bilo nezakonito, da je grad Cres upotrebio bratovštinske novce svojih podobćinah na uzdržavanje svoje škole u gradu.

Predsjednik neće da primi predloga, jer je pisan hrvatski.

Zast. dr. Laginja: No iz dužnosti niti ljubavi do predsjedničtva, nego radi one gospode od većine, koji ništa hrvatski neznaju, pročitati će predlog dr. Volarića u talijanskom jeziku.

Zast. Sbisà veli, da je protiparlamentarno, da jedan postavlja predlog, a drugi ga provadja.

Zast. dr Laginja, komu je predsjednik poslao poslušnika, da pročuvamo na talijanski provedon predlog, neznam bi li ga predao ili nebi. Konačno ga ipak preda riečmi: por compiacenza privata.

Zast. dr. Petris, zemaljski podkapetan, zove taj predlog predlogom Laginje, jer ono, što je Volarić predložio neznamije. Članovi manjine se smiju i dovikuju tko „predlog Volarić", tko „tako govori Man junta", tko „to govori Crossanin".

Predsjednik pita da li je predlog Volarića raztumačen po Laginji („Tako je!" sa klupah manjine) podupret. Manjina ga podupire.

Izvjest. dr. Campitelli veli, da se je uvjerio, da je dr. Volarić jako bolestan na grlu; da mu je ljednik, koga je pilno za savjet naložio, grlo i glasovne organe vježbu, inače neznam ni tumačiti njegova ponašanja. (Dr. Volarić: Slušim se svojim pravom). On je govorio skoro uru, ni govornik nezna što, pak ga nemoće pobijati. Al se utvrdjuje u predmjevi njegove bolesti i poziva drugove, da ga ušćede. (Veselje na klupah većine, na klupah manjine posprdan smieh). Dobro i pravo je govorio pošt. Petris, za to nemia šta prilododati. Rad svoga toga mol, da se račun odobri.

Račun većina odobri.

Predsjednik izjavi, da nedaje predloga dr. Volarića na glasovanje, jer da malenkosti, koje je navco, nespadaju na predmet, da junta nemia utloati u takovo strogo občinsko stvari, i da ona čini svoju dužnost.

Znat. dr. Campitelli izvješćuje još o. o završnom računu za 1887. o proračunu za 1889. mirovinske zaklade pokrajinskih činovnika i 7. o računu zaklade novca drugih za g. 1887., što se jedno i drugo bez razprave po većini prima.

Na svrsi, pošto je predsjednik naložio, da se občinstvo sa galerije odstrani, dade u razpravu:

O predlogu doznačenja po milosti učitelju Tosarzu.

Izvješćuje dr. Bubba u imenu školskoga odbora, i predlaže, da se ne usvaja predloga c. kr. kotarskoga, odnosno zemaljskoga školskoga vieća, uslied kojega bi se imalo dati rečenom učitelju 400 for., već da se stvar izruča zemaljskomu odboru, koji neka mu po svojoj uvidjavnosti dade kakvu podporu po milosti.

Predlog se bez razprave prima.

Predsjednik određe za toga sjednicu za sliedeći dan priobćiv ujedno dnevni red isto, i zaključi sjednicu.

IV. sjednica dne 14. setembra 1888.

Predsjednik dr. Vidulich. Vladin zastupnik vit. Elusceagg. 23 zastupnika.

Tajnik dr. Bubba čita zapisnik III. sjednice.

Zast. dr. Laginja opaža, da je zapisnik manjkav u tom što nije iztaknuto, da je on podnoseć u talijanskom jeziku isti predlog Volarićev javio, da to čini samo radi onih nekih članovah većine, koji tvrde, da neznaju hrvatski, a ne zato, što bi se tobože tržao vezanim podnašati provode u tal. jeziku.

Predsjednik veli, da ta opaska nego doći u ovaj zapisnik, već u stenografički današnje sjednice. Pak nastavlja: Pošt. Jonko najavio mi se je za rieč, ja mu ju ovim dajem.

Zast. Jonko čita interpolaciju na c. kr. vladu:

„Dne 5. decembra prošlo godine u sjednici ovoga sabora bijaše podnesena obširna interpolacija neoborivimi dokazi na visoku c. kr. vladu glede izvršivanja članka 19. temeljnoga drž. zakona od dne 21. decembra pr. god. Odgovorilo se je tako, kao da nebijaše nikakva uzroka tužbam s naše strane u tom obziru. Mi se nemožemo nikako zadovoljiti s onim odgovorom, koji nam predočuje javno stanje u Istri uprav protivno nego li je u istini. Ako imade c. kr. vlada odlučnosti u opriesi s državnimi temeljnimi zakoni u svojom djelovanju porloti hrvatskomu i slovenskomu narodu njegova prava, neka imade takodjer odlučnosti taj svoj postupak otvoreno priznati a ne tajiti! Među svakdanjimi događaji, koji se nikako neslažu s tvrdnjom zastupnika vis. c. kr. vlade, navadjamo ovdje samo jednoga.

S talijanskim dopisom od dne 1. marča t. g. br. 237/07, poslala je c. kr. izborna komisija za istarsku trgovačku i obrtnu komoru podgradskomu glavarstvu talijanski pisano izborno lište za podgradski kotar sa 25 talijanskih oglasa o istom predmetu, da se objelodanio. Slovenskim dopisom od dne 9. marča t. g. broj 325 vratilo jih je glavarstvo izbornoj komisiji sa opaskom, da je morala nastati kakva pomutnja, jer da u podgradskom kotaru nitko ne razumije talijanski, to se je moglo, da mu se pušalju slovenski i hrvatski oglasi.

Kao odgovor primilo je načelnik zjemaški dopis g. c. kr. kotarskoga kapitana u Volosku od dne 15. marča t. g. broj 1810., kojemu bijaše priloženo onih 25 talijanskih oglasa i kojim mu se nalagalo, da oglase odmah objavi imaće da će zapasti pod globu od 25 for.

Nezadovoljni takovjem nalogom, pravoo načelnik dotični oglas u slovenski jezik, te ga objelodanio. Ujedno je pako protestirao slovenskim dopisom na c. kr. kot. glavarstvo od dne 17. marča t. g. broj 348 proti protuji sa globom, jer da se nije branio objelodaniti oglas. Oslanjao se je na to, da su slovenski i hrvatski zemaljski jezici, da c. kr. izborne komisije drugud štuju ravnopravnost, to da silna komisija u Kranjskoj za samih 5% Niemaca oglase objelodanjuje takodjer u njemačkom jeziku. —

Slovenskim dopisom od dne 31. marča t. g. br. 325. vratilo je glavarstvo c. kr. izbornoj komisiji u Rovinju izborno lište priloživ slovenski prevod službenom potvrdom, da bijaše pravilno objelodanjen.

C. kr. izborna komisija nije ipak jošte mirovala, jer se je njemačkim dopisom od dne 10. aprila t. g. br. 1928. gospodina namjestnika, putem c. kr. kot. kapitana ponovno naložilo načelniku, da mora upravo talijanski oglas objelodaniti. Tim njemačkim dopisom naglasuje se, da se tuj radi o izpunjenju narodbe c. kr. kot. glavarstva, to se ponovno grozi načelniku globom od 20 for.

Slovenskim dopisom od dne 14. aprila t. g. br. 482 javio je načelnik c. kr. kot. kapitanu, da, neobzirajuć se na sve drugo okolnosti — oglasa nemože više objaviti, pošto je izborne lišto jurve vratio u Rovinj.

Gospodin c. kr. kot. glavar naručio je radi toga izborno lišto iz Rovinja te je po drugi put poslao načelniku njemačkim dopisom od dne 21. aprila t. g. br. 2041. grozeći mu se po treći put globom od 20 for. neobjavi li talijanskoga oglasa. Usljed toga dao je načelnik priliepiti talijanski oglas odposlavši ujedno putem c. kr. kot. glavarstva slovenski protest od dne 28. aprila t. god. broj 541. na c. kr. namjestničtvo. Njemačkim dopisom gospod. c. kr. kot. glavara od dne 23. maja t. g. broj 3523 javljeno bijaše načelniku, da je c. kr. namjestničtvo odlukom, od dne 18. maja tg. br. 8006 protest načelnikov kao netemeljit odbilo.

Proti toj odluci poslao je načelnik putem c. kr. kot. glavarstva slovenski utok od dne 10. junija t. god. br. 844. na c. ministarstvo nutranjih posala.

Njemačkim dopisom od dne 28. junija t. g. broj 4404 vratio je c. kr. kot. glavar načelniku spomenuti utok, jer da je c. kr. namjestničtvo odlukom od dne 23. junija t. g. br. 9740. narodilo, da se taj utok neima podastrieti c. kr. ministerstvu nutranjih posala.

Bez ikakvog daljnjeg ondena podnašaju radi toga podpisani na vis. c. kr. vladu sliedeći upit:

1. Da li priznaje ona članku 19. drž. temeljnog zakona od dne 21. dec. 1867. br. 142. vriednost takodjer za Istru? Pošto nemože pako na to pitanje imade odgovoriti nego sa „da", pita se radi toga:

2. za što se na svo mogućo načina, dapače i nasiljem brani izvedenje spomenutoga članka drž. temeljnog zakona?

Poreč, 13. septembra 1888.

(Na klupah većine se dosta miče i govori kao i na galeriji ali se prestački ne buči. Poslušnik odnaša interpelaciju predsjedniku. Ovaj ju prima i veli:) Čini se, da je ovo interpelacija na c. kr. vladu. Ja sam već jučer rekao, da treba da budo svaka interpelacija priobćena saboru, a to da se može jedino u talijanskom jeziku kao jedinom poslovnom u saboru. (Na klupah manjine: uuu! Spinčić: „uguagliamo di diritto per tutti!)

Predsjednik nastavljajuć: Ova interpelacija je slavska, neima talijanskoga prevoda, ja ću ju motnuti među akte. U ostalom nedopuščam opazakah gledom na moj postupak. Radim kako mislim, da je pravo, a da li dobro radim, imadu drugi suditi.

Zast. dr. Volarić dobiv rieč, čita interpelaciju na zemaljski odbor.

Upit na slavni zem. odbor za Istru.

Oglasom 1. febrara 1888. broj 486. otvorilo je slavni zemaljski odbor natječaj na izpražnjeno mjesto pokrajinskoga podmjernika, tražeć, da prosioci prilože obćinjne svjedočbe, ai o poznavanju jezika u zemlji obćajnih, neima niti spomena. Po izvještaju nadalje notem podnašenom visokomu saboru proizlazi samo, da u sjednici 175. 2 marča t. g. bi po istomu zemaljskomu odboru imenovan na to gospod. Albert Ivancich iz Malogc Lošinja.

S razloga dakle, da polag službenoga popisa pučanstva od godine 1880. ima u Istri 284.154 svih stanovnika, i to 164.736 Slavena (121.732 Hrvata i 43.003 Slov.) prema 114.291 Talijana;

s razloga, da po zahtjevu zdravoga već razuma svaki činovnik, ako hoće sdušno i uspješno raditi u zemlji, u kojoj službuje, mora neobhodno prije svega poznavati jezik puka, s kojim u svojih zvaničnih poslovih dolazi u doticaj i mora da obći;

s razloga, da članakom 19. državnog temeljnog zakona od 21. dec. 1867. D. Z. L. br. 142. je zajamčena svim narodnostim i jezikom ravnopravnost u javnom životu, u uredih i školah;

s razloga, da po § 47. pravilnika za zemaljski odbor ima se kod popunjenja zemaljskih plaćnika osobiti obzir uzeti na osobe pokrajine, koje poznaju jezike u zemlji obćajne i njemački;

s razloga, što je polag odluke c. kr. državnoga suda u Beču od 18. junara t. god. br. 5. naš zemaljski odbor dužan primati spise podnošene u jednom zemaljskom, a posebice u hrv. jeziku; i

s razloga, što dapačo polag odluke istoga c. kr. državnoga suda od 8. julija t. g. br. 111. leži u duhu gorispomenutoga državnoga temeljnoga članka, da budo svaki u jednom od obćajnih u zemlji jezikah na budi koju zemaljsku oblast upravljeni podnosak u istom jeziku i riešen, to da imenito naš zemaljski odbor mora hrvatske podneske rješavati u hrv. jeziku, to stavljam na slavni zemaljski odbor sliedeći

Upit:

1. Zašto nije u gorispomenutom oglasu izrično, kao što treba, zahtjevano od natjecatelja poznavanje zem. jezikah?

2. Je li barem kod popunjenja mjesta pokrajinskoga podmjernika uzeo u obzir tu okolnost?

3. Jeda li g. Albert Ivancich, komu bi podieljeno to mjesto na jednogodišnju kušnju govori i piše u jezicih u zemlji obćajnih, i za koje jezike je u obće dokazano, da im je vješt u govoru i pismu?

Dr. Fran Volarić

(Čim je počeo čitati, nastala je među članovi većine veća buka nego li bijaše kad je g. Janko čitao. Dr. Campitelli pita za rieč. Volarić za sve to nemari, već čita neprestrašeno i glasno interpelaciju, koju pročitanu izruča poslušniku, a ovaj predsjedniku.)

Predsjednik primiv ju reče, da je to interpelacija na juntu, i pošto je samo hrvatski pisana, da će ju on među spise metnuti.

Znat. dr. Volarić zahtjeva na tomolju pravilnika, da se sabor izrazi, hoće li se povesti razprava ob odgovoru predsjednika ili ne.

Predsjednik odvraća: nerazumiem što je Volarić rekao . . .

(Znat. dr. Volarić upadajuć. „Iz Lošinja, pa da ne zna hrvatski!") Gospoda članovi imali bi se ljupko ponašati prema predsjedniku; on ravna saborom; komu nije pravo, znat će, kamo mu se je obratiti. Opotuje, da je, kako je lani zastupnik c. kr. vlade rekao, talijanski jezik poslovni u saboru.

Prelazi se na dnevni red.

1. Mocija Campitelli gledo promjene § 5. pokrajinskoga zakona 9. julija 1868.

Znat. dr. Campitelli obrazlaže svoju mociju u kratko i postavlja zakonski predlog uslied kojega se § 5. rečenoga zakona o trošku za katoličke orkve i svećeničke stanove obezkrieplinje i mjesto njega ustanovljuje:

„Za drugo troškove na svećeničko stanove i gospodarske zgrade imadu doprinašati beneficijati, ako ima beneficij, po načelih ustanovljenja nadomještenja kongrua iz vjerske zaklade odnosno iz državne blagajne, čist dohodak prolazeći normalnu kongrua."

Znat. dr. Volarić hoteć da neku promjenu predloži, počme govoriti, dakako hrvatski.

Predsjednik ga prekidajuć opominje, da se sada samo o tom radi, ima li se mocija Campitelli odmah razpraviti ili izručiti posebnu odboru.

Znat. dr. Volarić, hrvatski: Ja sam za to, da se odmah razpravi.

Predsjednik: Predlaže se, da se odmah predje u razpravu.

To se i prima, a

Znat. dr. Volarić progovori:

Visoki saborel danas se sudara u principu moje mnenje sa onim g. Campitellia. Poslje zakona 19. aprila 1885, kojim se donjekle htjelo poboljšati kongrua svećenikah neobhodno je potrebito, da se preinači § 5. zakona od 1868. kojim su prisvani svećenici doprinašati k gradnji župskih kućah. Nu svakako, ako se smjera poboljšati stanje svećenikah, imalo bi se proinačiti donjekle § zakona, kako je predložen po g. Campitellju. Zakonom g. 1868., kad je navadna plovanske kon-

Javna zahvala.

Policom broj 48.911/II. C. g. 1888. osigurao se podpisani sa pokojnom suprugom kod slavne uzajamno - osiguravajuće

banke „Slavija“

u Pragu na kapital od jedno hiljado (1000) forintih, izplativom kada umre jedan od osiguranih onoma, koji koga nadživi.

Slavna banka „Slavija“, čim je doznala smrt pokojne moje supruge, pošteno mi je osigurani kapital podpunoma izplatila, zato se istoj ovim javno zahvaljujem, preporučujuć banku „Slaviju“ najtoplijo svakomu, koji si želi život osigurati.

Kastav, 15. septembra 1888.

Mirko Jelušić, obć. tajnik.

Petar Podgornik

u Sežani

trgovno železnom robom **na malo i veliko** proporuča

svoje veliko skladišče

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (šižmo)

kao takodjer **i ostalu železnu robu**, koja se u njegovom skladišču u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za pošteno i jeftino podvorbu.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (Fino Millefiori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lek, kojim izčezava slaba probava, deranžica u želudcu i zapeka tla. Veoma korištan lek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 69 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), lakšeđiva je sa Theom zglobo- i kostubolju odstranujućim (Theo antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole lakšeđivajuća. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč. i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori“, Piazza grande u **Trstu.**

Naručbe izvršavaju se odmah i to putem pouzdca. 21—7

Najboljo osvježujuće piće jest

ostadjen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po

Giac. Enriku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov ostadjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carinel opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Proprodavaocem dajo se obični odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljuju podpuno i sigurno sva želudčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana **„Astra“** iz 22 najboljših zdravilnih biljkah Istoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieno 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschu-strasse 6, dalje u Trstu I Saraval, „Al'Amazone Trionfante“ i Prendini. — Na Reci A. Mizzan. 18—5

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarij i najdostatnij proljetni lek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnij liečnici već odavna uporabljivanjo slovečo i odlikovano

budimske 20—8

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca bratje Loser, Ivana Cilita; zatim kod *J. Serravallo*, te u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Marijaceljsko želodečne kapljice

izvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprocenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notočnosti, slabosti želodca, ako i grla smrdi, napenjanju, kislem pohanju, kolikij, želodečnem kataru, gorečiše (vranci) pri proobilnej produkoliji sline, rumenici bluvanju in gnjusu, slavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, proobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost znamka proti glistam, bolesti na vranici in jetrih in tudi proti slati kili ali himorojdam. Cena steklenici je s nakazom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“, *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljsko želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Dali, in katerih obstoji, oznanjeni so na vsakej steklenici priloženemu puduku za vporabo.

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu i Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Eduard de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori. — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperatore. — Lekarna: Benedetto Serravai, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vlach Michieli, alla Corte. — Lekarna: dei Vittorio Serravallo all'Aquila d'oro. — Lekarna: Benedetto Serravallo all'Orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristne Marijaceljske želodčne kapljice ponarejujejo in ponemajo se mnogovrstno. — **V znamenje pristnosti** mora biti namotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo **varnostno znamko** ter mora biti na vsakem priložkom puduku za vporabo znak toga opomnjeno, da je bil list tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kromericah (Kremsier).

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu,

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 3½ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so naložjeje v okrogu priposna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. febravarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazuice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem krouita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., na vekše svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 8. marcija 1888. 48—10

Nova 48—7

agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tie i inozemstvu, **utferuje dugove**, dobavlja izviekla sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. **Znalže i riešava proti uplati** kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nisko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Popleuje se hrvatski, njemački i talijanski

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju pri Angelu

v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo **osebno**, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšatev. Vodno kujšej bolezni pridružil se je še slinotica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev debelo je kopot popolno zdravje, in to le po Vašej nadnaravljivej „**Piccolijevej esenci**“, za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vódnik v Pulji.

Sadržaj osamnajstoga broja:

ŠTIVO: Zlatka. Proveo August Haromunšić. (Nastav.) — Udova Lerouge. Kriminalni roman od E. Gaboria-u. Prev. Č. Vlahović. (Nast.) — Mletački ormar. Istorijske pripovietke I Mazzinija — Sestra Ana. — Muž na lutriju. Crtica iz amerikčkog života. Napisao Fr. Gerstäcker. Proveo L. Mirković. — Igrač. Crtica od Mavro Jokaja. Proveo B. — Opium ili drjemak. Prirodop.-kulturna crtica. Dr. H. — Opisi slika.

SLIKE: Prof. Vj. Spinčić. — Ruski car Aleksandar III. — Peterhof kraj Petrograda, ljetni dvorac ruskoga cara. — Njemački car Vilim II. — Njemački car Vilim u Rusiji. Dolazak brodu „Hohenzollern“ u Kronhtadtsku luku. — Gospić sa zapadne strane. — Gospićka glavna ulica. — Smaknuće pomoćju manjavine. — Moda.

LISTAK: 1. Osobne viesti. 2. Kronika. 3. Umrli i nesrečo. 4. Književnost i umjetnost. 5. Narodoslovne viesti. 6. Prirodoslovne viesti. 7. Zdravstvo. 8. Poljodjelstvo i kućanstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Svaštice. 11. Porodica (Svrh.) Moda i šport.

Akademijska knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu

izdavateljica prima danomice predplatu.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., črtož po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70,

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risanjah 60 ctm. f. 4.—

Baršuna za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 2

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleke dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey“ za gospe
(Jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, Komplotne, velike; 1 komad f. 1.50

Kožulje za delnice
iz rumburškega oksforda velike, 3 kom f. 2

Holandeske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.00

Normalne kožulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1.50

Croi Terno
sukanonski izvod, dvostroko široko, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorci, 30 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f. 2.80

Droidrath (Trožič)e)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko kožulje
iz močnega platna sa šipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.—

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 „ 30 „ riedči „ 5.20

Oksford
za more prati, dobra, vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postolj ulli pregrinjal in namiznega prta sa svilnatimi šipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in pravilno pogrinjalo s šipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorci; podpolni for. 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. adolga, 130 cm široka, f. 2.50

Kožulje za gospode, fastno delo
bulu all'bavano 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske kožulje
iz šifona in platna, fino pletene, 3 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstranek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 2.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·40 m. za popolno zimsko suknjo ravno in vižavo, f. 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc

Broj 39. U Trstu 27. septembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se novcima ako se i netiskaju.

Neutiljogovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 1 1/2 i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

III. sjednica dne 13. septembra 1888.

(Konac.)

Zast. dr. Laginja podupire predlog kažuć, da ako je istina, što je rekao dr. Volarić, o čem nemma razloga dvojiti, da bi bilo nezakonito, da je grad Cres upotrebio bratovšćinsko novce svojih podobćinah na uzdržavanje svoje škole u gradu,

Predsjednik neće da primi predloga, jer je pisan hrvatski.

Zast. dr. Laginja: No iz dužnosti niti ljubavi do predsjedničtva, nego radi ono gospode od većine, koji ništa hrvatski neznaju, pročitati će predlog dr. Volarića u talijanskom jeziku.

Zast. Sbisà veli, da je protiparlamentarno, da jedan postavlja predlog, a drugi ga pravdaja.

Zast. dr Laginja, komu je predsjednik poslao poslušnika, da prouzmo na talijanski prevedon predlog, neznа bi li ga predao ili nebi. Konačno ga ipak preda riečmi: per compiacenza privata.

Zast. dr. Petris, zemaljski podkapetan, zove taj predlog predlogom Laginje, jer ono, što je Volarić predložio nerazumljivo. Članovi manjine se smiju i dovikuju tko „predlog Volarić“, tko „tako govori član junte“, tko „to govori Crossania“.

Predsjednik pita da li je predlog Volarića raztumačen po Laginji („Tako jest“ sa klupah manjine) podupre. Manjina ga podupire.

Izvjestitelj dr. Campitelli veli, da se je uvjerio, da je dr. Volarić jako bolestan na grlu; da mu je ljećnik, koga je pitao za savjet naložio, da glasovne organe vježba, inače neznа si tumačiti njegova ponašanja. (Dr. Volarić: Slušim se svojim pravom). On je govorio skoro uru, al govornik neznа što, pak ga nemože pobijati. Al se utvrđuje u predmjevi njegove bolesti i pozivlje drugove, da ga saslušaju. (Veselje na klupah većine, na klupah manjine poprdan smieh). Dobro i pravo je govorio pošt. Petris, za to nemma što pridodati. Rad svega toga moli, da se račun odobri.

Račun većina odobri.

Predsjednik izjavi, da nedaje predloga dr. Volarića na glasovanje, jer da malenkosti, koje je navео, nespadaju na predmet, da junta nemma uticati u takovo strogo občinsko stvari, i da ona čini svoju dužnost.

Zast. dr. Campitelli izvještuje još 6. o završnom računu za 1887. o proračunu za 1889. mirovinske zaklade pokrajinskih činovnika i 7. o računu zaklade novca drugih za g. 1887., što se jedno i drugo bez razprave po većini prima.

Na svršci, pošto je predsjednik naložio, da se občinstvo sa galerije odstrani, dade u razpravu:

O predlogu doznačenja po milosti učitelju Tosarzu.

Izvještuje dr. Bubba u imenu školskoga odbora, i predlaže, da se ne usvaja predloga c. kr. kotarskoga, odnosno zemaljskoga školskoga vieća, uslied kojega bi se imalo dati ročenom učitelju 400 for., već da se stvar izruči zemaljskomu odboru, koji neka mu po svojoj uvidjavnosti dade kakvu podporu po milosti.

Predlog se boz razprave prima.

Predsjednik određe iza toga sjednicu za sliedeći dan priobćiv ujedno dnevni red isto, i zaključi sjednicu.

IV. sjednica dne 14. septembra 1888.

Predsjednik dr. Vidulich. Vladin zastupnik vit. Elusocgg. 23 zastupnika.

Tajnik dr. Bubba čita zapisnik III. sjednice.

Zast. dr. Laginja opaža, da je zapisnik manjkav u tom što nije istaknuto, da je on podnosećі u talijanskom jeziku isti predlog Volarićev javio, da to čini samo radi onih nekih članovah većine, ko tvrdo, da neznaju hrvatski, a no zato, što bi se tobože držao vezanim podnašati, provodo u tal. jeziku.

Predsjednik veli, da ta opaska neće doći u ovaj zapisnik, već u stenografički današnje sjednice. Pak nastavlja: Pošt. Jonko najavio mi se je za riеč, ja mu ju ovim dajem.

Zast. Jonko čita interpolaciju na c. kr. vladu:

„Dne 5. decembra prošle godine u sjednici ovoga sabora bijaše podnesena obširna interpolacija neoborivimi dokasi na vinoku c. kr. vladu glede izvršivanja članka 10. temeljnoga drž. zakona od dne 21. decembra pr. god. Odgovorilo se je tako, kao da nebijaše nikakve uzroka tužbam s naše strane u tom obziru. Mi se nemožemo nikako nadovoljiti s onim odgovorom, koji nam predodnje javno stanje u Istri uprav protivno nego li je u istini. Ako imade c. kr. vlada odlučnosti u opriesi s državnimi temeljnimi zakoni u svojem djelovanju poriesti hrvatskomu i slovenskomu narodu njegova prava, neka imade takodjer odlučnosti taj svoj postupak otvoreno priznati a ne tajiti! Među svakidanjimi dogodjaji, koji se nikako neslažu s tvrdnjom zastupnika vis. c. kr. vlade, navadjamo ovdje samo jednoga.

S talijanskim dopisom od dne 1. marča t. g. br. 297/07, poslala je c. kr. izborna komisija za istarsku trgovačku i obrtnu komoru podgradskomu glavarstvu talijanski pisano izborno liešto za podgradski kotar sa 25 talijanskih oglasa o istom predmetu, da se objelodanno. Slovenskim dopisom od dne 9. marča t. g. broj 325 vratilo jih je glavarstvo izbornoj komisiji sa opazkom, da je morala nastati kakva pomutnja, jer da u podgradskom kotaru nitko ne razumije talijanski, to se je mislilo, da mu se pušalju slovenski i hrvatski oglasi.

Kao odgovor primilo je načelnik njemački dopis g. c. kr. kotarskoga kapitana u Volosku od dne 15. marča t. g. broj 1810., kojemu bijaše priloženo onih 25 talijanskih oglasa i kojim mu se naložilo, da oglase odmah objavi inače da će zapasti pod globu od 25 for.

Neželeći daljnjeg sukoba, provede načelnik dotični oglas u slovenski jezik, te ga objelodanio. Ujedno je pako protestirao slovenskim dopisom na c. kr. kot. glavarstvo od dne 17. marča t. g. broj 348 proti pretnji sa globom, jer da se nije branio objelodaniti oglas. Oslanjao se je na to, da su slovenski i hrvatski zemaljski jezici, da c. kr. izborne komisije drugud štoviše ravnopravnost, te da slična komisija u Kranjskoj za samih 5% Niemcen oglase objelodanjuje takodjer u njemačkom jeziku. —

Slovenskim dopisom od dne 31. marča t. g. br. 325. vratilo je glavarstvo c. kr. izbornoj komisiji u Rovinju izborno liešto priloživ slovenski prevod službenom potvrdom, da bijaše pravilno objelodanjen.

C. kr. izborna komisija nije ipak joštо mirovala, jer se je njemačkim dopisom od dne 10. aprila t. g. br. 1928. gospodina namjestnika, putem c. kr. kot. kapitana ponovno naložilo načelniku, da mora upravo talijanski oglas objelodaniti. Tim njemačkim dopisom naglasuje se, da se tuj radi o izpunjenju naredbe c. kr. kot. glavarstva, te se ponovno grozi načelniku globom od 20 for.

Slovenskim dopisom od dne 14. aprila t. g. br. 482 javio je načelnik c. kr. kot. kapitanu, da, neobzirajuć se na sve druge okolnosti — oglasa nemože više objaviti, pošto je izborno liešto jurve vratio u Rovinj.

Gospodin c. kr. kot. glavar naručio je radi toga izborno liešto iz Rovinja te je po drugi put poslao načelniku njemačkim dopisom od dne 21. aprila t. g. br. 2041. grozeći mu se po treći put globom od 20 for. neobjavi li talijanskoga oglasa. Usljed toga dao je načelnik priliepiti talijanski oglas odposlavši ujedno putem c. kr. kot. glavarstva slovenski protest od dne 28. aprila t. god. broj 541. na c. kr. namjestničtvo. Njemačkim dopisom gospod. c. kr. kot. glavara od dne 29. maja t. g. broj 3528 javljeno bijaše načelniku, da je c. kr. namjestničtvo odlukom, od dne 18. maja tg. br. 8058 protest načelnikov kao netemeljit odbilo.

Proti toj odluci poslao je načelnik putem c. kr. kot. glavarstva slovenski utok od dne 10. junija t. god. br. 844. na c. ministarstvo nutranjih posala.

Njemačkim dopisom od dne 28. junija t. g. broj 4404 vratio je c. kr. kot. glavar načelniku spomenuti utok, jer da je c. kr. namjestničtvo odlukom od dne 20. junija t. g. br. 9740. naredilo, da se taj utok nemoa podastrieti c. kr. ministarstvu nutranjih posala.

Bez ikakvog daljnjeg oslona podnašaju radi toga podpisani na vis. c. kr. vladu sliedeći upit:

1. Da li priznaje ona članku 10. drž. temeljnog zakona od dne 21. dec. 1867. br. 142. vriednost takodjer za Istru? Pošto nemože pako na to pitanje nitko odgovoriti nego sa „da“, pita se radi toga:

2. za što se na sve moguće načine, dapače i nasiljem brani izvedenje spomenutoga članka drž. temeljnog zakona?

Poreč, 13. septembra 1888.

(Na klupah većine se doista miče i govori kao i na galeriji al se prostački ne buči. Poslušnik odnaša interpolaciju predsjedniku. Ovaj ju prima i veli:) Čini se, da je ovo interpolacija na c. kr. vladu. Ja sam već jučer rekao, da treba da budo svaka interpolacija priobćena saboru, a to da se može jedino u talijanskom jeziku kao jedinom poslovnom u saboru. (Na klupah manjine: uuu! Spinčić: „ugunglianza di diritto per tutti!“)

Predsjednik nastavljajuć: Ova interpolacija je slavska, nemа talijanskoga prevoda, ja ću ju motnuti među akte. U ostalom nedopuštam opazakah gledom na moj postupak. Radim kako mislim, da je pravo, a da li dobro radim, imadu drugi suditi.

Zast. dr. Volarić dobiv riеč, čita interpolaciju na zemaljski odbor.

Upit na slavni zem. odbor za Istru.

Oglasom 1. februara 1888. broj 486. otvorilo je slavni zemaljski odbor natječaj na izpražnjeno mjesto pokrajinskoga podmjornika, tražeć, da prosioci prilože obćinsku svjedočbu, ali o poznavanju jezika u zemlji obćinjnik, nemа niti spomena. Po izvještaju nadalje netom podnešenom visokomu saboru proizišli samo, da u sjednici 175. 2 marča t. g. bi po istomu zemaljskomu odboru imenovan na to gospod. Albert Ivancich iz Maloga Lošinja.

S razloga dakle, da polag službenoga popisa pučanstva od godine 1880. ima u Istri 284.154 svih stanovnika, i to 164.736 Slavena (121.732 Hrvata i 43.003 Slov.) prema 114.291 Talijana;

s razloga, da po zahtjevu zdravoga već razuma svaki činovnik, ako hoće sdušno i uspješno raditi u zemlji, u kojoj službuje, mora neobhodno prije svega poznavati jezik puka, s kojim u svojih zvaničnih poslovih dolazi u doticaj i mora da obći;

s razloga, da članakom 19. državnog temeljnog zakona od 21. dec. 1867. D. Z. L. br. 142. je zajamčena svim narodnostim i jezikom ravnopravnost u javnom životu,

u uredbi i školah;

s razloga, da po § 47. pravilnika za zemaljski odbor ima se kod popunjenja zemaljskih plaćnika osobiti obzir uzeti na osobe pokrajine, koje poznaju jezike u zemlji obćajne i njemački;

s razloga, što je polag odluke c. kr. državnoga suda u Beču od 18. januara t. god. br. 5. naš zemaljski odbor dužan primati spise podnešene u jednom zemaljskom, a posebice u hrv. jeziku; i

s razloga, što dapače polag odluke istoga c. kr. državnoga suda od 8. julija t. g. br. 111. luži u duhu gorispomenutoga državnoga temeljnoga članka, da budo svaki u jednom od obćinjnih u zemlji jezikah na budi koju zemaljsku oblast upravljeni podnesak u istom jeziku i rješan, to da imenito naš zemaljski odbor mora hrvatske podneske rješavati u hrv. jeziku, to stavljam na slavni zemaljski odbor sliedeći

Upit:

1. Zašto nije u gorispomenutom oglasu izrično, kao što treba, zahtjevno od natjecatelja poznavanje zem. jezikah?

2. Je li barem kod popunjenja mjesta pokrajinskoga podmjornika uzeo u obzir tu okolnost?

3. Jeda li g. Albert Ivancich, komu bi podeljeno to mjesto uz jednogodišnju kušnju, govori i piše u jezicih u zemlji obćajnih, i za koje jezike je u obće dokazno, da im je vješt u govoru i pismu?

Dr. Fran Volarić

(Čim je počeo čitati, nastala je među članovi većine voda buka nego li bijaše kad je g. Jonko čitao. Dr. Campitelli pita za riеč. Volarić za ovo to nemari, već čita neprestrašeno i glasno interpolaciju, koju pročitanu izruča poslužniku, a ovaj predsjedniku.)

Predsjednik primiv ju ročе, da je to interpolacija na juntu, i pošto je samo hrvatski pisana, da će ju on među spise metnuti.

Zast. dr. Volarić zahtjeva na tomelju pravilnika, da se sabor izrazi, hoće li se povesti rasprava ob odgovoru predsjednika ili no.

Predsjednik odvraća: nerazumiem što je Volarić rekao . . .

(Zast. dr. Volarić upadajuć. „Iz Lošinja, pa da ne zna hrvatski!“) Gospoda članovi imali bi se ljepše ponašati prema predsjedniku; on ravna saborom; komu nije pravo, znat će, kamo mu se je obratiti. Opetuje, da je, kako je kao zastupnik c. kr. vlade rekao, talijanski jezik poslovni u saboru.

Prelazi na na dnevni red.

I. Mocija Campitelli gledo promjene § 5. pokrajinskoga zakona 9. julija 1868.

Zast. dr. Campitelli obrazlaže svoju mociju u kratko i postavlja zakonski predlog uslied kojega se § 5. ročenoga zakona o trošku za katoličke crkve i svećeničke stanove obazkriepljuje i mjesto njega ustanovljuje:

„Za drugo troškove na svećeničke stanove i gospodarske zgrade imadu doprinašati: beneficijati, ako ima beneficij, po načelih ustanovljenja nadomještenja kongrue iz vjerske zaklade odnosno iz državne blagajne, čist dohodak prelazeći normalnu kongruu.“

Zast. dr. Volarić hoteć da neku promjenu predloži, počmo govoriti, dakako hrvatski.

Predsjednik ga prekidajuć opominje, da se sada samo o tom radi, ima li se mocija Campitolli odmah razpraviti ili izručiti posebnu odboru.

Zast. dr. Volarić, hrvatski: Ja sam za to, da se odmah razpravi.

Predsjednik: Predlaže se, da se odmah predje u razpravu.

To se i prima, a

Zast. dr. Volarić progovori:

Visoki saboro! danas se sudara u principu moje mnenje sa onim g. Campitellia. Poslje zakona 19. aprila 1885, kojim se donekle htjelo poboljšati kongruu svećeničah neobhodno je potrebito, da se preinači § 5. zakona od 1868. kojim su pozvani svećenici doprinašati k gradnji plovanskih kućah. Nu ovakako, ako se smjera pobolšati stanje svećenikah, imalo bi se preinačiti donjekle § zakona, kako je predložen po g. Campitellu. Zakonom g. 1868., kad je navadna plovanska kon-

grua iznašala samih 315 for., reklo se je: „concorreranno i beneficiati in allora soltanto quando il beneficio abbia un reddito fassionato di oltre fior. 500 v. a.“, a sada bi se htjelo, da doprinašaju ka gradjenju njihove kuće, čim polag fasioniranja izvedena po vladi, njihov dohodak nadmašuje kongruu. S toga, ako se hoće bar donjeklo poboljšati stanje svećenika, predlažem, da se § 5. predloženom pog. Campitellu, barem preinači na sliedeći način: „qualora il beneficio, dotratti tutti gli oneri anche di s. messe, abbia un reddito del tutto netto eccedente la congrua normale“.

Zast. dr. Laginja, hrvatski: Vrlo mi je drago vidjeti, kako je poštovani dr. Campitelli osobiti prijatelj popovom i fratrom, ali zakonska osnova, koju je predložio, neće donieti stališu svećeničkom one polakšice, koje predlagatelj želi. Do novoga zakona o kongrui najmanji iznos bio je 315 for., a svećenik nije bio dužan doprinašati u gradnju beneficijatskih zgrada, nego kad je imao više od 500 for. dohodka. Dakle zakon je oprostio najnižu kongruu i još dvie trećine prihoda. Sada je najmanja kongrua 600 for., dakle ako ćemo prema duhu prijašnjega zakona namaknemo poboljšaju u ovoj stvari, valja ustanoviti u zakonu, da će beneficijat biti dužan doprinašati k trošku gorirečenom samo onda, ako ima prihod za nekoliko više od najniže kongrue.

Proma tomu ja držim, da nebi smio biti vezan beneficijat na konkurenciju, nego ako mu godišnji dohodak nadilazi bar 700 for. Opetujo to od prilike talijanski un dodatak, da on drži, da nije pravo po današnjem stanju stvarih siliti svećenstvo na takvo troškove; jer ima drugih javnih službenikah kao n. pr. sudci, koji su takodjer stalno namještoni i sa plaćom oko 2000 f., a nisu dužni doprinašati ništa za svrhe, kojo se ovdje kod svećenikah traži.

Zast. dr. Campitelli kao predlagatelj veli, da se dužnost doprinašaja za svećeničke osnive na ustanovah tridentskog sabora i da on nedvojbeno smatra, da svećenstvo radi taj teret podnaša. Predloženi zakon da ide samo zatim, da uvede u sklad dosadanjo ustanove sa novim zakonom o kongrui.

Predsjednik daje na glasovanje § 5. najprije onako, kako ga je predložio dr. Volarić — što pada, zatim onako, kako ga je predložio dr. Campitelli, što se prima i po manjini, pošto nije obvaljno predlog Volarićev.

2. Mocija dra. Amorosa glede poniženja carine kod uvažanja vina izmedju Austro-Ugarske i Italije.

Pošto je taj predlog podupro dr. Campitelli, bio je na glasovanje i jednoglasno primljen.

3. Zakonski predlog glede promjene §§ 27. 29. i 30. zakona 5. novembra 1874. odnosno §§ 23. i 25. zakona 10. decembra 1878. glede uredjenja pravih odnošajah učiteljskoga osobja u Istri.

Izvjestuje dr. Amorosa u imenu školskoga odbora. Lanjski dotični zakonski predlog da je bio vraćen od ministarstva s opazkom da ima nejasnostih i nedoslednostih. Zemaljski odbor je odgovorio usvojiv neke promjene po ministarstvu predložene, al ne sve. Ministarstvo hoće sve. Ovih dana su došlo novo opazke i § 27. kako predložen saborskim članovom. Kod takova postupka od strane ministarstva nije ni zemaljskom odboru ni školskom saborskom odboru ostalo druge, nego da predloži zakonsku osnovu kako ju hoće ministarstvo, i to tim više, da se no reče u javnih listovih, da zemaljski odbor predlaže zakonsko osnovo, koje se nemogu potvrditi. Iza tih opazakah čita pojedine članke i §§ to zakonske osnove, koji u izvadku ovako glase: Čl. I. Mjenjaju se govori spomenuti paragrafi.

§ 29. Plaće učiteljah su I. reda sa 600 for.; II. sa 500 for.; III. sa 400 f., u gradu Pulju 100 for. više. Plaće učiteljicah iznose 80% od ovih učiteljah. Poduučitelji dobivaju svi bez razlike 350 for., poduučiteljice 300 for.

§ 25. govori o plaćah gradjanskih školah, kojih u ostalom u Istri nejma.

(Konac sliedi).

Izpravak.

U broju 2. tekućo godine donieli smo dopis iz Pule d. d. 2. jenara 1888, u kojem smo javili, da je prečastni gospodin prošt Clova na Silvestrovo prošle godine u stolnoj crkvi puljskoj držao prodiku, u kojoj je spomenuo jedan članak „Slovenskog Naroda“, oborio se na narod slovenski i poticao puk svoj na mržnjo toga naroda. — Uslied onog dopisa preč. gosp. Clova podigao proti našem listu i uredniku tužbu, tvrdeć, da nije istina, što smo u onom članku doniesli. — Pročitav izjavo nekojih svjedoka, koji su onoj prodici prisustvovali, osvjedočismo se, da smo u istinu po našem dopisniku zavedeni bili t. j. da nije istina, da je gosp. Clova u onoj svojoj prodici poticao na mržnju ni proti slovenskomu narodu napose, ni proti Slavenom u obće, pače niti spomenuo Slavonah u obće, niti lista „Slovenski Narod“.

Vidiv to i pošto naš dopisnik proti izkazom saslušanih svjedokah nemože da prigovori, dotično neće, da preuzme odgovornosti za ono, što je pisao, mi, kojim je načelo samo istina i pravo i neželeć nikoga orniti a najmanje napadati na svećenike, žalimo, što smo onako zavedeni bili i napali na nedužna čovjeka, to ovim opozivljamo javno osvadu, kojom naš dopisnik obledi preč. gosp. Clovu u spomenutom članku.

U Tratu dne 25. septembra 1888.

Uredničtvo „Naše Sloge“.

DOPISI.

Iz otoka Krka, polovicom sotembra. — Na neš dopis, tiskan u br. 32. t. g., osvali se i „gornji“ i „dolnji“ Dubašnjani. Ako i jesu složni, da treba jednom običinski ured pohrvatiti, ipak i jedan i drugi nesmatraju Dubašnjane dovoljno pripravne. Neka nam nezamjeri osjetljivost „dolnjih“, al to je baš ono, što nam je koncem julija utišnulo poro u ruke, i to je ono, što i danas žalimo, a s nami će to svaki rodoljub požaliti. Još treba tu pripreve, duga vieđanja? Zar treba prije Dubašnjane u školu poslati? Okanite se jednom krzmanja i obzira, pak u prvoj sjednici novoga znastupstva jednoglasno zaključite, da službeni jezik ima biti isključivo hrvatski i svoj zaključak muški i na dlaku izvodite.

Budemo li uvjek i u svemu krzmali, dogoditi će se i vam i nam što i Vrazovom „Hrvatu prod otvorenim nebom“. Nadi dómo zatvorena vrata nebeska, kad se budemo dostojno pripravnimi smatrali!

„Gornji“ su u svojem dopisu obarn na „dolnje“ i veli njim, da dok im kolovodja budo imno upliva u obćini, dotle no će biti hrvatskog jezika u obćinskom uredu. Možda je to istina, al je takodjer istina, da su do sada bili „gornji“ u većini, da kolovodja „dolnjih“ nije imno tolike toga upliva, pa se je ipak talijanaština i pravilo bavila u obćini Dubašnjanskoj. Nego on nas uvjerava, da se u današnjih okolnostih može pravo stalno očekivati od „gornjih“, da će biti za pobrvadanje obćinskoga ureda. Drago nam je to čuti. Vidit ćemo jih na prvoj sjednici novoga znastupstva; vidit ćemo a koje će strane pasti predlog o pobrvadanju i tko će na taj predlog pristati.

Ovo je pitanje, s kojim ne bi smjeli miešati svoje domade mjestne razmirice, koje kao da su stvorene samo za to, da razmiricah bude.

Neka se „gornji“ neboje, da njim „dolnji“ zatvore puško dermuno. To ne visi o njih. U drugih je to rukah i drugi će to, ako bude volju, urediti.

Dubašnica je svojom obsegu i po broju pučanstva, morala bi imati dvie učione; neka se dakle dadu jedna „dolnjim“ a druga „gornjim“. Tà vidimo, da dvie učiteljske sile u jednoj učioni ne dotiču potrebi, jer moraju učiti pol djece u jutro, a pol poslje podne.

Kad bi pitali neobćinare dubašnjanske, gdje da se smjesti sielo obćine, svi bi bez dvojbe kazali, da je najbolje i najshodnije u Bogovićih ili na Malinskoj, jer zaludu je opirati se: Bogovići i Malinska jesu moralno središte i težište svo obćine. To bi nam u četiri oka i „gornji“ priznao. Kad bi se i onoga iz Poljica, iz Linardića ili iz Skrbćića pitalo, gdje volić, da ti bude obćinski ured, i on bi rekao, neka bude u Bogovićih ili na Malinskoj, jer ću ondje naći, gdje da se napijem i najedem, kad budem morao na obćinu. Ako su „gornji“ zaista skloni, da u toj točki popuste, kako to dopisnik u br. 35 veli, neka odustanu od zahtjeva, da bude ured u Sv. Antonu, pa oto utišale se strasti i povratio se blagi mir bez pripomoći „najplemenitijih i najčišćih Hrvatah iz naše posestrime.“

Da se je dopisnik u br. 36., progovarajuć u ime „Skupa Dubašnjana“ držao stvari i govorio ob onom, što smo mi u dopisu br. 32 namjeravali potaknuti, možda bi se dalo još štogod reći na pomirbu medju „dolnjimi i gornjimi“. Ali on je volio uloviti za nožić, pa tražiti u našem dopisu đega u njem nejma. Neka gospodin dopisnik i prijatelj još jednom, ali hladno, naš dopis pročita, pa nek nam kaže, čim smo „dolnje“ ocrnili. Mi „donje“ štujemo, jer su oni sami na Dubašnici svoje hrvatstvo iztiskali i za hrvatsku misao radili, kâ se je u nas Hrvate proganjalo, gnjelo i zatvaralo. Uvjereni smo, da onom borbom osviešćeni, oni će uviek biti uztrajni i odlučni pobornici hrvatskoga prava. Al ako pak dodajemo, da i medju „gornjimi“ imade dobrih i vrlih Hrvatah, čim „dolnjim“ ništa neuzimljemo, pa neimaju ni razloga, da se uvriedjenimi smatraju.

Kako se vidi, mi razlikujemo Hrvate od sviestnih i dobrih Hrvatah. Ovi su svakomu miliji u znastupstvu, a za onakove u ovom pogledu se nemari. Za to smo prigovarali izbornom odboru, u kojem smo mislili zastupane i „dolnje i gornje“, zašto mjesto obćinari, da će biti izabrani ljudi razumni, neporečeni itd. itd., nije kazao, da će biti izabrani razboriti, čestiti, poštenî i sviestni Hrvati. Takovo obćinanje imalo bi smisla i moglo bi se održati. Hrvatska stranka u Istri i na otoćih nezna obćinari đega održati nemože, kako bi njoj to htjeli protivnici priditi. I u pulitici hoće se morala!

U svojem dopisu smo kazali, da je jedan dubašnjanski kolovodja rekao „bisogna itd.“ a dopisnik u br. 36. nam podmeće, da smo kazali, jedan od stranke „dolnjih“ je rekao „bisogna itd.“ i još hoće da ga izpričа. On ga dakle, a no mi, odaje.

Naš prijatelj nije nam zanikao, pače priznao, da medju „dolnjimi“ ima šaroniačke pritruhe. S tim nismo kazali ni on ni mi, da su „dolnji“ šaroniaci, a još manje, da bi izabrani znastupnici bili protivni pobrvađanju obćinskog ureda. Nitu svi „dolnji“ znastupnici, kao što nisu ni svi znastupnici od „dolnjih“ izabrani „dolnji“.

U svojem dopisu nismo ciljali na nijednu osobu, jer je to proti našim načelom dirati u osobe radi osobe; već smo iznieli fakta i ta pretresli. Istinitost njihovu i dopisnik priznaje, a kolike vriede njegove izpirke, neka drugi sudi.

Pri konou je htio gosp. dopisnik odapeti strieličau proti onim, koji su tobožu za nami kriju. Veli, da mu je žao, što ona osoba, proti kojoj on misli, da naš dopis ciljа, nadući uviek s njima, al da ju ipak radje imaju, nego našeg kolovodju, koj je pred malo godina na naše srdnje pljuvao. G. dopisnik i prijatelj valjda sam svojim riečima nevjeruje. Mi da imamo takova kolovodju? Mi neznamo, ili nerazumijemo dopisnika, ili on nerazumi nas!

All manimo se takovih trica i nestašlih doječatkah. Na tom polju nas gosp. dopisnik neće nasrositi. Mi imamo samo jedno pred očima: dobrobit i osviešćenje hrvatskoga puka. Uvjereni smo, da to ima i gosp. dopisnik i njegov „Skup Dubašnjana“. Primimo dakle bez zamjere svjeto i pobudo od bratske strane, kad nam se bez zle namjere šalju. Ako i padne koja gorka, all istinita, ne ljutimo se već kažimo: pravo je, unapred neće biti tako. Svjetujuć se i pobudjujuć zamjenimo hoćemo napredovati i dočapati se cilja.

Dovikuli smo i „dolnjim“ i „gornjim“ nek dovedu svoju obćinu u kolo hrvatskih obćinah na otoku Krku. Da njim je ta pobuda došla sa bratske strane ne smiju ni dvojiti. Pobudjujo jih se na djelo dobro, lepo i plemenito. Neka ga dakle izvedu, neka dokažu, kake njim je dlčna „Naša Sloga“ poručila, da njim leži iskrono na srcu napredak obćine i neka svi, i „gornji i dolnji“ činom dokažu, da su Hrvati.

Pogovara se, da velem. gosp. koturski poglavar, koj da se medju inim najviše razumi u filologiju i etnografiju, spravlja za tisak nekakovo djelo, gdje kani dokazati, kako smo mi otočani ljudi raznih plemenah i koljenah. Proti tomu mi iznesimo kroz naše obćine protudokaz, da smo svi čisti i egoljni Hrvati.

Pogled po svietu.

Trst, dne 26. septembra 1888.

Austro-Ugarska: Austrijski ministar izvanjskih posalah posjetio je knoza Bismarka u Fridrichruhe, a odatle se zaključuje, da su se prijateljski odnošaji izmedju Austrije i Njemačke u posliednje vriemo vrlo učvrstili. I posjetu nadvojvode Albrechta u Berlinu pripisuju političku misiju, kojom, da je učvršćen europejski mir. Tomu opažnju ruske novine, da je već u Peterhofu na sastanku carovah učvršćena sloga izmedju velevlastih, a time sačuvan i europejski mir.

Od svih zemaljskih sabora Austrije zadati će najviše brige istarski sabor, radi odstupa zemaljskoga kapetana i saborskoga predsjednika g. Vidulich-a. Već sada traže mu židovski talijansko-njemački novinari nasliednika, naričući unapried, da će biti težko popuniti mjesto zemaljskoga kapetana za Istru, gdje da se je počeo živahnije razvijati plemenski boj izmedju Hrvatah i Talijanah. Dakako da bi htjeli koli Talijani toli Niemci radikalnijeg i bezogledlnijeg nasliednika g. Vidulich-u, koji bi željeznom rukom pomagao nemilice daviti i tlačiti istarske Slavene, dok jih nebi nestalo sa lica zemlje. Ako je vlada carskoj vladi stalo do mira i reda u pokrajini i do točnoga provadanja zemaljskih i državnih zakonah u našoj Istri, tada se ona nesmije niti za čas obazrieti na nepravedne želje naših protivnikah, kojim je red, mir i zakon dovota briga. Došao u ostalom na mjesto g. Vidulich-a tko mu drago, on će morati da računa s većinom pučanstva Istre neće li, da mu se dogodi kao i njegovu predšasniku.

U kranjskom saboru zaključilo je zastupstvo, da se promjani § 13. izbornog. reda za zemaljski sabor. Tim će dobiti u Ljubljani izborno pravo svi oni, koji imaju izborno pravo za ljubljansko zastupstvo.

Službeni list madjarske vlade priobćuje imenovanje grofa Csaky-a za ministra nauka i bogoštovja.

Srbija: Ovih danah proslavili su braća Srbi stoljetniou svoga velikana Vuka Karadžića, najvećega svoga književnika i naumornoga sabirača narodnoga blaga. Svečanost bijaše veličanstvena. Prisustvovalo znastupnici svih slavenskih plemenah, a i kralj Milan poslao je brzojavnu čestitku.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da kane bugarski vlastodršci proglasiti kneževinu Bugarsku sa iztočnom Rumelijom nezavisnom kneževinom. To su svakako vrućo želje one gospode, al će bez dvojbe proteći još mnogo vode šumećom Maricom prije nego li se to obistini.

Rusija: Vladini krugovi sudu, da će se bugarsko pitanje ipak do mala riešiti. Rusija, da će se u budućo više obazirati na svoje interese u srednjoj Aziji nego li na Balkanu.

Francezka: U pograničnom gradu Belfortu napadnut bijaše dne 21. t. m. guvernor Dorlodot od nepoznatih zlikovacah, za koje se drži, da su Niemci, koji su iza zločina preko granice u Njemačku utekli.

Italija: Na glas liberalnih listovah, da će cesar Vilhelm svojom prisutnosti u Rimu priznati taj grad kao priestolnicu Italije, popitala se rimska kurija u Berlinu, što li je na tom istine. Ministarstvo je odgovorilo, da je cesar zamolio, da se u Rimu načini svečanostih njemu na čast, koje bi mogle uvriediti sv. stolicu.

Franina i Jurina

Fr. Si Jure čul kako su nedelju po noći va Grožnjanu šaroniački tovari tulili?

Jur. Povej mi samo ime prešidenta, pak ću ti valjo, reć kakove je to bila muzika.

Fr. Poznaš „Banu Tikvanovića“, slavnoga frajtara od rijamenta „Nebojsega?“

Jur. Dosta, dosta!

* * *

Fr. Va Žminju da su neku nedelju krnjoli i šarenjaki prolevali neki miris al profum po sale kade se je plesalo kako da je voda.

Jur. Neka su, barem su se ga frajlice nadišele à maka.

Fr. Su držale su fačolići pred nosom, ma su pobrale brzo šila i kopita.

Jur. To j' moral bit jako fini profum.

Fr. Bravo da je, iz domaće Manlijeve fabriki.

* * *

Fr. Va Poreču da idu „bandaširera“.

Jur. Drugi ti neka pišu po njega va Portolo.

Fr. Ča po onoga, ki hodi z muzikun okolo, a nosi kapot na ramenoh, boli fačol okolo vrata i pipu v zubeh.

Jur. Ma vero justo on isti.

Fr. Ala bi bil fini za ta posal.

Različite viesti.

Nekolim našim dužnikom prilažemo današnjem broju račun duga za tekuću i prijašnjih godina. Tako esmo rudimice poslali svim našim dužnikom račun na orvenom papiriću, te molimo ovim sve i svakoga, da nam zaostatke odmah pošalji izvole, jer nije lipo ni pošteno list čitati a neplaćati ga.

Odstup komaljskoga kapolana g. Vidulich-a uznemirilo je silno žlidovsko-talijanaške novinare. Niemci i Talijani, osobito u južnih pokrajinah, liju kokodrilske suze za svojim milj. nikom, koji da je sav svoj život žrtvovao slogi, ljubavi i prijateljstvu te za novolja složne braće. Ako itko, ono imadu naši narodni protivnici u Istri razloga, da žale odstup vodje i prvaka talijanske stranke. Od 1848. god. nalazimo ga uvjek u redovih naših najljućih protivnikah, gdje je neumorno radio i činom radio za podignuće talijanstva na štetu hrvatstva u Istri. Mi dakle nemamo razloga, da žalimo za takovim protivnikom, koji premda je potekao od naše krvi i prem se je u potrebi služio i hrvatskim jezikom, ipak nije nam se nikada pokazao oklonim, pravednim ili nepristranim. On je dapače uvjek za povod svomu odstupu očitovanje cesarske vlade, da imadu hrvatski zastupnici pravo služiti se u govoru i interpelacijah hrvatskim jezikom u zemaljskom saboru. Da bijaše to samo lažika, da se je htjelo odigrati komedilju, znado svatko, kojemu su lolo poznati događaji zadnjih deset godina u Istri. Na tu komediju svratit ćemo se čim nam dopusti prostor lista.

Općinski izbori u Žminju obaviti će se drugom polovicom budućega mjeseca. Tamošnji krnjoli i šaronjaci ustali su na tanašne noge pak bjež od sela do sela mutiti, varati i sliepiti našega kmeta. Posno taj njim neide pravo od ruke, jer njim malo tko već vjeruje. Imali su dugo občinsku upravu u svojih rukah; muzli su i sisali dok se je dalo, a kad se je izpraznilo občinsku blagajnu, šume posjekle, oeste zapustile il nedograđilo, zadužilo se na biljado lievo i desno, tada dodjoše naši na občinsku upravu, k praznoj občinskoj blagajni i k velikomu dugu. Bezobrazni kao što jesu turaju u sviet kroz poreču „jasaricu“ najveće nesmisle obtužujuć hrvatsku stranku s nedjelah, koja su sami počinili. Sad njim se hoće opet vlade; sad bi htjeli opet muzti i sisati jer su kroz tri godine gladovali, al zaludno njim svo želje i težnje. Tko je jednom bio na „vorgunu“ taj se tako lahko više tamo nedade. To se je dogodilo našemu kmotu, občinarom našim u onoj občini, pak se radi toga s ogavnošću i s prezirom odvraćaju od ljudih, koji traže svuda jedino svoju korist nemareć ako će pri tom svo občinsko propasti. Medju ovo spada vam u prvom redu poznata junačina, babin piskar „Manlio“.

Iz Vodnjana javljaju nam, da je tamošnje občinsko glavarstvo odbilo neki spis občine žminjske, koji bijaše sastavljen u hrvatskom jeziku. Občinsko glavarstvo u Žminju utoklo se radi toga na o. kr. kotarsko glavarstvo i u Puli moleći, da se pozovo obć. glavarstvo u Vodnjanu na red i da se ga prisili primiti i odgovoriti na spomenuti spis.

Kot. glavarstvo u Puli, zadovoljiv zakonu, naloži sl. glavarstvu u Vodnjanu, da mora rešiti dotični hrvatski spis, jer da je hrvatski jezik zemaljski, a k tomu, da je taj jezik u porabi u okrožju mjestne občine Vodnjan. Kad uvidiše gospoda naša, da noima proti toj narodbi lieka, odustaše od prkosa zadovoljiv pravednom zahtjevu občine Žminj i državnim temeljnim zakonom.

Občinski izbori u Materiji obavili se po starom običaju u najlipšem redu i na obće zadovoljstvo svih občinarah. Dne 19. t. mj. biralo je III. tjelo; k izboru pristupilo je 98 birača izabrav svo narodno predloženike. Dne 20. biralo je 49 birača u II. tjelu a dne 21. birača 84 u I. tjelu. U svih tjelih bijahu izabrani svo sami čestiti i poštoni občinari i rodoljubi, koji će uložiti bez dvojbe svoje najbolje sile na dobro ono naše liepe občine. Nesmijemo od manje a ili nedostatimo svemu puku, a naposo novoizabranim našim zastupnikom na lieporn uspjehu i na složnom izboru.

Od o. kr. glavarstva prisustvovao je kao vladin povjerenik g. tajnik kapotanata iz Voloskog.

Iz Sanvinčenta pišu nam 25. t. m. Nije tomu dugo što je naše sl. občinsko glavarstvo primilo hrvatski dopis nasjedne občine Žminja. Naša gospoda, misleć valjda, da se može još i danas s nami Hrvati u Istri postupati kao i za eligani, nehtjedoše primiti hrvatskoga dopisa. Občinsko glavarstvo u Žminju priloži otolu stvar kot. glavarstvu u Puli, a ovo naloži načelniku našemu, da mora primati i rešavati hrvatske spise. Medju ostalim spominje o. kr. kot. glavarstvo u Puli našoj gospodi, da je hrvatski jezik zemaljski u Istri, da je taj jezik običajan ili u porabi i u okrugu občine Sanvinčenti; to da poziv'je ovu občinu na tomelju državnih zakona, da primi u pretres spomenuti spis občine žminjske.

Potreba mi valjda ni spominjati, da su naša gospoda spravila rep medju nogu i magnula, hoćeš nećeš, u kiselu jabuku, znajuć, da se nije s carskimi oblastmi šta šalit.

Iz Murčana pišu nam 23. t. m. 1888. Danas je išlo nešto svečanije u našoj crkvi nego li obično. Imamo medju nama g. Ivana Barbalića, bivšega nam kapolana, koji nam je odpjevao sv. misu, te lipo prodikao. Pred propovedju reče od prilike: Dodjoh ovamo posjetit svojega i vašega najboljega prijatelja, g. Bonigara, vašega dušobrižnika, no posvo zdrava, a dodjoh i radi vas. Velim najboljega vam prijatelja, no kakva puzavca te fudvorieu, jer on za vas najiskrenije skrbi i radi ustmeno i plamenu, tvarno i dušovno. Sam očtro, po namentanku živeć, te tako častač svoga sv. Franičiska Seraf.skoga, šoli; da i vi pošteno živite, da vam nitko har u dušovnom smislu neroče: oto nečinta te samčana sela, oto Mrčana, oto Mrčanara!

Svakojako udaroe, došli oni od kojegodj mu strane, tiho podnašao, kao što strpljivo podnaša svoju sudnju bolest, uvjeren, da vam neće medi služovati, nego gdje u zakonu za vas moleć, od noba očekivati pravednikovo plaću.

Na niti ja vas nezaboravih nikad; dapače vaćkrat uzpisah, te zapitah vašo poštovane pastire, kako vam ide, kako vršito svoje krš...nsko dužnosti? Neugodno mi bijaše čuti, da nekoji med vami ih neizpunjuju ob uskrsu. Tad ja žalno uzdisah, moleć se dragomu Bogu i govoreć sam sobom: Drugačija su nadošla vromena i za naša sela. Koliko si se promjenila, Marčano moja od 18 godina, kad vas ja tamnice pozivah od ovoga sv. mjesta na uskrsnu pričest, a vi osim troiice, svi dodjoste! Takovu utjehu uživah u prvoj službi u Kavranu, gdje ono godine samo dvojica me neposlušnuše. Tako isto se radovah u Sišanu, gdje su svi osim trojico, momu nejakomu glasu kroz 3 godine odazivelu. I sada joštor Sišanci radostno se mene ejčeću, kao što se i ja njih, vas i Kavranaeah, naročito kada stanem čitati svoje bilježko, jer ja nisam tada djelio cedulje pričestnikom, nego odmah u zapisnik im bilježio nadimena.

Zato vas opominjem, da se vi svako godine bar ob uskrsu izpovieditc gdje mu drago, jer doista ništa vam neće pomoći na božjem sudu izprika: Mi Marčanci bijasmo na okupu, jaki na broju dušah i primicijah; nu nedadoše nam u našem selu stalna, posebna plovana; dapače koje godine niti kapolana!

Čujte der napokon kratko današnjo razmatranje ob izpoviednoj skrušenosti... kao što se ga može čitati u knjižici nedavno štampanoj takodjer i za vašu korist u Puli. Gdjekoji medju vami mogu ju kupiti te nekako svoje misli svedjer kraj sebe imati, kao što i ja vas imadom u duhu i srcu a pamjerom, da jednom ujedno uzmognemo slaviti velikoga Boga na vieke.

Poslije službe božje razišao se naš puk zadovoljan i veseo, što je vidio i čuo jednoga od svojih starih znanacah i dobročinitoljah.

Iz Oprtlja primamo sliedeće. Naši narodni protivnici opojeni poštenom (?!) pobjedom kod občinskih izborah, dali su na pijače, veselice, izloto i druge slično bučne zabave. Svako malo izlaćeu svojem slavnom „bandom“ u koju podobćinu da proslave pobjedu i da privabe k sebi jošto koju ludu pticu. Tako su primjerice izletili dne 9. t. m. u Ždrenje a glasbom to tuj mislili prirediti bučnu veselicu al se ljuto prevarili. U mjestašcu dočekalo ih samo par krnjolskih podrepnicah, koje su za zadnjih izborah narodnim protivnikom prodalo dušu i tjelo. Sreća pa oprtaljski gospodu (!?) što su brzo zapustili Ždrenje jer je tamošnji puk silno ogorčen proti njimi znajuć, da ga doluze samo iznaviti. Pobrali dakle oprtaljski šarenjaci i krnjoli brzo svoja kopita neopravivši u Ždrenjah ništa.

Drugi put zvali su isti „muzikaši i trubontaši“ u oprtaljsko Brdu no i tu njim bijaše loša sreća. Videći naime, da je počelo sjevat, bliskat i grmit, pak da bi mogle biti i tuče, pohitješe naglo natrag kući pradeni smiehom, šviždanjem i klicanjem razdraženog puka. Gospodi oprtaljskoj slobodno je muzikirat i zabavljat se kako njima drago, no mi njim savjetujemo, da nadalnje usmenirivat našeg čestitog kmeta jer bi mogli kadšto vratiti se bez „tamburа“.

Nastavak izvješća o sadnjoj skupštini „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“ morali smo ote ponovno izpustiti jer nam nedotjoće prostora u listu. Čim nam dopusti prostor priobćiti ćemo i ostali dio izvješća.

Banknote po 100 for. od 15. ožujka 1880. prima austro-ugarska banka jedino do 31. oktobra t. g. od, u svojih glavnih zavodih u Beču i Budimpešti. Poslije toga roka neće se više redovno banknote primati niti mienjati, stoga ako ih tko od naših čitatolja posjeduje, neka je na vrieme promjeni, pa nam predbrojbu pošalje.

Prilog. Današnjemu broju dodali smo kao „Prilog“. Izvješće g. Antuna Krinčića, dusobrižnika u Dobrinju, podnešeno odboru gospodarske zadruge u Krku o gojenju buhača u Dalmaciji, što preporučamo i ostalim našim zadrugam na uvaženje.

„Vienna“ broj 38. XX. godišta iznašo je sliedećim sadržajem: „Tassovo jadikovanje“, spjevao Lord Byron, preveo F. I. Despot. „U registraturi“, roman. „Turski sud“, crtica Gjuro Turića. „Nadežda Nikolajevna“, pripovjest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Stj. Lukić. „Stanko Vraz, osnivač književne kritike hrvatske“, prilog k povesti hrvat. književnosti. „Aleksander Ivanović Herzen“, slika iz povjesti ruske književnosti, sastavio M. S. Ž. Listak. Slike: Vsevolod M. Garšin, i Crkva sv. Sofije u Carigradu.

„Vienna“ izlazi svake subote. — Cieni mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Književnost.

Discorsi proferiti nella Camera dei Deputati a Vienna nei giorni 16 e 25 Maggio 1888 dal Deputato Domenico Dr. Vitezić, discutendosi il Bilancio dello Stato per l'anno 1888. (Tradutzione dall'originale tosto todesco) Trieste tipografia Dolcna 1888. (Zadnja dva govora dr. Vitezića, izrečena dne 16. i 25. maja 1888, u carovinskom viću u Beču prigodom razprave o proračunu).

* * *

Spomen-knjiga radostnom prigodom posvećenja posvetlotoga i prečastnoga pragospodina Tripa dra. Radoničića za Boko — Kotorskoga biskupa. Svećenik Srećko Vulović. P. P. U Zagrebu, tisak Dioničko tiskare 1868.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Podgrajah. Ako mislite, da se radi proti školskomu naertu za pučke škole, izvolite se pritužiti najprije mjestnora, a nepomogne li ovo, kotarskomu školskomu viću. Nenadjete li lieka ni kod jednoga ni kod drugoga, tad nam se oglasite, a mi ćemo učiniti svoju. Dok neznamo izvjestno, da se grieši proti naukovom naertu, nemožemo s onom vieati na vidjelo.

Gosp. dopisniku „Iz Boljunšćine“, hvala Vam, uvrstit ćemo u budući broj; nezaboravite nas i nadalje.

Gosp. x—y Istra. Vaš dopis o „k. konviktu“ tiskati ćemo čim nam dopusti prostor. Prijatelj ju Vašemu J. K. odgovoriti ćemo posebnim pismom. Srdačan odzdrav!

Gosp. I. R. u M. Protekao Vas drugi, al i njegov dopis čeka mjesto. Živili!

Gosp. „Poznajmo sebe“, drugi put. Iskren odzdrav!

Lutrijski brojevi

dne 22. septembra

Trst	86	40	28	29	04
Linc	72	15	17	01	25
Buda	19	4	69	56	16

dne 26. septembra.

Prag	12	33	1	42	32
Lavov	72	20	20	1	13
Hermannstadt	24	65	50	85	47

Trgovačke viesti.

(Cieno se razumije kako se prodaje na debelo blago za gotov novac).

		Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	133.—	140.—
Rio biser jako fina	„	—.—	—.—
Java „ „	„	—.—	—.—
Santos fina	„	94.—	96.—
„ srednja	„	88.—	90.—
Guatemala	„	—.—	—.—
Portoriko	„	108.—	110.—
San Jago de Cuba	„	120.—	121.—
Ceylon plant. fina	„	110.—	112.—
Java Malang. solona	„	90.—	92.—
Campinas	„	—.—	—.—
Rio oprana	„	94.—	95.—
„ fina	„	90.—	91.—
„ srednja	„	86.—	88.—
Cassia-lignea v zabojih	„	20.—	20.50
Macisov cvet	„	300.—	410.—
Imber Bengal	„	18.—	19.—
Papar Singapore	„	97.—	98.—
Penang	„	79.—	79.—
Batavia	„	84.—	85.—
Piment Jamaika	„	36.—	37.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	6.—	8.25
v zabojih	„	9.25	9.50
Ulje bombažno amerik.	„	36.—	37.—
Lucco jedilno J. f. gar.	„	40.—	41.—
dalmat. s certifikat.	„	43.—	44.—
namjeno M.B.A.J.f. gar.	„	56.—	58.—
Aix Viergo	„	65.—	66.—
fino	„	90.—	92.—
Rožiči pijaški	„	7.75	8.—
d'Amat. s cert.	„	—.—	—.—
Smokve puljaške v sodih	„	14.—	—.—
v vencih	„	11.50	—.—
Limoni Messina	zaboj	7.—	7.50
Pomeranče siciljanske	„	7.50	8.—
Mandeli Dari I.a	100 K.	70.—	72.—
dalm. I.a, s cert.	„	73.—	74.—
	„	72.—	74.—
Pignoli	„	20.—	21.50
Riž italij. najfinji	„	17.50	18.50
„ srednji	„	13.25	13.50
Rangoon extra	„	11.50	11.57
„ I.a	„	—.—	—.—
„ II.a	„	—.—	—.—
Sultanine dobre vrsti	„	25.—	26.—
Suho grožđe (opnjen)	„	10.—	10.50
Olboke	„	17.—	18.—
Sladkor centrifug. v vrečah	100 K.	35.—	—.—
„ certifik.	„	35.—	—.—
Slanika Yarmouth I.a	sod	—.—	—.—
Polenovka srednje velikosti	„	30.—	—.—
velika	„	35.—	36.—

Žoludne uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se no pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu predusretne, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo tukovo sredstvo upotrebiti, kojeg je zadaća ove napovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 296 — III., koje je postalo obljubljenim ćudnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Oglas.

Na „Dolavskoj školi“ u Kastvu upisiva se djake od 13. do 15. oktobra t. god. a podučavanje započima 16. istoga mjeseca.

Primaju se mladići, koji su navršili dobrim uspjehom pučku školu.

Ravnateljstvo „Dolavske škole“.

U Kastvu, dne 25. septembra 1888.

Najboljši

papir za cigarete

18-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyer in Henryer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočujo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesorl komije na dunajskem vsenčiliščn, radi njegove najboljše kakovosti. radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor! Vsak naj pazi na naslednji podpis:

PROLJETNI LIEK.

Kao najstariji i najizdatniji proljetni lijek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavnjih liečnici vod odavna uporabljivanje sloveđe i odlikovano

budimske 20—8

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uvjek svježe punjene kod vlastnikah zdenca braće Losar, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac železnom robom **na malo i veliko** preporuča

svoje veliko skladišče

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (žižmo)

kao takodjer **i ostalu železnu robu,** koja se u njegovom skladišču u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvorbu.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačilo.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾ „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v *Trstu*, priporoča se nova obrestna tarifa na časopisu odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestij.

Nakazmoe

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Darmanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupuja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

P r e d u j m i,

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% lotnih obrestih do 1000 gld., za veče svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1898. 48—16

Marijaceljske želodčne kapljice

izvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljivo dobrote je pozabno vplivi njihov pri notešenosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, koliki, želodčnem kataru, gorečičo (rzavci) pri prenabilnej produkcijah slin, rumenici bljuvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, prooblinosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali kimorajdam Cena stekleniei je z nakazom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijacelisko želodčno kapljico niso tajno sredstvo. Deli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakej stekleniei priloženem poduku za vporabo

Pristno doho se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercolo trionfante. — Lekarna: Edmund de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Sarnval, al Amazone Trionfanco. — Lekarna: Benedeto Vlach Minduss, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R deutore (glav. skladiš.) — Lekarna: Busoletto all'orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijacoljsko želodčne kapljico ponarejujejo in posnemajo se mnogovrstno. V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z oruje varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a Kromerlech (Kremsier).

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefleri). Čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijek, kojim izčezava slabu probavu, dernvica u želudcu i zapeka tiela. Veoma koristan lijek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranujućim. (Thee antiartritico e antireumatico). Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole toklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Lističi stoji 14 novč.; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al duo mori", Piazza grande u Trstu.

Narudžbe izvršavaju se odmah i to putom pouzeća. 31—7

Najbolje osvježujuće piće jest

osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 prirodjen mrzlo po

Giac. Enrlku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (**prosto carinel opreme**)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavacem dajo se obično odstotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodilnicah, slastičarnah, prodavaonicah špirida i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 12ćetim, dolgimi srjaškimi Loralnyvlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoizmajdonega masla, je odlično **sredstvo** proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, **pospešuje** pri **možkih** polno, jako **bradorast** in uša po kratkej uporabi podoli vinsem in bradi naravno **svitlost in polnost** ter je obvarvuje proti zgodnjim osivanjem do najvišja starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Providjen na ovom znamkom je pravi prof. dr. Liberа

Elixir za živce

kojim se odstranjuju sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih griehа. Odstranja **slabost**, djelotok, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce,** sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih autoritetnih medicinskih — pruža jamstvo za odstranjenje spomenutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji je pridodan svakoj staklenci. **Cieno malo staklence f. 2 — veliko 3.50, dvostruke f. 6.50 a. vr u gotovom ili pouzećem. — U svih ljekarnah je na prodaju.**

— Glavno skladište: Pluh ra-Apotheke, Max Fanta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u lekarnah B. Sarnval »All'Amazone Trionfante«, Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mizzan 13—6

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještovanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjerujo dugove, dobavlja izviešča za podpunom tajnošću. Izvršujo takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete,** založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popleuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i signrna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *kako ljudstvom tako duševnom dobrostanju*. Najbolji *lomadi lieb* za uredili probavu, primjerene mješanje krvi i odstranili nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkrepkijih zelenjah*; i izkazano se osobito kuna *sjajnera* pared koli *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *jetri* i *želudcu, želudačnom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, živčnih bolestih*, kod *bolesti u črevih, hypochondrije* i *melankolije* (mlieol slabi probavoji on otkvišnje svu djelotvornost *proti Are* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *vitu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sigurnim ljudski domaći lieh* a rad toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dva staklenice i for.

Na tisuće pohvalnih pismenih, lahke *svake prodike*. Služe za to *frankirana pisma* te ove *stranu iz ponuđe tiskana*

OPOMENA.

Da se ljudstvo prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dr. ROSA" s vrlo balzama *ima* stranu prilepljena i u modrom kartonu omotana, koj pri *strance* najde, ako ima dvostruki balzam iz ljekarne *k cesarski orlu* u Pragu, Prag 205-3, ujedno češkom, madjarskom i francezkom te-ku linu, pro-dolje leže se zakamilom — niše opasnjar: s zadilnom znamkom providjeno.

PRAVI

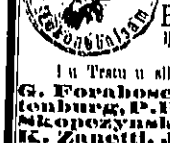

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnom orlu«

Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabosehi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Glov. Skopezynski, Ant. Suttina, K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i vede trgovine sa mineralnjanom robom u Austro-Ugarskoj; imadu skladišča toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otekline.

Upotrebljuje se, ako se znanu prvi upale ili otekli i kod svakog otoka crva u prsu i mandulah, lavinulja, mrske (mrtve) kosti, reumatičnoga otoka, kraljice spale u koljenih, rukah i ledjih; proti poru mazili kod rnjenih ran ili, proti tekućim ranam na nogah i o obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekline itd.

Sve upale, natekline, otvrdine (i oči u kratkom zadobiju; gdje je jako opuljenje, izvuče ieti balzam rav ama, tad svake boli, te ieiseli u najkraće vreme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

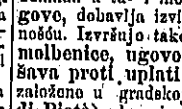

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo od vise stranah patvori, upozorujem svakoga, da se iste po pravom prepozna samo, kod mene pr izvadja, isto je samo ovda prav, ako kuta kutijice, u kojih je smazilo napunjeno, imadu nesk za uporaba na crljanoj hartiji, tiskan u dv-ut ječkah, a zamotan u kartonu, koji nosi predstojeći zaštitni znamku.

Balzam za ubo

Po mnogih pokusih pokazno se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani najglubost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a v.

TVRDKA Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctn., f. 2.70.

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Barčena za obleke
deset metr; ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 4.

Niger-kega valjanega sukna
deset metr., samo volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for 5.

Veluriovi šali
⅞ dolga samo volna f 3.50.

Raglan moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, unill progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir. najnovejši uzorci 10 m. f. 3.50

Životi „Jersey" za gospe
(lopica) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, veliko; 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškega oksforda veliko, 3 kom f. 3

Holandsko dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolga, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletne, veliko, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
nakonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleko
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 80 met. f. 2.50

Volnati rype
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Droidrath (Tražišče)
najboljša vrata, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna sčipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ⅞ „ 5.50

Klug-Weba
boljša nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f. 5.50, najboljše vrsto f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Okeford
za more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj niti progrinjal in namiznega prta sô svilenatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in pogrinjalo pogrinjalo s čipkami f. 2.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 100 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeja za fijakerje
190 cm. dolga, 130 cm. široka, f. 3.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele all barvane 1 kos I a f. 1.80,
II a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platene, 3 kom, for. 2.50

Tovarno skladišče suknenga blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimsko suknje
ostanek 2.10 m. za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo, f. 5.50

Blago za površnje suknje
najnovejše vrste, za celo suknj. f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«

v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastrelgije, slabega probavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro unečila. Pri njem poskušal s m vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadnje in tudi nisem pozabil najrazličnejših radnikih vodá Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Sledujič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vsled ja bil tako angel in sinjen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorče priporočati vsem trpečim vsled slabe probave, zlate žile itd., ter Vam izdel pooblastim, da to se računalo moje hvaležnosti kot v rosnici zavlaženo pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 40. U Trstu 4. oktobra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se novrađaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

IV. sjednica dne 14. septembra 1888.

(Konac.)

§ 27. Učitelji i učiteljice kao i podučitelji i podučiteljice providjeni svjedočbom usposobljenja, bez razlike da li bijahu imenovani stalno ili privremeno, dobivaju poslije prvih 5 godinah neprotrgnutoga i uspješnoga službovanja doplatak. Taj doplatak bit će odmjeren učiteljem i učiteljicam po 15% na plaću od 400 forintih; podučiteljom i podučiteljicam 15% na njihovu plaću. Pod istimi uvjeti dat će se svim imenovanim isti doplatak svakih sliedećih 5 godinah, ali samo dok dosegnu ćesti doplatak. Prvi kvinkvenij počimlju danom usposobljenja kod onih, koji se tim danom u službi nalaze, kod onih, koji se tad u službi nenalaze; danom kad stupo u službu. Dalnji kvinkvenij počimlju toći danom podieljenja predjašnjega kvinkvenija. Podučitelji i podučiteljice pridrže kvinkvenije jur doznađene njim i onda, kad postanu učitelji odnosno učiteljice, a tako si jih pridrže i povizorni učitelji, ako postanu podučitelji. Pravo podieljivanja kvinkvenija ima zemaljska školska oblast, koja također odlučuje kada se ima dati kvinkvenij onim, kod kojih nije uspjeh za koje vrieme bio dobar.

§ 29. Ravnatelji koli gradjanskih toli pučkih školah imadu pravo na stan u naravi obstojeći najmanje iz dvijuh sobah i drugotnih prostorijah. Gdje nemaju stana u naravi, pripada njim stanarina od 240 for. u Puli, od 140 u Poreču, od 100 u drugih obćinah. Drugi učitelji imadu također stan u naravi ili stanarinu od 80 for. godišnjih. Stanarina u Puli iznosi 200 for., na Volonkom i u Opatiji 100 for. Isto ustanove valjaju za ženske učiteljske osobije s razlikom, da stanarine iznose 80% muškoga učiteljskoga osobija.

§ 30. Podučitelji dobivaju za stanarinu u Puli po 100. for. u drugih školskih obćinah po 60 for. — podučiteljice u Puli 80 for. u ostalih obćinah 40 for.

Članak II. „Doplatci službovanja podieljeni do dana u kojem će stupiti u život ovaj zakon ostaju nepromjenjeni, dočim će se oni, koji sazriju sustručno odmjeriti po nazadnih ustanovah.

Doplatci službovanja sazrieli prije oživotvorenja nazočnoga zakona odmjerit će se po ustanovah prije valjanih“.

čl. III. Nazočni zakon stupa u život kad bude priobćen.

Kod § 23. predlaže dr. Campitelli, da bi se višak od 100 odnosno od 80 for. plaće za učitelje odnosno učiteljice računao ne kao plaću nego kao aktivitetu, tvrdeć, da pripoznaje razloge, s kojih pulješki učitelji više dobivaju, al da bi se to obzirom na moguće premještaje i umirovljenja imalo uzeti kao aktivitetu.

Zast. dr. Laginja veli, da bi se imala rabiti rieč „publiche“ a ne „generali“, na što dr. Gambini dovikuje: il ministoro vuole „generali“, a dr. Laginja odvraća: „niente ministoro, lingua“.

Zast. dr. Amoroso kao izvjestitelj čudi se dru. Campitelli-u što je svoj predlog metnuo. Veli da je sve jedno plaća il aktivitetu i da učitelji iz Pule neće prositi iz boljega na gore. Laginji odgovara, da se rabi rieč „generali“.

Za predlog dra. Campitelli-a glasuje 10 članovah, za redakciju 14, tako da je ona primljena.

Kod § 27. dobiva rieč g. Spinčić i reče hrvatski! Visoki sabore! Postupak presvjetlega gosp. predsjednika i slavne većine ove kuće je takav, da nezaslužuju nikakva obzira. Ja ću ipak govoriti u ovom predmetu talijanski bar s uzroka, da budem dosliedan, pošto sam ob ovoj istoj stvari u dvijuh prošlih godinah govorio talijanski. Nastavljajuć talijanski predlaže, da se u cielom ovom § izpusti često se nalazeće u zaporkah rieči „maestro“ „sottomaestro“, jer da se u §§ 28. i 29. najprije govori o muških, pak o ženskih, jer se u § 28. odstavku 3. veli, da ženske dobivaju i kao doplatak 80% onoga što dobivaju muški, i jer u nazočnom § najniža spomenuta plaća od 400 for. valja samo za učitelje a ne za učiteljice.

Zast. dr. Gambini opaža, da prijanje opravdanimi razlogo predgovornikovo, nego da valja ipak pustit § kakav je, jer ga je ministarstvo tako stilisiralo, te veli, da će se i učiteljicam odmjeriti doplatke po plaći od 400 for., na što Spinčić zapljeska: pravo je!

Zast. dr. Campitelli prisanja također razloge Spinčićevo ali misli, da je to formalnost, koja može ostati; bolje da bi bio Spinčić učinio kad bi bio predložio, da se sav § 28. izpusti. Spinčić mu dovikuje, da to nije moguće, jer se tamo govori i o doznakah funkcijah.

Ni zast. dru. Amorosu, izvjestitelju nosvono dobro ono rieči u zaporkah al predlaže ipak nek se ostane pri onom što je, jer se je prisiljeno po ministarstvu, da se tako učini.

Pošto je predsjednik upitao Spinčića, da možda od svog predloga odstupa, i ovaj rekao: „quando si impone“, bi primljen § po redakciji.

Kod čl. II. predloži Spinčić, da se isti na sliedeći način promieni: „Doplatci službovanja, koji su već podieljeni, imadu se izjednačiti, a oni, koji su sazrieli ili će sudbeno sazrieti, imadu se odmjerit po ustanovah nazočnoga zakona, te obrazloži svoj predlog ovako:

Visoki sabore!

U članku II. ovoga zakonskoga predloga radi se o vremenu i iznosu.

Vrieme je već izgubljeno za ono, koji su morali služiti 15 ili 10 godinah, da zadobiju doplatak, kao i za one, koji su služili 6, 7, 8, 9 do 10 godinah; bilo bi pravo, da se bar za budućo izjednače i do se ustanovi, da budu iznos jednak onomu učiteljah, koji su služili samo 4 godine i koji mjesec i koji će možda u dojdućem jenaru navršiti 5 godinah službe; jer će se lasno dogoditi, da će starији učitelji i u mnogih slučajevih potrebniji dobivati manje od onih, koji su služili kraće i koji su manje potrebni.

Navesti ću neke primjere:

Nekomu učitelju dalo se je, recimo, lotos doplatak službovanja, prvi poslije 10 godinah stalne službe. Taj učitelj recimo III. reda dobiti će za prvu godinu 40 for., t. j. 10% od 400 for., i tako sliedeno za drugu, trotju, četvrtu i petu godinu; dočim će drugi učitelj, koj služi sad preko 4½ godine, i koji će u jenaru, kad bude već možda potvrđen i stupio u život ovaj zakon, doslužiti 5 godinah, dobiti 15% na najmanju plaću od 400 for., što čini svotu od 60 forintih. Dakle onaj koj je služio 10 godinah i koji mjesec, dobivati će 40 for. tečajem 5 godinah, dočim će onaj, koj je služio 5 godinah dobivati za isto godine po 60 forintih. Pravednost hoće s toga, da se izjednači doplatke službovanja za sve učitelje.

Drugi primjer bio bi gledo doplatakah, koji se imaju doznačiti — pošto se govori o doplatcih već podieljenih i ob onih, koji će se podieliti. Navesti ću i ovdje primjer sličan prije navedenomu. Neki učitelj svršuje n. pr. danas 10 godinah službovanja i dobivati će po 40 forintih pot godinah; a drugi učitelj, koji će navršiti 5 godinah službovanja, kad bude zakon potvrđen. Dobivati će za istih 5 godinah po 60 for. — govorim uvjek o učiteljih III. reda, dočim bi učitelji II. reda sa desetgodišnjim službovanjem dobivali 50 forintih, a bilo bi jednako za učitelje I. reda.

Još jedan primjer. Stariji učitelj ima tri kvinkvenija odmjerena zakonom 1874. Poslije 20 godišnjega službovanja dobivat će za tu dobu tri kvinkvenija, 10 po sto na 300, što čini 120 for. Drugi učitelj, koj će dobiti prvu kvinkveniju poslije 5 godinah — kad bude ovaj zakon potvrđen — imat će za tih 20 godinah 4 kvinkvenija po 60 forintih — 4 put 6 čini 24 — 240 forintih; dočim će onaj drugi za istu dobu službovanja imati, kako bjo rečeno, samo 120 forintih — jedva polovicu od prvoga.

Iz svih tih razloga, rastumačenih i primjeri, predlažem, da čl. II. ovako glasi. (Gle više predlog).

Zast. dr. Laginja podupire taj predlog.

Izvjestitelj zast. dr. Amoroso pobija predlog Spinčićev jer da se stari učitelji nemogu izjednačiti sa mladjimi, kao nit činovnici stariji sa mladjimi, da bi se starijim učiteljem imalo toga mnogo povratiti, što je skoro nemoguće, to da bi to prouzrokovalo jako veliko troškove.

Spinčić pita predsjednika neka li on kao predlagatelj mogao konačno govoriti, a kad mu odgovori, da to nije moguće nego ako kuća dozvoli opetnu raspravu, a ova ju dozvoli, reče:

Uzimljem rieč, da opasim poštovanom izvjestitelju dr. Amoroso, da ja nisam predlagao, da se starijim učiteljem vrati ono što njim se je manje dalo u prošlih godinah. Ja sam naročito rekao, da su prošlo godino izgubljeno; nego hoću sam, da bi se doplatci izjednačili od sad unapried, u budućo. Druga točka je, da se je reklo, da bi se, hoteć to učiniti, imalo provesti trošak; a upravo u tom pogledu bio sam opazio neki dan kod rasprave obračuna zemaljsko školsko zaklada, da ako bijaše veliko prištednje u računu god. 1887. bit će još veće u računu za tekuću godinu 1888. za koju se je bilo proračunalo činiti ni se 5000 for. za doznačenje doplatakah službovanja. (Dr. Amoroso upadajuć: 15000 forintih.) Dakle još bolje; i stoga mislim ja, da bi se tom prištednjom mogli pokriti doznačenja starijim učiteljem. Nek se dakle učini tako, da se bar izjednače učitelji starији i potrebniji i znalažniji. Vi sami gospodo rekli ste jučer, da su starији učitelji bili uvjek vredniji, njihovo škola bolje, dočim se je reklo svega zla proti novim učiteljem (vosolju), koji su prisvem tom usljed nazočnoga zakona na boljem proma učiteljem starijim.

Predsjednik, pošto upita izvjestitelja, da li želi još progovoriti i dobiv odgovor da ne, dade na glasovanje predlog Spinčićev, za koj glasuju evi članovi manjine, dim dakako ieti pade, a članak se prima kako je predložen po školskom odboru.

Predsjednik reče na tim, da je već prilično kasno, da je mnienja, da se sliedeća sjednica sazove za uterak kad će se nastaviti dnevni red današnje sjednice. U ostalom da je po želji mnogih članovah prosio na višem mjestu, da bi se sjednice za koji tjedan odgodile radi silnih poslovah u vinogradih, i ako bi prošnja uslišana bila, da će to na dobu priobćiti zastupnikom.

* * *

V sjednica dne 18. sept. 1888.

Predsjednik dr. Vidulich. Vladin zastupnik vit. Elsnegg. 24 zastupnikah.

Predsjednik priobćuje razne pripise.

Zast. Spinčić, dobiv rieč, čita hrvatski sliedeću interpolaciju:

Razglasilo se je, da se viši razredi obstojećega njemačkoga gimnazija u Pazinu ukidaju nastavšom školskom godinom 1888-89 a niži svršetkom školske godine 1889-90, dočim se nit nečuje nit nečita, kako će se providiti za poduku Hrvatah Istre u srednjih školah, da li i gdje će se ustrojiti hrvatski gimnazij.

Njemački gimnazij u Pazinu nije ni imao razloga, da obstoji, pošto nit tamo nit u okolici nit u kotaru pak nit u obće u Istri neima Niemacah-urodjenikah, nit pučkih školah — osim jedne u Puli — se naukovnim jezikom njemačkim; nit se ga je u velikom broju polazilo, upravo s toga, što bijaše njemački. Djočaci, svršivši pučke škole i neznajući njemački, ili nisu se podali gimnazijskim naukom, ili su išli na koj drugi gimnazij s naukovnim jezikom njim poznatim, takodjer s toga, da negube u najpovoljnijem slučaju jednu godinu u pripravnom tečaju, ili dočav, nisu mogli napredovati kako valja, pak bud školu posve zapustili, bud se preselili na koj drugi gimnazij.

Pošto se je k tomu zadnjih godinah, odkad se je ovo odlučnije zahtjevalo, da se taj gimnazij protvori u hrvatski, sistematično radilo na to, da budo na njem dim manje učenikah, da se tim dokaže nemogućnost dalnjega njegovoga uzdržanja, dosegло se je svrhu i uvidilo obćenito, da njemački gimnazij u Pazinu nema razloga da obstoji.

Tim pako se nije dokazalo, da polma prava obstanka hrvatski gimnazij u Istri i najzgodnije upravo u Pazinu.

Pazin ima shodnu zgradu u tu svrhu; bijaše sjedom zemaljskih oblastih, glavnim gradom od prvoga hipa u kojem je slavne vladajuća kuća Habsburška u jednom dielu Istre zavladala, pak do u ovo stoljetje; jest naravsko središto pokrajine vezano od novijega doba željeznicom raznimi njezinimi stranami; ima u svojoj porezovnoj obćini 1664, u svojem školskom okružju blizu 3000, u svojoj mjestnoj obćini preko 12.000, u svojem političkom kotaru preko 31.000 Hrvatah.

Gimnazij hrvatski, koj bi se tu ustrojio, bio bi no samo za to Hrvate, nego i za sve Hrvate Istre, kojih ima 123.000, zajedno sa Slovenci 165.000, koji su vjerni podanici Njegovog Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I., ljubećega jednako sve svoje narode u svih svojih zemljah; koji plaćaju davak u krvi i u novcu, koji dakle nose državljanske terete i kao takovi imadu uživati državljanska prava, medju koja spada i ono, da se izobrazuju u svojem jeziku, da imadu i gimnazij u svojem jeziku kao što ga imadu njihovi zemljaci (njih 112.000) u svojem; kojih jezik ima po riečih samo Njegove Visosti našega prestolonasliednika krasnu književnost, jezik, kojim se je u samoj Istri već u XIII. stoletju izdavalo državno spisa, kojim se je pisalo u samoj Istri pak tiskalo najveće u Mletcih i za nju crkvene knjige, koj bijaše u porabi stoletja i stoljetja i u onom dielu Istre, kojim su Mljetčani vladali, te kojim se u našoj monarhiji na bar 30 srednjih školah podučava.

Takav gimnazij ima podlogu u pučkih školah Istre, od kojih bijaše školsko godine 1886-7: 60 hrvatskih, 16 hrvatsko-talijanskih, k tomu 28 slovenskih i jedna slovensko-talijanska, a imat će još veću kad se sve pučke škole u zemlji urede po pedagogičko-didaktičkih načelih, i kad se jih svuda onuda ustanovi kuda to zakon zahtjeva. — Takav gimnazij zahtjeva i obćenito prihvaćeno pedagogičko-didaktičko načelo, po kojem se ima podučavati jezikom djočakom poznatim; bio bi polažan od djočakah hrvatskih iz cielo Istre, tim više, što bi mogli dobivati veće podpore od zemaljskoga odbora i što bi ga imali polaziti učenici uživajući podpore od ustanove pokojnoga biskupa Dobrile; i konačno, njim bi se doskočilo nestašici svećenikah u mnogih župah Istre, gdje treba znati hrvatski i odgojilo činovnikah, bilo državnih bilo pokrajinskih i obćinskih, koji bi poznali jezik naroda medju kojim bi služili. —

Obzirom na to, da su istarski Hrvati podanici Njeg. Veličanstva Frana Josipa I., da plaćaju davak u krvi i novcu i u obće nose državljanske terete, to da bi imali uživati i državljanska prava, medju koja spada i ono, da se izobrazuju i u srednjih školah svojim jezikom — što u ostalom i pedagogičko-didaktička načela zahtjevaju —; obzirom na to, da Hrvati Istre takovo

srednje škole, gimnazija, u svojem jeziku u javnom životu sto i stolotja rabljenom i liepo razvijenom, nelmanju, kaošto je imaju njihovi manjobrojniji suzemljaci;

obzirom na to, da bi se takovom srednjom školom u pokrajini doskočilo praktičnim potrebam isto, uslobadjaju se podpisani upitati vis. c. kr. vladu:

1. Gdje će u Istri i kada ustrojiti hrvatski gimnazij?

2. Ima li razlogah i koji su rad kojih se to nebi učinilo u Pazinu.

Poreč 18. septembra 1888.

(Slieđe podpisi.)

Za čitanja bilo je nešto micanja i čavrljanja koli medju članovi većine toli na galeriji, al nije ono prave buke. Tako po prilici je i za čitanje interpelacije, koju je pročitao dr. Laginja.

(Daljo sliedi.)

UPIT

dr. Volarića i drugovah na visoku c. kr. vladu.

Čovjek eminentno političke boje, jedan od odrešitjih prisiđa talijanske stranke, i o čijoj pristranosti u službi ima mojasnih dokaza, kao lošinjski kotarski poglavar navlastiv iz prividnih razloga rat načinu pisanja čisto hrvatskih imena, razašiljuć svoju okružnicu 6. julija 1882 br. 2725 na dekanatsko urede njegova kotara i to u doba, kad su političke strasti obijuh narodnosti najviše uzpaljene bile.

Prelazeć dalnji točaj samo propirko, koja je očevidno dokazala kako su se u onom kotaru u starije doba vedim dielom pisale plovanske knjige glagoljskimi slovi, kako se naša imena izrudila talijanskim načinom pisanja, kr je podupiro neodgovara izgovoru sumih imena, i koje prouzrokuje pometnju tim: što se razna imena i raličito izgovora po talijansku na jedan te isti način pišu; stvar je konačno nekako svršila, ako i ne po nas povoljnim načinom, odlukom visokoga c. kr. ministarstva* nutarnjih posala 10. svibnja 1883 br. 1524 (proglašenom okružnicom visokoga c. k. namjestničtva u Tratu 9. junija 1883. br. 7109), koja u jezgri odlučuje:

1. da izvadci moraju točno odgovarati matičnom bez ikakove promjene;

2. da se novi upisi neumiju drugim načinom upisati bez znanja i odobrenja stranaka, to kad bi stranke željle, da se njihovo ime upiše drugim načinom nego dolazi upisano posliednji put (von der letzten Eintragung) ili u svjedočbah, koje prikažu, to se ima uvažiti njihova želja saslušav ih na zapisnik na biljegom od 50 novčića i ujedno u saporkah ubilježiti prevašnji način pisanja; i

3. da se u dosadanje promjenu kod upisivanja neimaju uredi službeno uplićati. Usuprot tomu je c. k. kotarsko poglavarstvo lošinjsko svojom okružnicom na pojedine obćinske odbore 3. julija 1883 br. 2778 stvar bitno i samovoljno preinačilo tim, što je u drugoj točki mjesto „posliednji put", postavilo prijašnji upisi (anteriori registrazioni) a treću točku, da mu ostaju prostijerukou tjeranju svoje politikešironja talijanšćine, sasma izpustilo.

Stvar se utišala bila zakonitim i razboritim uredovanjem gg. Truxe i Simziga, al zadnje godine navištilo se opet rat narodnosti, jeziku i svomu što dišo hrvatinom, to c. k. lošinjsko poglavarstvo počelo zlorabiti svoj uredovni upliv u svih pitanjih narodnosti i jezika a osobito u načinu pisanja hrvatskih imena idući za tim, da nagovori i prisili takodjer grožnjami voditelje matica, da unatoč više navedene naredbe c. kr. ministarstva o dosadanjem vodjenju matica, pišu naša imena talijanskim pravopisom.

U tom poslu iztiče se osobito ondašnji c. kr. komesar gosp. Lasciac, koji je unatoč odluki c. kr. ministarstva nutarnjih posala 9. junija 1871. br. 6958 preinačio sam svoje ime od načina pisanja Lašciak, kako dolazi u maticah krščenih plovanije sv. Roka v Gorici libor IV. pag. 95 u Lasciac, da tim valjda istakne svoju talijanšćinu i pokaže kao politički činovnik jeli mu više stalo do ministarskih naredaba i zakona ili do tjeranja politike.

Isti gospodin potrudio se 27. januara t. g. do kuracijalnoga ureda na Cunskom, gdje se matice od nazad 28. godina po prilici pišu izključivo hrvatskim pravopisom. Pregledav matice i osvjedočiv se, da zadnji slučajevi nisu bili još upisani u knjige, već ubilježeni samo na posebnoj listi, jer je dotični kurat bolovao sa strašnu nazobi na rukuh, naložio mu, da je pod globu od 5—50 for. u roku od 15 dana upiše u knjige pravopisom talijanskim sa ch, dodav: „Vi ovdje pišete imena sa ć a ne sa ch a to je proti zakonu", tu izvadiv iz džepa spis sastavljen u njemačkom jeziku, nastavi: „vidite, ovo dobio sam nalog od guverna, da se moraju prezimena pisat na kraju mjesto ć sa ch, a u početku ne sa k već c n. pr. ne Karčić već Carcich itd". Opaža se, da je na zapisnik, sastavljen po istom g. komesara, morao obććat dotični kurat pisati imena ne sa ć ili k već sa ch i C, kako je bilo naredjeno od guverna.

Karakteristično je takodjer u stvari, što je g. komesara u takovih službenih poslovih pratio vjeran jedan poznati drug, koji se netom vratio bio iz obććane zemlje. Nasuprot tomu slobodno je voditelju matica Volosolskih pisati u matice ime svodenika sa prostim c i na svrhi sa ch, akoprem je njemu uredovno poznato, da dolazi upisan sa č na srodini i sa ć na svrhi; isto tako i kumovo drugih plovanija bilježiti talijanskim pravopisom, koji u svojih svjedočbah dolaze upisani pravopisom hrvatskim.

Dalo bi se tu navest primjera i iz drugih krajovah Istre, gdje se našim svodenikom pravi ste neprilika što hrvatska imena pišu hrvatskim pravopisom, dočim drugim prosto izkrivljivati naša imena kako im drago i ćak bez dalnje odgovornosti prosto, kao u jednoj poznatoj plovaniji blizu Poreća, pridodati poslije matičnom drugim crnilom svim našim imenom, koje dolazo upisana na svrhi sa ć još i h, kao što se može svatko na prvi mah osvjedočiti, kad poviri u one plovanske knjige.

Predpostavlv to, često se podpisani upitati njegovu prouzvišenost c. kr. namjestnika:

1) jeli mu poznato, da je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Lošinju ogiasilo naredbu visokoga c. kr. ministarstva onako osakaćenu i preinačenu? ako jest, jeli poznao na odgovornost ročenu oblast i naredio, da najavi odluku u cielosti i no pokvarenu? ako nije, jeda li misli uvjerit se o stvari i shodna naroditi, da se više naredbe kako treba i proglaso?

2) jeli c. kr. namjestničtvo izdalo u zadnje vriome koju naredbu o predmetu? jeli ju izdalo u smislu kako je to g. komesar Lasciac naglasivao; a ako nije, jeda li misli istoga gospodina pozvati na red i uputiti ga, da provadja više naredbe u smislu, kako su bile izdane?

3) jeda li misli na put stati nezakonitomu izkrivljivanju naših imena po Istri i biliti, da se gorispomenuta naredba vis. c. kr. ministarstva provadja po naravskomu njezinu smislu u njoznoj cielosti.

Poreč, 12. rujna 1888.

Dr. Fran Volarić v. r., Vinko Zamlić v. r., dr. Laginja v. r., Janko v. r., Flego v. r., Splidić v. r.

Pogled po svietu.

Trst, dne 3. oktobra 1888.

Austro-Ugarska: Zemaljski sabori Cislajtanije zatvaraju se jedan za drugim. Najprvi u tom bijaše štajerski sabor, pak gorički a 13. t. m. zatvoriti će se dolnjo-austrijski.

Glede istarskoga sabora javili smo na ovom mjestu posliedni put kao važan dogodjaj, da je podnio ostavku saborski predsjedni ik i zemaljski kapetan g. Vidulich. Na taj korak prisililo ga očitovanje zastupnika c. kr. vlade, da se ova neslaže s njegovim postupkom u pitanju hrvatskih il slovenskih interpelacija. Vladina opomena a ujedno i ukor djelovao je u toliko na saborskoga predsjednika, da je odmah zatim položio čast predsjednika i zemaljskoga kapetana. Činjenica ta izazvala je silnu buru medju liberalnim židovsko-talijanskim novinarstvom. Po viestih talijanskih novinah sipale su upravo čestitke i pouzdanice sa «svih strana Istre» odstupivšemu predsjedniku radi njegovog odlučnog i mužkog ponašanja. Tim se htjelo demonstrirati ne samo proti našoj manjini u zemaljskom saboru nego i proti samoj c. kr. vladi. Al ona reč bi, da je malo marila za te demonstracije jer je sama posredovala kod g. Vidulicha, te izposlovala od njega, da povuče natrag svoju ostavku. G. Vidulich, koji se nerado zamjerava c. kr. vladi, poslušao je g. namjestnika i povukao ostavku. Dok ovo pišemo neznamo, da li je kod toga doprineo kakovu žrtvu g. Vidulich ili c. kr. vlada. U ostalom najbliža budućnost pokazati će nam pravo stanje stvari.

U Beču čine se velike pripravе za dočak njemačkoga cara Vilhelma, koji je imao stignuti tamo danas u jutro u 9 sati. Bečke novine predvidjaju, da će njemačkoga cara dočekati njemačko pučanstvo grada Beča silnim oduševljenjem.

Srbija: Kralj Milan boravi još uvjek u Gleichenbergu. On da snuje još uvjek o razstavi braka sa kraljicom Natalijom. Iz Beograda javljaju, da namjerava kralj narediti četiri najvažnija okružja krasnom daronicom t. j. proglašenjem obsadnoga stanja.

Bugarska: U turskoj pokrajini Macedoniji opaža se opet neko neobično gibanje. Usljed toga uznemireni su židovsko-liberalni časopisi bojeći se, da bi tamo mogao buknuti ustanak.

Francezka: Dne 15. t. m. sastati će se parlament. Tom prigodom da kani izdati general Boulanger proglas na narod u 10 miljunu intimaka.

Italija: Talijanski listovi viđe se na Austriju što nošalje svoja vojne mornarice u Napulj prigodom dolazka njemačkoga cara u Italiju.

Franina i Jurina

Fr Poznaš onoh va Graošću, ki su toli noki dan butilje pit „a maka"?

Jur. He, poznan čuda takovih.

Fr. Ma su ostali s dugim nosom.

Jur. Ča ćoš, škrokalo njim je.

* * *

Fr. Znaš, da je porečka „baba" Bašćanom zibrala potešću, prvega konšiljera i tajnika.

Jur. Tar nisu još bili izbori.

Fr. Neka nisu ma latanto njim preporuča ze potešću Puinichu, za prvega konšiljera Dessantichа a za tajnika sina mu.

Jur. Sreća božja, da nedopire „babin" glas dalje nego je rep porečke kozi.

Različite viesti.

Nadvojvoda Karlo Ljudovit na otoku Košljunu. O tom riedkom posjetu pišu nam sa onog otočića dne 2. t. m. Molimo Vas g. urednike, da javite u različitih viestih Vašeg cienjenog lista milo nam „Naše Sloge" pohod na ovaj otočić prejasnog Nadvojvode Karla Ljudovita, cesarova brata na 29. prošnetog mjesoca rujna. Njegova carska visost učinila je na svakoga vrlo priprostog razgovora. Svakomu, posebno članovom ove franjovačke obitelji upravi svoju ljuboznu, često šaljivu rieč. Htjede obaći i razgledati i najskromnije predjele i kutiće ovog drevnog i važnog manastira, a u spomen-knjigu zabilježi svoje prejasno ime. Na polazku reče starešini: „uprav mi je drago, da sam pohodio ovo mjesto."

Zaplienа. Našu drugaricu, provriednu „Edinost" zaplienilo je i jučer državno odvjetničtvo radi uvodnog članka „Narodnost in vera". Uredničtvo pripravilo je odmah drugo izdanje.

Odstup zemaljskoga kapetana gosp. Vidulicha. Vraćamo se, po obćanju, opet na taj predmet, koji je uzvitlao toliko buro a u istinu nobljše drugo nego li: „mnogo dima a malo pečenke". Mislimo, da nemogosmo bolje označiti odstup zemaljskoga kapetana nego li ga označismo s rieči „komedija". I zbilja nebijaše drugo no komedija sa veselim svršetkom. U Poreču igralo se toli divno, da je došlo ćak iz Trsta slušatelja. Da su pljeskali burno židovi u Tretu, Gorici i Beču, netreba valjda niti spominjati. Ta židovi su svuda, gdje se pravi dobar „Gšoft" (posao). Zar no „babin" Marko?

G. Vidulich tobož uvriedjen nalogom c. kr. vlade, da mora primati hrvatske interpelacije i na isto, u koliko se tiču zemaljsko vlade, odgovarati, zahvalio se „na oko" na časti zemaljskoga kapetana znajuć unapred, i to valjda po dogovoru sa tršćanskimi prijatelji, da njegova ostavka nebude primljena. On je imao prigodu već prošle godine više puta za očitovati, da neće primati hrvatskih il slovenskih interpelacijah, al toga neučini već mu na jednom ljutos skočilo u glavu, da se uzprotivi onom, što je do tada bar mučko odobravao. Javna je tajna, da bijahu njegovi drugovi na taj korak pripravni, a jedino što nisu možda očekivali, da do dođi iz Beča nalog, da mora primati spomenuto interpelacije. Nalog vladin prosenotio jih malko, al tko ima dobrih prijatelja i kumova, izkopati će se pomoću ovih makar još dublje pao. Tako se i našim uroćiteljem dogodilo. Kadno se je živahno u novinah raspravljalo, tko li će zasjesti na stólicu zemaljskoga kapetana u Poreču, a tko će ga zastupati u saboru, koji je imao nastaviti svoj rad dne 1. t. mj. raztrubilo žičnim porečki jaslari viest, da je g. Vidulich povukao ostavku. Oni isti, koji su mu pljeskali i slavospjevo pjevali što se je tobož „mužki" ponio davši ostavku, udaraju sada u gromovito radostno klicanje što se je valjda opet „mužki" ponio povukavši ostavku. Pa neka nam tko rekne, da to nije igra, da to nije prava komedijal

Sada nastaje pitanje, je li g. Vidulich uvidio, da je bio na krivom putu kadno je očitovao, da neprima hrvatskih interpelacijah, pak se radi toga pokajao i spokorio, il je o. kr. vlada povukla svoje očitovanje, dotično svoj nalog. Mi nemožemo nikako predpostaviti, da bi se bilo dogodilo ovo posliednje, jer bi se tim nesmo na prosto šakom u oči udarilo članku 19. državnih temeljnih zakonah, već bi se tim i c. kr. vlada strašno ponizila. Idemo dakle da vidimo tko je komu popustio ili tko se pokajao a tko ponizio. U ostalom možemo skoro izvjestno kazati, da će kod toga najvećma trpiti oni, koji nisu ni dužni ni krivi t. j. Hrvati i Slovenci Istre. Biti će „koze olele i vuci siti" a nas će gladno i žedno daleko turiti.

Na konou navadjamo još o tršćanskih službenih i poluslužbenih listovih, kako je došlo do toga, da je g. Vidulich povukao ostavku. Ti listovi od 30. t. m. pišu medju ostalim: „Njeg. prouzv. g. namjestnik Pretis otišao je dne 20. t. m. u jutro vladinim parobrodom „Pologona" u Poreč, gdje je konferirao više satih sa „zemaljskim kapetanom". Vidulichom a večer vratio se natrag". Tim listovom bijaše g. Vidulich 29. pr. mj. još uvjek „zemaljski" kapetan, dočim je sav svjet znao, da je već bio dao ostavku. Gornju viest popunjuju tim drugi listovi, da je prouzv. namjestnik na svojem parobrodu pogostio objedom gg. Vidulicha, Amorosa i biskupa Flappa — E qui facciamo punto — kazala bi porečka „jaslarica", koja po svojem starom običaju, izkrivljuje i posliednju našu viest pod ovim naslovom.

Počast zastupniku dru. F. Volariću. Vrbničani su, kako nam se piše, svečano odpratili u Poreč dne 28. septembra zastupnika na istarskom saboru g. dra. Frana Volarića. Kada se je približavao Vrbniku senjski parobrod „Nehaj" oko 7. uro u jutro, ćigio se malo i veliko, da odprati g. Volarića do obale. Sva vrbnička zvona zazvonišo, muzari zagrmišo, a mnoštvo klicašo: živio zastupnik Volarić! Do parobroda doprati ga njekoliko barčica, gdje se je takodjer klicalo. Na parobrodu se je mislilo, da možda odlazi biskup; bio je to u istinu niži i skromniji čovjek, ali narodu svem ćini vadi svoga redoljublja i poštenja. Čast Vrbniku i njegovu vriednom sinu Volariću!

Šesta sjednica istarskoga sabora dne 1 okt. Iz Poreća dobili smo kratak izvještaj ob istoj. Kako medju članovi većine tako na galeriji, punoj obćinstva, opazilo se je već prod sjednicom, da se nešto pripravlja; kad je predsjednik komendatore Vidulich došao u sredinu dvorane, počeli silno pljeskati zastupnici većine, koje je

još silnije sliedilo občinstvo na galeriji. Gol pljesak orio se po dvorani iz rukuh svih osim onih zastupnikah manjine, koji su mirno sjedeć motrili što se zbiva. Gosp. predsjednik ganut skoro do suzah rekao je, da je predsjedničke kriza poravnana, da će on i dalje biti predsjednikom, ravnati se po načelih, koja su ga i do sada vodila, zastupati interese pokrajine imenito prosvjetne i izobražbene; moli drugove za podporu i zahvaljuje njim se na izkazanoj počasti. Zastupnici većine su tu izjavu popratili povladjivanjem i sliedilo jih je občinstvo na galeriji. Na to se je gosp. predsjednik obratio prema ovomu izjaviv, da neodobrava njegove demonstracije, jer je pred sjednicom učinjena, al da ga upozorujo, da bude mirno točajem sjednice.

Na to čitao se je zapisnik prošle sjednice i odobrio; predsjednik priobćio razne stvari medju ostalimi, da će se promjeniti neke ustanove izbornoga reda za pokrajinski sabor. Sliedilo je prvo čitanje zakonskoga predloga o plaćah odnosno remuneracijah vjeroučiteljom na pučkih školah. Odobrio se je školski proračun. Kod raspravo občenitoga zemaljskoga proračuna progovorio je hrvatski občenito zastupnik Spinčić iztičuć, kako su Hrvati i Slovenci po dva put Istru napučili i skoro oživili (oko g. 600 i XVII. stolj.), kako se je s njimi neljudski postupalo, al njim se nikad nije diralo u njihov jezik do posljednjih desetljetjah dobe slobodnjakah, kad se je sve poduzelo, da se uniši hrvatski jezik, a k tomu i hrvatski narod. Izjavlja na sveral, da njegovi drugovi ni on neće glasovati za proračun uvjeren ujedno, da će nestati i sadanjih neprijatoljah, kao što su nestali i drugi, i da će i za Hrvate i Slovence Istre obvaljati zakon jednakoga prava za sve, koješto je obvaljao za sve narode, koji su se poštono i postojano zanj borili. (Za njegova govora bilo je silno buke i medju zastupnici većine i na galeriji, koju je morao predsjednik opominjati. Članovi manjine često su odobravali govor). Kod pojedinih stavkah proračuna uticali su od naših u raspravu Spinčić, Volarić, Flego i Laginja. Kod stavke o stenografičkih zapisnicih uze riječ osim g. Spinčića i g. Volarić. Govoreći o pritisku sa strane vlade, opazi, da on čini razliku izmedju vlade u Trstu i srodinjo u Boču, koje poštiedjo program, da bi podpisao. Vladin povjerenik protrgnu govornika izjaviv, da nedopušta govoriti proti vladi. Predsjednik reče na to, da nije svoga razuma, ali pošto vladin zastupnik kaže, da napada na vladu, uzimlje mu riječ. Volarić htjno se braniti, al mu predsjednik odvrati, da ima i drugih mjera proti njemu, ako ga neće slušati.

U vrieme sjednice, imenito za raznih hrvatskih govorah, pisao je vladin povjerenik ponovno pollt. komisaru na galeriji, koji je i iznašao poslije takova jednoga pisma. Iznašao je i porečki načelnik, koji je inače u saborskoj prilično raudražen bio. Vani prod zemaljskom zgradom bio je c. kr. žandar poslije sjednice i kao da njeg povao, ako nedaleko hrvatskih zastupnikah. Za jednim od njih, idućim u sabor, vikno je netko: „A domani sentiremo cosa dirà la Naša Sloga". Prije nego su druga dvojica naših, vraćajuć se iz sabora, izljezla iz uzke ulice na trg „Vergotini", prohujao njim je mimo glavo limun.

Novi talijanski list. Pod tim naslovom doniuli smo u predzadnjem broju viest, da će još tekom ovoga mjeseca početi izlaziti u Puli novi talijanski list, koji će braniti i zagovarati naše i u obće hrvatske interese. Danas možemo javiti našim čitateljem, da će u istinu izaći čim prije prvi broj toga lista pod naslovom „Il diritto croato" (hrvatsko pravo), te da mu može program svaki naš rodoljub bezuvjetno podpisati. Mi pozdravljamo iskreno to težko ali vrlo rodoljubno poduzeće bodreći naše prijatelje u Puli, da se neprestrašo ikakvih zapriekah, došlo ono ma s e kojo strane. Ujedno preporučamo što toplije svim našim rodoljubom i prijateljem u Istri i svuda, gdjo se kao i kod nas misli i radi, tog našeg najmiladjeg druga i suborioca za naša narodna prava i u obće za sve naše svetinje. Novomu našemu drugu šaljemo ovim najerdačniji pozdrav a prijateljem i rodoljubom u Puli, naposo bratskomu uredništvu iskrene čestitke. Bog blagoslovio i usporio!

Istarski probitci. Pod tim naslovom donaša tršćanski „Il Cittadino" od dne 25. septembra t. g. podulji dopis iz Istre obazirajuć se glavno na odstup zemaljskoga kapetana g Vidulicha. Pošto je taj dopis proobširan i zanimiv, donašamo za sada samo prva tri njegova odstavka, koji ; to:

„Svietli predsjednik našeg sabora, štovani Francesco dr. Vidulich dao je — kako znate — ostavku. To je volik gubitak za našu Istru, a sada spada na nas naći muža sposobna, koji bi ga zamienio u uzvišenoj, težkoj i odgovornoj službi.

„Bilo bi suvišno pjevati slavospjevo osobi toliko vriednosti, jerbo znade svatko, da je on srce i tjelo udosio polag naprodnih idejah od god. 1848. — Svatko znade, da su ga jedino duboko znanje i politički takt doveli neocledjena u luku putem prekrižanim potežkodami, tako rekuć neprokoračivimi.

„On, nepripadajuć geografičkoj Istri, postao je tolikim Istranom, da je zaboravio svoj rodni kraj, to prigerliv nazoro svoje dobe i težnje onog vremena, postao je Talijanom, a boroć se za talijanstvo pokrajine, posvoti razum i srce uspjeha i slavi stvari toli svete. Nije u ostalom zaboravio, da razboritost savjetuje vazda opreznost, čim se postizava najzmjerno koristi; znao je priljubiti se visokoj vladi na takav način, da je ova, upoznav u njemu muža dobo, ublažit će ja naime nekojih skrajnostih, regulatorni duh nazorah možda malko odviše napetih, izabrala ga ravnateljom naše sudbine, učiniv ga komendatorom, podielivši mu unosnu službu upravnog savjetnika Lloyda i imenovav ga dapače podprodsjednikom carevinskoga vieća".

Eto, tako se brani Istarske interese!

Čitaonica u Baški. Pišu nam iz Baške koncem rujna: Naša se Baška u nadnje vrieme lieno razvija u svakom pogledu. To je jedno od najvećih mjesta na otoku krčkom; lieši kraj mora, ima veliku luku, koja će, kad se izgradi, moći primati i veliko brodove; ima liepih kuća, a sada se i novo grade, to naišli malom gradiću. Bašćani su na glasu mornari i trgovci vina; poznaju ih dobre po Dalmaciji, osobito pako u Senju, Puli i Rieci. Sada broji Baška preko 80 trabukuln i bracera, koliko će ih imati malo koje mjesto naše monarkije. Bašćani imadu u Senju, Puli, Rieci i Trstu skladišta vina i krčmo. Pošto je bašćansko tlo nezahvalno, Bašćani idu na more, koje ih hrani, a mnogo i obogaćuje. Što se narodnog osjećanja tiče Baška takodjer napredujo. Po mjestu su napisi na dućanih, krčmah itd., hrvatski; talijanski su napisi vrlo riedki, a medju njimi je pošta u brzojavom i lučka oblast. Na bašćanskom grobliu čitaju se takodjer ogromnom većinom hrvatski napisi. Sve to pokazuje, da je jezik hrvatski, jezik svoj bašćanskoga. Tako je i pravo! Potomci kralja Zvonimira mogu tudje jezike štovati i u potrebi govoriti, ali u svojoj kući no smiju dopustiti gospodstva vanstvenu matorinskomu. Odkad se je bašćanska občina pohrvatila, hrvatstvo se Baške svo lieplje razvija. Jedno nas samo žalosti. U Baški postoji hrvatska čitaonica, ali u zadnjo vrieme samo po imenu. Niti se zna za kakov odbor, niti se pohadja družtvo, niti se čitaju novine. Ako mogu Vrbničani imati svoju čitaonicu, zar da Bašćani pustiti, da njihova propadne, akoprem su Bašćani više ljudi od svieta nego Vrbničani? To bi bila prava sramota za Baška. Nije tomu dugo, što su krčki djaci razveselili Bašćane s krasnom zabavom, na koju je pohrlilo sve, što je samo uniđi moglo. Da ima bašćanska čitaonica života, bilo bi i više takovih zabava. Dužnost je otaćbeničkа obć. načelnika i tajnika, onda mjestnih svećenika, da se postaraju, kako će se naša čitaonica probuditi iz svoga težkog sna i ljepše procvasti. Mi smo uvjereni, da će svaki imućniji Bašćanin rado biti članom čitaonice, jer će tako podupirati napredak svoga rodnog mjesta. Nemojmo dakle Bašćani, da bude Baška zadnje selo našega otoka!

Občinski izbori u Kastvu obavili se dne 25, 26 i 27 .pr. mj. u najlieplem redu, u bratskoj slogi i ljubavi. Svi narodni predloženici bijahu složno izabrani. Tako će imati naš drevni Kastav i za dalnje trogodišće čestito narodno zastupstvo, koje će znati i htjeti promicati njegovo duševno i tjelesno blagostanje. Očekujemo od tamošnjih prijatelja, da će nas točno obavieštiti o konštituiranju novoizabranog zastupstva, koje će valjda — pošto nemsa proti izboru utoka — će mala alleđiti.

Iz Labinja pišu nam 1. t. m. Kako sto javili, g. uredniče, u posliednjem broju, da su gg. načelnici slavnog Vodnjana i Vižinada odbili hrvatske dopise občinskoga glavarstva u Žminju, tako je učinilo istomu glavarstvu i naše slavno glavarstvo, komu je na čuju poznati Vam Scampichio. Doznajemo, da se je obć. glavar. u Žminju utekio c. kr. kotarskomu poglavarstvu u Pazinu prijaviv istomu čitavu stvar. Očekujemo dakle, da će politička oblast prizvati k pameti i našu slavnu gospodu kao što se je to dogodilo gospodi u Vodnjanu, Vižinadi itd. Čim doznamo štogod poblže o tom, javiti ćemo Vam se.

Zvonimirov spomenik u Baški. Pišo nam prijatelj našeg lista: Poslije više godina pohodih opet Baška na otoku Krku, pa posjetih dakako i glasovitu crkvicu sv. Lucije u Jurandvoru, gdje je negda bio samostan Benediktinaca. Tu je crkvica — jedna od najstarijih na zemljištu hrvatskom — počeo obnavljati pokojni biskup Vitezić a dovrši obnovu sadašnji biskup, prosvjetitelj g. Fortić. Po ovoj crkvici imadu krčki biskupi naslov opata sv. Lucije. Prigodom obnavljanja dignuta je s tla i starinska ploča spomenica i postavljena uz istočnu stienu pobočnog oltara. Na ovoj ploči urezan je glagolski napis, koji potiče iz konca jedanaestoga vieka, to je radi njega poznata svota Lucija svakom slovinskom učenjaku. Ovaj napis spominje i ime hrvatskog kralja Zvonimira, koji je kao gospodar otoka darovao crkvici sv. Lucije neko zemlje. Radi ovog napisa putovali su u Baška mnogi hrvatski učenjaci, a treba znati, da je ovo najstariji pisani spomenik hrvatskog jezika. Kroz tolike stotine godina ploča je jako izlizana te se cieli napis ne može pročitati. Vrieme medju tim troši sve više ploču te opasamo, da se ona sve više lomi; na gornjem kutu desne strane upravo pada jedan komad. Lahko se može dogoditi, da koji neoki seljak ili dieca baci onaj komad na tlo pa će se tako sve više oštetiti ploča i napis. Mi nemožemo nego zahvaliti onim, koji su ploči dali zgodno mjesto, ali od straha, da ne bi taj dragocieni spomenik propao, molimo prosvj. gosp. biskupa Fortića, neka providi, da se spasi. Po našem mišljenju morala bi se ploča obrubiti željeznim okvirom, ali bi se moralo postupati jako oprezno. Hoće li se spasiti ploča, valja to odmah učiniti. Trošak će biti jako malen, a dobitak velik, jer će se tako sačuvati najstariji spomenik našega jezika, s kojim se mogu dičiti Bašćani i svi Krčani. Svi prosvjećeni narodi sabiru i čuvaju kao oko u glavi svoje starine; bila bi dakle prava sramota za nas, kada bi radi našeg nemara propao ovaj dragocieni spomenik hrvatske starine.

Trgatha obavila se ovog i prošlog ljeta skoro u svih kotarih Istre. Nabralo se boljeg dara i više nego li se je očekivalo. Najloših prošao je voloski kotar, jer je taj veliko škodo u vinogradih naniela najprije tuča a poslije peronospora (milidev). I naši otoci nehvalo se osobito. Od svih kotarah bijaše najobilnija trgatba na Poreštini. U pojedinih občinah — gdje nije bilo tuče — tuga kotara, bijaše toli obilno grozdja, da ga valjda nikada do sada toliko natrgali nisu. Mnogim gospodarom nestalo je čak posudja, te su morali čekati s trgatbom dok su nabavili novo bačve, čabro itd. Kotari: pazinski, puljski i koparski prošli su srodnje ruke jer je i tuj bilo nekud tuče, drugdje peronospore. Obće može se kazati, da smo ljetos u Istri imali negdje srednju a drugdje vrlo dobru vinsku godinu, to dao Bog, da ne bi nikada lošijo bilo. Kamo sreće, da bi naš seljak vegao ono što je težkom mukom pridjelao i dočekao bar uz srednju cienu rasprodati.

Pokrajinsko agrarno vieće obdržavalo je u Poreču pr. mj. svoju glavnu skupštinu, k kojoj je došlo više predsjednikah raznih gospodarskih poaružnicah iz pojedinih kotarah Istre. Kod razprave o godišnjem izvieštaju govorili su i naši rodoljubi g. dr. Dinko Vitezić, predsjednik krčko i g. dr. Matko Laginja, predsjednik kastavske podružnice. Oni podnosoše interpelacijah i prodlogah, o čemu ćemo obširnije progovoriti čim nam to dopusti prostor lista.

Veteransko družtvo u Pazinu, stojeće pod pokroviteljstvom nadvojvode Albrehta, drži na uspomenu četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva dne 7. t. mj. veliku svečanost sa sliedećim programom:

Na večer dne 6. t. proiaziti će gradom glasba sa bakljami, pred občinskom zgradom užgati će se bengalične vatre sa pucanjom mužara i živiokliei na Njegovo Veličanstvo. Dne 7. oktobra:

U 5½ jutro budnica i pucanjo mužara. U 6¼ do 9 satih u jutro primanjo gostovah. U 9¼ sakupit će se veterani na velikom trgu, te so odanlo podati u župan crkvu k svečanoj misi. Dašlić pred c. kr. kot. kapetanom. U 10½ posaditi će na željezničkoj postaji jedno stablo uz uspomenu i držati slodan govor. U 3 poodne tombola na velikom trgu sa glasbom. Dobitci for. 40, for. 20 i for. 10. U 8 na večer gios. Ulaznina 50 nvč., za gospodjo 30 novč.

Nekojim našim dužnikom priložemo današnjem broju račun duga za tekuću i prijašnjih godina. Tako ćemo redomice poslati svim našim dužnikom račun na crvenom papiriću, te molimo ovim sve i svakoga, da nam zaostatke odmah poslati izvole, jer nije lieno ni pošteno list čitati a neplaćati ga.

Brzojav „Naše Sloge".

Poreč, dne 3. t. m. na večer.

Danas Zamlić interpelovao hrvatski; predsjednik izjavio, da će interpelacija stoviti med akte, prem bijaše po propisih podpisana i pročitana. Vladin povjerenik šutio. Upitan predsjednik da li je odnosna vladina odluka ukinuta odgovori, da je on gospodar u saboru.

Javna zahvala.

Gospoda sveučilištni gradjani u Djakovu priredišo koncert u korist „Hrvatskoga pripomoćnoga družtva u Boču", te su nam po gosp. stud. med. Pavlu Štajdaheru priposlali kao čist prihod svotu od 188 for. Mi gospodi, koja su ovako djelotvorno posvjedočili svoju ljubav k nekudnoj si braći i drugovima, to naše družtvo toli znatnom svotom pomogli, kako i plemenitim umjetnicam, koje su sudjelovale kod koncerta, te svim darovatoljem izjavljujemo najtopliju zahvalnost.

„Hrvatsko pripomoćno družtvo"
U Boču dne 28. rujna 1888.

Franjo Vahtić tajnik. Dr. K. Kozić predsjednik

Dopisnica uredničtva.

Nekoje naše dopisnike molimo, da se ustrpiti izvole jer mnogo radi važnih saborskih izvještajah kojeća izpustiti. Doći će sve na red makar i malo kasnije.

Prijatelju iz Vrbnika. Tužnjiku Vam proti tamošnjoj školi, osobito ženskoj napriobćujemo za sada i to u nadi, da će oni na koje to spada učiniti svoju Nedogodi li se to, te bude li i nadalje vladao nemar i nered, a Vam slobodno udariti po onom koji bude to zaslužio. Srdačan odzdrav!

Dopisnica upravničtva.

B. B Lanišće za 88. — I. P. Rioka za 88. — I. V. Kastav za 87 i 88 — A. v. K. Trst za I. s. 88 — O. A. Pinat za II. s. 88. 89. — M. A. Arcza za II. s. 88. — Čitaonica Vel Gorica gl. 1.25 (s ovim Ženskom bi bi podmirena jedva god. 87—budući družtva plaćaju 6 for. a god. 1887. postalo f. 2.50, 88 pa 2.50 Razumačite nam! — Čitaonica Dolnice do konca 88 — I. A. Kopar do konca 88. — P. V. Kopar za II. s. 88 — Z. V. Kopar za II. s. 88. — F. S. Pregarje za II s. 88 — S. dr. A. Volosko 60 for. C. T. Bakar za I s. 88 — B. O Knin do konca 88. — »Lička Vila« Gospić do konca 88 — K M Kopar za 88 — R. I. Lovran Medveja za 87 i 88 — Nar. Čitaonica Senj do konca 88 — Čit. Vinkovci do konca 1888 —

Lutrijski brojevi

one 29. septembra

Beč	12	18	28	62	4
Gradac	20	75	4	37	47
Innsbruck	29	70	23	75	51
Temešwar	37	48	78	14	57

dne 3. oktobra

Brno	60	35	11	41	71

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarji i najizdatniji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučuju najslavniji liečnici već odavno uporabljivanje slovoče i odlikovane

20—8

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije troba.

Glavno skladište u Trstu uzjek svježe punjena kod vlastnikah zdenca braće Losert, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve žaludčane i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničkih katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, sinka probava, alkohol, jaki kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kadunjera grofovog samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljkah izleka, koje su svaka za-se i danas priznana kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh svih bolestih. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnem pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Bechestrasse 6, dalje u Trstu i Saraval, »All'Amazone«Trionfante« i Prendini. — Na Rieci A. Mizzan. 13—5

Marijacoljsko želodčno kapljice

izvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Nepreconljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notičnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, koliki, želodčnom kataru, gorečiče (rzavci) pri preobilnoj produkciji slin, ramenici bivanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca, krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti gliatam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 40 nov., velika stekenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijacoljsko želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Deli, iz katerih obstojl. oznanjeni so na vsakej stekleniei priloženemu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina, — Lekarna: de Loitonburg, all' Ercole trifofante. — Lekarna: Eduard de Loitonburg, alla Saluta. — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Sarnval, al Amazono Trionfanee. — Lekarna: Benedeto Vtach Miniussi, alla Oorto. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dentore (glav. skladiš). — Lekarna: Binaoletto all' orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijacoljsko želodčne kapljice ponarejujejo in ponemajo se mnogovrstno. — V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč ovoj, providen z gorujo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Greek-a I. Kremericah (Kremsier).

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2¼%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2¼ „	3-mesečni „ 2½ „
30- „ 3 „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem glasečim na napoleone, katori so nabrajajo v okrogu, pripisna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagrob, Arad, Oradea, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru, z odpritjem kredita v Londonu all Pariza, Berlinu all v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vsako svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat all srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—16

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju »pri Angelcu v Ljubljani.

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprecenljive slabosti, kakor tudi neznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljalih arie v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zájo najarčnejše udan in hvaležen.

Na Dunaji. 1887.

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

Subskripcija na kraljeve srbske državne srečke iz l. 1888.,

izdano na podlagi zakona dne 20. aprila (2. maja) 1888

z namenom, da se dobi denar za odkup tabačnega monopola in njega obrat, zavarovane na tabačni monopol.

PROSPEKT.

Z zakonom z dne 2. aprila (2. maja) 1888. je skupščina pooblastila srbsko vlado, da najame javno posojilo, dobavo potrebnih sredstev za odkup tabačnega monopola in njega obrat in se zavaruje to posojsojilo na tobačni monopol. — Izvršovajo ta zakon, izdala je kraljeva srbska vlada premijsko posojilo v nominalnej vrednosti 10,000.000 dinarjev (frankov) v zlatu, razdoljeno v milijon premijskih obligacij po 10 dinarjev v zlatu, v 10 serijah po 100 številk. — Po prilejanom žrebalnom in poplačevalnom načrtu bode vsako leto trikrat žrebanje v dobitke, hkratu pa tri žrebanja za poplačovanje. — Pri žrebanji dobitkov izžrebali se bodo glavni dobitki po 300.000, 250.000, 200.000, 150.000, 100 000, 75 000 dinarjev v zlatu tor mnogobrojno stranskih dobitkov. — Po poplačovalnih žrebanjih poplačali so bodo v 65 letih vse titres, in sicer v znosku, znašajočumu najmanj 12½ dinarjev v zlatu in polagano rastočemu do 40 dinarjev v zlatu — Vsaka srečka ima premijski kupon. Pri na amortizacijl izžrebanih srečkah z najmanjšim zneskom 12½ —40 dinarjev v zlatu vrne se premijski kupon poplačano srečko in lastnik njegov igra še pri daljšem žrebanji dobitkov. — Na drugi strani se pri žrebanji dobitkov odkupijo te premijski kuponi dotičnih srečk; srečka pa ostane še nadalje tako dolgo lastnina onega, ki jo ima da se izkroba na amortizacijo in posobej poplača z najmanjšim znoskom od 12½—40 dinarjev v zlatu. — Prvo žrebanje bode 2. januvarja 1889 st. st — Da zagotovi svojo plačevalno dolžnost gledo vseh po načrtih zapalih premijskih in poplačovalnih dolžnostij, je kraljeva srbska vlada v smislu in po določbah gori omenjenoga zakona z dne 20. aprila [2. maja] 1888 zastavila dohodke iz tobačnega monopola in zaukazala dne 25. junija [7. julija] 1888 ustanovljenej blagajni tobačno posojilo, da odpošlje potrebne znoske naravnost izplačevalnici. — Premije so bodo izplačevale in poplačevale srečke v Belom gradu, Niši, Pirotu, Šomadriji, na Dunaju, v Budimpešti in v drugih krajih v inozemstvu pri zavodih, katere saznanmja blagajna v sporazumljenji z vlado 4 tedne po žrebanji. — Lastnik srečke si sam lahko izbere, pri katorej izplačevalnici mu se srečka izplača. — Žrebanja se vršé določene dneve v Belom gradu v prostorih kraljevega srbskoga finančnega ministerstva v prisotnosti odposlancev vlade in blagajne tobačnega posojila. — Izplačevanje premij in amortizacijskih znoskov je prosto vsacih pristojbin in drugih davkov in se zvrši brez vsacih utrgljajov.

BELIGRAD, v septembru 1888. KRALJEVA SRBSKA VLADA. Finančni ministar: M. Rakitch, m. p.

Dunajsko bančno društvo predpologa v javno subskripcijo sledečih 1,000.000 komadov kralj. srbskih državnih srečk iz lota 1888, ki so razpečavajo po gorenjem prospektu

v petek dne 5. in v soboto dne 6. oktobra 1888.

pod sledečimi pogoji in v navadnih uradnih urah:

1. Subskripcijska cena je določena na Avstro-Ogorsko gld. 6.50 (šest goldinarjev 50 kr.) avstr. velj.
2. Pri subskripciji se položi za vsako naročeno srečko gld. 2.50 (dva goldinarja 50 kr.) avstr. velj. v gotovini, katori se vzame v račun, kadar se pravzamejo na oglasila pripadajočo srečko.
3. Subskripcija vrši se

v Trstu pri filijalki anglo-avstrijske banke

in v vseh glavnejših mestih Avstro-Ogerske.

4. Razpočavalnica si pridržuje pravico, da sme zmanjšati kakor se jej zdi vsako subskripcijo.
5. Pridoljeni komadi dobé se od 13. do ustevši 25. dotičnega t. l. pri spočevalnici pri katorej se je zanje oglasili.
6. Subskripcijska oglasila vrše se na palašé se to odločenih formularih, katere dadé razpočavalnice zastonj Vsak subskribent dobi proti odkaji toga oglasila in napladilu v točki 2. omenjenih gld. 2.50 avstr. velj. vsak komad potrdilo, naprejmjeno od dotične razpočavalnice, pri katorej po dovršenej razdolitvi do 25. oktobra proti doplačilu ostalega znoska dobe subskribenti efektivne srečke.

DUNAJ, v septembru 1888. Dunajsko bančno društvo.

Premijsko posojilo kraljeve srbske vlade

za deset milijonov dinarjev (frankov) v zlatu, razdoljeno v jeden milijon premijskih obligacij po 10 dinarjev (frankov) (deset tisočij serij po sto številk), izdano na podlagi zakona z dne 20. aprila (2. maja) 1888.

Načrt žrebanja.

2. januvarja 1889.		2. maja 1889.		1. septembra 1889.	
1	100000	1	200000	1	100000
1	10000	1	50000	1	50000
1	10000	1	20000	1	20000
10 à 500	5000	5 à 500	2500	5 à 500	2500
20 à 100	2000	10 à 100	1000	10 à 100	1000
100 à 50	5000	10 à 50	500	10 à 50	500
134	122000	28	311000	28	171000

2. januvarja 1890-00.		1. maja 1890-00.		1. septembra 1890-00.	
1	100000	1	40000	1	75000
1	1000	1	1000	1	1000
1 à 500	500	1 à 500	500	1 à 500	500
5 à 100	500	1 à 100	500	1 à 100	500
20 à 50	1000	20 à 50	1000	20 à 50	1000
28	103000	28	44000	28	78000

2. januvarja 1910-20.		2. maja 1910-20.		1. septembra 1910-20.	
1	100000	1	20000	1	75000
1	2000	1	1000	1	2000
2 à 500	1000	2 à 500	1000	2 à 500	1000
10 à 100	1000	10 à 100	1000	10 à 100	1000
20 à 50	1000	10 à 50	500	20 à 50	1000
84	105000	24	23500	84	80000

1890.		1890.		1890.	
1	100000	1	300000	1	100000
1	5000	1	6000	1	5000
1	10000	1	2000	1	2000
10 à 500	5000	5 à 500	2500	5 à 500	2500
20 à 100	2000	10 à 100	1000	10 à 100	1000
100 à 50	5000	10 à 50	500	10 à 50	500
137	122000	28	311000	28	171000

1890-00.		1890-00.		1890-00.	
1	100000	1	30000	1	75000
1	1000	1	1000	1	1000
1 à 500	500	1 à 500	500	1 à 500	500
5 à 100	500	5 à 100	500	5 à 100	500
20 à 50	1000	20 à 50	1000	20 à 50	1000
28	103000	28	45000	28	78000

1920-33.		1920-33.		1920-33.	
1	100000	1	15000	1	75000
1	2500	1	1000	1	2000
2 à 500	1000	2 à 500	1000	2 à 500	1000
15 à 100	1500	10 à 100	1000	10 à 100	1000
10 à 50	500	10 à 50	500	20 à 50	1000
29	105500	24	18500	31	80000

1891.		1891.		1891.	
1	100000	1	250000	1	100000
1	1000	1	1000	1	1000
1 à 500	500	1 à 500	500	1 à 500	500
5 à 100	500	5 à 100	500	5 à 100	500
20 à 50	1000	20 à 50	1000	20 à 50	1000
28	103000	28	253000	28	103000

1890-1900.		1890-1900.		1890-1900.	
1	100000	1	25000	1	75000
2 à 500	1000	1 à 250	250	1 à 500	1000
10 à 100	1000	5 à 100	500	10 à 100	1000
15 à 50	750	15 à 50	750	20 à 50	1000
26	102750	23	26500	34	80000

1934-53.		1934-53.		1934-53.	
1	100000	1	15000	1	75000
1	2500	1	1000	1	2000
2 à 500	1000	1 à 500	500	2 à 500	1000
15 à 100	1500	10 à 100	1000	10 à 100	1000
10 à 50	500	10 à 50	500	20 à 50	1000
29	105500	24	18500	31	80000

1892.		1892.		1892.	
1	100000	1	150000	1	75000
1	1000	1	1000	1	1000
1 à 500	500	1 à 500	500	1 à 500	500
5 à 100	500	5 à 500	500	5 à 100	500
20 à 50	1000	20 à 50	1000	20 à 50	1000
28	103000	28	153000	28	78000

1900-10.		1900-10.		1900-10.	
1	100000	1	20000	1	75000
2 à 500	1000	1 à 250	250	2 à 500	1000
10 à 100	1000	5 à 100	500	10 à 100	1000
15 à 50	750	15 à 50	750	20 à 50	1000
28	102750	23	21500	34	80000

Načrt poplačevanja.

	2. januv.		1. maja		1. sept.			2. januv.		1. maja		1. sept.			2. januv.		1. maja		1. sept.	
	Srečk	à frk.	Srečk	à frk.	Srečk	à frk.		Srečk	à frk.	Srečk	à frk.	Srečk	à frk.		Srečk	à frk.	Srečk	à frk.	Srečk	à frk.
1889—1898	1200	12.50	1200	12.50	1200	12.50	1927 - 1928	7000	18.—	7000	18 —	7000	18 —	1947	8000	25.—	8000	25.—	8000	25.—
1899—1908	1500	13.—	1500	13.—	1500	13.—	1929—1932	7000	19.—	7000	19.—	7000	19.—	1948	9000	26.—	9000	26.—	9000	26.—
1909—1918	2000	13.50	2000	13.50	2000	13.50	1934—1938	7000	20.—	7000	20.—	7000	20.—	1949	10000	28.—	10000	28.—	10000	28 —
1919—1920	3000	14.—	3000	14.—	3000	14.—	1939—1943	7000	21.—	7000	21.—	7000	21.—	1950	15000	30.—	15000	30.—	15000	30.—
1921—1922	4000	15.—	4000	15.—	4000	15 —	1944	7000	22.—	7000	22.—	7000	22.—	1951	20000	33.—	20000	33.—	20000	33.—
1923—1924	5000	16.—	5000	16.—	5000	16.—	1945	7000	23.—	7000	23.—	7000	23.—	1952	22000	35.—	22000	35.—	22000	35.—
1925—1926	6000	17.—	6000	17.—	6000	17.—	1946	8000	24.—	8000	24.—	8000	24.—	1953	25000	37.—	25000	37.—	25000	40.—

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac železnom robom **na malo i veliko** proporuča

svoje veliko skladišče

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (čižme)

kao takodjer i **ostalu železnu robu,** koja se u njegovom skladišću u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvorbu.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i proizvadja krv. — Jedini prokušani liak, kojim izčezava slaba probava, deranžen u želudcu i zapeka tlela. Vsema korisetan liek proti kožnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranjujućim. (Thee antiartritico o antireumatico). — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačnu, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kop bolestih želudca. Liatić stoji 14 novč.; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu

Naručbe izvršavaju se odmah putem to pouzeća. 24—7

Najbolje osvježujuće piće jest osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po

Giac. Enriku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku (prosto carine i opreme)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladišće:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Prandlć. Tiskara Dolenc.

Broj 41. U Trstu 11. oktobra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (nasogno postalo) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se ixvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nobilitovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu, Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Istarski sabor.

V. sjednica dne 18. septembra 1888.

(Konac.)

Zast. dr. Laginja čita obširnu interpelaciju na vladu glede štipendijalne zaklade za Vlahe u Kastavšćini, koju ćemo donesti drugi put u cielosti.

Poslije pročitanih tih interpelacijah izjavlja predsjednik, da jih on neprima na znanje s razlogah već u prijašnjih sjednicah navedenih.

Na to ustane zastupnik c. kr. vlade i opazi, da je ovaj hip dobio dopis od c. kr. namjestnika u Trstu, tičući se upravo interpelacijah, koji glasi od prilike ovako:

Zemaljski kapotan dostavio je zastupniku c. kr. vlade u istarskom saboru na moćobitnu porabu interpelacije dra. Volarića i drugovah i onu zastupnika Jenka i drugovah. Vlada nije dosta predhodno u stanju uvaźiti to interpelacije radi moćobitnoga odgovora, jer zemaljski kapotan nije s njimi postupao po ustanovah odstavka 5 čl. II. zakona od 7. maja 1877. te tako nisu vladi do znanje dostavljene ustavno propisanim putem; vlada pak mora izjaviti, da se njezini nazori u toj stvari podudaraju s nazori zemaljskoga kapotana ni sabora, i da je odlučnog mnienja, da nema razloga, rad koga se nebi spomenute interpelacije po navedenih zakonskih ustanovah razpravljalo, jer po strogom pravu mora biti slobodno saborskim članovom, da se u saboru kod postavljanja interpelacijah služe jednim ili drugim zakonitim zemaljskim jezikom i da nepoznanje jednoga ili drugoga jezika od strane zemaljskoga kapotana ili saborskoga ureda bi moglo imati obzirah oportuniteta, al nemože priečiti (prejudikovati) u obstojećih pravih. (Bravo! na klupah manjine).

Predsjednik odgovori, da prima na znanje to priobćenje pridržajuć si pravo učiniti, što bude držao shodnim. (Dobro! na klupah većine).

Prelazi se na dnevni red.

1. Izvješće o zemljištno-vjerozakonskom zavodu.

Izvješće čita dr. Fraglacomo, koje se prima bez razprave na znanje.

2. Obračun ezonera za g. 1887.

Izvješćuje dr. Campitelli i veli napreato, da obračun odgovara u svem po obliku i sadržaju obstojećim propisom, to predlaže:

„Odobrava se proračun istarske razteretne zaklade za g. 1887.

sa dohodkom . . for. 103.960.68½
sa izdatkom . . . „ 154.704.51½
sa preostatkom . . for. 9.256.17

koje se ima unesti u budući račun".

Zast. dr. Laginja hrvatski: Visoki sabore! Onako krepkom izjavom, koju smo napokon ovo čuli od cesarske vlade, zadovoljeno je našim zahtjevom glede porabe hrvatskoga jezika ovdje.

Ja ću od svoje strane poslužiti se tim pravom kadgod me bude volja, a u ovoj stvari oštijem, da ću opet govoriti talijanski, neka nebude nikoga, koj bi mogao reć da nerazumije što govorim. (Zatim talijanski): Posebnoga predloga neću poduti, jer znam iz izkustva, da većina neće uvaćа nijednoga predloga od ove naše strane. Samo ću nešto iztaknuti, da se vidi kako je nesretno stanje ove zaklade. Od pojedinih dužnikah nije se god. 1887. naplatilo ni onih 30.000 for., što je najmanji zahtjev, a utjeralo se je manje nego god. 1886., premda se zna stalno, a i ugovata nametah dokazuje, da gospodarsko stanje u zemlji nije tako zlo.

Upravni trošak ide samo na utjeranje dugova od privatnih dužnikah i na osjeguranje istoga. Za utjerati okolo 28.000 for., potrošilo se je najmanje 10.000 for.

No koristi reći, da se to troši za osiguranje, jer po postojećih zakonih kapital desetine potreba osigurati gruntovno, a interese starije od 3 godine i tako nepriznavaju sudovi.

Potanje o toj zakladi pridržajem si govoriti kad bude razprava proračuna i onđje ću postaviti nekoje predloge.

Dr. Petris, zem. podkapotan, hoće da učini neko opazko dru. Laginji. Ovaj da misli, da ima razloga, da obračuna neodobri, al u istinu takova razloga nema. Obzirom na rubr. IX. nemože se prigovoriti upravi, već porezovnim uredom. Glede na rubr. III. onih 15.000 for. nije za utjeranje. Onđje je i 1000 for. na Lošinj (Dr. Laginja upadajući: nepravedno! Dr. Petris: riač dra. Laginja nije nepogrišiva. Na galeriji: Bravo!) onim toga za utjerati zastarne interese od više godina i za osjegurati kapitale i interese.

Glede onih 40.000 kad bi se dogodilo što hoće dr. Laginja, radilo bi se u prilog onim, koji prouzrokuju nered (disordo) zaklade razterotne.

Izvjestitelj dr. Campitelli: Pošto se je među saborske članove razdielilo na talijanski proveden govor o ezonera, izrečen u carevinskom vieću od patrijarke stranke (Dra. Vitezića), očekivao sam, da će ta stranka njegovo stanovište zauzeti i obširnije govoriti. Čino sam taj govor, al nevalja. Dr. Petris je dobro govorio. Dodajo, da nebi bilo dobro, kad bi pokrajinski fond nosio troškove uprave. Opazko dra. Laginje i koliko bilo mišljeno u interesu pokrajinu, nemogu biti primljeno.

Na to se obračun po većini prima, kako predložen.

3. Proračun zemljištno-razterotne zaklade za g. 1889.

Izvješćuje dr. Campitelli i veli još kratko nego prije, da je proračun u redu, da financijalni odbor nije mogao učiniti nikakve opazke, te s toga da predlaže:

1. Odobrava se proračun razterotne zaklade zemljišta istrijanskoga za godinu 1889. sa iznosom 108.580 for. toli u zahtjevu koli u pokriću.

2. Odobrava se utjerauje za g. 1889. namota 12% na sve izravne poreze uključiv izvanredne državno namoto, koje se u pokrajini pinčaju, da se pokrije manjak zaklade.

Predsjednik kaže, da se je dr. Volarić javio za riač i daje mu ju.

Zast. dr. Volarić. Visoki sabore! Svim su poznate nepravednosti, koje su se tokom godine uvukle u upravu zemljištno-razterotne zaklade, to nemalom. recimo netočnosti u računanju, i factum je taj, da poklam bi uprava godine 1862. predana od c. kr. vlade pokrajini sa priličnim viškom, to se uvjek godimice nazadovalo, tako da je već iza prve godine pokrajina potrošila no samo višak, već se morało od c. kr. vlade uzot na dug priličnu svotu za pokrit računate potroške. Predujmovi dani od vlade tako su do danas narasli, da računajuć takodjer kamate, koje se na nje plaćaju, težko će se pokrajina, a svakako ne tako brzo, izkopati iz ovoga žalostnoga stanja.

Prolazeć jadikovanja i računajuć na okolnosti, koje danas de facto obstoje, dopustite gospodo, da iztaknem u kratko, kako bi se tim nepriliкom imalo doskočiti.

Prijo svega držim pogubnim po pokrajinu ugovor, koji se je god. 1875. sa c. kr. vladom sklopio (i koji bio proglašen zakonom br. 22) i odnošnji, koji se iza toga po zemlju nastali. Previšnjom odlukom 24. junija 1866. izjavilo se je bilo jednom za sve puta, da će ostat podložni kamatam samo predujmovi (od f. 150.584.97) dani do svrhe 1865., dočim od god. 1866. naprvo potrebni predujmovi bit će slobodni od troća. Nu snavim tim spomenutim ugovorom uzdržali su tu povlasticu samo predujmovi od g. 1866. do 1875., dočim dalji novci, dani od strane vlade na posudu, podložni su kamatam od 5 po sto, unatoč izjavi samoga c. kr. ministarstva financija od 19. maja 1872. br. 1189. S toga držim, da je potrebito, da se poduzmu potrebiti koraci kod vlade, da bude zemlja oslobođena, kao što i bi odlučeno, od plaćanja kamata na podieljeno njoj predujmove i za ono, koje bi nadalje trebala u poslu razterotno-zemljištne zaklade.

Svi znamo nadalje, da ako se igdje u državi o siromaštvu pučanstva može govoriti, to nismo mi u Istri na zadnjem mjestu, pa ipak ukoprem se drugim oprašćaju od strane vlade dugovi, to se naši kadikad buć nemilosrdno utjerivaju. Kranjskoj oprostile su liepa svotica (165.461.46) od predujmova za razterotnu zakladu do g. 1874., a od g. 1875. naprva do g. 1883. dajo i davat će njoj se znatna godišnja podpora (175.000) tako, da ukupno uradjanav bit će njoj darovano 3,500.000 for. Galiciji, Bukovini i Koruškoj daju se u to ime predujmovi slobodni od kamata, a sami mi bogati ljudi moramo na silno predujmove plaćati kamato.

Povrh toga iztičem ovdje, da je visoko carevinsko vieće u Beču g. 1872., 1873. i 1874. poprimilo zaključak, kojim se izjavilo, neka c. kr. vlada dade razterotnim fondom Istre, Kranjske, Galicije i Bukovine no samo predujmove, nego da i polag okolnosti lieda takodjer podpore. Da bi dakle država oprostila našoj pokrajini sve do sada podieljeno predujmove, nebi ništa osobita bilo, a s druge strane bilo bi pravedno, jer je na neki način, ako i ne možebit onoliko, koliko njoj se u grieh upisuje, donekle kriva, da smo mi danas tako nizke spali našom razterotnom zakladom, jer čuli smo prošlih godina, kako se naša zemaljska oblast tužila na nemar i nekoje netočnosti u računanju, koje su se uvukle kod c. kr. poreznih ureda i jer su ovako godine podastiru računi ministarstvu financija, koje, ukoprem je stvar sve na gore išla, nije premišlo shodnim uplićati se u stvar i izdati potrebite opomene, kako bi bilo potrebito, kako je to takodjer iztaknula lanjske godine većina enketa, da se razni poslovi svale na c. kr. porezne ureda, koji bi je lagljo i uspješnije izvoli, nego li je u obće moguće pokrajini. Tim bi, kao što je prije dokazao moj poštovani drug g. Laginja, bili suvišni troškovi za upisivanje u nove zemljištno knjigo i izpali razni upravni troškovi, koji su previsoki i nisu u nikakvom razmjeru sa razterotnom glavnicom. Mislim takodjer, da kod rubrike III. „spese di amministrazione" moralo bi posve odpast kod stavke 6: „fior. 1500 pel lavori di affrancazione delle prestazioni colonicho nel distretto di Lussinpiccolo", jer svi znamo, da je c. kr. ministarstvo nutarnjih posala 10. oktobra 1852. Br. 16753 izjavilo, da kmetski odnošaji na Unijah, Sučaku i sv. Petru jesu slični onim u Dalmaciji i da zato ona zemljišta nepodpadaju pod obći razterotni zakon. To isto izjavilo je c. k. ministarstvo godine 1868. ovomu visokomu saboru i znamo, da se je po tom oživotvorio novi zakon za izvesti odkup na onih otocih. Veseli me i srotan sam navesti §. 10. toga zakona od 8. oktobra 1874. u originalnom jeziku hrvatskom, jer nismo viknuti, da nam se sada zakoni razglašuju, kao što bi se to imalo, u našom jeziku. Navedeni paragraf glasi ovako: „C. kr. okružna oblast u Lošinju je dužna izvršivati sve uredne poslove glede odkupa, kojoj će u to ime zemaljski zaklad, koji ima nositi takodjer druge troškove, izvan onih u §. 20. spomenutih (za dobro ljude i vještake koje nose stranke) davati posebno osoblje i material".

Pokrajinska dakle zaklada mora, da nosi slične potroške i držim, da nebi samo morali izpasti iz računa for. 1500 nego pokrajina imala bi povratiti razterotnoj zakladi svo iznos, koji su se do sada u to ime potrošili. Tim svotom mogao bi se povratiti jedan dio razterotnoga duga a pokrajina sasvim tim nebi to ni očutila. U koliko je držim, neviodi razlog iztaknut po g. izvjestitolju, da je svojedno pokrajini, ili platit iz ove zaklade ili navaliti novimi nameti na puk, koji mora da nosi pokrajinske potroške, jer svakako razterotna zaklada bi se tim okoristila, a pokrajinska bi taj potrošak nosila dosadanjimi redovitimi prihodi bez da bi bili potriebiti novi nameti.

Pokrajinska zaklada naime i ove godine, kako se vidi iz posebnoga izkaza poslovodstva za g. 1887. notom podastrta visokom saboru, kao prošlih godina iz redovitoga prihoda prištadila je, te uglavnićilo liepu svotu od 88.464 for. 81 novč. i pribavlla obvezanicu kreditnoga pokrajinskoga zavoda od 27.153 for. 30 novč. te da bi sve nosila potroške, povratila nove izdane do sada u posluodkupa spomenutih otoka, to bi još ostao prilično višak u pokrajinskoj blagajni i pomoglo bi se donekle puku, koji svojimi nameti mora da nosi potrebite potroške za razterotnu zakladu.

Pri svrhi napomenuti mi je, da su polmence kotari, Volosko, Krk, Cres i Lošinj izplatili posvema svoj dug, a ipak svojimi godišnjimi nameti moraju, da nose cielokupne potroške potriebite za razterotnu zakladu, što nije pravo, jer nitko nije dužan izplaćivati za drugoga dug.

U koliko se moni vidi, imao bi se razdieliti dug pokrajine prama vladi za iznose, koje bi ona sama imala nosit od cielokupnoga duga i znostatak, koji zapada pojedine i leži na njihovih nepokretninah tako, da krajevi, koji su izplatili svoj dug nebi imali podpadati nametom u tu svrhu nego u koliko bi imali razmjerno sa drugimi kotari nositi dug pokrajine, a ova ga nebi mogla pokrit sa svojimi redovitimi prihodi. Tim svršavam.

(Za govora je na galeriji nemira, a čuo je predsjednik poziva, da bude mirna. Zastupnici Bocich i Sbisà izlaze, Gambini je kod predsjednika, Amoroso razgovara itd.)

Zastup. Franceschi i dr. Laginja pitaju za riač. Dobiva ju prvi i predlaže konac razprave (počeo je jedinom već lani praktičiranom ulogom, koju osim davikivanja, igra u saboru).

Dr. Laginja govorio bi u stvari, jer je zamašnoga interesa za pokrajinu.

Predsjednik veli, da mora dat najprije glasovati o predlogu gosp. Franceschi-a. I kad saborska većina odluči konac razprave (sloboda razpravi) reče, da se mora pravilnika držati, i pošto se prije nitko za riač oglasio nije, on proglašuje razpravu zaključenom i nemože dati riači dru. Laginji.

(Medju i prije kod obračuna javio se je dr. Laginja za riač opaziv na svrsi svog govora, da si ostalo pridržaje za razpravu kod proračuna).

Izvjestitelj dr. Campitolli veli, da neima na što odgovarati pošto je dr. Volarić govorio u jeziku njemu nepoznatom. Razumio je samo, da govori o Lošinjih i odgovara glede toga, da je onako kako se čini odredjeno, i da onako valja da bude.

Predsjednik čita na to predloge s namjerom, da se o njih glasuje.

Dr. Laginja predlaže, da bi se prošlo u podrobnu razpravu toga proračuna.

Predsjednik opaža, da neuvidja potrebu toga, nu ipak da će dozvoliti ako se sabor za to odluči.

Većina upitana je proti tomu. (Zar se boji razprave?)

Predloge postavljene prima većina.

4. Predlog zakona, kojim se mienjaju neke ustanove patenta g. 1953. o skupnih pravih u šumah, pašnjacih itd.

Izvješćuje dr. Amoroso u ime političko-legalnoga odbora. Vlada da je predložila osnovu zakona bez ikakvog

obrazloženja, zato da je ni on neće obrazlagati. Glavna je stvar to, da prestaju zemaljske komisije za odkup i da se odredjuju nove oblasti zato.

Dr. Laginja predlaže, pošto vlada nije popratila to zakonsko osnove, da se preko nje prodje na dnevni red.

Predlog pada, a dr. Amoroso čita pojedine §§.

Kod §. 1. predlaže dr. Laginja, da se rieč „attività“ zamieni drugom, odgovarajućom; a kod §. 2., da se navede ne §. 84. nego §. 33. patenta 5. julija 1853.

Dr. Amoroso mu odgovara gledo §. 1., da „attività“ odgovara njemačkomu „Wirksamkeit“ i da valja da tako ostane, a gledo §. 2. da je onako vlada učinila i valjda znala što je predložila.

Dr. Laginja predlaže, da se §. 9. predloženo zakonsko osnove posve izpusti, jer se u njem poziva na ustanove zakona, koji za Istru još neobstoji.

Dr. Amoroso odgovara, da dotični zakon za Istru doista neobstoji, al da će se napraviti, i onda da će vriedit §. 9. nazočne zakonske osnove (!!)

Na to se zakonska osnova bez promiene po vešini prima, i u tretjem čitanju.

Pošto nebijaše početkom sjednice nazočan ni jedan ni drugi saborski tajnik, pročita tajnik dr. Vetner sada zapisnik IV. sjednice, koji se bez opazke odobrava.

Predsjednik opaža, da je bio molio za odgodjenje sabora do konca oktobra radi domaćih silnih poslovah nekih zastupnikah, al da je vlada odgovorila, da to nije moguće, i neka se sabor žuri, da obavi svoje poslove. Opaža na dalje, da komisije imadu mnogo posla, koj nisu još obavile, da njim puška vremena i da će u svoje vrieme pismeno priobćiti držanje sliedeće sjednice.

DOPISI.

Iz Žminja dne 8. oktobra 1888. [Občinski izbori pred vratij. U predposliednjem broju javismo, da će se drugo polovice oktobra birati novo zastupstvo u Žminju. Danas javljamo dnevo izbora, oprediljeno na sliedeći način:

a) III. (tredo) tielo birat će ponedeljak 15. i utorak 16., b) II. tielo srodu 17. a c) I. tielo četvrtak 18. oktobra 1888.

Sada su pozvani občinari žminjski, da vrše svoje najsvetije občinarsko pravo, da opet izaberu u obć. vieće poštene, nesebične i požrtvovne mužove, koji će upravljati kroz buduće tri godine onom občinom.

Netreba posve obširno razlagati našim čitateljem, od kolike važnosti su po nas predstojeći izbori, tim više, što je nakon teških požrtvovnostih stopram sada ova občina stupila na novi put, jer je dugo vremena žalibože, bila u rukah krnjelsko-šaronjačkih, koje su ju skoro na propašći štap dovele i takovu u ruke poštenih muževa predale. Pa mislili može svaki razborit čovjek, kako je težko kod obitelji, gdje kuće gospodar umre i svojim naslednikom ostavi puno duga a malo imotka; koliko godinah prodje prije nego li baštinici zaostalo dugove izplate i poboljšaju svoje stanje. —

Tako se je sbilo kod naše občine u Žminju. Žminjci probudili su se od sna jurve pred tri godine, a nevjerujemo, da su još sada pospani. Znali su biti složni i upotriebiti novu metlu, te nisu se pustili dalje tlačiti od šaronjačko-krnjelske stranke, koja je ovu občinu silno zanemarila.

Žminjci sjećat će se još te valjda uprave načelnikovanja onih, koji su svojim znanjem učinili, da je kmet jedan dug dva puta platio, te neće zaista više vjerovati onim, koji su jih jedan put prevarili obećav im, da će oprostiti dug, da će ga najosti i napiti bezplatno ako za nje glasuje. —

Žminjci poznavaju boz dvojbe one Talijančiće i šarenjake, koji, prem se jih može na prste probrojiti, uz pripomoć nekojih podrepnicah i odmetnikah kuju i snuju već odavna, kako bi se opet dočepa vlade i kormila.

Svi vi dakle, koji to znate, stupite složno k izboru i glasujte jednoglasno za predloženike vaše krvi i narodnosti; promislite, da nisto Talijani, kako vas u novinah naši krnjeli-šarenjaci opisuju.

Složna da budu sva sela; da vidimo, koja će se bodrijimi pokazati kod izbora i osvietlati si ponovno poštena lica, to pokazati ostalim selam i občinam širom Istre, naročito mukotrpnoj nam braći Kanfanarcem i sv. Vincentičanom, da nismo klonuli duhom i da ćemo sada i vazda birati svoje narodnjake. Za nami nek se povedu i oni, pak će sunce zasjjati i prod njihovimi vrati. Od hinavacah, laskatoljah i šaronjakah, koji nas mrze i proganjaju, koji nas nepoznaju nego kad trebaju naše glasove, moramo se čuvati kao od ognja, a svako strahovanje, miloenje i laskanje s prezirom odbiti. Pošten se čovjek neprodaje a ništarija možeš kupiti deset puta na dan.

Pogled po svietu.

Trst, dne 10. oktobra 1888.

Austro-Ugarska: Kod sastanka careva u Beču iztiče se kao najvažniji čin uzajemne zdravice obijuh careva. Jedan i drugi izticahe staro, nepokolebivo i čvrsto prijateljstvo izmedju Austro-Ugarske i Njemačke. Nazdravljeno bijaše kod gostbe i obim vojskam, što se sada na razne načine tumači. Iz Beča uputiše se carevi sjajnom pratnjom u Štajersku na lov, a danas odputuje cesar Vilim iz Mürzzuschlaga preko Beljaka u Italiju.

Istarski sabor zaključen bijaše prošle subote bez ikakvog nagovora od strane predsjednika trokratnim uzklikom: »živio!« i »evviva!« na cesara. O posliednjih dvih sjednicah donašamo na drugom mjestu kratko izvieće.

Rusija: Ruskim novinam brzojavljuju iz Beča, da su za boravka cesara Vilma oba vladara te grof Bismark i Kalnoky viećali o iztočnom pitanju. Grof Bismark da je odputovao u Poštu u tu svrhu, da nagovori Madjare na popustljivost u bugarskom pitanju.

Viest, da će rusinski zastupnici iz Galicijskog sabora izaći, jer nemogu tuj ništa za svoje birače izposlovati, prestrašila je silno poljske krugove. Ovi da su dobili iz Beča nalog, da pod svaku cienu zapriječe izstup rusinskih zastupnika.

Italija: Iz Rima javljaju, da se čine tamo neobično sjajne priprave za doček njemačkoga cesara. U Rim dolazi danomice silna vojska i množtvo znatiželjnoga naroda. Njemačko ratno brodovlje da neće se niti zaustaviti u Napulju već da će ravno put Malte odploviti.

Franina i Jurina

Fr. Si čul, da to u Žminju dolit brzo onaj novac od semena, dva puta plaćen, kmetom, kojim nije još vrnjen.

Jur. Bi bil jurve vrnjen, ma da to negre gospodi va škvadru.

Fr. Misle ga valja onem zrušit, ki se znaju s miljari pohićovat.

Jur. Ku bi ostali s dugim nosom?

* * *

Fr. Znaš li kade to pripravit oslića za žminjsko balotacijone?

Jur. Za kmeta ga ni treba a za krnjelsko-šaronjačke podrepnice, da to ga peć i frigat kod onega, ki je bia za plos pripravia fiših butilj od Maulijove domaće fabriki.

Fr. Tako to imet jano i drugo.

Jur. Bompro faca!

Berba u Istri.

Čuj! pjesmi, viki kâ da nema kraja . . .
To sin tvoj, istro, klikom poklikuje,
U vinograd se vesô upućuje
Jer radost nada dušu mu opaja . . .

U kući kâ da noma više vaja
Iz suda u sud grožđje prebacuje,
A bačve pune masti — vrlju, brujo . . .
Uz otca pjeva sin i mlada snaja.

„Umukni roblje i nekriči više,
Za „interese“ moraš dati vino —
Već nije tvoje — ono kjiga piše
Umukni — ma ni riečce da si zino —“
Zagrmje „caf“ i bačve započati . . .
U plač i tugu pjesma se obrati. —

V.

Različite viesti.

Imendan Njeg. Vel. cesara i kralja Franu Josipa I. obavio se i u Trstu svečanom sv. misom u stolnoj crkvi sv. Justa, kojoj su prisustvovali zastupnici ces. kr. vlade, svi viši vojnički i civilni dostojanstvenici, razna društva, korporacije itd. Brodovlje u luci bijaše svečano okićeno.

† **Andro Laurlha.** Iz Dolino dolazi nam tužna viest, da je tamo prominuo dne 6. t. m. nakon dugo i težko bolesti bivši duhovni pastir u Topolovcu (občina Oprtlje) velač. g. Andro Laurlha u 55. godini. Rodjen u Dolini, izuči gimnaziju u Trstu, bogoslovlje u Gorici, službovao je u Pićnu, Buzetu, sv. Ivanu a napokon kroz 24 godine u Topolovcu. Nije čudo što ga je tamošnji puk ljubio, štovao i slušno kao pravog otca. Pod njegova neutrudljiva i neprestana rada koli na duševnom toli na tjelesnom polju, čuto najbolje sami Topolovčani. Kao pravi pastir brinuo se oxbiljno za sve potrebe svoga puka, bilo duševne bilo tjelesne. Bio je uzoran svećenik, vatren i lukron rodoljub, pravi dobročinitelj puka, napose siromašnje. Takovomu duga uspomena medju nama, na drugom svietu obilata plaća!

Predsjedničtvo političkoga društva „Edinost“ poslvilo sva gg. odbornike i namjestnike k redovitoj odborskoj sjednici, koja će se obdržavati u nedolju dne 14. t. m. u 10 satih u jutro u prostorijah „Delalskoga podpornega društva“ (Via Molin piccolo br. 1).

Dnevni red je vrlo važan, pa radi toga umoljavaju se sva pozvana gospoda, da u podpunom broju k sjednici dodi izvolo.

Prvi razred slovenske pučke škole kod sv. Jakova u Trstu otvorio se jučer nakon silnih zapriekah sa svih strana. Narodni protivnici, nizki i visoki, bacali su odboru muške podružnice sv. Cirila i Metoda u Trstu svuda klipove medju noge, no uztrajna i čvrsta volja nadvladala je sve zanke i spletke. Ovo je prvi razred prve slovenske pučke škole u gradu Trstu, a bude li ruda i mara, neće biti posliednji.

Iz Tinjana pišu nam dne 5. t. m. da je tamošnje pučanstvo ljetošnjom trgatbom veoma zadovoljno. Božjeg dara bijaše toliko, da su vrlo rieđki imali toliko posudja, da ga pod krov spravo. Bačvo, koje su početkom prodavali po 10, 20 il 30 for. poskočilo su kasnije na 20, 40 il 60 for. a napokon nebijaše ih moguće za nijedno novce dobiti, te je pravo imao neki šaljivdilja, koji je kazao: „jednom imademo bačava, a nedimamo vina, drugič ima vina, a nemamo bačva, tako da nam uvjek nešto pomanjkaje“.

Naši vriedni Kastavci prošli su ljetos izvrstno svojim posudjem, a kamo sreće, da su ga imali deset puta toliko.

Vino biti će vrcma dobro a za stalno jošlino, s toga upozorujemo naše trgovce, da se potrude u ovo strane pak se neće kajati.

Sa Otoka Krka pišu nam početkom oktobra. Svakomu svoje, pa što komu Bog dâ. Dne 21. prošlog mjeseca bijasmo pozvani u Krk k vojničkoj kontroli. Bilo nas mnogo sa svih strana našega otoka. Oko devet sati pozove nas glas vojničke trublje u občineki urod. Nadjosmo tamo jednog nadporučnika i našeg kotarskog stražmoštra g. Mlakara. Uz sazov imena izručismo im svoje knjižice na podpis. Službeni jezik bio je dakako njemački, samo jedna sladka riečica „tiho“ pomolila se kad što iz gospodskih ustiu. G. stražmoštar služio se rodovito talijanskim jezikom, samo kad bi vidio, da ga momak, kojemu bi govorio, nerazumije, tad bi okrenuo na slovenštinu, koja mu je svakako bolje i korektnije išla, nego talijanština.

Prešlo se na čitanje paragrafa, dakako najprija u talijanskom jeziku. (Treba znati, da medju nami ne bijaše niti jednoga Talijana, jer vojnici grada Krka bijahu pozvani poslije nas). Bog se zmilui! koliko se je za toga čitanja naglasa izkrivilo te inih pogriešak, većinu i većine pozornih slušalnca nije dakako niti čuoi razumjela. To se je opazilo iz toga, što je neprestano sad ovaj sad onaj pitao što li gospodin čita?

Nu, pusto sroće! Občina vrbnička poslala je svog čestitog savjetnika I. O., da bude prisutan vojničkoj kontroli. Videć kako se jadni vojnici mučaju, ne znajuć šta li bin se čita, naš ti se savjetnik digne, pak će neustrašivo g. čitaocu: „tî što čitato, kad ih jo ovdje malo, koji će vas razumjeti?!“ G. ga stražmoštar pogleda, pa mu reče: „a ovi sjegurno neće razumjeti ni talijanski ni hrvatski“. Nastavi čitanje. A sad začne čitati ono isto u jeziku . . . hrvatskom, — a u naglasih i paduźnih nastavcih . . . slovenskih. Kad je bio oko polovice čitanja, zapita ga g. nad[illegible]nik njemačkim jezikom: „kakvo li s[illegible]. le na otoku?“ „Svo talijansko“ odvrne g. tražmoštav. Htjedosmo ga pobiti, ali bojasmo se, jer bijasmo onaj čas pod str[illegible]gom komandom. Taj se je odgovor vanjda ipak činio g. nadporučniku čudnim, pak opet zapita jednog našeg učitelja: „kakve li su škole na otoku?“ „Svo hrvatske, samo u Krku talijanske“ odvrati naš učitelj. „Čitajte dalje“ reče g. nadporučnik stražmoštru. Svršilo se i to. Podpisali nam knjižicu i odpravili nas.

Pitamo sada, čemu nam se šalju ljudo, koji noznadu, ili najbrže neće da poznadu jezika, koji je neobhodno potrebit za onako strogu dužnost, kakvu ona gospoda imadu vršiti? Strogi vojniku, kada pogriješi no oprašta se nikada i nimalo, pak bi se moralo paziti, da vojnik razumije ono, što mu se nalaže.

Iz Opatije pišu nam 10. t. m. Dne 30. septembra bila je ovdje velika svečanost, koja je dielom osujećena pod veče velikim nevremenom, tako da narod nije očutio veselja kolliko bi bio.

Radilo se je o svečanom otvorenju kuće za bolestne čestnike vojničke. Tu kuću sagradila je na Slatini južna koljeznica za boljak vojničkih čestnikah na uspomenu četrdesetgodišnjice vladanja Nj. Veličanstva cesara i kralja.

Povzvanikah bilo je mnogo osobito iz Beča. Okolo 11. uro predpodne obavljena je predaja, pak blagoslov.

Baron Hopfen, predsjednik upravnog vieća južne željeznice predao je kuću u ruke dvorskoga savjetnika viteza Klapsa, podpredsjednika austrijskog biseg križa. Jedan i drugi govorili su za tu svečanu priliku. Isto tako je govorio za vojsku bar. Schönfeld, zapovjednik vojnoga zbora u Gradcu. Nakon to predaju obavio je blagoslov kuće prečastni gospodin A. Sterk, kanonik i plovan sv. Justa u Trstu. On je zgodnim govorom protumačio narodu što se sgadja. Naravska je stvar, da je kanonik Sterk morao govoriti hrvatski, to jest u jeziku puka.

Neke gospodičide je to ubolo, ali nemožemo im pomoći. Mi ostajemo kod svojega jezika, a koji ga ne trpi, to je znak, da je tudjinac, pak može liepo bud u svoju domovinu.*

VII. sjednica 3. oktobra. (Istarski sabor.) Poslije pročitanoga zapisnika i uzaliedilih priobćenja, pozove prosvj. predsjednik poštov. Zamlića kao onoga, koj se je prijavio tobož za riec.

Pročitav Zamlić svoju interpolaciju glede postupka kod ustrajanja školah i paralelah u obće, i glede ustrojenja hrvatskih paralelah u Buzetu i Pazinu napose, izjavi prosvj. predsjednik, da je interpelacija pošt. Zamlića podpisana od šesterice zastupnikah, al da je pisana jezikom koga nepoznaje, pak će s njom postupati kao s drugimi, motnuti ju medju spise. Poštov. Zamlić pita predsjednika, kako si ima tumačiti taj njegov postupak sa odnosnom izjavom c. kr. vlade. Prosvj. predsjednik odgovara, da se on drži pravilnika i većine, kojoj da se manjina mora pokoriti. U ostalom da je pravilnik za to, da brani manjinu prema većini. Ako se manjina neće držati pravilnika, da će proti njoj porabiti strože mjere. Predsjedničtvo nedopušća, da se čini opazke o njegovom postupku. On si neda u saboru od nikoga zapovjedati. Po većini se odobrava proračun poljodjelsko pokrajinsko zaklade pošto je govorio dr. Laginja hrvatski i talijanski. Izn toga se prima po većini i taj proračun kao i obćeniti zemaljski obračun za g. 1887. prima većina bez razprave. Zakon o nagradah vjeroučiteljem prima se s malimi promjenami, pošto je Zamlić uzalud postavljao predloge promjenah, koje su zagovarali Laginja, Spinčić i Volarić. Prošnja za ustrojenje rumunjske škole se izruča zemaljskomu odboru s nalogom, da učini potrebito, da se prošnja uslieh. Pošt. Jenko u svom odluljem govoru veli, da bi bio za to školu

* O toj svečanosti dobili smo nakanadno i drugu obširniju viest. Op. Ur.

kad bi oni ljudi govorili rumunjski, al negovore nego „ćiribirski“ što je mješanica rumunjšćino i hrvaščino. Dr. Laginja podupiro Jenka.

* * *

VIII. sjednica 5. oktobra. Zast. Jenko čita interpelaciju na o. kr. vladu glede postupka činovnikah u šumskih stvarih. Zast. Laginja čita interpelaciju na zemaljski odbor (hrvatski i talijanski), zašto isti neda občini žminjskoj njezino novce već jih kod sebe zadržuje dočim ima občina krvavih potreba. Dr. Gambini svraća se na obračun za 1887. povodom neke opazke dra. Laginje; na to Campitelli opetuje čitanje nekih stavaka. Laginja kratko al dostojno odgovara. O stanju školstva izvješćuje dr. Costantini, a od strane manjine govori talijanski odulji govor gosp. Spinčić, koji, jer sadržaja ovo puno latinah, dokazujućih kakvo se nepravice Hrvatom događaju, bodo, i izazivlje poviko, opazke itd. Občinstvo takodjer buči i kriči tako, da ga predsjednik opominje, a hoće i govorniku da zabrani govoriti, al mu nekle za rukom. Na predlog Defranceschi-a, koj se je modju govornike kod toga predmeta samo s toga oglasio, da predloži konac rasprave, bi ista zaključena, na što progovori još dr. Gambini i izjestitelj. Preko nekih prošnjah učitelja prelazi se na dnevni red. Predlog poštov. Floga, da se započetke u buzetskom kotaru raditelji na 20 godišnjih obroka, podupet Spinčićem i Amorosom kao i Laginjom, prima se jednoglasno. Predlog dra. Campitelli i drugovah za umanjenje peroza kod mornarice, prima se takodjer jednoglasno i bez rasprave. Tako i predlog zemaljskoga odbora ob oprostu nekih dugova buzetskoga kotara prema pokrajini.

* * *

IX. sjednica 6. oktobra. Poslije pročitana zapisnika hoće dr. Volarić, da nekakav ispravak učini i nadovože nekoliko opazka s tim u savezu stojećih, al ga predsjednik osorno protrgnu, pak mu odzvane riječ. Prima se predlog, da se zemaljskom odboru naloži, da učini sa Kranjskom pogodbu, uslied koje bi se moglo i ta Istro pošiljati u poslinu radionicu u Ljubljani. Prima se takodjer zakonska osnova glede uvedenja tarife za strance u Opatiji za Voloskom i dielovi vojničke obćine kao i dodatak k istoj, učinjen po dru. Laginji, da se upozori cesarsko-kraljevsku vladu na potrebu uredjenja luke u Ilki i Lovrani i na popravak ceste od Matulja na Volosko. Prima se bez rasprave predlog legalnoga saborskoga odbora, uslied kojega se molbe (!) za dieljenje obćinah Pazin, Labin, Buzet i Dolina šalju ponovno zemaljskom odboru, da jih točno i suvestrano prouči. Dr. Gambini u ime zemaljskoga odbora odgovara na interpelaciju dra. Laginje glede novaca žminjske obćine. Odgovorom se interpelant nezadovoljava.

Kad se iza toga pročitao zapisnik ovo posliednje sjednice, ustane naglo dr. Vidulich i reče jednostavno: Pošto smo svršili poslove, pozivam Vas, da uzkliknete trojo „ovviva“ Nj. Veličanstvu našemu premil. cesaru. Članovi većine odazivlju se sa „ovviva“ a manjina sa „živio“. Predsjednik je na to naglo dvoranu zapustio. Sic transit gloria mundi!

Preporučanstvo o vremenu za tekući mjesec od poznatoga Mathieu de la Drôme nemožemo donieti u cielosti radi pomanjkanja prostora pak se ograničujemo jedino na konačni njegov sud. On priča nostalno, većinom neliepo vrieme u Europi, osobito od 1—10 Slabo vrieme na moru. Nestalna toplina u Austro-Ugarskoj, Švicarskoj i Njemačkoj.

Kako tumači saborski predsjednik i većina porečkoga sabora § 20. kućnoga reda? Poznato je našim čitateljem, da se predsjednik zemaljskoga sabora u Poreču g. Vidulich pozivao na § 20. kućnoga reda dočim je izjavljivao, da nije dužan primati niti odgovarati na hrvatsko interpelacije, jer da su po tom §. imadu voditi razprave u saboru jedino u talijanskom jeziku. Da tomu nije tako, t. j. da ročeni §. ništa negovori o talijanskom niti o ikojem drugom jeziku, osvjedočiti će se svatko iz spomenutoga paragrafa, što no ga eto donešemo u točnom prevodu:

„Svaki zastupnik ima pravo interpelirati predsjednika sabora, pokrajinski odbor ili predsjednika posebnih odborah.

Interpelacijom ne može se nikada prekinuti započeta razprava.

Interpelat može odgovoriti odmah, pridržati si odgovor za drugu sjednicu, ili navadjajuć razloge, izjaviti, da nije obvezan odgovoriti.

Sabor odlučuje uditj, bez razprave, o predlogu, da li može biti odmah predmetom razprave odgovor na interpelaciju, ili obrazloženoga odreka odgovora.

Nije pripuštono podnašati posebno predloge u ovoj razpravi, već je slobodno svakomu zastupniku podnesti je u smislu prediućeg §. 18.

Svaki zastupnik ima takodjer pravo interpelirati vladine zastupnike.

Interpelacije na njih upravljene imaju se uručiti pismeno predsjedniku sabora, podpisane barem od petorice zastupnikah, i biti će pročitane u sjednici to priobćeno interpelatom.

Oni mogu odgovoriti odmah ili mogu pridržati si odgovor za drugu sjednicu, ili pak navadjajuć razloge izjaviti, da nisu obvezani odgovoriti.

O njihovom odgovoru ili ob obrazloženoj odreci odgovora, nije pripustiva razprava“.

To je doslovan prevod §. 20. Isto od rieči do rieči propisuje glede interpelacijah na vladu i čl. 2. zakona od 7. maja 1877. Niti se ovdje, niti igdje drugdje kaže ma da bi jedna rieč u kojem se jeziku može razpravljati.

Dočak njemačkoga cara u Beču. Dne 3. t. m. stigne je njemački cesar Vilim u Beč. Sa zapadnog kolodvora do carevih dvora, ava ulica Marinhilf sjajno bijaše nakićena množtvom zastavah na slavolučih i stjegovih u njemačkih, austrijskih i ugarskih zemaljskih bojah. Tu iz rana jutra čekaše dolazak cesara njemačkog hiljade osobah. Niđedan prozor do Ringstrasse neostade prazan. Zapadni kolodvor veličanstveno nakićen, bio je sadovan za dvor i državne dostojanstvenike. Ulaz, hodnici i okolica kolodvora nakićena bijaše njemačkimi i austrijskimi bojami i grbovi obavitimi svježim cvićem i lovorikom. Isto tako sjajno bijaše nakićena dvorana kolodvora. Malo poslije 8 sati stigla je na kolodvor počastna satnija pješačko pukovnije njemačkoga cesara i pruskoga kralja. Malo prije poredana je vojska svih vrsti oružja do stana cesara Vilima, pred Bellariom, u kriln carskog dvora. Jedanaesta husarska pukovnija imala je svoje počastno mjesto. — Malo za tim dodjoše namjestnik, načelnik, zapovjednik vojske, poslanici, ministar Szechenyi, njemački glavni konzul u Budimpešti, i oficiri njemačkog domobranstva, nastanjeni u Beču. — Diplomatičko tielo bijaše predstavljeno u carskom dvoru. — Na 8½ stigoše nadvojvode, od kojih kraljević Rudolf, Karlo Ludwig, Albrecht i Vilim bijahu obučeni u pruske vojničkoj odori. Car Fran Josip dušao je na 8 sati i 40 časova, praćen glavnimi pobočnici i očinh podje sa nadvojvodi na pristanište. — Car je imao prusku uniformu, a kao i prinolpi, imalo je vrpen i znakove roda crnog orla. Počastje je tu mnogo kratkim razgovorom. — Već u 8. Pôlteni, pošto je njemački cesar obukao austrijsku uniformu, bio je najpokornije dočekan od kneza Roussa i austrijskih počastnih vitezova, dok mu počastno izrazilo uzlitnu dobrodošlicu. Pri dolazku vlaka glasba udari njemačku carevku i zastava se nagne. Car Fran Josip stavi ruku na bocigu, i uputi se odmah put vlaka, ostajuć mučko pred vagonom, iz kojeg izadje cesar Vilim, obučen kao pukovnik svoje austrijske pješačke pukovnije, a nakićen redom 8. Stjepana i kolajnom reda crnog orla. Oba cara zagrliše se, živo se poljubiše i izmenično se rukovaše. Pri prvih pozdravnih riečih držaše jedan drugomu ruku u rukam. Praćen carom Franom, cesar Vilim uputi se prama skupu nadvojvodah, poljubi se sa kraljevićem Rudolfom, Karlom Ludwigom i Albrehtom, a za tim pruži ruku svakom nadvojvodi, dok se je car Franc Josip rukovao sa knezom Roussom i grofom Bismarkom. — Pošto je prošla počastna satnija, sliedilo je predstavljanje. Naprije su predstavljeno deputacije njemačko po Roussu, za tim namjestnik Posinger, predsjednik rodarstva Kreuss, i načelnik Uhl, koji izjavi radost grada Beča rad visokog posjeta. Ovim cesar Vilim zahvalujuć, pruži ruku. — Pod ruke hođe, carevi ostavišo kolodvor, sliedjeni nadvojvodima sa pratnjom, uz urneboseno kliconje nagomilanog pučanstva. — U Burg se pak uputišo kočijami. — U prvoj kočiji vozio se je cesar Franc Josip sa njemačkim cesarom na desnu. Dvie drugo kočije vozaše glavne pobočnike i počastne žitezove, pa je dolazio kraljević Rudolf sa vrhovnim dvorskim maštrom, pa ostali nadvojvode sa pratnjom. — Pozdravljanje uzhitno naroda nagomilanog po ulicah proobrati ovo putovanje u pravu triumfalnu povorku. Živo kliconje „hurra i hoch“ grmilo je sa svih nakićenih prozora i balkona, sa kojih gospođje mahaše rubcim. Uz ovo izkaze veselja, carevi dođjoše do Bellario, u čijih dvoranah carica Jelisava čekala je dolazak njemačkog cesara, da mu dade dobrodošlicu kao gostu. Pošto je njemački cesar vidio caricu Jelisavu i carovnu Štofaniju, podje za malo vremena u svoje dvorane, da odmah za tim započme primati pozdravne posjete članova carske kuće.

Iz sv. Vida-Miholjčah pišu nam početkom t. m. Dne 25. pr. mj. slavila se ovdje riedka svečanost — svečanost, koja se samo riedko u narodu opetuje. — Slavio se naime blagoslov temeljnog kamena za gradnju toli potrebite i žudjene nove crkve. Na ovom sviotu vlada neprestano promjena, brda i planine zub vremena razkliuna, narodi i pokolenja izčezavaju sa površja zemaljskoga, krivi nauci dižu se i propadaju, ali sveta katoličanska crkva — taj jedini i pravi biljeg vječnog blaženstva, — sazidana na božanskoj, čvrstoj, nepomičnoj hridi, ne propasti neće dok bude svieta i vieknva.

U predvečerje svečanosti vesele glas zvonova navještivšo nam dojduć, toli rado izgledani svečani trenutak, a na dan svečanosti pako za rana jutra pjevala se sveta misa u mjestnoj priprostoj kapelici sv. Vida uz prisutje mnogobrojnog pobožnog pučanstva. Iza sv. mise pohrlila čitava povorka puka, a na čelu mu naš zaslužni župnik gosp. pop Mato Justinić, na lice mjesta, opredjeljena za gradnju božjeg hrama.

Po ovlašćenju biskupa proluze sv. blagoslov temeljnog kamena uz prazne molitve, koje vjernici, okoprem prekidnom kišom smetani, rado i pobožno izmolilše. Nu nesmijemo ovdje mimoići kratki ali krasni i ganuljivi prigodni govor, što no ga naš vrlodni župnik prije blagoslova na lietom mjestu držao, u kojem je s velikom i visoko znamenovanjo onog svetog čina, nastojao takodjer razpršiti maglu mržnje, koja žalibože još uvjek panuko među pukom vlada rad izbora mjesta, na kojem se imala crkva graditi.

Ta neslogu u izboru mjesta zatoguula je znatno ovu gradnju, a kriva je, da nije nova crkva možda već prije 50 godina sagradjena bila.

Nama su poznati uzdaku svi odnošaji te razmirice, te neobazirući se ni lievo ni desno, ako i nepoznani, dovikujem svima: krivo imate i jedni i drugi! —

Kad se radi o skupnoj korisli, osobito pako o hvali i časti, koju smo dužni Stvoritelju, tad moramo odstraniti vlastite interese, inače nam sud nebi bio pravedan. A ta pogrieška je upravo kod Vas Miholjci. Svi veliko, da sudite nepristrano, a svi opet imate svojih privatnih razloga. Na dodje li stranne na lice mjesta, reći će nedvojbeno, da je najljepše mjesto crkvi ondje, gdje joj se sada temelj udario. Pa sko Vam nije crkva baš pred kućnim pragom, a ono je ipak u selu.

Radujte se dakle svi zajedno i ostavite nepotrebite prigovore. —

Svi ste jednog tiela udi, svi ste jednog majke sinci, svi ste jednog roda čeda — — svi ste djeca božja i hrvatski sinci.

Književno družtvo sv. Jeronima u Zagrebu javlja, da su knjige za godinu 1889 dogotovljene, te umoljava gospodu povjerenike družtva, da promjene boravišta članova nalazećih se o njihovih povjereničkih kotarih, kao što i opetovano pojedine članove družtva, da promjene svoga boravišta što skorije odpravničtvu družtva sv. Jeronima dojaviti izvole, jer će se skorih dana knjige razpošiljati početi, pak da se za vremena promjene boravišta točno provesti uzmognu i da se na put stane kašnjim reklamacijam nakon odpravka knjiga, jer svim članovom, koji odmah najave promjenu svoga boravišta poslat će im se knjige po naznaki boravišta prošlo godine.

Matica Hrvatska — razaslala je svim svojim članovom pripadajuće im knjige za godinu 1887.

Pošto „Matica“ imade još dosta znatnu zalihu ovogodišnjih knjiga, to se još svudilj članovi „Matice“ za god. 1886. primaju, na što se i dosta veliki broj prošlogodišnjih neprijavljenih članova i gospoda družtveni povjerenici upozoruju, to najuljudnije umoljavaju, da o tom u svojem krugu obaviesto i po mogućnosti uznastoje, da se „Matici“ ove godine još preostali broj knjiga med hrvatski sviet razpađe.

Umoljavaju se najuštivije svi oni članovi „Matice“ — utemeljitelji i prinosnici — koji su zaostali s uplatom družtvenih prinosa za god. 1887., da te prinose što prije uplate, kao takodjer i gg. družtvene povjerenici, koji još prinosa svih svojih članova za g. 1887. blagajniku „Matice“ dostavili nisu, da to svakako do 15. listopada te godine učine, jer „Matica“ taj novac i vrlo nuždno treba, a i dok ga nesabere, nemože družtvene račune za upravnu godinu 1887. zaključiti i ovogodišnjoj glavnoj skupštini „Matice“ podastrieti. Nadalje se umoljavaju gg. družtveni povjerenici, koji još nisu imenika članova svoga kotara za godinu 1887. u obće ili nepodpuno družtvenomu blagajniku dostavili, da i nanj nezaboravc, da se uzmogne što prije i godišnje izvješće „Matice“ i imenik članova za godinu 1887. tiskati.

Slavensko pjev. družtvo u Beču moli nas, da uvrstimo sliedeći poziv: „Slavensko pjevačko družtvo u Beču“ stupa u 26. godinu svoga života te se obraća na hrvatsko občinstvo u Beču, a osobito djačtvo, da ga u šironju slovjonske pjesme što izdašnije podpomogne. „Slavensko pjev. družtvo“ jest jedino u kojem su sva slavenska plemena zastupana. Družtvo jednakom ljubavlju, držeć se svog imena, njeguje pjesmu svih slavenskih plemena, to se zato punim pravom nada, da će i hrvatsko občinstvo u Beču, a osobito djačtvo, čim mnogobrojnije družtvu pristupiti, da ga ili kao podpomažući ili izvršujući članovi, u radu oko širenja slavenske pjesme u Beču podpomogne. Pjevačko se vježbe obdržavaju svakoga petka (I. Salvatorgasse 12.) Družtvena pisarna se nalazi: I. Tiefer Graben 11—18.

Promet u Rieku. Ravnateljstvo kr. ugarskih državnih željeznica javlja, da se je za Ricci donekle popravio položaj glede odnašanja robe morem. S toga je uprave svih danah dignulo kralj. ravnateljstvo odredbu, kojom bijaše posve obustavljeno primanje robe, te uvelo polukišu, da se može opet bez zapriekc primati roba za Rieku a da se napoloži osobita jamčevina nako predavanje na veznom listu koje obvezatna izjava, da je željeznica u slučaju, da adresat na Ricci odnosnu robu u ruku od dvanaest sati izravno iz vagona u ladju neukrcan, vlastna tu robu na trošak i pogibelj predavaoca odstraniti sa kolodvora na ončlu, koji joj se čini shodnim.

Dopisnica uredničtva.

Razno dopisnike molimo i damo, da nam nezanjeru što nevide svojih dopisa. Radi saborskog izvješća moralismo i više ovdine rubrika okrajiti. U ostalom sve će doći na red.

Pobratimu u Reku. Biti će po želji tiskano; tiskara šalje jesenjim radnim na predlog to sl. podružnice prietelstvu; čim maliko odahnemo vratiti demo stari izvješće to odgovoriti na pitanje gl de škole posebnim pismom. Da nam je tamo sve zdravo i pozdravi mo!

Dopisnica upravničtva.

Od 4. oktobra do 11 oktobra pripošlano nam predplatu: B. P. Malinska za 88 — B. dr. J. Krk za 88. — C. V. Kapar za 11 s 88 — M. br.) — H. A. Lošinj mali za 11. s. 88 — R. dr. J. Rieka za 88. — S. F. Boljun Snašićevca za 88 — (kako želite, poštenje je cena naša) — B. A. S. Vid Kranjske za 88 i 1 s. 89. — L. M. Lukenik za 87. — M. M. Kornić za 88 — Košljun za 88. — R. M. S. Lovreč — Pazonat. za 11 s. 88. — I. s. 89 — B. A. Hrušica za 88. — S. B. Novi Bosna za 88 — S. S. Bukar za 88. — S. V. Gerbac I. aprila do 30 sept. 88. — M. L. Kiana do konca 87 za 88. — O. J. Pazin za 11 s. 88. — S. J. Dol 1 for. za Slogu, 1 for. za Brat, (Jeste li VI. novi predbrojnik Sloge? Ako nesto pošaljite točnu adresu). — P. A. (London) Schonnik? — Č. Samostan oo. Fr. Trsat s 87 i 88. — V. M. Rakovica do konca 88. — Sbor duh. ml. Zagreb za 88 — G. dr. V. Pazin za 11. s. 88.

Lutrijski brojevi

dne 6. oktobra

Trst	86	41	75	34	21
Linc	36	90	20	29	30
Buda	75	21	54	2	50

dne 10. oktobra

Prag	43	24	89	38	10
Lavov	19	74	18	34	64
Hermannstadt	21	38	90	27	36
Innsbruck	64	22	82	2	33

Crlena bol, kašalj, hropuvalica, promuklost, nazeb zadavlica, rora, zapala ustiju itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vooma poznim učiteljem, propovjednikom itd. Probdjonih kašljuć nodih, navadno jutarnje hropuvatice i grlenih zapalah nostaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valje se paziti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato traže uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki nemad ih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieua 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah sviela. 52—1

Petar Podgornik
u Sežani

trgovac železnom robom **na malo i veliko** preporuča svoje veliko skladišče raznih

čavalah i brukvicah

za postole (čižme)

kao takodjer i **ostalu železnu robu,** koja se u njegovom skladištu u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvrbu.

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori), čisti i pomlaja krv — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, mučnica u želudcu i zapeka tiela. Vsemu koristan lek proti kožnim bolestim.

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izlječiva je sa Theosan zglobo- i kostobolju odstranjuje m (Theo antiarthritico o antireumatico) — Uspjeh je siguran. Izlječitba za 8 danah stoji tri novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i soka teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Lončić stoji 11 novč i prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Al due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah putomi bez povišenja. 21—7

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija
v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj rastrga črevesa in ali marsove v njih delovanju! Marsikdo ta esenca je najslavnejša po vsemu svetu, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tudi na škodi črevesom nikdar, da bi se še tolikokrat dana zavživala. Ona ozdravlja vse obolenje želodčevo in telesno, vnanjične in notranje bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgozajedajoče drisko vsled pokvarjenih črevesa, in je povsem najuspešnejše sredstvo zoper vsako pregrdo in otrocih — Ima lovatelj jo pošilja v zaboljčih po 12 steklenic za 1 gl. 6 kr; s poštnim stročkom krepe p. n. naročniki.

U ISTRI: Dajo, Benotti — Koper, Favento Giovanni — Cres, Rossi — Cittanova, Tamburlini — Vodnjan, Brudamante R-ti — Lošinj mali, Viviani — Poreč, Ca Stanio — Piran, Fonda, Lion — Pazin, Leo — Pola, Carbonicchio, Rodolfo Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zanca — Vižinada, Paliaffi

---

Nova
agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjerenje dugove,** dobavlja izviešća se podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski. 87—4

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve žudjenje i živčane bolesti, takodjer i onakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi, osobito pa kroničkí katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, sloboj, jako k. cajpo srca, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba,** koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga **samostana »Astra«** iz 22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 veliko staklenke **f. 1·20** prama poštnim pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschestrasse 6, dalje u Trstu I. Saraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Reci A. Mizzan. 13—5

Marijaceljske želodečne kapljice

izvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Nepreconljivo dobrota je posebno vpliv njihov pri motučnosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kislom pohanju, koliki, želodečnom kataru, gorečišo (srarci) pri prooblinej produkciji slin, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili all himorojdam Cena steklenici je z nakazom vred samo 40 nov, velika steklenica samo 70 nov Glavni zalog ima lekarničar **„k angelju varhu"** *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljsko želodčno kapljico nisc tajno sredstvo. Doli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakej steklenici priloženemu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina, — Lekarna: de Loltenburg, all' Ercole trifolante, — Lekarna: Eduard de Loltenburg, alla Salute, — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Sarnval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedeto Vinch Minitussi, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al'X dontore (glav skladiš.)

Lekarna: Biasoletto all'orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijaceljsko želodčno kapljico ponarejujejo in posnemajo so mnogovrstno. — V znamenje pristnosti mora biti namotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko (ar mora biti na vsakem pribolenem poduku za vporabo enaun toga opomnjeno, da je bil leti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kremerlonh (Kremsier).

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i ujezino posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

uvjek gotova o *očuvanju i pospješenju prohrane*, jer ova je *glavna poluga zdravlja*, te *kako fizičnom tali duševnom dobrostanju*. Najbolji domaći lek za uredili probavu, pčinjarenje krvi i odstranili nezdravo čistilce krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrepkijih zelenihah*; izkazno se osobito kao *izgurna pomoć kod neurednе probave*, kod *odgavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *želudcu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u živcih, hipohondrije i melanholije* (sušlied slabe probavei); on oživljuje svu djelatnost *prebave*, čisti *krv* te dobiva *balzamo tjelo* lanovo *zdravo i zdravlje*. Usljed ove izvrstne vlastitosti, postao je *štogod ljudski domaći lek* u radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svak prodira. Šalje se na *frankirana pisma* uz *povišenje iznosa*.

OPOMENA.

Da se ljubezna prvaki, upozorujem svakoga, da je svaka steklenička sa ime ROSA Životnoj balzamah pa men priredjen i u imenom kartono omota s, koj nosi ime napis: adna. ova životni balzam ij tjelesno ok cesarsko-kralj. fl. Prejmov. Prag 20/5 1 ma 82 ni cesarom, magistratom i franc.-ruskim in Dan, a gra cija leto se zakonitom — niže olimpijom — 1/2 Boom znamkom previdjena.

PRAVI

Ora. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnom orlu«,

Prag, br. 205-3

I u Trstu u slied-ih ljekarnah:

G. Forabosehi, Ed. pl. Lettenburg, P. Prendini, Giov. Skopoznoki, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga Životnoga balzama.

Tumo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otekini.

Upotrebljuje se, ako se zanam prat uzale ili otekline kod svakog oteka crva u prsih i ranocilici, lavinutja, morske (mrtve kosti, rumatičnoga oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; proti polu nazdrg kod ranjenih ru ah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekliei itd.

Sve upale, natekline, otrdine iri ali u kratkom vadolja; edje je pako ogrnjeno, tvrdje ili balzam se stvrdi bez svake bolj, te izdieli u najkraće vremenu.

Skatulica se dobivaju po 25 i 35 nvč

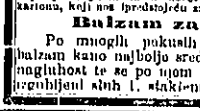

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo od vše stranah patvori, upozorujem svakoga, da se ište po pravom praškom samo i ol mene pr. izvadja, te je samo o da prav, ako ima kutiica, u kojih je mazilo napunjeno, modra nauk za uporabu na crljenoj hartiji, tiskan u devet jezikah, a zamotan u karminu, koji nos predstavlja zaštitni znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstranjuje nagluhost te se po njem zadobije opet ju izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for, a v

---

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnoj hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
Deset metrov, samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
Deset metr., žrtoč po meri se da oprati 60 ctm. f. 2.70,

Valarjne flanele
Deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4

Baršena za obleke
Deset metr, ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Nigerskoga valjanega sukna
Deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti for 5.

Velurjevi šali
⅞ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderna sukna
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, mali pregnato in nisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(Gojlee) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletne, velikoj 1 komad f. 1.50

Košulja za dolatce
iz rumburškoga oksforda velika, 3 kom f. 3

Holandeško dolgo preprege (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 2.40

Normalno košuljo in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1.50

Crni Terno
salonski izvod, dvostroko ⅞ rok. široko, 10 metrov f. 4.50

Pregnato blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 10 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm. širok, 10 metrov f. 3.80

Drolirath (Trožiško)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ⅞ „ 5.50

Kug-Webe
boljše vrste platna
1 komad ⅞ širok, 30 vatlov f. 6.—

Sifon
1 komad, 30 vatlov, lan f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kanafas
1 kom. 30 vatlov, lan f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Okeford
za more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postolj ob pregrinjal in namiznega prta sa svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in pripravno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Juta zastor
jurški vzorek; podolni for 2.30

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 2.50

Odeja za ljekarje
190 cm. dolga 130 cm. široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos 1 a f. 1.80,
II a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platene, 3 kom., for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
O ost nek 3.10 m trav za podpolno moško obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podp lno moško obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske sukenje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko sukenjo plavo in višnjevo, f. 5.50

Blago za površnje sukenje
najfinejše vrste, za reto sukenj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar koima ni všeč se sprejmo brez ugovora nazaj.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2¾ „	3-mesečni „ 3¼ „
30- „ 3 „	6- „ 3½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu prispona se nova obrestna tarifa na tomelju odpovedi od 20. februvarja, 20 aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazatve

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagrob, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogonu.

Na vrednostni 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za veče svote po pogodbi.

Uložki v pobrano.

Sprejemajo se v pobrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, bolečinim v ušesih, na očeh in zobih, proti ranam, trganju, nahodu, izpahom in nagnetenom na kozi in pegam; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za mažvanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje gnjusa. Cena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4—12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cilla.

Steklenice imajo vilto tvrdko Brázayn.

Najboljše osvežujuče pice jest osladjeni izvadak

TAMARINDA

12—1 pripravljen mrzlo po

Giac. Enrika Hubera

U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo pripravljen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 liter i manjih po ½ litra uz cienu:

U Trstu velika staklenica (1 liter) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „
Za Austro-Ugarsku (**prosto carine i opremo**)
velika staklenica (1 liter) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem daje se obični odbitak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

Jaz, Ana Csillag

se svojimi 185ctm. dolgimi orjaškimi Lorelayvlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoizdonega mazila, je odlno **sredstvo** proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, **posebno** pri moških polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podali vlasem in bradi naravno svitlost in polnost tor je obvarvje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeka 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorno morajo naročniki vse naročbe.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc

Broj 42. U Trstu 18. oktobra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (nesegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Imo, prezimo i naj. bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na oktavnu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebilogovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 3 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

. Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

VI. sjednica dne 1. oktobra 1888.

Prisutni predsjednik d r. V i d u l i c h, zastupnik cos. kr. vlade vlč. Elnscegg, 21 zastupnik, kasnije 24.

Već prije sjednice vidilo se je, da se nešto za brda valja, da se nešto pripravlja. Već prije 10. ure išlo je ljudih sve na čotice u saborištu; već prije deseto bila je skoro puna, a o 10. i skoro sva nje, posve puna muškoga i ženskoga svieta. Zastupnici većine nisu se kao obično šetali po dvorani ili jedan kod drugoga bili, već su sjedili svaki na svojem prostoru. Vrata saborišta bila su zatvorena a saborski podvornik prežio je na vratih kao kad se na nekoga čeka. Dr. V i d u l i c h. Dočav u uredinu dvorane, ustali su se članovi većine, dočim su sjedili članovi manjine. Zastupnik Defrancesehi pođoe je silno pljeskati, onda ostali drugovi mu, pak občinstvo na galeriji. Ovo se je samo pljesak, kojega glas je sličio onomu, što se ga čuje u neko doba godine u barah i močvarah. Predsjednik. su u to pope na svoje predsjedničko mjesto, na kojem stojeć čeka, da se pljesak slegne, pak reče: Povlađivanje, (aplaus) kojim me kuća prima, ganjuje moju dušu (i zbilja gosp. predsjednik bio je skoro do suzah ganut), jer je to znak neumanjena povjerenja, kojo ste mi dosad izkazivali. U vrieme od posliednje sjednice dogadlia se je predsjednička kriza, kako bi se ju nazvalo; nu ista je prestala, razlike su poravnane. Ja ću i na dalje saborom ravnati, postajeć na načelih, koja su me do sada vodila, zastupajuć probitke pokrajine, osobito ono pravoto i inobraženosti. (Kod većine: Jako dobro!) Moli zastupnike, svoje drugove, da ga u tom podupru i zahvaljuje njim na izkazanoj mu počasti.

Gg. zastupnici većine dovikuju „bravo“, „viva“ i pljeskaju, a njih kao po znakovih občinstvo na galeriji sliedi.

Gosp. p r e d s j e d n i k upravlja sad nekoliko riečih na občinstvo. Zahvaljuje mu na demonstraciji, koju nemože neodobravati (nau posve dinaprovaro) jer je učinjena prije početka sjednice. Opominjem ga pako, neka se za vrieme sjednice mirno ponaša, jer bi inače bio prisiljen strogo proti njemu postupati.

I tim je ta predigra svršila, a dr. B u b b a pročitao zapisnik V. sjednice, koj bi bez opazke odobren.

G. p r e d s j e d n i k u 1. točki dnevnoga reda „Priobćenja“ kaže, da je razdielio među članove neko spise; da je zast. Dolbello javio, da je zapriečen doći, da su razpravljene u školskom odboru neke prošnje, da je izručio financijalnomu odboru predlog zemaljskoga odbora rad odpusta nekih dugovah kotarah buzetskoga za ceste, a legalnomu odboru predlog o nekih promjenah izbornoga reda za sabor i o zakonskom predlogu gledo Opatije kao mjesta obskrbljivanja.

Na to se je prešlo na 2. točku dnevnoga reda:

Z a k o n s k i p r e d l o g o o d š t e t a h za podučavanje vjere u pučkih školah, o kojem se izrazuje, da će drugo čitanje slieditи u budućoj sjednici. — P r o r a č u n š k o l s k o z a k l a d e z a g o d. 1889 Izvješćuje dr. S c a m p i c h i o.

Veli, da su do sad neke občine plaćale za naučanje vjere, i da nebi pravo, da i na dalje plaćaju kad će i onako plaćati kao i druge u zemaljski fond. Imaju se dakle osloboditi toga plaćanja, a u proračun metnuti svotu i za to.

Dr. V o l a r i ć reče, dakako hrvatski, da nebi imao ništa proti, da se spomenute občine oslobode od plaćanja za podučavanje vjeronauka, ako nisu kakovimi zakladnimi pismi na to obvezane, al ako su obvezane, onda neka plaćaju i na dalje.

Izvjestitelj ništa neodgovara već čita dalje pojedine stavke proračuna, koj se konačno odobruje kako predložen.

O t o č k i 4. „P r o r a č u n z e m a l j s k o z a k l a d e z a g. 1889. izvješćuje:

Dr. C a m p i t e l l i. Voli posve kratko, da je izvještaj zemaljskoga odbora u tom predmetu posve tučan, da je isti tiskan, razdieljen bio, i da no treba o tom dalje ni govoriti. (Gospoda čini se bila su nakanila posve kratko posao obaviti, pošto članovi manjine nisu bili prvi dan prispjeli i pošto se je vidilo rad navremena, da do parobrodi tog dana zakasniti. Al čitrl članova manjine došla su kopnom na dobu, mod njimi!):

Zast. S p i n č i ć, koj, zadobiv riec, progovori hrvatskim jezikom:

Visoki sabore!

U ime drugova mi i svoje progovaram kod razprave o proračunu občinito.

Već oko godine 000 naselili su se Hrvati i Slovenci u Istri, tada skoro pustu. Kakva dva stoletja obradjivali su zemlju prirodiv si obitaljšta i bivši u njoj glavni gospodari. Njihov jezik govorilo se je no samo među njimi, nego i dalje prema zapadu u samih kneževskih dvorovih.

U to dvostogodišnje doba oparavili su se ponekle i Latini u zapadnih gradovih, pak su već početkom 18. stoletja zadirkivali u Hrvate tuđiv njo i cesarova namjestnika kod cesara. C e s a r p o s l a o j e d n i k a d a r a z m o t r i j u t u ž e n i h i t u ž i t e l j a. Ovih spletke reć bi, da su hipno uspjele: Hrvate potisnulo se je od gradova na obali — a l p r o t j e r a l i i z I s t r e n i t n a s a m o o b a l e j i h n i s u. (Dr. V o l a r i ć: Nit nedo!)

Bilo jih je pod hrvatskimi kraljevi, a pale jih je i pod razne inorodne oblastnike, koji su jih pak pripoznavali kao narod, koji su štovali njihov jezik i u njem izdavali javno povalje. Pače i u samih zapadnih gradovih ustanavljali su biskupi i gradsko oblasti (municipij kao koparski) s p o r a z u m n o s a r e d i š a j u o m v l a d o m r e p u b l i k e (mjestačko) s a m o s t a l n u u p r a v o v l a s t, k o j i s u s a H r v a t o h r v a t s k i m j e z i k o m o b a v l j a l i s l u ž b u b o ž j u.

U doba reformacije nalazimo jednoga Stjepana Konzula Istrijanina, jednoga Jurišića takodjer Istrijanina i druge, koji su provadjali crkveno knjige na hrvatski jezik; nalazimo jednoga Vergorija, biskupa koparskoga, koj se je zauzimao kod vladara i drugih moćnika kao i kod učenjaka. da se crkveno knjige provedu na hrvatski jezik, rabljen osobito i u Istri. Občenitomu uztuku reformacije u XVII. stoletju pa tim i narodnomu jeziku nalazimo tragova i u Istri. N o k i b i s k u p i i s t a r s k i z a b r a n j i v a l i s u p o r a b u h r v a t s k o g a j e z i k a u c r k v i, a l t b u d d a s u s e s a m i o p a m e t i l i, b u d d a s u n a i š l i n a o d p o r, h r v a t s k i j e z i k o s t a o j e i n a d a l j o u p o r a b i i u c r k v i i i z v a n n j e. Tomu su najbolji svjedoci: crkvene glagoljsko-hrvatske knjige tiskane što u Rimu što u Mljetcih, tiskane za narod jezikom mu razumljivim, nalazeće se još i dan danas po mnogih istarskih crkvah, dočim se jih je u novije doba mnogo uništilo; glagoljsko-hrvatski napisi, što se nalaze u crkvah i na njih i drugud ne samo kod Hrvata, naselivših se u Istri oko godine 600. nego i kod onih, što su se naselili u XVI. i XVII. stoletju, kod onih, koji su došli u Istru no p r o s e č i n e g o p r o š e n i o d o b l a s t n i k a I s t r e, o n d a k a d j e k u g a b i l a u n i š t i l a v e ć i n u s t a n o v n i k a p o k r a j i n e, k a d j e u g r a d o v i h b i l o p o s t o t i n u d v i o s t a n o v n i k a i t i h s l a b a š i h; k o d o n i h, k o j i s u d i o l o v e I s t r e o p o t n a p u š t i l i, z e m l j u o b r a d i l i, t o p u s t u i s k o r o m r t v u - o p o t o ž i v i l i.

Glagoljsko-hrvatski pisane knjige krštenih, vjenčanih i umrlih, kojih ima u promnogih krajovih Istre, pisanih ave do u ovo stoletje, tako, da bi se po narodbah, koje su oblasti u novije doba izdale gledo načina pisanja imena, i m a l a p i s a t i h r v a t s k a i m e n a h r v a t s k i m p r a v o p i s o m a g l a g o l j s k i m i s l o v i, a n e n a č i n o m u v e d e n i m u o v o m s t o l e t j u p o s v e d o m l j e n i h, n e p o z n a j u ć i h h r v a t s k o g a p i s m a i č e s t o n i t j e z i k a n i d a n i s u s t r a n k o k o d t o g a n i m a l o s u d j e l o v a l o. (Na klupah manjine: Živio!)

Dodamo li tomu, da se je i oporuke i druga pisma notarska, pisalo hrvatskim jezikom i glagoljskimi slovi, i da se je po zapovjedi cesara Franu početkom ovoga stoletja ladno hrvatski molitvenjake „na vlastitu službu crkvu od Istrije“, (Članovi manjine: Živio!) to uviđamo jasno, da se pri svem tom često neljudskom postupanju s Hrvati Istre, nije i p a k d i r a l o u n j i h o v u s v e t i n j u, u n j i h o v j e z i k, već n j i m s e j e i m e n i t o c r k v e n o k n j i g o t i s k a l o u n j o m, d a s e t a k o u s v o j j e z i k u s d r ž a o u s v o j o j s v e t o j v j e r i, d o ć i m s u s e s a m i u s d r ž a l i u s v o j o j n a r o d n o s t i, p j o v a j u ć d o k i m j e b i o t r a č a k s l o b o d a p r o s i n u o, h r v a t s k o n a r o d n o p j e s m o.

Jedva posliednjim desetljećem, u doba ustavne vlade, u doba „slobodnjaka“ bilo je dosudjeno, da n a v j e š t i s m r t h r v a t s k o m u j e z i k u a t i m i h r v a t s k o m u n a r o d u, j e r „ n a t a r o š l i n a r o d u j e z i k, s a t r o š i n a r o d“.

Oblastnici duhovni i svjetovni proglašivali su i držali Istru talijanskom pokrajinom, i u koliko su obstanak našega naroda u pokrajini pripoznavali, proglašivali su ga tuđinom, gostom, koj bi imao biti zahvalan, da je živ, da može obdjelavati njihova polja i u obće biti izvorom njihova bogatstva; a u koliko se je budio, toliko su jače nastojali i svoga i svašta podsimali, da ga izbrišu sa lica zemlje.

Zemaljski sabor i zemaljski odbor, kao autonomne oblasti, mjesto da uzmu na se narod u zaštitu, kao što bi njihova dužnost bila, proti svim onim, koji su zatirali hrvatski i slovenski jezik i narod, njegova prava i sloboštine, išlo se ruku o ruku s njegovimi protivnici, pače u najnovije doba kao da su na čelu toga zatiranja, pošto se drugi oblastnici, duhovni i svjetovni, jako često po njih ravnaju.

Ovu saborničnu nazvalo se je u njoj, u javnoj sjednici „dvorskom talijanskom“. Iz nje bježala su halabučeć gospoda većine kad se je prvi put hrvatski progovorilo, a pučanstvo (dr. V o l a r i ć: Valjda plaćeno) je krikom, vikom, bjesnilom, pomidori i drugim popratile članove naše stranke. (Dr. V o l a r i ć: Možda će i danas). Nam, jer smo hrvatski govorili i tim ništa drugo nečinili, nego de smo se služili svojim svetim pravom, reklo se je, da smo nepristojni, neuljudni, da smo klevetnici, zloglasnici, uskoci ili njihovi potomci, proti kojih jeziku nastojat će se mržnju uciepiti. Za hrvatskoga govora buči se i ljetos i danas.

I sam predsjednik, koji nas je prvih godina bar ponekle zagovarao, nije u ovogodišnjih prošlih sjednica dozvolio, da se razpravljaju interpelacije hrvatski il slovenski pisane, ako neimaju talijanskoga prevoda.

Naših govora, pače nit pojedinih rieči hrvatskih se ne biljoži, pače nit naših imena neće se pisati kako jih sami pišemo.

Zemaljski odbor slabo je nadzirao zakonitu i redovitu upravu občine; proti našim tako je postupao, da se često moralo utjoti na vrhovno upravno sudište, da zadobiju svoje pravo, zakonom njim zajamčeno, imenito pravo porabe svoga jezika; nije pojednako dielio podpore među učenike obljuh narodnostnih pokrajine; priečio je ustanavljanje hrvatskih škola i pravila i predpostavljao slabije prosloce mnogo boljim, podupirući u mnogih slučajevih lieumjerstvo i bezzanimljivost; ustanovio je poljodjelski pokrajinski zavod s učitelji znajućimi samo talijanski i s učenici, koji bi talijanski morali znati, a u novije vrieme odgovorio na dotični upit, da u tom zavodu nije potrebito poznanje hrvatskoga jezika; on je i kod stvari čisto materijalne naravi nastojao štriti talijanstvo u pokrajini; on je u obće tako radio, da bi Hrvati i Slovenci, ako su što od njega dobiti htjeli, bili morali prositi, pisati, govoriti talijanski, o b u ć i s e u r u h o t a l i j a n s k o, t a l i j a n s k i s e u č i t i, z a t a j i t i s v o j j e z i k, s v o j u n a r o d n o s t, z a t a j i t i s a m a s e b e, p l e t i t i b u d k o j d o b l t a k a n a s v o j i m b l t j o m... (Dr. V o l a r i ć: Onda blamo biti dobri!)

Pri takovu stanju, koje je čudo, da se među Hrvati Istre, koji tožko li ikakvo dobivaju pravo, često čuje, da je stanje u pokrajini gorje nego u Turskoj; da ima ljudi, koji misle, da neka gospoda tako rade, kao da bi htjela, da smo mi Hrvati prema njim kao onaj Mekskanac naprama Španjolcem koj se s toga nije htjeo prekrstiti, i tim u raj uniđi, jer je čuo, da ima u raju i Španjolaca; da nije moguće, da u Istri zavlada mir i sloga za kojim se često ljeumjerski uzdiše.

M i r i s l o g a, koju mi u istinu ž e l i m o, n e o d v i s i o d n a s H r v a t a i S l o v e n a c a, n e g o o d o n i h, k o j i I s t r o m u p r a v l j a j u. M i r i s l o g a m e đ u o b i m n a r o d n o s t m a I s t r e z a v l a d a t i ć e j e d v a o n d a, k a d s e n a s p r i z n a j e d n a k o p r a v n i m i s a n a š i m i s u z e m l j a c i, k a d s e n a p r a v i m n a m p r o v e d e j e d n a k o p r a v n o s t, n a r a v a k a i u z a k o n j e n a, u š k o l a h, u u r e d i h, u s v i h j a v n i h z a v o d i h i u s t a n o v a h, u o b ć o u j a v n o m ž i v o t u.

Pošto ja nit moji drugovi nevidimo razpoloženja k tomu, nit kod većine ovoga visokoga sabora, nit kod njegova stalnoga odbora, i z j a v l j a m o v i m, d a m i n e ć e m o g l a s o v a t i z a p r o d l o ž e n i p r o r a č u n, u v j e r e n i s t o d o b n o, d a ć e n e s t a t i n a š i h s a d a š n j i h s u v r a ž n i k a, k a o š t o s u n e s t a l i d o s a d a š n j i, i d a ć e p o m o ć j u b o ž j o m s i n u t i s v a n j e b o l j e s r e ć e i p r e d v r a t a n a š e g a n a r o d a, d a ć e i z a n a s o b v a l j a t i n a č e l a j e d n a k o s t i i s l o b o d e, z a k o n i j e d n a k o g a p r a v a z a s v e k a o š t o s u o b v a l j a l a z a s v e n a r o d e o d k a d s v i o t o b s t o j i, k o j i s u s e z a i s t a p o š t o n o i p o s t o j a n o b o r i l i. (Manjina: „Živio!“)

(Početkom govora još je snosljivo mirno bilo. Kad je pak vlč. dr. Campitelli, obraćen prema publici jako zakašljao, onda je nastala buka, krika, dio občinstva se je ćaljivao ruleć; psom se je na noge stajalo tako, da su oni k kulturnoj muzici doprinieli; skoro zatim čulo se je pod saborskom dvoranom nabijati bačve: po, galeriji se je i dalje hodalo, miealo stolice, kašljalo, osjekljivalo; zastupnici većine nekoji su izlazili, drugi po dvorani šetali, drugi se sakupljali kod prozora, drugi glasno razgovarali. Vladin povjerenik je slušajuć govornika u koliko ga je čuti moglo, i bilježeć, čudio na sve to. Članovi manjine su opetovano pozivali na mir. S toga postupka gospode, koja se toliko diče svojom uljudnosti i izobraženosti, se je zbiljanio osobito novi član manjine gosp. Vidov, koj je mislio, da su te gospoda bar u saboru drugčija. Sav razdražen vikao je opetovano: Avita coltura! Predsjednik je prilično mirno i pazljivo slušao i nekako malo mario za postupak občinstva i sa-

borsko većinu. Kod najvećo viku, kad je govornik naglasujuć rekao, da su Hrvati u XVII. stoletju došli no prosoći nego prošeni, opomenuo je galeriju, da budu mirna, al je s toga opomenuo odmah i govornika, koj je sarkastički pogledavao i većinu i galeriju; govorio tim glasnije čim se je više vikalo, da mu se čini, da govori o liturgiji, to da to na proračun nespada. Govornik mu talijanski odrešito reče: spada, jer ja hoću pokazati kako se je naš jezik štovalo u prošlosti, da pak dodjem na sadanjost i nastavi svoj hrvatski govor. Odmah poslije Spinčićeva govora predloži pošt. Sbisà svršetak občenito razprave, koj se dakako i prima.)

Izvjest. vitez dr. Campitelli voli, da je čuo nekakvo brbljanje (Uuu! na klupah manjine i ironičan smieh starcu vitezu; načelniku grada sa svojim štatutom), u kojem da je razumio samo riječ „pomidoro“, što mu dajo slutiti, da je predgovornik govorio o poljodjelstvu, al će da će se posebice razpravljati (Smieh još veći starcu vitezu). Žali vrieme što se ga gubi (Dakako, htjeli su proračun pokrajinu u pol uro pretresti). Gospoda manjine htjeli bi, da činovi većine izgube strpljivost. Većina jih neprimuje. Nek pošalju svoje govore ravno u novine opazkom, da su bili odlučeni, da se u saboru izreku. Oni nezastupaju probitaka pokrajine, oni tože izvan Istre. (Većina: dobro! Dr. Volarić: u Italiju!) Domadija gospode manjine čini se da je izvan Istre.

Iza toga prelazi se na podrobnu razpravu, te se pročita rubrika I. Sabor. troškovi u ukupnoj svoti 5550 for. i to u naslovih „Dnevnice i putni troškovi za zastupnike“, „Stenografička poslužba“, „Potrebe za ploenu i tisak“ i „Razna“; i rubr. II. Troškovi uprave u ukupnom iznosu 39.085 for. i to 11.000 for. za zemaljskoga kapotana i 22.985 fr. za pokrajinske urede i činovnike.

Zast. Spinčić progovori na to:

Izjavljam prije svega (obraćen prema dru. Campitelli), da moja domadija je Istra i kao što sam rekao prije u mojem hrvatskom govoru, Hrvati, kojih potomak sam takodjer ja, nalazo se u Istri već 1200 do 1300 godina.

Prelazim na stvar.

Lanjske godine imao sam priliku čitati dekret — koj mi se je učinio kao formun — jednoga načelnika Istre na županiški ured takodjer u toj pokrajini, kojim dekretom se je kategorički naložilo računomu županiškom uredu, da pišo obitoljska imena samo talijanskim pravopisom, koj se je rabilo jedno vrieme po svećenicih u selih, gdje većina župljana nezna ni štitati ni pisati, koji dakle nisu mogli reći, kako da se njihova imena pišu. Ovdje pako predsjedništvo nede pisati nit naših imena onim načinom, kojim se ona pišemo. Prije dvie godine pritužio sam se bio g. predsjedniku i preporučio mu, da pišo moje ime kako ga ja pišem, i koliko se spominjem g. predsjednik izjavio je tada, da će se obazrieti na tu moju želju, al sam opazio, da se nije obazrielo. Lanjske godine govorio je ob istoj stvari poštovani moj drug dr. Volarić, a gospodin predsjednik izjavio je u onoj prilici, da nije posao predsjedništva, da nadzire kako se imena pišu, nego da je to zadaća revizora imenovanih po saboru. I ja sam bio jedne godine revizor — čini mi se godine 1882. i ptao sam opotovano i kod predsjedništva i kod stenografa, da mi se dadu saborski stenografički zapisnici. Oni prvih sjednicah bili su mi izručeni, a za ono posliednjih mi se je reklo, da će mi biti poslani kući, al jih nisam dobio. Držim s toga, da revizori — bar po onom što mogu suditi od onda, kad sam ja bio revizor — neimaju skoro nikakva posla kod sastavljanja stenografičkih zapisnika. Reviziju obavlja dakle tkogod od zemaljskoga odbora ili sam stenograf, odnosno pisar, koj prepisuje zapisnike ili onaj, koj jih dajo tiskati. S druge strane, po §§. 5. 6. 7. i 8. našega nutarnjega reda, spadaju uredu predsjedništva i šestorica revizora, koji su dakle pod ravnanjem saborskoga predsjedništva. Dakle nit opazke, što ju je učinio gosp. predsjednik prošlo godine nenalazim ni malo u redu, jer nisu revizori, koji ravnaju predsjedništvom, nego ovo ravna revizori. Na temelju toga neimam drugoga nego da izrazim želju rečenom predsjedništvu, da se već jednom pišu naša imena kako jih pišemo mi i da nalozi stenografu, da jih tako piše, pošto vidim, da u mojih govorih, koji mi se izručaju, da jih pregledam, prem svaki put popravim pravopis svoga imena, ovo je onda kad se tiska, tiskano drugim načinom — osim da tiskar neće ili nemože tiskati ga kako ga sam popravim. Al ni to nepripuštam, jer tiskar je plaćen za svoje djelo i od njega bi se moralo zahtjevati, da tiska zapisnike onako kako želi onaj, koj jih dajo tiskati.

Prosvj. predsjednik opaža na to, da se sa strane predsjedništva pišu imena gospode onako, kako jih sami pišu.

Zastup. dr. Volarić. Nikada.

Prosvj. predsjednik rezko: Il „nikada“ si tenga per se. Revizori rade neodvisno. On je uveo običaj, da dajo zastupnikom govore, da jih pregledaju i možebit poprave (Spinčić dovikuje, da je on govorio više o sebi kao o revizoru) nu da se je našao netko od manjine, no kaže tko, koj jih je držao osam do deset mjesoci, kako će se onda govoro tiskati.

Zast. Sbisà reče, da se hoće srđanosti, da se govori o pitanju, koje je izvorom tolikih prevara, da su imena pokvarena posvuda na vanjšćini po stranci, koja bi htjela zapovjedati. Oni su na to šutili neko vrieme, al sad da već ne šuto, i on da je izazvao c. kr. vladu, da je izdala naredbu proti kvarenju imena, al da je ista na papira. I daljo da se kvari. Spinčić se tuži, da se nepišo njegovo ime kako ga on pišo. Imat će možda pravo, al on (govornik) dvoji, da li je njegovo ime u matičnih tako pisano. Mi hoćemo, da se starina očuva, da se pišo onako, kako se je pisalo od starih vremena. On da je kao načelnik morao odbiti neko imenike, koji su bili napisani pravopisom rečene stranke. Prosvjeduje proti riečim pošt. Spinčića. Neki župnik da se pišo trojim načinom, kamo će voće nepravilnosti. I opet vollm prosvjedujem proti riečim pošt. Spinčića. (Gosp. zastupnik govorio je jako razdražen, tako da netreba biti vještak za upoznati, da su ga riekli g. Spinčića taknule, pače on je to sam potvrdio čim je po dva put prosvjedovao proti riečim njegovim).

Zastup. dr. Volarić. Ja sam već lanjske godine upozorio g. predsjednika kako se moje ime piše, pa lpak u svih spisih, koje sam do sada od njega dobio i u saborskih izvještajih moje ime dolazi uvjek na talijanski napisano, akoprem u izbornih spisih i u dekanatnici Izbora, koga mi c. kr. vlada izdala, dolazim napisan onako kako se ja pišem i mene službeno zabor i gosp. predsjednik nebi smio pod drugčije napisanim imenom nitl poznati. Toliko na odgovor izjavi danoj po gosp. predsjedniku.

Što se pako g. predgovornika tiče, koji je napao naše svećenike, da oni imena izkrivljuju i da oni rade proti zakonu i obstojećim vladinim propisom, to ga upozorujem, da smo se mi na upit upravljen od nas na c. kr. vladu glede izkrivljivanja naših imena pozvali na odluku c. kr. ministarstva od g. 1883. i ništa nismo tražili nego, da su ona naredba u njezinoj obćenitosti i po naravskom njezinom smislu provadja. Nisu naši svećenici, koji izkrivljivaju imena, nego buć u onom uputa na vladu sam napomenuto kako drugi naša imena izkrivljuju. Ondje sam mavao kako se naša imena na Cunskom krov 28 godina neprekidno hrvatskim pravopisom pišu, pa kako je naložio c. k. komesar Lašćak sadašnjem kuratu, da pišo sva naša imena po talijanski. Nadalje da opsuti g. predgovornika kao ovdašnjemu obćinskom glavaru, da u jednoj poblizoj plovanji u njegovom okrugu jedan nam tudji svećenik, kad je bio pozvan od one plovanje na jedno više mjesto, prilikom je bez ikakove dalnje odgovornosti u onih plovanskih knjigah svim našim imenom, koja dolazo sa „š“ napisana na svrhi drugim crnilom još jedan „h“ kako se može svatko u prvi mah osvjedočiti, koji u one knjige poviri. Bi reć, da je tekom ove godine c. kr. namjestništvo izdalo jednu naredbu, koju je i g. komisar Lašćak spomenuo u onom svom posjetu na Cunskom, nu neznam koga, al svakako bojim se, da ne nam povoljnoga sadržaja, jer naša c. k. vlada, da me tko slabo nerazumi, razlikujem visoko c. kr. ministarstvo u Beču, čiji program bi rado podpisao, od naše pokrajinske c. k. vlade u Trstu, koja ruku u ruku radi sa našim pokrajinskim odborom i našimi neprijatelji, da nas upropasti i uniši . . . .

Zastupnik c. kr. vlade ustane se naglo i reče, da govornik razlikuje središnju državnu vladu od pokrajinske, da on toga ne može dozvoliti . . .

Prosvj. predsjednik: Izpričajo se, da nije shvatio riječi dra. Volarića, upravo s toga, što je govorio jezikom njemu nepoznatim. Uzimlju mu riječ.

Zastup. dr. Volarić bijo bi još govoriti, al mu predsjednik opetuje, da mu uzimlje riječ i da ima i drugih mjera proti njemu ako ga neće slušati.

(Daljo sliedi.)

Interpelacija*)

dra. M. Laginje i drugovah,

na visoku c. kr. vladu, pročitana u zemaljskom saboru u Poreču dne 18. septembra 1888. o štipendijah zaklade Vlah-Pecota.

Ana udova Pecota, rodjena barunica Vlah učinila je 20. junija 1862. u Beču testamenat ovoga sadržaja:

Bog mi pomozi!

Postavljam za svoga sveukupnoga nasljednika moga brata baruna Ivana Vlaha, ali pridržanjem, da užitak od mojih državnih i drugih obligacijah, uknjiženih kapitalah i mjenicah po njegovoj smrti predjo na sinove i kćeri mojega pokojnoga strica Josipa Vlaha, i to tako: da Alojzij i Martin budu imali od dohodakah svaki 250 forintih na godinu, a ostala četvorica braće, to jest: Josip, Eugen, Franjo i Ludovika da budu uživali po jednako ostatak dohodka.

U ostalom razumjeva se po sebi, da je moj brat i nasljednik uz dozvolu suda i bez škode za glavnicu ovlašten, kada lzlaku mjenice i uknjižene tražbine, inače uložiti novac na korist; tako isto prodati i izmjeniti državno i drugo obvezničo, pak što dobije, koristonosno uložiti.

Iza smrti rečene braće Vlah imaju interesi njih kapitalah biti uporabljeni na vječna vremena u tri jednake štipendije za tri učenika imenom Vlah, potomka gore rečene braće i čim umre jedan od one braće, ima njegov dio odmah biti upotrebljen za štipendije.

Ako bi se dogodilo, da od potomakah rečene braće nebima trojice ili nijednoga, koji bi nosio ime Vlah, onda imaju štipendije pripasti dielomice ili posve drugim u Kastavščini obstojećim obitoljim, koje se imenuju Vlah, i to po bližini stupnja rodbinstva.

Ana udova Pecota,
rodjena barunica Vlah.

Tako oporuka!

Baron Ivan Vlah, koj je uživao taj imotak, umre je marča 1870. umnoživ se nekolikim kapital. Od njegovih rodjakah, koji su pozvani bili uživati dalnje koristi od kapitala, ustanovljenoga za štipendije, živa je još samo gospodja Ludovika Vlah, udova Frana Jelušića u Kastvu. Ona uživa samo neznatni dio prihoda, a ostali prihod, osim neke njesečne milosti, pribija se kapitalu, koji sada mora iznositi svojih dvadeset tisućah forintih, upravljanih od državne oblasti pod imenom: „Triestor Vlah-Pecota'scho“ und Vlah-Montelli'scho Stipendienstiftung“.

Ana Vlah-Pecota odredila je, kako čusmo, da čim jedan od uživateljah umre, interesi, koje je dobivao, imaju biti upotrebljani za štipendije. To vriedi izvan svako samoje barem za onih 500 forintih, koje su za svoga života dobivali svake godine, sada pokojni Martin i Alojzij Vlah.

Bezdvojbeno je dakle barem toliko, da su se dvie štipendije po 250 forintih ili tri razmjerno manje mogle i morale podielljivati već od više godinah odkad su umrli Martin i Alojzij Vlah.

Da se to ne čini, prividan bi možda razlog bio u tom, što od gore imenovanih uživateljah nemaš muško djecu, koja bi nosila ime Vlah, i što ostale obitelji Vlah u okružju kastavskom za sada nemoga dokazati rodbinskoga veza sa obitelju gore spomenute braće Vlah.

Nu takav razlog bio bi dolsta samo prividan, jer iz pročitanog testamenta proizlazi bezdvojbeno toliko, da je Ana Vlah-Pecota htjela samo kanakniti koristi plemenu Vlah, i htjela tu korist priznati samo onim potomkom toga plemena, koji zadrže ime Vlah i pripadaju Kastavščini. Samo je dala prvenstvo bližoj grani srodstva, pošem je logično mislili, da je ona držala srodnimi medju sobom sve obitelji Vlah u Kastavščini.

Sliedi iz toga, da se štipendijo imaju dioliti učenikom iz Kastavščine nosećim ime Vlah i onda, ako nemaju potomakah one stanovite obitelji, a drugi ni oni dokažu rodbinstva.

I doista, kad ovo tumačenje volje Ane Vlah-Pecota nebi bilo posve primjereno testamentu, i kad nebi bilo već prihvaćeno, kao što jest u odpisu c. kr. namjestništva od 6 januara 1883. 9/IX. na podnesak obćine Kastva 27/12 1882. br. 2627, drugi znamoniti razlozi silili bi, da se zaklada Vlah-Pecota uredi načinom ovdje izkazanim. Jer na ime Vlah vezan je lisp dio povjesti hrvatskoga puka u izvočnom dielu Istre. Juraj Vlah, kapitan Kastva, Veprinca, Mošćenice i Podbrega, bio je medju onimi riedkimi ljudi, koji su se toplo zauzimali za nemjere

*) Vidi V sjednicu. Op. Ured.

boravno Marije Terezo „slavne kraljice naše“, kako ju je on nazivao.

Pod njegovom upravom ustanovljena je u Kastvu prva javna pučka škola; sagradjena cesta prema Učki, putovi i sušto zasadjeni su bili plodnimi stabli, unošeno u velike murvovo stablo, mir i red uveden u puk, podignuto blagostanje, nadarivanjem za nasade, uzgoj bluga, za nove zanate itd. Juraj Vlah ostavlo nam je u domaćem hrvatskom jeziku proglašeno svo patento Marije Terezo i sve javno ukazo od proglašenja rata novjernomu kralju od Prusije, do najmanje naredbe mjestne vriednosti.

I kad ovaj nesretni sistem, koji ubija sve što je hrvatskoga u Austriji, propadne, ime će Jurja Vlaha zasjati u dostojnom sjajotlu.

Slava toga imena ne zaustavlja se ovdje. Medju prvimi upravitelji Dalmacije, kad je došla pod Austriju, nalazimo baruna Vlaha, otca Ane Vlah-Pecota. Njegov sin Ivan, uživatelj interesah zaklade o kojoj govorimo, umre je kao dvorski savjetnik u Beču.

Od njegova, srotno vladajućeg Veličanstva odlikovan bi osobito i Vlah Alojzij.

Uz ime Vlah vezana su nepreki dna dva čuvstva velikoga pomena na medji državo: neokaljana vjernost prestolju i očuvanje narodnosti, kojoj pleme Vlah pripada.

Još je vriedno odgojiti ljudih od toga roda, da se na više mjesta popnu.

Tridesetijedna obitelj Vlah, stanujuća u Kastavščini, vapije za tim, a taj je vapaj pravedan, jer su to većinom ljudi, koji se sami o svom točkom žulja hranio, a nemanju troška, da bistro svoju djecu pošalju u škole.

Oni su se putem glavarstva obćino Kastva obratili još koncem godine 1886. obrazloženom molbom na visoke cca. kr. namjestništvo, i kasnije požurili riečanju, ali kolike se znade, nisu dobili do sada odgovora.

Obzirom na sve to i u svrhu, da iz nova damo priliku prouzvišenomu cesarskomu namjestniku, da odrli vleć, kojom nam je obećao sve mogude učiniti za tjelesni napredak pučanstva Istre, po imenu u obćini Kastavskoj, slobodni smo postaviti na visoku c. kr. vladu upit:

1. Zašto visoka vlada nije još ustanovilla zakladnoga pisma o štipendijah Vlah-Pecota, odnosno Vlah-Montelli saslušav prl tom gospodju Ludovika Vlah-Jelušić, koja ima pravo na stanoviti dio dohodka dok je živa?

2. Zašto visoka vlada nije već do sada podielila štipendije barem od onih 500 forintih godišnjih, koje su do svoje smrti uživali Martin i Alojzij Vlah, budi kojemu učeniku iz Kastavščine, nosećemu ime Vlah, ako i nedokaže, da je u rodu sa obitelju gore spomenute braće Vlah, kada ovakovih, najprije pozvanih potomakah, i zbilja nema?

3. Jeli visoka vlada obzirom na velik broj obitelji Vlah u Kastavščini, i obzirom na njihovo siromaštvo pripravna dim prijeće rečeno štipendijo podieljivati?

4. Ako nije pripravna, molimo, da nam izkaže razloge, koji ju zadržaju.

(Sliedo podpisi).

Pogled po svietu.

Trst, dne 17. oktobra 1888.

Austro-Ugarska: Carskim pismom sazvano je carevinsko vieće za dne 24. t. mj.

Kao iz vedra neba grom doniela su bečka službene novine neočekivanu viest o dielomičnoj promjeni u austrijskom ministarstvu. Kad se je tomu svatko najmanje nadao, dodje glas iz Beča, da je Nieg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip imenovao novim ministrom pravosudja g. dra. grofa Fr. Schönborna, bivšega namjestnika u Moravskoj i pristašu staročeskoga plemstva. Pravosudjem upravljao je do sada baron Pražak, rodom Čeh, koji ostaje od sada samo zemaljskim ministrom za svoju užu domovinu. Kad nebi bilo nade, da će novi minister pravosudja slieditl stope svoga predšastnika baruna Pražka, morao bi svaki austrijski Slaven za ovim najpravednijim i najčestitijim austrijskim ministrom žaliti. No pustanje njemačko liberalnih čuso-

pisah jamči nam, da će i grof Schönborn vierno slieditі stope barunа Pražaka i nastojati, da zadovolji pravednim željam austrijskih Slavenah u pitanju pravosudja. Osim ove promjene nastale je u istom ministarstvu druga, nemanje važna promjena. Poljski ministar-krajan Zemialkovsky bijaše na vlastitu molbu dignut sa te časti a na njegovo mjesto imenovan isto Poljak, vitez Zalesky. Tako će od sada imati Česi i Poljaci po dva ministra u ministarstvu austrijskom.

Italija: Njemačkomu cesaru Vilimu pripravišo Talijani u Rimu, Napulju i svuda, gdje se je pokazao, sjajne dočeke i silne demonstracije. Talijani htjedoše pokazati cesaru-savezniku, da ga više cene i štuju nego li isti Niemci u austrijskoj prestolnici. Cesar Vilim bijaše takodjer u audienciji kod sv. Otca u Vatikanu. O pogovoru izmedju sv. Otca i cesara nagadja se koješta, no pozitivna nezna se do sada o tom ništa, jer se je pogovor vodio na četiri oči.

Fravina i Jurina

Fr. Tu es Čičiranu.*
Jur. E kum tu šti, ke sem jo Čičiranu?
Fr. Jo sem do kulá, donde es tu.
Jur. Nuj istina, ke es tu dela noj!
Fr. Je som di en Žejon. — Je istina, ke ne vaj podpisajt prošnju, neka nare da rumunska škola?
Jur. Naj! Nuj nam rugat, ke nam vor da hrvatska škola, ke na je potriba.
Fr. Aša je bire. Voj nu veo!** en Bukurešt Domnu ku tiva!

Hrvatski glasi taj „Fr. i Jur." ovako:

Fr. Ti si Čičiran.
Jur. Kako ti znaš, da sam ja Čičiran?
Fr. Ja sam od tamo odkuda i ti.
Jur. Nije istina, da si ti od nas!
Fr. Ja sam iz Žejan. — Jeli istina, da ste vi podpisali molbenicu, da vam se dade rumunjska škola?
Jur. Nije, mi smo prosili, da bi nam dali hrvatsku školu, kakovu trebamo.
Fr. Tako valja. Vi nećete poć u Bukurešt. Bog s tobom!

* Žejanci z.vu Čirlbirce od čepičkoga jezera »Čičirane«.
** I = idi, hodi.

Različite viesti.

Občinski izbori u Žminju izpadoše kako smo očekivali i kako to pravica zahtjeva. Narodna pobjeda je već sada osjegurana, premda bira tekar danas I. tjolo. U III. tjelu pobjedila je hrvatska stranka sa 108 glasova proti 42 glasa šaronjačka, a u II. sa 64 proti 12 protivničkih. Ufamo se, da će nam brzojav donieti veseliu viest i o pobjedi u I. tjelu, koje će valjda danas do podne svoj posao svršiti.

Medjutim kličemo već sada našim prvakom i svim rodoljubom na Žminjščini najsrdačnije: Živili!

Imenovanja. Kancelist kod c. kr. namjestničtva u Trstu, g. Fran Kenda imenovan je tajnikom ces. kr. kotarskoga glavarstva u Pazinu, a vojnički poddšastnik I. razreda gosp. Ivan Vilišić kancelistom u istom mjestu.

Velikodušan dar. Poznati tršćanski rodoljub, veleposjednik i odbornik „Delavskega podpornega društva" g. Ivan Šabec darovao je tomu družtvu liepu svotu od 200 for. Usljed toga uvrstio ga odbor medju članove utemeljitelje, a posebna deputacija izrazila mu na toli plemenitom daru najsrdačniju zahvalu. Množili nam se takovi rodoljubi!

Zaplienа. Kako nam brzojavljaju iz Pule, zaplienila je tamošnja politička oblast treći broj lista „Il Diritto Croato". Dobar početak, mili druže!

† **Dr. Petar Millevoi.** Dne 11. t. m. preminuo je na kolodvoru u Pazinu naglom smrti g. dr. Petar Millevoi, liečnik u Labinju i zastupnik za veliki posjed istarski na carevinskom viću. Pokojnik rodio se god. 1826. u Labinju, a učio u Padovi i Beču. Kod posliednjih državnih izbora izabrali ga veliki posjednici Istre u carevinsko viće, gdje se je pridružio našim narodnim protivnikom gg. Vidulichu i Defranschi-u. Od talijanskih zastupnika Istre bijaše pokojnik jedini, koji je do dva puta progovorio u carevinskom viću, no da brani i zagovara interese svojih biračah ili naše pokrajine, već da pobija il udara na pravedno željo i predloge našega narodnoga zastupnika g. dr. Vitezića. Počivao u miru!

Iz Rima javlja nam prijatelj kako su svi službeni i polusluibeni krugovi talijanski ovo moguće učinili, da narod što svečanije njemačkoga cesara primi i dočeka, a ujedno, da se zabrani i preprieči svaka i najmanja protudemonstracija. Prvo njim je pošlo dodušo za rukom no drugo nije poavo. Oni, kuji bijahu kod svečanostih u Beču prigodom dalnake i boravka cesara Vilima, kažu, da su Rimljani i u obće Talijani Bečlje nadkrilili u ovaoljah i demonstracijah u prilog njemačkomu cesaru. Rimski dvor razvio je sav mogući sjaj, a ovo vojničke i civilne oblasti učinile su koliko se je dalo, da boravak cesara-gostu u Rimu oslade. Vladinim krugovem bilo bi milije, da cesar nije pošao k sv. Otcu u posjete, nu toga mu nemogaše zabraniti, pak razglasuju sada, da se kod tog posjeta ništa važna dogovorilo nije, to da je cesar u njekojih pitanjih sv. Otcu opentrao. Vrieditі će i taj po svoj prilici ona hrvatska: „što se je babi htilo, to se je babi snilo". Bilo kako mu drago, već sam posjet cesara sv. Otcu jest bez dvojbe događaj od velike važnosti.

Da je bilo zdravicah kod svečanih gostbah na čast cesaru Vilimu i kralju Umbertu, njihovim obitelji, vojskam itd, netreba nam niti spominjati. Podlollo se i redovah a jedno i drugo stranu, kako je već to u sličnih zgodah običaj. Nu bilo je i protudemonstracijah, premda se je ovo moguće učinilo, da se to preprieči. Ne samo da se je demonstrirale proti Austriji viđuć po ulicah Rima: „Živila neospađana talijanska Istra, živio talijanski Trst, Trient" itd. već su talijanski i francezki irredentisti upravo sipali u kočiju, u kojoj se vladari vozili, crvene listiće s geruljnim napisi i sličnimi kao: „Živila Elzaska i Lotaringija" itd. Možete si misliti, koli je to nemilo bilo samim vladarom i svim službenim krugovim, al sve badava, nezadovoljnici i animirajuć upotrebljeno i tu zgodu, da pokažu koliko drže do trocarskog saveza. I u Napulju bijahu sličnih protudemonstracijah, dapače i neredah, kod kojih je više ljudih ranjeno ili zaglavljo.

Odatle vidite, da je u Italiji silna struja, koja neće da znade za lienkav savez sa susjednimi državami, premda su ti savezi vlšo u prilog Talijanom nego li njihovim savezničkom.

Iz Lanišća pišu nam, da se je tamo dne 7. t. m. čitala svečana sv. misa za premiloštivoga našega cesara i kralja Franu Josipa I. Sv. misi prisustvovalo je školska omladina i mnogo pobožna puka, koji se je vrućo Bogu pomolio za prodobroga vladara, koji oteni i ljubi istom ljubavi svo svoja narode. Žalimo vrcoma što se nije mogto obaviti tu svečanost u župnoj crkvi premda je to iskreno željo staro i mlado. No mi nekrivimo radi toga nikoga jer znademo i uvidjamo, da imade kod toga zapriekah, koje se nedadu jednim mahom odstraniti. Zahvalni smo u ostalom našim crkvenim i občinskim poglavarom, da smo mogli i ovako obaviti svoju svetu dužnost.

Zabava u Omišlju. Dne 23. septembra priredila je omišljska mladež večernju zabavu u tamošnjoj čitaonici. Sve točko obilnog programa izpale su nad svako očekivanje, te nemožemo nego našoj nadi čestitati. To bje prvi pokus, a sad se nadamo, da će nas ta nadobudna mladež više puta kroz prazniko sličnimi večeri zabaviti. Samo napred!

Iz Opatije. Nedelja dne 30. septembra imali smo ovdje veliku svečanost. Društvo južne željeznice, koje je do sada ovdje podigto mnogo i liepo palače, sagradilo je na „Slatini" oveliku kuću na spomen 40-godišnjice slavnoga vladanja Njeg. Veličanstva našega prejasnoga vladara Franc Josipa I. Ta kuća namienjena je za utočiščo nemoćnim vojničkim častnikom, da si ovdje na obalah sinjeg mora pod zelenom hovorikom potraže okrjepe za dušu i tjelo. Kuća, svim potrebitim obskrbljena, izručena bi društvu „biologa križa", da istom upravlja i kao na svojem gospodari. Izručba te kuće obavila se ročano nedelje na vesma svečan način i u prisutnosti visoke gospode došlo sa raznih stranah, a pred više tisuća sakupljenog naroda.

Barun Hopfen predsjednik društvenoga upravnoga viećа južne željeznice, izručio je kuću zastupniku i podpredsjedniku „biologa križa" dvorskom savjetniku vit. Klapsu. Zanosnimi riečmi popratio je taj čin jedan i drugi, a završio general Schönfold sa kratkim ali jezgrovitim govorom, zahvaljujuć u ime ministra rata društvu južne željeznice, koje je sazidalo kuću i društvu biolog križa, koje je istu u upravu primilo. To se obavilo njemačkim jezikom. Zatim je sliedio blagoslov kuće. Obavio ga prečastni g. Andrija Štrk, dekan kapitulski i župnik stolne crkve u Trstu, kao zamjenik biskupa, uz podvorbu domaćega svećenstva, župnika Voloskoga i okspozita opatijskoga. Iza dovršenog crkvenog obreda razložio je puku prec. g. dekan Štrk znamenovanje to svečanosti. Potegnuo je prispodobu izmedju vladanja slavne carice Marije Terezo i sada slavno vladajućega cesara i kralja Franc Josipa, pokazav na nemirno doba kada su oba ova potomka slavne habsburške kuće zajela na prestol, i kako su obojica znala prodobiti, osvojiti srdca svojih podanika, tako da sada slavno vladajući naš cesar i kralj može sa ponosom pokazati na prestol svojih prailjedovah i najljepši i najdragocjeniji prestol podignut u srdcih svojih podanika bez razlike roda ni jezika. Mnogi spomenici podignuti su raznih mjestih to kažu, mnogo plemenite ustanove nosnde ime blagoga vladara, Franc Josipa to potvrdjuju. To se kaže i ponavlja u raznih zgodah, osobito pako ove godine, kad slavimo 40godišnjicu slavnoga vladanja našega obljubljenoga vladara. I ova kuća takav je spomenik, koja će dalnjim potomkom navješčati slavno ime Franc Josipa I., a nas neka sjeti, osobito u ovom ljetu i naročito u ovom dodu, na slavni intendan Njeg. Veličanstva, da se pobožnom molitvom utečemo k Bogu, kralju neba i zemlje, da obilni blagoslov izlije vrhu onoga, koga blagoslovljiju i blagosliljat će uviek njegovi narodi prejasnoga i premilostivoga vladara Franc Josipa.

Po dovršenom sv. činu razgledali su gostovi kuću izvana i unutra, zatim sabrali se na doručak u lipoj dvorani „Quarnero". Medjutim stao se primicati velik Lloydov parobrod da gostove propelje po liepom kvarnerskom zaljevu. Na 6 ura sliedilo objed u sjajnoj dvorani „Hotel Stephanie" gdje se sabrala skoro stotina pozvanika, sve otmenih lica. (Naši zastupnici dr. Laginja i župnik Vinko Zanlić, koji su prisustvovali predpoldanjoj svečanosti, dali se izpričati, budući su morali isti dan odputovati na sabor u Poreč.)

Pripomenak uredništva. Čitamo u nekih talijanskih i njemačkih novinah, gdje se prigovara monsig. Štrku, što je govorio hrvatski. Mi se tomu nečudimo, jer znamo, da hrvatska rieč mnogo peše kao ogenj, te im je živi trun u kau i to najvećma takovim, koji med hrv. pukom živu. Mi smo medjutim sa kompetentne strane obavješćeni, da je to sve bilo tako unaprieđ ugovoreno. I doista se puku u Opatiji niti u ovih stranah u obće drugčije govoriti nemože, nego hrvatski — pa bilo to komu drago ili no — zato svirala za pas, vi nepozvani naši gosti.

Glavna skupščina krčke gospodarske zadruge održavala se, kako bijaše u cienjenoj „Slogi" javljeno, dne 26. septembra u Dobrinju, pod predsjedanjem prosvietlog g. dr. Dinka Vitezića. Premda nije vrieme iz jutra najbolje pokazivalo, došao je k skupščini priličan broj zadrugara. Svo točko dnevnoga reda hijahu temeljito protresone. Poslije sjednice bio je skupni objed. Tu nazdravi najprije prosvietli g. predsjednik svim zadrugarom, našto bi oduševljeno pozdravljen. Zatim ustade veločastni g. pop Anton Kirinčić, te reče po prilici sliedeće: Gospodo! Drugi narodi podižu svojim velikanom još za živa velićanstvene spomenike, htijuć tim i najdaljom potomstvu uspomenu na njih sačuvati. A zar neimamo i mi takva velikana, kojega imo biemo radi, da nikada neizumre? Jest, oto ga i danas medju nami još podpuno čila i zdrava. Al mi smo siromasi, neimamo sredstava, da mu dižemo takove spomenike, nu najbolji su mu spomenik naša srca; a da mu se ipak njećim zahvalni iskažemo, te da njegovo ime i inače potomstvu sačuramo, predlažem, da se „Slivanjska špilja", koju je prosvietli gospodin lanjske godine pohodio, i koja leži na omišaljskom zemljištu, za dopust iste občine od sada „Vitezićevom špiljom" nazove. Taj predlog bje uz najveće oduševljenje prihvaćen. Sad loži stvar na omišaljskoj občini, o kojoj znademo, da će to čim prije oživotvoriti.

Bilo je i drugih vatrenih i liepih govora, od kojih spominjemo onaj g. dr. M. Trinajstića, gdje nam je napomenuo, da je do sada bilo dosta kad je tko kazao: Ja sam Hrvat i da je svoje ime mjesto s katrideiom (ch) s ropićem (č) na kraju podpisao, nu sada da nastaje doba rada, to se nada, da će svi sviestni Hrvati za to Hrvatstvo i raditi. Poslje objeda bio je izlet u „Slivanjsku", ili od sada u „Vitezićevu špilju".

„Vienac" broj 41. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi", roman. „Majdan komandantov", crtica francuski napisao Albert Delpit, preveo Nikola Antić. „Nadožda Nikolajevna", pripovjest; ruski napisao Vsevolod Garšin, preveo Sij. Lukić. „Uspomene iz života jednoga slavnoga vojvode". „Stanko Vraz, osnivač književne kritike hrvatske", prilog k povjesti hrvat. književnosti. „Aleksandar Ivanović Herzen" slika iz povjesti ruske književnosti, sastavio M. Š. Ž. Listak. Slike: Henrik Ibsen, „Dobro jutro!"

„Vienac" izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Dopisnica uredničtva.

I danas molimo razne naše dopisnike, da se ustrpe izvjesno, jer nam je za sada u mogućo objelodaniti njihova dopise dok mnike ne odrinemo za sabarskimi izvještaji.

Lutrijski brojevi

izvučeni 13. oktobra.

Beč	20	66	27	75	76
Gradac	81	37	43	61	21
Temešwar	23	25	69	48	54

Razpis natječaja.

Raspisuje se služba ravnajućega učitelja III. reda na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Slänu na talijanskim i hrvatskim nastavnim jezikom, i služba ravnajućega učitelja isto vrsti na jednorazrednici u Lišnjanu sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kano predmetom.

Molitelji moraju dokazati i usposobljenje u podučavanju vjeronauke.

Molbe neka se šalju zakonitim putem ovomu c. kr. škol. viću u roku 4 tjednah.

Od c. k. kotarskoga škol. viećа
Pula 14. oktobra 1888.

Predsjednik: **Conti** m. p.

PROLJETNI LIEK.

Kao najstarlji i najizdatniji proljetni liek za mlade i stare, za osvježenje i odpravu pokvarene krvi, preporučaju najslavniji liečnici već odavna uporabljivanje slovečeg i odlikovanog

20–5

budimske

Rákóczy-vode,

koju dakle posebice preporučati nije treba.

Glavno skladište u Trstu uviek svježe punjene kod vlastnikah zdene braće Loser, Ivana Cillia; zatim kod *J. Serravallo*, to u *svih ljekarnah i mineralnih trgovinah.*

Marijaceljske želodečne kapljice

izvrstno zdravilo pri vseh bolezních na želodcu.

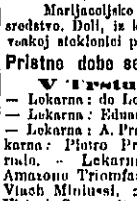

Neprecenljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notečenosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pokanju, kolikoj, želodečnem fatarn, gorečiči (rzavci) pri prebitlnej produkcij! sliz, rumenici bljuvanju in gnjusu, glavobolu, ako bolí iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, prebitlnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti slati žili ali himorojdam Cena steklenici je z nakazom vred samo 40 nov, velika steklenica samo 70 nov Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljsko želodčno kapljice niso tajno sredstvo. Dali, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakoj steklenici priloženemu poduku za vporabo

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Serina. — Lekarna: do Leitenburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Eduard do Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetti Saraval, al Amatone Trionfanos. — Lekarna: Benedetto Vlach Minlussi, alla Certa. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo ai R dentore (glav skladiš). — Lekarna: Bassoletto all'orso nero — Pestojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritscheli. —

Svarilo! Pristno Marijaceljsko želodčno kapljice ponarejajojo in poscmnija se mnogovrstno. V znamenje pristnosti zaora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, prevideu z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a I. Kremsrichah (Kremsier).

kašalj, kreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, proporvjednikom itd. Prehladnih kašljuć noćih, navadno jutarnje hroputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatuje) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom!

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarola Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac željeznom robom **na malo** i **veliko** preporuča

svoje veliko skladišče

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (šižmo)

kao takodjer **i ostalu željezu robu**, koja se u njegovom skladišču u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvrbu.

Ces. kr. koncesijonirana generalna

AGENCIJA

za Avstrijo, paroplovnega družtva

„Cunard Line"

v Trstu

dajo razjasnila, komur hoče v Ameriko.

Providjon na ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

dojim se ozdravlja sve živčano bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, ako i to nisu nastale usljed mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost**, tjelotok, zlo i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — prava jamstva za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže iz okružnog, koji je pridodan svakoj staklenci. **Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruko f. 6.50 s vr. u gotovom ili pouzdanom. — U svih ljekarnah je na prodaju** — Glavno skladište: Einh rn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B. S ravali • Ad'Amazone Trionfante-, Scravalho, P Cavana i Prendini. Na Rieci A. Mizzan 13—5

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Millefiori) čisti i prerzvadja krv — Jedini prokušani lik, kojim izčezava slaba probava, oeravica u želudcu i zapeka tiela. Vuoma korisan lik proti kožnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izliečiva je sa Theom zglobo- i kostobolju odstranjujućim (Thea antiartritica o antireumatica) — Ujedjen je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i smole teklinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč ; prodaje se jedino u

Ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah putem to pouzeća. 21—7

Ivan Ružić

iz Kastelira

otvor o je u via **Sporca Villa br. 1** krčmu na malo i prodaje litar dobroga vina po **36 novč.**

Na veliko u kuću po **26 novčića.**

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 18ščetm, dotjemi orjaškimi Lorelejevimi, katera sem dobila po 14 mesečnoj uporabi svojega samoslnajdenega mazila, je edino sredstvo proti izsadanji vlas, za pospješevanje rasti, za ojačenje kože, pospješuje pri moških polno, jako bradorast in uso po kratkoj uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost tor je obvarnje pred sgodnjim osivenjem do najviše starosti. Cena lončeku i gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Najboljo osvježujuće piće jest

osladjen izvadak

TAMARINDA

12—1 priredjen mrzlo po

Giac. Eriku Huberu

U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priredjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz ciene:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku **(prosto carino i opreme)**
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Preprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodilnicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glevno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na		V napolnonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2½ „
8- „	2½ „	3-mesečni „	2½ „
90- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na nar.alcano, katori se nahajajo v okrogu prispana se nova obrestna tarifa na tamalju odpovedi od 20. februvarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vrednostnih papirjih 2% na vsako svoto.
V napolnostnih brez obrestí

Nakazuice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogojl po dogovoru. Z odprtjem kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za vekše svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—16

Nova

87—4

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještávanjem svakovratnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i rješava proti uplati kamatah predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezino posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

svisi gotovo o *zadnanju i posiješanju prahare*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *kolo ljekovitom toć. dnevnom dobrostanja*. Najbolji *domaći lik* za ureditli probavu, prinjoranje, nujućnje krvi i otstraniti neugodna čestica krvi jur vaš odavno poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkrieplјih sastavinah* ; izkazno se osobita kano *sigurna pomoć kod neugodne probare*, kod *sdrigauja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *želji i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narade krvi, hemoroidah, živčnih bolestih*, kod *bolestí u grudih, hypohondrije i melankolije* (sullied slab probavolj on okrivljuje svu djelatnost *probare*, štoli *kre* to dobiva *bolesno tjelo* ponovo *vrlo i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, poznat, je *sigurnom ljudski domaći lik* u radi toga svuda te poznat.

1 staklenica 50 nvč. dva staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na *franktrano pis* na ne svi strana *na poruke tenaca*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujemo svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA Životnog balzama" po mali priredjena i u modrom kartonu omotana, koj pečatirana napis „dra. Rosa životni balzam iz ljekarne „K crnomu orlu", B. Fragner, Prag 205-3" a njeno ime podpisano, nenačinskom i tranciranom crnilu ima, u protivnu ista se zakonitom — ništo otimanjem — zaštićenim znamkom provideno.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarnik „K crnomu orlu", Prag, br. 205-3.

I u Trstu u slied-dih ljekarnah :

G. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa nateijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišča toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otekline.

Upotrebljuje se, ako se čovjek prvi upale ili otekline i kod svakog otoka nerva u prsih i ramenih, ishijatike, mrzlice (mrtvo) kosti, reumatičnega mokra, kreuđina mrzle u kuljenih, rukah i nogah ; proti polu nastalo kod ranjenih rukah, proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tela, vratnoj antesilni itd.

Sve u svim, natečline, otvrdline izlučaji u kratkom vremenu ; gdje je jako ogrubjena, tvrdoća kod bolnog nav smrad bez svako boli, te ishodi u vrlo kratko vremen.

Skatulica za dostivaju po 25 i 35 nvč

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo od više strannih pavezi, upozorujemo svakoga, da se isto po pravom propisu samo kod mene proizvadja, isto je samo o da prav , ako žuto kutijice, a bojit, je malko napunjena, imadu nauk za uporabu na srbjanoj hartiji, tiskan u devet jezikah, a zamotan u kartonu, koji nosi izpredstavu zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazano se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on otstranjuje nagluhost te se po njem zadobije opet ju izgubljeni sluh i staklenica 1 for. a v

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši

pošilja proti povzetji:

Sukna za gos. u
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f 8.

Kalmuka
deset metr., čez mero se da oprati 60 ctm f 2 70.

Valarjna flanela
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarjah 60 ctm. f 4.

Barčana za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f 3.

Niger kega valjanog sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, cuili progaste in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne obleke
60 ctm. šir najnovejši mazel 10 m. f 3.50

Životi „Jersey" za gospe
(Jopice) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletna, velike; 1 komad f 1.50

Košulja za dolnjice
s rumburškega oksforda velika, 3 kom f 2

Holandsko dolga preproga (notranki)
1.—12 metrov dolga, 1 ostanek f. 3.60

Normalna košulja in hlače,
kompletna, velike, 1 kom. f. 1 50

Crni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorki, 10 met f 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 6,0 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Drogirnik (Trožilo)
najbolja vrata, 80 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna ščipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Wohe
boljše in go platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6 —

Sifon
1 komad, 30 vatlov, lla f. 5.50, najboljše vrste f 6.50

Kanafas
1 kom. 30 vatlov, lla f. 1 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
se more prati, dobre vrste, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz rip a
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in p s cijeve pogrinjalo s čipkami f 3.50

Jute zastor
turški vzorek; podpolni for 2.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolga, 130 cm široka, f. 2 50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos 1a f. 1 80,
IIa f. 1 20

Ženske košulje
iz šifona in platna, dve tekstne, 3 kom, for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2.10 m za podpolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo, f 5.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, ko ja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašoj nedosegljivej „Piccolijevej esenci", za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc

Broj 43. U Trstu 25. oktobra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 5 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list neodolja na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobilijegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

VI. sjednica dne 1. oktobra 1888.

(Konac.)

Zast. Spinčić: Rekao je poštovani Sbisà, da su se imena pokvarila . . .

Predsjednik opominje govornika, da već o tom negovori. U ostalom ako će prosliedili, nek bude kratak.

Zastup. Spinčić. Upravo. Ilt će kratak. Rekao je pošt. Sbisà, da su se imena pokvarila, i na to mu ja odgovaram, da su Talijani, koji su pokvarili imena, jer su se ona, koja su se prije tridesat godina pisala slavskom ortografijom, promienila u novije vrieme, dodajuć imenom, koja svršuju na *ić*, slovo *h* — i to se posve dobro pozna, jer su popravci učinjeni drugim crnilom. U ostalom, ako bi ne htjelo, da se piše imena, kaošto su ih je u stara vremena pisalo, moralo bi se n. pr. Spinčić, Volarić, Gladulić, Vidulić pisati glagoljskimi slovi. (Smieh, buka. Glasovi: nije latina; dobro! Predsjednik klima da je latina).

Zast. dr. Amoroso opaža gosp. Spinčiću, da se je njegov pokojni rodjak, bivši župnik u Umagu pisao sa *ch*, i da su svjedočbe zast. Spinčića za stalno pisanje takodjer sa *ch*. U ostalom moćemo biti prijateljі, ako se gospoda manjine plaše kako je njim drago, i ako jih mi pišemo, kako se nam pravo čini.

Zast. Spinčić: Mogu gospoda kao zastupnici al ne predsjedničtvo.

Prosvj. predsjednik: Želi li drugi govoriti?

Zast. Spinčić: Molim ja.

Prosvj. predsjednik: Ako je rad osobne stvari.

Zast. Spinčić: Molim upravo rad osobne stvari. Prije svega glede mog pokojnoga rodjaka, koj je bio župnik u Umagu kažem, da se je on podpisivao upravo kaošto se ja podpisujem, i ako gospoda pogledaju stenografičko zapisnike zasjedanja godine 1882. naći će njegovo ime pisano istim načinom, kojim se sam pišem. Drugo: Mogno bih pokazati, ako želi, dru. Amoroso svoje svjedočbe i u njih bi našao pisano moje ime kako ga pišem danas.

Izvjest. vitez Campitelli proglašuje sve dosadanje govorenje brbljarijom (Dakako da mu se smiju snažaljujući ga). Pipe, da su se u prijašnja vremena rabile, al izobražene, da su jih zapustili. Gospoda manjine da će jih sad opet uvesti, pak kažu i tim, da su manje izobražena. (Obćenit još jači smieh sdružen snažaljenjem). U ostalom o pipah, da je već lani govorio i da se oslobadja daljnjega govorenja.

Izvjest. dr. Campitelli čita rubriku III.: „Troškovi za obuku“ za koju se proračunava 157.731 for.

Zast. Spinčić progovori:

Moćno za riječ k ovoj rubrici, i to prije svega k naslovu „štipendiji i podpore svenčilištnim i gimnazijalnim djakom“. Reći ću samo, da sam zašao u izvještaju zemaljskoga odbora način kako su bili isti štipendiji i podpore razdiobljeni, i uztvrdjeno, da se je razdielilo univerzitetnih podpora po 100 for. dovetnajstorici djaka, a medju timi nalazim samo dva, koji bi mogli biti slavske narodnosti, dočim su svi ostali narodnosti talijanske, gleda li se na to gdje su rodjeni. Nadalje bilo su podieljene 24 podpore gimnazijalne, i to 14 po 50 for., 8 po 25 i 2 po 20; od tih podielilo se je samo 4 učenikom slavskim, sve ostale učenikom talijanskim ili koje bi se takovimi moralo držati po njihovu rodnom mjestu. Iznenadjuje me takodjer ili bar neznam si tumačiti, kako da nije nijedan učenik pazinske gimnazije dobio podpore. Nemoguće ili meni bar nevjerojatno, da nije nijedan molio. Moram još reći, da ako se je podupro samo 4 slavska učenika, nije uzrok, da nije bilo drugih učenika slavskih, jer ja jih poznam nekoliko, koji su prosili al nisu ništa dobili. Mnogo put se vi gospodo (napram većini) pozivate na vašu izobraženost i uljudbu, al to je vaoma lahko, kad se podupire Italijano tako nerazmjerno proma Hrvatom.

Imao bih pak učiniti predlog k naslovu 6. rubrike III. „Možebitni troškovi za pučku obuku, nepredvidjeni u školskom proračunu“. Ako gospoda pogledaju godišnji izvještaj zemaljskoga školskoga vieća za godinu 1880/7. tiskan u glavnom izvještaju zemaljskoga odbora vidit će, da je jedva nešto više od polovice dužne djece, jedva nešto više od 50% polazilo školu; a ako jih je toli malo polazilo, uzrok je dan glavnih je pomanjkanje škola, a ovih manjka jer nemaju školskih zgrada; pomanjkanje kojih odvisi u manjih slučajevih od činjenice, da su obćine ubogе, pak nemogu sagraditi školske zgrade. Ja ću a toga i ovo godine učiniti predlog u smislu, da se podupru iz zemaljsko zaklado najsiromašnije obćine u gradjenju školskih zgradah. Dajuć njim podporu 200, 300 forinti, ono bi se i samo radjo dalo na posao. Naša pokrajina nebi bila jedina u državi, koja bi dala takve podporo. Dobro se spominjem, da sam čitao, da je štajerski sabor mnogo u proračun za god. 1888. svotu, ako se novcem, 6000 for. podporo siromašnim obćinam za školske zgrade. Na temelju toga dakle, ja se uslobadjam predložiti, da se metno k rečenom naslovu rubr. III. naše zemaljske zaklado svota od 2000 for. za podupiranje siromašnih obćinah kod gradjenja školskih zgrada.

Zast. dr. Gambini odgovara u ime zemaljskoga odbora, da je isti dao četvorici gimnaz. djaka in Rieko podporo jer su bili odlični, kaošto se samo odličnim daju; imao da se redovito ne dajo onim, koji se uče izvan pokrajine. Svota od 2000 for. za šk. zgrade, da bi bila premalena, i kad bi se je dozvolilo, da bi bio to sluh proceduna, jer da bi se ova više pitalo.

Zastup. dr. Volarić: Podupirem predlog g. Spinčića, jer više obćinah o pokrajini nemaju potriebitih zgradah za školu, i nemože smoć od rodovitih svojih dohodaka dovoljnih novac, da je sagrade. Imade i mjestah, koje što drugom prilikom napomenuh podobćinu Štivansku i sv. Martina na Croskom, koje po svojem računu imale bi kod bratovštinah u Cresu zadosti novnca, da si sagrade školsku zgradu, te povrh toga što bi im se imalo pomoć, da dojdu do svoga, to zaslužuju radi svoga siromaštva, da im pokrajina pomogne, kojom podporom. Što veli g. Gambini, da svota od 2000 for., je neznatna, to odvraćam, da bi se svako godino davala obćinam i tolika podpora, to bi se tekom više godina pomoglo oskudici školskih zgradah u pokrajini i svakako, ako u tom pogledu jednom nezapođnomo štogod trošiti to dakako nećemo nikad do cesa doći. Kad bi se davalo svake godine, onoliko koliko se može, već bi dobru volju pokazali i u istinu bismo po malo napredovali, al dakako, da ovakovim postupkom kaošto do sada nećemo daleko doći.

Zast. Flego (Čim je ustao pak progovorio hrvatski, zagučilo se je kod većine i na galeriji). Visoki sabore! Podupirem predlog pošt. g. Spinčića, pako ostanjujuć se na riečі, koje je rekao pošt. dr. Gambini, mislim, da bi se imalo umetnuti veću svotu s kojom bi se moralo priskočit u pomoć kod gradnje školskih zgradah u siromašnih obćinah. To valja osobito za buzetski kotar, koji plaća školsko namete, kao svaki drugi toliko već godinah a školah nije uživao već dio nigdje izuzam Buzeta. dakle nije uživao ništa za svoj prinos nameta za škole, s kojim prinosom, što ga je kotar buzetski do sada platio, a se uživao, mogli bi se svim obćinam na Buzećčini sagraditi potrebito školsko- [illegible]. Puka je mnogo, djece no samo što na nju spada, imenito da odluči gradnju broj, kojog zahtjeva zakon, nego na stotine i stotine, koji neimaju školskih zgradah.

Izvjest. dr. Campitelli odgovara najprije pošt. Flegu, da je mislio, da će isti svoj prvi govor govoriti talijanski, tako da ga svi razumiju, al se je prevario, to mu ne može odgovarati, pošto on kao i Volarić sdovom govore i mogli bi si gdje drugdje pluća vježbati (Sažalljv smieh kod manjine). G. Spinčiću, da je odgovorio g. Gambini. Dodajo samo, da, kad se govori o štipendijih i podporah nobi se imalo govoriti o Slavih i Talijanih nego o Istrijanih. Glede predloga za podporu ked gradjenja školskih zgrada veli, da su obćinari oni, koji obćinu sačinjavaju, pak ako njim treba zgrade, nek odluče namet. Svota od 2000 for., da bi bila malena kaošto je malena svota od 6000 za Štajersku. Nešto da se obtorečuju zemaljska zaklada (Već nek novci iz nje idu u vinrenjski savod!)

Predlog Spinčićev dakako pada, prem je bio postavljen talijanski i zagovaralo se ga tako.

Rubrika IV. Zdravstveni troškovi za 4000 for. bila je odobrena bez rasprave. Tako i rubrika V. Sovjeko-ljubni i dobrotvorni zavodi sa 71.400 for. kod koje je izvjestitelj osobito proporučio zemaljskomu odboru, da proučajo način kako da se ustanovi posebni zavod za umobolne.

Kod rubrike VI. javne gradnje sa 14000 for. progovori zast. Spinčić:

Visoko sabore! Prošlih godina sam takodjer govorio kad se je raspravljala nazočna rubrika proračunu, proporučajuć neka djela i neko umjetne poslove na cestah u obćinah Buzet, Roč i Pomjan. Tapovjadam, da sam radošću saznao, da se je uslišalo prošnja po meni postavljenih, i da se je dalo podpora iz pokrajinske zaklade tečajem tekuće godine i to dalo se je obćini Pomjanu svotu 1000 for. za sagradjenje mosta, što sam proporučio prošle godine. Uslied izvida kod zemaljskoga gospodina Inžinira saznao sam takodjer, da se je sa strane zemaljskoga odbora učinilo enoga, što bijaše po meni preporučeno dobroti zemaljskoga odbora. Dama htjeo bih proporučiti istoj oblasti, neka djela na komadih cesta, ne da se sve učini, nego da se razmjerno podupre dotičnu obćinu, da može popraviti isto komado cesta. Ti bi bili komad ceste pod Dolinom, neposrcdno kod Doline, jer je taj komad tako strm, da moraju putnici a voza nesamo sići, nego i sami konji prolju potoškodam, pak je uvjek pogibelj, koli za osobe, toli za živinu. Reklo mi se, da se je učinilo prošnju za podporu, al pokrajinski inžinir nije mi znao reći, da bi bila dotična prošnja prispjela. Drugi komad ceste bio bi onaj od Doline u Sočerb, koj bi spojio Dolinu sa Klancem, gdje je sad nedaleko željeznička postaja, i koj bi bio jako potrebit stanovnikom svega Krasa. Taj komad ceste je takodjer jako strm i s toga trebalo bi ga popravit. Treći komad ceste bio bi u istoj obćini Dolinskoj, to jest onaj iz Boršta na Jezero za preći u Bazovicu, koj se je već mislilo učiniti, al se ga je propustilo pošto bi sagradjena Željeznica Trst-Herpelje. I taj komad ceste dakle bio bi potrebit pošto bi isti spojio dio obćine Dolinske sa Bazovicom i u obće sa svimi mjesti, gdje stanuju takozvani Berkini, koji često obćc s Dolinom i sdrugimi bližimi mjesti. Nobih imao reći druga, nego da preporučim zemaljskomu odboru, ako bi mu priepjele prošnje, da dade podpore mjestnoj obćini Dolini, da se uzmogne popraviti rečeno ceste.

Zast. dr. Gambini u ime zemaljskoga odbora odgovori, da nolma prošnje za podporc svih spomenutih komada cesta, al da će zemaljski odbor dati podporu za [illegible] u obć. sjednici i ustanovi trošak za istu, osim umjetničkih djela.

Zast. Flego reče: Visoki sabore! pod tom rubrikom je proračunana svota za produjmiti i buzetskomu kotaru za gradditi nove ceste od Buzeta-Draguć i Buzet-Roč do Lupoglave. Moram pak opazit najprije, da nije ni malo pravi način, kojim su se do sada gradile nove ceste na Buzeščini. Znam, da je produjmljeno buzetskomu kotaru za gradnju novih cestah možda više nego nijednomu kotaru u pokrajini, al ba jave, kad se je preuimlo novce trošiti. Već zakonom 14. maja 1870. si je pridržao slavni zemaljski odbor odlučiti u koliko vremena će biti ove ceste sgradjene. Al kad je slavni zemaljski odbor već znao, da neće moći produjmiti na jedan put kotaru dostatnu svotu za sgraditi toliko ceste, i kad se je znalo, da je kotar buzetski siromašan, koji nemože na jedanput podnašati takov potrošak, zašto se nije počelo graditi ceste od jedne strane, i ono što se učini, da može odmah puk rabiti; a ne početi gradnju, ovdje komad, tamo komad. U njekojih stranah nit koliko zakon zahtjeva nije ceste široke. Na priliku kod Lupoglave na nekih mjestih nije nit 4 metra široka, dočim za ići u Draguć je široka i 10 metara, kao da bi se imalo ulazit na u Draguć nego u veliki Boč. Tako su se novci potrošili a ceste nemože se nikako i za nikamo izuzam od Buzeta do Roča rabiti. A s onimi novci mogle se je mnogo više učiniti. Gradnja novih cestah na Buzeščini takovim načinom služi ništa drugo nego za agitacilju u vrieme izborah. Moglo se je od strane obćine još mjeseca januara, da bi se dalo siromašnim na Draguščini i Račičini radnje, da si zaslužu svakidanji potrebni živež. Došao je inžinir marda mjeseca, al je otišao, te se nije vratio do sada kad su se tamo pripravljali izbori, pak je hodio mjeriti od brega na breg, kao da do svim tamo sagradili mostove preko onih potokah, kaošto njim je i govorio.

Zastupnik dr Volarić progovori: Lanjske godine iztaknuo sam već skrajnu potrebu, da se grade ceste po Creskom i sada preporučam osobito cestu na našem otoku, koja od glavne ceste od Krka prama Omišlju vodi do Malinske. Ta cesta jest od velike potrebe i koristi za cio otok, jer izuzam Krka, kamo Lloyd dolazi svakih 15 dana, imamo jedinu točku na otoku kamo redovito dolaze parobrodi i kojom smo spojeni sa kopnom, sa Rickom pa Istrom. Pred dvie godine bio je ondje pokrajinski mjernik, da na novo nacrta onu cestu, pa kažnjo sve zaspalo. Upozorio bi, da se stvar makne i pokrajina doskoči obilatom podporom za onu cestu, koja koristi svim otočanom i za koju nije pravedno, da izključivo troši obćina Dubašnjarska, koja i onako po sebi nemože smoć potriebiti novac.

Glede gradjenja bunara pako navadjam, da se zna kako i po kojem načelu naš zemaljski odbor podpore dieli, da je Vrbanska obćina molila prošlo godine podporu za gradjenje bunara na Kampeljah, pa je zemaljski odbor odbio prošnju je dino s toga razloga, što bijaše hrvatski napisana i zahtjevano, da ju uzme u pretres, da se pridoda talijanski prevod. Iztaknuti mi je ovdje, da se je obćina zatim obratila na Njeg. Veličanstvo moleć za podporu, jer da je zemaljski odbor odbio prošnju s toga, što bijaše pisana hrvatskim jezikom i nozna kud i kamo, da se obrati za potrebitu podporu. Njegove Veličanstvo je ne to dalo obćini znatnu i baš izvanrednu podporu od 800 for. Potreba dakle bila je tuj, jer se o tom uvjerilo Njeg. Veličanstvo, kako navadno kod podčinjenih oblastih, pa ipak naš zemaljski odbor, koji u obće zna praviti krojit po svoju, zanikako je podporu samo s uzroka, što je prošnja bila sastavljena u hrvatskom jeziku.

kašalj, hreptavica, promuklost, nazeb zadavica, rana, zapala ustiljuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lečbar i ljekarnik u Trstu.

Vsema pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Preudjenih kašljuć nećlh, navadno jutarnje hreptavlce i grlonih zapalah nostaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazit od varalicah, koji je pomaćinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijere sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—1

Petar Podgornik

u Sežani

trgovac željeznom robom **na malo** i **veliko** preporuča

svoje veliko skladišće

raznih

čavalah i brukvicah

za postole (čižme)

kao takodjer i **ostalu željezu robu,** koja se u njegovom skladišću u bogatom izboru nalazi.

Sve naručbe poštom izvršuju se brzo i točno, te se jamči za poštenu i jeftinu podvorbu.

Cos. kr. koncesijonirana generalna

AGENCIJA

za Avstrijo, paroplovnoga družtva

„Cunard Line"

v Trstu

daje razjasnila, komur hoče v Ameriko.

Providjen za ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i potpuno, ma da su i zastarjele, osobito nako nastale usled mladostnih griehah. Ozdravlja **slabost,** bjelotok, zlo i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudnice, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce,** sastavljen iz svjetskoga znanih bilinah, priznana od svih nukterićnih medicinskih — prnža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližе iz okružnica, koji je **uridodan svakoj staklenki.** **Ciena male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f 6.50 s vr. u gotovom ili ponudbi.** — **U svih ljekarnah je na prodaju.**

Glavno skladište: Elixir za Apotheke, **Max Fanta,** Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B. S. raval »Al'Amazone« Trionfante, Scravallo, P. Cavana i Prendini. Na Rieci A. Mizzan 13—5

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milleflori) čisti i proizvadja krv — Jedini prokušani lijak, kojim izčezava slabo probavu, ostavlica u želudcu i zapeka tiela. Veoma korisan lijak proti kožnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a traje za 8—10 danah.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), izlečiva je sa Theom zglobo- i kostobolju odstranujućim (Thee au dartritico e antireumatico) — Uspjeh je siguran. Liečitba za 8 danah stoji 60 novčića

Pomast vegetalno-želudčana, sastavljena iz travah i smole tekinjače. Preporuča se kod bolestih želudca. Listić stoji 14 novč ; prodaje se jedino u

ljekarni PRAXMARER,

„Ai due mori", Piazza grande u Trstu.

Naručbe izvršavaju se odmah putem te pouzeća. 21—7

Ivan Ružić

iz Kastelira

otvorio je u via **Sporca Villa br. 1** krčmu na malo i prodaje liter dobroga vina po **36 novč.**

Na veliko u kuću po 26 novčića.

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Loreleyvlasi, katera sem dobila po 14 mesečnoj uporabi svojega samoiznajdenoga masila, je odlno sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri mokrih polno, jako bradorast in uže po kratkoj uporabi podoli vlasom in bradi naravno svilkost in polnost tor je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najviše starosti. Cena lončaka 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Najhuje osvježujuće piće jest ostaljen izvadak

TAMARINDA

12—1 prirodjen mrzlo po

Giac. Enrlku Huberu

U TRSTU,

Tamarindov ostaljeni izvadak (mrzlo prirodjen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cienu:

U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „

Za Austro-Ugarsku **(prosto carino i opreme)**
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Proprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, staklčarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:

Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2½ „	3-mesečni „	2¼ „
90- „	3 „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priposna se nova obrestna tarifa na tomolju odpovedi od 20. februvarja, 20 aprila, in 29. Julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleoni brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — **brez troškov.**

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku ½% provizije.

Predujmi.

Na jamčevno listina pogodi po dogovoru. Z odpritjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5½% letnih obrestih do 1000 gld., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888. 48—10

Nova

87—4

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove,** dobavlja izviešća za podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. **Založe i riešava proti uplati kumatah** predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

svjetski gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlja*, to *kolikogodnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lijek* za uredbu probavu, primjerene ojačanje krvi i odstraniti neugodne čestice krvi jest vaš odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrieplјih tvarih*; izkazao se osobito kao *sigurna pomoć kod navadna prebare, kod odrigavanja, nadimanja, žlicanja*, kod bolestih u *želucu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenosti želudca*, kod *navale krvi, hemoroidah, živčnih bolestih*, kod *bolesti u črevih, hypochondrije i melancholije* (sualled slab) probavlja on oživljuje sve djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *boležnu tjelo* izvorno *stanje i zdravlje*. Uslied ove izvratne vjualitosti, postao je *sigurnim lječnikom* i *ako* i radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dva staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, koje svaki pročitaj. Šalje se na *frankirana pisma* ne sviatrana *na povrede cienila*.

OPOMENA,

Da se ljubljena prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica sâ pravim ROSA životnog balzama pomoću priredjena i u modrom kartonu omotana, koj prestrance tapla i sâ pravim potpisom balzam ljekarne »k crnomu orlu« Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabeschi, Ed. pl. Letthenburg, P. Prendini, Glov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tiuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se znam prvi uzrok ili stradaj i kod svakog otekla crva u prsi i ranjenikah, lavinah, ozebe (turivo) kosti, reumatičnoga otoka, kroničnog ujeda u kolj-nih, rukah i leđih i proti potu nožnih, kod ranjenih rana od prst. sikućih ranam na nosnih i a obće na svi-ne dijelu tiela, vratnoj ukočeloj ili

Sve upute, natuknice, otvaline listeći u kratkom sadržaju, gdje je jako ugodjen, izvrstio isti balzam, ov smrad bez svake boli, te teliesi u najkraće vremen

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

Opomena!

Jer se pražko univerzalno ma-lo od više strunah pavori, upozorujem svakoga, da se isto po pravom propisu samo kod mene proizvadja, isto je samo o da prav , ako želi kutjice, u kojih je mašće napunjeno, imadu nauk za upozoko na crljenoj hartiji, tiskan u devet jezikah, a zatvoren u kartonu, koji nosi upredjenju zaštitu znamen.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pouzno se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jo-bolјitelјni sluh ! staklenica 1 for. a v

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši.

pošilja proti povzetji:

Sukna za gos.-e
test metrov, sama volna v vs h moderni barvah dvojna širokost f 8.

Kalmuka
deset metr., črtež po meri se da oprati 60 ctm f 2 70.

Valarjna flanela
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših vkarjah 60 ctm. f 1.

Barčana za obleke
deset metr , ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f 3.

Niger kega valjanog sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti for 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blage za spalno sukno
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f 2 50

Životi „Jersey" za gospe
(ljepšeg) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velikoj 1 komad f 1.50

Košulja za delalce
iz zumburškoga oksforda velika, 3 kom f. 2

Holandsko dolge preproge (ostanki)
19—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1 50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 20 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 6,0 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Drolorath (Trošilje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko košulje
iz močnega platna sčipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Wobe
boljša nego platna
1 komad ⅘ širok, 30 vatlov f. 6 -

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f 5.50, najboljše vrste f 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
za more prati, dobre vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz rip a
sostoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznoga prta sâ svilnatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in p s'eljno pogrinjalo s čipkami f 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for 2.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolga, 130 cm. široka, f. 2 50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I a f. 1 80,
II a f. 1.20

Žensko košulje
iz šifona in platna, dve plotena, 3 kom , for. 2 50

Tovarno skladišče suknenga blaga

Brnsko sukno
Odstrenek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for 5

Blage za zimske suknje
ostanek 2.10 m za popolno zimsko sukanjo lavo iz višnjevo. f 5.50

Blago za površnje suknje
najboljše vrste, za vsako sukanj f. 9.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«

v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje naiskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, ko ja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašno bolečino sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšoj bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašoj nedosegljivej „Piccolijevej esenci", za kojo smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažić,
c. kr. orožniški vědnik v Pulji.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc

Broj 43. U Trstu 25. oktobra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Istarski sabor.

VI. sjednica dne 1. oktobra 1888.

(Konac.)

Zast. Spinčić: Rekao je poštovani Sbisà, da su se imena pokvarila . . .

Predsjednik opominje govornika, da već o tom negovori. U ostalom ako će prosliedjivati, neka budo kratak.

Zastup. Spinčić. Upravo. Bit ću kratak. Rekao je pošt. Sbisà, da su se imena pokvarila, i na to mu ja odgovaram, da su Talijani, koji su pokvarili imena, jer su se ona, koja su se prije trideset godina pisala slavenskom ortografijom, promjenila u novije vrieme, dodajuć imenom, koja svršuju na *ić*, slovo *h* — i to se posve dobro pozna, jer su popravci učinjeni drugim crnilom. U ostalom, ako bi se htjelo, da se piše imena, kaošto se jih je u stara vremena pisalo, moralo bi se n. pr. Spinčić, Volarić, Gladulić, Vidulić pisati glagoljskimi slovi. (Smieh, buka. Glasovi: nije istina; dobro! Predsjednik kima da je istina).

Zast. dr. Amoroso opaža gosp. Spinčića, da se je njegov pokojni rodjak, bivši župnik u Umagu pisao sa *ch*, i da su svjedočbe zast. Spinčića za stalno pisane takodjer sa *ch*. U ostalom možemo biti prijatelji, ako se gospoda manjine pišu kako je njim drago, i ako jih mi pišemo, kako se nam pravo čini.

Zast. Spinčić: Mogu gospoda kao zasebnici al ne predsjedničtvo.

Preavj. predsjednik: Želi li drugi govoriti?

Zast. Spinčić: Molim ja.

Preavj. predsjednik: Ako je rad osobne stvari.

Zast. Spinčić: Molim upravo rad osobne stvari. Prije svega gledo mog pokojnega rodjaka, koj je bio župnik u Umagu kažem, da se je on podpisivao upravo kaošto se ja podpisujem, i ako gospoda pogledaju stonegrafičko zapisnike zasjedanja godine 1882. naći će njegovo ime pisano istim načinom, kojim se sam pišem. Drugo: Mogao bih pokazati, ako želi, den. Amorosa svoje svjedočbe i u njih bi našao pisano moje ime kako ga pišem danas.

Izvjest. vitez Campitelli proglašuje sve dosadanje govorenje brbljarijom (Dakako da mu se smiju snažaljujući ga). Pipo, da su se u prijašnja vremena rabilo, al izobražani, da su jih zapustili. Gospoda manjine da će jih sad opet uvesti, pak kažu i tim, da su manjo izobražena. (Obćonit još jači smieh odražen snažaljenjem). U ostalom o pipah, da je već lani govorio i da se oslobadja daljnjega govorenja.

Izvjest. dr. Campitelli čita rubriku III.: „Troškovi za obuku" za koju se proračunava 157.731 for.

Zast. Spinčić progovori:

Molim za riеč k ovoj rubrici, i to prije svega k naslovu „štipendiji i podpore srednjeučilištnim i gimnazijalnim djakom". Reći ću samo, da sam našao u izvještaju zemaljskoga odbora način kako su bili isti štipendiji i podpore razdieljeni, i uztvrdjeno, da se je razdielilo univerzitetnih podpora po 100 for. devetnajstorici djaka, a medju timi nalazim samo dva, koji bi mogli biti slavske narodnosti, dočim su svi ostali narodnosti talijanske, gledu li se na to gdje su rodjeni. Nadalje bilo su podieljene 24 podpore gimnazijalne, i to 14 po 50 for., 8 po 25 i 2 po 20; od tih podielilo se je samo 4 učenikom slavskim, sve ostalo učenikom talijanskim ili koje bi se takovimi moralo držati po njihovu rodnom mjestu. Iznenadjujo me takodjer ili bar noznam si tumačiti, kako da nije nijedan učenik pazinske gimnazije dobio podpore. Nemoguće ili meni bar novjerojatno, da nije nijedan molio. Moram još reći, da ako se je podupro samo 4 slavska učenika, nije uzrok, da nije bilo drugih učenika slavskih, jer ja jih poznam zg[illegible]. Puka je mnogo, djece ne samo što na nju spada, imenito da odluči graduju nekoliko, koji su prosili al nisu ništa dobili. Mnogo put su vi gospodo (napram većini) pozivato na vašu izobraženost i uljudbu, al to je vrlo lahko, kad se podupire Talijano tako nerazmjerno prema Hrvatom.

Imao bih pak učiniti predlog k naslovu 6. rubrike III. „Možebitni troškovi za puću obuku, neprodvidjeni u školskom proračunu". Ako gospoda pogledaju godišnji izvještaj zemaljskoga školskoga vieća za godinu 1886/7. tiskan u glavnom izvještaju zemaljskoga odbora vidit će, da je jedva nešto više od polovice dušno djece, jedva nešto više od 50% polazilo školu; a ako jih je toli malo polazilo, uzrok je dan glavnih je pomanjkanje škola, a ovih manjka jer nema školskih zgrada; pomanjkanje kojih odvisi u manjih slučajevih od činjenice, da se sami občinc ubogo, pak nemogu sagraditi školsko zgrado. Ja bi u toga i ovo godine učinit predlog u smislu, da se podupru iz zemaljskoga zaklada najsiromašnije občine u gradjenju školskih zgrada. Dajuć njim podpore 200, 300 forinti, one bi se i samo radjo dale na posao. Naša pokrajina nebi bila jedina u državi, koja bi dala takve podpore. Dobro se sjećam, da sam čitao, da je štajerski sabor motnuo u proračun za god. 1888. svotu, ako se novarani, 6000 for. podpore siromašnim občinam za školsko zgrado. Na tomolju toga dakle, ja se uslobadjam predložiti, da se motno k rečenom naslovu rubr. III. naše zemaljsko zaklado svotu od 2000 for. za podupiranje siromašnih občinah kod gradjenja školskih zgrada.

Zast. dr. Gambini odgovara u ime zemaljskoga odbora, da je ističi dao čestvrtici gimnaz. djaka iz Roka podporo jer su bili odlični, kaošto se samo odličnim daju; inače da se redovito ne dajo onim, koji se uče izvan pokrajine. Svota od 2000 for. za šk. zgrade, da bi bila premalena, i kad bi se ju dozvolilo, da bi bio to slab procedens, jer da bi se svo više pitalo.

Zastup. dr. Volarić: Podupirem predlog g. Spinčića, jer više občinah u pokrajini nemaju potrebitih zgradah za školu, i nemože smeć od redovitih svojih dohodaka dovoljnih novaca, da je sagrade. Imade i mjestah, kao što drugom prilikom napomenuh podobalna Štivanska i sv. Martina na Creskom, koje po svojem računu imalo bi kod bratovštinah u Cresu znatnih novaca, da si sagrade školsku zgradu, to povrh toga što bi im se imalo pomoć, da dojdu do svoga, to zaslužuju radi svoga siromaštva, da im pokrajina pomogne, kojom podporom. Što veli g. Gambini, da svota od 2000 for., je neznatna, to odvraćam, da bi se svako godino davala občinam i tolika podpora, to bi se tako i više godina pomoglo oskudnoj školskih zgradah u pokrajini i svakako, ako u tom pogledu jednom nezapočnemo štogod trošiti to dakako nećemo nikad do cesa doći. Kad bi se davalo svako godino, onoliko koliko se može, već bi dobru volju pokazali i u istinu bismo po malo napredovali, al dakako, da ovakovim postupkom kaošto do sada nećemo daleko doći.

Zast. Flego (Čim je ustao pak progovorio hrvatski, zagučilo se je kod većine i na galeriji). Visoki sabore! Podupirom predlog pošt. g. Spinčića, pače oslanjajuć se na rieči, koje je rekao pošt. dr. Gambini, mislim, da bi se imalo umetnuti veću svotu a kojom bi se moralo priskočit u pomoć kod gradnje školskih zgradah u siromašnih občinah. To valja osobito za buzetski kotar, koji plaća školsko namote, kao svaki drugi toliko već godinah a školah nije uživao veći dio nigdje izuzam Buzeta, dakle nije uživao ništa za svoj prinos namota za školo, s kojim prinosom, što ga je kotar buzetski do sada platio, a ne uživao, mogao bi se svim občinam na Buzećini sagraditi potrebite školske [illegible]. Puka je mnogo, djece ne samo što na nju spada, imenito da odluči graduju broj, kojeg zahtjeva zakon, nego na stotino i stotine, koji nemaju školskih zgradah.

Izvjest. dr. Campitelli odgovara najprije pošt. Flegu, da je naime mislio, da će ići svoj prvi govor govoriti talijanski, tako da ga svi razumiju, al se je provario, te mu ne može odgovarati, pošto on kao i Volarić zidovom govoro i mogli bi si gdje drugdje pluća vježbati (Sažaljiv smieh kod manjine). G. Spinčiću, da je odgovorio g. Gambini. Dodajo samo, da, kad se govori o štipendijih i podporah nebi se imalo govoriti o Slavih i Talijanih nego o Istrijanih. Glede predloga za podporu kod gradjenja školskih zgrada veli, da su občinari oni, koji občinu sačinjavaju, pak ako njim treba zgrado, nek odluče namot. Svota od 2000 for., da bi bila malena kaošto je malena svota od 6000 za Štajersku. Nego da se obtorađuje zemaljske zaklada (Već nek novci ne njo idu u [illegible] rosiljski zavod!)

Predlog Spinčidev dakako padu, prem je bio postavljen talijanski i zagovaralo se ga tako.

Rubrika IV. Zdravstveni troškovi sa 4600 for. bila je odobrene bez rasprave. Tako i rubrika V. Sovjetski, javni i dobrotvorni zavodi sa 71.400 for. kod koje je izvjestitelj osobito proparučio zemaljskomu odboru, da preučuje način kako da se ustanovi posebni zavod za umobolno.

Kod rubriko VI. Javno gradnje sa 14000 for. progovori zast. Spinčić:

Visoko sabore! Prošlih godina sam takodjer govorio kad se je razpravljala naznačna rubrika proračuna, preporučajuć neka djela i neko umjetno poslove na cestah u občinah Buzet, Roč i Pomjan. Ispovjedam, da sam radostju saznao, da se je uslišalo prošnja po meni postavljenih, i da se je dalo podpora iz pokrajinske zaklade tečajem tekuće godine i to dalo se je občini Pomjanu svotu 1000 for. za sagradjenje monta, što sam preporučio prošle godine. Uslied izvida kod zemaljskoga gospodina inžinira saznao sam takodjer, da se je sa strane zemaljskoga odbora učinilo enoga, što bijaše po meni preporučeno dobroti zemaljskoga odbora. Danas bijoo bih preporučiti istoj obćnosti, neka djela na komadih cesta, no da se sve učini, nego da se razmjerno podupre dotičnu občinu, da može popraviti isto komado cesta. Ti bi bili komad ceste pod Dolinom, neposredno kod Doline, jer je taj komad tako strm, da moraju putnici s vozi nesmo sići, nego i sami konji predju potežkoćom, pak je uvjek pogibelj, koli za osobe, toli za živinu. Reko mi se, da se je učinilo prošnju za podporu, al pokrajinski inžinir nije mi znao reći, da bi bila dotična prošnja prispjela. Drugi komad ceste bio bi onaj od Doline u Sočerb, koj bi spojio Dolinu sa Klancom, gdje je sad nedaleko željeznička postaja, i koj bi bio jako potrebit stanovnikom svega Krasa. Taj komad ceste je takodjer jako strm i s toga trobalo bi ga popraviti. Treći komad ceste bio bi u istoj občini Dolinskoj, to jest onaj iz Boršta na Jezero za preći u Bazovicu, koj se je već mislilo učiniti, al se ga je propustilo pošto bi sagradjena željeznica Trst-Herpolje. I taj komad ceste dakle bio bi potrebit pošto bi isti spojio dio občine Dolinske sa Bazovicom i u obće sa svimi mjesti, gdje stanuju takozvani Berkini, koji često obćc s Dolinom i sdrugimi bližimi mjesti. Nobih imao reći drugo, nego da preporučim zemaljskomu odboru, ako bi mu prispjelo prošnje, da dade podporc mjestnoj občini Dolini, da se uzmognu popraviti rečeno cesto.

Zast. dr. Gambini u ime zemaljskoga odbora odgovori, da nema prošnje za podporc svih spomenutih komada cesta, al da će zemaljski odbor deti podporu za umjetne radnje samo, da občina učini ono u obć, spadnici i ustanovi trošak za istu, osim umjetničkih djela.

Zast. Flego reče: Visoki sabore! pod tom rubrikom je proračunana svota za produjmiti i buzetskomu kotaru za gradili novo cesto od Buzeta-Draguć i Buzet-Roč do Lupoglave. Moram pak opazit najprije, da nije ni malo pravi način, kojim su se do sada gradilo nove ceste na Buzećini. Znam, da je produjmljeno buzetskomu kotaru za gradnju novih cestah možda više nego nijednomu kotaru u pokrajini, al badava, kad se je preslabo novce trošilo. Već zakonom 14. maja 1873. si je pridržao slavni zemaljski odbor odlučiti u koliko vremena će biti ove ceste sagradjene. Al kad je slavni zemaljski odbor već znao, da neće moći produjmiti za jedan put kotaru dostatnu svotu za sagraditi toliko cesto, i kad se je znalo, da je kotar buzetski siromašan, koji nemože na jedanput podnašati takov potrošak, zašto se nije počalo graditi ceste od jedne strane, i ono što se učini, da može odmah puk rabiti; a ne početi gradnju, ovdje komad, tamo komad. U njekojih stranah nit koliko zakon zahtjeva nije cesta široka. Na priliku kod Lupoglave na nekih mjestih nije nit 4 metra široka, dočim za ići u Draguć je široka i 10 metara, kno da bi se imalo ulaziti no u Draguć nego u veliki Boč. Tako su se novci potrošili a cesto nemože se nikako i za nikamo izuzam od Buzeta do Roča rabiti. A s onimi novci mogło se je mnogo više učiniti. Gradnja novih cestah na Buzećini takovim načinom služi ništa drugo nego za agitaciju u vrieme izborah. Molio se je od strane občine još mjesecа jenara, da bi se dalo siromašnim na Dragušćini i Račišćini radnje, da si zasluže svakidanji potrebni živež. Došao je inžinir marčn mjesecu, al je otišao, te se nije vratio do sada kad su se tamo pripravljali izbori, pak je hodio mjeriti od brega na breg, kao da će svim tamo sagraditi mostove preko onih potokah, kaošto njim je i govorio.

Zastupnik dr. Volarić progovori: Lanjske godine iztaknuo sam već skrajnu potrebu, da se grade ceste po Creskom i zato predporučam osobito cestu na našem otoku, koja od glavne ceste od Krka prama Omišlju vodi do Malinsko. Tu cesta jest od velike potrebe i koristi za cio otok, jer izuzam Krka, kamo Lloyd dolazi svaki 15 dana, imamo jedinu točku na otoku kamo redovito dolazo parobrodi i kojom smo spojeni sa kopnom, sa Rickom pa Istrom. Pred dvie godine bio je ondje pokrajinski mjernik, da na novo mjerita onu cestu, pa kršnje sve zaspalo. Upozorio bi, da se stvar makne i pokrajina doskoči obilatom podporom za onu cestu, koja koristi svim otočanom i za koju nije pravedno, da isključivo troši občina Dubašnjarska, koja i onako po sebi nemože smeć potriebiti novne.

Glede gradjenja bunara pako navadjam, da se zna kako i po kojem načelu naš zemaljski odbor podpore dieli, da je Vrbanska občina molila prošlo godine podporu za gradjenje bunara na Kampeljah, pa je zemaljski odbor odbio prošnju jedino s toga razloga, što bijaše hrvatski napisana i zahtjevao, da ju uzme u pretres, da se pridoda talijanski prevod. Iztaknuti mi je ovdje, da se je občina zatim obratila na Njeg. Veličanstvo moleć za podporu, jer da je zemaljski odbor odbio prošnju s toga, što bijaše pisana hrvatskim jezikom i nozna kad i kamo, da se obrati za potrebitu podporu. Njegovo Veličanstvo je na to dalo občini znatnu i baš izvanrednu podporu od 300 for. Potreba dakle bila je laj, jer se o tom uvjerilo Njeg. Veličanstvo, kako navadno kod podčinjenih oblastih, pe ipak naš zemaljski odbor, koji u obće zna pravicu krojit po svoju, zanekako je podporu samo s uzroka, što je prošnja bila sastavljena u hrvatskom jeziku.

Zast. dr. Gambini odgovara gg. Flegu i Volariću opažajuć, da predmnjova, da je prvi govorio o cestah na Buzeščini, drugi o cestah na Krku. Za cesto na Buzeščini, da je zemaljski odbor i provoć potrošio, a sad, da je dapače predložio, da njoj se odprosti najveći dio odnosnoga duga. Na školo na otoku Krku, da pokrajina više troši, nego li dobiva svoga nameta. U ostalom, ako će se što imati nek se pita načinom pristojnijim. (Dobro! kod većine).

Presvj. predsjednik opaža dru. Volariću, da je zemaljski odbor zbiljа odbio Vrbnika prošnju za gradnju ceste s toga, jer nije bila pisana talijanski. (Sad je presvj. predsjednik opet razumio hrvatski govor). Nek se bude toli uljudno, da se pita u jeziku onoga, koga se pita. Inače, da je i občina vrbanska toga dosta dobila.

Izvjest. dr. Campitolli divi se dru. Gambini-u, kako je mogao pogoditi, što su gospoda Flego i Volarić govorila. Gospodin Bog (Domine Dio) neka jih usliši, a nam nek dade strpljivosti, da jih uzmognemo slušati.

Kod rubrike VII. „Troškovi za poljodjelstvo i javno gospodarstvo“ sa 20.835 for. progovori hrvatski dr. Laginja:

Visoko saborel I kod ove rubrike potrošku, razlog je isti radi kojega naša stranka neodobrava proračuna zemaljsko zaključke. Bit će još zgodne posebice govoriti o djelovanju našega agrarnoga vlada, zato ću ja ovdje spomenuti samo u kratko našu misao u ovoj stvari.

Vi ste i u ovoj grani uprave, kao u svakoj drugoj provoli načelo, da je ovo zemlja talijanska, a mi se tomu opiremo zubi i nokti. Vi govorite, da u gospodarskih pitanjih ne ganite politika, a kad tamo ja znam iz vlastitoga iskustva kao predsjednik jedne gospodarske zadruge, da se neobraćate ništa na izvješća i molbe pisane u hrvatskom jeziku.

Predsjedništvo gospodarskoga vieća zadovoljilo bi se i francezki pisanim izvješćem, samo da nije hrvatsko. Kako se može tim načinom napredovati u narodu, koj većinom govori hrvatski, to pitanje rješiti će prije ili kasnije vlada, koja vam daje podpore.

Zast. Dr. Bubba predlaže konac razprave, koj se i prima kao i dotični trošak.

Rubrika VIII. „Vojnički troškovi“ sa 700 forinti, IX. „Troškovi javne sigurnosti“ sa 14.942 for., X. Pokrajinski dug“ sa 18.000 fr. primaju se bez razprave.

U rubrici XI. „Razni troškovi u obće“ sa 11,493 for. i to kod naslova „Povjest i statistika“ sa 1000 for. reče zast. Spinčić:

Molim za riječ za ništa drugo, nego da opotujem predlog učinjen prošlih godinah kod rubrike XI. proračuna i to k naslovu 1. Za taj naslov motnuto je u proračun 1000 for., a koliko mi je poznato, ali listine nalazeće se u zemaljskoj zgradi nisu još u redu, tako da bi moglo služiti onim, koji bi htjeli proučavati domaću povjest. Predlažem dakle, i kašom predlažem, jer sam prošlih godina samo preporučno, da se sa svotom 1000 for. ili dielom iste motnu u red spisi i listine nalazeće se kod zemaljskoga odbora i koje se odnose na povjest naše pokrajine.

Zast. dr. Amoroso mu odgovara, da se je mogao osvjedočiti, da su listine u redu, a svezcih po godinah, al dakako, da nemaju registra. Učiniti registar, da bi zadalo proveć posla, a članovi odbora, da nisu plaćeni za to, da arhiv uređuju.

Zast. Spinčić odgovara: Preporučio sam, odnosno ljetos predlog postavio, samo s toga, što prvih godina kad sam amo došao, nezanam baš kad, tražio sam, da pregledam ročne listine i moni bi odgovoreno upravo po dra. Amorosu, da se isto nalazo u škrinjah (kasunih) . . .

Zast. dr. Amoroso upadajuć: Naravski jer nebijaše mjesta kamo jih smjestiti. —

Zast. Spinčić nastavljajuć . . . i da nisu uređene tako, da bi se jih porabiti moglo. Novelim, da je uređenje tih listina posao članova zemaljskoga odbora, nego moralo bi se naći osobu, koja bi jih uredila, a ta osoba mogla bi biti nagrađena iz svote uvrštene u naslovu 1. rubr. XI. proračuna. Tada bi se moglo nesamo metnuti u red listine, nego takodjer sastaviti izkaz, da se jih uzmogne rabiti kadšto so rabi svo spise i listine drugih arkiva, bud pokrajinskih bud državnih. I s toga obstojim na svojem predlogu.

Zast. Volarić progovori: Visoki saborel Znano je svim kako se strogo kod nas provadjaju šumski zakoni na propast našega siromašnoga puka. S drugo strano poznato je, kako su kod nas pusti njekoji krajevi i kako nitko nemari, da se naš kameniti kras ošumi, i po tom pusti u kolliko moguće, da se siromašan naš narod okoristi svojom šumom. Zakon o šumljenju krasa od 7. maja 1886. nije bio protegnut na naše otoke, jer da naši predjeli neuplivaju na klimatičke odnošaje ostalo Istre. Ljepo! nas se pomaže u kolliko od tuda potiče kakva korist ostaloj Istri. Sa zadovoljstvom čitam u izvješću, da se ovo već drugo godine podala Lošinjcem podpora za pošumljenje onih predjela i preporučio bih, da im se i nadalje ta podpora neuskrati, ai ujedno, da se obzir uzme na pošumljenje krasa na otoku Cresu i Krku, to Krčanom i Cresanom podaćeš i Lošinjcem godišnja podpora bar do tada, dok se zakon o pošumljenju i na naše otoke protegne.

Kad ovdi Volarić, za kojega govora se je bučilo i med većinom i na galeriji po kojoj se je neprestano i hodilo, dobi riječ

Zast. dr. Laginja i reče: Dobro je, da zakon dopušća občinstvu slušati naše razprave, ali nije dobro ni pravo, da se nekoliko toga občinstva ponaša i buči tako, da nije moguće razabrati što zastupnik naroda govori. Mislim, da bi bila dužnost velošt. g. predsjednika tomu već jednom na put stati.

Presvj. g. predsjednik: Dr. Laginja nebi tako govorio, da je bio s početka u sjednici, jer bi se bio osvjedočio, da je on občinstvu opomenuo neka se pristojno ponaša. On da nije kriv, ako većina zastupstva i občinstvo strpljivost izgubi, a napokon, da nije ni njegova zadaća odmjeravati pojedinim koracima kako da po galeriji stupaju.

Zast. dr. Laginja: Žao mi je onih na galeriji, koji bi radi slušali što se govori.

Presvj. predsjednik: Dr. Laginja bi imao mene toliko poštovati, da pusti meni obavljati moje poslove. (Bravo! sa klupa većine).

Rubrika XII. „Glavnice za ukamatitil“ XIII. „Predujmovi“ sa 5000 for. primaju se bez dubate.

Zast. dr. Amoroso predlaže, da se ovdje razpravi i trošak za poljodjelsko vieće. —

Presvj. predsjednik: Nemam ništa protiv tomu . . .

Zast. Spinčić: Al, gospodine predsjedniče, to nebijaše na dnevnom redu.

Zast. dr. Campitolli htjeo bi, da se razpravi.

Presvj. predsjednik: Nebijaše na dnevnom redu, nek se pročita još rubrike pokrilje; konačni zaključci pustit će se za drugu sjednicu kad se bude i trošak za poljodjelsko vieće razpravio.

Rubrike pokrića se pročitaju i primaju uz kratko riečl dra. Volarića, kojimi ustvrdi, da je zemaljski odbor i ove godine ukamatio preko sto hiljada forintih iz razdovitoga prihoda porezovnika; da bi zemaljski odbor imao umanjiti nameto, jer ulje pravedno, da naš puk nesamo plaća glavnice, ili pak ako se novci već poboru, nek se upotrebe na korist siromašnoga puka, koj desta oskudno živi.

Presvj. predsjednik na to uredi sjednicu za 3. oktobra u 10 sati, objavlv takodjer dnevni red.

* * *

VII. sjednica dne 3. oktobra 1888.

Predsjednik: kom presvj. dr. Vidulić
Vladin povjerenik: vit. Elusegg. Saborskih članovah 28.

Zapisnik predjašnjo sjednice bi uz malu primjetbu g. Spinčića odobren.

Poslijo priobćenja, medju kojimi bijaše i ono, da će se dne 4. oktobra na imendan Njeg. Veličanstva obdržavati u stolnoj crkvi služba božja, reče predsjednik, da se je zast. Zamlić prijavio za riječ. Isti pročita sliedeću interpelaciju, za čitanja koje bijaše nešto gibanja na galeriji, razgovora medju članovi većine i kašljucanja kod starca vit. dra. Campitellia:

Upit na visoku c. kr. vladu.

Pučka škola je temelj svo naobrazbe; ona je temelj narodnog života. Veliki učenjaci različitog su mnenja, kakva da bude pučka škola, ali u tom su svi složni, da mora biti osnovana na materinskom jeziku. Proti tomu od svih priznatom pedagogičnom načelu, u našoj pokrajini veoma se griješi. U doba, dok je crkva upravljala školami u našoj pokrajini, služilo je pravilom, da bude jezik škole onaj, koji je i jezik crkve onoga mjesta. U posljednjo vriome to se je pravilo napustilo. Podiglo se škola u čisto hrvatskih mjestih. S toga vidimo veliki nerazmjer izmedju broja pučanstva hrvatsko-slovenske i talijanske narodnosti, i broja rodovitih škola hrvatsko-slovenskih napram talijanskim: Taj jest: 68 škola hrvatsko-slovenskih napram 59 talijanskih. I taj broj je samo prividan; jer ako se uzme broj razredah, odnosno učitolja, to su dobiše jedva 87 hrvatsko-slovenskih napram 157 talijanskim. Takove škole nisu mogle dati prave koristi. Na njekojih mjestih niti četvrtina dužno djece nepolazi školu, a od tih jedva desetina se štogod težkom mukom nauči. Što su uvidile školske oblasti, to notaje učitolji, to su upoznali roditolji. Narod se pronuo, stao tražiti, da se škola svrati na pravi put, da se uzme materinski jezik kao podloga. Občinska zastupstva u Buzetu i Pazinu pitaju, da im se dade hrvatska paralelka. U Buzet se poručuje, da želo li imati hrvatsku školu, neka si ju grade, a u Pazinu nakon dugog otezanja i zatezanja pozivlju se roditelji ponovno, da se izjave, da li želo slati svoju djecu u hrvatsku školu. Premda se izjavio dostatan broj, ni sada se nezna, da li će biti, ni kada će biti otvorena hrvatska paralelka.

Na temelju izkazanih činjenicah i s obzirom, što se talijanske paralelke otvorile brzo i gdje im nije pravo mjesto, čast se podpisani upraviti na vis. c. kr. vladu sliedeći upit:

1. Kojih zakonskih ustanova drži se pokrajinska školska oblast, koja ustraja školo i odredjuje nastavni jezik, kad ustraja talijansko školo, odnosno paralelke, a kojih kad ustraja hrvatsko školo, odnosno paralelke; a narodito

2. kada kani zadovoljiti ponovnim molbam iz Buzeta i Pazina, te ustrojiti tamo hrvatske paralelke.

Predsjednik dr. Vidulich primiv interpelaciju, reče, da je to interpelacija, podpisana šesterlcom saborskih članovah; al da on nepoznc jezika u kojem je sastavljena, da njoj nezna sadržaja, te da je nemože razložiti saboru, a s toga da će ju motnuti med spise. (Većina: bravo! dobro!)

Zastup. Zamlić: Htjeo bih pitati prosvjetlega predsjednika, da mi raztumači u kojem odnošaju stoji taj njegov postupak sa odnosnom izjavom c. kr. vlade u jednoj predjašnjih sjednicah, i dali je i kada je bila ista opozvana.

Presvj. predsjednik: Nedozvoljavam razpravah, al odgovaram: Predsjedništvo mora se ravnati po pravilniku i po volji (a seconda del voleri) većine, koju mora manjina poslušati. (Većina: Posve dobro! bravo!) Ako će pak gospoda manjina imati još koju izjavu, volim njim, da ju mi pravilnik učinjen skoro samo za manjinu, i predsjednik se ga drži, da brani manjinu proti možebitnim uvriedam sa strane većine. Ako se pak manjina neće prilagoditi pravilniku, i ako se nedrži reda ustanovljena po predsjedniku, neće ostat drugo, nego, da idemo na šetnju. Na svrsi, pošto predsjedništvo nedozvoljava razpravo u toj stvari i neprima nalogah od nikoga, pošto sam ja gospodar u saboru, nestaje mi drugo, nego, da se predje na dnevni red. —

Zast. dr. Campitolli o proračunu pokrajinsko poljodjelske zaklade za 1889. te predlaže:

1. Odobruje se proračun pokrajinske poljodjelske zaklade za godinu 1889. sa 11.850 for. koh u potrebi toli u pokriću.

2. Prinos zemaljske zaklade ustanovljuje se u iznosu 4850 for., koj će se unesti u naslov 5. rubr. VII. proračuna te zaklade za 1889.

Zast. dr. Laginja poče govoriti hrvatski.

Presvj. predsjednik ga opominje, da se radi samo o svoti.

Zast. dr. Laginja nastavlja svoj hrvatski govor.

Pošto se na galeriji buči gore nego u najgoroj krčmi, predsjednik ju opominje. —

(Govor dra. Laginje donesti ćemo posebice.)

Na predlog dra. Bubbe prima se konac razprave i primaju se predlozi, kako su podnešeni po dru. Campitelli-u.

Iza toga čita isti dr. Campitolli konačne predloge, tičuće se proračuna zemaljskega zaklada, koji glase:

Visoki sabor nek izvoli odlučiti:

1. Odobruje se proračun pokrajinsko zaklade istarske za god. 1889. sa potrebočami 364.582 for. i sa pokritjem od 108.363 for.

2. Da se pokrije preostali manjak od 256.216 for. ustanovljuje se utjerauje:

a) namet 23% na sve izravne poreze neizuzam izvanredni državnih nametah;

b) namet 100% na potrošarinu mesa i vina;

c) pokrajinskoga poreza 1 fr. 70 nč. po svakom na malo prodanom hektolitru piva; 10 for. i 2 novč. po svakom na malo prodanom hektolitru alkoholičnih pićah i rakije, naznačenih u čl. I. slovo B. točka 1. državnoga zakona 18. maja 1875. br. 84; i 6 for. 68 novč. po svakom na malo prodanom hektolitru rakije, naznačeno u točki 2. istoga I. čl. netom spomenutoga zakona.

III. Izručaju se zemaljskom odboru prošnje za podporu Torezo Giraldi iz Pirana, učenice violina, Antona Broscia iz Pirana pitomca glasbenoga konservatorija u Bologni, podpornoga družtva za bolno djako u Beču, azila za siromašno djako na sveučilištu u Beču, kao i podpornoga družtva za djako filozofičke fakultete takodjer u Beču.

Svi ti predlozi primaju se po većini.

Isti dr. Campitolli kao izvjestitelj financijalnoga odbora predlaže:

1. Odobrava se prolazo, koji se glede na proračun za g. 1887. nalaze kod rubrika I., IV., V., X. do XIV. u cielokupnom iznosu 170.628 for. 87 novč.

2. Odobrava se završni račun pokrajinsko zaklade za g. 1887. sa dohodkom 490.005 for. 98 novč., izdatkom 480.510 for. 51 novč., dakle sa preostatkom 9495 for. 42 novč.

Predlozi se bez razprave primaju sa strane većine.

U ime školskoga odbora izvješćuje dr. Amoroso o zakonskom predlogu giede plaća, odnosno remuneracija vjeroučiteljem. Vell, da je to vladin predlog i pošto nije ga vlada ničim obrazložila, neobrazložit ga ni on.

Zakon taj glasi:

§. 1. Vjeroučitelje se imenuje uz remuneraciju ili stalnu plaću. Navlastni vjeroučitelj se stalnom plaćom može se imenovati samo onda, kad broj urah na tjedan dosže bar 18.

§. 2. Navlastni vjeroučitelj, koj potože stalnu plaću, nije obvezan na više od 2—6 urah na tjedan. Vjerske vježbe uračunavaju se u te ure i u one spomenute u §. 1. po 2 ure za svaku vježbu.

§. 3. Navlastni vjeroučitelj se stalnom plaćom imenuje se za stanovitu školu; ipak može biti obvezan podučavati vjeronauk bezplatno i drugih pučkih školah do broja urah ustanovljenih u §. 2.

I za podeljenje ovih mjestah valjaju u obće ustanove pokrajinskoga zakona 3. novembra 1874. br. 80. (Ovaj odstavak dodao je saborski školski odbor).

§. 4. Obvoze podučavanja i službeni odnošaji navlastnih vjeroučiteljah uz remuneraciju ustanovljuju se od puta do puta dokrotom imenovanja.

§. 5. Zemaljska školska oblast, saslušav kotarsku školsku oblast i sporazumno sa dotičnom crkvenom vlšom oblastju i sa zemaljskim odborom odlučuje, držeć se predpostavljenih ustanovah, da li se ima ustanoviti mjesto navlastnoga vjeroučitelja; da li se isti ima imenovati dozanakom remuneracije ili stalne plaće; u kojih školah ima podučavati vjeronauk i po koliko na tjedan u svakoj školi. Nedosože li se sporazumka izmedju pokraj. školske oblasti i crkvene ili zemaljskoga odbora, odlučit će ministar nastave. (Ovaj §. je nekoliko mienjao školski saborski odbor).

§. 6. Stalne plaće navlastnih vjeroučiteljah urodjuju se po propisih, obstojećih o plaćah svjetovnih učitoljah dotične škole. To valja i za njihovo umirovljenje. Zemaljsko školsko vieće odlučuje, sporazumno sa zemaljskim odborom, po znamenitosti dotične školo, u koji plaćovni razred ima se uvrstiti vjeroučitelj, koj se imenuje sa stalnom plaćom kod koje škole. Ako se nesporazume zemaljsko školsko vieće i zemaljski odbor, odlučuje ministar nastave. (I ovaj §. ponekle promjenjen.)

§. 7. Zemaljska školska oblast, saslušav kotarsku školsku oblast i po tarifi ustanovljenoj zajedno sa zemaljskim odborom, ustanovljuje od puta do puta remuneracije navlastnim vjeroučiteljem, kao i svećenikom u dušobrižništvu ili za podučavanje vjere po svjetovnih učitoljih, i ustanovljuje takodjer putnu odštetu za podučavanje vjere izvan svog prebivališta. Ako se neslože zemaljska školska oblast i zemaljski odbor, ustanovljuje tu tarifu ministar nastave. (Datje sliedi.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 24. oktobra 1888.

Austro-Ugarska: Danas se otvorilo opet cerevinsko vieće, koje će poslovati sve do pred samo božićne blag-

dano. Osim proračuna, imati će razpraviti i više gospodarstvenih pitanja. Imenovanje grofa Schönborna austrijskim ministrom pravosudja nedade njemačko liberalnoj štampi mirno spavati. Niemcem pridružili se kao i obično naši nazovi liberalci — Talijani. Lievica carevinskoga vieća, da će poduzeti i ovaj put odlučan boj proti ministarstvu grofa Taaffe-a, a glavna osoba na koju kane jurišati, biti će novi ministar pravosudja. Njega imadu osobito na oku kao člana češkoga plemstva i kao dobroga katoličana. No ni većina carevinskoga vieća nemisli ostati gospodi liberalcem dužna. Bar svi važniji listovi desnice uvažnju ozbiljno pravo stanje većine carevinskoga vieća. Medju ostalim piše »Politik«, da se desnica vraća u saborsku ne samo numerički već i moralno pojačana. Osobito to vriedi glede staročeskoga kluba. Zatim izjavljuje »Politik«, da imenovanje grofa Schönborna nije samo osobna promjena u kabinetu, već da ono znamenuje odlučan povratak na načela, sadržana u prestolnom govoru g. 1879, načela, u kojih se izrazuje poštivanje pravicah kraljevina i zemalja, u kojih se izriče, da se ima provesti ravnopravnost narodnosti. U tom smislu imenovanje grofa Schönborna sva desnica shvaća jamstvom, pa sada, je na vladi, da to misli zasvjedoči i utvrdi čini.

Nekoje bečke novine javljaju, da se čine u Beču i Pragu sve pripreme za krunitbu cesara Franje Josipa kraljem dvorne kraljevine Češke.

Srbija: Iz Beograda javljaju, da je i tamo nastala ministarska kriza. Na oprovrgnuća vladinih listovah, pišu neodvisne novine, da je tamo vječna kriza, pak da to nikoga neiznenadjuje. Kod dolazka kraljeva u Beograd nije ga dočekalo više svečanstvo. Srbski metropolita izdao je dekret, kojim brak izmedju kralja i kraljice razriješava.

Njemačka: O posjetu cesara Vilima u Beču pišu francezke novine, da cesar nije tuj svojom misijom uspio, a toga da se je u Rimu nastojalo, da se posjetu dade čim svečanji značaj. Nadalje javljaju, da su bečki vladajući krugovi uvidili, da se s nazori i težnjami njemačko-liberalnih krugovah nedade u Austriji trajno vladati.

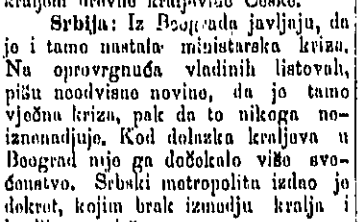

Franina i Jurina

Fr. Ala ma su se naši Talijančići križali, kako znamo mi dva i ćiribirski za potrobu.

Jur. Ča misle, da neznamo nič drugo nego samo svoj zajik brusit, kako i oni.

Fr. Sada da mislo prosit, da njim se daju ćiribirske škole va Poreče, Kopre, Rovinje, Vodnjane i Pirane.

Jur. A kade to zet toliki maštri?

Fr. A, oni ki „pišćato“ al „korbun“ prodavaju to bit dosta dobri za njih.

Jur. Ako ne za drugo, to jih baren kerjanci navadit, zač je nimaju kako ni koza ropa.

* * *

Fr. Pazinska politika, da se je spet probudila.

Jur. Ja, da će počet labori leć, verguni pripravljat i čuvati mojštrat za buduće zemaljsko balotacioni.

Fr. Ma da mislo poslat va Majarsku nekolliko krnjel, ki to tamo pokupovat stare kobilini od cigani, pak da to jih malo podebelit.

Jur. Bit će neboro bit toga blaga puna Istra.

Fr. Ala ma to prodanci glodat!

Različite viesti.

† **Ignac Eržen.** Ljubljanski listovi pišu, da je preminuo 18. t. m. u Idriji veleč. g. Ignac Eržen, umir. župnik tršćansko-koparske biskupije. Počivao u miru!

Dr. Petar Millevoi. U posliednjem broju javili smo nenadanu smrt, koja je zatekla dra. Millevoi-a u Pazinu. Pročitav u poročkoj Istri opis njegove smrti i pogreba, sklonuli smo se, da napišemo ovih par redaka imajuć na umu dinjenicu, kako naši protivnici ištiću svaki način, koji se njim nesvidja.

Nakon što je dr. Millevoi preminuo, odnosoše njegovo truplo u pazinsku bolnicu, gdje je bilo sačuvano do sliedećega jutra. Nakon rečenih crkvenih obredah položiše prostu drvenu škrinju, u kojoj se je nalazilo pokojnikovo truplo, na još prostiji voz, na kojem se obično drva ili gnoj tovari. Opaziti je, da taj voz nije bio ničim ukrašen ili pokrit tako, da se na obih stranah nalazile prosto daske, kojo se na takovom vozu nalaziti mogu. Dobro je još bilo, da je gospodin župnik ustupio crkveno rubilo ili mrtvački plašt, koji je barem škrinju pokrio. Na takovom je dakle vozu odpravljeno iz Pazina pokojnikovo truplo. Mora se pako znati, da se u Pazinu nalazi predsjedničtvo političkoga tajničanskoga društva, kojega član bijaše i pokojnik. Osim toga pokojnik bio je i zastupnik na carevinskom vieću u Beču.

Kad su gradjani Labinja opazili na takovom jim vozu dotsad iz Pazina pokojnikovo truplo, uzkipi jim krv i srdba, te su hitjeli skoro iaštoti svoj jad na vozara, koji je vodio konje! Da vam je onda i sliedećeg dana bilo čuti pogrde i psovke, upravljene na njihovo odsutno prijatelje u Pazinu, koji su dakako ostali u Pazinu i koji su pokojniku zastupniku tako lepu čast iskazali!

Gradjani Labinja pako priredili su pokojniku svečani pogreb. K ovomu je došlo nekolliko tajničanske gospode iz Rovinja, Vodnjana i Pule i to u fraku, kinku, bielom ovratniku i bielih rukavicah. Gospoda su valjda mislila, da odielo plesa dolikuje i za svečani pogreb. — Uz ovo to još se prče s kulturom!

Novi austrijski ministar pravosudja g. graf Schönborn, da kani čim prije proputovati i Dalmaciju, da se osobno uvjeduči o nepravdi, koja se tamo čini hrvatskomu narodu tajničanskim uredovanjem po tamošnjih sudovih. Mi preporučamo našim zastupnikom, da uznastoje ishoslovat kod g. ministra, da se tom prigodom ovrati i u Istru, pak da vidi kako se većini pučanstva naše pokrajine, nam Hrvatom i Slovencem dioli i kroji pravda u tajnoj nam jeziku.

Obćinski izbori u Žminju obavili su se dne 15. 16. 17. i 18. tek. mjeseca, kako je već javljeno, ali nisu izpali, kako se je očekivalo, u sva tri tiela po nas povoljno. Nu tome nije se čuditi, jer naši protivnici nisu uzmanjkali po običaju posluziti se svimi nedopuštenimi sredstvi, da tako naše kmete za sebe predobiju, a gdje nije išlo milom, pošlo je silom.

Pogodili smo nedavno rekavši, da su se naši Žminjci dobrahno probudili, jer prom nisu u prvom tielu pobiedili, bilo je sjajna pobjeda u trećem drugom tielu, te će sjediti dvie trećine naših narodnih zastupnikah u novom zastupstvu.

Na čast služi našim što su od svih kmeta, koji su u III. i II. tielu birali, glasovali samo dva u prilog krnjelsko-šarenjačkoj stranci, i to u svakom tielu po jedan.

Budući nam za danas prostor lista nedozvoljava obširno o tom uspjehu govoriti, spomenuti ćemo jedino to, da bijahu naši birači III. i II. tiela došav u grad Žminj moljeni, nagovarani i mamljeni od krnjelsko-šarenjačke stranke, da uzmu glasovne listiće njihovih predloženika, našto su dobili kratak al odlučan odgovor: „a jà gospodo, pasala su ona vremena“ i okrenuv im ledja, išli su k svojoj braći biračem.

Slava njim dakle a ugledali se u njo birači I. tiela, u kojem smo ostali provareni, jer nedodjoše glasovati mnogi naši, koji su svečano obećali i častnu zadali riečˊ, da će svetu si izpuniti dužnost; medju ovimi nalazi se žalibože i jedan duhovni pastir jedno i poglavar drugo porezne obćine. Osim toga hodeć okolo po selih naši protivnici nagovarali su i mitili naše kmete, prietili jim tužbami i ovrhami ako dodju glasovati, te su nekoje prisilli, da njim izdadu punomoći i takvimi došlo mnogo njih iz grada glasovati. Na taj način nadvladali su sa 33 proti 28 glasova. Ovi posliednji pokazuju nam ipak svetnju budućnost, jer toliko glasova u dotičnom tielu nije jošto bilo kod nas, dočim su protivnici iztrošili sve svoje glasove u tridesetiri.

Nepreostaje nam drugo nego, ako nebude uzljed kakvog utoka prigovora proti ovim izborom, proporučiti našim gg. zastupnikom, da složno izaberu načelnika i savjetnike svoje narodnosti i jezika.

Odvjetnička komora javlja, da njoj je prijavio odvjetnik g. dr. Frano Mitis, da će se dne 2. jenara 1889 preseliti iz Voloskoga u Cres.

Iz Zagreba piše nam prijatelj 20. t. m. Evo me, g. urednče, da održim svoje obećanje, a bude li Vam drago, javljat ću Vam se često a krasne prieotolnice kraljevine Hrvatske.*)

Dne 19. t. m. imali smo mi svečilištni gradjani krasnu svakugodišnju svečanost. Toga dana bijaše veleučeni g. dr. Ante Franki svečano inštaliran za rektora na našem sveučilištu za tekuću školsku godinu. Gosp. rektor just naše gore list, Istranin, Hrvat dušom i tjelom. Zasjednuv u saborskoj dvorani rektorsku stolicu, čitao je vrlo pučku i zanimivu raspravu: „Ob uzgoju u krščanskom duhu“ koju je onom starinskom: „Vivat, crescat, floreat nostra alma mater Francisco Josephina“, završio što su gospoda profesori, djaci i mnogobrojno obćinstvo burnim pljeskom pozdravili. Na večer istoga dana bijaše djačka komora, kojomu je prisustovala većina sveučilištnih gradjana a medju tima i nekolliko naše istarskih Hrvata. Naš stolaravnatelj nazdravio je medju ostalim i nam Istrancem, našoj užoj domovini i njezinim prvakom a Vaš dopisnik zahvalio mu se kako je najbolje znao na toj čast i milom spominjanju, istaknuv našu stoljetnu borbu proti miljetočkom lavu, naš narodni pokret, ljutu borbu naših zastupnikah na zemaljskom saboru u Poreču proti narodnim protivnikom i tlačiteljem; opomenuo ljubko braću Hrvate na njihovu svetu dužnost napram mukotrpnim Hrvatom u Istri, napose napram njihovom glasilu „Naša Sloga“ plemenitoj „Bratovšćini“ itd.

Vama je poznato, g. urednče, kako nas vole ovdje, pak mi netreba spominjati, što su i moje slabašno rieči našlo medju sudrugovi i prijatelji burna odziva.

Na toj zabavi govorilo se i bugarski jer imado medju nami devet Bugarina, koji se naobrazuju na našem sveučilištu. U obće vladala je mladonačka oduševljenost, to do kas dvojbo svakomu od nas ostati u miloj uspomeni rodona djačka zabava.

Utoci proti žminjskim obćinskim izborom. Iz Žminja doznajemo da su obe stranke uložile na vladu utok proti nedavno obavljenim obćinskim izborom. Hrvatska stranka uložila je utok proti izborom u I tjelu a tališanska valjda proti onim u III i II tielu. Idemo da vidimo kakve će biti sveče jedna ili druga stranka.

Štipendije pok. biskupa Dobrile. Početkom l. tečaja školsko 1888/9. podieliti se imade deset (10) štipendija po 100 fr. pokojnoga biskupa Dobrile.

Pravo na iste imadu mladići slavenskih roditelja, koji su rodjeni u biskupiji tršćansko-koparskoj, i koji polaze koju gimnaziju austro-ugarsku.

Prednost imadu molitelji koji polaze takovu gimnaziju, u kojoj imadu zgodu temeljito se naobraziti u materinskom (hrvatskom i slovenskom) jeziku.

Ako postoji kod takove gimnazije pripravnica, imadu također polaznici isto pravo na ove štipendije.

Nebude li molitelja slavenskoga jezika podieliti će se ove štipendije i drugim djakom tršćansko-koparske biskupije. Kod jednakih okolnostih podieliti će se tri štipendije onim mladićem, koji su u rodbinstvu s dekanom Andrijom Storkom, sveočnikom Petrom Flegom ili s pokojnim vjeroučiteljem Matijom Ujčićem.

Uživanje štipendije traje do svršetka nauka neizuzam nijednu takultetu kojeg c. kr. sveučilišta. (Želja utemoljitelja, bijaše, kako je poznato, da se uživatelji ovih štipendijah posveto svećeničkom stališu). —

Pravo predlaganja za ove štipendije ima tršćansko-koparski biskupski ordinarijat, a podieljuje je c. kr. namjestničtvo u Trstu.

Moliteljі za ove štipendije imadu proslati za ordinarijat svoje molbe do 30. novembra t. g. putem ravnateljstva, a priložiti njim valja krstnu i domovinsku svjedočbu, svjedočbu siromaštva, školsko svjedočbe zadnjih dvih tečaja i napokon doknadnou o eventualnom rodbinstvu s navedenom gg. Andrijom Storkom, Petrom Flegom il Matijom Ujčićem.

Dražba. Upozorujemo naše poduzetnike zidare na današnji oglas dražbe za gradnju zvonika u Vodicah u Istri.

Slavjanska naseobina u Perui u južnoj Americi. Zadarskom „Narodnom Listu“ javljaju iz Cerro do Pasco u Peru, 1. septembra: Kako je poznato čitaocem „Narodnoga Lista“ u Cerro do Pasco obstoji „Austrijsko-slavjansko družtvo dobrotvornosti“, pod pokroviteljstvom Veliko Gospe, koja pada na 15. kolovoza. Svake godine ova austrijska slavjanska naseobina svetkuje taj dan. Tako i ove godine bila je pjevana sveta misa u trojici. Ovom prigodom bio je pozvan i naš znotnaški, Dubrovčanin, Don. Ivan Sangaloti, koji se je potrudio na 70 miljah daločine, da se pozivu odazove. Proko sveto misu rečeni Don Ivan izrekao je krasnu prodiku. Sveta misa bila je služena u kapolici u dvorani istog austrijanskog družtva dobrotvornosti, kojoj prisustvovaše sve najuglodnije osobe ovog grada, medju kojimi mnogo osobu i članovi druglh družtva. Za misu, koja je svršila u 2 sata poslie podne, svirala je pred dvoranom gradjanska glasba. Nakon toga sliedile su neke zabave, koja je družtvo bilo ovom prigodom priredilo.

„Vienac“ broj 42. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi“, roman. „Naja“, pripovieda Kovač Sandor Gjalski. „Pokojnik“, odlomak iz Šoderinove romana. „Pošotanska starina“, Nikola Antić. „Uspomene iz života jednoga slavnoga vojvode“. „Henrik Ibsen“, vjekopis. Književne plame: „Serbisch-kroatische Frichtungen. Anagewählt im Versammaao der Originale ins Deutsche übertragen von Svetozar Manojlović“. Listak. Slike: „Kolarstvo u Bosni“ i „Na razstanku“.

„Vienac“ izlazi svako subotu. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Prilog. Današnjemu broju dodanomo kano prilog „Zapisnik glavne skupščine krške gospodarske zadruge“.

Dopisnica uredničtva.

Prijatelju „Bradaru“ Rieka. Ustrpite se, odlažemo Vaše, kano i ostalih radi pomanjkanja prostora. Srdačan zdravo i hvala na posliednjoj vlosti!

X. Y. Vrbnik. Varuju se oni, koji pomisliše na g. N. P. U ostalom nopita se „tko“ nego „što“. Da sto nam zdravi!

Dopisnica upravničtva.

Od 10. do 25. oktobra priposlalo nam predplatu: J. J Opatija za I. s 88 — B M sv. Petar u Šumi za II s. 88 — B. P Rovinjsko Selo za II s. 87 i 88 — L. A Cres za 88 — M. A Frančić-Kučići za II s 87 i za 88 — M. F. Vrbovsko za 88 — S. P Sušak za 88 — S. A. Zagreb za 88 — S. D Vrsinć za II. s. 84 (Živjeli!) — Bratimstvo Volosko za 88 — M. F. Grimalda za 88 — V A Gračišće za 88 — M J Bušku za II s. 88 (Vaši računi su sasma u redu. Pozdravi) — Z. J Opatija za 88 — Z. A. Zvoneća za II. s 88 — K. A. Buzet za 88 — D A. A Rukavac za 88 — G. A. Rojan na znanu 83 2 for. (Hvala ni bilo drugače) — V. J Portole do konca 87 i 88 (lahka za našu nagodbu) — D A Čepić za II s 88 — M. H. Rivano za 88 — H A Poreč za 88 (drugo posvo u redu. živio) — S. A C ex za 88 i 89 — Čs. Oo. Franjevci, Zadar za 87 i 88 — V dr. D f. 60 — B. dr. T. f 10 — F dr. N. for 6 — N. N. f. 3 svi u Krku — B. P. Lošinj f. 3. — G. dr. A Rab do konca 88 — Hreljin «Čitaonica» za 87 f. 1 (ostaju još za 87 f. 1, a za 88 f. 5) — J. J. Križevci za II. s. 88 (ove godine poslasto f. 2, a sada 3, to je f. 5 za 88) J. J. Klana za 87 u 75 (sada je sve u redu) — I. F. Lindar za 88 — R. B. Kisseben za II. s. 88 novi — F. S. Jelsane g P u Križevcih plaća za sebe, a nije nam javio, da će platiti za Vas: radi toga je Vaša dužnost, da nas platite. — K. I. Tinjan imate pravo; Vi ste platio za 87 i 88 no zamjerite, lahko se čovjek prevari, a prijatelji još lakše nagode. — L. M Veprinac: sasvim u redu. K. P Hreljin: imate i Vi pravo; ne zamjerite pregledasi naših računov je pogreške per sadašnji upravitelj je latinito javio u br. 88 — S. V Pul: Vaša predplata za 87 i 88 je u redu — Sbandati Poreč, družinu: Vam se je slalo 6 br, a to ne može biti za 2 for. Javite nam što mislite, da ne znamo ravnat i pogoditi — Prijatelju Vižinjan: Vaše stvari sasma u redu. Bog dao mnogo takovih!

Lutrijski brojevi

	dne 20. oktobra				
Trst	84	44	40	89	5
Linc	52	35	1	14	31
Buda	83	80	23	1	11
	dne 24 oktobra				
Prag	10	11	17	74	56
Lavov	16	47	6	30	43
Hermannstadt	57	55	50	1	84

Oglas dražbe.

Dne 10. novembra t. god. obdržavati će se dražba ili licitacija za gradnju zvonika u Vodicah (Istra), te se ovim pozivlju gg. natjecatelji, da kod dražbe sudjelovati trude. — Gradnja je procienjena na 2760 for. 93 novč.

Vodice dne 20. oktobra 1888.

Martin Ribarić, župan.

*) Bit ćemo Vam zahvalni Op. Ured.

Razpis natječaja.

Razpisuje se služba ravnajućega učitelja III. reda na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Sišanu sa talijanskim i hrvatskim nastavnim jezikom, i služba ravnajućega učitelja iste vrsti na jednorazrednici u Ližinjanu sa hrvatskim naukovnim jezikom a talijanskim kano predmetom.

Molitolji moraju dokazati i usposobljenje u podučavanju vjeronauka.

Molbe neka se šalju zakonitim putom ovomu c. kr. škol. vieću u roku 4 tjednah.

Od c. k. kotarskoga škol. vieća
Pula 14. oktobra 1888.

Predsjednik: **Conti** m. p.

Grlena bol, kašanj, hreputavica, promukłost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiju itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, ljekar i ljekarnik u Trstu.

Vrsma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probdjenih kašljuć noći, navadno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponađlajaju. Zato treba uviek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na emotu kutjice (škatulo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutjici zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah svieta. 50—1

Brza i sigurna pomoć
za 20—1
bolesti želudca i njezino pustolovko.
OBRANA ZDRAVLJA
uviek gotovo o *zaduranju* i *papyjčenju prebare*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *koje tjelesnom tali duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lek* za uredili probavu, prečišćenje tajnošnjo krvi i odstranili neugodna dosadnost krvi jest vaš odavna poznati i omiljeni
DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.
Pripravljen je od *najfinijih, tečajskih najkrepljivih eelenina*; i samo se osobito kano sigurna pomoć kod *zaduranja prebare*, kod *odvraćanja, nadimanja, žlčuranja*, kod tobožnih u *tjelu i želudcu, želudčanom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, kamenovalah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipokondrije i melankolije* čuvšed slabo probavnji an oživljuje svu djelatnost *prebare*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *zdravo i zdravlje*. Usljed ove izvrstne vlastitosti, postao je *sigurnom ljudski domaći lek* u cielj togu svietu je p znat.

I staklenica 50 nvč. dva staklenice 1 for.

Na štuđe pohvalnih pismah, lahko svaki naručitelj Šalje se na *frankirana pisma* ne sve utisnuto *za pouzdje izposi*

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujemo svakoga, da je svaka staklenica sdim. ROSA P vatlog balzama" jer ima u pritisnjenu i u modrom kartonu omotana, koj pečatnome papiru: „ora. kon. dvorni balzam in ljekarne" sa vrsmom orlom, II. Fridrik, Prop. Hohenzollern, slamačkom, njemačkom, talijanskom i francezkom jezikom, a prema je lažno sa vakcinom — nitko otimanjem — zaštitnom granicom provideno.

PRAVI

Dra. Rosa Životni balzam

dobiva se samo
u glavnom skladišću
B. FRAGNERA
ljekarna »k crnom orlu«,
Prag, br. 205-3
i u Trstu u sliedi dih ljekarnah:
G. Pernhoschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarsko, imadu skladišćen toga životnoga balzama.

Tamo se takođjer dobijo kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,
sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se ćenam pre upale ili otekline, i kod svakog otoka crva u prsu i zasukli-ljevanje, morske (svrtvene) kosti, reumatičnoga o oka, kvrčenje upalo u koljenih, rukah i ležjih; proti pote nosnih, kod ranjenih ru uh proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekliai itd.

Sve upale, natekline, otvaline ili ceć u kratkom zadobilju; gdje je jako ognojeno, izvuče tali balzam, dav smrad bez svake boli, te izliečl u najbrže vrieme.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

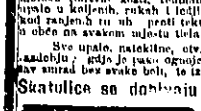

Opomena!

Jer se prašku univerzalno ma ilo od vikstranah pa vod, upozorujem svatkoga, da se ista po pravom prepisu samo kod mene pridobiva. Ieto je samo o da prav ... ako žuta kutjica, u kojih je mažlo napunjeno, imadu mark za uporabu na crljenoj hartiji, dalan u deset jezikah, a zamotan u kartonu, koji ima izpredstojeću zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jugubljeni sluh i. staki nica 1 for. a v

---

Teodor Slabanja
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrobščin najnovejše oblike namreč: —12—5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd.
po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava **v ognju pozlati, posrebri in popravi.**

Na blagovoljna vprašanja bodo radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto.

Staro **orodje** naj se pošilja v popravljanje **nefrankirano.**

Proljetna liečitba.

Crvene kitice (The Milfoliorl). Ističi i proizvadja krv. — Jedini prokušani lijak, kojim izčezava slaba probava, doravica u želudcu i zapeka tiela. Vuoma koristan lijak proti koštnim bolestim

Svaki zamotak (paket) stoji 50 novčića, a pošlje za 8—10 dannh.

Zglobo- i kostobolja (Reuma i artritis), isključiva je sa The-om zglobo- i kostobolju odstranjuju. (Thes antiartritico u antireumatico). — Uspjeh je sigoran. Liečitba za 8 dannh stoji 60 novčića.

Pomast vegetalno-želudačna, sastavljena iz travah i samoga čokinjadca. Preporuča se kod bolestih želudca. Lončić stoji 14 novč i prodaje se jedino u

ljekarni PRAXMARER,
„Al due mori", Piazza grande u **Trstu.**

Naručbe izvršavaju se odmah putem te pouzdo. 24—7

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 18Sotm. dolgimi oplaklini Loroloy-vlasi, katero sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoizmajdonega masila, je edino sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačanje kože, **popolnoma** pri moških polne, jako **hrabrost** in ako po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvarnje pred sgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 29—9

Csillag & Comp.
Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,
kamorse moraju naslijati vse navodbe.

Najbolje osvježujuće piće jest ostatak izvadak

TAMARINDA

12—1 priređen mrzlo po
Giac. Enrlku Hubern
U TRSTU.

Tamarindov osladjeni izvadak (mrzlo priređen) prodaje se u velikih staklenicah po 1 litar i malih po ½ litra uz cieno:
U Trstu velika staklenica (1 litar) 60 nč.
mala staklenica (½ „) 40 „
Za Austro-Ugarsku (prosto carine i opreme)
velika staklenica (1 litar) 80 nč.
mala staklenica (½ „) 50 „

Proprodavaocem dajo se obični odatotak.

Prodaje se u svih znamenitijih mirodionicah, slastičarnah, prodavaonicah špir. pića i kavanah. Glavno skladište:
Via S. Apollinare broj 4 u Trstu.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¾%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2 „	3-mesečni „	2¼ „
30- „	2¼ „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na tomelju odpovedi od 22 oktobra, 20. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí.

Nakazuice
na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškov

Kupuje in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednostni obrestí po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—10

Cos. kr. koncesijonirana generalna
AGENCIJA
za Avstrijo, paroplovnega društva
„Cunard Line"
v Trstu
dajo razjasnila, komur hoče v Ameriko.

Nova
agencija za službe
u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještovanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlošća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takođjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah** predmete, založeno u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

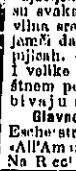

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju potpuno i sigurno ave želučane i živčane bolesti, takođjer omakve, koje su se ustavljale svim liečničkim sredstvi osobito na kroničkih katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, laba probava, alkobal, jako kucanje srca, „lavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana »Astra iz 22 najboljih zdravilnih biljah iztoka, koje su svaka za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za sigurna uspjeh svih napijeah. — Cieno 1 staklenko **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama poštnem poručbi ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekernah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Eschestrasse 6, dalje u Trstu i Sa aval, »All'Amazone Telefonate« i Prendini — Na Reci A. Mizzan. 13—5

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«
v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal s mi vse sredstva, ki nam jih naša vseda zadaje in tudi nekem pozabil nekaterih najboljših rudninskih vodá. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič se domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najtopleje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile itd., ter Vas tudi pooblaščam, da to z ričevalo moje prepričanosti kot v resnici zasluženo pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Sukna za gosne
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 9.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70.

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Barčena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in plasno 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Život „Jersey" za gospe
(Jopice) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velika; 1 komad f. 1.50

Košulja za delalce
iz rumburškega oksforda velika, 6 kom f. 2

Holandsko dolge preproge (ostnuk)
10—12 metrov dolga, 1 ostanek f. 2.00

Normalne košulje in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1 50

Crni Torno
anksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorki, 20 met. f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 6.0 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Dreidrath (Trožič)o)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko košulje
iz močnega platna odšpunmi 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Weibe
bolje nego platno
1 koma 1 „ širok, 30 vatlov f. 6

Sifon
1 komad, 30 vatlov, 1 a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kanonfas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
za mor. prti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz rip a
sestoječi iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznega prta sa svilnatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz juta
3 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.50

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 190 ctm. široka, f. 1.50

Odejo za fijakerje
190 cm. adolga, 190 cm široka, f. 2.50

Košulja za gospode, lastno delo bele ali na vane 1 kos I a f. 1 80, II a f. 1 20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino plet-ne, 3 kom, for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3. 10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in sivkasto, f 3.50

Blago za površnje sukenje
najfinejše vrste, za celo sukenj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar kamu ni všeč se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Sandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 44. U Trstu 1. novembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (asegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prosimo i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielo arku.

Dopisi se povraćaju ako se i notiskaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

VII. sjednica dne 1. oktobra 1888.

(Dalje.)

§. 8. Remuneracije i putne odštete doznačuju se po predpostavljenih ustanovah iz ovih istih zakladah iz kojih se plaćaju svjetovni učitelji, osim u slučaju, da obstoje posebne zaklade ili posebne obveze pojedinih osobah ili korporacijah.

§. 9. Obveze proizlazeće iz dosad važećih propisah javnih činbonikah, da doprinašaju za ispladivanje remuneracijah i na putne odštete predviđene ovim zakonom, neimaju već valjanosti.

§ 10. Vjeroučiteljem stalno imenovanim, prije nego stupi u život nazočni zakon, nemože biti umanjena plaća, koju su dosad uživali; a tako se nedira nit u njihova prava, zadobijena gledo na umirovljenje. Njihova obveza pako gledo podučavanja može se promieniti po propisih ovoga zakona (§§ 2. 3. i 5.)

§ 11. Ovaj zakon stupa u život početkom sunčane godine sueltedne proglašenju istoga. Ministar bogoštovja i nastave ima ga dati izvršiti. —

Zast. Zamlić progovori občanito hrvatski:

Visoki saborel

Sa pravim zadovljstvom pozdravljam ovu zakonsku osnovu glede uredjenja katehetske službe. Nije tomu uzrok, što se kani tim donekle odštetiti trud, što ga imaju svedenici podučavajuć u školi, nego je uzrok poglaviti, što se tim vjeronauku priznaje važnost u školskoj obuci u većoj mjeri, nego je to do sada bivalo; to kaže, da se i državnici i narodi povraćaju donekle na put, koji su bili skoro zapustili i zanemarili; uvidiše, da na tomelju i pomoću vjere samo može se odgojiti valjanih ljudih i pravih državljanah. Crkvene oblasti u prvom su redu pozvane na samo, da nadziru, nego, da i uredo vjeroučnu poduku. Predmnjevajuć, da nije zakon državni stvoren bez sudjelovanja onih, koji su pozvani, da ravnaju crkvom, sudim, da nijo niti ova zakonska osnova učinjena bez saslušaja pastirah vrhovnih ove pokrajine. Akoprem znam, da su svedenici i dosada po mogućnosti vršili tu tegotnu službu svoga svetoga zvanja, pripravno i drago-voljno i bez svake odštete, to ipak rado vidim, da će se predloženom zakonskom osnovom donekle nagraditi taj trud; pa zato usvajajuć predlog školskog odbora, preporučam vis. saboru, da ovu zakonsku osnovu primiti izvoli za podlogu specijalno razprave, kod koje si pridržajem predložiti nekoje izpravke.

Iza njega progovori pošt. dr. Volarić, takodjer hrvatski.

Zast. dr. Volarić: Visoki saborel Ne samo kod nas nego i u ostalih pokrajinah carstva jadikuje se, da pučke škole ove to više nazaduju i da neodgovaraju onim zadam, koje se u njo postavljalo uvadjajuć nove školske zakone počam od god. 1868., te svi i posvuda u tomu su složni, da je pučka škola, koliko se barem čudoredne strane tiče, bila mnogo bolja prije nego li je danas.

Kad je tomu tako, očevidno je, da tomelj, postavljen ciolomu školskomu sustavu i zakonodavstvu, počam od godine 1868. neodgovara našim potrebam.

Poduka kod djeteta mora da počme oplemenjivanjem srdca, što se neda bez vjere, i s početka koristnije je i razloživije uplivati više na srdce nego li na um njegov. Prije temelj poduke u pučkih školah bio je vjeronauk; oko njega sve se vrtilo, i isti učitelji bili su usilovani opetovati s djecom ono, što bi vjeroučitelj tumačio; a sad je sve obratno; vjeronauk je više nesgodan predmet, te do pred malo vremena, i to do jedne odluke ces. kr. ministarstva, bilo je slučaja, gdje bi dječak prešao u viši razred i nedovoljnim napredkom u vjeronauku. Doznačuje se vjeronauku prama drugim predmetom većinom po dva sata na tjedan u svakom razredu, pa se u današnjih školah podučava al se neuzgaja, jer koji bi htio uzgajati bez vjere, taj ili neuzgaja ili slabo uzgaja.

S predloženim zakonom učinit će se nešto, al iz daleka ne onoliko, koliko bi bilo potrebito. Do sada po zakonu dužni su bili isključivo svi dušobrižnici, izim nekojih malih iznimaka, podučavati u vjeronauku u pučkih školah, što je očevidno skopčano sa mnogimi potežkoćami. Dušobrižnici zapriečeni ili zabavljeni drugimi poslovi, nisu mogli redovito podučavati djecu u vjeri, stoga nije se postigao onaj napredak, koji se može postići redovitimi učitelji.

Škrajno je vrieme, da se doskoči tomu zlu to većom podilvljanju novoga naraštaja; potrebito je, da se što više i što redovitije uvede u naše pučke škole vjeronauk. Kako rekoh, po predloženom zakonu neće se mnogo toga dostignut, jer kod nas n. pr. neće se dobit posebnoga vjeroučitelja za stalnom plaćom nego u Malom Lošinju, a možebit sa nagradom u jednom ili drugom gradiću, i tim neće biti mnogo pomoženo i poboljšana stvar vjeronauka, al svakako držeć se onoga: bolje išta nego ništa, glasovati ću za zakon.

Nu čudim se, da se crkvi dotično biskupom neda više upliva kod imenovanja istih vjeroučitelja, što već sama narav stvari zahtjeva, jer crkva ima pravo osvjedočiti se, da svatko njezin nauk nepokvaren predava, i box njezina poslanstva nije takodjer nitko vlastan upliveti se i podučavati vjeronauk, i s druge strane isti obstojeći školski zakon, akoprem veledja u mnogih točkah pravo crkvi, pripušćao je do sada izključiv upliv i nadziranje vjeronauka samim biskupom.

Svakako očekivao sam, da će nekoja gospoda članovi ove visoke kuće, koji bi bili na prvom mjestu pozvani po svomu položaju, da brane prava crkve, to koji bi svojim ugledom i uplivom ili mogli više koristiti samomu predlogu, bit prisutni ovdje, al kad njih nema, držno sam za svoju dužnost o predmetu koju reći, da kao svedenik, u koliko više možem, koristim i doprinosom ovako svetoj i po ljudstvo korisnoj stvari.

Za vrieme tih govorah, govore zastupnici većine glasno medju sobom, dočim se nogdo izpod dvorane nabija bačvo.

U podrobnoj razpravi kod §§ 1. i 2. predlaže Dr. Gambini, da se u § 1. mjesto 18 urah 20, a u § 2 mjesto 25 urah 30., obrazlažuć to tim, da se ovim zakonom vjeroučitelji izjednačuju učiteljem u pravih, nek se dakle izjednače i u dužnostih.

Pošt. Zamlić reče:

Nebi imao ništa proti tomu, da se uzme za tomelj 20 mjesto 18 ura, nego samo pod uvjetom, ako se u pojedinih razredih poveća broj ura za podučavanje vjeronauka — osobito u viših razredih, to jest u 5. i 6. školskoj godini.

Pošt. Spinčić reče hrvatski: Poslije današnjo izjave prosvjetloga predsjednika, koju je i slavna većina odobravala, i pošto nije zastupnik c. kr. vlade obnašao, da na tu izjavu ište primjeti, mi s naše strane nebi imali imati nikakva obzira na nikoga već govoriti isključivo hrvatski; al pošto je predsjednik našega kluba već progovorio talijanski, i da mu razumije predlagatelj dr. Gambini, reći ću svoju talijanski. (Čim je počeo govoriti talijanski, kliktali su kod većine: O! bravo!) A rekao je, da se nebi imalo primiti predloga dra. Gambini-a nit u § 1. nit 2. U § 1. neradi se o tom koliko urah ima vjeroučitelj podučavati, nego o tom, gdje se ima ustanoviti mjesto vjeroučitelja. Nek se dopusti, da se i onaje ustanovi, gdje ima u mjestih 9 razredah. Negovorim, kako vidite u prilog slavske strane, jer nema nijednoga mjesta u Istri, gdje bi bilo 9 razredah sa slavskim naukovnim jezikom. U § 2. nek se ostavi broj 25 urah na tjedan, jer koliko je govorniku poznato, neće po novih osnovah nit učitelji biti obvezani na više od 25 urah, ill pak nek se reče, da su vjeroučitelji obvezani na toliko urah, na koliko su i učitelji.

Dr. Laginja pita za razjašnjenje, je li prosvjetlomu biskupu ovdje u Poreču bilo dostavljen dnevni red današnje sjednice, pošto je isti biskup početkom zasjedanja bio izjavio, da će kojoj i kojoj sjednici doći, u koliko mu poslovi dopuste. Predsjednik potvrdi bosjedami „samo altro!“, da je dnevni red bio priobćen prosvj. biskupu.

Zastup. dr. Gambini veli nad, da je on predložio u § 1. mjesto 18 urah 20 iz ekonomičkih razlogah, da se mir.: ustroji mjesto navlastnoga vjeroučitelja za stalnom plaćom samo onaj, gdje ima 20 urah vjeronauka. Dru. Laginji odgovara, da se ovo broji; vlada da je tako predložila. Ostaje kod svojih predlogah.

Zast. vitez Babudor je zato, da ostane kako je predložila c. kr. vlada i poprimlo školski odbor.

Zast. Spinčić moli predsjednika, da izvoli dati glasovati posebice oba spomenuta §§., jer će on za 20 urah u § 1. glasovati iz ekonomičkih razlogah, a neće glasovati za 30 urah u § 2., jer neće drugi učitelji imati više od 25 urah, i jer je pravedno, da se izjednače, koli u pravih toli u dužnostih. Ako se neće ustanoviti broja urah, nek se reče, da su vjeroučitelji obvezani na toliko urah, na koliko su obvezani učitelji.

Zast. dr. Gambini pristaje na ovo posliednje; potrebu, da se §§. posebice glasuje, prestaje; § 2. promjenjuje se u smislu zadnjih rieči Spinčićevih po napisanom predlogu dra. Campitelli-a.

Kod § 3. odstavka drugoga predlaže zastupnik Zamlić: „Pravo podieljivanja tih mjestah pripada zemaljskomu školskomu vieću sporazumno sa zemaljskim odborom i sa crkvenom oblastju, kojoj pripada pravo prezentacije“; to zagovara svoj predlog sliedećimi riečmi:

Ad § 3. K ovom paragrafu imam posebni izpravak. Crkva ima pravo i dužnost nadzirati vjersku obuku. To joj pravo priznato državnimi zakoni, a crkveni propisi i zakoni to zahtjevaju; zato bi crkvenoj oblasti pripadalo pravo, postavljati vjeroučitelje, i ja bi to najvolio u nas vidjeti. Budući ima pokrajina te nagrade podati iz vlastitih dohodakah, i budući se i u drugih pokrajinah popustilo od strogih propisah, želim, da pokrajinska uprava ima kod tog namještenja neki upliv, koji bi se mogao tim vršiti, da se najprije potraži mnenje duhovne oblasti i prema tomu, da imenovanje sliedi: zato postavljam predlog: „Pravo podieljivanja vjeroučiteljskih službah pripada pokrajinskom školskom vieću, i sporazumno sa zemaljskim odborom i sa crkvenom oblašću, kojoj pripada pravo prezentacije“ (kao zemaljskomu odboru gledo učitelja).

Zast. dr. Laginja predlaže, da se u odstavku prvom istoga §. mjesto rieči „scuola determinata“ rieči „scuole determinate“, jer smisao zakona ima biti taj, da vjeroučitelj bude namješten za sve škole u istom mjestu, n. pr. za mužku i za žensku pučku školu, za takozvano građjanske škole, za delavske (obrtne) tečajo, koji bi obstojali itd.

Zastup. dr. Gambini govori proti obim predlogom.

Zast. vitez Babudor govori takodjer proti opažajuć gledo predloga dra. Laginje, da se nebi ni službe moglo razpisati, kad bi se isti primio.

Zast. dr. Laginja odvraća razlažući obširnije svoj predlog i tvrdeć, da po naših zakonih može u istom mjestu biti više neodvisnih pučkih škola, kao n. pr. najobičnije: mužka i ženska.

Zast. dr. Volarić zagovara predloge Zamlića i Laginje veleć: Podupiram predlog g. Laginje, da se u prvoj stavki mjesto za jednu stanovitu školu, postavi za stanovito škole, jer ako uzmemo zakon, kaošto treba, u njegovoj cielokupnosti i ako imamo pred očmi §. 1., u kojemu se veli, da se vjeroučitelj sa stanovitom plaćom nemože imenovati, ako u dotičnoj školi nema najmanje 20 sati na tjedan, to po stoje zakon ilusoran i gubi svu svoju valjanost, budući u Istri nemamo škola sa 10 razreda, gdje bi se dakle predavno vjeronauk 30 sati, pa tako po zakonu zatim nedobivamo niti jednoga vjeroučitelja na stanovitom plaćom. Ja sam bio i zato, da u prvom paragrafu ostane 18 sati, a ne 20 sati, kako je ovaj visoki sabor odlučio i ja protivno glasovao, al da se i reče 18 sati, držao sa izjavo g. Gambinia, da u jednom mjestu, gdje ima mužka i ženska škola, vjeroučitelj mora bit imenovan samo za jednu ill drugu stanovitu školu, to svejedno nemamo mjesta u Istri, gdje bi se vjeronauk u jednoj ili drugoj školi, naposo uzetoj, predavao 18 sati na tjedan, to tako ni tad nebi imali nit jednoga vjeroučitelja sa stanovitom plaćom, ako se na primo predlog g. Laginje, po kojem više škola: mužka i ženska, itd. ujedno uzetih, dobilo bi po kojega vjeroučitelja sa stanovitom plaćom.

Podupirem takodjer predlog g. Zamlića, jer kako sam prije spomenuo, sama narav stvari zahtjeva, da se da biskupom prvi i odlučni rieč u imenovanju vjeroučitelja, kaošto je to do sada bivalo i njim po naravskomu, crkvenomu i dosada takodjer po državnomu zakonu pripadalo.

Zastup. Spinčić podupire predlog koli Laginje toli Zamlića i veli, da se prosi predlogu dra. Laginje nije navelo nijednoga razloga do li onoga pošt. Babudora, da se toboš nebi moglo razpisati službe, dočim bi se moglo reći posve lahko, da se otvara natječaj za vjeroučitelja koli kod mužko toli kod žensko pučke škole, recimo u Poreču, Cresu, Puli itd. On je za redoni predlog tim više, što bi, kaošto je malo prije rekao poštovani Volarić, nazočni zakon — bar u koliko se tiče stalnih vjeroučiteljah sa stalnom plaćom — bio posve izličan; pošto mi u cielej pokrajini nemamo škole sa 10 razredah, u kojoj bi se dakle vjeronauk poučavao 20 urah na tjedan, to za koju bi se moglo ustrojiti mjesto stalnoga vjeroučitelja sa stalnom plaćom. Gledo predloga poštovanoga Zamlića spominje govornik §§. 9., 10. i 11. zakona 8. novembra 1874. navedenoga u drugoj stavci §. 3, koj se razpravlja. Po onih §§. kotarsko školsko vieće razpisuje natječaj, pobire prošnje, nastavlja tabelu prosilocah, pošilje ju mjestnom školskom vieću, da reče svoju i preda spise občinskomu zastupstvu, kojo sastavlja ternu prosilocah. Pošto je to učinjeno, občina vraća spise kot. školskom vieću, koje jih pošilje zajedno sa prošnjami zemaljskomu odboru, da vrši svoje pravo prezentacije zemaljskomu školskomu vieću, kojemu pripada pravo stalnoga imenovanja. Kako se vidi iz toga, crkvena oblast nobi imala nikakva uticaja, nit nikakova prava kod imenovanja nit vjeroučiteljah, osim onoga, da bi njezin zastupnik koli u mjestnom toli u kotarskom i zemaljskom školskom vieću rekao svoju misao — al to je pomalo, jer kad se radi o vjeri ili imenovanju vjeroučiteljah, bi morala crkvena oblast imati odlučujući glas u stvari, ill bar, da može izabrati najbolje i prezentirati ga za imenovanje za stanovito mjesto. Državne i pokrajinske oblasti uticale bi dovoljno kad bi zemaljsko školsko vieće imalo pravo imenovanja, a zemaljski odbor pravo predložiti trojicu izmed onih, koji su po crkvenih oblastih

sposobnimi proglašeni. Po mojem mnenju, veli govornik, bi crkvena dioceznaska oblast morala imati kod imenovanja vjeroučiteljah ono pravo, koje ima zemaljski odbor kod imenovanja učiteljah.

Iza toga, na predlog dra. Bubbe, bi razprava o §. 3. zaključena, isti §., pošto ga je još izvjestitelj zagovarao i kuću molio, da ga primi, bi po većini primljen.

§§. 4., 5. i 6. primaju se bez razprave.

Zast. Zamlić predlaže promjenu §. 7. na sliedeći način: „Remuneracija navlastnim vjeroučiteljem neka se izdjeli sa pladem podučiteljah. Dušobrižnikom svjetovnim i učiteljem, koji podučaju vjeronauk, neka se dade remuneracija 60 for. godišnjih za 4 ure na tjedan, za svako daljnje 2 ure 30 for. više. Zemaljska školska oblast, saslušav kotarsku školsku oblast i sporazumno sa zemaljskim odborom ustanovljuje putnu odštetu za one, koji bi podučavali vjeronauk izvan njihova prebivališta". Taj svoj predlog podupre u kratko:

Ad §. 7. I k ovom paragrafu imam svoj izpravak, uslied koga bi sliedila sasvim nova stilizacija, koju ću na koncu donesti, a ovdje navadjam samo nekoliko riečih na opravdanje. Ovim se spominje, da će se po nekoj tarifi odmjeriveti nagrade. Ja bi rado, da ta tarifa bude u glavnih crta barem ovdje naznačena, da se tu razne oblasti ili barem razne ištanecije školskih oblastih nenatežu na dugo, a tim stvar zategnu i predugo. Prištojalo bi se, da barem za svaku uru poduke na tjedan, dobije vjeroučitelj 30 for. nagrade na godinu (kako to u Trstu biva), ali s obzirom na siromaštvo pokrajine predlažem, da budu barem 15 for. nagrade na godinu za svaku uru poduke u tjednu tako, da za 4 sata dobije 60, za 6 sata 90 for. I prama tomu razmjeru dalje, a katuheti sa stalnom nagradom, da se odluči barem plaća koliko iznaša podučitelja. Za odštetu pako puta, koji čini vjeroučitelj hodajuć od svog boravišta do bridi koje škole, neka ustanovi oblast prema predloženoj zakonskoj osnovi. Te bi §. prama ovom glasio ovako (šita):

„Nagrada za posobne vjeroučiteljo izjednačuje se sa pladem podučiteljah. Dušobrižnici i svjetovni učitelji dobivaju nagradu za podučavanje vjeronauka četiri sata na tjedan 60 for. i za svaka dva daljna sata poduke na tjedan 30 for. godišnje nagrade. Zemaljsko školsko vieće, saslušav kotarsku školsku oblast, ustanovljuje zajedno sa zemaljskim odborom putnu odštetu onim vjeroučiteljem, koji podučavaju izvan svoga boravišta".

Zast. dr. Laginja zagovara predlog pošt. Zamlića osobito tim, da će, ako se taj predlog primi, imati izvršujuće oblasti mnogo manje posla, nego li bi se ga imalo ako se primi §. onako, kako ga školski odbor predlaže.

Izvjestitelj dr. Amoroso opaža, da u predlogu Zamlićevu razjasnjenom po dru. Laginji, vidi nepovjerenje prema zemaljskomu odboru. I kad nebi bilo drugih razlogah, bio bi dostatan taj, da se protivi tomu predlogu. Misli, da može manjina naći u zakonu dovoljno jamstva proti svim nepravednostim. Tarifa bit će učinjena u svoje doba po zemaljskom odboru sporazumno sa zemaljskim školskim većem. Kad se nebi sporazumilo te dvie oblasti, odlučilo bi ministarstvo nastavo. Nedelikatno je pokazivati takovo nepouzdanje nesamo prema odboru, koj umira nego i prema budućemu. Sad se nemože ustanoviti tarife, koju treba proučavati promišljeno; treba učiniti izvide o broju. Ministarstvo nije obnašlo, da predloži tarifu, s toga je nepotrebno poticati sada takvo pitanje.

Zast. Spinčić moli predsjednika, da bi dao otvoriti opet razpravu pošto je izvjestitelj pobijno predlog Zamlićev, poduprt manjinom, nečim na što ova nit mislila nije.

Zast. dr. Laginja veli, da kaošto neima on prava tumačiti riečі drugih drugačije, nego li su glasile, tako ga neimaju imati nit drugi; te s toga prosvjeduje proti Amorosovu tumačenju njegovih riečih gledo tarife.

Prosvjetli predsjednik daje na glasovanje, da li se ima razprava opet otvoriti.

Većina je proti tomu.

§. 7. se prima, kako je predložen po školskom odboru, dočim pada kako bi predložen po g. Zamliću.

Ostali §§. zakonskoga predloga, kao i naslov primaju se bez razprave, i tako cieli zakonski predlog u drugom pak u trećem čitanju.

Zastup. dr. Amoroso je iza toga naglo iz saborskoga pobjegno.

O prošnji četrdesetsedmorice kućegospodarah iz Sušnjevice i modjašnjih mjestah za ustrojenje pučke škole sa rumunjskim naukovnim jezikom u Sušnjevici izvješćuje u ime školskoga odbora zast. dr. Costantini. Čita u cielosti dotičnu prošnju. Ona se poziva na članak 19. temeljnoga državnoga zakona 21. decembra 1867., koji da je ostao mrtvim slovom za Rumune Istre. Njih ima po posliednjem brojenju 1562, a ipak neimaju školo uza sav §. 1. pokrajinskoga zakona 30. marča 1870., koj kaže, da se ima škola svagdje ondje ustrojiti, gdje ima u okružju jedno uro 40 djece dužne pohoditi školu. Ti Rumuni Istre stanuju u selih Sušnjevici, Brdu, Novojvasi, Jasenoviku, Lotaju, Grobniku i Poertu. Središte njim je Sušnjevica. Za otvorenje takove škole manjkat će u Istri učitelj, al nek se ga, ako je za potrebu i više njih, u Bukovini. Neima prostorijah, al dotične občine pripravne su na svaku žrtvu u nadi, da će njim pomoć i visoki sabor poznajuć njihovu siromašinu. Rumunsko istarsko pučanstvo je u prošlostnih odnošajih moralnih i ekonomičkih radi pomanjkanja škole. Ipak i oni doprinose kao i svaka druga narodnost k troškovom za pučke škole. Godine i godine nisu Rumuni Istre, nepoznajući svojega prava, pitali pučke škole u svojem materinskom jeziku. Sad je došlo vrieme, da i oni, nehoteći već živjoti u neznanju i sapuštoni, nehotedu biti smatrani manje nego li drugo narodnosti pokrajine, koje su dovoljno obskrbljene školami, zahtjevaju što jih po tomoljnih državnih zakonih ide. Na tomelju svega toga prama neka pokrajinski sabor izvoli: 1) izraziti želju, da se u Sušnjevici i po potrebi gdje drugdje otvori pučka škola sa rumunjskim naukovnim jezikom i sa njemačkim kao obvezatnim predmetom; 2) naložiti zemaljskomu odboru, da podnese potrebito kod c. kr. zemaljske školske oblasti, da se ta želja sa svom žurnošću izpuni; 3) da dozna, obzirom na siromaštvo občina, primjerenu podporu za providjenje školske zgrade i drugih školskih potrebočah. Prošnja je od dana 31. agustn 1888. Na to izvjestitelj čita svoj izvještaj. Napominje sela, gdje Rumuni u Raškoj dolini stanuju tvrdeć, da jih ima po zadnjem popisu 2200. Nezna njim se za porieklo, al se pravom misli, da su oni potomci kolonijah, koje su bili Rimljani ustrojili između Kvarnera i crnoga mora. Oni su sačuvali svoj jezik prem su okoljeni sa Slaveni i prem jih slaveni „popovi" podučaju kršćanski nauk. Ipak su sačuvali ne samo svoj jezik, nego nisu nit zatajili svojega plemena, i to s toga, što njim se tip puka, koj jih okoljuje, prikazuje protivnim po krvi i jeziku, jer imadu dosta obširno i napučeno zemljište, da se mogu među sobom vjenčati, i jer konačno puk s kojim su u dotlesaju, nepuliva moralno na njo ni malo, da bi ga mogli sliediti. Pri svoj stoljetnoj zapuštenosti Rumuni Raške doline svjestni su si sebe i znadu, da su ljudi rasliđni i jače probudjeni nego li oni, koji jih okoljuju. Nije čudo, da u dobi općenitoga probudjenja i oni traže školu u svojem jeziku. Obazirajuć se na t., školski odbor pripoznaje u načelu pravo onomu puku, da se podučaje na bud koj način u svojem jeziku, i to s uzroka, jer obstoji i jer podnaša teretu za pokrajinu i žrtvu u krvi i novcu za državu. Ipak treba razviditi, da li obstoji sve što se zahtjeva za ustrojenje škole, da li se ima ustrojiti u Sušnjevici ili gdje drugdje. Izvide treba učiniti pri svih potežkoćah, kojih bi moglo biti, jer nebi bilo takove, da se jih nebi moglo svladati, i jer potežkoće možda sdružene sa ustanovom nesamo koristnom, nego i po zakonu opravdanom, neimaju odvratiti od oživotvorenja iste. S toga svoga predlaže školski odbor, da se prošnja poduprta i preporučena izruči zemaljskomu odboru na izvid i sueđene predloge zemaljskoj školskoj oblasti.

(Konac sliedi).

Pogled po svietu.

Trst, dne 31. oktobra 1888.

Austro-Ugarska: U sjednici carevinskoga vieća od dne 30. t. m. bijaše obavljen izbor dvojice podpredsjednika carevinskoga vieća. Mjesto prvoga podpredsjednika bijaše izpražnjeno izstupom grofa Klam-Martinica, koji bijaše imenovan članom gospodske kuće. Prvim podpredsjednikom bijaše imenovan član lievice zastup. Chlumecki, a drugim podpredsjednikom član češkoga kluba zastupnik Zeithammer.

U istoj sjednici interpelirao je nar. zast. dr. D. Vitezić cesarsku vladu radi izvieška, koje je izdalo ravnateljstvo redarstva u Trstu o ponašanju urednika našega lista opisav ga kano plaćena slavenskoga agitatora. Nadalje odgovorio je ministar nauke dr. Gautsch na interpelaciju zastupnika Iv. Nabergoja u pitanju slovenskih škola u Trstu izjaviv među ostalim, da će vlada uzeti u obzir prošnju, bude li podnešena od kompetentne strane.

Zadnjih dana govorilo se mnogo, da će se složiti sva tri njemačko-lievičarska kluba carevinskoga vieća u tom, kako će zajednički postupati proti većini i sadašnjemu ministarstvu. Do sporazumka nije ipak došlo, jer je svaki klub izabrao posebno predsjedništvo.

U ugarskom saboru razpravlja se zakonska osnova o točivarini na vino, koja bi se imala protegnuti i na Hrvatsku i na grad Rieku. Koli hrvatska opozicija, toli zastupstvo grada Rieke protestira proti toj osnovi, koja bi, kad bi postala zakonom, vriedjala na gogodbeni zakon, to naniela Hrvatskoj i Rieci silnih štota.

Srbija: Kralj Milan, da ublaži veliku razjarenost, koja je nastala u Žitavoj Srbiji radi raurićitbo Ivaka između kralja i kraljice, obećaje svomu narodu reviziju sadašnjeg ustava. U tu svrhu sazvao je posebnu komisiju, sastojeću od svih stranaka, a za podpredsjednika imenovao je među ostalimi i opozicijonalca Jovana Ristića i Savu Grujića. Za 20. novembra sazivlje kralj veliku narodnu skupšćinu, za koju zadaje svoju „kraljevsku" riečі, da će se izbori slobodno obaviti. Mi dvojimo, da će kralj timi srodstvi Srbo umiriti il ćak zadovoljiti.

Grčka: Kralj Gjuro slavi danas svečanim načinom dvadesetpetgodišnjicu svoga vladanja. Čestitaše mu svi vladari a mnogo knezovah pošlo je u Atonu, da se kralju pokloni i da mu čestitaju.

Rusija: Ruska carska obitelj boravila je ovih dana u Kaukazu, odakle je car čestitao ministru Giorsu k njegovoj svečanosti prigodom petdesetgodišnjice njegovog službovanja.

Bugarska: Prošlo subote otvorio je prine Koburžki narodnu skupšćinu svečanim načinom. U svom govoru reče prine, da je kneževina utvrdjena a njezini odnošaji naprem ostalim vlastim, da su povoljni.

Njemačka: Cesar Vilim vrativ se iz Italije, posjetio je grad Hamburg pak kneza Bismarka u Friedrichsruhe. Sada pišu, da će cesar odpočinuti na lovorikah, koje si je pridobio u Beču, Rimu itd.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš ti rekal, komu napravljaju onu kuća va Gračišću?

Jur. Govore, da to va nju popeljat neka nevestu, radi kojo da će neki va Gračišću od jada prikmut.

Fr. Tako mora bit jako gvida al jako lipa.

Jur. Ala lipa ti je i jedra kako i rumena jabuka, a pametna i mudra kako i žudijski kralj Salamun.

Fr. Kako njoj je pak ime?

Jur. „Hrvatska Čitaonica"

Fr. Sada to kapim.

* * *

Fr. Ma ča bi reć, da je va Oprtlju tolika žalost?

Jur. Kakova to žalost?

Fr. A voro organi va crikve miruju kako i va velikom ćednu.

Jur. Ča ćeš, kada nisu nego za krompir nutra spravljat.

Fr. Ter da je crikva bogata, da ima kapitali, malini i drugo stvari.

Jur. Ima, ima, ma su organi lo kako i staro rešeto.

Različite viesti.

Iz carevinskoga vieća. Jučer dne 30. t. m. interpelirao je naš narodni zastupnik g. dr. Dinko Vitezić cesarsku vladu radi izvieška, koje je dalo ravnateljstvo redarstva u Trstu o ponašanju našeg urednika g. M. Mandića, okrstiv ga među ostalim podkupljenim slovenskim agitatorom ili pansinvistom uz mnoge druge slične prikrpine.

U istoj sjednici odgovorio je ministar bogoštovja i nastave na interpelaciju narodnog zastupnika g. Ivana Nabergoja u pitanju slovenskih škola u gradu Trstu. Ministar je kazao, da imade Slovenci okolice tršćanske 8 pučkih škola, a gledo slovenskih škola u Trstu, da će postupati ministarstvo po zakonu, čim dođe molba od „kompetentne" strane.

U dojdućem broju progovoriti ćemo obširnije koli o interpelaciji dra. Vitezića, toli ob odgovoru ministra bogoštovja i nastave.

† **Jakov Čondur.** Tršćanske Slavone, napose one u susjednom Škedanju zadesila je grdna nesreća. Nedavno je noći izvukoše naime iz mora bliza mula „del Sale" mrtvo tielo, u kojem upoznaše g. Jakova Čondura, izvrstnoga nadučitelja-ravnatelja i čestitoga rodoljuba iz Škednja. Pokojnik bijaše obće štovan i ljubljen, a živio je zadovoljno i u najboljih okolnostih, pak nam je svim još zagonetkom, kako je nesretnik dospio u more, gdje je našao prerano smrt. Vrlomu učitelju i rodoljubu bila dugo među nami uspomena, a njegovoj duši vječni pokoj!

Diocezanske viesti. Gosp. Dominik Bullo, duh. pomoćnik kod Jezuitah u Trstu; g. Jakov Duris, kornil vikar u Kopru; gosp. Gjuro Pitacco, duh. pomoćnik kod sv. Antona staroga u Trstu i g. Just Tamaro, duh. pomoćnik u Umagu, imenovani bijahu od trećeg zastupstva vjeroučiteljih na pučkih građanskih školah u Trstu.

Gosp. Ivan Buttignoni bijaše riešen na vlastitu molbu službe tajnika konzistorijalno pisarne, te imenovan substitutom kod Jezuitah u Trstu.

Gosp. Gjuro Pitacco imenovan je predstojnikom na građanskoj gimnaziji.

Gosp. Bruno Kratzig imenovan je kancelistom konzist. kurije.

Gosp. Fr. Albertini, mladomisnik, pošao je kao duh. pomoćnik u Buje.

Mladomisnik g. Ang. Gini pošao je u Kopar kao kornil vikar i duh. pomoćnik.

Gosp. Stjepan Destradi, duh. pomoćnik u Bujah, stupa privremeno u stanje miru.

Mlada misa u Dubašnici, na otoku Krku. Zaslužni naši Franjevci trećoredci slavili su dne 14. t. m. obitoljsku svečanost, kojom se ponosi nesamo njihov red, već dapače svatko, koji plemenito i rodoljubno misli i radi. Toga dana promisio je član franjevačke obitelji č. fra. Stanko Dujmović, redom iz dične Dubašnice, a notjak pokojnog Otca dra. Josipa Dujmovića.

Naroda navrvilo je taj dan od svih strana našega otoka u Dubašnicu, da vidi i čuje mladog blagovjestnika, te da prisustvuje riedkoj crkvenoj i narodnoj svečanosti. Prvu nekrvavu žrtvu darovao je Svevišnjemu naš Stanko onom pobožnošću i milotom, kakovu taj sveti čin zahtjeva i koja njemu toli krasno dolikuje.

Pod misom prodikao je naš ljubljeni i obće poznati govornik i član istoga roda č. Otac Stj. Ivančić. Njegov prokrasni govor ostati će bez dvojbe svakomu prisutnomu duboko usadjen u srdce.

Sv. misa obavila se što hrvatski, što glagoljski, a pjevanje, koje je za taj dan sastavio i rukovodio č. O. Stj. Ivančić, nije moglo izpasti bolje.

Poslije mise sakupilo se mnogobrojno družtvo u rodoljubnoj kući svećarova otca, koja bijaše lieno urešena cvićem, zagovi s drugim uskitom. Ko drevnom našem običaju zarodale su i tuj zdravice: sv. Otcu, cesaru i kralju, franjevačkom državniku, mladomisniku, trećeredcem, slogi Dubaš-

njanskoj, a osobito zdravlca našim narodnim prvakom i pobornikom, koju je izrekao preč. g. Dragutin Parčić, kanonik sv. Jeronima u Rimu, bijaše burno prihvaćena. Krčki glasbari igrali su za vriome objeda medju ostalimi i krasne naše pjesme: „Naprej“, „U boj“, „Oj Banovci“ itd. Na tom imade glavnu zaslugu gosp. V. Kosovel, koji boravi sada medju Vami u Trstu, i koji se je ovdje mnogo trudio podučavajuć narodnu glasbu i pjevanje. Iza objeda otvorio je mladomisnik svojom majkom narodni ples.

Zaključujuć ovo njekoliko redaka, opetujemo i mi ono, što je bilo često vriednomu O. Stanku zaželjeno, da bi ga Bog pratio na svih njegovih putovih, te svaki njegov korak bio na čast božju, a na korist hrvatskoga nam roda, kojemu je on čestit i vjeran sin.

Kaznene osude. Siećat će se naši čitatelji, koliko se je praha uzvitlalo u talijanskih novinah, kad je dne 28. aprila t. g. bio odsudjon od c. kr. kotarsk. suda u Poreču g. Josip Koraca, župnik u Taru na mjesec dana strogoga zatvora, što da je uvriedio dva gradjana u Taru i osim toga, da je ruglu izvrgnuo i obće sve Talijane i talijansku narodnost. Usljed utoka podignuta proti toj osudi, obdržavala se je dne 29. oktobra kod c. kr. tribunala u Rovinju glavna rasprava. Tužitelja g. Viktora Nicoletkona zastupao je odvjetnik dr. Marko Constantini, župnika Koraca odvjetnik dr. Dukić. Usljed rasprave bijaše taj, da je proti Josipu Kornel dignut zatvor, te odsudjen na jednostavnu globu od 50 for.

Ovimo su se dakle prevarili oni, koji su se nadali, da će tarski župnik morati u zatvor.

* * *

Istoga dana obdržavala se je kod istoga cos. kr. suda glavna rasprava proti Eduardu Cudoviću, poznatomu našim čitateljem iz dobe, kad je bio u Kastvu. C. kr. kotarski sud u Bujah odsudio ga je na dva mjeseca zatvora i na izgon iz onoga sudbenoga kotara. C. kr. tribunal u Rovinju kao prizivni sud potvrdio je osudu glede zatvora, a dignuo kaznu izgona. Predmetom bijahu odnošnji u Grižnjanu. Kod ove rasprave konštatiralo se je nadalje, da je Eduard Cuder ove godine bio odsudjen od c. kr. urbarskoga kao delegovanoga suda u Rovinju na mjesec i pol zatvora, što je obložio sudce c. kr. kotarskoga suda u Bujah.

Iz Žminja nam se javlja, da je podnošen utok samo proti I. tiolu, gdje je pobiedila takozvana talijanska stranka. Proti II. i III. tiolu, gdje su naši kandrani, nije podnošen utok. Razlog, kojega radi je naša stranka podnesla utok, jest taj, što je izborna komisija pripustila glasovati u I. tiolu po punomoćnikih potorlou njih, koji stanuju u obćini i koji nisu bili odsutni. Po zakonu pako nemogu samostalni mužkarci, koji se nalaze u obćini, glasovati po punomoćnikih. Od tih glasovali su četvorica za protivno, a jedan za naše kandidate. Osim toga odao je jedan glas kao tutor malodobnoga brata, prem se nije mogao legitimirati, da zastupa malodobnoga brata. Izborna komisija nije nadalje pripustila, da načelnik oda glas za porezno obćinu Žminj i sv. Ivanac, koje su pravomoćno bile uvećene u izborne listine. Ako se navedene činjenice uvaže, tad bi se izbor I. tiela morao uništiti, jer nebi bili izabrani kandidati protivne stranke, da se je strogo pazilo na zakon.

Iz Kanfanara primamo sliedeću viest: Ovuda govori se, da je napokon imenovana i učiteljica za našu pučku školu, te da je ista usposobljena i za hrvatski jezik. Nadamo se dakle, da će naša djeca, koli mužka toli ženska, biti temeljito podučavana u materinskom jeziku, jer poznaju obe učiteljsko sile naš hrvatski jezik, kojim se služe skoro izključivo svi naši obćinari, naposo naša školska mladež.

Preporučamo pako i ovom zgodom gosp. učitelju i novoimenovanoj gospojici učiteljici, da se čuvaju one trojice il četvorice kanfanarskih šaronjaka i smutljivaca, to da vrše neodvisno, točno i marljivo svoju dužnost, sebi na čast a narodu na korist.

Iz Buzeta javljaju nam, da je obćinsko zastupstvo u posliednjoj sjednici jednoglasno zaključilo, da bude od sada službeni jezik buzetske obćine hrvatski, što je pučanstvo, osobite izvanjsko, u veliko zadovoljilo.

Osim toga važnoga zaključka, važan bijaše i drugi, da se naime na uspomenu četrdesetgodišnjice slavnog vladanja našeg cesara i kralja Franc Josipa I. utemelji glavnicu, koja bi nosila provišnjo ime našeg premilostivog vladara i od koje interesi se dielili kao štipendija jednomu djaku iz ove obćine, koji bi ju užival kroz cielu gimnaziju i na sveučilišću. Štipendiju tu podielili bi svi župnici buzetske obćine.

Kotarski sudac u zatvoru. U tršćanskom listu „Il Cittadino“ od dne 22. oktobra čitamo pod gornjim naslovom viest, da se je kotarski sudac u Poreču gosp. A. Visintini sam prijavio c. kr. tribunala u Rovinju radi neke provare, te da ga je ovaj motnuo u tamnicu. Kod njegafda se je našlo revolver i jedan konop. On da imade suprugu i sedmero djece. Toliko tršćanski list.

Mi smo čekali, da će štogod o tom donesti porečki listić, koji bi morao najbolje znati, što je na stvari, nu on mudro šuti, a mi znadomo zašto. Popitasmo se dakle drugdje, koliko je na gornjoj viesti istine, te nam bi rečeno, da je g. Visintini zbilja u zatvoru.

Za gospod Visintini-a znademo dok je još bio u Podgradu, da je tamo pomagao ustanoviti talijansko družtvo „Concordia“, u koje su stupili nekoji ces. kr. činovnici, koji bijahu do tada u neutralnom „Bralnom družtvu“. Po njegovom odlazku propala je doduše „Concordia“, no njezino posliednje čuto se i danas, jer izbjegavaju ces. kr. činovnici i sada „Bralno družtvo“ premda je — kako rekosmo — neutralno, dakle nije slovenske, kakove bi moralo svonom čisto slovenskom kotaru biti. G. Visintini-a vlečaju se i imaše nekoji Podgrajci, no to je njihova stvar, bilo njim opravljeni bili.

Iz Motovuna nam pišu, da komaljska junta u Poreču zahtjeva od novoga zastupstva, da sastavi do 12. novembra 1888. obćinski inventar, te da prodа imetak porezne obćine Motovun novoizabranomu prodajalniku upravnoga vieća isto porezne obćine. Na 12. novembra, da će dakle g. Ghersina, računarski činovnik u Poreču, da prisustvuje kod prodaje. Ovo je već drugi put u kratko vrieme, što činovnik dolazi u Motovun, prem ga obćina zahtjevala nije. U drugih obćinah moljahu juntu, da jim odašalje svojega činovnika, da razgleda nouredjene račune, nu junta odgovara, da toga nemože učiniti. U Motovunu zastupstvo nemoli, a ipak se šalje činovnika.

Slavna junta u Poreču znade najbolje sama, koliko će se radnje, da se sastavi inventar koje obćine. Veći je dio obćinah u Istri, koje nemaju inventara. Sada se zahtjeva od onoga zastupstva u Motovunu, da sastavi u 10 dana inventar! Svatko unapred zna, da toga obćina za sada učiniti nemože, jer zato će se študija i radnje, kojih ovo zastupstvo, koje je stoprama nastupilo, nemoglo odmah svršiti. Zašto se nije od prijašnjih zastupstva zahjevalo, da prieda inventar?!

Ako dne 12. novembra dodje juntin činovnik, to neka se prodajelniku onoga upravnoga vieća za porezno obćinu Motovun prodadu one stvari, novac i izpravo, kojo je primio sadanji načelnik od prijašnjega, te se odnose na poreznu obćinu Motovun. To se zahtjevalo popisano u zapisniku, koji se je zadа sastavio i ništa drugo. Inventar će se sastavit kad se bude moglo.

Iz Gračišća pišu nam 28. t. m. Na čast „djedovskoj“ kulturi moramo izjaviti, da ona i kod nas šuš lepim korakom napreduje. Izvanjski znakovi njezini bili su do sada samo u tulonju, psikanju, živiždanju i grdjenju naših narodnjaka, no sada je došlo i do toga, da su počeli naši „nespašeni“ i drugim očitijim načinom napadati na naše ljude. Prošle srieda t. j. 24. oktobra u 8½ satih na večer navalili su nimne neposnati zlikovci onako po talijanšku iz znajedo kamenjem sa jednog brežuljka na našeg kapelana, učitelja i na kapelana Pićanskoga, kojeg su prva dvojica kući sprovadjali. Dogodilo se to jedno 10 minuta izvan Gračišća na cesti, koja vodi u Pićan. Ranjen no bijaše srećom nitko, jer se je naša trojica odmah natrag u Gračišće povratila. Tko je to junačko djelo izveo, nije nam do sada poznato, nu toga nije težko pogoditi ako se znade, da su napadnuti naši rodoljubi, čestiti Hrvati. U ostalom bio to tko mu drago, pokazao je očito, da je okusio dobrahno hvaljenu kulturu, te da je dozrio za Koper il Gradišku. Mi kličemo zahvalni njemu i svim njegovim malobrojnim jednomišljenikom — našim sovurinam — živili noćni junaci, na čast i slavu čičnoj „djedovskoj“ kulturi!

Javlja nam se iz Krka, da je ovih danah položio župničći izpit mnogoč. g. pop Jakov Diminić, duh. pomoćnik u Vrbniku sa vrlo dobrim uspjehom, na čemu mu naše čestitko! To je dalo povoda našem prijatelju na razna tužakanja vrhu slabog stanja našeg svećenstva u onoj biskupiji. Veli, da biskupija broji 20 župa i 28 kuracije, a stalno popunjenih je 9 prvih i jedna od potonjih, ostalo pak 38 župe i kuracije vodjene su po upraviteljih. Dosel svećenikah sa župničkim izpitom čekaju, da se razpiše natječaj na ta izpražnjena mjesta, ali toga dočekati nemogu. Taj položaj dajo povoda narodu u raznim mjestim, da se ojepka u stranko i tim podkopava ugled svećenstvu, a medju istim svećenstvom nastaju neki nesporazumci i napeti odnošaji. Mi žalimo to činjenice, te preporučamo, da se na nadložnom mjestu pobrinu, da jih nestane, te da se duhovi umire. I ona mrvica, koja je dobačena zakonom o kongrui, znači za siromašna svećenika mnogo, a stalni položaj hrabri ga i podajo mu snage u vršnju težkih njegovih dužnostih. Što nam pak prijatelj piše, da bi krčki biskupski ordinarijat bilo naložilo kojem svećeniku, da odgovori nekoj oblasti talijanski a ne svojim uredovnim hrvatskim jezikom, nek nam prosti, što mu ne možemo povjerovati.

Iz Žminja pišu ljubljanskim listovom, da je tamo to u okolom Pazinskom i Porečkom kotaru vinska ljetina vrlo dobra. Kmet da imade dosta vina ali treba mu novaca. Do četrdeset soljaka da čeka na kolodvoru u Kanfanaru s vinom ne pokušaj, to da ga nudjaju izpod cieno. Sve vrsti vina jesu veoma dobro, jer je groždje lepo uzrelo a trte nju ljetos suho trpila. Većini soljakah, da je primanjkalo posudja, jer nisu očekivali toliko dara božjega. Na konou pozivlje dopisnik trgovce, da dodju i ljetos mnogobrojni u Istru, gdje će naći izvrstna vina un te vrlo nizke cieno. Tomu pozivu priključujemo se mi želeć, da što više trgovacah iz susjedne Kranjsko Goriške i Hrvatske u našu Istru dodje, gdje će se bez dvojbe zadovoljiti s vrstim i cienom, vina.

Iz Rieke pišu nam obćini napisnik dne 28. t. m. U dogovorih izmedju austro-ugarske vlade i parobrodarskog družtva Lloyda u Trstu, radi subvencije tomu družtvu, izposlovalo Madjari, da se ustanovi na Rieci jedno podravnateljstvo toga družtva. Tim se namjerava podignuti i promaknuti promet i trgovinu u našoj luci, nu dvojimo, da će se to postignuti, jer nasadjuje u Trstu promet i trgovina uzprkos tomu, što imaju tamo glavno ravnateljstvo i družtvene parobrode. Ročeno podravnateljstvo imalo je po ugovoru jur započeti svoj rad, ali toga još nevidimo, pak bijaše radi tog zatoranja interpelirano glavno ravnateljstvo u Trstu, koje je odgovorilo, da se sada izradjuju pravila podravnateljstva, te da će se ista predložiti vladi na potvrdu. Čekati čemo dakle još malo na taj najnoviji dar gospodara Madjara.

No nije to najnoviji dar „plemenito“ naše braće, jer nam je zabilježiti još jedanput novijega. Madjarska vlada predložila je saboru u Pešti zakonsku osnovu o točarini vina ili o potrošarini na vino. Postane li ta osnova zakonom — kao što po svoj prilici i hoće — povrloden je ne samo nagodbeni zakon izmedju Hrvatsko i Ugarske, već je i naš grad u svojih autonomnih pravih prikraćen, a interesi grada Rieke silno oštećeni. Naši gradski oci znadali se u sjednici, da se pogovore što će i kako će proti tomu „bratskomu“ nasilju al većina zaključi jednostavno, da se pošalje u Peštu deputacija, koja će po običaju kucati na ministarskih vratih, i kojoj će se možda pripraviti i u slavnoj Pešti sjajna gostba, nu oni će se vratiti po svoj prilici pa onoj našoj: „Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba.

Tako će nas opet „ljubezna“ braća čvrsto pritisnuti na svoje plemenito srdce, da će nam svo kosti pucati. Ali neka pritišću, progledati će jednom valjda i oni, kojo su časti i slasti za sada zaslepile.

Brajdar.

Odvjetnici i hrvatski jezik u Dalmaciji. U „Narodnom Listu“ čitamo: Mi širom cielo Dalmacije imamo lepu kitu što bilježnika, što odvjetnika, koji istina, netuđje se od svog naroda, no na žalost, no služe se uvjek njegovim jezikom, kad je do prigode. Te nam i sami protivnici zamjerniju. Nije dosta zvati se rodoljubom, i u načelu zagovarati porabu našega jezika; treba najprvo rodoljubivu dužnost na sebi vršiti, druga da naši bilježnici i odvjetnici već počmu svoje posle izključivo voditi u narodnom jeziku, makar ih to izprva stalo i potežkoće. U svakom narodu odvjetnici su na prvom redu državničkih borba. Narodna samostalnost poglavito je u rukam odvjetnika, tih zatočnika prava i pravice; a pravo, najprvo vas je, odvjetnici, čuvati dielom obraniti; pravicu najsvetiju na svietu, vam je narodu podieliti, vraćajuć mu kroz vaša zakonska usta i kroz vaša učena pera, najprvi znak njegove duše, najprve izjavu njegove misli, kao što to kaza pokojni Pavlinović — poglavito ratilo prosvjeta, slobode, napredka: jezik! Na čast istini, kazati nam je, da ovdje u Splitu ima njekoliko odvjetnika, kao n. pr. Mangor, Bakotić, Došković i Tomasco, koji vode svo parnice u našem jeziku. Da tako čino svi naši odvjetnici, dalo bi se mnogo lagljo i brže riešiti uredovno pitanje jezika u sudbenoj struci. Odvjetnici budite svomu narodu blagovjestnici i zatočnici prava, a no prosti šoprkljari zabuke; pa će vas narod blagoslivljati i vaše trude harnošću napladivati! (Mi se na ono par naših odvjetnika u Istri nemožemo potužiti, jer oni doista krčo neustrašivo put hrvatskomu jeziku, no imado zalibože drugih rodoljuba, koji se u službenom i privatnom dopisivanju nesluže uvjek hrvatskim jezikom. Op. Urod. N. Sl.)

Akademičko družtvo Zvonimir u Beču izabralo je za tekuću godinu na redovitoj glavnoj skupščini sliedeći odbor: Ivan Paleček, stud. jur. predsjednik; Gajo Bulat, stud. jur. podpredsjednik; Pavlo Štajduhar, stud. med., prvi tajnik; Stevo Mravak, stud. med. drugi tajnik; Dragutin Mašek, stud. med. blagajnik; Ernesto Pašer, stud. phil. knjižničar; Ivan Bulić, stud. jur., novinar; Zdravko Mužina, stud. agr. i Jakov Dulčić, stud. med. odbor. zamjenici.

„Danicu“ koledar i ljetopis družtva Svetojeronimskoga za prostu godinu 1889. može se dobiti i kod g. Jakova Klena, trgovca u Medulinu kod Pule uz cienu od 25 nvč., što našim čitateljem na Puljščini do znanja stavljamo.

Poziv Vrbničanom!

Vrbničko je obćinsko zastupstvo zaključilo u sjednici 16. kolovoza tek. god., da se ima sagraditi novi komad puta od Vrbnika do Sv. Nedelje. Potrošak je po c. kr. njorniku proračunan na 10.124 for. 30 nvč. Taj potrošak, ako no vas, a to barem veći dio odpasti će na obćinu, dočlano na obćinare i porezovnike, jer obćinski dohodci jedva dostaju, da pokriju redoviti upravni potrošak. Sva je nada dakle obćinskog zastupstva postavljena u uvidjavnost i požrtvovnost obćinara. Radnju su ima započeti dne 2. prosinca tek. god., da se na taj način proslavi i četrdesetgodišnjicu vladanja Nj. Vel. Franc Josipa I.

Suobćinari! Podpisani odabrani od obćinskog zastupstva, da sabiru dobrovoljne prinose, dobro znadu, da je svaki od Vas uvjeren o skrajnoj nuždi, da se sagradi taj komad puta, te Vas s toga pozivlju, da svojom darežljivošću priskočite u pomoć rodnom si mjestu i omogućite naumljeno djelo. Svakim Vašim darom dokazat ćete Vašu ljubav prema opjevanom nam Vrbniku i mar za njegov prosvat, a ujedno ćete mu so donekle odužiti za sve one lepo uspomene, koje Vas uznaj veže.

U najnovije so dobe provelo već nekoliko korisnih i lepih radnja u Vrbniku. Obćina je sagradila Kolk u Vrbniku, obćinsku štornu u Gorici i Riečki, mandrić u Vrbniku, a sad dovršava pučku školu u Riečki. Darežljivošću jednog Vrbničana ukrasit će se župnu crkvu glavnim nitarom izpod dlieta proslavljenog Rendića i zašumiti će se „Japanski Bok“. Usljed živog zauzimanja drugog Vrbničana gradi vlada lukobran u Dragi, a darežljivošću istoga okititi će se zavjetna crkva skupocjenimi bojadisanimi stakli. Gradnja novog komada puta pruža priliku svakom Vrbničanu, da zasvjedoči svoju harnost proma rodnom si mjestu.

Dobrovoljne prinose primati će podpisani blagajnik.

Vrbnik dne 18. listopada 1888.

Odbor za gradnju puta.

A. Foretić načelnik, predsjednik.

Pop Anton Matanić, blagajnik. dr. D. Trinajstić, tajnik.

Lutrijski brojevi

dne 20. oktobra

Beč	70	68	84	44	86
Gradac	57	2	30	60	70
Temešwar	40	14	20	51	68

Razpis natječaja.

Razpisuje se služba ravnajućega učitelja III. reda na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Sišanu sa talijanskim i hrvatskim nastavnim jezikom, i služba ravnajućega učitelja isto vrsti na jednorazrednici u Ližnjanu sa hrvatskim naukovnim jezikom a talijanskim kano predmetom.

Molitelji moraju dokazati i uspesobljenje u podučavanju vjeronauka.

Molbe neka se šalju zakonitim putem uredu c. kr. škol. vieću u roku 4 tjednah.

Od c. k. kotarskoga škol. vieća

Pula 14. oktobra 1888.

Predsjednik: **Conti** m. p.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vsoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prodajnih kašljuć nodih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nostaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazliti od varalicah, koji je pomečinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeva sladkišta* (Pastiglie Prendini) te glodati da budu na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—4

87—4

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih služenikah u tu- i inozmstvu, **utjerauje dugove**, dobavlja izviežće sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i otkupuje proti uplati kamatah predmete**, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nisko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vpračila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2 „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3½ „	6- „	3½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu, pripusna se nov obrestna tarifa na temuju odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupuje in prodaje

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčuje kuponov pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m l.

Na jamčevno listino popujt po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obrestí po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—16

Marijaceljske želodčne kapljice

zvezno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

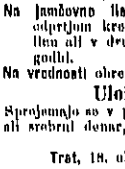

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notičnosti, slabosti želudca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislom puhanju, koliki, želodčnom kataru, goročiče (rezavci) pri prehitnej produkciji slin, ramenici tlačenju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želudcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolesni na vranici in jetrih in tudi proti zlat' žili all himorojdam. Cena stekleniei jo z nakazom vrod samo 40 nov., velika stekenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ *Karl Brady Kromsir, Morava.*

Marijacelsko želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Deli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakoj stekleniei priloženomu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: do Leitonburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Eduard de Leitonburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayor, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al'a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Saraval, al Amazone Trionfance. — Lekarna: Benedeto Vlach Miniussi, alla Carte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dentore (glav skladiš.) — Lekarna: Bmoletto all' orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristne Marijacelsko želodčne kapljice ponarejajejo in posnemajo se mnogovrstno. — V znamenje pristnosti mora biti sestana vsaka stekleniea v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženom poduku za vporabo razun toga opomenjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a l. Kremcrich (Kremsier).

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Loroloy-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, **pospešuje** pri mužkih polno, jako hrabrost in uže po kratkoj uporabi podoli vlasem in hradi naravno svitlost in polnost tor je obvarnje prod zgodnjim osivljenjem do najvišjo starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse narudžbe.

Cas. kr. koncesijonirana generalna

AGENCIJA

za Avstrijo, paroplovnega družtva

„Cunard Line“

v Trstu

daje razjasnila, komur hoče v Ameriko.

Providjen na ovom znamkom je pravi prof. dr. Libora

Elixir za živce

kojim se oslobadja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mladostnih grieha. Oslobadja **slabost**, bljutak, slabi glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, tor pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljan iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih autoritetah medicinskih — pruža jamstvo za oslobadjanje spomenutih bolestih. Pobliže iz **uputara**, koji je pridodan svakoj staklenki. Cieno malo staklenko f. 2 — veliko 3.50, dvostruko f. 5.50 a. vr. u gotovom ili pouzdanom. — U svih ljekarnah ja se prodaje — Glavno skladište: Lindi er.-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. 6 Trstu u lekarnah B. Serravalo All' Amazone Trionfante, Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na Rieci A. Mikzan 13—6

Najboljši

papir za cigarete

18-26 je pristni

LE HCUBLON

francezki fabrikat Cawlejor in Henryer v Parizu.

Svari se prod ponarejonjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskom vseučilišču, radi njegove najboljše kukovosti radi njegova čistote in zato, ker v njem ni nikako druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

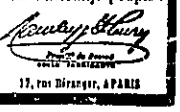

PAC-SIMILE DU L'INVENTEUR 17, rue Bérenger, A PARIS

Oglas dražbe.

Dne 10. novembra t. god. obdržavati će se dražba ili licitacija za gradnju zvonika u Vodicah (Istra), te se ovim pozivlju gg. natjecatolji, da kod dražbe sudjelovati izvole. — Gradnja je procienjena na 2700 for. 63 novč.

Vodice dne 20. oktobra 1888.

Martin Ribarić, župan.

Ivan Ružić

iz Kastelira

otvorio je u via Sporca Villa br. 1 krčmu na malo i prodaje litar dobroga vina po **36 novč.**

Na veliko u kuću po 26 novčića.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *začuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *kolo tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći liek* za urediti probavu, primjerano mješanje krvi i odstraniti neredovo dostiće krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priroditan je od *najboljih, liečničkih najkrepkijih sastavinah*; lukano se osobito kano sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, dižuranja*, kod bolestih u *ustih i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *nečiste krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u živcih, hipohondrije* i *melanholije* (sualled zlato prohavoj) on okrivljuje svu djelotvornost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* lanovo, *zdravo i zdravlja*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *izvanredan tjelesni domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne ovi stranu na *poustek iznosa*.

OPOMENA.

Da se ljubezne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica prav. ROSA z voljnog balzama po meni priredjena i u modrom kartonu omotana, koj potrtane napis „prav. prav. Rosa životni balzam in ljekarnik ak cesarski orlu, B. Fragner, Prag Kol.“ i njeni tiskom, dosadom, manjkajočim i francezkom jeziku ima, a prodaje lete za zakonitim — niže otimanim — zaštitnim znamkom pravičnom.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladišću

B. FRAGNERA

ljekarna ak cesarskom orlu, Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina i Z. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i vedo trgovine sa mješanim robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se čovjek prsi upale ili otrdnu i kod svakog oteka crva u prsi i sanuckici, lavinutja, morsko (mrtvo) kosti, reumatičnoga otoka, kraničnog upale u kuljenih, rukah i nogah i protiv pain napada kod raznjenih ranah, protiv teškoćin tomam na nogah i u ude na svakom tjelesnom dielu, vratnoj natečlini itd.

Sve upale, otekline, strašne ljetčli u kratkom, zadobijte, gdje je jako ognojene, izvuče isti balzam tav sinmal bez svake boli, te izčezli u najkraće vreme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

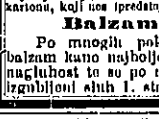

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo od više stranah patvori, opazujte svakoga, da se isto po pravom pouzimlje samo kod mene prodaje.

Vanjša, koja je samo onda prav., ako sta kutije, u kojih je mazilo napunjeno, imadu naziv, uputu na engljanoj harviji, tiskan u devet jezikah, a zanotan u kartonu, koji nos spredstavlja zaštitna znamka.

Balzam za uho

Po mnogih pokusah pokazao se ovaj balzam kuno najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnoj hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset motrov, samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da opratí 60 ctm. f. 2.70.

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Baršena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., samo volna, najnovejše blago za jesensko in zimske obleke dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukna
60 ctm. dir. najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey“ za gospe
(Jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletne, veliko; 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškega oksforda veliko, 3 kom. f. 3

Holandsko dolge preproge (ostanki)
10—14 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.00

Normalne košulje in hlače,
kompletne, veliko, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 30 met. f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Ureidrath (Trožilje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženska košulja
iz močnega platna adipkami 6 komadov f. 3.25

Domačo platno

1 komad, 30 vatlov	¾ for.	2.50
1 „ 30 „	¾ „	5.50

Klug-Weho
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6 —

S i f o n
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas

1 kom. 30 vatlov, lita	f.	4.80
1 „ 30 „ rudeč	„	5.20

Okeford
za more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami f. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.80

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 160 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolga, 150 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
belo all barvano 1 kos I.a f. 1.80, II.a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 3 kom, for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in vičnjevo, f. 5.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj. f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar kvanu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša **želodčeva esenca**, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma nepremakljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučočo trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zopor to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bil je zaman in edino le Vašej nepreceniljivoj esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, tor Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zanjo najsrčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji, 1887

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Manulić.

Tiskara Dolenc.

Broj 45. U Trstu 8. novembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 6 nč.; ili u slučaju opotovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Nigdje rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Interpelacija

zastupnika dr. Vitezića, Nabergoja i drugova na njeg. prouzvišenost gosp. grofa Taaffe-a, ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala.

Na temelju jednog dopisa od dne 5. jenara t. g. u Trstu izlazećom listu u hrvatskom jeziku „Naša Sloga" bijaše podnešana kod trščanskog kotarskog suda tužba radi uvriede poštenja, počinjena tiskom, proti gosp. Matku Mandiću, izdavatelju onog časopisa i proti piscu onog dopisa.

Prigodom kasnone razprave kod rečenog kotarskog suda dne 9. t. m. bijaše predidano izvlečako pollonjeng ravnateljstva u Trstu od dne 17. marca t. g. br. 449/res., u kojem se nalazi medju ostalim i sliedeće:

. . . . . „On (Mandić) je odgovorni izdavatelj glasila biskupa Strossmayera, kojo zastupa vrlo hrvatsko napricacije, to je vjeran pristaša toga biskupa, koji nosi visoko zastavu Slavenstva, a jest sradištem one struje medju austrijskimi Slavoni, koja prekoračuje granice Austrije težeći za ciljevi, koji se neslažu sa dunastvom, dà, od kojih su nekoji dapače jedva mogu složiti sa volovlastnim položajem monarkije; tù pokazalo se upravo prigodom bugarskih nemira, da su naprotivi Slavoni na poluotoku balkanskom željeli premoć Rusije a ne onu Austrije".

„Mandić nemia u Trstu osim kao svoj dionik nijednog drugog zanimanja već da šalta dannemice pladenu misu; dohodci od lista „Naša Sloga" po njemu izdavanog, nebi imali biti odvod njemu; on će biti dakle upućen na subvencije, kojim vrlo nije težko pronaći".

Njegovo ponašanje u ostalom nije do sada dalo povoda neugodnim opazkam.

Trst, 17. marca 1888.

C. kr. dvorski savjetnik i ravnatelj pollolja

Pichler v. r."

Ošlto je, da radi žestoke borbi, koja vlada u Primorju medju slavenskom i talijanskom strankom, takova informacija o spomenutom izdavatelju časopisa nemogaće ostati bez štetnih upliva na posljedak kasnone razprave, osobito ako se pomisli, da je u Trstu vladajuća stranka talijanska, te da se radi toga poretnici ponajviše iz nje izabiru. A u istinu bijaše Mandić odsudjen na novčanu globu od 150 for. ili na 30 dana zatvora, te na zgubu kaucije od 60 for.

Ono što se tvrdi u toj noti, da je časopis „Naša Sloga", glasilo biskupa Strossmayera, jest ničim neutemeljena tvrdnja.

Što se tiče težke osvade, bačene na austrijske Slavone, da medju njimi vladajuća struja prekoračuje granice Austrije, težeći za ciljevi, od kojih se dadu nekoji jedva spojiti sa volovlastnim položajem monarkije, mora se to smatrati za frivolnu, izazivajuću osvadu, koju bi se bilo moglo jedva očekivati od one c. kr. oblasti, koja je pozvana, da uzdržava red i da štiti čast državljanah.

Frivolna i neosnovana je i druga osvada, da je naime izdavatelj toga časopisa upućen na subvencije, kojim vrlo nije težko pronaći. Mogao je dakle obtuženi punim pravom prigodom razprave takovu tvrdnju kao službenu infamiju (infamia officiosa) ožigosati.

Mandić je predsjednik slavenskog radničkog družtva i podpredsjednik političkog družtva "Edinost„*) u Trstu. Ova oba družtva jesu odlučno patrijotična; prvo uživa dapače čast, da je pod pokroviteljstvom Njeg. cesarske Visosti prestolonasljednika Rudolfa. Ova družtva nebi za stalno takovo častno mjesto povjerila mužu, koji ide za protupatriotičnimi i protuaustrijskimi ciljevi. Spomenuta osvada pada dakle i na ona družtva.

*) I načelnik mužke podružnice sv. Ćirila i Metoda. (Op. prev.)

Radi toga stavljaju podpisani na njegovu prouzvišenost sliedeće upite:

„1. Je li poznat njegovoj prouzvišenosti sadržaj spomenutog dopisa ravnateljstva policije u Trstu od dne 17. marča t. g. br. 449/res.?

2. Kani li njeg. prouzvišenost dati iztražiti na kojih li se činjenicah osniva osvada, sadržana u toj noti, te ako se ono pokaža notemeljitimi,

3. koju zadovoljštinu kani njegova prouzvišenost dati mužu, koji je tom notom tako silno kompromitiran?"

Dož, dne 27. oktobra 1888.

Dr. Vitezić, Nabergoj, Šuklje, dr. Bulat, Borčić, Klun, dr. Rapp, Gasser, Sternbach, dr. Porjazdić, dr. Gregorec, Vošnjak, Bojakowsky, Ponk, dr. Zucker, Dürich, dr. Začek, dr. Violguth, dr. Krofta, Schindler, Stoyskal, dr. Spollna, dr. Stoldl, dr. Engel, Janda, Jahn, Pfeifer, Hovora, Skokanok dr. Poklukar, Skopalik, Weber, dr. Kaunic, dr. Tonkli.

Istarski sabor.

VII. sjednica dne 1. oktobra 1888.

(Konac.)

Zast. Jenko progovori:

Kad sam doznao za predlog školskoga odbora, začudio sam se, da ga je sa stanovišta većine ovoga sabora u obće niti postavlio. Jer je taj predlog nedostatnost u njezinih načelih. Usprkos tomu morali bismo mi — manjina — glasovati za predlog školskoga odbora, kad bi tu išlo za rumunjsku narodnost i rumunjski jezik. Jer ono, što mi zahtjevamo za naš narod, toga neodričemo ni drugim. (Dobro! na lievici).

Nu taj nolma govora o rumunjskoj narodnosti i o rumunjskom jeziku, jerbo u istri nolma rumunjskoga naroda. Ako usmemo službeni popis od g. 1880, uviđat kojega se je 1500 Ćiribiraca, stanujućih u nekojih selih okolo dopićkoga jezera, pribrojilo k Talijanom, a onih 581 u Žejanah k Hrvatom, moramo priznati, da je njih svih skupa (2121) vrlo malo.

Još manje može se pako govoriti o rumunjskom narodu, ako se pozna njihov jezik. To nije rumunjština, već je to mješanica od staro rumunjskoga i sadanja hrvatskoga. Najbolje bilo bi kad bi ga danas govorio ćiribirski. Jer unuprot čestim izjavam častnog g. predsjednika, velika većina ove saborske razumije hrvatski jezik, to bi se mogla gospoda uvjeriti koliko naših riečí služi Ćiribircem. A bilo bi vrlo težko govoriti u tom jeziku jer mu manjka, osim najobičnijih, mnogo izraza. Biti će dosta navedem li, da je od kakovih 1300 ćiribirskih riečí, koje imade Miklošič po dru. Gartneru u svojem iztraživanju „Rumunische Untersuchungen", više od 500 naših, dakle ⅔. Tko obći pako s Ćiribirci, naći će, da je taj razmjer još mnogo nepovoljniji za rumunjštinu, jer će smjelo uztvrditi, da je polovica hrvatskih riečí.

Prispodobi li se pako takodjer rumunjski dio ćiribirščine s modernom rumunjščinom, opaziti će se veliku razliku. Ja nisam dodjše visšt modernoj rumunjščini, al poznam prilično ćiribirščinu. Imao sam zgodu sudjelovati kod iztraživanja rumunjskoga učenjaka i tada sam svoj sud učvrstio. Došao je naime lani k meni g. Nic. Densasianu, te mi se predstavio kao dopisujući član rumunjske akademije znanostih u Bukureštu. Odvezosmo se u Žejane, gdje sam kazao urodjenikom, da ovaj gospodin govori njihovim jezikom, raztumačiv njim odkuda i zašto je došao. Počeo je razgovarati s njimi, no nit je mogao on njih dobro niti oni njega razumiti. Kazali su mi dakle: „Costa gospod nu kuvinta žejanski, kaši ši noj; je kuvinta rumunešći, ma nu li se pote biro ši tot onceloze" (Smjeh). To znači hrvatski: „Taj pušćeno, neima mu se uzeti ćak i pravo, gospodin negovori po žejanaku, kako mi; on govori rumunjski, no nemože se ga dobro i posve razumiti".

Za drugi dan kazali smo nekojim Žejanoem, da dodju u Podgrad. Provadjali smo s njimi pripovjest iz sv. pisma o „sgubljonom sinu" u ćiribirščinu. Pripovjest, kako znamo, nije dugačka, a trebali smo za pravo štivo poslije podne. Bijaše to težak posao. Znadu bo konkretno svakidanje pojmove izraziti, no abstraktnim nemaju ni traga. A pošto jih nije g. Densasianu dobro razumio, morao sam ja posredovati sliedeći so napram njemu njemačkim, a napram Žejanoem ćiribirščinom i hrvatščinom, Rumunjščinom učenjakovom s ćiribirščinom Žejanaca nebi bilo moguće točno provesti. — To je najbolji dokaz gledo razlike. — Rukao jim je takodjer, da napjevaju svoje narodne pjesme, a oni napjevaše — hrvatske!

Učenjak taj izjavio mi je na to, da su Žejanci bolje sačuvali svoj jezik nego li njihovi suplemenici okolo dopićkoga jezera. Jedan i drugi, da nalmanje pako drugo važnosti, nego li povjestničku i jezikoslovnu, za iztraživanje stare rumunjščine. —

Ako bi se ustanovila takova škola, pitati valja, koji da bude naukovni jezik? Ćiribirski ne, rumunjski takodjer ne, jerbo ga nerazumiju. Gdje bi se našao učitelj, vjeroučitelj, nadzornik? Već samom agitacijom, da bi se molbu za takovu školu podpisalo, išlo je težko. Družtva „Pro Patria" morao je pomoći tamo nalazeći se Rumunj-tudjinac. Neka njim se pribavi učitelja Rumunja, koji neće njih niti oni njega razumiti, pak je uopće osiguran! Dakako, da takav dokaz nolma važnosti za saborsku većinu, jer ona radi dosliedno na tom, da se imade slavenskoj djeci uciepiti talijanšćinu po učitelju Talijanu. Za mene je pako taj dokaz važan.

Imadem još jedan prigovor proti takovoj školi. Uzmimo, da su to sada prvi Rumunji. Neka nam se dade rumunjsku školu i učitelja Rumunja. Uzmimo takodjer, da izvrstno napreduju. Što će njim sve to koristiti? Imadu li možda kakovu svezu na svojem bradom? Zar će doći kada u kakav dotlcaj s njimi, ili, zar će s njimi dopisivati? Tù niti Žejanac nesreti Suhnjevićana.

Kao što sve narodnostne ostanke, koji nisu u nikakvoj svezi sa svojim narodom, niti su mnogobrojni, snašla je sudbina takodjer i Ćiribirce. Oni su pohrvaćeni. Medjusobno govore doduše svojim jezikom, nu ne rumunjskim, već jur spomenutom mješanicom. Inače njim rabi obćeć s drugimi jedino čisti hrvatski jezik. Mi ćemo dakle glasovati proti predlogu školskoga odbora, jer nam se načini opravdana takova škola, niti uvidjamo nit najmanje ikakvu njezinu korist. Bila bi to zaista naplodna, no vrlo skupa igrarija. Ako pako gospoda od većine zato glasuju, da se dade Ćiribircem vrlo potrebitu hrvatsku školu, zahvalni će Vam začeloti, da: „Domnu eljo da sriću ši zdravlje".

Za njim progovori dr. Laginja, kojega govor ćemo posebice donieti.

Izvjestitelj dr. Costantini nije si mogao pomisliti, da će manjina biti proti postrojenju rumunjske škole. Gospoda, koja tako brane svoju narodnost, morala bi biti nekoliko pravedna i prema drugim. Da su prosioci Rumunji, to je neopravrziva činjenica, pripoznana po filologih i etnografih, takodjer tudjinskih. Da su prisiljeni govoriti hrvatski, jer su obkoljeni Hrvati, ne niće. Činjenica je takodjer, da jih župnici nastoje pohrvatiti, al je takodjer istina, da djeca prije nego počmu polaziti crkvu, negovore nego rumunjski. Podupirući zastupnik Laginja za stalno neposna onoga pučanstva, al može za uvjeriti, da je nesamo jezikom nego i običaji i tipom različno od Hrvatah. Ako bijaše dosad zaključeno, da proси. Preporuča svoj predlog, koj se po većini i prima.

Sjednica se diže. Što je preostalo dnovnoga reda, pronašu se na sliedeću.

* * *

VIII. sjednica, dne 5. oktobra 1888.

Predsjednik kom. prosvjetli dr. Vidulleh. Vladin povjerenik, kao zamjenik bolnoga vit. Elsecogga, dr. Petar Lukarnar, c. kr. komisar; 27 zastupnika.

Zapisnik prošle sjednice, pročitan saborskim tajnikom drom. Venierom, odobruje se bez primjetbe.

Zastup. Jenko dobiv riečí, pročita sliedeću interpelaciju:

U ovoj saborskoj razpravljalo se je nekoliko puta o šumskih odnošajih gornje Istre. Prošle godine preporučilo se je vis. c. kr. vladi, da bi za vrieme, dok namišljena komisija nedovrši svog posla, manjom strogošću postupala, da bi dakle privremeno dopustila sječnju drva i pobiranje stelje po starom načinu, jer bi se tim narod umirio, a dalnji uspjeh bio bi lagliji.

C. kr. šumski činovnici ne samo, da se nisu obzirali na tu vrlo potrebitu i dobro mišleću preporuku, već su dapače svojom prijašnjom strogošću stvar tjerali do skrajnosti!

Poznato su pomutnje u Podgradu. Narod jih nije zakrivio, već c. kr. politički komesar, koji je prod više od 20 godina dozvolio dioba šuma, a da nije bio na to ovlašćen. Narod obavio je dioba u dobroj vjeri, da će kod toga ostati, jer su tada c. kr. činovnici povjerenja parada posve uživali. Radi to pogrešno vladanoga činovnika postupa se proti posjednikom šuma bezobzirnom strogošću, umjesto, da bi se radja pokušalo izvući ih iz strašnoga labirinta na temelju pravice, i to tim više, pošto je u praksi utvrdjena istina — nato u podgradskoj šumi — da su bolje sačuvani oni dielovi obćinskih i zadružnih šuma, koji se nalaze u rukuh pojedinaca. Po ustanovljenju zadrugah, imalo su se ove konštituirati. Nije se počelo onuje, gdje je najlaglje, gdje šuma nije razdiljena, već se hoće prisiliti upravo podgradsku zadrugu, gdje je najteže, dà, gdje je to kod sadašnjih okolnostih nemoguće radi toga, jer se nemože potanko opredieliti svakogodišnje uživanje pojedinecem u onom razmjeru, u kojem je jedan ili drugi sačuvao, poboljšao ili pogoršao svoje dielove u dobi, dok su uživali šumu po faktičnih dielovih. A pošto se nešto nemogućega postignuti nemože, jer se nije podgradska zadruga mogla konštituirati, radi toga i bez svakoga drugoga razloga, namotnulo ujoj se sekvestar u osobi c. kr. šumskoga pristava. Razumije se, da takovim postupanjem nebijaše narod sklon sekvestru, tim manje, pošto nije znao raditi u pomirljivom smislu, već je postupao odlučno, zapovjedajući, nebrinući se za opravdano molbe zadrugara, oslanjajući se vazda jedino na silu, koja mu bijaše od c. kr. političke oblasti skoro neograničeno na razpolaganje.

K toj nesreći pridružilo se još nepristojno ponašanje nekojih proti sekvestru — ne doduše u šumi, niti kad je bio u službi — i od tada bijaše njegove djelovanje kako da se je zakleo na osvietu, upravo štetno.

Kao što odsudjujemo svaku nepristojnost, odsudjujemo takodjer onu nerazboritih seljaka, kojih većina — to naglašujemo — nije u šumi u ikakvom pravu.

No toliko oštrije moramo odsuditi postupanje sekvestra, ujedno c. kr. činovnika, koji je zadrugarom, koli pojedincem toli skupno, zanitnu škodu prouzročio. Preobširna bila bi ova interpelacija, rad bi htjeli sve junačke čine sekvestra navesti. Spominjemo samo:

Da se je pustilo životinju pogibati od mraza i gnjiloće tim, što se je zabranilo pobirati stelju, te so bijahu jur pokazali znaci kužne bolesti na parkljih, što bijaše i službeno ustanovljeno;

da je mnogo njih radi čvrsto zimo trpilo zbog pomanjkanja drva, dok se njim poručilo glavaru sklopiti nekakav kompromis, koj se pako nije takodjer posvo izvolo;

da je sekvestar već po drugi put kod političke oblasti izposlovao, da navrši službu poljskoga i šumskoga čuvara jedna osoba, kako je tamo svuda i vazda običaj, jer imade čuvar posla ljeti na polju, a zimi u šumi; da valja tako plaćati bezpotrebno dva čuvara, a sekvestar je narinuo za šumskoga čuvara nepouzdanu i nesposobnu osobu;

da bijahu na 6 i 7dnovni zatvor odsudjena dva zadrugara, što je odobrenjem zadruge jedan i to seoski župan, po starom običaju faktički zastupnik zadruge, prodao, a drugi kupio travu na jednoj pošumljenoj parceli, za koju je morala zadruga travu odstraniti po nalogu c. kr. kotarskoga glavarstva, koju prodaju je kasnije ces. kr. namjestništvo odobrilo. a globu ipak potvrdilo;

da bijaše velika većina zadrugara pozvana na dogovor, jer je skupni seoski pastir, ili dielomice pastir pojedinca po starom običaju, to sporazumno sa zadrugom pasno životinje u zadružnoj šumi, u kojoj paša nebijaše zabranjena, a pogriješili su valjda tim, što nemaše posebne dozvole za pašu od sekvestra, te mu se neobvezaše plaćati nekakvu godišnju pristojbu;

da bijahu kod razprave strogo kažnjeni svi, koji se nakašnjelo obvezali na izplatu dotične svote, na zatvor do 14 dana i na platež odštete — pazi se na svojem I — do preko 20 for., a odprošteni bijahu oni, koji se pokorišo, prostrudiv se tako oštro odsude;

da se je odlučilo palliti japonicu unprkos odlučnoj protimbi zadrugara — a dini se upravo radi toga — kuć u odaljenom i nepristupnom kraju šume, te do biti za to stroška u gotovom novcu kakovih 500 for., te se neće mnogi uz sav veliki trud sadašnjega šumskoga nadstojnika japno rasprodati, već je pogibelj velika, da će izkvarene ostati na mjestu, a tužko, da će se pokriti niti polovicu gotovog stroška, neračunajuć drva, koja bijahu bezkoristno spaljena itd.

Proti razsudbam, odlukam i odsudam podnašali su zadrugari pritužbu i utoke na više oblasti, ne uvjek bez uspjeha. Izravnim podnoskom na ces. kr. ministarstvo poljodjelstva znamenito, takodjer, da bi se odposlalo posebno, nepristrani komisiju na lice mjesta, da se ova izjavi, da li je sekvestar radio na korist ili na štetu zadruge; obvezali su se platiti stroške za slučaj, da komisija nadje, da njegovo djelovanje nebijaše škodljivo. Na mjesto, da je pako došla komisija, o kojoj se je već od službenih ljudih govorilo, da će biti dozvoljena, primili su odluku, kojom njim se javlja, da je c. kr. ministarstvo poljodjelstva uzelo na znanje izvješće c. kr. namjestništva, koje glasi, da tvrdnje zadrugara nisu temeljite!

Razumije se, da imade občinski ured težak položaj u takovih okolnostih. Narod je vičan tamo tražiti pomoć, jer se je smatralo šumu i prvašnje doba kao občinsku. Naučna je takodjer politička oblast občini napretiti razne poslove, tičuće se zadrugah i to većinom takove, kojih nije dužan ovršivati občinski urod po nijednom zakonu. Cieli taj nižim neopravdani postupak u šumskom pitanju podgradskog kotara kani se sada pokriti s tim, što se ocrtnjuje kao nametnem državnih oblastih protivno, te narod buneće uprav osobe, one, koje su svakom zgodom narod nagovarale na strpljivost, te na traženje promjena jedino zakonitim putem, to koje su jedino na to radile, da se okolnosti točno razvide, te nepristrano za narod koristne odluke učine.

Više se ne vjeruje izvještajim podredjenih činovnika, koji su u tom pitanju interesirani, nego li pritužbam naroda, te izjavam nepristranih osoba i zastupnikah naroda.

Naša dužnost jest, opet — a ufamo se za zadnji put — upozoriti vis. c. kr. vladu na grozne, nenaravske odnošaje u upravi šumskoj čitave gornje Istre. A to nenaravsko postupanje je tim očevidnije, jer se negdje postupa baš skrajnom strogošću a drugudje načini se ništa. Uspjeh jest pako u obih slučajevih nepovoljan. — Takovo stanje nemože dalje trajati, jer je ono takodjer u očitom protuslovju s obstojećimi privatno-pravnimi ustanovami. A pošto državna oblast, kako u ostalih granah privatnog posjeda, takodjer u odnošajih šumskoga gospodarstva privatnim osobam, občinam i zadrugam nemože proti njihovoj volji ograničiti uživanja, ako jih na drugi način neoštetoti, pitamo:

1. Kani li vis. c. kr. vlada i kada dignuti sekvestraciju podgradsko zadružno šume?

2. Kani li vis. c. kr. vlada naložiti svojim činovnikom, da blažije postupaju u šumskih stvarih gornje Istre u obće, naposc pako u pitanju šume podgradsko zadruge?

3. Kani li pospješiti sazov i djelovanje komisije, da se već jednom uredo oni nezdravi odnošaji?

Poreč, 5. oktobra 1888.

Jenko, Zamlić, dr. Laginja, Spinčić, dr. Volarić, Flego.

Za čitanja te interpelacije bila je većina mirna, a po njoj ravnalo se je, kao uvjek i občinstvo na galeriji.

Prosvjetli predsjednik reče, pošto primi interpelaciju: Ovom interpelacijom postupati će kao sa predjašnjimi, pisanimi samo slavenskim jezikom, kojega ni ja ni većina nepoznaje. Nemoga dati, da se razpravi, kako je propisano.

Zastup. dr. Laginja čita hrvatski, pak talijanski ovu interpelaciju:

„Zašto nije zemaljski odbor još pred pred občinskomu glavarstvu u Žminju novce, dobivene od državne obvezniee, pripadajuće onoj občini i prodane za nominalnu cienu od 7700 for., kako je to bio još davanje dekretom od 27. marža 1888. br. 1284, pa bilo to uz istodobnu obvezu občinskoga glavarstva u Žminju, da odmah iskaže izplatu občinskih dugova, te da tačno izvesti kako je upotrebilo ovontunlni vlšak.“ *

Početkom čitanja te interpelacije smiluje se je većina na glas, a za njom i galerija, kasnije umilelo se je jedan i drugu.

Prosvj. predsjednik reče, da će ju izručiti zemaljskomu odboru.

Zast. dr. Petris primjeti, u ime zemaljskoga odbora, da će biti na nju odgovorili.

Prosvj. predsjednik veli, da je u predjašnjoj sjednici, kad se je raspravljao zakonski predlog o vjeroučiteljih, to kad ga je dr. Laginja zapitao, da li je poslao dotični dnevni red biskupu porečko-pulskomu prosvj. g. Flappu, odgovorio, da ga je poslao. Sad se izpravlja i tvrdi, da se je onim odgovorom prenagliio, pošto je kasnije saznao, da dotični dnevni red pogrešno (per isbaglio) nije prispio u ruke prosvj. biskupa Flappa. U ostalom, opaža na dalje, zastupniei nisu učenici, koji bi se imali nadzirati, da li dolaze k pojedinim sjednicam ili ne, a najmanje oni, koji imadu vielini glas. (Iz viečih, kojo je predsjednik izrekao i naglaskom, kojim ih je izrekao, vidi se, da je ono jednostavno pitanje dra. Laginje nekoga opsikio).

Zast. dr. Gambini, prisjednik zemaljskoga odbora, ustnje se i progovori: Pošto je dr. Laginja u prošloj sjednici predlagao zemaljskomu odboru, da je bez ovlaštenja prekoračio pojedine rubrike koli u izdatku toli u dohodku, neće mu on danas odgovoriti i dokazati, da zemaljski odbor nije tomu kriv. Troškovi saborski, rubr. I., morali su se prekoračiti, jer je sabor dulje trajao, nego se je predvidjalo. Troškovi zdravstveni i dobrotvorni zavodi, rubr. IV. i V., su prekoračeni si zemaljski odbor nije kriv, da bijaše više bolnih i da se je otvorilo novih arcdiatah za cieplienje kolcah. K rubrici VI. „Javne gradnje“ potrošilo se je 3678 for., koji nabljahu u proračunu, te kuću na Marnferu, kupljenu od občine porečke za razširenje prostorijah zemaljskoga poljodjelskoga zavoda. Glede „pokrajinskoga duga“, rubrika X., izdalo se je 40.000 for. više, jer je plaćilo 19.000 za pokrajinske zgrade i predplatilo državi 2070 for. za 4ug g. 1879/80. i 18.763 fr. za uništenje filoksere. K rubr. XI. potrošilo se je 140 for. više za pokrajinski muzej, a for. 584 čini se samo, da se jih je potrošilo. Prekoračenje kod rubr. XIII. „produjmovi“ pokriva se dielomice u rubr. XXIII. dohodka, dielomice pako odvisi od znatnih predujmovah učinjenih občini kastavskoj i kotarskim cestnim odborom u Bujah i Kopru za ceste, u Kopru i Umagu za gradjenje mrtvačnicah, u Bujah i Grižnjanu za potrebe prekužnim bolestim. Prekoračenje kod rubr. XIV. odvisi od toga, što se je kupilo založnicov od 1000 for. u zamjenu za drugu izvučenu i kupilo 25.000 for. založnicah s novcem potegnutim od filiale „kredita“ u Trstu. Gosp. Laginja, koj je ćuni predbacio, da zemaljski odbor pušća uloženih novacah po 3%, dočim bi mogao dobiti po 5%, morao bi biti zadovoljan, a ne tužiti se. Al on nije zadovoljan, nit onda, kad junte pristodjuje i kad potegne više nego je proračunano. U ostalom nesmo, kako oznaćiti rieči dra. Laginje, kojo su rieči cielo manjine. Nieće se proračun, a htjelo bi se, da se troši. Laginja hoće, da se ozonor umanji (i sa svim pravom, uvjek se plaća a kako ide dug na manje?!); Flego, hoće, da se dugovi oproste (sama junta, znajuć valjda, kako se je novac zlo trošilo, predložila je, da se oproste); Spinčić, da se školo više troši (da se troši razmjerno na Hrvate kao i na Talijane); Zamlić, da se pobolšja stanje kafehota (to hoće zakon, a Zamlić bi htjeo, da se stvar kako valja uredi); Volarić . . . . govori hrvatski. Pošt. Laginja mislio je sam sobom: Što inmbardo nisu prošlih godinah neprobojni oklop rodovitoga postupka. Juntinoga, pokušajmo probiti ga laskanjem, i lilnoć, da nas brani proti protivnoj misli dra. Amorosa, pogladio nas je po maćju i ubo nas nožem izpod pras. Kamo neodspjelo lavja koža (mislio je u sebi) možo doći malo praha. Ali bodež je zabranjen, a lisička koža je kontraband. Današnji zemaljski odbor ne pusti prodi jednu ni drugu tu robu. (Konstatiramo, da je „Istra“ u svojem izvješću izpustila cieli ovaj stavak nedostojno Gambinijevo obrane. Op. Urod.)

Pitaju za rieč gg. Campitelli i Laginja. Čim ovaj opazi onoga, reče mu: „sil accommodi“.

Zast. dr. Campitelli veli, da nemože šutiti kao izvjestitelj financijalnoga odbora. Kad se je radito o navrhnom računu za god. 1887, nije prošno u potankosti, (pače nit u dobroti, jer je jadan vlše nego predloge štino), jer je to smatrao suvišnim. Neka pak manjina zmade, da financijalni odbor razgleda potanko računo i dotično prilogo. A da dokaže to, hoće štiati komad njegovoga izvještaja (a našto ga nije štino kad je bio završni račun na dnevnom redu?), tičuć se opazakah drs. Laginje. Pak čita o prekoračenjih u rubrici I. IV. i V., ezo dakako opravdava i naimć cielo i ovo djelovanje „brillantnim“. Proditav reče, da je to učinio, da potvrdi ono, što je rekno dr. Gambini, pak nastavi: Vodina zna, da je odgovorna za upravu, a toga mora ići oprezno, a toga je oxbiljna i nije nikad zlerabila svoga položaja. Mora pak opazili, da su probitci manjino izvan Istre („oltre gli interessi della minoranza sono fuori dell' Istria“).

Zastup. Spinčić Ivanički glasno i kašuć na prozor prema moru: „Si in Italia“. Zast. dr. Volarić: ooo!

Zast. Campitelli osupnut nakon kratko stanko: Nisam mislio na izvanjski svlet („all' estero“). Gospoda nezastupaju Istro . . . .

Zastup. dr. Volarić: „Nazionalità mista“.

Zastup. dr. Campitelli: Nevrčo dužnostih svoga mandata.

Zastup. dr. Volarić: To će sudit narod!

Zast. dr. Laginja: Predgovornikom reći ću samo malo rieči. Trebalo bi ga bilo opomenuti, da će se mu ni danas navaliti odnosno, trebalo bi bilo znati, da će se obrađun opet razpravljati. Lahko vam je pobijati s tolikimi spisi i papiri; meni manjka ovo, ja nolmam drugo, nego izvještaj junte.

Zast. dr. Gambini: Evo papirah.

Zastup. dr. Laginja: Hvala liepa, ali jih nemogu trebati. U ostalom nisam dvoljno bacao krivnjah na jednoga ni drugoga, a ako ju ima, treba jih podieliti medju ove, koji su račun odobrili. Ako je goverio o 50% i 100% prekoračenja preko proračuna, to je rečeno kao za priliku; ali istina je nepobitna, da naše pokrajinsko gospodarstvo stoji tako, da se od mnogih rubrika nepotrošili ono, što bi se moglo i moralo potrošiti u boljuk naroda; drugdje opeta troši se što nije predvidjeno u proračunu. A posljedak je tobože snavim tim dobar; ali to dolazi odatle, jer je proračun sastavljen već mnogo godine, tako, da izkazuje mnogo manji prihod od nameta, nego li u istinu jest. I čudno je, kako se poslije toliko godinah izkustva naš zemaljski ministar financijah može onako proračunati kod prihoda nameta, da n. pr. na 70.000 proračunanih, može imiti 20.000 for. više. Dakle proračuni su notemeljiti; taj prigovor nemože se ovrći, a proračuni se ni neovršuju. — Na dalnje i konačne prigovore dra. Gambini-a ima govornik samo u kratko opazici, da se no drži za lava, ali nije ni mačka, zato što mu je Bog dao nešto suroga brka (onda jačim glasom), a što se tičo bodeža, neka zna g. Gambini, da mi od ove strane nerabimo štitita za napadaj, jer to nije naš narodni običaj, nego, kad bi ga rabili, bilo bi samo proti onim, koji su naučni bodežom zaspačati druge iz potaje!

Za razpravo sliedećih predmeta dr. Gambini dopisuje nešto s dr. Laginjom, da izpravi tobože pregrube uvrede. Na ličih zastupnikah čita se neko nezadovoljstvo, radi izrazah, na koje je dr. Gambini dobio taj odgovor.

Prosvj. predsjednik: Pošto je izcrpljen taj slučaj, priobćujem, da mi je Spinčić izručio prosvjed Krašanah proti odieljenju od buzetske občine i Laginja prosvjed občinskoga zastupstva Pazinskoga proti razdieljenju občine Pazinsko, te da mi bi izručena prošnja Krašanah za podporu proti oštećenim tučom i kobilicami.

Prolazi se na dnevni red.

Izvještaj zemaljskoga školskoga vieća o stanju pučkog obuka u školskoj godini 1886/7.

U ime školskoga odbora izvješćuje čitajuć:

Zastup. dr. Costantini: Neće se sastavljati posebice kod statističkih podataknh, nit kod ocienjivanja, jer se to malo razlikuje od predjašnjih godinah. Htjeo bi, da se u izvještaju navode brojevo dužne i polazeće djece no samo u pojedinih kotarih, nego i u pojedinih školah. Sustavlja se kod note zemaljskoga školskoga vieća 25. agusta br. 901, kojom je isto odgovorilo na resolucije sabora primljeno u IX. sjednici prošlega zasjedanja. Timi resolucijami upozorilo se je ces. kr. vladu na malo zadovoljne uspjehe u pučkih školah i ponvalo ju, da potraži načino, kako da se odstrane uzroci toga; pozvalo se ju je na dalje, da svrati svoju pozornost na uvjek manji broj učiteljskih pripravnikah u talijanskom odielu u Kopru, i da ustroji navlastno učiteljište s naukovnim jezikom talijanskim. Zemaljsko školsko vieće odgovorilo je u ročanoj noti, da se je vlada pobrinula za odgoj talijanskih učiteljah ustrojiv dva talijanska pripravna tečaja i dvoji podporo vrednijim i siromašnijim pitomcem, pozvav ujedno zemaljski odbor odnosno sabor, da i on sa svoje strane motno u proračun 2000 for. za podporo ubogim učenikom učiteljišta u Kopru. Na ovaj pozlv za 2000 for. podporo nemože se ništako pristati. Po zakonih ima c. kr. vlada izključivo pravo ustrajati i uzdržavati učiteljišta; zasluženo ima nastojati, da učiteljišta napreduju i pošto sama priznaje, da se može napredak pospješivati podieljivanjem podporah, nek jih podieli koliko treba. S drage strane pokrajina nit nemože dati takve podpore, pošto već i tako troši mnogo na školstvo. S toga preporuča nek c. kr. vlada poveća svotu za podporo. Treći način, veli zemaljsko školsko vieće, koko bi se povećao broj pitomacah na učiteljištu u Kopru, jest taj, da se poboljša plaće učiteljem, opažajuć ujedno, da tu notroba saboru nikakva preporučivanja, pošto se je i sam tim predmetom bavio. Dobro je, da zemaljsko školsko vieće priznaje nakano sabora glede poboljšanja učiteljskoga stanja, al tim nastojanjem isto vieće podupire neprezano i pretjerano zahtjeve učiteljah, koji su u boljih odnošajih nego u drugih pokrajinah, gdje vlade nezagovara poboljšanja. Toga nobi smjelo činiti nit kod nas. Do ugodnoga znanja se prima, što se je imenovalo za svaki kotar po jednoga školskoga nadzornika, i to no samo s toga, što će se moći bolje nadzirati školo i tim poboljšati obuku, nego i s toga, jer je vlada pripoznala, da je sabor imno pravo, kad je no tomelju zakona zahtjevno, da se imenuje za svaki kotar posebnoga nadzornika, i kad se je tužio na nemarno nadzorovanje i na slabe uspjehe u školah. A sad će pokrajina bodrim okom motriti djelovanje nadzornikah, da vidi hoće li bolje odgovarati svojoj zadnći nego su dosad. Pokrajina je takodjer zahvalna zemaljskom školskomu vieću, što je naložilo učiteljem, da se suzdrže od svake narodne agitacije i od politike i žuli, da su taj nalog strogo vrši. A da tu želju izrazujo je tim potrebitije, što je kod posliednjega naknadnoga izbora bio uprav jedan učitelj, koj se je nozakonito pomišno tim, što je javno kazivao izbornikom ime kandidata, koga neka izaberu. Zemaljsko školsko vieće, da je već god. 1883. obećalo novo naukovne osnove, al da jih još nema. Nek se već jednom izdadu, jer su sa sadanjimi noda napredovati. Timi osnovami će se za stalno odstraniti mnoga zla, kao ono, da se podučavajo tri jezika, kašto je to javno pokazao neki c. kr. kotarski školski nadzornik nagovarajuć ljude, da pristanu na hrvatsku paralelu, svjerovajuć jih, da će se u njoj podučavati hrvatski, talijanski i njemački. Školski odbor načini posebnih resolucijah, nego nalaže zemaljskomu odboru, da zelje i opazke sadržane u ovom izvještaju, dade na znanje c. kr. vladi.

(Konac sliedi).

*) Neimajuć hrvatskoga originala, donašamo gornji prevod iz talijanskoga teksta. Op Uredn.

Pogled po svietu.

Trst, dne 7. novembra 1888.

Austro-Ugarska: Vlada će za kratko vrieme predložiti carevinskomu vieću nacrt novoga vojničkoga zakona, koji će biti oštriji od sadanjega i posve predrugačen.

Sada se razpravlja u carevinskom vieću zakon o ustanovljenju posjednih srednje veličine. S tim će se zakonom povisiti i samouprava pokrajinskih saborah, zato taj zakon posebno zanimanje probudjuje medju zastupnici, kojih se je mnogo prijavilo, da će učestvovati kod razprave. Ljevičari su predložili, da se nekoji paragrafi toga zakona promjene.

Uslied viesti berlinskih novinah, da se ruske čete gibljju na austrijskoj granici, uznemirili su se odlučujući vojnički krugovi. Te su viesti bile predmetom razprave vojničke konferencije, obdržavane pod predsjedanjem nadvojvode Albrehta. Izvorne viesti, koje bi potvrdile berlinske viesti, nisu prispjele.

Srbija: Pod kraljevim predsjedanjem bila je ovih danah sjednica pozvanikah za reviziju ustava. Većina se je izrekla, da treba novi ustav sastaviti. Izabran je u tu svrhu pododbor, koji će novi ustav formulirati i plenumu predložiti.

Rusija: Prošli čedan se je baš na čudnovati način spasila ciela ruska carska obitelj; iznašao je naime iz kolotečine dvorski vlak, od kojeg su se 4 vagona sasma razorila, a i vagon u kojem je bila carska obitelj kod ručka, sav se je razpao; carska je obitelj iz ruševinah neoslidjena izašla. Ruskomu su caru svi ovropejski vladari i predsjednik francezke republike čestitali, da ga je Bog očuvao. Ruski narod srdačno je iza toga događjaja svagdje pozdravljao carsku obitelj, u svih se je crkvah Bogu hvalilo, da je Rusiji spasio vladara. Kod nesreće ostala je 21 osoba mrtva i 18 ih je ranjeno. Kada je carska obitelj prispjela u Petrograd, izdao je car proglas na narod, koji ovako završuje: »Providnost, koja je zaštitila naš život, posvećen bilju ljubljene domovine, neka nam i udieli snagu, da veliku dužnosti, na koje smo njenom voljom pozvani, vjerno i do kraja izvedemo«.

Italija: U papinskom konzistoriju, koji će se obdržavati polovicom prosinca, imenovati će se više kardinalah. Nadalje knani papa učiniti nekoje promjene medju dosadanjimi poslanici kod stranih dvorovah.

Njemačka: Afrikanski zamršaji zadaju njemačkoj diplomaciji ozbiljne skrbi, jer bi se iz ovoga mogao izleći njemačko-englezki sukob. Englezi, koji je Njemačka pozvala, da sporazumno s njom postupaju u Zanzibaru, odgovorili su, da se tu stvar njih neliče, jer da su ustanku krivi njemački agenti, koji da svoju surovu ćud svagdje pokazuju.

Franina i Jurina

Fr. Žminjski „Manlio“, da se je vero napil ono pjaće, ku spravlja va butiljah va svojem kamarino.

Jur. Ča one, ka je onako lopo zadišola na dan plosa?

Fr. Baš one, zač mu je nekako možjano zmutila.

Jur. A ča neće onakova forca!

Fr. Tako to je bila još veća forca nego ona, s kojom su Petorcoli na 17. oktobra onoga žminjskega šaranjaka pozdravili.

Jur. Eho! i koliko veća!

Različite viesti.

Imenovanje. Privremeni ravnatelj na kr. hrvatskoj velikoj gimnaziji na Rieci g. Franjo Kresnik imenovan je ravnateljem na istoj gimnaziji. Čestitamo iskreno onom zavodu i voloučg. ravnatelju!

Interpelacija narodnoga zastupnika g. Ivana Nabergoja i drugova u sjednici car. vieća dne 27. pr. mjeseca. Interpelanti pitn ministra financijah, da li mu je poznato, da je također u tršćanskoj okolici zavedon novi zakon o špiritoznim pićih, to ako mu je to poznato, kani li administrativnim putom čim prije moguće odstraniti tu nepravednost, kojoj se protivi lista odluka od 21. novembra 1881., to odrediti da se utjerani porez povrati dotičnim stanovnikom tršćanske okolice. Interpelacija pako osniva na tom, što grad Trst s okolicom plaća državi naljed ugovora 800,000 for., za pobiranje poreza na vino, meso, pivu i jaka pića, a ipak se sada po novom zakonu utjeruje u tršćanskoj okolici po 24 novč., po litri alkohola, te moraju taku okolićani plaćati dvostruki porez, t. j. u gradsku i državnu blagajnu. Vrhu toga zapečatili su financijalni organi u 13 podobćinah grada Trsta kotlove, u kojih se pade vakla i druga jaka pića.

Obiteljska nesreća. Našega rodoljuba i prijatelja g. Gjuru Vučkovića trgovca u Trstu nadesila je grdna obiteljska nesreća. Dne 7. t. m. umrlo mu naime nakon kratke bolesti jedino dieto, krasan sinčić Fedor. Naše iskrene sućuti razaviljenoj obitelji!

Spomenik Augustu Šenoi. Dne 4. t. m. posvećen je na mirogojskom groblju u Zagrebu spomenik našemu neumrlomu piscu i pjesniku Augustu Šenoi. Spomenik, koji je izradio naš kipar-umjetnik g. Rendić, sastoji od mramornoga postamenta, na kojem stoji lira. Na prvoj strani postamenta u srodini nalazi se pjesnikovo poprsje, izvedeno od tuča, kojemu se s jedne i s druge strane viju grane od ulike. Pod poprsjem nalazi se krst. Cieli spomenik bio je za dva dana postavljen, ta je nov urez krasnoga mirogojskoga groblja.

Zaplijena. Zadnji broj našeg pučkog druga „Il Diritto Cronto“ bijaše zaplienjen radi interpelacije dra. Vitezića i drugova, koju donašamo i mi na prvom mjestu.

Iz Vižinjana primamo od prijatelja sliedeći viest. Opominjali smo mi, g. uredniče, da budemo oprezni kod izbora načelnika, ne mi nismo žalibože poslušali Vašeg otčinskog savieta. Danas se kajemo al je tomu prekasno. U sjednici od 25. oktobra pokazao je opet naš načelnik, da mu nije odziv narodnog zastupstva. U toj sjednici bijaše naime g. načelnik upitan, da dade uviđ u zapisnik sjednice od 14. maja t. g. te da izvrši ono, što bijaše tada gledo štodnjo s občinskim novcem zaključeno, pak videći, da nr. je protivna većina zastupstva, digne sjednicu te reče, da će on uložiti na višu oblast utok i da će morati doći vladin komesar, da uredi občinske stvari. Tim bijaše privremeno sve uništeno, što je većina zastupstva u prijašnjih sjednicah zaključila.

Talijansko junačtvo. Iz Pule brzojavljaju hrvatskim novinam, da su dne 3. t. m. u 10 sati po noći dva Talijana brutalno napala na suradnika lista „Il diritto cronto“ gosp. Sabića, koji nije sredom ozleđen. Jedan napadač da je činovnik občine porečke. Hrvatske i slovenske novine čude se, kako je moguće, da se šta takova dogodi u 19. vieku u jednom tobož prosvietljenom gradu, al mi se tomu nipošto nečudimo, poznajuć u dušu naše narodne protivnike, prosvietljene tobož Talijane, koji se često služe ovakvimi sredstvi, bilo proti našoj inteligenciji, bilo proti kmetovom. Njim je svako sredstvo dobro i sveto samo da postignu ono za čim teže, t. j. da nas silom ili nasiljem predobiju, gdje nemogu zakonom ili pravicom. Svojim navalo poduzimlje više njih na pojedinca, obično po noći i potajno, onako kako to čine poznati razbojnici u Abrucih. Svojim junačtvom odlikuje se osobito talijanaška omladina Istre dok je navaliti na čovjeka mirno za svojim poslovom idućega i neslutećega na ništa zla. Čestitamo našim protivnikom na takovom junačtvu, koje radja valjda samo i jedino ona njihova drevna „djekovečka“ kultura.

Iz Motovuna pišu nam, da su neprestano spletke tamošnjih Talijanah, te čestu zadirkivanja zemaljskih oblastih do skrajnosti ogorčala naše tamošnje prvake, napose načelnika g. Divjaka. Ovaj da nemože dulje podnašati tolika zanovetanja, pak da kani dati ostavku. Takova koraka nemože nitko s naše strane odobriti, jer je to vodu na talijanaški mlin. Oni su išli odkad je izabralo novo zastupstvo za tim, da ogorčaju naše ljude, da ih ozlovolje, da ih napokon tim prisile odreći se svakog rada i svakog zanimanja za občinske stvari. Mi dakle neodobravamo namisao onu, da se Talijanašem u Motovunu prepusti niti jedno dobiveno mjesto, a kamo li mjesto načelnika. Dobro je biti opreznim, umiljatim i prijaznim sa svakim, ali od svoga prava neodstupiti nikomu za volju niti za dlaku, a gdje se radi o narodnom interesu, tu nema mjesta stralnu, plašljivosti, popustljivosti ili na kakvom obzru. Mi bi vrlo žalili kad bi naši prijatelji na Motovunšćini poduzeli kakav korak, koji bi mogao imati za njih i za obću narodnu stvar zlih posliedicah. Oprosnosti ulkad dosti!

Razpisano mjesto liečnika. U tršćanskih novinah čitamo, da je raspisano mjesto okupnoga liečnika za občine Buzet-Roč. Plaća iznaša 1000 for., a za putne troškove 2000 for. Prošnje za to mjesto valja poslati do 31. decembra t. god. občinskomu glavarstvu u Buzetu.

Iz Murtora u Dalmaciji pišu nam, zako je bilo tamo prije tri godine sagrađen na grobnu „Prilinjak“ pod Murtor svetionik za brodare, koji polaze u Dalmaciju i natrag, te kako je bio tamo namješćen neki Mulina iz Rovinja, kao čuvar, koji nobljnje od naroda nimalo obljubljen, pak je morao iza male posjesoli selliti se na Polagožu. Njegov odlazak zadovoljio je sve tamošnje rodoljube, koji nisu za ni marili, kao što ni on za njih. Pozitje njega dodje na isto mjesto Petar Đerđić, Zečanin iste, iz drovne Baške, koji se je brzo narodu priljubio i narod njemu, jer je čtovao i ljubio narodno svetinje. No mnila se je nedugo duša, koja je brzo počela proti njemu rovati, a on želeć mira i prijateljstva sa svakim, zamoli za premještaj na svetionik sv. Kate izpod krsnog Biokova. Za ovim poštenjakom žali sve što je narodno i pošteno, jer bijaše pravi čovjek u vršenju svojih dužnostih. Težko nam bijaše dieliti se s tim rodoljubom, koji nam je u svemu ugadjao i kojeg vrline su isti njegovi predpostavljeni vazda rado priposnali. Javljamo Vam tu na sebi neznatnu vienst, da doznaju Vaši čitatelji, kako se ponašaju i izvan Istre tamošnji šaroneaci, u a druge strane, da pokažemo svietu kako Vaši Hrvati i u tudjini dično i točno vrše svoju dužnosti, bile svanične bilo rodoljubne.

Obćinski izbori u Boljunu.* Mnilo nam, da će vlastitlje puno štogod objaviti u „Našoj Slogi“ nego li je mnjo o izborih zastupstva boljunske občine, obavljenih 3. i 4. pr. mjeseca, al kad se nijte nitko oglasio, ovo mnmo novjesta u tili poslih, da Vam štogod javim. Novo boljunsko zastupstvo mornlo bi se bilo birati početkom ovo godine, ali to nubijaše valjda nekoisu po čudi, koji je taj posao za cielih 8 mjeseeli produljio, premda je bio načelnik više puta u to doba od c. kr. kotarskog glavarstva u Pazinu na to ponukovan. Nozna se zašto je načelnik odlagao izručiti izbornikom pozivnice za izbore, da ih nije prije od 8 dana pred izbori biračem poslno, a nekojim i pono kasnije. Mogaće, da se je tko bojao, da se birači nebi dogovorili za nove kandidate u novo zastupstvo. U julju t. god. pitao je neki tobožnji kmet (contadino Luca) iz Boljuna u poročkoj „L' Istria“, da zašto se ne bira novo boljunsko zastupstvo, pošto su jurve i listine izložene. Kmet taj (!?) proporučio nam je nekog mladog „Francesco Forandu“ za budućeg načelnika, koji da je toj struci veoma vješt i inteligentan čovjek, da bi on načinio novi most u Opatiji preko potoka, da bi popravio crkvu i puteve, koji su najprikladniji za divlje koze i jelene, a ne za ljude i vozove, što služi na čast obim načelnikom i odboru od god. 1888. do danas. Što se tiče ročene proporuke u „babi“, to mi se čini nedostatnim, što dopisnik nije nikoga drugoga preporučio nego samo Forandu u gradu Boljunu, u tako ogromnom mjestu od blizu 30 crnih kuća, kojo su sve pune samo inteligencije! Čini se, da je kmet „Luka“ dobar kum gospodinu Ferandi, koji se je pokazao veoma vještim u dnevih izbora. Da se je i kod nas pilo na račun tobožnje gospođe, netrebe nam niti spominjati. Proti III. tielu odposlan bi utok na namjestničtvo u Trst. Čekamo dakle uspjeh utoka.

* Zakasnilo radi preobilne gradiva. Op. Ur.

Iz Žminja pišu nam, da je bio od rovinjskog suda odsudjen član slavne žminjske družbe, koja uzmirnjo danju i nodju tamošnje naše rodoljube, i koji je udario obćinskoga savjetnika Križanca, na mjesec dana zatvora. Ona potorica članova to dično družbo, koja je navalila na Martina Križanca, kako bijaše jur javljeno u „Našoj Slogi“ odgovarati će pred rovinjskim sudom za svoje junačko djelo. Sad pitamo svakoga, komu je zdrava u glavi pamet, da li bi se moglo izručiti občinsku upravu takovim ljudom, kao što to zahtjeva jesnati šumešnjak i doplanik poročke „babe“ inače „mašikarta“ — delija „Manlijo“?!

Izvadak iz zapisnika obćinske izvanredne sjednice mjestnoga zastupstva, držane u obćinskoj dvorani u Žminju dne 14. oktobra 1888. Prisutni: Od strane obćine Matija Perlć, načelnik-predsjednik, 17 obćinskih zastupnika i Niko Butković, tajnik pravodja.

Pošto je dožne zakoniti broj obćinskih zastupnika, predsjednik otvara sjednicu u 9½ sati prije podne, te predja na razpravu dnevnoga reda. Pošto bijaše razpravljeno prvo četiri točke dnevnoga reda, prešlo se je na točku V. „Razni predlozi“, te bi zaključeno:

„Odnosno se na zaključak sjednice 7. maja 1887. točka 3., zastupstvo doje rok od četrnaest dana bivšemu načelniku Antonu Godini, da dokaže u koju je svrhu potrošeno 208 for. 35 novč. Izdanih mu pod brojevi 121, 123 i 124 g. 1885., pod naslovom „Posude obćini“ — te ako u rečenom roku nedokaže izdatak toga novca, ili nepovrati novac obćini, da ga se tuži po odvjetniku c. kr. sudu. Svršiv razpravu i svoje trogodišnje djelovanje, obćinsko zastupstvo pozdravlja premilostivoga vladara Franu Josipa I. sa trokratnim „živio!“ a izabrani zastupnici potvrđuju ovaj zapisnik u 1 sat po podne.

Matija Perlć, načelnik v. r., Anton Grubišić, zastupnik v. r., Ivan Bonđić, zastupnik v. r. Niko Butković, zapisničar.“

Vrlomo. Od svih Svetih amo vlada na samo na sjeveru već i kod nas na jugu vrlo nesgodno vrieme. Najprije škropao i klšn, a zadnja tri dana bliesni kod nas burn s klšom, sjevernjo sipilo se upravo smleg. Poznati prorok o vremenu „Mathieu de la Drôme“ prorlčo za tekući mjesec koli na kopnu toli na moru vrlo nestalno, vedlnom oblno i studeno vrlomo. Treba dakle na dobu sprovidlti za toplu odjeću i za oblim ugrlov, te za hranu i stalju životinje, da nas smleg i žestoka zima nepripravni nezateče.

Božo živi. Nakladom Fr. Tompsky-a u Pragu i Beču izašla je prekrasno ilustrovana carska himna „Bože živi“ kao uspomena na 2. decembra 1888. U 9 vrlo krasnih slikah predstavlja nam se slava i moć austrijsko države. Izdana je u sliedećih jezicih: hrvatskom, srbskom, slovenskom, češkom, poljskom, rusinskom, rumunjskom, njemačkom i talijanskom. Ilustracije ovo u velikih foliantih mjeriti se mogu sa svakom sličnom radnjom a cieua njim je dosta nizka. Dobiva se takođjer u raznih knjižarah po 80 novč.

„Vienac“ broj 44. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „U registraturi“, roman. „Pokojnik“, odlomak iz Šeđrinove romanu. „Pošutonska starina“, preveo Nikola Andrić „Moj prvi rad“, crtica Alfonza Daudeta. „Pripovedke Vsevoloda Mihajlovića Garšina“, crtica iz poviesti ruske književnosti. „Uzgoj srca proma De Amicisovoj knjizi „Cuore“, priobćio Josip Prigl. Listak. Slike: Davorin Jenko. Na dušni dan. Od Nikole Mašića.

„Vienac“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

* Doznajemo, da je izteknо jurve rok a g Godina nebijaše primiti izvadka Gosjeg zapisnika, jer da je pisan hrvatski. Čudnovato nam se čini, što g Godina, koji se prije 20 godina služio jedino hrvatskim jezikom, danas neće, da prima hrvatskog spisa! Op Ur.

Dopisnica upravničtva.

Od 27. septembra do 7 oktobra pripošlane nam predplatu: D. J Crikvenica na račun 60 kr. — P. G. Sušak za 87 i 88 — P I Lovran za 88 — R. I Kalinovolk za 87 88 — K. M. Vodice za oglas f. 2 — L. P. Sušak za 88 — A. P. Grižane za II. s. 88 — A. S. Rieka za II. s. 88 — Celj „Čitaonica“ za II. s. 88. — M. L Loborika Pulj za 88 — M. A. Opatlj-Brdo za 87 — M. M. Dragnić za 88 — Š. Š. Šumbreg za 87 i 88 — Šibenik shrv.

Čitaonica za II. s. 88 — S. F. Trst za 2. mj II. s. 88 — P. I. Marezige za II. s. 88 — I. L. Trst za II. s. 88 — Z. P. Opatij za 88. — I. C. Valun-Cres: dobro — M. M. Sale Zuan: neka bude na Vašu t. j. za 88 ne dugujete nam ni krajcara — M. M. Dragući, drugačije i nije, nego onako kako pišete; naše knjigice se slažu sasma sa Vašim računom. — Odzdrav —

Lutrijski brojevi

dne 3. novembra

Trst	39	41	46	24	29
Buda	61	71	7	14	16

dne 7. novembra.

Prag	30	39	28	52	56
Lavov	58	85	40	7	2
Hermannstadt	86	15	74	9	65

Želudac uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročeno poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se tomu prodsuretno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ove nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarsko monarkije.

Javna zahvala.

Podpisani izriču ovim najsrdačniju zahvalu najprije gospodinu Bogu, pak zatim velečt. gospodinu dru. Nikoli Fabianiću, lječniku u Krku, što je svojom vještinom ozdravio od težke bolesti našu milu kćerku Marlju.

Dobrinj, 5. novembra 1888.

Antun i Marija Justinić,
supruzi.

Natječaj.

Na temelju odluke obćinskog zastupstva od 5. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto lječnika mjestne obćine Kastav sa godišnjom plaćom i paušalom od forintih 1200 izplativih u mjesečnih zaključatnih obrocih. Molitelji imaju svoje obrazložene molbe podnesti najdalje do zadnjeg novembra 1888. ovomu glavarstvu i dokazati austrijsko državljanstvo, pravo obavljanja lječničke prakse i poznavanje hrvatskog jezika i govoru i pismu. —

Na upit molitelji poslati će se propis uvjetah ove službe.

Glavarstvo obćine
Kastav (u Istri), 6. novembra 1888.
Munić v. r., glavar.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavlica, rora, zapala ustiju itd. mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, ljekar i ljekarnik u Trstu.

Vanma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebeljenih kašljuć mučiu, navadno jutarnje hreputavico i grlenih zapalah nastaje kao za čudo ozdravljen ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponečinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieni 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 62—1

Ivan Ružić

iz Kastelira

otvorio je u via Sporca Villa br. 1 krčmu na malo i prodaje litar dobroga vina po **36 novč.**

Na veliko u kuću po 26 novčića.

87—4

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove**, dobavlja izvičaša za podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete**, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsti, papirjih na 4-dnevni odkaz 2¼% | V napoleonih na 30-dnevni odkaz 2% „ 6- „ 2 „ | 3-mesečni „ 2¼ „ 30- „ 3¼ „ | 6- „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, pripoznia se nov obrestna tarifa na tomolju odpovedi od 22. oktobra, 20. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsti, papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Beckerek, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, dviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. — Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 45—10

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 18letim. dolgimi orjaškimi lasoljepivlasi, katere som dobila po 14 mesečnoj uporabi svojega samoiznajdenega masila, je edino **sredstvo** proti **izpadanji vlas**, **za pospješevanje rasti**, **za ojačenje kote**, **pospješuje** pri **malikih** polno, jako **bradarast** in sâm po kratkoj uporabi padeli vlasom in brad naravno **svitlast in polnost** tor je obvarnjo proti zgodnjim **osivenjem** do najvišja starosti. Cena loncu i gld. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamarse morajo pošiljati vsa naročbe.

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se odkrivlja podpuno i sigurno sva **želudčana i živčane bolesti**, takodj i onakve, koje su se ustavljale svim dosadanjim sredstvi, osobito za kronički katari i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, vinbol, jako iz cuga srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po davnim kakodjer grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljih zdravilnih biljah iztoka, koje su svaki za-se i danas priznane kao zdravilna sredstva prvo vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran uspjeh ovih kapljicah. — Cieni 1 staklenka **60 nč.** 1 velik. staklenka **f. 1·20** prama poštnemu pausalu ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 6, dalje u Trstu i Sa ovai, »All'Amazone Trionfante« i Prendini — Na Recl A. Mizzan. 13-5

ŽELODČEVA ESENCA

lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj rastrga črevesa in sili naravno; je delovanje! Marveč ta esenca je pojačevalna p. vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tudaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavživala. Ona ozdravlja vse obolenosti želodčevo in telesne, vranično in jetrno bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgorajajoče drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najspesnejše sredstvo zoper gliste pr otroc h. — Isti lovat-ly jo po šilji v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 46 kr; poštno stroške trpe p n naročniki.

U ISTRI: Buje, Bonetti. — Koper, Favento Giovanni. — Cres, Rossi — Cittanova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante R ti — Lošinj mali Viviani — Poreč, Carduscio — Piran, Fonda, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbucichio, Rodinis, Wassermann — Ravinj Angelini, Stongia — Rek, Zonca — Vižinada, Patelli.

Marijaceljsko želodčne kapljice

zvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notičnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pohanju, koliki, želodčnem kataru, gorečiče (zvazovi) pri proobilnej produkciji slin, ru menici bljuvanju in gnjusu glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, proobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti gliatam, holezni na vratnici in jetrih in tudi proti zlati žili all himorojdam Cena stekleniei je z nakazom vred samo 40 nov., velika stekonica samo 70 nov Glavni zalog lina lekarničar »k angelju varhu« *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljske želodčno kapljice niso tajno sredstvo. Dali, iz katorih obstoji, oznanjeni so na vsakoj stekleniei priloženomu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina, — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Eduard de Leitenburg, alla Salute, — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Buraval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vinch Minisini, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dontore (glav skladiš.) — Lekarna: Busoletto all' orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Decarcich. — Selzano: Lekarna Philipp Ritzkowi. —

Svarilo! Pristne Marijaceljske želodčne kapljice ponarejujejo in poznamujejo se mnogovratno. — V znamenje pristnosti mora biti samotana vsaka stekleniea v rdeč omot, provideu z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem podaku na vporabo razun tega opomnjeno, da je bil isti fiskan v lekarni g. Gusek-a t. Kremerlonh (Kremsier).

Brza i sigurna pomoć

za

bolesti želudca i njezino posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

uvjek gotovo o *zdravanju i pospješenju prohare*, jer ova je *glavna poliaga zdravlja*, te *kakljelesnom tell duševnom dobrostanju*. Najbolji *lonadi lijek* za uredbi probavu, primjerene unješnjo krvi i odstraniti nezdrave dostice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrisnijih sastavinah*; izkazno se osobito kao *sigurna pomoć* kod *neuredne probave*, kod *zdrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tielu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolestih u krvnih, hipohondrije i melanholije* (mutlost slab. prohavoji) on oživljuje svu djelatnost *probare*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznovitlo i *zdravlje*. Uslied ovo izvrstne vlastitosti, postao je *sigurnim ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na ljubeće pohvalnih pismah, lahko svaki uvidi. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane na *poneće iznosa*.

OPOMENA.

Da se ljubezna prevari, upozorujem svakoga, da je svaka stekleniea sdra. ROSA z volnog balzama« jer ima priloženu i u znakom kartonu omota a, koj prestrance napisi »dra. Rosa Životni balzam iz ljekarne gr. czmanu orlic. B. Fragnera, Prag 205-3 u njemačkom, češkom, mađarskom i francezkom je iku ime, a predaje lato se rakunitom — ništa oštetnom — zaštitnom znakom provideno.

PRAVI

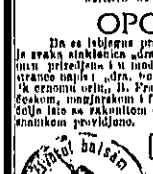

Ora. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnom orlu«

Prag, br. 205-3

i u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabeschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopeynski, Ant. Suttina K. Zanetti, f. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišta toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz tiskuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se ženam prsi upale ili otekne i kod svakog oteka crva u prsih i vanjskih, izvlači mrtvo krvi, reumatičnoga oteka, kroničnog upala u koljenih, rukah i ležjih; prek. polu nogah, kod ranjenih ru uh. prati tekućim ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vraćaj natekline itd.

Sve upalo, natekline, stvrdnu izi oči u kratkom, zadobiju; gdje je pako ognojeno, izvadi isti balzam sav smrad bez svake bolj, te izliei u najkraće vreme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

Opomena!

Jer se prazko univerzalno mazilo ne da od više stranah patvoriti, upozorujem svakoga, da se ista po pravom propisu samo kod mene prodaje, ako ovo kutijice, a vadlja je mazilo napunjeno, imadu nauk za uporabu na kriljenoj hartiji, tiskan u devet jezicah, a zamotan u karirano, koji nose izpredstojeću zaštitnu znamenku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazuje se ovaj balzam kano najbolja sredstvo za odstranjenje gluhoće te se po njem zadobije često puta izgubljeni sluh i. staklenica 1 for. n. v.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., širič po meri se da oprati 60 ctim f. 2.20.

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarjah 60 ctm. f. 4.

Barčena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3

Nigrskega valjanega sukna
deset metr., samo volna, najnovejše blago za jesensko in zimske obleke dvojna širokosti for 5.

Velurjovi šali
¾ dolga samo volna f. 3.50.

Ragusa moderne sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir. najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey“ za gospe
(Jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah kompletno, veliko; 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškega oksforda veliko. 3 kom f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolgo, 1 ostanek f. 3.00

Normalne košulje in hlače,
kompletno, veliko, 1 kom. f. 1.50

Orni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo bluko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 30 met f. 2.50

Volnati rype
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Droidrath (Trožiče)
najbolja vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz modnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Dom-če platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad „ širok, 30 vatlov f. 6

Sifon
1 komad, 30 vatlov, IIa f. 5.50, najboljše vrsta f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Okeford
se more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Juta zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odeja za fijakerje
190 cm. dolga, 130 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele all ba vano 1 kos IIa f. 1.80, IIa f. 2.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platno, 3 kom for 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 m-trov za podpolno možko obleko f. 3.75.

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m-trov dolgo for. 5.

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo, f. 5.50

Blago za površnje suknje
najboljše vrste, za celo suknjo f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se spremne brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolcac.

Broj 46. U Trstu 15. novembra 1888. Godina

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji ₤ for., za svijake ₤ for. na godinu. Razmjerno for. ₤¹/₂ i ₤ ¼ za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

VIII. sjednica dne 5. oktobra 1888.

(Dalje.)

Predsjednik opaža, da su se oglasili za rieč kod ovoga predmeta gg. Spinčić, Volarić, Franceschi, Gambini i Campitelli, to ju daje prvolmenovanomu.

Pošt. Spinčić progovori:

Visoki sabore! Prije svega zahvaljujem štovanomu školskomu odboru, što nam je dao do znanja resolaciju, u kojoj se govori o nekih školah i opazkah, koje pako nam nehtjahu poznate i čuli smo jih jedva od poštovanoga izvjestitelja; sustavit ću se malo kod istih.

Isti g. izvjestitelj se pozivlje na resoluciju prošle godine glede postignutih boljih uspjehah u pučkoj školi, glede ustanovljenja učiteljišta talijanskoga i glede nekih drugih točakah.

Bolje uspjehe u pučkih školah želimo za stalno ovi, i ja sam malo kasnije — kad budem pozvan na ispitivanje stanja školah, — navesti ću nekoliko načinah, kojimi bi se moglo postignuti boljih uspjehah.

Glede zahtjeve, da se ustroji talijansko učiteljište za Primorje, moram opaziti, da je nepravedno ili bar uporaba nejednake mjere napram svim narodnostim Primorja, zahtjevati talijansko učiteljište, a nezahtjevati istodobno takovu školu za Slave; jer knašto sam rekao već prošlo godine, s nami svimi se jednako postupa na učiteljišta u Kopru, te jest jednako se postupa s Talijani kao i sa Hrvati i Slovenci.

Glede 2000 for. koje biljaše predloženo zemaljsko školsko vieće neka se dadu sa strane zemaljskoga odbora kao podporu učenikom učiteljišta u Kopru, pridružujem se posve razlogom pošt. g. izvjestitelja, upravo s toga, što su učiteljišta navodi državo, koja bi imala gledati, da se doskoči svim zahtjevom; samo bih htjeo dodati, da bi se imalo pitati državu, da poveća podporu nesamo za učiteljište u Kopru nego i za ono u Gorici, kojemu — ako se ne varam — bilo je doznačeno od države prošle godine samo 700 for., dočim je više od 100 učenicah, koje ga polaze. (Dr. Laginja: Sedam forintih na glavu!) Nekažem, da su svo potrebne, bit će i takovih, koje mogu njihovi roditelji uzdržavati bez pomoći; al bit će jih dobra polovica, koje su siromašne i koje se uče, boreć se potežkoćami, da pak dobiju komad kruha, i koje nemogu roditelji ob sebi podnipošto uzdržavati.

Glede ekonomičkoga stanja učiteljah negovorim, jer je sabor odnosnom zakonskom osnovom učinio ono, što je smatrao potrebitim u prilog učiteljah.

Glede kotarskih školskih nadzornikah ustanovljeno je u zakonu, da bude za svaki kotar jedan; opažam samo, da bi ti nadzornici imali biti takovi, da uzmognu nadzorovati sve škole svoga kotara — a da budu sposobni za to, imali bi poznati jezike, kojimi se podučaju u pojedinih školah. Neću navadjati činjenicah, al mi je poznato, da ima u nekih kotarih nadzornikah, koji nepoznadu obijuh jezikah, kojimi se podučaje u pučkih školah.

Glede agitacijah učiteljah reći ću samo, da sam i ja osvjedočen, da učitelji nit s jedne nit s druge strane, nit s talijansko nit slavske, nebi imali agitovati — dočim njim se neima dirati u prava, koja imadu vršiti . . . (Dr. Campitelli: prava priznata svakomu državljaninu. Dr. Laginja: prava politička i ustavna). . . . Dakle njim se neima dirati u prava priznata njim ustavom.

Glede učovnih osnovah — spomenutih već nekog dana — želim sa svoje strane, da se izvrši ono, što je rekao g. izvjestitelj, to jest, da budu objavljene čim prije; a glede trih naukovnih jezikah pridružujem se i ja opazki, da se nebi imalo podučavati u raznih jezicih, kaošto se do sad čini u raznih školah pokrajine, u kojih se podučaje ne samo u dvih nego i u trih jezicih — a to bi se moralo zabranitti tim više, što se u samom XIX. članku odstavak 3. temeljnoga zakona veli, da se nejma nikoga obvezati, da se uči drugi jezik pokrajine; u mjestih pako s mješovitom narodnostju moglo bi se imenovati učitelje usposobljene k podučavanju u više jezikah, da se dade prilika učenikom, da se nauče i drugi jezik pokrajine. U tom obziru baš mi Slavi bi se morali mnogo truditi.

Prolazim, da rečem koju o izvještaju g. kr. zemaljskoga školskoga vieća prikazanom i ovo godine saboru.

Prije svega vidim iz toga izvještaja, da je polazak škola u našoj pokrajini možda najkukavniji među svimi pokrajinami monarhije Austro-Ugarske.

Od 41.000 i toliko djece dužne polaziti pučku školu, polazi ju samo nešto preko 22.000, i to bi bilo oko 54%. Računamo li još učenike, koji svrše pučku školu polaze gimnazij ili koju drugu srednju školu, a nisu još navršili 14 godinah, ili polaze nastavni tečaj ili kakvu strukovnu školu ili privatnu, kojih svih je možda 6%, mi bi imali možda 60% djece dužne polaziti školu, koji ju u istinu polaze. Dakle 40% onih, koji bi ju morali polaziti nepolaze ju i to s raznih uzrokah.

Ima ustrojenih učiteljskih mjestah nepopunjenih; tih ima po izvještaju g. kr. zemaljskoga školskoga vieća 14. Dakle, da se pokriju izpražnjena mjesta imale bi se pobrinuti g. kr. školske oblasti. Drugi razlog bi bio, da su prošnje raznih obćinarah za školu bile odbite, ili sa strane zemaljske školske oblasti, ili sa strane zemaljskoga odbora, a ono, koje nisu odbite, još su neriešene prem su bile izručene školskim oblastim već pred više godinah. Poznato mi je takodjer, da su takove prošnje bile odbačene kadgod za naslenkost — i navadjam n. pr. Savinjak, gdje prem se mali već preko 16 godinah i u novije doba kakve dvie godine za školu, ona još nebijahu dozvoljene. U kojem poredkom prosili su školu stanovnici Ždrenja, Gradine, Storne, dotične prošnje još nisu riešene. Mislim, pače da se glede Ždrenja hoće agitovati, da se tamo škola nenatroji pošto sam čuo, da je oprtaljski načelnik bivši u Ždrenju pred kratko vrieme, rekao onim obćinarom, da će bit tamo na skoro obdržavana komisionalna rasprava glede ustrojenja škole, al nek budu stalni, da neće dobiti nikakve podpore od ostavštine Klun za tamošnju školu, ako ju budu zahtjevali sa slavskim naukovnim jezikom; i da će njim se dati podpora od te ostavštine samo onda, ako budu pitali talijansku školu.

Tako su još neriešene prošnje učinjene još godine 1885. sa strane obćinskih oblastih u Buzetu i sa strane obćinarah i obćinskih oblastih u Pazinu za ustrojenje hrvatskih paralelah, ustrojenjem kojih bi se također poboljšali školski odnošaji onih mjestah, jer sada nepolazo mnogi školo s toga, što se u njoj podučaje jezikom njim nepoznatim.

Dalnji uzrok „no posve zadovoljnih uspjehah“ (da porabim izraz već lani rabljen) u školah, bi bio, što nije naukovni jezik urodjen po temeljnom didaktičkom načelu, po kojem bi se imali učenici poučavati njihovim materinskim jezikom.

Reći, da se pripoznaje to načelo — kaošto se je učinilo lani i u ovom visokom saboru — to dopustiti u mnogih slučajevih, da se podučaje jezikom nepoznatim učenikom, meni se čini pravo protuslovje. Ili je načelo ili nije. Ako je načelo, onda nek se poučaju u materinjem jeziku učenikah; ako se pako dopušta poučavanje jezikom nepoznatim učenikom i pušta, da se poučaje kako će oni, koji se u školi ni malo ili jako malo razumiju, onda nek o negovori o načelih.

Da pako ima u našoj pokrajini školah, gdje se poučaje protivno temeljnomu didaktičkom načelu, malo prije spomenutomu, navesti ću primjerah, da mi se kasnije nerače, da su ovo škole uredjene po tom načelu.

Prodi ću pojedine škole, a gospoda bit će tako dobra, da mi to dozvole.

Počat ću s kotarom kopareskim. U Rošu je škola, u kojoj je naukovni jezik u nižih odjelih talijanski i hrvatski, i u kojoj se ima u viših odjelih poučavati samo talijanskim jezikom. Morate znati, poštovana gospodo, da ima u toj školi dvadeset ili najviše trideset djece, koja znadu talijanski kad stupe u školu, i da jih ima neprotiv proko 100, koji nepoznaju ni malo toga jezika; radi čega je ovim poučavanjem jako teško — ako se i nauče koju rieč talijansku u prvih trih godinah — razumjeti druge predmete, koji se podučaju samo talijanskim jezikom u viših odjelih.

Imali bi primjer također u škol, u Buzetu, gdje se prosi već od god. 1882. i gdje biljaše molba obnovljena god. 1885. za hrvatsku paralelu; al molba još nije riešena, premda se vidi iz izkazah polazećih tu školu, sastavljenih od dotičnoga ravnateljstva i priposlanih od ono obćine školskim oblastim, da većina učenikah i učenicah govore slavski jezik, a ne talijanski. (Glasovi: Oh!)

Onda je škola u Draguću, o kojoj se je govorilo već toliko putah. Za Draguć htjelo se je na svu silu talijansku školu i tu njim se je dozvolilo, prem se nije prije ustvrdilo, da ima dovoljan broj djece talijanske narodnosti, koja ju imadu polaziti, ili da li govore talijanski jezik. Bez obzira dakle na broj učenikah i učenicah, koji govore talijanski, dalo se je u Draguću paralelu talijanuku, to se také dogadja, da onu školu polazi 5 ili 10 djece iz mjesta, dočim ju sanamnaruju skoro posve oni, koji nepoznaju talijanski jezik.

Drugih primjerah imamo ovdje u porečkom kotaru. U obćinah ili u školskih okrajih Oršujanskom i Momjanskom ima, kako je poznato, i Slavah, al mi je poznato također, da je naukovni jezik u školah tih dvih mjestah samo talijanski; dakle škola rabi samo za one, koji govore talijanski jezik, a nije za ono koji govore slavski. (Do Franceschi: nije istina! Dr. Venier: Svi poznaju talijanski! Dr. Campitelli više).

Molim gospodu, da me nepretrgavaju, kažem ono, što mi je poznato; ako hoće pako što opaziti na moje rieči, neka to učine kasnije. (Glasovi: Recite one što mislite, da poznate, a ne što nepoznate).

U obćini motovunskoj mi je poznato, da neima nijedne redovite škole sa slavskim naukovnim jezikom, i da jedina škola, koja obstoji u onoj obćini, je ona u Motovunu, u kojoj je naukovni jezik talijanski; dočim mi je poznato i od najnovijega vremena, da ima i u onoj obćini Slavah, jer su upravo ovi bili, koji su u dvih tjelih kod posliednjih obćinskih izborah dobili bitku. Za ave dakle Slave — koji imadu sada većinu u obćinskom zastupstvu — neobstoji nijedna redovita škola u cielo motovunskoj obćini — bar koliko je meni poznato. (Mrmljanje!)

Onda u obćini oprtaljskoj mislim, da neima niti jedne redovite slavske škole; nego da je ona, koja obstoji sa talijanskim naukovnim jezikom.

Znam također, da se u okolici obćine višnjanske govori hrvatski jezik, ili ako nećete, da ga tako zovem, reć ću slavski jezik; al nit u školi to obćine nepodučaje se nego talijanskim jezikom.

U samoj Vižinadi govore mnogi slavski jezik; a dokazom nek nam budo to, da se je svećenik poslan tamo morao naučiti jer nije poznao slavski jezik; ako dakle treba, da pozna taj jezik svećenik, tim više trebao bi ga učitelj, da uzmogao djecu podučavati; — al nit škola u Vižinadi nije nego talijanska.

Oni iz Matorada i bližnjih mjestacah bili su prosili više putah slavsku školu; i njihovom prošnjom zavlačilo se je mnogo vremena, a da se nije na nju odgovorilo, jer se nije htjelo dozvoliti ju na slavskim naukovnim jezikom. Konačno ustanovilo se je školu u bližnjoj Petrovji, al u toj se podučaje talijanskim jezikom — a oni u Matoradi ostali su bez škole. (Do Franceschi: Imat će ju na skoro, al u talijanskom jeziku).

U Brtonigli, koli u mjestu toli u okolici, čuo sam ja svojima ušima govoriti slavski — s mielim, da se od onda nisu mienjali odnošaji onoga mjesta — ipak se podučaje tamo talijanski.

U Novajvasi u mjestnoj obćini brtonigliuskoj prije deset godinah nebijaše učitelja, a svećenik toga mjesta nije trebao znati talijanski jezik; dočim se je prije osam ili devet godinah počelo na učiteljem, koji je poznao samo talijanski jezik, pak je dušno i svećeniku, koj radi na isti način — uveo je i u crkvu talijanski jezik.

Bio bi i Tar u mjestnoj obćini porečkoj (Glasovi: Koreca!) I u Taru, kaošto sam čuo, je samo 10 ili 12 obitelji, u kojih se govori talijanski jezik (Glasovi: Oh! Buka), i da se u svih drugih kućah govori slavski jezik; osobito pako u podružnih obćinah Vabrigi i Fratt, koje spadaju pod školsko okružje tarsko, negovori se drugo nego slavski jezik.

Zast. Sbisà prekidajuć: Molim vas, čestiti, izvolite izvjestiti se i govoriti vedom točnostju i poznanjem stvarih, jer drugčije kako govorite htjeli biste nas svih prevrieti — i to nebi smjelo biti dopušteno, jer nije istina što vi govorite. (Buka u saborniei i sa strane slušateljstva).

Zastup. Spinčić: Kako sam prije rekao, pustite me, da svršim; govorim u koliko je meni poznato, vi ćete me moći izpraviti kasnije. U Fontanah . . . (smije se i govori). Dà u Fontanah . . . i tako prodi ćemo malo po malo sva mjesta . . . (Dr. Laginja: Dalje do mora!)

Prosvj. predsjednik prekidajuć: Molio bih pošt. govornika, da se nerazvlači s timi potankostmi, jer mi se sad moramo baviti su napredkom škola obćenitim u našoj pokrajini, i ol. odnosnom predlogu školskoga odbora, da se odstrane neki uzroci, s kojih pučka obuka nenapreduje; al ne držim, da bi se sad imalo razpravljati o jeziku rabljenom u pojedinih školah pokrajine jednostavno s toga, da se dade znati — nomogu reći kolikom točnošću — da je u tom i u tom mjestu 7 ili 10 obitelji samo, koje govore talijanski i koja negovore slavski, pošto je to posve spadajući na školsko oblasti — osobito na pokrajinsko — koje su dužne izpitivati narodnostne odnošaje mjestah i pitati interesovane u školi o jeziku, koj se ima u njoj rabiti kao naukovni. Meni se medjutim čini, da se nebi imalo oblikom dosad rabljenim po pošt. Spinčiću izlagati, rekao bih, ruglu zemaljsko školsko oblasti, te ga s toga pozivljem, da neprolazi u potankosti. U ostalom puštam mu slobodnu rieč.

Zast. Spinčić: Ja sam htjeo upravo dokazati, da je u našoj pokrajini školah, koje polaze Slavi i u kojih se nepodučaje njihovim materinjim jezikom.

Prosvj. predsjednik: Oprostite. Priznajem i ja, da ima u našoj pokrajini Slavah i Talijanah i pripuštam, da se ima sa svimi jednako postupati; al da se s druge strane neima uzeti obćinam, osobito dotičnim roditeljem — koji su konačno oni, koji plaćaju za uzdržavanje školah. — glavno pravo, da ustanove jezik, kojim se imade podučavati njihovu djecu; koje pravo nemože biti pripušteno samovolji činovnikah školskih oblastih, niti gospodi školskim nadzornikom, niti ikomu drugomu. O tom mislim, da se nemože razpravljati. Molim vas prosliedite.

Zast. Spinčić: Jeli mi dopušteno govoriti?

Prosvj. predsjednik: Prosliedite slobodno.

Zast. Spinčić: Kad se radi o školstvu u obće, mislim, da mogu iztaknuti ono, što sam rekao .... (Glasovi: nije istina ništa! . . .) upravo, da dokažem, da se uvjek nepostupa jednako, niti se strane državnih školskih oblastih, niti se strane zemaljskoga odbora; i vidit ćete, da ću to dokazat i onim što ću još reći.

U Fontanah dakle — da se vratim na ono, što sam prije govorio — prosili su bili za školu — neajedam se koje godine — a njihova prošnja bila je naprosto odbijena; kasnije, usljed utoka na ministarstvo, dobili su školu razdiobom u dvie paralele, to jest su dva naukovna jezika, talijanskim i slavskim, prem nije u Fontanah — izuzam obitelji Borisi i jednoga drugoga, koj tamo stanuje i koj je pripadnik kraljestva Italije — nijedno obitelji talijanske narodnosti. Ipak se je dalo u Fontanah paralelno razredo, dočim se jih nije dalo, kako ćete kasnije viditi, mnogim drugim školam, dosad talijanskim, gdje ima na stotine djeco slavske narodnosti, i gdje bi dakle razdiobljenje u paralele mnogo koristilo.

Bila bi pak mjestna občina Pulj i baš ovaj grad. U njem, po posliednjem popisu, ima 11.056 Talijanah, i ti imadu, neznam potanko, desat ili dvanaest ili više razredah, muških i ženskih, dočim je u tom gradu i Slavah — i to Hrvatah skoro 2700 a Slovenacah 1300, dakle okolo 5000 — koji nemaju nikakve škole. Za Kanfanar, također u puljskom kotaru, neznam kako je sad uredjen naukovni jezik.

Onda bi bilo pazinski kotar. I tamo za Pazin učinili su prošnjah za hrvatsko paralelo, al jih još nisu dobili.

U Labinu — to jest u Labinskih školah podučajo se samo talijanski, prem ima u onom školskom okružju velik broj Slavah (dr. Scamplechio: Nije istina!) U sv. Nedelji u istoj mjestnoj občini, jezik rabljen u školi je također talijanski, prem bi škola morala bit slavska . . . — — — (Dr. Scamplechio: Krivo, krivo; izvinite se malo bolje) . . . jer učenici s početka neposnaju naukovnoga jezika, kaošto mi je rekao jedan učitelj one škole, koj nije Slav nit poznu slavski.

Onda bi bilo Pićan i Gračišće, mjesta koja su također prosila za slavsku školu ili bar paralelu, koje još nemaju.

U Novalih i u Žminju biva, ako se novaram, kao u Rači: i tamo ista nepravica koja i u Rači.

U kotaru Volozkom imamo n. pr. Opatiju, kojoj se je dalo talijansku paralelu, prem se nije prije, nego se je ustrojila, oglašilo više nego 9 učenikah za tu nekoju; dočim se za školu na Volozkom, gdje bi bilo djece, koja bi polazila slavsku školu, nemaraja paralelnih razredah.

U kotaru otočkom, u Malom Lošinju, na temelju posliednjega popisa, od 5000 stanovnikah i više ima jih 2700 Talijanah, 2000 — skoro polovica — Hrvatah, ipak naukovni jezik u školah toga grada je izključivo talijanski.

U Velikom Lošinju ima 1100 stanovnikah Slavah i jedva 700 Talijanah, pa i tu, u školah, podučajo se samo talijanski.

U Cresu, preko polovice 4000 stanovnikah onoga školskoga okružja su Slavi, a naukovni jezik u tamošnjih školah je samo talijanski. (Dr. Petris: Naravski!) . . . . Pred malo godinah prosili su oni stanovnici, da se podučajo bar slavski jezik i vjeronauk u tom jeziku; al odgovora na tu prošnju nisu dobili; mjesto toga mislim, da se je u to doba uvelo njemački jezik, kao obvezatan predmet.

Tako ima drugih mjestah na otocih u kojih u većini stanuju Slavi i u kojih školah je ponka u prvih godinah dvojezična a onda samo talijanska, to u kojih se je u najnovijo doba uvele paralele, kojih nije trebalo.

Tim mislim, da sam dosta jasno dokazao, da bi trebalo razviditi školo naše pokrajino glede na naukovni jezik i promjeniti ga gdje je za potrebu, jer sam stalan, da bi se tim naše školstvo mnogo poboljšalo.

Htjeti ustrojiti posvuda gdje su dva, tri ili također desat Talijanah, paralelu, nečini mi se ni malo dobro, gledeć i na gospodarstvo pokrajine; i jer će se tim načinom doći do toga, da bi u svakom mjestu — neizuzev niti isti grad Poreč — trebalo ustrojiti paralelu, hrvatsku ili talijansku . . . (Buka, prosvjedi kod občinstva. Glas sa klupah zastupničkih: „Po vašem mnienju, po našem su to neće dogoditi. Veselje).

Oputujem, ako se može za dvoje, troje ili desetero djece talijanske, u kakvom mjestu slavskom, ustrojiti paralelu talijansku, onda bi se i u Poreču moglo pitati paralelu hrvatsku, jer ima toliko hrvatskih učenikah . . . . (Znakovi nickanja, smieh. Dr. Laginja: Dva pokrajinska prisjednika sa desat djece — oto na! Buka).

Poboljšalo bi se školstvo također, kad bi se upotriebilo novce, spadajuće mjestnim školskim zakladam za školske potrebe raznih mjestah, što se sada u raznih občinah nečini.

Poboljšalo bi se školstvo takodjer, kad bi se odriešitijo izvršivalo sve ustanove obstojeće obzirom na znanomarivanje škole, pošto mi vidimo iz izvještaja c. kr. zemaljskoga školskoga vieća, da bijaše izređeno 1420 školskih kaznah radi zanomarivanja škole, dočim jih nobijaše izvršeno nego 215, a ostalo je za utjorati 1674 for. na svrsi godine. Kako se dobro znade, tu imadu posla pojedini učitelji i ravnajući učitelji — u školah sa više razredah — mjestna školska vieća, odnosno občine imajuć zvati na opravdanjo roditeljo nemarne djece, kotarska školska vieća, koji svi tallike rado skoro za nikakvii svrhu s uzrokn, što se nezaitjeva, da se globe plaćaju po globljonih; i s toga je također polazak slab.

Bilo bi još dvoje kod šosa ću učiniti noko opazko. Prvo mnimo, da se u nekih slučajovih sa strane dotičnih oblastih imenuju učitelji, koji nisu usposobljeni za mjesto, koje jim se podieljuje, i da se u obće u tom obziru nepostupa jednakom mjerom, pošto mi je poznato, da se je od jednog učitelja, kod hrvatske škole sa talijanskim jezikom, kao obvezatnim predmetom, zahtjevalo, da učini izpit iz talijanskoga jezika, ili da zapusti mjesto, dočim mi je također poznato, da se je pustilo, da podučajo u dvojezičnoj (talijanskoj i hrvatskoj) školi učitelji, koj nije poznao ni malo hrvatskoga jezika; i ako je toga učitelja od mala nastalo iz mjesta, gdje je služio, dogodilo se je s drugog uzroku, a ne s nepoznanja slavskoga jezika. Poznato mi je također, da je bilo za dvojezičnu školu imenovan učitelj, koj nije poznao slavski jezik, ili koj nije bio usposobljen, da u tom jeziku podučuje; i vidim sada, da se isti učitelji imenuju, usljed izvještaja predstavljena saboru po zemaljskomu odboru — premda zemaljski odbor nelma prava imenovanja nego samo prezentacije . . . (Prisj. dr. Gambini: Di nomina, di nomina!) . . . „prezentacije", kako zakon. Dakle, kaošto sam rekao, toga učitelja se opet imenuje, definitivno, za školu dvojezičnu (talijansku i slavsku), prem nije usposobljen u slavskom jezikn, da bi uzmogao biti imenovan definitivno. Ima također slučajovah, da se među raznimi prosioci za službu učitelja pučkih školah nelzahno najboljl, ili onaj, koj dokaže, da ima više naukovih, da bude imenovan. Onaj, koj zna bolje trčati od jednoga občinskoga zastupnika k drugomu, ili k raznim članovom školskih oblastih, nejzuzam onih zemaljskoga odbora, biva predpostavljen. Znam, da su kadgod bili imenovani najgori prosioci, i da su oili drugi, imajući više zasluga, a vidu puštani.

Na taj način, gospode, čini mi se, da se radi malo mornalo . . . (Ulas: Gospodar sto da vjerujete!) . . . . i tako se kvari znanje, i prouzrokuje se, da učitelji postaju, reć ću, baskavel . . . neznaizinu drugoga shodnoga izraza.

Na temelju rečenoga činim predloge, koji u hrvatskom jeziku ovako glase:

Visoki sabor neka izvoli odlučiti:

1. Nalaže se slavnomu zemaljskomu odboru, neka dade do znanja visokoj c. kr. vlasti želju ovoga pokrajinskoga sabora.

a) da se providi za uredjenje obuke načinom, da svi dužni imadu priliku poći u školu, budi davši otvoriti školo već ustanovljene, ali neimajuće učitelje, budi požuriv ustanovljenje onih, za koje su stranke već prosile, budi davši priskrbiti školsko zgrado ili povećati obstojeće — uzov ozbiljno u obzir gospodarstvene odnošajo školskih občinah, kaošto propisuje naredba vis. c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu 27. julija 1878. br. 12128.

b) da se dade izpitati savjestno materinski jezik školske djece obstojećih školah u pokrajini za uredit obuku načinom, da se podučuje u materinskom jeziku školske djece, kaošto se zahtjeva temeljno didaktičko načelo promjeniv naukovni jezik gdje neodgovara tomu načelu i ustanoviv paralelke za manjinu školske djece gledom na njihov materinski jezik posvuda i jedino tamo, gdje je broj te manjine onolik, kolik se zahtjeva po zakonu za ustanovljenje škole, davši istodobno mogućnost priliku, da se uzmogne naučati drugi zemaljski jezik, to da se drži tih načelah kod ustanovljivanja školah u buduće;

c) da se dade upotriebiti po občinah zaklade odredjeno za tvarne potrebe školah izključivo za to potrebe;

d) da se za svom odriešitostju dade valjanost odredbam tičućim se polazka, odnosno zanemarivanja škole;

e) da se imenuju za mjesta učiteljah i učiteljicah prosioci usposobljeni također u naukovnom jeziku (odnosno jezicih) dotičnih školah i medju timi nek se izaberu najbolji.

2. Nalaže se zemaljskomu odboru, da nepriečl, pače da podupire ustanovljivanje školah ill paralelah svaki put, kada jih interesovani redovito i na temelju zakonitih ustanovah pitaju.

Kad je predlagatelj to predloge hrvatski čitao, burkali su se članovi većine, a občinstvo je tako bučilo, da ga je predsjednik morao opomenuti.

Prosvjetli predsjednik: Molim slavjeno občinstvo, da se izvoli ponašati kaošto je propisano u našem pravilniku, to jest, da pusti slobodno svakomu poštov. zastupniku, da čini i kaže, što mu se boljim čini i u nakošnom slučaju, da ne buni pošt. zastupnika u čitanju.

Kad je zast. Spinčić pročitno predlogo hrvatski pak talijanski, dodao je:

Dopustite mi gospodo, da dodam još dvie rieči na opravdanje ove posliednje točke. Poznato mi je, da je zemaljski odbor bijeo, da se u školi u Vodicah podučajo također talijanski jezik i da se je tim zakasnilo s ustanovljenjem one škole; i da sada ista oblast postavlja napreloko donvoljenju ustrojenja hrvatskih paralelnih razredah u školskoj obćini buzetskoj ill u školah ovoga grada, premda su svi obćinari školskoga okružja doprinieli za gradnju školske zgrade.

Iza toga dobi rieč poštovani Franceschi to — — predloži konac rasprave, što se dakako i prima.

Prosvj. predsjednik: Pošto su upisana tri govornika, a on nezna, da li su ili proti, poziva ih, da si medju sobom izaberu glavnoga govornika.

Zast. dr. Volarić, srdit o toga postupka, odrieče se rieči, veleć, da je to igra pripravna, i da nije mogao prije izjaviti, da li će za ili proti govoriti, pošto manjina nije znala što je školski odbor odlučio.

Prosvj. predsjednik: Nekoristi se srdit, dogovorite se s ostalom dvojicom. Volarić neće, a Campitelli pušta rieč:

Zast. dru. Gambinu. Ovaj reče, da se je Draguću morala dati talijanska škola, jer su je stanovnici zahtjevali i jer djeca nisu htjela hoditi u hrvatsku. U Buzetu, da hoće junta, da ostane škola kakova je, talijanska, a Slavi, ako će imat svoju, nek si ju zidju vani gdje. (Znatiželjo: A tko je zidno zgrado u Buzetu?!) Ako nije drugud školah ill paralela slavskih nek jih pitaju, pak će njim se jih dati. U Fontanah, da se ljudom na lieh vidi od kojo obitelji potiču (Nečuno to onako izraziti, kaošto je izrazio javno u sjednici dr. Gambini). Da se dovoljna dva prisjednika za 10 djece za ustanovljenje slavsko paralelo u Poreču, to će se vidit. Glede usposobljenja on se nemože ništa reći. Gospoda manjine vele uvjek, da su Hrvati i Slovenci jedna obitelj, pak se tuže, ako se Slovenom imenuje za školu hrvatsku. (Zast. Spinčić upadajuć: Nisam sluđirao na Slovence!) Čudi se, što Spinčić govori o predpostl kod imenovanja; morao bi znati, da ta imenovanja odvise od školskih oblastih (a u prošloj sjednici je tvrdio, da jesta ima prava imenovanja). Glede Vodicah, da je istina, što je Spinčić rekao, jer Ičkom treba talijanski jezik, oni bi umrli od glada, da neznaju talijanski. I to je po „L' Istria" po prilici ono, što je odgovorio član zemaljskoga odbora na ščnjenico Spinčićom navedeno, te zaključio, da se predlozi Spinčićevi nemogu primiti, jer je u njih sadržano očito nepovjerenje junti, koja u ovoj stvari školah nije kriva i s toga nemože bit nit knžnjena.

(Konac slieći.)

Pogled po svietu.

Trst, dne 14. novembra 1888.

Austro-Ugarska: Jedna od najvažnijih zakonskih osnovah, što no ih je sadašnja vlada carevinskomu vieću na razpravu podniela, jest bez dvojbe osnova zakona o seljačkom nasliednom pravu u našoj polovici države. Neda se bo tajiti, da naš seljački stališ silno propada i to ponajviše radi loše nasliednog prava, usljed kojeg se često liepi i unosni posjedi razciepkaju na toliko dielova, koliko imade gospodar djece, te tako nastane vrlo često, da se preko noći iz jednoga gospodarstva stvori mnogo njih, vlastnici kojih jesu većma prosjaci nego li gospodari. Vlada je dakle htjela doskočiti tomu zlu obazirajuć se na potrebe pojedinih pokrajinah, zastupanih u carevinskom vieću. Zaseupstva zemaljska provadjati će novi zakon o nasliedstvu, te će ona odlučivati kako velik mora biti sreduji posjed i tko da bude nasliednikom. O budućem nasliedniku grofa Schönborna na stolici moravskoga namjestničtva pišu iz Beča, da se neće zadovoljiti želji češkoga kluba, te da neće biti imenovan namjestnikom ni pouzdanik Niemaca ni Čeha.

Hrvatski sabor započeo je opet svoj red prošle subote. U prvoj sjednici podnesla je opozicija na vladu tri interpelacije, tičuće se ponajviše povriede nagodbenoga zakona od strane Madjarah. U gradu Zagrebu bijahu izabrana dva zastupnika na domaći sabor i to obojica vladini pristaše.

Srbija: Iz Biograda javljaju, da nastoji kralj Milan približiti se Rusiji, te da će u tu svrhu poslati u Petrograd posebnu deputneiju. Kod predstojećih izborah za narodnu skupštinu nadaju se radikalci, da će održati veliku pobjedu.

Francezka: Vojni ministar Freycinet traži od parlamenta za utvrdjenje granicah i za poboljšanje ratnoga materijala 500 milijuna franaka. Predlog svoj temelji na tom, što se sve susjedne države neprestano pojačavaju, te da zahtjeva čast Francezke, da budo i ona za svaki slučaj pripravno.

Amerika: U sjedinjenih državah Amerike obavio se prošlog đodna izbor predsjednika. Izabran bijaše kandidat republikanske stranke Harrison, potomak drevno i slavno porodice Harrisonah.

Franina i Jurina

Fr. Ča bi reć, da on dugonja va Opatiji vavek kosarion išće?

Jur. Ono se neboro boji Opatijcom va oči pogledat.

Fr. Tako njim je noć tustega zafrigal.

Jur. Samo ako nebudo moral i sam pojist!

Različite viesti.

† **Jakov Volčić**. Nemili udes prati sirotu istarskoga Hrvata! Ponajbolji njegovi sinovi, prvi njegovi buditolji stupaju jedan za drugim u hladan grob, a za njima ostaju velike praznine, koje je težko izpuniti. Danas bilježimo opet bolnim srcem gubitak muža, koji je za rana stao širiti narodnu svieat u tužnoj Istri radeć neprestano i marljivo na zapuščenom našom narodnom polju. Taj muž jest nezaboravni naš starina Jakov Volčić, uzor svećenik i rodoljub. Nakon poduljeg poboljevanja izpusti on svoju plemenitu dušu u subotu u skromnom mjestancu Zarečju, kamo se je bio odselio, da u miru proživi zadnje svoje dane.

Naš Volčić rodio se dne 14. julija 1815. u Gorjancih, u župi Škofja Loka. Redjen bijaše za svećenika 14. oktobra 1842. te je dakle propovieđao božju rieč u omiljenoj mu Istri preko 40 godina. Najprije nalazimo ga kao duhovnoga pomoćnika u Grožani, i to do godine 1844.;

zatim u Pazinu do oktobra 1847., tada kao beneficiata Franca na Voloskom do konca god. 1851., pak kano duh. pomoćnika na Voprincu do aprila g. 1855.; zatim kano kapolana u Zarečju sve do početka god. 1862.; odavlo bijaše premješten u Boršt, gdje je kratko služio, jer ga nalazimo iste godine kao duh. pomoćnika u Kastvu, gdje je ostao do novembra god. 1871., kadno je bio imenovan župe upravitoljem u Cerovlju, gdje je služio jednu godinu; odavle prošao je na vlastitu molbu kao kapolan u Zarečju, te tuj ostao do aprila 1882., da poprimi opet upravitoljstvo župe u Cerovlju, gdje je služio sve do augusta 1886. Na vlastitu molbu bijaše tada umirovljen, te se nastani u omiljenom mu Zarečju, gdje se je preselio u večnost dne 10. t. m.

Nanizasmo eto hotomice sva ona mjesta, u kojih je dični naš Volčić služboval, jer je svuda ostavio iza sebe najkraseniju uspomenu i jer je svagdje naumorno sijao i obdjelovao riječ božju i svjest narodnu. On bijaše prvi, koji je kod nas shvatio važnost starih narodnih spomenikah, bilo piemenih ili predajnih. Poput marljivo pčele stao je sniimati, kupiti i sabirati glagoljsko napise i starinu, napose pako naše narodne pjesme, pripovietke, poslovice, zagonetke, ročonice itd. Zub vremena i neprijatoljska ruka bila bi bez dvojbe mnogo toga uništila, da se nije pobrinuo neumorni Volčić, da to potomstvu spasi. Hrvatski i slovenski književni i politički listovi okitili su našim narodnim blagom, nabranim brižljivom rukom prevrlednog Volčića. Tim, a napose zbirkom hrvatskih narodnih pjesama, ladanom urednićtvom našeg lista, postavio si je Volčić spomenik trajniji i krasniji, nego li su mramorni ili mjedeni spomenici.

Skromno je živio a još skromnije radio, al trud njegov donio je Hrvatom Istre već do sada obilatu ploda, a plemenitomu radniku osjegurao častno mjesto medju najboljimi sinovi našega naroda.

Budući nam prostor lista za danas nedopušća, da se dostojno ocijeni veliko zasluge pokojnoga Volčića i jer se nadamo, da će biti o tomu još govora u našem listu, zaključujemo ovo redke bolnim srdnjom i vrućom željom: počivao slatko, plemeniti starino, u onoj zemljici, koju si toli žarko ljubio, a duša Tvoja nagledala se božjeg svjetla!

Posliednji dani i smrt pok. g. Jakova Volčića. Bit će tomu desetak dana, da nas je prijatelj iz Pazinštine upozorio na slabo zdravstveno stanje ljubljenoga Volčića. Nemila vodenica mučila ga silno, nu on je sve muke strpljivo podnašao.

Dne 11. t. m. u jutro plače nam prijatelj medju ostalim: Nedno Bog, ali bojim se, da ću Vam žalosm javiti njegovu smrt prije nego li Vam ovo pismo stigne. Danas bijaše providjen sv. sakramenti umirućih; na njemu se opažaju svi znakovi blize smrti, dapače i sam mi kaza, da je preslab a da bi mogao bol dalje podnašati.

I zbilja imasmo jur brzojav u trci kad nam je stigło gornje pismo. Žalosm nam je prijatelj javio, da je izdahnuo plemenitu dušu.

Dne 12. bijaše u Zarečju svečani pogreb. Mnoštvo naroda, komu je bio pokojnik pravim dobročinitoljem, nadošlo je u Zarečje, da izkaže posliednju čast obljubljenomu pokojniku. Iz Pazinščino prisustvovala su pogrebu medju ostalim i sliedeća gospoda: preč. prošt Orbanić, tri franjevca sa veleč. O. gvardijanom; župnik iz Starog Pazina g. Šimo Matejčić, župnik iz Gračišća g. Ivan Gabrielić župe upravitolj iz Berma g. Blaž Doklova; župe upravitolj iz Novakih g. I. Gojtan. Od svećtovnjakah gg. dr. A. Dukić, odvjetnik, V. Marijanović, obć. tajnik, te obć. savjetnici A. Bertoša, A. Lovrić i Stj. Načinović, svi iz Pazina. Od izvanjskih štovatelja pokojnika bijaše prisutan veleč. g. A. Kalac, župnik-dekan iz Buzeta.

Poslije desetog sata bijahu dignuti mrtvi ostanci pokojnika te pronešeni u crkvu, gdje bijaše odpjevan oficij za mrtve a zatim svečana žalobna sv. misa. Okolo 12½ svršila se žalostna svečanost, kod koje je malo komu ostalo oko suho. I tako predasmo majci zemlji tjelo muža, koji je sav svoj dugi vjek čutio i radio požrtvovno i nesebično za svoj narod, koji će mu ostati do vieka zahvalan i koji mu dovikuje kroz naša usta: počivao u miru blagi i dobri Jakove!

† **Anton Štanger.** Rodoljubivu obitelj naših Štangera u Voloskom snašla je dne 6. t. m. grdna nesreća. Toga dana preminu naime tekar u 40. godini svoje dobe član te obitelji, g. Anton Štanger, najstariji sin Andrije, ostaviv raseviljene roditelje i braću, naposc neutješljivu udovu sa četvoro nejako djočico. Pokojnik, zvanjem pomorski kapetan, spadao je medju ono naše riedko pomorce, koji nezataje nikad materinjeg mlieka i jezika i koji se dično odušcvljuju i rade za našu narodnu stvar. U tudjini rado je čitao naš list a veselio ga svaki naš narodni napredak, dočim je kod kuće uvjek vjerno stajao pod narodnom zastavom. Preostavšim naša iskrena sućut, a njemu lahka domaća zemlja!

Popunitbeni izbor za carovinsko vieće u Istarskom velikom posjedu. Smrtju zastupnika Millovoj-a ostalo je ispražnjeno jedno mjesto zastupnika na carevinskom vieću, te će se uskoro narodne o. kr. namjestničtva u Trstu obaviti popunitbeni izbor za istarski veleposjed dne 11. decembra t. g. Reklamo proti izbornim listinam, u koje su možda unešeni i takovi, koji nemaju izbornoga prava, ili izpušćeni oni, kojim to pravo pripada, valja poslati o. kr. namjestničtvu u Trstu do 21. novembra t. g. Na kasnije reklame neće se uzeti nikakav obzir.

Njemačka škotska eskadra prispjela je dne 8. t. m. u tršćansku luku, gdje bijaše svečano dočekana. Eskadra ta sastoji od četiri fregatna broda t. j. „Stosch" sa 16 topova i 400 momka, „Charlotte" sa 18 topova i 420 momaka; „Moltke" sa 16 topova i 400 momka te napokon „Gneisenau" sa 10 topova i 400 momka. Ukupno 66 topova i 1000 momaka. Eskadrom zapovieda kontre-admiral Hollmann. Činstnilstvo oskadre bijaše vrlo ljubno pogođeno od g. namjestnika, pomorskoga zapovjednika i od njemačkoga glavnoga konzula u Trstu.

Razpisano mjesto ljočnika. Občinsko glavarstvo u Labinju razpisuje natječaj na mjesto občinskoga ljočnika sa godišnjem plaćem od 800 for. Za posjuto skromnom dobiti će ljočnik posebnu nagradu. U razpisu natječaja nezahtjeva se od molitolja poznavanje hrvatskoga jezika premda imade u onoj občini više Hrvata nego li Talijana, nu tko zna, da se to dogadja u Istri, neću se zalsta tomu čuditi.

Razpisano štipendijo. Občinsko glavarstvo u Puli razpisuje natječaj na dvie štipendije po 250 for., ustanovljene od one občine na uspomenu četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Vel. cesara i kralja Franc Josipa I. Pravo na te štipendije imadu siromašni djaci-sinovi puljskih građjana, ili drugih osobah, koje stanuju u Puli barem 10 godina. Molitolji moraju pokazati koje sveučilište ili politehniku u Austrijanji, a kad nebi bilo takovih molitolja, djaci, koji polaze koju umjetničku, obrtničku ili gospodarsku školu, ili napokon oni, koji se kane posvetiti sveučilišnomu stališu. Molbe valja poslati do 21. t. m.

Dolazeće podporno društvo u Trstu priredjuje za dne 2. decembra veselicu u proslavu četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Vel. cesara i kralja Franc Josipa I. — Isto društvo proslavit će u vlastitih prostorijah „Slivestrovu večer" t. j. sadnji dan tekuće godine.

Iz Pule nam pišu 13. t. m. Izvanredna Vas je za stalno, g. urednike, vlast, što bijaše zadnji broj našeg dičnog „Il diritto croato" zaplienjen radi interpelacije gosp. Vitezića i drugova, koja sto Vi i svi slovenski listovi Austro-Ugarske u cielosti donieli i koja se tiče Vaše osobe.* Zaplijena nebijaše medjutim od sudbene oblasti potvrdjena, te će bez dvojbe ona interpelacija u budućem broju ugledati sviotlo božje.**

Dozvolite mi ujedno, da izpravim ponješto onu Vašu viest, kojom javiste, da bijaše suradnik „hrvatskog prava" g. Šubić od puljskih nemirnjaka napadnut. To se nije njemu dogodilo, nego „amomu uredniku g. Jakiću. Kod tog junačkog čina nije sudjelovao nitko iz poročke občine, nego dvojica ovda-njih gospodičića, kojim taj čin bez dvojbe na čast služi.

Odbor za proslavu dvjestogodišnjeg izgona Turaka iz Slavonije i za podignuću spomenika fra. Luki Imbrišimoviću kon-štituirao se u Požegi, te je jur razaslao na narod poziv moleći, da mu se priteče u pomoć dobrovoljnimi prinosi, kojimi će se podignuti spomenik junaku Imbrišimoviću u gradu Požegi, a u posebnom spisu opisati težnj borbe za oslobođenje i junačka djela Lukina. Na čelu odbora jest gradonačelnik g. Franjo Ciraki, komu se neka šalju prinosi.

Trgovcem iz Kranjske. Gorička itd., koji dolaze kupovati vino u pazinski kotar, preporučamo, da se obrate na g. Ivana Defare, krčmara u Tinjanu, koji će njim biti u svemu na ruku. Dogadja se naime često, da padnu izvanjski trgovci u šako kojekakvim čarlatanom ili pijavicam, koji netraže drugo, nego kako bi si napunili žep i želudac, pa tako tudjinac, neznajuć s kim imade posla, lahko nastrada. Da se dakle tomu izbjegne, neka se obrate na poštenu i pouzdanu osobu, kao što je g. Ivan Defar.

Katolički sastanak. — U Beču zasvan je od 26. do 29. tekućeg studenoga drugi svesbći sastanak katolikah. Na dnevnom redu je družtveno pitanje, konfesionalna škola, katolička štampa i književnost, katolička družtvena djelatnost. Kao sazivivači podpisani su uz grofa Antona Porgana mnogi zastupnici i članovi carevinskog vieća, medju ostalimi grof Egbert Belkredl, grof Brandis, grof Karlo Chorinsky, grof Franjo Falkenhayn, dr. Viktor Fuchs, barun Golfort, barun Hipolit, Karlon, Dr. Kathrein, knez Alois Lichtenstein, grof Jan Lobedur, princ Ferdinand Lobkovic, Dr. Ocic, ravnatelj Bullé i kranjski zemaljski kapetan Dr. Poklukar.

Družtvo zemalj. zavoda za odgoj gluhoneme djece u Zagrebu poslalo nam je „Poziv", iz kojeg vadimo sliedeće važnije redke: Narodi monarkije spremaju se, da čim dostojnije proslave 40godišnjicu srotnoga vladanja prejasnoga našega vladara Franjo Josipa I. Na lzričnu želju Njegovoga cesara i kralj. apoštolskoga Veličanstva neće tom prigodom biti ni bučnih ovacija, ni burnih svečanih izražaja. Nu po svih zemljah, u svih gradovih i korporacijah utemeljuju se koludne zadužbine, plemenite zaklade i družtva u dobrotvorne svrhe, da ovaj najsvečanji dan naradi monarkije proslave nadlnom, da bude uspomena toga dana i u harmom potomstvu vječna. I podpisano družtvo dalo se prigodom jubileja premilostivoga našega kralja na osnutak i uzdržavanje **zemaljskoga zavoda za odgoj gluhoneme djece.** Prema popisu od god. 1880. ima u Hrvatskoj i Slavoniji 2855 **gluhonemih**, od kojih je ogromna broj od 584 u dobi školske obuke. Znajuć, kojemu su gorkomu udesu ovi bledniei izvrženi, baonaj od nemile do nedraga, upućeni na milost privatnika i korporacija, a s drugo strane uvjereni i podućeni iskustvom, da se razmjerno razvijenimi žrtvami dadu izobraziti koristnimi članovi ljudskoga družtva, koji su kadri svojom prirvedom biti se o svoj obstanak, misli družtvo, da je podpuno shvatilo želju premilostivoga našega vladara, pristupajući k oživotvorenju zavoda za gluhoneme, itd. Prinos utemoljitolja jest najmanje 50 for. jednom za svagda, a prinos članova podpornika 4 for. na godinu.

Učiteljstvo sežanskoga kotara poslalo nam je poziv na svečanost, koju priredjuje u Sežani u hotelu „**pri treh kronah**" dne 18. t. m. u proslavu četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Vel. cesara i kralja Franc Josipa I. Program svečanosti jest sliedeći: 1. Ant. Ilribar: „Cesaru Franu Josipu I.", svečana kantata; 2. Svečani govor; 3. Ant. Hajdrih: „Jadransko morje", zbor; 4. Slm. Gregorčič: „Pozdrav cesaru Franu Josipu I.", deklamacija; 5. Fran Mayor: „Tičica gozdna", oktet; 6. Hrabroslav Volarić: „Vesela družba", mješovit zbor; 7. J. Aleševec: „Eno uro doktor", veseloigra u jednom činu; 8. Plesi i slobodna zabava. Kod plesa i medju pojedinimi točkami svira izvrstna orchester-glasba. Početak točno ob 8. sati na večer. Ulazninа 60 novč. za osobu. Čist dohodak namienjen je za nabavu spomen knjižica za omladinu sviuh škola u kotaru.

Akademičko družtvo „Hrvatska" u Gradcu odabralo je sliedeće članove u odbor za zimski semestar školske godine 1888/89: za predsjednika Ivana Bednovića, stud. juris; podpredsjednika Šimu Kuroliča, stud. jur.; tajnika Ferdu bar. Gusića, stud. juris; blagajnika Ivana Petrića, stud. med.; knjižničara Franu Boutića, stud. med.; revizore Karla Barlovića, stud. med. i Franju Vitauša, stud. med.

Književna obznana. Javljam ovim p. gg., koja su se prodbrojila na „Povjest Venecije", da je djelo dotiskano i da ću ga razašiljati čim mi iz tiskare stigne. Molim s toga, da mi p. n. gg. predbrojnici izvole poslati 1 for. 60 novč. za knjigu, a 10 novč. za poštarinu, kako bi odprema bila meni jednostavnija, a njima jevtinija. One p. n. gg., koja su se predplatila, al mi nisu poslala poštarine, dobiti će knjigu na svoj trošak, a ona opet, koja ne plate knjigo i poštarino unaprieđ, dobiti će knjigu na svoj trošak pošt. pouzećem.

U Osieku dne 7. novembra 1888.

Prof. Ivan Rabar.

„Vienac" broj 45. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Na grobu Andrije Palmovića", spjevao Aug. Harambašić. „U registraturi", romca. „Riječ i čin", crtica iz života od J. Đovčića. „Pripoviedka o ludom Ivanu i njegovoj braći" od L. Tolstoga, iz ruskoga preveo Z. Gojtan. „Sokrat", napisao C. Cantu preveo Fr. Mikulčić. „Uzgoj srca proma De Amicisovoj knjizi „Cuore", priobćio Josip Prigl. Listak. Sliko: Pan Twardowski doziva kraljicu Barbaru.

„**Vienac**" izlazi svake subote. — Cieua mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

---

* Kako i nebi ? ! Op. Ured.

** Ugledala je. Op Ured

Književnost.

„**Pjesničke djela fra Grge Martića.**" Izdavatoljica: Milena Mrazović; Sarajevo 1888; tisak i naklada tiskarne „Bosanske Pošte"; cieua svezku 30 novč. Ovih dana izašao je 7 svezak tog djela, koje je vriedno, da obću pozornost probudi, jer je koli gledo sadržaja, toli gledo tiska i vanjskog izgleda savršeno izdanje, koje će sigurno sve štovatolje slavnog hrvatskog pjesnika u najvećoj mjeri zadovoljiti. Do sada izdat je vodi dio „Osvetnika", a sada će biti ovi svršeni; sliedit će ostala djela velikog hrvatskog pjesnika, koji se podpunim pravom narodnim zvati može, a medju ovim bit će također mnogih, koja nisu još nikada bila štampana i izdata.

* * *

„**Koroških bukve**" slovenskomu ljudstvu v poduk in kratek čas, izašle su te mam bijelu knjigohotno priposlano svezake 9., 10. i 11. Cieua svezci jest 10 novč. Dobivaju se kod pisca g. Filipa Hadorlapa-Jerjova u Celovcu.

Lutrijski brojevi

izvučeni

dne 10. novembra

Beč	9	62	13	27	88
Gradac	63	23	22	25	53

dne 14. novembra

Brno	90	18	73	38	19
Innsbruck	8	57	3	31	33

Žoludno uznemiruju mnogobrojne bolii, a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u teške bolesti. Da se tomu prouzročenu, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „**dra. Rose životni balzam**" iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 206 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Javna zahvala.

Svoj p. n. gospodi, koja izvolišo izkazati posliednju počast našemu milomu **Antonu** poprativ dne 8. t. m. njegovo smrtno ostanke do hladnoga groba, ili na drugi koji način dielišo s nami težku bol, koja nas sa tolika gubitka snašla, izričemo ovim javno najiskreniju zahvalnost.

Volosko, 9. novembra 1888.

Obitelj Stanger.

Zahvala.

Rodbini, prijateljem, znancem i sujejodom, koji su priskočili prigodom kratkog ali težkog bolovanja našega nezaboravnoga Dragutina, i koji su njegovo smrtno ostanke spravili na vječni počinak, srdačno se zahvaljuju razviljeni roditelji

Mihotići, 13. novembra 1888.

Anton i Žanota Spinčić.

Natječaj.

Na temelju odluke občinskog zastupstva od 5. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto ljočnika mjestne občine Kastav sa godišnjom plaćem i paušalom od forintih 1200, izplativih u mjesečnih antecipatnih obrocih. Molitelji imaju svoje obrazložene molbe podnesti najdalje do zadnjeg novembra 1888. ovomu glavarstvu i dokazati austrijsko državljanstvo, pravo obavljenja ljočničke prakse i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu. —

Na upit moliteljah poslati će se popis uvjetah ovo službe.

Glavarstvo občine

Kastav (u Istri), 6. novembra 1888.

Munić v. r. glavar.

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 8. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog tajnika sa godišnjom plaćom od forinta 600. a. vr.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe ovomu glavarstvu do zadnjeg novembra 1888. kroz svoju predpostavljenu oblast, ako se nalaze u kakvoj službi i dokazati sve one prednosti, koje se zahtijevaju za takvu službu; kao dosadanju praksu, poznavanje jezika itd.

Glavarstvo občine

Kastav, dne 8. novembra 1888.

glavar: **Munić.**

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazob zadavica, rora, zapala ustiju itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vsema pomanku ušitoljem, propovjadnikom itd. Prebdjenih kašlju noći, navadno jutarnje hropotavlne i grlenih zapalah nostalo kao na čudo ustimavjem ovih sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašljaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeva sladkiša* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutljice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutljici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 49—10

Jaz, Ana Csillag

sâ svojimi 186 ctm. dolgimi orjaškimi Loreleyinasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoskanjočega maxila, je odlna sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanjo rasti, za očiščenje kože, posebno pri mezkih polno, jako hrabrost in nje po kratkoj uporabi podeli vizagem in hrabi mirovno svitlost in gotnost ter jo obvarnje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, boleznim v ušesih, na očah in zobeh, proti ranam, trganju, naliodu, izpahom in madežem na koži in pegam; tudi je jako dobro kot voda za izpiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje grinte. Cena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4—12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vlito tvrdko Brázaya.

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito jako nastale uslied in adostalnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bjelotok, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudčane, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, nastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznane od svih auktoritetah medicinskih — praža jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližje iz cirkularn, koji je pridodan svakoj staklenki. **Cieno malo staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f 6.50 a. vr. u gotovom ili po**uzeć-m. — **U svih ljekarnah je na prodaju** — Glavno skladište: Einh rn Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B.S raval»All'Amazone Trienfante», Serravallo, P. Cavana i Prendini.

Na ilegal A. Mizzan. 18—6

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 1½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2 „	3-mesečni „ 2½ „
60- „ 3½ „	6- „ „ 3½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu prijazna se nov obrestna tarifa na tamalja odpovedi od 22 oktobra, 26. oktobra in 16. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 1% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pulto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Dekon, Dresden, Hermannstadt, Inomost, Colovac, in Ljubljano— **brez troškova**

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. 2 odpetjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—10

Marijaceljsko želodčno kapljice

zvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

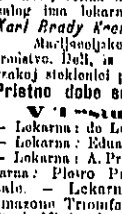

Neprecenljivo dobroto je pokazalo vplivanje njihovo pri notoćnosti, slabosti želudca, ako s grla smrdi, napenjanje, kislom polnenju, količki, želodčnem kataru, gorečici (rauvoj) pri prostilnej produkciji slin, ru menici bljuvanja in gojnan glavobolu, ako boli le želodcu) krâ v želudcu, zabranaji, prohibitnosti jodi in plinê v želudcu

Varnost znamka proti glinjanu, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti slat- žili ali hlmorojdam. Cena steklenici je z nekazanu vrod samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljske želodčne kapljice nisu tajno sredstvo. Delj, in katerih obstoji, oznanjeni so na vsakoj steklenici priloženemu poduku za vporabo.

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: de Leltenburg, all' Ercole trlofanto. — Lekarna: Eduard de Leltenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana imperiale. — Lekarna: Benedetti Serravallo al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vinch Miniussi, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo at R dentore (glav skladiš.)

Lekarna: Biasoletto all'orso nero — **Postojna:** Lekarna Fr. Br zearoich. — **Selana:** Lekarna Philipp Ritsch-l. —

Svarilo! Pristno Marijaceljske želodčne kapljice ponarejuju in pusnomaje so mnogovrstno. V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun tega opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a t. Kromerlcah (Kromsier).

Nova agencija za službe

87—4

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještčivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove**, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zaluže i riešava proti uplati kamatah** predmete, založeno u gradskoj zalagnonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamate novce i upravlja svaki drugi posno.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podlaga zdravlja*, te *Ako ljudstvo tali dužnostno dobrostanja*. Najbolji *domaći liek* za uredili probavu, prinjerenje mješanje krvi i odstranili nezdravo čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrepkijih sastavnah*; iskazano se osobito kao sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odvajanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *želu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, kamenicah, žučnih bolestih*, kod *bolesti u grcih, hipohondrije i melankolije* osobito slabe probavljo su oživljuje svu djelatnost probave, štiti krv te dobiva *lolarno tjelo* krvno, *čilu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne cistitosti, postao je *sljegnem ljudske domaći lieh* u svih toga svuda le pozvat

i stakleuica 80 nvč. dve staklenice i for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, koje svaki prodilu Šalje se na *franktrana pisma* ne ove strane *se pouzdi trnuta*

OPOMENA.

Da se ljubljeno provali, upozorujem svakoga da je svaka staklenica sdrž. ROSA s vrstne balzamne po mam priredjena i u modrom kartonu omotana, koj pre strane napis: sdrž. Cena stvarni balzam iz ljekarne sk crnomi oglu, B. Fragner, Prag 2-565 u njemačkom, danskom, nizozemskom i francezkom te ilu lim, a prodaje lete na zakonitom — niže zaštićenom i zaštićenom znamkom providjeno. PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna sk crnom orlu. Prag, br. 205-3

i u Trstu u svoji dih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Leltenburg, P. Prendini, Glov. Skopezynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmayer.

Sva ljekarne i vede trgovine sa mateijalnom robom u Austro-Ugarsko, imadu skladišta toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upozorujemo se, ako se ljudi prsi upale ili otekne i kod svakoj otekne crva u prsi i zanoktici, lavinutje morsko (crivo: kosti, reumatičnoga o ka, kroničnoj upale u koljenih, rukah i ležjih; proti potu nožnih, kod ranjenih ru ah, proti tekućim ranam na nogah i o ečo na svakom mjestu dela, vratiti natekline itd.

Sve upale, natekline, otvrdine ili oši u kratkom zadobitju, gdje je rana ognojena, hvatiše leti balzam sav simal bez svake boli, te liječi u najkraće vreme.

Skatulica se dobivaju po 25 i 35 nvč

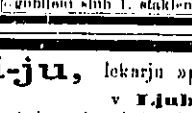

Opomena!

Jer se prazke univerzalne mazilo ili od vise stranah pavori, upozorujem svakoga, da se lete po pravom propisu samo kod mene prirajuju, ako ćete kutljice, u koji je mazilo napunjeno, imadu nauk za vporabo na uljenoj hartiji, tiskan u dvoje jezikah, a nalaze u kartonu, koji nos predstavljeno zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet ju gubljeni sluh i. staklenica 1 for. a v

---

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«

v Ljubljani.

Moj sin je trpel skoro dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro umorila. Pri njem poskušal s m vse sredstva, ki nam jih naša veda zadnje in tudi niscm pozabil naraziče-jših radnilskih vodá. Toda zboljšek mi je le za malo trenutkov. Sled jbé si domislim, poslužiti se Vaše sedo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in stalen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu moram Vašo esenco le najgorke-je priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlato žile it t., ter Vas tudi pooblastim, da to sporočevalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužene pohvale tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, samo volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 6.

Kalmuka
deset metr., štrlež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Baršena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Niger-skega valjanega sukna
deset metr., samo volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti for. 5.

Velurjavi šal
¼ dolga samo volna f. 3.50.

Raguea moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(jopičan) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletna, velika; 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškoga oksforda velika, 3 kom f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolga, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
sukonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorci, 20 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Droldrath (Trožiče)
najboljsa vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna sšipkami 6 komadov f. 3.25

Dom še platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Kluy-Weho
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6

Sifon
1 komad, 30 vatlov, 1 a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4 80
„ „ 30 „ rudeč „ 5 20

Oksford
za more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 36 vatlov f. 4 50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postolj nih pregrinjal in namiznega prta sa svilnatimi šipkami for. 4 50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in pogrinjalo s čti kami f. 2.50

Jute zastor
jurški vzorci; podpolni for. 2.50

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeja za fijakerja
190 cm. dolga 130 cm. široka, f. 2.50

Košulje za gospode, fastno delo
bele all ba vano 1 kos I a f. 1 80,
„ II a f. 1 20

Ženske košulje
iz šifona in platna, čno pletene, 3 kom, for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odst nek 3.10 m trov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podp dno možko obleko 3.10 metrov dolgo for 5

Blago za zimske sukne
ostanek 2-10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo, f 3.50

Blago za površne sukn je
najfinejšju vrste, za celo sukn j f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejmo brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 47. U Trstu 22. novembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju upotovanja ug pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Imo, prezimo i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se novrćaju ako se i notiskaju.

Neobljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarski sabor.

VIII. sjednica dne 5. oktobra 1888.

(Konac).

Zast. dr. Costantini, kao izvjestitelj, uztvrdjuje zadovoljstvom, da je Spinčić obnašno većinom pravednimi opazke školskoga odbora. On isti pak bi htio i hrvatsko učitoljište, ali bi morao znati, da se odiel talijanski u Kopru jako malo polazi, i da tamošnje učitoljište polaze najviše Slavi. Slaže se s njim, da je podpora za učitoljište u Gorici od 700 for. ironija. Istina je takodjer, što je rekao gledo nekih kotarskih školskih nadzornikah. Oni n. pr. u Pazinu i Puli nepoznaju ni malo ili jako malo talijanski jezik, premda imadu nadzorovati i talijansko školo. (Dr. Volarić: Poročki, porečki, ana li on hrvatski?) Nepravedno je pako tužiti se, da Slavi imadu malo škola; imadu jih dosta. Poznat je pako način, kako se je došlo do prošnje za paralelu hrvatsku u Pazinu. Ona prošnja je mistifikacija. Mogu se na prste prebrojiti oni, koji pitaju hrvatsku paralelu. Gledo ostaloga veziva se na ono što je rekao dr. Gambini, i protivi se predlogom Spinčićevim jer su nepotrebiti.

Na to se glasuje. Većina prima predlog školskoga odbora, manjina ustaje za predlogo Spinčićevo.

Preko prošnje umirovljenoga učitolja Sauli za izvanrednu podporu, o kojoj izvješćuje dr. Scampicchio, prolazi se na dnevni red.

Isto tako prolazi se na dnevni red preko prošnje učitoljah u Puli, da bi se na nje uporavilo autocpatne ustanove zakonsko osnove gledo poboljšanja stanja učitoljah. O tom izvješćuje vit. Babudor, i nemože, a da neopazi kako su mogli tu prošnju, puno pogrešakah, podpisati toliki učitolji talijanskoga jezika. U ostalom, da je pokrajina učinila dosta za učitolje. I ako šuto podučitolji, kojim je najgore, mogli bi šutiti i puljski učitolji, koji više uživaju nego drugi.

Iza toga uzimlje se u raspravu predlog poštovanoga zastup. Flega, glasedi ovako:

Podpisani čast se predložiti, da visoki sabor izvoli odlučiti:

„Umoljava se visoka c. k. vlada, da blagoizvoli zaostatke poreza, koli pojedinih osoba toli občina u kotaru buzetskom, utjorati u godišnjih obrocih do 20. godina počamši godinom 1889. i to tako, da svaki izplati najdalje do 1. novembra svake godine koli svoj godišnji poroz toli svoj dotični obrok“. Fran Flego.

Predlagatelj poprati svoj predlog sliedećim govorom:

Visoki sabore!

Možda bih se danas izrazio u jeziku, kojega eva štovana gospoda većino razumiju, al gledo pisanja talijanskog jezika u jednoj prigodi, što sam htio zadovoljiti upravo njekojim oblastim, ja sam bio porugljivo znamjehavan, zato ću se izraziti u jeziku mojom, kojega najbolje razumim. Predlog štono sam ga pismeno izručio u hrvatskom i talijanskom jeziku gledo izplaćanja poreznoga zaostaloga duga na Buzeščini, da bi ga visoka ces. kr. vlada blagoizvolila utjorati u 20godišnjih obrocih, podupiram sliedećimi razlozi.

Gospodo, poznata nam je Istra, jer smo Istrani svi ovdje prisutni, ali bidno stanje kmotsko nede vam biti nijednomu možda toliko poznato koliko je meni, jer sam u kmotskom stališu uzgojen i priliku imadem svaki dan viditi kako kmet živi.

Biti će vam, poštovana gospodo, takodjer poznato, da Istra u obće plaća više poreza po novom nego je plaćala po starom katastru; Buzeščina pak plaćala je izravnoga poroza jedan troći dio više po starom nego sada po novom katastru t. j. preko 7 tisuća forinti je plaćao buzetski kotar više prije nego sada na godinu; to je znak, da su zemlje na Buzeščini bilo po starom katastru previsoko klasificirane.

Reć će mi ne, da nisu zemlje obradjivane kao prije; al to nije istina, dapače ima bolje i više obradjivane zemlje sada, nego u dobi obstojanja staroga katastra; da nebi drugo, nego koliko su občinske zemlje medju občinare razdieljene i sada obradjene i razkopane.

Odkad je stari katastar obstajao buzetski kotar je platio više nego će platiti sada u toliko godinah po novom katastru preko 850 tisućah forinti i radi toga je ostao u velikih zaostalih, i to ne po nemarnosti nego po nemogućnosti, jer zemlja nije zahtjevanih dohodakah davala. Reći će mi se možda, da bi se moralo i drugim kotarom dozvoliti izplaćenje poreznog zaostalog duga na obroke, kad bi se to Buzeščini učinilo; al nije se valjda nijedan kotar u Istri nalazio u takovom položaju za vrieme obstojanja staroga katastra kako je to buzetski kotar.

Tim pak, da se učini ovo dobro jednomu najsiromašnijemu kotaru u Istri, kakov je buzetski, država ništa nebi trpila, jer ništa nebi izgubila, nego bi manje činovnikah rabila, puku bi bilo olakšćano, jer nebi strašno, prokomjerno troškove, eksekucije trpio, kako jih morao sada, imenito pod sadašnjim poreznim blagajnikom podnašati.

S druge strane, gospodo, mogu uvjerit koli vas toli državu, da nede ništa duga biti više izplaćeno, nego bi bilo na način od mene predložen, nego će se puk upropastiti samo velikimi troškovi eksekucije i dug će svaki dan postajati veći.

Radi takovih uzrokah i još drugih, kojih neću da navedem, jer bih predugo zašao, molim, da taj visoki sabor izvoli odlučiti, da se moli c. kr. vladu, da blagoizvoli uslišati moj predlog.

Za ovaga govora mnogi su zastupnici većine izašli, drugi razgovarali medju sobom, dočim se je obćinstvo na galerijih glasno i bučno.

Zast. Spinčić talijanski: Reć ću nekoliko rieči, da podupram predlog zast. Flega. Njegov predlog ide na to, da se zaostali dug izravnih poreznih razdieli na dvadesetgodišnje obroke. Predlog se temelji na obstojnosti, da je buzetski kotar po starom katastru, koj je vriedio do godine 1880. plaćao svake godine trećinu više poreza nego li ga plaća po novom. Stari katastar vriedio je mislim od 1830—1880, dakle 50 godinah; svake godine plaćalo se je 7000 for. više nego li se sad plaća, dakle platilo se je 50 × 7000 = 350.000 forintih više. (Glasovi upadajući: Kao u drugih kotarih!) Mogao bi tkogod misliti, da se tim predlogom upravo drugim kotarom čini krivo, al ja držim, da nije tomu tako, jer ako ima kotarah, u kojih se je prije više pladalo, neće to biti bilo u takovom razmjerju kao u kotaru buzetskom. U tom pogledu nebi se dakle krivo učinilo nit drugim krajem u pokrajini, nit bi država šta izgubila, već bi samo utjorale u više vremena porezne zaostatke. Drugo čim zagovaram predlog jest, da je pučanstvo buzetskoga kotara jako siromašno, možda najsiromašnije u cieloj pokrajini, te nemože platiti ono, što se od njega zahtjeva, jer se zahtjeva mnogo više nego li se u obće može platiti. S toga vruće preporučam, da visoki sabor uzme dobrohotno u obzir predlog pošt. Flega.

Zastup. Amoroso izjavlja u ime svojih drugovah većine, da će se poduprieti predlog zastupnika Flega, (Na većini dovikuju: bravo! dočim se je u vriemo govora Spinčićeva istomu sa strani iste većine prigovaralo) prem je osvjedočen, da vlada neće prihvatiti predloga. Predlog ide s gledišta, da će kotar izplaćivati godišnji poroz od 19.000 for. Ako se zaostali dug od 74.000 for. razdieli u dvadesetgodišnje obroke, dodat će se redovitim porezom više od 3000 na godinu; plaćat će se imat dakle svake godine preko 22.000 for. Porezovnici buzetski su u jednom potgodištu, osim godine 1884, kad su platili 1000 for. više, platili jedva po 3000 for. izravnoga poroza. Jeli moguće dakle, da će odsad unaprod plaćati osim obroka za dug takodjer cieli porez?! Istina je, da bi sada bili potaknuti k točnomu izplaćivanju tim, da se nebi od njih svega zahtjevalo. Al s druge strane misliti je na to, što bi učinila vlada proti onim, koji nebi platili točno što na nje spada. Zna se u obće kakvi su seljaci, obćaju, da će platiti, al kasnije bud s pritadjano nemarnosti i ilih navadah, bud rad nemogućnosti nebi platili ili bi platili samo dio. A takovih bit će 90 po sto. Što će se onda dogoditi? Staromu dugu pridružiti će se novi, da se uvjek povrađa na početak. Hotio je to rediti, da razjasni medju Flegovu. Jpak, opetuje, evi će glasovat za nju, da se narode, da Buzedani nisu zadobili od vlade polakšice radi većine.

Zastup. dr. Laginja. Da bi, što najviši činovnik, činovnik, za bih odmah dozvolio traženu polakšicu i to da raztorim činovnike dugoga i teškoga bremena, i da upljvam dobrohotno na jadne seljake. Što je rekao dr. Amoroso bit će takodjer istinito, al opazujem, da će biti i na Buzeščini ljudih, koji točno izplaćuju poroze. Barem ovim bi se pomoglo. Prava korist usled predloga sastojala bi u tom, da bi bar dilatorice prestale eksekucije. Kod budu porezovnici znali, da će, neplativ obroka, biti eksekvirani, žrtvovati će se, da budu u toku s izplaćivanjem. Ogromna nevolja se dan danas zahtjeva za eksekucije. Ja znam, da se sad za 2 do 3 for. zaostaloga duga nabore bar još toliko za eksekucije.

Zast. dr. Amoroso. Što je rekao predgovornik mogao bi valjati samo onda, kad bi porezovnici bili točni u izplaćivanju obroka zaostatka i poroza. Toj predujmovi protivi se upladivanje prošlih godinah. U najboljoj godini 1884. platilo je Buzeščina samo 4788 for., dakle nit trećinu onoga, što bi bila imala platiti, naime 19.000 for. Još mogućo predujmovati, da će biti porezovnici odsad unaprod plaćati svake godine 22.000 for.? On toga nevjeruje, već drži, da će Buzeščina, ako vlada i prihveti predlog, imati poslie 20 godinah drugi dug još veći od prvoga.

Na to se predlog jednoglasno prima.

Zastup. dr. Campitelli zagovara predlog gledo polakšice za brodarstvo. Poznato je zlo stanje mornarice. Već prošlo godine prosio je sabor uzalud pomoći od c. kr. vlade. Nužčno je pako, da se mornarice Cis- i Translajtanije izjednače u bremenih, inače će se dogoditi, da u Cislajtaniji nećemo imati trgovačkih brodovah, jer najviše njih upisuje svoje brodove u Translajtaniji, gdje se manje plaća. U Boču bi imali otvoriti oči. Zna pako, da se u Beču osvedočilo, da treba učiniti samo jednu tarifu. Nek se ju dakle čim prije učini.

Zastup. dr. Volarić izjavljuje, da će i sva manjina glasovati za predlog i to s istih razlogah, iztaknutih po g. izvjestitelju. Opaža, da je skrajna potreba, da se doskoči našoj mornarici, koja danomice propada i da jest nuždno, da njoj se barem daju one povlastice, koje uživa mornarica u drugoj polovici države, nećemo li, da za drugimi posve zaostanemo. Pri svrhi preporuča, da se stavi na srdce ces. kr. vladi, da prouči stanje naše mornarice i da poduzme sve potrebite mjere kako da se podigne, jer da osobito od nazad 20 godina ona sve to više propada, a budo li tako išlo napried, bojat se, da će jo nestati na ogromnu štetu osobito naša pokrajine.

Predlog se jednoglasno prima.

Na predlog istoga dra. Campitelli odobrava se završni račun pokrajinskoga poljodjelskoga vieća za god. 1887. sa izdatkom i dohodkom od 7535 for. 18 nvč., te prima zadovoljstvom na znanje izvještaj istoga vieća.

Zastup. dr. Venier predlaže, da se primi predlog zemaljskoga odbora gledo dugovah za ceste na Buzeščini:

1. Oprašta se sudbenomu kotaru buzetskomu dug od 10.000 for., koj ima prema zemaljskoj zakladi za predujmljene troškove kod umjetničkih djelah na cestah Buzet-Roč, Buzet-Draguć do pazinske medje i Roč-Lupoglav.

2. Oprašta se istomu takodjer dug od 3950 for., koj ima prema zemaljskoj zakladi za predujmljene troškove za tehničko osoblje.

3. Ostali dug toga kotara proma državi i pokrajini od 11459 for. i 19 novč. za predujmove dobljene u ghodnih godinah 1880. i 1881. izravnati će se tim, da će junta uzimati razmjerno dio od nameta na meso, vino, pivo, rakiju, to od 12% ustanovljenih za troškove na cestah Buzet-Draguć do medje pazinske i Roč-Lupoglav do medje vranjske. Ostalo će se dati cestnomu odboru u Buzetu za mantenvak i radnjah dotičnih cestah.

4. Pravo dati novih predujmovah i dozvoliti tehničko osoblje spada na zemaljski odbor.

Predlozi se jednoglasno bez razprave primaju.

O 1½ uri dižo predsjednik sjednicu i uriče sliedeću za sliedeći dan o 9. uri.

* * *

IX. sjednica dne 6. oktobra 1888.

Predsjednik kom. prosvj. dr. Vidulich. Vladin povjerenik, kao zamjenik bolnoga vit. Elsnegga, dr. Peter Labranar, c. kr. komisar. 27 zastupnikah.

Pošto je zast. Bubba pročitao zapisnik VIII. sjednice zamoli za riječ dr. Volarić i reče: Zamolio bih, da se popuni zapisnik u naznačenom smislu i to sada obrazlažem. Poznata izjava c. kr. vlade bila je, recimo, „ordine“.

Prosvj. predsjednik pretrgava opet govornika, veleć, da ako ime što opaziti gledo zapisnika, nek to učini talijanski, a nek negovori hrvatski.

Zast. dr. Volarić: Govoreć hrvatski, služim se svojim pravom!

Prosvj. predsjednik pretrgava opet govornika, izjavljujuć ponovno, da razumije nekoliko slavski, pak nastavljajuć: Pošto vi tečajem dvijuh zasjedanjah govorite isključivo hrvatski, jezikom, koj ja nit većina nerazumije, a nećete, da se služite talijanskim jezikom, te se ujedno i odaljujete od predmeta, ja vam oduzimljem riječ.

Zast. dr. Volarić sjednjuć dovikuje: „Ordine, controordine, disordine!“

Zast. Spinčić: G. Volarić htjeo je uztvrditi činjenicu, da se je odrekao riječi i da se nije pridružio ostalo dvojici govornikah ubilježenih kod razprave o školskom izvještaju kod izbora dra. Gambini-a obćenitim govornikom — te da to nije iztaknuto u zapisniku.

Prosvj. predsjednik: Nije od potrebe, da to budo. Ako se koji od ubilježenih govornikah ustegne poslije zaključene razprave i neće birati zajedno s drugimi glavnoga govornika — netreba da se to u zapisniku iztakne.

Prelazi se na dnevni red.

U ime političko-ekonomičkoga odbora izvješćuje zast. dr. Amoroso i predlaže: Opunovlašćuje se zemaljski odbor, da sklopi sa zemaljskim odborom kranjskim, pod uvjeti čim povoljnijimi, ugovor za smješćenje korigendah (pokvarenih, koji bi se imali popraviti) iz Istre u prisilnu radionicu u Ljubljani, i to na neopredjeljeno vrieme, i razrješiv samo privolom c. kr. ministarstva za nutranje poslove. Razlog toj resoluciji, da je jedini taj, što zakon zahtjeva, da se ima popravnicu u pokrajini, ili da se u tom obziru s kojom drugom pokrajinom složi, to što se je u pokrajini nemože imati.

Prima se jednoglasno, bez razprave.

U ime istoga odbora izvješćuje dr. Lius o zakonskoj osnovi glede izdanja pravilnika za njegovanje u Opatiji, predlažuć, da se poprimi zakonska osnova, kako ju je zemaljski odbor predložio. Glasi ovako:

§. 1. Pravilnik njegovanja za okružje njegovanja Opatije i Voloskoga i dielovah porezovnih občinah Veprinca i Vasanske, koji će se točnije naznačiti u samom pravilniku, ustanovljuje c. kr. namjestničtvo, dogovorno sa zemaljskim odborom, obasiranjuć se na sliedeća načela.

§. 2. Za pokriće troškovah skopčanih sa njegovanjem ima odbor njegovanja pravo iztjerivati takso njegovanja.

§. 3. To takso iztjerivati će se od gostovah po načelih naznačenih potanjo u dotičnom pravilniku. Izuzam osobe, koje spadaju k občini i članove občine a obće, koji stalne stanuju u okružju njegovanja i pripadnikah njihovih obitelji, imaju se smatrati kao gostovi njegovanja svi posjetitelji okružja njegovanja, koji ostanu tamo preko roka, koji će se pobliže ustanoviti u pravilniku njegovanja. Koje osobe imenito koji tuđjinci su izuzeti od takse njegovanja, ustanovit će se u pravilniku njegovanja.

§. 4. Za iztjerarje takse njegovanja je dozvoljena politička eksekucija.

§. 5. Mojemu ministru nutarnjih poslovah nalažem izvršenje naznačenoga zakona.

Zastup. dr. Laginja predpostaviv nekoliko hrvatskih riečih, reče talijanski, da će on glasovati za tu zakonsku osnovu, prem mu se nečini sustavnoljitim, što se čuđe dotični stanovnici, da se taj zakon prorano izdaje. Drugud, da se je takovo zakono izdavalo jedva poslije mnogo godinah. Ustanova u Opatiji, da je jedva nastala. Ipak ako hoće jako družtvo, koje je ustanovu utemeljilo, pravilnik, neima pravih razlogah, da mu se ga zaniječe, već u toga no, da mu se izkaže priznanje i zahvalnost. Hotio bi pak, da se u pravilniku, koj se hoće napravio uslied predložene zakonske osnove, odredi, u kojih mjesecih će ustanova u Opatiji moći pobirati takso. On misli, da se toga nebi smjelo činiti u ljetnih mjesecih, kada tamo dolazo stromanitije obitelji, da se kupaju u moru, koje je za ovo, i to tim više, što tamo dolazi u vrućih mjesecih malo tuđjinah, i što bogatiji dolazo već kasno u jeseni i zimi. Prije nego je čitao zakonsku osnovu, pobojao se je, da se hoće naložiti novo mnieto, što bi bilo jako zlo za ono pučanstvo. Oni, koji su bili u boljih vremenih za trgovačku mornaricu prištedili koju svotica i sada sazidali krasnu kuću, bi to jako neugodno ućutili. Vidio je pak, da toga neće biti. Spominje pak, da se ovim zakonskim predlogom neće dati Opatiji ni Voloskomu koliko trebaju. Nek budu takse na tuđjince još veće, ipak će one bit nedostatne za mjestne potrebe. U onih stranah treba radnjah za cesto i za luke, kojih manjka, i kojih pomanjkanjo razžalošćuje ga kad vidi koliko se je učinilo na zapadnoj obali, dočim se za iztočnu skoro ništa učinilo nije. S toga predlaže kao dodatak k zakonskoj osnovi sliedeću resoluciju:

„Poziva se slavni zemaljski odbor, da dade na znanje visokoj vladi želju pokrajinskoga istarskoga zastupstva, da istovisoka vlada izvoli uzeti u osobit obzir malo zadovoljivo stanje lukah u Lovranu i u Iki, kao takođjer stanje državne ceste Matulje-Opatija prema Lovranu i da providi, što je za potrebu obzirom na sve veći promet i dolazak putnikah uslied razvoja, što ga ima Opatija".

Pošto nije nit izvjestitelj na to ništa rekao, prešlo se je na podrobnu razpravu. U njoj je dr. Laginja kod §. 1. predlagao neki dodatak al ga je većina zabacila.

Isti dr. Laginja pitao je, kad će ta zakonska osnova stupiti u život. Predsjednik mu odgovori, da treba prije pravilnik učiniti, a Laginja mu odvrati, da se pravilnik može sastaviti jedva kad bude zakonska osnova potvrdjena. Zamješa se u razgovor i dr. Amoroso; pak se glasuje ob osnovi kako je predložena, i prima se i u trećem čitanju.

Isto tako bila je jednoglasno primljena i navedena resolucija dra. Laginje.

U ime istoga političko-legalnoga odbora izvješćuje dr. Amoroso o zakonskih osnovah za dieljenje mjestnih obćinah Pazin, Labin, Buzet i Dolina, te predlaže skoro bez ikakve obrazložonja: „da se ročeno zakonsko osnove vrate zemaljskomu odboru za dalnje proučavanje i izvide, pošto jur učinjeni nisu dovoljni, da se u stvari stalno odluči".

Predlog prima većina, bez razpravo, a predsjednik na to izjavljuje, da su tim i prosvjedi prispjeli na sabor proti dieljenju riešeni.

U ime istoga odbora izvješćuje dr. Costantini o zakonskoj osnovi, kojom se promjenjuju neke ustanove izbornoga reda za pokrajino Primorja, u koliko se odnose na krajišku grofiju Istru, i predlaže, pošto je spomenuto koliko potežkoćah imaju pojedini gradjani, imenito oni iz Pule, da se podadu na birališta u odaljene gradove, da se ta osnova primi, kako ju je predložilo zemaljski odbor.

Ta zakonska osnova prima se bez razprave i glasi ovako:

Članak I. Oni gradovi, koji sačinjavaju sami za se izborni kotar, su istodobno birališta dotičnih kotarah.

U izbornih kotarih, obstojećih iz više mjestah, svako mjesto spadajuće u taj razred, je istodobno biralište, a vrši prvoimenovani je glavno biralište.

Članak II. U slučajevih, u kojih se vrši glasovanje za isti izbor zastupnikah u više biralištah, objaviti će predsjednik povjerenstva, čim se obavi izbor i pobroji glasove (§. 47. J. P. R.), uspjeh prisutnim izbornikom, dodavši, da će se svenkupni uspjeh glasovanjah, koje medjusobno sravnio saznati u glavnom biralištu, a povjerenik, koj ravna (izborom) javiti će odmah isti uspjeh političkomu činovniku, ravnajućemu izbor u glavnom biralištu, koj ima svjerovriti ukupni uspjeh svih glasovanjah medjusobno sravnilih. Ukupni uspjeh imat će se odmah objaviti u pojedinih biralištih.

§. 48. i 40. (J. P. R.) ustanovljuju koga se ima smatrati izabranim. Ako se ima sredom odlučiti, pozvat će u tu svrhu činovnik, koj ima službeno provesti posao, dva izbornika, udionićtvujuća kod izboru, te pred njimi preći na srećkanje, sastaviv o tom zapisnik, koji imaju podpisati i dva došla izbornika.

Taj činovnik ima, ako ustreba, odrediti uži izbor u svih dotičnih biralištih, a pošto se isti svrši, ima se postupati načinom više naznačenim, da se sazna ukupni uspjeh.

Ako se kod užega izbora svi valjano odani glasovi razdieljeni jednakim brojem medju dvie osobe, koje se ima u obzir uzeti kod glasovanja tako, da bi svaka njih dobila polovicu svih glasovah, odlučiti će se srećkanjem, koje se ima izvršiti po ustanovah prije navedenih u glavnom biralištu, tko njih se ima smatrati izabranim.

Oni, koji imaju pravo izbora, a nisu ga vršili kod prvega biranja, neimaju se s toga izključiti od vršenja toga prava kod sliedećega biranja.

Čim se ustanovi konačni ukupni uspjeh, imaju se koli konačni spis u toj stvari toli svi drugi spisi prispjeli od pojedinih izbornih povjerenstvah, poslati odmah na mjestnika.

Članak III. Nazočni zakon stupa u život kad svrši poslanstvo sadanjega sabora i ukidaju sve drugačije ustanove sadržane toli u izbornom redu za izbor pokrajinskih saborah u Primorju, u koliko se odnose na krajišku grofiju Istru, koli u u pokrajinskom zakonu 20. maja 1870. (List za zakone i naredbe br. 32.)

Prisjednik dr. Gambini odgovara na upit postavljen podru. Laginji u posliednjoj sjednici glede novacah žminjske občine, to veli, da je istina, da zemaljski odbor nije još izručio nominalnih 7700 for. dobljenih od državnih obveznicah občine žminjske glavarstvu žminjskomu, knošto je bio obećano u svojoj odluci 27. marča 1887., al ne bez razloga. Občina da je htjela upotrebiti te novce za tekuće troškove. S toga se je zemaljski odbor morao protiviti tim više, što nije ona občina dvie godine nikakvih računah predložila, i to dotle dok nedokaže občina, da će se dobro upravljati i dobro upotrebiti novce. Čita pak notu, koju je zemaljski odbor pisao c. kr. kotarskomu glavarstvu pazinskomu u toj stvari, i čudi se kako može u tom ništa dr. Laginja zemaljskomu odboru predbacivati. Interpelant da bi hotio, da idu činovnici zemaljskoga računovodstva po pojedinih obćinah, da motnu u red račune, nego to, da nije njihov posao; oni, da imadu posla u dotičnih uredih. Občine usuprot imadu neprokoračivu dužnost, da drže u redu odnosne knjige i račune. Občinska zastupstva, da su autonomna, a zemaljski odbor ima se gledati, da se nemješa, osim u provolikih slučajevih, u njihove poslove. Ako su zastupnici zadovoljni ili ako se neprotive radu ili neradu občinskih odborah, zemaljski odbor se u to neima pačati. Zemaljski odbor nadgledati će, da občine neprekoračuju medjah zakona — kako je to upravo kod Žminja.

Zast. dr. Laginja nezadovoljava se odgovorom. Zemaljski odbor je dužan nadgledati djelovanje občinah. Ovdje pako radilo se je o tom, da bude zemaljski odbor malo ustrpljiv sa Žminjom, knošto je bilo kada su njim drugi (Talijani ili Talijanaši) upravljali.

Zast. dr. Bubba pročita na to zapisnik ovo sjednice, koj se bez primjetbe odobrava.

Prosvj. predsjednik kom. dr. Vidulich ustane iza toga naglo sa svojo stolice i reče jednostavno: Pošto smo svršili poslove, pozivam Vas, da uzkliknete „ovviva" Nj. Veličanstvu cesaru; i u to što se odazivlju članovi većine sa „ovviva" a oni manjine sa „živio", zapušća naglo dvoranu, dočim se znatnici koji s kim medju sobom pozdravljaju.

Pogled po svietu.

Trst, dne 21. novembra 1888.

Austro-Ugarska: Carevinsko vieće primilo je u glavnoj razpravi osnovu zakona o nasljednom pravu seljačkih gospodarstva, te jur toče i podrobna razprava. Tom osnovom nije pravo nijedna stranka zadovoljna, no nadaju se svi, da će se ponješto poboljšati zakonom o nasljedstvu žalostne stvoje seljačkog stališa.

Imenovan je napokon za Moravsku prošloga čedna novi namjestnik u osobi viteza Germana Loebla, bivšega podpredsjednika galičkoga namjestničtva. On je vrlo sposoban i strog činovnik, a govori poljski i ruski, osim njemačkoga, pak da će se brzo naučiti i češki. Tim imenovanjem nisu zadovoljni ni Česi ni Niemci u Moravskoj.

U vojnom odboru predložio je zastupnik dr. Vitezić resoluciju, koja bijaše primljena i kojom se preporuča vladi, da se reservistom i mornarom dozvole koliko više moguće polakšice glede kontrolnih sastanaka i putnih listova.

U hrvatskom saboru razpravlja se zakonska osnova o dielitbi zadrugah. Osnovom tom kani se ponješto preprieditи propast zadrugah, jer se zadrugari neće moći dieliti, nepristane li na to većina zadrugara. Sačuvanje zadruge — reče predstojnik Stanković — zahtjeva narodno gospodarstvo a osnova samu, da je jedna od najvažnijih s kojimi se je do sada pačao hrvatski sabor. Proti osnovi govorili: zastupnici dr. Fr. Spevec, dr. Starčević i Pisačić.

Srbija: U mladoj kraljovini obavljaju se izbori izbornika, koji će birati zastupnike za veliku skupštinu, koja bi imala promjeniti postojeći ustav. Prem je kralj Milan svomu narodu svečano obećao, da će se što strožije paziti na slobodu izbora ipak se kraljevo obećanje neovršuje. Brzojavljaju naime iz Biograda, da činovničtvo radi prisilno za naprednjačku stranku, koja da je postigla već do sada sjajne uspjehe. Slabo da će proći radikalci. Izbor izbornika svršiti će dne 26. t. m.

Bugarska: Narodna skupščina nije do sada razpravila nijednu od onih osnova ili predloga, o kojih govori priestolni govor. Ona trati vrieme medjusobnimi prepiri te ispraznim formalnostmi.

Njemačka: Iz Berlina javljaju, da zahtjeva ministar rata 117 milijuna za vojnu mornaricu. Izvanredni trošak na vojsku iznaša 62 milijuna bez onoga što se posebice zahtjeva za topničtvo.

Franina i Jurina

Fr. Tobi se, Jurino, nikako nas carjeni?

Jur. Pak se je, ter se nikomu kapitanu lošinjskom carjenu i uši i nos, kako da bi bili od škarinta.

Fr. A se je na lošinjskom morobit slab ajer?

Jur. Vidi se, Franino, da nisi človik od svita. Imaš znat, da je na lošinjskom ajer puno dobar, zato onamo pridu i fanti zdravlje iskat. Bit će rajo kriva kapljica od loze, kjo tamo sigoda nebuli.

Fr. A se govoru na to Lošinjani?

Jur. Svi se po malo smiju i govore: da vino od loze čini glavu od kozo.

Fr. A kakov je ta kapitan carjenno?

Jur. Bogmo bit će dalg kako i korizma, a širok kako i karnovalina.

Fr. Per diana! to je dobro za Lošinjane, da imaju va svojem gradu toga covika, koga bih i ja rekli vidit, zac jin služi za rićam.

Jur. Ha, ha, ha, a za kakov rićam?

Fr. Tur si prije povidal, da tamo gredu fanti, ki te bit stalno na pot jutikavi; pak kada budu vidali toga tustoga carjenića, sigurno će ju pohvalit i zvat još drugih neka pridu ćiča dobroga ajera v Lošinj.

Jur. Per bacco, donka ti se čini, da je on jenn dobra varst kukunjace, ku pomore lačovat ftiće i ftićine.

Fr. Da, da, more ga slobodno rabiti za taj posal saila i ftičar „Can-perso".

Jur. Ma vidiš! Oni dva i Mutatima bili bi fanj torno. Tudo bi bilo za lovit i bruz fčinov.

Na grobu

Jakova Volčića,

rodjenoga dne 14. julija u Gorjanah umrlog dne 10. novembra 1888. u Zarječju

Kog u životu nekad dila, zdrava,
Vesalim plovom Vila mi pozdravi
I krieposti mu Istri — svietu javi
Taj danas, braćo, vječni sanak spavca.

Ah! skoro Onog pokrivat će trava,
Koj svećenicim bio ugled pravi,
Koj žestoko se borbe neprestravi
Kad trebalo je slavska branit prava.

Dà, smrt nam tielo njegovo ugrabi
Al spomena mu ugrabiti neće . . .
Na njega Istra nikad nepozabi,
Na grob mu danas s harnim čuvstvom meće
Od „Ljesni svojih" vienac proubavi
U spomen vječni što ga sam si savi.

A. K.

Različite viesti.

Izpit usposobljenja položili su na učiteljišću u Kopru početkom tekućega mjeseca sliedeća gg. učitelji i učiteljice: Križman Ignac, Pavlin Poldo, Zupanec Ivan, Justin Ivan, Uggowitzer Ivan, Nekerman Ivan, Trobšo Andrija, Dukić Ante, Jakac Jakov, Košuta Lelka i Gregorić Ivanka. Usposobljeni bijahu svi navedeni a s odlikom položiše izpit: Dukić, Jakac i Nekorman.

Red zabava u „Slovanskoj čitalnici" u Trstu. Odbor naše čitaonice javlja p. n. gospodi članovom red zabava, koje će se vršiti u ljetošnjoj zimskoj dobi t. j.: u subotu 8. decembra 1888. tombola i ples; u ponedeljak 31. dec. 1888. Silvestrov večer; u subotu 19. jen. 1889. plesna zabava; u subotu 2. febrara 1889. tombola i ples; u subotu 16. febrara 1889. veliki

ples; u subotu 2. marča 1889. plesna zabava. Početak točno u 9. sati na večer.
ODBOR.

Konštituiranje novoizabranog zastupstva u Kastvu obavilo se dne 19. t. m. Glavarom bijaše izabran bivši glavar g. Frane S. Munić, a savjetnici dovotorica vriednih članovah zastupstva. Bilo u dobar čas! —

Iz Sarajeva pišo nam štovatelj pokojnoga g. Volčića sliedeće. Molim Vas, javite tužnom istarskom narodu moju i moje obiteljsku iskrenu žalost, koju za jednog s njim osjeljivi čamo sa teškog gubitka, što ga je snašao smrću plemenitog Volčića. Ugledali se mnogi u njegov primjer na polju narodnog rada! Tako će se najlepše mladi naraštaj odužiti nezaboravnom pokojniku za sve ono dobro, što je on doista Istri učinio, a tako će mu i najsalnije ovjekovječiti uspomenu u srcima zahvalnih Hrvata.

Ostavčina pokojnoga Volčića. Obćenito se mislilo, da se neće naći poslije smrti toga skromnoga muža, što no rieč „niti krajcare" a kad tamo našlo se je kakovih 5000 for. Tolika prištedjenja dado se jedino tim protumačiti, što je g. Volčić tako štedljivo i skromno živio, to su mnogi mislili, da upravo strada. Svojim baštinikom imenovao je crkvu u Zarečju, kojoj je ostavio i svoju knjigu, da jih crkvena uprava porazdieli ili raspasundi. U spomenutoj ostavčini nalazi se i štedionička knjižica, glaseća na 3000 for., koje je ostavio kao legat biskupskom konviktu u Trstu.

Eto, kako je hotio naš Volčić, da se njegov težko prištedjeni imetak poslije njegove smrti u plemenito svrhu upotrebi. Bog mu platio!

Petdesetgodišnji jubilej „Narodno čitaonice" u Karlovcu proslavio se vrlo svečanim načinom dne 18. t. m. Svečanost izpala je vrlo sjajno, te služi na čast onoj slavnoj čitaonici i rodoljubivim Karlovčanom. K mnogobrojnim čestitkam pridružujemo se i mi želeći onomu „vriolu" pravog rodoljublja i svega što je korisno i plemenito, da bi sretno dočekalo i stogodišnjicu svoga obstanka!

Iz Modulina primili smo obširan dopis o tamošnjih odnošajih u obće, napose o tamošnjoj školi, o velikoj potrebi pošte itd.; o čemu budući put više.

Iz Žminja pišu nam 18. t. m. U dični „Slogi" čitamo kako su puljski „kulturaši" napali tamošnjega uredника gosp. Jakiča, al zaujto da, ni naši za njimi nezaostaju; čujto pak sa divito.

Dne 5. t. m. došao je amo po poslu porezni nadzornik iz Pazina. Vračajuć se toga dana pod večer sa gosp. župnikom sa šetnje, oduti na jednom sllan udarac u obe noge; dolotlo mu naimo u nogo kamen te ga je i dobrahno ranio. Obnarivo se na okolo, opasi napadača u osobi sina ovdašnje učiteljice, nadobudnoga dečka Masa Vorbichera. Dečko bijaše na to nedjelo bez dvojbe podušen, a od koga, nije težko pogoditi. Otac se nečudimo jer znademo, da nemože nikoga viditi, koji napuše u krnjulsko-šarenjački rog, nu što da ročemo o majci učiteljici, koja je toli krasno odgojila svoga junačinu sina! To je moralo svakako biti nekakav posebni odgoj, na koga bi valjalo uzeti „patent".

Da nismo u Istri mi bi pitali više školsko oblasti, kako može spomenuta učiteljica obavljati svoju službu u našoj školi pošto neima izpita za hrvatski jezik niti pozna ikoliko taj jezik. Al to se dogadja u Istri pak se tomu nitko čuditi nesmije. Naša dječica, koja nerazumiju nit govoro drugim jezikom osim hrvatskim, moraju krasno napredovati pod takovimi učitelji. Gg. Amoroso, Costantini, Gambini i ostala družba, je li u kojoj talijanskoj školi u Istri, koja učiteljska osoba, koja napozna talijanskoga jezika?

Iz Lovrana pišu nam 16. t. m. Njeki X. tobožo dopisnik iz Opatije, predbacuje u 1126. broju tršćanskog lista „Il Mattino" veleč. g. Andriji Šterku, što je onomad u Opatiji govorio jezikom hrvatskim. Slučajno došao nam taj list u ruke, to pročitav taj bljutavi dopis, nezačudismo se gluposti piskarovoj, već nam se je dalo na žao, što se je jedna prljava ruka usudila pisati onako proti mužu, koji je medju narodom u Liburniji toliko obljubljen. On se dapače trsi i dokazati veleč. gospodinu, da su Volosko, Opatija, Lovran itd. sasma talijanska, (!) a nipošto hrvatska mjesta. To može X. kazati urednіku „Mattina", koji će mu to rado vjerovati, al ne nama niti g. Šterku, koji je kod nas sprovodio mnogu godinu, koji zna što je u Liburniji hrvatskoga, a što talijanskoga. A zar je taj piskar X. zaboravio, kako se je posliednjo saborsko periodo vikalo na naše zastupnike, jer su oni govorili jezikom, kojim se skoro izključivo u Liburniji govori i kojega se slavna većina boji kao vrag tamjana, i tako se pričinjala, da ga nerazumiju. Ona je znala, da krivo čini, a potvrdilo joj to i samo ministarstvo. Ako tako čine takozvano učene glave, što bi bio morao tek učiniti puk tobož talijanski, koji je onoga dana u velikoj množini dohrlio u Opatiju, kad bi mu bio g. Šterk, recimo, talijanski progovorio! Tad bi ga bio razumio koliko Turčin evangelje. Opatija je talijanska? Neka slavni dopisnik stupi u sve opatijske obitelji il neka se potrudi do onoga mjesta, gdje se zidje zgrada, koja će Opatijcem služiti za „Čitaonicu" pak će doznati dali je Opatija hrvatska ili talijanska.

Što to će mu najbolje reći, koliko ima u njegovih riečih istine. Kakovi su pako Talijani u Lovranu, to je najbolje pokazao ovogodišnji školski izpit. A za Cozoto i furlansko postolare mala nas briga, oni su ovdje tudjinci. Čudimo se što je proti veleč. g. Šterku usudio pisati se je proti njemu, koji se ga je njekoč držao kao pijan plota, ili kao njeki liburnijski župnik pokojnoga Dobrilo, dok je živio i obdarivao svoga žiteonika, a ovaj mu se kasnije izrodio. Al što čemo? Trbuh i žep, to je ono, što je nekojim ljudom sve na svietu. Samo napriod dakle, krasna gospodo, dokle ide, al znajte što Lovranci volu: Dokle „kukuma" vrč, ava gre dobro, ma kada stavrč, bit će pohora zlo.

Kradnje u Opatiji. Pod tim naslovom pišu nam iz Opatije koliko slieđi: Bilo je pritužbah, gosp. urednіče, u Vašem dičnom listu uprav iz ovih stranah proti častim kradnjam, koje se obivaju kod nas i u našoj okolici. S blaženom njemačkom i talijanskom kulturom „davandrali" su k nam i tatovi, o kojih nije u ovom kotaru nikada prije ni čuti bilo. Glavno gnjezdo tim „slamavcem" jest naša krasna Opatija, koja je upravo pod nosom političkoj oblasti, žandermerij i drugim oblastim. U roku od mjesec dana pojavili su tatovi četiri rasna kuće, t. j. mesarnicu g. Frana Berčića, konobu g. Matoja Justića, kuću gosp. Andrija Slikića i kuću g. Juro Stiglića. Većinom predrieče u spomenuto prostorije kroz prozore razbiv prije stakla majstorskim načinom. Škode veliko nepočiniše do sada, jer bi reć, da idu samo za novcem, a do njega je težko doći, ako ga tko i imado.

Svatko si lahko misli kako je pučanstvo radi tih čestih kradnjah silno uznemireno. Svatko se nalaze boji no samo za svoj imetak, već i za svoj život. Tat bo, koji ulazuo noću u kuću, pripravan je počiniti i najveći zločin na vlastitu obranu. On neće samo ukrasti već ako mu se to silom zapriečl, suprotstaviti će se il navaliti ubojitim oružjem na protivnika.

Molimo dakle političku oblast u Volosku, da podusme ove potrebite, da nas oslobodi strahu i pogibelji, jer nije nikome na čast, da se šta takova toli često dogadja. Tim na trpi ne samo njezin ugled već gubi tim i naše mjesto ono lipo ime, koje je vazda uživalo. Stvar je dakle za one, koji moraju bditi nad redom i sigurnostju imetka i života malo čestu, a za nas k tomu još vrlo škodna i pogibeljna.

Opatija troši na godinu okolo 750 for. za dva stražara, a kako vidite s malom koristju.

Jedan stražar jest potrebit, da po danu pazi na red i nadzire svakojake „vandrovce", koji dolaze i prolaze svud mnogobrojno. Noćni pako stražar, bio on tko mu drago, nemože točno il uspješno obavljati službu jer je mjesto odviše razštrkano. Onaj novac jest dakle slabo potrošen, jer nam se neće reda i sigurnosti. Kako da se to postigne znaći će oni, koji su prošlo godine pozivali našu dječicu na c. kr. kapetanat zbog toga, što su šećući okolo 9 sati na večer ljeti po cesti hrvatski pjevuckali i tim tobože noćni počinili i mir rušili. Od one doba pjevalo se i pjeva po sve noći, pravo se svakojaki nereći i nemiri — dakako ne od Opatijne — pak se ipak nitko ne pozivlje na red ili odgovornost jer se pjeva, buči i uznemiruje u kulturnih jezicih t. j. talijanski il njemački. Nama je milije, da se to događja u tudjih jezicih i po tudjincih al nam je još milije pravo il pravica, i to jednaka za sve.

Biesan pas u postelji. Karlovačka „Sloga" javlja: Prosvjetli gosp. grof Janko Vojkfy i g. Marce! Kiopach doživjeli su na imanju Kastel u noći dne 15. o. mj. dogodjaj, koj bi bio mogao imati po spomenutu gospodu užasnih upravo posliedica. Obojica spomenuto gospode spavali su to noći u dvih susjednih sobah uz otvorena vrata, kada se začu oko 3 sata u jutro na vratih sobe g. grofa Vojkfyja, koja vode na hodnik, neki štropot. U misli, da je to njegov lovski pas, koji kadkada noću, ako ga slego zabornvo pritvoriti, potraži zaklonište u sobi svoga gospodara, otvori g. grof vrata, našto sbilja pas i unidjo, a g. grof se opet mirno legno u krevet. Nu pas nije se nikako htio umiriti, već je skakno i grizao kao biesan oko sebe. Grofu Vojkfyju pričini se to čudno, pa on zapali svieću, te na užas vidi pred sobom tudjeg biesnog psa, koj skoči na grofovu postelj, a odatle opet u pokrajnu sobu, gdje je g. K. spavao. Istrčav iz te sobe pograbi jastuk sa grofove postelje, to ga poče griziti i trgati. Grof ima samo jednu ruku, pa nemogaše zvior pograbiti, skoči na vrata, da se domogne puška, koja je iza njih prislonjena bila, a ujedno da se za vrata zakloni, pošto je biesna zvior bila zahvatila i njegovu košulju. Nu pas pobjože kroz otvorena vrata, neuđinivši srećom spomenutoj gospodi ništa, ali se oko 9 sati u jutro opet vrati u vlastolinsko dvorište, gdje ga grof Vojkfy ubija, nu na žalost ipak je prije zvior nagrizla tri tamo nalazeća se radnika. — Svakako je ta noć za spomenatu gospodu bila u istinu vesela.

Čudna biljka. Profesor Novak u Boču ima neku čudnovatu biljku, koja pokazuje unaprod kakovo će biti vrieme. Profesor Novak odkrio je kod te biljke i drugo svojstvo, što prorične naime i buduće potrese. On tvrdi naime, da će se točnjem ovog čudna svojstli potres na jugu od Boča u obsegu od 100 njemačkih milja. Njezina prorieanja da nepogriješe od stotine slučajeva niti devetdeset i šest puta. Svakako čudnovato, ako je istinito!

Parobrodarska družba među Rieком, Marseiljem i Cetom. Njeka talijanska trgovačka kuća kani urediti redovitu plovitbu među Rieком i Marsoille-Cettom jošte tečajem ovoga mjeseca načinom, da će svakoga mjeseca dva parobroda krenuti iz Rieke u pomenute luke.

Izvozna trgovina u Kavkazu. Iz ove pod izvrstnim podnebjem ležeće ruske pokrajine, izvaža se vrlo mnogo žita (14 milijuna rubalja), zatim raznih rudarskih proizvoda, ponajviše sirovina (14 milijuna rubalja) te raznih vunenih proizvoda. Najveći dio izvoza kreće se prama Francuzkoj, manje prama Turskoj, Perziji i Engleskoj; vrlo malo ide u Italiju, Austro-Ugarsku, Grčku, Rumunjsku itd.

Romanu Valentinu,

pomorskomu kapetanu, preminulom početkom t. mj. na Rieci.

Tužna vieat o Tvojoj preranoj smrti doprie i amo do nas, te nas silno razžalosti. Dielili se s Tobom, vjerni druže, ostavljamo Te zdrava, vesela i zadovoljna s Tvojim novim poduzetjem, pa eto, nakon kratkog bolovanja ote nam Te nemila smrt razriv ove osnove i nade Tvoje. Koli težko morao si, čestiti prijatelju, ostaviti ljubljenu supругu i onu drobnu dječicu! Tako ljubezna supruga, mila otca, vjerna prijatelja i vatrena rodoljuba, da Te ima toli rano uživati crna zemlja! Al za to i žalujemo svi iskreno za Tobom jer nisi poznao nit imao neprijatelja, osobnih nit političkih.

Provriedni Valentine! Sa daleka sjevera u duhu učestvovasmo s onim množtvom, koje je Tvoje mrtvo ostanke do hladna groba dopratilo, a ovim putom kličemo Ti bolne duše: Počivaj u miru nezaboravni druže i prijatelju!

Hamburg, 11. novembra 1888.

T. i S.

Književnost.

Dragoljub ili upisnik kalendar za javne urede, odvjetnike, kr. javno i občinske bilježnike, agente, privatne pisarne, trgovce, obrtnike te ine poslovodje, sa književnim darom za običnu godinu 1889. Sastavio Gjuro Stj. Deželić gradski viećnik. Tečaj XXVI. U Zagrebu, nakladom knjižare Mučnjaka i Senftlebena. — Cieua 1 for. 20 nv.

* * *

Hrvatski orodovnik ili upisnik kalendar za urede, odvjetnike i bilježnike u prostoj godini 1889. Svakoga dana u godini potrebni i obilnim sadržajem providjeni poslovnik, obaviestnik i bilježnik za javne urede, kr. javno uredo i obćinske bilježnike, agente, privatno pisarne, trgovce, obrtnike te ine poslovodje itd. Sastavio Gj. Stj. Deželić, gradski viećnik. Tečaj XVI. U Zagrebu, nakladom knjižare Mučnjaka i Senftlebena. Cieua for. 1·40.

Dopisnica uredničtva.

G. Vladko Krajanin. Kako vidite, pretekao Vas je drugi. Isto hvala; nezaboravite nas. Da sto nam zdravo!

Prijatelju u Vrbniku. — Ne možemo Vam poslati dopisa o tamošnjoj školi, jer ga imadu jedan od naših prijatelja u rukah, da ga prosudi, a onda ćemo govorit. Samo javljamo Vam i svim, koji se za tu znamenitu stvar zanimlju, da spomenuti dopis nije nam poslao niti učitelj niti učiteljica, koja bi mogla izgledati materijalnu korist Vrbničke škole, nego čovjek, koji nema niti brata, niti sestre, niti svaka niti nevjeste, a još manje djece, koja bi mogla biti namještena kod tamošnjih škola. S vremenom ćete možda doznati dopisnika sa njegovim podpunim imenom, jer se no boji tajiti svoga imena. Međutim neka se sumnja na sve, samo ne na učitelje ili učiteljice! Živili svi tamošnji prijatelji, koji svoj interes žrtvuju interesu naroda.

Dopisnica upravničtva.

Od 8. do 20. novembra priposlalo nam predplatu: B. I. Tribalj za 88 — I. V. Cres za II. s. 88 — M. I. Rieka za II. s 88 — Gorica „Istar. Hrvati" for. 4 — Volosko c. kr. žand. post. za 88 B. I. Brezovica za 2. s. 88 — M. I Linđar za 2. s. 88. — F. A. Rovinj za 2. s. 88. — B. O. Rovinj za 2. s. 88 — R. F. Bergud za 87 i 88 (pazito uvjeto predplato) — Z. I. Sv. Lovreč Pođubao za 88 (ob onom drugom dobljete plemeni odgovor) — D. E. Goroujavas za 88. (Vi bisto mogao nešto više!) — Z. N. Sv. Rok za 87 i 88 — V. dr. F. 1. f. — N. N. f. 2 — T. N. f. 2 — N. V. dr. F. 1. f. — N. N. f. 2 — T. N. f. 2 — N. O. f. 2 — I. o S. f. 2 — B. r. Lj. f. 2 — svi u Krku — Radoljub Hlsting f. 10 (Bog živio takovo prijateljo) — K. I. Beli-Cres za II. s. 88 — P. I. Beli-Cres za 87 — Abgeordnetenhaus Beč od okt—dec. 88 — R. I. V. Sv. Ana za II. s. 87 i za 88. —

Pošto su se poslovom na izplatu zaostalih predplata odkrilo nekoje netočnosti, to je uprava „Naše Sloge" progledala točno sve zaostatke pojedinih predbrojnika, te pozvala dužnike na vračanje njihove dužnosti. Ako bi tko propuštao, da je nekoliko pozvan, da podmiri svoju predplatu, neka izvoli dakan o poslanom novcu poslati podpisanoj upravi, jer kako mi no možemo štetovati, što tuko ne bismo rado uvriedili naše prijatelje, pa kad vide, da nakon njihova dana od poslane predplate uprava nonglasuje poslanog, dotično primljenog iznosa, neka raklamiraju kod svoje pošte; tim će se rad uvesti a njezina stranka neće štetovati.

Prijatelju u Krku: Kako vidite ongora prilično godišnji svetu, koja razdiobljamo po Našoj sukani. Ing dao, da bi skoro prestala biti žalna, da imademo mnogo radujućih samo na hodnjoj; jer kad se radi o materijalnoj pomoći, onda takovi, koji mogu, stisnu rep med nogo. Možda ono gospodom ili imado njekoliko, koji piska predplatnici Sloga, a ipak bi morali biti. Neki predšasni član dužnosti Sloga su 2 for. na godinu na svoju nadoknjiu, da prištedi 8 for. — Kad nebi mogao, no bi bilo nikta zla, jer razumimo, što je skromaštvo, ali . . . . . No trebo da Vam preporučimo razširenje našega lista, jer poznamo rodoljublje!

Lutrijski brojevi

		ono 17. novembra			
Trst	58	59	70	60	87
Linc	21	31	4	61	34
Budu	52	24	19	87	61
		dne 21. novembra			
Prag	13	29	75	36	9
Lavov	31	21	38	68	43
Innsbruck	78	44	23	55	45
Hermannstadt	29	55	87	45	20

Želudne uznemirnju mnogobrojne boli, a ništa se no pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu predusretne, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaće ova napovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam" iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

J. V. 88/89.

Objava.

Dajo se na javno znanje, da ima u ovdašnjem c. kr. vočnjaku na razpolaganje: 1820 jabuka, 3420 hrušaka, 2480 trešanja, 650 praskava, 80 armelina, 1500 murava, 18 šljiva.

Sve to voće je cieplieno (navrćano), od 2 do 4 godina staro, i stoji za soljake po 10, za imućnije posjednike po 20 novčića za svatko stablo.

Pazin dne 16. novembra 1888.

Od c. kr. kotarskog poglavarstva.

Oglas.

Podpisani javlja ovim putem, da želi dati svoj kamenolom, koji se nalazi u predjelu Morlero — kod Ližnjana na Puljštini, mrvičak (particella) br. 309, okolo 30 hvatih daleko od mora kod luke Kuje — u najam. Rečeni kamenolom imala su u najmu gg. Mann i Rosenberg, koji su vadili tuj kamen za najfinije radnje kod gradnje carskog kazališta u Beču. Tuj se lomio kamen također za oltare veličanstveno crkve u Djakovu. Vrst kamena jest vrlo valjana, a dobra i za najfinije radnje.

Budući je sada moj kamenolom slobodan, s toga ga želim iznajmiti za cienu dosta povoljnu.

Približe o tom podaje obaviesti vlastnik:

Josip Fedel,

pok. Josipa iz Ližnjana kod Pule.

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 8. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog tajnika sa godišnjom plaćom od forinta 600. a. vr.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe ovomu glavarstvu do zadnjeg novembra 1888. kroz svoju predpostavljenu oblast, ako se nalaze u kakvoj službi i dokazati sve one prednosti, koje se zahtjevaju za takvu službu; kao dosadanju praksu, poznavanje jezika itd.

Glavarstvo občine

Kastav, dne 8. novembra 1888.

glavar: **Munić.**

Grlena hot, kašalj, hreptavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljak itd.

mogu se u kratko vrieme izlječiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vsema pomažu učiteljem, proporjednikom itd. Probuljenih kašljuć naćih, navadne jutarnje hreptavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponašljivaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da budu na omotu kutjiice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieua 30 nč. kutjiici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—10

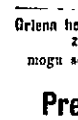

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, također one, koje su se ustavljale svim dosadašnjim sredstvom, osobito pa kronički katarh i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, zlobol, jako u cunje sen, glavobol i dr. **Kapljice sv. Jakoba**, koje se sastavljuju po navodu kaludjera grčke gore **zamostana »Astra« iz 22 najboljih zdravstvah bilkah izteka**, koje su svaka za-se i mnoga priznatne kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran napredak ovih bolesnih. — Cieua 1 staklenke **40 nv.** 1 veliko staklenke **f. 1·20** prama poštnim pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Escharstrasse 6, dalje u Trstu I. Suvanu, »All'Amazone Trionfante« i Prendini — Na Ricci A. Mizzau. 19—6

Jaz, Ana Csillag

sa svojimi 18setim, dolgimi orjaškimi Lorelejevimi vlasi, kojeno sam dobila po 14-mesečnoj uporabi svojega samoukmadjenega masila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačanje kože, posebno pri možkih polne, jako hrabrost in ako po kratkoj uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost tor je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najviše starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gld.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svietu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Najboljši

papir za cigarete

13-26 je pristni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyer in Henryer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesorl kemije na omenjenem vseučilišču, radi njegova najboljše kakovosti, radi njegova čistote in zato, kor v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

Natječaj.

Na temelju odluke občinskog zastupstva od 5. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto lječnika mjestne občine Kastav sa godišnjom plaćom i paušalom od forintih 1200, izplativih u mjesečnih antocipatnih obrocih. Molitelji imaju svoje obrazloženo molbe podnesti najdalje do zadnjeg novembra 1888. ovomu glavarstvu i dokazati austrijsko državljanstvo, pravo obavljanja lječničke prakse i poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pismu. —

Na upit molitelja poslati će se popis uvjetah ove službe.

Glavarstvo občine

Kastav (u Istri), 6. novembra 1888.

Munić v. r. glavar.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novoi za vplačila.

V vrednih papirjih na	V napoloznih na
4-dnevni odkaz 2¼%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2 „	3-mesečni „ 2½ „
90- „ 3½ „	6- „ 2½ „

Vrednostnina papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nakažejo v okrogu prispone se nov obrestna tarifa na temelju čirkuvalli od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2% na vsako svoto,
V napoleonih brez obrestí

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bonon, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Produjmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpr tjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vredností obrestí po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankoval itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—10

Marijacoljsko želodečno kapljice

zvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notednosti, slabosti želodca, ako se grla smrdi, napenjanju, klokotanju polnanju, kolici, želodčnem kataru, gorečih travah pri prebitnej produkciji slin, ra mudni bljavanja in gnjusa, glavobolu, ako bolí in želodcu) krč v želodcu, subanemiji, prazobolnosti itd. i pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glinjam, bolarni na vrancl in letrih in tudi proti slabi slit ali himerojdam. Cena steklenici je s nakazom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 75 nov. Glavni zastop ima lekarničar »k. angelju varhu« *Karl Brady Kromsir, Morava.*

Marijacoljsko želodčno kapljice nisu tajno sredstvo. Dell, ta katerih obstoji, znanjeni so na vsakej steklenici priloženomu poduku za vporabo

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: de I Steinburg, all' Ercole trionfante. — Lekarna: Leonard de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori. — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetti Barnaval, el Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vinch Mintussi, alla Carta. — Lekarna: ... Vittorio Serravallo all'R dentore (glav skladiš.)

Lekarna: Busoletto all'orso nero — postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristne Marijacoljske želodčne kapljice ponarejujejo in posnemajo se mnogovrstno. — V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun tega opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a I. Kremeričah (Kromsier).

Nova 37—4

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove**, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. **Zalaže i ricšava proti uplati kamatah** predmete, založene u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA.

svjet gotovo o *sačuvanju i pomlađenju probare*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *koli čestvenom toli količinom dobrostanju*. Najboljoj *slamadi lieh* za uredbi probavu, priuzdrane mješanje krvi i otstranitbi muzirave dostlee krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrieposnijih sredstvah*; lakano se osobito kano sjegurna pomoć kod *uzurenog probare*, kod *odtigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *želucu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, kamenčića, ženskih bolestih*, kod *bolesti u krvih, kuhobandrije i melankolije* (Unalled slab probavaj) on oživljuje svu djelatnost *probare*, dielí *krv* te dobiva *bolestno tielo* znova *zdravo i zdravlje*. Unalled ova izvrstna vrstitkosti, postao je *sjegurna Ujdaki domaći lieh* a radi toga svuda je poznat

I staklenica 50 nvč. dva staklenice 1 for.

Na tiande polvalnih pismah, kakor svaki poručba. Šalje se na *frankirana pisma* uz sve strane na *pouzeće tvrdka*.

OPOMENA.

Da se ljekarne provali, upozorujem svaroga, da je svaka staklenica sdra. ROSA Životnog balsama" pod imenom priredjena i u modrom kartonu zatvorena, koj posjedne napis: »dra. Rosa životni balsam« i ljekarski ženskom, znanjskom i francezkom jezika ima, u prosloji ista sa zaključkom — nisu originalnom — sastojanom znamkom provideno.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna »k crnome orlu«,

Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forkoschi, Ed. pl. Letteburg, P. Prendini, Glov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i vuda trgovina sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladištja toga životnoga balsama.

Tamo se također dobiju kroz tiskane zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotreb ljeka se, ako se samo pri upale ili otrovi kod svakog otoka crva u prsni i ranokliči, lavinutja, mrzaka (gnjiva) kosti, reumatičnega o eka, kroničnog upale u koljenah, rukah i ležljih; proti pom zogdu kod smjenah za ub. proti tekućim ranam na nogah i o obće na svakom mjestu tiela, vrstnoj naticelini itd.

Sve upale, natekline, otvrdnje ležljeh i kratkoću zadobitu; gdje je jako ogmjenje, i vuče i-ti balzam sve ovrs: bez svake bolí, te izlieči u najkraće ve sine.

Skatulice se dzalvaju po 25 i 35 nvč

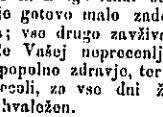

Opomena!

Jer se gnjiko univerzalno ma lo od više stranah pazvori, upozorujem svakoga, da se isto po pravom propisu samo kod mene pripravlja, te je samo o da prav, ako žute kutjiice, u vejih je zeleno namazjena, crnalu nauk za uporabu na krljenoj hartiji, tiskan u dovet jezikah, a omotan u karteno, koji ima ljubljenjem zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih poznano se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet ju izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a v

---

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu«

v **Ljubljani.**

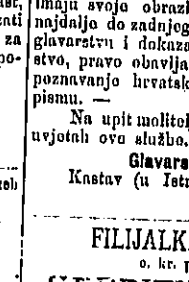

Vaša **želodčeva esenca**, koju sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma nepreneljive slabotnosti **črevesa in prebavnika**, kakor tudi neznano mučeče **trdo-telesnosti**. Dolgo iskal sem loka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih urio v prihodnjosti obetala; vse drugo zavživanje ležil bil je zaman in odino le Vašej neprecenljivej esenci so imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vso dni življenja zvišo najsrčnoje udan in hvaležen.

Na Dunaji 1887.

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe

deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kaimuka

deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm f 2.70.

Valarjne flanele

deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm, f. 4.

Baršena za obleko

deset metr, ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. 3

Niger kega valjanega sukna

deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojno široksti for 5.

Velurjevi šal

¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno

dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi pregnato in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne

60 ctm. šir najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe

(Jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletna, velike; 1 komad f 1.50

Košulje za dolnice

iz rumburškega oksforda veliki, 3 kom. f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)

10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.00

Normalne košulje in hlače,

kompletna, velike, 1 kom. f. 1 50

Oral Terno

saksonski izvod, dvostroko širok, za nolo blako, 10 metrov f. 4.50

Pregnato blago za obleke

60 ctm široko, najnovejši vzorci, 20 met f. 2.50

Volnati ryps

v vseh barvah, 6,0 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Droidrath (Trožiče)

najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske kosulje

iz močnega platna sdipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno

1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Krup-Wolle

bolje nego platna 1 komad ... širok, 30 vatlov f. 6

Sifon

1 komad, 30 vatlov, 1 a f. 5.50, najboljše vrste f 6.50

Kannafas

1 kom., 30 vatlov, lila f. 1 80
1 „ 30 „ rudeč „ 5 20

Okeford

za more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa

sostojeća iz 2 postelj nih pregrinjal in ma snega prta sa svilnatimi čipkami for. 4 50

Garnitura iz jute

2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor

jurški vzorek; podpolni for 2.30

Konjska plahta

jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje

190 ctm. dolga 130 cm široka, f. 2 50

Košulje za gospode, lastno delo

bele ali be vino 1 kos I a f. 1 80,
II a f. 1 20

Ženske košulje

iz šifona in platna, fino plotone, 3 kom. for. 2 50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno

Odrezek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3 75

Ostanki Brnskega sukna

Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m trov dolgo for 5

Blago za zimske sukn je

ostanek 2·10 m za popolno zimsko sukn jo dvojo širine, f. 3.50

Blago za površnje sukn je

najfinejše vrste, za celo sukn j f. 2.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar kosim ni všeč se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Doleno.**

Broj 48. U Trstu 29. novembra 1888. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 6 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 3 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Govor

zastupnika dra. M. Laginje u zasjedanju sabora istarskoga u Poreču godine 1888. prigodom razprave o proračunu gospodarskoga vieća.

Visoki sabore! Vam je svima dobro poznato, kako sam ja ovih zadnjih godinah govorio ovdje talijanskim jezikom, da se nitko od Vas nemože potužiti, da nije razumio što se govori. Vi ste se proma nam ponašali tako, da su svi predlozi od naše strane saslušani makar bili učinjeni talijanskim jezikom; a kad smo hrvatski govorili, rekli ste, da nista razumjeli.

Eto vidite s Vami je jednako ili Vam mi govorili jednim ili drugim jezikom. Vi ste se kao zaklели tjerati, kako se reče, mak na konac; a kamo doto tim doći, vidit ćemo do koje godine.

Ja sam u tom popuštanju tako daleko išao, da me moji birači i politički prijatelji drže za oportunistu stavljaga nego li je veleštovani predsjednik sabora.

Videć, da što sam ja na svome imenu žrtvovao želeć, da stvari dobraga sporazumka među nami bude korisno u istinu nije koristilo ništa, povraćam se u pravo, koje mi ništa kažeri uzeti, govorim Vam opeta hrvatski. Za Vas je isto kao da govorim talijanski, ali mene će razumjeti oni, koji su mo poslali ovamo.

Nu pri tom opaziti mi je prije svega, da je negovorim hrvatski zato, da Vas tobože srdim i ogovaram. To nije moj način ni običaj. Dapače izjavljam svečano u ime svoje i u ime stranke, kojoj mi je čast pripadati, da se mi oživamo punu zadovoljni nastojanjem uprave gospodarskoga vieća ove pokrajine, osim jednoga jedinoga načelnoga pitanja, gdje se razlazimo i rad kojega smo stalni, da djelovanje to oblasti mora ostati u mnogom pogledu jalovo i bezkorisno za puk, kojega mi zastupamo.

Mi hvalimo veliki napor, trud i muku, kojom gospodarsko vieće gleda, da unapredi gospodarstvo u Istri. Mi hvalimo pokušaje, preučavanja, savjete i sve što smjera na boljak pučanstva. Ali iz toga neslijedi, da mi kao zastupnici naroda nebi smjeli presuditi svaki pojedini čin uprave i prigovoriti onomu, što nam se vidi nepraktično, nekorisno.

(Predsjednik opominje govornika, da je djelokrug gospodarstvenog vieća već unapred ustanovljen, te se samo u tom pogledu može razpravljati).

Istina je, što je rekao veleštovani predsjednik, da je već zakonom ustanovljen krug u kojem, da djelujo agrarno vieće, ali opet on nam nemože postaviti brnjicu, da, kako rekoh, neprosudimo smjer cieli i pojedine čine, i makar predložimo promjenu zakona, ako se čini, da je štogod nekoristno ili nepodpuna u njem.

Dakle ove nekojih naših opazakah: Gospodarstveno vieće ustanovljeno je poglavito za poljodelce ili (prema predsjedniku) kako bi se po ženetu reklo „za kmetski stališ“. Taj stališ kod nas ima maleno posjede, često bez dobrih putevah, kojimi bi lahko doveo do trga svoj prirod, a uvjek bez kapitala, da kojekakve gospodarske pokuse čini na veliko. Polag toga mislim, da bi pri svih pokušajih, koje čini naše gospodarstveno vieće, imale biti pred očima uvjek priliko našega poljodelskoga stališa, malenoga posjeda, bez kapitala, često bez dobre prilike, da utrži ono malo što bi mu preostalo.

Od par godinah čisto nam uljike u pokrajini ljudi tomu poslu vješti. Oni dodolaze iz Italije, iz Toskane.

Po načelu dobro upravo, da što narod troši za obćenite potrebe, treba mu drugimi kanali povratiti, ja držim, da bi se bilo odmah kod prvog putovanja onih čistilacah po Istri moralo pridioliti jim za svaki kotar po dva razumna čovjeka onoga kotara, da se nauče raznolikomu klaštronju naših. Tako bismo već drugi put bili mogli, porabiti to domaće, recimo kotarsko naučitelje, prištedili bismo putno troško Toskanacah ovamo i natrag, a domaći ljudi radili bi u manju cienu, jer Toskanac nemože ostaviti dom i svoje gospodarstvo pak ići u Istru, a za navadnu nadnicu baš u vrieme kad mu je kod kuće najviše posla.

Čini mi se, da se pokušaji našega gospodarstvenoga vieća stoju protežno na vinarstvo. To je do istine poglaviti predmet u nekih stranah Istre, ali imamo kraja, gdje vino neuspjeva podnipošto, pa znajuć kako druguda po svietu pojedini kotari dobivaju veliko koristi od gojenja plodnih stablah, to jest od voćarstva, želili bi, da se naše gospodarstveno vieće više bavi tom strukom gospodarstva, to jest voćarstvom.

Istina je, da je u tom pogledu u proračunu za buduću godinu predviđeno nešto, na primjer za voćnjak u Klani opredieljeno je fr. 100 — ali se je htjelo mnogo razprave dok se je to napokon dozvolilo, ili bolje rekuć dozvolili moralo.

Stočarstvo ili gojenje domaćih životinjah po mojoj misli nije namišljeno pravo.

Poganjamo se za Bog zna kojimi vrsti ovacah iz tudjih krajevah. Kod nas ovčarstvo vredi još nešto na Krasu i po otoku Cresu. Nedržim, da je pametno uvadjati tudjo pasmine iz krajevah dietih i boljih pašom u krajove našega Krasa pustoga, ožtroga, nabiljenoga kamenom, a na mnogo mjestih obrađenoga trnjem. Domaća pasmina trpežljiva, spletena i čvrsta najbolja je za ove krajove. Samo treba, da se ona popravi razloženim pleodjenjem, boljom krmom i boljimi štalami, osobito, da se puk nauči na suhotu i čistoću.

Vidim u računih gospodarstvenoga vieća, da se već par godinah pripravlja novac se dobavu junacah za razplod i to iz Italije iz Romanje, jer da je ova vrst najprikladnija za oplemenjenje ove zapadnoistarske tako zvane bujske pasmine.

Gospodo, ja držim, da se pasmine netreba popravljati križanjem s junci tih iz Romanje. Na zemaljskom pokušalištu ovdje imate vola od kakovih 800 kilogramm, a to je dokaz, da se ux red i prilično hranu dade uzgojiti lepo govedo.

Opeta mi se čudno vidi, kako ćemo poslati za junci u Italiju, kod toliko lepoga blaga, što ga ima naša država. Tà je poznato kako baš Talijani silan broj volovah kupuju u naših zemljah, po gotovo u Hrvatskoj.

To su nekoje opazke, gdje se razilazo naši nazori. A sada dolazim na poglaviti prigovor, koji je u cieloj stvari prava „dolonto nota“.

Ako je gospodarstveno vieće ustanovljeno poglavito za seljački stališ, a velika većina toga stališa jesu ljudi hrvatskoga govora, razložno je pomisliti, da se u gospodarstvenih pitanjih u govorih i pismih rabi jezik onih, za koje se razpravlja i kojim se govori i piše. Inače nije moguće, da bude pravoga napredka.

Nam je avim u pamoti, kako su nad Apostole sašli gorući jezici i naučili jih govor različitih narodah.

Ta nauka slušn se svuda, gdje je narodah raznolikoga govora. I državnim zakonom priznano je to pravo slovinskomu pučanstvu Istre, samo od vaše strane nečuto, da ga priznato. Tako napredka pravoga nemože biti. Seljak je već sam po sebi konservativac, drži se starih navadah čvrsto, pa koliko je to s mnogih stranah dobro, toliko je zlo, što težko prione uz novo savjeto i nagovoro. Pak ako je mučno seoskomu puku upiliti novu koju nauku i onda, ako mu se govori njegovim jezikom i u duku, koliko će biti mučnije napredovati odbijajuć ga već tim, da mu se govori i piše tudjim, njemu nepoznatim jezikom?

U posliednjoj velikoj skupščini gospodarstvenog vieća bilo je od naše strane predloženo, da se namjesti čovjek, koj bi provodio hrvatsko i slovensko dopise pojedinacah i zadrugah, i koj bi opet odgovore i pitanja na zadrugo pisao hrvatskim ili slovenskim jezikom. Taj predlog učinjen je zato, što mi priznajemo, da predsjednik i tajnik gospodarstvenoga vieća poznaju hrvatski i nemogu se u kratko vrieme naučiti. Mi bismo imali pravo zahtjevati, da ljudi, koji vrše čast i službu u poslu tičućem se poglavito seoskoga hrvatskoga puka, poznaju također taj jezik. Nego mjesto toga mi smo gore rečenim predlogom pitali najmanje što smo mogli.

Na to je g. predsjednik spomenuo neko paragrafe zakona o gospodarstvenom vieću, tvrdeć, da ono naše pitanje nemože doći u pretres.

Tako se dolaze poznatupaju interesi većine puka u Istri. Tu su proti našim opravdanim i malenim zahtjevom već neki drugi razlozi. Ali, visoki sabore, koliko god mi bili skromnimi i potrebni, od sada napred nećete naći, da bi hrvatski puk Istre hotio prodati svoju starinu i djedovinu, očuvanu jezikom i običaji, pak za zdjelu leće kao one Ezav.

Narodi, kojih je poglavita radnja, obradjivanje zemlje, nepropadaju tako lahko. I hrvatski puk obdržati će ovu zemlju, koju većinom natapija znojem svoga obraza, i nijedna sila neće mu ototi jezika, dapače hrvatski govor proširiti će se po starih svojih medjah.

Znate? Zato, jer proti nastojanju onih, koji i u gospodarstvenih pitanjih neće ništa, da znaju o narodnosti velike većine puka u Istri, stoji druga velika historička latina: Slovinski rod prestâti će bez sile i tu neprilike, kao što je prestao dosta maha i ognja. Nad narodom, kojega smo i mi članovi, obistinila se je od Novo Zemlje do Suče, od Lužice do Carigrada riječ Golgotskoga mučenika: Blaženi krotki jer će zemlju posjedovati!

Govor

zastupnika dra. M. Laginje u saboru pokrajine Istre prigodom razprave o pitanju rumunjske škole u Sušnjovici. (Iz talijanskoga).

Visoki sabore! Pitanje, koje pretresamo ima samo povjestne vrednosti i ništa drugo.

Neima dvojbe o tom, da je u Istri ostanakah romanskih plemenah, i da jih je u prošasta vremena bilo mnogo više. Ali da se o Rumunjih kao narodnosti Istre može govoriti, to mi je prva, koju čujem (oh! oh! od voćine).

Oni tako zvani Romani u Istri, ili bolje rekuć „Ćiribirci“, kako se zovu, nisu narodnosti rumunjske, koje su Dako-Romani kraljovstva rumunjskoga i nekojih stranah naše države, kao Bukovine i Ugarske.

Ovi naši Ćiribirci jesu ostanci onih rimskih vojskah, koje su prolazeć iz Italije kroz Istru, ostavljale svoje „tabore“ (Castra) i u njih ljudi, te su nastale sela, kadgod municipiji. Ti stanovnici bili su Bog zna kojega latinskoga koljena, kad bi se išlo dublje iztraživati.

Današnji puk, koji je nešto sahranio ono smjese jezikah romanskih, nemože se zvati Rumunj.

Ja poznam nekoliko ljudi n. pr. iz sela Žejano; imao sam prilike s njimi se razgovarati, motriti njihovo običaje i drugo, pak mogu, Visoki sabore, za stalno reći, da bi bilo vrlo pogrešno uzterditi, da se oni i danas Rumunji.

Dosta je spomenuti, kako glase sva njihova prezimena. Tuo jih šest, sedamsto glavah, a pišu se: Stambulić, Zadković, Sanković, Marmilić i tako dalje. To nisu ostanci romanski.

Ona plemena poslovinila su se, pravo rekuć, pohrvatila. I to je istina. Gledajte jim kulturu. Riječ dolazi od latinskoga „colore“. Temelji kulture jesu „colore deos“ (imati vjeru) i „colore agros“ (obradjivati zemlju). Sada, tako zvani Rumunji Istre imaju vjeru rimsko-katoličku, ali po jeziku hrvatsku (Buka od voćine). Da i ovi se već vjekove uče Boga moliti u jeziku hrvatskom; oni znadu što će reći: Bog, blagoslov, raj, itd.

Sve njihove sprave poljodelske imaju imena čisto hrvatska (Voćina viče, da se).

Toko je gospodo! Govorite s onimi ljudi i viditi ćete, da su po govoru Hrvati. Isto tako u okolici Poreča nadjete prezimena: Vukalović, Jurković, Lovrinović, nadjete poljodelske sprave „plug, lomač, otka, itd., a to bogme nisu besjede talijanske.

Poznam one ljude i znam, da oni rabe ono mješanicu jezika još samo kad hoće, da jih drugi nerazumiju. Opažam toliko, da se od dosat napred broji hrvatski, da najpriprostije misli izrazuju se hrvatski, tako, da će u onoj mješanici jezika biti jedva sedmi, osamsto rieči romanskoga vrela, ili u obće latinskoga.

Sve to dovodi me do misli, da onih 47 molitoljah, koliko li jih jest, nisu dobro razumjeli molbenicu podnesenu na ovaj visoki sabor; jer istim pravom, kojim traže školu rumunjsku, možda većim, mogli bi tražiti školu jezikom klasičnim latinskim, komu se možda više približuje njihov dijalekt.

Nego ja mislim, da oni ljudi sbilja žele nauka, dakle školu, a da nepitaju baš rumunjsku. Hoće li ta škola biti talijanska ili hrvatska, o tom može biti prepona medju nami, kako stvari sada stoje. Ali o tom, da bi se ustrojila škola rumunjska, mislim, da netreba razbijati glave.

DOPISI.

Iz Gračišća koncem oktobra 1888.* Godina dana nije još te, što ustrojiše ovdašnji rodoljubi uz nastojanje i požrtvovanje veleč. g. župnika hrvatsko družtvo pod imenom: „Hrvatska čitaonica“. Smjer i cilj rečenom družtvu jest: uz čitanje poučnih knjiga i novina, uz poučne i veselo razgovore i zabave dizat zaslieplјenog i znepanog istarskog patnika iz tame duševne, to kazat mu put, koji ga vodi do prosvjete. Svaki, koji je poznao ovdašnje okolnosti, čudio se tom podhvatu, misleć, da će slabim plodom uroditi. Nu na veselje naše i proti svakomu očekivanju počelo je rečeno družtvo odmah korenje pušćat, te stalnim i vidljivim načinom kročiti po putu, koji ga vodi do opredieljenog cilja. Družtvo hvala Bogu danomice raste i napreduje, a to je pokazalo i 23. pr. mj., koj dan će ostati duboko usadjen u srcu ovdašnjih rodoljuba. Onaj dan vidjelo se, što se sve može slogom postići; vidjelo se, da lošinja, dapače, da gori oganj u srcih poštenih i vjernih Gračišćana.

Kao što bijaše već javljeno, držalo je naime spomenuto družtvo 23. pr. mj. prvu svoju zabavu, i to za proslavit 40godišnje blago i sretno vladanje Njeg. ap. Vel. našeg cesa i kralja Frana Josipa I., kao što bi odlučeno dne 16. pr. mj. u prvoj godišnjoj skupščini na predlog veleč. i velezaslužnog g. župnika Iv. na Gabrielića, predsjednika naše čitaonice. Tko nije lično prisustvovao toj prvoj zabavi, skoro da nebi vjerovao, da može

* Zakasnilo radi pomanjkanja prostora. Op. Ured.

„Hrvatska čitaonica“ u Gračišću takovu zabavu priredit, jer ne samo, da bijaše sastavljeni program točno izvršen, nego se je i popunio, jer su nas gg. češki bogoslovi iznenadili krasnim sviranjem. U roku od osam dana odlučilo, uredilo i priredilo se sve, pa ipak je tako liepo i gladko izpalo, da je svakog iznenadilo. Već u predvečerje istoga dana počeli dolaziti dalnji gostovi. U večer pako istog dana oko 5½ sati sakupila se u krasno, oviećem, brišljanom i slikami ukrašenu kuću okićenoj i urešenoj dvorani, liepa kita rodoljuba, što domaćina, što gostova, svih na okupu do 70. Osobito bijaše u liepom broju zastupano svećenstvo, kojeg bijaše uz bogoslove do 16. Bijaše tu istarskih Hrvata, Slovenaca i Čeha. Lepršanje znamena navještalo pulu, da tu mora biti nešto izvanredno. U oči je pala tu svakomu jedna stvar, t. j. to, da nobijaše vidjeti narodnih znatava. Koji li je uzrok slavno ces. kr. kotarsko glavarstvo našlo, da zaprieči izvesenje narodnih znatava, neznamo. Nu krivo nam se čini, da nam se u ovakovih prigodah naše starodavno pravice ukida.

Oko 5¾ sati stupi predsjednik na pozornicu te pozdravi prisutnu gospodu kratkim al ganutljivim govorom naznav jim: „dobro došli“ te spomenuv uzrok današnjeg slavlja. Iza pozdrava predsjednikova pojavio se djak A. Claj, dieta od 10 godina, koji je deklamovao „Carovku“, što bi burnim pljeskanjem pozdravljeno. Odpjevav zatim pjevači „carovku“ stupi pred občinstvo č. g. J. Grašlć, da izreče prigodno slovo. Premda rodjen Slovenac i tek 2 godine medju istarskim pukom, orisao on liepim, čistim i živim govorom u kratko život Njeg. Veliš. spomenuv naposo poglavitija dobročinstva, koja je primila država austrijska u obće za vladanja Fran Josipa I. i naposo, koja dobra je primio austrijski Slavjanin, koja istarski Hrvat. Na koncu govora pozove prisutno na trokratni „živio“ Njeg. Veliš. Fran Josipa I., što bi uz veliko odušovljenje sa „živiokliči“ pozdravljeno. Zatim sliedilo opet pjevanje i deklamacija „Brada“ od Proradovića, što je tako liepo izpalo, da su svi prisutni željeli, da se opetuje. Deklamovali su gg. J. B. i A. E. Osobito vesutilo svu gospodu kad vidješe, gdje se g. A. E. rodjeni Čeh u čistoj hrvatštini s bratom istarskim Hrvatom razgovara, rukuje i ljubi. Iza obavljenog programa bijaše okupna večera. Po hrvatskom običaju stalo se redati zdravice. Digav se veleuč. gosp. dr. Dukić, nazdravi najprije Njeg. Veliš. pozvav prisutno na trokratni „živio“, zatim veleč. g. Ivanu Gabrielčiću zahvalivši mu se na trudu i požrtvovanju, što ga ulaže na dobrobit hrvatske stranke u Gračišću. Veselim se, reče imenovani gospodin, al zajedno se i divim, da vidim ovdje sabranu toli liepu kitu našeg naroda, premda mišljah, da se što takova u Gračišću nebi moglo očekivati. Poslije toga zahvalio se g. predsjednik svoj prisutnoj gg. izraziv veselje i zadovoljnost, što su se dostojali u tako liepom broju pohoditi naše društvo, tu budilicu i širitoljicu narodnih težnjah i mislih. Nazdravljalo se jošte braći Čehom, hrvatskim istarskim i češkim zastupnikom, „Bratovčedini“ za koju se sabralo f. 11·50. Uz pjevanje i sviranje narodnih pjesama zabavljalo se društvo do ponoći, dok se napokon mirno razstade izraziv želju, da bi trebalo češće takove zabave priredjivati, da bi se jednom iz mrtvila diglo tužnog istarskog patnika, vjernog podanika Njeg. Veliš., svojeg premilostivog vladara Franu Josipa I.

Na koncu zahvaljujuć se gg. češkim bogoslovom, lindarskim i ostalim pjevačom i svima, koji su bili u čem doprinosli, da svečanost što lepše izpadne, želimo, da bi nam se sretno opeta u naše kolo vratili čim prije.

Prije nego li zaključimo nemožemo a da ne spomenemo, kako se neuljudno i bezobrazno ponašala šaronjačka svojta u Gračišću ono isto noći, kad je ovdašnje društvo hrvatsko držalo zabavu u proslavu 40godišnjeg vladanja svojeg vladara. Neda se pojmiti zašto se baš onu noć pred župskim stanom svakovrstnih lažli i psovaka rigalo proti g. župniku i ostalim svećenikom, ako ne za pokazat svoju nezadovoljnost nad svečanošću, koju je obavila ovdešnja čitaonica.

Pogled po svietu.

Trst, dne 28. novembra 1888.

Austro-Ugarska: Carovinsko vieće razpravlja još uvjek osnovu zakona o neoljednom pravu za srednja gospodarstva. Razprava teče pomalo jer imade osnovu prilično neodstatnostih, o čemu govore lievičari obširno i bezobzirno. Razprava će svršiti tamo u subotu ili ponedeljak, te će doći odmah na protres novi vojni zakon.

Poljaci u Šlezkoj pokročili su za korak glede jezikovne ravnopravnosti kod sudova. Šlezki sudovi primali su do sada sudbene podneske u poljskom jeziku, al su je riešavali u njemačkom jeziku. Usljed pritužbe nekoga Poljaka iz Šlezije razsudilo je vrhovno sudište, da se moraju sudbeni podnesci riešavati u onom zemaljskom jeziku, u kojem bijahu podnešeni. Odluka vrhovnoga sudišta pisana je poljskim jezikom. Ovu odluku preporučamo Hrvatom i Slovencem Istre, neka se na nju pozovu i odlučno zahtjevaju riešitbe podnesaka u narodnom jeziku; zakoni bo, naredbe i odluke, pa bilo one po nas i najpovoljnije, nekoristo nam ništa, ako se neznamo ili nećemo s istimi služiti.

Prvak češkoga naroda dr. Rieger slaviti će za koji dan svoju sedamdesetgodišnjicu, pa će ga tom zgodom češki narod, naposo njegovi drugovi i prijatelji bogato nadariti i svečano odlikovati.

Dogovori medju hrvatskom i srbskom strankom u Dalmaciji nisu za sada uspjeli. Srbi su naime za hrvatsko predloge odgovorili, da ih prihvatiti nemogu, no da je dužnost narodnih glasilah, da pripravo put konačnomu sporazumljenju.

U ugarskom saboru kanila je nekolicina pristaša vladine stranke učiniti skakljiv predlog, da se dozvoli jednogodišnjim dobrovoljcem polagati častničke izpite i u madjarskom jeziku. Predlog taj nebijaše ipak podnešem, jer da mu se je Tisza protivio. Hrvatski sabor dovršio je razpravu osnove o zadružnom zakonu. Neznatnimi izpravkami bijaše po vladi predložena osnova velikom većinom prihvaćena. Sada je na dnevnom redu razprava o proračunu. Svi opozicijonalni govornici izjaviše se proti predloženom proračunu, jer da je stanje u zemlji nesnosno i da neimaju u sadašnju vladu povjerenja.

Srbija: Kraljica Natalija podniela je temeljito sastavljen protest proti razsudbi metropolita Teodozija, koji je razriešio brak izmedju kralja i kraljice. Ona smatra postupak kralja i metropolite nezakonitim, jer se protivi crkvenim i državnim zakonom. Pododbor za reviziju ustava dovršio je svoj posao, te će sada izručiti svoje zaključke saboru odboru. Ministar Kristić upravlja sa izbori za narodnu skupštinu kao što se je očekivalo, t. j. zatvaranjem opozicijonalnih birački. Kada su izbori izbornikah bili dovršeni, dokinuo je kralj Milan rečene izbore i dao je razpisati nove. Za nove izbore imenovati će kralj komisiju za svaki izborni kotar, ta će komisija sastojati od tri člana, od kojih će svakoj političkoj stranci jedan pripadati. Ove će komisije imati nadzirati izbore, da nebude pritužbah kao kod bivših. Čudno!

Rusija: Vladi pošlo je sretno za rukom sklopiti veliki zajam, premda su Niemci i židovi proti tomu živo radili. S njemačkim priestolnim govorom, da su u Petrogradu posve zadovoljni, jer da je Njemačka zapustila izazivajući politika naproti Francezkoj.

Francezka: Medju francezkimi političkimi stranka vlada najveći razdor, pak se je bojati ozbiljnih posliedicah.

Njemačka: Priestolni govor, kojim je otvorio cesar Vilim njemački sabor, jest vrlo trizan i miroljubiv. Cesar je opetovno naglasio dobre odnošaje sa svimi susjedi a njegovo nastojanje da ide neprestano za tim, da se uzdrži mir.

Franina i Jurina

Fr. Si čul Juro, kako se je va saboru noki taljanski zastupnik razkokodakal vičuć, da Hrvati u Istri imaju dosta škol . . . .

Jur. A ča češ, Frano moj, laž mu je briznom oči zaslieplila, pak nemoro istino vidit.

Fr. A voro još manje ju govorit, ač to je po taljanaku, da čovjek ostanu vavik čovjek . . . .

Jur. Po moju puru nobudo tako vavik!

* * *

Fr. Kako ido, brajno, va Višnjano? Je ča počelo sunce grijat tamošnje Hrvate? —

Jur. Vajmo brato, alo je i naopako za onaj puk, kada se njegovim zastupnikom paliconi priti, a i glasi in Višnjana kažu, da nedo bit bolje, dok tudjica budo gospodarila hrvatskim tlnotkom.

Fr. Ča dakle Hrvate no brani nikakov zakon — — — ?

Jur. To ćemo videt, nš budućnost nedo nam zlagat.

Različite viesti.

Četrdesetgodišnjica vladanja Njegova Veličanstva cesara i kralja Franu Josipa I. Dne 2. decembra t. g. biti će 40 godina, što je naš premilostivi cesar i kralj Fran Josip I. stupio na drevno prestolje svojih slavnih pradjedova. Svi narodi prostrane države kanili su taj dan što svečanije proslaviti, da tim obnove i potvrde svoju ljubav i nepokolebivu odanost do slavno vladajućeg cesara i kralja. No Njeg. Veličanstvo izjavi opetovno i odlučno, kako želi, da se taj dan nepripravljaju nikakove bučne i skupocjene svečanosti i veselice, već da se novac, što no ga se je kanilo u tu svrhu potrošiti, daruje u dobrotvorne i plemenite svrhe. Radost je želji i nakani Njeg. Veličanstva, natječu se upravo gradovi, društva, korporacije i pojedinci, ustanavljajuć bogate zaklade za crkve, bolnice, siromahe, udove i sirote, za svakojake prosvjetne i čovjekoljubive zavode il ustave. Silan novac, što bi se bio dne 2. budućeg mjeseca u svakovrstne svečanosti potrošio, biti će tako po velikodušnih intencijah Njeg. Veličanstva uložen u razne plemenite i čovjekoljubive ustanove, kojih će većina nositi ime premilostivoga vladara.

Naš narod u Istri nemože se žalibože natjecati s ostalimi plemeni Austro-Ugarske u bogatih darovih i zadužbinah, no neima dvojbe, da u jednom činu neće za nijednim plemenom zaostati, t. j., da će se u nedelje dne 2. decembra pobožnim srcem i vrućom molitvom uteći pred prestolje Svevišnjega, da nam još dugo poživi i očuva dragocjeni život premilostivoga otca i vladara Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franu Josipa I.

Previšnji dar. Njeg. Veliš. cesar i kralj Fran Josip I. darovao je iz vlastito blagajne za poljepšanje novo podružne crkve sv. Martina kod Buzeta 200 for.

Imenovanje kod političke uprave u Dalmaciji. G. Dragutin Truksa, bivši kotarski kapotan u Lošinju, gdje je ostavio u našem pučanstvu najbolju uspomenu, imenovan je ovih dana pravim namjestničkim savjetnikom u Zadru. Naše otočane, koji žalo za gg. Truksom i Simzigom, i kojim se vraćaju vremena Aleksandra velikoga, zadovoljiti će bez dvojbe ovo premještenje bivšeg njihovog kapetana.

Imenovanje. G. Anton Robek c. kr. poreszni nadzornik u Trstu, imenovan je poreznim nadzornikom IX. razreda u Ljubljani; G. Ivan Lončar, financijalni koncipist, poreznim nadzornikom.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici: Kr. pomorska vlada na Ricci imenovala je kapetani dugo plovitbe sliedeće podkapetane: g. Jakova Mikoča iz Trsta, g. Higina Pajkurića iz Rieke; nadalje imenovala je podkapetani sliedeće mornare: gg. Modesta Sablića, Adona Rajčića i Ivana d'Anconu iz Rieke, g. Atilia Bebana i g. Antona Martinolića iz Malog Lošinja.

† Dora d'Istria. U subotu na večer oko 6 satih preminula je kneginja Helena Koltzov-Massalsky, rodjena Ghicka, naglom smrti u Firenci u svojoj villi u naručaju svoje sobarice. Već se je odprije osjećala slabom, nu ona je svoju bolest znala sakriti svojim prijateljem, koja ju ovo u šestdesetoj godini strovali u grob. U bolesti ju nije nitko dvorio osim njene sobarice i starog vrtlara Marka. Kad se je sluga vratio iz kavane Donoy, da joj donese po običaju ručak, bijaše već kneginja mrtva. Slavna kneginja Koltzov-Massalsky, koja se je proslavila kao spisateljica „Revue-a dos deux Mondes“ i kao spisateljica mnogih knjigah, pod pseudonymom „Dora d'Istria“, rodila se je u Bukureštu 1828. od otca Mihajla Gicko, koji bijaše ministrom nutarnjih posalah knežovine Vlaške.

† Dr. Josip Jirečok. Češki narod izgubio je dne 25. t. m. šestitoga rodoljuba i glasovitoga pisca i političara. Toga dana umre naime u Pragu dr. Josip Jirečok iza podulje bolesti. Pokojnik je već rano počeo se baviti knjigom, te je godine 1848 kao 23 godišnji mladić uredjivao „Pražke Noviny“. Namješten u bečkom ministarstvu nastave, sastavio je mnoštvo čeških školskih knjiga, a kašnje kao ministar nastave u Hohenwartovom ministarstvu uveo je poljski jezik na lavovskom sveučilištu, utemeljio u Krakovu akademiju znanosti, izhodilo, da se je kod izpita učiteljskih kandidata izpitivalo i češkim jezikom, te ustrojio u Moravskoj mnoštvu čeških škola. Bio je predsjednik češkoga učenoga društva, član zagrebačke i krakovske akademije znanosti, zastupnik na češkom saboru i u carovinskom vieću. Najznamenitije njegove književne radnje jesu: „Pokus, da se ruski piše latinicom“. „O pravosti kraljodvorskoga rukopisa“ itd. Slava mu!

Iz Voloskoga javljaju nam, da se tamo svratila opet Njezina cesarska Visost nadvojvotkinja Maria Antonia od Toskane, te izabrala dražestnu „Črnikoviću“ za svoje stanovanje. Dostojala se je visoka gospodja pogladati nekoje radnje, izvedene na poljepšanje mjesta u ovoj tekućoj godini i darovala u tu svrhu liepu svotu od tisuću forintih. Plemenitoj darovateljici budi najsamiernija zahvala, a obilna plaća od Boga. Nadvojvotkinja Maria Antonia jest vrlo pobožna i plemenita gospodja, koja nikada neškrtari kad treba pomoći siromahom, bolnicam, crkvam i sličnim bogoljubnim il čovjekoljubnim ustanovam.

U našu krasnu Opatiju stigla je i trojica braće knezova Karagjorgjevića, koji borave ovdje radi bolesti jednoga od trojice pod napravim imenom. Oni neobćo s nikim osim sa liečnici. Krasni su Vam to i ozbiljni mladi mužovi. Mi njim želimo ugodan ovdje boravak. Imade i drugih gostova dosta, nu većina ovih jesu Niemci i Madjari.

Iz Vižinade primismo sliedeće redke: Nije nam, g. uredniče, do toga stalo, da se poslužimo u političke svrhe činjenicom, koja po našem mnenju nespada podnipošto na političko polje, već je sasvim crkvenonarav!. Da nobudo predugačak predgovor, prelazimo odmah na samu stvar. Od staro starino je kod nas običaj, da se pjeva u crkvi Bl. Gospe Poljsko (B. V. dei campi), koja spada pod župu vižinadsku, koji put kroz godinu sv. misa, a pri njoj pjeva se epistola i sv. evangjelje u hrvatskom jeziku iz tako zvana misala „šćaveta“ (takovih knjiga nadje se u ovoj biskupiji na raznih mjestih, koji se rabe u crkvi još od dobo kadno je naša nesretna istarska zemlja bila u pandžah mletačkoga lava*). Naši duhovni pastiri držali bi u prijašnje doba i prigodno slovo u hrvatskom jeziku, a nijedan se nije nikad našao, da bi išta proti tomu prigovorio. U novije doba pako radi nestašice svećenstva, koja vlada u ovoj ubogoj biskupiji, dogodilo se, da je upravljao ovom župom i koji svećenik, koj nije poznavao jezika svojih župljana, koji jesu ogromnom većinom Hrvati, pa lahko se je sbilo, da taj po hrvatski puk u duševnom obziru velekoristan obćinj bude u skoro zaboravljen i zanemaren. Sada pako sadno dobiše Vižinadski župljani pastira, koj poznade i govori čisto njihov hrvatski jezik, dali se oni na noge, da oživotvore ono, što je bilo na njihovu veliku duševnu štetu zanemarono, te učinili molbenicu i odposlali ju na ordinarijat u Poreč, da se udostoji dopustiti, da se ona

*) Toda su se rabili u Vašoj biskupiji svuda, a danas?! Op. Ured.

stara navada u službi božjoj iznova uzpostavi. I doista, preč, ordinarijat u Poreču uvaživ našu pravoćnu i svetu stvar, dade nalog sadašnjemu g. župe-upravitelju, da se imade na m r t v i dan pri pjevanoj sv. misi u gore ročenoj crkvi pjevati o p i s t o l a i sv. o v a n g j e l j e u hrvatskom jeziku. I tako na naše obće zadovoljstvo so i sbude.

Nu taj dogodjaj, bi reć, da je njeke ovdešnje talijanaše veoma razjario, jer se obće govori, da su poslali proti tomu prosvjede na preč. ordinarijat i na ces. kr. kapetanat u Poreč. Da nam nečisto tožnje naših krvnih neprijatoljah nebi poznato bilo, mi nebi o tomu niti riečce progovorili; ali videći kako njeki bezbožci, kojim je vjera dosota briga svagdje kašu miešaju, da tako puk bune i ribu u mutnoj vodi love, srce nam se ogiaža, kada pomislimo kakvim obrazom so takovi liberalci na nadležna mjesta obraćaju, da bi im tako pošlo za rukom uništiti sve što hrvatskim duhom diše, pa i no bilo stvari političkoga značaja. U ostalom mirno dušo očekujemo, rieščtbu ufajuć se, da protivničke zloba neće naći odjeka kod oblastih, kojim je povjerono, da štite zakon, red i pravicu. Branitelj vjere i pravice.

Iz Lanišća pišu nam 27. t. m. Ovdje imadomo dvie pobožne bratovšćine, t. j. bratovšćinu „sv. k r u n i c e“ (ružara) i „d u š a h u č i s t i l i š ć u“. Ova zadnja jest starija i mnogobrojnija. Ustanovljo ju naši pradjedovi, a još prije 10 godina brojila je 105 članova, dočim je taj broj sada spao na 90. U toj bratovšćini nema pravoga reda, a to nas nuka, da o njoj par iskrenih progovorimo nebili se neredu na put stalo.

Običaj je kod te bratovšćine, da se čita drugog ponedjelka mjesoca novembra svake godine za pokojne članove sv. misa s oficijem za mrtve, a poslie podne drži se za sve članove pr. Bratovšćinom imala bi upravljati trojica gospodara, t. j. predjednik, tajnik i blagajnik, no sada upravlja većinom sam predjednik. Prije 10 godina odatranilo se dvojica upravitolja, jer su se bribali za sve više, nego li za bratovšćinu. Na njihovo mjesto odabrašo dva nova.

Rekosmo jur, da društvo postoji od davne starine, a naši upravitelji imadoše glavnice samo 90 for. U zadnjih 10 godina sabirali su novi upravitelji po solih vunu i pšenicu za bratovšćinu, od čega su utržili 150 for. Bijahu dakle sve glavnice 180 fr. . . . . na papiru.

Dne 19. novembra t. g. bijaše obdržavana obična crkvena svečanost, sjednica i pir ročeno bratovšćine. K piru odoslo je 18 članova. Stari upravitelji odrekoše se časti, a izabrani bijaše opet jedan od onih, koji je bio pred 10 godina ne upravi. Kod sjedinice položio je predsjednik račun iz kojeg vadimo sliedeće: Od 180 for. glavnice, duguju članovi 40 f. od kojih nisu bili gospodari kadri utjerati godišnji prinos; 80 for. duguje predsjednik, koji je dao čitati i 10 sv. misa, no platio ih nije. Na dan sjedinice nebijaše od 180 for. glavnice niti novčića u blagajni.

Novne nije dodušo glavna svrha našoj bratovšćini, al bez novca nemože se dandanas ništa. Dužnost je svimo naših članova, da svi prisustvuju pogrebu kad koji umre, a bratovšćina mora pokojniku priskrbiti les ili škrinju, no nit se vrši jedno nit drugo točno. Odatle će svatko uviditi, da se ovako napred nemože. Naša bratovšćina, utemeljena od pradjedova naših, morala bi propasti, kad se nebi bolje upravljalo. Pozivljemo dakle sve njezine članove, da se zauzmu za nju, te da vrše točno i redovito svoje dužnosti. Naposo valja paziti na one, kojim se upravu povjeri, jer ako je ova loša, trpi družtvo i duše u čistilišću, kojo čekaju od nas utjeho i pomoć.

Zemaljski odbor za Istru imenovao je u 191. sjednici dne 15. septembra t. g. za učitelja-ravnatelja II. reda na pučkoj školi u Podgradu jedinoga molitelja g. Ivana Bana, bivšega učitelja u Divači; nadalje za učiteljicu III. reda na mješovitoj pučkoj školi u Voloskom dosadašnju privremenu učiteljicu Erminiju Catalinich.

U istoj sjednici doznačio je zem. odbor občinskomu glavarstvu u Omišlju 100 for. podpore za gradnju šterne u školskoj zgradi.

Nesreća. Iz sv. Petra u Sumi pišo nam prijatelj 26. t. m. o jednom žalostnom dogodjaju kako sliedi: Dne 23. t. m. stigla radoljubivu obitelj Matoja Bratulića iz sela Glavica ove podobćine grdna nesreća. Toga dana bijaše Mato Bratulić pokojnoga Gašpara u posjetu kod svoje najmladje kćerke, pa kad se je na večer okolo 6 sati kući vraćao, poplaši mu se konj, a on pado sa kolih tako nesretno, da je na mjestu ostao mrtav.

Pokojnik bijaše vrlo imućan i obće štovan gospodar, vazda vesco, lahak i živahan, premda je bio navršio 65 godina. Ostavio je starieu suprugu, sedmero odrasle djece i liep imetak. Počivao u miru!

Tri štipendije Ane udove Pecota rodjene barunice Vlah. Službeni list primorske vlade „Osservatore Triestino“ donaša razpis natječaja za tri štipendije pok. udove Vlah-Pecota. Razpis taj donašamo i mi po službenom listu bez ikakve promjene, da se svatko uvjeriti može, kako je to krasan jezik. Glavnije pogriješke donašamo debljimi pismeni. Evo natječaja u prokrasnoj hrvatštini:

N a t j e č a j.

Počekom školske godine 1888/9 imadu se popuniti sliedeća tri (3) štipendija Ane udove Pecota rodjene Carunice Vlach postavljene sporukom svakoja v godišnjem iznosu od 210 fr.

Na uživanje ovih štipendijah pozvani su I. to:

a) se prvom redu:

Potomci po imenu Vlach, Martina Josipa i Franja Vlacha, sinovi Josipa Vlacha njaka zakladnice Ane udove Pecota;

b) u drugomu redu:

Djeci po imenu Vlach iz občine Kastav koji svoju srodnost sa zakladnicom dokazati mogu uz prednost onih, koji najbliže stopen srodstva dokažu:

c) u trećem redu:

Ženski potomci pod a) imenovanom bratjom, Martin, Josip i Franjo Vlach te po njihovoj sestri Ludoviki Jelušić rodjene Vlach;

d) u četvrtom redu:

Djeci potječućoj iz občine Kastav po imenu Vlach (Vlah), koji svoju srodnost sa zakladnicom pismeno dokazati mogu.

Pravo na podielenje ovih štipendijah počima se stupanjem v srednju školu ili njoj ravno ino učilo a njih uživak biva u kvisposti sve do redovitog svršetka viših nauka godina rigoroznih ukljućena.

Pravo podielienja ovih štipendijah pripada isključivo c. kr. pomorskom namjestničtvu.

Molitelji za ova štipendija imadu svoje molbenice obložene sa kretnimdotičnom rodnim listom, stromašnom svjedočbom, domovnicom, dotično sa dokazom srodstva s Martinom, Josipom i Franjom Vlach i odnosno Ludovikom Jelušić rodnjo Vlach, te školskom svjedočbom zadnjih dva polugodišta (semestra) putom njihove nadležne školske oblasti do 30. studena 1888 ovom c. kr. namjestničtvu podnieti.

C. kr. pomorsko namjestničtvo
v Trstu dne 29. Oktobra 1888.

Iz Poreča pišu nam prijatelj 24. t. m. Čitali ste bez dvojbe, g. urednice, u posliednjem broju ovdašnjo „j a d r a t i c e“ slike hvalospjevo, kojo pjeva gospodi motovunskoj i onim našim muževom, koji su pošli — kako su čini — na lipnak šarenjačko-krnjalski. Nečudimo se mnogo što „buba“ svoje pristaše u Motovunu slavi i hvali, no čudno nam je, što je na jednom promienila svoj sud i način pisanja o našem narodnom zastupstvu, ii o naših pravcih u onoj občini. Odkad se je konštituiralo občinsko zastupstvo u Motovunu pak sve do ovo subote, grdila je „jadranica“ skoro u svakom broju većinu onoga zastupstva, t. j. sve one muževe, koji su ostali vjerni izbornikom zadanoj riči i koji su držali više do svoga poštenja nego li do krnjolsko-šarenjačkih grožnjah ili obećanja. U talijanskom rlečniku nema valjda pogrda, klevete i psovke, kojo nije ona sasula na one poštene muževe jedino radi toga, što se nedadoše provariti niti zaslieipiti. Kako da si dakle protumačimo toliku promjenu u njezinom pisanju? kako su mogli proko noći oni tupoglavci, nemirnjaci i ništarije postati „galantuomini?“

Vi ste u prodzadnjem broju u kratko spomenuli, što su svo motovunska gospoda i zomaljsko oblasti poduzele proti narodnoj većini onog zastupstva, pak bi reć, da su spletke, grožnje, ocrnjivanja i nedostojni zahtjevi prisilili tamošnjeg načelnika, da se odreče časti a s njim i prvi savjetnik. Usljed toga bijaše izabran načelnikom odvjetnik g. dr. Suran, a prvim savjetnikom neki Tomasi. „Baba“ piše, da je ugovor i mir sa seljaci sklopljen, to da vlada sada najbolja sloga i sporazumljenje medju gradom i vanjšćinom. Mi neznamo još pod kojom pogodbom je došlo do mira t. j. jesu li se naši s laška predali na milost i nemilost motovunskoj gospodi, ili je stvoren kakav kompromis. Očekujemo dakle o tom od tamošnjih prijatelja pobližih viestih a tada ćemo kazati svoju bez okoliśanja.

U izpitu usposobljenja na koparskom učiteljišću javlja nam prijatelj naknadno još sliedeću popunjujuću viest: Preć o. kr. izpitnim povjerenstvom na koparskom učiteljišću obdržavali su se od 9—17 t. m. izpiti usposobljenja za pučko i gradjansko školo, te su bili usposobljeni sliedeći učitelji i učiteljice: D u k i ć A n t o za hrvatsko pučko školo s o d l i k o m, a njemački jezik kao predmet. J a k a c J a k o v za hrvatsko pučko školo s o d l i k o m, a za talijansko pučko školo jednostavno usposobljen i njemački jezik kao predmet. Gospodjica Cossuta Josipa i Gregorić Ivana za slovensko pučko školo, a talijanski jezik kao predmet. Križman Ignac, Pavlin Leopold, Ugovitzer Ivan i Trobšo Andrija za slovensko pučko školo. N e k o r m a n I v a n s o d l i k o m, Zupanec Ivan, Justin Rajmond za slovensko pučko školo, a njemački jezik kao predmet. Boranok Justo, Venturini Eduard i gospodja Zott Katerina za talijansko pučko školo. Devescovi Josip za talijansko gradjansko školo. Gospodjica Zanona Ana iz njemačkoga jezika za gradjansko školo. B o n č i ć I v a n iz vjeronauka s o d l i k o m.

Izmedju gorispomenutih učitelja i učiteljica potoriea nobijahu usposobljeni u drugom jeziku, naime: dva za talijansko školo, jedan za hrvatsko i dva iz njemačkoga jezika kao predmet.

Izpitno povjerenstvo bilo je sastavljeno od sliedećo gg. profesorah i učiteljah: Rovelanto Ivan, ravnatelj učiteljiša. Holušić Josip, Franković Frano, Kristan Josip, Kožuh Josip, Bonati Ivan, Markolj Antun, profesori. Orbanić Franjo, Marinković Anton, Komarak Anton, učitelji na istom navodu, natim Matko Kristolić, učitelj u c. kr. koparskoj kasnioni.

Akad. lit. družtvo „Slavija“ u Gradcu izabralo je u svojoj I. redovitoj skupštini dne 14. novembra t. g. sliedeći upravni odbor: Za predsjednika g. Nikolu Pašića, stud. med. Za podpredsjednika g. Nikolu Žyberskoga, stud. med. Za poslovodju g. Filipa Gorupa, stud. phil. Za tajnika g. Pavla Čulumovića, stud. med. Za blagajnika gosp. Urošu Đorđa, stud. med. Za knjižničara g. Edu Čermaka, stud. med. Za odborske zamjenike: gg. Matu Vrbnjaka, stud. jur., Arsena Vidaka stud. med. i Josipa Medića stud. pharm. Za revizore: gg. Matiju Grugorića, stud. med. i Ivana Petrića stud. med.

Nove forintače. Financijalno ministarstvo odobrilo je jur nove forintače, koje stupaju u život budućom godinom. Nove forintače biti će kao i dosadašnje tiskane na obli stranah, t. j. na jednoj u njemačkom na drugoj u madjarskom jeziku (o slavenskom jeziku nema dakako ni spomena). Biti će nešto manje od sadašnjih a nositi će na desnoj i lievoj strani jedne alegorične slike a u sredini cesarsku glavu. Tomoljna boja novim forintačam biti će sivkasto-vlinjevita.

Za crkvo na solu. U nekom velikom gradu u Cislajtaniji dovršena je restauracija neke crkve. Uprava te crkve želi za umjerenu cienu prodati one starije stvari, kojih više ne treba, no koje bi se još dobro mogle upotriebiti u crkvah osobito na solu. Tu ima sviećnjaka (od drva i tuča), rolikvirajá (sa rolikvijama), slika, jastukâ itd. Ima i „križni put“, tek prije nekoliko godina obnovljen, za koji se išlo samo 110 for. Podpisani nije vidio tih stvari, ali ga savjestna i ugledna osoba uvjerava, da su stvari dobro sačuvane, da se još dostojno mogu namjestiti u crkvah, jer ih uprava one crkve samo zato ne može više upotriebiti, što ne odgovaraju stilu crkve. Tko se želi o tom pobliže obavlostiti neka se obrati na podpisanoga. U Zagrebu 20. studenoga 1888. Dr. Feliks Suk, profesor bogoslovja.

Obilat blagoslov. U Subotici (Ugarska) izlazeći časopis „Nevon“ pripovieda u zadnjem broju, da se je nedavno odselio u Vesprim Josip Rožić, umirovljeni učitelj, kojega je Bog obilno nadario . . djecom. Taj srotnik imado naime 18 živo i zdravo djece, i to dvio kćeri i 10 sinova, od kojih služi sada 12 njih u carskoj vojsci kao 12 katana.

Pred par danah nakitio se Andrija ljotošnjeg vina, da nije mogao ni s mjesta. Pošto se je već primakla polnoć, morao je iz krčmo na silu. Toturajuć putem, poče pjevati onu poznatu: „Još ni jedan zagorac itd., na što ga stražar opomene. Stoj! reče mu oštro straža.

— Pa ja se i ne mičem, odgovori Andrija.

— Kamo ideto i kako se zovete?

— Ne znam. Nu tko ste vi, da se tako srdite?

— Ja sam moć.

— Živili! Baš vas je Bog trebao pozlao! — jer sam ja napravio slabost. Kaj, što vidite, ja se mogu z mjesta, odnesite me dakle kući! „Hrv.“

Hrvatsko pjevačko družtvo „Sklad“ u Bakru u proslavu četrdesetgodišnjico srotnoga vladanja Njeg. Veličanstva našeg premilostivog vladara i kralja Frana Josipa I., priredjuje dne 1. prosinca 1888. na korist ustrojit se imajućeg zavoda za gluhoneme u Zagrebu, u družtvenih prostorijah uz sudjelovanje gradske glasbe riečke koncert sliedećim programom: Carovka, glasba. 1. Stosa: Budnica, sbor. 2. Mayer: Tičica gozdna, sbor. 3. Doniszetti: Sbor iz Lucio do Lamermoor, glasba. 4. D. Ipavec: Slovenec sem, sbor. 5. Verdi: Reminiscenze iz opere „čuvidaki plos“, glasba. 6. Eisenhut: Na straži, sbor uz bariton-solo g. Franjo Vičević. 7. Sporber: Sinfonia, glasba. 8. Zajc: Himna Zvonimira, sbor. — Početak točno u 8 sati na večer. Ulaznina za članove po osobi 50 novč., po obitelji 1 for. 50 novč., za nečlanove po osobi 1 for., po obitelji 2 for. 50 novčića. Preplato primaju se sa zahvalnošću.

„Matica hrvatska“, držat će svoju ovogodišnju glavnu skupšćinu u nedjelju 9. prosinca 1888 u 10 sati prije podne u svojih družtvenih prostorijah (Matičina ulica br. 2 razi somlje). — Dnevni red: 1. Govor predsjednika. 2. izvješće tajnika i blagajnika. 3. rasprava o raznih predlozih. 4. izbor u smislu §. 18. družtvenih pravila novih odbornika. — U Zagrebu 24. studenoga 1888. U ime upravljajućega odbora „Matice Hrvatske“: Ivan Kukuljević-Sakcinski, predsjednik.

Strašna katastrofa na moru. Iz Londona se javlja, da je na putu u Bombay potonuo parobrod „Voltarna“, na kojem se je nalazilo 900 putnika. Nesretnici su svi zaglavili.

Životinje za potresa. Profesor Milne, glasoviti proučavalne prirode, obielodanjuje svoja opažanja na životinjah, kad je potres. Prigodom potresa u Londonu g. 1740 pokazivalo su ribe u vodi silan nemir, to se nekoliko puta dogodilo, da su poslie potresa pokazale se na površini mrtve. — Za potresa u Toklu god. 1880 pobjegoše mnoge iz kuća, a konji odtrgnuvši se od jasalah, trčahu amo tamo po stajah. Naročito su osjetljivi za potresa psi, krmci i guske. Mnogo ptice sakrivaju glavu pod krila i ovimi bojazljive trepeću. Morske ptice lete na kopno, da traže zaštitu. Prije strašnoga potresa u Chilu god. 1834 utekoše svi psi iz grada Talcahuana, te si dragdje potražiše utočišće. Ovo ponašanje životinja razjasnjuje prof. Milne tim, jer da su ptice vrlo osjetljive za svaku najmanju promjenu, koja se radja u zraku prije potresa. „Ob.“

Lutrijski brojevi

		dne 24. novembra			
Beč	53	50	46	4	67
Gradac	61	37	59	51	60
Temešwar	65	92	86	24	37
		dne 28. novembra.			
Brno	90	64	86	61	20

Želudno uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu produsrotno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo tjelesnog sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ove nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „d r a. R o s o ž i v o t n i b a l z a m“ i z l j e k a r n e B. F r a g n e r a u P r a g u 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Zahvala

Bolnim srcem zahvaljuje se podpisani što toplijo rodbini, prijateljem i znancem, koji su dne 22. t. m. do hladnog groba toli mnogobrojno sprovoli smrtne ostanke njegova ljubljenoga sina Valentina. Bog im platio!

Boljun, 28. novembra 1888..

Jakov Ilješić, načelnik
razveseljeni otac.

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 8. novembra 1888. razpisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog tajnika sa godišnjom plaćom od forinta 600 a. vr.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe ovomu glavarstvu do zadnjeg novembra 1888. kroz svoju predpostavljenu oblast, ako se nalaze u kakvoj službi i dokazati sve one prednosti, kojo se zahtjevaju za takvu službu; kao dosadanju praksu, poznavanje jezika itd.

Glavarstvo občine
Kastav, dne 8. novembra 1888.
glavar: **Munić.**

Br. 146/K. š. v.

Natječaj.

U ovom školskom kotaru imaju se popuniti:

Jedna služba nadučitolja II. vrsti na dvorazrednoj pučkoj školi u Podgradu sa slovenskim učevnim jezikom; — molitolji imadu dokazati usposobljenje k pomoćnomu poučavanju vjeronauka. Godišnja plaća iznaša 500 f., službena doklada 60 f. — stan u naravi.

Jedna služba učitoljice III. vrsti na dvorazrednoj školi u Klani. 320 f. godišnje plaće i stan u naravi.

Jedna služba podučitolja na trorazrednoj učioni u Rukavcu. Plaća 300 f. — stanarina 40 f. na godinu, i

Jedna služba podučitoljice na dvorazrednoj školi u Sv. Mateju. 250 f. godišnje plaće i stan u naravi.

Ova tri posliednja službe su hrvatskim učevnim jezikom.

Rodovito obložene molbenice valja poslati, eventualno službenim putem, ovamo najdalje do četirijuh tjednah.

C. kr. kotarsko školsko vieće.

Volosko 28. novembra 1888.

J. V. 88/89.

Objava.

Dajo se na javno znanje, da ima u ovdašnjem c. kr. voćnjaku na razpolaganje: 1820 jubuka, 2420 hruškа, 2480 trešanja, 650 praskava, 80 armelina, 1500 murava, 18 šljiva.

Sve to voće je cieplieno (navrćano), od 2 do 4 godina staro, i stoji za soljake po 10, za imućnije posjednike po 20 novčića za svatko stablo.

Pazin dne 16. novembra 1888.

Od c. kr. kotarskog poglavarstva.

Orlova bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala usiljuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADALJENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, ljekar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Probijenih kašljuć nadilj, navadno jutarnje hreputavico i grlenih zapalah nestaje kao za čuda uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazit od varalicah, koji je ponašljivaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da budu na omotu kutjice (škatule) moj podpis. Svaki kovčić ili sladkišah ima utisnute na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—16

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj rastrga črevesa in želodec naravno čisto delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna po vsaki gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa uživala. Ona odstavlja vse obolenje želodčevo in telesne, vranične in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgorajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Jed lovatolj je pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benatti. — Koper, Favento Giovanni. — Cres, Rossi — Cittanuova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante. Rovi — Lošinj mall. Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Fonda, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbucichio, Rodinis, Wassermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Višnjan, Patelli.

Jaz, Ana Csillag

sè svojimi 185cm. dolgimi orjaškimi Lorelovylasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je odlično sredstvo proti izpadanji vlas, za pospeševanje rasti, za ojačanje kože, posebno pri moških polno, jako bradarast in uho po kratkoj uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold.

Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52.,

kamorse morajo pošiljati vse narudžbe.

Brza i sigurna pomoć

za 30—1

bolesti želudca i njekne posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

izvlasti gotovo o *zaštarnjanju i pojačanju prebave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *kod želudčanom tobi duševnom dobrostanju*. Najbolji domaći lijek za uredbu prebavu, pomlađenje njihanje krvi i odstranitbi nezdrava dostiže krvi jest vod odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najizvrstnijih ljekovitih sastavaka*; lijekom se osobito kaže sigurna pomoć kod *nevoljna probava*, kod *odvajanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolesti u *tjelu i želudcu, želudčanom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u krvcih, hypohondrije i melankolije* (sullen stanje) prokazuje on oživljujuće djelatnost *prebave*, štoli *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *ziv i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vjestitosti, postino je *sigurnom ljudski domaći lieh* u rudi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisude pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* te ovi stranu *za ponuđe iznosa*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica sa: Rosa Životni balzam s pečatom i mojim potpisom u crnom otisnutom ovitku, koji se strance nalazi; ako bona si vrsni balzam ne ljekarni *k crnomu orlu*, B. Fragner, Prag, Karlsplatz, u glavnoj skladišta, Seehons, imaginarnom i francuskom te ino lina, a prodaja isto se nekonkuriran — sa ostalim — publikum znanikom povjeljenu.

1 PRAV!

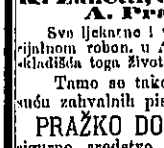

Dra. Rosa Životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna *k crnom orlu*,

Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom, u Austro-Ugarsko imadu skladišta toga Životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz tisuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se konam prei upale iti otrdnu, i kod svakog otekla crva u prstu i vanskilci, živinjske, moruke (mrtvo) kosti, reumatičnoga o.ka, kronično upalo u koljenih, zukah i ležjih; proti peto nogah, kod ranjenih ru.ah, proti tekućim ranam te mogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj naletelni itd.

Sve upale, natekline, otvrdline bi ele u kratkom razdobju; gdje je pako ugnojeno, izvuče isti balzam sav smrad bez svake boli, te izliečí u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

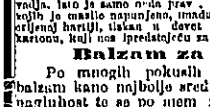

Opomena!

Jer se praško univerzalno mazilo od više stranah patvori, upozorujem svakoga, da se ište po pravom prepisu samo kod mene pravi.

Valja, ino je samo onda prav, ako koto kutjice, u kojih je mastilo napunjeno, imadu natk za uporabu na srijednoj harfiji, tiskan u devet jezikah, a zamotan u kartonu, koji nas ispredstječu zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh i staklenica 1 for. a v

Oglas.

Podpisani javlja ovim putem, da želi dati svoj kamenolom, koji se nalazi u predjelu Merloro — kod Lišnjana na Puljšćini, *mrvičak (particella)* br. 309, okolo 30 hvatih daleko od mora kod luke Kuje — u najam. Rečeni kamenolom imala su u najmu gg. Mann i Rosenberg, koji su vadili tuj kamen za najfinije radnje, kod gradnje carskog kazališta u Beču. Tuj se lomio kamen također za oltare valikanstvenog crkvo u Djakovu. Vrst kamena jest vrlo valjana, a dobra i za najfinije radnje.

Budući je sada moj kamenolom slobodan, a toga ga želim iznajmiti za cienu dosta povoljnu.

Pobliže o tom podaja obavlesti vlastnik

Josip Vodol,

pok. Josipa iz Lišnjana kod Pule.

Nova 87—4

agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještčivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjerenje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje također svakojaka pisma, **molbenice, ugovore** itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizke kamate novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Provišjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Likera

Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usliedi mladenačkih grieha. Ozdravlja **slabost**, tjulotok, sto i glavobol, migrenu, jako kuenuje srca, bolesti želudčane, tor posnješnje probavu itd. **Elixir za živce**, zasta vljen je svjetsko znanih biljkah, priznanu od svih nakterititnih medicinskih — prava jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobliže je **cirkulara**, koji je pridodan **svakoj staklenci. Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 5.50** s vr. u gotovom ili poštanskom. — U svih ljekarnah je na prodaju. — Glavno skladište: Elixir-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. **U Trstu** u ljekarnah B. Serravalo »All'Amazone Trionfante«, Serravallo, P. Cavana i Prendini. **Na Rieci** A. Mazzan 13—6

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		v napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3¼%	30-dnevni odkaz	3%
8-	3	6-mesečni	3¼
30-	3¼	6-	3½

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu priznana so nov obrestna tarifa na temelju odpovedi od 22. oktobra, 23. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 3% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí.

Nakazuje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celoveo, in Ljubljano — brez troškova

Kupuje in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčuje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevno listino pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obrnsti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, slat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—16

Marijacoljsko želodčno kapljico

zvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

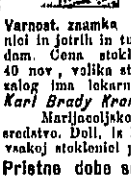

Neprecenljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notečenosti, slabosti želudca, ako v grla smrdi, napenjanju, kislem pokanju, kolikoj, želodčnem katari, goreščo (rzavci) pri prooblinoj produkciji slin, rumenici bljuvanju in gnjusu glavoholu, ako bol' iz želodca) krč v želodcu, zahanjaji, proobilnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolezni na vratici in jetrih in tudi proti zlati žili ali hemoroidam. Cena stekleniei je z nakazom vred samo 40 nov, velika stekenica samo 70 nov Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kromsir, Morava.*

Marijacoljsko želodčno kapljico niso tajno sredstvo. Doli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsaki stekleniei priloženomu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina — Lekarna: do Leitenburg, all' Ercolo trionfante — Lekarna: Eduard do Leitenburg, alla Salute — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Serravali, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedeto Viach Miniussi, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dentore (glav skladiš) — Lekarna: Buccleto all'orso nero — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijacoljsko želodčno kapljico ponarejujojo in posnemajo se smogavrstno. — **V znamenje pristnosti** mora biti zamotana vsaka stekleniča v rdeč omot, providen z gornjo **varnostno znamko** ter mora biti na vsakem priloženom poduku za vporabo zraza tega spoznanjono, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gužek-a i. Kremsierčah (Kromsier).

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f 8.

Kalmuka
deset metr., štrež po modi se da oprati 60 ctm f 2.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarjah 60 ctm. f. 4

Baršena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši vzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(jopiče) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velike; 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškega oksforda velike, 3 kom f. 3

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolgo, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletna, velike, 1 kom. f. 1.50

Orni Terno
nakanski izvod, dvostroko širok, za celo 1 bloko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 20 met. f. 2.50

Volnati rype
v vseh barvah, 0,6 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko košulje
iz modnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Dom.ško platno

1 komad, 20 vatlov	¾ for.	4.50
1 „ 30 „	¾ „	5.50

Klug-Webo
boljše nego platna
1 koma 1 ", širok, 30 vatlov f. 6 —

Sifun
1 komad, 30 vatlov, I a f. 5.50, najboljše vrste f 6.50

Kannafas

1 kom. 30 vatlov, IIIa f.			4.80
1 „ 30 „	rudeč „		5.20

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelino pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Juto zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.80

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerja
190 cm. dolga, 130 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino plotene, 3 kom, for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskoga sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m-trov dolgo for 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2.10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo, f 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se spremje brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 49. U Trstu 6. decembra 1888. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbu sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na oktelom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

FRAN JOSIP I.

1848—1888.

Kako smo javili zadnji put, prošlo je u nedjelju 40 godina odkad je naš viteški cesar i kralj Fran Josip I. zasjeo na starodavno prestolje svojih slavnih pradjedova. Malo je zaista vladara, kojim bijaše sudjeno toli dugo upravljati sudbinom svojih naroda kao što Njeg. Veličanstvu Franu Josipu I. Odkad je primio vladalačko žezlo u svoje mladjahne ruke pa evo do danas doživio je naš Vladar mnogo sretnih al i težkih zgoda, nu kao što se nije u sreći nikad uzvisio, nije niti za trenutak u dobi kušnje Svojim velikim duhom klonuo. Kroz dugi niz četrdesetih godina upravlja On krepkom i mudrom desnicom prostranom Svojom državom.

Svi narodi Austro-Ugarske natjecali se, da što svečanije proslave prosretni dan četrdesetgodišnjeg vladanja Njegova Veličanstva. Natjecanje to lahko će pojmiti onaj, koji znade koli se gorućom ljubavi i pravim otčinskim srcem prožeti Vladar brine i zauzimlje za sve Svoje podanike. Svaki čin, svako nastojanje plemenitoga Vladara točajem četrdeset godina išlo je jedino za tim, da narode Svoje zadovolji i sretnimi učini. Ovo uzvišeno nastojanje zrcali se najsjajnije u mnogobrojnih uredbah i ustanovah, kojimi se promiče prosvjeta i blagostanje svijuh naroda monarkije. Milostivo srce Njeg. Veličanstva nepozna granice; Njegova darežljiva desnica otvorena je uvjek siromahom, biednikom i svim onim, koji se s razlogom utiču k Njegovu prestolju.

Kad su pako Njegovi narodi htjeli svečano i jednodušno proslaviti četrdesetgodišnjicu Njegova vladanja, pokazao je pravu kraljevsku plemenitost i velikodušnost tim, što je izričnu izjavio i naložio, da se taj događaj neima svetkovati veselimi i bučnimi svečanostimi, već da se narodi Svomu cesaru i kralju odluže dobrotvornimi i čovjekoljubivimi zakladami i uredbami. Plemenitosti svoga Vladara odazvaše se narodi Njegovi. Bogate zaklade i zadužbine pričati će dalekomu potomstvu o velikodušnosti Franа Josipa I., te o neograničenoj ljubavi i o nepokolebivoj odanosti Njegovih naroda do Njega i naše slavne dinastije.

Hrvatski narod, kojeg smo i mi u Istri zelena grana, proslavio je četrdesetgodišnjicu vladanja svoga cesara i kralja po uzvišenih intencijah Njegovih, skromno al iskreno i srdačno. U hramovih naših dizala se u nedjelju vruća molitva k prestolju Stvoritelja za dragocieno zdravlje i dugi život Njeg. Veličanstva Franа Josipa I., našega premilostivoga cesara i kralja.

Jezik kod financijalnih oblastih.

Molim to slavno uredničtvo, da blagohotno uvrsti u svoj velecienjeni list na razsudbu naših domaćih odnošaja, to na znanje i ravnanje jednomišljenika sliedeće:

Na moju hrvatsku izjavnicu dohodarine poslalo mi slavno cos. kr. poglavarstvo u Lošinju po mjestnomu cos. kr. poreznomu uredu talijanski platežni nalog, a ja ga 14. junija 1888. povratih, opaziv otraga na dostavnici, da tražim na podlogi zakona hrvatski platežni nalog.

Iza toga htjelo mi isto c. kr. poglavarstvo uručiti po mjestnom občinskom uredu isti platežni nalog, dakako u talijanskom jeziku; a ja ga neprimih, već uložih prosvjed 22. istoga mjeseca na temelju §. 19. državnoga temeljnoga zakona 21. decembra 1867. br. 142, po čijem duhu usljed odluke visokoga c. kr. državnoga sudišta u Beču od 18. jenara 1888. br. 6. ima se svaki podnesak u jednom zemaljskom jeziku u istom jeziku i rješavati. Pozvao sam se nadalje na 12. br. g. 1874. lista, kojega uredjuje cos. kr. financijalno ravnateljstvo za Primorje u Trstu, u kojem bi uvrštena broj 505. naredba 12. maja 1874. (vidi naredbu jenara 1877. br. 14. u prilogu prvom za g. 1877.), kojom se nalaže svim cos. kr. podčinjenim oblastim, da se strankam rješitbe na njihove podneske imaju izdati u onom zemaljskom jeziku, u kojem je sastavljen dotični podnesak, i tražio sam, da unapriedi na nadležnu oblast moj prosvjed kao utok, ako li nemisli dovoljiti mojemu zakonitomu i pravičnomu zahtjevu.

Na to dojavi mi c. kr. poglavarstvo u Lošinju 1. julija 1888. br. 8826, da je c. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu odlukom 3. istoga mjeseca br. 681/Pr. odbilo moj utok, jer da se skoro isključivo rabi u gradu Krku talijanski jezik, kojega da ja posve dobro poznam i rabim u svojem praktičnom životu, te da su i onako glavne točke platežnoga naloga uvršćene također u slavjanskom jeziku.

Opažam, da mi je 14. julija 1888. na podlogi iste naredbe poslužnik ovomjestnoga c. kr. poreznoga ureda pribio na sobna vrata prvašnji nalog pisan u talijanskom jeziku, a ja uložih 18. istoga mjeseca po c. k. poglavarstvu u Lošinju utok na visoko c. kr. ministarstvo financija, razloživ razmjer pučanstva u okružju poglavarstva lošinjskoga, pozivljuć se na ustanovu čl. 19. temeljnoga državnoga zakona i na odluko c. kr. državnoga sudišta u Beču 18. jenara 1888. br. 5. i 6. i 3. julija 1888 br. 111, te iztaknuv, da je službeni dio platežnoga naloga, koji bi pribijen na moja sobna vrata i koga priklopih, pisan u talijanskomu jeziku, a tiskana strana u njemačkomu, talijanskomu i slovenskomu jeziku.

Opazio sam nadalje, da naredbeni uzrok, da ja poznam talijanski jezik i slučajno živom u talijanskom gradu, dočim je moj matorinski i občovni jezik hrvatski, nije osnovan u zakonu i da bi mogao odvratiti, da c. kr. porezovni nadzornik u Lošinju kao rodjeni Hrvat pozna posve dobro hrvatski. Navео sam također kako nije mjestni c. kr. porezni ured uvrstio u prijamni zapisnik jedan hrvatski utok od 22. septembra 1886. i kako sad isključivo dieli porezne knjižice tiskane u njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku, dočim je početkom tekuće godine izdavao također porezne knjižice tiskane u njemačkom i hrvatskom jeziku.

Na niti tim utokom nisam polučio svoju svrhu, jer odpisom 10. oktobra 1888. br. 180/r. javilo mi c. kr. poglavarstvo u Lošinju, da je c. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu odlukom 27. septembra 1888. br. 980/Pr izreklo, da u poslu dohodarine po §. 28. odnosnoga patenta svršuje administrativni postupak odlukom pokrajinske financijalne oblasti. Svakako niti poslje tako odriešito opetovano odluke neskonuh duhom već upravih 22. oktobra t. g. novi utok ravno na visoko c. kr. financijalno ministarstvo obrazloživ, da usljed §. 28. previšnjega patenta 20. oktobra 1849. izcrpljuje se administrativni postupak odlukom pokrajinske financijalne oblasti kad se utječe koji u pitanju same dužnosti ili odmjerenja dohodarine, al da se u ovom slučaju radi o prokršaju članka 19. državnoga temeljnoga zakona 21. decembra 1867. po c. kr. poglavarstvu u Lošinju u poreznom poslu, te da se s toga stvar konačno rješava administrativnim putem tekar odlukom istoga visokoga cos. kr. financijalnoga ministarstva, moleć isto neka blagoizvoli poništi moj utok 18. julija t. g. i podvrći ga svojem riešenju.

Ustrajnosti Bog pomaže; i zbilja spisom 20. t. m. br. 2274 ovomjestnoga c. kr. poreznoga ureda, izdao mi i dostavio mi usljed naredbe visokoga c. kr. financijalnoga ministarstva od 9. t. m. br. 36647 c. kr. kotarsko poglavarstvo u Lošinju novi platežni nalog 24. novembra 1888. br. 5 pisan u hrvatskom jeziku.

U isto vrieme, u istom slučaju, sa istom pisarijem bi poništen isti uspjeh od braće gg. dra. Mata i dra. Dinka Trinajstića.

Krk, 22. novembra 1888.

Dr. Fran Volarić v. r., kanonik.

Glavna skupščina

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri".

Nastavak. *

Pristupilo je družtvu 5 novih utemeljitolja sa pudpunom svotom, i to gg. Grgurina Ivan trgovac u Rukavcu, Kristan J. profesor u Kopru, Milohnić Ivan profesor u Kopru, Matejčić Fran profesor u Kopru i Bratulić Josip, umirovljeni župnik u Trstu.

Odbor njim je izdao odnosno diplome, kao i gospodi, koja su tekuće godine doplatila svoje utemeljiteljno svoto, t. j. Matanić Antun župnik u Vrbniku, dr. Fabjanić N. ličnik u Krku i dr. Trinajstić Mate odvj. kons. u Krku.

Nadalje uplaćuju sliedeća gg. utemeljitelji: dr. Trinajstić Dinko odvj. kons. u Krku i dr. Derenčin Josip ličnik u Križovcih. —

Sabrsio se noven u čitaonici Vrbničkoj, prigodom konštituiranja novog zastupstva u Tinjanu, prigodom mlade mise svećenika Gojtana u Lindaru, sabirao g. doktorand Baturić u Gradcu; kao nijedno tako ni ove godine nije nas zaboravio dični naš zastupnik dr. Dinko Vitezić podariv družtvu 30 for., dobljenih u ime obrambe hr-

* Vidi Br. 37.

vatskih prava občine pazinske kod upravnog sudišta u Beču. Nemogu a da naposo neiztaknem osobiti mar za sakupljanje priloga za Bratovščinu na raznih sastancih gdjeo Olge Balcar, koja nam u više prigoda sabra ništa manje od 145 for. i gosp. Frana Stefanutti, sada svećenika, koj je sabrao 87 for.

Svim plemenitim darovatoljem budi ovim izrečena najsrdačnija hvala. Što učiniše našemu društvu, učiniše sirotinji, učiniše biednomu istarskomu Hrvatu. Bog njim naplatio trud i žrtvu!

Dne 3. aprila t. g. obdržavala se odborska sjednica za podieljivanje podpore. Tožak je to bio posao odboru. Prijavilo se iz raznih strana Istre ništa manje nego 70 molitolja, i to 4 sveučiliščna djaka, 44 gimnaz., 14 učiteljskih pripravnika i pripravnica, 14 učenika pripravnice u Kastvu.

Odbor se držao naputka, podana mu od lanjske glavne skupščine, da pazi na ono molitolje, koji se članom posliednji čas kad se imadu podpore dieliti. — Takovi nisu dobili ništa. — Od ostalih dobilo je podporu 38 molitolja u iznosu od 620 for. od kojih se jednomu učeniku pripravnice u Kastvu imade izplatiti 20 for. početkom septembra, kad mu bude odputovati na učiteljište. Izdalo se dakle do sada 600 for., a osim toga izvanredno dvojici vrlo siromašnih djaka iz Istre po 15 for. t. j. 30 for. Ukupni doandanji izdatak za podporu ovogodošnji iznaša polag toga 630 for.

U vršenju odnosna zaključka lanjske skupščine, prihvaćenog na predlog g. Vj. Spinčića, naručilo je odbor kod tiskarne Dolenc u Trstu 5000 komada litovnog papira i toliko omotnica sa grbom Bratovšćine, što će ovo preko 70 for., dakle skoro novčić po komadu (ujedno sa Olicha-om) stojati. Ćlanu neka izvoli ustanoviti današnja skupščina.

Lanjska je skupščina prihvatila predlog, da se Vitezićevo „Pastirce“ podielu na malenu odštetu svoju djačtvo i narod. Razprodano je u Kastvu 8 kom. po 25 i 15 novč., a povjerenikom odposlano 40 kom., ovlastiv ih, da knjige razpadaju kako mogu.

Revizijonalni odbor pregledao je ovogodišnje račune i pronašao ih u redu, kako će se uvieriti iz izvješća g. blagajnika. Na temelju toga slobodam sam umoliti tu slavnu skupščinu, da nakon blagajnikova izvješća izvoli podielliti odboru absolutorij.

* * *

Gospodarenje blagajnom društva „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“ u Kastvu od 17. oktobra 1887. do 3. septembra 1888.

Prihod:

1. Ostatak blagajne od prošle god. 1886/7	f.	141.08
2. Kamata uniđo u toj godini	„	240.04
2. Prinosi članovah utemeljiteljah u gotovom	„	185.—
4. Godišnji prinosi i darovi	f.	312.24
5. Za izdrebanu jednu založnicu kredit. zavoda za Istru u Poreču br. 302 od 1000 f.	„	1000.—
6. Povraćeni kapitali privatnih zadužnica	„	50.—
7. Dignuto u riečkoj štedionici	„	100.—
8. Za razprodano društ. knjige	„	23.99
9. Gospodjica Olga Balcar sakupila više putah u raznih veselih sastancih i družtvih skupa	„	145.—
10. Gospodin Stefanutti Fran kano bogoslov i mladomisnik ukupno sakupio	„	78.—
Ukupna svota prihoda	„	2287.25
Odbiv lanjski višak rubr. I. i rubr. VI. povraćeni kapitali	f.	193.08
Ostaje čist prihod	„	2094.22
Odbiv čist razhod (rubr. I. II. VI. i VII.	f.	1680.44
Povećalo se družtvena imovina za	f.	413.78
A pribrojiv amo aktivne tražbine za utjerati o. g.	„	120.—
Bila bi ukupna svota viška	f.	533.78

Razhod:

Uložano u riečku štedionicu iz-ždrebana založnica kreditnog zavoda za Istru br. 392 od 1000 for.	f.	1000.—
2. Podporo djakom: a) rodovito 600 fr., b) izvanredno 30	f.	630.—
3. U riečku štedionicu uloženo gotovo	f.	150.—
4. U koparsku posujilnicu so uložilo	„	79.—
5. Na privatne obveznice posudjeno	„	250.—
6. Riečkoj štedionici plaćen interes na založeno vriednostno papire za dobu od 1. januara do 30. septembra 1888.	f.	38.78
7. Poštarina, biljezi, kouverto, brzojavi, oglas natječaja i drugi manji troškovi	f.	11.66
Ukupni razhod	f.	2159.44

* * *

Stanje imovine družtva „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“ u Kastvu dne 3. septembra 1888.

1. U posujilnici u Kopru uloženo	f.	1100.—
2. U riečkoj štedionici uloženo je	„	1700.—
3. Jedna založnica kreditnog zavoda u Poreču	„	1000.—
4. Šest založnica kreditnog zavoda u Poreču	„	600.—
5. Dvie obveznice državn. zajma	f.	200.—
6. Jedna državna obveznica od g. 1868.	„	1000.—
7. Jedna državna obveznica od g. 1868.	„	100.—
8. Jedna državna obveznica od g. 1868.	„	100.—
9. Jedna državna obveznica od g. 1868.	„	50.—
10. Jedna privatna zadužnica od	„	1000.—
11 Tri privatne zadužnice po 100 for.	f.	300.—
12. Jedna privatna zadužnica od 200 for.	f.	200.—
13. Jedna privatna zadužnica od 80 for.	f.	80.—
14. Jedna privatna zadužnica od 30 for.	f.	30.—
15. Dvie privatne zadužnice od 50 for.	f.	100.—
16. Dvie srečke grada Ljubljane po 20 for. n. v.	f.	40.—
17. Vrlednost knjigah i ostalih stvarih	f.	150.—
18. Aktivne tražbine	f.	120.—
19. Gotovina u ručnoj blagajni danas 3. septembra 1888.	f.	127.80
Svota	f.	7057.81
Odbiv od toga pasiv: Dug riečkoj „Cassa Comunale di Risparmio“ su	f.	940.—
Iznaša stanje imovine	f.	7057.81

U Kastvu, 3. septembra 1888.

M. Grosman, blagajnik.

(Dalje ulodi.)

DOPISI.

Iz Kopra, 2. decembra. U 1144. broju tršćanskoga „Il Mattino“ predočuje njeki „Ajo Lucuzio“ iz Kopra, dlatoljem rodonog lista, kako u Istri, u toj „talijanskoj provinciji“ nezadovoljstvo proti Slavonom sve to više raste. Mi to znamo, a znamo takodjer i za uzrok tomu. On znade, da su Talijani u Istri veliki protivnici Slavena, al on nije time zadovoljan, već hoće, da pokaže, da je i prosti i neuki puk protivan svim prvakom našim. Da vidimo, kako to dokazuje: Talijanski narod, veli on od prilike, u ovoj našoj pokrajini, nastoji ako mu se pruži ma i najmanja prilika, da odšte pokaže svoju zlovolju proti Slavonom. Osvjedočiti o tom mogao na svatko, koji bi se bio ustavio prošlo nedjelje kraj gostione „Lago“ i to onda, kada su svirači udarili onu poznatu: „Sdavo va via di quà!“ Muževi, žene i djeca, jednom riečju svi prisutni počeše tada iz svega grla pjevati, udarajući šakami, rukami i nogami takt, tako, da je to pjevanje nadvikalo i samu glasbu. Pet do šest puta morale se ponoviti tu koračnica, u kojoj je narod izražavao svoj svoj gnjev proti onom rodu, koji vriedja njegove svetinje. A tko je tomu krivi? Tko drugi, do gospodo od družtva sv. Cirila i Metoda. Oni su tomu krivi, jer su posvadili dvie narodnosti, kojo su prije živjele sasma prijateljski, jer je Slavon bio u prijašnje doba štovan i gladjen od svih Talijana u Istri. Tà kako i nebi, kad je on (Slavon) bio uviek dobar, trizan i radin. Oni su krivi, da je danas sasma drugačije. Promjenite pravac svomu djelovanju — savjetuje dopisnik tu gospodu — pokajite se i okanite se pukih zahtjeva, a talijanski će vam narod tad pružiti u znak pomirbe i oproštenja svoju ruku.

To bi bio u kratko sadržaj gori rečenoga dopisa. Bilo bi doba, da i mi koju rečemo. U nedjelju 25. novembra bilo se u istinu sakupilo pred njekakvom krčmicom (a nipošto „gostionom“ kao što to dopisnik veli) njekoliko „Paulana“. Bilo tuj mužova, žena i djece. Sve bijaše kiselo i natrušeno. Kad njekoji svirači udarišе onu njemačku koračnicu „Wien bleibt Wien“, a osobito onda, kad dodjoše do „Trio“, tad ih počeše surovimi i hrapavimi glasovi slieditli tuj se nalazeća krasna družba. U taj „Trio“ umetnuše Koprani one rieči navedene od dopisnika. Al ako su oni tako krasno (!) pjevali, nisu tim nikomu demonstrirali, i to tim manje, što ondje nebijaše ni Slovenaca nit Hrvata. Nu dopisnik kao da je zaboravio na drugo njeko rieči, koje dičini njegovi sugradjani umetnuše u isti „Trio“. A i dobro je učinio, jer svaki čovjek, koji ima iole morala u sebi, zgrozio bi se slušajuć gadne one rieči, koje su se u kasno doba noći uz isti naglas pjevale na ruglo i sramotu svako pošteno osobe. Opisav taj prizor, dopisnik je Koprane predstavio svietu u pravoj njihovoj golotinji.

„Ščavò va via di quà!“ . . . To je lahko reći, dapače i pjevati, ali — — — Kad bi se rekimo i to dogodilo, oni, koji bi najviše trpjeli, bili bi bez dvojbe sami Koprani. Rado bi znati kako bi Kopranom bilo, kad bi se recimo premjestilo ovdešnjo učiteljište i drugo državno zavodo u drugi grad, ili kad bi naši ljudi izvana prestali obskrbljivati grad potrebitim živežom. Nadalje voli dopisnik, da su neslozi Slavena i Talijana kriva gospoda od sv. Cirila i Metoda. Kolikih li protuslovlja u tom listu. Prod njekoliko mjeseca moglo se je čitati u „Mattinu“, da su tomu žlu krivi njekoji talijanski špekulanti, a sada oto naši i slovenski prvaci! Ah jadni „buffoni!“ Slovenci, da su krivi što Slaven nije više onakav kakav je bio, oni su krivi, da nije više štovan i gladjen od . . . . istarskih šarenjaka. Kad bi tomu sbilja tako bilo, bili bismo im zato zahvalni i s nama cieli slavenski narod u Istri, pak što bi njim mogao za to gospodin Ajo Lucuzio!

„Okanit im se valja pukih želja“, veli dopisnik, „pokajati im se i . . .“ što još? Tada će oni zadobiti oprost . . . . od Talijana!

Na pokoru dakle istarski Slaveni! . . to vam veli i savjetuje cini „Ajo Lucuzio“.

A mi domo mu dati drugi jedan savjet i to, nek radje navještа pokoru u svojem rodnom gradu, da ga nebi stigla sudbina Sodome i Gomore, jer, jer . . . Mi paka domo se brinuti, da junačka djela naših prosvjetiteljа neostanu tajna.

Time zaključujem a Vam se, gospodine urednikе, preporučujem, da mi u kojem od budućih brojeva Vašega cienjenoga lista blagoizvolite odstupiti omalen prostor, gdje bih odkrio njekoje naše rane, koje bi valjalo što prije liečiti i zacieliti.*

Branimir.

* Samo izvolite. Op. Ured.

Pogled po svietu.

Trst, dne 5. decembra 1888.

U nedjelju proslavili su svi narodi Austro-Ugarske skromno al iskreno četrdesetgodišnjicu vladanja Nj. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. Osim Madjarah, kojim budi g. 1848. nemile uspomene, sudjelovaše svi ostali narodi kod te svečanosti osobitom iskrenošću utomoljujuć po želji Nj. Veličanstva mnogobrojne zaklade i ustanove. Dne 2. t. m. izdalo je Nj. Veličanstvo u Miramaru, gdje je u najvećoj tišini s Nj. Veličanstvom cesaricom i kraljicom, slavilo četrdesetgodišnjicu vladanja, sliedeće ručno pismo na sve narode svoje države:

»Dragi grofe Taaffe!

Bijaše moja želja, da prodje četrdesetgodišnjica odkad sam zasjeo na prieatolje, bez javnih svečanostih, da se mimoidje tom prigodom svaki sjaj i sve s troškovi spojeno svečanosti, tako, da se uzmognem mjesto takovimi dokazi udanosti Mojih vjernih naroda, veseliti djeli, kojimi se očituje ljubav do iskrnjega i pruža pomoć siromahom i nevoljnikom.

Dostatno bijaše to očitovanje Mojo želje, da se poluči skoro nepregledni niz najrazličitijih djela dobročinstva, čovjekoljubivih zaklada, te patrijotičkih posveta, što je Mojemu srcu najmilije poklonstvo, te kojim je spomendan Moga zasjedanća na prieatolje izvor obilnim blagoslovom, koji će još te i u dalekoj budućnosti blagotvorno djelovati.

Za tu ponovno Mi tim izraženu ljubav i vjernost Mojih naroda, koje Ja sve jednakom ljubavlju obuhvaćam, iziećem zemaljskim, kotarskim i občinskim zastupstvom kao i sudjelujućim korporacijam, ustavom, družtvom i pojedincem, svim ukupno i svakomu pojedinou naposo, iz duboke zgnute srca Moju cesarsku zahvalu.

Ujedno se ovdje sjećam novim izrazom podpunog priznanja onih sjajnih izložba, koje Me nadahnjuju radostnim ponosom, jer predočuju silni napredak znanosti i umjetnosti, obrta i poljodjelstva u Austriji kroz ovo četrdeset godina. Mojeg vladanja. — Ja Vam nalažem, da ovo objelodaniti.

Miramar, dne 2. decembra 1888.

Fran Josip v. r.

U hrvatskom saboru razpravljen je proračun za buduću godinu na brzo, tako je isto primljeno produljenje nagodbe sa Ugarskom za godinu danah. Ovih dana se je začela razprava o peticiji grada Zagreba i drugih občinah proti zakonu o potrošarini. Kako se čini i to će biti u brzo razpravljeno i to najbrže po preporuci bana, kojeg današnja saborska većina u svemu sliedi.

Srbija. Kod izborah pogodile su se liberalna i radikalna stranka o skupnom postupanju u gradu Biogradu, dočim će u drugih kotarih svaka za sebe raditi. Kraljica Natalija odputovala je iz Rumunjske u Rusiju.

Njemačka: Kako su novine pisale bilo se je počelo u carstvu božjega straha po tamošnjem novinstvu zadirkivati o našu monarhiju, ali su se pod zadnje povukli natrag, svakako na višu ponuku.

Francczka: Očekivalo se i javljalo, da će u republiki biti 2. decembra velikih demonstracijah i nemirah; nu svakako su se osupnuli oni, koji su već upravo vidjeli Pariz u revoluciji, kada su drugoga dana morali čitati u brzojavkah, da se je gradjanstvo ravnodušno ponašalo napram demonstracijam službene klike. Boulanžisti su uspjeli odvrnuti gradjanstvo Pariza od skupne demonstracije na Baudinovom grobu i tim pripravili današnjoj republikanskoj vladi blamažu. I u drugih su gradovih boulanžisti uspjeli odvratiti pučanstvo od vladinih demonstracijah.

Franina i Jurina

Fr. Ja v' baš istina, da je bil nedelju va Opatiju jako lep sprovod nekomu gospodinu.

Jur. Ala brate takovega ni vreda Opatija vidola.

Fr. Ča j' to bilo kakovomu kontu?

Jur. Joh ni no lego baš jenomu domaćemu kapitanu, kega je sve ljubilo, zač je bil muž kakovoh je tamo malo.

Fr. Tako su se Opatijci izkazali.

Jur. Su nobene, su svi, samo je jedan šarenjak doma veliku prašil, ku će trobeda svojemu prijatelju na Voloskem posudit za poć ovoga pusta maškaro.

Fr. A ča su bljutavi ti naši šarenjaki, ki nemoru ni mrtvomu prostit.

Jur. Ča ćeš no, će benj i njih prit ona s kosun škahljat.

Različite viesti.

† **Serafin N. Tomašić.** Iz naše krasne Opatije dolazi nam crni glas o preranoj smrti pomorskog kapetana, vrlo vatrena i čestita rodoljuba gosp. Serafina Tomašića. Grdni je to udarac za Hrvate Libu. nijo naposo za one iz Opatije i Voloskog. U njem bo gubo iskrena prijatelja, odvažna, nesebična te inteligentna rodoljuba, komu je plemenito srce kod kuće i u dalekih stranah svieta vjerno i vatreno kucalo za milu mu hrvatski narod. Biva občinski zastupnik za Opatiju, branio je i zagovarao neustrašivo naše narodne težnje i zahtjeve

u občinskoj dvorani u Voloskom, gdje je tamošnjim žaronjakom imponirao svojim znanjem, čistoćom značaja i nepriseljenim rodoljubljem.

Negdje prije godinu dana nasukao mu se brod na sicilijskoj obali i od tada je neprestance poboljevao dok ga nije prije desetak dana kap udarila, te tako u prerani grob spravila. On preminu na 30. pr. mj. nakon kratkog bolovanja od 10 dana a u dobi od 40. godina. U onih strana imade malo ljudih njegove dobe i stališa, koji bijahu većma štovani il cienjeni nego li bijaše naš Serafin. U samoj Opatiji štovalo ga pako i ljubilo sve bez izimke radi njegovog poštenja, iskrenosti i plemenštine. Njega no oplakuje samo razveljena udova, trogodišnja kćerca i starac otac, već svatko u Voloskom kotaru, koji ga je iole poznavao. To nam svjedoči i sjajan sprovod mrtvih ostanaka nezaboravnoga Serafina, obavljen dne 2. t. m. poslije podne. Pišu nam bo od tamo, da Opatija nije još nikad takva sprovoda vidila. Kod tužno svečanosti sudjelovala je sva Opatija, Volosko, Ika, Veprinac, Lovran, Kastavšćina te Rieka. Dugačka povorka prijatelja i štovatelja pratila je suzanim okom svoga miljenika do hladnog groba izkazav mu tim posljednju čast.

Dolieći se i mi ovim od prevrlednog nam prijatelja Serafina, kličemo mu bolnim srcem: Lahka Ti bila hrvatska gruda, koju si toli vatreno ljubio!

Hrvatski jezik kod suda. Dne 28. i 29. prošloga mjeseca obdržavala se je pred cos. kr. okružnim sudom u Rovinju kaznena rasprava, na koju je bilo pozvano 11 svjedoka. Sudu je predsjedao gosp. A. Flegar, a votanti bijahu savjetnici Burić, dr. Tušar i adjunkt Devescovi. Bilježnik adjunkt Blaž Orlić. Budući je obtuženik bio vješt samo hrvatskomu jeziku, to moramo sa zadovoljstvom spomenuti, da je predsjednik otvorio i držao cielu raspravu u hrvatskom jeziku. Tumača nije trebalo, jer sudbeni dvor i zastupnik državnoga odvjetništva g. Zöhrer poznaje hrvatski. Prije nego li je ovaj posljednji počeo svoj zaključni govor, ispričao se je, da mu noteđe taku hrvatski jezik a da bi mogao držati podulji govor, pak je onda govorio talijanski. Obtuženikov branitelj odvjetnik dr. A. Dukić držao je svoj govor dakako u hrvatskom jeziku. Znatnik državnoga odvjetništva repliciravo mu takođjer hrvatski. Nakon svršene rasprave proglasio je predsjednik u čisto hrvatskom jeziku osudu i razloge.

Kad budu svi o. kr. sudovi u Istri postupali, kako postupa o. kr. okružni sud u Rovinju, tad će se oživotvoriti ono jedino pravno načelo, da se svakomu sudi u njegovom jeziku.

Iz Motovuna pišu nam sliedeće: Iznenadila je za gotovo svakoga radosljuba promjena, koja se sbila u Motovunu tim, što se je dosadanji načelnik g. A. Divljak zahvalio na načelničkoj časti, a na njegovo mjesto izabran je odvjetnik u Motovunu g. dr. Ivan Suran. Poznavajuć točno ovdašnje odnošaje i staroga i novoga načelnika, možemo uztvrditi, da toj promjeni nije kriva ni naša većina zastupstva, a niti g. A. Divljak, već da valja tražiti povod ovomu pokretu izvan občine. Poznato je, da je A. Divljak pošten i valjan muž, al novješt občinskim poslovom. Odkad je stupio u občinski ured, pravilo mu se sa svijuh strana velike zapreke, samo da neuspije u svom radu. Medjutim ustrojio se i izabralo novo upravno vieće za poreznu občinu Motovun. Zemaljska junta u Poreču zahtjevala, da se u kratko doba sastavi občinski inventar, kojega dosada nije bilo, i da se imetak porezne občine Motovun preda novomu upravnomu vieću. Osim toga pretilo se načelniku, da će morat občinski ured iz sadanje kuće, jer da je ona vlastničtvo porezne občine Motovun. Videć načelnik Divljak, da se ga sa svijuh stranah tjera i tišti, a neimajuć se u uredu na koga osloniti, odlučio je, da će u interesu stvari položiti svoju čast i tim osujetiti svakojake korake, koji su se htjeli proti njemu poveseti. Za svladati nastale poteškoće nije bio kadar gosp. A. Divljak, jer mu je manjkalo za to potrebito znanje i praksa. Stupilo se je dakle u pregovore sa odvjetnikom g. drom. Suranom, koji je izabran u 3. tielu, gdje je naša stranka pobjedila. Glavni zahtjev naše stranke bio je, da budu u občini čovjek, koji znade s občinari hrvatski govoriti i razpravljati. Budući pako dr. Suran, rodom iz Berma, podpuno poznajo hrvatski jezik i rado se tim jezikom služi, a osim toga obećao, da će se i u občinskih sjednicah moći naši zastupnici služiti hrvatskim jezikom, to je bio poravnan put sa zaumku, kad se je i onako znalo, da se neće dru. Suran-u sa stanovito strane praviti zaprekah, te da će moći uvoditi red i pravicu u ovu občinu. Ovo su razlozi, koji su potakli našu većinu na popustljivost nezrtvovav inače svojih načela ni uvjerenja. Nadati se je, da će i novi načelnik g. dr. Ivan Suran svojim djelovanjem pokazati, da je vredan povjerenja, kojim ga je počastio naš puk.

Velikodušna zadužbina. Poznati rodoljub i veletržac na Rieci g. J. Gorup darovao je svomu narodu u plemenite svrhe, da se tako oduži intencijam Njeg. Vel. cesara i kralja Franu Josipa I. sliedeće ogromne svote: **50.000** for. u državnom papiru za 10 štipendija po 200 for. za učenice više djevojačke škole u Ljubljani, zatim **60.000** for. isto u držav. papiru za 10 štipendija po 300 for. za slovenske sveučilištne djake, dotično 12 štipendija po 250 f. za slovenske učenike srednjih škola. Štipendije ove nisu ograničene na jednu samo pokrajinu, već imadu na njih pravo djaci iz Štajerske, Kranjske, Primorja i riečke okolice.

Čestitajuć braći Slovencem na bogatom daru, kličemo velikodušnomu darovatelju: ovala Ti domovina mnogih Ti sinova i kćeri!

Iz Omišlja pišu nam 3. t. m. U Vašem veleevlenjenom listu čitasmo ponovno opis, posjet i prekršenje „Slivanjske špilje", koju je vriedno viditi, a još vredalje dalekomu potomstvu neoštećenu sačuvati. Na žalibože ovo posljednje neće se dogoditi nebude li se bolje pazilo na tu prekrasnu prirodnu krasotu. Imade bo u ovih stranah nevaljanaca, kojim nebijo srce za ništa krasnoga il plemenitoga, pak valovi u naku špilju oštećuju u njoj ono vriedno krasote. Tim divljakom nemože se inače na put stati van, da občina dade učiniti na ulaz špilje, čvrsta vrata, o čemu je jur naše zastupstvo viećalo, al do izvršenja toga nije došlo. Sjećamo dakle ovim naše slavne zastupstvo, da u tomu nešto učini, jer će inače na nj pasti krivnja, što nam danomice nestaje u krasnoj špilji najljepših njenih okruna. To je svakako dužno učiniti naše zastupstvo, da sačuva od posvemašnjeg uništenja lepu špilju i da mu se neprodbaci, da postupa pri tom, kao što rado Omišljani u pitanju orgulja u glavnoj crkvi. Toliko za danas, a nebude li pomoglo naš prijatoljski savjet, viditi ćemo se još.

Protiaustrijske demostracije u Trstu. Prošle subote kadno se je svako poštono i plemenito srce veselilo dojdućemu danu, t. j. četrdesetgodišnjici vladanja Nj. Vel. cesara i kralja Franu Josipa I. bezbožno i divljačko ruke naših neopašenih nemirovaca. Po raznih uglovih, na vratih stanovah, uredah itd. prilipljeno smrdno plakato buntovničkog sadržaja ili sa velebezbožnih ilustracijami.

Redarstvo je zapilenilo mnogo tih plakata a uhvatilo je i natvorilo više osobah, koje su podlile ladnjačko djelo i koje će za to pred sudom odgovarati.

Eto, kako su već visoko narasli rogovi naših neopašenih! Čudno nam se čini što o tih demonstracijah pišu izvanjske, naposc bečke novine, dočim šute o tom ovdašnje službene i poluslužbene. Što to znači?!

Iz Lošinja nam pišu: Agusta 1887. odsudila je lošinjska občina N. A. p. A. na izplatu procijenjeno štuto, počinjeno po njegovim ovcam u vrtlih A. A. i B. A., te na kraznu radi poljskog prekršaja. N. A. p. A. uložio je proti toj osudi utok na ovdešnje o. kr. kot. poglavarstvo. Ovo je zatražilo od občine podaljo obrazloženje osude i saslušanj svjedokah. Izvršiv nalog, občina je to dostavila poglavarstvu na uredovanje. Ovomu to nebilo dosta, jer je kasnije samo pozvalo na saslušanj dva svjedoka. Nekako aprila t. g. štoto je nekog večera lošinjskom obalom gosp. komesar Lasciach u društvu odvjetničkog vježbenika g. dra. Celestina Martinolicha, koji je N. A. p. A. sastavio dotični utok. Na bližnjoj jednoj placi desio se N. A. p. A. i kazujuć rukom prama g. Lasciachu rekao Nikolić Martinu-Andrijevu: „dok bude onoga u Lošinju, neće A. A. dobiti nikad pravde radi počinjene mu škode".

Odsekočilo je jurve 14 punih mjesecih, da to pitanje visi na ovom poglavarstvu, a riešenja još neima. Za uzrok se nezna, znade se samo, da A. A. i B. A. pripadaju hrvatskoj a N. A. p. A. talijanskoj stranci. Iznašamo činjenicu, bez dalnjih razjašnjenjah; a tako ćemo odsada izredati u svakom broju po jednu činjenicu, dok izpraznimo vreću. Bila je prepuna, jer se dugo vremena punila, dok smo mi šutili i trpili. Sad već nećemo.

Svečani komers. Slavenska mladež visokih škola u Gracu priredjuje u petak dne 7. t. m. u prostorijah „Puntigamer Bierhalle" prvi „Svečani komers". Odbor za priredjenje i ravnanje komersa sastavljen je kako sliedi: Predsjednik: drd. iur. Vekoslav Kraut (Slovenac). Odbornici. Za Bugare: Domoter Grebenarov, stud. med. Constatin Iv. Kalčov, stud. ing. Vladimir Pančov, stud. techn. Za Čehe: Edvard Čermák, stud. med. Edvard Horny, drd. iur. Vladimir Pštros, stud. iur. Za Hrvate: Fran Bodlović, stud. iur. Matija Gregurčić, stud. med. Nikola Žyborski, drd. med. Za Poljake: Wladislav Falkowski, stud. chem. Edvard Kikinger, stud. med. Gustav Sulowski, stud. med. Za Ruse: Samuilo Kofmann, stud. med. Alekaij Velfović stud. med. Za Slovence: Hugon Kartin, stud. iur. Josip Kotnik, stud. iur. Hinko Suklje, stud. med. Za Srbe: Pajo Lučić, drd. med. Nikola Pajić, stud. med. Vladimir Trojanović, drd. med. Pozdravljamo srdačno krasnu namisao slavenske omladine u Gracu želeći njoj iskrono najbolji uspjeh u ovom i u svih budućih poduzećih.

C. kr. državna željeznica izdala je za prugu Trst-Hrpolje-Pula i Rovinj novi vozni red, koji je stupio u krieposat dne 1. t. m. Najglavnija promjena leži u tom, da se spaja 5 vlakova, koji polaze iz Trsta neposredno sa južnom železnicom, te da se jo upoljalo novi vlak, koji polazi odavlo u 8 satih i 5 časova u jutro, te se priključuje neposredno južnoj i državnoj željeznici na Hrpoljah. Vlak br. 115 dolazi od 1. t. m. naprod u 10 sati i 6 časova na večer iz Pule u Trst.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri. Dr. Dukić Ante u Pazinu for. 2, Simčić Franjo, Klana for. 1. Balcar Olga sabrala prigodom 25godišnjeg vjenčanja dr. Fr. Buchmana u Bistrici for. 50, ista nakupila od prof. Miletnića for. 5. Dubrović Fran u Voloskom for. 1. Zajc Anzelm u Zvonečaj for. 1. Vlah Josip u Kastvu for. 1. Stofan Josip u Kastvu for. 1. Karlavaris Ivan u Kastvu for. 2. Vlah Ivan u Jušćih za g. 1886., 1887. i 1888. for. 3. Jurinčić Robert u Voloskom for. 1. Jelušić Mirko i saldo utomeljitelinog svota 11. obrok for. 15. Društvo u Mihotićih 70 novč. Kundić Mate u Franćićih II. obrok utemeljitelinog svota for. 15. Poščić Josip Cimbić otac i Poščić J. Cimbić sin, te brat prvomu Poščić Franjo Cimbić iz Voprinca, a nalazeći se u južnoj Africi poslano za „Bratovšćinu" tri (3) lire engleske. Letis Folika (novi član) for. 1.

Povjerenik Šumberac Šoto Marin sakupio u Moščenicah: Šumberac Šoto Marin u kap. for. 3 u god. prinos for. 2. Štemberger Ante for. 2. Mohović Ernesta for. 1. Car Vladko for. 1. Galović Pavica 50 novč. Mavrinić Vinko 50 novč. Poršić Franjo 50 nvč. Rubinić Josip 50 novč.

Povjerenik Kirac Jakov sakupio u Medulinu od sliedećih: Zec Franjo for. 1. Kirac Jakov for. 1. Kirac Anton for. 1. Kirac Josip for. 1. Kirac Ivan for. 1. Kirac Jakov pok. Mnta for. 1. Grakalić Anton for. 1. Vojnić Mate for. 1. Lazarić Luka 50 novč. Grakalić Niko 30 novč. Cukon Ivan 30 novč. Domarin Niko 30 novč. Mikulović Santo 30 novč. Urti Petar 30 novč. Domarin Antun 30 novč. Radošević Petar 30 novč. Loroncin Mate 30 novč., Privrat Niko 30 novč., Loroncin Jakov 30 nvč. Privrat Jakov 30 novčića, Radošović Antun 30 novč.

(Konac sliedi).

Književnost.

Poviest Venecije u životu privatnom od njezina postanka do propasti republike. III. pregledano i prošireno izdanje, napisao P. g. Malmonti a ovlašću pisčevom s talijanskoga jezika na hrvatski preveo prof. Ivan Rabar. Preporučamo to vrlo krasno djelo našim štitateljom. Evo mu interesantnoga sadržaja: Pripomenak. — Uvod. — Periokle. Prvi dio. Doba veličine (od IX. do konca XIV. vieka). I. Vlada. II. Zakoni. III. Vlastela i gradjanstvo. IV. Narod. — Zanatničke udruge i štatuta im. — Blagotvorne djelovanje vlade na narod. — Konac cehova. — V. Bojne vježbe. — Javne svečanosti. VI. Trgovina i obrt. — Vriednost novca. VII Odilo i običaji u prvo doba. VIII. Križarske vojne. — Vitežtvo i žene. — Jezik i kultura. IX. Graditeljstvo. — Kuće i crkve. X. Lice grada.

Drugi dio: Doba sjaja. (XV. i XVI. vieka). I. Uredbe okonomske, zakoni i politika Mletčana. — Vlada i narod. II. Nova doba i nove ideje. — Lice grada. III. Preporod. — Humanisti i akademije. — Vrtovi muranski i ljetnici na kopnu. — Filozofija aristotelska i platonska. — Uplivnjihov na život javan i privatan. IV. Znanosti. — Kronisti i historici. — Pjesnici i književnosti. V. Lepo umjetnosti. — — Umjetnost zrcalo običaja. — Život umjetnikah. VI. Vlada i narod. — Trgovina i obrt. — Novo bogatstvo i novo plemstvo. VII. Patricijsko palače. — Biblioteke i sbirka umjetnina. — Kuće pučke. VIII. Svatbe. — Kretitke. — Pogrebi. IX. Plesovi i gostbe. X. Odielo i nakit. XI. Zakoni proti razkoši. XII. Običaji. — Početak čudorednog izopačenosti. — Robovi. XIII. Žena. — Život privatan. — Zabave i igre. — XIV. Kazalište. XV. Javna razkoš. — Družine della Calza. — Foscari. — Turniri. XVI. Crkveno i svjetsko svetkovine. — Svečano dočekanje stranih dostojanstvenika.

Treći dio: Doba propadanja. (XVII. i XVIII. vieka). I. Obćeniti odnošaji u Venecij. — Vlada. — Plemstvo i puk. II. Palače. — Nošnje i običaji plemstva. — Razkoš i zakoni proti njoj. III. Čudoredna izopačenost. — Nasilja. — Pojam o poštenju i dvoboji. IV. Udvaranje. — Anekdote i klevete. V. Razstave. — Nuzljubi i bludnice. VI. Porod i krštenje. — Odgoj. Svatbe i pogrebi. VII. Samostani. VIII. Gradjanstvo i puk. — Igre i javne svečanosti. IX. Starine. — Umjetnost i književnost. — Akademije. X. Kazališta i glasbena konzervatorija. XI. Život mletčana u slobi. — Igračnice. — Kazini. XII. Život Mletčana u prolječu, ljeti i jesen. XIII. Obrana i opravda. XIV. Konac republike. — Zaključak.

Djelo ovo obuhvaća 25 tabaka velike osmine, tiskano je na lipom papiru, te ukusno opremljeno. Ciena mu je 2 for. Naručbine primaju ova knjižare. Tko pošalje 2 for. 20 nvč., dobiti će knjigu poštom preporučeno od H. Lustora nakladnika, Senj (hrv. Primorje).

* * *

„Armee-Album" zove se krasno djelo, što ga izdaju viseki vojnički krugovi u Beču pod uredničtvom Gustava viteza Amona pl. Trauenfest c. kr. majora. Do sada su izašle dvie svezke u velikih folijantih. U prvoj svezci josu slike caruske obitelji i kratko životopisna crtica, a u drugoj slike svih austrijskih što viših vojskovodja sa kratkimi crtieami o radu i odlikovanju njihovom. Svaka svezka stoji 2 for. Redakcija i administracija nalazi se u Beču, I. Rabenburggasse 7.

* * *

Pomenik za prijatelje citare od Josipa Sorga (u Zagrobu, u vlastitoj nakladi, sadržaje 72 pjesme na 64 straniceh, ciena knjige 1 for. 80 novč.). Prod nami leži dielce sadržavajuće biser pjesme južnoslavenskih narodah udošenih za citaru. — Udoba za citaru vrlo je zgodna i efektna tako, da i strukovnjački listovi, kao „I. Wiener Zither-Journal" ovo djelo hvale i toplo preporuđuju. Preporučamo ga zato i mi svim prijateljem domaće naše glasbe.

Dopisnica upravničtva.

G. N. M. Puljačina. — Vaš prijatelj P. M., za koga nam plaćate glede njegove predplate, o podmiriu god. 88; za 87 ne nalazimo nikakovo biljožku; mogude, da smo mi pogrešili, ali u toga ne treba onako na nas napadati, kao da bismo mi poput žitova „gložt" sa našim listom zgrali, mi se žrtvujemo za narodnu stvar, pa se radi toga s našimi prijatelji lahko mgodimo, kako se možete osvjedočiti iz br. 47. o. g., po tom Vaš prijatelj P. M. nama ništa ne dugaje.

R. B. Kisseben-Ugarska: Ako ste Vi isti Ružić sa onim Ruzsics-om iz Csucsa-Kisseben, onda je Vaša predplata za 88 podmirena i javljena u jednom od prošlih brojeva „N. S."

K. F. Promontura: Pogrešio cenzor, jer nije pasio na dan i mjesec kada se je prodbrojilo — sve u redu.

M. A. Pul: Vaša predplata je u redu. Vi nam ništa ne dugujete.

P. J. Fontana: Vi dugujete za 88 samo 80 nč. — P. Ja Gradino podmirio 1888. — M. J. L. ne nahodimo u naših knjigah; a toga ne možemo ništa kazati. Vaša preobrnjba počimlje se 1. oktobra 1887., ako sto zajedno naručili, onda i njihova. Moguće, da su oni javljeni samo u ekspedicijah, pa uprava nije do sada ništa znala. Govorite Vi medju sobom, pa nam plaćte. Kako Vi, trebalo bi, da svatko plaćo radi sporazumljenja. Živili!

D. Kastav: Ne treba zdvajat, čoto jur izplivat na površinu, ne ni mi . . . .

V. M. Moščenice: Ne zamjerite, ali je onako kako bi Vam javljeno: jer Vam se je list slao u Afriku, a za onamo treba platiti mnogo veću poštarinu, a toga neka Vam bude za platit polovica od onoliko koliko Vam javljamo i to do konca ove godine. Bolje bi vam bilo, da Vam šaljemo list na koga prijatelja ili rodjaka u Moščenice, koji bi Vam svaki mjesec slao sve brzojave za Afriku, poštarina bi Vas manje stojala, a zato bisto plaćao samo 2 for. na godinu. Plaćte što prije!

S. I. Kerbuze: Dobro, kako želite na povjerenja, a naprod dobivati ćete list za 2 f. n. god.

I. D. Crkvenica: Vi dugujete za 88 samo 40 nov. —

Od 24. nov. do 6. dec. priposlalo nam predplata: S. Buchandlung Pola od 15. nov. 88 do 15. maja 89 — I. M. Omišalj za f. 87 — B. I. Jablanička „Milodar" f. 5 — (živio) P. L. Vodjinci-Ivankovo za 87 — D. M. Zvoneća-Mučići za II. s. 87 (88, je podmirena; bit će kako želito) — B. F. Lupoglav za 88 — D. A. Kastav na račun 88 f. 3 — S. S. Tinjan za 88 — S. S

Poreč za 89 (živio) — D. V. Sv. Matej za II. s. 86 (za sobe i predplatnike! Odzdrav) — T. v. I. Zagreb doplatio 68 (preporučamo se Vam i Vašim prijateljem za razširenje našega lista; bez bratinske pomoći težko nama) — M. S. Rieka za II. s. 89. —

Lutrijski brojevi

dne 1. decembra

Trst	9	30	50	75	59
Linc	45	82	90	41	90
Innsbruck	19	31	58	17	65
Buda	50	23	61	71	75

dne 5. decembra

Prag	79	50	17	46	88
Lavov	85	55	53	60	11
Hermannstadt	10	76	14	31	27

Želudac uznemiruju nmogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putak ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu predusretne, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Očitovanje. *)

„I' Istria“ iz Poreča od 17. t. m. ima podulji dopis iz Lošinja, u kojem se medju devetoro drugih napada ukodjor na mene, i to na mene, koji dajo po sebi nastutiti težnju, koju si dotičnici predusnšo tim plasnjem postignuti — vara ili bo lišćava njihova úud.

Da ni tom zabavom krati vriemo jedan poslovač istarskog politiškog taliјanaškog družtva, po zanatu činovnik, imam duvoljnih dokaza, al mu ja bormo neidem dovikivati: lancia i Nak se zabavlja.

Prijatelji mi pišu, da im javim, što je na stvari istinita. Žao bi im bilo, da mi se što nedraga dogodi, jer mi dobro želo. Kad im dakle kažem, da su tamo navedena imena stranakah i svjedokah ili izmišljena tako, da osobah onih izvanah ovdje ili ima više, ili ih niti nema, tada sam im kazao sve. Nadodajem samo, da sam ja zatražio od kompetentne oblasti, da povede na temelju onog dopisa iztragu, izpadak kojo dati ću u svojo vriomo na javnost. A da nije ljubavi prijatoljah, ja ne na ovo očitovanje nikada neodlučili, imajući svjedočanstvo svojeg ponašanja u mirnoj sviesti, što me kraj svakovratnih progona još nepostano bodri i potiče na rad za vjeru i dom.

Unije, 27. studenoga 1888.

Anto Andrijčić, pop.

*) Za stvari pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

Grlena bol, kašalj, hropuatavica, promuklost, nazob zaduvica, rora, zapala untiuh itd.

mogu se u kratko vriome izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što ih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vrsna pomoćna učiteljem, propovjedalkom itd. Probuljenih kašljač noćih, navadno jutarnje hropuatavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je posvudanjaja. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutiljice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cienа 30 nč. kutiljici zajedno sa naputkom.

Prodaja se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—16

Najboljši

papir za cigarete

19-26 je prastni

LE HOUBLON

francozki fabrikat Gavleyer in Henryer v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje drl. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučiliščn, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na nastopnji podpis:

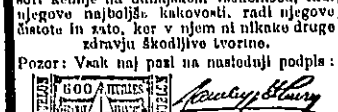

Nova agencija za službe

u Trstu, Via Campanillo br. 1

bavi se nanješćivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjerajo dugove**, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršujo takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i riešava proti uplati kamatah** prodmoto, založone u gradskoj zalagaonici (**Monte di Pietà**), kupuje i prodajo svakovratnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato novce i upravlja svaki drugi posno.

Poslužuje se hrvatski, njemački i talijanski.

8—12

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *zadnvanju i posvjedočenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju, to koje tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći liek* za uroditi probavu, primjerano mješanje krvi i odstraniti nezdravo čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Prirodjen je od *najboljih, liečničkih najvriednijih sjelovinah*; izkazno se osobito kano sigurna pomoć kod *nevoćne probave*, kod *odvratjenja, nadimanja, dlyorenja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, žutnih bolestih*, kod *bolestih u crievih, hypchondrije i melancholije* (sušlied slabe probavoje on okrivljuje svu djelatnu t *prohave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *cilo i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sigurnim tjelesnim čuvarom lieka* u cielom svietu.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, kako svaki oredlna šalju se na *frankirana pisma* na svi strane *na pouzdce iznosa*.

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica „dra. ROSA Životnog balzama“ po mom prilično i u modernu kartonu smeta n, koj pos strane nosi: „dra. Rosa životni balzam“ u ljekarni „k crnomu orlu, B. Fragner, Prag 205-3 njemačkom, češkom, mađarskom i francezkom jeziku hm, a prosc koje leže na zakonitom — nito ostavnim — zaštitnim znamkom provišjeno.

PRAVI

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

Ljekarna „k crnom orlu“,

Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Forabosehi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Stepczynski, Ant. Suttina, E. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmayer.

Sva ljekarne i veća trgovine sa mješovitom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišta toga životnoga balzama.

Tamo se također dobijo kroz tiskom zahvalna pisama pisteno

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se ženam pri upalo ili otekn i kod svakog oteka crva u prsih i rankuleh, izvinutja, bolesko (artrite) kosti, reumatičnoga u oka, kroničnog upala u koljenih, članh i ležih; proti puta nogah, kod ranjenih ruk eh, proti tekućim ranam na nogah i u ako na svakom mjestu tiela, vratnoj naš ulji itd.

Sve upale, natekline, otvorene ili ali u kratkom razdoblju; gdje je pako ogoljeno, uvaljo bil balzam sav smrad hoa svake bolt, te lnieči u najkraće vrie me.

Skatulica se dobivaju po 25 i 35 nvč

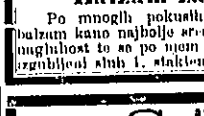

Opomena!

Jer se prazno motve, ako ima ih od vilko strauah pa v-ri, upozorujem svakoga, da se ista po pravom propisu samo kod mene proizvadja. Isto je samo ovda prav, ako ista kutijica, u kojih je maslo napunjeno, imadu u sebi sa ujezikom za zatjenoj bravici, tiskan u dvoji jezikah, a zamotan u kartonu, koji ima izvedenjeću zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet ju izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a v

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno ove želudačne i živčane bolesti, takodjer onakve, koje su se ustavljale svim ilačničkim sredstvi, osobito pa kroničkj katari i slabost v želudcu i drobu, krč, slabu probava, zlobol, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kaludjera grčkoga samostana »Astra« iz 22 najboljših zdravilnih biljkah iztoka, koje su svaka za-se i dnnas priznane kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za siguran najbolji ovih kapljicah. — Ciena 1 staklenke **60 nv.** 1 velike staklenke **f. 1·20** prama pošiljnom pouzeću ili gotovom novcu. Dobivaju se u svih ljekarnah,

glavno skladište: **M. Schulz, Hannover,** Hochstrasse 6, dalje u Trstu I. Serraval, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Ricci A. Mizzan. 13—5

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih za	V napoleonih za
4-dnevni odkaz 2½%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 2 „	11-mesečni „ 2½ „
30- „ 2½ „	6- „ „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu prispona se nov obrestna tarifa na tamalja odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti

Nakazmor

na Dunaj, Prago, Pešto, Lino, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez tračkova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogojl po dogovoru. Z odpriem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obrosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—16

Marijacoljsko želodečne kapljice

zvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljivo dobrote je posebno vpliv njihov pri notudnosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, nasmijanju, kislem pohanju, koliki, želodčnem kataru, goročšče iranvoi pri prombilnoj produkciji slin, rumenici bljuvanju in gnjusu glavobolu, ako boli la želodca) krč v želodcu, zabasanji, probljnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolesni na vratnol in jetrih in tudi proti stari žili ali hemoroidam. Cena steklenici je s nakazom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni valog ima lekarnišar „k angelju varhu“ *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijacoljsko želodčne kapljice nisu tajno sredstvo. Deli, ia katerih obstoji, oznanjeni so na vsakoj steklenici priloženem poduku za vporabo.

Pristno dobo se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina. — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trionfante — Lekarna: Eduard de Luttenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Sarnval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vlach Minisini, alla Corte. — Lekarna: de Vittorio Serravallo al R dentore (glav skladiš.)

Lekarna: Busoletto all' orso nero — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sečana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristne Marijacoljske želodčne kapljice ponarejujejo in posnemaje se mnogovratno. — V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen s gornje varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomnjono, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kremsieah (Kromsier).

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Sprejmite izraz moje neiskrenejšo zahvalo za Vašo esenco, katera mo je rešila bolezni, koja mo je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišov dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivoj „Piccolijevej esenci“, za kojo samo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič,

c. kr. orožniški vódnik v Pulji.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna, v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 8.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f 2.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših riscarijah 60 ctm. f. 4.

Baršena za obleko
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3.

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 5.

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi pragasto in plasno 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši vzorci 10 m. f. 3.50

Životi „Jersey“ za gospe
(pelise) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletne, velike, 1 komad f 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškoga oksforda velike, 3 kom f. 3

Holandsko dolgo preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.50

Normalne košulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Pregnato blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorci, 20 met. f. 2.50

Volnati rypo
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Dreidrath (Trožiče)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Žensko košulje
iz močnega platna ščipkami 6 komadov f. 3.25

Dom-če platno
1 komad, 30 vatlov ¾ for. 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 5.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6.-

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I.a f. 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Oksford
se more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznega prta sa svilnatimi ščipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelino pogrinjalo s ščipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.80

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Odejo za fijakerje
190 cm. dolga 130 cm široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
belo ali na vano 1 kos I a f. 1.80, II a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino platene, 3 kom, for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstanek 3.10 m-trov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m trov dolgo for. 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo. f. 5.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo sukenj f. 7.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se spremje brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 50. U Trstu 13. decembra 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 6 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nobilitovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 ½ za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztiče eto i dovetnaesta godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Pred vrati smo hvala Bogu dvadesetoj godini. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije fr. 5., a za seljaka fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carovine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom *(Vaglia postale)*.

Budući da nam se šalje više putah novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah **po istini** sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge".

Seljačko nasljedno pravo.

Slaveći nedavno austrijski narodi 40godišnjicu vladanja cesara i kralja Frana Josipa I., istieali su svi bez iznimke najsvietlju točku u tom vladanju, t. j. oslobodjenje seljaka izpod gospodske vlasti. Do god. 1848. bio je seljak pravi rob svoga gospodara, plemića ili vlastelina, komu je morao obdjelavati zemljišća na tlaku a od onoga, što si je sam prirodio, plaćati težku desetinu. Ročenom godinom postao je seljak slobodan i neodvisan, obvezav se u novcu platiti takozvanu zemljištnu razterotninu, koja u sti žalibože i danas istarskoga seljaka, premda bi ju bio već odavna poravnao, da se je to na vrieme shodnim i pravednim načinom od njega tražilo. Na toga se nije učinilo pak odatle silna nevolja medju našim seljačtvom, o čemu bijaše posliedjih godina toliko govora u zemaljskom saboru u Poreču te u carovinskom vieću.

K toj nevolji pridružila se zarana i druga. Seljak, koji je na jednom postao vlastnikom zemljišća, stupio je iz jedne skrajnosti u drugu. Svo e absolut o vlastničtvo nije znao bud svojom krivnjom il zbog loših zakona neokrenjeno i čitavo svomu potomstvu sačuvati, već mu je, dieleć i komadjuć isto, ostavio samo sjenu onoga, što je njekoć sam zadobio. Na konservativno načelo, da čovjek nije absolutno vlastnik svoga imetka, već jedino upravitelj istoga, redko se je gdje pazilo. Stvoritelj bo predao je ljudem zemlju u posjed, da se njom služe i prebrane. Zakoni štite svakomu posjedniku sveto pravo vlastničtva, al oni takodjer traže, da se zemlju neima propustiti neograničenoj samovolji posjednika.

Glavna podloga većine naroda i država jest seljački stališ. Bez seljačtva neima naroda ni države. Sveta je dakle dužnost zakonodavatva, da taj najvažniji stališ štiti, podupire i promiče. Malo je država u Europi, koje su tu važnu zadaću dostojno riešile.

Svuda bo čuje se danomice tužkanuje, da seljačtvo gine i propada. Medju razna razloge toga nazadovanja ubrajaju kano najglavniji: posvemašnju slobodu razkomadanja zemljišća. To je uvidila i naša vlada pak je predložila osnovu zakona o seljačkom nasljednom pravu, koja se bijaše prošlog četvrta u carovinskom vieću raspravljana i prihvaćena.

Ako je igdje težko stvoriti jedinstven zakon, to bijaše upravo u ovom pitanju u Austriji skoro nemoguće. Kod tolikih pokrajnah i naroda, kano što su oni zastupani u carovinskom vieću, uz toli raznolike težnje i ukorenjene običaje bijaše vrlo težko stvoriti takav zakon o nasljednom pravu, koji bi zadovoljio svim pokrajinam i svim narodom.

Predložuć vlada osnovu zakona o seljačkom nasljednom pravu obazriela se na te poteškoće, te je stoga i prepustila pojedinim zemaljskim saborom odlučujuću riječ u tom pitanju.

Mi smo ponovno pregovorili o tom predmetu, a što se danas opet na to povraćamo, razlog jest taj, da prošlo mi našim čitateljem ona stanovišće, koje je koli razprave gornje osnove u carovinskom vieću baš narodni zastupnik dr. Vitezić zauzeo.

Kadno se je dne 4. t. m. raspravljao §. 17* spomenute osnove, zamoli riječ, te pregovori o tom sliedeće:

„Dozvolite mi gospodo, da iznadem sa malo riečih stanovišće, što no sam ga zauzeo kod razprave ovog predmeta i koje ću još dosta zauzeti. Iz vrlo temeljitih podataka, koje nam je visoka vlada predložila, mogli ste uvidili, da su se u Primorju odlučujući čimbenici izjavili proti ograničenju seljačke nasljedbe. Namjestničtvo u Trstu, zemaljski odbor u Trstu, zemaljski odbor u Gorici, gospodarska družtva Trsta, Gorice i Rovinja, kano i dva strukovnjaka u gospodarstvenih odnošajih iz Istre, koji bijahu u tom predmetu saslušani, svi su se jednoglasno proti takovom ograničenju izjavili. U Dalmaciji bijaše isti slučaj; namjestničtvo bo u Zadru kano i zemaljski odbor Dalmacije izjavilo se takodjer proti. To isto valja i obzirom na južni Tirol, jer se je i tamo najviše njih, koji bijahu u tom proslušani, proti tomu izjavilo. U razpravi nalazeći se paragraf prepušća zemaljskim saborom hoće li il neće takav zakon prihvatiti. Kod stanja stvari, koje sam malo prije obrazložio, može se kano gotovo uzeti, da neće zemaljski sabor moje uže domovine, Istre, zakona, koji ograničuje nasljedbu seljačkih posjeda, prihvatiti.

Da nebi dakle s nijednog obzira u ovom volevažnom predmetu ičemu naškodio, postavio sam si kod razprave istoga sliedeća načela za putokaz.

Za prvo, kod razprave ob ovom predmetu nisam sudjelovao. Drugo, što se tiče glasovanja, nisam dao glasa kod odlučujućih pitanja, kao što bijaše pitanje, da se predje u podrobnu razpravu i kod drugog glasovanja o §. 16, koji je svakako najvažniji.

Kod drugih paragrafa, koji nebijahu toliko važni, pridružio sam se većini, kojoj se častim pripadati.

Kod predstojećega paragrafa glasovati ću za nj u onom smislu, u kojem ga je baron Giovanelli predložio. Što se tiče predloga zastupnikah južnoga Tirola, uzdržati ću se od glasovanja, pošto smjeraju isti samo na provincijalne odnošaje. Što se tiče napokon predloga zastupnika dra. Koppa, glasovati ću za nj, budući sam ja istoga mnienja, da zakon nesmie natrag djelovati.

Glasovati ću obćenito za taj zakon.

Ja mislim, gospodo moja, da ćete priznati, da je moj postupak pravilan, te da odgovara posve okolnostim.

Držao sam za svoju dužnost, da ovako izjavim napram visokoj kući i mojim biračem. (Dobro! na desnici.)"

Glavna skupščina

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri".

(Dalje.)

Revizijonalni odbor javlja, da je pregledao i u redu našao notom pročitano računo. Skupščina odobrava jednoglasno pročitano i pregledano računo.

G. Zamlić javlja, da je primio od brade Pošćića (Cimbić) iz južne Afrike tri lire sterline, da se uzmu tu svotu kao utemoljitelji prinos za trojicu njih. Prima se na znanje sa: živio-klici.

Na to se je prešlo na izbor odbora:

G. J. Bakarčić predlaže, da se odaberu opet ove stare odbornike, koji su već do sada toli redoljubno i požrtvovno radili za naše družtvo. Skupščinari odobravaju burno taj predlog.

G. predsjednik zahvaljuje se u ime drugova i svoje na tolikoj ljubavi i povjerenju, te obećuje, da će svi odbornici bez dvojbe onim marom i onim nastojanjem raditi za boljak i napredak naše „Bratovšćine", kojim su to uvjek do sada radili. (Živio odbor!)

G. V. Zamlić zadobiv riječ obrazloži u poduljem govoru predlog odbora, da bi se ustanovila na delavskoj školi u Kastvu stalna podpora od 50 for. godišnjih. Pošto se slavi tekom ove godine 40godišnjica vladanja cesara i kralja Frana Josipa I. predlaže odbor, da se kancem godine nadari trojica siromašnih ali marljivih djakah delavske škole sa tri dukata.

G. dr. Laginja žali što se nemože bar dvie stalne podpore ustanoviti, koje bi imali uživati oni djaci koji su izvan Kastva te koji nemogu o sebi živiti.

G. Spinčić kaže, da se je i odbor o tom pogovarao, da se ustanove dvie stalne podpore, no da se to za sada nemože proporučiti, jer nebi bilo pravedno, da se od ono 5—600 for. podieli samo jednoj školi godišnjih 100 for. Naše družtvo da je oživotvoreno za svu Istru, pak se imade dieliti podpore našim mladićem iz svih strana Istre, nipošto pako samo onim jedne il druge škole. Mladića nam treba odgojiti u svih strukah i sa svih strana Istre. Občina Kastav doprinila je doduše velikih žrtva za školu, al za to ju i uživa najviše.

Pošto je govorio još to g. dr. Stanger za to, da se ustanovi za sada jedna podpora a drugu da se pusti odboru na volju, te pošto je g. dr. Laginja pristao na predlog odbora, bijaše zaključeno, da se ustanovi na delavskoj školi jedna stalna podpora od 50 for. a za druge preporuča se odboru, da uzme u obzir izraženo o tom želje.

G. dr. Laginja želi, da bi se sl. skupščina izjavila bar u načelu, da li bi mogao biti odbor ovlašćen, da od slučaja do slučaja uz dobro hipoteke dade u privatne ruke družtvenog kapitala, i to u kolikoj svoti i uz kakvu pogodbo. Govornik ističe kako se od družtvenog kapitala u štedionicah dobiva veoma malo interese dočim bi privatni rado i svojom koristi plaćali veće interese. On priznaje, da bi se tim stvorilo odboru potežkoća, da bi se možda kadšto moralo tražiti interese i kapital sudbenim putom, nu odbor da bi morao osobito na to paziti, komu bi dao pusudu i uz kakvu garanciju.

G. dr Dukić opaža, da se žalibože od seljaka težko utjeruju i sami interesi, te da bi se u najviše slučajeva morao bar kapitai sudbenu tražiti.

G. dr. Laginja priznaje potežkoće al vendar misli, da bi se moglo do 2000 for. kapitala tako posuditi, da dužnici plate unapred interese.

G. dr. Stanger kaže, da bi se imalo tražiti od dužnika garanto, koji bi se obvezali na plaćeć interesa, tim da bi se izbjeglo neprilikam.

G. Bakarčić podupire predlog dra. Laginje.

G. R. Vlah zagovara takodjer takove posle, al jedino onim, za koje se znade, da će plaćati interese i pošteno vratiti kapital.

(Konac sliedi).

Izvadak iz zapisnika IV. sjednice

občinskoga zastupstva mjestne občine Buzet, držane 18. oktobra 1888. pod predsjedničtvom načelnika Frana Flego.

Prisutni občinski zastupnici na broju 27. — Matko Brajša, občinski činovnik, zapisničar.

Pročitav načelnik imena svijuh zastupnika, dade pročitati po g. Negri-u zapisnik zadnje sjednice.

Načelnik zapita zastupnika, da li imade koji štogod da prigovori sadržaju pročitanog zapisnika. Prijavi se za riječ g. Ivo Žmak te reče: Mi nemožemo nikako odobriti ovaj zapisnik, jer je sastavljen u jeziku, koji je su malom iznimkom malno svim nam nepoznat. Gospoda će se valjda domišljati, da je još u zadnjoj sjednici bilo prigovoreno po jednom članu zastupstva proti jeziku zapisnika, a tada bilo je dapače rečeno, da će se u buduće pisati po našu. Na toga, kako vidimo i čujemo, se nije učinilo, čemu se moramo svakako čuditi. Kako ću ja nešto odobriti, šega nerazumljem i nepoznam? Pa sada imadomo novog občinskog kancelistu, koji pozna naš jezik u pismu i govoru, te koji bi bio mogao sastaviti zapisnik zadnje sjednice u našem jeziku. Radi toga ne samo da nemogu odobriti zapisnika, nego nemogu da razumijem g. načelnika, koji nam je u zadnjoj sjednici čvrsto obećao, da će se pobrinuti za porabu našeg jezika u pismu i govoru. Pitam zato: zašto se nije održalo, što se je obećalo? Zašto nije pisan zapisnik zadnje sjednice u našem jeziku?

U tom smislu progovori i gosp. Sanković opaziv pako, da će više o tom govoriti kod razpravljanja IV. točke dnevnog reda. —

Iza toga odgovori načelnik, da on znade predobro, da je velikoj većini gospodo zastupnika talijanski jezik nepoznat, te bi jim s toga dražje i pravednije bilo, kad bi se po našu pisalo, čitalo i govorilo, ali za danas će štovanu gospodu umoliti za ustrpljenje i to s uzroka, što u vrieme zadnje sjednice nismo imali nijednog činovnika, koji bi bio znao naški pisati i što zapisnik iste sjednice nije mogao biti sastavljen po nikom drugom, nego li po onom činovniku, koji je sjednici prisustvovao. Za buduće vas pako uvjeravam, da će zapisnik svake sjednice biti pisan u

* §. 17. govori o tom kad bi imao stupiti novi zakon o seljačkom nasljednom pravu u život.

našem jeziku, kao što vas uvjeravam, da je ovaj zapisnik posvema istinit. Molim vas zato, da ga izvolite odobriti.

Zapisnik bje iza toga jednoglasno odobren, a na poziv g. načelnika po gospodi Sankoviću i Žigantu podpisan. Predje se na dnevni red.

Kod 2. točke dnevnog reda: odluka o proslavljenju četrdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva Frana Josipa I. reče načelnik kaošto sliedi:

Štovana gospodo! Dne 2. decembra t. g. bit će upravo četrdeset godina, što je Njegovo Veličanstvo, naš cesar i kralj Fran Josip I. znajuo priestolje, te si ovjenčano glavu carsko-kraljevskoto krunom. U svietu svojo mladosti, a k tomu u najburnije doba, u doba revolucije ljeta 1848., uze žezlo u ruke, da ravna udesom svoga carstva, da podaniko umiri i uredi. Riedki su vladari, koji bi imali toliko naroda pod sobom, kaošto ih ima naš projasni vladar Fran Josip I., ali riedki su i oni, koji bi kao što On jednakom ljubavi ljubili i uređivali raznolike svoje narode. Dà, dne 2. decembra tek. ljeta bit će četrdeset godina, da naš prosvietli cesar uređuje svojim uzornim vladanjem ovo carstvo, jedna činjenica, koja nas sjeća na svetu dužnost prama Njemu, na dužnost najiskrenije harnosti i zahvale. A kako da mi to izkažemo? Srikolliki narodi ovo prostrano carevino odlučili su proslaviti čim vedim slavljem dan drugi budućega decembra, a da uspomena bude vječna, postavili su si zadaćom, učiniti za onaj dan kakvo izvanredno dobro djelo. Ako hoćemo dakle, da budemo i mi vjerni, dostojni i zahvalni podanici Njeg. Veliš., ni mi nesmijemo zaostati u svetkovanju onog dnevna, već naprodi svo naše silo, da onaj dan čim ljepše, dostojnije i svečanije proslavimo, to da vječno uspomeno radi učinimo kod ovo prilike kakovo izvanredno dobro djelo. Ovo izvanredno dobro djelo bi zastajalo naime u tom, da se nešto dobroga i korisnoga za vječna vremena utemelji, što bi svakoga u svako vrieme sjećalo na uzornu vladu Njeg. Veliš., našeg projasnog vladara Frana Josipa I. Raznovarah sa mnogimi, to se ž njimi i posavjetovah, što da bi najsigurnije i najbolje ovjekovječilo ovu uspomenu, nu od svih želja mislim, da je ova najbolja: Utemeljiti štipendiju jednu od po prilici godišnjih 100 forinti za najboljeg i najsiromašnijeg djaka ili studenta „današnje mjestne obćine Buzet", koji bi polazili srednje školo, sveučilište ili politehniku, nalazeće se budućoj u današnjoj monarhiji Austro-Ugarskoj. — I s toga postavljam sliedeći predlog:

1. U predvečerje kao i sliedeći dan 2. decembra t. l. neka se proslavi četrdesetgodišnjica vladanja Njegov. Veličanstva, našeg cesara i kralja Frana Josipa I. u čitavoj obćini na najdostojniji i najsvečanij način.

2. Da se radi vječne uspomene na uzor vladu Njeg. Veličanstva Frana Josipa I. utemelji jedna štipendija od for. sto (100), za najboljeg i najsiromašnijeg djaka današnje mjestne obćine Buzet, to da se, moleć, postigne dozvolu imenovanja zaklade štipendijske „Zaklada Frana Josipa I."

3. Temelj ovo štipendije, da ima biti glavnica jedna, do koje bi se došlo, ako se kroz tri konsekutivne godine postavi namet od 5% na obstojeći izravni porez ove mjestne obćine, to koja bi, ukamaćena, svake godine nosila svojih sto (100) i više forinti interesa ili kamata, potrebnih i jedino rabljivih za izplaćivanje rečene štipendije od for. 100.

4. Da mogu uživati ovu štipendiju svi oni djaci današnje mjestne obćine Buzet, koji bi polazili srednje školo, sveučilište ili politehniku budigdje u današnjoj Austro-Ugarskoj monarhiji.

5. Da pravo podieljivanja ove štipendije imadu svi plovani i kurati, službujući u današnjoj mjestnoj obćini, uz sudjelovanje dotičnog načelnika, eventualno dotičnih načelnika, koji, nakon sastanka u tu svrhu po dekanu iz Buzeta sazvanog, bi imali podnieti svoju odluku c. kr. namjestničtvu u Trstu na potvrdu.

6. Da se ovaj zaključak naznani visokomu c. kr. namjestničtvu u Trstu, moleć ga, da izhodi od Njeg. Veličanstva, našeg projasnog cesara i kralja, vladarsku privolu u pogledu imenovanja štipendno zaklade previsokim Njegovim imenom, to ustanoviti sporazumno dalnje potankosti pogledom na zakladu i štipendiju.

Gospodin župnik Vranić zamoli riečdobiv ju rečo:

Nemogu a da se ne zahvalim najsrdačnije u ime moje i u ono cielog poštovanog zastupstva g. načelniku za toli lip i važan predlog. Veliko i premnogo u zaslugo našeg projasnog vladara, jer je on u veliko pripomogao sveobćemu današnjemu napredku, a osobito pako napredku naših škola i naše crkve i jer je dobar, milostiv i pravedan. Njemu na čast dužni smo naprediti svo svoje silo, da čim ljepše i dostojnije proslavimo četrdesetgodišnjicu Njegovog vladanja. Njemu na čast, a u znak iskrene harnosti, moramo postaviti čvrsti temelj ugodnoj uspomeni na Njegovu sretnu vladu, uspomeni velim, koja nesmije izčeznuti, već koja mora živjeti vječni život. Zato poduprimo svi predlog g. načelnika i poprimimo ga u cielosti.

Stavljen iza toga predlog na glasovanje, bude jednoglasno primljen.

Prijavi se za riečsavjetnik g. Dinko Flego i dobivši ju rečo:

Ja mislim, da bi lipo i pristojno bilo, da u predvečerje rečenoga dnova, kao što i na dan svetkovanja, pucaju mužari, da glasba svira, da se grad i okolica čim više razsviieti, to da svi obćinski zastupnici — ako je samo moguće — „in corpore" k misi dodju.

Gospodin načelnik veli na to, da će učiniti sve moguće, samo da svečanost čim sjajnije izpadne. Što se tiče pako toga, da zastupnici „in corpore" k misi dodju, nemože nego, da se veseli, to jim se preporuča za prisustvovanje, ako jim bude toto moguće.

Kod IV. točke dnevnog reda: odluka o služhenom jeziku u obćinskom uredu buzetskom, reče savjetnik Sankovićsliedeće:

Štovana gospodo! Odmah u početku ove sjednice, kod čitanja zapisnika, mogli se je opaziti na licu svakog zastupnika veliko nezadovoljstvo, žalostnu uviedu. A zašto? Jer nam se je čitao zapisnik u jeziku tudjem, u jeziku velikoj većini nas malne posvema neposnatoga, a naš jezik, koji nezanestaje u krasoti za drugimi jezici, to kojega smo dužni ljubiti i štovati istim načinom i u istoj mjeri, kao što ljubimo i štujemo milu majku našu, od koje smo ga dobili, naš jezik velim, ostao je neranjiven, nenamaran. Ovo postupanje nas nemože i nesmije zadovoljiti, jer ovo duboko vriedja dušu i srce naše. Naš narod nas je izabrao, njemu moramo služiti, njegov jezik — ovu najveću svetinju svakog naroda — moramo ljubiti i štovati, njegov jezik gojiti i unapređivati. Mi zastupamo veliku većinu stanovnika ovo obćine, u jeziku ovo moramo da pišemo i vladamo. Tà punim pravom mogao bi nas svaki nazvati „nazadnjaci — barbari", kad nebismo gojili i njegovali svoj jezik, kad nebismo za nj marili, kad bismo ga dapače mrzili. Ljubimo svoje, štujmo tudje, i vjerujte mi nećemo pogriešiti. Protivna stranka talijanska, koja je žalibože do pred malo vremena upravljala ovom obćinom, nije nikada niti jedno riečpisala u hrvatskom jeziku, akoprem velika većina obćinara bijaše i jest naše krvi, našeg jezika. Ova talijanska stranka no gospodari više. Uprava obćine došla je — hvala budi Bogu — u naše ruke i uzravo s toga pokažimo, što i kakvi josmo. Ovim neću reći, da valja mrziti talijanski jezik, te raditi na tom, da ga ovdje uništimo, da izgino ponovo izmedju nas, da radimo s njim kao što su radili i rade još danas naši protivnici sa našim jezikom; ne, Bože sačuvaj, jer tako rade samo divljaci — ali glavna nek nam budo skrb: braniti naš jezik pred svakim napadajem, očuvati ga u kući, školi, crkvi, uredih itd., te ovako činedi, pribaviti mu pred svietom ono pravo i onu čast, štono ga po božjem i ljudskom zakonu ide. S toga predlažem kako sliedi:

1. Neka budo odsada unapried u obćinskom uredu buzetskom uredovnim jezikom hrvatski naš jezik, kojeg smo dobili od svoje majke, to kojeg nemožemo drugačije nazvati, nego li jezikom hrvatskim.

2. Neka se dopisuje od sada unapried sa svimi carskimi, zemaljskimi i obćinskimi oblastmi u tom jeziku, koji imado u našoj monarhiji isto pravo, kaošto svaki drugi jezik, te kojega pravo jest sankcijonirano po istom prejasnom vladaru, našem cesaru i kralju Franu Josipu I.

3. Da se u poslu sa Talijani ovo mjestne obćine mora imati onaj obzir, koji ih po pravu i pristojnosti ide, te rabiti u prigodi njihov talijanski jezik.

U istom smislu govore još Juraj Šforko, Ante Šestan i Dinko Flego ook. Matka.

Stavljen iza toga predlog Sankovićev na glasovanje, bude jednoglasno primljen.

DOPISI.

Iz Moščenica. Najteže je koli za pojedinca toli za narod upoznati sama sebe. Odkrij mu rane, na kojih najviše boluje, daj mu prikladan lik, da ozdravi, oto već si mu učinio mnogo. Odkrij svo njegovo dobro i zlo strano, osobito njegovo pogrieško već si ga doveo do toga, da će se maći liečiti il poboljšati. Kad vidiš, da je znašao stranputicom, da ne radi onako, kako bi morao raditi, podući ga, opomeni ga, da drugi put to isto ne čini. To je dužnost svakoga čovjeka. A osobito valja dobro paziti na rad onih, koji nješto više upliv aju na narod, ili bolje rekuć na one, kojim je narod povjerio svoju sudbinu i prodno im vlast nad sobom. Ako ma koji poglavar čini nješto, što se protivi volji naroda il njegovoj koristi, valja i narod podučiti, da si bira drugi put bolje poglavare. Ili će se samo poglavare upozoriti na nješto, što se možda slučajno, svojom iii tudjom krivnjom pogriešili, da njim to u budućo služi na ravnanje. Tom namjerom i u tu svrhu poslasmo iz ovih stranah u bieli svietputem dične „Naše Sloge" u 30. broju t. g. pod naslovom: Proslava rodjendana Nj. Vel. cara i kralja Frana Josipa I. dopis. Taj se dopis nije svidjao našemu g. agentu i njekomu njegovu istomišljeniku; koji je u sliedećem broju „Naše Sloge" nastojao oprovrći sve ono, što smo mi u onih redcih naveli. Mi se neželimo na one svrhači kad bi se tuj radilo, da sami sebe opravdamo, al kad treba dokazati, da smo našu dičnu „Slogu" istinito izvjestili, oto nas opet na to stvar.

Gosp. dopisnik veli, da smo mi gosp. urednika „Naše Sloge" „o nedom" netočno obavjestili. Dakle „o nedom", a ne „o svemu". Da je štogod na onom izpravili, mi bi to vrlo rado učinili, ali kada imamo živo svjedoke, koji bi ono, što napisasmo, mogli lasno potvrditi, neda nam se natajiti ono, što smo prije kazali, pa bilo to komu po volji ili ne. Nadalje veli se u spomenutom dopisu, da se g. agenta okrivljuje zbog toga, što se je dne 18. agusta t. g. često spuštalo i dizalo zastavu na stjegu. On da nije tomu krivi, budući da se nije toga dana nalazio u Moščenicah.

Dakle dne 18. agusta kad se slavio rodjendan Njeg. Veličanstva cesara i kralja našega, toga dana nalazio se g. agenta nije bilo u Moščenicah. I to je vriedno zabilježiti. Mi nepitamo g. agenta gdje da je bio toga dana, jer to se nas ne tiče, al što smo opazili bilo je to, da našega g. agenta toga dana nije bilo kod službe božje, kojoj je bilo kao agent dužan prisustvovati. On je možda bio toga dana gdje drugdje kod sv. mise, što nas opet malo briga, pa kažemo jedino, da ga nije bilo u Moščeničkoj crkvi, dočim je sv. misi prisustvovalo zastupstvo i financijalni stražari, pa i liepi broj Moščeničana.

Nek gosp. agent pomisli, kako je moralo biti Moščeničanom pri duši, kad nisu u crkvi opazili svoga agenta i kad su ti ljudi znali, da on zastupa njihovu podobćinu, to da je kao takav dužan prisustvovati sv. misi u Moščenicah. A kad je znao g. agent, da će toga dana biti odsutan, zar nije mogao ostaviti zastavu u rukuh onoga, koji se u to razumije, pa so nebi bila dogadjala ona smiešna manovra, kojoj bijahu Moščenice svjedokom.

Što se pako tiče napisa, taj je po dopisnikovu sudu g. agent sasma novin. On veli naime: „Mi znadomo, da on nije kaznovan itd. Dakle nije istina". Novalja ti dopisniče. On veli doduše, da se je govaralo medju zastupnici kakav da budo napis, a oni, da se nisu mogli složiti, pak je zato g. agent predložio, da se napiše: „18. agusta 1888.- Ovakvomu napisu morali bi se i sami „furesti" nasmijati. Al ni to nije bez njekakve tendencije. Brojevi su koli hrvatski toli talijanski, riečagust opet nije naš. Tim je naprosto htio umiriti naše zastupnike, al za čudo, naši zastupnici nedadoše se umiriti i ostadoše na svojem, na čem im Moščeničani bnš od srca zahvaljuju, jer su se izkazali kao čestiti i značajni ljudi. O napisih biti će za sada dosta, samo što ovdje još spominjemo, da napisa pod zastavom ni danas još nema, a bolje da ga neima, nego da je u tudjem jeziku.

Nadalje veli: koliko je „nama" poznato, on ne zanovieta nikomu, niti je ikomu naškodio. Blaženih li ljudi! . . . Ništa im nije poznato, ama baš ništa. Eh! što ćemo im, to su ljudi, koji su tudjimi poslovi nebave, zato im nije ništa „poznato". G. dopisnik nije dobro pročitao našu viest, što se dobro opaža kod one: niti je ikomu naškodio. A! božji čovječe, tà mi nismo kazali, da je „komu" naškodio, već da „ni" je naškodio. Dakle „ni" a ne „drugomu". Dr gi put valja malko bolje paziti, a ne uzimati stvari onako hladnokrvno, kao što bi n. pr. uzeo posielar šilo u ruke. Što se pako tiče svetinja, mi držimo naš jezik prvom i najvećom svetinjom, pa ako se ovoga vriedja, il tudjega narivava, vriedja se narodna svetinja.

Što se napokon tiče izjave g. agenta Ivana Doškovića, ovu nije mario nikomu slati. Čini bo se, da uprav ona više govori, nego li naši dokazi. Sve što je u Istri našega znade za volozasluženoga našega g. župnika, da je uzor svećenik, dušom i tiolom pravi Hrvat, i kad bi naše svećenstvo bilo sve kao što je on, istarski Hrvati mogli bi se sciniti sretnimi. Moščeničani to dobro znadu, i oni, koji su čestiti, ponose se svojim župnikom, koji za njihov boljak žrtvuje sve svoje sile. A mi pitamo g. agenta, imade li u Moščenicah koje dieto, koje nebi znalo, da je gosp. agent protivnik našega g. župnika i da kao takav stoji u kolu njegovih i naših protivnika.

Može li g. agent zaniekati i potrebitimi razlozi dokazati, da to nije istina? Može li on reći, da našega gosp. župnika hvali, il da ga pred narodom ne crni, to će reći, da narod od njega odvraća, i timprieči istoga u svotom njegovom djelovanju. Dali je to zadaća pravoga Hrvata, a osobito onoga, koji stoji na čolu našeg puka? — Nek sudo sami?

I time svršavamo tvrdeći još jednom, da je istinito ono, što napisasmo u 30. br. N. S. a „ako koga srbi, nek se češe".

Pogled po svietu.

Trst, dne 12. decembra 1888.

Austro-Ugarska: U carevinskom vieću primljen je velikom većinom glasovah novi zakon o novačenju, koj se sada podrobno razpravlja. I Slaveni i Niemci glasovali su za taj zakon, a svaki kako, da ta čini iz svojih posebnih razlogah. Slaveni, da ojačaju vojsku monarhije, da bi se za svaki slučaj mogla na svo u vojnu snagu osloniti; Niemci pako, da uzdrže današnju izvanjsku politiku monarhije, koju po njihovoj želji u družtvu sa Pruskom Kalnoky vodi. Narod će dakako i tu osjetiti teret oružana mira, pošto će narasti u trih godinah vojska za 25000 vojnika, a s njima i porezi.

Dr. Rieger, vodja českoga naroda, slavio je svih dana 70godišnjicu. Bio je u Pragu pozdravljen po načelniku grada i podpredsjedniku staročeskog kluba; došlo su mu se predstaviti i nekoje deputacije. Sabrale se je medju narodom 100.000 forinti za dar Riegeru, koji je primajuć ga izrekao želju, da mu se dozvoli promisliti o tom daru, jer se nada, da ga njegova obitelj neće trebati.

Ugarski sabor zatečo razpravu novoga vojničkoga zakona, jer se nada, da neće i onako prije 1. febrara u život stupiti, pošto tekar onda počima novačenje.

U Novom Sadu umro je patrijarha Angjelić, koji je proti volji pravoslavnoga pučanstva Hrvatske i Madjarske bio no sadašnjoj ugarskoj vladi postavljen na tu stolicu. Za svoga službovanja morao je u starosti izkusiti gorkosti i nepovjerenje, kojim su ga njegovi istovjernici susretali, te je bio nakanio odstupiti, medjutim ga smrt prateklo. Mir pepelu njegovu!

Srbija. Javlja se iz kraljevine, da će izbori izpasti povoljno po radikalnu stranku. Odbor za sastav ustava pregledao je i primio izradbu pododbora. Medju ostalim nalazi se u tom ustavu paragraf, koji dozvoljuje slobodu tiska, a s druge strane ima opet paragraf, koji odsudjuje političke zločince na smrt.

Njemačka: Njemačkom saboru predložila je vlada zakon o obskrbi rodnikah u slučaju nesposobnosti. Važan je to zakon, a i potrebit narodu, kojega su radnici najpogibeljniji živalj u vlastitoj kući. Samo ako to nebude nakazo il prah u oči.

Rusija: Iz Rusije namjerava otići u Abisiniju nova ekspedicija, sastavljena iz svećenikah i drugih vjer-

nikah, osobito crkvenih pjevačah, koji će tamo ustrojiti škole i uvesti pjevanje u crkvu, te tako na onaj pravoslavni puk djelovati i vjerskim naobraženjem i laglje ga dovesti na učenje raznih znanstah i umjetnostih.

Franina i Jurina

Fr. Od kuda to Jurino?

Jur. Od Ilovika.

Fr. Če si Juro, Bog čuvaj, s pameti šal; odkuda?

Jur. Ha, ha, ha, če si i ti kako i nika gospoda v Lošinji, kih ne plaza to ime, toh volo imo Asinello.

Fr. Poj s Bogam, ke smišno imo su dali tomu školju. Ma znaš to dragi Juro, da je lipše ime Asinello?

Jur. Zač? a no znaš ti, da svaki na svitu želi, da mu ime bude da više razširono i znano.

Fr. A baš, da bi moje prezime bilo slično onomu, bih želil, da uljudan ne zna za njega.

Jur. No to se ni ena onako pisat, ma su morebit puno slični onoj bužiji.

Fr. Proprio niko čudo mora bit va onih band. Neki dan si mi povidal, da je niki kapitan, ki služi kako i kukunjada za rideni, a sada mi govoriš, koliko to morem kapit, da neki drugi radi za tovara.

Jur. Ti si stroligo, znač je blizu tako.

Fr. A če si vidil onoga kapitana?

Jur. No! znač sam se puno formal u Velom Lošinju.

Fr. Če imaš koga prijatelja, pa si se šal napit u njega, da no dolaš grdo figure ko bi se trefil s kukunjadu.

Jur. Aj bo. Bila je seduta pak sam bil kurlaž za znat od čega se trata.

Fr. Donke je i toto čoged novoga.

Jur. Neznam ti ništ povidat, znač trataju talijanski pak nisam razumil. Ma ne solo ja znač je i jedan sostitut se dvignul na seduti i rekal je gospodi: Buna šera — ja grom doma znač no razumim ni pišo hošjo če vi tudo govorite talijanski.

Fr. Donke nisu kako poročka „baba" govori ave Talijani tamo.

Jur. Kada znameš nikolliko čonot, svi su naši. I plovan i oba kapolana, ter prodiču hrvatski, a jur čonotom ne.

Fr. Mi je drago znat, znač ću odsada „babi" još manje verovat. Jure Bog!

Različite viesti.

† **Marko Kalogjera** biskup splitski i makarski, umro je u utorak 4. o. m. nakon kratke bolesti u 11 satih prod podne. Marko Kalogjera rodio se je u Blatu, na otoku Korčuli, dne 7. decembra g. 1819. Bi zaredjen svećenikom na 27. ugusta 1843., a posvećen biskupom Kotorskim na 7. septembra godine 1856. Nakon 10 godina, a to na 12. marča 1866., bi premješćen na puno važniju biskupsku stolicu sjedinjenih biskupija splitske i makarske. Pokojniku posvećuje „Nar. List" članak, koji se ovako svršuje: Nikav u hrvatskom narodu, Marko Kalogjera i kao biskup i kao vitez Leopoldova i uz sve drugo častne naslove pokazao mu se odan, nastojeć svedjer o njegovom duhovnom i svjetovnomu dobru, tako da se punim pravom može kazati: da poslije Grgura Ninskoga, Marko Kalogjera bio je najzaslužniji biskup dosad u Dalmaciji za narodnu i crkovnu stvar. Dok se ubudovljena splitska crkva danas o crno zavija za svojim obljubljenim i zaslužnim pastirom — mi na grobu velikoga biskupa i zaslužnoga rodoljuba polagamo vienac priznanja i harnosti u ime cielogu hrvatskoga naroda, iz dna srca vapijuć mu: Lahka ti bila ova hrvatska zemlja, božji i narodni ugodniče, biskupe Marko!

Jubilej dra. Frana Ladislava Riegera. Vodja staročeske stranke dr. Rieger, dovršio je nedavno 70. godinu života, to se je sastavio odbor, koji je Riegoru u ime narodna českoga prodne n a r o d n i d a r. Na čelu toga odbora bijaše pražki načelnik dr. Scholz, blagajnik je bivši pražki načelnik dr. Czerny. Dosolo je uniše 100.000 for. U Americi živući Česi poslali su dru. Riegoru posebnih darova. U sjednici od 5. decembra pražkoga gradskoga vieća govorio je načelnik o Riegorovih zaslugah za češki narod počam od g. 1848., to je gradsko vieće zaključilo, da se gradska dvorana za sjednice postavi na raspolaganje, to je u njoj Rieger u prisuću svih članova pražkoga gradskoga zastupstva 10. o. mj. primao čestitke.

Izbor za istarski veliki posjed. Jučer dne 11. t. m. bijaše izabran u Poreču zastupnikom na carevinsko vieće za istarski veliki posjed g. dr. Toma Vergottini iz Poreča.

Iz Lošinja nam pišu: Gašlošić Antun Ivanov iz Unijah ustade jednog srpanjskog jutra u svojoj kući sa krevota, podje prama vratima, ali vrata otvorena. Pogleda bolje, nema vratnicah. Prospao noć kod otvorenih vratiuh, a u kući sve ložkeno: vino, ulje, žito itd.! Netko je po noći razvisio vratnice to je odnesao. Povezav se do Lošinja, podje Gašlošić do ovdješnje c. kr. žandarmerijske postaje, predstavi se gosp. stražmeštru i pripovjedi mu događaj. Stražmeštar uputio jednika na redjenjih c. kr. sud. Na sudu mu rekoše, da se nek obrati na c. kr. poglavarstvo. Došav ovamo susreto nekog ljudozdnu, predstavi mu se u hrvatskom jeziku (drugačije ni nozna), ni ga ovaj nerazumio. Tad je netko mog Gašlošića nagovorio, da podje c. kr. kot. komesaru g. Lasciacu. Obesav tako Gašlošić sve dvorove od Iruda do Pilata, stade sada pripovjedati događaj i svoju sumnju na nekoje osobe g. Lasciacu. Ovaj takodjer nepoznajuć hrvatskog jezika, ali pomoću slovenščine ištuđe nešto i prestrašeno i pomućeno već od tolikog obhodjanja glavo novoljnog Gašlošića, napiše nešto na jednom arku papira, obeća Gašlošiću, da će doznati sumnjive osobe, da će naroditi, da se krivci pronadju, te ga odpravi. Istodobno bio je u subi g. Lasciaca Nikollć Dominik p. Dominika. Čim se je ovaj iz Lošinja vratio na Unije, doznade Gašlošić po Nikollć Andriji p. Andrije, da je g. Lasciac, čim je odpravio Gašlošića iz sobe, upitao Nikollć Dominika, da mu kaže, kojoj li stranci pripada Gašlošić Antun Ivanov, hrvatskoj li šuranjačkoj. Što je na to pitanje odvratio Nikollć Dominik gosp. Lasciacu, neznamo; znamo samo, da ima tomu preko 4 mjesoca, a da još sumnjive osobe nit saslušane bile nisu, nit se je što u stvari poduzelo, da se pronadju krivci.

Da ima koga, mi bi ga upitali, da li se ima danas u Lošinju krojiti ljudem pravda po strankah, u koje se broje, ili po istini i pravu — ali ovako ističemo samo činjenicu, nek občinstvo samo po svojoj uviđajnosti prosudjuje današnje odnošaje u Lošinju.

Iz Buzeta nam pišu, da se je tamo proslavila četrdesetgodišnjicu vladanja Nj. Veličanstva dne 2. t. m. najsvečanijim načinom. Već u subotu na večer palile se kresove u bližnjoj i dalnjoj okolici U nedelju u jutro dodje izvanjsko pučanstvo u svečanom redu sa glasbom na čelu u Buzet, da prisustvuje sv. misi. U crkvu došla najprije školska mladež, koju je dopratila glasba. Zatim dodje činovničtvo, žandarmerija i financa. Pred crkvom čekala je glasba občinsko zastupstvo, koje se do mala pokaza sa dičnim našim načelnikom. Glasba zasvira carevku a iz hiljadu grla zaori: „živio naš cesar i kralj Fran Josip I. " Pod misom rekao je vele, g. dekan krasno slovo o redkoj svečanosti, opisav u kratko plemenitoga i viteškoga našega Vladara. Po službi božjoj odpratila je glasba školsku djecu u školu, gdje njoj je g. načelnik preporučio, da bude vazda vjerna i odana premilostivomu Vladaru. Glasba je zatim pozdravila obć. zastupstvo, c. kr. sud, to g. dekana.

Na večer bijaše skupna večera kod Fontane, gdje se je sastalo obć. zastupstvo i sila naroda. Za večere igrala je glasba cesarsku himnu i mnogo narodnih komada. Nazdravljalo se u prvoj vrsti Nj. Veličanstvu, našim prvakom i prijateljem. Svečanost ta izpala je u svakom obziru vrlo sjajno, te ju nije mogla pomutiti niti ona luda šarenjačko-krnjolska vika: Viva san Marco!

U proračunskom odboru carevinskoga vieća putužio se je dne 6. t. m. narodni zastupnik dr. Tonkli, da se kod porotnih zasjedanja u Trstu, Rovinju, Gorici i Colovcu vode procesi jedino u talijanskom, dotično njemačkom jeziku, to da se obtužonici preslušavaju pomoću tumačah.

G. zastupnik pogodio je pravu žicu, no morao bi bio prituživati se i proti tomu, što se ne samo prosti već i politički zločinci slavenske narodnosti sude kod rečenih porotah od najbješnijih narodnih njim protivnikah.

Dar školskoj mladeži. G. Gašpar Kastelic, občinski načelnik i poznati rodoljub u Materiji darovao je prigodom četrdesetgodišnjice vladanja Nj. Vel. cesara i kralja Frana Josipa I. školskoj djeci: u Brezovici 42, u Herpeljah 32, u Materiji 42 a u Vodicah 32 knjižice družbe sv. Cirila i Metoda „F r a n J o s i p I."

Red na pošti. Naši poštarski uredi nedadu nam, da zapustimo ovu rubriku. Rod bi, da njim se mili, da se o njih govori ma i ne bilo njim to na čast.

U četvrtak poslasmo na vriome list na poštu. Dva ištiska sa točnimi naslovi bijahu nam povračena u nedjelju. Dotični činovnik nije znao gdje je „K o b a r i d" i gdje je Lovčić „S l a v o n i j a" jer je napisao na pasiou: „P o s t w o ? r e t o u r". Kobarid leži dotičnomu činovniku, pred nosom, a gdje je „Slavonija" mogao je doznati od svakoga normalca. Popitasmo se na pošti nebi li nam kazali zašto se tako s našim listom postupa. Neki činovnik reče nam, da će od sada bolje paziti, ni mi mu novjerujemo, jer nam je onaj ištiask opredieljen za „L o v č i ć S l a v o n i j a" povraćen i po drugi put. Sad neka se tko čudi ako se događaju slični neredi i pokrajini na malenih poštah, kad se što takove dogoditi može pod nosom samomu ravnateljstvu.

Plemeniti dobročinac. Iz Praga se javlja, da je posjednik u Rakovniku g. Tvrdy darovao 40.000 for. za štipendija na češkom sveučilištu i gimnaziji u Pragu, a drugih 40.000 for. za utemeljenje češke akademije znanosti. Slava mu!

Bratovštčina hrvatskih ljudi u Istri. (Konac). Povjerenik gosp. J e d e r l i n i ć Niko sakupio u Omišlju od sliedećih gg.: Albanežo Niko, župnik for. 1, Albanežo Niko, trgovac 30 novč. Albanežo Ivan 30 novč, Antončić Antun for. 1. Baffo Niko 30 novč. Brechler Marija 30 novč. Dapčić Antun 30 novč. Fabijanić Matija 30 novč. Forotić Matija 30 novč. Grego Niko fr. 1. Jedrlinić Niko for. 1. Jurjević Urša fr. 1. Kraljić Antun 30 novč. Kumbatović Niko 30 novč. Losica Juraj 30 novčića. Losica Petar 30 novč. Pavačić Ivan for. 1. Pavačić Toma for. 1. Turato Antun, učitelj for. 1. Turato Antun, gostioničar for. 1. Turato Antun, krojač 30 novč. Turato Jerko 30 novč. Turato Luka 30 nvč. Turato Nikola 30 novč. Turato Niko, gimnazijalac 30 nvč.

Škorlj Josip u Sežani for. 1. Sancin Josip u Predtoki for. 2. Kirac Luka u Barbani for. 1. Clotti Josip u Marčani fr. 2. Kirac Jakov u Modulinu for. 1. Antončić Antun u Omišlju, sakupio prigodom zabave u tamošnjoj čitaonici for. 6. Barićević Pavao u Malom Lošinju for. 6. Pavačić Ivan, blagajnik Grobničkoj for. 2. Ćikević Ljudovit Jurdani 50 novč. Grčković pop Jerko u Osoru à saldo utemeljiteljne svote II. obrok for. 15. Čubranić pop Juro u sv. Jakovu à saldo utemeljiteljne svote II. obrok for. 15. Karabaić Ivo, Cotinje za Kremenića Pera iz Korniča for. 1. Štefanutti Fran u Gračišću sakupio prigodom zabave u tamošnjoj čitaonici for. 11.50. Sorolić Josip, profesor u R. iz Dubašnice kao utemeljitelj fr. 25. Jedan njegov zemljak, koji neće, da mu se za ime znade, kao utemeljitelj for. 25. Grosman Miroslav u Kastvu for. 2. Matejšić Šimun u starom Pazinu kao utemeljitelj for. 25. Letle Ivan iz Opatije 50 n. Tomašić Lovro iz Baške Drage 30 novč. Radić Mihovio iz Dubašnice 30 novč. Puharić Andrija Matulje 40 novč. Dukić A. u Čepiću for. 1. Žmak Antun u Kopru 40 novč. Pavletić Ivan iz Zamoska for. 1. Dr. Trinajstić Dinko à saldo utemeljiteljne svote III. obrok for. 15. Dr. Volarić Fran à saldo utemeljiteljne svote III. obrok for. 15. Gržetić Andrija iz Rukavca kao utemeljitelj I. obrok for. 10. Dukić Ljudevit iz Trinajstića kao utemeljitelj I. obrok for. 10.

Uprava „Bratovštčine hrvat. ljudi u Istri"
U Kastvu, 1. decembra 1888.
M. Grosman, blagajnik.

Posliedice novog trgovačkog ugovora sa Italijom. „Fremdenblatt" pisao je: da je usljed novog trgovačkog ugovora izmedju Austro-Ugarske i Italije znatno narasao uvoz iz Italije u Austriju, te navadja neke primjere. Tako je n. pr. u mjesecu februaru samo po moru uvedeno u Trst 11.430 kvint. limuna i naranča, dakle 10.618 kvintala više, negoli u februaru prošle godine. Izim toga uvedeno je u istome mjesecu 416 kvint. povrća, dakle 265 kvintala više nego lani. Onda je uvedeno 14.891 kv. smokava; 1653 kv. bajama. „Fremd." se radujo ovom većem uvozu, to se ili sprda sa čitaoci ili ih drži za guke. Zašto nije „Fremdenblatt" kazao, koliko je sličnih ili istih plodina išlo iz Austrije u Italiju? Ali nebi bio mogao navesti ni koju stotinu kilograma. Uz narodno ekonomički sustav, koji danas vlada, nastojo državo, da su što više izvaža i što više proizvadja kod kuće, a što manje uvaža. Zato su i obranbene carine uvedene. Mi bi molili, da nam Fremdenblatt kaže, koliko je ostalo u Austriji od novca, kojo su Talijani utjerali za gori navedene plodine!? „Ob."

Talijanski vojnički list o talijanskoj vojsci. List „Esercito Italiano" razpravlja o posliednjih manevrih, te donosi vrlo nepovoljan sud, naročito što se tiče nižih častnika, koji imadu vrlo lošu školu. Ni podčastnici nevaljaju mnogo. Dalje navadja, da vojničtvo nije imalo ni dovoljno ogrieva, ni svietiva, a odiclom takodjer, da je vrlo slabo providjeno. Još gori sud donosi o nižih i viših častnicih domobranstva, koji naprosto svoje službe nerazumiju. Vojničtvo je vrlo slabo izvježbano; disciplina modju častničtvom kao i prostim vojničtvom vrlo je slaba. Najgore je dakako kod občega pučkoga ustanka. Talijani pokazali su koliko vriede prošle godine u Africi. No što bi bilo od njih kad njim nebi pritekli na pomoć naši „j u n a c i" iz Primorja osobito iz Istre, koji bježe izpod carskih znatava kano sinjo kukuriće?

Čila za ognjilo. Njemački kancelar putovao je sa svojim sinom po Alzaciji. Na svojem putovanju ustavilo se u njekom samostanu nedaleko grada L. Oni ostaše tuj puna tri dana, jer ih je bilo opet samostana sjajno dočekao a još sjajnije pogostio. — Kako bismo Vam se mogli odužiti? upita na rastanku kancelar opata. — Tu neučinih više od svoje dužnosti, odvrati opat, rodom Francez, ni ako Vaša Visost hoće, da se ipoti samostana, uzdljujem se moliti Vašu Visost, da bi mi blagoizvolila poslati još dva novaka, budući nas imade vrlo malo. — Poslati ću mu ona dva magarca, što sam ih nedavno dobio iz Španjije, reče (smješeći se) englezkim jezikom kancelar svomu sinu. — Al opat je razumio englezki, s toga pridoše odmah: A da nam ostane dugo vremena nezaboravna uspomena Vaše dobrote, kratiti ću onu dvojicu Vaših novaka imeni Vaših Visostih. — „O forliucht nochamal!" iztisne kancelar i izadje gnjevan iz samostana.

Uputa u jednostavno knjigovodstvo za mlade trgovce, napisao Rud. Severinski, knjigovodja. Zagreb 1888. komisijonalna naklada akad. knjižaro Lavosl. Hartmana (Kugli i Deutsch). Ta vrlo praktično sastavljena knjižica prvo je sustavno djelo o knjigovodstvu u hrvatskoj literaturi, te će vrlo dobro doći trgovačkoj mladeži. U nas žalibože provladjuje njemački ili talijanski jezik i u trgovini, što je u ostalom skroz naravno, jer u toj struci nije se još mogla udomiti naša nomenklatura. S toga radostno pozdravljamo djelo g. Rud. Severinskoga, taj novi prilog k omancipaciji od tudjinštine. U knjizi, koja je vrlo sistematički sastavljena, naći će hrvatski mladi trgovac sve, što bi mu mogla pružiti slična knjiga njemačka ili talijanska, pa s toga ju najtoplije preporučamo. Papir i štampa vrlo su ukusni.

Najveći svjetski grad. London je najveći grad, kakva je igda na svietu bilo, jer u njemu na prostoru od 700 englezkih kvadratnih milja stanuju 4 milijuna stanovnika, medju kojimi je 100.000 stranaca sa svieu strana svieta. U njemu je više židova nego u svoj Palestini, više rimokatolika nego li u cielom Rimu, više Šotlandeza nego li u Edinburgu. U londonskom se zaljevu nalazi dnevno 1000 ladja sa 9000 mornara. Dnevno raste ovo stanovničtvo za 120 ili godišnje za 400.000 osoba; u njem se svakih 5 minuta jedno rodi, a svakih 8 minuta jedno umre. Prosječno se godišnje napravi 9.000 novih kuća. U njegovom poštanskom području preda se godišnje 238,000.000 pisama. U policajnu knjigu zabilježi se godišnje 120.000 imena za obično kriviče prostupke, koje se godišnje na hiljadu umnožavaju. Više nego li tročina prokrčaju u svoj zemlji izvrši se u samom Londonu. U njem je toliko palača za piru i rakija, da, kad bi čovjek jednu do druge poredati mogao, to bi se one protegle u duljinu 73 englezke milje, pa onda nije ni čudo, ako londonska policija kazni godišnjo 88.000 pijanaca zbog pića.

U crkvi. Čin se sbiva u njekoj istarskoj crkvi. Žirafić čonio se po poti put. Došav sa svojom sudjenicom pred žrtvenik, nije znao, da li mu valja kleknuti na lievo ili na desno od svoje miljenice. Bio je vrlo smušen. Opaziv to g. župnik, ukori ga blagimi riečmi: — Al Žirafiću, kako

to, da ne znate kamo valja kleknuti. — Eh! veleč. gospodine, ja to se čini toli riedko puta'. . .

Uzaludna muka. Blizu nekakvog potoka leži pokraj puta jedna velika mramorna ploča, koju svaki prolaznik mora spaziti. Tako je neki samac putnik, iduć tim putem, opazio taj kamen, pa svrnuvši k njemu, nežalivše truda, da ga sa svih strana razgleda, pa se nemalo začudi, kad na gornjoj strani kamena nadje ovaj natpis: „Blago tobi, ako me provrneš". Da nije tu zakopano blago? Putnik upre se iz svo snago, ali nemogaše ni za dlaku kamena pomaknuti. Pokunjivši se odo svojim putem; ali mu kamen nedade mira. I uprav drugoga dana oto ti njega sa trojicom čvrstih drugova i nakon jednog sata najvećeg napora prevrnuše kamen. O kakvom blagu ni traga, nego nadjoše drugi natpis, koji piše: „Srdačna hvala, uviek ležnti na jednoj strani kroz toliko vremena, već mi bijnše vrlo dosadilo".

„Vienac" broj 40. XX. godišta iznašo je sa sliadećim sadržajem: „U registraturi", roman. „Vjera i legendo kavkazkih gorštaka (svršetak). „Uzgoj srca prema Do Amicisovoj knjizi „Cuore", priobćio Josip Prigl. Listak. Slike: Antun Kazali. Kavkazkinja.

„Vienac" izlazi svako subotu. — Cieni mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Lutrijski brojevi

ono 7. decembra

Beč	61	32	15	10	28
Gradac	38	37	47	44	64
Temešwar	21	35	10	50	58

ono 13. decembra.

Brno	19	23	8	69	41
Innsbruck	24	68	74	85	4

Želudac uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje dušo nego nesposobnost kod jela i pića; tim proizvođena poremećenja zauzmu često putah zabiljar, znadaj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se tomu preduzetno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadada ove nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rosa životni balzam" iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obćljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Grlena boli, kašalj, hropuljavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala untijuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljanjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što ih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Vsema poznata učinkovitost, propavjednikom itd. Prohuđenih kašljuć nodlu, navadno jutarnje hropuljavice i grlenih zapalah nastaje kao za čudo uzlinanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se pazliti od varalicah, koji je ponašinjaju. Zato treba uviek zahtievati *Prendinijere sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieni 30 nč. kutijica zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—10

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko ljanje je izvratno sredstvo proti glavobolji, migreni, bol-znim v vsčesih, na očeh in zobih, proti ranam, trganju, nahodu, izpuhom in madežem na koži in pegam; tudi je jako dobro kot vodo za ispiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje tasti lus, in odstranjenje gnide. Cena z poplsom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4 12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Ci[illegible]

Steklenice imajo vilto tvrdko Brázaya.

Previdjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera

Elixir za živce

koljim se ozdravlja sve živčano bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale uslied mladostnih grieha. Ozdravlja **slabost**, bljelotok, slo-i, glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudačne, ter pospješuje probavu itd. **Elixir za živce**, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznano od svih auktoritetah medicinskih — penja jamstvo za ozdravljenja spomenutih bolestih. Pobliže iz cirkulara, koji je pridedan svakoj staklenci. **Cieni mala staklenka f. 2 — velika 3.50, dvostruke f 6.50 s vr. u gotovom ili pouzdem. — U svih ljekarnah je na prodaju** — Glavno skladište: Einh rn-Apotheke, **Max Fanta**, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u ljekarnah B. S. ravello, All'Amazone Trionfante, S. ravallo, P. Cavana i Prendini. Na Rieci A. Mizzan 18—5

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novost za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-letovni odkaz 3¼% in 8- „ 9 „ 10- „ 9½ „

V napoleonih na 30-dnevni odkaz 2% „ 6-mesečni „ 2½ „ 6- „ 2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so naložene v okrogu priznana se nov obrestna tarifa na temelju odpovedi od 22 oktobra, 20. oktobra in 18. novembra

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestí

Nakazuje

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor na Zagreb, Arad, Bazen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupuje in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenja kuponov pri odbitku 1%o provizije.

Produjmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru 2 odpriljem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — pravilaja po pogodbi.

Na vredností obrnsti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—16

Marijacoljsko želodečno kapljice

zvratno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri neredenosti, slabosti želodca, ako s grlo smradi, napenjanju, kislom pokanju, kolika, želodčnem katarn, gorečibo (srazvi) pri prehlinej prehlajeni slini, ra množi blevanju in gnjusu glavobolu, ako boli in želodcu) krč v želodcu, zahasanji, preobilnosti ječi in pljuč v želodcu

Varovat. znamka proti glutam, bolami na vrat mat in jetrih in tudi proti slati zili ali klinorejdam Cena steklenici je s pečatom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijacoljsko želodečno kapljice store tajno sredstvo. Deli, iz katerih obstoji, zamejeni so na vsakej steklenici priloženemu poduku za vporabo

Pristno dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trionfante — Lekarna: Eduard de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fortuna Imperiale. — Lekarna: Benedetti Serravi, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedetto Vlach Minghessi, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo a R dentore (glav skladiš.)

Lekarna: Benedetto all' arco nero. — Postojna: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo! Pristno Marijacoljsko želodčno kapljice ponarejujejo in puenomajo se mnogovratno. V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusika i Kremsericah (Kremsier).

Nova

74—8

agencija za službe

u Trstu, Via Campanile br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, **utjeruje dugove**, dobavlja izvišća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd.** Zalaže i riešava proti uplati kamatah predmeta, založene u gradskoj zalagnonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovrstnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 30—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

[illegible] gotovo o *zadusanju* i *pospješenju pro-*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, to *koli [illegible]stvom toli zadusenom dobrostanju*. Najbolji *domaći lek* za uredbu probavu, prinjerene unješanje krvi i odstranitli nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Pripravljen je od *najboljih, liečarski najstrieptših zelenikah*; lakuno se osobito kao sigurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odvajanja, nadimanja, bljuvanja*, koji bolestih u *ljetu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *sarale krvi, bezvoljnosti, živčnih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije i melankolije* (sullen slabe probavi) on oživljuje svu djelatnost probave, čisti krv te dobiva *bolestno tielo* i nova *vilu i okrepče*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sveguran ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, koliko svako [illegible] Šalju se na *frankirana pisma* na sve strane na *povrede (uzore)*

OPOMENA.

Da se izbjegne prevari, upozorujem svakoga, da je svaka staklenica sa [illegible] Rosa životnog balzama po [illegible] priredjena i u modrom kartonu omotana, koj po [illegible] uzrane napis: „dra. o a životni balzam iz Fragnera [illegible] s crnomu orlu, k. Fragner, Prag 205-III" u njemačkom, češkom, mađjarskom i francezkom je iku [illegible], a pre- [illegible] koje nije sa zaštitnom — niže otisnutom — zaštitnom znamkom provideno.

PRAVI

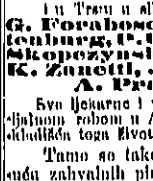

Dra. Rosa životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna sk crnom orlu.

Prag, br. 205-3

i u Trstu u svih dih ljekarnah i

G. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, I. Prendini, Giov. Skopezynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sva ljekarne i vaše trgovine sa mate- [illegible] robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije kroz ti- [illegible] zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otoklini.

Upotrebljuje se, ako se žensam prsi upale ili otekn- i kod svakog oteka crva u prsu i vanoki-i, kvinuje, mozga (srijeva kost), reumatičnoga o ka, krostobe- upale u kolj nih zukan i ludila, proti puno nozlj- kod ranjenih ru ah, protiv [illegible] ranam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratuj nateklini itd.

Sva upala, natekline, otvori se iz sti ali u kratkom [illegible] gdje je puno ognjišno, i vuče leti balzam [illegible] nav smrad bez svake boli, te izleči u najkraće vr eme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

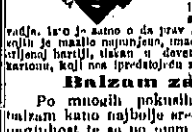

Opomena!

Jer se prazko univer- [illegible] ma tko od vih- [illegible] stvenih pazovi, upozo- [illegible] rujem svakoga, da se [illegible] po pravom prepisu samo kod mene pr la- [illegible] vadja, ter je samo o da prav , ako šnte kutijice, u kojih je mazilo najsnjeno, imadu nauk za uporabu na [illegible] srijenoj hartiji, tiskan u davet jezikah, a zamotan u [illegible] kartonu, koji nos izvedatelja zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih poluzao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstran i [illegible] ugnjuhost te se po njem zadobije opet je [illegible] gubljeni sluh! I staki bica 1 for. a

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnoj hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna, v vseh moderniih barvah dvojna širokost f. 6.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f. 2.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. 4.

Barčana za obleke
deset metr, ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm. širok f. 3

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for 5.

Velurjevi žali
¾ dolga samo volna f 3.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, kudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jersey" za gospe
(Jopice) s svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velike; 1 komad f 1.50

Košulje za delalce
iz runburškoga oblačnin velike, 3 kom f. 3

Holandeske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 3.60

Normalne košulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1.50

Crni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok za vsako obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovejši vzorci, 30 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 ctm širok, 10 metrov f 3.80

Dreidrath (Trožičje)
najboljša vrsta, 80 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna sčipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno

1 komad, 80 vatlov	¾	for	4.50
1 „ 30 „	¾	„	5.50

Kitig-Webe
bolje nego platna
1 koma 1 ½ širok, 30 vatlov f. 6

Sifon
1 komad, 30 vatlov, Ia f 5.50, najbolje vrste f 6.50

Kanafas
1 kom. 30 vatlov, IIa f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Oksford
za more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestoječe iz 2 postelj nih pregrinjal in namiznoga prta sa svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelino pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for 2.80

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 180 ctm. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolge 190 cm široka, f. 2.50

Kožuje za gospode, lastno delo
bele ali be vano 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, čuo pletene, 3 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brneško sukno
Ostanek 3.10 m trov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske suknje
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo. f. 3.50

Blago za površnje suknje
najfinejše vrste, za celo suknj f. 2.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejme brez ugovora nazaj.

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

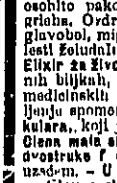

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da se je ta bolezen vsega zbujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vse sredstva, ki nam jih naša veda zadnjo in tudi nisem pozabil naraščajoče jih rudninskih vodá. Toda zbojšek bil je le za malo pe utkov. Sledjič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in stalen, da je moj sin porabivši samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri tacem vspehu moram Vašo esenco le priporočati, ker je priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlasti ne itl., ter Vas tudi pooblastim, da to ugotovljalo moje hvaležnost ko v rsnici zasluženo ponvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolcno.**

Broj 51. U Trstu 20. decembra 1888. Godina XIX

Nepodplasani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redal ali stoje 60 nč, za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskim naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za poljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i s pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se ulica Carintia br. 28.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztiče oto i devetnajsta godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Pred vrati smo hvala Bogu dvadesetoj godini. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici, i da će se k ovim udružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije fr. 5., a za seljaka fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carovine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom *(Vaglia postale)*.

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge".

Božić.

Medju velikimi crkvenimi blagdani zauzimlje prvo mjesto uspomena na narodjenje Spasitelja ili Božić. Sin božji, da izpuni uzvišeno djelo odkupljenja griešnoga svieta, silazi na zemlju uzamši na sebe ljudsko tjelo. Neznatno mjestance, skromni Betlehem, koma proricaše proroci, da neće biti najzadnji medju gradovi židjskimi, primio je prije 1888 godina u svoje krilo uputjenoga Spasitelja svieta, ni neznajuć, koli se veličanstveni čin obiva u njegovoj srodini. Siromašni pastiri čuvajući svoja stada u okolici Betlehema, bijahu prvi do kojih doprie glas s neba o narodjenju sina božjega. Prvi pjev angjela: »Slava u visini bogu a na zemlji mir ljudem, koji su dobre voljo« razliegao se nad drieminućim Betlehemom, dočim se veseli pastiri žurili u neznatno mjestance, k siromašnoj štalici, da se prvi poklone božanskomu dietetu. S daleka iztoka dolazo kralji-mudraci s velikom pratnjom noseći novorodjenom kralju kraljeva bogate darove: mir, zlato i tamjan. Tako se izpunilo proročanstvo starega zavjeta o narodjenju sina božjega i o prvom posjetu pastirah i mudracah.

I izpuniše se točno i sva ostala proročanstva o životu, djelovanju, smrti i uskrsnuću našega Odkupitelja. Svi ti veličanstveni čini jesu svakomu od nas duboko u srce usadjeni, jer je usisasmo materinjim mliekom i jer je naučismo od naše sveto crkve. Sve to slavi i uzveličava sveta crkva širom čitavoga svieta neobičnim sjajem, no blagdan narodjenja Spasitelja osobito je slavljen od svih naroda i u svih strana kršćanskog svieta. Naravno je, da razvijaju oci tom veliki, slobodni i sretni narodi veći izvanjski sjaj nego li oni, koje tare bieda il novolja, dušovne il tjelesno robstvo.

Hrvatski narod, koji se je vazda odlikovao čistom vjerom i sinovljom odanosti do sveto majke crkve, i koji si je mačem u ruci zaslužio častan naslov: »Predzidje kršćanstva« slavio je od svog pokršćenja i slavi danas nekim svetim zanosom uspomenu narodjenja Onoga, koji je svoju dragocienu krv prolio za »pas svieta. Tà kako i nebi! On, koji je borećí se junački na svih skoro bojnih poljanah Europe, lievao na potoke svoju krv — malo za sebe a mnogo za drugo — izkusi najbolje što je progarnanje, što su žrtve, a vrlo često žalibože i što je crna nezahvalnost. Od davna sam patnik i mučenik podnaša divnom strpljivošću ljudske nepravde uzdajuć se u Onoga, koji je na Golgoti svoju svetu krv za drugo prolio.

Ah kao što je Hrvat prigrlio sv. vjeru od početka i čvrsto uza nju pristao, njoj uvjek vjeran i odan ostao, tako ju on i danas s ponosom i uzhitom čistu priznaje te izpovjeda. Svetom vjerom uniše Hrvat i drugu krjepost, kojom se nemalo ponosi i koja mu podaje prvenstvo medju narodi. Neograničena ljubav i nepokolebiva odanost Hrvata do svoga zakonitoga Vladara posvjedočena bijaše i priznata sto i sto puta. Pa kao što nalazi on i u najvećoj novolji utjehu u sv. vjeri, tako se sjeća vazda — bilo u sreći il nesreći — svoga uzvišenoga Vladara.

Slaveći za koj dan Hrvat božićne blagdane, pokazati će ponovo dvie najuzvišenije krjeposti, t. j. vruću ljubav, živo uzdanje i nepokolebivu odanost napram Isusovu namjestniku, i napram svomu svietskomu vladaru, Njeg. Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipu I., koji želo bez dvojbe kako i mi iskreno i našemu narodu što sretniji Božić!

Govor

dra. Dinka Vitezića izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 12. t. m. prigodom razprave novog obranbenog zakona.

Pošto nobijaše predlog neposrednjeg g. govornika dostatno podupri, to se nebi skoro imao na nj osvrtati, nu nemogu ipak od manje, a da malo rieči o njem neprogovorim. Ja mislim, da takav predlog nije prihvatljiv kod današnjeg svietskog političkog stanja, to uz okolnost, što svo vlasti, velike i ostale, svoju obranbenu moć što više moguće pomnožati nastoje; no ja bi se mogao tim manje za nj izjaviti, budući da se osvrće jedino na vojsku, dočim niti nespominje vojne mornarice. Tà i onako leži na štetu vojne mornarice velika razlika u tom, što mora njezina momčad za jednu godinu više aktivno služiti; onim predlogom povisilo bi se jošte samo nepravednost, jer bi se tim za vojsku dvie a za vojnu mornaricu pako četiri aktivno godine službe ustanovilo. To sam hotio u kratko proti predlogu g. zastupnika Türka iztaknuti.

Razlog, zbog kojeg se latih rieči, podaje mi nova uredba, koju se uvadja sadašnjom zakonskom osnovom, t r o g o d i š n j a naime p o m o r s k o - v o j n i č k a s l u ž b a.

Po obranbenom zakonu od god. 1868, nobijaše, obzirom na trajanje službe, između momčadi od vojske i vojne mornarice nikakve razlike. Polag istoga trajala je naime službe: tri godine aktivna, sedam godine pričuvna, a dvie godine domobranstvena, i to koli za vojsku toli za vojnu mornaricu. Obranbenom novelom od god. 1882. bijaše u toliko uvedena neka novost, što se je za vojnu mornaricu četiri god. aktivne službe ustanovilo, dočim se je službovanje u pričuvi od sedam na pet godina obalilo, te momčad pako od službe u domobranstvu oslobodilo. Ovo, na mahli devet godina ograničeno službovanje, smatralo se je kano nadoknadjenje za ono, što mora momčad vojne mornarice jedne godine dulje aktivno služiti nego li u stanjeđoj vojsci, a to bijaše posve dobro i pravedno. Tu uredbu pako htjelo bi se predloženom zakonskom osnovom dokinuti. Razlozi, koje navadja vlada za tu novost, jesu u kratko po prilici slijedeći. Navadja se, da bi nastao u slučaju mobilizacije manjak kod vojne mornarice ne samo od četiri po sto, kao kod stojeće vojske, nego mnogo veći, naime od 20 po sto, budući da se uslied posla radi zaslužka kod momčadi vojne mornarice kakvih 20 po sto, neaktivne službe, pozivu neodazovo, čim nastaje za ratno stanje manjak od 1485 momaka. Kod takva stanja stvari prepostalo vladi, kašto kaže obrazloženo Izvješće, dva izlaza otvorena: pomnožanje naime broja novakah ili produljenje dobe službovanja.

Vlada kaže, da se je latila ovog posliednjeg sredstva, te navadja tada, da tim nenastaje nikakva razlika u trajanju službe već jedino u službovanju. Ali ja mislim, da je upravo u tom pogriješka, što nema razlike u trajanju službe, dočim obstoji u službovanju: jer čim je težje i dosadnije službovanje, tim kraće imalo bi razmjerno naravski biti i trajanje, kao što je to sada. Ja mislim dakle, da sadržajo predloženu novost vrlo nepravednu ustanovu za primorske pokrajine, iz kojih se uprave u vojnu mornaricu najviše unovađuje.

Kaže se dodulo nadalje u razlozih, da je momčad vojne mornarice od vježbah s oružjem oslobodjena, nu to vježbe traju samo 12 tjedana, a 12 tjedana nesačinjava ipak jednu godinu aktivne službe.

Sudim dakle, da će biti takova ustanova od štetnih posliedicah za primorsko stanovničtvo, osobito pako obzirom na trgovačku mornaricu.

Ja sam u svojem govoru, držanom prigodom ovogodišnje proračunske razprave, obrazložio vrlo žalostno stanje, u kojem se nalazi naša trgovačka mornarica. Preporučio sam tada napose i vrlo toplo njegovoj preuzvišenosti g. ministru trgovine, da bi bar uveo one polaksice kod poreza od zaslužka i prihoda, koje je vlada upeljala u Ugarskoj za trgovačku mornaricu jur prije duljo vremena. Njegova preuzvišenost g. ministar trgovine odgovorio mi je kako i on uvidja, da je stvar potrebita, te obećao, da će se za to zauzeti.

Nu na žalost prošlo je od tada jur više vremena, a da se u toj stvari ništa poduzelo nije. Modjutim nazaduje naša trgovačka mornarica od mjeseca do mjeseca sve to više. Bojim se veoma, da će se ovdje obistiniti ona izreka: R o m a d o l i b o r a n t e S a g u n t u m p e r i i t.*

Osim toga držim, da su i ustanove predidućeg §. 7. za naše pokrajine vrlo teretne, i to tim više, pošto traje aktivna služba u vojnoj mornarici četiri, a ne samo tri godine, tako da mnoga ona, koji služe kod mornarice tekar po dovršenoj 25. godini u žonitbu stupiti.

Ja mislim, da ide ta ustanova obzirom na dobu predaleko, to da će biti uzljed toga posliedice za budući naraštaj vrlo štetne.

(Konac sliedi).

* Dok se je u Rimu viećalo propao je medjutim Sagunt (Op. prev.

Glavna skupščina

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri".

(Konac).

G. S p i n č i ć uvidja plemenitu nakanu gosp. predlagača, al poznavajuć silno potoškoće kod posudionicah, kod kojih je i sam sudjelovao, boji se, da bi odbor nešao na nezgodne zapreke. Dodi će ih 5, 10, 15, da im se posudi novca, a to će zadati odboru mnogo posla, tužba i zamjera. To pako nemože se odboru napriti, jer imade svatko i svog posla. Da se razpolaže sa kapitalom od 50.000 for. tad bi prietao na predlog dra. Laginje, ni ovako je protivan.

G. B a k a r č i ć bi želio, da nam mali kapital nosi bolje interese, radi čega misli, da bi gg. odbornici i taj trud preuzeli. Pošto vidi pako, da će danas težko doći do stalna zaključka, predlaže, da se stvar ostavi za budući skupščinu, da ju tomoljitlje prouči i razpita, a tada da se zaključi štogod pozitivna.

G. dr. L a g i n j a opetuje, da bi se svakako bar nešto družtvenog kapitala privatnim razposudilo, jer da je kod kmeta najsigurnji novac, a interesi nešto viši.

G. M. J e l u š i ć podupire predlog g. dra. Laginje opazujuć g. Spinčića, da se družtvenoga novca nebi imalo nikomu posuditi, koji nebi donesno potrebito papire u redu.

G. Z a m l i ć je takodjer za to, da se izda na posude do 1500 for., nu prednost imala bi se dati onim, koji bi taj novac uložili za školovanje svoje djece, da se tako roditeljom pomogne svoju djecu izškolati.

G. S p i n č i ć odgovara, da bi to zadalo odboru odviše posla, jer bi morao učiti i podučavati posudioce što i kako njim je raditi, da dodju do posude. Osim toga došlo bi do zamjere, jer bi se govorilo o protekolji i pristranosti odbora. On žali, da nemamo kojeg novčanog zavoda, koji bi našim ljudem u novolji pomogao. Preporuča skupščinarom, da se ozbiljno zauzmu za ustrojenje takova zavoda, te napokon pristaje uz predlog g. B a k a r č i ć a, da se prepusti odboru, da do buduće glavne skupščine pitanje ovo temeljito prouči, te o tom u svoje vrieme svoju ročo. —

G. dr. L a g i n j a kaže, da se odbora nije pitalo, kamo dajo družtveni novac, jer se je znalo, da s njim dobro gospodari. Pitanje ovo došlo je danas slučajno na protres. On priznaje, da bi se težko došlo do interesa, no imajuć više povjerenja u naše domaće l i t i c e nego li u kojekakve banke, preporuča, da bi se svakako nešto od družtvenoga novca razposudilo.

G. A. P u ž pristaje takodjer na takovu posudu, nu samo u onih slučajevih kad trebaju roditelji novca za školanje djece, jer je družtveni novac jedino taj svrhi namienjen.

Pošto se je tako predmet svestrano razpravilo, bijaše zaključeno: da se dade na posudu najviše 2000 for. uz dobre hipoteke, da se interes plati unapred, da se pojedincu nedade više od 200 for. i napokon, da se uzme osobiti obzir na one, koji bi trebali novac za školanje djece. Kano dodatak bijaše prihvaćen predlog g. dra. S t a n g e r a, da se kod posudo imado zahtjevati garanta, koji će redovito plaćati dotično interese.

G. dr. M a n d i ć, iztaknuv veliko zasluge, kojo si je stekao odbor za našu

miljonicu, predloži, da mu se izrazi u zaplanik zahvala, to da mu skupščinari uzkliknu „živio“, što se je jednoglasno uz burni „živio odbor!“ prihvatilo.

G. M. Jelušić preporuča skupščinarom, da bi se mjesto čestitanja prigodom novo godine ili imendana pojedinih rodoljuba, novac, koji bi se imao za to potrošiti, darovao radjo „Bratovšćini“. Prima se jednoglasno.

G. Spinčić izvješćuje o listovnom papiru i kuvertah sa družtvenim grbom, što je odbor dao po zaključku prošlogodišnje skupščine tiskati, te preporuča gg. članovom, da si takva papira kod odbora nabaviti izvole.

Pošto bijaše tim dnevni red izcrpljen, diže g. predsjednik skupščinu zahvaliv se još jednom skupščinarom i svim prijateljem „Bratovšćine“, te pozove prisutne, da uzkliknu trokratni „živio“ premilostivom cesaru i kralju Franu Josipu I., čemu se je skupščina oduševljeno odazvala.

Na večer sakupi se opet većina skupščinara u „Narodnom domu“ na prijateljsku večeru, kojoj je prisustvovalo kano i obično lepa kita domaćih i znajodnih rodoljubkinja. Suvišno je i spominjati, da bijaše družtvo vrlo oduševljeno, te da je svatko najlepšu uspomenu sobom kući ponio.

Pogled po svietu.

Trst, dne 10. decembra 1888.

Austro-Ugarska: U carovinskom vieću razpravlja se jako živahno zakonska osnova o novom vojničkom zakonu. Osobito su se zastupnici zanimali za polakšice jednogodišnjim dobrovoljcem, koji će morati po novom zakonu položiti u prvoj godini službu častnički izpit, a oni, koji kod tog izpita propadnu, morati će služiti još jednu godinu. Kako se približuju božićni praznici, zavleći će se razprava o tom zakonu i u iduću god. 1889. jer će biti sjednice na jedno 20 danah prekinute.

Položaj financijalnoga ministra kažu, da je uzdrman poradi netočnih izvještajah kod deficita za prošlu godinu, u kojem se je izkazivao deficit za skoro 14 miljunah forinti manji, nego je u istinu bio.

Ugarski sabor prihvatio je predlog o gradnji željeznice Mostar-Sarajevo.

U ugarskom družtvu sv. Ladislava govorio je biskup Schlauch o moralnoj moći pape, iztaknuv, da ako i je sv. Otac u Rimu zasužnjen, da se ipak na Rim obraćaju oči cielega svieta, jer je u njem glava crkve, koja svojom moralnom silom upliva na sva svietska pitanja.

Srbija: Koliko se do sada znade izabrana je u narodnu skupštinu velika većina kandidatah radikalne stranke, te se drži, da će oni imati $^3/_4$ zastupnikah, dočim će liberalci dobiti $^1/_4$ a naprednjaci nijednoga. Taj uspjeh radikalne stranke osupnuo je židovske peštanske i bačke novinare i srbske vlade savjetnike, koji mlate sada okolo sebe kao sliepi, tražeć uzroka tomu uspjehu sad ovdje sad ondje, te će naravno najzad doći do zaključka, da je uspjeh postignuti podporom rublja. Kralju Milanu već poručuju, da ako mu se neposredni radikale dovesti do položaja, da sami sebe uniše, neka onda upotriebi svu svoju oneržiju i mudrost, da jih s puta makne, ali mu također poručuju, da se oni neće mješati u moguće zaplotaje.

Italija: U susjednoj se kraljevini približuje opet ministarska kriza; zastupnici komore nisu zadovoljni sa financijalnom osnovom ministra Maglianija. U ministarskom vieću zaključilo se je, da se razprava o toj osnovi odgodi do buduće godine, nebi li pošlo za rukom naći promjenah, koje bi zastupnike zadovoljile.

Francezka: U Francezkoj komori pao je vladin predlog o panamskom prokopu, što je jako uznemirilo sredinje stalište Francezke, koji kako se čini posjeduju najviše dionicah toga družtva. Protivne stranke upotrebljuju to u svoje svrhe, te agituju proti vladi i komori, koja je u istinu izgubila sav kredit kod naroda.

Franina i Jurina

Fr. Ah Juro moj, ale se došo.
Jur. Ki, ča, kado?
Fr. On naš dugonja.
Jur. Morebit je srabljiv?
Fr. Ni Juro ne, nego da ga srbi noki dopis va „Slogo“.
Jur. Tako neka se došo, morda će mu lagljo biti, al neka pazi, da kožu ne ogrebe.
Fr. To j' njegov posal.

* * *

Fr. Si ča čul, da je s našim rekursom?
Jur. Dragi ti, ča Vam pomaže rekurit, tor ste mogli napreve znat kolike će Vam valjat.
Fr. Ja, ja, vrana i oku...

* * *

Fr. Noki gospodučić va Taru da je nagovoral ljude, kako mu je to noki p r o š n e n i s Poreča jako preporučil, da valja štimat svojga plovana..
Jur. A vere ako je tomu tako, to je znak, da se je pokratil i pokajal, zač je i on nam plovanu jamu kopal.
Fr. Moglo bi i to biti, ma le novalja zabit na onu da: Ilušen minja dlaku ali dudi nikada.
Jur. I ja tako govorim, za to valja imat š o t i r e oči.

* * *

Fr. Niki talijanaški pop-albakat na Puljšćino priporuča našim radovalkom, da neka štiju samo talijanske fajote, makar i bilo židovsko i bezversko.
Jur. A zač to?
Fr. Ać da će se iz njih navadit svoga i svašta . . .
Jur. Ale nič dobrega.
Fr. Onda neka si ih štije sam, ter ga vaš nemere nič pokvarit.

Različite viesti.

Našim predplatnikom. Mnogo jih imade još među našimi čitatelji iz predbrojnici, koji nam dugaju predplatu za pol ili cielu godinu, pa pošto je ote godina pri kraju, molimo i opominjemo njih i svakoga, koji nam bilo u koju svrhu štogod duguje, da svoju dužnost čim prije učini. Sad njim se oto pruža prilika, da s novom predplatom pripošalju stari dug, jer bez redovite i točne predplate nemože nijedan list obstojati.

Mladomisnici. Bogoslovi četvrtog tečaja trščansko-koparske biskupije, gospoda Pravdoslav Filiplić iz Lindara, Libert Slokovič iz Pazina, te Anton Vascotto i Antom Ulcigrai, obojica iz Izole, primili će više redove, te biti redjeni za svećenike u petak, subotu i nedjelju.

Gosp. Filiplić promisiti će u Lindaru dne 30. decembra t. g., a g. Slokovič dne 1. jenara 1889. u Pazinu.

Veseleći se iskreno s tom dvojicom naših vrlih mladića, što stupaju u četu božjih blagovjestnika i u kolo narodnih prosvietitelja, želimo njim iz dubine srca, da bi njim Svevišnji blagoslovio svako buduće poduzeće, koje bude smjeralo na čast božju i na korist znamenitoga nam u Istri roda.

Odborska sjednica političkoga družtva „Edinost“ obdržavati će se u nedjelju dne 23. t. m. točno u 10 sati u jutro u prostorijah „Delalskega podpornega družtva“ (Via Molin piccolo br. 1). Na dnevnom redu jesu sliedeće točke: 1. Pogovor glede urednika za družtveni list „Edinost“. 2. O budućoj glavnoj skupščini. 3. O budućih zemaljskih izborih. Kako je razvidno, važne su ove tri točke dnevnoga rada, pak bi bilo želiti, da se gg. odbornici i namjestnici u podpunom broju k sjednici dostaviti izvole.

Proslava četrdesetgodišnjeg vladanja Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franc Josipa I. u Sovinjaku. Odavle Vam se redko kad javilo, gosp. uredniče, kako se proslavlja rodjendan il' imendan našega premilostivoga Vladara, pak oto nas, da Vas u kratko izvlostimo barem o proslavi četrdesetgodišnjice vladanja uzvišenoga cesara i kralja u našem skromnom mjestancu. Kriesovi i drugo priprave za svečanost bijahu gotovo jur za dne 1. decembra, no od izvršenja toga moralo se odustati zbog nepovoljna vremena, napose radi jakog vjetra.

Dne 2. decembra prestao duvati vjetar a jutro osvanulo jasno i krasno. U brzo sakupilo se množtvo pobožna puka, da sluša sv. misu i da se pomoli za prodobrog Vladara. Po sv. misi zaigra glazba na trgu carsku himnu, zvonovi zazvonili svečano, a mužari gruvali, dočim je slovala prava, iskrena radost na licu tuj sabranoga naroda. Sve bijaše uzhićeno kao da imade u svojoj sredini ljubljenog Vladara.

Pod večer iza sunca zapada zaigra opet glazba na trgu, gdje se je pjevalo i igralo carsku himnu i drugo komado i pjesmo. Po bliežnjih vislanh i brieškuljeh zablistalaše mnogobrojni kriesovi, koji su podavali mjestu i okolici čarobnu sliku. Glazba je neprestance igrala što na trgu a što po mjestu, mužari gruvali krasno u noć, a veseo narod pjevno svoje obljubljeno pjesmo kliktajuć svako malo: „živio cesar i kralj Franc Josip I. Srdačna ova svečanost potrajala sve do pol noći uz živalne i nepomućene veselje, u najlepšem redu i miru, na svačiju zadovoljstvo svih onih, koji su vjerni podanici premilostivoga našega cesara i kralja Franca Josipa I.

* **Iz carovinskoga vieća.** U 280. sjednici carovinskoga vieća dne 17. t. m. govorio je narodni zastupnik g. dr. Dinko Vitezić opet o polakšanju vojničke službe kod carske mornarice. Donleti ćemo ćim prije i taj govor u provodu.

Iz Lošinja nam pišu: U vlasti odnvle uvrštenoj u br. 49. „N. Sl.“ čita se, da je ovo poglavarstvo pozvalo na saslušanj dva svjedoka u poslu otoka N. A. p. A. proti onudi lošinjske obćine, kojom ga je ova odsudila na izplatu procienjene štete i kaznu radi poljskog prekršaja. Kako nakanadno doznajemo, ona se dva svjedoka neodazvaše pozivu, nagovoreni na to od N. A. p. A., koji im obećа, da će ih on sam zato izpričati kod poglavarstva. Bilo je to gnsta mjeseca t. g. kad je N. A. p. A. bolovao, a došlo se takodjer on naći na saslušanj za svjedoci, pa kako nije mogno, tako je nagovorio svjedoke, da se sami, a bez njega, nebi predstavili poglavarstvu. To pripovjeda sada svjedok R. A. i mati R. N. Novembra t. g. vidilo. so N. A. p. A. u Lošinju šetati po obali čila i zdrava na kot. komesarom g. Lasciacom. Za svjedoke se već pitalo nije do 11. t. m., a broj 49. „Naše Slogo“ stigao je u Lošinj na 9. t. m. Te za one, koji se drže kronologičnog reda. Mi, koji pri današnjim odnošajim reda nepoznajemo, iznašamo ovo na dopunak onoga, što se čita u br. 49. zanteležljni, jedva li će N. A. p. A. zaboljeti glava za to, što odvraća od posluha svjedoke zvano na saslušanj od c. kr. kot. poglavarstva u Lošinju. Do vidova!

Iz Buzeta javljaju nam, da su se tamošnji naši rodoljubi složili, te na javnoj dražbi u Kopru od financijalne oblasti potrošarinu na vino, pivo i meso za onu mjestnu obćinu preuzeli. Na čelu toga družtvanca jesu najčestitiji naši prvaci, pak neima dvojbe, da će njihovo poduzeće dobrim plodom uroditi. Naši poduzetnici trebali će poštenu i vješta osobu, takozvanog daćijara, koji će krčmare i mesare nadzirati i ostalo s tim spojeno poslove obavljati. Tko bi želio dakle ono mjesto zadobiti, neka se izvoli obratiti na članove toga poduzeća, na gosp. Matka Sankovića, obć. savjetnika i župana u Dannh (pošta Vodice) ili na g. Frana Flego, načelnika u Buzetu.

Božićnicu prirodjuje načelničtvo ženske podružnice sv. Cirila i Metoda u prostorijah slavenske čitnonice u Trstu u subotu dne 22. t. m. u 3½ sata poslije podne. Poderovana će biti siromašna dječica otročjega vrta i prvoga razreda slovenske pučke škole kod sv. Jakova u Trstu zimskom odjećom, obućom i drugimi potrebitimi darovi.

Iz Veprinca piše nam prijatelj Imao bi Vam javiti više stvarih iz naše obćine, nego za sada neću, nego jednu i to stvar ne velike znamenitosti za druge, ali za nas dosta važnu. Ove godine izpunila se naša davna želja, da se popravi i na novo pokrije zvonik podružne crkve sv. Petra u Poljanah, kako je to učinjeno pred trimi godinami kod župne crkve u Veprincu. Crkva i obćina dogovorno su pokrilo trošak, a djelo je izveo gosp. Anton Bolec iz Šentvida kod Ljubljane. Kako smo bili posve zadovoljni njegovom prvom radnjom u Veprincu, tako smo podpunoma zadovoljni i ovom učinjenom u Poljanah. On je no samo vrlo sposoban u toj struci, nego je čovjek vriedan i čestit u svakom obziru. Kod pogodbe posve umjeren, a u izradbi zdušan i točan. Mi mu na tih radnjah srdačno zahvaljujemo — i svakomu, koji bi trebao slične radnje, toplo preporučamo s dodatkom, da on neprezmemo samo radnju limarsku — pokrivanje sa bakrom ili sličnom tvarju, — nego izradja sam i radnju tesarsku, u koju se veoma dobro razumlje. Još jednom hvala mu — čestitomu slovenskomu bratu.

Opazka uredničtva: I nam je od drugud poznat g. Anton Bolec no samo kao pravi strukovnjak u pokrivanju zvonika, sušа, kuća itd., nego i kao uzor narodnjak pa ga zato vrućo preporučamo veloč. svećenstvu. Živio!

Iz Draguća pišu nam 18. t. m. Stara je poslovica, da Bog neplaća svako subotu. u mi ju možemo uporaviti na naš poštarski urad, dotično na pošto moštra gosp. G. M. Grossich-a. U Vašem cienjenom listu bijaše često tužbah proti rečenomu gospodinu, no rod bi, da se na to sl. ravnateljstvo pošta obazralo nije, dok nije došao mak na konac. Ovamo dolazili su dodnše nadzirati poštu gg. komesari iz Trsta, no g. pošto moštar prošno je uvjek dobro. Vaša posliednja tužnjica, da g. pošto moštar šalje svoja privatna pisma pod službenim počtom kano „službene“ spise, o čemu se može svatko osvjedočiti na obćinskom glavarstvu u Buzetu, ostalnje također neopažana. Ali Bog naplaća svako subotu. Nedavno došao je ano iz Trsta „b r k a t i j a“ komesar, da pregleda naš poštarski urad, pa, kako čujemo, nije našao ave u redu, kako bi moralo biti. Gosp. komesar da neblažde dakle zadovoljan, no jedva da je od njega zadovoljniji g. M. G. Grossich. U ostalom bi Vas o tom možda bolje znala obavjestiti poročka „buba“, koja se doro i više kad vidi u našem oku trun, dočim neće da vidi u očiuh svojih pripopinah niti grede.

Uzkraćen poštarski ulaz. C. kr. vlada uzkratila je zadarskomu „Narodnu Listu“ poštarski ulaz za Bosnu. „Narodni List“ donaša često doplen iz Bosne-Hercegovine, koji nebijahu valjda po volji bosanskim obćestim. Tom vladinom odredbom gubi „Narodni List“ do 150 preplatnikah.

Iz Višnjana pišu nam kako je tamo došao dne 8. novembra t. g. zemaljski kapetan komendatur Vidulich, i to valjda na poziv Višnjanskih Talijanašah. Većina zastupstva videći naime, da se njezini zaključci posve zabacuju i minoliza, nije htjela slipo pristati na predloge višnjanskih nekojih mutikašah, t. j. da se odredbe samostalnoga rada, to da slipo radi u zastupstvu ono što bude šaka šuranjska predlagala. Pozvana ta većina na sjednicu, nedodje ako no 6—7 zastupnika. No mjesto većine dodje iz Poreča komendatur, koji reče načelniku, da obdržava sjednicu premda je došlo, kako rekosmo, malih zastupnika jedino 6 il 7. Prosvjetli gospodin komendatur pregleda najprije račune i proračun od godine 1887. i 1888., zatim uzmo čitati milostivo i predloge narodne većine, iduće za tim, da se nebaca obćinska muka bezrazložno, već da se pazi kako se troše seljački žuljevi; kako je bila izabrala većina četvoricu zastupnika u financijalni odbor, koji bi pregledao obćinske račune no samo za godine 1887. i 1888. nego starije, koji gospodi o s o b i t o s m r d e i radi kojih su isto talijansko novine oštro proti bivšoj obćinskoj upravi pisale. All svi ti važni predlozi i zaključci ostali su samo na papiru, kao da se gospoda' bojo gospodarenja svojih prijatelja.

Ali krivnja padala zbog toga i na nekoje naše zastupnike, koji pokazaše dne 25. novembra, da nezdanadu što su prije bili zaključili, ili su ih sladko šarenjačko riječi omamilo. Čudno nam se čini kako može čestit i vriedan čovjek nešto nogami tlačit, što mu bijaše nedavno drago i sveto. Toliko za sada, a bude li potrebno, govoriti ćemo jasnije i kazati svakomu ono što jest.

Porezovnikom. Početkom nove godine dieliti će porezni uredi svim porezovnikom porezne knjižice, i te kano obično u talijanskom i njemačkom jeziku, al hrvatskom neće biti po svoj prilici ni traga. Upozorujemo dakle naše prijatelje i rodoljube širom Istre, da poduče naše seljake i svakoga, koji poroz plaća, da odlučno zahtjevaju od poreznih ureda, da njim izdaju porezne knjižice u hrvatskom jeziku. Porezni uredi moraju takovom zahtjevu zadovoljiti, jer jih na to zakon vozo. Kad se

već mora državi il pokrajini plaćati poroze, tada nam se móra bar u tom zadovoljiti, da znademo zašto i koliko smo platili. Tražimo dakle odlučno i dati ćo nam se.

„Matica Hrvatska“ imala je na 9. tekućega svoju glavnu skupščinu pod predsjedanjem I. Kukuljevića. Predsjednik pozdravi skupščinu poduljim govorom, na što društveni tajnik Kostrenčić pročita izvješće iz koga razabiremo, da je lani „Matica Hrvatska“ izdala 10 knjiga. Ove godine će pak izdati: „Poviest rimskih careva“ od profesora I. Rabara u Osieku, „Slike iz svećbog zemljopisa“ od profesora S. Hoića. Spomen-knjiga od R. Lopašića, u kojoj će predočiti oslobodjenje Like od turskog jarma. (Prigodom 200-godišnjice toga oslobodjenja). „Iskrice“ od Tomasea sa uvodom profesora Milčetića. Nastavak djela „Kukci“ od dra. Kišpatića. „Slavenski narodi u staro doba od profesora dra. Maretića. Drama „Nikola Zrinjski“ od M. Bana. Vaclav Novak: „Pavao Šegota“, roman, te dvie beletrističke knjige od E. Tomića i Gjalskog, i I. knjigu narodnih pjesama. „Matica“ će nadalje budućih godina izdati djela Jovana Sundečića, izabrano pjesme Preradovića i dra. Demetra. Konačno je u štampi II. svezak „Herodotove povieсti“. Iz zaklade A. Jakića izdati će napokon „uvod u trgovačke nauke“ i „nauku o umnadnom gospodarstvu“ od dra. Blaža Lorkovića.

Oberdank demonštracija u Rimu. Iz Rima javljaju, da je tamošnje „Oberdank-društvo“ zaključilo, dne 28. o. m. priroditi ujutro procesiju preko Piazza del Popolo i preko Corso, da ponese l o v o r v i e n a c na k a p i t o l. Društvo pozivlje oglasi, prilopljenimi gradom, pučanstvo, da se što mnogobrojnije posakupi na svečanosti, priređenoj u čast i slavu „zadnjega mučenika Italije“. Društvo kani tom zgodom, prolazeć kraj palače Chigi i Venezia, u kojih stanuje austrijansko poslanštvo dati izraziti svojim protiv-austrijskim osjećanjem. Policija zaplienila je oglas, zabranila je obhod, jer da se otoje protivi talijanskim zakonom. Nu kako jedna bečki list javlja, to ipak nešma dvojbe, da će društvo pokušati izvesti svoju demonštraciju.

Izseljivanje u Ameriku. Ono, koji kane izseliti se u Ameriku, upozorujemo ponovno, da se to nikako svakako odrekne. Nedavno odplovio je velik parobrod iz Trsta put Amerike sa više stotina izseljenika, a sada javlja brzojavno austrijski konzul iz R i o d e J a n e i r o, da je tamo stiglo početkom decembra 300 austrijskih podanika, koji malo i zaključe, da se ih natrag u domovinu pošalje, jer bijahu od bezdušnih agenta prevareni, te se sada nalaze u tudjem svietu bez ikakve pomoći, a u najvećoj bjedi i nevolji. Neka dakle svatko dobro prije promisli nego li se seli iz svog doma, jer što i kako mu je doma to znade, no koje li ga čekaju nevolje u tudjini, to će tekar kasnije doznati, al će biti žalibože prekasno.

Mliekarstvo u Danskoj. Engleski konzul u Kodanju kaže u svom izvješću, da se u Danskoj bavi mliekarstvom 2 milljuna ljudi. 150.000 gospodara posjeduje tuj 900.000 krava. Izvoz maslaca raste u silnoj mjeri. Godine 1882. izvezlo se je 10 milijuna, godine 1886. već 32 milijuna a god. 1887. 45 milijuna kilograma. Novi način priredbe maslaca po sustavu centrifugalnih strojeva za pobiranje vrhnja (škorupa) najviše je tomu doprinjeo a djelomice i udružba. Sastaćaše se više gospodara da u zajednici rade, što im omogućuje jeftinije i bolje priredjenje maslaca.

Četiri bogataša. Ako je novac moć, s kakvom onda snagom razpolaže J. W. Makey, koji je prije 40 godina bio siroče irlandsko dieto. Prije 40 godina preputova on sjedinjene državo sjeverne Amerike kao trgovac spekulacija, a prije 16 godina on je propao. Danas u svojoj 45. godini J. Makey je gazda od $^2/_3$ velikog Bonanza, najbogatijeg rudnika srebra u zapadnoj Americi, kakav je igda pronadjen, a dobiva godišnje iz Nevade 2,750.000 forinta, što je 6% interes glavnice od 550 milijuna. — Zanimat će ako se navedu razlike imanja četvorice najbogatijih ljudi na svietu. Hercog Westminster ima kapitala 160 milijuna forinti, a dobiva na godinu 8 milijuna prihoda, mjesečno 600.000, dnevno 20.000, na sat 900, a na jedan minut 10 forinti. Sen. Jonesa of Nevada kapital je 290 milijuna forinti, dobiva godišnje 10.800.000, mjesečno 900.000, dnevno 30.000, na sat 1·200, a na minut 20. Rothschildov kapital je 400 milijuna forinti; prihod godišnji 20 milijuna, mjesečno 1,700.000, dnevno 50.000, na sat 2000, na minut 40 forinti. Makeyov kapital iznosi 550 milijuna forinti; prihod na godinu 27,550.000 for., na mjesec 2,000.000 dnevno 70.000, na sat 3000, a na minut 50 forinti. Jao, siromašnih li ljudi!!!

„Zrcalo tamnice“ naslov je listu, koji izlazi u tamnici u gradu Stillwatoru u sjevernoj Americi. Izdavalne, urednik, slagari i tiskari svi su kažnjenici, a i predplatnici većim su dielom zatvorenici. U ovom listu izpoviedaju razni kažnjenici, što je bilo uzrokom, da su pogriešili, te točno opisuju sve okolnosti, koje su ih sklonile na zločin. List izlazi od god. 1800, te je vrlo zanimiv i poučan.

Primitivan način brojenja. Dok civilizirani narodi nastoje, da uvedu u svojo zemlju sistem decimalni i metrički, imade s druge strane narodah, koji se u tom pogledu zadovoljavaju i mnogo jednostavnijim načinom brojenja. Neki istraživalac Afrike pripovieda, da se ernci na obalah Gulneje u svojih trgovačkih poslovih sa Evropejci služe posebnim, čudnim numeričkim sustavom brojenja. Od jedan do 4 broje na prsta; „ruka“ znači pet, „čovjek“ dvanaest. Kad će da kažu 30, tad vele: „dva čovjeka, jedna ruka i pet.

„Vienac“ broj 50. XX. godišta izašao je sa sliedećim sadržajem: „Domovina“ spjevao Gjuro Arnold. „U registraturi“, roman. „Novoljin san“, božićna priča, piše Kristijana Solvejga. „Vladimir Korolenko“, literarni prikaz Nikole Andrića. „Uzgoj srca proma Do Amicisovoj knjizi „Cuore“, priobćio Josip Prigl. Ilustrk. Slike: Prolja i potres u Lisaboni g. 1755.

„V i e n a c“ izlazi svako subote. — Cieni mu je na četvrt godine 1 for. 75 novč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Prilog. Današnjemu broju priključujemo za nekoje čitatelje kao prilog poziv na predplatu časopisa „Vrhbosna“ izlazećeg u Sarajevu.

Književnost.

L a Q u e s t i o n e s u l c o n s u l f r a n c e s e l e c o m u n i c o n s u l a r i d i V e r b o n i c o e B o n d o v a l l e, per Domenico Dott. Vitozić, Avvocato a Veglia. Trieste Tipografia Dolone 1888. (Pitanje o medjah između obćinah Vrbnika i Baške, sastavio dr. Dinko Vitezić, odvjetnik u Krku). O toj vrlo obćinskoj radnji (150 strana na jednom kartom) prigovoriti ćemo u kojem od budućih brojeva.

* * *

D a n i c a ili bunjevačko-šokački kolendar, za prostu godinu 1889. Cieni 25 nč. U Subotici 1888. Tiskom i nakladom Jos. Hittermana. Osim običnih kolendarskih vieстih, donaša „Danica“ obilno poučno-zabavnih članaka i vieстih, zatim umjetnih i narodnih pjesama, zdravo i jedro štivo, vrlo lijepe itd.

Preporučamo našim čitateljem taj lepi kolendar kao braću ugarskih Hrvata, koji su — nažalost — nam radi čega — vele svati Bunjevci i Šokci, kao da nam nije dosti, što nas protivnici svakojako krste i ulepšaju. —

* * *

V i e ć i t i t o ž n i č k i k o l e n d a r. Napisao pop E. M. Vuslo. Sa 14 slika. Cieni 30 novč. Zadar, brzotiskom katoličke hrvatske tiskare 1889.

* * *

H r v a t s k i k a t o l i č k i p r o p o v j e d n i k. Vienne propovjedi za sve nedjelje i blagdane crkvene godine s dodatkom potrebnih svečanosnih i prigodnih propovjedi. Izlazi u 12 mjesečnih svezaka. Uredjuje kolo hrvatskih katoličkih propovjednika. Tečaj I. br. 1. Siečanj. Sadržaj: Propovjed na novu godinu. — U oči okruta godine. (Iz ostavine Fra. I. Despota). — Propovjed na bogojavljenje. — Razmatranje o svečanosti. (Iz kruga uredničtva). — Propovjed na prvu nedjelju po bogojavljenju. — Roditelji su krivi, ako im se djeca pokvare. (Od č. o. Euzebija Markovića). — Propovjed na drugu nedjelju po bogojavljenju. — Vjenčani prsten. (Iz kruga uredničtva). — Propovjed na treću nedjelju po bogojavljenju. — Poganski satnik kršćanom uzor. (Od č. o. Euzebija Markovića). — U Varaždinu, brzotiskom i nakladom knjižare J. B. Stiflera. Cieni na godinu (12 svezaka) for. 4. Svaka propovjed se razmjerno nagradjuje.

* * *

I z v i e š ć e starinarskoga kninskoga društva o prvoj glavnoj skupščini 3. srpnja 1887. i drugoj 30. rujna 1888. Izdaje „Starinarsko kninsko društvo“. Zadar, brzotiskom „Narodnoga Lista“ 1888.

* * *

S l o v n i k n a u č n y. Vrlo poduzetni i rodoljubni književnik-nakladnik J. Otto u Pragu izdaje ilustrovanu encikopediju svekoliкoga znanja, koja je doživila jur 23. svezak. U ovom svezku počimlje obširan članak o Americi, razjašnjen mnogobrojnimi ilustracijami. — Kao što ovaj, tako su i svi prijašnji svezci uzorni; što se tiče teksta i ilustracija, to možemo ovu encikopediju najtoplije preporučiti. Imade tu prednost, da o slavenskih stvarih razpravlja vjernije, savjestnije i točnije, nego to čine kojekakvi, naročito njemački leksikoni.

Neuku nauka.

K v a s i n u (o c a t) o d t r a v a, koju mnogi ljubo, priređuje se kako sliedi: Odaberu se najprije ono trave, od kojih se žeh, da je kvasina. Biva obično, da se na 8 litara dobre vinske kvasine, uzme po 80 grama zumrada (zuzmarina), pelina i rige, to po 10 grama mirisne dušice i luka čežnjaka, onda po 5 grama gvozdike i muškatovog oraha. Sve ovo trave metnu se u kvasinu, staklenicu zadepi se dobro, pa drži 3 do 4 nedjelje dana na toplu mjestu, najbolje na suncu. Onda se procidi kvasina i posve gotov. Ova kvasina od trava je osobito dobra kao razkuživo sredstvo za vremena kada vladaju kužne bolesti. Ovom kvasinom peru se ruke, usta, noge itd.

* * *

Z a š t o k r a v e o j a l o v e ili i z v r g n u? Mnogi se gospodari dadu zato krave prom nasukočene no zabrediju ili ako zabrediju, nakon malo izbace. Proučavanjem i motrenjem došlo se je do uvjerenja, da ona nasukočena krava no zabrediju, ili da lakko izvrgne, koja je bila nasukočena od bika s kojim je u bliskom rodu. Parenje u bliskom rodu ugadja se često, kad se bingo pari na paši bez reda i kad se pari iz ruke u svrhu razvoja ili uzdržavanja stanovitih plemenitostih. — U sličnih slučajevih, ako se promjeni bik t. j. ako se krave dadu nasukočiti od bika inorodne pasmine, one će zabrediti i nedo lakko izvrći.

* * *

K u k u r u z m j e s t o z o b i k a o h r a n a k o n j o v a. U novija doba od kad je zob poskupila, mnogi kušaše, da pri hranitbi konja zamjene zob sa kukuruzom. To nejde, kukuruz je težko probavljiva hrana, a konj trebuje lakko probavljive hrane. U ljetno doba, kad konj puno radi, nesmije mu se podnašto davati kukuruza mjesto zobi, ili je jedino dopušteno, da se na 4 ili 5 dielа zobi primješa 1 dio kukuruza. Zimi kad konji manje rade može se primješati i dio kukuruza na 2 ili 3 dielа zobi, ali nikad i podnipošto više jer onda konj malokrv i gubi moć.

* * *

L i e k z a b o l e s t n o o d u l o g a (kostobolja, podagra, gotte, gicht), po mnienju nekog tirolskog pučkog liečnika, leži u soku od hrušlova (kobar, mololontha vulgaris, maggiolino. Maikäfer). Liek priredjiva se kako sliedi. Uzme se $^1/_2$ kilogr. živih hrušlova, te se zaduši sumporitom kiselinom (Sumporita kiselina je oniaj dim, koji se razvija, kada izgara sumpor.) Ovo zadušeno hrušlovo metne se u dva litra dobroga alkohola (špirit), da se može cielo četiri nedjelje dana. Nakon četiri nedjelje procedi se alkohol, te bace hrušlovi, pa alkoholom natiru ona mjesta, gdje boli. Kažu da ovo sredstvo djeluje izvrstno!

* * *

K o p a r i k o n o p l j e p r o t i k u p u s n j a k u. Sasvim jednostavno ali posve sigurno sredstvo proti gusjenici kupusnjaka, koja izbrati i uništuje sve krstašice, a osobito sve kupuse i vrzino, prenašli su vrtlari u kopru i konoplju. Ako se izmedju kupusa ili druge krstašice zasadi kopar (Anethun gravcolens) nedo tamo sjesti niti jedan kupusnjak (Pierris brasicae), pa neće biti ni gusjenice, koju ga brste. Od istoga je upliva konoplje na kupusnjak. Same što se konoplje nemože saditi između kupusa, jer ga provod zasjenjuje, pa to ide na uštrb razvitka kupusa, ali se zato konoplje zasadi po rubovih dotično gredice, na kojoj je kupus zasadjen. Kopar, uzgojen razprodaje se, kao povrće, dočim vlakno od konoplja bude tvrdo te neima trgovačke vriednosti, ali rodi obilno sjemenom, pa od tud korist.

Lutrijski brojevi

dne 15. decembra.

Trst	28	42	12	6	51
Linc	35	8	2	88	52
Buda	84	40	56	37	53

dne 19. decembra.

Prag	62	13	26	71	75
Lavov	14	63	74	59	22
Hermannstadt	40	60	28	66	33

Želudac uznemiruju mnogobrojne bol a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja zauzmu često putnh ozbiljan značaj i izvrgnu se u težko bolesti. Da se tomu produsretno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probavo takovo sredstvo upotrieblti, kojeg je zadnća ovo nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „d r a. R o s e ž i v o t n i b a l z a m“ i z l j e k a r n e B. F r a g n e r a u P r a g u 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su na lies našega premiloga A n t u n a krasno vienco položili, te njegovo smrtno ostanko mnogobrojno do zadnjeg počinka sprovodili, zahvaljuje se ovim putem što srdačnije

L o v r a n, 10. decembra 1888.

Razoviljena obitelj:
Ćok.

Zahvala.

Gospodin Marin Scuperlenda iz Rieke Dubrovačke a živući u Galvestonu, Texas, sjedinjene sjevero-američke države, sabrao je medju ondješnjim Hrvatima i priposlao nam, priloživši sam znatan prinos, svotu od 4½ lira (54 for. 70 kr. a. v.) za hrvatsko prpomoćno društvo u Boću.

Mi se ovime g. M. Scuperlendi i svim plemenitim prinosnicima što srdačnije zahvaljujemo na ovom daru, kojim zasvjedočiše i svoje hrvatsko rodoljublje i svoju ljubav k hrvatskomu djaštvu, a naročito radujemo se ovomu daru, jer nam je izrično poslan kao prinos za uztuk protihrvatskom i protihrvatskom nastojanja stanovitih ljudi, da i samu bledu i nevolju oskudnog dalmatinskog hrvatskog djaka zloraho u tudjinsko svrhe.

Hrvatsko pripomoćno društvo u Boću

Franjo Vahčić, tajnik. Dr. K. Kozlić, predsjednik.

Spisak sliedećo gospodo prinosnika, koji darovaše u tu svrhu u taljerih: A. Dabolić iz Mljeta 100, J. Marković iz Lastve Kotorske 100, M. Lonza iz Polješca 50, A. Antica iz Rieke Dubrovačke 50, A. Kanno iz Žnspo Dubrovačke 100, P. Marinović iz Bračdino Dubrovačke 100, K. Vuković iz Boke Kotorske 50, M. Marković iz Boke Kotorske 50, M. Krilanović iz Konavlje k. Dubrovnika 100, K. Ćuk iz Hercegovine 100, A. Porić iz Stona k. Dubrovnik 100, C. Plan iz Kostrena kraj Rieke, Hrvatska 100, M. Gjurković iz Orebića 100, J. Somunović iz Polješca 50, F. Rondić iz Brača 100, J. Somunović iz Polješca 50, P. Kvaternik iz cv. Josipa, Hrvatska 100, A. Sudić iz Premude 100, L. Trojanović iz Trstenoga k. Dubrovnika 50, J. Sorjanović iz Jelše 100, J. Wainberger iz Ugarske 200, M. Scuperlenda iz Rieke Dubrovačke 300, G. Radanović iz Boke Kotorske 100. Ukupno 2.250 taljera.

Galveston 1. novembra 1888.

Prijava.

U ime oprosta od čestitakah k novoj godini, darovano u korist „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“ u smislu zaključka glavne skušćine dne 3. sept. t. g. sliedeća p. n. gospoda:

Turck Ante for. 2. — Bakašić Josip for. 1. — Jelušić Mirko for. 1. — Vlašić Josip for. 1. — Grozman Miroslav for. 1. — svi u Kastvu.

Uprava „Bratovšćine hrv. ljudi Istri“
U Kastvu 18. decembra 1888.
Ante Turak, predsjednik.

Priposlano. *)

Gospodinu dopisniku iz Mošćenicah u 50. broju t. g. „Naše Sloge“.

Da je bio članak u 36. broju i Vaš dopis iz Mošćenicah u 50. broju t. g. „Naše Sloge“ neistinit dokazati možem živimi, čestitimi i poštenimi svjedoci i s potvrdom većine obćinskih zastupnikah. Ovim Vas pozivljem, ako ste istinu pisao, da mi na ovom mjestu dokažete, što sam ja sobi naškodio.

U ostalom Vaše laži neću sada pobijati, no radi Vas nego radi druge osobe.

Mošćenice, 15. decembra 1888.

Ivan Dešković,
obćinski upravitelj.

*) Za stvari pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo. — Ovim smatramo taj predmet dovršenim, a moguće izpravke ili priposlana primiti ćemo jedino po cieniku.

Br. 4.

Mjesto liječnika

razpisuje se za sudbeni kotar Podgrad u Istri sa godišnjom plaćom od 800 for. te putnu odštetu (paušalom) od 200 forinta. Lječnik stanovati mora u Podgradu, gdje je sjelo kotarskomu sudu i drugim uredom, te valja da ima svoju ljekarnu i da govori jedan slavenski jezik.

Potanji uvjeti jesu na ogled kod podpisanoga odbora, te se na želju takodjer pripoš'lju.

Ložbe za to mjesto poslati valja podpisanomu odboru u roku od 6 tjodana.

Kotarski zdravstveni odbor
Podgrad u Istri, 15. decembra 1888.

Objava.

Uprava „Hrvatske čitaonice" u Kastvu časti se pozvati svu gg. članove na godišnju glavnu skupštinu, koja će se držati u nedolju dne 29. t. m. u 5 sati po podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće tajnika.
2. Predaja računa družtvenog blagajnika. —
3. Biranje revizijonalnog odbora.
4. Obnova uprave ili odbora.
5. Biranje odbora za zabave.
6. Predračunaj za dojduću godinu.
7. Možebitni predlozi.

Uprava „Hrvatske čitaonice".
Kastav, 16. decembra 1888.

Prodajodnik:
A. Dukić.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i joftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artilu / zvitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, računjaljke, punomoći, oblike, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će naša ljubezniva briga, p. n. naručitelja u svakom pogledu zadovoljiti kolí brzom i točnom podvorbom, toli joftinom cienom i ukusnom izradbom.

Drži u zalihi (skladištu) sve potrebne tiskanice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sliedeće knjige:

Kratičjsko berilo za malodjevalne točaje Djakelih šol in gospodarjev v pouk ciena prije	**50**	nvč.
vezba	**40**	tvrdo vezano . . . . . n. **60**
Sudnjiski obraszi sustavil H. Trnovec . . . . . n.	**20**	
Vilim Tel, provod Cegnara . . . . . n.	**40**	
Ljudmila provod J. Lobana . . . . . n.	**20**	
Filip provod Krilmana . . . . . n.	**20**	
Antigona provod Krilmana . . . . . n.	**20**	
Trst in okolica od Sile . . . . . n.	**20**	
Pjesma o svonu provco A. K. Istranin . . . . . n.	**20**	
Istra pjesma „ A. K. „ . . . . . n.	**20**	

Ove su knjige jako prikladne za darovo o praznicih zato ih el. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Doleno

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala ustiljak itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu ućtoljam, propovjedalkom itd. Probdjenih kašljuć nocih, naravno jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nostajo kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati *Prendinijevo sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom

Prodaje se u *Prendinijevoj ljekarni u Trstu* (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 52—10

Nova 74—8
agencija za službe

u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namještivanjem svakovrstnih službenikah u trgovinstvu, utjeruje dugove, dobavlja izviešća sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, molbenice, ugovore itd. Zajmže i riešava proti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà), kupuje i prodaje svakovratnu robu. Dobavlja uz jako nizko kamato-novce i upravlja svaki drugi posao.

Popisuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć

za 20—1

bolesti želudca i njezine posliedice.

OBRANA ZDRAVLJA

ovisi gotovo o *začuvanju i pozvišćanju probare*, jer ova je *glavna godilnja zdravlja*, to *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *lomadi žleb* za uredjati probavu, primjerenu mješanju krvi i odstraniti nezdrave dostatke krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkrepkijih eelenimah*; iskazao se osobito kano sigurna pomoć kod *nauzeae zvrbaee*, kod *dižpepsavja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudčanoga krča, prepunjenosti želudca*, kod *navale krvi, hemoroidah, žutnih bolestih*, kod *bolesti u hrptu, hipohondrije* i *melankolije* (mullod slabe probavaji on okljivljuje ovu djelotvorni proizvod, žlutí krv te dobiva *bolestno tjelo* novu *vitu i zdravlje*. Ulled ove izvrstne *okrepčajućnosti*, postao je *sigurnim ljudski domaći lieh* a rad toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dva staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismenah, koje svaki prodan. Šalje se na *frankirana pisma* i sve stvarno *uz povrate iznosa*

OPOMENA.

Da se ljubezne prezati, upozorujemo svakoga, da je svako staklenica „Dr. ROSA Životni balzam" s znakom priredjena i naušnim karticom omota u koji je stavljen napis: „dra. Rosa životni balzam iz ljekarne ... ili crnomu orlu, B. Fragner, Prag 205-3 njemačkom, češkom, mađarskom i francezkom jeziku, sa znakom i potpisom ... — sve ostalo je krivotvorina i podlim znakom providjeno. PRAVI

Dra. Rosa Životni balzam

dobiva se samo

u glavnom skladištu

B. FRAGNERA

ljekarna „k crnom orlu"

Prag, br. 205-3

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:

G. Foraboschi, Ed. pl. Lotteberg, P. Prendini, Giov. Skopezynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sva ljekarne i vede trgovine sa mješovitom robom u Austro-Ugarsko, imadu skladišta toga Životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tisuću zahvalnih pismna priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,

sigurno sredstvo proti upali, ranam otekli ni.

Upotrebljuje se, ako se bezem gnoj opale ili otekne i kod svakoga otoka crva u prsih i ranah ki-lavinuja, morske (morinje) bolesti, reumatičnoga otoka, kraljuha opale u koljenih, rukah i nogah; proti tekućim ranam na nogah i u obće na svakom dijelu tiela, vratnoj patelini itd.

Ova upala, natekline, otvrdlina tiela u i rankah zadobija, gdje je jako opazljiva, kvače ili balzam sav snimi bez svake boli, te ljudeći u najkraće vrieme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

Opomena!

Jer se pazka univerzalno ime ko od strane stranah pa vari, upozorujemo svakoga, da se ista po pravom propisu, samo kod mene prodavadja, što je samo ovda prav, ako žute kutjice, u kojih je marško napunjene, znadu nak za uporabu na crljenoj harfi, lieken u desni jedkah, a natopljan u kartonu, koji nas štrediljeću zaštitan znamen.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njoj zadobije opet fin izgubljeni sluh i. staklenica 1 for. a. v.

Marijaceljsko želodčne kapljice

izvrstno zdravilo pri vseh boleznih na želodcu.

Neprecenljivo dobroto je posebno vpliv njihov pri notoćnosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kislem pokanju, kolikí, želodočnom kataru, gorečice (zgavci) pri preobilnej produkcelji slin, rumenici bljuvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli in želodca) krč v želodcu, zabasanji, prebavljanji jedi in pijač v želodcu

Varnost. znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himerojdam Cena stekleuici je s nakazom vred samo 40 nov., velika stekenica samo 70 nov Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu" *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljske želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Dali, iz katerih obstoji, oznanjeni so na vsakej steklenici priloženemu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah.

V Trstu: Lekarna: Antonio Suttina — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trifonte — Lekarna: Eduard de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayor, al due Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al u Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Serravalli, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedeto Vinch Minlusal, alla Corte. — Lekarna: dr. Vittorio Serravallo al R dentore (glav skladiš.)

Lekarna: Biasoletto all' orso nero. — Postojna: Lekarna Fr. Dacoarich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritsekol. —

Svarilo! Pristne Marijaceljsko želodčne kapljice poznavajoče po posnemanju se mnogovrstno. — V znamenje pristnosti mora biti zamašena vsaka steklenica v vrhu omot, providen s gorejo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo znak tega opomenjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a i Kremsierah (Kromsier).

Kapljice sv. Jakoba

Ovim se ozdravljaju podpuno i sigurno sve želudčane i živčane bolesti, uzkadi i anemije, koja su za ustavljanje svim liečničkim sredstvi, osobito pa kronički katari i slabost v želudcu i drobu, krč, slaba probava, slabost, jako kucanje srca, glavobol i dr. Kapljice sv. Jakoba, koje su sastavljene po navodu kalugjera grčkoga samostana „Andrea" iz 22 najboljih zdravilnih biljkah iztoka, koje su svaka zasebe i dumu prieo na kao zdravilna sredstva prve vrsti. Ovo sastavljenje jamči dakle za sigurno uspjeh ovih bolestih. — Cieno i staklenke **60 nvč.** i velika staklenka **f. 1·20** prama potanom poduku ili gotovom nevcu. Dobivaju se u svih ljekarnah.

Glavno skladište: M. Schulz, Hannover, Escherstrasse 6, dalje u Trstu I. Serravali, »All'Amazone Trionfante« i Prendini. — Na Reci A. Mizzan. 13—5

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2 „	6-mesečni „	2¼ „
30- „	2¼ „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu prijemna so nov obrestna tarifa na tamošnji odpovedi od 22 oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Beseu, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Colovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpriljanj kreditn v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obrosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—10

Gospodu **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma nepreneljivo slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučočo trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v pribodujosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, tor Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zanje najsrčnejo udan in hvaležen.

Na Dunaji 1887

Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

TVRDKA
Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset metrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f **8.**

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 ctm. f **2.70,**

Valarjne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 ctm. f. **4.**

Barsena za obleke
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 ctm širok f. **3.**

Nigerskega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesenske in zimske obleke dvojne širokosti for **5.**

Velurjevi šali
¾ dolga samo volna f **3.50.**

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, za kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. **9.**

Blago za spalne sukne
60 ctm. šir najnovejši moral 10 m. f. **2.50**

Životi „Jersey" za gospo
(Jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletno, velike; 1 komad f. **1.50**

Košulja za dolalce
iz rumburškoga oksforda velika, 3 kom f. **2**

Holandsko dolgo preproga (ostanki)
10—12 metrov dolga, 1 ostanek f. **3.00**

Normalno košulja in hlače,
kompletno, velike, 1 kom. f. **1.50**

Orni Terno
saksonski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. **4.50**

Progasto blago za obleko
60 ctm. široko, najnovejši vzorci, 10 met f. **2.50**

Volnati ryps
v vseh barvah, 0,6 ctm. širok, 10 metrov f **3.80**

Hroldrath (Trožič)a)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. **2.80**

Žensko košulja
iz močnega platna s čakami 6 komadov f. **3.25.**

Domače platno

1 komad, 30 vatlov	¾ for.	**4.50**
1 „ 30 „	¾ „	**5.50**

Klug-Webe
bolje vrste platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. **6**

Sifon
1 komad, 30 vatlov, I a f. **5.50**, najboljše vrste f **6.50**

Kanafas
I kom 30 vatlov, IIa f. **4.80**
1 „ 30 „ rudeč „ **5.20**

Okeford
za more pr ti, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. **4.50**

Garnitura iz ripsa
sestoječa iz 2 postalj nih pregrinjal in namiznega prta sè svilnatimi čipkami for. **4.50**

Garnitura iz juta
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s čipkami f. **3.50**

Juta zastor
jurski vzorci; podpolni for **2.80**

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. **1.50**

Odeja za fijakarje
190 cm. dolga 130 cm. široka, f. **2.50**

Košulje za gospode, fustna dolo
bele ali barvane 1 kos Ia f. **1.80,**
IIa f. **1.20**

Žensko košulja
iz štofona in platna, dve plotane, 3 kom. for. **2.50**

Tovarno skladišče suknenega blaga

Brnsko sukno
Odstranek 3.10 m trov za podpolno možko obleko f. **3.75**

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 m trov dolgo for **5**

Blago za zimske sukenj
Ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjave in višnjevo. f. **5.50**

Blago za površnje sukenj
najnovejše vrste, za celo suknj f. **7.—**

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se spremlje brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik m. Mandić.

Tiskara Doleno.

Broj 52. U Trstu 27. decembra 1888. Godina XI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo za upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošto valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na sieh... arku.

Dopisi se novraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 za pol godine. Izvan carevina više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztiče eto i devetnajsta godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Pred vrati smo hvala Bogu dvadesetoj godini. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici, i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije fr. 5., a za seljaka fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom *(Vaglia postale)*.

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajeva po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge".

Na koncu godine.

Današnjim brojem završujemo ovogodišnje djelovanje. Barem na koncu svake godine polažo račune, il čini takozvanu bilancu, trgovac i odvjetnik zanatlija i obrtnik, gospodar i poduzetnik. Svatko izpituje svojim načinom kakvim mu je plodom trud urodio i da li mu je u novcu ili znoju uložena glavnica doniela željene interese. Kod tog posla razvedri se jednomu ozbiljno i zabrinuto lice, dočim se drugomu još veća uozbilji il smrkne, već polag toga, da li je štogod privredio i prigospodario, il je možda i samu glavnicu taknuo, okrnio ili zgubio. Odatle sliedi, da je takovo polaganje računa — pa bio taj i povoljan — vrlo ozbiljan posao, premda ga dotičnik polaže obično samom sebi, ili najviše uzahnom krugu obiteljskom ili družtvenom.

Tim teža postoje takova zadaća kad se ju imade predočiti velikomu družtvu il cielomu narodu. Takova dužnost veže i novinare, koji zastupaju jednu stranku il narodno plemo. I njim je položiti račun o svojem djelovanju, ne samo njihovim čitateljem, već svim istomišljenikom, svim onim dakle, koji su istih političkih načela i težnja.

Mi se toj važnoj dužnosti nebi oglušili kad bi nam uzahan prostor lista dopuščao, da ju svestrano i temeljito izpunimo, i kad nebi naše skromno djelovanje poznato bilo našim prijateljem, to istomišljenikom u najužoj našoj domovini, već Bogu hvalo i izvan nje svim onim, koje iole zanima udes istarskih Hrvata.

Kazati ćemo dakle radje koju djelovanju naše stranke, s kojom je naše glasilo sporazumno i složno živilo, snovalo i radilo.

U težkih političkih okolnostih, u kojih se i tekom iztičuće godine istarski Hrvati za braćom Slovenci nalažahu, nije se dalo postići Bog zna kakvih uspjeha, a kamoli doprieti do vrhunca narodnih idealah; no tko znade kako nam se je boriti, da si izvojštimo i najprimitivnije pravice, da si očuvamo tako rekuć goli život, da obranimo silnim naporom ono grudu zemlje, koju od djedova baštinismo, taj će se bez dvojbe i sa našimi skromnimi uspjesi za sada zadovoljiti.

Uztrajnim i požrtvovnim radom naših rodoljuba stupilo je i tekom godine 1888. nekoliko otudjelih nam občinah u kolo svojih hrvatskih sestrica, te gdje se je još nedavno naš narodni protivnik oholo šepirio, tuj gospodari danas skromno al pametno i poštono istarski Hrvat. Na tom polju čeka nas još ogroman posao, al ga svakako božjom pomoćju, trieznim, ozbiljnim i požrtvovnim radom svladati moramo i hoćemo. — I u narodnom školstvu mogli bismo zabilježiti po koji uspjeh, premda nam se uprav na tom polju stavljaju najveće zapreke. Pučka prosvjeta je temelj i materijalnom blagostanju naroda, to onaj, koji ga u tom napomaže ili čak prieči, ubija ga moralno i materijalno. Takav zločin imadu na duši naši susjedi Talijani, kojim je obično uvjek na jeziku prosvjeta i sloboda, dočim u istinu sve sile napinju, da mi ostanemo u tmini, neznanstvu i robstvu. Ali — kako rekosmo — uzprkos tomu barbarskomu nastojanju naših protivnika pokročila je i pučka prosvjeta tekom ove godine za korak napried.

Hrvatskomu jeziku otvorila se vrata, makar i na pol, u pokojem javnom uredu i bar u toliko, što se hrvatske podneske primati, a gdje se nadje odlučnih rodoljuba, i u tom jeziku riešavati mora. Narodni odvjetnici krče u tom pravcu put, no treba, da jih baš u tom sliedi i podupire svatko, koji želi, da naš krasni jezik i u javnom životu dostojno mjesto zadobije.

S neke strane kušalo se je dirati tekom prolazeće godine i u našu crkvenu svetinju, u hrvatski jezik kod raznih crkvenih obreda, u drevnu povlasticu, koju nam poljališe neumrli nasliednici sv. Petra. Ufajmo se, da se tim crkvenim i našim protivnikom neće posrećiti otudjiti narod svetoj crkvi i materinskom mu jeziku.

Složna i jednodušna volja naroda neće za stalno dopustiti, da nam se tlači i ukida ona neprocienljivu povlast, što nam ju najveći rimski papa velikodušno dozvoliše, i koju nam naši djedovi čista i neokaljana ostaviše.

Ako ikad to se je tekom izminuće godine čulo za hrvatski narod Istre ne samo po čitavoj Austriji, već daleko preko njezinih granicah. Hrvatski poslanici na zemaljskom saboru u Poreču dignuli su prigodom zadnjeg zasjedanja svoj glas za potlačena narodna prava Hrvata i Slovenaca Istre kao nikad do sada. Šaka rodoljubnih, požrtvovnih i neustrašivih naših prvaka ustala je odlučno i odrešito na branik naših svetinja. Malena četica od šest junaka, umom i srcem, potresala je dvoranom sv. Frana u Poreču tako, da se je silnomu protivniku koža ježila. Oroć hrvatski i slovenski zahtjevali su zastupnici naši odlučno, da se dade svakomu svoje, da se vrše državni temeljni zakoni, da se ukine duševno i tjelesno robstvo, u kojem podržaju vladajući Talijani Istre Hrvate i Slovence. Gromki taj glas ostao je kod saborske većine neuslišan, al ga je za to čuo ostali svieti, napose naši suplemenici u austro-ugarskoj državi. Čuo ga je i Onaj, koji ljubi istom ljubavi sve svoje narode, Onaj, koji hoće, da se pravica svim jednako kroji. Onaj koji želi, da budu zadovoljni i sretni svi narodi živući pod okriljem slavnih Habsburgovaca. To nam je porok, da će sinuti sunce i pred ubožka vrata istarskog patnika; to nam je jamstvo, da ćemo i mi dočekati boljih i sretnijih novih godina, a da se to dogodi čim prije, najsvetija je na svietu želja naša, a za stalno i svaga roda našega, komu srdačno kličemo na koncu godine 1888: **sretna Ti bila, rode premili, nova godina 1889.**

Govor

dra. Dinka Vitezića izrečen u ojednici carevinskoga vieća dne 12. t. m. prigodom rasprave novog obranbenog zakona.

(Konac.)

Polag postojećih odredbah nemože se dati dozvolu za daleku plovitbu (lungo corso) nosilužećim novakom i onim, koji su na dopustu, već samo za veliku i malenu obalnu plovitbu (piccolo e grande cabottaggio), pa i ova dozvola vriedi samo za šest mjesecih. Pričuvnikom može se dati doduše dozvolu za daleku plovitbu, no tuj postoji ipak ograničenje, da takovo putovanja nesmije trajati preko dvie godine. Ovi ljudi moraju se dostaviti i kontrolnim skupščinam.

Sve to ustanove jesu naravski od škodnih posliedica za trgovačku mornaricu, ali bez dobre trgovačke mornarice nemaju niti dobre vojne mornarice. Moralo bi se dakle svimi sredstvi nastojati, da se uzdrži dobru trgovačku mornaricu. Mislite li, gospodo moja, da bi bila naša mornarica slavnu pobjedu kod Visa izvojevala, da nismo imali izvrstnu trgovačku mornaricu? Tà u istinu smatra se našu trgovačku mornaricu općenito kao jednu od najprvih i najboljih na svietu. (Dobro! dobro! na desnici.)

Obzirom na sve te okolnosti dozvolio sam si staviti u obranbenom odboru, komu sam imao čast pripadati, jedan glavni i dva eventualna predloga. Glavnim predlogom išao sam na to, da se ostane kod sadašnjeg dovotgodišnjeg trajanja službe; u slučaju da propadne taj predlog, stavio sam drugog, da trajo služba kod vojne mornarice samo jednu godinu, i napokon za slučaj, da bi bio i ovaj predlog zabačen, stavio sam drugi eventualni predlog, da se naimo ta služba kod vojne mornarice ograniči na dvie godine. Stavio sam tada tu-kodjer rezoluciju za slučaj, da nebi bio nijedan od tih predloga prihvaćen, rezoluciju, koja je jednaka onoj stavljenoj po odboru; jedino sam predložio, da se tamo nalazeće poiskšice posebnim zakonom ustanove. Moja rezolucija glasila je ovako (čita): „Poziva se c. kr. vlada, da podnese čim prije carevinskomu vieću zakonsku osnovu, kojom bi se pomoćadi vojne mornarice, nalazeći se u pričuvi i pomorskoj obrani, što veće polakšice prušilo, obzirom na oslobodjenje od kontrolnih skupščinah i na podieljenje dozvole za putovanja. Spomenuta ustanova nebijaše prihvaćena, ali rezolucija, koju sam predložio bi primljena. Neću da sada ovdje ono predloge oputujem, pošto sam se uvjerio, upitav se pobliže o tom kod mojih bližih istomišljenika, da se to predloge nebi prihvatilo. — No ja moram ipak zamoliti njegovu prozvišenost g. predsjednika, da bi izvolio dati posebice na glasovanje rieči „i tri godine u pomorskoj obrani" u drugoj tuđki §. 1.

Jer premda moram žalibože providjati, da moj predlog neće biti prihvaćen, ipak nemože moja savjest dopustiti, da glasujem za ustanovu, koja zadržaje takovu poniženu za primorsko pučanstvo.

Što se tiče pako rezolucije, moram spomenuti, da su duši — polag okružnice prije postojećih srodinjih pomorskih oblastih od dne 10. oktobra 1860. br. 7235. svi ljudi i sanitarni uredi, koncem svakoga tajeseca, kada se ukreaju tu izkreanju kod njih pomorci, koji podpadaju vojničkoj dužnosti — izvješće na predpostavljenu oblast slati, koja mora tada u roku od osam dana sliedećeg mjeseca skupna izvieća na zapovjedničtvo popunitbenog kotara poslati. Slična ustanova postoji i za konzularne urede u tudjinstvu, tom razlikom, da ovi šalju svoja izvieća na pomorsku oblast u Trstu, dotično na Rieci, kako se već radi o pomorcu ovo ili ono državno polo.

Budući je pako kod takove ustanove suvišno, da pomorci, nalazeći se u tudjinstvu i podpadajući pod vojničku dužnost, k svakogodišnjim kontrolnim skupščinam dolaze, pošto su i onako kotarska zapovjedničtva točno obaviešćena, gdje se svaki pojedinac nalazi, to se nebi smjelo takovu ustanovu upoljati, tà odredjuje u istinu okružnica pomorske oblasti u Trstu od dne 21. jenara 1871. u članku III. sliedeće (čita): „Pošto bi se kod stroge uporabe ustanove §. 30. rodak 3. obranbenog zakona silno naškodilo zaslužbi onih pričuvnika, koji se bave svojim zvanjem, i jer se je osim toga prije navedenom okružnicom — spomenuo sam ju naime prije — poduzetimi mjerami za točno držanje očevidnosti pomoracah, koji su ukrcani na trgovačkih brodovih, pravu svrhu kontrolnih skupščinah posve dostatno postiglo, to se oslobadjaju od osobnog sudjelovanja kod kontrolnih skupščinah oni ukrcani pomorci, koji vrše tim svoj obrt".

Preporučujem gospodinu ministru za zemaljsku obranu što toplije, da bi ostala ova ustanova u podpunoj kriopsti, dotično, da se ju upravi i na pomorsku obranu i poslije što stupi u život novi obranbeni zakon. (Dobro! na desnici.)

Izvadak iz
zapisnika IV. sjednice

občinskoga zastupstva buzetskog, držane 18. oktobra 1888. pod predsjedničtvom g. načelnika Frana Flego.

Prisutnih 27 zastupnika. M. Brajša, zapisničar.

Točka 23. Odluka glede paralelkah u pučkoj školi Buzetskoj.

G. savjetnik Dinko Flego ustane, te predajuć g. načelniku pisani predlog jedan

u pogledu buzetsko školo moli, da bude ovaj pročitan i nakon toga stavljen na glasovanje.

G. načelnik uzme i čita kao sliedi:

Slavno občinsko zastupstvo! Gledo ovo točko dnevnog reda današnje sjednice, občinsko zastupstvo, čuvši sadržaj odpisa c. kr. kotarskoga školskoga vieća u Kopru od 31. decembra 1887. broj 945 temeljeći se na odpisu zemaljskoga odbora za Istru od 23. novembra 1887. br. 5260 i odluke ces. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru u Trstu od 23. decembra 1887. br. 1619. odgovara kako sliedi:

Stanovišta zemalj. odbora, da bi talijanska pučka škola u Buzetu ostala kakova jo i da bi se ustrojila posobna hrvatska pučka škola, bilo u Buzetu samom, bilo u okolici, nemože ovo občinsko zastupstvo nikako uvoljiti.

K školi u Buzetu spadaju osim gradića Buzeta, sela Korbavčići, Strpod, Jormanići, Kajini, Mlun, Podrebar, sv. Donat i sv. Uldarik, svi Sveti, Marinci, Podkuk, sv. Ivan, Cunj, Socco, Strana, Brgod, sv. Martin, Malaluba i Korta.

Ta sela zajedno s gradićem sačinjavaju skupno školsko okružje odkad škola u Buzetu obstoji.

Nijedno tih sela nenalazi se u središtu drugih, da bi moglo biti sjelom školo, jer ista sva se nalaze okolo gradića Buzeta, svim je taj gradić središte i kao takovo jedino sgodno sjelo za školu.

U Buzetu obstojeća zgrada pako bila je sagradjena no samo za Buzet-grad, nogo i za sva ročena sela i troškom ne samo Buzeta, nego i ročenih sela izuzam občine svi Sveti, tako da je ta zgrada vlastnost no samo Buzet-grada nego i spomenutih sela, okolo stojedih, te imadu ova kao i on jednako pravo na nju, pače obzirom na volikodu trošku, imadu veće pravo ročena sela nego li gradić; i kad bi se imalo ustrojiti posobno okružje za gradić i kad bi se imalo graditi posobnu školsku zgradu, imao bi ju sagraditi gradić svojimi troškovi, dočim bi se sadanja talijanska škola u Buzetu imala sva obratiti u hrvatsku školu.

Nego ovo občinsko zastupstvo, zauzoto jednako za dobro gradu i okolnih sela, nedo da toga troška od gradića zahtjeva, već hoće, da okolna sela zajedno sa gradom, kao jedno već davno po oblastih ustrojeno školsko okružje, kojo je u smislu paragrafa pokrajinskoga zakona 8. novembra 1874. br. 20 svojim skupnim troškom sagradilo školsku zgradu, istu kao skupnu vlastnost u školsko svrho upotrobljava.

Pošto pako djeca toga cielokupnoga školskoga okružja pripadaju dvojakoj narodnosti i govore dvojaki jezik, naime hrvatski u selih i talijanski u gradiću, i pošto je donadanji naukovni jezik u školi toga okružja u Buzetu samo talijanski, i pošto je tim providjeno za razloženu obuku samo jednoga i to manjega djela, djece talijansko, a toga je nuždno, da se providi i za razloženu obuku drugoga i to većega djela, djeca hrvatske.

Tu nuždu uvidila je već godina 1867., dakle prije punih 20 godinah, njegova prosvjetlenost, tadanji gospodin namjestnik prilikom posjeta buzetske škole, povodom kojega bilo je naloženo putem pučavstnoga konsistera u Trstu br. 1570/879 ces. kr. kotarskomu školskomu nadzorništvu u Buzetu, da učini predlogo, smjerajuće na pomaknuće školske obuke slavensko (hrvatsko) djece.

Tu nuždu pripoznala je većina mjestnoga školskoga vieća buzetskoga, kad je u svojoj sjednici 15. julija 1882. tumačeć želje veliko većine pučanstva školskoga okružja, predložila uvedonje i hrvatskoga naukovnoga jezika u buzetsku školu.

Tu nuždu pripoznalo je c. kr. kotarsko školsko vieće u svojoj sjednici 21. maja 1882. i 11. aprila 1883., a notaji ju nit c. kr. zemaljsko školsko vieće, na kojo je množina občinara upravila molbu mjeseca junija 1885. za razdjeljenje škole u hrvatsku i talijansku paralelu, a još ni danas nedobila povoljna odgovora, pak nit isti zemaljski odbor, u koliko se iz njihovih spisa razabrati može; pošto je dokazan dovoljan broj hrvatsko polazeće djece i neglededć na nepolazeću, koju svakako bolje pozna i učiteljsko osoblje i veločastni župnik buzetski, imajući često s njimi posla, nego li slavni zemaljski odbor.

Prema toj nuždi i na zahtjev školskih oblastih izreklo se je ovo zastupstvo već u svojoj sjednici 7. julija 1887. pitajuć za hrvatsku djecu hrvatsku obuku.

Toj nuždi nemože se gledom na prije razloženo zadovoljiti drugače, nego da se obstojeća pučka škola buzetska razdieli u paralelu hrvatsku i talijansku, čemu se nit ces. kr. školsko oblasti, nit zemaljski odbor uslied njihovo dosadanjo prakso zamogu protiviti, pošto su već drugud po Istri, i u samoj buzetskoj občini dozvolila razdieljenja hrvatskih škola u hrvatsko i talijansko paralele i tamo gdje broj talijansko djece nije bio dokazan, kao što je dokazan broj hrvatsko djece kod pučke škole buzetske.

Na temelju ročenoga i uslied spomenutoga poziva c. kr. kotarskoga školskoga vieća od 31. decembra 1887. br. 945 izjavljajuć, da nije moguće, da talijanska pučka škola u Buzetu ostane kakova je, moli se ovo štovano občinsko zastupstvo, da blagovoli zaključiti:

1. Gradić Buzet i okolna sela, Korbavčići, Strpod, sv. Uldarik, sv. Martin, sv. Ivan, svi Sveti, Cunj, Podkuk, Podrebar, Strana, Mlun, Vidaci i Karinci sačinjavajući jedno već davno po oblastih ustrojeno školsko okružje, koje je u smislu §. 8. pokrajinskoga zakona 8. novembra 1874. br. 20. sagradilo svojim skupnim troškom skupnu zgradu, neka istu školsku zgradu kao skupnu vlastnost u školsko svrho upotrobljava; odnosno za ročeni gradić i ročena sela neka i nadalje obstoji jedna pučka škola.

2. Ta pučka škola, k kojoj pripadaju djeca hrvatske i talijanske narodnosti, neka se uredi tako, da se uzmognu djeca jedno i drugo narodnosti obučavati u svojem jeziku, kako to zahtjeva treći izreka čl. XIX. temeljnoga državnoga zakona 21. decembra 1867, neka se ustroji kod iste škole hrvatska i talijanska paralela, nek budo daklo na jedan dio djece naukovnim jezikom u svih školskih godinah hrvatski, a za drugi talijanski.

3. Želi se, da se od IV. školske godine napred podučava u hrvatskoj paraloli talijanski, a u talijanskoj hrvatski jezik kao neobligatan predmet, ni ako bi to imalo biti saprotkom ustrojenja paralela, onda se odustaje od izvršenja te želje.

4. Nalaže se občinskomu načelništvu, odnosno predsjedničtvu mjestnoga školskoga vieća, da ovo zaključko dade bezodvlačno na znanje putem slavnoga c. kr. kotarskoga školskoga vieća vlastelnu ces. kr. zemaljskomu školskomu vieću, kojo na temelju §. 6. državnoga školskoga zakona 2. maja 1883. saslušav ono, koji školu uzdržaju, odlučuje u medjah zakonom ustanovljenih o naukovnom jeziku i o podučavanju drugoga zemaljskoga jezika, i da podusmu u potrebi sve daljne korake, da se ovi zaključci provedu, te tako zadovolji i zakonu i pravici i već davno gojenoj i došlo jur izraženoj opravdanoj želji velike većine pučanstva ove občine.

Dinko Vlego, Giacomo Negri, Ivan Žiganto.

Predlog stavljen na glasovanje, biljaše jednoglasno primljen.

Pogled po svietu.

Trst, dne 26. decembra 1888.

Austro-Ugarska: Poljski klub u carevinskom vieću izabrao si je na mjesto umrvšega Groholskoga za svojega predsjednika vitoza Javorskoga bivšega podpredsjednika toga kluba, a na podpredsjedničko mjesto bi izabran prof. Čerkavski.

Bivši metropolit u Bosni Sava Kosanović, putujuć preko Biograda u Afriku, uvrstio je u »Srpskoj Nezavisnosti« članak, u kojem piše proti austrijskoj upravi u Bosni i izriče želju, da Europa kraj učini austrijskoj upravi u Bosni.

Srbija: Kako se iz Biograda javlja, bila je kod kralja deputacija radikalnoga kluba, sastojeća iz 120 članovah, koja se kralju zahvalila za povjerenje i ujedno izrazila svoju podaničku viernost i odanost naprama kruni i domovini. Kralj je deputaciji u dugom govoru, koji je bio odobravan, razlegao, kako se on nepromenljivo ustava drži.

Skupština, koja je ovih dana otvorena, broji $^{6}/_{4}$ radikalnih zastupnikah, zato je opravdano i neobhodno potrebito, da se današnje ministarstvo ukloni novomu, sastavljenomu iz radikalnih vodja; nu kako se čuje, nije kralj stim sporazuman, jer se neće da dieli od svojih satelitah, koji su do sada tako sretno Srbijom vladali, makar i proti volji naroda.

Bugarska: Kako se iz Sofije javlja, podastrli su princu Ferdinandu ostavku svi ministri izuzam Stanbulova i Živkova. Prino se ustručava primiti ostavku. Sobranje izabralo si je predsjednikom vladinoga kandidata Slojnova, dočim je bivši ministar Stojlov dobio samo 83 glasa. Sobranje će se razići oko nove godine.

Rusija: U Rusiji je jako dobar utisak učinilo povjerenje, koje je Francezka Rusiji izkazala u pitanju ruskog zajma. Službena glasila označuju to sueretanje za dobar znak i približanje sporazumljenju dvajuh narodah, koji ako i nisu saveznici, mogu biti dobri prijatelji.

Francezka: U parižkih izbornih kotarih nakanio je kandidirati Boulanger. Drži se u obće za sigurno, da će Boulanger u svih kotarih, gdje se iztakne njegova kandidatura, sjajno prodrieti i tim zadati današnjim republikuncem, osobito konservativnim, odlučan, ako ne smrtni udarac. Monarhistični i drugi protu-republikanski listovi, kao i boulangistički pišu o Feriju jako poruglivo, dapače očituju želju, da bi zgodno bilo Ferija nukati, neka makar svaki dan jedan javni govor izreče, jer da bi se tim njegovo ime češće spominjalo, te bi narodu ostao u svježoj uspomeni.

Italija: Talijanski zabor razpravljao je pred božićnim za vojnički zakon osnovu. Tom prilikom zahtjevala je vlada podpuno povjerenje, jer da i ona mora oružati, kada se naoružavaju drugi. U razpravi o vojničkoj zak. osnovi govorio je i grof Darco, najbogatiji posjednik u provincji mantuanskoj. Taj grof reče, da je uprav smiešno, što vlada uviek apelira na otačbeništvo zastupnikah, kad treba novaca. Narod je već izgubio strpljivost. Nijedan narod u Europi da nije tako strpljiv kolike talijanski. Talijanska vlada da grabi poput bašibozukah novac iz džepa državljanah. Italija da je na rubu propasti radi trojnoga saveza. Ovako da se ne može dalje. Bolje da bi bilo, da već jednom rat bukne. Crispijeva politika da je nedostojna, sramotna po Italiju. Njekoji listovi pišu, da je talijanski ministar financijah podnio ostavku.

Franina i Jurina

Fr. Sretno ti bilo, moj dragi Juriću, novo leto 1889!

Jur. Amen i tebe i svem onom, ki misle i delaju kako i ti.

Fr. A s nami i svem onem, koh vadimo i zabavljamo i ki „Franinu i Jurinu“ zato lepo i pošteno plačaju.

* * *

Fr. Spamećuješ se još Jurino, kako se je ono stari Campitolli po ženski jadil va Poreču, kada su naši deputati va hrvatskom zajiku Talijane brez sapunа sapunali?

Jur. Tor neću onega nikad zabit.

Fr. Pak ča biš rekal, zač se ni jadil nekidan, kada se je baš va Rovinju, pul samo njegovo kući, va sudo sve hrvatski govorilo i sudilo?

Jur. Znaš ča ti je, pul suda se nesmo kumedijat kako kadegod drugdo, pak valja zajik skrit za staro škrbini.

Fr. Po moju grešnu! ča onda i ja pul sakega suda samo hrvatski govorit i šiprunat, zač kada se to more va samem Rovinju, će još laglje po celoj Istroj.

Jur. To se zna da more, samo se nesmemo prvega maha ustrašit.

* * *

Fr. Kumare „Istra“ va Poreče so omiha, da njoj nijedan skoro niš neveruje, pak pita, da neka se ju tuži ako laže.

Jur. Ki ima zdravo oči i mrvlou soli va glavo njoj seguro nemore vorovat, zač laže kada zine. A ča se prči s ten, da neka se ju tuži, ako laže, reci njoj lepo ovako: draga šiora kumare! prikuntonajte, da ćete poć, kada budete tužona, pred porotniki, recimo va nemški Gradac, va Insbruk, al magari va Černovice, pak onda ćemo s vami govorit.

Fr. Ala ma bi njoj se zajčina skratil!

Jur. Aj bi i jasla brzo spraznila.

Razgovor moj Tomom i Lukom

na Porečkom mulu.

Tomo. Kud te voda nosi, kumo Luka, da se tako žuriš?

Luka. Moram se žurit pobro, jer je već deveta tukla, a meni je z vaporom poć va Trat s vinom, vidiš bačvo tamo.

Tomo. A odkud si si nakupija toliko bačav božijeg kapljica?

Luka. Bija san ti prijatelju moj po Poreščini, pa priko Vrsara i Fontano ovo mo vidiš sad ovdi.

Tomo. Znan, dragi Luka, da čovik, kad je na putu, nima vrimena se razgovarat, ali dopusti mi kumo, da te pitam, za naše ljude kud si proša, kako jim je, i ako je još stara vira kod naših kmota.

Luka. Pliš me brate nešto teškoga, ali neka ti bude. U kratko ću ti sve kazat. Na Poreščini nisam doša pomoru nego po kraju priko Višinade. Tamo brajno sve kuha, jer bi reć, da su talijanaši i šaronjaki provelo rogo digli, a naši kmoti brano svoje staro gaćo. Od Višinade doša sam u Labinjco i Višnjan; i taj komun je, lipi moj dični kumo, od malo vrimena sime čuda pokvaćen. Govoro, da je došlo prošlega novembra miseca neko čudo iz Poreča držat šodutu, pa da su se skoro svi hrvatski kunšiljiri tako prestrašili, da su se niki od njih polukomili sa šaronjačkimi jasli.

Tomo. Uh, Božo im prosti grihe, i podili pamet! Ča tako se brani hrvatsku muku i kmotsko suzo!?

Luka. Ne, Tomo, umiri se; nemoj valjo misliti, da se i na Višnjanšini pustu svi za nos poljat od poročke Babe .... Ali da budem kraći (jer san ti reka, da mi je sila) povidat ću ti još jednu. Sad ovi hip vidiš dolazim iz Fontane. Tamo sam bija jučer cilo popodne poli mojega prijatolja našega kromonjaka, koj ima u srcu još staru hrvatsku viru. Brajno moj, dobra je kapljica a Fontani, a kod moga pobratima bija bi se vesolo zabavija, da mi nije moj lipi kum povida jednu stvar, ka mo je v srco kano zmija ugrizla — — —

Tomo. Ča se kakva nesriča tamo pripetila?

Luka. I još već nego nesriča. Poročki talijanaši da su se grozili Fontanjcem, da će im uzet školu, ako nebudo talijanska.... Pa nekoji s grozjom nekoji s provarom dali se, do sada vavik poštoni Fontanjci, napoljuti na tanak led, pa se uvelo u školu talijanski jezik, tako da...

Tomo. Uh, brižna dica, kako se mrcvari naš porod! Tolike nepravde netrpi nijedan narod koliko naš u Istri. Božo dragi! da znade za sve to spletko naših prejasni gospodar i vladar? Kakvi poglavari su mogli potvrdit jednu stvar, ka je proti razumu i naravi? Ča bi rekla poročka gospoda, kad bi se narinuo u poročko škole jezik hrvatski?

Luka. Zaludu brate, u talijanašah nima ti srca, taki su ti po svoj Istriji. Znam pak da je nadzornik škole u Fontani katolički svećenik, a od njega bi se moralo očekivat, da nebi smia podupirat takovu nonaravnu školu, kakova je u Fontani sad preobraćena u talijansku.

Tomo. Pravo pravo, kumo Luka. Ali razbistri mi malo bolje tu bosidu: katolički svećenik.

Luka. U obće katolik je onaj, koj izpovidu katoličku viru. Katolička vira nas uči, da imademo poštovati i ljubiti sve druge narode: Nimce, Francoze, Grke i Talijane itd. t. j. nesmijemo sopaćat u tudji jezik, kako ni u tudje imanje. Tako i „katolički svećenik je onaj, koj ljubi i jedno i drug

Tako nije dopuščeno kat. svećeniku Talijanu ljubiti samo Talijane, a Hrvate mrzit, jer nisu njegovo narodnosti? Poduprat Talijane, da trgaju Hrvatom iz srca ono, što im je najmilije „materinski jezik“?? Dužnost je za stalno talijanskoga svećenika braniti takodjer hrvatska prava po zakonu, i poštovat svetinje hrvatskoga naroda. Isto tako mora se vladat i hrvatski svećenik.

Tomo. O, sad mi je puklo zašto se toliko više na hrvatske svećenike; jer se nedaju u kolo da pomagaju zatirat hrvatsko plemo u Istri. Pobožtriča, to je dakle ta veleizdaja!!? To je ta „Santa Ružija“, kako na sva usta kriči poreška krezuba.

Luka. Nu, Tome moj, umiri se. Vidiš da talijanaši misle i delaju u našoj miloj Istri kako da jim je sve dopuščeno i da za svako njihovo nedjelo dilo, neimade nikakve pedipse; vidiš da se u naše tužne redovnike na sve načine zadirkiva, da se tako oslovolje i na kakvo slo posile, pa onda da ih se dobro za gut sgrabi. Ali ako smo sve na svitu već izgubili, još jedno nam ostaje, koje nam naši neprijatelji nikad ugrabiti neće, a to je: „zaštita Boga i cesara našega“. Njihovo otčinsko oko bdije i nad nami, jer i mi smo njihova dica, pa Oni će u pravo vrime razprašti neprijateljsku slobu, a da se tomu naši neprijatelji nadali no budu.

Tomo. Amen Bože! kumo Luka; ali i mi bdijmo, branimo zubi i nokti naše svete pravice, pa nas neće naše potomstvo proklinjat kad budemo u grob legli.

Luka. Branimo sve da je naše, a pravilo i ravnalo neka nam budo „Sve za vire, dom i cara“. Ali s Bogom jer vidiš, da se bliži vapor, pak moram još kreat tamo one kašve.

Tomo. S Bogom, kumo Luka, Bog ti blagoslovio put i trud.

Različite viesti.

† **Ante Mažuranić.** Dne 18. t. m. preminuo je u Zagrobu g. Ante Mažuranić umirovljeni ravnatelj riečke gimnazije i brat bivšega hrvatskoga bana gosp. Ivana Mažuranića. Pokojni Ante bijaše medju prvimi hrvatskimi rodoljubi, koji je svom dušom prionuo uz narodni pokret, te bijaše desna ruka neumrlomu Ljudevitu Gaju. Narodnu knjigu i našu književnu starinu poznavao je malo tko bolje od našega Antuna, koji je učio i proučavao hrvatski jezik na samom izvoru, naime kod samega naroda. Njegov rad izšlo se osobito na Rieci, gdje je kao ravnatelj one gimnazije uljevao u mladjahna srca primorske mladeži krasoto hrvatskoga jezika pobudjujuć ju na sve što je uzvišeno i plemenito. Pokojnoga ravnatelja Mažuranića ojeda se živo hrvatske Primorje, naši otoci, te Istra, jer so je pod njegovim mudrim i obzirnim ravnanjem odgojilo redu našemu odličnih rodoljuba i umnika. Pokojnika slavi sav hrvatski narod kao muža riedkih vrlina i kao znanđajnika, komu nemože prigovoriti niti najljući protivnik. Posliednjih godina bavio se jedino štinjem i proučavanjem našega jezika, a kad bi koji iz Primorja k njemu zašao, oživio bi dobri starac i već bi pomladio se. Svojih učenika sjećao se vrlo često pak bi rado ispitivao za svakoga pojedinca, a godilo mu osobito kad bi čuo kako njegovi djaci siju plemenito sjeme širom našo Istre, za koju so je on uvjek zanimao. Plemenitomu pokojniku trajala dugo uspomena među nami, a Svevišnji neka mu podieli vječni pokoj!

† **Grof Leo Thun.** Bivši avstrijski ministar prosvjete gospodin grof Leo Thun Hohenstein, koji je prošle subote obolio na žestokoj upali plućah, umro je 17. o. mj. u 8 sati u Beču u svojoj palači u Riomorstrasse. Rodjen bio 7. travnja g. 1811 u gradu svoje porodice u Tešinu na Labi. Grof Leo Thun poče svoju karieru u državnoj službi u Češkoj, to je već četrdesetih godinah svoju pozornost obratio narodnim težnjam Čehah na područji književnosti i nastave, izdavajuć u prilog istim njemačko brošure. Grof Leo Thun bijaše zastupnik federalističkih, strogih-konservativnih načelah, koja je živo zastupao u gospodskoj kući, u češkom zem. saboru, pa i u raznih društvih. Za vremena Belcredieva i Hohenwartova ministarstva žestoko je pobijao ustav u prilog češkoga državnoga prava i narodnog federalizma. Pod ministarstvom Taaffeovim 1881. podieljen bi mu red zlatnoga runa.

† **Barun Aleksander Jomini** Ovih dana preminuo barun Jomini, jedan od najznamenitijih ruskih državnikah sadašnjosti, a rodjen je g. 1811. Otac bio mu je čuveni ruski general i vojnički pisac Jomini. G. Jomini je podučavao pok. prestolonasliednika, velikoga knezа Nikolu Aleksandroviča, kao što i njegova brata, sadašnjeg cara, u poviesti ruske politike. God. 1882., kada g. Giers postade ministar vanjskih posalah, dobije Jomini čast ministra tajnika. Predsjedao je god. 1884. na brueljskom kongresu, da se ratovanje humaniziru. Kao intiman prijatelj g. Gorčakova zastupao je strastveno njegove političke nazore, pak je bio vrlo obljubljen i kod stranih diplomatah, a i kod obćinstva radi svoga ljubezna ponašanja!

Imenovanja. Austrijski ministar za trgovinu imenovao je medju ostalimi, poštarske asistente u Trstu, poštarskimi oficijali sliedeće gospodu: Ivana Farolića, Ivana Klemenčića i Viktora Cegnara. Čestitamo svoj trojici, napose našemu domorodcu g. Farolću, Braćaninu!

Imenovanja. Kr. pomorska oblast na Rieci imenovala je pomorskim kapotanom dugo plovitbe podkapetana g. Hinka Tianića iz Rieke, a pomorskim podkapetani mornare: g. Vjek. M. Bušanića iz Malog Lošinja i g. M. P. Glavana iz Podvrsine.

Odkupiše se od čestitanja prigodom nove godine u prilog „Bratovšćine“ g. dr. Fr. Mandić u Trstu sa for. 2, g. M. Mandić u Trstu sa for. 1. Ukupno for. 3.

Iz Žminja nam pišu, da će se konštituirati novo obćinsko zastupstvo dne 31. t. m. Tamošnji šarenjaci i Talijanaši, da se grozo hrvatskoj stranci, da će teći onog dana krv u Žminju nebudu il Talijani prodobili. Naši zastupnici nebojo se šarenjačkih kukavica, no da ne bude neredo, upozorujemo političku oblast u Pazinu, da dade o. kr. vodstvu žandarmerije u Žminju nalog, da strogo pazi na nemirujako i buntovnike. O samom izboru javit ćemo Vam drugi put.

Iz Opatije pišu nam, da će tamo stići dne 27. t. m. Njez. cesarska i kraljevska Visost nadvojvotkinja Stefanija na dulji boravak. U tu svrhu čine se u krasnoj Opatiji ajajne pripravo, da budu tuj prosjajnoj kraljevni što ugodniji boravak. Ona će stanovati kano i obično u ljetniku „Angiolina“, koji se popravlja i obnavlja.

Do sada nadošlo je jur mnogo stranaca, koji su unuli u najam ponajviše razne „ville“ ili privatne stanove. U hotelih imade takodjer mnogo gostijuh, ali prostora imade još dosti i za one, koji imaju tokar doći. Vladajući knez Lichtenstein pogadja se za prostrano zemljište, gdje bi sagradio „vilu“ i gdje namjerava uvesti racijonalno gospodarstvo, osobito sa vinovom lozom. Imade i drugih bogataša, koji pogadjaju zemljišća za gradnju dvorana i ljetnika, te će tako budućim prolječem biti ovdje još živahnije nego li obično.

Odgovor ministra nauke Gautscha na preporuku narodnoga zastupnika gosp. dra. Tonklija, da se uvede slovensko, dotično hrvatsko paralelko na nekojih srednjih školah u južnih pokrajinah. Javili smo, nije tomu dugo, kako je zastupnik Tonkli preporučio vladi u proračunskom odboru, da uvede slovensko paralelko na srednjih školah u Mariboru, Celju, Gorici, Trstu a u Pazinu hrvatsko paralelko. Dne 10. t. m. odgovorio je ministar Gautsch, da su je ministarstvo popitalo kod dotičnih zemaljskih školskih oblasti gledo uvedenja narodnoga jezika u srednje škole, te da će se na temelju tih izvješća otvoriti početkom budućo školske godine slovenske paralelke u Mariboru. Gledo Gorice, veće ministar, da treba uvesti slovensko i talijanske paralelke, a s tim, da se mora nešto pričekati dok se potrebite pripravi. Za gimnaziju u Pazinu nije ništa spomenuo, a i pravo je, tu Hrvati Istre imati će njemačku gimnaziju u Puli a talijanska je i onako već u Kopru. Čemu njim dakle hrvatskih paralelkah kod tolikoga njemačko-talijanskoga blagoslova!?

Potvrdjeni zakoni. Njeg. Veličanstvo potvrdilo je osnove zakona, poprijeto od zemaljskih sabora: istarskog, bukovinskog, češkog, moravskog, štajerskog, solnogradskog i dolnjo-austrijskog, kojimi se ustanovljuje plaća vjeroučiteljem pučkih škola na temelju zakona od dne 17. junija 1888.

Poprsje kneginje Milene. Naš Rendić izložio je ovih dana vrlo krasno izradjeno poprsje ovnogorske kneginje Milene. Poprsje izradjeno je u bielom kararskom mramoru toli divno, da mu niti najstrožiji tršćanski listovi ništa prigovoriti nemogu. Plemenito crte junačke kneginje izvedene su toli fino i točno, da će ju svatko odmah prepoznati. Bogato narodno odielo, osobito tanka košuljica na prsijah, te gornja haljinica, spravo kao da je vezana i šivana od najvećeg umjetnice. Jednodušni sud tršćanskih listova slažo se u tom, da je poprsje kneginjo Milene savršeno, a mi nemožemo od manje a da našemu Rendiću na toliku uspjehu iskreno nečestitamo. Poprsje ovo putovati će u Petrograd na izložbu, a mi smo uvjereni, da će i tamo steći našemu umjetniku novi lovor-vienac.

Opet petarde. Tršćanski poluslužbeni listovi nazivlju redomice demonstracije tršćansko irredente „otročarijami“, kojim da nije vriedno dati nikakve važnosti. Nećemo se prepirati s timi listovi, jesu li to otročarije ili zabiljne stvari, ali novinarska dužnost veže nas, da zabiljležimo eto i drugu demonstraciju, koja se je u Trstu u roku od 15 dana dogodila. Pred željezničkom postajom postavlja se sada spomenik našega Rendića, koji bi imao sjećati tršćane na 500 godišnji vez Trsta sa Austrijom. Dne 10. t. m. okolo 10 sati na večer raspraskla se petarda u ulici Tavernella, nedaleko spomenika. Redarstvo je došlo brzo na lice mjesta a našlo nije druge nego ostanke petarde. Spomenut nam valja još to, da je petarda bačena u predvečerje smrti slavnoga junaka naše „irredente“ Oberdanke, koji je prije 6 godina na vješalih poginuo radi poznatih nedjelah, koja su slična „otročarijam“ naših nespašenih kao jajo jajetu.

Priprave k obćinskim, dotično zemaljskim izborom u Trstu. Magistrat tršćanski oglašuje, da su uslied naredbe c. kr. namjestničtva u Trstu od dne 1. decembra 1888. izložene izborne listine, počam od 26 dec. t. g. na obćenite izbore, koji će se obaviti valjda mjeseca febrara 1889. Izborne listine vriede na grad Trst i okolicu, a izložene će ostati do 1. febrara 1889. Rekurse proti listinam može se uložiti do 5. januara 1889. a riešava je mjestni magistrat.

Iz Omišlja pišu nam dne 24. t. m. Zima se eto sve to većma znoštruje, a s njom skopčano su velike neprilike za komuniciranje između našeg otoka, Rieke i hrvatskog Primorja, tog jedinog našeg tržišća. Dan danas, kad su već parobrodi spojili i najmanja primorska mjestanca redovitom plovitbom sa obilažnjim povodim gradom, koli sa strane hrvatskoga primorja toli sama Istre, obilja je sramota, da se kod nas moraš vući po kakvoj takvoj bari, izložen svakojakim nepogodam. Istina, Lloydov parobrod, dolazeći iz Rieke, tiče dvakrat na tjedan Malinsku a dvakrat mjesečno Krk; ali što je to, kad se pomisli, da naš otok broji već preko 22 tisuće stanovnika, da ima povedih mjestanca, gdje radi trgovine imadu trgovci, putnici i mornari danomice posla s Rieckom?

Nećemo da se hvalimo, ali danas već znaš i Omišalj, da ga parobrod dnevice tiče, budući je prvo mjesto na skali za na Rieku; a drugo pak strane ide svaki dan prilično broj naroda tamo, tā se je i pred dvioma godinama dogodila nesreća; kad se je ono naime izgubila barka sa petoricom ljudi, i kad su se ono, nešto prije tog nesretnog slučaja, prevrnulo dvie barke, gdje na sve sreću nije bilo ljudskih žrtava.

Nek promisle nadležne oblasti, koje bi imalo na to strogo paziti, koliko siromašan narod protrpi zimo, polazeć barkom sa otoka na Rieku, to toliko i drugih nepogoda prepati u ovom viteku, u kom se radi toliko na humanitarnost. A opet, što je još važnije, to je pošta. Zapuhne li bura, no može oto na „Privozu“ proći pošiarska ladja, što se po zimi često dogodi, a tad ostane ne samo Omišalj, već cieli otok bez pošte; dapače i Cres i Lošinj. Dodje li ti kakav omot (a to biva često) od preko pol kilograma težine, to moraš po njega na Malinsku, udaljenu od Omišlja preko tri sata, jer današnja pošiačka pošta nešo da tog uzme, a to dakako dotičnika mnogo stoji. Stavljamo dakle pitanje o parobrodu opet na dnevni red, tim više, što doznajemo, da bi društvo „Šverljuga“ na Rieci prouzelo redovitu plovitbu između otoka i Rieke, dakako s poštom, uz samo 3000 for. godišnje subvencije. To se je doduše društvo, kako čujemo, obratilo u tom pitanju na kompotentno mjesto, ali nebi znali zašto, bez uspjeha. Parobrod bi dnevice taknuo Omišalj i Malinsku, a tri-krat na tjedan Žmerg i Krk.

To bi bila za nas prava blagodat; za to stavljamo na srce vladi, da to čim prije oživotvori, tim više, što po našem mnienju ne bi ista u tom ni najmanje štetovala, jer to novce sjegurno potroši za pješačku poštu. Nama bi pako, koliko gledo pošte, toliko gledo komunikacije mnogo i mnogo koristilo. Od „Šverljuginog“ se pako društva nadamo, da ne bi ljude provelikom cienom od sebe tjeralo. Ugarska vlada dieli u sličnih zgodah znatne subvencije, pak se nadamo, da nismo ovo par redaka u tamna napisali, već da će od onih, na koje to spada, biti uvaženi.

Podpisano uredništvo javlja svojim štovanim čitateljem, da list „Il diritto Croato“ nije mogao danas (26. decembra) ugledati sviela, a to stranom radi ogromna napršna posla u tiskarni, koja ga izdaje, stranom pak radi božićnih blagdana; ter obzirom na ovo dvie opravdane okolovštine umoljava svoju publiku, da se ustrpi do dojduće srieda, t. j. do 2. januara 1889.

Pula, 26. decembra 1888.

Uredništvo lista: „Il diritto Croato“.

Blagostanje u Italiji. Čitamo u raznih novinah, da se je g. 1878. izselilo iz Italije 18.000 stanovnika, a g. 1888. preko 169.000. Italija spada medju one zemlje, gdje se narod radi siromaštva najviše seli. Tamo bo neima srednjeg stališa, koji bi kao kod nas, imao svog posjeda. Italija imade svoje bogataše ili plemiće i siromašno kolono, koji ništa neposiedjuju već rade skoro badava na gospodskom zemljišću. To je i uzrok, da se godimice toliko naroda seli iz „blažene“ zemlje, za kojom tako toliko naši nespašeni.

Zaštitnici radnika. Zanimati će bez dvojbe mnogo od naših čitatelja saznati, koji li su zaštitnici pojedinih obrtnika, umjetnika, radnika itd., koje eto ovdje donašamo:

Lovaca — Hubert. — Seljaka — Isidor. — Kuhara — Lovro. — Kovača — Leonhard. — Krčmara — Marta. — Zlatara — Eligij. — Sluga — Onezim. — Vlasuljara — Magdalena. — Učitelja — Kasilian. — Pekara — Elizabeta. — Učiteljica — Uršula. — Vajara — Erazam. — Tkalaca — Veronika. — Oklopnika — Eustakij. — Krovara — Vinko. — Oštjara — Krispin. — Slikara — Luka. — Dimnjičara — Florijan. — Trbara — Kristofor. — Zvonara — Agata. — Knjigovoša — Ludovik. — Orušnika — Mauricij. — Lončara — Gone. — Zidara — Ranold. — Vozara — Medard. — Teologa — Albert. — Vrtlara — Dorotea. — Kanonista — Raimund. — Pastira — Wendolin. — Jurista — Ivo. — Apotekara — Nikola. — Ličnika — Pantaleon. — Šivača — Ana. — Kirurga — Kozma. — Rudara — Barbara. — Filosofa — Katarina. — Glasbenika — Cecilija. — Vojnika — Juraj. — Brodara — Nikola. — Tesara — Josip. — Trgovca — Frumencij. — Urara — Petar. — Sagara — Pavao. — Ribara — Elbij. — Kljosara — Stjepan. — Staklara — Evergisto.

Vuna iz drva. Ponajprije u Americi a zatim u Francezkoj upotrebljena vuna iz drvenih ostanaka vrlo je praktična u svrhu pobranjenja njužnih predmeta, a kako je čista, bez prašine, a uz to i jeftina, dade se izvrstno upotrebiti kao zamotnina. Nemanje je uvaženja vriedno, što ta vuna iz drva mnogo manje toži od slame, siena, papira itd. (od 20 do 40 postotaka), što ima više elasticeta i što razvija više odporno silo vanjskim uplivom pritiska i udarca kod odpreme i što najmanje naginje gnjiloći i raztvorbi. Po svomu navedenomu je vuna iz drva najprikladnija zamotnina. Nu tu vunu od drva može se dobro upotrebiti i za justučonje; najfinija vrst te vune dolazi u promet pod imenom šarpijsko ili svilačko vuno, te se uspješno rabi u kirurgičko svrho.

„Vienac“ broj 51. XX. godišta iznašo je sa sliedećim sadržajem: „Na grobu“, U noći, spjevao Jovo Dragić. „U registratur“, roman. „Novoljin san“, božićna priča, piše Kristijana Solvejga (svršetak). Pogibao, studija od Alfonsa Daudeta, prevoo Nikola Andrić. Perikle, napisao C. Cantu, provoo Fr. Mikulčić. Listak. Sliko: U zalagaonici i Pustite k meni malone.

„Vienac“ izlazi svake subote. — Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 75 nvč. — Svi brojevi od početka godine mogu se dobiti.

Dopisnica uredničtva.

G. G. S. u N. Pravo je kako pišete. Preporučeno pismo stiglo u redu i biti će uvaženo; radi prooblična gradiva moralo je koješta izostati. Prijateljski Vam odzdrav

---

Listnica upravničtva.

D. I. Zadar za 89. (Hvala) — M. A. f. 5. (Jeli za 88. ili 89. odgovorite nam radi ravnanja). — M. F. Beč za II. s. 88. — D. F. Pazin za 1888. i za zahvalnicu f. 1.80. — R. A. Rieka za decembar 1888. — K. M. Žminj za I. s. 1889. — S. S. M. Mokčonice na račun 1888. for. 6. — R. M. Pomer za 1888. — S. V. Matuljo za 1887. i 1888. (onako je pravo, kako smo javili). — H. J. Mladina Jaska za 1889. — J. F. na podmirbu računa f. 1.02. — I. G. Linardići za II. s. 1888. — M. F. Boljun na račun 1888. f. 5. (izvolite pogledati ozdola). — Z. J. Stinjan za 1888. — D. K. Varaždin za I. s. 1889. — G. M. Trst za I. s. 1889.

M. F. Boljun: Ako želite imati više brojeva pod jednom poslicom, možemo Vam „Slogu“ za manju cienu slati; dogovorite se sa dosadanjimi predplatnici, te nam izvolite odgovoriti radi točnoga ravnanja.

Lutrijski brojevi

dne 22. decembra

Beč	52	64	37	73	60
Gradec	14	81	86	32	47
Temešwar	30	73	76	85	29
Innsbruck	87	97	26	59	47

Želudno uznemiruju mnogobrojne boli, a ništa se ne pojavljuje češće nego neopreznost kod jela i pića; tim prouzročena poremećenja vazuzmu često putah ozbiljan značaj i izvrgnu se u težke bolesti. Da se tomu predusretno, mora se odmah u početku ovakovih poremećenja probave takovo sredstvo upotriebiti, kojeg je zadaća ove nepovoljnosti odstraniti. Ovakovo sredstvo jest „dra. Rose životni balzam“ iz ljekarne B. Fragnera u Pragu 205 — III., koje je postalo obljubljenim kućnim sredstvom. Dobije se u svih ljekarnah austro-ugarske monarkije.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb zadavica, rora, zapala cutljah itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebadajuću kašljud nadih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao sa čudo ustanavljom ovih sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato traba uviek zahtjevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutjice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Cieno 30 nč. kutjici zajedno sa naputkom

Prodaju se u *Prendinijevoj Ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnjih ljekarnah svieta. 52—10

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2 „	3-mesečni „	2½ „
30- „	3½ „	6- „	2½ „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katerí so naloženje v okrogu prispana so nov obrestna tarifa na temelju odpovedi od 22 oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice
na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bazon, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupuja in prodaja
vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku ·1% provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohranu.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48—10

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.

ni nikakor sredstvo, ki skoraj rastrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je pelajšavalna pa vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in tedaj ne škodi črevesom nikdar, če bi se ga toliko časa zavživalo. Ona ozdravlja vse obolelosti želodčeve in telesne, vranične in jetrne bolezni, kakor posebno zlato žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko vsled pokvarjenih čreves, in je povrhu najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Izdelovatelj je poslilja v zabojčiki po 12 steklenic za 1 gl. 50 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

U ISTRI: Buje, Benetti. — Koper, Favento Giovanni. — Črez, Rossi — Cittanova, Tamburlini — Vodnjan, Bradamante, Reti — Lošinj mali Viviani — Poreč, Candusio — Piran, Fonda, Lion — Pazin, Lion — Pola, Carbucicchio, Rodinis, Wussermann — Rovinj Angelini, Spongia — Krk, Zonca — Višnada, Patelli.

Br. 4.

Mjesto lječnika

razpisuje se za sudbeni kotar Podgrad u Istri sa godišnjom plaćom od 800 for. to putnu odštetu (paušalom) od 200 forinta. Lječnik stanovati mora u Podgradu, gdje je sjelo kotarskomu sudu i drugim uredom, te valja da ima svoju ljekarnu i da govori jedan slavenski jezik.

Potanji uvjeti jesu na ogled kod podpisanoga odbora, te se na želju takodjer pripošalju.

Molbe za to mjesto poslati valja podpisanomu odboru u roku od 6 tjedana.

Kotarski zdravstveni odbor
Podgrad u Istri, 15. decembra 1888.

Nova 74—8
agencija za službe
u Trstu, Via Campanille br. 1

bavi se namješćivanjem svakovrstnih službenikah u tu- i inozemstvu, utjeruje dugove, dobavlja izvlečka sa podpunom tajnošću. Izvršuje takodjer svakojaka pisma, **molbenice, ugovore itd. Zalaže i ricašava preti uplati kamatah predmete, založene u gradskoj zalagaonici (Monte di Pietà)**, kupuje i prodaje svakovrstne robu. Dobavlja uz jako nisko kamato novce i upravlja svaki drugi posao.

Poplaćuje se hrvatski, njemački i talijanski.

Brza i sigurna pomoć
za 20—1
bolesti želudca i njezine posliedice.
OBRANA ZDRAVLJA

uvjek gotovo o *zadnjemu i pospješitelju prahare*, jer ova je *glavna podloga očuvanju*, te *kod ljetošnjem lošu dušenom dobivanju*. Najbolji *domaći lieh* za uredili probavu, pročišćenje mješanje krvi i odstranili nezdrava sastava krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

DR. ROSA ŽIVOTNI BALSAM,

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkrepčijih sastavnah*; lekarno se osobito kano sjegurna pomoć kod *neurečne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, žljučanja*, koji bolestih u *želudcu i želudcu, želudačnom raku, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u krcali, hipohondrije i melankolije* (sušled slabe probavoje) on oživljuje svu djelatnost probave, čisti *krv* te dobiva *boleno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjegurni ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročitu. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strahu *ni pouzeće iznosa*.

OPOMENA.

Da se ljubezne pravzi, upozarjam srnnoga da je svaka steklenica ulica. NOBA z rotinjo belazano na mem. prirejeno z 2 modrima karticna znamka, kej pe ctanco napis: ulica. vera životni balsam ta ljekarne ak ornem orlu, B. Fragner, Prag 205-3 ujamčenom, potkom, uzpravkom i francoskom jeziku ima, a prodaje ljio za zaključnom — niže označenim — zalihom znamenita provizora. 1² 1 A V 1

Dra. Rosa Životni balzam
dobiva se samo
u glavnom skladištu
B. FRAGNERA
ljekarna ak crnom orlu,
Prag, br. 205-3.

I u Trstu u sliedećih ljekarnah:
G. Foraboschi, Ed. pl. Leitenburg, P. Prendini, Giov. Skopczynski, Ant. Suttina K. Zanetti, J. Serravallo i A. Praxmarer.

Sve ljekarne i veće trgovine za materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imaju skladišta toga Životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije kroz tiskuću zahvalnih pisama priznato

PRAŽKO DOMAĆE MAZILO,
sigurno sredstvo proti upali, ranam oteklini.

Upotrebljuje se, ako se ženam prsi upale ili otekne i kod svakog otoka crva u prsu i zanoktici, išijadike, uganuće (ustrov) kosti, reumatičnoga oka; kroničnu upalu u koljenih, rukah i ležih i proti potu nožah, kod ranjenih ru ah. prsti tekućim zanam na nogah i u obće na svakom mjestu tiela, vratnoj natekli itd.

Sva ureta, natekline, otvrline isl edi u kratkom vradobiju; gdje je jako ognojeno, izvuče isti balzam sav smrad ova svako biti, te izliečí u najkraće vreme.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

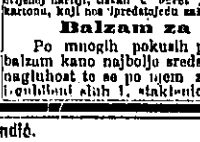

Opomena!
Jer se prazko univerzalno i mazilo od više stranah patvori, upozorujem svakoga, da se ista po pravom prepiscu samo kod mene prodaje. Isto je samo onda pravo, ako kuta kutjice, u kojih je mazilo napravljeno, imade [illegible] na srijenoj hartiji, tiskan u devet jezikah, a [illegible] kartonu, koji ima *Opredstavljen* zaštitnu znamku.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a v.

Čast nam je proporučiti p. n. občinstvu **Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu,**
JEDINU SLAVENSKU
TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te proporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artilje i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, poziva, razporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, redištnike, punomoći, cienike, jestvenike, avakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelju u svakom pogledu zadovoljiti koji brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cienom i ukusnom izradbom.

Drži u zalihi (skladištu) ave potrebne tiskanice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sliedeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljovalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev v ponk cieno prije 50 nvč.		
sada 40 čvrsto vezana	n.	60
Bedrijski obrazci sestavil I. Trnovec	n.	20
Vilim Tel, prevod Cegnara	n.	40
Ljudmila prevod J. Lobana	n.	20
Filip prevod Krilmana	n.	20
Antigona prevod Krilmana	n.	20
Trst in okolica od Silo	n.	30
Pisanje o zvonu prevno A. K. Istranin	n.	20
Istra pisana „ A. K. „	n.	20

Ove su knjige jako prikladne za darove o pravničnih zato ih sl. obćinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc
Via Carintia br. 28 u Trstu.

Marijaceljske želodečne kapljice
zvrstno zdravile pri vseh boleznih na želodcu.

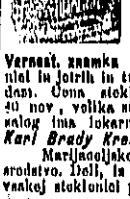

Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notoženosti, slabosti želodca, ako s grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, kolikí, želodčenem katarú, goročičo (trsavci) pri prostilnej produkcijí slin, rumenici bljuvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli la želodca) krč v želodcu, zabasanji, probolnosti jedi in pijač v želodcu

Varnost znamka proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z znakom vred samo 40 nov., velika steklenica samo 70 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ *Karl Brady Kremsir, Morava.*

Marijaceljske želodčne kapljice niso tajno sredstvo. Deli, la katerih obstoji, oznanjeni so na vsakej steklenici priložnomu poduku za vporabo

Pristne dobe se skoraj v vseh lekarnah

V Trstu s Lekarna: Antonio Suttina — Lekarna: de Leitenburg, all' Ercole trionfante — Lekarna: Eduard de Leitenburg, alla Salute. — Lekarna: A. Praxmayer, al duo Mori — Lekarna: Pietro Prendini, al a Fontana Imperiale. — Lekarna: Benedetto Saraval, al Amazone Trionfante. — Lekarna: Benedeto Vlach Minlussi, alla Corte. — Lekarna: de, Vittorio Serravallo al Rdentoro (giav skladiš.) — Lekarna: Biasoletto all'orso nero. — Postojba: Lekarna Fr. Baccarcich. — Sežana: Lekarna Philipp Ritschel. —

Svarilo s Pristne Marijaceljske želodčne kapljice ponarejujejo in posnemajo so mnogokrotno. — V znamenje pristnosti mora biti zamotana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem priloženem poduku za vporabo razun toga opomnjeno, da je bil isti tiskan v tiskarni g. Gusek-a v Kremsirjuk (Kremsier).

Providjen sa ovom znamkom je pravi prof. dr. Libera
Elixir za živce

kojim se ozdravlja sve živčane bolesti sigurno i podpuno, ma da su i zastarjele, osobito pako nastale usled mlogostrukih grieha. Ozdravlja slabost, bjelotok, slo- i glavobol, migrenu, jako kucanje srca, bolesti želudalne, ter pospješuje probavu itd. Elixir za živce, sastavljen iz svjetsko znanih biljkah, priznan od svih auktoritetah medicinskih — prtiž. jamstvo za ozdravljenje spomenutih bolestih. Pobližje iz circulara, koji je pridodan svakoj staklenki. Cieno male staklenke f. 2 — velike 3.50, dvostruke f. 6.50 s. vr. u gotovom ili pouzećem. — U svih lekarnah je sa prodaja. — Glavno skladište: Elixir zu Apotheke, Nax Fasta, Prag, Altstädter Ring. U Trstu u Lekarnah B. Saraval-All'Amazone Trionfante, Sarravallo, P. Cavana i Prendini.
Na štetl A. Mizzan. 1² 5

TVRDKA
Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetji:

Sukna za gospe
deset motrov, sama volna v vseh modernih barvah dvojna širokost f. 6.

Kalmuka
deset metr., črtež po modi se da oprati 60 cim. f. 2.70.

Valarijne flanele
deset met., ki se da oprati na pol volna po najnovejših risarijah 60 cim. f. 4.

Barčena za obleko
deset metr., ki se da oprati, krasni vzorci 60 cim. široki f. 3.

Niger kega valjanega sukna
deset metr., sama volna, najnovejše blago za jesensko in zimsko obleko dvojne širokosti for. 5.

Velurjavi šal
¾ dolga samo volna f. 2.50.

Ragusa moderno sukno
dvostroko široko, na kostume, v vseh barvah, tudi progasto in pisano 10 metr. for. 9.

Blago za spalne sukne
80 cim. šir. najnovejši uzorci 10 m. f. 2.50

Životi „Jaraey“ za gospe
(jopice) z svilnatimi gumbi, v vseh barvah, kompletne, veliki, 1 komad f. 1.50

Košulje za delalce
iz rumburškega oksforda veliko, 3 kom f. 2

Holandske dolge preproge (ostanki)
10—12 metrov dolge, 1 ostanek f. 2.60

Normalne košulje in hlače,
kompletne, velike, 1 kom. f. 1.50

Črni Terno
nakanski izvod, dvostroko širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Progasto blago za obleke
60 cim. široko, najnovejši vzorki, 20 met f. 2.50

Volnati ryps
v vseh barvah, 0.6 cim širok, 10 metrov f. 2.80

Dreidrath (Trožlje)
najboljša vrsta, 60 cim. široko, 10 metrov f. 2.80

Ženske košulje
iz močnega platna šipkami
6 komadov f. 5.25

Domače platno
1 komad, 80 vatlov ¾ for: 4.50
1 „ 30 „ ¾ „ 15.50

Klug-Webe
boljše nego platna
1 komad ¾ širok, 30 vatlov f. 6

Šifon
1 komad, 30 vatlov, La 2 5.50, najboljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80
1 „ 30 „ rudeč „ 5.20

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sostoječa iz 2 postelj nih pogrinjal in namiznoga prta sè svilnatimi šipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in postelj no pogrinjalo s šipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for 2.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 cim. dolga, 180 cim. široka, f. 1.50

Odeje za fijakerje
190 cm. dolga, 180 cm. široka, f. 2.50

Košulje za gospode, lastno delo
belo ali barvano 1 kos Ia f. 1.80, IIa f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, čisto platno, 3 kom for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Odstranek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 5

Blago za zimske sukne
ostanek 2·10 m za popolno zimsko suknjo rjavo in višnjevo. f. 3.50

Žlago za površanje suknja
najfinejše vrste, za celo suknjo f. 2.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.
Tiskara Dolenc.